

خه و نامه ی کوردی

ئین سیرین

نابلسی

کامیری

کۆکردنه وه و لیکۆلینه وه ی
سه ید ئیبراهیم

وه رگیزان و ریکخستنی به پیی نه لیبیی
کوردی

رزگار که ریم

ز ۲۰۰۷

خەونا مەھى كوردى

ئىبن سىرىن

ئابلىسى

دەمىرى

كۆردەنە ۋە ۋە لىكۆلىنە ۋە

سەيد ئىبراھىم

ۋە رەگىران ۋە رىگىستىنى بەپىنى ئەلفىتى كوردى

رەزگار كەرىم

۲۰۰۷ ز

به ناوی خوای به خشنده و میهره بان

کتیب: خه و نامه ی کوردی

کۆکردنه وهو لیکوۆینه وهی: سهید ئیبراهیم

وه رگیڕان و ریڤخستنی به پیی نه نصبیی کوردی: رزگار که ریم

سالی چاپ: ٢٠٠٧

ژماره ی سپاردن:

تیراژ:

له بلا و کراوه کانی ناوهندی روشنبیر له سلیمانی

ماهی له چاپدانی نه م په رتووکه پاریزراوه بو ناوهندی روشنبیر

به‌ناوی خودای بالاو مه‌زنه‌وه پیشه‌کی (نابلسی)

سو پاس و ستایش بۆ خودای مه‌زنی پایه‌دارو درود و سلاویش خو پرپرژئ به‌سه‌ر گیانی پاک‌ی پیغه‌مبه‌رو یارو یاوران و خانه‌واده و شوینکه و توانی هه‌تا رۆژی قیامت. پاشان...

زانباری خه‌و یه‌کی که له‌زانسته به‌رزه‌کان و به‌نرخ و گرنگبوه له‌ژیانی پیغه‌مبه‌رانداو به‌به‌شیک له‌نیگایاندا ناهه‌ چونکه پیغه‌مباره‌یه‌تی به‌سه‌ر چه‌وه مژده‌و دل‌خۆش‌کردن ماره‌ که له‌خه‌ودا خۆیده‌بینیته‌وه.

له‌سو‌نگه‌یه‌وه کتیب‌یکم دانا به‌پیتی نه‌لفیتی زوبانی عه‌ره‌بی هه‌تا به‌ناسانی به‌کار به‌یتیری و کتیبه‌ که شم ناونا (تعطیر الأنام فی تعبیر المنام) و داواخوازم تویشویه‌کیبیت بۆم له‌رۆژی قیامتدا ، سه‌ره‌تای کتیبه‌ کهم به‌م پیغه‌کیه‌ زانستییه‌ ده‌ستین‌کردوه ...

خوداوه‌ند ده‌فه‌رموی: ﴿لَهُمُ الْبَشَرَىٰ فِي حَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ (یونس: ۶۴)

هه‌ندیک له‌رافه‌کاران ده‌لێن: مه‌به‌ستی خه‌وی باش و خۆشه ، مروژ ده‌ییینی یان نیشانیده‌درئ له‌دنیا داو له‌قیامه‌تیشدا به‌دی‌کردنی رووخساری په‌روه‌رد‌گاره‌.

هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) ده‌فه‌رمویت: "ئه‌وه‌ی پروای به‌خه‌وی باش و خۆش نه‌بیته‌ پرواشی به‌خودا قیامت نییه‌"

خاتوو (عائشه) (ره‌زای خوای لیبیت) ده‌فه‌رمویت: سه‌ره‌تای نیگای پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) به‌خه‌وی باش ده‌ستین‌کرد ، هه‌ر خه‌ویکی ده‌ییینی ده‌هاته‌دی.

له‌پیغه‌مبه‌ری خوداوه (ﷺ) ده‌گێژنه‌وه به‌ (ئه‌بویه‌ کری سدیق) ی فه‌رموه: "ئه‌ی ئه‌بویه‌ که له‌خه‌ودا بینیم من و تۆ به‌رزه‌ده‌بوینه‌وه دوو پله‌ له‌پیش تووه‌بووم" (۱)
(ئه‌بویه‌ کرایش) (ره‌زای خوای لیبیت) ده‌فه‌رموی: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) خوداوه‌ند روحت

* سه‌رچاوه‌ی ئه‌م فه‌رمووده‌یه‌ نه‌نووسراوه‌ . (وه‌رگێتی).

(۱) (ثیبن سعد) له‌ (الطبقات) (۱۲/۳) مه‌یناویتی.

دہ کی شئی و منیش لہ دواى تو دو سال و نیو دہ ژیم ، ہر وہا دہ گپرنہ وہ
پیغہ مہر (ص) بہ (تہ بوبہ کر) ی فہرموہ: "لہ خہ ودا بینیم مہری رہش شوینکہ و تہوہ پاشان
مہری سپیش دواى رہشکہ و تہوہ" (تہ بوبہ کر) دہ فہرموی: (عہ رہب) دواى تو دہ کہ و نو
(عہ جہم) یش دواى (عہ رہب).

خودا وند زانستی خہوی بہ خشى بہ حہ زہرتى (یوسف) (سہ لامى خواى لیبت - و
لہ وبارہ یہ وہ دہ فہرمویت: ﴿وَكُذِّلِكَ يَجْتَبِيكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَأْوِيلِ الْآحَادِيثِ﴾
(یوسف ۶۷) مہبہ ستى زانستى خہ و لیکدانہ وہ یہ ، تہم زانباریہ ش یہ کہم زانباریہ
لہ وروی میژوویہ وہ بہ پرتیزترین زانباریہ وہ لہ سہ رده مہ جیاجیاکانى میژووی
مرؤفایہ تیدا.

ہندیک لہ بیباوہ ران ہلڈہ ستن بہ پوچہ لکردنہ وہ ی زانستى خہو لہ وبارہ یہ وہ دہ لئین:
بینینى خہو لہ چوار دیمہن بہ دہر نییہ: تہ گہر رہشى بینى روودا وکان بہ رہشبینى
دہ بینى و تارہ ژووبازہ، تہ گہر رہنگى زہردى بینى ناگرو گلۆپ و خوین شتى زہرد دہو بینى،
تہ گہر تفو بہ لغہ مى بینى ناو رہنگى سپى و شہ پۆل دہ بینى، تہ گہر خوینى بینى
مہی و نامرازی موسیقی دہ بینى، تہم گوftarہش بہ شیکہ لہ خہو و سہ راپای زانستى
خہوی تیدا کونایتہ وہ، چونکہ ہندیک لہو جۆرہ خہوانہ دہ گہر پتہ وہ بۆ و تہو قسہ کانى
نیو دہ ورون و بہ شیکیشى دہ خریتہ پال شہیتان، تہو خہو شى بہ ہلٹ و تیکہ ل
ناوژہ دکرانہ لہو گژوگیاو سہ وزہ یہ وہ وەرگیارہ کہ مرؤف لہ زہوی گورزیدہ کات و
دریژو کورتى تیدایہ یان رہنگى جۆراو جۆرو وشک و سہوز، ہر بۆیہ خودا وند
دہ فہرمویت: ﴿وَحْزِ بِيَدِكَ ضَعْفًا فَاضْرِبْ بِهِ وَلَا تَحْنُتْ اَنَا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا نَعَمَ
الْعَبْدُ اِنَّهُ اَوَّابٌ﴾ (ص: ۴).

ہندیکدہ لئین: خہو سیبہ شہ:

۱) خہو یک مژد یہ لہ لایہن خودا وہ بہ خہوی باش ناوبرا وہ فہرمودہ ی زۆرى

لہ سہ رها تہوہ.

۲) خہو یک ناگاداریہ و لہ شیتانہ وہ یہ، تہم جۆرہش بہ ہند ناگیرى و بہ تالہ
لہ مہبارہ یہ وہ دہ گپرنہ وہ پیاویک دیت بۆلای پیغہ مہری خوا (ﷺ) و دہ لئیت: تہی

پیغہ مہری خوا لہ خہودا بینیم سہرم لیکرابوہوہ دوایکہ وتبوم " پیغہ مہبر (ﷺ) فہرموی: " باسی یاری پیگردنی شیتان مہ کہ لہ خہودا" (۲) .

۳) خہوئک قسہ وگوتہی نیتوناخی مرؤڈ خویہ تی وہ نہوہی مرؤڈ کہ سیکی خوشہ ویستی بیننی یان بترسی لہ شتیک یاخود برسییت و خہو بہ برسییتیہوہ بیننی یان گہدہی پرییت و برشیتہوہ یا لہ بہر تیشکی خوردا ت بخہویت و پاشان بیننی لہ خہودا دہسووتی، یان لہ نہندامہ کانی لاشہیدا ئیش و نازار ہہیت و بیننی سزاو نہ شکہ غہدہدریت.

خہوی پوچ و بہ تال (شہش) بہ شہ:

یہ کہم /وتہی نیتودہروون کہ لہ غہم و پہژارہوہ ہیواو نومیدو کاروباری تیکہ لو پیکہ لدا خوی دہ بینیتہوہ.

دوہم /خہوئک خوشوردن بہ پیویست بگپری و ہیچ لیکدانہوہ یہ کہ ہلنہ گریت.

سییہم /ترساندن لہ شیتانہوہ یان گہورہ کردنی حال وباریک.

چارہم /نہوہی جادو وگہرانی مرؤڈو جنوکہ دہ بینن.

پینجہم /نہوہی شہیتان دہیہینیت بہ سہر مرؤڈا.

شہ شہم /بیننی ئیش و نازاریک یان نہ خوشی و بارو حالیک بیست سال یان سالانیک کی دورودریژی بہ سہرا تیپہر بوییت.

(۲) (نہ حمہد) لہ (مسند) ہکہیدا (۲۳۶۹۱) لہ رنگہی (علی) کی کوپی (یزیزد) و (ہہیسہمی) لہ

(المجم) دا (۱۸۰/۵) ہیناویہ تی و دہ لیت: (نہ حمہد) ہیناویہ تی بہ لام (علی) کی کوپی (یزید) کی تیدایہ لاواہ

بہ لام سہرجہم پیاوانی دیکہ جیکہی ممانہن.

خه‌وی راستو دروستیش (پینج) به‌شه :

یه کهم // خه‌ویکی راستی دیارو به‌رچاو: به‌شیکه له‌پیتغه‌مبه‌رایه‌تی به‌پیتی نایه‌تی:
﴿لقد صدق الله رسوله الرباء بأكثر لقد خلعن المسجد اکرام ان شاء الله﴾. (الفتح
/ ٢٧) نمونه‌ی نهم خه‌ونه پیتغه‌مبه‌ر (ﷺ) کاتّی به‌رهو (خوده‌یییه) به‌ریکه‌وت له‌خه‌ودا
بینی خوی و یارانی چونه نیو شاری (مه‌ککه) وه‌و به‌دئنیایی و بیترس و بیم، به‌ده‌وری
(بیت) دا سوورانه‌وه‌و ناژه‌له‌کانیان سه‌ربری و پاشان سه‌ریان تاشی یان کورتیان‌کرده‌وه.
له‌خه‌ودا مژده‌دا به‌پیتغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) له‌لایه‌ن په‌روه‌رد‌گاره‌وه.

هه‌روه‌ها وه‌ک خه‌ونه‌که‌ی (تیه‌راهیم) (سه‌لامی خوای لیبتیت) کاتّی بینی
جگه‌ر‌گوشه‌که‌ی سه‌رده‌بریت وه‌ک خوداوه‌ند له‌قورنانی په‌روژدا باسیکرده‌وه ده‌فه‌رمویت:
﴿یا بنی انی فی المذام انی از بخلک فانظر ماذا تری...﴾ (الصافات / ١٠٢).

دوهم // خه‌وی باش که‌مژده‌ی له‌لایه‌ن خوداوه‌نده‌وه بۆ به‌نده‌کانی هه‌ل‌گرتوه ،
هه‌روه‌ک خه‌وی ناخوشیش سه‌رزه‌نشتی تیدایه له‌لایه‌ن په‌روه‌رد‌گاره‌وه بۆ به‌نده‌کانی ،
پیتغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) ده‌فه‌رمویت: "باشترین دیمه‌نی خه‌و نه‌ویه یه‌کیکتان خوداوه‌ند یا
پیتغه‌مبه‌ره‌که‌ی یاخود باوک و دایکی موسولمانی بینی" یارانش پرسیان : نه‌ی
پیتغه‌مبه‌ری خوا ناخۆ که‌س خوداوه‌ند ده‌بینیت؟ فه‌رموی: "ده‌سته‌لاتدار ده‌سته‌لاتدار
خوداوه‌ندی بالایه"

سینهم // نه‌و خه‌ونه‌ی فریشته‌ی خه‌وبینین نیشانی به‌نده‌ی ده‌دات ، ده‌گو‌نجیت
رووداو‌یکی هه‌ل‌گرتبّی بۆ خه‌وبینه‌ر له‌ده‌اهاتودا به‌دییکات.

چواره‌م // نه‌و خه‌ونه‌ی به‌ل‌گه‌ونیشانه‌ی تیدایه وه‌ک نه‌وه‌ی مرۆفیک بینی
له‌حه‌مامدا قورنانه‌خوینی یاخود سه‌ماده‌کات نه‌وه له‌کاریکی خراب و ناقول‌ادا
ناوبانگه‌رده‌کات چونکه‌ حه‌مام شوینی ده‌رخستنی عه‌ره‌ته‌و فریشته‌کان ناچنه نیوی.
خه‌وی ژنیک له‌خولی مانگانه‌دابی یان نه‌وه‌ی له‌شیگرانبی له‌گه‌ل بیتاوه‌رو
ناگره‌رست گو‌نجاوه‌و ده‌بینین (یوسف) (سه‌لامی خوای لیبتیت) خه‌وی پادشایه‌کی
بیتاوه‌ری راقه‌و‌کرد، خه‌وی مندالایش گو‌نجاوه‌ چونکه (یوسف) (سه‌لامی خوای
لیبتیت) مندالی حه‌وت سالنبوو خه‌ویکی بینو و دروست و گو‌نجاوبوو.

(دانیاال) (سه‌لامی خوای لیبیت) ده‌لیت: ناوی فریشته‌ی به‌ربرسی
خو(صدیقون)و فریشته‌یه‌کی نیجگار گه‌روه مدزنه^(۲).

ه‌روه‌ها جیاوازی شوین و جینگه رۆلکی تاییه‌تده‌بینی له‌رافه‌کردی خه‌ودا ، بۆیه
رافه‌کارانیش ناماژه‌یان به‌و جیاوازییه‌داوه، له‌م روانگه‌یه‌وه ساردی و گه‌رماو باران و به‌فر
رۆلی خۆی و لیكدانه‌وی تاییه‌تیا ه‌یه له‌خه‌ودا ، بۆنمونه: نه‌وی له‌ولات و شاریکی
گه‌رمدا به‌فریبینی به‌لگه‌یه له‌سه‌ر کرانی و بلا‌بوونه‌وی قات و قری، به‌لام نه‌گه‌ر
به‌پیتچه‌وانه‌ره‌بوو فراوانی و فەرپیتته.

*قورچلپاو بۆ خه‌لکی (هند)مال و سامانه‌و بۆ خه‌لکی شوینانیت
به‌لا‌ونه‌هامه‌تییه ه‌روه‌ت چون بالی‌بوونه‌وه لای نه‌وان مژده‌و شادییه بۆ خه‌لکیتر قسه‌ی
ناقۆلایه.

ماسیش له‌هه‌ندیک ولاتدا پیسی و گه‌نده‌لییه‌و بۆ ه‌فندیکی، دی فره‌هاوسه‌رییه‌و بۆ
جو‌وله‌که به‌لا‌ر نه‌هامه‌تییه.

ئه‌گه‌ر مه‌ردوم خوازیاری خه‌ونیکی راست و دروستییت با راستگۆییت و غه‌ییته
نه‌کات و قسه‌ه‌لنه‌به‌ستی، نه‌گه‌ر خه‌وینه‌ر درۆزن‌بوو به‌لام رقی له‌درۆبوو گه‌سانیت
بۆیانده‌کرد خه‌وه‌که‌ی راسته‌بیته، نه‌گه‌ر درۆیکرد و خه‌شم و قینی له‌درۆنه‌بووه‌وه
خه‌وه‌که‌ی راست نییه.

واباشه مه‌ردوم به‌ده‌ستوێژوه بنویت، نه‌گه‌ر که‌سیکی خۆباریزنه‌بوو خه‌وی بینی و
هیچ بیری نه‌ما‌بوو به‌هۆی خراپی نیته و زۆری گونا‌هیه‌وه یان غه‌ییته و قسه‌ه‌لنه‌به‌ستن
ده‌بیته رافه‌کاری خه‌ر نه‌گه‌ر خه‌وی وایان بۆیگێترپایه‌وه به‌زوبانیکی گه‌شبینانه وه‌لا‌ه‌ی
بداته‌وه واری پتبدات خه‌وه‌که‌ی بگێترته‌وه بۆی و ده‌بیته که‌م و کورسیان بشا‌وێتکه‌وه^(۱).

هه‌ندیك له‌زانایان ده‌لین: ده‌بیته رافه‌کاری خه‌ر کناتی رافه‌ی خه‌وه‌کات ره‌چاوی
پله‌وپایه و ناین و کات و سه‌رده‌م سائ و رۆژو شه‌و بکات.

(۲)

(نابلسی) رۆده‌چیت له‌باسی نه‌و فریشته‌یه‌داو رۆر باسیده‌کات که‌هیچ سه‌رچاوه‌یه‌کی زانستی تێدانیه

بۆیه نه‌و باسه‌م لا‌برد له‌یانه‌ی پیشه‌که‌ی نابلسی)دا. (وه‌رگێن)

(۱)

دوای نه‌م ده‌قه(نابلسی) ره‌وشی رافه‌کاری خه‌و ده‌خاته‌روو که‌له‌پیشه‌کی (ئین سیرین)دا

ناماژه‌یی پیکراوه بۆیه وه‌رمه‌گێراوه. (وه‌رگێن)

کۆتایی پیشه‌کی (نابلسی)

لەم کۆتاییدا بە پێویستمانی هەندێک باس و خواست بۆ هەموو کەسێک بە پێشەکییە کەدا
بەسمەنە کردبوو..

کۆتاییە کەم لە سەر جەم پیشە وایانی رافە کار کۆ کردووەتەو^(۵).
شایانی باسە لەم کۆتاییدا سووودم لە سەر جەم (خەو نامە کان) یان وەرگرت و بە دەگمەن
لێدانەو و رافە یە کەم فەرمانۆشکردبوو و ئەوێ تۆمارمکرد کورت و ناسان بە کار دەهێنری^(۶).

رافە کارانی خەو بە تان و پۆی میژوو دا

(۱) پێشەمبەرە (سەلامی خۆیان لێبێت): وەك (ئێبراهیم) و (یەعقوب) و (یوسف) و
(دانیال) و (زولقەرنەین) و (محمد) (سەلامی خۆیان لێبێت).

(۲) هەندێک لە یارانێ پێشەمبەر (ﷺ): وەك (ئەبوبەکر) و (عومەر) و (عوسمان) و
(علی) و (عەبدوللای کۆری عەباس) و (عەبدوللای کۆری عەمری کۆری عەباس) و
* (عەبدوللای کۆری عومەر) و (عەبدوللای کۆری سەلام) و (ئەبی زەری غەفاری) و
(ئەنەس) و (سەلمان فارسی) و (حوزەیفە یەمان) و (خاتوو عائیشە) و (ئەسمای)
خۆشکی (رەزای خۆیان لێبێت).

(۳) رافە کاران لە تابەین: (شوێنکەوتوانی یاران وەك (سەعیدی کۆری مسیب) و
(حەسەنی بەسری) و (شەعبی) و (زەهری) و (ئێبراهیمی نەخعی) و (عومەری کۆری
عەبدولعەزیز) و (قەتادە) و (موجاهید) و (سەعیدی کۆری جوبەیر) و (تاووس) و (سابتی
بەنانی).

(۴) رافە کارانی خەو لە زانیان: کە لە دراتی ئەوان هاتوون وەك (ئەبوسەور) و
(ئەوزاعی) و (سوفیانی سەوری) و (شافعی) (ئەبو یوسفی قازی) و (ئێبنەبەبی لەیلا) و
(ئەحمەدی کۆری حەنبەل) و (عەبدوللای کۆری موبارەك).

^(۵) لێرەدا (نابلسی) ناوی چەندین زانی تۆمارکردووە کە سوودی لێوەرگرتبوون لە رافە کارانی خەو و لەبەر

تۆڕییان تۆمارم نەکردن. (وەرگێتی)

^(۶) لێرە بە نەواوە باس لە کاتی لێدانەوێ خەو دەکات کە لە پیشەکی (ئێبن سیرین) دا ناماژە پێکراوە.

(وەرگێتی).

۵) راقه کارانی خه و له خواناسان (رهزای خویان لیبیت): وهك (عمدی کوری
واسع) و (ته میمی داری) و (شعقی به لخی) و (مالیکی کوری دینار) و (سلیمانی
ته می) و (منسووری کوری عمار) و (عمدی کوری سه مان) و (یه حیای کوری مدعاز) و
(نه عمدی کوری حیری).

۶) راقه کارانی خه و له واندهی خاوه نی کتیب و نووسینن له و یواردها: وهك (عمدی
کور سیرین) و (نیبرتاهیمی کوری عبدو لالی کرمانی) و (عبدو لالی کوری موسلیمی
قوتیبی) و ...

۷) راقه کارانی خه و له فیه یله سوفه کان: وهك (نه فلاتون) و (مهرا دیس) و
(نه رستاتالیس) و (به تلیمۆس) و (یه عقبی کوری نیسحاقی کندی) و ..

۸) راقه کارانی خه و له پیزشکان: وهك (جالینۆس) و (بقرات) و (به ختیشوع) و
(نه هزان) و (عمدی کوری زه کهریای رازی).

۹) راقه کارانی خه و له جووله که: وهك (حویهی کوری نه ختیب) و (که عبی کوری
نه شرف) و (موسای کوری یه عقوب).

۱۰) راقه کارانی خه و له مه سیجیه کان: وهك (حه نینی کوری نیسحاقی وه رگیترو
نه بو مه خله دو (زهیدی ته به ری).

۱۱) راقه کارانی خه و له ناگر په رستان: وهك (هورمزی کوری نه رد شیر) و
(بوزجهری کوری به ختکان) و (نه نوشیوان) پادشای دادپه وه ره.

۱۲) راقه کارانی خه و له موشریکه کانی عه ره ب: وهك (نه بوجهل) و (عبدو لالی
کوری نه بی نه وفه ل) و (نه بوتالیب) و (نه بو عاصی).

۱۳) راقه کارانی خه و له کاهینه کان: وهك (سه تیج) و (شه قیقی خه زه جی) و
(عه و سه جه) و (قه نامی) و (ته بوزه راهه).

۱۴) راقه کارانی جو له جادوو گه ران: وهك (عبدو لالی کوری هیلال) و (قورتبویی
کوری زهیدی سه لی) و ...

۱۵) راقه کارانی خه و له فیراسه داران: وهك (سه عیدی کوری سینان) و (نیناسی
کوری مو عایه) و (جنده لی کوری مه حکم) و (مو عایه یی کوری که لسووم).

بہم پيٽيه زانستي ليکداندهي خه و لقو په لي زوري ليتوته وه و له به شي ڪدا
 مؤلنا ڪړي، ته م پيشه ڪييه به سه بؤ خاوهن ژيري و عاقل و خود او هنديش په ناو پشستگيري
 هه مووانه و سوپاس و ستايش بؤ خود او سلاوبباري به سهر گياني پيغه مبهردا (ﷺ).
 له روژي (۵) شه مهي سالي ۱۰۹۶ ڪوچي له نووسيني ته م ڪتيبه بوومه وه.

پیشه‌کی لیکۆلەر تویرۆری عەرهبی

سوپاس و ستایش بۆ خوداوه‌ندو درودی بیپایانیش خورپرێژی به‌سه‌ر گیانی پاکى
پیغه‌مبەر (ﷺ) که‌وا هیچ فرستاده‌یه‌ك نییه له‌دوایی ئه‌و...
پاشان...

كاتى لیکۆلینه‌وى کتیبى (تفسیر الاحلام) و (تعطیر الانام) ی هه‌ریه‌ك له (ئین
سیرین) و (نابلسی) خرایه‌ئه‌ستۆم نیازی ده‌روونم روو به‌په‌روه‌ر دگه‌ر رامکردو
ده‌ستمدایه‌ خویندنه‌وى هه‌ردوو کتیبه‌ که ، کاتیکیش بابته‌کانی هه‌ردوو
کتیبه‌ که‌م تاوتوێکرد ئه‌وه‌م بۆده‌ر که‌وت هه‌ردوو کتیبه‌ که یه‌ك ده‌سته‌واژه‌یان
له‌خۆگرتوه به‌ده‌ر له‌هه‌ندیک زیاده‌ی (نابلسی).

هه‌رچه‌نده کتیبه‌ که‌ی (ئین سیرین) له‌سه‌ر ده‌روازه‌و به‌ش ریکخواه، بۆنموونه :
ئه‌گه‌ر بۆ ((که‌له‌شیر)) بگه‌ریت ده‌بیته‌ له‌ کۆتایی کتیبه‌ که‌داو له‌به‌شی ئاژه‌لو
بائنده‌دا له‌سه‌ره‌تاره هه‌تا کۆتایی بگه‌ریت ئه‌وجا خه‌وینین به‌ ((که‌له‌شیر)) وه
ده‌بینیتوه ... بۆیه خوینهر ماندروشه‌ که‌ت ده‌بی ئه‌گه‌ر رانه‌هاتیته‌ و ناگاداری
شیوازی ئه‌م کتیبه‌ نه‌یته ، به‌لام کتیبه‌ که‌ی (نابلسی) له‌سه‌ر شیوه‌ی پسته‌کانی
فه‌ره‌نگی عه‌ره‌بی ریکخواه بۆنموونه : ئه‌گه‌ر به‌دووی ((که‌له‌شیر - دیک)) دا
بگه‌ریت به‌پیتی فه‌ره‌نگی عه‌ره‌بی له‌پیتی (دال) دا ده‌یدۆزیتوه‌و خوینهر
به‌ئاسانی ده‌گات به‌وه‌ی به‌دوایدا ده‌گه‌ریت.

پاش لیکۆلینه‌وه‌ به‌یم له‌وه‌کرده‌وه کتیبه‌ که‌ی (ئین سیرین) وه‌ك ئه‌وه‌ی
(نابلسی) ریکبخه‌م ، کاتیکیش ده‌ستمدایه‌ کاره‌ که‌ به‌یارمدا هه‌ردوو کتیبه‌ که
له‌یه‌ك کتیبدا کۆبکه‌مه‌وه‌و ناوی بینیم ((تفسیر الاحلام و تعطیر - قدیمه‌ وحیشه))

خہ ونامہ ی دیرین و نوؤ، چاکی کارکردنم لیہہ لَمالی و کارہ کہم بہم شیوہ یہ
دہستپی کرد:

(۱) سہرہ تا بہ کتیبہ کہی (نابلسی) دہستمین کردو بہ چہ قی بنہرہ تمدانا بؤ نمونہ
کاتی (نادہم) - سہلامی خوی لیبیت - دہہینم پاش نہوہی لای (نہیں سیرین)
ہیناومہ دوا بہ دوا ی نہوہ لای (نابلسی) دہیہینم و نہوہی دووبارہ کان لابردوہ.

(۲) بابہ تہ کانی کتیبہ کہی (دمیری) (حیاہ الحیوان) م خویندوہ تہوہ و نہوہ
بؤدہ رکہوت (نابلسی) باسیکر دوہ یاخود کہمینکی لای (نہیں سیرین) ہاتوہ،
تہ گہر زیادہ یہ کیش لای (دمیری) ہاتیت تو مارم کردوہ.

(۳) باس و خواسہ سہیرہ کانم باسکر دوہ و لہ سہری دواوم.
(۴) ہہ ندیک لہ سوود و قازانچم لہم کتیبہ دا باسکر دوہ بہ تایبہ ت نہوہی سہ بارہت
بہ تاژل باسکراوہ.

(۵) نایہ ت و فہرموودہ کانی ہہردو کتیبہ کہم (تخریج) کردوہ گہراندومہ تہوہ بؤ
سہرچاوہ کہی.

لہ کوتاییدا پشت بہ خوی بالادہست کتیبیکی خہ ونامہ ی گشتگیرم نامادہ کردوہ
ہہرسی کتیبہ کہی لہ خوگرتوہ: (تفسیر الاحلام - تعطیر الانام - حیاہ الحیوان)
بہ بی نہوہی ناتہ و او ی و بواردن ی بنہرہ تی لہ ہیچ کامیاندہ ہہیت.

تومیدہ وارم تہم کتیبہ خوداوہند لیتم قبول بفہرموی چونکہ نہوہ باشتین
گہورہ و پشتگیر و شکومہ ندہ.

تېبینی:

کتیبی (تفسیر الاحلام) دراوه‌ته‌پال (ئین سیرین) زووریه‌ی هی (ئەبی سەعدی
 نامۆزگاریکار) و کەسانیتە، ئەوەشی لەم وتەیه‌روونترە ئەوەیە (نابلسی) لە‌کو‌تایی
 کتیبە‌که‌یدا باسی لەو مامۆستاو ریش‌سپیانە‌کە‌دووە کە‌زانیاری لێ‌وەرگرتوون و
 (هەشت) کە‌سن و تێیدا باسی (ئین سیرین) ی نە‌کردووە، لە‌کاتێ‌کدا ئەو
 دە‌ست‌نوسە‌ی (تفسیر الاحلام) ه‌که‌ی (ئین سیرین) لە‌ (دە) لاپەرە تێنلە‌پریت،
 ئە‌مە‌ش بۆ ئە‌مانە‌ت‌پارێزی زانیاری، بۆ‌یه‌ دە‌توانم ب‌لێم کتیبە‌که‌ی (ئین سیرین) ه‌ی
 خۆی نی‌یه‌ و کتیبە‌که‌ی (نابلسی) ه‌ی خۆ‌یه‌تی و لە‌وسەرچاوانە‌وه‌ وەر‌ی‌گرتووە
 لە‌‌کو‌تایی کتیبە‌که‌یدا ناماژە‌ی پێ‌داوە، ئە‌م روون‌کردنە‌وه‌یە‌شم بە‌پێ‌ویست زانی.

ئە‌بو‌حە‌فص

سە‌ید ئی‌براهیم صادق عمیران

منیا - مانگی رە‌بی‌ع‌ول ئە‌و‌ه‌ل

سا‌لی ١٤٢١ هـ

پیښه کی (ئین سیرین)

سوپاسو ستایش بو خوداوهندی جیهانیان درودی بیپایان بوسه رگیانی پیښه مبری گه وره مان (محمد) (ﷺ) و یارویاوهرو خانه واده ی پاک و بیگه ردی...
 نهوی لیږدها پیوسته بزانیته خو به شیوه کی گشتی ده کړیت به دووبه شه وه:
 به شیکي له لایه ن په روه رد گاره وه یو به شیکي تریشی له لایه ن شهیتانه وه به پیی
 فهرموده ی پیښه مبر (ﷺ) که ده فهرمویت: "خو دووبه شه یا له لای
 په روه رد گاره وه یو یا خود له لای شهیتان" (۱).

نهو خه ونه ی ده دریته پال خوداوه ند راست و دروست و باشو پیښه مبری
 سه روه مان (ﷺ) به به شیک له چلو شش به شی پیښه مبرایه تی داناوه (۲).
 زورجاریش بیباوهرو خراپه کاران ده گونجیت له مجوزه خه ونه بیینن، به لام نهوی
 که ده دریته پال شهیتان و پیښه مبری خوا (ﷺ) فرمانی پیکر د روین نه یدرکینین و
 تف بکه یین به لای چه پداو، به لیتنید اوه به وی نه م رینوما ییانه جیه جیده کات زیانی
 پینه گات (۳).

نهو خه وشی باش نییه ده گونجیت غم و په ژاره بیت یان ترساندن و بیته مایه ی
 فیتنه و قولېرین به بیته وه ی ناگاداری و هرگرتبی له که و تنه نیو داوی گوناوه تاوانه وه
 ، به لام سه رزه نشت و بیداری له خوده گرت و له شهیتانی نه فرتلیتکراو شیاونیه
 فرمان به چاکه بکات یا بنده کانی په روه ردگار بیدارکاته وه ، چونکه په روه ردگار
 به دیهینه ری سه رجهم گه رد و ونه و خیروشه پ هریه ده سستی خو به تی ، هه روه ها
 جیوازی هوکاره کان که ده بیته هو ی نه نجامدانی خوشن ده دریته پال شهیتان و نهو

(۱) (بوخاری) فهرموده ی ژماره (۵۷۴۷) و (مسلم) له (۱۷۷۱).

(۲) (بوخاری) فهرموده ی (۶۹۸۷) و (مسلم) له (۱۷۷۴۹).

(۳) (بوخاری) فهرموده ی (۵۷۴۷) و (مسلم) له (۱۷۷۱/۲/۴).

ورته ورتو وه سوه سانه‌ی بده‌رووندا دیت له‌ګه‌ل غم و په‌ژاره و رووداوه بیمه‌به‌سته‌ګان ده‌ګه‌رېته‌وه بۆ ده‌روونی خه‌ویننه‌ر.

نه و حال و باره‌شی رووده‌کاته نوستویه‌کی ګه‌ده‌پر له‌خواردن یان به‌تالی وه نه و حال و باره‌وایه که له‌کاتی بیداریدا روی تیده‌کات و ده‌ګونجیت هیچ سوودو قازاځیکۍ نه‌بیټ و سروشتی مه‌ردوم رۆلی تایبه‌تی تیدانه‌ګیږی و به‌ه‌مان شیوه شه‌یتانیش رۆلی تیدانییه و سه‌رجه‌م بارو حاله‌ګان به‌ده‌ستی خوداوه‌نده.

سروشتی کرد‌ګاریه‌تی په‌روه‌رد‌ګاریش به‌چه‌شنیکه خه‌ونی راست پینکده‌هینی و فریشته‌ګان ناماده‌ی بینینی ده‌بن و ده‌دریته‌پال خوداوه‌ند، له‌روویه‌کی دیکه‌شوه په‌روه‌رد‌ګار خه‌وی پوچ و به‌تال و تیکه‌ل دروستده‌کات له‌کاتی ناماده‌کاری شه‌یتاندا و ده‌دریته‌ پال ده‌روونی ته‌هریمه‌و شه‌ره‌نگیزی شه‌یتان، نه‌وه‌شی درۆده‌کات و خه‌وبه‌درۆ هه‌لده‌به‌ستی درۆی به‌ده‌می خوداوه‌کرده و خه‌ویننه‌ریش نایټ خه‌ونه‌که‌ی بۆ هه‌موو که‌سیک بګیږېته‌وه مه‌ګر راته‌کاریکی زاناو نامۆژ‌ګاریده‌رو خیرۆمه‌ندیټ.

له‌وه‌ی پیویسته له‌کاتی بیستنی خه‌ودا بګری

واپیویسته‌کات راته‌کاری خه‌و نه‌ینی و بابته‌ګانی نیو خه‌ونی باسکراو پپاریزی و به‌شیوه‌یه‌کی ګشتی به‌خه‌ویننه‌ر بلی: خیره بۆ توو خراپه بۆ دوژمنانت یاخود شه‌رپکه پاریزراوده‌بیټ لی، نه‌ګر واهه‌ستی‌کرد نه‌م خه‌ونه وابه‌سته‌ی خه‌ویننه‌ربوو...

به‌لام نه‌ګر وابه‌سته‌ی جیهانبوو ده‌بیټ بلی: خیره بۆ ئیمه و خراپه بۆ دوژمنان و به‌مشپوه‌یه.

هه‌روه‌ها ده‌رپرینی خه‌ون له‌به‌ره‌به‌یاندا باشته‌ر بۆیننه‌ری چونکه بیروه‌وشی له‌سه‌رخویه‌تی و غم‌وپه‌ژاره‌ګانی بۆساتیکیشیټ ره‌ویوه‌ته‌وه و سه‌باره‌ت به‌فه‌رداری

به بیان و رڼی نوی پیغه مبهري نازیزمان (ﷺ) دوعاده کات و دفرمویت:
 "په روهردگارا فره پوویت بخه به بیان و سپیده نه ته وه کم"^(۴)

رافه کاری خه ویش له لای خویه وه ناییت به دهسته واژه نادیار خه ونه که ده ربړی و
 راوبوچوونی نه ستیره گهران به هه ند وه ربگری و پیغه مبهري (ﷺ) ناچیتته سه رشیویه
 شه یتان و نه وهی به دیبکات حق و راستیه^(۵).

مردوش له لاندو مائی حد قدايه و نه وهی له خه ونه که یدا ده یلیت راسته و
 له فتنه و ناشوب پاریزراو ده بیټ، به هه مان شیوه مندا لیک هه رگیز نازانی
 درو بکات له گهل و تهی ناژل و گیانداران و هاتنه گزیان حق و راستیه و نیشانه ی
 سه راسیمه ییه.

هه موو درو زنیکیش له کاتی بیداریدا وه کاهین و نه ستیره وان و تهی درو یه و
 به لای راستدا ناچیت، که سانی له شگران و مه ست و بیتاگا له لاو هه رزه و
 خه لکیت خه ونه کانیا ن هه ندیکجار راسته و شه یتان به سه ریاندا زاله به درو یژایی
 سه رده م و رڼگار.

هه روه ها رافه کاری خه و پیویستی به وه هه یه له قورثان نمونه و پهنده کان و
 وه ربگری و خوداوه ند دفرموی: ﴿وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا﴾ (ال عمران: ۱۰۳)،
 هه روه ها و تهی سه باره ت به دو پروه کان: ﴿كَانَهُمْ عَصَجٌ مُسْنَدَةٌ﴾ (المنفاقون :
 ۴) و نایه ت: ﴿إِنْ أَمْلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا﴾ (النمل: ۳۴) و
 نایه تی: ﴿إِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمْ الْفَتْحُ﴾ (الانفال: ۱۹) و نایه تی: ﴿إِيجِبْ
 أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أُخِيهِ مَيْتًا﴾ (الحجرات: ۱۲).

هه روه ها پیویستی به زانیی دانایی پیغه مبهري و ته شیرینه کانیا ن ده بیټ و
 به هه ندگرتنی هه وال و تهی شیرینی پیغه مبهري (ﷺ) له گهل پهنده کانی وه

^(۴) (ترمذي) (۱۶۶۲) و (ثین ماجه) (۲۲۳۶) و (تحمه د) له (مسند) هه که یدا : (۴۱۷/۳).

^(۵) (ترمذي) (۲۲۷۶) له (شمائل) دا (۲۴۲) و (اسناد) هه کی (صحيح) ه.

فەرمايشتى: "پينج شت خراپ و بدن"^(۶) له‌نيو ئه‌و پيئنجهدا باسى قه‌له‌ره‌ش و مشك و دووېشك و مشكگرو سه‌گى وه‌ريو و لوره‌ لووركار. هه‌روه‌ها و ته‌ى سه‌باره‌ت به‌ژنان "ئاگادارى شووشه‌ ئاساكان بن"^(۷) — مه‌به‌ستى ژنانه‌ له‌ئاكسي‌دا .

هه‌روه‌ها راته‌كارى خه‌و پيويستى به‌په‌نده‌ گرنگ و به‌سووده‌كان ده‌بيت وه‌ك:
(۱) و ته‌ى (ئىبراهيم) (سه‌لامى خواى ليبيت) سه‌باره‌ت به‌هاوسه‌ره‌ ناسوپاسگوزاره‌كه‌ى (ئىسماعىلى كورى) ده‌فه‌رمويت: "لاشپانى ده‌رگاي ماله‌كه‌ت بگۆره‌" — ئاماژه‌يه‌كه‌ بۆ جيا‌بونه‌وه‌ى لىي — .

(۲) و ته‌ى (مه‌سيح) (سه‌لامى خواى ليبيت) كاتى ده‌چيته‌ ژووره‌وه‌ بۆ لاي ژنيكى داوينپيس و ئامۆژگاريدە‌كات: "پزىشك ده‌چيته‌ى لاي نه‌خۆش" ليته‌دا مه‌به‌ستى له‌پزىشك زانا‌يه‌و به‌نه‌خۆشيش بيئاگايه‌كى گونا‌ه‌باره‌.

(۳) و ته‌ى (لوقمان) (ره‌زاي خواى ليبيت) بۆ جگه‌رگۆشه‌كه‌ى: "جيگه‌كه‌ت بگۆره‌" واته‌: هاوسه‌ره‌كه‌ت.

(۴) و ته‌ى (ئه‌بوهوره‌يره‌) (ره‌زاي خواى ليبيت) كاتى گويى لي‌بوو يه‌كيك ده‌يگوت: "ده‌جال سه‌ريه‌له‌دا" ئه‌ويش وتى: "درۆيه‌كه‌ بۆيه‌چيه‌كان" هه‌ليان به‌سته‌وه‌.

هه‌روه‌ها پيويستى به‌هۆنراوه‌و مه‌به‌ستى شاعيران هه‌يه‌و ليكدانه‌وه‌ى به‌يته‌شيعره‌كانيش زانيا‌ري‌و ديدى راته‌كار فراوانترده‌كات.

و‌تپراى ئه‌و زانيا‌رييانه‌ پيويستى به‌زانستى زمانه‌وانى و ماناكانى هه‌يه‌ بۆ نمونه‌:

(۱) "بيباوه‌پرى" له‌زوبانى عه‌ره‌بيدا به‌ماناي داپۆشين يان شاردنه‌وه‌ هاتوه‌.

(۲) "لينخۆشبوون" به‌ماناي داپۆشين هاتوه‌.

^(۶) (بوخارى) (۱۸۲۸) و (موسليم) (۱۲۰۰/۷۳/۴) (نوى).

^(۷) (بوخارى) (۹۱۴۹) و (موسليم) (۲۳۲۳/۷/۸) (نوى) وه‌ك ئه‌و.

(۳) "سته‌م و ژورلېکړدن" به‌مانای دانانی شتېنک له‌جېی ناشیاودا هاتوه.

(۴) "خراپه" به‌مانای دهرچوونو دهرکه‌وتنه‌هاتوهو هاوچه‌شنی نه‌مانه‌ژورن له‌زوبانی عه‌ره‌بیدا.

هه‌روه‌ها پټوېستی به‌باسکردنی حالتی خوی هه‌یه له:

۱- خواردن و خواردنه‌وی حه‌لال.

۲- دل‌سوزیت له‌کاره‌کانیداو لای خه‌لکی نمونه‌و پېښه‌نگېت.

سه‌رباری نه‌و خالانه ده‌بیت ناگاداری نه‌م بنه‌مایانه‌ی لایغواره‌وه‌بیت:

یه‌که‌م/خه‌وی راستو دروست دوویه‌شه:

(۱) خه‌ویک دیارو به‌رچاوه‌و پټوېستی به‌لېکدانه‌وه نییه.

(۲) خه‌ویک شاراوه‌و نا‌لوزه‌و پټوېستی به‌دانایی و ناوه‌ړوک هه‌یه.

دووهم/واده‌کانی خه‌و گرنگییه‌کی ژوری هه‌یه بو‌رافه‌کارو ده‌بیت ره‌چاوی نه‌م خالانه بکړی:

۱- نه‌و خه‌ونه‌ی له‌هاوین یان زستاندا ده‌بینرئ جیاوازه به‌پټی کاتو واده‌ی خوی و ناوه‌ړوکی و بوونی پټکه‌اته‌کانی وه‌ک: دارو درخت، خورماو ده‌ریاو ناگرو جل‌وبه‌رگ و مال‌ولانه‌و دوپشک و مار.

۲- لېکدانه‌وه‌ی رووداوه‌کان له‌شه‌وو روزه‌دا تایبه‌تمه‌ندییه‌کی خوی هه‌یه له‌گه‌ل پټکه‌اته‌کانی وه‌ک: روزه‌و مانگ و هه‌ساره‌و چراو رووناکي و تاریکی و ژیشک و کونده‌په‌پو هاوچه‌شنی نه‌مانه.

۳- سروشت و خوی مرزه‌ له‌خه‌ودا رولټکی تایبه‌تی ده‌بینی و له‌کاتیکه‌وه بو کاتیکیت جیاوازی هه‌یدو هه‌رکه‌س به‌پټی حالتی خوی نه‌و پټکه‌اته‌و ره‌فتارانه لیکده‌داته‌وه، وه‌ک نه‌وه‌ی فیره‌ له‌خه‌ودا گوشت بخوات یان نه‌گه‌ر دره‌م و دیناری بیني سوودو قازانجه‌کات له‌کاتی بېداریدا یان نه‌گه‌ر بارانی له‌کاتی خه‌ودا بیني

له کاتي بېداريدا ده بېښي ټو سهرجه م نه و رووداوانه وابه سته ی خو و سړوشتی
خه وېنه ر ده کرېته وه.

سپېه م / هه موو خه ویک به سهر دوو ته وه رهی سهره کیدا دابه شده بیت به شیکی
باش و به شیکی خراب ، به لام نه گهر خه ونه کهی نه که وت به لایه کدا پتویستی
به به لگه یه ک ده بیت یاخود خویندنه وه ی ناخی خه وېنه رو باری ده روونی.

چواره م / هه ندیک جار خه و له ژیرکاریگه ری رووداوه کانی رابردودایه که مرؤ
ته نجامیده دات له سوپاسگوزاری و گوپرایه لی و سهرپېچی ، یاخود ده قاده ق
داهاتوی بؤ روښنده کاته وه و خپروشه ری بؤ ده خاته رو له رووداوه کانی نارېحه تی و
شکومنه ند و نزمی باران و بیتبارانی و وشکی.

پېنجه م / له خه ودا چاره نووسی مرؤ جیاوازه به پېی هیل و سنوره کانی خه و بؤ
نمونه :

* ده گوځیت هه نار بؤ ده سته لاتنار ناوچه یه کبیت ده سته لاتناری وهریگری و
تویکلی هه نار که ش دیوارو سنوره کانی بیت و ده نکه کانیشی دانیشته وانه کهی
بیت.

به لام بؤ بازرگان لانه و مال و توتیل و توتومبیل و که شتی و مال و سامان و
دوکان و گیرفانی پر له دره هم و دینار بیت.

هه روه ها بؤ زانایه کی خواناس قورثانییت و تویکله کهی لاپه ره کان بیت و
ده نکه کانی نووسینه کهی بیت ، بؤ که سیکی ره به نیش هاوسه ری
مال و ساماندار بیت ، یان کیژیک بیت دوی ماره برینی تام و چپړو سوودی
لینه وریگری.

هه ر نه و هه نار بؤ ژنیکی دوگیان کیژیک بیت له ره حمیدا.
ده گوځیت له کاتي ژمیاری مال و سامان بیت و گه نینه ی میری بیت و پاره ی
جوړاو جوړیت بؤ کارگوزارو فهرانبه رانی میری.

شه شلم / وردبونه وه له غومونه و نه و په ندانه یې بڼو خه لکی ده هیتریتته وه به پیتی چاره نو سو و ره گه زجیاوازی، بڼومونه نه گهر دارو دره ختېسو به پیتی ره گو و لقو گه لاکانی لیکده دریتته وه نه گهر لاسکینکی هه بوو وه کوله که و هاوچه شنه کانی یان مندالی فریدراو.

حه و ته م / ده گوځیت مرؤ رووداویک یان شتیک بیینی و لیکدانه وه که ی بگه ریتته وه بڼو برا که ی یان یه کانگیری خه و بیینی مه ردوم له گهل خه لکیدا له دووړه وه یه ک بگریته وه یه که م / نه گهر له ره چه له کدا چوونه وه سه ریه ک دایک و باوک و سه رچاوه ، دووم / نه گهر هاو پېشه و کرداریسو.

خه ونیش له خاوه نه که یه وه ده قار ده ق ناگو یز ریتته وه بڼو که سیکیتر گهر ماناو هیماکانی وابه سته ی به رانبر نه کړی، یاخود به لگه کان هاوتاو شایان نه بن له گهل ی ، بڼومونه : له شساغ بیت و شه ریه که ی نه خوشبې نه وکات نه خوشی به رانبر نزیکتره له مردن و گواسته وه ی بڼو نه و جیهانه.

هه شتم / رافه کاری خه و ده بیت ژيرو شاره زایت له حال وباری خه لکی و شیوه ی هه لسو که وت و ره وشتیان و ، ده بیت ناگاداریت له ده سته واژه کانی زستان و هاوین و شاره زای نه م حال نه بیت :

۱) کات و واده ی بارانبارین و کاتی ده بیت به سوودو قازانچ یان زیان.

۲) بوونی شاره زایی ده رباره ی سه فدرکردن به ده وریادا.

۳) سروشتی ولتان و تاییه تمندی دانیشته وانه که ی و نه وه ی له سه ری ده چن به رپوه.

۴) بوونی زانیاری ده رباره ی حال وباری گوځاوو باش له گهل خرابی هه ریه ک له ناسمان و رؤو مانگو و باران و ره شه باو مزگه وت و...

نویه م / به هه ندگرتنی باری ده روونی خه و بینه ران چونکه خه لکی پېشین وتویانه : نه وه ی ره شبینی و غه م و په ژاره به سه ریا زالبو رووداوه کان به ره شی و ته لخی

دہیننی، بہ پیچہ وانہ شہوہ ، وپرای تہوہی خہو بہ شیوہ کی گشتی دہ کری بہ سی بہ شہوہ ہدروک لہ فہرموودہ کدا ہاتوہ: "خہو سی بہ شہ: یا مژدہیہ لہ لایہن خوداوہ ندوہ، یاخود خہو یکہ لہ لایہن شہیتانہوہ یان قسہو وتہی بیداریہوہ بو مژو دہ بیت بہ خہو" (۸) .

ہہروہا پیغہ مبہر (۹) دہ فہرمویت: "وادہی پیغہ مبہرایہ تی بہ سہرچو بہ تہ نیا مژدہی خوش مارہ" (۹) .

ہندیکش لہ رافہ کارانی قورنان سہ بارہت بہ تاییہ تی: ﴿لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا يُبَدِّلُ لَكُمْ مَالَكُمُ اللَّهُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ (یونس: ۶۴) وتویانہ: کاتی بہ ندہ لہ کرنووشدا نووست خوداوہ ند دہ فہرموی: تہ ماشای بہ ندہ کم بکن روحی لای منہو لہ شولاریشی لہ بہ ندایہ تیدایہ .

ہہروہا لہ (تہبی دہردا) وہ دہ گیرنہوہ وتویہ تی: "کاتی بہ ندہ چاولیکدہ نی و لہ خہودا رژدہ چی روحہ کی بہرہو ئاسمان بہ رزدہ کریتہوہ تہ گہر پاک و بیگہ ردبوو ریگہی دہ دہن کرنووش ببات ، تہ گہر وانہ بوو ریگہی پینادہن" .

خہ لکیش سہ بارہت بہ (دہروون و روح) جیاوازن ہندیکدہ لئن یہک پیکہاتہن وہک نہ فسرو دہروون ہہردوکیان لہ نیو خویندانو بہ لگش لہ سہری تہوہیہ کاتی مہردومیٹک دہمری خوینی دہوہستی (۱۰) .

(نبین قوتہییہ) دہ لیت: مادام خہو بہ پیتی زانیاری و بنہ مار شیوہ کانی بہ بوونی بہ لگہو نہ بوونی جیاوازی ہہیہ تیدا لہ گہل بہ ہہند گرتنی سہردہو و رژگارو

(۸) (بوخاری) (۴۲۲/۱۲) و (موسلم) (۱۷۷۳/۶/۴) .

(۹) (نبین ماجہ) (۳۸۹۶) و (دارمی) (۲۱۲۸) و (تہ حمہد) لہ (مسند) ہکیدا (۳۷۶) .

(۱۰) لیرہدا (نبین سرین) روو بہ باستیکی بہ دہر لہ خہو دہ چیت و بہ باشمزانی بازبدم بہ سہریا . (وہرگنپ) .

کہ شو باری خەوینین و هینانەوی بە لگە ی قورئانی و فەرمودە و پەند و چیرۆک بۆیە
پێم باشە چەند تیشکی بچەمەسەر ئەو زانیارییە و روونی بکەمەو... .

لێکدانەوی فەرمودە لە سۆنگە ی واتای ناوەکانەو و روکەشی دەستەواژە کە
هەڵبە گری و وە ئەو ی پیاویک ناوی (چاکە یە) لە خەودا بە خێر و چاکە
لێکدە درێتەو، یاخود پیاویک ناوی (رێنما) یە و لە خەودا بە رێنومایی رافە دە کرێت،
یان ژنیکی ناوی (ناشتی) یە و بە پارێزراوی و سەلامەتی لێکدە درێتەو و چەندین
نموونە ی تریش.

هەروە ها لە پێغەمبەری خواوە (ﷺ) دە گێرێنەو فەرموویەتی: "لە خەودا بینیم
لە مائی (عوقبە) ی کوپی (رافع) بووین و خورمائی تەری باشیان بو
هیناین" ^(۱) بەو لێکدایەو کەوا بە رزی و بلندی و شکۆ لە دنیا و قیامەتدا بو
ئێمە دە بی و تاینە کە شتمان باش و شیرین دە بی."

لە (شریک) ی کوپی (ئەبی شمر) هەو دە گێرێنەو و تویەتی: "لە خەودا بینیم
ددا نە کام کەوتن، سە بارەت بەو پرسیارم لە (سە عید) ی کوپی (مسیب) کردو
وتی: ئایا زەرەری پێگە یان دی؟! ئە گەر خەو نە کەت بەو شێو یە بی و
هەموو ددانە کانت کەوتن خزم و خانە وادە کەت لە مردنیاندا پیش تۆ دە کەون و
کەسیان نامی نێ."

لێرەدا (سە عید) خەو کە ی بە پیتی دەستەواژە لێکدایەو چونکە (ددا ن)
لە خەودا پە یو نە دی خزمایە تیە.

هەروە ها لە (بشر) ی کوپی (ئەبی عالیە) هەو دە گێرێنەو و تویەتی: لە (محەمەد) م
پرسی دە ربارە ی پیاویک لە خەودا بینی هەموو ددانی کەوتی، ئەویش لە وە لامدا
وتی: ئەو پیاو پە یو نە دی خزمایە تی بچراندو، لێرەدا خەو نە کە بە پیتی بناغە ی
خۆی لێکدە درێتەو نە ک بە پیتی دەستەواژە.

^(۱) (موسلیم) (۱۷۷۹/۱۸/۴) و (ئەبو داود) (۴۰۲۵) و (ئەحمەد) (۲۱۳/۳).

لہ (تہ سمعی) وہ دہ گپرنہ وہ وتوہ تی: پیاوٹک زہویہ کی کپی و بینی برازا کہی
 بہ نیویدا دہ روات بہ لام ہیچ ہہ نگاوٹک ہہ لئا گریٹ مہ گہر بہ سہری مارٹکدا
 نہ بیٹ ، تہ ویش وتی: تہ گہر خدہ کہت بہ و چہ شنہ بیٹ لہ و زہویہ دا ہہ رشتیک
 برویتیری بہ باشی نہ شو نمادہ کات.

ہہ روہا دہ لیت: تہ گہر ناوٹک لہ چہ ند پیتیک کی زیادہ پیکہاتبوو لہ خہ ودا
 بہرہ چہ لہ کناس یان دہرووونناس دادہ نری وک (بہ ہی) تہ گہر بینی و لہ خہ ونہ کیدا
 نیشانہ یہ کی تیدانہ بوو بہ لگہ بیٹ لہ سہر نہ خویشی بہ سہ فہر لیکدہ دریتہ وہ،
 ہہ روہا (گوٹہ شلیتر) بہروو کہش و ردہ گپری و بہ خراب راقہ دہ کری بہ شیکی ہی
 ناوہ کہیہ تی چونکہ (سوسن) لہ عہرہ پیدا بہ خراب لیکدہ دریتہ وہ.

لیکدانہ و ہش بہ مانا بہ زوری بہ کارہاتوہ وک (لالہ نگی) تہ گہر مال و سامان و
 مندالٹہ بوو بہ دوو پرووی لیکدہ دریتہ وہ بہ ہوی جیاوازی دہرونا واخنی.

راقہ کردنیش بہ پہ ندو تہ و دہستہ واژانہ ی لہ سہر زویانن ریازیکی دیکہ یہ
 راقہ کارانی خہ و پیادہ ی دہ کمن وک تہ و ی بہ زہرہ نگہر دہ لٹن: پیاوٹکی دروزن
 بہ ہوی وتہ ی سدرزاری خہ لکی سہ بارہت بہوشہ ی (صوغ) وہ کہ بہ ہہ لہ ستنی
 وتہ و قسہ ہاتوہ. عہرہ ہا وتہ یان دہریارہ ی یہ کیک بینی دہستی دریتہ وہ
 بہ چاکہ کار راقہ یان کردہ تہ مہش لہ پہ ندیکہ وہ ہاتوہ کاتی دہوتری: "فلان
 دہستہ یشتوترہ لہ تو..."

پیغہ مہری خوا (ﷺ) بہ ہاوسہ رانی دہ فہرمویت: "خیردارترینتان کہ زوو دہ گاتہ
 لام دہستہ ریژترینتانہ" (۱۲).

خاتو (زہینہ ب) ی کچی (جہش) لہ پیش ہہ موویانہ وہ مردو تہم خاتونہ
 دہستہ گیزی ہہ ژارانی دہ کردو تیکو شہ رانی نامادہ دہ کردو مہ بہستہ کہی
 پیغہ مہریش (ﷺ) خیرو مہ ندیبوو لہ دہستہ ریژترینان، ہہ روہا راقہ کردو

نہ خوشی بہ دووڑووی چونکہ لہ لای خہ لکی کہ سی بی وادہ یان بہ نہ خوش
لیکداوہ تہ وہ ، خودا وند دہ فرمویت: ﴿فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ﴾ (البقرة: ۱۰)

تہ نہ خوشیہ مہ بہ ست پی نہ خوشی دووڑوویہ .

ہر وہا لیکدانہ وہ یان بڑ چلم بہ کورپاندا ناوہ چونکہ دہ رباری تہ و مندالہ ی
لہ باوکی دہ چیت وتویانہ: "وہ چلمی باوکی وایہ".

ہر وہا وتہ یان سہ بارہت بہ وہی رمو تیرو بہ رد دہ گریتہ خہ لکی یان
بہ وہ لیکیانداوہ تہ وہ غہ بیہ تہ باسیاندا کات و خودا وند دہ فرموی: ﴿وَالَّذِينَ يَرْمُونَ
الْمُحْصَنَاتِ﴾ (النور: ۴) و تہ تیہ ﴿وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ﴾ (النور: ۶).

ہر وہا لیکدانہ وہ یان سہ بارہت بہ یہ کیٹ تہ ندامی کی بپیت: سہ فر دہ کات
لہ ہوزو خانہ وادہ و مال و مندال و ولاتی دوورده کہ ویتہ وہ کہ تہ مہ شیان لہ برینی
ماوہی ولاتہ وہ ہیناوہ وہ ک پہرور دگار دہ فرمویت: ﴿وَمَرَقْنَاَهُمْ كُلُّ
مُزَقٍّ﴾ (سبأ: ۱۹) و تہ تیہ ﴿وَقَطَعْنَاَهُمْ فِي الْأَرْضِ أُمَمًا مِنْهُمْ﴾ (الأعراف
۱۶۸).

ہر وہا لیکدانہ وہ یان دہ رباری کوللہ: لہ ہن دیک بارود و خدا
"قاوقیڑکارہ"... وتہ یان دہ رباری تہ وہی دہستی دہ شوات بہ قہ وزو ناو می دبیہ تی
لہ وہی داواخوازیہ تی بہ وہی وتہی خہ لکیہ وہ کاتی ناو می د دہ بن لہ کہ سیٹ دہ لین:
دہ ستمان لیشتہ ...

ہر وہا وتہ یان سہ بارہت بہ بہ ران: پیاوکی بہ پریزی پاریزراوہ ، ہر وہا
وتہ یان دہ رباری ہل و باز : پیاوکی تازاو بہ زہرہ .

سہ بارہت بہ لیکدانہ وہش بہ پیچہ وانہ و اوڑوہ وہ:

۱- گریان شادی و خوشیہ .

۲- پیکنین غم و پہ ژارہیہ .

- ۳- دووبیاری ناکۆك یاخود رۆژو مانگ به‌ریه‌ره‌کانی بکه‌ن سه‌ره‌که‌وتن بۆ دۆراوه‌و زۆرانبازیش شکست به‌ده‌ستده‌هینی.
 - ۴- که‌له‌شاخ‌گرتن چه‌ك و مه‌رج دانانه.
 - ۵- چه‌کنووسیش که‌له‌شاخ‌گرتنه.
 - ۶- تاعون جه‌نگه‌و به‌پینچه‌وانه‌وه.
 - ۷- لیشارو لافار دوژمنه‌و به‌پینچه‌وانه‌شه‌وه.
 - ۸- خواردنی هه‌نجیر په‌شیمانیه‌و به‌پینچه‌وانه‌شه‌وه.
 - ۹- نه‌وه‌ی ده‌مری به‌لام ری‌وره‌سه‌کانی مردووی بۆ پیاده‌ناکری له‌شتن و کفن و نه‌سپه‌رده‌کردن یاخود گریان و شیوه‌ن نه‌وه‌سه‌ به‌شیکی لانه‌و ماله‌که‌ی ده‌روخی.
 - ۱۰- کولله‌یان به‌سه‌ریاز داناوه‌و به‌پینچه‌وانه‌شه‌وه.
- هه‌روه‌ها هه‌ندی‌کجار راڤه‌ی خه‌ویان به‌که‌م و زیاد کردوه‌وه:
- ۱- گریان و شیوه‌نیان له‌خه‌ودا به‌خۆشی و شادی لی‌کداوه‌ته‌وه به‌لام ته‌گه‌ر ده‌نگ و ئاوازی له‌گه‌ل‌دابوو به‌لاو نه‌هامه‌تییه‌، پینکه‌نینیشیان به‌غهم و په‌ژاره‌ لی‌کداوه‌ته‌وه به‌لام ته‌گه‌ بزوه‌ خه‌نده‌ی له‌گه‌ل‌بوو باشه‌.
 - ۲- لی‌کدانه‌وه‌یان بۆ گوێره‌که‌ مایکی پارێزراوی شاراو‌یه‌ ته‌گه‌ر ته‌قه‌ته‌قی له‌گه‌ل‌بوو ده‌نگه‌ده‌نگ و به‌ریه‌ره‌کانیه‌.
 - ۳- لی‌کدانه‌وه‌یان بۆ رۆن ته‌گه‌ر به‌ته‌ندازه‌یه‌ک لی‌ی بپا جوانی و رازاوه‌یه‌، ته‌گه‌ر له‌ده‌م و چاو و رووخساری چۆرا غهم و په‌ژاره‌یه‌، ته‌گه‌ر به‌سه‌ره‌وه‌ زۆر‌سوور رووپامایی سه‌رۆک و به‌رپرسه‌ بالا‌کانه‌.
 - ۴- لی‌کدانه‌وه‌یان سه‌باره‌ت به‌ (زافه‌ران) گوايه‌ پیا‌هه‌ل‌دانی باشه‌ به‌لام ته‌گه‌ر چو له‌جل و به‌رگ و لاشه‌وه‌ ده‌بی‌ت به‌غهم و په‌ژاره‌.
 - ۵- (لیدان)یان به‌پۆشاک و داپۆشین لی‌کداوه‌ته‌وه‌، به‌لام ته‌گه‌ر کاتی لی‌یدراو ده‌م و چاری به‌سه‌ترا‌بوو پیا‌هه‌ل‌دان و ستایشی باشه‌و ناتوانی له‌خۆی دوور‌ب‌خاته‌وه‌.

به لاور نه هام: نى يان خيريك رووده کاته مروځيک له خه وه که يداو له کاتى
بيندريد او هک خوى روود او ه که دتته دى.

دہ گپنہوہ (عومہر) ی کوری (خه تتاب) (دادوهریک دهنیریت بؤ (شام) و پاش چند رۆژیک به پتوہ بون دہ گپتہوہ (عومہر) سہ بارت به هوی گہرانہوی دہ پرسیت ، نهویش ده لیت: له خه ودا بینیم رۆژو مانگ دہ جهنگن له گہل یه ک نه ستیره کانیش دابه شبون به سہر رۆژومانگدا ، (عومہر) لئی پرسی: تو له گہل کامیان بووی؟ وتی: له گہل مانگ. ننجا پیی وت: نازادبه و چیر کارم بؤ نه نجام مده ، پاشان نایه تی: ﴿فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ الْفَجْرِ مُبْصِرَةً﴾ (الاسراء: ۱۲) خویندهوہ ، پاشان دواي سہرده می (عومہر) و (عوسمان) روداوی (صفین) رویداو نه وپیاوه که (جابر) ی کوری (سہ عید) ی (طانی) بوو له گہل گروهی شامدا کوژا.

(نيسحاق) ی کوری (نیراهیم) ی موسلی ده لیت: له لای (یهزید) ی کوری (مزید) بووم وتی: خهویکی سہر سوپهینهرم بینی ، پاشان داوایکرد رافه کاریکی خهوی بؤ بهینن ، ننجا خه وه که ی گپرایه وه وتی: بالنده یه کم گرت و ویستم سہریبیم و چه قوکه م سیجار له گہردنی توند کرد هه لده گہرایه وه تاجاری چوارهم سہرمپی، پییان وت: خهویکی باشت دیوه ، کچیک ده هیئت و له جاری چواره مدا له گهلیدا جووتده بی...

(نیں قوته ییه) ده لیت: ده بیئت رافه کاری خه و رابوهستی له سہر نهوی که دیتسه لای و ده سته رداري زۆر له خۆکردن بیئت و با نهوی لئی تیکه ل و ئالۆزه بیئت خیرا بهر په رچی نه داته وه.

(نه سمه عی) له (نه بی میقدام) یان (قوپه) ی کوری (خالید) وه ده گپتیه وه ده لیت: زۆرجار ناماده ی کوپو دانیشتنی (نیں سیرین) ده بووم له (چل) خه یه کینکی لیکده دایه وه.

(نیں قوته ییه) ده لیت: له وته وقسه کانی خه وینه ر حالیببه پاشان به پیی بنه ماکانی خه و رافه ی بکه ، نه گهر قسه کانی راست و دروستبوو هاومانای هه بوو

دارابکہ خوداوند رینمونیت بکات بۆ لیکدانه وه راقه کردنی، نه گهر خه ونه که دوومانای واژووی یه کدی هه لگرتبوو نزیکه که یان له بنه ماکانه وه بگره بهر، به لام له کاتی نه گوئجانیدا له گه ل بنه ماکانیدا ده سته بهرداری زیاده و تیکه ل و پیکه ل و بیه و نه وه ی له گه ل بنه مادا ده گوئجیت وه ریبه گره.

نه گهر سه راپای خه ونه که ش تیکه ل و ئاؤزبوو له هیچ روویه که وه نه ده گوئجا له گه ل بنه ماکان بیده نگه و لیکه مه ده وه.

نه گهر خه ونه که به لگه بوو له سه ر خراپه و کاری ناره و ده بیت باسینه که یت و ده سته واژه کانی لیکنه ده یت وه.

هه روه ها ده بیت له خه ودا سی حال به هه ند بیگری:

یه که م/ره گه ز: ره ک دارو دره خت و ئاژه ل و درنده و بالنده.

دووهم/پۆل (جۆر): جۆری دارو دره ختیک له یه کینکیتر جیابکاته وه یان درنده یه ک له یه کینکیتر، یاخود بالنده کان پۆلین بکات، بۆنموونه: نه گهر دارخورما بوو به لگه یه له سه ر پیاریکی عه ره ب، نه گهر بالنده که ش (تاس) بوو به لگه یه له سه ر عه جه مییه ک.

سینهم/سروشته: ده بیت له سروشتی نه ودارو بالنده یه بکوئرتیه وه نه وجا به راورد بکری له گه ل خه وینه ردا، نه گهر (دارخورما) بوو نه و پیاره به که سیکی سوودمه ند لیکه دریتته وه له وباره یه شه وه خوداوند ده فره موی: ﴿كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ﴾ (ابراهیم: ۲۴) مه به ستی دارخورمایه.

نه گهر بالنده بوو ده بیت بزانیته خه وینه ر خولیای سه فره وگه رانه، نه گهر قه له ره شبوو ده سته لاتداریکی سته مکاری یاخیه.

هه روه ها ده بیت خه وینه ر به دووی راستگۆیدا بگه ری و رووداو کاره ساتیک تیکه لته کات به سه ر یه کداو له لای په ره رد گاریش به تاوانبار بناسریت.

له (عدي) كورې (نېټې تالېب) وه (په) ده گېړنه وه وتو يه تي: "كه سې ترساو
خه ونې نييه مه گره نه وهې خوي پي خوشبېت" ليرهدا د هروو له خه وبينه ر
ده كړي ته وه و ترس و بيمه كهي د هره وپته وه.

مه ردومي وا هديه (زه ميله) خورما به ده سته هيني و سد دره مې
ده سته كه وي مه ردومي ديكه ش هيه زه ميله هه لده گري و پتر خيره كات له وېره
ياخود تام و چيژ له نايينه كهي ده بيني.

راسترين خه و خوي ده سته لاتداره ياخود كه سيكي زه بوون و چه وساوه، ده گوغييت
شوين و جيگه يه كه له گهل سروشتي مرؤتيكدا نه گوغي و ياخود مال و لانه و جيگه و
پيارو ژن و بالنده و زينده و هريك كه وا تاقيرايي ته وه و يان نالوده ي بيت و به بينيني
غم و په ژاره روي تيبكات ياخود به لا و نه هامه تي و چه مه سه ري، ده گوغييت
نه وه لني دواين هه ماهه نك بيت له گهل سروشتي مرؤثداو به خير بگه رپته وه
بزي.

له سونگه يه كي ديده وه ده گوغييت مرؤ راستگو ييت له گو فتارداو خه ونه كهي
راستبييت و به پينچه وانه شه وه ، خه وي نه و يش به هيزتره له خه وي رؤژو راسترين
كاتيش به رله نويزي به يانيه.

ده بيت راقه كاري خه و ئيجگار ورياييت ، ناييت خه و له بنه مار ريسا كاني
لابدات و به درؤو ناره زوي خوي ليكي بداته وه و له كاتي كدا نه يزاني بيده نكي
باشترين هه لو يسته بزي.

نه گره رووداويكي ناخوي بيني له خه ودا كاتي به ناگاهات (نايه تولكورسي)
بخويني ، پاشان تفيك بكات به لاي چه پداو بلي: "په ناده گرم به په روه رد گاري
(موسا) و (عيسا) و ئيبراهيم) ي به نه مه ك و (عه مه د مسته فا) له شهرو خراپه ي
نه و خه وه كه وا شهرو خراپه له ناين و دنياو بزيويدا پي بگه يه ني بلندبي ستايشي
نه و په روه رد گاره".

نه گهر خو له کاتي بهرگرتنی دارودره ختدابو باشه و له کاتي پښه یشتنی بهر و بو مډا بشته و راست و دروستی له بارو شایانته، به لام نه گهر گه لای داره کان که و تېوون خه ونه که لاوازو تیکه ل و نالوزه.

نه و نهیننی و که م و کورپانه شی مهردوم دهریاره موسولمانان ده بیینی ده بییت بیشاریته وه و باسینه کات و لای نزیکترین که سیش نه درکیننی و، نابیت راوېچوونی خوی له سونگه ی نه و خه ونه وه دهریاره نه و که سه دهریېچې چونکه له و باره دا روو به و له مډانه وه ی و سه و سه کانی شه یتان ده چیټ.

هه روه ها له (ټیبن سیرین) وه ده گېړنه وه نه گهر خه و یکیان بو گېړا بیته وه به دريژابی روژ پرسیاریکړدوه له خه و یسهر دهریاره حال و باری و بژوی و بینینی و هیچ که لین و بواریکی فه راموش نه کړدوه به لگه و نیشانه ی تیدابو بیټ پرسیار له خه و یسهر نه کات.

هه روه ها پیو یسته رافه کاری خه و سیچور زانیاری بزانیټ:

۱) له بهر کړدن و شاره زابوون له بنه ماکاندا و جیوازی و هیزو لاوازی له خپرو شه ږدا، هه تا کیشی لینکدانه و بزانیټ، نه مهش له بریاردان و هه لېژاردندا له گه ل به هیژکړدن راکانی به نیشانه و به لگه، پاش به راورد کړدن له ده وروندا نه و جا ده دویټ سه به رت به خه و نی باسکراو.

۲) گوغجاندنی بنه ماکانی خه و لینکدانه وه له گه ل یه کدا هه تا و ته یه کی دروست و راست له میانه ی نه و بنه میانه وه دهر بهیننی و خه و ی تیکه ل و نالوزو شه یتاناری جیابکاته وه نه دویټ له سه ری.

۳) پیندا گرتن له سهر باس و خوا سه کانی خه و و دروستی و راستی مه سه له کان نه و خه و ی بویه گېړنه وه بو نه وه ی بتوانیټ بگات به لینکدانه وه ی دروست.

نه گهر ویستت خه و یکت بو روون بیټته وه باس و خوا سه کانی (ټیبن سیرین) و رافه کارانی خه و بهیننه و راسته و خه و هر گیز لینکینه ده یته وه، بو نمونه: له (ټیبن

سیرین) هوه ده گټړنه وه ژنيك دېته لای و ده لیت: له خه ودا پیاوړی کی کۆت و به ند کراوم
 بیڼی ، (تین سیرین) یش ده لیت : شتی وا ناییت چونکه به ند گټر باوهړو تاینه و
 کۆتیش بیتاوهړوی ناپاکیه نیدی چون باوهړو ناپاکی به یه که وه یه کانگیده بن؟!
 ژنه که ش سویندی بۆ ده خوات که نه و خه و ی له حالیکې باشدا بینوه کاتی
 ته ماشای پیونده که ی گهر دنی کرده که له گهر دنی داوه لیره ژنه که باسی پیونده
 ده کات و (تین سیرین) ده لیت: نیستا زانیم پیونده که له ته خته به و ته خته ش
 دووړو بییه له تایندا هه روه ک پهره و ردگار ده فرموی: ﴿كَأَنَّهُمْ عُشْبٌ
 مُّسْنَدَةٌ﴾ (المنافقون: ۴)

بهم پیودانگه هه موو باسو خواسیکی نیو خه و نه گهر نیشانه و هیمایه ک
 یاخود زیاتری تیداو به هیتره له لیکدانه و ی خه ودا هه روه ک چون پهره و ردگار
 باسو له خه و نی شای (میسر) ده کات و ده فرموی: ﴿وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ
 بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلْنَ سَبْعَ عِجَافٍ﴾ (یوسف: ۴۳) مانگای قه لهر سالی پرو
 فره پیسته و لاوایش سالی قات و قریه .

هه روه ها ده فرموی: ﴿وَسَبْعَ سُبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ﴾ (یوسف: ۴۳)
 نه مه ش سالانی ناوړه د کراوه له مانگاگاندا به لام بوون به دوو به لگه بۆ چه سپاندنی
 سالان له مانگاگاندا .

هه موو زانیاریه کی دانایی و هاوچه شنه کانی له بیرکاری و عهره بی و فله سه فو
 فره زو. سوودی لینه و ده گټری له لیکدانه و ی خه ودا .

سه رباری نه وه ده بیت بزانیته بنه ماکانی خه و هیچ گۆرانکاریه کیان به سه ردا
 نه هاتوه به لام نه و ی گۆرانکاری به سه ردا هاتوه حالو باری خه لکی و ره وشت و
 پهره و ده و شیوازی ژبیانه ، چونکه خه لکی له م روژگارده سه رجه م هه ول و
 تیکو شانیان له پیناوی تیگردنی خه زو ناره زوه کانیاندا یه به ده ر له دنیا نه ویستی و
 ویست و خوازه بالاگان .

يارانې پېښه‌مېر (ﷺ) كاتې خورمايان ده‌بينې به‌تام و چيژې ثاينه‌كه‌يان ليكده‌دايه‌وه و هه‌نگوينايان به خويندنه‌وه‌ي قورټان و به‌ده‌سته‌ينانې زانيارې ، نه‌و تام و چيژه‌بوو به‌خولياي رۆژانه‌يان و له‌نيو سهرجه‌م خه‌لكيدا بلا‌وبوه‌و، زورجاريش بي‌باوه‌رو ياخي‌بوان خه‌ونې راست ده‌بينن و به‌چه‌سپاندنې به‌لگه‌ي خوايې به‌سهر ياندا كوټايې ديت وهك چوڼ پادشاي (ميسر) خه‌ويكي بينې و هاته‌دي و، به‌(مختنصر) يش خه‌ويكي بينې و مولك و ده‌سته‌لاتي تياچوو كاتې (دانيال) ي دانا بوې ليكده‌ايه‌وه، (كيسرا) ش تياچوونې مولك و ده‌سته‌لاتي به‌خه‌ويينې، بويه ده‌بيت بزاري نه‌مه هيلكي گشتيه بو نه‌و زانياريه‌و چوڼيه‌تي رينو‌مايي و فيربوونې.

به‌ناوې په‌روه‌ردگاري مه‌زن و بي‌بايان*

سوپاس و ستايش بو خوداوه‌ندرو مه‌زني جيهانيان
پاشان..

(نه‌بوسه‌عیدی واعيز) (ره‌زاي خواي ليبيټ) ده‌ليټ: مادام خه‌وي راست و دروست له‌راستي كرداره‌كانه‌وه سهریگرتوه و رياكه‌روه‌يه بو كرداره‌كان و مژده‌و ناگاداري هه‌لگرتوه و پاشماوه‌ي پېښه‌مېرانه‌و يه‌كيكه له‌و دووبه‌شه‌ي پېښه‌مېر ايه‌تي و هه‌نديك له‌پېښه‌مېر ان نيگايان به‌شيوه‌ي خه‌وبوه و هه‌نديكيش به‌شيوه‌ي ناردني فريشته‌ي په‌يامېر بويه واپتويسته‌كات گرنگي پيښديت.

(مخه‌مه‌دي كورې سېرېن) له (نه‌بي هوره‌يره) وه ده‌گيرټه‌وه ده‌فرمويټ: "كاتې دنيا نزيك به‌دوايهاتنې بووه خه‌وي موسولمان تيكه‌لده‌بيت و راسترينيان له‌خه‌ودا نه‌وه‌يه راستگويه له‌وته‌دا، خه‌وي باوه‌رداريش به‌شيكه له‌چل به‌شي پېښه‌مېر ايه‌تي، خه‌ويش سي به‌شه:

نه‌م پېښه‌كويه‌ش خستويانه‌ته پال (ثېبن سېرېن) و وهك خوي وهرمگيرپا له‌گه‌ل هه‌نديك ده‌ستكاري‌دا له‌هه‌نديك شوين و جيگه‌دا. (وه‌رگيرپ)

۱/ خەویك كە مژدەى ھەلگرتو ھەلە لایەن خودا ۆەندە ۆە.

۲/ خەویك كە موسوڵمان دە یخاتە دل و دەروونی.

۳/ خەویكى غەم و پەژارە دار شەیتان بۆ مرۆفی دروستدەكات.

تەگەر خەویكتان یینی خەشم و قینتان پیتی ھەلەدەستا باسی مەكەن و كاتی ھەستان نوێژ بكەن" (۱).

ھەروەھا فەرموویەتی: "بەندیم پیخۆشەو خەشم لەكۆتە" (۲).

ھەروەھا خاتوو (عائشە) (رەزای خۆی لیبت) لە پیغەمبەر ۆە (ﷺ) دەگێریتە ۆە دە فەرمویت: "لەدوای من پیغەمبەر ایەتی نامینیت جگە لە مژدەنە یبت ، یارانیش پرسیان مژدە چییە؟ فەرمووی: خەوی خۆش دە یبینی یاخود نیشانی دەدەن" (۳).

ھەروەھا (عبادە) ی کوری (صامت) دە فەرمویت: پرسیارم لە پیغەمبەر ی خوا کرد سەبارەت بەم نایەتە: ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ﴾، لَكُمُ الْبَشَرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ (یونس: ۶۳-۶۴).

پیغەمبەر ی خواش (ﷺ) فەرمووی: "پرسیارت لێكردم دەربارە ی باسیك هیچكەس بەدەر لەتۆ پرسیاری نەكرد ۆە ئە ۆە خەوی باشە مرۆف دە یبینی یاخود نیشاندەدەن" (۴).

كۆرەكە ی (ثابت) ی کوری (قەیس) (رەزای خۆی لیبت) دە فەرمویت: كاتی نایەتی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ﴾ (الحجرات:

۲) (دەبەزی (ثابت) ی باركم چۆ نێو مائی خۆی و دەرگای داخست و بەتوندی دەستیکرد بە گریان ، پیغەمبەر (ﷺ) ھەوائی پرسی و پاشان ناردی بەدوایداو لێی

(۱) (بوخاری) ژمارە ی فەرموودە: (۷۰۱۷) ، و (مسلم) (۱۷۷۳/۶/۴).

(۲) (بوخاری) (۷۰۱۷) ، (مسلم) (۱۷۷۳/۶/۴).

(۳) (مسلم) (۲۰۷/۲/۴۳۴ نووی) ، (نەبوداود) (۸۷۶) و (نہین ماجە) (۲۸۹۹) و (اسناد) (ەكی (صحیح) ە.

(۴) (ترمذی) (۲۲۷۵) و (نہین ماجە) (۲۸۹۸) و (نەحمەد) (۲۲۱۷۹) (دارمی) (۳۱۳۶).

پرسی سه‌بارت به‌و حاله‌ی تییکه‌وتوه، نه‌ویش وتی: من پیاویکی ده‌نگبه‌رزم ده‌ترسم کرداره‌کانم پوچو به‌تالّبونه‌وه، پیغه‌مبه‌ر (۵) فهرمووی: "تۆله‌وان نییت به‌باشی ده‌ژیت و به‌باشیش ده‌مریت" (۵).

پاشان نایه‌تی: **إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ** (لقمان: ۱۸) دابه‌زیو دیسان (ثابت) ده‌رگای له‌سه‌ر خۆی توند‌کردو ده‌ستیکرده‌وه به‌گریان و کاتی پیغه‌مبه‌ر (۶) هه‌والی پرسی و بانگی‌کردو وتی: من پیاویکم هه‌زم له‌جوانییسه‌و ئاره‌زووی سه‌رۆکایه‌تی خزم و که‌سه‌کانده‌که‌م، پیغه‌مبه‌ر (۷) فهرمووی: تۆ له‌وانه‌ نیست و به‌باشی ده‌ژیت و به‌شه‌هیدی ده‌مریت و خوداوه‌ندیش ده‌تخاته به‌هه‌شته‌وه (۶).

دوای تیپه‌پرونی نه‌و رۆژگاره‌ رووداوی (یه‌مامه‌) هاته‌پیش و (ثابت) له‌گه‌ل (خالید) ی کوری (وه‌لید) چوو بۆ روو به‌رووبونه‌وه‌ی (موسه‌یله‌مه‌) ی درۆزن و کاتی به‌یه‌که‌ گه‌یشتن له‌یه‌که‌تر ئاشکرا‌بون (ثابت و) (سالم) ی خزمه‌تکاری (نه‌بو حوزه‌یفه‌) وتیان: ئیمه‌ له‌سه‌رده‌می پیغه‌مبه‌ردا (۸) به‌و چه‌شنه‌ نه‌ده‌جه‌نگاین، تنجا هه‌ریه‌کینکیان چالێکی هه‌لکه‌ند و خۆیان تێهاو‌یشتن و به‌جیگری مانه‌وه‌ هه‌تا کوژران له‌و رۆژه‌شدا (ثابت) قه‌لغانیکی گرانبه‌های پینه‌بوو، موسولمانیک به‌لایدا تیپه‌پری و قه‌لغانه‌که‌ی برد، له‌وکاته‌دا پیاویک له‌موسولمانان نوستبوو (قه‌یس) ی کوری (ثابت) هاته‌ خه‌وی و وتی: ئامۆژگارتده‌که‌م نه‌ئیت ته‌مه‌ خه‌وه‌و له‌بیری بکه‌ی، دوینی که‌ کوژرام یه‌کێک له‌موسولمانه‌کان قه‌لغانه‌که‌ی برده‌م ماله‌که‌ی له‌هه‌ره‌ سه‌رووی مائی خه‌لکیه‌وه‌یه‌و خاوه‌ن ته‌سپێکی ئیجگار درێژه‌و قه‌لغانه‌که‌شی له‌ژێر به‌رمیلێک داناوه‌ پیاویک له‌سه‌ری دانیشتوه‌، به‌ (خالد) بلی و قه‌لغانه‌که‌ی لیوه‌ریگره‌نه‌وه‌و، کاتی گه‌رانه‌وه‌ بۆ (مه‌دینه‌) به‌خه‌لیفه‌ی پیغه‌مبه‌ر

(۵) (قورتوبی) له‌ (ته‌فسیر) ده‌که‌یدا هه‌تاویه‌تی (۲۹۱/۱۶).

(۶) هه‌مان سه‌رچاوه‌ی پێشوو.

(۵) رابگہ یہ نن ئەو ەندە قەرزارم ھی فلان و فلانە ، ئنجا پیاو ە کە بە ناگاہات و خەو ە کە ی بۆ (خالید) گێڕایە و ە ئەویش قە ئغانە کە ی ھی ناو بە (ئەبوبە کرای) راگە یاندر وەسیە تە کە ی جیبە جیکرا و ھیچ کە سی شمان نە دە ناسی وەسیە تی جیبە جیکرابی دوا ی مردنی لە (ثابت) ی کوری (قەیس) زیاتر.

(ئەبوسە عد) (رەزای خوا ی لی بیئت) دە لیئت: ئەو ە ە وائۆ باسانە ی گێڕا و مانە تە و ە لە خودی خویاندا راست و شوینە واریان بە جی ھیشتو ە ، یە کە م خەویش لە سەر زەویدا بینرای بیئت خەو ە کە ی (ئادەم) ە (سەلامی خوا ی لی بیئت) لە (وہب) ی کوری (منبە) ە و ە - رەزای خوا ی لی بیئت - دە گێر نە و ە دە لیئت: خودا وە ند نیگای نارد بۆ (ئادەم) (سەلامی خوا ی لی بیئت) تە ماشا ی دروستکرا و انت کرد و م ناخۆ ھا و چە شنی خۆ ت تیدا بینوون؟ ئەویش دە لیئت: نە خێر ئە ی پەر وە ردگار م بە راستی تۆ ریزدار تکر و د و بە مە زنت گێر ا و م بۆ یە دا واکار م ھا و سەر یکم بۆ دروستبکە ی لە خۆ م بجۆ ە تا ئارام و ھیمن بین و ە رد و و کمان پەرستش بکە ی ن ، خودا وە ندیش پێ ی فەر موو: باشە ، ئنجا خەو ی لیخت و (حەوا) ی لە سەر شیو ە ی خۆ ی دروستکرو بە خەویش نیشانیدا (ئەمە ش یە کە م خەو بوو لە سەر زەویدا) کاتی بە ناگا ھا ت (حەوا) ی لە ژوور سەری خۆ یە وە بین ی ، خودا وە ند لی ی پرسی: ئەو ی لە ژوور سەرت دانیشتو ە کیئە ؟ وتی: ئەو خەو نە یە کە نیشان تدام.

ەرو ە ھا ئەو ی بە لگە یە لە سەر ھا تئە ند ی خەو ە زەرە تی (ئیبرا ھی م) (سەلامی خوا ی لی بیئت) لە خەودا دە بین ی کور ە کە ی سەردە بیری ، کاتی بە ناگا دیت ە مە مان فەرمانی کرداری نیو خەو ە کە ی دە در ی بە سەردا ، پەر وە ردگار لە سەر زاری (ئیبرا ھی م) ە و ە دە فەر مویت: **لَا بُنْيَإِإِيْ اَرَى فِی الْمَنَامِ اَنِّیْ اَذْهَبُکَ فَاَنْظُرْ مَاذَا سَمِعَی قَالَ یَا اَبَکَرُ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِیْ اِنْ شَاءَ اللّٰهُ مِنَ الصَّابِرِیْنَ** (الصافات: ۱۰۲).

کاتی (ئیراہیم) (سہلامی خوی لہ سہریئت) بہ خہ ونہ کہ یزانی و کوشا بؤ
بہ جیہینانی خودا ونہ بہ میہرو سۆزی خۆی دہرووی خیری لیکرده و بہ رانیکی
بؤناردو کردی بہ قوریانی.

ہہروہا خہوہ کہی حہزرتی (یوسف) (سہلامی خوی لیبت) ہہروہ
(وہب) ی کوری (منب) بؤمان دہ گپرتہوہ دہ فرمویت: "یوسفی کوری یہ عقوب
"کاتی مندالبو خہویکی بینی کہ لہ مائی یہ کیک لہ براکانیدا نوستبوو بینی
ہہریہک لہ براکانی گۆچانیکی تہستوریان بہدہستہوہیہو شوانی پیدہکەن و پتہوی
دہچن بہرپتہوہ گیانداری درندہی پیدہکوژن، بہلام (یوسف) خۆی داریکی باریکی
پیپو خۆیدہا بہسہریاو ناژلہکانی پتلیدہخوری و گیانداری درندہی پیدہکوشت و
لہہمانکاتیشدا یاری پیدہکرد لہ گہل مندالانی دیکہی ہاوتہمہنی خۆی، کاتی
لہخہوہ کہی بہ ناگاہات بہ براکانی وت: خہویکم دیوہ بۆتان باسبکہم ؟ وتیان:
بہلی بؤمانبگپرتہوہ، تہویش وتی: من تہوداری خۆم بینی لہزہویدا رواو پاشان
سہرجہم دارہکانی تیوہینراو لہدہوری دارہ کہی من چہقینرا، گہرچی دارہ کہی من
لہہموو دارہکانی تیوہ بچووکتربوو بہلام دارہ کہی من بہرزبوہوہ رہگی لہزہوی
داکوتار، ئنجا لہژیروہ دارہکانی تیوہ تہوقداو دارہکانی تیوہ لہدہوری دارہ کہی
من جینگربوو، کاتی تہم خہویان لہ (یوسف) بیست وتیان: کورہ کہی (راحیئل)
ہہرتہوہی ماوہ بلی: تیوہ ہہمووتان کۆیلہی منزو منیش گہورہتاتم، دوا بینی
تہو خہونہ حہوت سال تیپہری و ئنجا لہخہودا بینی تہستیرہکانو رۆژو مانگ
کرنووشی بؤدہبہن و بؤباوکی گپرایہوہ: ﴿إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا
وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ﴾ (یوسف: ۴)

(یہعقوب) (سہلامی خوی لیبت) رافہو لیكدانہوہی خہوہ کہی دہزانی ترسا
براکانی ئیرہیی پیبہن چونکہ مانگ باوکیبوو رۆژیش دایکی و تہستیرہکانیش
براکانی بۆیہ لہ ترسا وتی: ﴿قَالَ يَا بُنَيَّ لَا تَقْصُصْ رُؤْيَاكَ عَلَى إِخْوَتِكَ

فَیْکَیْدُوا لَکَ کَیْدًا (یوسف: ۵) پاشان چیرۆکه که ده‌گیریتته وه هه‌تا ده‌گات به :
 ﴿وَرَفَعَ أَبُوتَیْهِ عَلَى الْعَرْشِ﴾ (یوسف: ۱۰۰) واته : باوک و دایکی له‌سه‌ر جینگه که
 دانیشان دو باوک و دایک و براکانی سه‌ری نه‌وازشیان بۆ نه‌ویکردو، دواتر خودا وه‌ند
 نیسه‌لامی نارد کړنو و شبردن نه‌ما و له‌بری کړنو و ش ته‌وقه‌ی دانا، پاشان (یه‌عقوب)
 له‌خه‌ودا بیینی به‌ر له‌وه‌ی (یوسف) بیپیکرئ سه‌رجه‌م ته‌و روودا وانه‌ی هات به‌سه‌ر
 (یوسف) دا له‌لایه‌ن براکانیه‌وه و بیینی (ده) گورگ ده‌وری (یوسف) یاندا وه
 (یه‌عقوب) خو‌شی له‌سه‌ر چیا به‌که و (یوسف) له‌ده‌شتیکدا به‌و به‌زه‌یی پیداهاته وه
 له‌کاتی‌کدا (یوسف) ی جگه‌رگۆشه‌ی نیگای تین‌پرسیو سه‌یری چیا که به‌و ده‌کرد
 که‌باوکی پتیه‌بوو ، ئنجا زه‌وی درزو قلیشی بر دو یوسف رو‌چیه‌و به‌و ده‌ویدا و
 گورگه‌کانیش بلا و یان لی‌کرد ، نه‌مه‌ش گوته‌ییو کاتی به‌گورپه‌کاتی و ته‌ ﴿وَإِذَا فَهْ
 أَنْ يَأْكُلَ الدَّجَالُ﴾ (یوسف: ۱۳).

هه‌روه‌ها چیرۆکه‌کی (موسا) (سه‌لامی خوای لی‌یت) دیت ، ته‌و چیرۆکه‌ش به‌وه
 ده‌ستپنده‌کات هه‌روه‌ک (وه‌ب) ده‌گیریتته وه (فیرعه‌ون) خه‌ویک ده‌بیینی و به‌هم
 ترس و له‌رزوه به‌ناگادیت “ له‌خه‌ودا ده‌بیینی ناگرتیک له‌(شام) وه دیت هه‌تا
 ده‌گاته (میسر) و هیچ شتیک به‌جیناهیلی و ده‌یسووتینی له‌مال و لانه و فرۆشگا و
 دوکان و قه‌لا و پاسار و په‌ناگه ، کاتی له‌خه‌و به‌ناگادیت ترس و بیم زاله‌ده‌یت
 به‌سه‌ریا و خه‌لکیکی بی‌شوما رو زۆر له‌گه‌وره‌ پیاوانی ولات کۆده‌کاته وه و بۆیان
 ده‌گیریتته وه ، نه‌وانیش ده‌لین : ته‌گه‌ر خه‌وه‌که‌ت به‌و شی‌وازه‌بی‌ت پیاویک
 له‌وه‌چه‌ی (یه‌عقوب) سه‌ره‌له‌ده‌دا و (میسر) و فه‌رمان‌په‌وایانی له‌سه‌رده‌ستی ته‌و
 تیا ده‌چیت و ده‌سته‌لات و کۆشکه‌کی تۆش له‌سه‌رده‌ستی ته‌ودا ده‌روخی و
 هه‌رده‌هینی.

هه‌ر له‌وکاته‌دا (فیرعه‌ون) بریاری کوشتنی مندالان ده‌رده‌کات هه‌تا خودا وه‌ند
 راڤه‌ی خه‌وه‌که ده‌رده‌خات و سه‌رجه‌م پیلان و فرۆفیلی (فیرعه‌ون) و کاسه‌لیسه‌کانی

هیچ سوودی کی نابیّت و بہرادیہ ک ویستی خوداوند زالدہ بیّت بہ سہر
(فیرعون) دار لہ نامیّزی نہو ستمکارہ دا پەرورہ دہ بیّت و پاشان لہ سہر دہستی
(موسا) تیادہ چیت و مہ زنی و شکوی خواہی دیاریدہ دات.

ہدروہا (نبین عہباس) (رہزای خوی لیّبیّت) دہ فہرمویّت: "سیحرو جادو
کرا لہ پیغہ مہر (ﷺ) و دہ چوہ ژورورہ و بۆ لای خاتو (عائشہ) و دواتر گومانہ
ہدبوو، ترساین لہو حالہی بہ سہریا ہاتوہ، لہ نتیوجہرگہی نہو حالہ دا رۆژیک
پیغہ مہر (ﷺ) لہ نیتوان خہو ویّداریدابو و دوو فریشتہ ہاتن بۆلای و یہ کیکیان لای
سہری و نہوی دی لای قاجی دانیشٹ، نہوی لای سہری بہوی لای قاجی وت:
چیہ تہی، پیغہ مہر (ﷺ) حالیہو لہوی دہ یانگوت و وتی: جادو ویلیکراہ ؟ تنجا
پرسی: کیّ وای لیّکروہ ؟ وتی: لہ ییدی کوری نہ عصہ می جولہ کہ، دیسان
پرسی: لہ کویّ وای لیّکروہ ؟ وتی: لہیری (ذروان)، وتی: چارہ سہری چیہ ؟
وتی: کہ سینک بنیرّ بۆ نہویرہ واری تیدا نہ ہیّلن و ہتا دہ گات بہہردیک و
بہردہ کہش ہلّبکہ نیّ و لہ ژیر بہردہ کہدا دہزوو کشتہ کیّ لہ پلکہ دارخورمایہ ک
نالوہ یانزہ گریّ لیداوہ، پاشان بیسوتینیّ پشت بہ خوا چاکدہ بیّتہوہ، کاتیّ
پیغہ مہر (ﷺ) بہ ناگاہات لہ گرفتاری ہردو فریشتہ کہ حالیہو، تنجا
(عہمار)ی کوری (یاسر)ی ناردو لہ گہلّ ژمارہ یہ ک لہ یاران بۆ سہریہ کہو
ناوہ کہی گۆرّابو و ہک واری خہ نہی لیّہاتبوو، تنجا ہہموو ناوہ کہ یان دہرہیّنا
ہتا گہیشت بہو بہردہ و دہریانہیّناو پلکہ دارخورماکہ یان دہ ژزیہوہ و دہزوویہ کی
یانزہ گریّ دراوی پیوہبوو، پاشان ہیّنا یان بۆ پیغہ مہر (ﷺ) نہوجا نہم دوو سوورہ تہ
دابہزی ﴿قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾ ﴿قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾ و نہم دوو سوورہ تہ
(۱۰) نایہ تبو و ہر نایہ تیکی دہ خویند گریّہ ک دہ کرایہوہ، کاتیّ ہہموو

گرېکانکرایوه پټغه مېر (ﷺ) هه ستا وه که نه وهی له بهر به ست و چور تمی قوتار یو بوی
(۷)

پاشان گری تاکه که شی سووتاند، ننجا پټغه مېر (ﷺ) فەرمانیکرد به و دوو
سوورته خوځان بپاریزنو، هه رکاتیش (لبید) دهات بولای پټغه مېر (ﷺ) نه و
رووداوهی نه ده داله رووی.

نهم هه موو رووداوانه ش به لگه یه له سهر جینگیر بونی خه وو چیرک و
باس و خواسی زور هه یه له و باره یه وه.

(نه بوسه عد) (ره زای خوا ی لیبت) ده لیت: کاتی هه ستمکرد زانیاری
به رین و فراوان و هه مه چه شنو و سوو دیشی دابه شبوه به سهر هه ردو و دنیا دا ، زانیاری
خویش یه کیکه له وزانسته به سوو دانه ی له تاین و دنیا دا به سوو و کله که بویه
پشته خوا ریگه ی فیروون و شاه زایی نهم زانستم گرت به و په نامگرت به خودا
له فیتنه و به لا و نه هه مه تی...

هه روها ده فهرمویت: مرؤ پتویستی به چند سر و تیکده بی بؤ دروستی خه و ،
له وانه:

(۱) ده بیت راستگویت له سهر جهم و ته کانیدا ، پټغه مېر (ﷺ) ده فهرمویت:
(خه و راسترینتان نه وه یه راستگو یه له و ته کانیدا) (۸)

(۲) ده بیت هه و لبدات پاریزگاری بکات له به کاره یتانی سروشتی پاک و فیتنه ی
بیکه رد ، له پټغه مېر وه (ﷺ) ده گپنه وه پرسیاری له یارانیکرده هه موو رؤژیک
ده رباره ی خه و نه کانیا و وتویه تی: ((کامتان دوتنی خه و یکی بینوه)) (۹) یارانش
بویانگی پراوته وه و بوی رافه کردون، ننجا چه ندین رؤژ پرسیاری لیکر دوون و

(۷) (بوخاری) (۵۷۶۶).

(۸) (مسلم) (۸/۲۲/۶ نووی) (نه حمه د) له (مسند) هه کیدا (۲/۲۶۹).

(۹) (بوخاری) (۷۰۴۷) ، (مسلم) (۸/۲۳/۲۲۷۵) (نووی).

کەسیان خەوی نەیینووە هەتا باسی بکەن و پێغەمبەریش (ﷺ) فەرموویەتی: چۆن خەودەبینن لە کاتی کەدا نینۆکتان ئاوادریژ بوە، چونکە نینۆککردن لەسروشت و چاکیەووە.

(۳) دەبیئت خەوینەر لەسەرپاکی بنویت، لە (ئەبی زەر) هەو دەگیرنەو (ﷺ) فەرموویەتی: خۆشەویست و دۆسته کەم ئامۆژگاریکردم بەسێ رەفتار دەستبەرداریان نەبم: "رۆژووی سێ رۆژ لەهەموو مانگێکدا، دوورکات نوێژی پیش نوێژی بەیانی و هەمیشە بەدەستنوێژووە بنووم".

(۴) دەبیئت لەسەر لای راستی بنویت چونکە پێغەمبەر (ﷺ) لەهەموو شتی کەدا لای راستی پێخۆشبووە^(۱۰).

هەروەها دەگیرنەو کە پێغەمبەر (ﷺ) لەسەر لای راستی دەنووست و دەستی دەخستە ژێر کۆلمی راستی و دەیفەرموو: "پەروردگارا" لەسزاو خەشت بمپاریزە لەرۆژێکدا بەندە کانت کۆدە کەیتەو^(۱۱).

هەروەها لەخاتوو (عائشە) هەو (رەزای خوا ی لیبیئت) دەگیرنەو کاتی چوێتە سەر جێگە بۆ نوستن دەرموویەتی: "پەروردگارا داواخوازی خەویکی خۆش و باش و راست بەدەر لەخەوی درۆم، خوازیارم ئەو خەو سوودم پێگە یەنێ نەك زیان و لەیادام بێ و بیرم نەچیتەو".

(۵) لەهەندێک رێگەو هاتو سوننەتە بۆئەوێ دەخەوێت کاتی چوێتە سەر جێگە کە ی بلی: "پەروردگارا من پەنادەگرم بەتۆ لە لەشکرانی و خەونی خراپ و یاریکردنی شەیتان پێم لەحالی بیداری و خەودا".

(۶) سوننەت وایە ئەوێ خەوی کە دەبینی و دلتەنگ و نیگەراندەبی هەلبسیت بەجێبەجێکردنی^(۱۲) (پێنج) خال:

(۱۰) (مسلم) (۶۷/۲، ۱۶۳/۴) (نووی).

(۱۱) (تەبووداد) (۵۰۴۵) و (ئەحمەد) (له مسند) (هەکید) (۲۸۸/۶) و (اسناد) (هەکی) (صحیح) ۵۰.

+تفبكات به‌لای چه‌پیدا.

+په‌نا به‌خوا بگری.

+هه‌لبسی و نویژ بکات.

+باسی خه‌وه‌که‌ی بۆکه‌سنه‌کات.

ده‌گێرنه‌وه پیاویکدیت بۆلای پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) و ده‌لێت: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا جاری وا هه‌یه‌ خو ده‌بینم غه‌م و په‌ژاره‌ دلته‌نگمه‌ده‌کات، ئه‌ویش (ﷺ) ده‌فه‌رموی: "منیش به‌هه‌مان شیواز خه‌وی واده‌بینم خه‌مبارمه‌ده‌کات، ئه‌گه‌ر له‌و جوژه‌ خه‌ونه‌ت بینى سێ تف بکه‌ به‌لای چه‌پداو بلی: په‌روه‌ردگارا من داواخوازی خیری ئه‌و خه‌وه‌م و په‌ناشه‌گرم به‌تۆ له‌شه‌ری".

له‌و خه‌وانه‌شی پوچ و به‌تاله‌ مه‌ردوم ئاسمان بیینی وه‌ک سه‌قفیکی لێهاته‌وه‌ بترسی بکه‌وی به‌سه‌ریاو زه‌ویش وه‌ک ده‌ستار و ئاش وابیت یاخود دارو دره‌خت له‌ئاسمان رواییت یان له‌سه‌رزه‌وی ئه‌ستێره‌ هه‌له‌هاتییت یا شه‌یتان ببی به‌فه‌رمانه‌روا، هاوچه‌شنی ئه‌و خه‌وانه‌ش که‌مانا و راڤه‌ی نییه‌:

(١) که‌سیک پیشه‌ی له‌گه‌ڵ خوینداییت سووری بیینی.

(٢) که‌سیک پیشه‌ی له‌ئاوداییت و هه‌میشه‌ ته‌رپییت ته‌ری بیینی.

(٣) یه‌کیک له‌تاریکاییدا ییت و تاریکایی بیینی.

(٤) ئه‌وه‌ی له‌سه‌رما و سۆله‌دا کاریکات هه‌مان حال و بار به‌دییکاته‌وه‌.

هه‌روه‌ها راسترین خه‌و ئه‌وه‌یه‌ له‌روژدا یان کۆتایی شه‌وداییت و له‌پیغه‌مبه‌ره‌وه (ﷺ) ده‌گێرنه‌وه‌ فه‌رموویه‌تی: "راسترین خه‌و ئه‌وه‌یه‌ له‌کاتی به‌ره‌به‌یان^(١٢) — پێش بانگی به‌یانی ییت —".

هه‌روه‌ها ده‌گێرنه‌وه‌ پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) فه‌رموویه‌تی: "راسترین خه‌و ه‌ی رۆژه‌ چونکه‌ خوداوه‌ند له‌روژدا نیگای بۆ ناردوم"^(١٣).

^(١٢) (ترمذی) (٢٢٧٤) و (دارمی) (٢١٤٦) و (ئحمه‌د) (له‌مسند) (هه‌که‌یدا) (٢٩/٣) و (سند) (هه‌که‌ی (لاوازه)).

ههروه‌ها له (جده‌غفیری صادق) هه‌ده‌گێڕنیه - ره‌زای خوای لیبیت -
 فهرموویه‌تی: "راست‌ترین خه‌و خه‌وی نیوه‌رۆیه .."

له نډاډابو ری وړه سمه کانی خه ویننه:

۲- نابیت خەو کە ی بۆ کە سیکی نەزان بگێرێتەو، لە پێغەمبەرەو (ﷺ) دەرگیرندەو فرمویەتی: "خەو کەت بۆ خۆشەوێست و ژیریک بگێرەرەو" (۱۴).

۴- نایب خدو بو مندال بگیریتده ههتا دهتوانی به نهینی باسیبکات.

۱) ادبیت گه شبینی بخته دلی خه وینه رو دهسته واژه‌ی ناسودهی و دنیایی
ببایه ننه دلو دهر وونی.

^(۱) (فہرست بوداد) (۲۰-۵۰) و (ترمذی) (۲۲۷۸) و (تیبین) (۲۹۶۵) و (مسنند) (۱۰۴/۱) (اصناد) ہکے ی (صحیح) ہ۔

^(۱۵) (ترمذی) (۲۲۸۱) و (دارمی) (۲۱۴۵) (نحمدہ) لہ (۵۶۸)۔

(٢) ده‌بیټ له‌باشترین رینگه‌وه رافه‌ییکات، له‌پیتغه‌مبه‌ره‌وه (ﷺ) ده‌گێرنه‌وه
 فهرموویه‌تی: "خه‌و به‌وچه‌شنه‌یه رافه‌یده‌که‌یت" (١٦).

(٣) نایټ په‌له‌بکات له‌رافه‌کردندا.

(٤) نایټ باسیبکات چونکه نه‌سپه‌رده‌و نه‌مانه‌ته‌و ده‌بیټ له‌کاتی هه‌له‌هاتی
 خۆرو ئاوابوونیدا لیکینه‌داته‌وه.

(٥) ده‌بیټ جیاوازی بکات له‌نیوان خه‌وی هه‌ر مه‌ردومی‌ک به‌پیتی پله‌رپایه‌ی
 خۆی.

(٦) ده‌بیټ خه‌وی باش لیکب‌داته‌وه‌و خه‌وی خراپیش بێده‌نگی له‌سه‌ری، به‌لام
 نه‌گه‌ر نیوه‌ی باشبوو نیوه‌ی خراپ به‌پیتی بنه‌ماکان به‌لایه‌کدا باسیبکات، به‌لام
 نه‌گه‌ر هه‌رتیکه‌ل‌بوو لیتی باپرسیاریکات سه‌باره‌ت به‌ناوی خه‌وینه‌رو نه‌وجا به‌پیتی
 ناوه‌که‌ی رافه‌ییکات، له‌پیتغه‌مبه‌ره‌وه (ﷺ) ده‌گێرنه‌وه فهرموویه‌تی: "نه‌گه‌ر خه‌و
 تیکه‌ل‌و ئالۆزیوو لاتان به‌پیتی ناو رافه‌ییکه‌ن".

بۆنمونه‌ ناوی (ناسان) ناسانییه‌و (نه‌حه‌د) و (مه‌مه‌د) ستایشه‌و (سه‌رکه‌وت)
 سه‌رکه‌وته‌و (ناستی) ناشته‌وایه‌و (به‌ختیار) به‌ختیاریه‌و به‌وچه‌شنه‌...

(٧) ده‌بیټ له‌وده‌مه‌یا چی هاته‌ به‌رده‌می به‌هه‌ند وه‌ریبگری، نه‌گه‌ر پیربوو
 دنیا‌یه‌کی به‌سه‌رچوه‌و نه‌گه‌ر ئوتومبیل و بارگێرو نه‌سپ و گویدریژبوو سه‌فه‌ره
 به‌پیتی نایه‌تی: ﴿وَالْكَفَّالَ وَالْبَغَالَ وَالْحَمِيرَ لَمْ كَبُوهَا وَزَيْدٌ﴾ (النحل: ٨).

نه‌گه‌ر له‌وکاته‌دا گوئی له‌زه‌رپینی گویدریژبوو یه‌کجار یان سی‌یاخود چوار
 تاشه‌ش خێره‌، نه‌گه‌ر چوار جاریو جاریک لاببات و سیانی ده‌مینیتته‌وه‌و به‌خێر
 داده‌نری، نه‌گه‌ر شه‌ش جاریو بۆ گه‌وره‌ پیاوانه‌و دووجاریش باش نییه‌.

له‌ (ئین عه‌باس) وه‌ ده‌گێرنه‌وه فهرموویه‌تی: "نه‌گه‌ر قه‌له‌ره‌ش سی‌جار
 قیه‌یکرد باشه‌ به‌لام نه‌گه‌ر دووجاریو خراپه‌".

۸) گيڙانه‌وى خو له‌روژى سيشه‌مه‌دا باش نيهه چونكه روژى كوشتارو خوين رشتنه ، هه‌روه‌ها روژى چوارشه‌مه‌ش روژى نه‌هامه‌تى به‌رده‌وامه‌و له‌سه‌رجه‌م روژكانيتردا هيچى تيدا نيهه.

نهم نه‌ندازه‌يه‌ش له‌بنه‌ماكانى خوو باسه‌كانى جيگه‌ى سوودو كه‌لكه‌و هيوادارين كه‌لينىكى پر‌كردبيته‌وه.

پیشہ کی وہ رگیں

خوینہ ری ہیٹرا پاش ریڑوسلاو...

یه کینک له نیازه سه ره کییه کانی مروژ خو وهو بینگومان خو یه کینگه له وه دیاردانه ی له گشت سات و کاتیکدا دوباره ده بیته وه به پیتی یه کینک له و له کاتیکدا وه واته ی کراوه مروژتیک نه گهر (۵۰) سال ته مه نی بیت نه ندازه ی (۱۸۰۰ رۆژ و ۴۵۰۰ هزار کاتژمیر له خه ودا به سه رده بات و پینگه یه گی گرنگی ته مه نی داگیرده کیسات^(۱) له کلفی خه ویشدا خه و ده بیستت له به رته وه زانستی لیکدانه وه ی خه و به دیهاتوه.

سەربارى ئەو زانايان بەيە كەم زانستيان داناو ھەلە دنىلا سەرىھە ئداو ھە (۲)
گەرنىگە كى تەواويان پىندراو ھەلە دىر زەمانەو ھەلە سەردەم پىتەمبەرانەو ھەم زانىارىيە
تىشكى خراو تەسەر بەپىتى ياساو رىساي تايەت لىكەدراو تەو ھەرو ھەلە نىو
فەيلە سو فەكانىشدا (نەرشىدۆس) (۳) ھەلەساو بەرائەي ھەم دياردەيەو جىھانى
خۆرئاواش ھەلە ئانداو بەجۆرىكى نەكادىمى مامەلەي ھەگەلدا بىكەن و ھەك زانىارىيەك
بىخۆرنى ھەزانستگە كانىاندا (۴) .

ههروهه گهتیه کهی (تین سیرین) بویه که جار وه رگێرداوه ته سه زوبانی (فهرونسی) وه ههولێک بۆ کردنه وهی دهروازهی جیهانیکی تایهت که به دووره له مادیات^(ه).

به لām نه وهی جینگهی مشتومرو قسهو باسبوه هه ریه که له زانایانی ئاین وه دهروونس کیشمه کیشو گوفتاری جیاوازو ناچوویه کیان هه بوه به رانه به ته دیارده یه.

زانایانی دهروونس به چه شنیک راشی خه وده کهن گوایه هیچ هه وازو باسیکی داهاتووی هه لئه گرتوهو گوزارشت له فشاری سیکی وه هه ست و نه ستده کات یاخود هه زو ئاره زوویه کی سه رکوتکراوه نه دیارده یه وه به رهتئاوه^(ه).

(١) الشبكة العالمية - معلومة ، علم تفسير الأحلام Myloma.com

(٢) رحلة في عالم الأحلام - شبكة العراق الثقافية www.iraqcenter.net

^(٣) معلومة نافذة للحياة العصرية Myloma.com

(٤) رحلة في عالم الأحلام - شبكة العراق الثقافية www.iraqcenter.net

(٥) الهدم دنت.

(٦) الأحلام وعلم النفس - السر الغامض - منتديات رجة.

سەر قافلەى ئەم رايەش (فرۆيد) ەو بۆچونەکانى تاسەردەمىكى دوورودرێژ سەرباسى كىتیبە دەروناسیەكانى داگیرکردبوو بەلام دواتر بۆچونەكانى كەوتنە بەر نەشتەرى روحانىيەكان و ئەو بۆچونانەيان لەخانەى (خەوى ەهەلت و پەلت) دا جێكردەوہ.

هەندىكىش لەزانايانى فسيۆلۆژى دياردەى خەويان گەپاندوہتەوہ بۆ پرپوونى گەدە يان دروستبوونى ئيش و تازار لەلەش و لاردا بەلام دەروازەكانى ئەم رايانەش لەسەر گومان و ئەگەرە جۆراوجۆرەكان دامەزراوہ بۆيە بەهەند وەرناگيرى^(٧).

كۆمەلتيكى ديكەش لەزانايان دياردەى خەويان گەپاندوہتەوہ بۆ نامازە دەرهكيبەكان و ئەمەش لەوہدا خۆى دەبينتتەوہ كەسێك خوازيارى ئەنجامدانى كارێكەو كاتى دەخەويت لەخەونەكەيدا ەمموو ئەو كارانە ئەنجامدەدات بەلام كاتێك بەئاگاديت ەيشتا ەيچ لەو كارانە بەدينەهاتوہ، دەگونجيت ەندێك خەو لەوخانەيدا جيببیتتەوہ بەلام ناتوانريت مۆركيكي سەرتاسەرى لیبىرى^(٨).

لەبەرانبەر ئەم رابۆچونانەدا زانايانى ناين رافەيەكى تايبەتيان ەيە بۆ خەو بەدەر لەبۆچوونى زانايانى دەروناس و يەكيكى ەك دكتور محمد سەيد طنطاوى شىخى ئەزھەر خەو دەكات بەسێبەشەوہ:

يەكەم /خەويك مژدەيە لەلايەن خوداوەندەوہ ەروەك قورئانى پيۆز نامازەى پيئەكات لەباسى چيۆكى (يوسف) (سەلامى خواى لیبيت) و چيۆكى (ئىبراھيم و ئىسماعيل) (سەلامى خوايان لیبيت)

لەگەڵ ئەو خەونەى پيئەمبەرى خوا (ﷺ) دەييينى كەدەچنە مزگەوتى (حەرام) دواى ئەوہى (٦) ساڵ ريگريان لىكرا دواتر خەونەكەى ھاتە دى.

دووەم /خەويك شەيتانييەو بەخەوى ەهەلت و پەلت ناوژەدكراو و شتى جوداو جياوازي تيدا كۆبوہتەوہ و پيئەمبەر (ﷺ) نامازەى پيئەكردوہ ئەو خەو لەشەيتانەوہيە.

سێيەم /ئەوہى مژۆ لەكاتى بيداريدا گرنگى پيئەدات و دواتر خەوى پيئەدەييينى ەك كەسيتكى برسى بپروھۆشى لای خواردنەو دواتر لەخودا خواردن دەخوات^(٩).

(٧) ەمان سەرچاوەى پيشوو.

(٨) رحلة في عالم الأحلام - شبكة العراقية الثقافية.

(٩) ەمان سەرچاوەى پيشوو.

دیدو بۆچوونی زانایانی تاین له گه‌ل زانایانی درووناس دوو هێلی دژه‌یه‌کن چونکه بنه‌ماکانی راڤه‌و لیکدانه‌وه‌یان جیاوازن، زانایانی تاینی بنه‌ماکانیان له‌قورنایی پێژوو فرموده‌ی پێنجه‌مبه‌رو واقعی میژوویه‌وه سه‌ریگرتوه‌و که‌سی‌ک بر‌وای به‌جیهانی په‌نه‌ان و نادیار نه‌ییت ناتوانییت ته‌و رێسایانه جێبه‌جێبکات.

هه‌ندێک له‌زانایانی کۆمه‌لناسیش رای تایبه‌تیا هه‌یه سه‌باره‌ت به‌دیارده‌ی خه‌و ، دکتۆره (سامیه‌ ساعاتی) مامۆستای زانکۆی (عين الشمس) له‌میان‌ه‌ی باسکردنی خه‌ودا ده‌لێت: "ناییت خه‌و له‌ژیا‌نماندا فرامۆش بکه‌ین یاخود گالته‌و سووکایه‌تی پێبکین به‌لام ناییت هه‌موو هه‌ولێ خۆشمان له‌لیکدانه‌وه‌ی خه‌وه‌کاندا به‌گه‌ر بجه‌ین" (١٠). له‌میان‌ه‌ی ته‌و به‌ربه‌ره‌کانییه‌ی له‌نیوان هه‌ردوو بۆچونه‌که‌دا هه‌یه دکتۆر (محمد عوسمان) راگری کۆلیژی په‌روه‌رده له‌زانکۆی (نه‌زه‌ره‌) ده‌لێت: "ده‌ییت جو‌ری‌ک له‌میان‌ه‌وه‌ی پیا‌ده‌بکری‌ت و ناییت ته‌م زانسته فرامۆش بکری‌ت و ده‌ییت گرنگی بدری‌ت به‌ده‌سته‌واژه‌و لیکدانه‌وه‌کان و به‌ته‌ندازه‌ی خۆی به‌هه‌ندبگه‌ی."

له‌لایه‌کی دییه‌وه (ئه‌حمه‌د سه‌باحی) سه‌رکرده‌ی حیزبی (الامة) ی میسری ده‌لێت: ده‌ییت زانستی خه‌و بکری‌ت به‌زانستیکی ته‌کادیمی و له‌خویندنگه‌و زانکۆکاندا بخوینری‌ت چونکه خاوه‌ن بنه‌ما و رێسای تایبه‌ت به‌خۆیه‌تی و چه‌ندین نووسراو لیکدانه‌وه هه‌یه له‌باره‌یه‌وه‌و یه‌که‌م زانیاریشبوو که‌دنای پێش‌اوه‌دانکرایه‌وه‌و گو‌نجاره له‌زانکۆکانی پزیشکی و ئادابدا بخوینری‌ هاوچه‌شنی رۆژناوا چونکه نه‌زانینی ته‌م زانیاریه‌ یاریده‌ده‌ره له‌ته‌نجامدانی تاوان و ده‌ییت خه‌لکی راڤه‌ی خه‌ونه‌کانیان بۆ بکری‌ له‌پێناوی ته‌وه‌ی له‌وه‌سه‌وه‌و گو‌مان به‌دوورین" (١١).

زانایانی موسو‌لمانیش چه‌ندین رێسا و تایبه‌تمه‌ندیان بۆ خه‌و دان‌اوه‌و به‌ده‌ره‌ له‌و رێسایانه راڤه‌کردن پو‌وچ و به‌تالده‌ییت، هه‌روه‌ک له‌پێشه‌کی (ئین سیرین) و (نابلسی) دا ئاماژه‌ی پێکراوه‌.

له‌میان‌ه‌ی ته‌و باسه‌شدا پێشه‌نگی مزگه‌وتی (حه‌رام) ده‌لێت: "ده‌ییت ته‌وانه‌ی راڤه‌ی خه‌وده‌که‌ن بزانه‌ نه‌رکیکی مه‌زن که‌وته‌ته ته‌ستۆیان سه‌باره‌ت به‌خه‌وبینه‌ر بۆیه ده‌ییت ته‌م مه‌رجانه‌یان تیدا‌ییت:

(١٠) هه‌مان سه‌رچاوه‌ی پێشوو.

(١١) هه‌مان سه‌رچاوه‌ی پێشوو.

١- زانیاریه کی بهرین و فراوانی دهیئت لهم بواره دا.

٢- چاك و خراپی تهه بواره بزانیئت.

٣- ناییت فتواو بریاری شهرعی بدات لهه روانگه یه وه.

٤- دهیئت پارێزگاری بکات له نهیئنی خه لکی و بلاوینه کاته وه، لهه باره یه وه (ئیین القیم) دهیئت: فتواوه رو راته کاری خه وه له گه ل پزیشک ده که ون به سه ره نهیئنی خه لکیداو دهیئت بیشارنه وه و باسینه که ن^(١٢).

ههروه ها (هیشامی کورێ حسان) (رهزای خواي لیئیئت) له (ئیین سیرین) وه ده گێرێ ته وه زۆر جار پرسیاریان لی کرده وه ده بهاری سه دان خه وه به لام به نازانم وه لامیدا وه ته وه^(١٣).

زۆر جاریش لیکنده وه و راته ی خه وه به ییزانیاری دهیئته هو ی دروستکردنی گومان و وه سه وه سه بو خه وینه ره به راده یه ک ژیان لی ده شه یو ئینی و تووشی گریی ده رو نی ده کات، بو نمونه به کیژێک یان کورێک بگوتری له قوتابخانه و خوێندن ده رناچیت، یا خود به ژنی ک بگوتری می ده که ت ژنت به سه ره ده یئنی و... تهه لیکنده وانه به ییزانیاری مه ردوم تووشی وه سه وه سه نا ئارامی ده رو ونده کات.

بو یه له و خاله گرنگانه ی که دهیئت ره چاوبکریت لای راته کاری خه وه هه ره که شیخ (نه بیلی کورێ سیرین) دهیئت: "دهیئت خوێندنه وه یه ک بکرێ له حال و باری خه وینه ره به وه راته بکریت"^(١٤).

خودس خه ویش له وه و ی پۆلێنکه رده وه لای زانیانی ده وه وناس ده که ریت به چه ند به شیکه وه:

یه که م/خه و ی جو را و جو ر.

دو وه م/خه و ی به چر به چر.

سییه م/خه و ی دو و باره.

چواره م/خه و ی ک و یست و ئاره زو و ی تیا به جیدیت.

پێنجده م/خه و ی ک ترس نامی زیت.

^(١٢) الرؤى والأحلام في ميزان الإسلام عن خطبة شغف الناس بالتحدث عن الأمور الغيبية.

^(١٣) هه مان سه چاوه ی پێشو.

^(١٤) رحلة في عالم الأحلام - شبكة العراق الثقافية.

شەشەم / خەوی ھەلگری روودای داھاتوو.

ھەوتەم / خەوی تێکەڵ و پێکەڵ

ھەشتەم / خەوی مۆتەکاوی و راجەلە کێنەر^(١٥).

ھەر ھەوا دەلێن: ئەوێ لەخەو وردبێتەو دەبێت خەو بەسێ قۆناغدا تێپەر دەبێت:

یەکم / چونە نیو خەو.

دووم / قۆناغی ھەو جۆر و خەو بێنێن.

سێھەم / قۆناغی خەوی قوول^(١٦).

ھەر ھەوا دەگوێجێت خەو جۆرێک بێت لە جۆرەکانی چارەسەری دەروونی بۆ نەخۆش،

ئەوێ جێگە ی سەرسوورمانە لەدەقە کۆنەکاندا ھاتوو نێمە (رازێ) دەلێت:

"خەو کە تەم پێ بلی ھەتا نەخۆشیە کەت دەستێشان بکەم" لەم روانگە یەو (فرۆید) یش دەلێت: خەو رێگە یەکی شاھانە یە بۆ بێناگایی و غافلگیری^(١٧).

لەسۆنگە یەکی دیکە شەو ئێکۆلێنەو کان ئەو یان دەرخستو خەو لەم چەرخەدا بوو

بە دیاردە یەکی تەوار جێگیر مانا و اتاکانی رافە دەکری و زانیان دەتوانن لە تێپروانییان

بۆ مێشک رافە بیکەن.

ھەندێک لە پەسپۆرەکانی بواری (مێشک) وادەبێن خەو رۆلێکی کاریگەری ھەیە

لەبەر کردنەوەر فێربووندا مێشک پاکدەکاتەو لە تێکەڵبوونی رووداوەکان^(١٨).

شایانی باسە لەسالی (١٩٩١) دا تیۆریک سەریھەڵداو دەلێت: خەو بەتەنیا

پەییوەندی نییە بەرێژدەر بەلکو رەنگدانەوێ تایندەر داھاتوو، ھەر لەو روانگە یەو

^(١٥) لکتۆر (محمد الفان).

^(١٦) رحلة في عالم الأحلام - شبكة العراق الثقافية.

^(١٧) ھەمان سەرچاوە ی پێشوو (فرۆید) نامازە بەدوو ناخ بۆ مۆژدەکات "ناخسی تاگا" و "ناخسی

شاراو" ناخودتاگاھ".

^(١٨) ھەمان سەرچاوە ی پێشوو. (زانایانی خەو رایان وایە ھەموو کەسێک خەو دەبێت بەلام ھەندێک

فەرمانۆشییەکیان زیاترەو لەبیریان نامێنێت، ھەندێکیش لەبیریانە (بێگومان نەک سەرچەم خەوکان

بەلکو ھەندێکی).

ده توان چوست و چالاکیان نویکهینه وه میشکمان به چه شنی ریکب خهین روو به خهونه جوان و رهنگاره نگه کان^(۱۹).

له لیکۆلینه وه یه کی مهیدانیدا که (روبرت سمیث) له زانکۆی (میشیگان) پتهه لساوه له (ئه مریکا) و خهوی (په نجا) نه خۆشی خسته ته ژیر لیکۆلینه وه نه زمایشه وه نه م نه خۆشانهش دوو چاری نه خۆشی دلپوون و له لیکۆلینه وه که یدا گه یشتوه به م دهره نجامانه: + خه وهک نامیری (سیسمۆگراف) وایه که جوولێ زهوی له قوولاییه کی به رینه وه دیاریده کات به رله وهی بگات به سه رزهوی و توکیکی زهویی و دواتر بیی به زه مینله رزه و یرانکاری بخته وه.

+ هیماکانی نیو خه و گرنگیه کی تاییه تیان له خۆگرتوه، نه گهر بتوان لیتی حالیبیین که ناماژه و ناگاداری تیدایه به نه خۆشکه و تن یان دیاریدانی نیشانه کانی. + نه وانهی که خه و ده یینن تووشیارن به حاله تینکی گران و نه سته می نه خۆشی، چونکه په یوه ندیه کی به هیز هدی له نیتوان نه خۆشیه کی سهخت و گران و نه وهی له خۆی گرتوه. + نه و نه خۆشانهی باسی مردن له لایان دووباره ده بیته وه حال و باری ته ندروستی شیان تیجگار هه ره سه یه ناره.

+ خهوی ژن و پیار چوونه که و ناویتی ههست و سۆزو دلاره که و ترس و بیمه به لام ژن پتر خه و ده بینی هه تا پیار^(۲۰).

لیره وه ده گه یین به و دهره نجامه ی (خه و یینن) دیارده یه کی پر نه یینیی و جیهانیکی هیماییه و نیشانه و تاییه تمه ندی خۆی هه یه و هه ریه ک له ریتبازه ئایینی و ده ره ره سه کان به جۆریک رافه یان کردوه و گه یشتوون به راستی نه م دیارده یه و وابه سته ی ~~په ره ره سه~~ وونی خه و یینه رو، نه گهر خه و یینه ر بپرایه کی پتهوی به جیهانی غه یب و نادیار هه ~~په ره ره سه~~ ژیر سیبه ری ئایینی مه زن و گه وهی ئیسلام نه و رو به لیکدانه وه رافه ی زانایانی ~~په ره ره سه~~ ده چیت و، بۆ گه یشتن به و ناسته ش واپیوی سته کات مرۆف دید و نایدیایه کی ~~په ره ره سه~~ به رله وی هه چ گوشتاریک ده رباره ی نه م زانسته بکات چونکه زانستی (خه و) یه گه یکه ~~په ره ره سه~~ زانستانه ی چه ندین لیکۆلینه وه ی له سه رکراوه رافه کارانی گه یشتوون به راستی مه سه له کان و دنیا یه کی روحانی پاک و بیگهره.

هه روه ها له ده روونشی کاریدا نه خۆش به شیوازی (خه وی ده سترکد) ده خه و یینن و له جیهانی خه و دا ناخی ده خویننه وه بۆ دۆزینه وه چاره سه ری نه خۆشیه کی.*

(۱۹) هه مان سه رچاوه ی پێشوو.

(۲۰) www.daralhagat.com

کتیبي خه نامه‌ی کوردی

ئەم کتیبە‌ی لە بەر دەستدایە پینکەتو لە بەر هەم و رەنجی زانیانی خاوەن ئەزمون کە لە دنیا دا وەک چرای نێو کۆمەلگا کانیان وابوون و لە پیناوی زانستدا سەر جەم توانای جەستەیی و ماددیان بە گەرخستو ، هاوتای کتیبە پڕۆزە کانی دیکە ئەم کتیبانە گرنگی پێدراوە و موسولمانان بۆیگە راوەتەو...

بەلام ئەوێ گرنگە لای خوێنەری کوردی نابێت ئەم کتیبە وەک دەقیکی قورئانی یان فەرموودە تەماشای بکات چونکە لیکدانە وەکان لە سەدەم و کاتیکی تایبەتدا بوون و ئەو دەمە کۆمەلگە و پینکەتە کانی مۆرکینی دیان هەبوو ، لە کاتیکدا دەکرێ خوێنەری کوردی رۆشنگیری و زانیارییەکی گشتی هەبێت دەرباری رافە‌ی خەو و پینکەتە کانی لای گەورە زانیانی ئەو بواره.

ئەرکی من لێرە وەک وەرگێڕ و ریکخەری وشەکانە بە پینی ئەلفییتی کوردی و قسەو لێدوان بە کەمی لە سەر هەندێک راو بوو چون کە هەریەک لە (ئین سیرین) و هاو لەانی رافە کاری دەریان بپێو ، وێرای ئەوێ بۆیە کە مجارە (خە نامه) بەو چەشنە چاپ بکری و لە گەڵ کتیبە کە (ئین سیرین) دا دوو کتیبی دیکە بە پینی و بابەتە کانی پێدە و ئەمە ند بکری و شیوازی فەر هەنگیکی خە نامه‌ی کوردی بە بەردا بکری.

لەم کتیبە دا جوړیک لە ئە کادییە تی تیدا رە چاو کراوە و بە چەشنی فەر هەنگی کوردی ریکخراوە ، بۆ دۆزینە وێ وشەکان خوێنەر دە توانیت یە کەم و دوو پیتی وشە وەر بگری راستە و خۆ بچیتە سەر وشە کە ، بۆ غوونە ئە گەر خوێنەر بگەڕێ بە دووی وشە (هە نار) دا دە بێت لە (هە) دا بیدۆزیتە وە کە ناو نیشانیکی لاوە یەکی هە یە و لە سەر جەم بە شە کانی پیتە کە شدا لە ریز بە ندی ئەلفییتی وشە کە ریز کراوە.

کە واتە خوێنەر دە توانی دوو پیت لە وشە‌ی خوازرا و وەر بگری و بیدۆزیتە وە.

تاییه تمه ندى ئەم خەونا مەیه

- (۱) پیتەکان بە پیتی تازهترین ریزبەندى ئەلفیى کوردی ریکخراوه، بۆ نمونە پیتى سەرەکی بناغە یەر پیتە لارەکییەکان بەدویندا دین ئەوانە:
- + تەگەر خۆینەر بەدووی وشەى (یینا) دا بگەرێ دەیت لە (ب ی) دابگەرێ و کەپیش (ب ج) دیت و واژووی شتوازی رابردو.
- + هەریەک لە پیتەکانى (و) (وو) (ۆ) بەدووی یە کدا ناوینشانى لارەکییان وەرگرتو بۆ نمونە (خود) لە (خ و) (خووری) لە (خ وو) و (خۆر) لە (خ ۆ) دا.
- (۲) راکانى (ئین سیرین) و (نابلسى) و (دمیری) بەدووی یە کدا هاتو لە سەر بایەتیک و بە کەمیشرای (نابلسى) پیش رای (ئین سیرین) کەوتبیت و ئەمەش بۆ دەوڵەمەندکردنى ئەو باسە یەر خستەرووی ئەگەرى دیکە یەر.
- (۳) پیتەکی هەریەک لە (ئین سیرین) و (نابلسى) لەم کتیبەدا وەرگێردراو بۆ زوبانى کوردی بە هیواى بەدەرخستنى زانستى خەو و گوشتارى پتەمبەر (ﷺ) لە گەن یاران و شوینکەوتوان و زانیان لەو بارە یەر.
- (۴) دەقە عەرەبییە کە بە شتوێ نووسینی کۆن نووسراو ئەمەش جۆریک لە تیکەلێ دروستکردو بۆ یەر هەوڵمداو هەر زانیارییەکی تازه بە جیا بەیتە سەرى دێرو نیشانی (*) بۆ دابنیم و کاتیکیش ئەو وشە یەر بە لگەیت لە سەر رووداوەکان و هەر حال و بارێک هێمای (+) م بۆ داناو.
- (۵) تایەت و فەرموودەو گوتهکانى براو ئەتەو سەر سەرچاوەکانى خۆیان.
- (۶) لیکۆلەرى دەقى عەرەبى زۆرجار دووبارە بوونەوێ دەقیکی بە سەردا تپەریو و لێردەا من بە باشم نەزانیو زانیارییەکی دووبارە بۆمەروو.
- (۷) لەم کتیبەدا کورتە یەرک لە ژیا ننامە یەر هەریەک لەو سیزانایە تۆمارکراو.
- (۸) پیتستیکى تەواو بۆ سەرجم وشەکان دانراو و خۆینەر دەتوانی بە خیرایی وشەى داواکراو بدۆزیتەو بەو چەشنەى ئاماژەم پێدا.
- (۹) پیتەکیەکانى کتیبە کە ژمارەى تایبەتى خۆی وەرگرتو و پیتەکانیش بە هەمان شتو و لە ژمارە (۱) وەر دەست پیتەکات هەتا کۆتایی.

شایانی باسو جیگهی خۆیه تی زۆر سوپاسی مامۆستای به پێزو ئازیزو مامۆستا
(فاروق عەبدولعەزیز) بکەم کە هەڵە گێری کتیبە کە ی کردو سوودم لە سەرئەنج و
تییینیە کانی وەرگرت.

لە کۆتاییدا نومی دەوارم ئەم کتیبە کە لێنیکی زانستی و روشنیبری لە کتیبخانە ی
کوردیدا پرکردیته وە هۆکاری کیش ییت بۆ خۆیندە وە لە و بواره داو شاره زابوون لە دیدی
زانایانی بواری رافه ی خەو و توانییتم پەرتوکیکی دەوڵە مەند لە ئاستی خۆیدا
پیشکەش بە کتیبخانە ی کوردی بکەم.

رزگار کەریم

کورتە باسیکی ژياننامه‌ی

(ئىبن سیرین) (*)

ناوی (محمدی کورپی سیرین)ی (بەسری - ئەنسارییە) لەوادی خیلەفتی (عوسمانی کورپی عەفان)دا (رەزای خویان لیبیت) لەدایکبوو سالی (۳۳) کۆچی بەرانبەری (۶۵۳) زانیی.

بەخواناسی و دنیا نەویستی ناسراو، یەکیبۆ لەپیشەنگانی سەردەمی خۆی لەسەر جەم زانیارییەکاندا بەزانیاری و ڕاڤە کردنی خەوناسراو.

(ئەبن سیرین) لەسەردەستی هەندیک لەیاراندا خۆندوویتی وەک (عەبدوڵلای کورپی عومەر) و (جوندوبی کورپی عەبدوڵلای بەجەلی) و (ئەبوهورەیرە) و (عەبدوڵلای کورپی زوبیر) و (عیمرانی کورپی حوصەین) و (عەدی کورپی حاتم) و... چەندین یارو هاوێتی دیکە ییغەمبەر (ﷺ).

هەروەها گۆییستی هەندیک لەشۆینکەوتوانبۆ لەوانە (عوبەیدی سەلمانی) و (شورەیح) و (قەیس کوری عەباد) و هەندیک دیکە تابەین. هەروەها دەلێن گەیشتو بەپێر لە (۳۰) هاوێتی ییغەمبەر و (ﷺ) فەرموودی لیگێراوئەتەرە.

ژیانی (ئەبن سیرین) پێر لەکەشوبارە روحانییەکانبۆ بەدنیانەویستی و خواناسی ناسراو، زۆر بەرۆژوبۆو یادگۆی هەمیشییۆ، رۆژنارۆژیک بەرۆژوبۆ، ئەو رۆژەشی بەرۆژو نەبۆ بەتەنیا نانی نیوهرۆی خواردو پاشان تابەییانی دانیشتو و رۆژەکەشی بەرۆژوبۆ.

زۆری کات دەم بەزیکرۆو خواونی (حەوت) ویردی تایبەت بەخۆیبۆ شەوان خۆندوویتی، ئەگەر یەکیک لەو ویردانە خۆندوبییت لەشەودا بەرۆژ قەرەبووی کردوئەتەرە.

(*) اسلام اون لاین - حدث في العام الهجري - فقهاء ومحدثون.

(هیشامی کوری حەسان) دەلێت: لەنیوەشەودا گویم لەگریانی (محمدی کوری سیرین) دەبوو کاتی شەونوژییدەکردو بەکوڵدەگریا...
 ھەركاتیش باسی مردنی لەلابكرایە رەنگی لەشولاری دەگۆراو (ئەبەنەعیم)
 لەكتیبی (طبقات) كەیدا بەئەمانەتپاریزو خواناس باسیكردووە ھەمیشە رووخۆش و
 دەبەم بەبزو و پێكەنینبوو.

بەپراڤەیهك پلەوپایەكانی بەندایەتی تەیکردووە (بەكری کوری عەبدوللای مزنێ)
 دەلێت: ئەوێ بەدووی خواناس و پارێزکاراندا دەگەرێ با تەماشای (محمدی کوری سیرین) بکات، سوتیندییە بەخوا لەو واریعتەمان نەبوو.

لەرۆی نابووریشەو بازوگانێکی کارامەبوو، لەنیو ھاوولاییدا نمونە و پێشەنگبوو،
 جاریك کاروانێك (زەیت) كەركێ بە (چل ھەزار) ھەم و لەیەكێك لەكوپەكاندا
 مشكێكی تۆپیو بەدیدەكات، پاکی و بێگەردی و یژدان و دلۆدەروونی پالێ پێشەو دەنی
 ھەموو کوپە زەیتەكانیتر دەپژێ و ھێچی لێنافرۆشت، لەئەنجامدا دووچارێ
 زیندانیکردن دەبێت بەھۆی ئەو قەرزی كەدێتە ئەستۆی لەبری کاروانە زەیتەكە،
 چێژكەكە بەم ھەلۆیستە كۆتایی نایەت بەلکو كاتی بەرپرستی زیندان دەیەوێت
 نازادییەك بەھۆی ناوبانگ و شوھرەتەو شەوان بگەرێتەو نێو خانەوادەكە خۆی
 رازی نایێت و دەلێت: من یاسا ناشكێتم و سوتیندییە بەخوداوەند نایێت تۆش ناپاکی
 لەدادووەریكەیت...!

ھەلۆیستێکی جوامێرو حەقپەرەوانە دیكە (ئێن سیرین) لەویدا خۆیدەبینیتەو
 كاتی لەزینداندا دەبێت (ئەنەسی کوری مالیک) كۆچی دوایسەكات و بەرلەمەرگی
 رایان دەسپێژێ بەوێ دواي مردنی (ئێن سیرین) بېشوات بەلام كاتی بە (ئێن سیرین)
 دەلێن و مۆلەتی بەرپرستی بالای بۆ وەرەگرن ھەتا بچێت (ئەنەس) بېشوات ناچیت و
 دەلێت: من بەرپرستی زیندان بەندینەكردووم بەلکو كەسێك بەندیکردووم قەرزو حەقی
 لەلامە، دواي ئەوێ خاوەن قەرزی رێگەیدەدات ئەوجا لەزیندان بەدەردەكەوێت و
 (ئەنەس) بېشوات.

بەھەمان شیوە لەژیانی گشتیدا نمونە و پێشەنگی بەرزبوو، نەرم و نیاو چاکەکاربوو
 لەگەڵ دایکی و بالێ سۆزو میهری بۆ راخستوو ھەمیشە بەدەنگێکی نزم و ھێشاش
 دواو لەگوێزپایەلێ و ملکەچی و شەرمی خۆی بۆ نواندوو ھەندێك لەخزم و خانەوادەكە

ده گيرنه وه کاتى (ئين سیرين) له گهڼ دايكى دواړه له بهر ده ميډا خوږى به که مډاناوه
 هه مېشه به زو باغخال له دايكى پاراوه توه.

نم زانا خواناسه له نيټو تنگه شهى قهر زاريدا دانبه خوډا ده گريټ و زيکرو يادى
 خواده کات و شه وورژى به نوټرو دوعار پارانه وه به سر ده بات.

زانايانېش به ستايشه وه باسى (ئين سیرين) ده که نو هديره که به چه شنى باسى سيفه ته
 به رزو بالاگانى ده کات له وانه:

* (خه تېبى به غدادى) له (ميټروه) کهيدا ده لى: "ئين سیرين به يه کيټک له زاناو شاره زانا
 خواناس و واريه کانى سرده مى خوږى ده ژميډرى".

* (مورق الجلى) ده لى: "هيچکه سم نه دى نه وه نده ي ئين سیرين واريو و شاره زانا
 له فيقهدا".

* (عوسمان نه لېه تى) ده لى: "لم شاره دا که سنه بو نه وه نده ي (ئين سیرين)
 شاره زاييت له داد گايا".

* (سوفيانى کورې عويينه) ده لى: له کوفو به سرده که سيټکى واره و خواناسى
 وه که (ئين سیرين) ي تيدانه بو.

هه روه ها له بواړى گيرانه وه ي فهرمووده دا (ئين سیرين) چه ند فهرمووده يه که
 گيراپوه توه له يارانه وه له (نو) کتيبه که ي فهرمووده يا تو مارکراوه.

له رويه که دیکه وه (ئين سیرين) به زو بانپاراو ناسراوه قسه کانى له هه نديک کتيبدا
 تو مارکراوه خه لکى په ندو ناموژگاريان ليوه رگرتوه له و وتانه:

* "ستم له براکت ده که ديت نه گهر باسى خراپترين هه لويستى بکه ديت و چار
 له چاکه کانى بېوشى".

* "قسه ويا" گوشاد و فراوانتره له وه ي که سيټکى نه خوش به درو دريبيږى".

* "گوشه گيرى به ندا يه تيبه".

(ئين سیرين) له تهمنه ي هه شتاسا ليدا له شارى (به سره) له ۹/ شى شى والى سالى

۱۱۰ کؤچى به را سر ۱۵ يه نايرى ۷۲۹ زايى کؤچى دوايى کردوه.

ژیاننامہ

عہدولغہنی نابلسی (*)

ناوی شیخ عہدولغہنی کوری نیسماعیلی کوری نہ حمہدو بہ (نابلسی) بہ نابانگہ۔
 ل (۵) ی زلیحجہی سالی ۱۰۵۰ لہ دایکبہ لہ (دیمہ شق)، لہ وکاتہ دا کہ لہ سکی
 دایکیدابوہ باوکی لہ سفہری ولاتی (رؤم) بوہ شیخ (عمود) کہ لہ چیا ی (قاسیون)
 نیٹراوہ مژدہی بہ دایکیداوہ کوریدہ بیٹ و ٹویش یدک درہمی زیوی دہداتی و شیخ
 (عمود) یش پییدہ لئی ناوی بنی (عہدولغہنی) نہم پیارچاکہ بہرلہوہی (نابلسی)
 لہ دایکبیٹ بہ چند رۆژنیک کۆچی دواپییدہ کات۔

باوکی دہخاتہ بہر خویندن و فیتری قورن و زانیاریدہ کات لہ سالی (۱۰۶۲) دا باوکی
 کۆچی دواپییدہ کات و (نابلسی) بہ ہیتیوی گہورہ دہ بیٹ، لہ سہرجہم زانیاریہ کان پشکی
 خوی و ہر دہ گریٹ و ہر بہ مندالیش بہرلہوہی باوکی بریت نامادہی وانہ کانی
 باوکیدہ بیٹ کہ لہ بارہی تہ فسیروہ لہ مزگہوتی (نہ مہوی) وانہ دہ لیتہوہو، سہریاری
 و ہر گرتنی زانیاری لہ لای زانیانی ناودیاری (دیمہ شق) روودہ کاتہ (میسر) و لہویش
 زانستی خواناسی و ہر دوو تہریقہ تہ کہ و ہر دہ گریٹ۔

دوای نہوہی تہ مہنی دہ گات بہ بیست سال و قالدہ بیٹ لہ خویندنہوہ دا دہ توانی
 وانہ بلیتہوہو خولیای خویندنہوہی کتیبہ کانی شیخ (عیدینی عہربہی) دہ بیٹ و لہ گہل
 کتیبہ کانی دیکہی سؤفیگہ رایہ تی۔

پاش بہ دہستہینانی زانستیکی بی شومار دہستہ داتہ و تنہوہی وانہ لہ مزگہوتی
 (نہ مہوی) و لہ کۆتایی تہ مہنیشیدا بۆماوی حہوت سال لہ (سوق

(*) مجلۃ التراث العربی / مجلۃ فصلیۃ تصدر عن اتحاد الکتاب العرب - دمشق العدد ۱۰۴ السنة السادسة والعشرون - كانون الأول ۲۰۰۶ ذوالحجۃ ۱۴۲۷ - کتبہ عمود الارناؤط۔

العنبرانيين) جينگيده بيٽو نايه ته دهره وه لهو ماويه دا زور رووداوى سه يريان له سهر
تومار كړدوه ، دواى هاتنه دهره وهى خه لكى به ليشاو روى تيده كه نه خوازيارى فه پرو
به ره كه تيده بن.

لهو سالانه كوتايى ته مهنيدا سهرداني (قودس) و (ته رابلس) و چياى لوبنانده كات
له گهل سهرداني ميسرو (بقاع) و پاشان ده گه پتته وه بؤ (ديمه شق) و له وى كؤچى
دواييده كات.

له كتيبته دانراوه كاني:

١) التحرير الحاروي بشرح تفسير البيضاوي.

٢) كنز الحق المبين في احاديث سيد المرسلين.

٣) خاتر الموارث في الدلالة على مواضع الاحاديث.

٤) جواهر النصوص في حل كلمات النصوص للشيخ عي الدين بن العربي.

٥) كشف السر الغامض - شرح ديوان ابن الفارض.

٦) زهر الحديقة في ترجمة رجال الطريقة.

٧) تحريك الإقليد في فتح باب التوحيد.

٨) المجالس الشامية في مواعظ أهل البلاد الرومية.

ويږاي كتيبى (خه ونامه) كهى چندين نووسراوى ديكهى هديه كه ليږده دا هه رنه وهنده
تواناى تاماژه پينكردنمان هه بوو.

(نابلسى) يه كيښو لهو زانايانهى كه به شيويه كى بيتشومارو به رين له سهرى نووسراوه
له هه موو روويه كه وه.

له روژى ٦/ شهعبان ريكه وتى سالى ١٤٣١ك نه خوځشده كه وټو له عه سري يه كشه م
ريكه وتى ٢٤/ى هه مان مانگدا كؤچى دوايى ده كاتو به مهرگى غم و په ژاره داده بارى
به سهر خه لكى (صالحيه) و (ديمه شق) دا.

ژياننامه‌ی شیخ که‌ماله‌دینی دمیری (*)

یه‌کێکه له‌زانایانی شافعی و به‌زانیاری فتوا ناسراوه له‌گه‌ڵ ته‌فسیرو راڤه‌ی قورئان (عه‌بدولعه‌ی حه‌نبه‌لی له‌ "شذرات‌الذهب" داده‌ئێت: "له‌سالی ۷۴۲ی کۆچیدا له‌گوندی (دمیر) له‌ (میسر) له‌دایک‌بوو له‌سه‌رده‌ستی زانایانی سه‌رده‌می خۆیدا زانیاری وهرگرتوو و رۆچوه له‌زانسته‌ فره‌چه‌مکه‌ کاندای پشکی خۆی له‌هه‌موو زانیارییه‌ک وهرگرتوو و پرای زانستی زوبان و ته‌ده‌ب و به‌پاده‌یه‌ک شاره‌زابوه ته‌ستیره‌ی به‌رزبوته‌وه‌و ماوه‌یه‌ک له‌ (مه‌ککه‌) و (مه‌دینه) نیشته‌جێبوو و زۆرکاری که‌رامات و له‌راده‌به‌ده‌ری لێده‌گیرنه‌وه‌و چهند کتێبیکیشی نووسیوه له‌وانه‌:

۱) شرح‌المنهاج له‌چواربه‌رگدا.

۲) کتێبیکی له‌فیقه‌دا نویسه‌.

۳) کتێبی (الحیوان) ی له‌سێبه‌رگی گه‌وره‌و مامناوه‌ندو بچوو‌کدا نووسیوه‌و تێدا زانایی و دانایی خۆی به‌ده‌رخستوه ، ته‌م کتێبه‌شی له‌سه‌ر شیوه‌ی ته‌لفیظی عه‌ره‌بی ریک‌خستوه‌و تێدا ناوی ئاژه‌له‌ کانده‌هینی و باسی تایبه‌تمه‌ندی و نه‌هینی و وابه‌سته‌کانیان له‌خه‌ردا ده‌کات.

ئەلف

ئابروو (عورەت)؛ (ئىبن سىرىن)
دەلالت: دەرکە وتنى عورەت شكانى
نەينى و پىخۇشبوونى دوزمانانە،
عورەتیش مابەينى نىوان ناوک و
ئەزىزىيە.

ئەگەر بىنى عورەتى دەرخت
ياخود جل و بەرگى مەلئالراو دەرکە وت
مەمووى يان مەندىكى ئەو
بەئەندازەى ئەو دەرەكە وئ.

ئەگەر جلىكى كەمى پىئو مابو ئەو
خوى لەكارىك كە بەباشى لىكداو تەو
دادە مالى و دەستە كىشىتەو، ئەگەر
ئەو كارە بەلگە بوو لەسەر ئاين لەچاكى و
باشيدا دەگاتە ئاستىك يەكلاى
دەبىتەو ئەگەر لەسەر پىچىدا بوو
ئەو لەسەر پىچىدا بەئەندازەى
رۆدە چىت.

ئەگەر لەخەودا نەيتوانى لىبىرى
لەمەمان كاتىشدا لەسەر پىچىكاران
نەبوو، عورەتیشى روت و ديار بوو
بەچاوى خوى دەبىينى شەرمىدە كردو
مەندىك جل و بەرگى پىئو مابو، وئپاى
ئەو هیچ نەبىنرا بەلگەبىت لەسەر

كارى چاكە ئەو نەينى خوى
دەدركىنى و خىرى تىدائىيە.

ئەگەر لىبىرانى بۇ ئاين بەو چەشنە بوو
كە باسكراو عورەتى ديارنە بوو
سورنە بوو لەسەر شەرمكردن و هیچ
جل و بەرگ و پۆشاكىكى لەبەردانە بوو
لەبەلاو نەمامەتى قوتاردەبى، ئەگەر
نەخۇشبوو چاكەبىتەو و خوداوند
چارەسەر و شىفای دەدات، ئەگەر
قەرزار بوو قەرەزەكەى دەداتەو، ئەگەر
ترسابو دلتىادەبىت.

ئەگەر پۆشاك و جل و بەرگى
لەبەرانە بوو لەبۇ ئومىدى ئومىدداران
دەگەرئ يان لەدەستەلات دەخرى و
كارىكى لەوچەشنەى دىتە دەست و
بەتوندى دەستى پىئو دەگرىت ئەگەر
لەسەر جەم ئەو حالاندا عورەتى
ديار بوو وەك شەرمەندەوايە.

ئەگەر عورەتى ديارنە بوو شەرمىشى

نەدەكرد حالگۇرانی بەسەلامەتى

دەبىت و دوزمانانى پىخۇشناى.

ئابلووقە (گە مارۆ)؛ (ئابلسى) دەلئىت:

گە مارۆ ئابلووقە لەخەودا بەلگەيە

لەسەر خۆداگرتن و دانبەخۆداگرتن

لەسەر کاروبارەکان.

* دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر زالبوون و

سەرکەوتن بەسەر موشرىک و هاوەل

بەپىداکەراند.

* دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر

نەخۆشپىيەك بەهۆى ئابلووقە و گە مارۆو

بلاوبىتەو.

ئاخوڤ؛ (ئىبن سىرىن) دەلئىت: عەلەف

شكۆمەندىيە ياخود هاوسەرى پىاو.

* ئەگەر ئاخوڤىكى لەمالى خۆيداىنىو

دوو ئاژەل ئالىكىيان تىدا دەخوارد

بەلگەيە لەسەر هاوبەشى دووپىاو

لەژنىكدا، ياخود هاوسەرەكەى خۆيەتى

يان يەككى نىو مالەكەيە.

ئادەم (ﷺ)؛ (ئىبن سىرىن) دەلئىت:

ئەوھى (ئادەم) لەسەر شىوازى

راستەقىنەى خۆى بەدىيەكات ئەوا

پلەوپايەيەكى مەزن بەدەست دىنىت

گەر شاىستەبىت بەلگەش لەسەرى

ئايەتى ﴿أَلَيْسَ جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ

خَلِيفَةً﴾ (البقرة: ۳۰).

* ئەوھى لەخەودا بىيىنىت گفتوگۆو

وتۆىزى لەگەل (ئادەم) دەكات ئەوا

زانستىك بەدەست دەھىنىت، بەلگەش

لەسەرى ئايەتى: ﴿وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ

كُلَّهَا﴾ (البقرة: ۳۱).

* ھەروھە دەلئىن: ئەوھى (ئادەم)

بىيىنىت ھەلخەلە تاوھ بەوتەى ھەندىك

لەدوژمنەكانى و رەنگو حالىگۆرپاو

بەلگەيە لەسەر گواستەوھ لەجىگەو

شوئىنىكەو بۆ جىگەو شوئىنىكىتر،

پاشان گەرانەوھ بۆ جىگەو شوئىنى

يەكەمجار.

* (ئابلسى) دەلئىت: ھەركەسىك

لەخەودا (ئادەم) بىيىنى ئەوا گوناھىكى

ئەنجامداوھ با تەوھى لىيەكات.

* ئەوھى بىيىنى (ئادەم) لەخەودا سەر

دەپرىت ئەوا ئاپاكى و غەدر

لەفەرمانپەرە دەكات يان خراب دەبىت

لەگەل دايكو باوك و مامۆستاكەى.

* ئەوھى بىيىت بە (ئادەم) (ﷺ) يان

ھاوەلایەتى بكات ئەوا:

+ ئەگەر شاىستەى دەستەلات بىت

بەدەستى دەھىنىت.

+ ئەگەر زاناىت خەلكى سوود

لەزانستەكەى وەرەدەگرن يان زانستى

زىاتر وەرەدەگرىت.

* ھەروھە بىيىنى (ئادەم) (ﷺ)

لەخەودا دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر

لىكدەرى خەو چونكە (ئادەم) يەكەم

كەسبوو خەوى لەدنیاىا بىنىو

دەستەواژەكانى فۆربوو.

* ھەروھە بىيىنى بەلگەيە لەسەر:

+ حەج و كۆبوونەوھى خۆشەويستان.

+ زۆرى وەچەو نەو.

+ ھەلەو لەبىركردن.

نارامگرتن (دانبه خُوداگرتن)؛ (نښين

سيرين) ده لَيت: نه گره بينى
نارامده گريئ له سره نارپه حه تى به رزى و
سه لاهه تى پيډه درئ به پيى نايه تى:
﴿وَلَوْلَاكَ يُخْزَوْنَ الْعُرْفَتَ بِمَا صَبَرُوا﴾
(الفرقان: ٧٥).

(نابلسى) ده لَيت: له خه ودا به رزى و
مژده يه، نارامگرتن ناگادارييه
به روودانى به لاو نه هاهه تى.

* ده گونجيت به لگه بيت له سره
دهره نجام باشى له وهى لئى ده ترسى.
ناردى سفر: (نښين سيرين) ده لَيت:
ناردى سفر باشى ناين و سه فهره
له چا که دا به پيى نايه تى: ﴿وَتَزَوَّدُوا
فَإِنْ غَيَّرَ الْمَزَادَ الْتَفَوَّى﴾
(البقرة: ١٩٧).

(نابلسى) ده لَيت: له خه ودا به لگه يه
له سره سه فهره و خواناسى و
دنيانه ويستى.

* خواردنى خه لَوای ناردى سفر نزىکيه
له ده سته لاتدارو قوتارپونه له زيندان،
يا خود کردارىکى چا که شايسته ي
نازادپوون و سه رفرازيه له ناگرى
دوژه خ.

* ده گونجيت به لگه بيت له سره بوونى
ويلى و سه رگه ردانى.

ناره زوو (هه ز): (نښين سيرين) ده لَيت:
ناره زوو: کوږه، گوتراو يشه پياويکه
کاروبارى خه لکى به جيډه هينئ.

+ پيلان و فروفيل.

+ تتيکه ليوون له گه ل نه وانه ي مار
ده گرن و هه لس و که وتى له گه لډه که ن.

+ نه وهى ژار دروستده کات.

+ نه وانه ي شه يتانه کان کو ده که نه وه و
به ناوى نه وانه وه ده دوين.

+ جل و به رگى زبرو گريان.

+ زورخوړى خه ويينه ر.

+ سه فهره رو که ش تتيکى دوور
که ده گونجيت بو نه ولايه بيت (ناده م) ي
ليډابه زى.

+ خوداوه ند منالى نيرينه ببه خشئ
به وهى خه وه که ي پيوه بينيوه پتر
له منالى ميينه.

* نه گره خه ويينه ر چاوى نيشى ده کردو
نه خو ش بوو قوتارو رزگار يده بيت
له نه خو شيه که ي.

* ده گونجيت به لگه بيت له سره
خزمه تکارو کرپنوش بو پادشايان.

* نه وهى (ناده م) (عليه السلام) به ناته واوى

بينيت ده گونجيت گه وره و به رپرسي
خه ويينه ر حال و بارى تتيکچيت يان
کاروکاسبى بگوړيت يان بشيوت.

* نه وهى له حالتيکى باشدا به دييکات
خپرو چا که ي گه وره و به رپرسي که ي بو
نه و ده بيت.

* هـروهـا دهـلّـین: بهـلگهـیه لهـسهـر
تهـمهـندرـیژی و ئاـرامـگرتن لهـسهـر
شتومهـك و سوود وهـرگرتن تهـمهـش
بهـهۆی درـیژییهـوهـ.

* هـروهـا دهـلّـین: داـرسنهـویهـر بـۆ
كهـشـتیـهـوان و ئهـوهـی كهـشـتی
لیدروسـتـدهـكات بهـلگهـیه لهـسهـر
بهـدهـرخسـتنی حاـل و باـری كهـشـتی.

* ههـندیکـدهـلّـین: ئاـرهـوهـن بهـلگهـیه
لهـسهـر كوپیـکی رێـژداـر.

* ئازادکردن: (نابلسی) دهـلّـیت: لهـخهـودا
بـیـزاری و نـیگهـرانی نـیـوان كۆمهـلّـكهـ،
ئازادکردنیش بۆگهـردن و تهـستویهـ.

* هـروهـا بهـلگهـیه لهـسهـر نـیگهـرانی
بهـرژدو بهـخـیلی و خـوداوهـند دهـفهـرموئ:
﴿فَكَ رَقَبَةً (۱۳) أَوْ إِطْعَامٌ فِي يَوْمٍ
ذِي مَسْغَبَةٍ (۱۴)﴾ (البـلد).

* هـروهـا دهـلّـین: ئازادکردن لهـخهـودا
بهـلگهـیه لهـسهـر قوربانی، تهـگهـر بـینی
ئازاد دهـكات قوربانیدهـكات.

* تهـگهـر ژنهـكهـی ئازادكرد تهـلاقیدهـكات.
* تهـگهـر كهـسیـکی ئازادی بـینی ئازادكراو
قهـرزایـشبوو خـوداوهـند قهـرزهـكهـی
دهـداـتهـوهـ یاخـود لهـگـوناـهـو تـاواـنی
خۆشهـدی.

* ئازاردانی دایك و باوك: (نابلسی)
دهـلّـیت: ئازاردان لهـخهـودا بهـلگهـیه
لهـسهـر گـوناـهی گهـورهـی وهـك
هاوهـلپهـیداكردن بۆ خـوداوهـندو كوشتنی
كهـسێـك بهـناحهـق و كاـری دـیكهـ.

(نابلسی) دهـلّـیت: لهـخهـودا كوـپهـ یان
نوێنهـرهـ.

* دهـگونجـیت بهـلگهـبـیت لهـسهـر سهـفهـر
كهـوا ماوهـكهـی دووـرودرێـژهـ.

(نابلسی) دهـلّـیت: لهـخهـودا بۆ یهـكـێـك
زهـفهـری پـیـبـات بهـلگهـیه لهـسهـر كـرداری
دۆزهـخـیهـكان، ئهـو ئاـرهـزوهـی
لهـروو خـساـرو لهـش و لاـردا دیـاریـدهـداـت
بهـلگهـیه لهـسهـر تهـوهـی بهـگـوناـهی
كهـسانـیـتر تاواـنباردهـكـرێـ.

* ئارهـهـكـردنهـوهـ (ئارهـقهـدەردان): (ئـبـین
سـیرین) دهـلّـیت: بهـلگهـیه لهـسهـر زـیان
لهـدنـیـادا، هـروهـا دهـلّـین: تهـگهـر بـینی
ئاـرهـق دهـردهـداـت ئهـوه پـیداویـستی
خۆی بهـجـیـدهـهـیـتی، بۆگهـنی عـارهـقی
بـنـباخهـل بهـلگهـیه لهـسهـر روپاـمایـی بۆ
ژێـردهـسـتهـكان و بۆ دهـسـتهـلاـتـداـریش
بهـلگهـیه لهـسهـر بهـدهـسـتهـهـتـنـانی ماـل و
ساـمان لهـپـیاـهـلـدان و ستایشی خـراپـدا.

(نابلسی) دهـلّـیت: لهـخهـودا لهـش ساغـیـیه
بۆ نهـخۆش تهـگهـر خـوازیـاری بـیت،
وهـگهـر نا ئارهـقی مـردنهـو، بۆ كهـسـیـکی
لهـش ساغـیش خـزمهـت یان پـیشهـیهـكهـ
ناپهـحهـتی تـیدا بهـسهـردـیت.

* ئارهـق ماـل و ساـمانه تهـگهـر بـینی
ئاـرهـقی دهـركـردوه ماـل و داـرایـی
بهـتهـندازهـی ئهـو ئارهـقه دهـردهـكات و
دهـگونجـیت ئارهـق ماـندوبوون بـیت.

* ئارهـوهـن: (ئـبـین سـیرین) دهـلّـیت:
درهـختی ئاـرهـوهـن بهـلگهـیه لهـسهـر
مـنداـل.

* نه گەر ئاسکيکي سهرپري نه وه ده چيته لاي کچک نه گەر کردی به ماله کهي خويدا نه وه ژن بو کورپه کهي ده هيئت.

* نه گەر له پيسته کهي دامالي داوينپيسي له گهل ژنيکي عهره بيدا نه نجامه دات.

* نه گەر ئاسکيک بازيدا به سهر يا نه وه هاوسهره کهي سهر پيچيده کات له هه موو شتيکدا.

* نه گەر بوو به خاوه ني ئاسک ده بيت به خاوه ني ماتيکي حه لال يان ژنيکي ريژداری نازاد ده هيئي.

* ئاسکي ميپينه: (ئيبن سيرين) ده لئيت: ئاسکي ميپينه کچيکي عهره بي جوانه، نه گەر بيني ئاسکيکي مينه ي راوکرد نه وه ده ستي ژنيک ده بريست و ده يه يئي.

* نه گەر بيني به رد يکي گرته ئاسکيکي ميپينه به لگه يه له سهر ته لاقداني ژنه کهي يان ليداني ياخود جووتبون له گهل کچيکدا.

* نه گەر بيني تيريکي تيگرت نه وه کچيک توهمه تبارده کات.

* نه گەر ئاسکيکي مينه ي سهرپري و خويني ليها ت نه وه کچيک سزا ده دات.

* نه گەر بوبوو به ئاسک خو شيه کاني دنيا به ده سته هيئي.

* نه گەر ئاسکيکي گرت ميراتي هکي زور به ده سته هيئي.

* نازارداني پياو خراپ و دور که وتنه وه له هاوه لاني خراپ به لگه يه له سهر خواناسي و نزیکبونه وه له خودا وه ند به وه ي پتي رازييه.

* ئاسانکاري ههرس^(١): (نابلسي) ده لئيت:

له خه ودا نه گەر تامي خوشبوو به لگه يه له سهر: ره واندنه وه ي غمو به ژاره و نه خوشي.

* ئاساني (سووکي): (نابلسي) ده لئيت:

له خه ودا دژي قورسي و گرانيه و ده گونجيت به لگه بيت له سهر خواناسي به پتي ئاپه تي: ﴿وَمَنْ يَفْعَلْ اللَّهُ يَنْعَلْ لَكَ مِنْ أَمْرِ يَسْرًا﴾ (الطلاق: ٤).

* ئاسک (مامز): (نابلسي) ده لئيت:

له خه ودا ژن يان مندا ل نيرينه و ميپينه يه.

* نه گەر ئاسکي راوکرد ياخود به ديار ي

بو ي نيردا يان کري زق و زق و به ده سته هيئي ياخود هاوسهر ده گري نه گەر ره به نييت و يان کورپيکي ده بي يان زالده بي به سهر دوزمن و نه ياره که يدا.

* نه گەر بيني ئاسکيکي هينا نه وه

ميراتي و خيرتيکي زيور به ده سته هيئت، نه گەر چاوه پتي مندا لبوو کورپي ده بيت.

(١) ئاسانکاري ههرس: ده گونجيت ده زمان بيت

ياخود ههر خواردن و پيکاته يه کاري ههرس ئاسانکات.

* (دمیری) دەلئیت: مەرۇف چەند
سەرئاسك و كەللە سەر و مېشكە كەى
هەبىت مال و دارايىيە لەلايەن ژنەو.

ئاسمان: (ئىبن سىرىن) دەلئیت:
ئاسمان بەلگەيە لەسەر خۆى، ئەو
لەئاسمانەوە يان لای ئەووە دابەزى
ئەو لەلايەن پەرەردگارەوەيەو
دروستكراو هېچ دەستىكى تىدا نىيە
وەك ئەوەى ئاگرېك بىتەخوارەو
خەلكى تووشى نەخۆشى و گەپى و
مەرگ بكات.

* ئەگەر ئاگرى لىھاتەخوارەو بەسەر
بازاردا نرخى كاللاو شتومەك
بەرز دەبىتەو.

* ئەگەر بەسەر كىلگەو شوپىنى
كشتوكالا دابارى و زىانى بەخەلكى
دەگەيانەد سەرماو كوللە دادەبارى
بەسەر كشتوكالدا.

* ئەگەر شتىكى لىبارى بەلگەبوو
لەسەر رزق و رۆزى و مال و دارايى وەك
هەنگوین و زەيتون و هەنجىر و جۆ ئەو
بارانىكى بەسوود و قازانچ دەبارى
بەسەر خەلكىداو سوودى لىوەرەگرن.

* دەگونجىت ئاسمان بەلگەبىت لەسەر
شەرم و خۆپارىزى دەستەلاتدار بەهۆى
پلەوپايەو نەتوانىنى خەلكى
بىدەستەلات لەوەى دەرېچن لەچنگو
دەستەلاتى ستەمكارىك.

* دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر كۆشك و
لانەى دەستەلات و گەنجىنەى، ئەگەر

* ئەگەر بىنى بەشوپىنى ئاسكىكدا رۆبى
هېزو تواناى زىادەدەكات.

* ھەرەھا دەلئىن: ئەوەى بوو بەئاسك
دەروون و حالى گوشاد دەبىت.

* ئەگەر ئاسكى لەمالى خۆيدا دەرھىنا
ژن بۆ كۆرەكەى دەھىنىت، ئەگەر
ژنەكەى دووگيانبوو كۆرپىكى دەبى،
ئەگەر پىستى ئاسكىكى دامالى بەرۆر
زىنا لەگەل ژنىكدا دەكات.

* دەگىرپنەو پىاويك لەخەودا دەبىنى
بوو بەخاوەنى ئاسك، خەوەكەى بۆ
رافەكارىكى خەو دەگىرپتەو، ئەویش
دەلئى: مال و سامانىكى حەلات دەبى
يان ژنىكى رىزدار، لىكدانەوەكەشى بەم
چەشنەبوو.

* ئەگەر تىرىكى گرتە ئاسكىك ھەولئى
بەدەستەپنەنى دەستكەوت دەدات.

* ھەرەھا دەلئىن: ئەگەر بىنى بوو
بەئاسك ئەو لەكۆمەلى موسولمانان
جىادەبىتەو.

(نابلسى) دەلئیت: ئەگەر بىنى
ئاسكىكى برد مىراتى و خىرىكى زۆرى
بۆ دەمىنىتەو، ئەگەر ئاسكىكى
مارەپى ئەو بەرۆر زىنا لەگەل ژنىكدا
دەكات.

* خواردى گۆشتى ئاسك
بەدەستەپنەنى مال و دارايىە لەژنىكى
شۆخ و شەنگەو.

* ئەگەر بىنى ئاسكىكى كۆشت يان
بەدەستىەوە مرد غەم و پەژارە رووى
تىدەكات لەلايەن ژنانەو.

* ھەرۈھە بېنېنى دەركاگان دەگونجىت ئەگەر ئۆزىت بەلگە بىت لەسەر سوود ، ئەگەر خەلگى تىدا بوو ياخود ھەنگو چۆلەكە بەدىار چاويى ھە ھەرکە وتن بە ۋە شەنە . ھەرۈھە ئەگەر خەلگى لەقات و قىدا بوون بارانىكى ئۆزىان بۆ دەبارىت خوداۋەند دەفەر موى : ﴿ فَتَنَّا أَتُوبَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُّنْهَمِرٍ ﴾ (القمر: ١١) بەتايىت ئەگەر ئەۋەى لىدا بەزى بەلگە بوو لەسەر سۆنۈ بەزەيى و فەپ ۋەك خاك و خۆل بەبى تەپ و تۆزۈ زىان .

* بەلام ئەگەر لەئاسمان ھە خەلگى تىر بارانكران ئەگەر ھەندىك بەلگەى تىدا بوو ئەۋە دەروازەكانى نەخۆشى سەخت و گران دەكرىتە ۋە بەسەرياندا ، ئەگەر تىرەكان برىنداريان دەكرود خوينيان دەپژاند دەستەلاتدار بەھەر تىرىك كەستىك دەستگىردەكات ، ئەگەر تىرەكان ئاراستەى گويچكە و چاۋكران ئەۋە فېتنە و ئاشۈۋە ، ئەگەر تىرەكان كەوت بەسەيانداۋ ھىچ زىانىكى نەبوو كۆيانكرەۋە ئەۋە دەسكەۋە لەلەين خوداۋەندەۋە پىيان گەيشتۈ ۋەك فەپۋەرەكەت و جۆرەكانى بالندە .

* نىزىكبۈنە ۋەى ئاسمان بەلگەيە لەسەر نىزىكبۈنە ۋەى لەپەرۋەردگار بەپىي گوتەى پەرۋەردگار لەفەرمودەيەكى قودسىدا " ئەۋەى بىستىك لىم نىزىكبىتە ۋە بالىك لىي

بەپلىكانە يان بەھەر ھۆكارىك سەرىكەۋى روو بەئاسمان لەگەل پەلۋاپايدەدا شىكۆمەندى بەدەستدەھىتتە ۋە ختى دەبىت ، ئەگەر بەبى ھىچ ھۆكارىك سەركەوت ترس و بىمىكى زۆر لەدەستەلاتدار ۋە رووى تىدەكات .

* ئەگەر گەيشت بەئاسمان دەكات بەچلەپۋى داۋاۋ خۋازى خۆى ، ئەگەر گەپايە ۋە بۆسەر زەۋى قوتار دەبىت لەۋەى چۈەتە نىۋى .

* ئەگەر لەشۋىنى خۆى كەۋتە خۋارەۋە پەكى دەكەۋىت لەشۋىنى خۆى بەئەندازەى كەۋتن ۋە ئوتانى لەگەل ئەۋە ئەندامەى دەشكى .

* ئەگەر ئەۋەى دەگاتە ئاسمان لەكاتى بىدارىدا نەخۆش بوو ، پاشان نەگەپايە ۋە بۆسەر زەۋى دەمرىت و روۋەكەى روو بەئاسمان بەرزەبىتە ۋە ، ئەگەر گەپايە ۋە بۆسەر زەۋى زىاندەكات و كەسوكارى ناھومىد دەبن لىي ، پاشان خوداۋەند قوتارىدەكات ، مەگەر لەكاتى دابەزىنىدا بىكەۋىتە نىۋى بىرىك يان چاللىك و پاشان لىي نەيەتە دەرەۋە ئەمەش گۆرەكەيەتى كەۋا دەخرىتە نىۋى دۋاى گەپانەۋەى ، مژدەى تىدايە بەمردن لەسەر موسولمانىتى چونكە بىياۋەپان دەرگاگانى ئاسمانيان بۆ ئاۋەلا ناكرى و روحيان بەرزنايىتە ۋە .

ئاسمانى بە سەربانىكى پارىزاو
 ناوبردو، ئەگەر ئەو ەى سەربانەكە
 روخاۋ كەوت بە سەريا كەسى نىزىكى
 نەخۇشبوو لەحالى بىدارىدا ئەو
 دەمرىتو بە پىشتا دەخرىتە نىو
 گۆرەكەى ئەگەر لەژىر داروبەردى
 روخواۋا دەرەنەھىنرا.

* ئەگەر سەركەوت بە ئاسماناۋ چوۋ
 بە نىۋىدا گەواھى رىزو نىزىكى
 خوداۋەند بە دەستدەھىننىت لەگەل
 ناۋبانگو شكومەندى.

* ئەگەر بىنى لە ئاسماندايە
 فەرمانبە چاكە و رىگرى لە خراپە دەكات.
 * ھەرۋەھا دەلەن: ئاسمانى دىنيا
 وەزارەتە، چونكە شوپىنى مانگەو
 مانگىش وەزىرە، ئاسمانى دوۋەمىش
 ئەدەب و زانىارى و زىرەكى و
 سەركردايەتتە، چونكە ئاسمانى
 دوۋەم بۇ ھەسارەى (عەتاردە).

* ئەگەر بىنى لە ئاسمانى سىيەمدايە
 نىعمەت و خۇشحالى و خىل و زىرو
 راخەرو دەۋلەمەندى بە دەستدەھىننىت،
 چونكە رىگەى ئاسمانى سىيەم
 رىگەى (زەھرە) يە.

* ئەگەر خۇى لە ئاسمانى چوارەم
 دىيەۋە ئەۋە مولك و دەستەلات و
 ھەيىيەت بە دەستدەھىننىت ياخود
 دەچىتە خانەى كردارى پادشاۋ
 دەستەلاتدار چونكە خولگەى ئاسمانى
 چوارەمى (خۆرە).

نەزىكەدەبمەۋە " ئەمەش بۇ خەلگى
 گۆرپايەلۇ كردارى باش و چاكە.

* دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر كەسىكى
 پەرىشانى ناچار خوداۋەند دوعاكەى
 قبولبكات، چونكە ئاماژەكردن لەكاتى
 دوعادا بەچاۋە روۋ بە ئاسمان.

* دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر
 نەزىكبونەۋە لە زاناۋ ئىمام و باۋك و كوپو
 ھاۋسەرۈگەۋرە ھەرىكەك لەسەرۋى
 بىت بەپلەى رىزو چاكە ھىمەت لەكاتى
 بىدارىدا.

* رمانى ئاسمان بەسەر زەۋىدا
 دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر تياچوۋنى
 دەستەلاتدار ئەگەر نەخۇشبىت،
 ھەرۋەھا بەلگەيە لەسەر چوۋنى روۋ
 بەۋ زەۋىيە ئەگەر لەسەفەردا بىت،
 ھەرۋەھا دەگەرپىتەۋە بۇ
 دەستەلاتدارى خەۋىنەرۋە ئەۋەى
 لەسەرۋە ئەۋەۋەن لەسەرۋك و باۋك و
 مىردوگەۋرە.

* دەگونجىت رمانى بەسەر زەۋىيەكى
 وشك و بى ئاۋدا يان زەۋىيەك خەلگى
 بەقاج بىشىلن دۋاى رمانى و
 سوپاسگوزارى دەرەبىن بارانى
 بەسوۋد كەلگىبىت، عەرەبىش باران
 بە ئاسمان ناۋدەبات چونكە
 لە ئاسمانەۋە دادەبەزىت.

* ئەگەر ئاسمان بىكەۋىت بەسەر
 خەۋىنەردا يان بەسەر خانەۋادەكەيدا
 بەلگەيە لەسەر رمانى سەربانى
 مالەكەى بەسەريا، چونكە خوداۋەند

شە قىيردو رىش سىپىيەكى لىھاتە
دەرەوۈە وشكى و بىفەپى ئەو زەوۈيەيە .
* ئەگەر لاۋىكى لىھاتە دەرەوۈە
دوژمىنىكە بەدەردەكە وىت و خراپە
دەگەيە نىت بەخەلگى ئەو شوۋىنە
دزايەتى و ئازاۋە دروستدەكەت
لەننۆياناندا .

* ئەگەر مەپى لىھاتە دەرەوۈە
دەستكە و تە .

* ئەگەر حوشترى لىھاتە دەرەوۈە
بارانيان بۆدە بارى و لاقاۋە دەستى .

* ئەگەر دېندەيەكى لىھاتە دەرەوۈە
بەزولم و ستەم تاقىدە كرىتەۋە . لەلەين
دەستە لاتدارىكى ستەمكارەۋە .

* ئەگەر ئاسمان بوو بەيەك پارچەي
يەكگرتوۋ باران نابارى بۆيان ، ئەگەر
ھەلۋە شا باران زۆر دەبارى .

* ئەگەر بىنى ئاسمانى لەكىسچوۋ
كارىكى مەزن ئەنجام دەدات بەلام بۆي
بەدىنايەت .

* تەماشاكردنى ئاسمان روانىنە بۆ
يەككە لەفەرمانپەرۋاۋ دەستە لاتدارانى
دنيا ، ئەگەر تەماشاي لاي
رۆژھە لاتىكرد سەفەرە ، دەگونجىت
دەستە لاتىكى مەزن بەدەستبەيتىت .

* ئەگەر بىنى ئاسمانى دىۋلە
كوپەيەكدا شاردىۋە ، ئەۋە قورئانىك
دەزىۋ دەيدات بەژنىك .

* ئەگەر بىنى سەردەكە وىت بە ئاسماندا
بەبى ناپەرچەتى ئەۋە دەستەلاتو

* ئەگەر خۆي لە ئاسمانى پىنجەم
دىيەۋە دەستەلاتو سەرپەرشتى
پۆلىسى پىندەدرى ياخود پىشەيەك
كەۋا دەدرىتە پال ھەسارەي (مەريخ)
چونكە خولگەي ئاسمانى پىنج ھى
(مەريخ) ە .

* ئەگەر خۆي لە ئاسمانى شەشدا
دىيەۋە خىرى دەستگىر دەبىت
لەكپىن و فروشتندا ، چونكە خولگەي
ئاسمانى شەش ھى ھەسارەي
(موشترىيە) .

* ئەگەر خۆي لە ئاسمانى ھەتەم
دىيەۋە زەۋى و زارو كشتوكالى
دەستگىر دەبىت لەگەل پلەۋپايە
لەسوپادا چونكە خولگەي ئاسمانى
ھەتەم ھى (زوحەل) ە .

* ئەگەر خاۋەنى ئەۋخەۋە شايستەي
ئەۋ پلەۋپايانە بوۋ لىكدانەۋەكەي بۆ
سەرۋك يان جىگىر ياخود ھاۋشيوۋ ھاۋ
ناۋيەتى .

* ئەگەر خۆي لە سەروۋ ھەت چىنەي
ئاسمانەۋە بىنى ئەۋە پلەۋپايەي
مەزنى دەستگىر دەبىت بەلام
تىادەچىت .

* ئەگەر بىنى ئاسمان سەۋز ھەلگەراۋە
بەلگەيە لەسەر زۆرى كشتوكال
لەۋسالەدا .

* ئەگەر بىنى ئاسمان بوۋ بە ئاسن
باراندە بارىت .

* ئەگەر بىنى لە ئاسمانەۋە پىسايى
دەكەت بىياۋەدەبىت ، ئەگەر ئاسمان

(ئابلسى) دەلئىت: ئەگەر بىنى
لە ئاسماندا ھەم دابەزى رووبەزەوى
نە خۆشەيەكى سەخت و توند لىيىدە داو
مە ترسىيەكى گەرە رووى تىدە كات و
لە لىئوارى مردن نىزىكە بىتە ھەم پاشان
قوتاردە بى.

* ئەگەر بىنى دەستى لە ئاسماندا يە
كارىكى مە زن و گەرە دەستپىدە كات
بە لام بۆى تە ۋا ۋا ناكرى.

* ئەگەر بىنى بەرزبە ھەم تە لىيى
نەزىكە ھەم بە بى ئە ھەم بە دەستى
بە يىنى ئە ھەم خاۋەن ئاين ياخود
دەنيە ۋە پەلە ۋە پايە ۋە بەرزى تىدا
بە دەستە ھىتت.

* ئەگەر يەككە لە مېرۋە ھەم مانپە ۋا يان
تە ماشاى ئاسمانىكرد بە لاى رۆژ ھەم لاى
رۆژ ئاۋادا داۋى ئە ھەم سە ھەم رە كات،
دە گونجىت دەستە لائىكى گەرە ھەم
بە دەستبە يىنىت.

* ئەگەر بىنى ئاسمان ئاۋە لاۋو ئە ھەم
خۆشى ۋە شادى ۋە خىرو نىعمەتى
دەستگىر دە يىت.

* ئەگەر بە پىكى سەركە ۋە تە ھەم
ئاسمان ئە ھەم زەرە ۋە كەمى روودە كاتە
لە ھەم لارو مال ۋە سامانى.

* ئەگەر خۆى لە ئاسماندا دىيە ھەم
نە يزانى كەى سەركە ۋە تە ھەم ئاسمان
ئە ھەم دە چىتە بە ھەشتە ھەم - پىشت
بە خودا.

* ئەگەر بىنى بىنايەكى ھەم يە
لە ئاسماندا لە بىناى خەلگىر ۋە ۋانە ۋە

نىعمەت بە دەستە ھىتت و دلئىادە بىت
لە فەرقىللى دوزمن.

* ئەگەر بىنى بە ددانە كانى قە پىكردە
بە ئاسماندا بە لاۋ نە ھەم تىكە
روودە كاتە نە فسى ياخود كەم ۋە كوپى
لە مال ۋە ساماندا دروستە بى ۋە خوازىارى
شەتپىدە بىت دەستى پىناگات.

* ئەگەر چو ھەم نىو ئاسمان بە لام لىيى
ناھاتە دەرە ھەم ئە ھەم دە مە يىت ياخود
نەزىكە بىتە ھەم لە مردن.

* ئەگەر بىنى لە ئاسماندا خولە خوات
پاشان دادە بە زى ئە ھەم فەيرى زانستى
ئەستىرە ناسى ۋە زانستى ناديار دە بىت و
لە نىو خەلگىدا باسدە كرى.

* ئەگەر بىنى پالئىدە ھەم پىۋە ۋە ئە ھەم
پەلە ۋە پايە ۋە سەركردە ۋە تە بە سە ھەم نە يارو
دوزمانىدا بە دەستە ھىتت.

* دە گىرە ھەم پىاۋىك دىت بۆلاى (ئىبىن
سەيرىن) ۋە دە لئىت: سىكە سەم بىنى
نەمدە ناسىن، يەككىيان بەرزكرايە ھەم
بۆ ئاسمان، پاشان ئە ۋە يىت لە نىۋان
ئاسمان ۋە زە ۋە يدا بە نەدكرا، ئە ھەم
دىكە ھەم بە روودا كە ۋە تە كەرنوۋشى بىر
(ئىبىن سەيرىن) يىش دە لئىت: ئە ھەم بىنى
بەرزكرايە ھەم بۆ ئاسمان ئەمانەت و
ئەسپەردە يە لە نىۋان خەلگىدا
ھەلەدە گىرى ۋە نامىنى، ئە ھەم شى
زىندانى ۋە بەندە كرى لە نىۋان ئاسمان و
زە ۋە يدا سۆز بە زە ۋە يى ۋە رە ھەم دە بچرى،
ئە ھەم شى كەرنوۋشە دات نىشانە كانى
كۆتايى دىنا دادىت.

* نه‌گەر بینى له ئاسمانه‌وه
پیساییده‌کات گوناھێکی گه‌وره
ئه‌نجام‌ده‌دات، ئه‌گەر سه‌ری
دانه‌واندبوو له‌کاتی که‌وتنیدا به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر ته‌مه‌ندریژی.

* ده‌گونجیت ئاگاداریش بێت بۆئه‌وه‌ی
که‌وتو‌ته‌ نێو گوناھ‌وتاو‌ان، به‌لگه‌ بێت
له‌سه‌ر بشیوی نه‌خۆش دوا‌ی
پشوو‌دان‌ی و په‌شیمان‌بو‌نه‌وه‌ی
ته‌وی‌ه‌ کارو‌گه‌ران‌ه‌وه‌ی یان
به‌رزبو‌نه‌وه‌ی که‌سانی نزم و سووک
به‌سه‌رکه‌سانی به‌زرو بالا له‌خانه‌واده‌ی
خۆی.

* نه‌گەر بینى ئاسمان رووناکی لێ‌هاته
ده‌ره‌وه‌ به‌لگه‌یه له‌سه‌ر رینوما‌یی
خه‌لکی ئه‌و شوینه، ئه‌گەر تاریکایی
لێ‌هاته‌ ده‌ره‌وه‌ به‌لگه‌یه له‌سه‌ر وێڵی و
سه‌رگه‌ردانیان.

* نه‌گەر قامچییه‌کی بینى له‌ئاسمان
هاته‌ خواره‌وه‌ خه‌لکی تووشی به‌لا‌و
نه‌هامه‌تی ده‌بن به‌هۆی ئه‌و گونا‌هانه‌وه
که‌ئه‌نجامیانداوه‌.

* بینینی ئاسمان‌ه‌کان به‌لگه‌یه
له‌سه‌رده‌رخستنی راستی بۆ خاوه‌ن
هیمه‌تی به‌رزو گرنگیدان به‌کاروباری
پاشه‌پۆژ.

* ده‌گونجیت بینینی به‌لگه‌ بێت له‌سه‌ر
سه‌فه‌ر بۆ شاره‌گه‌وره‌کان و
بازرگانیکردن به‌شتومه‌کی ده‌گه‌ن و
سووده‌یتنه‌ره‌وه‌ له‌ده‌ریاو رووباره‌کاندا.

زه‌وی ناچیت ئه‌وه‌ به‌نا‌ره‌زایی له‌دنیا
ده‌رده‌چی.

* نه‌گەر بینایه‌کی دی له‌نیوان زه‌وی و
ئاسمان ئه‌گەر له‌وه‌بوو که‌وا رقی
له‌ناوه‌پۆکی ده‌بو‌ه‌وه‌ خراپه‌یه له‌نایندا
وه‌گه‌رنا ریزو شکۆیه له‌ناین و دنیا‌دا.

* نه‌گەر بینى ده‌رگایه‌کی ئاسمانی بۆ
ئاوه‌لاکرا بۆ خۆی و سه‌رجه‌م خه‌لکی
ده‌رووی خێره‌.

* نه‌گەر بینى له‌ئاسمان که‌وته‌خواره‌وه
ئه‌گەر ده‌سته‌لاتداربوو ئه‌وا پۆستی
ده‌سته‌لاتی لێ‌ده‌کرێته‌وه‌و کاروباری بۆ
به‌جێنايه‌ت.

* نه‌گەر هه‌لۆیه‌ک یا بازیکى بینى فیری
روو به‌ئاسمان و نه‌که‌وته‌خواره‌وه‌ خیری
ده‌ستگیر ده‌بێت.

* نه‌گەر بینى به‌په‌تیک له‌ئاسمانه‌وه
هه‌لواسراوه‌ ده‌سته‌لاتی له‌نایندا
ده‌سه‌ستده‌که‌وێ به‌ئه‌ندازه‌ی
دوورکه‌وته‌وه‌ی له‌زه‌وی.

* نه‌گەر بینى په‌ته‌که‌ به‌چرا
ده‌سته‌لاته‌که‌ی به‌سه‌رده‌چیت.

* نه‌گەر چرایه‌کی له‌ئاسمان ببینی
ده‌ده‌ره‌وشیته‌وه‌ کوژایه‌وه‌ خۆر
ده‌گه‌یری.

* نه‌گەر بینى به‌دیارچاوی خۆیه‌وه
ئاسمان بیناده‌کرێ گه‌واهی و شه‌ها‌ده‌ی
درۆ ده‌دات به‌پێی ئایه‌تی: ﴿مَا
أَشْكُرْهُمْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾
(الکھف : ۵۱).

* ده‌گونجیت به‌لگه‌بیّت له‌سه‌ر مه‌رگ بۆ
یه‌کێک له‌ئاسمان بیته‌خواره‌وه‌ نه‌گه‌ر
پایدا هه‌لژنا.
* هه‌روه‌ها به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر به‌رزى و
بلندی.

* نه‌گه‌ر ئاسمانى بینى شه‌قیبرد
به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر بیدعو و یتلى و
سه‌رگردانى.
* ده‌گونجیت به‌لگه‌بیّت له‌سه‌ر (حه‌ج) و
دابه‌زین له‌ئاسمانه‌وه‌ بۆ سه‌رزه‌وى
به‌لگه‌بیّت له‌سه‌ر ئاشته‌وايى له‌گه‌ل
درۆمنادا.

* ئه‌وه‌ی له‌ئاسمانه‌وه‌ داده‌به‌زى
به‌خێرداده‌نرى وه‌ک نان و جوو
هه‌نگوین و رۆن و خه‌بینه‌ر خێرى
پێده‌گات و رزق و رۆزییه‌کى باش
به‌ده‌سته‌ده‌ییت ئه‌وه‌شێ مارو
دویشک و شته‌خراپه‌کانى بپۆ دابه‌زى
ئه‌وه‌ خه‌م و په‌ژاره‌و به‌لاو نه‌هامه‌تى
روو ده‌گاته‌ نه‌فسى له‌گه‌ل به‌لاو
نه‌هامه‌تى ماددى.

* نه‌گه‌ر ئاسمان ئه‌و شتانه‌ی ده‌رخست
که‌وا خێرداره‌ ئه‌وه‌ به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر
گه‌رنی نرڤ و له‌ده‌ستدانى که‌سانى
سالح و باش و مه‌رگى تیکۆشه‌ران ،
نه‌گه‌ر شتى خراپه‌ده‌رکرد ئه‌وه‌ به‌لگه‌یه‌
له‌سه‌ر تیلچوونى بیاوه‌یان یاخود
گوتلی هه‌لقنى زوڵم و ستم.

* ده‌گونجیت رۆچوون به‌نیو ئاسمانداو
برینى به‌لگه‌بیّت له‌سه‌ر خراپى
بیروباوه‌رو درۆکردن یاخود هه‌قبیژى.
* بینینى ئاسمان به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر:
+ شارو قه‌لا.

+ مال و لانه‌و هاوسه‌رو کوپو دایک و
مامۆستا.
+ ئه‌و شوینانه‌ی خوازیارى
سه‌رووده‌لیوه‌ی و ده‌ترسیت
له‌مه‌ترسیه‌کانى.

+ سویند بۆ یه‌کێک له‌خه‌ودا بیینى
به‌پێى ئایه‌تى: ﴿وَالسَّمَاءِ ذَاتِ
الْكِبَرِ﴾ (الذاریات: ۷) هه‌روه‌ها ئایه‌تى:
﴿وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ﴾ (الطارق: ۱).
* ده‌گونجیت به‌لگه‌بیّت له‌سه‌ر
ساختمان و بینایه‌کى سه‌یر.

* ده‌گونجیت ده‌رکه‌وتنى ئاسمان
به‌لگه‌بیّت له‌سه‌ر هه‌ل‌دان له‌رزق و
رۆزینداو ئاسانه‌کردنى ئه‌وه‌ی
خوازیارىه‌تى و به‌جێهێنانى به‌لێن و
په‌یمان.

* ده‌گونجیت ئاسمان به‌لگه‌بیّت له‌سه‌ر
ده‌ریاو دروستکراوانى په‌روه‌ردگار.

* بینینى ئاسمان بۆ کشتیاران به‌لگه‌یه‌
له‌سه‌ر کشتوکال و به‌روبووم.

* ئاسمان به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی
به‌سه‌ره‌وه‌یه‌ له‌کالو و خۆنوو.

لەگە ئایا سرکە ی دەرخواردام، ئەویش
پێی وت: تۆ کوپەکت فێری پیشەکە ی
(داود) (سەلامی خەوای لێبێت)
دەکەیت.

(نابلسی) دەلێت: ئاسن لەخەودا مال و
هێزە بۆ یەکیک بێنی لە دەستیدایە و
شکۆمەندییە دوا ی لاوازی ئەگەر
ببگیریت بە دەستەوێ یان تەماشای
بکات.

* ئەگەر بێنی ئاسن دەخوات
سەرکە و تۆدە بێت بە چەشن و شیوە ی
خۆی.

* ئەگەر ئاسنی لەگە ل نانداخوارد
چاودێری دەکات و ئارام دەگریت
بە هۆی سەختی بژێوی و رزق و
رۆزییەو، ئەگەر بەددا نەکانی گازی
لێکرت باسکردن و غەیبەت و زینایە.

* ئەگەر بێنی ئاسنیکی زۆر لەگە ل
قورقوشم و زێر بە دەست دەهێنیت
خێرخۆشی ژبانی دنیای
دەستدەکە ویت لەگە ل هێزو دەستە لا
بەسەر ئەو ژنەدا کە دەیه ویت.

* ئەگەر بێنی ئاسن و مس لەبۆتە و قالب
دەدات ئەو کاروکرداریک ئەنجام
دەدات تواناو دەستە لا ئی بەسەریا
دەشکی.

* ئەگەر بێنی ئاسن دەتوێنیتەو
دەکە ویتە بەر زوبانی خەلکی و
غەیبەت و باسیدە کەن.

* ئەو ی لە ئاسن دروستدەکریت
سوود و قازانج و هێزە بۆ مەوێ لە پاچا و

* دەگونجیت چوونە نێو ئاسمان
لەخەودا بە لگە بێت لەسەر چوونە نێو
کۆشکی گەورە پیاو و ناوداران و ئەگەر
شتیکی لێوەرگرت بە لگە یە لەسەر
سیخوپی و خۆداگرتن، بەسەرپنجییەو
چوونە نێوی دەمریت، ئەگەر بێباوەر بوو
ئەو ی رێقومایی دەکریت، ئەگەر
داواکارییەکی لەسەر بوو لە شوێنیک
وندە بێت کەوا کەس پێی ناگات، ئەگەر
نەخۆشیش بوو کۆچی دوا یی دەکات
یاخود دەگونجیت سەفەر بکات بۆ
شوێنیکێ دور.

* ئەگەر خزمەتگوزارانی دیاریدەکرد
خزمەتی دەستە لاتداران دەکات و
زالدە بێت بەسەریان.

* دەگونجیت ئاسمان بە لگە بێت لەسەر
زیندان و دەرھاتن لێو ی بە لگە بێت
لەسەر بەرزی ئێرادە و هیمەت.

ئاسن: (ئێبێن سیرین) دەلێت: خەوای
گەورە دەربارە ی ئاسن دەفەر مویت:
﴿وَأَنزَلْنَا الْحَرِيدَ فِي بَاسٍ شَدِيدٍ
وَمَنَافِعِ لِلنَّاسِ﴾ (الحديد: ۲۵) ئاسن
مال و هێزو شکۆمەندییە: خواردنی
ئاسن لەگە ل ناندە چاودێری و ئارامگرتنە
لە پێتوای بژێویدا، زمان هێنان و بردنە
بە غەیبەت و باسکردن، هەروەها ئاسن
سەرکەوتن و زەفەر پێبردنە.

* دەگێرنەو پیاویک دیت بۆلای
(جەغفەری صادق) (رەزای خەوای
لێبێت) دەلێت: لەخەودا بێنیم وەک
ئەو ی پەرەردگارم، ئاسنم پێیدات

* نه‌گەر له‌خه‌ودا گو‌ت‌را: فلانه‌که‌س
پاره‌یداوه به‌ ئاسنگه‌ریان
کاروباره‌کانی ده‌باته به‌رده‌ستی له‌گه‌ل
پیاوی‌کدا داده‌نیشیت که‌واهیچ خێری‌کی
تیدا نییه.

* نه‌گه‌ریینی بوه به‌ئاسنگه‌ر نه‌وه
له‌سه‌ر نه‌و باروته‌رزه پی‌ده‌گات.

(نابلسی) ده‌لێت: ئاسنگه‌ر فریشه‌ی
روح‌کێشانه، ئاسنیش هێزو ره‌قی و
زیریه‌تی به‌پێی ئایه‌تی: ﴿وَإِزْلَآءُ الْكَرِيْمِ
فِيْهِ بَاسٌ شَدِيْدٌ وَمَنْفَعُ
لِلْاَسْحٰ﴾ (الحدید: ۲۵). سوودیش
شت و مه‌که‌و قاپ و قاچاغه‌که‌وا مرو‌ژ
سوودی لێ‌وه‌رده‌گری‌ت، س‌زاش
نه‌رمبوونی ئاسنه له‌ده‌ست‌داو
دروست‌کردنی نه‌وه‌ی ده‌یه‌وێت له‌پا‌چ و
شمشێرو چه‌قوو شتێتر.

* نه‌گه‌ریینی بوه به‌ئاسنگه‌رو ئاسنی بۆ
نه‌رم‌بوه و ئامرازو ئامێری
لێ‌دروست‌ده‌کات نه‌گه‌ر له‌وانه‌بوو که‌وا
شایسته‌ی ده‌سته‌لاتی‌بوو ده‌سته‌لات و
فه‌رمان‌په‌وایی به‌ده‌ست‌ده‌هێنیت و
به‌شان و با‌لی با‌وپا‌پیریدا هه‌له‌ده‌ن.

* ئاسنگه‌ری نادیار فه‌رمان‌په‌وایه‌کی
مه‌زنه یان ده‌بی‌ت به‌خواه‌نی شتێک
به‌ئه‌ندازه‌ی هێزو توانا شکانی به‌سه‌ر
ئاسندا.

* بینینی ئاسن به‌لگه‌یه‌له‌سه‌ر:

+ غه‌م و په‌ژاره‌و نه‌هێ‌شتنی
هه‌لس‌وکه‌وت به‌شتێکه‌وه.

شتێتری به‌سوود بۆ مرو‌ژ، نه‌وه‌ی
چا‌که یان خراپه‌ی تێ‌دا‌بی‌ت نه‌وا
ده‌گه‌پێته‌وه بۆ لێ‌کدانه‌وه‌و راهه‌کردنی.
* نه‌گه‌ر له‌خه‌ودا ببینیت بوه به‌خواه‌نی
ئاسن رزق و رۆزی به‌مان‌دویتی
ده‌ست‌ده‌که‌وێت.

ئاسنگه‌ر: (ئین سیرین) ده‌لێت:
ئاسنگه‌ر فه‌رمان‌په‌واو پادشایه‌کی
به‌سام و هه‌یه‌ته به‌ئه‌ندازه‌ی هێزو
لێ‌زانین و شاره‌زایی له‌کاروباره‌کانیدا.

* به‌لگه‌یه له‌سه‌ر پێ‌ویستی بوونی
خه‌لکی پێ‌ی گه‌رچی ده‌زگای
ئاسنگه‌ریش له‌ژێر ده‌ست‌دايه.

* ده‌زگای ئاسنگه‌ری پادشاو
فه‌رمان‌په‌وایه‌و ئاسنیش سه‌رو هێزتی.
* نه‌گه‌ریینی بوه به‌ئاسنگه‌و له‌ئاسن
نه‌وه‌ی ده‌یه‌وێت دروست‌یده‌کات مۆل‌ک و
ده‌سته‌لاتی مه‌زن به‌ده‌ست‌ده‌هێنیت
به‌پێی چیرۆکی (داود) - سه‌لامی خ‌وای
لێ‌بی‌ت - ﴿وَاللّٰہُ لَعَلَّ الْکَرِيْمِ﴾.

* ده‌گونجیت ئاسنگه‌ر به‌لگه‌بی‌ت له‌سه‌ر
هاوه‌لایه‌تی سه‌ربازان بۆ‌جه‌نگ، چونکه
ناگر جه‌نگه‌و چه‌که‌که‌شی له‌ئاسن
دروست‌کراوه.

* ده‌گونجیت به‌لگه‌بی‌ت له‌سه‌ر
پیا‌وخراپ که‌وا ره‌فتار و کرداری
دۆزه‌خیه‌کان نه‌نجام ده‌دات، چونکه
پێ‌غه‌مبه‌ر (ﷺ) ها‌وپێی خراپ‌ی
به‌ئاسنگه‌ر نا‌وزه‌د‌کرد‌وه‌و نه‌گه‌ر
مه‌ردوم نه‌سووتینی به‌ناگر پ‌ریشکی
ناگره‌که‌ی به‌رده‌که‌وێ.

پاکبونه و هو رزانه وهی نه خوشی و
به سه رچونی غم و په ژاره و
قه رزانه وه .

* به لگه یه لهسه ر بژیوی خاوه نو
فرۆشگا که یوشه وهی لای نه وده کری
یان هه رکه سێتیک خزمه تی بکات و
خواردنی بۆ دروستبکات و هاوسه رگیری
له گه ل ته نجام بدات.

* دهگونجیت به لگه بییت له سەر سه فهر به هوی خوولانه و هوو که رانی.

* ده گونجیت بیلاگ بییت له سه ر
نه خووشی و جهنگ به هوی خراپی و
نادیارینه، چونکه بوژیو عه ره به کان
به وه گوزارشته ئه ده که ن.

* نه گهر ئاشايىك بکړې ژنده هينى
به مه رچى زه هينى بيت، يان کچه کى
ده دات به شير يان ژن بو کوږه کى
ده هينيت يان خود خزمه تکارک ده گړى
يا سغه زده کات نه گهر له وانه بيت
که سغه زده کهن.

* گھر: ہزارہو سو دی
لیو: رہ گری، چونکہ ناش بویہ کیٹ
پیویستہ شتیکی ہ بیت بیوی
بیہارٹ.

* نه گهر خوشی. دانا مه تا خه لکی ورد
بکات له سر تا ووه ریا فروشگاو
دوکتیک ده کاته وه ، نه گهر فروشگاو
دوکتانی نه بیت و رزو و رژی
الیه یزاد مکات، یلخود بو خه لکی
رامد هیت به یار مه تی ده سته لاتدارو
مهری سمودو قازانچیان بیده گه به نی.

+ ناسانیوونی کارو باری قورس.

+ئەو ھى بىر ئاگر دەرى ۋەك
چىشتىلەنە رو نانە ۋا ھاۋجە شەنە كانىان.

*ئەوھى بچىتە ئورەوہ بۆلای
ئاسنگەرلىك لای دابنىشىت ئەگەر
نەخۇش يامردوبىيت دەچىت بەرەو
ئاگر بەتايىت ئەگەر رووى رەشبوو
بەرەو زىندان بەرىكرا.

نوشی: (نابلسی) ده لیت: ئو ناشه ی
داهه ویله ی تیدا ده هاردریت به لگه یه
له سه ر:

4+ لانهی زانیاری که او حق و ناحقی
تیندا جیاده کریته وه .
4+ لانهی داد .

+ دینق و رۆزی
+ ههتاوسه.

آفتابم و پاره و سینه تنگی و سهر
شگان.

+ ناودير.

* نگر نه و ناسه مرقی ده ناپی
به لکيه له سه ر فیتنه و به ده در چونی

* ننگر له خه ودا شمتی کی هاپی
که ده خورا به لگه یه له سهر نه بوونی و
نرنگرانی.

* نه گهر نارده که ی زړېوو که نجینه گانې
پرکرد به لگه یه له سر رنځو روڼی و
نه ش و نماو بلاو بوونه وه ی چاره سر
له نه خوشی .

* ناسی تووترک و قهوه و ترهوسو
خه نه و هاوچه شنه کانی به لگیه لهسه تر

* دەستار دووپايوى شەرىكى دڭرەقن
كەسىكىيان بۆ پەيدا نابىت چاكيان
بكاتهوه.

* دەگىرنەوه پياويك ناشىكى بينى
دەگەرپاۋ دەسووپايەوه بەبى ئاۋ، ئەم
خەۋەى بۆ رافەكارىك گىرپايەوه ئەۋىش
ۋتى: چارەنۋوس ئەجەلت نىزىكە.

* ناشى با شەپو ئاۋاۋەنەمانە.

* شىكانى ئاش لەلىكدانەۋەدا جىاۋازى
هەيە لەبارەيەۋەۋەندىكدەلئىن:
قوتاربۈۋى خاۋەنەكەيەتى لەغم و
پەژارە يان بەلگەيە لەسەر مەرگى
خاۋەنەكەى.

* ئەگەر بينى ناشىكى هەيە كاردەكات
خىرى دەستگىردەبىت لەرەنچ و
ماندوبۈۋى كەسىكىترەۋە.

* ئاش بەلگەيە لەسەر جەنگ بەپىي
گوتەى عەرەب كەدەلئىن: ناشى
جەنگ...

(نابلىسى) دەلئىت: ئاش لەخەۋدا
بەلگەيە لەسەر دەرووكردەۋە
لەخەۋبىنەر يان دەۋلەمەندبۈۋى دۋاى
هەژارى و نەدارى.

* هەرۋەها بەلگەيە لەسەر ژن بۆ
كەسىكى رەبەن و خزمەتكار.

* بينىنى ناشىك كەدەسووپىتەۋە
بەلگەيە لەسەر غەم و پەژارە و
سەرگەۋتن و ناكۆكى، ئەگەر نان و
گۆشت و هەنگۈىنى ھاپى بەلگەيە
لەسەر خراپى خاۋەنەكەى و روپامايى و
بەدىيان.

* بۆنەۋەى كارى ھاپىن و وردىكردن
بەدەستار ئەنجامدەدات ھاسەردەگرى
يان جوۋتەبىت، چونكە ئەۋ دوپەردە
ۋەك ھەردوۋ ھاسەر وايەۋ چەقەكەى
ئامرازى پىاۋەۋ پارىزگارىيە، ئەگەر
چەقدارنەبوۋ جوۋتەۋنەكە ھەرامدەبى و
دەگونجىت دوۋژنكارى سىكىسى لەگەل
يەكدە بكن، ئەگەر ھىچكام لەۋانە
نەبوۋ دەگونجىت ھەۋلېدات لەنتۈۋان
دوۋھاسەر يان دوۋ شەرىكدە ياخود
سەفەر بىكات لەپىناۋى پەيداكردى
بژئويىدا.

* ناشى گەرە ئەگەر لەناۋەپاستى
شاردا بىنرا يان لەنتۈۋ مزگەۋتەكانداۋ
ئەۋ ۋلاتە ۋلاتى شەپبوۋ شەپى تىا
بەرپادەبىت بەتايىبەت ئەگەر ئاگرو
بەردى ھاپى.

* ھەندىكدەلئىن: ئاش لەسەر ئاۋ
پىاويكە لەسەر دەستى ئەۋدا مال و
دارايى زۆر دىت بۆ بەجىپىنانى
كاروبارى ئەۋەى روۋى تىدەكات.

* ئەگەر ناشىكى بينى دەسووپىتەۋە
بەئەندازەى ھاپاۋەكەى خىرى
پىدەكات.

* دەگونجىت ئاش ئەگەر بگەپى و
بسووپىتەۋە سەفەرپىت، ئەگەر بەبى
گەنم سووپايەۋە ھىلاكى و ماندوبۈۋە.

* ئەگەر ئاش بەلارىي سووپايەۋە ئەۋە
خواردن گراندەبىت.

*ئەگەر ئاشىك بىر ئاۋسەردە گرى ،
ئەگەر رەبەنبوۋاۋسەردە گرى يان
كچەكەي دەدات بەشوو ياخود ئن بۆ
كۈرەكەي دەھىتت ، ياخود خزمەتكار
بەكرىدە گرى يان سەفەردە كات ئەگەر
سەفەر كارىتت .

*ھاپىنى زافەران بەلگەيە لەسەر
خۆشى و شادى و باشى حال و بارو گوتە و
نەوازىشى باش .
*ئەگەر ئاش بەلگەيەت لەسەر ئن و
پىاۋ ئەۋە بەلگەيە لەسەر دلتارامى و
ويقار .

*دەگونجىت بەلگەيەت لەسەر
نەخۆشكەۋتن بەنەخۆشى زەردوۋى .
*ئاشى ئاۋو با مندالى فەرمانپەرۋا يان
جىگرەكانىەتى .

*دەگونجىت بەلگەيەت لەسەر
ئاسانكردى كاروبارو كەشتى
بەرىكەۋتن و بارىنى باران .
*دەستاپ بەلگەيە لەسەر :
+پشوو .

+دەروۋى خىر .
+شەپوناۋاۋە و ئن و كچ .
+رزق و بژىۋى .

*ئەگەر ھەموو پىداۋىستىەكانى
تەۋابوۋو بەلگەيە لەسەر بەدەستەينانى
كاروبارو سەفەر بەخىرايى .

*ئەگەر گەنى تياھاپى ياخود جۆ يا
ھەر شتىكى بەسوود بەلگەيە لەسەر
ئاسانكردى كارو بارەكانيان و رزق و
رۆزى و چاكبوۋنەۋەيان لەنەخۆشى و
نۆيكرىدەۋەي ئەۋەي ھەلدەستى
بەپاراستنى بەرژەۋەندىان .

*ئەگەر بىنى ئاشىكى ھەيە
دەسوۋپتتەۋە بەدۇلاب ئەۋە رزق و
رۆزىيەكى بيشومارە بۆ يەككە بىبىنى .
*ئەگەر ئاشىكى بىنى دەسوۋپتتەۋە
بەبى ھاپىن سەفەرە .

*ئەگەر ئاش بەبى ھۆ سوۋاپەۋە
نزيكبوۋنەۋەي ئەجەل و چارەنوۋسى
خەۋىبىنەرە .

*دەستاپ ھەردوۋ پىاۋى شەرىكى
خراب و بەدى يەكدىن .

*ئەگەر لەناپەھەتيدابوۋ قوتاردەبى .
*ئەگەر بىنى ئاشىكى ھەيە خواردن
دەھاپى بەئاۋىكى لەبەر رۆيشتوۋ يان
بەبى ئاۋ بژىۋى لەماندبوۋنى
كەسىكتىرەۋەيە ئەندازەۋ ھىزى ئەۋ
بژىۋىيە بەئەندازەۋ ھىزى ئاشەكە و
سوۋاپانەۋەيەتى لەگەل باشى
شۈيئەكەي .

*ئەگەر بىنى بەردى ئاشەكە شكا ئەۋە
خاۋەنى ئاشەكە دەمرىت ، ئەگەر بىنى
ئاشەكە لەكاردايە ترسو بىم روۋى
تيدەكات .

*ئاش بەلگەيە لەسەر ترسو بىم .

* ئەگەر بىننى نە يارىك بانگدە كات بۆ
ناشتە وایى بە بىننە وەى قەرزە كەى
بداتە وە وىل و سەرگەردانىك بانگدە كات
بۆ رىنومایى.

* بەستنى ناشتە وایى لە گەل نە ياردا
لە سەر نیو وەى مال بە دەستەپىنانى
خىرە و ناشتبوونە وەى دوو لایەنى
ناكۆك لە جەنگدا بە لگەى دلتىايىيە
لە ترس و بىم و گەپانى رزق و رۆزىيە
ياخود قورسى و گرانى دەستىشان كەردن
يا هاوسەرگىرى يا شەرىكايەتى يان
رىككە وەتن لە سەر كىپىن و فووشتن،
ئەگەر دوو لایەنى جياواز رىككە وەتن
لە سەر ناشتە وایى ئەوا بە لگەى
دەركە وەتن و سەر رەلدانى فتنە و
بىدەعیە.

(نابلسى) دەلىت: بە لگەى لە سەر
دلتىايى و تىس و بىم پشودانە دواى
ماندوبوونى چاكبوونە وەى نە خوشەى
بواردانى ئەجەل و چارە نووسە.

* مەرۋەها بە لگەى لە سەر سوویدى
قازانچ و رزق و رۆزى و بىزى گەپا
هاوسەردارى و روو كەردنە بىناسازى
نوژى و كارى چاكە.

ناشەوان: (ئىبن سىرىن) دەلىت:
فروشىرى گەنە و جۆ وەك ناشەوان وایە
پىاویكە سەرقالە بە خۆى و دنیاوە.
ئەگەر پىاویكى ناشەوانى بىنى ئەوە
باپىرەى ئەو پىاواوە.

* مەرۋەها بە لگەى لە سەر ژنى
زۆرخۆرى شەپەنگىز كەوا سەرسامە
بە خۆى.

ناشتبوونە وە (ناشتە وایى): (ئىبن
سىرىن) دەلىت: ناشتە وایى بە لگەى
لە سەر دەركە وەتنى خىروچاكە بە پى
ئايەتى: ﴿الصالح خير﴾ بانگە شەكەردن
بۆ ناشتى بانگە شەى بە بۆ چاكى و
رىنومایى، رىگرتن لە ناشتى بە لگەى
لە سەر ئەو وەى هاو ئەكەى رىگرى خىرە.
* ناشتبوونە وە بە لگەى لە سەر
سەلامەتى چونكە يەككە لە ماناكانى
ناشتىيە.

(نابلسى) دەلىت: لە خەودا
بەرپەرەكانىيە، ئەگەر بىننى لە گەل
نە يارەكەى ناشتبوونە، ئەوا ناكۆكى
لە گەل بەرپا دەكەت.

* ئەگەر بىننى دوو پىلەى سەكەكەلەن سەكە
دەرمە مى لای، ئەو چى تىلەق قەرزى
قەسە يەكرد بەرانبەر خاوەن پىلە قەرزى
دلتەرمە بە سۆز سەكەكەلەن چاكە
بە دەستە دەپىنى بىسەپىنى ئايەتى:
﴿الصالح خير﴾ (النساء: ۱۲۸).

* ئەگەر بىننى پىلەىكى بە ناو بانگە ياخود
پىلەىكى نالسىز بانگدە كات بۆ
ناشتە وایى بە بۆ قەرزدانە وە ئەو
بانگیدە كات بۆ رىنومایى.

* ئەگەر ناشتە وایى لە سەر كوشتنى
كەسەكە ياخود خواردنە وەى مەپپو
بە لگەى لە سەر خراپى و دزايەتى نىوان
خەلكى.

* ھارپىنى گەنم بەلگىيە لەسەر
رەواندەنە ھەي غەم و پەژارە و داماتنى
دەروو و ھارپىنى تـوتـرکـىش
بە ھەچەشنەيە .

ئاگاداربوون - زانين : (نابلسى) دەلئيت:
ئاگاداربوونى مـرۆف لەخەودا
بە ھەروادوويكى نەيتنى و ناديار بەلگىيە
لەسەر زانستىكى ناديار يان پيشەيەكى
بەريزو سوودمەند، دەگونجيت
بەلگەبيت لەسەر ئاگاداربوون و
شارەزايى لەنەيتتەك لەنەيتتەكانى
پەرورەدگار كەوا لەگەنجينە ياخود
كانزايەكدا خۆى بيبينتە ھە .

ئاگادارىي (وريائي) : (نابلسى) دەلئيت:
ئاگادارىي لەخەودا بەلگىيە لەسەر
دووھويى و لادان لەحق و راستى يان
لەبىرچوونە ھەي قورئان ياخود بەشيك
لەقورئان .

ئاگر : (ئىبن سىرين) دەلئيت: ئاگر
بەلگىيە لەسەر دەستەلات لەگەل
سوود و زيانى .

* دەگونجيت بەلگەبيت لەسەر دۆزەخ و
سزاي خوايى .

* دەگونجيت بەلگەبيت لەسەر گوناھ و
تاوان و ھەرام و ھەي دەبيتە ھەي
ئە ھەي لىي نزيكبيتە ھە .

* دەگونجيت بەلگەبيت لەسەر
رينومايى و ئىسلام و زانيارى و قورئان
لەبەرئە ھەي بەھۆيە ھەي رينومايى
دەكرئت لەتاريكا يىدا و خودا ھەند

* خە ھەكەي بەلگىيە لەسەرئە ھەي
رئق و رۆزيەكەي لەلاي ھارپتەكەي ھە ھە
دەيت .

* ئەگەر لاويكى بينى ئاشە وانبوو ئەوا
رئق و رۆزي بەيارمەتي دۆزمنەكەي
بەدەستدە ھەيتى .

* ئەگەر بينى بوە بە ئاشە وان و
خواردنەكەي دەھاپى بە ئەندازەي خۆي
خۆي بۆيويەكەي بە ئەندازەي پۆيويستى
خۆيەتي ، ئەگەر لەسەر پۆيويستى
خۆيە ھەي خواردنى ھاپى بۆيويەكەي بە
چەشنەيە .

* ئەگەر بينى بوە بە ئاشە وان بۆيوي
خۆي و خانەوادەكەي پەيدادەكات .

(نابلسى) دەلئيت: ئاشە وان پياويكە
خەلگى ھاندەدات لەسەر بۆيوي .

* بينىنى ئاشە وان بەلگىيە لەسەر غەم و
پەژارە و خەرجى و سوودی
ئە ھەپرەسەي كاري قورس و گران
لەسەر دەستى بەجيتت .

* بينىنى ھارپنى زافەران بەلگىيە
لەسەر نەخۆشى و بلاوکردنە ھەي
نەيتنى ، دەگونجيت بينىنى بەلگەبيت
لەسەر :

+ كاري شادی و خۆشى ھەتەر .

+ خوینى دنى زانيارى و
دووبارەكردنە ھەي .

* ئەگەر ژنيك بينى زافەران دەھاپى
ئە ھەي كاري سىكسى لەگەل ژنيكى ھەك
خۆيدادەكات .

* ئەگەر ئاگرىكى لەرىگە يەكى ھاتوچۇدا
كرده وه ھەتا خەلكى بەرچارو رۆشن بن
زانبارى و رېنومايىيە بلایىدە كاتەو،
ئەگەر شايسىستە بىت، وەگەرنا
دەستە لات و ھاوہ لایەتى و سوودە
خەلكى وەریدە گرن.

* ئەگەر ئاگرەكە لەسەر رىگە نەبوو يان
ھەر كەسك بەلايدا دەپۆيى
دەيسووتاند ياخود بلیسەى
بەردەكەوت يان دوکە لەكەى دەچوو
بەسەر يا ئەوہ بیدە يەكە
دروستیدەكات ياخود دەستە لاتدارىكى
ستەمكارە، بەلام ئەگەر ئاگرىكى
مەزنبوو لە ئاگرى دنيا نە دەچوو بۆيە
داگیرسابوو ھەتا زۆرتەرين دوژمنانى
تيفرى بدات ئەوانیش بيانە ویت زيانى
پيىگە يەنن ئەوہ زالدە بىت بەسەريانداو
خۆئەگەر خستیانە نیتوى وەك
(ئىبراھىم) - سەلامى خواى لىبىت -
قوتاردەبى، سەر جەم ئەوانەى
ئەوکارەيان لەگەل ئەنجامدا
دوژمنەكانى بوون ياخود ئەوہى
کارەكەى لەگەل ئەنجامدا پیاو
چاکیكبوو.

* ئەگەر بىنى ھەرەشەى لیدەكات ياخود
ئەوانەى ئاگرەكەيان ھەلگیرساند
ھەرەشەيان لیکرد بالەخوا بترسى و
دەستبەردارى ئەوکارانە بىت
كە لەسەریەتى چونكە ئەو خەونە وەك
ئاگادارییەك وایە.

لەبارەى (موسى) وە دەفەرمویت: ﴿إِذْ
أَخْبَدُ عَلَى النَّارِ﴾ (طه: ۱۰).

* دەگونجىت بەلگە بىت لەسەر رزق و
رۆزى و سوود و قسلا تەو دەمەلە مەندى
چونكە بە ھۆسە و ھەچاگى بىرئوى
موسافىرو جىنسىگەن سيارەدە كرىت
ھەروەك پەرسە و ھەگەر دەفەرمویت:
﴿ثُمَّ نَبْعَلُكَ لِمَا تَدْرِكُهُ مَآعَا
لِلْمُقْوِينَ﴾ (الواقعة: ۷۲).

* دەگونجىت بەلگە بىت لەسەر جنۆكە
چونكە لە ئاگر دروستكراون.

* دەگونجىت بەلگە بىت لەسەر شمشىرو
فتنە ئەگەر دەنگو ئالەو دوکەلى
ھەبوو.

* دەگونجىت بەلگە بىت لەسەر سزای
دەستە لاتدار چونكە سزای خوايىو
دەستە لاتدارى ھەردوو دنيايە.

* دەگونجىت بەلگە بىت لەسەر
نەخۆشى و ئاوە و رشانەو، ئەگەر
بلیسەى ھەبوو لەگەل دوکەلدا ئەوہ
فتنە و چەوسانەو لەوشوینەدا
بلۆدە بىتەو بەتايبەت ئەگەر لەشوینى
دەو لەمەندەكانبوو زيانكە دەستە لاتدار
دەبدات بەسەر خەلكیدا.

* ئەگەر پشكۆبوو نەخۆشى و ئاوەو
بەلاو پەتايە بەتايبەت ئەگەر ھەموو
خەلكى گرتەو.

* ئەگەر ئاگر دابەزىيە سەركیڭەو
شوینى كشتوكال و روک ئەوہ گرپە
روك دەسووتینى يان كۆللەيە.

* نه گەر ته نوورو فېنى بينى له گه ل نه و
شوينانهى ئاگرى تيدا ده كړتېه وه
سوودو قازانچ و ده وله مهندييه به ده ستي
ده هينيت به تاييت نه گەر بژيوي
له سهر ئاگريوو.

* نه گه ريبينى ئاگرىكه دامركاوه ته وه يان
كوژاوه ته وه و بوه به خوله ميش يان ئاو
كوژاندويه تيه وه هه ژارده كه ویت و
له كاروپيشه كهى ده وه ستي، نه گەر
كه سيك دايگيرساند كه وا بژيوي له سهر
ئاگر نه بوو به لام بؤ كه رمكړنه وهى
خواردن يان چيشتلينان دايگيرساند
نه وا مال و سامان به خزمه تكارى
ده سته لات ده سته كه وي ياخود
به ده سته لات و يارمه تيان ، وه گه رنا
قسهى شه پوناژاوه و خرابه يه .
* نه گه ريبينى ئاگر به ربوو له خواردن يان
زهيت ياخود له شتيكى فروشراو نه وه
گرانده بيت و ده گونجيت ده سته لاتدار
داواى بكات و خه لكى مال و سامانه كهى
ببه ن.

* نه گه ر ئاگرى خوارد نه وه مالىكى
هرام و رنق و رۇزييه كى پيس و
گنده له ، ده گونجيت مالى هه تيوييت
هه روه كه له قورئاندا باسكراوه .
* نه گه ر ئاگرى له كوپه يه كدا بينى
ده دويت يان له مهركانه يه كدا ياخود
له ده فريكدا نه وهى ده دريته پال نه و
ده فره تووشى په ركه مده بى به هوى
ده ست ليوه شانى جنوكه وه دواتر
زوبانى نيته كؤ.

* نه گه ر ئاگرى كړده وه هه تا خوئ
پيگرم بكا ته وه كارىك ده كات هه ژارى
پيچاره سه ريكات ، چونكه سه رما
هه ژارييه .
* له (نين سيرين) يان پرسى ده ربارهى
نه و پياوهى به سه رى په نجه يه وه
چرايه ك ببينى ، نه و يش وتى : نه و پياوه
كويز ده بى و هه نديك له كوپه كانى
ده ستي ده گرن .

* نه گه ر ئاگرى كړده لئى : ئاگر جهنگه ، نه گەر
گروپليسه و ده نكي هه بيت ، نه گەر نه و
شوينه لئى بينرا شوينى جهنگ نه بوو
رشانه وه و ئاوله يان مردن له و شوينه
ده كه ویت وه .
* (نه بوعه مرى نه خعى) به پيغه مبه ر
(ﷺ) ده فهرموئ : ئاگرىكم بينى
كه و ته وه و بوو به ريگرى نئوان من و
كوپه كه م . هه روه ها ئاگره كه پيى
ده گوتم : بليسه بليسه ، چاوساغ و
كويز ، نانم بده نئ هه مووتان تيا ده به م
مال و مندال و سامانتان ده به م .
پيغه مبه ر (ﷺ) فهرموئ : "نه وه فيتنه و
ناشوبيكه له كوتايى دنيا دا
ده كه ویت وه و خه لكى پيشه واى خوئان
ده كوژن پاشان ده مه قاله ده كه ن
به دواى يه كدا ننجا په نجه كانى له يه ك
دوورخسته وه و فهرموئ : خرابه كار
واده زانئ چاكي كړده و خوئنى
باوه پداران لاي هه لآتر ده بئ
له خواردنه وهى ئاو .

دژايەتى و ئاژاوه دەخاتەوه
لە نیتوانیانداو تووشى خراپە یاندە کات.
* نەگەر بازرگانێک ئاگرى بینى لە بازاپو
فرۆشگاگەى دەکەوێتەوه ئەوه
دوو پوویى و بازرگانىەتى، وەگەرنا
ئەوهى بە دەستى دەهێنێت حەرەمە.

(نابلسى) دەلێت: لەخەودا مژدەو
ئاگادارى و جەنگو سزاو دەستەلاتو
زیندانى و زەرەر و گوناھو فەپوپیته.

* نەگەر ئاگرێکى بینى گرۆبلیتسى
هەبوو داری دەسووتاندو گفەو نالەى
هەبوو فتنەى زانای تێدا لەناودەچى
بە ئەندازەى ئاگرەکە.

* نەگەر ئاگرێکى لە دلى خۆیدا بینى
ئەوه خۆشەویستىەکى زالە بۆیەکیک
لەخۆشەویستەکەى دوورکەوتبێتەوه.

* نەگەر دوو ئاگرى بینى و هەریەکیکیان
رووبەویتر دەچوو دوو سەربازى دژ
بە یەکنو، کامیان داری زۆرتربى ئەوا
هێزو توانای زیاترە ئەوهشى
رەشەباکەى لەگەڵدای سەرکەوتن بۆ
ئەوهیانە. ئەوهشى رەشو تارىکتربى
کەس و کارو خانەوادەکەى مەبەستیان
پتر پیسو گەندەلە، خو ئەگەر لەرەنگا
وەک یەک وابوون و هیچیان نەسووتاند
ئەوه دوو فتنەن لەشوینێکدا
دەکەونەوه و ئەوهیان کەئاو لێوهى
نزیکتەر پتر دپە، ئەوهى ئاوى دەکرى
بەسەر تیا دەچێت، بەهەمان شیوه
ئەگەر بارانبسارى بەسەر هەر
یەکیکیاندا هەر بەوچەشنەیه.

* ئەگەر ئاگرى داگیرساند هەتا گۆشتى
پى بچرژینى بابەتیک دەوورژینى کەوا
غەیبەتى خەلکى تێدا یە. ئەگەر
لەگۆشتە برژاوهکەى بە دەستەهێنا
رزق و رۆزىەکى کەمى بە دەستەهێناوه
لەگەل غەم و پەژارەدا.

* ئەگەر ئاگرى داگیرساند هەتا
مەنجەلێکى پێگەرەم بکات و خواردنى
پى لێینى کارێک ئەنجام دەدات
سوودی بژێوى پەیداکارى تێدا یە،
ئەگەر لە نێو مەنجەلە کەدا خواردن
نەبوو لە پیاویک دەوورژى بە قسە
پەلامارى دەدات و ناچاریدە کات لەسەر
کارێک.

* ئەو ئاگرەى دەکەوێتەوه و لەشو لارو
جل و یەرگ دەسووتینى زیان و بەلاو
نەهەمەتییە رووى تێدەکات.

* ئەگەر پزىسکى ئاگرى وەرگرت مالو
سامانێکى حەرەم لە دەستەلاتدارەوه
بە دەست دەهێنى، ئەگەر بلیسى ئاگر
لێیدا خەلکى باسو غەیبەتیا نکرده.

* داخکردن بە ئاگر بریندارکردنەوه
بەگوفتارى خراپ، بلیسە قسەو وشەى
خراپە، ئەگەر بلیسە پەپى بەسەریا
گوێبیستى قسەو گوفتاریک دەبى کەوا
رقى لێدەبێتەوه.

* ئەگەر مەشخەلێک ئاگرى بە دەستى
خۆیەوه بینى بوارێکى فراوانى لە لایەن
دەستەلاتدارەوه دەستگیر دەبێت.
ئەگەر لە نێو خەلکیدا داگیرساند

* ئەگەر ئاگرىكى ھەلگىرساوى بىنى و
لە پائىيا كۆمەلەك ھەبوون فەپو بەرەكەت
بەدەستدە ھىنن.

* ئەگەر ئاگرىكى بىنى پىتى خوشبوو
سروەيەكى خوشى رووى تىدەكەت.

* ئەگەر ئاگرى تىپەربوو بەلام
نەيسوتاند بەلئىنەكەى بەسەر دەبات.

* ئەگەر بىنى ئاگر بەشىك دانەوئەلەى
سووتاند نرخەكەى بەرزەدەبىتەو.

* ئەگەر ئاگرى بىنى لەژىر مەنجەلەكەى
ھىچ خوارىنىكى تىدانەبوو بىژىو
پەيداكارى مالى لەسەر شىتەك
توپەدەبى كەوا سوودى پىتەكەى نىت
جگە لەزىان.

* ئاگرى سووتىنەن نىسكۆو شىكستە
لەلەين دەستەلاتدارەو.

* ئەگەر فەرمانپەرەوایەكى بىنى ئاگرى
كردەو بەلام دەكوژاىەو لادەبرى.

* ئەگەر مەشىخەلە ئاگرىكى بىنى لەبەر
دەرگاكەى بەبى دوكل بەلگەىە لەسەر
(حەج).

* ئاگر بەربوون لەپەنجەكان بەلگەىە
لەسەر ستمى نووسەران.

* ئاگر بەربوون لەدەست ستمو
زۆردارىيە .

* ئاگر بەربوون غەمو پەژارەىە .

* ئەگەر بىنى ئاگر لەئاسمان دابەزى
خراپەىەو ئەگەر بەرنەبوو لەھىچ شىتەك
بەرەركەنىيەكى توندوتىژە بەزوبان

بەبى زىان.

* ھەركەت ئاگرەكە دوكلەى لەگەلدابىت
نەوا سزاو زەرەرى زىاترە .

* ئەگەر ئاگرىكى لەشەوئەكى تارىكدە
ھەلگىرساند ھەتا خەلگى رى
بەدەرىكەن زانىارى بەدەستدە ھىنىو
رىنمووى خەلگى پىدەكەت ، ئەگەر
لەسەرەپى ئاگرى كرددەو بەبى بوونى
تارىكايى بىدەو لەخستەبردنە .

* ھەروەھا دەلئەن : ئاگر لەرۇژدا بەلگەى
جەنگو فتنەىەو لەشەوئەكەى بەلگەى
تەباىى و خوشىيە .

* ئەگەر بىنى ئاگر دەپەرستى حەز
لەجەنگ دەكەتو دەگونجىت گوپراپەلى
شەيتان بكەت لەسەرپىچىدا .

* ئەگەر بىنى فەرمانى پىكرا روو
بەدۆزەخ بەند دەكرى .

* ئەگەر چوہ نىو ئاگرو ھاتە دەرەو
دەچىتە بەھەشت .

* ئەگەر بىنى ئاگرى فروشت يان
بەھەشتى كرى حەمامىك دەفروشى ،
دەگونجىت ئەو بەگەپتەو بۆ كرداری
دونىايى لەخىرو شەپ .

* ئەگەر كەسىكى بىنى چوہ نىو ئاگرو
سزا درا مالو سامان زەرە دەكەت
ياخود گوناھىك ئەنجامدەدات
شاىستەى ئاگرى دۆزەخ دەبىت .

* ئەگەر بەئاشكرا دۆزەخى بىنى با
ئاگادارى دەستەلاتدارى .

* ئەگەر چوہ نىو ئاگرو سزاى چىژت
فىتنەو ئاشوب دەكەوتتەو .

* ئەگەر ئاگر لە مالا کەیدا کەوتەو
مالا کەى وێراندەبێت.

* ئەگەر ئاگرێکى لە تەنورە کەیدا
بە دیکردو هاوسەردار بوو ژنە کەى
دوویان دەبێت.

* ئەگەر بىنى لە نێو ئاگرا دانىشتووە
نايسوتىنى دەستە لاتدار لە خۆى
نزیكەدە کاتەو و نەيتى خۆى
پێدە سپىرى و زالدەبێت بە سەر
دوژمنەکانیدا ، ئەگەر کاروبارىکى
تێکەڵبوو رێنومایى دەکرى.

* ئاگر لە بیا باندە جەنگێکە روونادات ،
ئەگەر پشکۆیەکى لە نێوجەرگەى ئاگر
هەلگرت مالىکى حەرام لە لایەن
دەستە لاتدارەو بە دەستدەهێنى.

* ئەگەر بىنى ئاگرێک لە ئاسمانەو
دابهزى و سوتاندی بە لام کارى لێنەکرد
سەرباز لە مالا کەى دادەبەزن.

* ئەگەر ئاگرى بەردا لە خەلکى ئازاو
دژایەتى دەخاتەو لە نێوانیاندا.

* ئەگەر ئاگرێک لە سەریەو دروستبوو
نەخۆشەى سەخت و گران دەگرى
لە گەل تادا.

* ئەگەر لە نێوقەدى خۆیدا ئاگرى
بە دیکرد بە لام گەرماو تىنى نەبوو
راستگۆیى و دلایى و دەستەلات و
زالبوون بە سەر دوژمنەکانى
بە دەستدەهێنى.

* ئەگەر ئاگرێکى بىنى کوژایەو فیتنەو
ئاشوب دادەمرکێتەو لەو شوێنەدا
کە ئاگرە کەى تیدا کوژاوەتەو.

* ئەگەر بىنى لە شوێنێکەو روو
بە ئاسمان دەچوو خەلکى ئەو شوێنە
بە سەرپێچى دەجەنگن لە دژی خودا و
بوختانێکى گەرە هەلدەبەستن.

* ئاگرى بە سوود و تیشک و رووناکىدار
دلایى بە بۆیە کێک بترسى و
نزیکبوونەو یە لە دەستە لاتدار.

* ئەگەر بىنى ئاگرێکى لە بەردەرکى
دەستە لاتداردا کردەو مولک و
دەستە لاتێکى مەزن و هیـز
بە دەستدەهێنى.

* ئەگەر بىنى تیشک و رووناکى
ئاگرە کەى لە رۆژە لاتەو بۆ رۆژئاوای
رووناک کردەو زانیاریەکە لە رۆژەلات و
رۆژئاوا دا بۆ دەکرى.

* ئەگەر بىنى ئاگر لە مالا کەیدا کەوتەو
فەرپیت بە دەستدەهێنى.

* ئەگەر بىنى ئاگرێک تیشک و رووناکى
لە سەریەو بلاوکردهو یاخود
لە مالا کەى هاتە دەرەو و تیشک و
رووناکى هەبوو ژنە کەشى دوویان بوو
کوپیکی دەبێت کاروبارى بۆ دەبات
بە پێو و ناوبانگێکى مەزن دەرە کات
یاخود خۆشحالى لە ژنە کەیهو دەبىنى.

* ئەگەر بىنى ئاگرێک لە سەر لوتکەى
چایەک دەکاتەو نزیکەدەبێتەو
لە خوداوەند یاخود سەرچەم
پیداویستەکانى بەجێدیت ، ئەگەر
ئاوارەبوو دەگەرێتەو بۆ ولاتى خۆى
بە سەلامەتى .

ده گونجيت به لگه بيت له سر هه ژاري و سوالکردن.

* ده گونجيت بلٲسه و کلٲه ي ئاگر له بيداريدا به لگه بيت له سر تين و گه رمي دل ياخود مردن.

* ده گونجيت به لگه بيت له سر نه خوڅشي گرتن به تا ياخود ئاگر په رست.

ئاگر په رست: (نابلسي) ده لٲت: نه گه له خه ودا پيريكي ئاگر په رستي بيني دوژمنه كهي نايه وٲت نه ياره كهي تيا بيات.

* نه گه ر بيني بوه به ئاگر په رست واز له نيسلام ده هٲني و گونا هه گه وره كان نه نجامه دات و خداوه ند خه شم وقيني لٲده گري.

* نه گه ر بيني ده ستي بوه به ده ستي (كيسرا) له سر ده ستي ئه ودا رووداوه گه وره كان رووده دات ، پاشان ده رمي به بٲباوه پي ، مه گه ر خداوه ند خٲرداري بكات ، نه گه ر بيني ده ستي وهك خوي لٲها توه ته وه ته و به ده كات.

* نه گه ر ئاگر په رستي بيني بوه به جووله كه يان مه سيحي له حالٲكه وه ده چٲت بٲ حالٲكي تر كه وا له حال و باري پٲشوو باشته ر.

* نه گه ر بيني بوه به ئاگر په رست هه و لده دات له دنيا دا چو نكه ئاگر په رستان دنيا په رستن.

* نه گه ر بيني ئاگر ده په رستي تووشي فتنه ده بيت له گه ل ده سته لاتداردا ،

* نه گه ر ئاگر يكي بيني داده گيرسي له ماله كه يداو خانه واده كهي رووناكي لٲوه رده گرن و پاشان بيني كوژايه وه بزيوي په يداكاري ئه و ماله ده رمي ، نه گه ر ئاگر كه له ولاتيكد ابو مه ركي سه روكي ئه و ولاته يان بالاترين زانايه تي ، نه گه ر له كي لگه و بٲستانه كه يدا بوو مه ركي خوي يان منداله كانيه تي ، نه گه ر له ماله كهي خويدا كوژايه وه پاشان ره شه بايه ك چوو به نيوي داو ديسان هه لي گير سانه وه دز ده چٲته نيو ماله كهي.

* نه گه ر ئاگر ي خسته نيو ده رمي ياخود بٲ خوي برد مال و دارايي حرام به ده سته هٲني.

* نه گه ر بيني ئاگر له كوپه يان مه ركانه و سه ره جم ده رمي كدا ده رمي له ليكدانه ودا ده درٲته پال ئه و ده فره و زه بزه به و شٲتگيري به كي جنوكه لٲيده دات و له سر ژاري ئه و دٲته گو.

* نه گه ر ئاگر زيان به خشبوو به لگه يه له سر ده سته لاتداري سته مكار ، نه گه ر خه لكي سووديان لٲوه رگرت به لگه يه له سر ده سته لاتداري داد په روه ر.

* نه گه ر پشكويه كي هه لگرت لٲي ونبوو هه لئاسٲت به به رژه وه ندي خوي يان كه سانٲتر.

* ئاگر له زستاندا به لگه يه له سر ميوه و خواردني ئاگر يش به لگه يه له سر خواردن و خوار دنه وه له ده فرو قاپي حرامدا وهك زيٲو زيوو.

*هەندیکەدەلێن: بەردنەستی بەلگەیه
لەسەر هاوسەرگیری رەبەن، ئەگەر
ئاگرەکه بەرزبۆه وه هاوسەرەکه ی
دوگیاندهبێ کوپی دەبێ.

*دەگونجیت بەلگەبیت لەسەر شەری
نیوانیان یان شەڕ لەنیوان دوو نەیارو
دووشەریک، بلیسەش قسەو وتە ی
نیوانیانە، ئەگەر جل و بەرگ یان لەشو
لاری سووتاند شەڕە روودەکاتە مال و
ئابوو لەش و لاری، ئەگەر قورئانی
سووتاند یان چاوی ئەو بریندارییە.

***ئاگرکەرەوه:** (نابلسی) دەلێت: بەلگەیه
لەسەر رینۆماییدەریک رینگە
نیشانەدات.

*هەرەها بەلگەیه لەسەر:

+خێو چاکەو زانیاری.

+یەکیک کەوا خەلکی دەگەریتەوه بۆ
گوتەو کرداری لەگەڵ سستی بیرو
کەمی پشک و بەشی.

***ئاگر هەلگیر سینەر:** (نابلسی) دەلێت:
بەلگە ی خێرو بەدەستھێنانی
پیداویستی و نزیکبۆنەو یە لەگەرە
پیاوان.

*هەرەها بینینی بەلگەیه لەسەر
زانیاری مەگەر جل و بەرگی بەئاگر
بسووتینرێ، ئەوجا بینینی بەلگەیه
لەسەر شەڕ و فتنە و رۆچوون لەمال و
ساماندا.

***ئالا:** (نابلسی) دەلێت: لەئایندا
فەرمان و حالێکی ئاشکراو دیارە.

ئەگەر ئاگرەکه دامرکابۆه وه بەدوای
مال و سامانی حەرەمدا دەچیت.

*ئەگەر بینێ ئاگرپەرستە ئەو ئاینە ی
دەریدەخات خوداوەند پیتی رازی نییە
لەپیناوی بەرژەو نەدی دنیا دا یە.

***ئاگردان:** (ئێبەن سیرین) دەلێت: میتردی
ژنە کەوا ماندو دەبیت و کاروباری مال
دەگریتە ئەستۆی خۆی و سەری
کزدەکات و کاروبارەکانی دەبات
بەپۆه.

*دەگونجیت بەلگەبیت لەسەر هاوسەر
بۆ رەبەن.

***ئاگرکردنەوه:** (ئێبەن سیرین) دەلێت:
ئاگرکردنەوه گەرپانە بەدوای کاریکدا
هەتا رووندەبیتەوه.

*ئەگەر بینێ ئاگردانیکی گەرمکرد
هەتا خۆی پێگەر مەبکاتەوه پەنای
بەپیاویکی دلرەقی دەستەلاتدار
گرتەوه، یان پەنای بەپیاویکی
دەستەلاتدار گرتەوه بۆ قوتاریوون
لەهەژاری و سوود وەرگرتن لەوپیاوه.

*ئەگەر ژنیکی بینێ ئاگر دەکاتەوه و
بەفولێکردن گەشایەوه کوپیکەدەبیت.

*ئەگەر بینێ بەردیکی کیشا
بەبەردیکی تر داو ئاگریان لێکەوتەوه
دوو پیاوی دلرەق دەگەن بەیەکو
کوشتاریکی توند لەنیوانیاندا
بەرپا دەبێ و ئاگر لەو جەنگ و شەڕەدا
تیا یان دەبات چونکە بلیسە کوشتارە
بەشمشیر.

* ئاللاھ بەيداخ زانا يا پيشهوا يان دنيا
 نه ويستىكى نازاييه ياخود
 دهوله مەندىكى دەست و دلچاكة يا
 به هيزىكى زاله و پابه ند ده بىت پتوهى.
 * نه گەر ئاللاھ بەيداخه كه سوربوو له
 پياوهى باسكراوه خوشى و شادى
 به ديدە كرى.
 * ئاللاھ بەيداخ بۇ ژن مېردە.
 * نه گەر چەن ئاللاھ بەيداخك ببينى
 نه وه بارانه، نه گەر ره شبوو لپوهى
 جيهان ده بينى، نه گەر سپيويو
 پياويكى غيره تكاره و ژن ناهينىت.
 * نه كه ئاللاھ سوربوو جهنگه.
 * نه گەر زەردبوو دەردو نه خوشى
 ده كه ویتە نپو هۆردوى سەربازانه وه.
 * نه گەر سەوزبوو سەفەرىكه له خپرو
 چاكه دا.
 * نه گەر ئاللاھ بەيداخك له خه ودا ببينى
 كاروباره كانى تيكە لده بن به سەريه كداو
 ناتوانىت رينمونى وه ربگرى.
 * نه گەر ئاللاھ بەيداخى بينى رينمونى
 ده كرى بۇ كرداره كانى و له غەم و
 پەژارهى قوتار ده بىت و دەر وازهى
 داخراوى بۇ ئاوه لا ده كرى و سینهى
 فراوان و گوشاد ده بىت.
 * ههروه ها ده لىن: نه گەر له خه ودا ئاللاھ
 بەيداخك ببينى له وشاره دا ناوده برى.
 * نه گەر ژنيك بينى سى ئاللاھ
 نه سپه رده كرد سى شووده كات
 به كه سانتيكى ريزدارو شكومه ندو ده مرن
 به دووى يه كدا.

* ئاللاھ خه ودا هاوسه رگيريه.
 * بۆكه سىكى دووگيان كوپه.
 * ئاللاھى كه وره ره شه باو بارانه.
 * خاوه نى بهيداخ و ئاللاھ دادوه ر
 راڤه ده كرى، نه گەر هەليگرت و
 نه وكه سه ش خوازيارى دادوه رپيوو نه وه
 به ده ستى ده هينىت.
 * ئاللاگر: (ئىبن سىرين) ده لىت: ئاگر
 دادوه ره، چونكه ته ماشا ده كرى.
 * ئاللاھ بەيداخى سەربازان: (ئىبن
 سىرين) ده لىت: ئاللاھ خواناس ياخود
 شاسوارىكه خەلكى وابەستەن پتوهى
 به پتي ئايەتى: ﴿وَعَلَامَاتِ ۖ وَبِاللَّحْمِ
 لَهُمْ يَهْتَدُونَ﴾ (النحل: ۱۶).
 * ئاللاھى سوربوو به لگه يه
 له سەركه و تنه وهى نه خوشى له نپو
 سەربازگه داو سەوزيش به لگه يه له سەر
 سەفەر له خپرداو هى سپى به لگه يه
 له سەر باران و ره شيش به لگه يه له سەر
 نه بوونى و قاتى و قپى.
 * نه گەر ئاللاھى بينى نه وه
 له ولاته كەى باسده كرى، نه گەر
 سەرسامىك ئاللاھى له خه ودا بينى
 به لگه يه له سەر رينومايى به پتي
 ئايەتى: ﴿وَإِنَّهُ لَعَلَّمَ لِّلشَّاعِرِ فَلَا
 تَمَثَّرْنَ ۖ بَهَا﴾ (الزخرف: ۶۱).
 * ئاللاھ بۇ ژن هاوسه ره، نه و ئاللاھى
 ده دريته پال زانايه كى خواناس نه گەر
 سوربوو دەر و و خوشالپيه، نه گەر
 ره شبوو پله وپايه ي پيدە درى.

* نه گەر له گهل ئالۆش و خوراندان خوین و
کیم هه بوو ماندوویه تی و هه ژاری
ده خایه نیت و بهرده وام داواخوازی
ده بن.

* نه گەر له شو لایبی خوراو هه
دانه مرکایه وه کمارو بارێک رووی
تیده کات ئارام ناگریت له سهری و بیتاگا
ده بیت لیتی.

* نه گەر خوروه که ی نیشته وه خیرو
چاکه ی به ماندو بوون ده سته که ویت و
له غه مو په ژاره قوتارده بیت.

* نه گەر خوروخورو ئالۆشی له ریگه و بان
له نیتو خه لکیدا به دیکرد نه وه غه مو
په ژاره دیت به سه ریا له گهل
به ده سته پینانی مال و دارایی و تاو بانگ
ده رکردن.

ناماژده کار به چاوو برۆ: (ئین سیرین)
ده لیت: چیلویتی خه شیم و قیندناره،
نه گه ر پیلویتی ئاوا ی بینیی نه وه
به گارو بارێک دلخوش ده ی
له سه ره تلگه ی داو له گه لانی داوایی و
کو نایشدا غه مو په ژاره به اید ه گری.

نامرازی ئاسنگه ر: (نابلسی) ده لیت:
نه گەر له خه ودا بینیی نامرازی
ئاسنگه ری له داروته خته یه له پله و پایه ی
که مده بیت ه وه مو لک و ده سته لاتی
به سه ر ده چی.

* نه گەر بوو به خاوه نی نامرازی
ئاسنگه ری نه وه ده سته لات و پله و پایه

* هه روه ها ده لیت: ئالای رهش به لگه یه
له سه ر بارانی بهرده وام و سپیش
به لگه یه له سه ر تاوه بارانیک و سووریش
چه نگه.

* ژنیک له خه ودا بینیی سی ئالای
نه سه پرده کرد، هات بۆلای (ئین
سیرین) و نه م خه وه ی بۆ گنپایه وه
نه ویش وتی: نه گەر خه وه که ت وایی
سی شوو ده که یه به سی پیاوی
پایه دارو ریزدارو هه رسیکیان
ده کوژین. لیکدانه وه ی خه وه که ش به و
چه شه بوو.

ئالتوون: (نابلسی) ده لیت: بینیی
له خه ودا به لگه یه له سه ر زانستیکی
به سه وودو هاو پتیه کی راستگرو
هاو سه ریکی گو پرایه ل و کو پتکی سالتح،
زیوی پوخته شه هه روه هایه.

ئالتوونچی (زه رده نگه ر): (نابلسی)
ده لیت: بینیی به لگه یه له سه ر
خۆشی و شادی، ده گونجیت به لگه بیت
له سه ر نه وه ی حق و راستی له گهل
یه کدا تیکه لده کات.

ئالۆش (خوروو): (ئین سیرین) ده لیت:
ئالۆش و خورووی له شو لار
له ده سته دانی رایه له ی خزمایه تییه و
ئارامگرتنه له سه ر به دی و خراپییان.

(نابلسی) ده لیت: ئالۆش و خوروو
هه ژارییه و به جیه پینانی داواکارییه کانی
مال و مندا له.

ئامرازی گواستنه وهی ده ریایی :
(نابلسی) ده لئیت: که شتی راو له خه ودا
رزق و رزقیه له گه ل سوود و قازانج.

* ئەگەر له خه ودا بینى سواری
که شتییه کی سه یرو نامۆ بوه و پاشان
بوو به خاوه نی و میردی ژنیک له و خاک و
زه وییه ده هیئى که وا که شتییه که
ده دریته پائی یاخود کیژیکى شوخ و
شه نگ ده هیئى یاخود سه رده که ویت
به سه ر دوژمه کانیدا یا روو
له ناوچه یه که دکات، یاخود ده بیئت
به خاوه نی کاللا و شتومه ک.

* که شتی تیژتیپه ر ده گونجیت فرمان و
سوژو میهری خوابی بیئت بۆ یه کیک
سواری بیئت.

* به له م خزم و که سوکاری خه و بینه ره
له گه ل نه وهی له ئاسماندا ده بینرى
له ئالۆزی و گوپانی حال و بار به هه مان
شیوه ده گه پیته وه بۆ به له مه که
به تایبەت ئەگەر خه و بینه ر
له ده ریادابوو.

ئامۆزگاری: (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا
ناپاکى و له خۆ باپیوونه له دوژمه وه
به پێى ئایه تی: ﴿وَقَاسَمُكُمَا اِنِّي لَكُمَا
لَمِنْ النَّاصِرِينَ ، فَدَلَاكُمَا بِغُرُورٍ﴾
(الأعراف: ۲۱ - ۲۲).

* هه روه ها به لگه یه له سه ر په یوه ندى
نیوان ئامۆزگاریده رو ئامۆزگاریکار ،
ئەگەر شه پو ئاژاوه له نیاوانیاندا هه بوو
ناشته بئه وه یاخود هه ر یه کیکیان
له شارێکدا یوون کۆده بئه وه .

به ده سته هیئى ئەگەر شایسته بی،
وه گه رنا خێروسوودی ده ستگیر ده بی.

* ئەگەر ئامرازی ئاسنگه ر ئاگرى
تێدا بوو به لگه یه له سه ر به جیه ئێنانى
پیداویستی رزق و رزقی، ئەگەر ئاگرى
تیانه بوو به لگه یه له سه ر غه م و په ژاره .

* ئامرازی ئاسنگه ر ئەگەر له زیڤو
زیو بوو به لگه یه له سه ر دلسۆزی
له یه کتا په رستى و یه کلابوونه وه بۆ
به ندا یه تی.

* ئامرازی ئاسنگه ر ئەگەر له شووشه بوو
به لگه یه له سه ر پلان و فروفیل.

* ده گونجیت به لگه بیئت له سه ر ژنیک زوو
زوو دوو گیان بیئت به لام زوو له بارى
بجیت، یاخود پیاویک زوو به خێرایى
هه ستى بجوولی.

* ده گونجیت به لگه بیئت له سه ر زیندان و
شوینی سزای پۆلیس و گرتووخانه .

* هه روه ها به لگه یه له سه ر ئاسانکردنى
کاروبار ئەگەر له ئاسنبوو.

ئامرازی گواستنه وه: (نابلسی) ده لئیت:
له خه ودا پیاویک به ماندوویوون و هیلاکی
مال و سامان به ده سته هیئى. هیچ
خێرنکی تێدا نییه ئەگەر روو
له نه خۆشبات چونکه به لگه یه له سه ر
مردن و گواستنه وهی.

* ده گونجیت به لگه بیئت له سه ر لانه یه کی
گشتى که وا خه لکیکی تیا کۆده بیته وه
پاشان ده پۆن و خه لکیت رووی
تێده که ن.

* ھەرۈھە بەلگەيە لەسەر مال و سامان
چونكە بەھۆيەو پەيدادەبى.

* ئەگەر ئاويكى سازگارى لەبىرىك
خواردەوہ يان داي بەيەكك ئەگەر
نەخۆشبوو ئەوا چاكدەبىتەوہ
لەنەخۆش—يەكەي و ژي—ئانى
بەردەوامدەبى و مەرگى زوو نايەتە
دى، ئەگەر نەخۆشەنبوو بىھاوسەريو
ژن دەھيئى.

* ئەگەر ژنى لەنەتەوہ يەكدا مارەبرپيو
كۆدەبىتەوہ لەگەلى و چىژى
ليوہ دەگري.

* ئەگەر ھىچكام لەوانە نەبىت ئەوا
موسولمان دەبىت، ئەگەر بىياوہ پىي
زانبارى بە دەستدەھيئى، وەگەرنا
مالىكى حەلالى دەستگىردەبى ئەگەر
بازرگان بىت ئەگەر شتىك تىكەل
بەئاوہكەبوو خراپىكرد بەلگەيە لەسەر
حەرام و خراپ وەك ئەوہى لەمال و
كۆمەلانى خەلكى ناموسولماندا
بيخواتەوہ، زانباريەكى خراپ و
جووتبوونە بەحەرام يان مالى گەندەل و
پيسە.

* ئەگەر ئاوە لىلەكە تال و گەنيوبو
نەخۆشەكەوئ و كاروكاسبى خراپ
دەبى يان بژيوى دەگەپى ياخود
مەزھەبى دەشيئوى، ھەر مرقۇئىك
بەئەندازەى خوى و بەو شيئەيەى
كەشياو گونجاوہ لەگەلى يان ئەو
شويئەى تىدا ئاوەكەى خواردەتەوہ و
دەفرى ئاوەلگەر.

ئامۇزگاريدەر: (ئابلسى) دەئىت:
بەلگەيە لەسەر: گريان و غەم و پەژارەى
بەردەوام.

* ئەگەر ئامۇزگاريدەر چوہلاى
نەخۆشك دەمرى.

* ئامۇزگاريدەر بەلگەيە لەسەرئەوہى
مرؤف پەندو ئامۇزگارى ليوہردەگري
لەقورئان و سوننەت و زانايەكى ريش
سى.

* دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر ئەوہى
پەندى ليوہردەگري وەك بەلاداران.

(ئابلسى) دەئىت: ئەگەر بينى
ئامۇزگاريدەكات بەلگەيە لەسەر:

+ ئەوہى دەيلى.

+ كاروبار پىسپاردن.

+ شىكۆمەندى.

+ زۆرى زانبارى.

+ چل سال و بەسەرچوونى تەمەنى.

+ كەرەمەت پىسپاردنى لەلایەن خوداوە.

ئاو: (ئابلسى) دەئىت: ئاوى دەريا
لەليكدانەوہدا دەستەلايىكى بەھيئى
توقىتەنەرە، ھەرۈك چۆن دەريا مەزن و
بەسامە.

* ئاو بەلگەيە لەسەر ئىسلام و زانبارى و
ژيان و فەپوپىت و خۆشحالى چونكە
ژيانى پىدروستدەبى ھەرۈك خوداوەند
دەفەرموى: ﴿لَا سَقِينَا لَهُمْ مَاءٌ غَرَقَا،
لِنَقِينَا لَهُمْ فَيْت﴾ (الجن: ۱۶-۱۷).

* دەگونجىت ئاو بەلگەبىت لەسەر
نوتفە، چونكە خوداوەند بەئاو
ناوزەدىكردوہ.

لەسەر کوپ ، ئەگەر ئاویکی سازگاری
خواردەوہ لەپەرداخیڤدا خیری لەلایەن
کوپو ھاوسەرەکیەوہ دەستگیر دەبێ
چونکە شووشە گەوہەر ناوہ پۆکی
ژنانەو ئاویش مندال و کۆرپەلە یە .

* ھەندیکدەلێن : ئەگەر بێنی ئاویکی
گەرمدەخواتەوہ غەم و پەژارە رووی
تێدەکات .

* ئەگەر بێنی خرایە نێو ئاویکی سازگار
نەینێکی کتوپرە ، ھەرەھا گوتراوہ :
ئەو بۆچاکە کاران خێرو نازو نیعمەتە
بە پێی ئایەتی : ﴿فِيهِمَا عَيْنَانِ
تَجْرِيَانِ﴾ (الرحمن : ٤٠) . بۆ خەلکی
دیکەش بە لاو نەھامەتییە .

* ھاتنەدەرەوہی ئەو لەدیوار غەم و
پەژارە یە لەلایەن پیاوانەوہ وەک براو
زاواو ھاوێی .

* ئەگەر بێنی ئاوەکە ھەلقولاًو لەمالەکە
ھاتە دەرەوہ لەسەر جەم غەم و پەژارە
قوتاردەبێ ، بەلام ئەگەر ئەو لەمالەکە
نەھاتە دەرەوہ غەم و پەژارە ی
ھەمیشەییە ، ئەگەر ئاوەکە سازگار بوو
غەم و پەژارە یە لەلەش ساغیدا ، ئەمەش
ئەگەر ئەو ئاوە لەبەری نەپۆیی ئەگەر
لەبەری رووی خیریکی بەردەوامە بۆ
خاوەنەکی گەر زیندووێ یاخود
مردوو ھەتا روژی قیامت .

* ھەندیکدەلێن : ئەگەر بێنی
لەمالەکە یەدا سەرچاوە ئاویکی
لەبەر رویشتووی تێدایە ئەو کچیک
دەھێنێ .

* ئەگەر ئاوی لەدەفرێڤدا ھەلگرت
ئەگەر ھەژاریو سوودو قازانجەدەکات ،
ئەگەر رەبەنبوو ھاوسەرە دەگرێ ،
ئەگەر ھاوسەرداریو ژنەکی
دووگیان دەبێ یان کچەکی .

* لەبەر رویشتنی ئاو لەمالان و چوونە نێو
کۆلانەکان ھێچ خیریکی تێدا نییە ،
ئەگەر بۆ سەر جەم خەلکیبوو ئەو
فتنە و ناشوب و زەرەر و تالانی و
نەخۆشی و کۆکەر پەشە یە ، ئەگەر
لەلایەکی تایبەتدا بوو تەماشای
حال و یاری دەکری ، ئەگەر نەخۆش بوو
دەمری و خەلکی بەگریان شیوہن
دەچنە نێوی ، بەھەمان چەشنە ئەگەر
لەو مالەدا ئەو ناوہ پۆی زێتراب تەقی
یاخود کانی ھەلقولاً چاوی فرمیتسک
ریژی بێھۆی گریان ی بۆ نەخۆش یان
لەکاتی خواحافیزی لەموسافیردا
فرمیتسک دەپۆی .

* ھەرەھا ئەو لەبەر رویشتن لەکۆلانێک
یاخود پەنگبەستنی بەھەمان شیوازە .
* روینی ئەو لەشوین و جیگە ی روہ
فەرپویتیو ، زالبوونیشتی بەسەر
مال و نانەدا بە لاو نەھامەتییە لەلایەن
پەرورەدگارەوہ دیت بەسەر خەلکی
ئەو ناوچە یەدا لەکوشتن و بڕین یان
کۆکەر پەشە و خنکاندن و خاپووریوونی
مالانە .

* ئەگەر بێنی ئاوی لەپەرداخیڤدا پێدرا
بەلگە یە لەسەر کوپ . ئەگەر ئاویکی
سازگاری لەجامیڤدا پێدرا بەلگە یە

* نه‌گه‌ریینی چه‌ند سه‌رچاوه‌یه‌ک
هه‌لقولانه‌وا مال‌و سامان
له‌سه‌رزه‌نشندا به‌ده‌ستده‌هیتی.

* ئاوی سازگار هه‌رزانی نرخه‌کانه‌و
بلا‌بوونه‌وه‌ی دادپه‌روه‌یه.

* نه‌گه‌ر بینی ئاو‌یکی زۆری خوارده‌وه
له‌راده‌ی خۆی زیاتر له‌کاتی بیداریدا
ته‌مه‌نی درێژده‌بی.

* هه‌روه‌ها گوتراوه: ئاو‌خواردنه‌وه
پارێزراوییه له‌دوژمن و هینان و بردنی
له‌ده‌میدا چاره‌سه‌ری ناپه‌حه‌تی
بژێوییه، به‌راخستنی ده‌ست له‌ئاودا
هه‌لسوپانی مال‌و سامانه.

* ئاوی راوه‌ستاو له‌ئاوی له‌به‌رزیشتوو
لاوازتره له‌هه‌موو حالێکدا.

* هه‌روه‌ها ده‌لێن: ئاوی راوه‌ستاو
زیندانییه، نه‌گه‌ر بینی که‌وته نیو
ئاویکی راوه‌ستاو وه‌ ده‌که‌وێته
زیندان و غه‌م و په‌ژاره ده‌یگرێ.

* ئاوی سوپیش غه‌م و په‌ژاره‌یه، ئاوی
ره‌ش نه‌گه‌ر له‌بیر ده‌ره‌یترا ژنیکه
ده‌یه‌ینی و هه‌یج خه‌یریکی تێدانییه.

* هه‌روه‌ها ده‌لێن: بینینی ئاوی ره‌ش
تیک‌چوون و وێرانی لانه‌و مال‌و
خواردنه‌وه‌شی له‌کیسدانی بینایی
چاوه.

* ئاوی تام و بۆنگۆپاویش ژینیکی پێ
غه‌م و په‌ژاره‌یه.

* ئاوی بۆگه‌ن مالی حه‌رامه‌و ئاوی زه‌رد
نه‌خۆشییه‌و، چوونی ئاویش به‌ناخی
زه‌ویدا لا‌بردن و ملکه‌چی و ره‌واندنه‌وه‌ی
نازو نیعمه‌ته به‌پێی ئایه‌تی: ﴿قُلْ
ارَایْکُمْ اِنْ اَصْبَحَ مَاؤُکُمْ غَوْرًا فَمَنْ
یَأْتِیْکُمْ بِمَاءٍ مَّعِیْنٍ﴾ (المک : ۳۰).

* ئاوی زۆر گه‌رم نه‌گه‌ر به‌شه‌و یان روژ
به‌کاریه‌ینا ناپه‌حه‌تی رووی تێده‌کات
له‌لایه‌ن ده‌سته‌لاتداره‌وه.

* نه‌گه‌ر بینی به‌شه‌و به‌کاریه‌ینا
ترس و بیم له‌غه‌یه‌وه رووی تێده‌کات.
* ئاوی لێل ناپه‌حه‌تی و ماندبوونه‌و
خواردنه‌وه‌ی نه‌خۆشییه.

* که‌فی سه‌رئاو مال‌و سامانیکه
که‌واهه‌یج خه‌یریکی تێدا نییه.

* نه‌گه‌ر له‌ئاوی ده‌ریای خوارده‌وه‌و
لێلبوو غه‌م و په‌ژاره له‌لایه‌ن به‌رپرس و
فه‌رمانپه‌واوه رووی تێده‌کات.

* نه‌گه‌ر بینی ته‌ماشای ئاو‌یکی سازگار
ده‌کات و رووی خۆی تێدا به‌دیده‌کات
هه‌روه‌ک چۆن له‌ئاوێنه‌دا ده‌یه‌ینی ئه‌وا
خه‌یریکی گه‌وره‌ی ده‌ستگیرده‌بی،
نه‌گه‌ر رووی خۆی به‌جوانی تێدا
به‌دیکرد ئه‌وا چاکه له‌گه‌ل
خانه‌واده‌که‌ی ئه‌نجامده‌دات.

* زۆکردنی ئاو خه‌رجکردنی ئاوه به‌ده‌ر
له‌پیداویستی خۆی و به‌لگه‌ی ئاتاجی
بوونه.

* ده‌ستنوێژگرتن به‌ئاوی سازگار یا لێل
یاخود سارد یان گه‌رم باشه.

فهرمانږه وايه كه وه، نه گهر ناماده بوو
نه وا غم و په ژاره رووى تېده كات
به پټى نايه تى: ﴿مُبْنَلْ يَكُم
بَنَلْ﴾ (البقرة: ۲۴۹).

* نه گهر بينى له نټو ټاويكى قوولى
رږودايه و دابه زيوه ته نټوى به لام
نه گيشت به نټوه پاسته كه ي دنياو
خوشيه كانى به ده سنده هينى. هه روه ها
ده لټن: به لكو ده كه وټه نټو كاروبارى
پياويكى گه وره وه.

* خوشږودن به ټاوى سارد ته و به و
چاكبوونه وه يه له نه خوشى و ده رچوونه
له زيندان و قهرزدانه وه و دلنځاييه
له ترس و بيم.

* نه گهر بينى ټاويكى سازگارى رږد
ده خواته وه ته مه ندرېژى و ژينو
بژيوييه كى باشى ده بټت، نه گهر
له ده ريا خوارديه وه مال و سامان
له فهرمانږه واوه به ده سنده هينى، نه گهر
له رووباره وه بو له پياويكه وه ده ستي
ده كه وټت كه وا حالى وه ك حالى نه و
روباره وايه، نه گهر له بيريك هه ليگوزت
مال و سامانى به فروفيل و پلان
ده سنده كه وي.

* نه گهر بينى ټاويك ده رده هينى و باخ و
بيستان و كشتوكالې پى ټاوده دات
مال و سامانى له لايه ن ژنيكه وه
ده ستي گيرده بى، نه گهر بستان و
كشتوكاله كه به ره مداربوو نه وا له ژنه وه
مال و سامان و منډال به ده سنده هينى.

* روښتن به سهر ټاودا له خوبايبوونه و
نه نجامدانى كاريكى مه ترسيداره ،
نه گهر لټى هاته ده روه نه وا
پيداويستى خوى به جيده هينى.

* هه موو ده رياو رووباريك ياخود
دول و شيويكى وشك به سهر چوونى
ده سته لاتى نه وه يه كه ده دريټه پالى.

هه روه ها گوتراوه: نه گهر مرؤفټك بينى
به مه له كردن قوتاربوو به رله وه ي
له خه وه كه ي به ټاگابټت باشتره
له به ټاگاهاتنى و هيشتا هه له ټاوه كه دا
ما بټته وه.

* روښتن به سهر ټاودا له ده ريا ياخود
رووباردا به لگه يه له سهر باشى ټاينو
دروستى و دلنځايى.

* هه روه ها گوتراوه: به لكو دلنځايه بټت
له كاروباريك كه واپيشت گومانى هه بوه
له باره يه وه ياخود سه فهرىكى
مه ترسيدار ده كات به پشتيوانى
خوداوه ند.

* نه گهر بينى ټاويه سهر يا ده پوات نه وا
به لاو نه هامه تى له لايه ن
ده سته لاتنداره وه رووى تېده كات.

* هه روه ها به لگه يه له سهر:

+ چه نكاوهرى ريگه بږ.

+ شير.

+ نه وه ي ريگه نيشانده دات.

* نه گهر بينى دول و شيويك بوو به ريگر
له نټوان خوى و ريگه يه كيتر نه گهر
له سه فهر دابوو ريگه ي لټده گيرى له لايه ن
دز يان درنده يه كه ياخود به هوى باران و

لەنێتواناووە کە دا راخست مال و دارایی
تێکەڵدەکات و لێی ئالۆز دەبێت.

(ئین سیرین) دەلێت: ئاو لەخە و دا
فیتنە و ناشوبە لەنایندا بە پێی نایەتی:
﴿هَاءٌ غَدَقًا لِنَفْتَلَهُمْ فِيهِ﴾
(الجن: ۱۶-۱۷).

* هەروەها بە لاونەهامەتی بە پێی
نایەتی: ﴿إِنَّ اللَّهَ مَبْلُوكُمْ بِئَلَّهِمْ فَمَنْ
شَرَّجَ مِنْهُ﴾ (البقرة: ۲۴۹).

* ئەگەر بینی ئای پادشاه و فرمانپەر و
سوێریو یان چو بە ناخی زەویدا
خوداوەند ئەوێ بە و فرمانپەر وایە
داوە دە یگۆڕێ بە هۆی وازەینانی
لە سوپاسگوزاری و دەستبەرداریوونی
لەخێر، هەموو ئاوێکی لێل ناپەحەتی و
قورسی و گرانییە.

* ئەگەر بینی ئای لە نێوجەرگە ی بێرا
رشت پارە خەرچەدەکات بۆ ژنێک،
ئەگەر لە شوێنێک قەلبیکردووە کە وای
سوودێکی نەبوو بە و ئەندازەیە مال و
سامانی لەکیسەدەچێت.

* ئای زالبوو غەم و پەژارەیە لەگەڵ
فتنە و ناشوب بە ئەندازەی خێرو
توانای.

* ئەگەر بینی ئاوێک لە ولایتێکدا
زیادیکردووە یان لە گوندیکدا
لە ئەندازەی خۆی دەرچوو و دەچیتە
نیو ماله کان و خەڵکەکی خەریکە نوqm
دەبن فیتنە یەکی مەزن روودەدات و
جیاوازی و دووبەرەکی دەکەوێتەو
بەپارە یەکی کەسانی دپندە تیادەچن.

* ئاودانی بێستان و کشتوکال
جووتبوونە لەگەڵ هاوسەردا، ئاویش
لەشووشە دا کوپە، ئەگەر پەرداخ و
شووشە کە شکاو ئاوە کەیش مایەو و ئەوا
دایکە کە دەمری و کوپە کە ی
دەمێنێتەو، ئەگەر ئاوە کە رووی و
پەرداخ کە مایەو و کوپە کە دەمری و
دایکە کە دەمێنێتەو.

* لە (ئین سیرین) یان پرسى دەربارە ی
ژنێک کە و لەخە و دا بینوویەتی
ئاو دێریدەکات، ئەویش وتی: با ئەو ژنە
لەخوابترسی و دووزمانی و درۆ لەنێوان
خەڵکیدا بلاونەکاتەو.

* پیاویک هات و وتی: لەخە و دا بینیم
لەپەرۆیەکی شێوێ جەکانمدا ئاوێکی
سازگاری خۆشم دەخواردووە، ئەویش
وتی: لەخوابترسە لەگەڵ ژنێکدا بەتەنیا
دامەنیشە کە و لە لال نەبێ بۆت.
ئەویش وتی: ئەو ژنە دەزگیرانمەو
دەستنیشانمکردووە.

(ئابلسی) دەلێت: لەخە و دا ژیانێکی
خۆشە ئەگەر بینی ئەوا خۆشحالی و
کۆکردنەوێ مال و دارایی و
دەستکەوت و خێری زیاده یەو
هاوسەرگیری بە پێی نایەتی: ﴿وَهُوَ
الَّذِي خَلَقَ مِنْ طَمَءٍ بَشَرًا فَبَعَلَهُ
نَسَبًا وَصِهْرًا﴾ (الفرقان: ۵۴).

* ئەگەر ئاوە کە ی خواردووە
لەپەرداخێک و تێرناو نەبوو ئەوا ژنەکی
یاخیبوو بەسەریدا، ئەگەر دەستی

* ئەگەر خۆی لە نۆ ئاویکدا بېنەو
 لە سەر خواردنەوێ هەژاران یان
 ئەوێ لە نۆوان خۆیاندا دەخۆنەو .
 * ئەگەر بېنی تینوویەتی و ئاوی
 دەخواتەوێ روێکەکی دەژیتەوێ
 ترسو بېمی دەپەوێت و دەوڵەمەند
 دەبێت و خانەوادەکی یەکدەگرەوێ ،
 ئەگەر خۆی پێ شت هیچ زیانیکی تیدا
 نییە و دانەوێ قەرزە .
 * ئەگەر ئاوی سازگار سوێریو
 لە ئاینەکی پاشگەزدەبێتەوێ
 دەگەریتەوێ سەر وێلی و سەرگەردانی
 یان کاروبارەکانی قورسو گران دەبن
 لە سەری .
 * ئەگەر ئاوی لە دەفریکدا هەلگرت ئەو
 هاوسەرەکی دووگیانەبێت .
 * زۆربوونی ئاوی لە چەن دەفریکدا
 بەلگە یە لە سەر سەم و گران و جیاوازی
 راوێچوون .
 * ئاوی سازگار بەلگە یە لە سەر
 سەلامەتی چاوی لە ئیش و ئازار .
 * ئەگەر بېنی ئاوی دەمژێ بژێوی لێل و
 گرانە .
 * ئەگەر بېنی ئاوی گەم کرا بە سەریا
 لە لایەکەوێ کەوا نەیدەزانی تووشی
 لەرزوتا دەبێ یان نەخۆشەوێ
 یاخود غەم و پەژارەکی قورسو گران
 رووی تێدەکات بە ئەندازە ی
 گەرمیەکیو ، ئەگەر بېنی جەلەکانی یان
 عەباکە ی تەریو لە سەفەر دەوێستێ

* ئەگەر خۆی لە نۆ ئاویکدا بېنەو
 غەم و پەژارەو فتنەو ناشوبە .
 * ئەگەر بېنی مەزکانەیک ئاوی
 سازگاری هە یە مالتیکی میراتییەو بۆی
 ماوەتەوێ .
 * ئەگەر بېنی ئاوی تێدەکات ئەو
 لە نۆوان خەلکیدا دووزوبان و درۆدەکات .
 * ئاوی راوەستاو زیندانییە ، هەرەو
 گوتراوێ : ئاوی لێل دەستەلاتداریکی
 سەمکارە .
 * ئەگەر بېنی لە ئاویکی لێل خۆی
 شۆردو لێی هاتەدەرەوێ ئەگەر
 لە ناپەختیدا بوو لێی قوتاردەبێ ،
 ئەگەر نەخۆشبوو خوداوەند چارەو
 شیفای دەدات ، ئەگەر زیندانیبوو
 قوتاردەبێت ، ئاوی سوێر غەم و
 پەژارە یە ، ئاوی رەش ئەگەر لە بیر
 دەرھێنرا ژنیکە دەبێتێت و خێری
 تێدانییە .
 * ئاوی سازگار رزقیکی حەلالەو
 دڵسافی و زانیاری و ژيانە بۆ ئەوێ
 لە لیواری مەرگ نزیکبوەتەوێ بە پێی
 ئایەتی ﴿وَجَعَلْنَا مِنْ أَهْلِ كُلِّ شَيْءٍ
 حَاجٍ﴾ (الانبیاء: ۳۰) .
 * ئەگەر بېنی بەلگە بێت لە سەر هاوسەر
 بۆ رەبەن .
 * ئەگەر لە دەفریکی حەلالدا خورایەوێ
 مارە بڕێنێکی دروستە ، ئەگەر
 لە دەفریکی حەرامدا بوو مارە بڕێنێکی
 خراپ و بەدە .

*نه گەر ئاویکی له بیر دهرهینا به قرویل
مال و سامانی ده سستگیر ده بیت.

*نه گەر ئاوید دهرهینا و ئاوی بیستان و
کشتوکالیدا له و ژنه کوپریکی ده بیت.

*ئاودانی بیستان و کشتوکال
جووتبوونه له گه ل هاوسه ردا.

ئاواز ((سه دا)) : (نابلسی) ده لایت:
له خه ودا هه والکی باشه، بویه کیکیش
گوپیستی بیت هه وال و دهنگوباسی
ناخوشیه.

*نه گەر خوی ئاواز و سه دای
پتیه پیداکردبو دهنگوباسی ناخوش
ده گه یه نیت به مرقیك.

*نه گەر بلویریکی به دهستی
خویه وه بینی و دهستی ده خسته نیو
کونی بلویره که فیری قورنانه بیت و
ده زانیت چیده خوینیت.

*نه گەر له لایه ن دهسته لاتدار وه
بلویریکی پیدرا دهسته لات و قوتاریبون
له فیتنه به دهسته هینیت له گه ل
خواناسی و گوشه گیری له خه لکی.

ئاوبه نگ: (نیین سیرین) ده لایت:
هه رکه سیك ببینی ئاوبه نگی کردوه
که سیکی چا و نه ترسه له گوناو و تاوان
ئه نجامدان و، سزایه که داده باریت
به سه ریا هه تا تهویه بکات و په شیمان
ببیته وه.

ئاوخوازی: (نابلسی) ده لایت:
ئاوخوازی له خه ودا نه خوشیه کی
ناسراوه به لگه و نیشانه به له سه ر
رسوایی و ملکه چی.

یان ناگات به کاری خوی که و
ئاماده کاری بۆ کردوه.

*نه گه ربینی ئاوی له ده فریکدا
هه لگرتوه نه گه هه ژاریو مال و
سامانی ده سسته که وی، نه گه ر
ده وله مه ندیکی ره به نبوو هاوسه ر
ده گری، نه گه ر هاوسه رداربوو ژنه که ی
دوگیانده بیت.

*نه گه ربینی ئا و له تووره که یان جلیکدا
هه لده گری یان له شتیکدا که و ئاوی
تیدا هه لئاگیری له خۆبای بووه به هوی
مال و دارایی و سامانه وه.

*نه گه ر ئاویکی له په رداختیکی شووشه
یان له جامیکدا پیدرا و هاوسه ره که ی
دوگیانبوو یه کیکیان له دهستی
که و ته خواره وه و وشکا ئه و
هاوسه ره که ی ده مری، نه گه ر ئاوه که ی
رۆیی و په رداخ و جامه که نه شکا
کوپه که ی ده مری و ژنه که ی
سه لاهه ته بی.

*نه گه ر ئاوی له گززه لیه که یان
په رداختیک خواره وه نه گه ر ره به نبوو
هاوسه ر ده گری.

*نه گه ربینی ئاوی کوپه یه که یان
مه رکه نه یه که خالیده کاته وه ژنیك
ده هینی.

*خۆشۆردن به ئاوی سارد تهویه و
شیفایه له نه خۆشی و قوتاریبوونه
له زیندان و قه رزدا نه وه و دلتیا بوونه
له ترسو بیم.

ژنىكى رىزدارو داوئىپاك دەھىتت كەوا
خاوەن كەسىتى و پلەوپايە.

* ئەگەر بىنى ئاورىشىم پۇشيوە كچىك
دەكات بە ھاوسەرى كەخەلگى ولاتىكى
دورە.

* ئاورىشىم بۇ زانايان بەلگەيە لەسەر
داواخوانى دىناو بانگكردىيان بۇكارى
راھىتراو بىدە.

(ئابلىسى) دەلئىت: لەخەودا بەلگەيە
لەسەر عىشق بۇئەھى دەبىينى، بۇ
پۇشەرىشى لەفەرمانپەرە گەرەپياوان
فىزو خۇواندە.

* ئەگەر ئاورىشىم بەمردوۋە بىنرا
نىعمەت و بەخشى وەرگرتە.

* ئاورىشىم زەردو سوور نەخۇشىيە،
مەرۋەھا گوتراو نەخۇشى نىيە و
جوانى و رازاۋەيى پياۋە لەجەنگدا.

* جلۋبەرگى ئاورىشىم بۇ زانايان
بەلگەيە لەسەر خوازىاربوونيان بۇ دىناو
بانگكردى خەلگى بۇ بىدە، بۇ
خەلگى تىرىش بەلگەيە لەسەرئەھى
نەنجامىدەدات و بەھۆيەۋە شاپىستەي
چوونە نىو بەھەشت دەبىت.

* مەرۋەھا ئاورىشىم بەلگەيە لەسەر
ھاوسەرگىرى لەگەل ژنىكى رىزدارو
بە ئابپوداۋ دلخۇشبوون بە ژنىكى
جوان و شۇخ.

ئاورىشىم سار ئاورىشىم فرۇش؛
(ئابلىسى) دەلئىت: بىننى لەخەودا
بەلگەيە لەسەر پۇستە و ھەوالو

ئاۋدان (ئاۋدېرى): (ئابلىسى) دەلئىت:
لەخەودا دۋاى تىنوۋىيەتى بەلگەيە
لەسەر:

+ ئاساننى دۋاى ئاپەرەتى و
بەدەستەپنانى پىداۋىستى.

+ دەۋلەمەندى دۋاى ھەژارى.

+ تەۋبەكردن و چاكبوۋنەۋە لەدەردو
نەخۇشى.

+ بەدەستەپنانى ئەو زانىارى و كىدارەي
لەكىسچوۋە.

* مەرۋەھا (ئىبن سىرىن) دەلئىت:
ئاۋدېرى چاكسازىيە لەئايندا.

* ئەگەر بىنى تىرئاۋبۋە بەلگەيە لەسەر
دروستى ئاين و جىگىربوۋنى.

(ئابلىسى) دەلئىت: لەخەودا چاكەكردنە
لەگەل كەسى نىزىك و دورو باش و
خراب.

ئاورىشىم: مائىكى بىشومارە، ئەگەر
بىنى جلۋبەرگىكى ئاورىشىم پۇشيوە
ئەو (ھەج) دەكات، ئەگەر
جلۋبەرگەكە سوربوۋ دىناي بۇ
نۆيدەبىتەۋە، رەنگى زەردىش
ئاۋەلابوۋنى دىنايە لەگەل نەخۇشىدا،
ھەموو ئاورىشىمىك مال و دارايە بۇ
يەكك بىپۇشەيت جگە لەرەنگى زەرد
نەبىت.

(ئابلىسى) دەلئىت: ئەگەر بىنى لەخەودا
بۋە بەخاۋەنى ئاورىشىم پىاۋىكى
ئايندارى خواناسە و پلەوپايە و
دەستەلات بەدەستەھىتت ياخود

* ئاوزهنگ بەلگە یە لەسەر ئو
حوشترە ی مڕۆڤ سواری دەبێت.

* دەگونجێت بەلگە بێت لەسەر:

+ پشوو دان دوا ی هیلای و ماندو بوون.

+ خزمەتکردن بۆ بیکارو ئو
لەسە فەردایە.

+ حەسیرۆ زەوی و راخەر.

* دەگونجێت دوو سوار بەلگە بێت

لەسەر هەردوو هاوسەر یان باوک و دایک
یاخود دوو منداڵ.

* سوارە مالتیکی پیروژە لە گەل

پلە و پایە و خەشلی ئۆرۆ بەرزبوونە وە ی

یاد و زیکرەو، ئە گەر خەشڵەکی

لە زۆربووی زانی نییە.

* سوارە بەلگە یە لەسەر کچیکی جوان و

شۆخ و شەنگ، ئە گەر لە ئاسنبوو ئو وە

هێزو توانای خەوینەر دەر دەخات،

ئە گەر قورق شەمبوو بەلگە یە لەسەر

خەم و پەژارە ی دنیای، ئە گەر لە زیو بوو

بەلام بە زۆر رووکە شکرابوو بەلگە یە

لەسەر کچ و کوپی جوانکیە.

* ئە گەر بینی ئە سپ و ئوتومبیلەکی

دزرا یان بچرا خزمەتکارەکی دەمری

یادەستبەرداری دەبێت.

ئاوکیش (ئاو پەر): (ئەین سیرین)

دەلێت: ئاوکیش پیاویکی ئاینداری

خواناسە و خێرو چاکە لەسەر دەستی

ئەودا بەدی دێت، ئە گەر پارە ی لەسەر

وەرنە گری، ئە گەر پریکردو هەلیگرت

بۆ مالهەکی و نهیویست بیخواتە وە مال و

تەبایکاری دلان و چاکە کار لە نێوان
خەلکید.

* دەگونجێت بینینی بۆرە بەن

بەلگە بێت لەسەر هاوسەرگیری.

ئاویشمی: (نابلسی) دەلێت: بینینی

شت و مەکی ئاویشمی بەلگە یە لەسەر

شایی و ئاھەنگ بە هۆی ئو و رەنگە

کراوانە ی لە خۆی گرتو وە.

* دەگونجێت بینینی جل و پەرگی

ئاویشمی لە بەری زانایە کدا بەلگە بێت

لەسەر ئو و رووداوانە ی کە و غەم و

پەژارە و گرفت دەر پەوینتت وە.

ئاو پدانە وە ی مڕۆڤ: ئاو پدانە وە ی مڕۆڤ

لە خەودا چاوپرسیتی و تەماعە بە تاییەت

ئاو پدانە وە لە نوێژدا.

* ئە گەر ئاو پدانە وە کە لە بەر رووداویکی

مەترسیدار بوو خۆی لێ دە پاراست وە ک

مار یان شیر بەلگە یە لەسەر وریایی و

ئاگادار بوون لە ژن و مال و منال،

ئاو پدانە وە ش لە نوێژدا بەلگە یە لەسەر

چاوپرینە دنیا و پشتکردن لە قیامەت و

ئاو پتەبوونی حەزو ئارەزوو.

ئاو زەنگ: (نابلسی) دەلێت: ئە گەر

لە خەودا بە تەنیا بە بێ زین بینرا کوپە،

ئە گەر لە گەل زیندا بوو پشت

بە کوپە کە ی دە بە سستی

لە کاروبارەکانیدا.

* مەر وە ها دەلێن: مەر وە تی ژنە،

ئە گەر بینی قاچی راستی دادەنی

لە دوا وە دە چیتە لای ژنە کە ی.

*تەگەر برىنى بەدەستى خۆيەۋەبىنى
كىمى لىدەپۇيى مال ودارايىيەكە سودى
لىۋەردەگىت.

(نابلسى) دەلىت: ئاۋلە لەخەۋدا قەرزو
داۋاكارىيە، ھەروھە دەلىن: ئاۋلە
بەلگەيە لەسەر زىادبۇنى مال ودارايى.
ئاۋەرۇ: (ئىبن سىرىن) دەلىت: ئاۋەرۇ
بەلگەيە لەسەر دەم گەردن و كانى
سەرچاۋەي ئاۋ بەھۋى لەبەر رۇينى
لەسەرەۋە.

*دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر رزقو
رۇزى، ئەگەر ئاۋەرۇ خەلگى بىنى
لەكاتى باراندا دەپۇيى خەلگى
لەنارەھەتى و غەم پەژارەدابۇن ئەۋا
رزقو رۇزىيان دەپۇزىتەۋە غەم
پەژارەشيان دەپەرەۋىتەۋە.

*بەلام ئەگەر بەبىباران ئاۋەرۇكە ئاۋى
لەبەر رۇيى فتنە مال و سامانى
حەرەمە.

*لەبەر رۇينى ئاۋەرۇ لەمالاندا بۇيەكك
سورىيىت لەسەر كوپ ئاۋمىدىيەتى.

*دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر
سەرچاۋەي كانىۋەكان لەگەل ھەۋرى
پەر باران و ئاۋ.

(نابلسى) دەلىت: لەخەۋدا پىۋايىكى
چاكەكارى ناسراۋە لەھەندىك كاتدا.

*ئاۋەرۇ بەلگەيە لەسەر خزمەتكارو
بەردەست ئەۋانەي بەرژەۋەندى
شۇيىن و جىگە دەپاريزن.

*دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر نۇيىنەرى
ئەمانەتپاريز خىانەت و ناپاكى

سامان كۆدەكاتەۋە كەسانى دى
دەيخۇن.

*تەگەر ئاۋەكەي ھەلگرت بۇ پىۋايىك
پارەي لەسەر ۋەرگرت گوناھو تاۋان
دەخاتە ئەستۇي و ئەۋەي بۇي
ھەلگىراۋە مال و سامانە لەلەين
دەستەلاندەرەۋە بەدەستى دەھىنىت،
چونكە رۇبارو ئاۋ مال و سامانى
جەمكراۋە.

*تەۋەي ئاۋ دەدات بەخەلگى بەجامو
شەربە خاۋەن چاكە و ئاين و زانىيارى
مۇچيارىيە.

*تەۋەي كۈندە شەربە ھەلدەگى
ئەسپەردەپاريزە.

(نابلسى) دەلىت: ئاۋدانى ئاۋەل
بەلگەيە لەسەر سوۋدۋەرگرتن
لەسەفەردا، ھەروھە بەلگەيە لەسەر
ئەۋ خىرو چاكەيەي بەرپايدەكات
لەنئوان خەلكىدا.

*دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر ئەۋ
دەلالەي شتومەك دەبات بۇ
خاۋەنەكانى.

*تەروھە بىنىنى بەلگەيە لەسەر
شەپو ئاۋەرەۋە سەماۋ سوۋردان و
خولانەۋە.

ئاۋلە: (ئىبن سىرىن) دەلىت ئەگەر
بىنى ئاۋلاۋىبۇۋە مال ودارايى زىاد
دەكات، ئەگەر كۈپەكەي بىنى
ئاۋلاۋىبۇۋە ماللىكى زىادەي
دەستدەكەۋىت، ھەروھە برىن و
زامدارىش زىادبۇنى مال و سامانە.

خزمە تکارە، خواردنە وەشی مال و داراییە کە بە دەستی دەهینیت.

ئاوینە: (ئەین سیرین) دەلێت: ئەگەر رەبەنێک تەماشای رووخساری تێدا کرد ئەوا ژندەهینێ و رووی تێدەکات، ئەگەر ژنی دووگیانی هەبوو هاوچەشنی ئەوەی دەبیێ ئەگەر تەماشاکار نژیی یان مێ.

*ئاوینە بەلگەیە لەسەر جیاپونە وە هەردوو هاوسەر.

*بۆکەسیکی موسافیر بەلگەیە لەسەر گەشت و سەفەر هەتا رووخسار و دەم و چاوی دەبینی ئەمەش بەلگەیە بۆی لەسەر گەشت و گوزار.

*ئەگەر بۆیە تەماشای ئاوینە یکرد هەتا خۆی چاکبکات یان چاوەکانی بپۆژی ئەوا تەماشای کاروباری براکانیدەکات.

*دەگونجیت ئاوینە کە بەلگەبیێ لەسەر دلی، ئەگەر ژەنگی پتووە بینی گوناھ و تاوانە لەسەر دلی کۆبوەتەو.

*تەماشاکاری ئاوینە ی زیو خرابە یە ک روودەکات ریزو شکۆی، دەگونجیت لەهاوسەرە کە ی جیاپییت وەو هاوتایەکی خۆی بدۆزیتەو.

*هەر وەها دەلێن: ئاوینە پیاو و پیاو و پلە و پایە بەپێی گەورەیی ئاوینە کە، ئەگەر دەم و چاوی خۆی تێدا بەگەورە ی بەدی کرد ئەوا جوامیری چاک و باش دەبی.

*ئەگەر ریشی خۆی بەرەشی بەدی کرد لەگەڵ رووخساریکی جوانداو

لەئەسپەرە ناکات و حەق و مافی هەموو کەس دەدات.

*ئەگەر خوینێ لەبەر رووی بەلگە یە لەسەر دوژمنیکی خوینپۆژ خوینێ خەلکی ئەو ولاتە دەپۆژی.

*ئەگەر ئاوکی سازگاری لەبەر رووی و خەلکی سوودی لێوەرگرت بەلگە یە لەسەر ئەمن و ئاسایش.

*ئەگەر ئاوکی لێلی لەبەر رووی یاخود بۆنکی ناخۆشی هەبوو بەلگە یە لەسەر دۆمەل و ئاوە و هاوچەشنەکانی.

*ئەگەر لەمژگە و تیکدا ئاوە پۆ بینرا یاخود لەشوینیکی دیاردا ئەوا حوکمە کە ی وەک ئاوی (زەمزمە) وایە.

ئاوی پالفتە کراو: (نابلسی) دەلێت: بەلگە یە لەسەر مندالی رووجوان یان کەسانی ریزدار، دەگونجیت بەلگەبیێ لەسەر زانیاری و دانایی بەرپۆز لەزانیانەو، ئەوەشی بۆندەکرێ وەک ئاوی گولار و نەسیرین دڵخۆشیە لەگەڵ پیاوەلدانی جوان و بەجی یاخود مال و سامانی بێشومار بەپێی کەم و زۆری.

*دەگونجیت بەلگەبیێ لەسەر ئەمانەت یاخود شتی دزراو داگیرکراو بەزۆر.

*ئاوی پالفتە ی خواردنەو و ازووی ئاویتەرە ئەمانە و هاوچەشنەکانی داوودەرمان و سوود و رزق و رۆزی و شادییە بەپێی زۆری و کەمی لەخەودا.

ئاوی سارد: (ئەین سیرین) دەلێت: ژنیکی سەلارە و پلە و پایە بەرزو خاوەن

هاوسه رده گريو نه گه ر بازرگانبوو
کالاگه ي تيا ده چي.

*نه گه ر ژنيک ته ماشاي ناوينه يکرو
دوگيانبوو کچيکي ده بيت له خوي
ده چيت يان کچه که ي کچي ده بيت،
نه گه ر هيچکام له وانه نه بوو ميړده که ي
ژن ده هيني به سري کاتي ده ييني
له خويده چيت.

*هروه ها نه گه ر مندالي ته ماشاي
ناوينه يکرو بيني باوک و دايکي
له دايکده بوون براي که ي هاوچه شني
ده بيت، بچ کچيش به هه مان شيوازه.

*هروه ها نه گه ر پياويک ته ماشاي
ناوينه يکرو دوگيانتيکي هه بوو
کورپکي ده بي له خويده چي.

(نابلسي) ده لیت: له خودا خيالو
له خوبايبوونه، ههروه ها گوتراوه ژنيکي
ناين کرو لاوازه.

*نه گه ر ته ماشاي ناوينه يکرو يان وينو
شيوه ي خوي تيا بيني کورپکي
هاوشيوه ي خوي ده بي له رهنکو
پيشه دا.

*نه گه ر ته ماشاي ناوينه يکرو ژنيک
ده هيني، نه گه ر ژنه که ي ناواره بوو يان
له سه فهدابوو ده گه رپته وه، نه گه ر
ناوينه که شکا ژنه که ي ده مري.

*نه گه ر ته ماشايکرو لاوچه حيليکي
تيدابيني له شوييني خوي دوژمن يا
ده سته لاتداريک ده بيني، نه گه ر
پياويکي به ته مهنبوو هاوپتيه که ي
له وشويندا ده بيني.

له وچاله شدا نه بوو له کاتي بيداريدا نه و
ريزي ليده گريو کاروياري باش
له دنيا دا نه نجامده دات.

*نه گه ر بيني ريشي شانه کراوه ريکه
نه گه ر به سپيتي به ديکرو هه ژار
ده که وي و پله وپايه ي به رزده بيت وه
نايني بلنده بيت، نه گه ر موي سپي
له رووخساري له شويينيکدا به ديکرو که و
موي تيدا دهرنه ده هات شکومه ندي
ده پوات و ناينه که ي پتوو به هيز ده بي،
به هه مان شيوه ته ماشاکردني ناوينه ي
زيویش به و شيوازه يه شکومه ندي و ري
ده شکيني.

*يه کيکيتر ده لیت: ناوينه ژنه، نه گه ر
له ناوينه دا زني ژني بيني ده رووي
ليده کريته وه.

*ته ماشاکردني ناوينه ي هه لواسراو
غهم وپه ژاره ده هيني و ته ماشاکردني
ناوينه ي ژه نگووي خراپي حال وباره.

*نه گه ر بيني ته ماشاي ناوينه ده کات و
له غم و په ژاره دابوو داواخوازي ده رووي
خيړه، نه گه ر نه يتواني ته ماشاي بکات
به هوي ژه نگووه ده رووي ليتاکريته وه.

*نه گه ر بيني ده پوانی بو ناوينه و
ره به نبوو هاوسه رده گري، نه گه ر
ژنه که ي له وينه بوو به هه مان شيوه
هاوسه ر ده گري.

*نه گه ر ته ماشاي ناوينه يکرو بيني
ژنه که ي کاري داوینپيسي نه نجام
ده دات نه گه ر ده سته لاتدارييت

نُه‌ه‌نگه‌نگه‌شایی: (نابلسی) ده‌لَیت:
 نه‌گه‌ر له‌خه‌ودا نُه‌ه‌نگه‌که رووداوئیکی
 تیدابوو پئی خۆشنه‌بوو به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
 غه‌م و په‌ژاره به‌پئی ئایه‌تی: ﴿لَا تُفْرَحْ
 إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ﴾
 (القصص: ۷۶).

* ده‌گونجیت به‌لگه‌بیئت له‌سه‌ر
 خه‌ریکبون به‌گوپرایه‌لییه‌وه.
 * نه‌گه‌ر نُه‌ه‌نگ به‌بۆنه‌ی رووداوئیکی
 خۆشوه‌بوو وه‌ك قوتاریبونی زیندانی
 یان چاکبوونه‌وه‌ی نه‌خۆش باش و
 شادییه‌ته‌ره.

* نه‌گه‌ر له‌خه‌ودا ئه‌وه‌ی راگه‌یاندا
 که‌خۆشی ده‌هێنیت له‌کاتی‌کدا
 غه‌مه‌ینه‌ربوو وه‌ك ئه‌وه‌ی له‌خه‌ودا
 به‌یه‌کێک بگوتی فلانه‌که‌س
 له‌سه‌فه‌رگه‌راوه‌ته‌وه‌و له‌کاتی‌کدا
 ئه‌وه‌که‌سه‌مردبی، هه‌روه‌ها به‌لگه‌یه
 له‌سه‌ره‌واندنه‌وه‌ی ناخۆشی.

* نُه‌ه‌نگه‌شایی له‌خه‌ودا غه‌م و
 په‌ژاره‌یه، نه‌گه‌ر بینێ نُه‌ه‌نگ
 ده‌گێڕێ ئه‌وه‌ غه‌م و په‌ژاره‌ رووی
 تیده‌کات.

نُایه‌ته‌کانی قورئان: (ئهبین سیرین)
 ده‌لَیت: سه‌باره‌ت به‌و ئایه‌تانه‌ی باس
 له‌نیشانه‌کانی قیامت ده‌که‌ن ترسو
 رووداون و په‌روه‌ردگار ده‌فه‌رموی:
 ﴿مَّا أَرْسَلُ بِالْآيَاتِ إِلَّا خَوْفًا﴾.

* ده‌گونجیت به‌لگه‌بیئت له‌سه‌ر هاتنه
 گۆی ئه‌و بوونه‌وه‌ی خودا له‌قورئاندا

* نه‌گه‌ر بینێ ته‌ماشای ئاوینه‌ده‌کات
 خوداوه‌ند لێسی رازی نییه‌و
 سه‌رپێچیکاری په‌روه‌ردگار به‌نه‌یتنی و
 ناشکراو که‌م و کۆپی رووده‌کاته مال و
 ده‌روونی.

* نه‌گه‌ر ته‌ماشای ئاوینه‌یه‌کی زیویکرد
 نا په‌ه‌تی و غه‌م و په‌ژاره‌ ترسویم
 رووی تیده‌کات.

* ئاوینه‌ی زێڕه‌یه‌زه‌ له‌ناینداو
 ده‌وله‌مه‌ندییه‌ دواى هه‌ژاری و
 ده‌سته‌لاته‌ پاش لا‌بردن و له‌کارخستن.

* نه‌گه‌ر نه‌خۆشێک ته‌ماشای ئاوینه‌یکرد
 به‌لگه‌یه‌له‌سه‌ر مردنی نه‌گه‌ر خۆی
 به‌شیوه‌یه‌کی جیاواز له‌شیوازی جارانی
 بینێ مال و سامان و ژیری تووشی
 گرفت و نه‌هامه‌تی ده‌بیئت.

* نه‌گه‌ر بینێ بوه‌ به‌ژن کچی ده‌بیئت
 یاخود ژنده‌هێنی کچیک به‌خێوده‌کات.

* نه‌گه‌ر شیوه‌ی ژنیکی تیدابینی
 سه‌ردانی هاوڕێکه‌ی ده‌کات، نه‌گه‌ر
 ژنیك خۆی بینێ له‌ئاوینه‌دا نه‌گه‌ر
 دووگیانبوو منداڵه‌که‌ی کچ ده‌بی،
 نه‌گه‌ر دووگیان نه‌بوو می‌رده‌که‌ی
 ژنده‌هێنی به‌سه‌ریا.

* نه‌گه‌ر که‌سیکی زیندانی رووخساری
 خۆی له‌ئاوینه‌دا بینێ له‌زیندانه‌که‌ی
 قوتار ده‌بی.

* نه‌گه‌ر بینێ خۆی بوه‌ به‌ئاوینه‌و
 ته‌ماشاینه‌کرد شتیکی به‌سه‌ردیت که‌وا
 رقی لیده‌بیته‌وه.

تووشى ۋە سۈسە دەھات يان مندالى
ئاقلاۋ ژىرى دەيىت.

* ئەگەر كەسىڭ بىنى خوازىارى
سەفەربوۋ بەلگەيە لەسەر دواخستنى
سەفەر قورسى ئوتومبىل ۋە رۆنى.

* ئەگەر خۇي ھەلۋاسىبوۋ
بە ئوتومبىل كەۋە يان بەكىشىدە كىرد
شۈيىنى دەستەلاتدار دەكەۋىۋ
بە ئەندازەي زالبوۋنى بەسەر
ئوتومبىل كەدا.

* ئەگەر بىنى سواری ئوتومبىل بوۋ
بارى قورسى ھەلگرتۈە غەم ۋە پەژارە
روۋى تىدەھات.

* ئەگەر ئوتومبىلى گواستەنە ۋە بوۋ
بە جىھەننى پىداۋىستىۋ
خالىگرتە ۋەي غەم ۋە پەژارەيە.

* ئەگەر پەكىكەۋت تووشى سەرسامى
دەيىت بەھۇي خراپى مەمانە بوۋن
بەكەسىڭ كەۋا شايستەي نىيە.

* ئەگەر ئوتومبىلى گواستەنە ۋەي
كرىبوۋ مىشك سافى ۋە ژىنىكى خۇش
بەھۇي ھەۋلى تايىتەي خۇيە ۋە
بە دەستەھىنى، بەلام ئەگەر
ھۆكارىكى گواستەنە ۋەي ناسراۋدىاربوۋ
پەيۋەندىيەكى نامۆ ئابروچوۋنە يان
گواستەنە ۋەي ھەۋالى درۆيە.

* ئەگەر بىنىيىت بوۋە بەخاۋەنى
ئوتومبىلىك سەراپاي كارەكانى
بە دەستى خۇيدەيىت.

ئە

باسىگرتۈۋە تىيدا كۆمەلىك تىادەچنۋ
كۆمەلىكىش قوتار دەبن.

(ئابلىسى) دەلىت: ئەگەر ئايەتەكانى
سۆزۈ بەزەيى ۋە رەھمەتبوۋ بۆ مردوۋ
سۆزۈ رەحم ۋە بەزەيىيە ئەگەر خەبىنەر
دەيخوئىد بەسەريا.

* ئەگەر ئايەتەكانى سزاۋ خەشمبوۋ
سزايە لەلەيەن خوداۋە، خۇ ئەگەر
ئايەتەكانى ئاگادارى ۋە پىداركەنە ۋە بوۋ
ئەۋەي بىنىۋىيەتى ۋە قورئان بەسەرا
خوئىندرا زىندوبوۋ ئاگادارى دەكەيتە ۋە
لەۋەي ئەكەۋىتە خراپەۋ كارى
ئابەجىۋە، ئەگەر ئايەتەكان مژدەيان
ھەلگرتبوۋ بەخىرو چاكە مژدەي
پىدەدەيت.

* ئەۋەي بىنى ئايەتى سزا
دەخوئىيىتە ۋە ۋە كاتى دەھات بە
ئايەتەكانى قورس ۋە گران بىت لەسەرى
خۇشى روۋى تىدەھات.

* ئەۋەي بىنى ئايەتى سۆزۈ بەزەيى
دەخوئىيىتە ۋە ۋە خۇي بۆنامادە
نەكردىت ھەر لەنارەھەتىدا
دەمەنىتە ۋە.

ئە

ئوتومبىل: (ئابلىسى) دەلىت: لەخەۋدا
بەلگەيە لەسەر رىكخستنى بژىۋى
خەۋىنەر.

* ئەگەر بىنى سواری ئوتومبىل بوۋ
لەنتويدا چەن كەسىكى تىداۋبوۋ بەلگەيە
لەسەرئەۋەي خەۋىنەر كۆمەلىكى زۆر

پەيرەۋىي سۈننەت دەيىت،
ئامۇڭگىلى شىۋىنكە وتوانى
پىغەمبەر (ﷺ) دەكات.

* ھەروھە (ئىبن سىرىن) دەيىت:
ھەركەس (ئەبۇبەكر) بەپۈۋەكى گەش و
جوانەۋە بىيىنى بەلگەي بەدەستەيتىنى
زانست و زانىرىيە.

ئەرخەۋان: (ئابلىسى) دەيىت:
ئەرخەۋان لەخەۋدا ژىنكى داۋىن پاكە ،
ئەۋەي بىدۆزىتەۋە قايل دەيىت
بەژىنكى دەۋلەمەندى جوان.

ئەرمىيا (ﷺ): (ئابلىسى) دەيىت:
ئەۋەي لەخەۋدا بىيىنىت بەلگەيە
لەسەر گرپتەپەربوون و كەۋتەۋەي ئاگر
لەۋلات يان مالد.

ئەزا^(۱): (ئىبن سىرىن) دەيىت: پىاۋىكى
خۆش مامەلەۋ ناۋخۆشە بەھۋى نورى
رووخسارىيەۋە.

ئەژدىھا: (ئىبن سىرىن) دەيىت: ئەگەر
بىيىنى بوە بەدئوۋ ئەژدىھا تەمەنى
درىژدەيىت و دەستەلات و فەرمانپەرۋاىي
بەدەستەھىنىت، ئەگەر لەگۈشتەكەي
خوارد مال و دارايى بەھۋى
دەستەلاتەۋە بەدەست دەكەۋىت.

* دئو پىاۋىكى دوزمىنەۋ دوزمنايەتى
خۆي دەشارىتەۋە.

* ئەگەر چەن سەرىكى زۆرى ھەبوو
فېوفىلى زۆرى دەيىت لەشەپو خراپەدا.

ئۇف (ئاخ): (ئابلىسى) دەيىت: ئەۋەي
لەخەۋدا بىيىنى ۋەشەي (ئۇف و ئاخ) دىت
بەزارىا ئەۋا ئازارى دايكو باۋكىدۋە.
پەربۈەردگار دەفەرمۇيت: **فَلَا تَقُلْ**
لَكُمْ أَمْرًا وَلَا تَنْهَ كُمْ.

ئە

(ئەبۇبەكرى صديق) (ﷺ): (ئابلىسى)
دەيىت: بىيىنى (ئەبۇبەكرى) (صديق)
لەخەۋدا نىشانەۋ بەلگەيە لەسەر
دەستەلات و پىشەۋايەتى و پىشكەۋتن
بەسەر ھاۋەلاند.

* دەگونجىت بىيىنى بەلگەيىت لەسەر
بەخشىن لەپىتاۋى خودايا بەمال و منال
ياخود پاراستنى ھاۋەلایەتى و
ئەمەكدارى.

* بىيىنى بەلگەيە لەسەر ئازادكدنى
كەسانى چەۋساۋەۋ كۆيلە ياخود
بەدەستەيتىنى شەھىدبوون.

* سەرپاي خەۋبىن بەۋزاتەۋە
بەلگەيە لەسەر ناخۆشىۋ دەردەسەرى
رئى ھەندىك لەۋەچەۋ نەۋە واتە كوپو
كچ.

* بىيىنى بەلگەيە لەسەر ترسو بىم و
خۆشاردەۋەۋ رىزگاربوون لەنارەھەتى و
تىكۈشان لەپىتاۋى خوداياۋ (حەج) و
سەركەۋتن بەسەر دوزمىنى خودايا.

* ئەۋەي (ئەبۇبەكر) بىيىنى بەزىندۋىتى
دلئەرم بەسۆز دەيىت بۆ بەندەكانى
خودا.

* ئەۋەي بىيىنى دانىشتۋە لەگەلى
شۋىنى ھەق و پاستى دەكەۋىت و

^(۱) ئەزا: جۆرە درەختىكە. (ۋەرگىز)

*ئەگەر ئەژدىھايەكى بىنى گۇپاۋ پياۋى
لېدەرچوۋ بەلگەيە لەسەر جىۋكە .

*ئەگەر بىنى دەگۇرپىت و ژنى
لېدەبىتتەۋە بەلگەيە لەسەر سوپايەكى
مىيەنى جۋنكە .

*ئەگەر بىنى بوۋ بەخاۋەنى
ئەژدىھايەك زەفەر بەپياۋىكى بى ئەقل
دەبات .

*ئەگەر ژنى دوۋگيان بىنى ئەژدىھايە
دەبىت كورپىكى وتارىپىژى زمان تىژو
رەقى دەبىت كەدوۋ ناۋ ھەلدەگرى،
ياخود رمل لېدەرى دەبىت يان دېندەۋ
پياۋخرابو لەئەنجامىشدا لەگەردنى
دەدرىت .

*ئەژنۇ (چۈك)؛ (ئىبن سىرىن) دەلىت:
ئەژتۇ ھەۋلۋ ماندوبونە بۇ بىژىۋى
نقۇۋ رۇنى .

*ئەگەر بىنى شىتىكى لىبەسەرھاتوۋە
دەدرىتە پال ئەژتۇ، ھىزو توانى
پىستى ھىزو توانى بىژىۋىيەتى،
گروۋكردنى پىستەكەي زىادماندوبونو
دەرکەۋتى گرىۋ لوۋو بەدەستەيتىنانى
مالۋ دارايىيە بەماندوبونو ھىلاكى .

*ھەرۋەھا دەلىن: ئەگەر نەخۇش ئاۋى
لەئەژتۇيدا بىنى ياخود نەخۇشىكى
بىنى بەلگەيە لەسەر مردنى .

*ئەگەر خاۋەن دوۋسەرىبوۋ يان سى يا
چوار تا ھەۋت ، ھەر سەرىكى بەلاۋ
نەھامەتەكە ھونەرىكى شەپەنگىزىيە،
ئەگەر بوۋ بەخاۋەن ھەۋت سەر
لەشەپو خراپەۋ دوژمنايەتيدا بىتھاتا
دەبىت ۋەكەس خۇي بۇ ناگرىت، ئەم
ئازەلەش بۇنەخۇش بەلگەيە لەسەر
مردن .

(ئابلىسى) دەلىت: لەخەۋدا
دەستە لاتدارىكى سىتەمكارە يان
ئاگرىكى سوتىنەرە ، ئەگەر سەرىك يان
سى سەرى ھەبوۋ خراپترە .
*ئەگەر نەخۇش ئەژدىھايەكى دى بەلگەيە
لەسەر مردنى .

*ئەگەر ژنىك لەخەۋدا ئەژدىھايەكى
خستەۋە منالىكى دەبىت بەردەۋام
نەخۇش دەبىت .

*ئەگەر يەككە بىنى ئەژدىھايە بەكىشى
كرد بۇ دەريا سىزايەكى لەلايەن
فەرمانپواۋە پىدەگات يان لەلايەن
پەرۋەردگارەۋە يان لەلايەن
سەرۋكەكەيەۋە .

*دەگونجىت ئەژدىھايە بەلگەيە لەسەر
رۇزگارلىكى دوۋرو درىژ بەھۋى
درىژىيەۋە .

*ئەگەر مۇقىك بىنى روۋبەروۋى ھاتو
ھىچ زىيانلىكى پىتەگەياند ياخود شىتىكى
پىدا يان بەزمانىكى پاراۋ لەگەلى دوا
بەلگەيە لەسەر نوۋسىنى خىرىكى زۇد
لەچارەي .

هەبوو دادەنیشى و سەفەر ناكات،
دەگونجىت نەتوانىت سود لەمال و
سامانى وەرېگرى ، ئەگەر لەنىوان ئەو
يەككىتەردا خۆشەويستى هەبىت ئەو
دەبچى.

* دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر
پەككەوتنى ئاژەل و ئوتومبىل و ھۆكارى
گواستەو.

ئەسپا؛ ئەو شىرى ئەسپ بخواتەو
خىرو چاكەى لەلايەن فەرمانپەرەو
دەستگىر دەبىت.

* ئەسپ و ماين دەستەلات و
شكۆمەندىيە.

* ئەگەر بىنى بەسوارى ئەسپىكەو
بەھىواشى دەپوات بەرپۆەو سەرچەم
پىداويستىەكانى ئەسپەكە تەواو
شكۆمەندى و رىزو گەنجى بەئەندازەى
رامبوانى ئەسپەكە دەستگىر دەبىت.

* ئەگەر ئەسپىكى بۆ خۆى بەستەو
يان ئامادەيكر دياخود بوو بەخواوەنى
بەھمان شىواز دەبىت.

* ھەر ئاتەوايىيەك رووى تىپىكات
ئاتەوايىيە لەرىزو دەستەلات و
شكۆمەندى.

* كلكى ئەسپ شوينكەوتوانى پياو،
ئەگەر كۆمەلێك كلكى زۆرى هەبوو
شوینكەوتەى زۆردەبىت، ئەگەر ھەر
كلكىكى هەبوو يان كلكى برابوو
شوینكەوتوانى كەم دەبن.

* ھەموو ئەندامىكى ئەسپ بەشو
پارچەيەكى دەستەلاتدارە.

* ھەروەھا دەلێن: ھەردوو ئەژتو دەبىت
بەھىزو تواناى جەستە لىكېدرىتەو
لەگەل جموجوول و چاكى كاركردىان،
ھەروەھا سەفەر و جموجوولى زيادەيە.

* ئەگەر نەخۆشى و نادروستى تىدا
بەديكرن بەلگەيە لەسەر قورسى و
ھەردوو ئەژتو لەكرداردا.

(ئابلىسى) دەلێت: ئەژتو بۆ كەسى
موسافىر كەشتى و سەرنشینهكانىەتى،
ھەر رووداويك تىدا روودەدات دەدرىتە
پال ئەو شى لىتى دواين.

* ھەردوو ئەژتو بەبراو شەريك
لێكدەدرىتەو.

* ھەردوو ئەژتو قاچ و خزمەتكارە.

* دەگونجىت ئەژتو بەلگەبىت لەسەر:
+ كرنووشى تەواو.

+ بەخشىن و جموجوول و ھىورى.
+ سەفەر و جيتشىنبوونى.

+ ئەو مال و دارايىيەى كۆيدەكاتەو
خەرجىدەكات.

+ ھاوەلايەتى و خۆشەويستى.

* ئەگەر بىنى ئەژتو كەورەبوو
ياخود ئىسقانەكەى كەورەيە حال وبارى
باشبوو ئەگەر لەناپەحەتيدابوو
دەرووى لىدەكرىتەو، دەگونجىت
بەلگەبىت لەسەر بىننى لەيەك
جىابوونەو ياخود كارەساتىكى پەر
ناسۆرى يان خوین لەبەرپۆين و
نەگىرسانەو، ياخود ھەلچوون و شكانى
دەقى بىدەنگى، ئەگەر نيازى سەفەرى

* ھەر وہا دە گېرنە وہ (عەلى) كوپى
(عيسى) ى وە زىر بەرلە وە ى كاروبارى
وە زارەت وە رىگىرى لە خەودا بىنى وە ك
ئە وە ى لە ژىر سىبەرى خۆردا بىت
لە وە رزى زستاندا، سواری ئەسپەكە بوو
بە جل و بەرگىكى جوانە وە پاشان
ددا نەكانى كە وتن و لە ترس و بىمدا و
لە ناكا و بە ترسە وە لە خە وە ستا،
خە وە كە ى بۆ رافە كارىكى خە و گىراپە وە
ئە وىش پىى وت: ئەسپ شكۆمەندى و
دە و لە تدارىبە، جل و بەرگى جوانىش
پلە و پاىە و دەستە لاتە، لە بەر تىشكى
خۆردا وە ستان وە زارەتى پادشايە
ياخود دە رگادارى و بە خزمە تە
لە ئامىزى ئەواندا، كە وتنى ھەموو
ددا نەكانىش تە مە ندرىزىيە.

* ھەر وہا دە لىن: ئەگەر ئەسپىك
بىبىنى بە مردووى لە مالاكە ى خۆيدا يا
بە دەستى وە تياچوونى ئە و كە سە يە
كە خە و نە كە ى پىوہ بىنىوہ، ئە وە ى
سواری ئەسپىكى پەلسپى بىت
بە سەر جەم پىدا وىستە كانىە وە و
خۆشى جل و بەرگى سوارچاكانى
پۆشيبىت، دەستە لات و مەزنى و باسى
باش و خۆش نوودى و دلىا بوون
لە دۆرمان بە دەستە ھىننىت.

* ئەسپى رەش سور بە ھىزترە
لە كوشتارو جەنگدا.

* ئەسپى سە مەند رىزدارى و
نەخۆشىيە، ئە وە ى سواری ئەسپىك
بىت و غارى پىككات ھەتا عارەق

* ئەگەر بىنى بە سواری ئەسپىكە وە يە و
ياخى و بە لەسە بوہ لىى روودە كاتە
سەرپىچى ياخود بە لا و نە ھامەتى
بە ئەندازە ى سەرپىچى و يا جموجوولى
ئەسپەكە دىت بە سە ریا.

* دەگونجىت لىكدانە وە ى ئەسپ
بە ئارەزووبىت، بۆنمونه دەگوتىت:
فلانە كەس شوین ئارەزووى كە وت و ملی
شكاند.

* ئەگەر ئەسپەكە رامنە دە بوو يا
شىتبوو خراپترە.

* سواربوونى ئەسپ ھىچ خىرىكى تىدا
نىيە مەگەر لە شوینى ئازە لدا بىت،
ھەر وہا خىرى تىدا نىيە لە لاى دیوار
يا لە سەریان ياخود لە شوینى بە ندایەتى
مەگەر ئەسپەكە بالدارىت و بفرى
لە نىوان ئاسمان و زە ویدا ئە وە ش
رىزدارى ئاين و دىيائە لە گە ل
ھاتنە پىشى سە فەر.

* ئەسپى بە لەك بە لەك ئاوپانگە، ئەسپى
رەشیش مال و دە و لە مەندى و
شكۆمەندىيە لە سە فەردا.

* ئەسپى خە نە ى بە لگە يە لە سەر غەم و
پەژارە، لە روویە كى ترە وە خە نە ى
سەر كە وتنە چونكە ئەسپى فرىشتە كان
خە نە ى بوہ.

* دە گېرنە وە پىاو پىك دىت بۆ لاى (ئىبن
سیرىن) و دە لىت: لە خەودا بىنىم
بە سواری ئەسپىكە وە م قاچە كانى
ئاسنە، ئە وىش پىى وت: چا وە رى
مردنبە.

نەبوو ژنانن لەپرسەو شااییدا
کۆدەبنەو.

* ئەگەر بوو بەخاوەن رەوگە ئەسپێک
یاخود هەستا بەلەو پاندنیان
دەستەلات و فەرمانپەرەوایی بەسەر
نەتەو یە کدا بۆ دروستدەبێت یاخود
لەشوێن و جیگە ی خۆیدەبێت
بەفەرمانپەرەو دەستەلاتدار.

* ئەگەر سواری ئەسپێکبوو بەزینەو
رێزو شکۆمەندی و دەستەلات
بەدەستدەهێنێت، چونکە لەهۆکاری
سواری پادشاکانە. دەگونجێت ژێنیک
مارە بکات یاخود خزمەتکاری بەکری
بگرت.

* ئەگەر بەبێ لغاو سواریبوو بێ خێرە
لەهەموو روویەکەو، چونکە لغاو
بەلگە یە لەسەر خواناسی و پارێزکاری و
تواناداری.

* ئەگەر ئەسپێکی نادیار ی بێنی لەمالی
خۆیدا ئەگەر زینی پێوەبوو ژێنیک بێ
مارەپرین دێتە لای یاخود سەردان و
میوانداری دەکات، ئەگەر ئەسپەکە
رووتبوو پیاویک دەبێت بەخزم و زاوای.
(ئێبن سیرین) دەلێت: ئەگەر ئەسپێک
بکا بەلای کەسیکیتردا بەهۆی ئەسپ یا
شەهادهووە ستمی لێدەکات.

* سواریبوونی ئەسپ بەلگە یە لەسەر
زالبوون و دەرکەوتن و دەگونجێت
بەلگەبێت لەسەر ئەو ی مرقۇ
بەسەر یەو دەنیشیتەو، ئەگەر
ئەسپەکە هێمنبوو حال و باری

دەکاتەو نەرەزوویەکەو شوێنی
دەکەوێت و سەرپێچییەکی لەپێتاوی
نەرەفکردنەو دەکات.

* ئەسپ بۆ یەکیک لەدوورەو بێبینی
مژدەو خێرە بەپێی فەرمايشتی
پێغەمبەر (ﷺ): "خێر لەنیوچەوانی
ئەسپدایە هەتا رۆژی قیامت".

* ئەگەر بێنی ئەسپێک لێدەخوێت
داوای خزمەت لەپیاوکی رێزدار دەکات.
* ئەگەر سواری ئەسپێکی دووبالوو
مولک و دەستەلاتێکی مەزن بەدەست
دەهێنێت، ئەگەر شایستە بێت وەگەرنا
دەگات بەوێست و خوازی.

* ئەسپی شیت پیاوکی شیتەو
گالته دەکا بەکاروبار.

* بازدانی ئەسپ بەخیزایی
بەدەستەتێنانی هیوا و ئاوتەو وەستانی
زیادبوونی خێرو چاکە یە، هەروەها
چوست و چالاکی رێکبوونی
کاروبارەکانی.

* هەروەها دەلێن: بەرێرەکانی
ئەسپەکە ی لەگەلی یاخیبوونی
خزمەتکارەکە یەتی لەبەرانبەری ئەگەر
خاوەن دەستەلات بازرگان بێت چوونە
دەرەو یە، بەلام غارغاریتی ئەسپ
لەنیوان مالا ئندا باران و لافاو، ئەگەر
ئەسپەکە رووت و بێ زین بێت یا
سوارە یەکی بەسەرەو نەبێت.

* ئەگەر رەوگە ئەسپێکی بێنی
هەموویان زینیان بەسەر پشتهو بوو
بەلام هیچ سوارە یەکیان بەسەرەو

* ئەگەر لانسو ژورېڭكى ھەبوو
 ھاسەرىگىرى دەبەستىت ، ئەگەر
 بېھواسەرىبىت لەگەل ژىڭكى خاۋەن
 سامان و بەرپەچەلەك يەككەگىرى .
 * ئەسپى رەسەن باشترە لەنارپەسەن .
 * دەگونجىت ئەسپ بەلگەبىت لەسەر
 مال و لانسو خۇش و جوان و سەرنج
 راكىش .
 * ئەسپى رەشېۋر شىكۆمەندى و
 سەركەۋتەنە بەسەر دوزماندا چونكە
 لەئەسپى فرىشتەكانن .
 * ئەسپى رەش : غەم و پەژارەيە .
 * ئەسپى خەنەيى : پەل سى زانىارى و
 ئاين و خواناسيە .
 * ئەگەر سواری ئەسپىڭكى رەشسوربوو
 دەگونجىت مەي و بادەبخواتە وە چونكە
 لەناۋەكانىيەتى .
 * ئەگەر سواری ولاخى كەسىڭكى
 تربىت دەگات بەپلەوپايەي ئەو ياخود
 پەپرەي رىبازى ئەۋكەسەدەكات .
 * ئاژەلى رەش مەزىيە ، خەنەش
 جەنگ و ھەرايە .
 * ئەگەر ئەسپىڭكى زىنكراۋى بىنى بەلام
 ھىچ سوارەيەكى بەسەرەۋە نەبىنى
 ژنانن بۆ شاى ياخود پرسە
 كۆبۈۋنەتەۋە .
 * ئەگەر ئەسپى بىنى لەخەۋدا لاي
 براكانى پەسەند دەبىت .
 * ئەسپ لەخەۋدا پياۋ يا كوپ ياخود
 سوارچاكە يان بازگانە يا پىشەۋەرى

باشدەبىت ، ئەگەر شىتېۋو بەلەسە
 دەبىت و يارىدەكات .
 * دەگونجىت ئەۋەي دەنىشىتەۋە
 بەسەرىۋە بەلگەبىت لەسەر رۆزگارو
 سەردەم يان شەۋر رۆز ، بەلام
 جوانوى نىرومى كوپوكچە ، ئەگەر
 سواری جوانۋىيەك بوو بەلام ھىچ
 زىڭكى بەسەر پىشتەۋە نەبوو كچىڭكى
 تازەپىڭكىشتوۋ مەرە دەپىت .
 * كلكى ئەسپ ۋەچەي پياۋو
 شۋىڭكە ۋتوانىيەتى .
 * ئەگەر دوو ئەسپى بىنى دەفېن
 بەناسماندا لەو شۋىتەدا فتنە و شەپ
 دەكەۋىتەۋە .
 * بىنىنى ئەسپى ئاۋىي بەلگەيە لەسەر
 پياۋىڭكى دوزن و كارىڭك كەۋا
 تەۋاۋناكرى .
 * بىنىنى ئەسپ بەلگەيە لەسەر
 زىادبۈۋى رىزق و رۆزى و سەركەۋتنى
 بەسەر دوزمەكانىدا .
 * ئەگەر بىنى سواری ئەسپىڭكۈۋە
 شايسەستەي سوارچاكى بىت
 شىكۆمەندى و پلەوپايە و مال و دارايى
 دەسەتتەكەۋىت ، دەگونجىت
 راستگۈبىت لەگەل پياۋىڭكى چاكەكاردا
 ياخود سەفەرىكات چونكە سەفەر
 لە (فرس) ۋە ۋەرگىراۋە .
 * ئەگەر جوانۋىۋو خوداۋەند كوپىڭكى
 جوانكىلەي پىدەبەخشىت .
 * ئەگەر بارگىرېۋو بەمامناۋەندى
 دەژى ، نەھەژارو نەدەۋلەمەند .

خاۋەن فىراسىيە لىكارو
بارزگانىيە كەيدا.

*ئەسپ شەرىكە.

*ئەگەر بىننى ئەسپىك لەبەردەستىا
دەمرىت لەمالە كەيدا بەھىلاكدە چىت.

*ئەگەر زالبوو تواناى شكا بەسەريا
ناويانگىكى باشى دەبىت، ئەگەر
بازرگانبو خاۋەن ئەمانەتەو لەژيانيدا
دلىياو خۆشنىود دەبىت، ئەگەر
ئەسپكە رەشبوو پلەوپايەو
شكۆمەندى ئىجگار بەرزو بالا دەبىتو
لەدەستەلا ئىشدا بەتواناو دەبى.

*ئەگەر ئەسپكە خەنەبىو نەخۆشىو
رەزدارىيە چونكە ئەسپى فرىشتەكان
خەنەبىن، ھەرۋەھا (ئىبن سىرىن) رقى
لەئەسپى خەنەبى دەبۈۋە لەخەودا
دەيگوت: جەنگو شەپە، ئەگەر
ئەسپكە بەلك بەلكبو ئەۋە
ئارەزوۋە لەگەل دەستەلا ئىدارىيەك كەوا
خاۋىارو ئاۋاتەخاۋىزىيەتى، ئەگەر
سوارىبوو غارغارىنى پىۋەكردو ئارەقى
دەردا ئەۋە خەزو ئارەزوۋىيەك ھەمىشە
شۈپنى دەكەۋىتو لىتى جىيانا بىتتەۋەو
مالو سامانەكەى بەھدەر دەچىت
تىداۋ سەرىپچى ئەنجام دەدات.

*ئارەقىش ماندوبوونە لەگەل
سەرىپچىدا، ئەو سوارچاكەشى لەخەودا
دەبىنرىو ژەكەى دوۋگىانە كورنىكى
دەبىت.

*ئەسپ بۇ يەككە بىبىننى لەدورۋە
مژدەو شكۆمەندىو خىروچاكەيە.

*ئەگەر بىننى لەسەر ئەسپىك دىتە
خاۋەرۋە ئەگەر دەستەلا ئىدارىبوو كارو
رەفتارىك ئەنجام دەدات لىتى پاشگەز
دەبىتتەۋە، ئەگەر دابەزىو
بەجىيەپشتو خۆى بەكارىكەۋە
سەرقالكرد لەسەركار لا بىردىنەتى لەگەل
سەرشۈپىو ملكە چكردنى.

*ماين ژنىكى رەزدارى داۋىنپاكە،
ئەسپى شىتتىش پىاۋىكى شىتتە،
ئەسپى قىرسىچمەش خاۋوخلەچكە
لەكاروبارەكانىدا.

*سپىتنى پىشەسەرى ئەسپو كلكى
خاۋەن شكۆيانى دەستەلا ئىدارە،
ئەگەر درايە پال كورەكەى ئازاترىنيانە،
خاۋىو گىژىو كەمى جىموجوۋلىشى
جەنگو شەپە بۇ دەستەلا ئىدارو
دەستكورتىيەو زالبوۋنى دوژمەنە
بەسەريا.

*تۆربوۋنى موۋى كلكى ئەسپ
زىادبوۋنى ۋەچەى نىرىنەيە.

*ئەگەر بىننى كلكى لەبناپراۋە كورپو
شۈپنكەۋەكانى پىش خۆى دەمرن.

*ئەگەر ئەسپكەى سەرگەشىكرد
لەگەلىو خۆشى دەستەلا ئىدارىبوو
سەرگەردەيەكى رەزدار لىتى ياخى دەبىت
يامندالىكى بەخشندە، ئەگەر
بازرگانبو جىابوۋنەۋەى
شەرىكەكەيەتى لىتى بازدانى ئەسپىش
رىك و پىكى راۋوچوۋنە، خۆھلەدانىشى
بەدەستەتەتەننى پىداۋىستەكانە
بەشىۋەيەكى خىرا.

*ئەگەر بىنى لەسەر ئەسپەكەى
دېتە خوارەو و سوارى ئەسپىكىتر
دەبىت لە حال و بارىكەو دەچىت بۆ
يەككى دى، مابەنى نىوان ھەردو
حال و بارەكەش بەئەندازەى نىوان
ھەردو ئەسپەكەى.

*ئەگەر بىنى لەسەر ئەسپەكەى
دېتە خوارەو لەسەر كارەكەى لادەبرى و
يەككىتر دادەنرى.

*ئەو ەى خۆى بەسەر ئەسپەكەو
بىنى و بەدلى بىت دەجەنگى لەپىتاوى
خوداى.

*ئەگەر بىنى بەسوارى ئەسپەكەو ەو
رمىكى بەدەستەو ەو تەنگ بەخەلكى
ھەلدەچنى پىاويكە داوا لەخەلكى
دەكات و زورىان لىدەكات لەداواكرىندا،
ئەگەر چەكى پىبوو دوزمانى دەستىان
پىناكات.

*ئەگەر بىنى ئەسپەكەى نوقمەدەكات
يان يەككى دى سەرىدەبىت ياخود
بەر لافا و بكەو یت و بىبات نەخۆشك
دەمرىت.

*ئەگەر ئەسپەكەى كوړىكى لاوازیو
تىكەلبوونى كارو بارەكانىەتى
لەبژویدا.

*ئەگەر بەسوارى ئەسپىكى
مردو ەو بوو غەم و پەژارە رووى
تیدەكات بەلام قوتار دەبىت لى.

*ئەگەر بىنى ئەسپەكەى دەدو یت لەگەلى
سەرسام دەبىت لە حال و بارى خۆى.

*ئەگەر بىنى ئەسپەكەى لىدەخوړىت
داواى خزمەتگوزارى دەكات لەپىاويكى
رىزدارى شكۆمەند.

*ھىچ زىانىكى تىدانىيە ئەگەر مەردوم
سوارى ئەسپەكەى بىت لەشو ینى خویدا
نەبىت.

*ھەروەھا دەلین: ئەسپ ناویانگو
دەستەلاتداریكى بەناویانگە.

*ئەگەر بىنى سوارى ئەسپىكى بەلەك
بەكەك بوو لەبىداریدا ھاوسەرىنەبوو
ھاوسەردەگرى، ئەگەر لەگۆشتى
ئەسپەكە بخوات و خەبىنەر
دەستەلاتداریى زالدەبىت بەسەر
دوزمەكانىدا، ئەگەر بازركان بىت
سوود و قازانچ بەدەستدەھىت.

*ئەگەر بىنى ئەسپەكەى دەكوړىت نازو
نىعمەت و مال و ھىزو شكۆمەندى
بەدەستدەھىت.

*ئەگەر بىنى سوارچاكان دەفېن
بەئاسماندا نزیكە جەنگ و ھەرا
بەربا بىت لەنىوان پادشایان و فیتنەو
ناشوب لەو شارەدا بكەو یتەو.

*خواردنى گۆشتى ئەسپ
بەدەستەيتانى ناویانگىكى باشە لەنىو
خەلكىدا.

*ئەگەر سوارى ئەسپەكەى بىت
قاچەكانى لەئاسن بىت دەمرىت.

*ئەگەر بىنى رى لەئەسپەكەى دەگرى
بەھوى دنیاو ە سەرقالدەبىت
لەنویژكرىد و خوازیارى تەوبەو
پەشىمانىيە.

ئايىنى لىدەكات، ياخود ئو پياوه دەبىت بە شوئىنكەوتە يان شەرىك جىنشىن لە دوای خۆى، ئەگەر پياوئىكى نادياربوو دوژمنە بە ھەر ھالئىك بىت.

*ئەگەر بىنى ئاژەلئىكى ناديار پى پىدەدەئىت ياخود بەسەريا دەپوات لە دەستەلات و پلە و پایە و کاروپىشەى خۆى لادەبرىت و ملکہ چى و رسواىى و دەرەنجامى خراب رووى تىدەكات و خەلکى بە زوبانىان برىندارىدەكەن.

*ئەگەر سواری ماینئىك بىت ياخود بىت بە خاوەنى و رەبەن بىت ژئىكى رىزدارو داوئىنپاکى پىروژ دەبىت بە ھاوسەرى، ئەگەر جوانوى ھەبىت كورئىكى لى دەبىت، ئەگەر پياوھە ھاوسەردارىبوو ياخود يەكئىكبوو چاوەپى ھاوسەرگىرى نەدەكرد روو لە گوندو شوئىن و جىگەيەكى وىزانە دەكات و سوودو قازانجى لەو شوئىن و جىگەيە پىدەكات.

*ئەگەر ببىنئىت ماینەكەى دەمرىت ياخود دەدزىت يا وندەبىت گرى بژئوى دەكرىتەو.

*ئەگەر بىنى ئەسپەكەى نرکە نرکەدەكات رزق و رۆزى دەبوژئىتەو و مالو دارايى زیاد دەكات.

*ئەگەر بىنى شىرى ماین دەخوات ئەو دەستەلاتدار نرئىكى دەخاتەو لەخۆى و خىرى لىدەستگىر دەبىت.

*ئەگەر ببىنى مووى ئەسپەكەى زيادىكردووە مالو مندالى زياد دەكات،

*ئەگەر بىنى ئەسپىك دەكپى يا گوئدرىژئىك ياخود رەخنەى لىگىرا لەكاتىكدا پارەو سامانى لەدەستىدا دەھىتاو دەبىرد خىرىكى دەستگىردەبىت بەھۆى قسەو گوتهيەكەو كەدەيكات چونكە پارەو پوول قسەيە.

*ئەگەر بىنى پارەو بەھاكەى دەدات و ديارىنەكردو ھەلئىنەسوړاند خىرىكى دەستگىردەبىت و سوپاسگوزارى خۆيدەردەبپى.

*ئەگەر بىنى ئەسپەكەى دەفروشى واز لەكاروپىشەكەى دەھىنئىت بەويستى خۆى.

*ئەگەر بىنى ئەسپەكەى سەردەبپى و نايەوئىت گوشتەكەى بخوات بژئوى و ژيانى تىكەدەدات بەھۆى فەرمانزەواو. *ئەگەر بىنى ئەسپىكى ناديار دىتە نىو زەويەك يالانەو مالىك و خاوەنەكەى ناناسىت ئەو پياوئىكى رىزدار روو لەوشوئىنە دەكات.

*ئەگەر بىنى ئەسپىكى ناديار لەشوئىنى خۆى بەدەر دەكەوئىت پياوئىكى گەورە كۆچدەكات يان دەمرىت.

*ئەگەر رەوگە ئەسپىكى ببىنى غارغارئىدەكەن لەلای مالىك و دەچنە نىو زەوى و شوئىنئىك باران و لافاو روو لەو شوئىنە دەكات.

*ئەگەر بىنى لەگەل پياوئىكى نەناسراودا بەسواری ئەسپىكەو ن دەكات بەو پياووە داوايەكى دىيائى و

* که زتنی نه سپی بریندارییه
له دوزمنیکی لاوازه وه.

* نه گهر بینی نه سپییه کی گهره
له جهسته ی هاته دهره وه و لئی
دورکه و ته وه به لگه یه له سهر
که مبورونه وه واده ی ژیا نی.

* هه روه ها ده لئین: نه سپی مندال و
چاکه کردنه له گه لئان.

* هه روه ها ده لئین: به لگه یه له سهر
غم و په ژاره و گرتن و زیاده بوونی
نه خۆشییه ، خواردنیشی باسکردنه و
نه سپی گهره غه شم و قین و سزایه.

* نه گهر نه سپی دۆزی له جله کانی
درۆیه کی گهره ی له گه لدا ده کرئ.

* نه سپی نیو گه نم سزاو خه شم و قینه
چونکه له به لگه و نیشانه کانی
(موسا) بوو (سه لامی خوی لئیت).

(نابلسی) ده لئیت: له خه ودا دنیا یه
له گه ل مال و دارایی.

* نه گهر نه سپیکان له کراسی نویدابوو
نوئیکردنه وه ی دهسته لاته بۆ یه کیک
فرمانپره و ابیت یاخود مال و سامانیکه
خوازیاری زیاده بوونییه تی.

* نه گهر بینی نه سپییه کی پانکرده وه
چاکه ده بیت له گه ل منداله کانی.

* نه گهر بینی نه سپییه کی زیندوی
فرپدا کاریکی واژوی سوونه
جیبه جیده کات چونکه پیغه مبه ر (ﷺ)
ریگری لیکردوه.

* نه گهر بینی نه سپییه کی خوارد
غه بیه تی نه وان ه ده کات

نه گهر دهسته لاتداریوو سوپاکه ی زیاد
ده کات.

* نه سپی خه سینراو به لگه یه له سهر
خزمه تکارو به رده ست.

* ناژه لئی بی ری و شوین ژنیکی زیناکاره
چونکه چۆنی بویت ناوا ده چیت
به ریوه.

* نه سپی باره لگر نریکبوونه وه ی
چاره نووس و نه جلی نه وه یه که له خه ودا
سواریبوه، ده گونجیت لاوازی نه سپ
به لگه بیت له سهر لاوازی شکوو
پله و پایه.

نه سپی بالدار ی پیغه مبه ران (ﷺ):
نه وه ی له خه ودا ببینی ده کات
به پله و پایه یه کی به رزو بلند،
به شکومه ندی سه فەر ده کات و به هه مان
شیوه ش ده گه ریته وه یاخود
به شه هیدی ده مریت و گیانی ده سپی ری.

نه سپی شه تره نج: (نابلسی) ده لئیت:
بینینی له خه ودا به لگه یه له سهر
به لئیننامه ی پاره و دارایی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر
ده ستبرین و روکیشانی مردوو.

نه سپی: (نبین سیرین) ده لئیت: نه گهر
له جل و به رگی نویدابوو زیاده ی
نایندارییه، نه گهر له سهر زه ویوو گه لو
کۆمه لئیکی لاوازه، نه گهر
له ده وریه ری دابوو هاوه لایه تی
نه ته وه یه کی لاوازه کات به لام زیانی
پیناگه یه نن.

نەستىل گەر (نەستىل ناس) :

(نابلسى) دەلىت: بىننى بەلگە يە
لەسەر ئەوانەى ئاگايان لە حال و
باريانە.

* دەگونجىت بىننى بەلگە بىت لەسەر
ئاگادارى و دەرکە وتنى نهينى و قسەى
زىادە و گواستەنە وەى گوتەى راست و
ناپاست.

* دەگونجىت بىننى بەلگە بىت لەسەر
غەم و پەژارە، ئەوەى لە حالىكى
ئاوادا بىت بەلگە يە لەسەر
دەروولىکردنە وە.

* دەگونجىت بىننى بەلگە بىت لەسەر:

+ هاوسەرگىرى رەبەن.

+ جىابوونە وەى دوو هاوسەر.

+ مردنى نەخۆش.

+ سەفەر بۆ كەسىكى نىشتەجى.

+ قوتاربوونى دووگيان.

+ مژدە و ئاگادارى.

+ شوپىنكە وتنى سوننەت.

+ زانىارى و کردارى بەجى.

نەستىل (گۆم) : (نابلسى) دەلىت:

لەخەودا بەلگە يە لەسەر رەحم
كەشويتى مەنى و ئاوە، دەگونجىت
بەلگە بىت لەسەر مال و دارايى و كىسە و
كەنجىنە و سندووق و جەلەش.

* نەستىل بەلگە يە لەسەر هەر كەسىك

ئاگادارى نهينى بىت وەك شەرىك و كۆپ.

* نەگەر نەستىل زەيت ئاوى تىكرا

بەلگە يە لەسەر وەستان و خراپبوونى،

هەروەها نەگەر نەستىل ئاوىش

كە لە لىكدانە وەى ئەسپىدا باسما نكردن و
ئەسپى زۆرىش سزايە.

* ئەسپى مندال و كۆمە لىكى سووك و
دووزمانن كەوا لە نىوان خزم و كە سوكارو
براياندا دووزيانى دەكەن.

* نەگەر ئەسپىكى زۆرى لەجل و
لەش و لارىدا بىنى خىرو نازو نىعمەت و
فەروپىت و قوتاربوون لەسەر جەم غەم و
پەژارەكان بە دەستدەهينى.

* نەگەر ئەسپى بىنى پانیدە كرده وە
بەلگە يە لەسەر قوتاربوونى لە هەموو
غەم و پەژارە يەك.

* نەگەر ژمارە يەكى زۆر ئەسپى بىنى

بەلگە يە لەسەر نەخۆش يەكى

درىزخايان و زەرەر و هەژارى و كوشتن و

دەروولىکردنە وەى بە لادارو قوتاربوون

لە ناپەحەتى، نەگەر لەخە و بە ئاگامات و

وايدە زانى ئەسپىكان شوينى دەكەون

قوتارنايى.

* نەگەر ئەسپىكى لەجلەكانى كرده وە

درۆ يەكى گەورەى بە دەمە وەكراوە.

* نەگەر ئەسپى پىدا نووسا

كە ل و نەتە وە يەكى لاواز قسەى

پىدەلین.

* نەگەر ئەسپى خورخوړووى بۆ

دروستكرد داواى قەرزى لیدەكەنە وەو

خواردنى ئەسپىش بەلگە يە لەسەر

زالبوون بەسەر دوژمناندا.

(نابلسی) دەلّیت: چوونە نّیوی
لەخەودا چوونە نّیو ناپاکی و پلانە.
*ئەشکەوت: (نابلسی) دەلّیت: لەخەودا
دەلّیاییه بۆ کەسیک بترسی، ئەگەر
بینی هەلّیت لەدوژمنی هەتا خۆیکرد
بەئەشکەوتیکدا ئەو دەلّیادەبێت
لەدوژمنی بەپێی ئایەتی: ﴿ثَانِيًا اَنْ يَنْجِ
اَرْثَمًا فِي الْغَارِ﴾ (التوبة: ٤).
*ئەشکەوت ژنیکە بۆیەکیک کە بچیتە
نّیوی.

*زاراوەی (غار) کەوا بەمانای
ئەشکەوتدیت لە (غیرە) وە هاتوو.
*گەونجیت ئەشکەوت بەلگەبێت
لەسەر هاوپی و بەخت بەپێی چیرۆکی
(ئەبوبەکرێ صدیق) - رەزای خوای
لێبێت ..

*ئەگەر بینێ چوێ نّیو ئەشکەوتی
چایایەک پلانەدەگێڕێ لـدژی
فەرمانپەر وایەک یاخود پیاویکی تۆکمەو
بەهێز.

(نابلسی) دەلّیت: لەخەودا بەلگە
لەسەر ئەوێ مرقوف رووی تێدەکات وەک
پیشەواو باوک و مامۆستا و ژن و پیشە.
*بۆ کەسیکی بێکار بەلگەیه لەسەر
خزمەت و نزیکبوونەوە
لەفەرمانپەر وایان و خۆ قوتارکردن
لەناپەرەختی.

*گەونجیت بەلگەبێت لەسەر
شاردنەوەی کاروبار.
*ئەگەر خەوینەر نەخۆشبوو یاخود
زیندانیکرابوو لەهەمووی قوتاردەبێ،

زەیتی بینێ بەلگەیه لەسەر
دەولەمەندی خاوەنەکی.

*ئەستیلێ مزگەوت بەلگەیه لەسەر
پیشەواکە یان ئەوێ تەماشای
کاروبارەکانی دەکات.

*ئەگەر ئەستیلێکی بینێ لەشوینێک
کەوا نەدەگونجا بۆی بەلگەیه لەسەر
جنۆکە کەوا پەریوەتەسەر
خانەوادەکی یاخود ئەو شوینێی
ئەوانی تیا مۆلەبن.

*ئەگەر بیریکبوو بەئەستیل بەلگەیه
لەسەر میانەرەوی حالی خانەوادە،
ئەگەر ئاوی بیرەکە سوێربوو لەکاتی
بیداریداو لەخەودا چەوری و رۆن کەوتە
نّیویەو یاخود هەنگوین و شیر بەلگەیه
لەسەر دووگیانی هاوسەرەکی یان
زیادەیهکی بێشومار، مەگەر
خانەوادەکی لەخەودا تینوبن ئەوجا
بەلگەیه لەسەر عەمباری ئاوو
خانەوادەکی لەوانە کە دنیا
هەلّەبژێرن بەسەر قیامەتدا یان
زانیاریان هەیه بەلام کرداری پێناکەن.
*گەونجیت بەلگەبێت لەسەر نەبوونی
باران و بەخشینی مال بەهۆیهو.

*گەونجیت ئەستیل بەلگەبێت لەسەر
ناخیکی پارێزراو.

*هەرەها ئەستیل بەلگەیه لەسەر
ئاسانکردنی کاروبار و شکۆمەندی و
پلەوپایە بەرز مەگەر کەسیکی
دەموچاو هەلبەستراوی تیا بێت ئەوجا
بەلگەیه لەسەر دەلّیایی لەترس و بیم.

*دەگونجىت ئەلقە بەلگەبىت لەسەر
لەبەرکردنى شەرۋال.

ئەللاھونەكبەركردن: (ئابلىسى) دەلىت:
ئەللاھونەكبەركردن لەخەودا بەلگەيە
لەسەر ھەمىشە تەوبەکردن ، ئەگەر
بىنى لەخەودا دەلىت: (اللە اكبر) ئەوا
زالدەبىت بەسەر دوزمەنەكانىداو چاوى
گەشەدەبىت و خۆشى و شادى روى
تىدەكات يان رىزو شكۆمەندىيەك دىت
بەسەريا.

ئەمۇستىلە (ئەلقە): (ئىبن سىرىن)
دەلىت: ئەمۇستىلەو ئەلقە بەلگەيە
لەسەر ئەوھى ھەيەتى و تواناى ھەيە
بەسەريدا.

*ئەگەر ئەلقەيەك بىخەشى بەلگەيە
لەسەر ئەوھى ھەيەتى و تواناى ھەيە
بەسەريا.

*ئەگەر ئەمۇستىلەيەك بىخەشى ياخود
بىكېرى يان پىسى بىخەشى
فەرمانپەرۋاىي و دەستەلات
بەدەستدەھىنىت ئەگەر شاىستەبىت ،
چونكە مۇلك و دەستەلاتى (سولەيمان)
لەئەمۇستىلەكەيدابوھ ، ھەرۋەھا
پادشاىان مۆرەكەيان لەئەمۇستىلەو
ئەلقەيەكدايە.

*دەگونجىت لائەو مالىك بىت تىدا
نىشتەجى بىت ياخود بىى بەخاۋەنىو ،
نقىمەكەشى دەرگاگەى بىت.

*دەگونجىت ژنىك بىت و بىكات
بەھاوسەرى خۆى پاشان بىبىت
بەبەرپرسىارو گەرەى.

دەگونجىت تەمەندرىژ بىى و خىرى
زورى ئەمەش بەچواندنى لەسەر
چىرۆكى ھاۋەلاتى ئەشكەوت (أصحاب
الكهف).

ئەكاسىيا: (ئابلىسى) دەلىت:
جۆرەدارىكە و بىنىنى لەخەودا بەلگەيە
لەسەر رەزىلى و شەپو ئەنجامدانى
کردارو رەفتارى دۆزەخىەكان.

ئەلقە: (ئابلىسى) دەلىت: لەخەودا
ئائىنى ئىسلامە ئەگەر بىنى دەستى
بەئەلقەيەكەو گرتوۋە دەستى بەئائىنى
ئىسلامەو گرتوۋە.

*ئەلقە بەدەرگاۋە بەلگەيە لەسەر
دەرگاۋان ياخود سەگى پاسەوانى ،
ئەگەر ئەلقەكە لەزىپوۋيا لەزىو
بەلگەيە لەسەر شكۆمەندى و بەرزى و
مۇلك ، ئەلقەى دەرگاۋاش ۋەك
دەرگاۋان و پىغەمبەر وايە ، ئەوھى دوو
ئەلقە بەدەرگاۋەكەو بىنى قەرزى
دوۋكەسى لايە.

*ئەگەر بىنى ئەلقەى دەرگاگەى
دەرھىتا سەردەكات بەبىدەو كارىكى
داهىتراۋدا.

ئەلقەرىز: (ئابلىسى) دەلىت: لەخەودا
پارەيە ۋەك سەد ھەزار.

*دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر
سەرشۆپىو ، ھەلگەندنى لەشۋىتى
خۇيدا ملکہچىيە.

*تۈيكرەنەوھى يان شكاندنى
پارىزگارى و پاراستنى مال و دارايىيە
ياخود زانىارى.

مولك و دەستەلاتە و نقيمه كەشى
هەيبەتە و مۆرە كەشى رۆيشتنى
دەستەلات و فەرمانە لەگەل مال و
دەستەلات.

*ئەمۇستىلە فەرمان و رېگريپە ،
نەخش و نىگارى نۆيشى ويست و
ئومىدە .

*ئەگەر بينى مولك و دەستەلات
بەمۆرى ئو مۆر كراوە دەستەلاتىكى
كتوپرو خيرا بە دەستەهينيت .

*ئەگەر بينى ئەلقە و ئەمۇستىلە يەكى
زىوى لەپەنجە كرده بە هەر شيۆە يەك
ويستى وابو دەستەلات و فەرمانە وايى
بە دەستەهينيت .

*ئەگەر ئەلقە و ئەمۇستىلە يەكى
دۆزىيە وە مالى لەلاين عەجەمىيە كە وە
دەستەكە ویت ياخود كوپرىكى دەبيت
يا هاوسەر دەگرئ .

*ئەگەر نقيمى ئەمۇستىلە كەى
جوولايى وە دەستەلات و
فەرمانە وايىپە كەى دەپە ویتە وە و
تيا دەچيت .

*ئەگەر نقيمە كەى كەوت كوپرە كەى
دەمریت يان هەندىك لەمال و دارايى
تيا دەچيت .

*ئەگەر ئەمۇستىلە كەى
لە دەستەكە ندو فەرمانە واشبوو لەسەر
كار لادە برئ ، ياخود مولك و
دەستەلاتە كەى بەسەر دەچيت يا
ژنە كەى تەلاقە دات ، بۆ ژنیش مردنى

*دەگونجيت بردنە وەى ئەمۇستىلە
لەلاين خودا وەندە وە بۆ خواناس و
ئايندار دلتيايى بيت لەخرابە و زيان ،
بردنى ئەلقەش لەپىغە مېەر () ياخود
زانايەك مژدە بيت بە بە دەستەهينانى
زانبارى ، سەرچەم ئەوانەى باسى ليكرا
سەبارەت بە ئەلقەى زىو ، بەلام ئەگەر
زىپروو هيچ خيرىكى تيدا نىيە ،
هەروەها ئەگەر ئاسن يا مسبوو خيرى
تيدا نىيە چونكە خشلى دۆزەخىە كانه .

*هەروەها دەلّين : بەلگە يە لەسەر
باوك و ژن ياخود كپرىنى مال و خانوو
يان بە دەستەهينانى دەستەلات و
فەرمانە وايى ، ئەگەر زىپروو بۆ پياو
ملكە چى و سەر شۆرپيە .

*هەروەها گوتراوە : ئەگەر بينى
ئەمۇستىلە يەكى ئاسنى لەپەنجە كرده
بەلگە يە لەسەر خيرىك دواى ماندوبوون
بە دەستى دەهينيت ، ئەگەر لە زىپروو
نقيمى تيدا بوو باپىرە يە .

*ئەلقە و ئەمۇستىلەى بەتاليش
هەميشە خيرە ، ئەوەشى لەناوە كەيدا
نقيم يان شتىكى تيدا يە بەلگە يە لەسەر
فيل و تيرۆر چونكە شتىكى نهينى و
پەنهانى لەخۆگرتو .

*دەگونجيت بەلگە بيت لەسەر تەكا كردن
بۆ شتىكى مەزن و بەسود .

*ئەلقە و ئەمۇستىلەى دروستكراو
لەشاخ يان كەلبەى فيل بۆ ژنان باشە .

*هەروەها دەلّين : ئەلقە دەستەلاتىكى
گەورە يە ، ئەلقە و بازەنە كەى بنەپەرتى

ئوتومبىل و ئاژەل ياخود ژنو كورد
خزەمە تكار.

* ئەگەر چەندىن ئەمۇستىلەي بىنى
لەبازار دەفروشا فروشتنى مولى
خەلگى سەركردە و گەورەيە.

* ئەگەر بىنى ئاسمان ئەمۇستىلە
دەبارىنى لەمەلە دا منالى نىرىنە زور
لەدايكدە بىت.

* ئەمۇستىلە بۆ (عەرەب) ژنە.

* ئەمۇستىلەي زىر ژنىكە مال و دارايى
نەمابى.

* ئەگەر ئەمۇستىلەيەك بىكە
پەنجەتووتەي ، پاشان دايىكە نىت
ياخود بىكەتە پەنجەيەكى تىرى دەبىت
بەدەويت بۆ ژنەكى و ھانىدەدات بۆ
خراپە.

* ئەگەر ئەمۇستىلەيەي دەيكرە
پەنجە تووتەي جارېك لەپەنجەتووتەو
جارېكىش لەپەنجەكانى تىرىدا بىت
بىئەوئەي بىگورېت ھاوسەرەكەي
ناپاكى لەگەلدا دەكات.

* ئەگەر ئەمۇستىلەكەي بەچەن
درەمىك فروشت ياخود بەساوەر يان
بەرونى كونجى بەوتەي شىرىن يا پارە
لەھاوسەرەكەي جىادەبىتەو.

* نقىم كوپە ، ئەگەر نقىمى
ئەمۇستىلەكەي لەكانزايەكبور
دەستە لاتدارىكى خاوەن شكۆ مال و
مندال و ناوبانگى باشە بەمەرجىك
نقىمەكەي لەبەردى زەبەرچەدى بەنرخ و

مىزدەكەيەتى يان نىزىكتىن كەس
لئەوئەي.

* ھەرەھا دەلەين: ئەگەر مەروۇ
ئەمۇستىلەي لەپەنجەكرد شتىكى بۆ
نۆيدەبىتەو كەدەدرىتە پال
ئەمۇستىلەكە.

* ئەگەر بىنى ئەمۇستىلەكەي شكاوەو
بەتەنیا نقىمەكەي ماوئەوئە ناوبانگى
باش و شكۆيەتتە.

* ئەمۇستىلەي زىر بىدعەو كارى
ناپەوايە لەتەندەو خىانەت و ناپاكىيە
لەمولك و ژىردەستەكان.

* ئەمۇستىلەي ئاسن فەرمانرەواو
بەرپرستىكى ئازايە ياخود چاودىرو
ئاگادارە بەلام ھىواش و كەم باسە.

* ئەمۇستىلەي قورقوشم
دەستە لاتدارىكى لاوازو سستە.

* ئەمۇستىلەي دوو نقىم دەستە لاتىكى
دىارو شاراوئەي ، ئەگەر ئەمۇ
ئەمۇستىلەيە درايە پال بازركان
سوود و قازانجە ، بەلام ئەگەر درايە پال
زانبارى چارەسەرى خەلگى دىندارە بۆ
دنیاپەرستان.

* تەنگى ئەمۇستىلەو ئەلقە بەلگەيە
لەسەر پشودان و دەروولىكردەو.

* ئەگەر ئەمۇستىلەيەك بەئەمانەت
وەرېگرى دەبىت بەخاوەنى شتىك كەوا
نامىننەو.

* ئەگەر بوو بەخاوەنى شتىك ھىچكات
نەبوو بەخاوەنى وەك خانوو

به هاييت ، نه گهر فهرمانپه واييت نه وه
 نازاو گوستاخ و خاوه ن شکو هه يبه ته .
 * نه گهر لاييت ره وشت به رزو جوانه .
 * نه گهر نقيمه که ی موربوو
 دهسته لاتداريکی لاوازو بيپيزو رسوايه .
 * نه گهر نقيمه که ياقوتيکی سه وزبوو
 کورپيکی زانای تيگه يشتووی دهبيت .
 * نه موسستيله ی دار ژنيکی دوو پووه يان
 دهبيت به خاوه نی مولک و شت ومه ک .
 * نه گهر نه موسستيله يه کيدا به ژنيک نه وه
 مندالی دهبيت .
 * ده گيرنه وه پياويک ديت بۆ لای (نيين
 سيرين) و ده لیت: له خه ودا بينيم
 نه موسستيله که م شکا ، نه ویش وتی:
 نه گهر خه ونه که ت راستی نه وه
 له هاوسه ره که ت جيا ده بيت نه وه ، ته نيا
 سی ژورژی خاياند ته لاقيدا .
 * پياويکتر هات بۆ لای و وتی: له خه ودا
 بينيم نه موسستيله يه کم له ده سستدابوو
 ده می پياو ره حمی ژنانم پی مؤرکرد ،
 نه ویش وتی: تو بانگبژي ، له کاتي
 خويدا بانگ ناده يت له مانگی
 ره مه زانداو خه لکی له خواردن و
 ناره زووی شهرعی بيته شده که يت .
 * نه گهر بينی له سه ر قورپک مؤرکی ليدا
 نه و مؤرک بۆ ليدراوه له لايه ن خاوه ن
 نه موسستيله که وه ده سسته لات و
 فهرمانپه وایی پيده گات .
 * نه گهر بينی پادشا يا فهرمانپه وایه ک
 نه موسستيله که ی خوی پيداو کرديه

په نجه ی و شايسته بوو نه وه دهسته لات و
 فهرمانپه وایی به ده سسته هينييت .
 * فروش تني نه موسستيله ش
 جيا بوو نه وه يه له ژن .
 (نابلسی) ده لیت: نه موسستيله له خه ودا
 دانيایی و دهسته لات و هاوسه رو کوپو
 کرداره به پتي چؤنيه تي و
 ناوه پوک که ی .
 * به لگيه له سه ر ژن و مال و دارایی .
 * نه گهر نه موسستيله يه کی زير بينيت و
 هاوسه ره که ی دوو گيان بيت کوپي
 دهبيت .
 * نه موسستيله بۆ فهرمانپه واه لگيه
 له سه ر مولک و دهسته لات ، نقيمه که ی
 جيبه جيکردنی فهرمان و برپاره که يه تی ،
 نه خش و نيگاره که شوی ويست و
 خوازيه تی .
 * شکاندنی نه موسستيله به لگيه له سه ر
 ته لاقدانى هاوسه ر .
 * نه موسستيله و نه لقه کرپنی خانوو يا
 نوتومبيل يا خود نازه له يا
 به ده سته ينانی دهسته لاته .
 * نه گهر زيرپوو بۆ پياو ملکه چی و
 سه رشورپيه ، نه موسستيله ی زير نه گهر
 درايه پال پياوان خوشی و شادی
 به ديکردنه ، نه گهر درايه پال کوپ
 کورپيکی خوشه ويست و شيرينه .
 * هه ر پياويک نه موسستيله يه کی زيری
 هه بيت فهرمانپه واه کووت و به نديده کات
 يان ترس و بيم رووی تيده کات يا
 ناره حه تی و غم و په زاره يا خود

* ئەگەر بىنى ونىكردو شىتىكى
ناخۇش روودەكاته فەرمانپەر واییه كەى
ياخود ئەو حالەى كەوا تىدايه.

ئەمە كداری: (نابلسى) دەلئیت: بەلگە يە
لەسەر رزق و رۆزى و سودو قازانچ
بەتايىت ئەگەر يەككىيان لەكاتى
بىداريدا ئامادە بوو.

ئە نجامدانى كاری خیر: (ئىبن سیرین)
دەلئیت: ئەگەر بىنى كاری خیر ئە نجام
دەدات مال و سامان بە دەستدە هیئت:
* ئەگەر بىنى مال و سامانى
لەر زامەندى و گوپرایەلى خودایا
خەرجکرد مال و سامانى دەستگیر دەبى
بە پىئى ئایەتى: ﴿وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ غَيْرِ
يَوْفَ الْيَوْمِ﴾ (البقرة: ۲۷۲).

(نابلسى) دەلئیت: ئەگەر خیرى ئە نجام
نەداو لەجەنگدا بوو سەرناکە ویت، ئەگەر
بازرگانىه كى هەبوو زەرەردەكات تىیدا.
ئە ندادازە: (نابلسى) دەلئیت: لەخەودا
غەم و پەژارە و تۆمەت و شەپو زیانىتى
شەكەتکارە.

ئە ندادازیار: (نابلسى) دەلئیت: لەخەودا
بىنىنى بەلگە يە لەسەر و پیرانبوون و

مروفتیک لەکوپەكەى توپە دەبیت یا
لەر ئەكەى یا لە و بازرگانىه كى
ئە نجامیدەدات.

* هەر وەها دەلئین: ئەگەر ئەمۆستیلەى
دەستگەوت رۆنكى جوان و خیرۆمەندى
دەستگیر دەبیت یان گوپیستى خیریک
دەبیت شادو دلخۆشیدەكات.

* ئەگەر ئەمۆستیلە يەكى دوو نقیمى
لەپەنجە کردو يەكێك لە نقیمەکان بۆ
نیو دەستى و ئەوى تریشیان بۆ رووى
دەر وەبوو و نەخش و نىگارى هەر
يەككىيان جیاواز نەبیت لەوى دى دوو
دەستەلاتى پیدەدرى يەكێكى دیارو
يەكێكى ناديار.

* ئەگەر ئەمۆستیلە يەكى شیلان و مینا
لەپەنجە بکات هەژارى نامینیت.

* ئەمۆستیلەى سوله یمان - سەلامى
خوای لیبت هەر پادشاو فەرمانپەر وایەك
لەپەنجەى خۆیدا بىنى بەلگە يە لەسەر
فراوانبوونى مۆلك و دەستەلاتى و
نازادکردنى ولاتان و گەیشتن بەخواست و
هیاو، دەگونجیت لەپۆستى
فەرمانپەر وایی لا بریت پاشان
بگەریت وە بۆى.

* ئەگەر بىنى ئەلقە دەنیریت بۆ
کۆمەلێك و ئەوانیش بۆیدەگێرپنە وە لەو
کۆمەلە كچێك دەستنیشان دەكات
دواتر پاشگەز دەبنە وە لى.

* ئەگەر بىنى ئەمۆستیلە يەكى لەپەنجە
دەكەن دەستەلاتەكەى لیدەبەن.

+بیرکردنه وه له پـــروه ردگارو
به نده کانی.

*نه گەر له خه ودا مروڤ بزو باه لām
نه ندیشه و خه یاله کای دهرنه کوه
به لگه یه له سه ر:

+پوچه لپوونه وه ی به لگه کانی.

+ریگری و مهرگ.

+پوچه لکردنه وه ی جموجـــوول و
هه ستیاره کانی.

*هه روه ها نه وه ی نه ندیشه و خه یالی
له ده ستبدات له به رتیشکی خۆر یاخود
له بهر رووناکی چرا یان شه وقی ناودا
هه ربه و چه شنه یه.

*وابه سته بوونی بیرو نه ندیشه به سه ماو
هه لپه پکی به لگه ی درۆ بوختانه له گه ل
خواردنی مالی خه لکی به ناحه ق و درۆ
له گه ل خه لکی له دین و دنیا دا.

*قسه کردن له سه ر زوبانی که سانیترو
جوولانی به لگه یه له سه ر ناماده کردنی
جنتوکه و قسه ولیدوان له سه ر زوبانیان
یاخود فتنه و شه پو خراپه.

نه یوب (سه لāmی خوای لیبییت): (نیهین
سیرین) ده لیت: نه وه ی (نه یوب) ببینی
(سه لāmی خوای لیبییت) نه وا له نه فسی

شوینی ناوه دان و ناوه دانکردنه وه ی
شوین و جیگه ی ویرانه و کاول.

*نه گه ربینی له خه ودا بوه به نه ندازیار
ته مه ندریژده بی به هوی دریژی هیواو
به ده سه سه تهینانی سه سه کومه ندی و
فه رمانبه رداری و ریگری.

*ده گونجیت ببیت به ماره بر یان دادوه
یاخود شاعیرو بوژ.

*نه گه ر پادشایه ک بینی بوه
به نه ندازیار له سه ر زه ویدا ده بیت
به خاوه نی بانگه وازو زۆرو رینوما ییکراو
ده بیت له وه ی ده یكات.

*هه روه ها بینینی نه ندازیار به لگه یه
له سه ر ده وه له مه ندی دوی هه ژاری و
له شساغی دوی نه خۆشی.

نه ندیشه و خه یالی مروڤ له بهر روژدا:
له خه ودا به لگه یه له سه ر دنیا و ئال و
والابوونی، له گه ل جیاوازی حال و باری
دانیش توانی.

*ده گونجیت بینینی نه وه له خه ودا
به لگه بیت له سه ر:

+ته و به و رینوما یی.

+یه کتا به رستی.

لای گه وره پیاوان به باشه باسی ده کړیت.

* هـروهـا دهـلـن: بینینی به لگه یه له سر به لاو نه هامه تی و تاكو ته نیایی و مژده به سر به زری و پاداشت.

* نه گـر ژنـك له خـودا (نـیـوب) ی بینـی به لگه یه له سر دزینی مال و دارایی و به درکه و تنی حال و باری و دهره نجامی به خیر و باشه کوتایی دیت. * نه گـر نه خـوشـك بینـی دهرمـیت و په روه ردگار به زه یی پیدا دیتـه وه چونکه ناوی به زه یی له خو گرتـوه .

ی

نـیـحـرام به سـتن: (نـابـلسـی) ده لـیت: نـیـحـرام به سـتن بـو حـج یـان عـمره له خـودا به لگه یه له سر جیابونه وهی هاوسه ردار، خو نه گـر نه خـوشـبوو دهرمیت و له جل و به رگی دووراو بیبه ش ده بیـت ، نه گـر شـهـر نه گـیزو خـراپـه کـاریـو و لـیدـه بـریت بـو حـرام به تـایـبـه ت نه گـر له کـات و واده ی حـجـدا نه بوو ، یان رهنگی نـیـحـرامـه کـشی رهـش بـوو یـا عـوـرـه تی تـیـیدا به درکه وت.

خوی و مال و مندالی تالی ده چیت، پاشان خوداوه ند پاداشتی ده داته وه به زیاتر له وهی له ده ستیداوه به پتی نایه تی ﴿وَوَكُنَّا لَكَ اَهْلًا وَمِثْلَهُمْ مَعَكُمْ﴾ (ص: ۴۳).

(نابلسی) ده لیت: بینینی (نـیـوب) (سهلامی خوی لیتیت) به لگه یه له سر به لاو نه هامه تی و له ده ستدانی خا و خیزان و مال و دارایی و به خشینی نارامی و دانه خوداگرتن له سر ی. * ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سر نه وهی له ده سـتی دهرده چیت له مال و منال.

* ده گونجیت خه وین سویند بـخـوات و پیویستی به زاناو شاره زایه ه بیت پرسپاری لیتکات.

* نه گـر خـه وین نه خـوشـبوو چاکـده بیتـه وه دهردو نه خوشی له کول ده بیتـه وه یان ده گات به ویست و ناو اته کانی و دوعای گیرا ده بیت.

* نه وهی جل و به رگی نه و بیوشیت به لاو نه هامه تی رووی تیده کات و دهردو نه خوشی ده گرت پاشان هـموو نه و نه هامه تی و نه خوشیانه دهره ویتـه وه و

* نه گەر په نجهی شه هادهی وشکبوو
کوږه کهی ده پیکری و ، نه گەر په نجهی
ناوه راستی وشکبوو خوشکی
ده پیکری و نه گەر په نجهی شه هاده ییوو
کچه کهی ده پیکری و نه گەر په نجهی
که وړه ییوو دایک و خانه واده که یه تی.

* هه روه ها ده لټن: گفتو به لا له ده ستدا
به لگه یه له سهر روودانی گرفت له نټوان
براداو په نجه کانیش براو کوپن.

* هه روه ها نه گەر بینى ده ستی راستی
تووشی نیفلیجی هاتوه برژیوی
په کیده که ویت و ده وه ستی.

نیفجیل: هه رکه سیك له موسولمانان
بینی نیفجیلکی به ده سته وه یه
گوشه گریو یه کلایى ده بیت وه بؤ
به ندایه تی و په ریز ده کات له دنیا و رو
له زهد و ته نیایى ده کات.

* نه گەر پادشاو ده سته لاتداریوو
زالده بیت به سهر دوژمنه کانیدا.

* ده گونجیت بینى نیفجیل به لگه بیت
له سهر درو بوختانکردن بؤ ژنى
میرددار.

* ده گونجیت له شهرو پیکداداندا زالبیت
نه گەر دادوهر بیت ، خو نه گەر

بینى سیاسه تمه دارى و ره وانبیژى
پیده به خشرى ، هه روه ها و تراوه:
مزگه وت دروستده کات یان داده نری
به سه ره رشتیاری به پتی ثایه تی: ﴿وَإِذْ
يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ
وَإِسْمَاعِيلُ﴾ (البقرة: ۱۲۷).

وتراویشه: نه وهى (نیسماعیل) بینى
نارچه تی له باوکیه وه پیده کات پاشان
خوداوه ند ناسانى ده کات له سهرى.

(نابلسی) ده لټت: نه وهى له خه ودا
بینى ره وانبیژى و پله و پایه ی
پیده به خشریت ، یان مزگه وت بنیاد
ده نى.

* ده گونجیت بینى به لگه بیت له سهر
نه وهى موقوفك په یمانكى راستى پى
بدات.

نیفلیجى: (نابلسی) ده لټت: نه گەر
بینى هه ردو ده ستى تووشى نیفلیجى
هاتوون گوناھىكى که وړه وه زن
نه تجماده دات، نه گەر ده ستى راستى
تووشى نیفلیجى هاتبوو له که سیکى
بیتاوانده دات و سته م له لاوازو
زه بوونیکده کات، نه گەر ده ستى چه پى
تووشى نیفلیجى هات براو خوشکی
ده مرى.

ئىسكگر تته وه: (نابلسى) ده لىت:
نزيكيه له هه ژاران وه به لىبورده يى و
به رزكر دنه وه ي پله وپايه و ملكه چى بۆ
خاوه ن شكۆ.

ئىسكگر وه: (پزىشكى ئىسك و جومگه):
(ئىبن سىرىن) ده لىت: فه رمان په وايه كى
خاوه ن پىشه يه و حق و ماف
رىكده خات و دادوهر جىگىر ده كات و خىر
له سهر ده ستىدا جىگىر ده بىت.

*ته گهرىنى زامىك له گه روويدا
هه لتوقى و وه سستا له سهر
ئىسكگر وه يه ك به تاسسـن
برىنه كه بكاته وه هه تا سهر جه م كىم و
زوخمى لىده ربىت، به لگه يه له سهر
كه واهىدان و پاراستنى گهر دن و
قه رز دانه وه و ده رووى خىر له سهر
ده ستى.

*ته گهرىنى جومگه كانى يان
ئىسكه كانى له يه ك جىابوونه وه
ئىسكگر وه يه ك به يه كى وه
نوو سانده وه بۆى و له شو لارى
ته ندروست و ساغبوو به لگه يه
له سهر نه وه ي جل و به رگى ده بات بۆ
به رگدروو.

شاهىد بوو شه هاده ي درق ده دات يان
قسه له سهر باسو و خواستك ده كات
په يوه ندى به وه وه نىيه، نه گهر
نه خۆشبوو چاكده بىته وه.

*هه روه ها ده گونجىت بينىنى
به لگه بىت له سهر زانستى نه ندان يارى
يا خود فىر بوون له سهر ده ستى زانايان.
*ده گونجىت بينىنى به لگه بىت له سهر
كتىب يا خود گورانى بىژو وىنه گر.

ئى

ئىره يى بردن: (ئىبن سىرىن) ده لىت:
ئىره يى بردن زىانى ئىره يى به روه
سوودىشه بۆنه وه ي ئىره يى پىده به ن.
(نابلسى) ده لىت: ئىره يى بردن
بۆ خاوه نه كى به لگه يه له سهر
هه ژارى و نه دارى، ده گونجىت
به لگه بىت له سهر سىنه پىسى و
خۆ به زلزانىن و جادوو شه پ، بۆ ئىره يى
پىتراویش زياد بوونى رزق و رۆزىيه.

ئىسقان: (ئىبن سىرىن) ده لىت: نه گهر
بينى بوه به ئىسقان به چه شنى
له شو لارى له شىوه ي خه لكى رۆر
كه ووره تريبوو به لگه ي مردنيه تى.

بۆ يەكك بېيىنى : ﴿ فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ
لُخْمًا ﴾ (المؤمنون: ۱۴).

*ھەرۈھ ئىسك بەلگەيە لەسەر
كۆلەكەو سەرچاۋەي مالۋ دارايى.

*ئىسك بەلگەيە لەسەر كارى مەزنو
گەرە ، ئەۋەي بېي بەخاۋەنى ئىسك
دەبىت بەخاۋەنى ئازەل ياخود دەبىت
بەخاۋەنى مالۋ خانوو ئازەل يان
دەبىت بەخاۋەنى مالۋ خانوو چونكە
ئىسك ۋەك بىنا وايە.

*ئىسكى مۇۋ بەلگەيە لەسەر ئەۋ
مالۋ دارايىيەي حالۋبارى پىدەچىت
بەپىۋە ۋەك ئازەلۋ كشتوكالۋ ھەموو
ھۆكارىكى بۆيۈي.

*ھەرۈھ بەلگەيە لەسەر ئەۋ بىنايەي
مالۋ سامانى پى بەرزەبىتەۋە لەگەل
ئەۋەي مۇۋ پىدەچىت بەپىۋە ۋەك
ھاۋسەرو مندالۋ ئازەلۋ...

*ئەگەر ئىسك لەخەۋدا شكا ياخود
رەشداگىرسا ، ئەۋەي بەلگەيە لەسەرى
دەمرى ئەگەر نەخۆشبوو بەلام ئەگەر
لەشساغبوو نامرىت.

*دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر
بەمەزنگرتن، ئەگەر ئىسكەكەي زىربوو

*ئەگەر لەدەستى راستدابوو
ئىسكگرەۋە كارى لەسەرکرد پياۋىك
بەچاكەي ناچارىدەكات، ئەگەر
لەقاچىدابوو يان لەقاچىكدا لىكدانەۋەي
بەۋ چەشنەيە مەگەر خاۋەن ئازەل يان
ئوتومبىل بىت ئەجا دەگونجىت
رووداۋىك بىت بەسەريا.

(ئابلىسى) دەلىت: بىيىنى لەخەۋدا
بەلگەيە لەسەر بەمەزن دانانۋ
ھەنگاونان.

*ھەرۈھ بەلگەيە لەسەر:

+غەمۋپەژارە.

+ئەندازيان.

+ساختمان.

+بەخشندە بۆ ھەژاران.

*ئەگەر لەخەۋدا چارەسەرىكرد
يارمەتى ستەمكاران دەدات لەسەر
ستەمكەيان.

*ھەرۈھ بىيىنى ئىسكگرەۋە بەلگەيە
لەسەرئەۋەي خىر لەسەر دەستى ئەۋدا
روودەدات.

ئىسكى ئازەلۋ مۇۋ: لەخەۋدا مالۋ
داريىيە كەدەدرىتەپال ئەۋەي ئىسكى
دراۋەتەپالۋ بەلگەيە لەسەر داپۆشىن

ئیش و ئازار: (ئین سیرین) ده‌لئت:
ئیش و ئازار په‌شیمان بوونه‌وه‌یه
له‌گوناهو تاوان.

*ه‌روه‌ها ده‌لین: نه‌گر بینى
پشوویداوه ماندوو ده‌بیت و ماندووون و
هیلایى و پشودانه.

(نابلسی) ده‌لئت: نه‌گر ددانىكى ئیش و
ژانى تیا‌بوو گویى له‌گوتیه‌كى
ناریکده‌بیت له‌که‌سیكى نزیکى و
ددا‌نه‌که ده‌دریت پال خراپى مامه‌له
ه‌تا سکا‌لو شکاتى لیدروست ده‌بیت ،
ده‌گونجیت ئازارى گ‌ردن و مل
به‌لگه‌بیت له‌سەر ئه‌وه‌ی ناپاکى له‌گه‌ل
ئه‌سه‌پ‌رده‌و ئه‌مانه‌ت‌کرده‌و به‌جیتى
ناهیتت تا سزاو خه‌شمى خویى به‌سه‌را
دا ده‌به‌زى.

*ئیش و ئازارى سک به‌لگه‌یه
له‌سه‌ره‌وه‌ی مال و سامانى
له‌سه‌رپ‌چیدا به‌گه‌پ‌خستوه‌و په‌شیمان
لێ.

*ه‌روه‌ها ده‌لین: ئیش و ئازارى سک
به‌لگه‌یه له‌سەر ته‌ندروستى خزم و
که‌س و کارو خانه‌واده.

یان گه‌وره‌بوو به‌لگه‌یه له‌سەر به‌مه‌زن
زانینى خاوه‌نه‌که‌ی.

*بینینى ئیسقان به‌لگه‌یه له‌سەر
خراپى بۆچوون.

*بینینى ئیسک به‌ته‌نیا به‌لگه‌یه له‌سەر
جل‌وبه‌رگى نوێ.

*ده‌گونجیت بینینى ئیسقان به‌لگه‌بیت
له‌سەر کۆکردنه‌وه‌ی داروپه‌ردوى و
بیناو ساختمان.

*ده‌گونجیت بینینى ئیسقان به‌لگه‌بیت
له‌سەر ده‌رخستنى نه‌ینى و ئاگاداربوون
له‌کاروبارى په‌نه‌ان و نه‌ینى.

*نه‌گر ئیسقانى بوو به‌ئاسن له‌خه‌ودا
نه‌خۆشیه‌كى گه‌وره‌ ده‌گرێ یان زۆر
به‌لاو نه‌هامه‌تى رووى تیده‌کات و
ئارامده‌گرێ له‌سه‌رى.

*نه‌گه ئیسقانى له‌(عاج)بوو به‌لگه‌یه
له‌سەر پرپوونى له‌حه‌رام.

*ده‌گونجیت ئیسقان به‌لگه‌بیت
له‌سه‌ردارو دره‌ختى به‌ردار چونکه
تویکلى هه‌یه‌و به‌روبومه‌که‌شى مرۆف
سوودی لێ‌وه‌رده‌گرێ.

*ه‌روه‌ها ئیسقان به‌لگه‌یه له‌سەر له‌ش
ساغى و نه‌خۆشى.

* نیش و نازاری ناوک به لگه یه
له سهر نه وهی به خرابی مامه له لگه ل
هاوسه ره که ی ده کات.

* نیش و نازاری دل به لگه یه له سهر
خرابی نه پنی له کاروباری ناینه که ی.

* هه روه ها نیش و نازاری جگر به لگه یه
له سهر خرابی له لگه ل کوردا.

* نیش و نازاری سپل به لگه یه له سهر
خرابی مال و سامان که وا ژین و بژیوی
مال و خانه واده ی پیوه یه، نه گهر نیش و
نازاری زیاده کړد تا له لیواری مهرگ
نزیک بوه وه به لگه یه له سهر رویشتنی
ناین.

* نیش و نازاری گورچيله به لگه یه له سهر
نزیک بونه وهی چاره نووس و نه جال
چونکه گورچيله وه ک روح وایه.

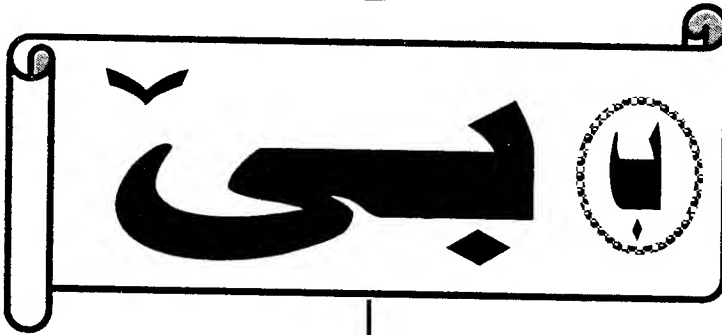
* نیش و نازاری پشت به لگه یه له سهر
مردنی براک ی، هه روه ها ده لپن:
نیش و نازاری پشت لیکدانه وهی
ده گه ریته وه بڼ نه وهی په ناو پشتگیری
پیاوه له کور و باوک و سهر وک و هاوړی،
نه گهر پشتی چه مابویه وه به لگه یه
له سهر هه ژاری و پیری.

* نیش و نازاری قاچ به لگه یه له سهر
رویشتن له گوړپایه لی په روه ردگاردا،
گوتراویشه: نیش و نازاری قاچ به لگه یه
له سهر زوری مال و سامان.

* نیش و نازاری نامرزی نیرینه به لگه یه
له سهر خرابی وون له لگه ل نه ته وه و
کومه لیک که وا به خرابه باسیده که نو
دوعا و نرای لیده که ن.

نيسواره (سهره تاي شهو): (نابلسی)
ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سهر
ده سترپین و درو سهره لدانی فتنه و
له خوبایبون به پنی نایه تی: ﴿وَجَاءُوا
أَبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ﴾ (یونس: ۱۶).

* ده گونجیت بینینی نیواره له خه ودا
به لگه بیت له سهر یادو زیکری خوا
به پنی نایه تی: ﴿وَسَيُخَیَّرُ بِكَ رَّبُّكَ
بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ﴾ (غافر: ۵۵).

با

باپیر: (نابلسی) ده لیت: نه گهر
له خه ودا بینی بوه به باپیر ته منی
دریژده بیت و پله و پایه ی به رزده بیت هوه،
باپیریش له خه ودا له جیتی باوکه،
لیکدانه وهی وهك نه وهیه که له باوکدا
باسکراوه، ده گونجیت باپیری بمریت
له خه ودا و نه مهش لاوازکردنی هه ولو
تیکۆشانیه تی.

باتیکهر: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
وه زیره چونکه ناگر ده سته لات،
بینینی باتیکهر به لگهیه له سهر:

+ زیندوکردنه وهی یادو باسو چاره سهر
بو نه خوش.

+ گه پانی رزقو رۆزیه.

+ بو ژنی دووگیان مندالی نیرینه.

باج کۆکردنه وه: (نابلسی) ده لیت: باج
کۆکردنه وه له خه ودا به لگهیه له سهر
به زۆر زه کاتدان، نه گهر خۆی
باجگریوو ده گونجیت به لگه بیت له سهر

به رزبونه وهی پله و پایه ی یاخود
هۆکاریك بیت مۆله تی تاییه ت و گشتی
پیوه ربگریت وهك هه مام و هاوچه شنی
نه وه.

باجگر: (نابلسی) ده لیت: بینینی باجگر
به لگهیه له سهر قه رزدانه وه و پۆلیسو
نۆینه رو قسه هه لگرو نه مانه تپاریژ.

هه روه ها ده لیت: له خه ودا پیاویکه
خۆی هه لده قورتینی له مال و سامانی
که سانی دیکه دا.

* بینینی باجگر به لگهیه له سهر
ته نگه شه و ناخۆشی و خراپه و نه وهی
خوداوه ند گوناھی پیده سپرته وه.

باخ (بیستان): (ئین سیرین) ده لیت:
باخ و بیستان به لگهیه له سهر ژن چونکه
ئاو ده دریت و دووگیان ده بیت و مندالی
ده بیت.

* نه گهر باخه که ژنبوو کوپو مالو
دارایی و به رو بوومه.

له به هه شت و نازو نیعمه تدایه ، نه گهر
نه خوشبوو ده مریت و رووبه باخ و
بیستانی نادیار ده چیت ، نه گهر
جه نگاهه رو تیگوشه ربوو شه هیدی
به ده ست ده هینیت به تاییت
له خه وه که یدا ژنیکسی بینوی و
بانگیده کردو شیری خوارده وه یان
هه نگین له رووباره کانی و ،
به رووبومه که شی له و به رووبومانه
نه ده چوو که دیبوی ، نه گهر به وچه شنه
نه بوو و خه ونه که ی به لگه نه بوو له سهر
شه هیدبون ته ماشای حال و باری
ده کریت و نه گهر ره بن بوو ژن
ده هینیت و ده چیت له لای و جوته ده بیت
له گه لی و نه و خوشیه ده بینیت
که له باخه که دا دیبوی و به پیتی
خه وه که ی خیر و شه پ ده بینی .

* نه گهر خه وه که ی له کوتایی روژگارو
کاتی گه لاهه لوه رین و نه مانی
به رووبومدا بوو هه ژاری و حالی نابهجی
رووی تیده کات و ته ندروستی روو
له خراپه بیت .

* نه گهر له سه ره تایی روژو کاتی
به رووبوم و به ره مهیتاندا بوو
به پیچه وانهی حالی پیشوه وه ده بیت .

* نه گهر یه کیگ نه وه ی بینی که ژنیکسی
هه بوو دلی به جوانی و ماله که یا چوبوو

* باخی نادیاریش به لگه یه له سهر
قورنایی پیروژ ، چونکه وه ک بیستان
وایه له دیدی بینه ردا به رده وام
له به رووبومه که ی سود و ده رده گری .

* ده گونجیت باخی نادیار به لگه بیت
له سهر به هه شت و خوشیه کانی چونکه
عه ره ب به به هه شت ناوی ده بات و
هه روه ها په روه ردگار به وچه شنه
ناویده بات به نایه تی : ﴿يُودُ أَحَدَكُمُ
اَنْ تَكُوْنَ لَكَ جُنَّتٌ مِّنْ تَخِيْلٍ وَّاَعْتَابٍ
تُجْرِي مِّنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ﴾
(البقرة: ۲۶۶) .

* ده گونجیت باخ و بیستان به لگه بیت
له سهر بازار یان به لگه بیت له سهر مالی
شایی ، داره که ی سود و
به رووبومه که شی خوارده که یه تی .

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر هه موو
شوین و جیگه و ناژه لیگ سودی
لیوه ریگری وه ک حانوت و خان و هه مام ،
چونکه داری نیویاخ وه ک گرییه ک وایه
بو خاوه نه که ی یان خزمه تکار له گه ل
ناژه لی جورا و جوری خاوه ندار .

* ده گونجیت باخ به لگه بیت له سهر مالی
زاناو فه رمانپه وای ریخه ری نیوان
سه رجه م خه لکی .

* نه وه ی له باخیگدا بوو ته ماشای حال و
خه وه که ی ده کری نه گهر مردوبوو

ده چيټه لای ژنيك نه گهر باخه كه
نادياربوو، وه گهرنا ده چيټه لای
ژنه كه ی به چه شنی حه رام وهك نه وه ی
له دواوه بچيټه لای یان له كاتی عاده ی
مانگانه یان دواى ته لاق خواردن و
كه و تنی سوینه كه ی.

* هه روه ها ده لئین: باخ و میوو باخچه
بریتییه له دواوی لیخوشببون،
باخچه ش هاوسه ری پیاوه به پئی
جوانی میوه كانی و به میزیان له گهل
به روبووم و ناواخیان و، زبری و ره قی
لاسكه كانیش قه له وییه و درژى
ته مه نیانه و فراوانیشی گوشادی دنیا یه،
نه گهر بینى میویك به ری ژور گرتووه
دنیا ناوه لاو فراوان ده بیټ، نه وه شی
بینی ناودیتری باخه كه ی ده كات
ده چيټه لای خیزانه كه ی.

* نه وه ی ده چيټه باخیكى نادیارو
ده بینى گه لاكانی هه لوه ریوه
خه م و په ژاره رووی تیده كات، نه وه ی
باخه كه ی به وشكبووی ده بینیت خوی
له چوونه لای ژنه كه ی ده پارژیت.

(نابلسی) ده لئیت: باخ له خه ودا دواوی
لیخوشببونه، لیخوشببونیش باخه،
نه وه ی بینى ناودیتری باخه كه ی ده كا
ده چيټه لای ژنه كه ی، نه گهر باخه كه ی
به وشكبووی بینى ژنه كه ی گوشه گیره

به پئی نه و دوو واده و كاته ی پئیشوو
هه لیده سه نگیټنى له گهل گوتو و
ناو خواردن و خواردن ی به روبووم و جوت
بوون له گه لیدا.

* نه گهر یه كيټك باخیكى دی و كاری لای
فه رمانڤه وابوو به لگه یه له سه ر دواوی
كاروباره كه ی و بیبه شبوونی له مافی.

* نه و به روبوومه شی ده ی چنیټه وه
له خه ودا به لگه یه له سه ر خیر یان شه ر
به پئی لیكدانه وه ی به روبووم.

* نه وه شی خوی ببینی له گهل
كۆمه لیكدان كه هاویه شی بن له بازارو
پیشه كه یدا نه و باخه بازاره كه یانه و
به لگه یه له سه ر دوووی و بازار ساردی
به هه ردو و كاته كه.

* هه روه ها نه گهر خیر و شه ری تیا
به دیگر ده گه پیته وه بۆ خوی مه گهر
نه وه به دیبكات كزنگرتیه كه یان
خزمه تكارىك میزی تیا بكات یاخود
ناوی بداتی له سه رچاوه ی به كینكیتر یا
بیری یه كینكیتر نه و كاته پیاویكه ناپاکی
له گهل ده كات له خانه واده كه یدا و
ده سستی له گهل هاوسه ره كه یدا
تیكه لكردوه.

* نه گهر خوی بكه ربوو له و باخه داو
میزه كه ی خوینبوو یاخود
له ده ریایه كیتره وه ناوی له به ر ده پویی

* ده گونجیت باخ به لگه بیت له سر
 شوینی بانگکردنی میوانه کانی ناھنگی
 ژنھینان که تئیدا خواردنی جوراو جور
 دروست ده کریت یاخود به لگه بیت
 له سر مائی فرمانپره وا که تئیدا
 سه ریانو نه فسه ری پله جوراو جور
 کزده بنه وه.

باخچه (باخ): (شین سیرین) ده لیت:
 باخچه یه کی نادیری ناوازه که وا
 به هه میشه سهوز ناوزه ده کری
 به لگه یه له سر نیسلام به هوی شه وقو
 پرشنگیه وه، پیغه مبه ری خوا (ﷺ) به م
 چه شنه لیکیدلوه ته وه، ده گونجیت
 له نیسلامدا به لگه بیت له سر هه موو
 شوینیکی خوشو چاک و جیگه یه ک
 دوعاگزی په روه ردگاری تیدا
 نه نجامبدات وه ک گلکوی پیغه مبه ر
 (ﷺ) و نه لقی زیکرو یادی خولو شوینی
 پیاوچاگان به هوی فرمانیشتی
 پیغه مبه ر (ﷺ) که ده فهرمویت: "له نیوان
 گوپی من و دوانگه که مدا یه کیک
 له باخچه کانی به هه شت هه یه یاخود
 چالیک له چاله کانی دوزه خ".

* ده گونجیت باخچه به لگه بیت له سر:

+ قورنان.

+ هه موو کتیبیک دانایی و زانایی
 تیدابیت، نه مهش له و ته یه وه هاتوه

له شوه که ی، خژنه گه ر باخه که ی
 یه کیکی تر ناویدا نه و ناودیره خیانه ت و
 ناپاکی له لگه لده کات ده رباره ی
 ژنه که ی، نه وه شی روو له باخیکی نادیار
 بکات و ببینی گه لا کانی هه لوه ریون
 خه م و په ژاره رووی تیده کات.

* نه وه ی له خه ودا روویکاته باخیک و
 چوونه که ی له کاتی به رووومد ابیت
 به لگه یه له سر خیره رزق و کرداری
 چاکه وو ژنھینان و منال، به لام نه گه ر
 چوونه که ی له کاتی به روووما نه بوو
 کاتیکبوو گه لا ده وه ری به لگه یه له سر
 به ده رخستنی حال و بارو قه رزاری و
 ته لاقدانی ژن و له ده سستانی منال،
 نه گه ر نه وه ی روویکردبووه باخه که
 مردوبوو له به هه شتدلیه، نه گه ر به سر
 زیندوبوو ده گونجیت سته مکاربیت و
 ناینی لاوازو سستبیت و متمانه ی
 پینه کری، نه گه ر ده سته لاتی به سر
 باخه که دا شکا پله وپایه و شکومه ندی
 به ده سست ده هینیت، وه گه ر نا
 زیاده په وده بیت.

* ده گونجیت چوونه ناو باخ به لگه بیت
 له سر ژن و منال و مال و دارایی و
 خوشگوزه رانی و ره وانه وه ی خه م و
 په ژاره.

که ده لئیت: "کتیب باخچه ی دانایان و گهستی زانایانه".

* ده گونجیت باخچه به لگه بیت له سهر به ههشت، نه وهی له باخچه یه ک بجیته دهر وه بۆ ژونگیك یاخود زه وییه کی رهش یا سوتماککراو یان زه وییه کی پر له دووپشک و مار یان خۆله میتش و زبل یان که وتنه نیوده ریاوه ته ماشای حال و باریده کرئ نه گهر مردوو بوو له بری به ههشت دۆزه خسی پیده به خشرئ و له بری نازو نیعمهت سزاو خه شمو قین، نه گهر موسولمانیکی زیندوو به دیکرا به دهرده که وئ له نیسلام به بیباوه پی بیدعه یاخود به گوناھی گهره وگران.

* نه گهر یه کیک خۆی له باخچه یه کدا به دیکردو سه وزه و به رو بوومی ده خوارد یاخود کۆیده کردوه نه گهر له رۆژانی (حهج) دابوو یان بانگبژی تیداوو نه وه (حهج) ه، نه گهر له (مهککه) بوو ئومیده وار بوو زیاره تی گۆپی پیغه مبه ر بکات بۆی به دی دیت و زیاره تی گۆپی پیغه مبه ر (ﷺ) ده کات، سه رباری نه وهش چی کۆده کاته وه و ده یخوات پاداشته بۆی.

* نه گهر بیباوه پیک نه وهی بینى نه وه موسولمانده بیت و سینه ی ئاوه لاو

فراوانده بیت بۆ وه رگرتنى نیسلام، نه گهر گوناها بار بوو ته وه ده کات و پاشگه زده بیت وه، نه گهر زانسته روه رو قورئان خوینبوو به نه ندازه ی خواردن و کۆکردنه وهی ده بیت، وه گهر نا نه وه پاداشتی کاریکه له رۆژه کی یان شه وه کهیدا ئاماده ییوه وه ک چون بۆ نوێژی ههینی یا نوێژی مردوو نه جامدان یاخود سهردانی گۆپی پیاوچاکان.

(نابلسی) ده لئیت: نه وهی باخچه ی سه وز ببینیت له خه وداو ناواخنی نه زانیت نیسلام و ئاینه، هه موو سه وزاییه کیش له سه رزه ویدا هه ر به و چه شنیه.

* نه گهر باخچه یه ک ببینی که میك زهره ری پیده گات.

* نه گهر مردویه کی بینى له باخچه دا خه لاته له به هه شتدا به ده سستی ده مینیت.

* باخچه به لگه یه له سهر :

+ دنیاو جوانکاریه کانی.

+ هاوسه رو مال و سامان.

باخچه ی مال: (نابلسی) ده لئیت:

به لگه یه له سهر پاکیزه یی ژن و پیاو به ره رچدانه وهی گومان و دوودلی له باره ی مال و مندا له وه.

(نابلسی) ده لیت: نه گه ر دانه ویله ی
باده دا فره منی جیه جیده کری، نه گه
نه وه ی لولیده کرد نه ستوربوو به لگه یه
له سه ر سه فره رو سوو دمه ندبوون.

* نه گه ر بادانه که بوی ناسانبوو
سه فره که ی ناسانده بی.

* نه گه ر بینی ریشی باده دات و ده ی کات
به پت به رتیل وهرده گری یان گه واهی
به تال و پووجه لده دات.

* ده گونجیت په تبادان به لگه بیت له سه ر
به ستنی کاروبار یان شه ریکایه تی
یاخود هاوسه رگری.

باران: (نبین سیرین) ده لیت: باران
به لگه یه له سه ر سوژو به زه یی خوایی و
ناین و ده رووی خیری، هه روه ها
به لگه یه له سه ر قورئان و دانایی، چونکه
باران بژیوی زینده وهران و ژيانده وه ی
زه وی تیدایه ، له گه ل له ده سندان و
تیاچوونی خه لکی و ئاژهل و
زینده وهران.

* هه روه ها به لگه یه له سه ر فره رو پیت و
خوشحالی و هه رزانی و ده وله مهندي ،
چونکه هؤکاری نه وه یه .

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
کاره سات و رووداو له ناسمانه وه وه ک
کولله یان سه رماو ره شه با به تاییه ت
نه گه ر ناگری له گه لبوو یاخود ئاوه که ی

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
چرووکی و ریگری داواکار له زانیاری و
هاوکاری.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر نه وه
کردارانیه ی به په نهان و نه یینی نه نجام
ده دریت ووه هیچ که س نایزانی وه ک
روژوو شه ونویژ.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
خواناسی و یادو زیگری په روه ردگارو
پیروژکردنی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
هاوسه رگری له گه ل خزم و که سوکاردا.
* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
شیتبونی نه وه ی له مالدایه یاخود
غهرامه و خهرجی.

باخه وان: (نابلسی) ده لیت: باخه وان
له خه ودا پیاویکه بانگه وازی خه لکی
ده کات بق لای ژنان و خوشویستنیان،
بینینی باخه وانیش به لگه یه له سه ر
نه وه ی هه لده ستیت به به پیوه بردنی
کاروباری قوتاخانه و مزگه وت و
که نیسه و له شایی و خوشی و رزق و رۆزی
سوود ده بیني.

بادان (سوولکردن): (نبین سیرین)
ده لیت: نه گه ر له خه ودا بینی په تیک
باده دات یان ده یئالینیت له خویه وه
یاخود له شتیکه وه ده یئالینی
سه فره ده کات.

*نه گەر له ژيړ سته م و زۆرداري و نه خوښيدابوون د هروويان ليدنه كړيته وه به مەرچيک باران له وکاته دا به سوو دييت، نه گەر به زيان بوو يا خود به ردی تيدابوو نه و حاله ی تيدان پتر ده بئ به نه ندازه ی هي زنی بارانه که ، نه گەر هه رنمه باران يکبوو سووک و ناسانه .

*نه گەر خوی له نيو باراندا بينی يا خود گه مار و درابوو له ژيړ سه ريان يکدا يان ديواري، زيان به قسه و نازاردان رووی تيدده کات.

*نه گەر به بارانه که خوی شت به هو ی له شگرانی و دهم و چاوی بينایي بو د هگه پي ته و نه گەر بي يا وه پبوو موسولمانده بييت ، نه گەر گونا هباربوو ته و به دده کات، نه گەر هه ژار بوو خوداوه ند د ه و له مه نديده کات ، نه گەر خوازياری پيداويستيه کبوو لای ده سته لاتدار به ده ستي ده هييتيت .

*هه موو باران يک جوړه که ی باش بييت باشو به پيچه وانه شه وه .

* (نمين سيرين) ده اييت: له قورئاندا له کاتي باسی باراندا باسی ده رووی خيرنه کراوه به لکو غه م و په ژاره يه ک وه ک نايه تي: ﴿وَامْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطْرًا﴾ (الاعراف: ٨٤) و ﴿وَامْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حَبًّا﴾ (الحجر: ٧٤) نه گەر بارانه که

گه رمبوو چونکه خوداوه ند له قورئاندا گوزارشتی له وه کرده که و اچي به سه ر نه ته وه کانی تر دا هي ناوه له سزاو خه شمی به باران و ده فه رموييت: ﴿وَامْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطْرًا ، فَسَاءَ مَطْرُ الْمُكَذِّبِينَ﴾ (الشعراء: ١٧٣).

*هه گونجيت به لگه بييت له سه ر فتنه و ناشو بو و خوي تي رڅاو به تاييه ت نه گەر ناوه که ی خوي تبوو .

*هه گونجيت به لگه بييت له سه ر نه خو شی گه پي و ناو له نه گەر له کاتي خو يدا نه بوو يا خود کاتي زه ره ري بوو .

*هه گونجيت به لگه بييت له سه ر نه وه ی دابه زيوه به سه ر ده سته لاتداردا له سزاو خه شم و زه ره و نه گەر له بري باران مارياری .

*هه گونجيت به لگه بييت له سه ر چاره سه رو ريگري و پشو و بو موسا فيرو گه شتياران و پيشه وه ران، هه رکه سيک کاريک نه نجام بدات له ژيړ هه وايه کی دياردا، خوداوه ند ده فه رموي: ﴿اِنْ كَانَ بِكُمْ اَذًى مِنْ مَطَرٍ﴾ .

*نه گەر باران يکي گشتی ببيني له ولا تداو خه لکی له نا په حه تيدابن فه پوييت و به ره که ت ده پڅي به سه رياندا و هه رزانی بلا وده بيته وه .

په ژاره ی خانه واده کس یان غم و
په ژاره یه ک روو له خه وینه ر ده کات
به هوی له ده ستدانی که سیکی
نازیزه وه .

* نه گه ر بارانه که گشتیو به زیانیو
وه ک نه وه ی ناسمان خوین ببارینی یان
به رد نه وکات به لگه یه له سه ر گوناو
تاوان ، نه گه ر خه وینه ر له سه فیه ر دابوو
ده گونجیت سه فیه ر که ی بوه ستی .

* ده گونجیت بارانیکی به زیان
له شوینیکی تاییه تدا به لگه بیت له سه ر
دزی وکه مو کوپی له کیشانه دا یاخود
بوونی خالی چوونیه ک له گه ل گه له که ی
(لوط) دا .

* ده گونجیت بارانی به سوود به لگه بیت
له سه ر فریاکه وتنی زور بوه اتوو .

* باران کاروان و قافله ی حوشره ،
هه روه ک چون کاروانی حوشره بارانه .

* نه گه ربینی ناسمان بارانی باراندوه و
له هه موو لایه که وه باران باری خه لکی
فراوانی و خوشحالی دیت به سه ریاندو
سه رچاوه ناوه کان ده ته قن .

* نه گه ر بارانیکی گشتی بینی
کاروباریکی مردوی بۆ زیندو
ده بیت هه و خیرو فیه ر نیعمه تی
ده ستگیر ده بیت ، نه گه ر غه مباریو
یاخود قه رزار ده روی خیری
لیده کریته وه .

ناوژه ده نه گه ر ده روی خیره بۆ
سه رجه م خه لکی به پتی نایه تی ﴿وَنَزَّلْنَا
مِنْ السَّمَاءِ مَاءً مَّبَارَكًا﴾ (ق: ۹۰) .

* هه ندیکه لئین : باران به لگه یه له سه ر
قافله و کاروانی دوا به دوی حوشره ،
هه روه ک چون کاروانی حوشره به لگه یه
له سه ر باران .

* نه گه ربینی ناسمان شمشیری باراندا
خوداوه ند خه لکی تاقیده کاته وه
به ده مه قاله و ناژاوه .

* نه گه ر له ناسمانه وه کاله ک باری
خه لکی نه خۆشده که ون .

* نه گه ر به بی هه ر بارانباری خراپ
نییه چونکه باران له ناسمانه وه
ده باریت .

* هه روه ها ده لئین : ده روی خیره
له لایه که وه چاوه پینه کراوه .

(نابلسی) ده لئیت : له خه ودا نه گه ر زیانی
نه بوو خیرو رزق و ریزی و ره حمه ته .

* ده گونجیت باران به لگه بیت له سه ر
ژیانی نه وه ی ترسی هه یه له مروؤ
زه وی .

* ده گونجیت باران به لگه بیت له سه ر
به جیهیتانی نه وه ی مروؤ به لئینی
پیده دات .

* نه گه ر بارانه که تاییه تبوو به شوینیکی
دیاریکراو به لگه یه له سه ر غم و

بارانپوش (مشه‌مای باران)؛ (نابلسی)
ده‌لَیت: ناویکی باشه چونکه
له‌فراوانترین جل‌وبه‌رگه.

* بۆ بازرگان پیا‌هه‌ل‌دانه و ستایشه.

* نه‌گه‌ر له‌لۆکه‌بوو له‌خوار مشه‌ماویه.

* نه‌گه‌ر له‌ئاوری‌شمبوو دنیا‌یه به‌بی
ناین.

* نه‌گه‌ر له‌که‌تان‌بوو له‌خوار لۆکه‌وه‌یه.

* نه‌گه‌ر به‌ته‌نیا پۆشی هه‌ژار
ده‌که‌و‌یت و پیا‌و‌یک ده‌بی‌ت له‌نیو
خه‌ل‌کیدا به‌پیا‌هه‌ل‌دان و باسی باشه و
جوان خۆی ده‌رده‌خات.

بارگیر (یه‌خته)؛ (نابین سیرین) ده‌لَیت:
بارگیر باپیری مرۆفه، نه‌وه‌ی
بارگیره‌که‌ی بیینی له‌خۆل‌دا خۆی
ده‌که‌وزینێ یان له‌نیو پشقلدا باپیره‌ی
به‌رزده‌بیته‌وه‌و مال‌و سامانی گه‌شه
ده‌کات.

* هه‌روه‌ها ده‌لَین: بارگیر به‌ل‌گه‌یه
له‌سه‌ر:

+ خزمه‌تکارو به‌رده‌ست.

+ باپیرو به‌خت و رزق و رۆزی.

+ و‌لا‌خ‌یک‌ی مامناوه‌ندی له‌نیوان نه‌سپ و
گو‌ید‌ریژ‌دا (ه‌ی‌ستر).

* بارگیری زه‌رد خه‌م و په‌ژاره‌یه و
نه‌وه‌ی که‌وا راهاتوو له‌سه‌ر سواری
نه‌سپ سواری بارگیر بی‌ت پله‌وپایه‌ی

* نه‌گه‌ر بیینی به‌خێرای و کتوپ‌هات
به‌سه‌ریا رزق و رۆزیه‌کی فراوان و
باشه‌دری‌و له‌هه‌موو ته‌نگه‌شه‌یه‌ک
قوتارده‌بی.

* باران ده‌رووی خێره له‌و ساله‌دا.

* نه‌گه‌ر بارانی له‌ماله‌که‌ی خۆیدا بیینی
به‌ده‌ر له‌خه‌ل‌کیت‌ر خێروسوود و ریزی
ده‌ست‌گیرده‌بی، نه‌گه‌ر له‌سه‌رجه‌م
ول‌ات‌دایینی لیک‌دانه‌وه‌که‌ی بۆ سه‌رجه‌م
خه‌ل‌کی نه‌وشاره‌یه.

* نه‌گه‌ر باران‌یک‌ی بیینی له‌هه‌موو
لایه‌که‌وه ده‌باری‌و هه‌مووشتی
را‌ده‌مال‌ی‌و داره‌له‌که‌نی فتنه‌و
تی‌ا‌چ‌وون له‌و شو‌ینه‌دا رووده‌دات
له‌لایه‌ن ده‌سته‌لات‌داره‌وه.

* ده‌گونج‌یت باران له‌مال‌یک‌دا به‌تایبه‌تی
نه‌خۆشی و ده‌ردو به‌لا‌و ئا‌وله‌بی‌ت له‌و
شو‌ینه‌دا.

* نه‌گه‌ر زه‌وی خۆینی لێهه‌لقولا سزایه،
به‌هه‌مان شی‌وه بارانیش هه‌روایه،
نه‌گه‌ر بارانه‌که خۆینبوو یان خا‌ک و
خۆل زو‌لم و سه‌مه له‌ده‌سته‌لات‌داره‌وه.

* نه‌گه‌ر جو‌تیار‌یک بارانی بیینی مژده‌و
فه‌پو‌پیت‌ه به‌ده‌ستی ده‌ه‌ین‌یت،
هه‌روه‌ها ده‌لَین: نه‌گه‌ر بارانه‌که
خۆ‌ل‌بوو به‌بی ته‌م‌وم‌ژ فه‌پو‌پیت‌ه.

*تهوهی سهگیک ببینی بازدهدات
بهسه ر بارگیریکدا دوژمنیکی
ناگیرهست دوی ژنهکهی دهکویت،
هروهها نهگر مهیمونیک بازیدا بهسه
بارگیریکدا جوولهکهی شوینی
ژنهکهی دهکویت.

*بارگیری رهشبوژ دهستلآتو
فهرمانپه واییه، هی رهشیش مالو
دارایی بهرزو شکوداره، نهوهی ببینی
بارگیریکی نادیار دیته شارهکهی
پیاویکی عجهمی دیته نهوشارهوه،
بهچکهی مینهی بارگیریش وهک ماین
وایه.

*هروهها دهگیرنهوه ژنیک دیت بۆلای
(ئین سیرین) و دهلئت: لهخه ودا بینیم
دوپیاو هاتن بۆلام ویهککیان
بهسواری بارگیریکی رهشو نهویر
بهسواری بارگیریکی رهشبوژرهوه،
پیاوی سواری بارگیره رهشهکه
داریکی بهدهستهوهبوو کردی بهسکما
(ئین سیرین) وتی: لهخوا بترسهو
ئاگات لهوهبیت که بهسواری رهشهکهوه
بوو، کلتیکیش ژنهکه چوه دهرهوه
پیاویک لهئامادهبووان لای (ئین
سیرین) دوایکهوت بینی دهچیته
نیومالیک ژنیک تیدایه و نه و ژنه
هلهدهستیت بهتاوانبارکردنی سواری

داده به زئی له لای فهرمانپه واوله ژنهکهی
جیاده بیته وهو دهستدهداته
رهوشتنمی.

*تهوهی سروشتی خوی واییت سواری
گویدریژیت و لهخه ودا ببینی سواری
بارگیر دهبیت پله وپایه و ناویشانی زۆر
دهبیت.

*دهگوچیت بهلگه بیت لهسه ر
هاوسه رگیری به ئافره تیکی خانه دان.

*تهوهی ببینی بارگیریک مل ملانی
لهگه لدهکات و ناتوانی جیگیربیت
ژنهکهی زالده بیت بهسهریا.

*تهوهی بارگیر وتویژی لهگه ل بکات
مالو داراییهکی مهزن له لایه ن
ژنهکهی وه بهدهست دههینیت و
پله وپایه ی بهرزده بیته وه.

*تهگر بینی بارگیری دههینیت
چاکه یه که لهگه ل هاوسه رهکهی خۆیدا
دهکات و نهویش سوپاس گوزار نابیت.

*سواریوونی بارگیریش بهلگه یه لهسه ر
سهفر.

*تهوهی ببینی بهسواری پشتی
بارگیریکه وهیه سهفریکی دور
دهکویت بهری و خیروچاکه لهریگهی
ژنهکهی وه پئی دهکات.

*ئوبوون و بزبوونی بارگیریش بهلگه یه
لهسه ر خراپهی ژن و داوینپسی.

(نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سەر نهینى
کهوا بارمته دانەر ئاگادارى نهینیه ک
ده بى نه گەر بارمته کهى لای مردوویه ک
دانا نهینى خوێ لای یه کیک داده نى
کهوا پارێزگارى لیده کات.

* ده گونجیت بارمته که بغه وتى به هه مان
شیوه نه گەر بارمته کهى لای ئاژەل
دانا.

* نه گەر بارمته کهى لای یه کیک دانا
شایسته نه بوو وه ک دانانى بارمته لای
یه کیک که له خوار خوێه وه بیت نه وه
به لگه یه له سەر دانانى نهینى و
بلاو بوونه وه ی.

* بارمته به لگه یه له سەر توپه بوونى
بارمته دانەر، نه گەر بینى شتیکی لای
مروفتیک دانا زالده بیت به سەریا چونکه
داوایده کات.

* نه گەر بینى شتیکی لای ژنه کهى داناو
پاراستى دوو گیانده بیت لى، نه گەر
گه پانديه وه بوى یاخود گوشتاریکی
نهینى له گەل نه نجامداو باسیکرد
منداله کهى جیگیر نابیت.

بارو کوێ مروفت: (نابلسی) ده لیت:
نه گەر بارو کوێ له خه ودا قورسبوو
به لگه یه له سەر دراوسێ خراپ،
ده گونجیت گوناھو تاوان بیت.

سه ربارگیره ره شه که، (ئەبین
سیرین) یش کاتى ژنه که رووى وتى: ئایا
ده زانن سواره ی بارگیرى رهش کتیه ؟
وتیان: نه خیر، وتى: فلانه کهسى
نوسه رهو، سواره ی بارگیرى
ره شبۆریش فلانه کهسى...

(نابلسی) ده لیت: بارگیر له خه ودا
باپیری مروفت وه وڵ وکوژششیه تی.
بارگیرى گه ورهش باشتره له کاروبارى
دنیا دا، نه وه ی ببینی بارگیره کهى نوqm
بوو له ئاودا ده مریت یان به لاو
نه هه مه تی رووى تیده کات.

* نه وه ی ببینی بوو به خاوه نى بارگیریک
ده بیت به خاوه نى ژنیک.

* نه وه ی ببینی خاوه نى بارگیره یان
به ستویه تیه وه ده بیت به خاوه نى
خزمه تکار.

* هه روه ها ده لێن: بارگیر به لگه یه
له سەر گیر وگرفت و ناکوکی یاخود
ده لێن بارگیر به لگه یه له سەر پیاویکی
عه جه می.

* نه وه ی ببینی سواری بارگیریکى
ملکه چو رامبوو و زۆر تیزو خیرایه
خیرو خوشی رووى تیده کات.

بارمته: (ئەبین سیرین) ده لیت: نه گەر
بینى توره که یه کی لای پیاویک دانا
نهینى خوێ له لای داناوه.

* هـروهـا دهـلـین: نهـگـر پـیاوـیک
بازیکـی بـینی گـویـا پـهـلـو دهـسـتهـمـو
رامـه بـوی نهـگـر شـایـسـتهـی
دهـسـته لـاتبـو دهـسـته لـات بهـدهـست
دهـهـنـیت بهـزـور سـتهـم، نهـگـر
بازار پـبو شادی و دلخوشی و ناویانگی
باش بهـدهـست دهـهـنـیت.

* نهـگـر پادشـا بـینی بازیک
بهـدهـسـته وهـیهـتی وهـلـفـی و پـهـر یکـی
بهـدهـسـته وهـمـایـه وهـمـولـک و
دهـسـته لـاتهـکی بهـسـردهـچـیت و
بهـنهـندازهـی نهـو تـالهـپـهـر مال و دارایی
بهـدهـسـته وهـدهـهـنـیت وهـ.

* دهـگـر پـهـوه پـیاوـیک قورنـانهـکی
دهـزن و نهـویش دزهـکه دهـناسـیت ،
پاشان لهـخـه ودا دهـبـینی وهـک نهـوهـی
بازیکـی راوگر دـیت بهـدهـسـته وهـ
گرتبـیتی، کاتـی بهـئاگادیت دزهـکه
دهـگریت و قورنـانهـکی لـیدهـسـیت وهـ.

* پـیاوـیک دـیت بـوی
خهـولیکـدهـره وهـیهـک و دهـلـیت: لهـخـه ودا
بـینـیم وهـک نهـوهـی بازیکـی سـپی بـگرم و
پاشان بازهـکه بـو بهـقالونـچه،
خهـولیکـدهـره وهـک ش لـیـی پـرسی:
هاوسـهـرداری؟ وتـی: بهـلـی، پاشان
وتـی: لهـهاوسـهـر که ت کوپـکت دهـبیت ،
پـیاوـکه وتـی: ناخر بازهـکه هـلـفـی و

* کول وباری قورس بـو ژن دووگـیانـیه
یان میـردیکـی خـراپ و شهـپـهـنگـیزه .

* نهـگـر بـینی کول و باریکـی قورس
هـلـدهـگرئ ئـیش و زیانیکـه
لهـدراوسـیکـه وهـ پـیـدهـگات.

* کول و بارهـلـگرتن بهـسـهـر گـردن
یاخود پشته وهـ گوناو تاوانه .

* کول و بار بـو مندالیک تازـه لهـدایک
بیت پشودانه بـو نهـوهـی هـلـیدهـگرئ و
ماندوویه تیه .

* نهـگـر بـینی دارو چیلکـی هـلـگرتـوه
غهـیهـت و دوو زمانـی و درو گواستنه وهـ
پیشه و ره وشتیتـی.

* بارهـبهـر (کولـهـنگـر): (نابلسی) دهـلـیت:
بـینـینی لهـخـه ودا بهـلـگـیه لهـسـهـر
هـلـگرتـی گوناو تاوان یان گوپـینی
سـیفـهـتی و بـینـینی نهـخـوش و چاکـی و
سهـلامه تیه .

* باز (هـلـو): (نـیـن سـیرین) دهـلـیت: باز
پادشایه سهـر پـینی مردنی پادشاکه وهـ،
نهـوهـی گوشتی بازبـخوات دهـسـته لـات
بهـدهـسـته هـنـیت.

* هـروهـا دهـلـین: کوپـی نـوبـهـره وهـ، یا
دزیکـه بهـناشکرا دزیده گات، بـینـینی باز
لهـمالـدا بهـلـگـیه لهـسـهـر دهـسـتگـیر کردنی
دزو جهـرده .

* نه وهی ببینی بازه کای فری
دهسته لات و پوستی فرمانره وایی
له دهسته دات ، نه گهر تالیک له په پی
بازه که به دهسته و مایه وه
دهسته لاته که ی به سه رده چیت و مال و
داراییه که شی به نه ندازه ی نه و په په
ده مینیت.

* نه وهی ببینی بازیک ده کړیت یان
راویده کات له سر کاریک ده بیت
کړیکارو کړیگرته ی دیکه ده خاته سر
ئیش و ده سته وت و سوودو قازانجی
پیده گه یه نن.

* مردنی بازیش به لگه یه له سر مردنی
پادشا.

* (دمیری) ده لیت: باز بق پیای
بازاری پله و پایه و دهسته لاته و
له شوینی خوشیدا دزه یان وه چای
نیرینه یه.

(نبین سیرین) ده لیت: باز به لگه یه
له سر دووشت یه که م: دهسته لات داریکی
ریزداری سته مکاری به ناویانگ. دووهم:
کوړیک پله و پایه داره، نه وه شی بازیک
بینی شوینیکه وت پیایکی نازا
توپه بوه لئی.

(نابلسی) ده لیت: باز به لگه یه له سر
پیایکی سته مکاری به هیزو چه کمه دار.

قالونچه یه که به جیما؟ خه ولیکده ره وه که
وتی: گزبان تیکه ل و پیکه لیه.

(نابلسی) ده لیت: باز پیایکی خاوه
پله و پایه و به ناویانگ و سته مکاره ،
نه وه شی بیگریت کوړیک گوره و
پایه داری ده بیت، نه گهر خوشی
شایسته ی دهسته لات بو به دهسته
ده مینیت ، نه گهر بازه که به دهسته و
ه لفری و په پیکي مایه و مال که ی
له دهسته چیت و به نه نیا ناویانگی
ده مینیت، نه گهر تاله په پیک
به دهسته و مایه و پشکیک مافی
به دهسته لاته و ده مینیت.

* نه گهر بیني بازیک له شوینی خوی
چوه دهره وه هاوه لایه تی پیایکده کات
حه را مخوره یان پیایکی نهرم و نیان.
* بازیش به لگه یه له سر پله و پایه و
دهسته لات و سه رکه وتن به سر
دوژمنداو، به دهسته نیانی هیواو ناوات و
خوډه رخستن به مال و منال یان
مال و دارایی ده گمهن له گه ل
ته ندروستی و له ش ساغی و
ره واندنه وه ی غم و په ژاره یان نقد
سه ره کردن.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر مردن و
روح دهرچوون.

* به لگه یه له سر زیندانی و کړت و به ندو
ره زه یلی و ده سترگرنه وه له خواردن و
خواردنه وه.

سیرین) وتی: ئەگەر خەوەکەت راستیی
ئەو (حەج) کچی (طیار) دەهینی،
پاشان لیکدانەوێی خەوەکە
بەوچەشنەبوو کە بۆی لیکدايەوێ.

بازار: (ئەین سیرین) دەلیت: بازار
بەلگە یە لەسەر مزگەوت هەروە کە چون
مزگەوت بەلگە یە لەسەر بازار چونکە
هەردووکیان بازرگانی و سودی تیا
دەبینرێ.

* دەگونجیت بەلگە بیّت لەسەر
گۆرەپان و مەیدانی جەنگ کەوا
کۆمەلێک تێیدا دەبیاتەوێ و کۆمەلێکی تر
تیایدا دەدۆڕێ و خوداوەند جیهادی
بە بازرگانی ناوێ دەکردوێ و دەفەر مویّت:
﴿لَهُنَّ أَذْلُكُمُ عَلَىٰ تِجَارَةٍ تُنْجِيكُم﴾
(الصف: ۱۰).

* خەلکی بازار لەگەڵ یە کدا دەجەنگن
بەنەفس و مالیان.

* دەگونجیت بەلگە بیّت لەسەر شوێنیک
پاداشتیان تیا دەست بکەوێت وەک
شوێنی زانیاری و زالگە ی چاودێری و
کیوی (عەرەفە) لە (حەج) دا یا
ئامادەبوونی (حەج).

* بازاری گۆشتفروشی وەک شوێنی
جەنگ وایە چونکە خوێنی تیا دەپژێت و
ئاسنی تێدا یە.

* بازاری کانزاکان وەک ئەلقە ی
یادۆزیکرو زانیاری وایە.

* ئەگەر بازرگانی بینی بی گێرمە و کێشمە
گەنج و دەستکەوت بە دەستدەهینیّت،
هەروەها هەموو ئازەلێک گەر راوبکری
بۆ راو دەستکەوتە.

* ئەگەر بازرگانی راوگەری پێکا یان رام
گوێڕایە لێبوو بۆی دەستەلات
بە دەستدەهینیّت و ستەمکارو بەد ئاین
دەبی.

* ئەگەر بینی بازرگانی راوگەری پێکا و
بەگوێی نە دەکرد کۆپێکی دەبیّت
گەر دەهەبیّت و دەبی بە پیاو.

* باز بەلگە یە لەسەر مەزنی و شکو
سەرکەوتن بەسەر دۆزمندا و گەیشتن
بە هیوا و خوشیەکانی و مال و دارایی و
لە شەساعی و خالیبوونەوێ غەم و
پەژارە.

* دەگونجیت بەلگە بیّت لەسەر:
+ مەرگ.

+ زیندان.

+ کۆت و بەند.

+ ژردی لە خواردن و خواردنەوێدا.

* باز سەبارەت بە کەسیکی گێل و
کەودەن رەوانبێژییە لە نێو خەلکید.

(دەمیری) دەلیت: پیاویکەت بۆ لای

(ئەین سیرین) و وتی: لە خەودا بینیم

کۆترێک دابەزییە نزیک پەنجەرەکانی

کۆشک و بازرگەت و قووتیدا، (ئەین

ده سته كه ویت و دوپووی به نیواندا
بلاوه بیته وه.

* نه گهر خه لگی بازارپی به خه والووی
بینی و فروشگا و دوکانه کانیا و داخوابو
یاخود وهك جالالوکه تۆپی خۆی
به ده می دوکانه کانداه لدابو ویا و
به سه ر ئه و شتانه دا که ده یا نفروشت
ئه وه بازار ساردی رو ویا و تیده کات.

* نه گهر بینی بازارپی پیشه وه ره کان
گورابوو بۆ نمونه بازارپی زیر
قه سابه کانی تیدایینی ئه وه سوودو
قازانجی زه پهنه ره کان زیاده کات،
نه گهر له بازارپی زه پهنه ره کانداه
شمو شه و گلینه فروشه کانی بینی
سوودو قازانج و کار و کاسبیان لاوازو
سست ده بیت.

* هه ندیکه دلین: بازارپی دنیا یه و
فراوانبوونی بازارپی فراوانبوونی دنیا یه.

* هه روه ها ده لئین: بازارپی به لگه یه له سه ر
پیکدادان و ده نگه ده نگ به هۆی
کۆبوونه وه ی خه لگی گشتی تیدا،
به لام ئه وه ی له بازارپی ده ئی به لگه ی
خیره نه گهر خه لکیکی زۆری تیا بینی
یاخود به سه رقائی به دیکردن، به لام
نه گهر بازارپی هیوربوو به لگه یه له سه ر
بیکاری بازارپی به کان.

* بازارپی پاره گۆرینه وه وهك لانه ی
هه راو ته گبیروپا وایه.

* نه گهر خۆی له بازارپی نادیار
بینیه وه مامه له یه کی تیدا له کیسچوو
یاخود له مامه له یه کدا سوودو
قازانجیکرد نه گهر له بیداریدا
له تیکۆشان و جیهادابوو شه هیدی
له کیسده چی و پشتته لده کات.

* نه گهر له (هه ج) دابوو له کیسیده چی
یاخود لئیده شیویت.

* نه گهر خوتید کاربوو لئیتی چکده چی
یاخود له کیسیده چی ویا وداوکه ی بۆ
خوداوه ند نییه، نه گهر هیچکام له وانه
نه بوو نوێژی به کۆمه لای له مزگه وت
له کیسده چی.

* نه گهر دزیکرد له کرپن و فروشتندا
نه گهر تیکۆشه ربوو ناپاکی ده نویت
نه گهر حاجیبوو راوده کات یاخود
جووتده بی له گه ل هاوسه ره که ی، نه گهر
زانابوو له مشتومردا سته مده کات و
له فه توکانیشیدا ناپاکده بیت.

* نه گهر بازارپی به ناوه دانی بینی یلخود
بینی ناگری تیبه ربوه یا ناویکی روون
به نیوه راستیدا تیه پرده بوو یاخود کا
له دوکانه کانداه لچنرابوو ویا و بۆنیکی
خۆش لیوه ی هه لیکردبوو بۆژیوی
خه لکی ده بوژیته وه و سوودو قازانجیان

* ده گونجیت به لگه بیټ له سر نه و
خه رجبیه پټوستانه ی ده بیټ بیکات
وهك خه رجبی هاوسه رگیری یاخود
مندالی نوییون یان زانیاری ، یا
کارکردن له پیشه یه کدا یاخود داوای
حه ج و زه کات و جیهاد و تیکوستان
له پټناوی خواداو نه نجامدانی شه و نویژو
کرپن و فروشتن و سلفه و ره هنکردن.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سر:

+ کتیب و ئاموزگاری.

+ خویندنه وه.

+ دانایی.

+ پله و پایه و گالته و گه پ.

+ هه له له مۆچپاری و ئاموزگاریدا.

* هه موو بازار پټک لیکدانه وه یه کی

تاییه تی هه یه:

+ بازاری کتیب: به لگه یه له سر

رینومایی و ته و به و حکومت و شه پو

مشتومر.

+ بازاری ده رمانخانه کان:

چاکبوونه وه یه له نه خووشی بویه کټک

نه خووشیټ.

+ بازاری بوونی خووش: هه والی

خووش و هاوسه رو منداله.

+ بازاری شیرینی: به لگه یه له سر

باوه پو ئیسلام.

(نابلسی) ده لټیت: بازار پ له خه ودا

به لگه یه له سر:

+ رنق و رۆزی و سود و قازانج.

+ جل و به رگی نوی.

+ چاکبوونه وه له نه خووشی.

+ درو و خراپه و غه م و په ژاره و بۆله بۆل.

+ حه مام (گه رماو) و شوینی خوشتن.

+ هه موو شوینیکی کۆبوونه وه ی خه لگی

وهك مزگه وت و كه نیسه.

+ ده ریا چونكه هه موو جوړه ماسیه کی

تیدایه و یه کدی ده خون.

+ درزی روپاو زه و بیهك.

* بۆخه لگی لټپر سراو به لگه یه له سر

كه وتنه کاری یاسا غکراو روویه

دنیا چوون.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سر

خۆبه كه مزاین و ده روونشكان به تاییه ت

نه گه ر له خه وه كه یدا شتیکی

هه لگرتبوو.

* نه گه ر له بازار پدا یادی خوايكرده وه و

دهنگی به رز كرده وه به لگه یه له سر

فه رمانبه چاكه و ریگری له خراپه.

* نه گه ر بازاری به چۆلی به دیکرد یاخود

خه لگه که ی مردبوون به لگه یه له سر

خراپی و سته م.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سر

به رزبوونه وه ی نرخ.

+ بازاری سهوزه: به لگه یه له سهر
رژدی و ناخوشی ژبان، ده گونجیت
به لگه بیت له سهر ناسانیونی کاری
قورس و گران.

+ بازاری ماسی فروشه کان: رزقو
رززی و سوودو قازانجی یه که له دوی
یه که و کوبونه و یه له گه ل خزم
که سوکارو هوالی سه فهری ده ریایه.

+ بازاری رۆن و زهیت و
هه گوین: به لگه یه له سهر مه لسانی
حزو ناره نوو چاکبونه و یه نه خوش.

+ بازاری قه ساب و کوشتار کاران:
غهم و په ژاره یه.

+ بازاری کۆنه: سه فهره به ده ریادا.

+ بازاری زین و کۆپان: سه فهرکردنه
به وشکانیدا.

+ بازاری میوه: کرداری چاکه له گه ل
زانباری و مندالدا.

+ بازاری کوفروشان
کاللا و شتومه ک: شای و خوشیه
ده گونجیت به لگه بیت له سهر ناکوکی
له گه ل عه جه میه کان.

+ بازاری مولک فروشان: پاراستنی
مال و سامانه له گه ل پاراستنی نهینی.

+ بازاری گه نم و دانه و یله: خوشی و
ناسایش و دلنیا یه له ترس و بیم.

+ بازاری زهره نگه ره کان:
پله و پایه ی به رزونویکردنه و یه ژنهینانه
له گه ل رزق و رززی و شارندنه و یه
کاروباره کان.

+ بازاری رووکه شکاران: به لگه یه
له سهر شای و جوانکاری و هاوسه رو
منداله.

+ بازاری مس: به لگه یه له سهر شهرو
خرابه و بۆله بۆل له گه ل شکانی سهرو
هاوسه رگیری بۆ که سیکی ره به نو
شای و خوشی.

+ بازاری چه ک: به لگه یه له سهر
جه نگو مشتومرو سهرکه وتن به سهر
دورمناندا.

+ بازاری کۆیله فروشه کان:
پله و پایه ی مه زن و ناگاداریبونی هوالی
سهیرو سه مه ره یه ، ده گونجیت
به لگه بیت له سهر ناژه ل.

+ بازاری خوری و پیسته: به لگه یه
له سهر رزق و رززی و سوودو قازانج
مالی میراتی.

+ بازاری لۆکه: به لگه یه له سهر
ژبانسه و یه رزق و رززی و ده رکه وتن
حه ق و به سهر ناحه قدا.

+ بازاری ناوری ششم: وه چه و سوودو
قازانجه له کشتو کالدا.

+بازاری شووشه و فه خضوری:

به لگه یه له سهر روپامایی و دوپوویی و قسه هینان و قسه بردن (فیتنه یی).

+بازاری کاغه زو کاروباری

به راوگه : به لگه یه له سهر زیرو دادگای و سه رکه و تنی سته ملیکراو تو له سه ندنه وه له سته مکار.

* بازار بۆ دادوهر وه زیرو فه رمانپه وایان باشه.

بازدان: (نبین سیرین) ده لئیت: به لگه یه له سهر گواستنه وه ی له حالێ خۆیه وه بۆ حالیکیت. یان له بازاریکه وه بۆ یه کیکی دی یان له گه ره کیکه وه بۆ گه ره کیکیتر یا له کاریکه وه بۆ کارو فرمانیکیت.

* نه گه ر له مزگه وته وه بازیدا بۆ بازار سووکی و نزمی خستوه ته پیش قیامت، نه گه ر له بازاره وه بۆ مزگه وتبوو پیچه وانه ی نه وه یه.

* نه گه ر له شوینیکه وه چوو بۆ شوینیکیت له حالیکه وه ده چیت بۆ حالیکیترو بازی دوور سه فه ریکی دووردریژه، نه گه ر له بازه کیدا خۆیدا به سه ر گزچانیکدا پشت به پیاوێک ده به سته ی.

(نابلسی) ده لئیت: نه گه ر بیني له زه وی بازیدا و رو به ناسمان به رزبه وه مردن و هه لگرتنی ته رمه که یه تی.

+بازاری دارفروشان: دوپوویی و به رتیبوونی کۆبوونه وه ی کۆمه لیکه.

+بازاری ناسگه ران: شه رو خراپه و ئازاره و ناره حه تی و پلانه ، ده گونجیت به لگه بیت له سهر رزق و رۆزی و سوودو قازانج.

+بازاری ئاو ریشم فروشان: مه زنی و شکۆمه ندی و مال و دارایی و کرداری باشه.

+بازاری مۆم فروشان: به لگه یه له سهر ته وه کردن بۆ سه رپێچکارو رینمویی که سی خراپ و سه رگه ردانه.

+بازاری بابسه تی شووشه: سه فه ره و ده گونجیت به لگه بیت له سهر بازاری ئازه لفرۆشان.

+بازاری چادر فروشان: به لگه یه له سهر سه فه ر ، ده گونجیت به لگه بیت له سهر کفن بۆ مردو.

+بازاری خان و کولیره فروشان: غه م و په ژاره و نه خۆشیه له گه ل شه رو ئازاره، ده گونجیت به لگه بیت له سهر بازاری دیاروبه رچاو.

+بازاری سندو و قفروشان: به لگه یه له سهر پاراستن و تیگه یشتن و بیداری.

+بازاری چیشته خانه کان: به لگه یه له سهر چاکبوونه وه له نه خۆشی و به ده سته ینانی پیداو یستی.

(ثین سیرین) ده لیت: نه گهر بینى
چەندبازنك ده دات له سەر زهوى به يه ك
قاچ ده گونجیت نه توانی بپوات پتویه و
به لاو نه هامه تی رووی تیده كات و
نیوه ی مال و سامانه كه ی ده پوات
به وه ی دی ده ژى له مانس و بوون و
هیلا كیدا.

(نابلسی) ده لیت: بازدان به يه ك قاچ
له خه ودا گواسته وه یه له شوینیکه وه بۆ
شوینیکتر ، نه گهر بازدان كه دریزبوو
سه فهر ده كات.

* نه گهر بینى بازده دات به سەر
تۆپێكداو به چه قۆ یاریده كات خیره
بۆیه كێك راهاتیبی له سهری، نه گهر
رانه هاتبوو له سهری ده كه ویتته به لاو
نه هامه تیه كى مه زنه وه.

بازرگان: (ثین سیرین) ده لیت: نه گهر
یه كێك بینى له سەر فروشگه و دوكانێك
دانیشته وه له ده ور به ریدا شت و مه كى
بازرگانی داناوه و جل و به رگی نه وانیشی
پۆشیوه و بازرگانیده كات سه رۆكایه تی و
پیشه نگیه ، نه گهر بازرگانه كه گه وره
بازرگان نه بوو شت و مه ك و كالاى
بازرگانی به ده سته وه بینى دلتیا
ده بیت له هه ژاری و كه مده سته.

(نابلسی) ده لیت: بینى بازرگانان
له خه ودا به لگه یه له سەر سوود و قازانچ و

* نه گهر بینى له بازدان كه یدا به ویستی
خۆی هه لسو كه و تده كات و بازه كه ی
ده گات به و جیگه یه ی كه و خۆی
ده یه ویت توانای گواسته وه یه تی
له حالیکه وه بۆ حالیکتر.

* نه گهر بازیدا به سەر بیرو چال و
روبارێكدا له حالیکه وه ده چیت بۆ
حالیکتر و له كاریكى خراپ قوتار و
پاریزداو ده بیت.

* نه گهر مرقفیکى بینى بازده دات
به سهریا ده دۆپی و شكسته هینى.

(ثین سیرین) ده لیت: نه گهر بازیدا بۆ
پیاویك زالده بیت به سهریا چونكه
بازدان به لگه یه له سەر هیزی مرقف.

* نه گهر بینى له سهرزه وى بازیدا هه تا
گه یشته ئاسمان سه فهر ده كات تا
ده چیتته (مه ككه).

* نه گهر بینى به رپكى ده پوات به پتویه
خوازیار و داواخوازی شه ریه ته كانی
ئیسلا مه و رزق و رۆزی خیر ده دریت.

* نه گهر بینى به بازاردا ده پوات به لگه یه
له سەر نه وه ی ئامۆزگارییه ك
له ده سته یدا یه ، نه گهر شایسته ی
ئامۆزگاریبوو به ده سته ده هینیت
به پپی ئایه تی: ﴿هَالِكْذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ
الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ﴾
(الفرقان: ۷).

بازرگانی گرانسی: (نین سیرین)
ده لیت: نه و بازرگانه ی شتومه ک
هه لده گری بۆ گرانى له خه ودا پیاویکی
متمانده داره و خه لکی نه سپه رده ی
نه مانه تی لاده کهن.

بازرگانی کالاشتومه ک: (نابلسی)
ده لیت: بازرگانی کالاشتومه ک
له خه ودا پیاویکی له خۆبایی
دنیا په وسته و مال و دارایی کۆده کاته وه،
بازرگانی بابه تی شیرمه نیش پیاویکه
خوایاری زانیارییه و گه شت و گوزار
ده کات و زانیاری وهر دهر گریه و ناینی
زیاده کات.

*بازرگانی و لاخ و ئاژه ل پیاویکی
بیخیره، نه گهر مه پی نه هینا و که وت
به سه ر دژدا به لکه یه له سه ر ئاین و
به ده سه سه لاتیکی سه سه مکار
لێکده درێته و مو خراپه ده کات به رانه ر
کۆمه لیک، نه گهر به ویستی خۆی مه پی
هینا پیاویکی مال و دارایی کۆکه ره وه یه،
بازرگانی ره شه و لاخیش داواکاری
کریکارانه.

*بازرگانی مه پ پیاویکی شکومه ندو
ناویانگباشه مال و دارایی هه لال و
زانیاری کۆده کاته وه.

پله و پایه ی به رزو سه فه رو بیستنی
هه وال و ده نگ و یاسی سه یرو
سه رنجراکیش.

*ده گونجیت به لکه بیت له سه ر
که مه ر خه می له وه ی په ره ردگار
به پیویستی گێپراوه وه ک (حه ج) و جیهاد و
تیکۆشان و رۆژوو نوێژی هه یینی.

*ته گهر ژن له خه ودا بوو به بازرگان
له فروشگا و دوکانیکدا به پیی نه و
بازاره ی تیدا دانیشتون لیکدانه وه ی
خه وه که ده گۆپی، ته گهر له بازاری
چه ک و بابه تی جه نگدا بوون به لکه یه
له سه ر جموجوولی دوژمن و
ده سه سه سه راگرتنی ولاتانی
ژێرده سه سه لاتی نیسه لام له لایه ن
نه وانه وه.

ته گهر له بازاری ئالتوون و که له وپه لی
داپیژراوی کانزاییدا بوون به لکه یه له سه ر
سوود و قازانج و ده سه سه وت.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا پیاویکه
کاروبار ده رازینیته وه بۆ هه ریه کیک
تیکه لی بیت به مه رجیک نرخ و به ها
وه رنه گری.

*ده گونجیت هاوڕێکه ی کاریکی
نابه جیی له گه لدا نه حجام بدات نه ویش
غه م و په ژاره بیگری.

* بازن غەم و پەژارە یە بۆ ئەو ژنە ی
لە دەستگیردووە بۆ پیاوانیش غەم و
پەژارە یە .

* ئەگەر بازنی بە دەستی مردووە کانه وە
بینی لە بەهەشتدان .

* ھەروەھا دەلێن: بازنی ئالتون
میراتییە بۆ یەكێك لە دەستیباكات
لە خەودا .

* بازن ژنە بۆ كەسیكى رەبەن و بەكوپ
لێكەدەدرێتە وە .

* بازنی زیو ئاین و خواناسییە بۆ یەكێك
لە خەودا لە دەستیباكات چونكە لە خەشلی
بەهەشتییە کانه .

* بازن ئەگەر لە زێڕ یا زیو بوو ریزداری
مال و سامان و جوانییە ، خۆ ئەگەر
لە ئێسقان یا شفرە ی فیل بوو دەگونجێت
بە لگە بیئت لە سەر خزمە تکار یان
كەسانی سووک و رسوا .

* دەگونجێت لە دەستکردنی بازن بۆ
پیاو بە لگە بیئت لە سەر مۆلك یان
دەرچوون لە حق بۆ ناحق و درۆ .

* دەگونجێت بازن بە لگە بیئت لە سەر
ئاهو حەسرەت و پەشیمانی .

* دەگونجێت بە لگە بیئت لە سەر ئەوە ی
لە شارو ولاتیكدا روودەدات یان دەچێتە
نیوی یان لێی دەر دەچێت .

بازرگانی كەل و پەل (شت و مەك) :
(ئێبن سیرین) دەلێت: بازرگانی
كەل و پەل دنیا كۆدە كاتە وە .

بازن (دەستە وانه) : (ئێبن سیرین)
دەلێت: ئەگەر پیاو بە دیباكات
دەستكورتییە تی ، ئەگەر لە زیو بوو
پیاو چاكێكە ھەول دەدات لە كاروباری
چاكەدا بە پێی ئایە تی : ﴿ وَخُلُوا اسَاوَر
مِنْ فَضْطٍ ﴾ .

* ئەگەر دوزمندان ریبوو خودا وە ند
پشتگیریدە كات .

* ئەگەر چەن بازنیكى زێری لە دەستیدا
بینی دەستی نوقا و دە بیئت .

* ئەگەر پادشاو سەر كرده یە ك بازنی
ژێردەستە كانی خۆی بینی نەرم و
نیان دە بیئت لە گە لیان و داد پەروەر دە بیئت
بۆ یان و دەستكەوت و بژیوی و فەریان
دەستكەوتی و دەستە لاتە كە ی
دە مینیتە وە .

* ھەروەھا دەلێن: بازنی زیو بە لگە یە
لە سەر خزمە تکار ، یان مال و دارایی
زیادە یە .

(نابلسی) دەلێت: بازن كۆپە و ،
پە یوە ندییە بە سەر بردنی خزماتیە تیە ،
بازن خزمە تکارە ، بۆ ژنیش نازو
نیعمەت و خۆشحالییە .

باسکردن له پاشه مله: (نابلسی) ده لیت: باسکردنی که سانیتز له خه ودا به لگه یه له سهر تیاچوونی فه پوپیت چونکه باسکردنی پاشه مله چاکه له ناوده بات هه روه ک چۆن ناگر ته خته ده سوتینی.

* **ئه گهر بینى له پاشه مله مروڤیک** باسده کات ئه گهر باسکردنه که له باره ی هه ژارییه وه بوو هه ژاری بۆده گه پیتته وه، ئه گهر باسی ئابروچوونی بوو دیسان ئابروچوون ده گه پیتته وه بۆی.

* **باسکردنی پاشه مله زیانه کى** ده گه پیتته وه بۆ باسکار، ئه گهر غه بیه تی یه کیکیکرد خۆی به و به لایه تووش و گیرۆده ده بی.

بالیییه ریوون (ترکه نادن): (ئین سیرین) ده لیت: ئه گهر بینى له نیتو خه لکدایه و بایه کی لیتیه ریوه وه به بیتته وه ی ویستی خۆی تیدابى ده رووی لیده کریتته وه له غه م و په ژاره و قوتارده بی.

ئه گهر به ویستی خۆی باى لیتیه ریوه وه و باکە ی ده نگیکى گه وره ی هه بوو بۆگه نی به رپاکرد قسه یه کی ناقولاده کات یان کرداریکی به دو خراپ و به خراپه باسیده که ن به پیتی گه وره یی و بۆنی باکە ی، ئه گهر بۆگه نبوو به لام کپ و بیده نگبوو پیا به لدانیکى خراپه به پیتی بۆگه نییه که ی.

بازوو: (ئین سیرین) ده لیت: بازوو برایه، ئه گهر زیاده یه کی له بازوویدا بینى چاکبوونی کاروباری براکه یه تی یان کوپی باغی.

* **ئه گهر ناته واوی له بازوویدا بینى به لاو** نه هامة تی به ئه ندازه ی زیادوکه م رووی تیده کات.

* **ئه گهر بینى بازووی ناته واوه و** خه وه کە ی بۆ راڤه کاریکى خه وگتپایه وه وتی: که م ئه قل و زۆر نه شوینا ده که ی.

(نابلسی) ده لیت: ئه گهر بینى بازووی شکاوه مه رگی خه و بینه ره یان به لاو نه هامة تی و غه م و په ژاره رووی تیده کات.

* **بازوو به لگه یه له سهر پشتگیری** له ئاین و دنیا و هاوسه روو.

* **ئه گهر بازووی به هیزپته و بوو هیزی** هاوه له که یه تی له مال و داراییدا.

* **هیزی بازوو زیاده یه له پیشه دا.**

* **هه روه ها ده لیت: بازوو کوپیکى باغه** پشتی باوک و براکە ی ده گریت له نا په حه تیدا.

بازی پادشاو میران: بینینى له خه ودا به لگه یه له سهر شه رو کوشتار، هه روه ها بینینى به لگه یه له سهر که رت و په رتکردنی شتی جه مبوو.

پەرت پەرت دەبن و پاشان غەم و
پەژارەى دەپە و یتە وەو بەسەلامەتى
دەگەر یتە وە.

*بالیبەریبونە وە لەرێگەى زارە وە
بەلگەى بەسەر پیتە لخلیسکان لەقسەدا
یاخود رووداویک دیت بەسەر زاردا
بەهۆى نەخۆشیە وە ناشیرینی دەکات،
یاخود رەوشیکی خراب
لەکە داریدە کات.

(ئین سیرین) دەلیت: ئەو هی بیینی
بای لیبەریبونە وە غەم و پەژارە رووی
تیدە کات، ئەگەر لەنیو خەلکیدابوو
غەم و پەژارە یەکی بلۆدە کە ویتە نیوی.
*ئەگەر بیینی کە سیکیتەر بای
لیبەریبونە وە ئەویش بۆنە کەى هەلمژی
غەم و پەژارە یە کە دیت بەسەر یا.

*ئەگەر بیینی لەنوێژدایە و بایەکی
لیبەریبونە وە بەلام بۆنە کەى بۆگەن
نەبوو داوا یە کە کاو خودا وەند دەرووی
لیدە کاتە وە پاشان قسە و تە یە ک
دەکات ملکە چى و رسوایی تیدایە
ئەمەش قورسو ئەستەم دەبیّت
لەسەری.

(نابلسی) دەلیت: لەخەودا وتەى
ناقۆلایە و ملکە چى تیدایە بۆنە وەى
باکەى لیبەریبونە وە.

*ئەگەر بۆنى بای کە سیکى تریکەر
غەم و پەژارە رووی تیدە کات.
*بالیبەریبون بەلگە یە لەسەر:

*ئەگەر بای لیبەریبونە وە لەنیو
کۆمەلێکدا ئەگەر لەغەم و پەژارە دابوون
دەروویان لیدە کریتە وە ، ئەگەر
لەناپەحە تیدابوون ئاسانى و خۆشى
روویان تیدە کات.

*ئەگەر بەتوندی بای لیبەریبونە وە زۆرى
لەخۆکردووە کاریکی ئەستەم ئەنجام
بدات، ئەگەر بە ئاسانى بای لیبەریبونە وە
کاریک لەئەندازەى توانای خۆیدا
بەجیدە گە یە نی.

(نابلسی) دەلیت: بالیبەریبونە وە
لەخەودا قسە یە کى خرابە یاخود
رووداویکە روو لەبالیدەر دەکات.

*بالیبەریبونە وە بەلگە یە لەسەر
جیابوونە وەى کاروباری کۆمەلێک و
بلاو بوونە وەى هەوالی ناخۆش و
خوڕپاوی.

*دەگونجیت بەلگە بیّت لەسەر:
+ گێلی.

+ دەستبەردار بوون لەسەر جەم خەلکی.
+ درۆ قسەى ناشیرین یاخود ئەو
دەنگەى لەلیدانە وە بەرپادە بیّت.

*ئەگەر بیینی بایەکی لیبەریبونە وە
دەنگی هەبوو قسە یە کى نا قۆلادە کات.

*ئەگەر بایەکی لیبەریبونە وە بەدوایدا
بۆنەات شکۆمەندى لەسە فەرە وە
دەستگیر دەبیّت، بەلام کاروبارە کانی

+ دهرخستنی نهیئی.

+ ره واندنه وهی ئه وهی له نیتونا خدایه
له ناپاکی و رق و قین.

+ پشوو دان دواى ماندوبوون.

+ قه رز دانه وه.

+ سه رنێ شهو لووت پێژان و هه والی
ناخۆش و دلته زینه.

* نه گه ر بینى دواى ده ستنوێژ باى
لیبه ربوه وه ، نه گه ر با ئێ ده ربوو
به لێ نه ده دات و نایاباته سه ر مه گه ر
بگه ر پێته وه بۆ ده ستنوێژ گرتن ، ئه و جا
به لێ ن و په یمانی ده باته سه ر یا خود
كه فاره تی سوینده كه ی ده دات.

* نه گه ر به بی ده ستنوێژ باى
لیبه ربوه وه قسه و وته یه كه ده یكات
یا خود مهال و سامانیكه هیه خیرێكى
تیدا نییه.

* نه گه ر له مالى خویدا باى لیبه ربوه وه
قسه و وته له گه ل خانه واده كه ی
ده كات، هه ركات بۆنى بۆكه نبی زیاتر
به لگه یه له سه ر خرابی بۆچوونه كان.

بال: (نابلسی) ده لیت: په لو بال
له خه ودا كوپه ، ئه وه ی بیینی دووباللی
هه یه دوو كوپى ده بیت ، بالیش په روه
په ریش له لێك دانه وه دا مال و داراییه ،
ده گونجیت په روه بال مه یخواردنه وه بیت
چونكه دلایه تی.

* ده گونجیت په روه بال به لگه بیت له سه ر
پله و پایه و ده ستلآت چونكه ده گوتريت
فلانه كه س به بالی رفی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر روه كو
كشتوكال.

* نه گه ر بینى بالی هه یه و پیتی ده فريت
به رپێزو ده ستلآت وه سه فه ر ده كات
به نه ندازه ی ئه وه ی له سه ر زه ویدا
جیگه ربوه ، نه گه ر نه یتوانی به بال بفری
خیرو چاكه ی كه رووی تیده كات.

* هه ردوو بال مال و دارایی و دوو كوپه ،
ئه وه ی بالی بشكى كوپه كه ی
نه خۆشه ده كه ویت نه گه ر بالی له بن
ده ريكیشری كوپه كه ی ده مریت.

* بال مال و سه فه ره.

* ده گونجیت مالیش بریندارییكه بیت
روویكاته خه و بینه ر.

* نه گه ر باله كه قورس و گرانی كردبوو
نه یده توانی بفریت پیتی گوناوه تاوان و
سزایه.

بالنده: (نیبن سیرین) ده لیت: بالنده ی
ئاو له لێك دانه وه دا باشترین بالنده یه
ئه وه ی بیگرێ یان به ده ستی به ینیت
مال و ده سستكه وتیكى باشی
به ده سته یناوه به پیتی ئایه تی: ﴿وَلَحْمٌ
طَیْرٍ مِّمَّا یَشْتَهُونَ﴾ (الواقعة: ۲۱).

که پانه و هشم بۆ سکی دایکم زه وییه،
دوهم رۆژی دوی بینینی خه وه که ی
کوژدا.

* پیاویک هات بۆ لای (ئیین سیرین) و
وتی: له خه ودا بینیم بالنده یه ک
له ناسمانه وه هات و خوی خسته نیتوان
هه ردوو ده ستم، نه ویش وتی:
مژده یه ک رووت تیده کات و پیتی دلخوش
ده بی.

* بالنده ی نادیار به لگه یه له سه ر
فریشته ی مردن نه گه ر زیخ یا کاغه ز
یا خود کرمی هه لگرتبوو و فری به ره و
ناسمان و له ماله که دا نه خووشی تیا بوو
نه خووشه که کۆچی دوا بیده کات.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر سه فه ر
بۆ یه کیک ببینی ده که ویته خواره وه
به سه ریا یان به سه رشان و گه ردن و
کۆشدا به پیتی نایه تی: ﴿وَكُلُّ اِنْسَانٍ
اَلَزَمْتَاهُ طَائِرُهُ فِي عُنُقِهِ﴾ (الإسراء: ۱۳)
واته: کرداره کانی.

* نه گه ر سه پیوو بیگه ردو سافه، نه گه ر
لێل و ره نگاو ره نگبوو کرداری ناروون و
جیاوازه مه گه ر ژنیکسی دووگیانی
هه بیت.

* نه گه ر بالنده که نیریوو کوپده بیت،
نه گه ر میننه بوو کچه، نه گه ر سه ریپری
ده ژنی و بۆیده مینیتته وه، نه گه ر فری
که مده منیتته وه.

* بالنده پیاویکه خاوه نی تواناو چه ک و
هیزو خواردن و رفینه له هه وادا.

* ده گێر نه وه پیاویک دیت بۆ لای (ئیین
سیرین) و ده لیت: له خه ودا بینیم
ژماره یه کی ژۆر بالنده ی ناومگرت، یه ک
به یه ک سه رم ده بپین، گوتی: نه گه ر
نه چوویته سه ر ناو که سیکی
به رتیلخۆرت دیته ری.

* نه گه ر بینی بالنده به سه ر سه ری وه
ده فرت پله و پایه و ده سته لات
به ده سته هیتی به پیتی نایه تی:
﴿وَالطَّيْرُ مَخْشُوْرَةٌ كُلُّ لَتْ اَوْ اَجٍ﴾
(ص: ۱۹).

* نه گه ر ژماره یه کی ژۆر بالنده ی بیني
له گه ر که که ییدا ده گونجیت
فریشته بیت.

* ده گێر نه وه یه کیک له غه زا کاران
ده بیني له خه ودا سه رتاشیک سه ری بۆ
ده تاشی و له ده میه وه بالنده یه کی سه وز
دیته ده ره وه و رووبه ر ناسمان ده فری و
ديسان ده گه ر پیته و بۆ سکی پاشان
نایه تی: ﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيْهَا
نُعِيْدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً اُخْرٰی﴾
(طه: ۵۵) ده خوینده وه.

ئه م خه وه بۆ هاوه له کانی ده گێر پیته وه
ئنجای خوی لیکیده داته وه و ده لی:
سه رتاشینم له گه ر دندانه، بالنده ش
روحمه روو به به هه شت ده چی،

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا شکومه ندی و ده سته لات و جوانییه بۆ بازرگانش سوود و قازانجه.

*بائنده ی گهره به لگه یه له سر:
+ پادشاهو سه رکرده و سته مکاران.
+ زانایان.

+ کاسبکارو ده وه مه ند.
*بائنده ی ناسراو لیکدانه وه ی به پیتی
به ریزه ده سته هیتان به ده سته هیتاوه
له ده ریاو ناسنه اندا.

*ده گونجیت به لگه بیت له سر
سه فهرکارانی ده ریاو وشکانی، نه گهر
خویندیان شیوه نده کهن.

*ده و بائنده یی ده خوینی
ده وه مه نده.

*بائنده ی بچووکیش مندالی بچووک.

*چۆله بائنده یه ک بۆیه کیک بیانخواه
یاخود به ده سته یان به یتیت مال و
سامان و ده سته لات به تاییه ت نه گهر
چاودیربیکات و دانیان بۆ رۆبکات.

*نه گهر بینی بائنده به سه ریه وه فیری
ده سته لات و پله و پایه یه ک
به ده سته هیتنی.

*بائنده کرداره، ده گونجیت بائنده ی
نادیار به لگه بیت له سر ناگاداری و
نامۆزگاری.

*نه گهر زه رنه قووته هه لیکریت یان
بنۆزیت وه کوپه، هه موو به چکه یه کی
تیش به و شیوه یه یه.

*بائنده ی ناسراو لیکدانه وه ی به پیتی
خۆیه تی، بائنده ی گهره و دپنده ش
به لگه یه له سر فهرمانپه واه سه رکرده و
خه لکی زانوا و پله و پایه دارو بزیتی
په یدا کاو ده وه مه ند.

*نه و بائنده ی مرداره وه بوو ده خۆن
وه ک قه له پره ش و سووره دال و دزو
چهرده و خراپه کارن.

*بائنده ی ناو ریزدارانه پله و پایه یه یان
له دوو لاه به ده سته هیتاوه و له نیوان دوو
ده سته لاتدارا هه لسوکه و تیان کردوه
ده سته لاتداری ناوو هه واه.

*ده گونجیت به لگه بیت له سر نه وانه ی
سه فهر به وشکانی و ناودا ده کهن،
نه گهر خویندی و ده نگه لیهات نه وه
گریان و شیوه نه.

*نه و بائنده ی ده خوینن یان
ده نکیکیان لیوه دیت گورانی و شیوه نه
گهر نه و بائنده یه نیریت یان می.

*بائنده ی بچووک وه ک چۆله که و بولبول
مندالی بچووکن.

*چۆله بائنده یه ک بۆیه کیک بیت
به خاوه نی یان به ده سته ی به یتیت مال
دارایی و ده سته لات به تاییه ت نه گهر
چاودیری بکات یاخود رای بسپیری.

+ ده لال.

+ ده رگاوانی فه رمانپره وا.

+ بانگکراو له زینداندا.

* نه گهر بانگیکي ته واوی دا خه وه که ش

له مانگی (حه ج) دابوو ده گونجیت

به لکه بیت له سهر (حه ج).

* ده گونجیت بانگدان به لکه بیت له سهر

دزی.

* نه گهر ژنیک له مناره که یدا بانگیدا له و

ولته بیدعیه کی گهره سهر

هه لده دات، نه گهر مندالانی بچوک

بانگیاندا نه زانان زالده بن به سهر

فه رمانپره وادا به تاییه ت نه گهر

بانگدان که له کاتی خویدا نه بوو.

* بانگدان به لکه یه له سهر

ناشکر اکر دنو، بانگیژئی نادیار وه ک

ده سته لاتدار وایه.

بانگدان: (ئین سیرین) ده لیت:

له (محمدی کوپی (عبداللهی کوپی

(زید) (نه نصاری) یه وه و نه ویش

له باوکیه وه ده گپړتیه وه ده لیت: هاتم

بۆ خزمه تی پیغه مبه ر (ﷺ) و سه باره ت

به وهی له خه ودا بینیبوم ده ریاره ی

بانگدان دوام، نه ویش (ﷺ) فه رمووی:

"نه و خه و نه راسته وه سته بۆ (بلال)ی

بگیره ره وه چونکه نه و خاوه ن

ده نگیکي زولا له". (زهید) ده لیت: ئنجا

* نه گهر بالنده که ی جوانبوو له خه ودا

کرداره کانی باش و په سهند ده بنو

نوینه ریک به خیر روی تیده کات.

* نه گهر بالنده یه کی ناقولاو ناشیرینی

بینی له گه ل خویدا ده گونجیت

کرداره کانی خراب بنو نوینه ر به شه پو

خرابه روی تیکردبی.

* بالندی نادیار رنقو رنزیه.

* هه روه ها ده لین: بالنده ی ره ش

به لکه یه له سهر کرداری خراب و بالنده ی

سپیش به لکه یه له سهر کرداری چاکه و

بالنده ی ره نگاوپه نگ کرداری

تیکه ل وپیکه له.

بالنده فروش: (نابلسی) ده لیت:

بینینی له خه ودا به لکه یه له سهر

کزیله فروش، ده گونجیت بینی

به لکه بیت له سهر کوبونه وه له خوشی و

شادی.

بالنده و گوشت و هیلکه ی پاککراو:

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا رنقو رنزی

خیرایه له گه ل شت و مه کی به سوودو

قازانج.

* سه وزه ی پاککراو به لکه یه له سهر

قه رزانه وه و شای و خوشی یان غه م و

په ژاره و نه بوونی.

بانگیژ: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا

به لکه یه له سهر:

+ خیر.

هه سقام و فره‌مایشته کهم به جیه‌تتاو
دواتر: (عومهری کوری (خه‌تتاب)
هات (گوییستی بانگی (بلال) بوو ،
پاشان فره‌رمویی: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا
“ منیش به‌ه‌مان چه‌شنی (عبدالله‌ی
کوری (زه‌ید) م دیوه ، چه‌زده‌تیش
(فرمویی: "سو‌پاس بۆ خوا
ئه‌مه‌ش پتر جیگری ده‌کات" (۱).

* له‌(محمد‌ی کوری (عبدالله‌ی کوری
(زید‌ی (ئه‌نصاری‌یه‌وه ده‌گپنه‌وه
ده‌لئیت: پیغه‌مبه‌ری خوا (وئیستی
زوپنا به‌کاربه‌تیت ، پاشان فره‌مانیکرد
زه‌نگۆله به‌کاربه‌تیت ، منیش نوستم
له‌خه‌ودا بینیم پیاویک دوو‌جلی سه‌وزی
پۆشیوه‌وه زه‌نگیکی هه‌لگرتوه‌وه ، وتم:
ئه‌ی به‌نده‌ی خوا ئه‌وه زه‌نگه
ده‌فرۆشی؟ وتی: بۆچیته ؟ وتم: بانگی
پێده‌ده‌ین، وتی: بۆ رینوینیت نه‌که‌م
بۆ شتیک له‌وه‌باشتر؟ وتم: فره‌رمو ،
وتی: بلێ: (الله اکبر) ، پاشان بانگی
فێکردم و هیدی هیدی رویشته به‌رپۆه ،
دواتر فیزی (اقامه‌ی کردم ، کاتیکیش

بێدارو به‌ناگا بوم هاتم بۆ خزمه‌تی
پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) و خه‌وه‌که‌م بۆ گپرايه‌وه ،
چه‌زده‌تیش (فرمویی: "ئه‌م
برایه‌تان خه‌ویکی بینیه‌وه ئیستاش
بچۆ بۆ مزگه‌وت له‌گه‌ل (بلال) داو فیزی
بکه‌و بابانگ بدات چونکه ده‌نگی
ناسک و خۆشه ، ئه‌وجا له‌گه‌ل (بلال)
چووم و پیم وت و ئه‌ویش ده‌یگوته‌وه
بانگیدا، پاشان (عومهری کوری
(خه‌تتاب) (ﷺ) گویی لیبوو هات بۆ
خزمه‌تی پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) و وتی: ئه‌ی
پیغه‌مبه‌ری خوا منیش هه‌مان خه‌وم
بینیه‌وه (۱).

مامۆستا (ابو سعد) (ره‌حه‌تی خوی
لئیت) ده‌لئیت: هه‌رکەس له‌خه‌ودا
بینیت جارێک یان دوو‌جار بانگیداوه
دواتر قامه‌تی کردوه ، پاشان نوێژی
فه‌رزی ئه‌نجامداوه خوداوه‌ند (حه‌ج) و
عه‌مه‌ری ده‌کات به‌نسیب، به‌به‌لگه‌ی:
﴿وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ...﴾
(الحج: ۲۷) چونکه له‌مه‌یدانی

(۱) (ابوداود) فره‌رموده‌ی ژماره‌ (۴۹۹) ،
(ترمذی) (۱۸۹) و (ابن ماجه) (۷۰۶) و (بخاری)
له (خلق افه‌ العباد) (۱۳۷) و (الدارمی)
(۱۱۷۸) ، و (أحمد) له (مسند) هه‌که‌یدا به (۴۳/۳)
هه‌موویان له‌رێگه‌ی (ابن اسحاق) هه‌وه
فره‌رموده‌که‌ش (صحیح) هه‌.

(۱) (ترمذی) له (كتاب الصلاة) باب (ما جاء في بدء
الأذان) (۳۶۶/۱) فره‌رموده‌ی ژماره‌ (۱۸۹)
هه‌تاو بیتتیه ده‌لئیت: فره‌رموده‌یه‌کی (حسن‌ی
(صحیح) هه‌ ، (ابن خزيمة) له (صحیح) هه‌که‌یدا
(۳۲۶) و (بیهقی) له (سنن الکبری) دا (۴۱۵/۱)
هه‌تاو به‌تی.

(عهره فات) دووچار دووچار بانگ
ده دریت و نیقامهش ده کریت.

* نه گهر بینى له سهر بلندگوپه ك بانگ
ده دات ده بیت به بانگخوایى حه قو
راستى و حه جى بؤ ده خوایى،
خو نه گهر بینى له بیریکدا بانگده دات
هانى خه لکیده دات له سهر گه شت و
سه فره ریکى دور.

* نه گهر بینى بانگبیزه و له راستیدا
بانگبیز نه بوو ده سته لاتیکى
به نه ندازه ی به رزی دهنگى پیده دریت
نه گهر شایسته ی ده سته لات بیت.

* نه گهر بینى له سهر به رزاییه ك
بانگده دات ده کریت به ده سته لاتقدار
له لایه ن پیاویكى عه جه میه وه، به لام
نه گهر شایسته ی ده سته لات نه بوو
بازرگانیه كى به سوود و قازانجی ده ست
ده كه ویت یان پیشه یه كى ناوازه.

* نه گهر بینى له بانگدانه كه دا زیاد یان
كه میكرده به نه ندازه ی زیادوكه م كردنى
سته م له خه لکیده كات.

* نه گهر له شه قامیکدا بانگیداو خوی
چاكه كاربوو فره مان به چاكه و ریگری
له خراپه ده كات، به لام نه گهر
له خراپه كارانبوو شكست ده هینیت و
به رده كه ویت.

* نه وه شى بینى له سهر دیواریک
بانگده دات پیاویك بؤ ناشته وایى و
ریكه و تن بانگده كات.

* نه گهر له سهر بانی مالتیک بانگیدا
هاوسهره كه ی ده مریت.

* نه گهر له سهر (كه عبه) بانگیدا بیدعو
كاریکى داهینراو ده خاته پوو.

* بانگدانیش له نیتو (كه عبه) دا باش
نییه، نه وه شى له سهر بانی مالى
دراوسیه كیان بانگ بدات خاووخیزانى و
دراوسیه كى ده ترسینى.

* نه وه ی له نیتو كومه لیکدا بانگبدات و
وه لامى نه ده نه وه له نیتو گه لو
كومه لیکى سته مكاردا ده ئى، به لگهش
له سهرى نه م نایه ته یه:

﴿فَإِنَّ مُؤْذَنَ يَأْتِيهِمْ أَن لَعَنَ اللَّهُ
عَلَى الظَّالِمِينَ﴾ (الأعراف: ٤٤).

* ههركه سیتك بینى بانگده دات و
قامه تیش ده كات سونه تیک زیندوو
ده كاته وه بیدعه یه كه ده مریتیت.

* ههركه سیتك بینى مالتیک بانگده دات
پاكی و پاکیزه بوونی باوك و دایكیه تی
له دروو بوختان به لگهش له سهرى
چپروكه كه ی (عیسی) یه (ﷺ).

* بانگدان له حه مامیشدا له ناین و
دینیشدا باش نییه.

* نه وه شی ببینی له بهر دهرکی مالی
خویدا قامت دهکات و له سر
جیگه که یه تی دهریت.

* نه وه ی ببینی به گالتو سووکایه تیه وه
بانگده دات خوداوه ند نه قل و ژیری
لیده سینتیه وه به پتی نایه تی ﴿وَإِذَا
نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوهَا كُنُزًا
وَلَعِبًا ذَلِكَ بَأْتِكُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ﴾
(المائدة: ۵۸).

* له (دانیال) ی (بچوک) وه ده گپړنه وه
ده لیت: هرکه سیک له خه ویدا ببینی
بانگ ددات و قامت دهکات، پاشان
نویژده کات کرداره کانی ته واولو کامل
ده بیت و له هه مان کاتیشن ایه لکه یه
له سر مهرگو فو وتان.

* نه وه ی ببینی گوپیستی بانگبووه
له بازاردا مهرگ یه خه به پیاوړکی نه و
بازارپ ده گریټ.

* نه وه ی گوپیستی بانگ بیت و پتی
خوش نه بیت بؤ کاریک یانگده کریټ
به دلی نییه و نیکه رانه پتی.

* ماموستا (نه بو سعاد) ده لیت:
راست و رهوان له م بواره دا نه وه یه: هر
که سیک بانگدان بیستی و خوی نه هل و
شیاو بیت له جی خویدا یه بوی باشه،
خو نه گهر یه کیك ببینی شیاو نه بیت
له شوین و جیگی خویدا نییه و خراپه.

* نه گهر له مالیکی گهرمدا بانگیدا
تایه کی توندوسه خت ده یگری.

* نه گهر له مالیکی سارددا بانگیدا
تایه کی گهرم و سه خت ده یگری.

* نه وه شی ببینی له بهر دهرکی
ده سته لاتداردا بانگده دات حق و راستی
ده درکینی.

* له (نین سیرین) وه ده گپړنه وه
ده لیت: بانگدان جیا بوونه وه یه
له شریک و هاو دهم به پتی نایه تی
﴿وَأَذَانٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ...﴾
(التوبة: ۳).

* نه گهر له نیو کاروانیکدا بانگیدا
دزیده کات به پتی نایه تی ﴿يَبْلُغُ الْعَيْرُ
إِلَيْكُمْ لِسَارٍ قَوْمٍ﴾ (یوسف).

* بانگدانیس له دهشت یان نیو هژدوی
سه ربارزدا خاوه نه که ی ده بیت
به سیخوی دزو جه رده.

* هرکه سیک زیندانی بیت و ببینی
به پتیه یه یان نویژ دهکات به پتیه لټی
جیا ده پتیه وه به پتی نایه تی ﴿فَإِنْ
تَابُوا وَاقَامُوا الصَّلَاةَ﴾ (التوبة: ۵۰).

* نه وه ی ببینی نازاده و به پتیه یه
قامت دهکات بؤ نویژ کاروباریکی بؤ
به جیدیت که پله و پایه یه کی به رزی
هیه و به باشه پایدا هه لده دن و باسی
ده کن.

ده گونجیت به لگه بیت له سر دوزمانی و
 ناشکراکردن و جموجوول و کوچ و
 خوئاماده کردن بۆ جه ننگ.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر دزی یان
 به رزی پله و پایه و گوپزپایه لی و هاوسه
 بۆ پیای ره به ن.

* بانگدان به لگه یه له سر :

+ هه والی راست و دروست.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر
 بیدعه چیه کان له و ولاته دا.

* بانگیبژیش بانگخوای چاکه یه یان
 ماره بر یاخود نوینه ری پادشایه یان
 سه زده سته ی سوپایه .

* نه گه بانگیکی ته و اویداو له مانگه کانی
 (حه ج) دابوو، به لگه یه له سر
 (حه ج) کردن.

* نه گه ژنیک له خه ودا بانگیدا
 له بلندگوی مزگه و تیکه وه بیدعه و
 کاریکی دامینراوی گه وره له و ولاته دا
 سه ره له ده دات.

* نه گه منالی بچوک بانگیدا نه زان و
 له ناین ده رچوو ده سته لات ده گرنه
 ده ست به تاییه ت نه گه ره نه و بانگدانه
 له کاتی خویدانه بوو.

* نه وه ی ببینی له سر مناره ی
 مزگه و ته وه بانگده دات و شایسته ی

* نه گه ره له زیندانی کدا بانگیدا گیل و
 نه زان بانگده کات بۆ ناشته وایی و
 ری ککه و تن و نه ویش رازی نابیت پیی.

* نه گه ره له مالتیکدا بانگیدا ژنیک
 بانگده کات بۆ ناشته وایی و ری ککه و تن.

* نه گه ره به زوریش بانگیدا جووتده بیت
 له گه ل نافرته تیکدا.

* ده گپرنه وه پیاوێک ده چیته لای (نبین
 سیرین) و ده لیت: له خه ودا بینیم وه
 نه وه ی بانگده م ، نه ویش پیی
 ده لیت: (حه ج) ده که یه ت ، یه کیکی
 تریش دیته لای و هه مان خه و ی بینیه و
 پیی ده لیت: ده ست ده بریت،

دانیشتوانی کۆره که ی به سه رسامیه وه
 لیتی ده پرسن: چۆن نه و دوانه ت له یه ک
 جیا کرده وه ؟ نه ویش ده لی: یه که میان
 رووخسارو سیمایه کی جوانی هه بوو
 له پوانگه ی نه و نایه ته وه لیکمدایه وه
 که ده فره مویت: ﴿وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ
 بِالْحُجِّ﴾ دووه میش ناراست و جه وت و
 دیاربوو به پیی نه و نایه ته لیکمدایه وه
 که ده فره مویت: ﴿كُمَّ أَذِّنْ مُؤَنِّنْ
 أَيْتُهَا الْعِیْرُ إِنَّكُمْ لَسَارِقُونَ﴾
 (یوسف: ۷۰).

* (نابلسی) ده لیت: بانگدان له خه ودا
 به لگه یه له سر (حه ج) کردن به تاییه ت
 گه ره له مانگه کانی (حه ج) دابیت،

دهكات و به زویان نازاریانده دات،
خوئه گه ره به نبوو ژن ده هیئت.

* نه گه ربینی له بازاردا بانگده دات
ده بیئت به سیخوو دز، بانگدانیس
له کولان و بازاردا به لگه یه له سر
ژیانیکي باش و خوش.

* هه روه ها بانگدان به لگه یه له سر
جیا بونه وه له هاوه ل و شهریک.

* نه وه ی ببینی له شوین و جیگه یه کی
ویرانه دا بانگده دات ناوه دانده بیئت و
خه لکی زور ده بیئت.

* نه وه ی ببینی له حه مامدا بانگده دات
تووشی له رزو تا ده بیئت.

* بانگدان و دهنگ به رزکردنه وه به یادی
خوا به لگه یه له سر نزیکبونه وه
له گه وره پیاوان به تایبیت نه گه ره دهنگی
خوش و زولا بوو خه لکی که مه ندکیش
کرد به لای خویدا، به لام نه گه ره
بانگه که ی گوپی یان گالته ی به بانگو
یادی خوا کرد، یاخود عه وره ت و
جیشهرمی دیاربوو به لگه یه له سر
سووکایه تی و بۆله بۆل و قسه ی
ناخوش.

* نه وه ی ببینی له نیو کومه لکی
ناپۆره به ستوودا بانگده دات نه ته وه
گه لیک بانگده کات بۆ لای راستی
له کاتی کدا سته مکارن.

دهسته لات بیئت پۆستی دهسته لات
ده گریته دهست به نه ندازه ی به رزی
دهنگی.

* نه گه ره بازرگان بوو له بازرگانیه که یدا
قازانجه دات.

* ده گونجیت بانگیش به لگه بیئت له سر
دوعاو چاکه و گوپراه ل و کرداری
چاکه.

* بانگدان به لگه یه له سر ناسایش و
رزگار بوون له پلانی شه یتان.

* نه وه ی ببینی له بیریکدا بانگده دات
نه گه ره له ولاتی ناموسولمان دابیئت
بانگه وازکردنی خه لکه بۆ پرۆگرام
نایینی خودا، به لام نه گه ره له ولاتی
موسولماناندا بوو ده بیئت به سیخوو.

* ده گونجیت خاوه نی بیدعه و داهیتانیک
بیئت و بانگی خه لکی بکات بۆی.

* نه وه ی ببینی بانگده دات و دیندار بیئت
فرمان به چاکه ده کات، نه گه ره
خرابه کاریش بیئت ده که ویت به لیدان.
* نه وه ی ببینی له سر (که عبه)
بانگده دات بیدعه چیه یان قسه ی
ناشیرین ده کات به رانبه ر یارانی
پیغه مبه ر (ﷺ).

* نه وه ی ببینی بانگده دات و پاشان
پالده که ویت ژنه که ی باسی خه لکی

* نه گەر بانگی لیکرا له رۆخی روبارو
بۆ لیکه وه پله و پایه یه کی مه زن
وه رده گیرئ.

* نه گەر له شویتنیکێ دووره وه بانگی
لیکرا سه رپیچی خودا ده کات به پیتی
نایه تی: ﴿اُولٰٓئِكَ يُنَادُوْنَ مِنْ مَّكَانٍ
بَعِيْدٍ﴾ (فصلت: ۴۴).

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا سه رپیچییه
بۆیه کیک گوئی لیتی، خودا وه ند
ده فەرمویت: ﴿اُولٰٓئِكَ يُنَادُوْنَ مِنْ
مَّكَانٍ بَعِيْدٍ﴾ (فصلت: ۴۴).

* نه گەر بینێ بانگیده که ن که سانی
سووک و نزم و رسوای خۆشده وئ.

* نه گەر له قه راخی دۆل و شیوێک
بانگکرا ده سته لاتیکێ مه زن
به ده سته هیتیت.

* بانگکردن بۆ سه رخوانی نا نخواستاردن:
(نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سه ر
کۆبوونه وه له سه ر خیر، نه وه ی بیبینئ
ده یه ویت کۆمه لیک بانگبکات خۆی
ده خاته نیوکارێکه وه لۆمه و
سه رزه نشته کریت له سه ری.

* نه گەر بینێ بانگی خه لکیده کات و
کۆمه لیک ناماده ن و بینینی وه ک نه وه ی
له ناخواستاردن بوونه ته وه پله و پایه و
ده سته لات به سه ریانه دا
به ده سته هیتیت، نه گەر له و شوینه دا
غه م و په ژاره داربوو چاکده بیتته وه.

* ده گونجیت بانگدان به لگه بیت له سه ر
شاره زابوون له نانیی خودا.

* ده گونجیت بانگدان بانگکردن بیت بۆ
فه رمانیکێ ده سته لاتدار.

* نه وه ی بیبینئ بانگده دات و (الله اکبر و)
(لا اله الا الله) له به ر ناکات گاته و
سووکایه تی به دوژمنه که ی ده کات.

* نه وه ی بیبینئ له ناسماندا بانگده دات و
خه لکی وه لامی ده ده نه وه پیاوێکه
بانگه وازی خه لکیده کات بۆ چاکه و
وه لامیده ده نه وه، ده گونجیت
مه رکه سیکیان وه لامی بده نه وه
(حه ج) یان له چاره بنوسریت.

* نه وه ی له زیندانیکدا بانگبدات گیل و
نه زان بانگده کات بۆ ناشته وایی و
ئه ویش رازی نابیت پیتی.

* بانگکراو: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
به لگه یه له سه ر سه فەر بۆیه کیک
گوئیستی بیت، خودا وه ند
ده فەرموئ: ﴿اُولٰٓئِكَ يُنَادُوْنَ مِنْ
مَّكَانٍ بَعِيْدٍ﴾ (فصلت: ۴۴).

* بینینی بانگکراو به لگه یه له سه ر
بلاوکردنه وه ی هه وال مه گەر لیخوړینی
به رازو شتی حه رام بیت.

* بانگکردن: (نابلسی) ده لیت: نه گەر
له خه ودا بینێ بانگکردن هاوه لایه تی
ملکه چ و رسوایان ده کات.

باویشك؛ (ئىبن سىرىن) دەلئیت:
باویشكدان نەخۇشییەو بۆنەخۇش
بەلگەيە لەسەر باشىو چاكى.

(ئابلسى) دەلئیت: باویشكدان لەخەودا
ناپاكىو كارو رەفتارىكە شەیتان
رازىدەكات وەك لاواندەو وە تەمبەلى
لەنویژكردنداو بەلگەشە لەسەر
زالبوون و ھەلكوتان بەسەر دوژمنداو
بەلگەيە لەسەر پاراستن چونكە مەرۇف
فەرمانى پىكراو خۇپاگرىيەت ، ئەگەر
لەنویژدا بوو ھەتا لەشەیتان دوورە
پەرئىزىيەت دەگونجىت بەلگەبەت لەسەر
بەدەر خستنى حالى مەرۇف، ھەر ھە
دەگونجىت نەخۇشییەك بىت ھەرگىز
لى چاك نەبىتەو.

باھو (لاشپان)؛ (ئىبن سىرىن) دەلئیت:
باھو ، ژنە ، دەگىرنەو (ئىبراھىمى
خەلىل) (سەلامى خوائى لىيەت)
بەھاوسەرى (ئىسماعىل) كوپى وتوہ:
بە(ئىسماعىل) بلى باھوى دەرگاگەى
بگويى، كاتى پى وت تەلاقىدا^(۱).
* ھەر ھە دەلئىن: باھو دەولەتە.

* ئەگەر بىنى بانگكراو قىو لىكرد
كەسىكى ئاوارەى دەگەر پىتەوہ، ئەگەر
بىنى كۆمەلەك بانگدەكات بۆ مىواندارى
خۇيدەكات بەنىو حال و بارىكدا لۆمەو
سەرزەنشت دەكرىت و پاشان پاشگەز
دەبىتەوہ.

* ئەگەر بىنى بانگدەكرى بۆ كۆپىكى
ناديارو ميوہى زۆرو شەرابى تىدايە
بانگدەكرى بۆ جىھاد و تىكوشان
شەھىد دەكرىت.

* بانگكردن بۆ وەلىمەو دەعوات
لەخەودا پاشگەزىوونەو وە لۆمەى
ھەلگرتوہ.

باوہ شىن؛ (ئىبن سىرىن) دەلئیت:
بىنى بەلگەيە لەسەرنەوہى ھىمنىو
پىشوى پى بەدەستدەھىتى
لەغەم و پەژارە.

(ئابلسى) دەلئیت: بەلگەيە لەسەر پىشوو
دەرووى خىر لەناپەرەستىو
دەولەمەندى دواى ھەژارى و نەدارى.

* دەگونجىت باوہ شىن بەلگەبەت لەسەر
ھاوسەرو كوپ ئەگەر لەقۇخبوو بەلگەيە
لەسەر مال و سامان بەدەستەھىتان
لەسەفەردا.

* باوہ شىن پىاويكە خەلكى لىوہى
پىشوو بەدەستدەھىتن.

^(۱) (ئىبن كئىر) لە (البداية والنهاية) دا (۱۶۰/۱)

(نابلسی) ده لئیت: باینجان له خه ودا
له کاتی خویدا به لگه یه له سه رزق
به که مترین هه ول و خواردنیشی به لگه یه
له سه ر به هانه گرتن و خو بردنه پیش
به قسه و رق و قین و غه ش. هه روه ها
به لگه یه له سه ر پیای دوپوو.
* ده گونجیت به لگه بیت بو راوچی و
شکارچیان له سه ر خوشی و شادی.

ب ت

بیت (په لگه ر): (نابلسی) ده لئیت:
له خه ودا په یکه ریکی به تالی
داتاشراوه، مرقئیکی سته مکاری
روخسار جوان و ره وشت خراپه، نه گه ر
بینی بتیک ده په رستی به جیا
له په روه ردگار درق ده کات به ده می
خوداوه به هه لبه سته یه کی ناره واو درق.
* نه گه ر نه و بته له دار دروستکراوو
به ناینه کسه ی نزیکه ده بیت هه
له ده سته لاتدار یان دوپوو یه کی
سته مکار، نه گه ر له چیلکه و دار
دروستکراوو ملده کات به مشتومرو
ده مه ده مه دا.

* نه گه ر بته که له زیو بوو له ناینه که یدا
کاریک نه نجامه دات و نزیکه ده بیت هه
له ژنیک یان کچیکی عه جهمی
به خیانه ت و ناپاکی، نه گه ر له زپربوو
له ناینه که یدا کاریکی خراپ و نابه جی

* ده گپنه وه ژنیک دیت بۆلای (ئیین
سیرین) و ده لئیت: له خه ودا چوارچیتوه ی
ده رگای سه ره وه م بینی که وت به سه ر
خواره وه داو هه ردوو لکه یشیم
هه رکه وتن و یه کیکیان که وته ده ره وه ی
ماله که م، نه ویش وتی: میژدداری و دوو
کوړت له سه فهرن، وتی: به لئ، وتی:
که وتنی چوارچیتوه ی سه ره وه
گه پانه وه ی میژده که ته به خیرایی و
که وتنی لاشیپانیک بۆده ره وه
کوړه که ته کچیکی غه ریب ده هیئی،
نه وه نده ی نه برد میژده که ی گه پایه وه
کوړه که شی ژنیک غه ریبی هیتا.

(نابلسی) ده لئیت: نه گه ر بینی سواری
لاشیپانی ده رگا که ی ده بیت ژنیک
ماره ده بپی. هه روه ها ده لئین: لاشیپان
بژتوی په یداکاری ماله، نه گه ر بینی
له بن ده ره ییتا نه گه ر ده سته لاتداربوو
لاده بری، نه گه ر هه لکه نراو ونبوو
له به رچاوی خاوه ن مال ده مرئ، نه گه ر
ده ره ییتراو ون نه بوو نه خوشده که وئ و
چاکه ده بیت هه له نه خوشیه که ی.

* نه گه ر باهویه کی دانا هاوسه رده گری و
هه رچییه که رویدات له باهودا
ده دریته پال ژن.

باینجان: (ئیین سیرین) ده لئیت:
باینجان له کاتی خویدا نه بیت رزق و
روزییه که به مانده دوپوو
به ده سته که ویت.

پله و پایه یه کی بهرز به ده سته دهیئی و
سهرده که وی به سهر دوزمه کانی داو
پاریزراو ده بیئت له پلانیا ن.

* نه گهر بت به لگه بیئت له سهر زن
وینه که ی جیگیرده بی و نه قلی دامه زراو
ده بیئت یان دهروونی سووکایه تی
پیده کری یا خود گیل و خولا په سهند
ده بیئت.

ب ج

بچران (برین)؛ (نابلسی) ده لیئت:
بۆنه وهی خوداوه ند فهرمانی گه یاندنی
کرده سهر گهر دانییه.

* ده گونجیئت به لگه بیئت له سهر باجو
سهرانه.

* ده گونجیئت به لگه بیئت له سهر نه وهی
جیا بونه وه و پشت له یه ککردن
ده هیئت، پیغه مبه (ﷺ) ده فهرمویت:
"پشتله یه که هه لمه که ن و نیوانت نان
مه بچرینن".

ب ر

برا؛ (نابلسی) ده لیئت: نه گهر مروؤ
له خه ودا برا که ی یان باپیرو مامو خالی
به دیگرده له گه ل نه وهی هاویه شی میراته
به لگه یه له سهر هاوه ل په یداکردن
له مال و یارمه تیدان، ده گونجیئت
هه ندیکیان به لگه بن له سهر نه وانی دی.

ده کات و له پیاویک نزیکه ده بیته وه که ورا
خوداوه ند خه شم و قینی لییه تی و
خرابه ی لیده سته ده که وی و ترسی
غهرامه ی لیده نیشی.

* نه گهر بته که له زیو بوو ئاینه که ی
ده کات به هوکارێک بۆ ناپاکی و ده سته
تیکه لکردن له گه ل ئافره تیکدا.

* نه گهر بته که ی بینی و به ندایه تیه که ی
نه بینی مال و سامانیکی زۆر
به ده سته ده هیئت.

* بت به لگه یه له سهر خو شویستنی
ئافره ت یا مندال.

* بت به شیوه یه کی گشتی به لگه یه
له سهر عه جه م و گیل و کچ.

* ده گونجیئت به لگه بیئت له سهر نه وهی
مروؤ سهر قالد ه کات له به ندایه تی وه که
مال و پله و پایه و خو شه ویست و هاو سه رو
کو بو هاو چه شنی نه وه.

* نه گهر بینی بتیکی پییه ژنیکی که ی
ده هیئت یا عه جه می یا خود سهر قالی
قارچکه ده بیئت یان خوداوه ند کو پێکی
پیده به خشیئت.

* ده گونجیئت بت به لگه بیئت له سهر
روژگار.

* ده گونجیئت به لگه بیئت له سهر
جیگیر بوون له سهر کارویاره کان، نه گهر
شکاندی له خه ودا یا ناشیرینی کرد

برژاو: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه
مژده یه له سهر بژیوی، نه گهر به ته وای
نه برژابوو نه وه غه م و په ژاره یه له لایه ن
کوړه وه.

* مه پي برژاوی قه له و مالتکی نوره ،
نه گهر له پولوازیوو مالتکی که م و
رزقیکه به مانددویوون و هیلاکی
به ده ستدیت.

* نه گهر مه پیکي برژاوی خوارد
له کاروکاسی کوړه که ی ده خوات.
* مانگای برژاو دلناییه بۆ که سیک
بترسی یان بۆ یه کیک ژنیکي دووگیانی
هه بیته مژده ی کوړیکي پیډه دری.
* گوړه که ی برژاو رزق و فو پو پیته بۆ
یه کیک به کولای بیخوات.

* نه گهر گوشتی مانگای خوارد
ده چیت به رده می دادوه ریک.
* هه موو شتیک بینینی ناگری به ریکه وی
له بیداریدا رزق و رژییه که به گوناو
تاوان ده ستگیر بوه.

* گوشتی برژاوی مانگا دلناییه
بۆ یه کیک بترسی، نه گهر خه و بینر
پیشبینی کوړیده کرد کوړیده بیته
مژده که به نه ندازه ی خویده بیته.

* خوشتری برژاو دلناییه له ترسو بیم،
هه روه ها ده لیتن: پیاوکی نازادی
به په وشته سه رجهم ره وشه کانی هیچ
خه وشیکي تیدا نییه، نه گهر به ته وای
نه برژابوو له کاره که یدا ژيرو ناقل نابیت.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه
له سهر ناگر به هوی سوورییه وه یان
به لگه یه له سهر ناژول یاخود کوئم یا
گنجینه و خالی ره ش.

* ده گونجیت به لگه بیته له سهر
نه خوشی سه رنیشی به رده وام یان
برایه کی دایک و باوکی.

برژانگدریژ: (نین سیرین) ده لیت:
پاریزکاریه له ناین.

* هه روه ها ده لیتن: باشی و خرابیان
ده گه ریته وه بۆ کوړو مال و مندال.

* نه گهر بیني برژانگی نوریوه و جوانه
به لگه یه له سهر نه وه ی ناینه که ی پته وو
توکه مه یه.

* نه گهر بیني له ژیر سیپه ری چاوه کانی
دانیشته نه گهر دیندارو زانستخوازیوو
له ژیرسیپه ری ناینه که یدا ده ژی، نه گهر
دنیاخوازیوو پاره و مالی خه لکیده بات و
خوی ونده کات.

* نه گهر بیني چاوه کانی برژانگیان
نه بوو شریعه ته کانی ناین تیا ده بات ،
نه گهر هه لیکي شا دوژمنیک
ناموژگاریده کات یاخود نابرووی ده بات
له ناینه که یدا.

* نه گهر بیني موه کانی سپیپوه
به لگه یه له سهر نه خوشیه که ده دات
له سهر و چاوو گوچکه و ددانه کانی.

* ده گونجیت له خواردنی گوشتی
برژاودا ترسو بیم رووی تیښکات.

* هه روه ها ده لّین: برژاو غه مو په ژاره و
مالی حرامه.

* هه روه ها ده لّین: نه گه ر بینى
به رانتيكى برژاند نه خوځنده كه وى يان
سزايه كى له لايه ن ده سته لاتداره وه
پيښه گات ياخود زيندانيده كړئ.

* نه گه ر گوږه كه يه كى برژاند ژنه كى
نه خوځنده كه وى يان دايكى ياخود
ژنيكى خانه واده كى.

* نه گه ر به رخيكي برژاندو به ده ستي
هينا كوپه كى ده پيكرئ يان
له ش ولارى ناته واو ده بى.

* نه گه ر گوږه كه يه كى برژاندو
خوازيارى كوپو مژده ي پيښه درئ
وه گه رنا ترسو بیم رووی تپنده كات.

* ده گونجیت برژاندن به لگه بیت له سر
مژده له قوتار بوون له نار په حه تی و
سه ركه وتن به سر دوزمند او بوونی

مندالې نيرينه به تاييه ت نه گه ر
گوږه كه بوو، نه گه ر حوشت ربوو به لگه يه
له سر ش كړمه ندی و شايی و

چاكبوونه وى نه خوځو هاوسه رگيرى
ره به ن و گه پانه وى نه وى
سه فه ريكردو و بلاو بوونه وى

خوځه ويستی و ته بابی.

* نه گه ر ده ستي حوشتريكي برژاو هاته
دواندن له گه لى له تياچوون و فه وتان
قوتارده بى.

* گوشتى بالنده ي سوره وه كراو يان
لینراو رنقو رنزييه به غه درو فيل
له لايه ن ژنه وه ده سته كه وى، نه گه ر
به ته واوى نه برژابوو زولم و سته مى
ليده كات.

* هه موو به چكه يه كى بالنده به برژاوى
يان سوره وه كراوى مال و داراييه كه
به ماندو بوون په يدا بوه.

* برژانى په راسوى مړؤ له خه وداو
خواردنى قورسو غه مو په ژاره يه
تووشى مړؤ ده بيت. په راسوى
برژاويش به ژن ليكده دري ته وه چونكه
(حه وا) له په راسوى (ناده م) سه لامى
خوايان ليبيت - دروستكراوه.

* نه وى دواى په راسووديت سه رو
نيوه ي لاشه به كچ ليكده دري ته وه و
نيوه ي نه وه ش به كوپ ليكده دري ته وه.

* بالى برژاو نه گه ر ته واو برژابوو
غهييه ت و باسكړنه.

* نه گه ر پارچه يه ك گوشتى برژاوى كړى
كه سيك به كړئ ده گړئ.

* نه گه ر بينى گوشتيكي برژاو يان
لینراو ده خوات رنقو رنزييه ك
به مان دبوون و هيلاك

به ده سته هيښيت.

برسیتی: (ئین سیرین) ده لیت: برسیتی
تیاچوون و به سه رچوونی مال و داراییه و
سووربوونه له سه ر بژووی په یداکردن.

* هه ندیکده لیت: برسیتی باشتره
له تیربوون ئاودییکردنیش باشتره
له تینوویه تی.

* هه روه ها ده لیت: نه گه رینی
برسییه تی خیری به نسیب ده بیت و
سوورده بیت له سه ری.

* نه گه رینی یه کیکیتر بانگیده کات بۆ
ناخواردن خه وه که ی به لکه یه له سه ر
سه فه ریکی نزیک به پپی ئایه تی: ﴿لَقَدْ
لَقِینَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا﴾
(الکف: ۶۲).

* نه گه ر نیوه پۆ بانگیکرد بۆ ناخواردن
له هیلاکی و ماندوبوون پشوده دات،
نه گه ر بانگیکرد بۆ ناخواردنی ئیواره
فیل له پیاویکده کات به رله وه ی نه و
فیلی لیبکات .

* نه گه رینی خواردنیک ده خوات و
هه رس ده بیت سوورده بیت له سه ر
هه و لدان و پیشه که ی.

* نه گه رینی گوشتی لاشه ی
خویده خوات له مال و دارایی
په سمه نده کراو هه لگیراو ده خوات.

* ده گونجیت برژاندن به لکه بیت له سه ر
فیتنه .

* ده گونجیت بینینی به لکه بیت له سه ر
لیگرتنه وه ی نیعمه ت و زیندانی و
دوو رخسته وه ، تالانکردنی مال و
سامان و بلا بوونه وه ی نه خۆشییه
به هۆی گه رماوه .

* نه گه ر گوشتیکی برژاند یا مریشکی
یاخود هه رشتیکی دی به لکه یه له سه ر
رزق و روزی و شکومه ندی و سه رکه وتن
به سه ر دوژمناندا نه گه ر شایسته ی
نه وه بیت، نه گه ر هیچکام له وانه نه بوو
فیتنه یی و دوو زیانیده کات به ده می
نه وه ی برژاندنه که به لکه یه له سه ری و
به هۆیه وه مال و روحی ده کیشری.

(نابلسی) ده لیت: گوشت و هیلکه یان
ماسی و هاوچه شنه کانی له خه ودا
به لکه یه له سه ر دووری و شتی برژاویش
به ده سته ینانی ویست و خه وازه و
گه یشتنه به هیواو خواست و
به ده سته ینانی پیداو یستییه ، هه موو
شتیک واده و کاتیکی دیاریکرای هه یه
به لکه یه له سه ر به جیه ینانی په یمان و
پیداویستی له گه ل قه رزدا نه وه و
گه رانه وه ی ئاواره و قوتار بوونی
زیندانی.

* برژاوی خۆش شه ریکایه تیه کی
به سووده .

مووئیسفانه که ی ده گریټ مال و دارایی
 له سه رکړده ی خه لکی مه زنه وه
 به ده ســتده هیټیت، نه گــر
 موخه که یخوارد مال و دارایی
 هه لگیروایان ده خوات هه روه ها سه ری
 نازه ل و درنده ش هه روایه به لام
 له ریژداریدا له خوار سه ری مرقه وه یه .
 * نه گــر سه ری خه لکی به برپای بیڼی
 له شارو که په ک و ماله که یدا یان
 له به رده رگا که یدا سه ری نه و خه لکه
 دیت بوټه وجیټیه و کوډه بڼه وه لیټی .
 * هه روه ها کوتراوه : نه گــر بیڼی گوشتی
 خوږیده خوات مال و دارایی و
 ده سته لاتیکی که وره به ده سته هیټیت .
 * گــر بیڼی گوشتی که سیکی هه لواسراو
 ده خوات یا گوشتی که پوټا ولوی مال و
 داراییه کی حه رام به ده سته هیټیت .
 * نه گــر بیڼی باوه شده کات به پیاوړیکي
 مردو و یان زیندوه وه ته مه نی دريژ
 ده بیټ ، هه روه ها ته و قه کړدنیش
 هه روایه .
 * نه گــر بیڼی له گوشتی خوږی یاخود
 گوشتی که سیکیتر ده خوات نه وه شی
 ده یخوات شوینه واریکی دیارو به رچاوی
 هه بیټ له سه ر مال و دارایی خوادرن هی
 خوږی یاخود یه کیکی دی، نه گــر
 شوینه واری دیاری نه بیټ له سه ری

* نه گــر گوشتی خه لکیتري خوارد
 خواردنی غه بیته یان هی یه کیټک
 له خزماکانیه تی .

* نه گــر به لیټنرای خواردی یاخود
 به ســووره وه کراوی سه رمایه ی
 که سانیتړ ده خوات .

* نه گــر بیڼی گاز له گوشتی
 خوږیده گریټ و ده بیچپړی و فریټی ده داته
 سه ر زه وی پیاوړیکه چاوداده گریټ و
 فیله کات .

* خواردنی گوشتی ژن له لایه ن
 ژنیکیتړه وه یاخود خواردنی گوشتی
 خوږی به لکه یه له سه ر نه وه ی زیناو
 داوینپیسی ده کات و کریټی له شفروش
 ده خوات .

* هه روه ها له لیټکدانه وه دا خواردنی
 گوشتی پیاویش وه ک هی ژن وایه و،
 خواردنی گوشتی لاو به هیتره له هی
 پیرټک .

* نه گــر بیڼی گوشتی زویانی
 خوږیده خوات له لایه ن زویانیه وه سوود
 ده بیڼی .

* ده گونجیټ نه و خه وه به لکه بیټ
 له سه ر بیټه نگی و خه شم و قینگرتن و
 ره چا وکړدن و دلپاگرتن .

* نه گــر بیڼی سه ری خه لکیده خوات یان
 ده رخواړدی که سانیتړی ده دات و

له سەر ملکه چی ژێرده سته کان و چاو
برینه مال و سامانیان.

برنج: (ئین سیرین) ده لیت: برنج
مال و داراییه که مانده و بوون و
هیلای و خه مو خه فته له خۆگرتوه.

(نابلسی) ده لیت: برنج به لیتراوی
به لگه یه له سەر قازانج.

هروه ها (ئین سیرین) ده لیت: چه لتوک
مال و داراییه که به به ره کانی و خه مو
په ژاره یه.

برنج فروش: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
به لگه یه له سەر به خێوکار که وا حق
له به تال جیاده کاته وه به هۆی زه به رو
زه نگیه وه.

بروسکه: (ئین سیرین) ده لیت:
بروسکه به لگه یه له سەر ترسو و بیم
له دهسته لاتدار له گه ل هه په شه و به لیتن.
* هروه ها به لگه یه له سەر لیتدان
به قامچی.

* ده گونجیت له لای دهسته لاتدار
به لگه بیت له سەر پیچه وانه ی په یمان و
به لیتن و بزوه خه نده و دلخۆشی و
رووتیکردن و هه زو ئاره زوو.

* بروسکه به لگه یه له سەر ترسی
موسفیرو هه زو ئاره زوی جوتیار بو
ئاودان.

غه ییه تی مرقفیککی خانه واده یکردوه
یاخود غه ییه تی یه کیکتری کردوه.

* نه گه رگۆشتی که سیککی هه لواسراوی
خوارد مالتیکی هه رامی خواردوه
له که سیککی په لوپایه به رز به مه رجی
ئه وه ی ده یخوات شوینه وار به جی
به لیت له سهری.

(نابلسی) ده لیت: هه ندیکده لیتن:
برسیتی باشتره له تیری، تینوویه تیش
باشتره له تیر ئاوی، نه گه ربینی
برسیتییه کی دوو درێژ هاتوه به سهریا
نیعمهت و به خشش روی تیده کات
دوای هه زاری و که سی برسیش
به نه ندازه ی ئه و برسیتییه مال و دارایی
به دهسته هیئت.

* برسیتی به لگه یه له سەر:
+ هاوه لایه تیکردنی یه کیککی بێخێرو
چاکه.

+ لاوازی و دنیا نه ویستی.
+ روژووگرتن.

+ گرانی شت و مه کو که می و هه زاری.
+ خواناسی و سوپاسگوزاری و یادی
خوا.

* نه گه ربینی برسیتییه له زستاندا
برسیتی روی تیده کات.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا پادشاه
سه رکرده و پۆستداره کان، به لگه یه

* نه وهی ببینی بروسکه ی گرتووه یان
لئیداوه یاخود که واله هوریک داهاتووه
به سهریانا موقیتک هانیده دات له سر
خیروچاکه و، بروسکه ش به لگه یه له سر
ترس و بیم له گه ل سوودو قازانج.

* هه روه ها ده لئین: بروسکه به لگه یه
له سر سوودو قازانج له شوینتیکی
دوره وه، نه وهی ببینی بروسکه
جل و بهرگه که ی سووتاندوه ژنه که ی
ده مریت نه گه ر نه خوش بیت.

(نابلسی) ده لئیت: ببینی بروسکه
به ته نیا له خه ودا به لگه یه له سر
رینومایی دوا ی وئلی و سه رگر دانی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر
تیاچوونی بینایی و دییه ی، نه گه ر
خه و بینهر نه خوشبو ترسی مردنی
ده بیت.

* ده گونجیت ببینی به لگه بیت له سر
ده رختنی نهیته گورانی هه وال.

* ده گونجیت ببینی به لگه بیت له سر:
+ مژده و هه والی خوش به ناماده بوونی
که سیکی ئاواره و دوره ولات.

+ نوپونه وهی رزق و روزی و فریا که وتنی
په ریشان.

+ گورانی حال و یاری له ناپه حه تیه وه بۆ
خوشتی و به پیچه وانه شه وه.

* نه وهی بروسکه ی بینیی به ده ر
له خه لکی یاخود تیشکی رووناکی لئیدا
بینایی له ده سته دات یاخود ده چیته
نیو ماله که ی، نه گه ر که شتیارو
موسافیربوو پشوو و بیتکاری رووی
تیده کات به هوی بارانبارین یان بریاری
فرمانپه واه، نه گه ر که شتیاربوو
که شتو کاله که ی به فه رو بیت ده بیت و
زه ویه که ی تیر ئاو ده بیت به هوی
بارانه وه خیراندار ده بیت، نه گه ر
که وره و کارپه ده سستی توپه بوو لئی
بزه و خنده ده یگرئ له به راتبه ریدا.

* بویرو شاعیرانیش بزه و پیکه نین
ده چوینن به بروسکه و گریانیش به باران،
چونکه پیکه نین و خنده لای عه ره ب
ده رختنی نهیته و په نهانه هه ر بۆیه
به ئاوه لآبوون ئاو زه دی ده که ن.

* نه گه ر بارانی له گه لدا بوو به لگه یه
له سر ناقولایی نه وهی بووی
ده رده که ویت و به سه ریا ده گری، یاخود
بروسکه قسه یه که ده یخاته گریان یان
قامچه که خوینا ویده کات، بارانه که ش
ده بیت به خوینه که ی و به شمشیریش
روحی لیده سینیتته وه چاوانی فرمیسک
ده پرژیت و خانه واده که ی بۆیده گرین و
که مده مینیتته وه له ناویاندا و زوو
ده مریت.

که م و کوپی تئیاندا که م و کوپییه
له پله و پایه و ئایندا.

* ههروهه ده لئین: نه گه ههردوو برۆی
پرپوون باشه بۆ ژنان که برۆچاکده کهن
بۆ جوانی و خۆواندن.

(نابلسی) ده لئیت: لئیکدانه وهی باش و
خرابه به پیتی زیادوکه می کرداره کانه،
ههردوو برۆ باوک و دایک و دوو کوپو
شهریک و دوو هاوسه رو جیگرن.

* نه گه ههردوو برۆی گه یشتن به یه ک
به لگه یه له سهه ر ئالووده یی و
خۆشه ویستی و به پیچه وانه شه وه،
رهشی و پری موویان به لگه یه له سهه ر
باشی حالی نه وهی به لگه یه له سهه ری.

* سپیتی یان دابه زینیان بۆ سهه رچاو
به لگه یه له سهه ر گۆپانی حالی نه وهی
به لگه یه له سهه ر یان له کوپو هاوه ل و
هاوسه رو جیگرو هاوپۆ.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهه ر
ته مه ندریژی هه تا خۆی به و چه شنه
ده بیهیته وه.

* ههردوو برۆ به لگه یه له سهه ر پله و پایه
له ئایندا هه رچاکی و خرابیه ک روویان
تیبکات بیده پال چاکی و پارێزگارییان.

* ده گونجیت برۆ به لگه بیت له سهه ر
پاراستنی نه وهی چاو به لگه یه له سهه ری
وه ک برۆ فه رمانپه واو چاودێرو مێرد،

+ به لگه یه له سهه ر رووناکی شمشیر و
نووکی رم.

* نه وهی بروسکه بیهینی و خه وه که ی
له (تشرینی یه که م) دابیت به لگه یه
له سهه ر پرپوایه گنده و به رو بوومی
دانه و ئله ، نه گه ر له (تشرینی
دووه م) دابوو به لگه یه له سهه ر فه رو
خیری زۆرو بێشومار، یاخود له (کانونی
یه که م) دا ده ترسی له که م و کوپی،
خۆنه گه ر له (کانونی دووه م) دابوو
له کاتی دورینه دا ده ترسی
له کشتوکاله که ی ، خۆنه گه ر
له (شووبات) دابوو به لگه یه له سهه ر چاکی
له کشتوکاله که یدا، له (نازان) یشدا
به لگه یه له سهه ر که می به رو بووم و
دانه و ئله و له (نیسان) دا باش و
چاکده بیت و جۆش که مده بیت .

* نه گه ر له (نایان) دابوو هه ندیک
له میوه کان خراب ده بن،
له (حوزه یران) دا به لگه یه له سهه ر
شه ونی به سوود، له (ته مون) دا هیچ
خیروشه پێکی تیدا نییه ،
نه گه ر له (ئه یلول) دابوو به لگه یه له سهه ر
فه رو خیرو ههروه ها له (ئاب) یشدا
به هه مان شیوه یه .

برۆ: (ئین سیرین) ده لئیت: ههردوو برۆ
باشی ئاین و پله و پایه یه بۆ مه ردووم

ههروه ما که وانی تیری ناگه مانه ی
چاوپیسانه.

برینانی: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
دلته نگیه دیت به سه ریا یا خود تووشی
ده بیت.

بریندارویی: (نابین سیرین) ده لیت:
نه گه ربینی له شولاری برینداربوه مالو
داراییه کی پیده گات.

* نه گه دهستی راستی بریندارکرد
مالو داراییه که له لای پیاوێکی
خزمیه وه به دهستی ده گات،
نه گه دهستی چه پی برینداربوو
له ژنیکی خزمیه وه نه و مالیه ی
پیده گات، به لام نه گه قاجی چه پی
برینداربوو مالو داراییه
که له کشتوکاله وه به دهسته ده که ویت،
برینداری په نجه ی دهستی چه پ
به لگه یه له سه ر زالبوونی قهرزاری
به سه ریدا، هه موو بریندارییه کیش
خوینی له بهر بپوات خه رچی و زیانه
له مالو دارایی ده که ویت.

* نه گه بریندارییه کی ته پ به له شو
لارییه وه ببینی خوینی له بهر رو یی
زیانه له مالو دارایی خه و بینه ر
ده که ویت، یا خود گوفتارو قسه یه
خاوه نه که ی تیدا ده که ویت و له سه ری
پاداشت وهرده گریت.

* برینداری سه ریش نه گه خوینی له بهر
نه پویی نزیکه ده بیت وه له وه ی مالو
دارایی به دهست بهینیت، نه گه خوینی
له به پویی مالو سامان و دارایی
به دهسته دهینیت، نه گه خوینی له بهر
پویی مالو داراییه که و شوینه واره که ی
له سه ری وهرده که ویت.

* نه گه قهرمانه وایه ک یا خود
پیشه وایه ک بینیان سه ریان برینداربوو
هه تا زامه که گه یبوه سه ر نیسقان
ته مه نی درێژ ده بیت، نه گه نیسقانی
شکابوو سوپا که ی شکست ده هینیت و
ده دپویت، نه گه دهستی چه پی
برینداربوو سه ریا زه کانی زیاد ده که ن
به لام نه گه دهستی راستی برینداربوو
مولک و دهسته لاتی په ره ده سینیت.

* نه گه سکی برینداربوو مالو دارایی
گه نجه ی زیاد ده گات.

* نه گه کولم و گونای برینداربوو
هه زوتیره ی زیاد ده که ن.

* نه گه قاجی برینداربوو ته مه نی درێژ
ده بیت.

* نه گه هه ردوو قاجی برینداربوو
له کاروبارو مالو داراییدا پتر
جیگیر ده بیت.

* نه گه ربینی وه ک نه وه ی موفیک
نه ندامیکی بپیت و له ت له تو پارچه

* هه نډیکده لټن: نه گەر له نه ندامی کیدا برینداری به دیکرد نه و دهسته وازه به بۆ نه ندامی بریندار به گه پرده خړیت که بریندار کراوه، نه گەر سنگی بریندار بوو یاخود دلی بۆ پیاو و ژنی لاو به لگه یه له سەر عیشق به لام بۆ پیرو په ککه و ته به لگه یه له سەر غم و په ژاره .

(نابلسی) ده لټت: نه گەر برین و زامی کی پیوه بوو خوینی له بهر رۆیی بړیک پاره قه رزارد ه بیت و له بژویدا ناره حه تی روهی تیده کات، هه موو بریندارییه ک خوینی له بهر بپوات خه ر جیبه .

* نه گه ریینی له ش ولاری یاخود ناخی برینیکی ته پری تیدا یه و خوینی له بهر ده پوات زیانه بۆ خاوه نه کای روو له مال و دارایی ده کات، یاخود قسه یه که له لایه ن نه وکه سه وه ده کریت و نه جرو پاداشتی له سەر وهرده گریت، نه گەر سه ری بریندار بوو مال و دارایی هه بوو با پاریزگساری لټیکات، نه گەر زامو برینیکی ببینی و خوینی له بهر نه پۆیی له خټرو چاکه یه ک نزیکه بیت ه وه که وا روهی تیده کات ، نه گەر سه ری په نه جی راستی بریندار بوو به لگه یه له سەر قه رزارییه ک تووشی ده بیت و غم و په ژاره ده خوات به دیارییه وه .

پارچه ی بکات نه وکه سه ی هه لده ستیت به برینی نه ندامه کانی قسه یه کی ناقولا ده کات به رانبه ری و ده بیت ه وهی په رته وازه کردن یان خسته وهی جیاوازی له نیتوان مندا له کانیدا، نه گەر بریندار کهر خوینا و پیوو به خوینی بریندار مالتیکی حه رام به ده سته هینیت به نه ندازه ی نه و خوینه ی پیی خویناوی بووه، نه وه شیی بیباوه پړیک برینداریکات و خوین له بهر نه و بیباوه په بپوات زه فەر به دوزمنیکی دیارو به رچاو ده هینیت و مال و دارایی حه لالی لیده سته که ویت به نه ندازه ی نه و خوینه ی له بهر ری رۆیشتوه، نه گەر خوینا و پیوو به خوینی بیباوه پ به هینتره .

* نه گه ریینی مرقفیک برینداریکردوه و خوینی لټنایه ت بریندارکار قسه و وته یه کی حه ق ده کات به رانبه ری، له وه لامی پرسیار کدا، نه گەر خوینی له بهر رۆیی غه بییه تی ده کات به وته یه کی راست و دروست .

* نه گه ریینی به شیک له لاشه ی بریندار بوو به چه قق یان هه رشتی کتر نات ه واویی و عه بیه کانی به رده که ونو هه یخ خټریکی تیدا نییه .

* هر وها به لگه یه له سر داواکاری و
هاوسه رگیری و، نه گه ر بینی برپه نگی
شتیکده کات هاوسه رده گری چونکه
له هاوسه رگیری ده چیت.

برین: (نبین سیرین) ده لیت: نه گه ر
برینی سوله که ی بیت غم و په ژاره
رووی تیده کات.

* نه گه ر که سیک شویتیکی بری بر او
له وکه سه وه به لاو نه هامه تی له لایه ن
بره وه تووشده بیت و خه شم و قین
هه لده گری له ناخیدا به رانه بری.

ب ز

بزمار: (نبین سیرین) ده لیت:
فرمانره وایان ده سته لاتداره، به لگه یه
له سر پیاویک خه لکی به هوپه وه
ده گن به کاروباره کانیا ن وه ک شایه ت و
عریزه نووس، هر وها به لگه یه له سر
لاویتی و به لگه ی پتویست و یادو زیکرو
مال و سامان و میزو توانا.

بزن مژه (قوری): (نبین سیرین) ده لیت:
هاوه ل و هاوده می فرمانره و او
پادشایه.

(نابلسی) ده لیت: بزن مژه له خه ودا
وه زیری پادشاو جینشینیه تی و هر گیز
لیی جیانا بیته وه.

* نه گه ر بینی یه کیک له فریشته کان
به شمشیره که ی سکی بریندار کرد و وه ک
نه وه ی بریت و له سکیه وه کیم و
زووخال ده ریچیت چاکده بیته وه.

* نه گه ر بینی گه ر دن و ملی بریندار بوو
مال و دارایی له پاشه روژدا بو
ده مینیته وه له لایه ن کوره که یه وه.

برینسارپژگار: (نابلسی) ده لیت: نه و
که سه یه هه لده سیٹ به سارپژکردنی
زام و برین، بینینی بو نه وه ی زامدارو
برینداره به لگه یه له سر چاکبوونه وه و
ره واندنه وه ی غم و په ژاره ، نه مه ش
نه گه ر هاتو نه و برین سارپژ کاره هات
بو لای خه و بینر، هاتنی بو لای یه کیک
که پتویستی پتی نه بیت به لگه یه له سر
برینداریی و پتویستی بوونی
به که له شاخ و خوین به ربوون ،
برینسارپژکاریش له خه ودا پیاویکه
گوشتی خه لکی ده بریت و خوینیا ن
ده رژینیت له نه ندامه ته ندروست و
بینه خو شیه کانیا ن.

ب ر

برپه نگا: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
زوبانه ، هر وها به جیهیتانی
پیداویستیه کانه و باشی ده برپینه ،
هر وها به لگه یه له سر پشتگیرو
مندالی پنگه یشتوو.

*بزنه میچکه ژنیکى ملکه چ و رسوايه ناتوانى کار نه نجام بدات چونکه وهك هه ژارێك نهینى ديارو ناشكرايه .
*هه روه ها به لگه يه له سه ر سالتىكى مام ناوه ندى .

بزه وخه نده ؛ (ئيبين سیرين) ده لیت :
بزه وخه نده ده باشه له خه ودا ، نه گه ر له راده بجیتته ده روه ده ده بیته به غه م و په ژاره .

(نابلسی) ده لیت : بزه وخه نده له خه ودا به لگه يه له سه ر دلخوشى و شادى و شویتكه وتنى سوننه ت ، چونكه پیغه مبه ر (ﷺ) كاتى پیده كهنى بزه ده یگرت .

ب س

بست (بنگوست) ؛ (نابلسی) ده لیت :
له خه ودا به لگه يه له سه ر نه ندازه و شتى نوئ و سه فه ر .

*ده گونجیت بست به لگه بیته له سه ر گونیاو به پیچه وانه شه وه .

*ده گونجیت بست به لگه بیته له سه ر ئامرازى نیرینه ی مرقه ، نه وه ی زۆرانبازى نه نجام بدات به رمىكى بچوك كه به نه ندازه ی بستىك بیته كچىك ده هیئت .

*بزن مژه پیاویكه سووره له سه ر کردارو به لگه يه له سه ر :

+پیشكه شكردنى خزمه تگوزارى بو بیکار .

+فتنه و تیکچونه له نایندا .

+ژنى ناگرپه رست ، چونكه هه میشه له گه ل رۆژدا ده سووپیتته وه .

+گریان و لاواندنه وه به سه ر مردودا .

بزنه کیوى (سابرین) ؛ (ئيبين سیرين) ده لیت : بزنه کیوى به لگه يه له سه ر پیاویكى ده ره كى به ناویانگ .

*نه گه ر بینى بزنه كىوییه كى راوکرد یان به رانىك ده سستكه وتى ده بیته له فه رمانپه وایه كى دلپه قه وه .

*پێكاندننى بزنه كىوى به ده مانچه یان هه ر ئامرازىكیتر به لگه يه له سه ر زه ره و زیان .

بزنه میچكه ؛ (نابلسی) ده لیت : نه گه ر بینى له خه ودا بزنه میچكه يه كى به ده سه تیه نا كچ یان ژنیکى ئاین خراب و به دى داوینپیس ده هیئت .

*نه گه ر بزنیکى نۆزییه وه خیره وه رو خوشى به ده سته ده هیئى .

*نه گه ر بینى ژنان بوون به بزنه میچكه بی شیرى بو ماوه ی سالتىك رووى تیده كات .

له پشه که یدا به ده سته هینیت یا
له زانسته که یدا.

*ته گهر مردوو نووسی بهر سۆزو میهری
خوایی که وتوو.

*ده گونجیت نووسینی به لگه بیت
له سهر سوودو قازانج، یان پفاندنی
له لایه ن بالنده یه که وه به لگه بیت له سهر
به سهر چوون و دوایی هاتنی ته مه نی و
کوژیایی و ته و ابوونی رزق و بزژیوی،
له سهر نه مهش نه وه هه لده سه نگینری
که یه کیک له سهر دهستی نه ودا قورشان
یان شتیکیتر بنووسریت و له وانه یه
خوداوه نند تاقیپکاته وه به لهش
به بارکردنی.

*هه روه ها ده گپنه وه کاتیک
(هه سه ن) ی کوپی (عه لی) (ره زای)
خوایان لیبت له خه ودا بینیی
له نیوچاوانی نوسرابوو ﴿وَالضُّحٰی﴾ (۱)
وَاللَّیْلِ اِذَا سَجٰی ﴿الضُّحٰی﴾ چوو
بۆلای (سه عید) ی کوپی (مسیب) و
نه ویش پیی وت: نه ی کوپی
پیغه مبهری خوا ﴿وَاللَّیْلِ﴾ وه سهیته و داوای
لیخوشبوون بکه، هه ر دوا ی به که شه و
دنیا ی به جیهیشت.

*ته گهر له نوێژدا (بسم الله) ی خویندو
ریبانو شیوازی خوشی نه خویندنیبوو
له نوێژدا نه و خویندنه به لگه یه له سهر

بسته (فستق)؛ (ئین سیرین) ده لیت:
بسته مال و سامانیکی ئاسانه و
داره که شی به لگه یه له سهر پیاویکی
ده ست و دلفراوان، نه گهر بسته ی خوارد
مالیکی خوش و ئاسانه خوات.

(نابلسی) ده لیت: بسته ی سه وز
ماندوبوون و هیلاکییه و بسته ی وشکیش
شه رو ئاژاوه یه، بسته ی سویر رزقیکی
خوش و ئاسانه له ده ریا و وشکانیه وه.
*ده گونجیت به لگه بیت له سهر
له دایکبوونی نوێ.

بسم الله (ناوی خوا)؛ (نابلسی)
ده لیت: نه وه ی له خه ودا به خه تیکی
خوش و جوان بیینی به لگه یه له سهر
زانست و رینمایی و رزق و فه رو
تایبه تمه ندیه که ی نه وه یه له سهر
بنه مای ناسراوی خوی بیینی.
*ده گونجیت به لگه بیت له سهر کوپ یان
کوچه زا به هوی پابه ندی هه ندیکیان
به هه ندیکیترانه وه.

*ده گونجیت بینینی به لگه بیت
له سهر نه وه ی به سهر چوه له پیه کانی.
*هه روه ها به لگه یه له سهر هه ولدان بۆ
هاوسه رگیری و مژده ی دوا یی،
ده گونجیت به لگه بیت له سهر رینومایی
دوا یی و ویلی و سه رگه ردانی.

*ته گهر له خه ودا به خه تیکی جوان و
باش و دیار نوسرابوو رزق و رۆزییه که

خۆشه ویستی و هاوده می له گه ل غه یبو
نادیار.

+ نه گه ر به قه له می ئاسنین نووسی
به لگه یه له سه ر هیزو رزقو رۆزی و
جیگیر بوون له ره کاروبار.

* نه گه ر وه ک قه له می ئاسایی وابوو
به لگه یه له سه ر میانه په وی حاله کان
به تاییه ت نه گه ر به قه له می خواری
گریگری نووسرابوو.

* نه گه ر قه له مه که ریک و جوانبوو
به لگه یه له سه ر پله وپایه ی باش یان
زانباری و کردار بۆنه وه ی له خه ودا
به جیی ده هیئت.

* نه گه ر له سه ر په ره یه که نووسی
ده گونجیت باشی کردییت یان نه رکیکی
به جیگه یاندیی.

* نه گه ر له سه ر پیستیکی سپی ناسک
نووسی هه ول و کۆششده کات
له به ده ستهینانی میراتیدا.

* نه گه ر له پارچه یه کی چنراوی سوور
یان زهرد یاخود سپیدا نووسی
خۆشی و شادی به ده سته ده هیئت.

* نه گه ر له پارچه یه کی چنراوی
سه وزدابوو شه هیدبوون به ده ست
ده هیئت لای په ره ردار.

* نووسینی له هیتدا یان به نور یا
ئالتوون مژده یه.

قه رزیک که وا پتوویستی پتیی نییه،
ده گونجیت به لگه بیته له سه ر منالیک و
خۆشه ویستی باوکی لابی به ده ر
له دایکی یان خۆشه ویستی دایکی به ده ر
له باوکی یاخود سوننه تیک زالبکات
به سه ر فهرزیکدا یان بیدعه یه که
به سه ر کاریکی په سه ندا، هه روه ها
حوکمی خویندنه وه ی هه ر چوار
پیشه واکه هه ر وایه وایان داناهه
ئه وه ی له خه ودا پتیی نووسراوه نه گه ر
به ئالتوون و زێر نووسرابوو به لگه یه
له سه ر رزقو خۆشحالی به گوێزپایه لی یا
چاککردنی نه ئینی مابه یینی به نده و
په ره ردار، یاخود ده گونجیت
ناویانگو چاره نووسیکی باشت بیته،
پتیه وانه ی نه وه ش نه گه ر به شتیک
نوسرا نه ده بوو پتیی بنوسری و له ریزی
قه له مدانه بوو باش نییه، به لام
نووسینی به :

+ قه له می ئیمزاو واژ سهرکه و تنو
مه زنی و پله وپایه یه.

+ قه له می دادگا نه گه ر نووسینه که ی
دیار نه بوو هه مه چه شنه بوونه
له مه زهه ب و ریکه و بیروبوچووندا.

+ نه گه ر به قه له می عیبرانی و سریانی و
هندی و هاوچه شنی نه وانه نوسرا
به لگه یه له سه ر ریبازی سه یرو سه رنج
راکیش له گه ل هاوسه رو کۆیله و

* نه گەر بلاوکارانی نه سپی بینی
له خه وداو نه یتوانی لایبه ریت کومه لئ
داوینپیسی خراپه کار به نابووی
فیزده بن و ناتوانی ریگریان لیبکات.

بلاوکردنه وهی گه وهه رو یا قووت:
(نابلسی) ده لیت: نه گەر کس
کۆینه کرده وه به لگه یه له سه ر نه بوونی
زانستخووان و کزیوونی سوود و قازانج ،
نه گەر که سیکی شایسته کۆیکرده وه
به لگه یه له سه ر دانانی شت و مه ک
له شوینی خۆیداو سوود و هرگرتنی
خه لکی لئی.

بان

بندق: (ئین سیرین) ده لیت: بندق
پیاویکی سه خی غه ربیی روح قورسه و
خه لکی ته با ده کات.

* ههروهه ده لیت: مال و داراییه که
به ماندوبوون دهستی که وتوه نه وهی
بیخوات مال و دارایی به ماندوبوون
به دهست ده که ویت.

* هه ندیکتر ده لیت: بندق و هه موو
توینکداریکی وشک به لگه یه له سه ر
دهنگه دهنگ و خه م و په ژاره.

(نابلسی) ده لیت: بندق به لگه یه له سه ر
هه والی شاره که ی و شکاندیان و
تالان و پۆی مال و منالیان، ده گونجیت

* ههروهه ده گێرپنه وه (حسین) ی کوپی
(عه لی) (ره زای خویان لیبیت) له خه ودا
ده بینئ وه که نه وهی له یتوان هه ردوو
چاویدا سوورده تی (اخلاص) نوسرابیت،
ده نیریت بۆ لای (سه عید) ی کوپی
(مسیب) (ره حمه تی خوای لیبیت) و
بۆیده گێرپته وه نه ویش ده لیت: نه گەر
خه وه که ی وایت زوو ده مریت، پاشان
به و چه شنه به غه ربیی گیانی سپاردو
مرد.

بش

بشور (شوره ر): (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا به لگه یه له سه ر په روه رشیاری
نه زان یان نه وانه ی که و نامۆزگاری
وه رناگرن.

* بینینی به لگه یه له سه ر ره واندنه وه ی
غه م و په ژاره و نه وهی خۆی بۆ سه فه ر
ناماده ده کات.

بل

بلوور: (نابلسی) ده لیت: بلوور له خه ودا
به لگه یه له سه ر ژنان نه گەر له خه ودا
بینئ بوه به خاوه نی ده فریکی بلووری
ئوا ژنیک خاوه ن که سپتی ده یکات
به هاوسه ری.

بل

بلاوکارانی کێچ و نه سپی: (نابلسی)
ده لیت: له خه ودا که ل و کومه لئکی
خراپن.

* نه وانه ی له مالان دانیشتون ژنانی داوینپاکن.

* نه وانه ی له بازارپو که نیسه کاندان ژنانی باشو داوینپاکن ، هه روه ها ده لیت: ده روزه ی هه وسه بازی و ویلای و سه رگه ردا نییه .

بنه دار (بنه کوتهره)؛ (نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سه ر نه توانین و دانیشتون نه بوونی جموجول.

* بۆکه وش دروو له حیمچ چی و هاوچه شه کانیان به لگه یه له سه ر سوودو قازانچ و بزوی.

بنه پهرتی (سه رهگی)؛ (نابلسی) ده لیت: بینینی که سی بنه پهرتی و سه ره کی له خه ودا به لگه یه له سه ر خاوه ن به ندایه تی و خواناسی هه روه ها به لگه یه له سه ر: + جامبان.

+ له شفرۆش.

+ نه و زانایه ی که وا له کاروباره تیکه لو نالۆزه کاندان شوینی ده که ویت.

+ پیاویکی نایندارو زانا.

+ پیاویک مال و داراییه کی زۆری هه بیت. بنیشتر (جاچه که)؛ (نابلسی) ده لیت: نه گه ر بیني له خه ودا بنیشتر ده جوئ روو له خراپه ده کات چونکه کاری نه ته وه ی (لوط) ه.

به لگه بیت له سه ر له ده ستدانی کچینی نه گه ر به چه شنیکي نادیار بیني.

بنه بهرود؛ (نابلسی) ده لیت: نه گه ر له خه ودا بیني زانایان یاخود کۆره کانیان تیای داده نیشن یاخود نازده له کانیانی تیدایه که وا سواریده بین یا که شتی سه فهره .

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر هاوسه رگیری و خوداوه ندیش ده فهرموی: ﴿وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ﴾ (النور: ۶۰).

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر ژن.

* ده گونجیت بنه بهر دی جیگیر به لگه بیت له سه ر زانیاری یاخود پیشه سازی که وا پشتی پیده به سترئ یاخود بنچینه ی تاین.

* نه گه ر له خه ودا بوو به خاوه نی نه و بنه بهردانه به لگه یه له سه ر:

+ هاوسه ر.

+ مندالی نیرینه .

+ رینومایی.

+ زانیاری.

* ده گونجیت خه و بینه ر نه خوشبکه وئ به وه ی نه توانئ جموجولبکات یان سه فهر.

* نه وانه ی له مزگه وته کاندان دانیشتون پیاوچاکن.

رووبه رووبوونه وهی دوزمن ههروه ها
نازایه تیش وایه.

ب وو

بووق (که رهنه - شه پیوور): (نابلسی)

ده لیت: فهگره ن پئیدا قوتار بوونی
پیاوچا کانه، بینینی فووکردن پئیدا
حه ق و راستیی و له خه ودا به لگه یه
له سه ره والی راجله کینه، نه گه ر
به ته نیا خوی گوئی لیوو ده گونجیت
ئه و هه واله تاییه تبیت به خوی وه،
نه گه ر خه لکی بیستیان هه والیکه
وابه سته ی خه لکیه.

* نه گه ر فووکردن به بووقی
زیندوکردنه وهی بیست وایزانی
خه لکیش ده بییستیت (تاعون) له و
ناوچه یه زۆرده بیت چونکه فووی یه که م
مه رگی جیهانه، نه گه ر فووی دووه می
بیست بۆ ژیا نه، نه گه ر نه خو شبوو
چا که ده بیت وه، نه گه ر له ولاندا (تاعون)
بلا بووه وه ده ره ویت وه له ناویاندا
نامینیت، نه گه ر نه بوونیلان له نئودا
بلا بووه وه ده ره ویت وه و نه رخه کان
داده به زن و ده روویان لیده کریت وه.

* نه گه ر گوئیستی فووی دووه مبوو
به لگه یه له سه ر بوژاندنه وهی بژیوی و
بوونی شتی په نهان و نادیار یان
دهر که وتنی نهینی و چاکبوونه وهی

* ههروه ها ده لئین: نه گه ر بینی بنیشت
ده جوئی گوفتاره کانی ده رباره ی
سکالاو شه رو نازا وه ده بیت.

ب و

بوختانکه را دوو روو - فیتنه): (ئین
سیرین) ده لیت: خو شحالیه که به رده وام
ده بیت له زن و کوپو بازرگانی و
ده سته لات وه ده که ویت وه.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا ده روویه کی
به رده وامه له گه ل ده سته لاتداری یان
بازرگانی و به زن و کوپ لیکدرا وه ته وه.

بورانه وه): (نابلسی) ده لی: نه گه ر
له خه ودا بینی بوورایه وه کاریکی غه م و
په ژاره دار رووی تیده کات.

بولبول: (ئین سیرین) ده لیت: ژنکی
قسه و گفت شیرین و خوشی نه رم و نیانه
یاخود پیاوکی گورانی بیژه یاخود
قورئاخوینه بۆ ده سته لاتدار وه زیریکی
به ته گبیرو ریک و پیکه.

بویری (چاونه ترسی): (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا پیشپرکییه بۆ خیر یان شه ر،
ده گونجیت به لگه بیت له سه ر که م و
کوپی توانا و بیجو له یی.

* به لگه یه له سه ر سووربوون و
پیداگرتن، یاخود پیداگرتن له سه ر
ئه شکه نجه و نازاردانی خه لکی یاخود

*بۆتە ی پیاو بەلگە یە لەسەر ئەوە ی دەروا پێیدا.

*بۆتە ی قورقوشم سوودو قازانجە بۆ خواوەنەکانی و بۆتە و قالبی شیرینیش بەهەمان شیوە یە.

*بۆق: (ئەین سیرین) دەلیت: بۆق پیاویکی خواناسی تیکۆشەرە لەگوپرایەلی پەرەدگاردا.

*کۆمەلی بۆق لەشاریان گەرەکیک سزایە.

*ئەگەر گۆشتی بۆقی خوارد سوودو قازانج لەهەندیک لەهاوەلانی وەرەدەگرێ.

*ئەگەر بۆقیق قەسە ی لەگەڵکرد ئەوە مولک و دەستەلات بەدەستدەهێنی و، بۆقیش ئاگری (نەمرود)^(۱) ی کۆژاندەو.

(نابلسی) دەلیت: ئەگەر خۆی لەگەڵ کۆمەلی بۆقدا بینی هاوەلایەتی لەگەڵ خزم و دراوسێکانی باشدەبی.

*کۆمەلی بۆق لەخەودا بەلگە یە لەسەر گەل و نەتەوە ی جادووگەر و دەستبێ، بۆیەکیک بۆتوی لەسەر ئاوی بەلگە ی خێرو چاکە یە.

نەخۆش یاخود قوتاریبونی زیندانی یان کۆبۆنەو لەگەڵ گەشتیارو ئەوە ی لەسەفەر گەراوەتەو.

بوونی پەییوەندی: (نابلسی) دەلیت:

بوونی پەییوەندی لەخەودا بەلگە ی بەجیگە یانندی پەییوەندی خزمایەتیە لەگەڵ بەردەوام بوون لەرۆژدا.

*ئەگەر لەخەودا پەییوەندی خۆشبوو لەگەڵ زاناو پیاوچاکان بەلگە یە لەسەر پارێزگاریکردن لەتەبایی و خۆشەویستی و بوونی ئەمەکداری دەربارە ی پەیمانەکانی یان نزیکبۆنەو لەخاوەن پلەوپایە وەک پادشا و فرمانرەواو وەزیرەکان بەهۆی ئەو ریزی لێدەگرن.

*ئەگەر لەخەودا پەییوەندی هەبوو بەیەکیک لەبیدعەکارانەو یان خەلکی زیمییەو بەلگە یە لەسەر خراپی ئاین و دنیای و کات بەفیڕۆدانی لەگالته وگەپ و ئارەزوودا.

بۆ

بۆتە (قالب): (نابلسی) دەلیت:

لەخەودا بەلگە یە لەسەر لێوکانی، بۆتە ی راویۆچوون بەلگە یە لەسەر ئەوە ی بەرزتر دەبی پێی.

(۱) نەمرود: ئەو پادشا ستەمکارەبوو

ئاگرێکیکردەو و خواناسانی فریادایە نێوی.

(وەرگێڕ)

* نەگەر بینى كۆمەلئىك بۇق لەشارىك
هاتنە دەرەوۈ سزا لەوشارە بەنۆيژو
دوعا ھەلپدەگرى.

* راوى بۇق شكستى بەرانبەرەو
ھاوچەشنە.

* دەگونجىت بۇق بەلگەبىت لەسەر
نەوكاسەلئىسانەى لەبەرەدەركى
دەستەلاتداران كەوتوون، ياخود زىكرو
ياد خويئان لەھەژارو دنيانەويستان.

* بۇق بەلگەيە لەسەر خەلكى
قاوقىزكارو گواستەنەو لەشويئىكەو
بۇ شويئىكىتر.

* نەگەر بينى بۇقىكى بەدەستەيتنا
لەگەل پياوچاكىكدا تىكەلدەبى.

بۇكس (ليدان - پياكيشان)؛ (نابلسى)

دەلئيت: بەلگەيە لەسەر كەوتنە
نيوكارى شەيتان و باشى
دەرەنجامەكەى لەئايىدا بەپىتى ئايەتى:
﴿فَوَكَرَهُ مُوسَى فَقَجَى عَلَيْهِ قَالَ هَذَا مِنْ

غَمَلِ الشَّيْطَانِ﴾ (القصص: ۱۵).

بۇگەنى (بۇنى ناخوش)؛ (نابلسى)

دەلئيت: لەخەودا مەروۋ بۇنىكرد يان
بينى بەلگەيە لەسەر:

+ سەرئىشە.

+ لووتپزان.

+ ھەوالى خراپ.

+ بىلاوكرەنەوۈ نەيتى.

+ نەمانى رىق و قىن.

+ پشودان دواى ماندوبوون و ھىلاكى.

+ قەرزدانەوۈ.

+ نيازو شارەنەوۈ لەدەرەووندا.

* نەگەر مندالئىك بينى بۇگەنىكردەو

بەلگەيە لەسەر نەوۈى خەلكى

لەبۇگەنى پىستى رادەكەن.

* دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر مردنى

بەكىم و برىنەوۈ ياخود دەرەو

نەخوشى و ناتەواوۈيەكەوۈ.

بۇگەنى زارو دەم؛ (ئىبن سىرىن)

دەلئيت: نەوۈى بىينى دەمى بۇگەنى

كردەوۈ قسەو گوفتارىك دەكات

ستايشى خۇيدەكات و بەھۇيەوۈ

دەكەوئتە سزاو ئەشكەنجەوۈ.

* نەگەر بينى كەسانى دى دەميان

بۇگەن بووۈ و تەو قسەى نابەجى

دەبىستىت.

* نەگەر بينى بەردەوام بۇنى دەمى

بۇگەنە پياوئىك دەبىت فرە خراپەكارو

قسەى نابەجى دەكات.

بۇنى حەبەشى؛ (نابلسى) دەلئيت:

بينى لەخەودا بەلگەيە لەسەر زىناو

تەنگەبەرىو شارەنەوۈى كارو رەفتارى

خراپ و بەد.

(ئىبن سىرىن) دەلئیت: بۇنىخۇش
لەبنەرەتدا پىياھەلدانىكى باشە،
گوتراویشە بۇ نەخۇش بەلگەى مردنە.

(نابلسى) دەلئیت: ئەگەر ئىبنى خۇى
جوانکردى بۇنىخۇشىدا لەخۇيدا دەچىتە
دەروانى ھېردارى باش ئەگەر مىردى
نەبوو مىرد دەگرى.

* بۇنىخۇش بۇ پىياو پىياھەلدانىكى
باشە، ئەگەر دىزىك يا دەستېرىك
بۇنىخۇشىدا لەخۇى تەوبە دەكات،
ياخود دەست لەپىشەى ناقۇلاى
دەگرىتەو، چۈنكە بۇنىخۇش
گوزارشت لەخاوەنەكەيدەكات.

بۇياخچى: بىنىنى بەلگەىە لەسەر
خاوەن حال يان بەجىھتەرى
پىداويستى لەزانايانى دەستەلاتدار.

* ھەرۋەھا بىنىنى بەلگەىە لەسەر
تەوبە لەگوناهو تاوانو سەرىپچى
ئەگەر لەخەودا روپايەكى سىپى
بۇياخکرد بەرەنگى سەوز، بەلام ئەگەر
روپايەكى سىپى بۇياخکرد بەرەش
بەلگەىە لەسەر پاشگەزىبونەو لەئەين.
* ئەگەر لەمالەكەيدا بۇياخچى بىنى
لەوسالەدا كەسىك لەو مالەدا كۆچى
دواى دەكات.

بۇيەگردن (رەنگگردن): (ئىبن سىرىن)
دەلئیت: رەنگگردنى پەنجەكانى پىياو

بۇنىخۇش (كافور): (ئىبن سىرىن)
دەلئیت: بۇنىخۇش و جگەرەكىشان
پىياھەلدانە لەگەل ئەو مەترسىيەى
تەدايە بەھوى دوكەلەو.

(نابلسى) دەلئیت: بۇنىخۇشکردنى مردو
لەخەودا ھوى خۇشى و شادىيە بۇ
يەكتە غەم و پەژارەدارىت.

* ئەگەر بىنى پەناى بۇ پىاوئەك بردو
ھەتا بۇنى خۇشى بۇ بىرپىت ھانا
دەبات بۇ باروخالىك لەكاتى
نارپەھەتى و دەردەسەرىدا.

* ئەگەر داواى لەپىاوئەككرد بۇنىخۇشى
بۇ بىرپىت بۇ مردوويەك قسەدەكات
دەريارەى ھۆكارىك كەوا بوە بەھوى
تىكدانى ئاينى، ياخود ئامۇزگارى
دەكات يان داواى لىدەكات شتىكى
پىيدات تا ھەزارى پى چارەسەر بكات
مىرمان ھۆكارىك پىنى قوتارىبىت
لەنارپەھەتى چۈنكە مردن تىكچوونى
ئاينە يا زىندانى و گوناهى گەرەيە.

* كافورىش پىياھەلدانى چاك و باشە،
بۇنىخۇشکردنى مردووش بەلگەىە لەسەر
باشى پىياھەلدان و باسکردنى،
دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر چاكەكردن
لەگەل خەلكىك سوپاس و ستايش
ناكەن لەبەرانبەرى.

* نه گەر نه خش و نىگار ه كه به قوپوپو
به لگه يه له سهر زورى يادو زىكرى
خوداوه ند.

* نه گەر نه خش و نىگار ي ده ستي بينى
تيكه لو پيكه لبوه منداله كانى
ده پيكرين و تووش ده بن.

* نه گەر وايي بينى ده سته كانى به زير
نه خش و نىگار كرون مال و داراييه كه ي
ده دات به ميترده كه ي يا خود به هوى
ئه وه وه خوشى و شادى روى
تيده كات.

* نه گەر پياويك بينى رهنگو بويه كراوه
به زير فيلى ليده كرى و مال و داراييه كه ي
تياده چيت يان بزيوى له ده سته دات.

(نابلسى) ده لئت: له خه ودا داپوشين و
په نهانييه و ريشى خه ناوى و بويه كراو
به لگه يه له سهر روپامايى و كردار
هه لبه ستن.

* رهنگو بويه كردن بو يه كيك
شايسته ي بيت خۆده رخسسته به نازو
نيعمه ت له پيتناوى ناچار كردنى دوزمندا،
هه روه ها به لگه يه له سهر دلتيا بوون
له ترسو بيم ، بويه كيكيش شايسته ي
نه بيت به لگه يه له سهر غه م و په ژاره و
بو له و قه رزو دووركه و تنه وه و وازه يتان
له خو شه ويست و دۆستان.

به خه نه به لگه يه له سهر زورى يادو
زىكرى خوا، رهنگردنى په نجه كانى
ژنيش به خه نه به لگه يه له سهر چا كه ي
ميتر له گه ل ژنه كه ي.

* نه گەر بينى بويه يكرپوه به لام رهنگى
نه گرت ميترده كه ي خو شه ويستى
بو ده رنابري.

* نه گەر پياويك له پيده ستي خوى بينى
رهنگر ابو به ماندوبوون و هيلاكى
بزيوى په يداده كات، نه گەر ده ستي
راستى بويه يه كه ي ناشيرين كرابوو
خه ونه كه ي به لگه يه له سهر ئه وه ي
پياويك ده كوژيت، نه گەر وايي بينى
هه ردوو ده ستي رهنگكرون به خه نه
ئه وه ي له ده ستي دايه ده ريده خات
له خيرو شه ر يا مال و دارايى يا خود
بزيوى و پيشه ي.

* نه گەر هه ردوو ده ستي نه خش و
نىگار داربوو به خه نه فروفيليك ده كات
له مال بو ئه وه ي هه نديك له كه لو په لى
ناو مال ببات بو خوى و خه رچى بكات
به هوى كزى خه رچيه وه، له و حاله شدا
دوزمنى پيخوشده بيت و ملكه چى و سهر
شوپى پيده كات.

* نه گەر ژنيك ده ستي به نه خش و نىگارو
رهنگه وه بينى له خو جوان كردندا فيليك
ده كات.

* نه گەر بینى هەردوو لاقى رەنگو
بۆیە کراون و نه خش و نیگاریان تیدایه
خانه واده کەى دەپیکری ، نه گەر ژنیک
خەویکی بە وچه شەنى بینى گۆستى
دەگە ویت بە مەرگی میژدە کەى و ژینى
ناخۆش و پر دەردە سەری دەبیّت.

* نه گەر دەستى بە کە لاکیک رەنگ
بکات و پینە یەکی پێوه بیّت
لە بەر بەرە کانییدا شکستە خوات
بە دەستى دوزمنە کە یە وە و ناتوانیّت
زالبیّت بە سەریا.

* رەنگو بۆیە کردن بۆ ژن و پیاو
خۆشى و شادییه نه گەر لە ناستى خۆى
دەر نه چیت.

* بۆیە و رەنگکردن بە لگە یە لە سەر:

+ شار دهنه وەى کردارو گوێپرایە لى.

+ شار دهنه وەى هەژارى لە بەر چاوى
خە لکیدا.

+ زۆر لە خۆکردن و روپامایى نه گەر
بە پێچه وانهى موسولمانانە وە بۆیە و
رەنگکرا.

* نه گەر بۆیە و رەنگ هەلۆاسرا
حال وبارى بە دەردە کە ویت.

* بۆیە و رەنگکردنى هەردوو دەست و
قاچ جوانکردنى مال و خزمە تکارو مال و
داراییه بە شیوه یەکی ناشیاو وە ک
پۆشینى جل و بەرگی ناوڕیشم و ئالتوون.

* لە لیکدانە وە شەدا رەنگو بۆیە کردنى
قزى سەرى ئافرەت وە ک بۆیە کردنى
ریش وایه.

* بۆیە کردنى مووى سپی هیزو تواناو
ستەم و شان و شە و کە تە و ئە و کە سە
لە سەر سـوونەت و رێبـازى
پێغه مەبر (ﷺ).

* نه گەر سەرى رەنگو بۆیە کرد بە دەر
لە ریشى مال و سامانى گە و رە کە ی
داده پۆشى، نه گەر هەمووى رەنگو
بۆیە کرد هەژارى داده پۆشى و داوى
شان و شە و کە ت و شکۆمەندى دە کات
لە خە لکی، خۆ نه گەر قزى رەنگو بۆیە ی
وەرگرت شکۆمەندى بۆ دەگە رێتە وە
بە لام زۆر ناخایانىّت یاخود
بە رە زامەندى خۆیدە رە دە خات و پاشان
ناشکرا دەبیّت.

* نه گەر وایبینى خۆى بە قوڕ یان گە چ و
ئە و شتانه رەنگدە کات خە لکی خۆى پى
رەنگ ناکات و قزە کە شى رەنگو بۆیە ی
وەرگرت بە حالیک خۆى داده پۆشى
ئە ستەم و دەگمە نه.

* نه گەر قزە کە ی رەنگو بۆیە ی
وەر نه گرت حال و بارى بە دەردە کە ویت و
ناشارد ریتە وە.

* نه گەر وایبینى بە خە نه رەنگی کرد وە و
رەنگى گۆپاوه پیاویکی نه زانە بە لام
لە و حال و بارە ی پاشگە ز دەبیّتە وە.

ب ۵

به ناگا هاتنی مروؤ؛ به ناگا هاتنی
مروؤ له خه ودا به لگه یه له سه
جموجوول و چوست و چالاکی و
رووتیکردن و تهویه و سوود و قازانج و
گه رانه وه له سه فهر.

به تال؛ بینی شوینی چۆل و به تال
به لگه یه له سه ره پهمان شکاندن و
ناپاکی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه مردنی
نه خوش چونکه لانه و مالی غه ربیه.

* ههروه ها بینینی به لگه یه له سه
پشودان دوی ماندوبوون و خوشی و
شادی دوی بیزاری و دلته نگی.

به چوکلدا هاتن؛ (تابلسی) ده لیت؛
به لگه یه له سه نویتکردن به دانیشتنه وه
و پیرای نه وه ی ده توانیت به پیوه نویت
بکات.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه وازهیتان
له سه فهر و سووککردنی هۆکاره کانی،
یا خود لاوازی ویست و خوازی، نه گه
هه ژاریو ده وله مهند ده بیت و روو
به خیر و له شاساگی ده چیت، نه گه
ده وله مهندبوو هه ژارده که ویت،
ده گونجیت به لگه بیت له سه به ستنی
به یوه ندی خوشه ویستی له گه ل
خه لکیدا.

* نه گه هه ژاریو ده گونجیت له وانه بیت
ده ستنویتی به تال ده بیت هه وه واز
له نویت ده هیتی.

* بۆژنان خوشحالی و خوشی و شادی
چونکه له جوانکاری به کانیانه له نامه نگو
شاییدا.

* ده گونجیت رهنگو بۆیه کردنی ده ست
سه فهر یا دیلکردن بیت، نه گه رهنگو
بۆیه کردنه که له ده ست و قاچ ترازا وه
پیشه و کاری ژنان ترسو و بیمیکی زۆر
سه ری لیده دات به هۆی مال و هار و پیه وه
به نه ندازه ی نه رهنگی کردوویه تی.

* نه گه بینی به شیکیت رهنگو بۆیه
ده کات حال و باری نه ویستراو رووی
تیده کات یان حال و باری خوی
به بیریاریک داده پۆشی.

* رهنگو بۆیه کردن به خه نه له گه ل
شاردنه وه دا بۆیه کیك تیش و نازار دار بیت
به لگه یه له سه چاکبوونه وه ی.

* رهنگو بۆیه کردنی قژی به رهنگی
رهش به لگه یه له سه خراببوونی مال و
حالی و تیکچوونی کاروکردار چونکه
گو تراوه یه که م که سیک به رهش رهنگی
قزو سه ریکردبی (فیرعه ون) بوه.

* ده گونجیت بۆیه و رهنگکردن
به لگه بیت له سه شاردنه وه ی
ده موچاوو نه زانینی.

*مه نديکده لَين: نه گەر نه سپهرده بکړئ
 نايه که ی تیکده چي، نه گەر بينی وه
 نه وه ی له گورپهاتو دهره وه
 نومیده واری ته و به ده بیټ.

*نه گەر بينی خولیکرد به سپهریدا یاخود
 گه یاندیه لیواری گورپه ده که ویت
 ناپه حه تیبیه وه.

*نه گەر بينی خرایه نیوگورپچه وه مال و
 لانه یه که به ده سته هینیت، نه گەر خاک و
 خولکرا به سپهریا به نه اندازه ی نه و خاک و
 خوله مال و پاره ی ده سته ده ویت.

(نابلسی) ده لَيت: نه گەر نه سپهرده ی
 خاک بکړئ نایه تیکده چیت مه گەر
 له وای نه سپهرده کردنی له گورپه که ی
 بیته دهره وه.

*نه گەر خاک و خولکرا به سپهریا و
 ده ستیان ته کاند به سپهریا ناهومید
 ده بن له ته و به کردنی.

*نه گەر مرقفیک بینی خه ریکه
 به زیندوویت ته سپهرده ده کریت
 به لگه ی خرابی سه رجهم خه لگیه یان
 به لگه یه له سپهر زیندانی کردنی زوربه یان
 یاخود چه وساندنه وه یان.

*نه گەر بینی یه کیک له زانایان یاخود
 دانایان له مالی نه ودا نه سپهرده
 ده کریت و زیندوویت یان له گورپه که ی
 بیته دهره وه له زانیاری و داناییدا

به چکه ی قه له رهش: (نابلسی) ده لَيت:
 به لگه یه له سپهره زاری و ناتاجی وای
 دورکه و تنه وه له خزم و خانواده.
 نه وه شی له حالیکه له و جورده داییت
 به لگه یه له سپهر ده و له مهندي و
 پپرکردنه وه ی ناتاجی و کوکردنه وه ی
 له گه ل خانواده که ی چونکه به چکه ی
 قه له رهش له دایک و باوکی ده بپي کاتی
 له هیلکه دیته دهره وه نه و جا خوداوه ند
 میش و مه گزی بؤ ده نیری هه تا بزی
 له سپهری تا پپر ده رده کات، کاتی
 پپری ده رکرد نه و جا ورده ورده
 ده فپي.

به خاکسپاردن: (ثین سیرین) ده لَيت:
 نه گەر بینی مردوه و نه سپهرده ده کریت
 سه فهریکه دوری ده که ویت به و
 پاشان ده بپکړی به پتی نایه تی: ﴿لَمَّ
 اَمَّا لَتْ فَاَقْبَرُهُ، لَمَّ اِذَا شَاءَ اَنْشُرَهُ﴾
 (عبس: ۲۱-۲۲).

*نه گەر بینی وه که نه وه ی له گورپه کدا
 نه سپهرده ی خاکده کریت به بیته وه ی
 بمریت خه ونه که ی به لگه یه له سپهر
 نه وه ی نه و که سه ی نه سپهرده یده کات
 تووپه و زیندانیده کات.

*نه گەر بینی له گورپه کدا مرد له غم و
 په ژاره دا ده مریت، نه گەر مردنی
 نه چه شت قوتارو رزگار ده بیټ
 له زیندانی و سته م.

* ده گونجیت نه سپرده کردن زیندانی
بیت یان نه خوشی یاخود هاوسه رگیری
یا دانانی نه مانهت یاخود ره منکردن.
* نه گهر بیننی مردوه یان
نه سپرده کراوه تهویه دهکات.

* نه گهر بیننی له گور هاته دهره وه
تهویه دهکات.

* هه روه ها ده لیتن: تهویه کردن به لگه یه
له سه ر هاوسه رگیری.

* نه گهر بیننی به بیتنه وهی بمریت
نه سپرده ده کریت زیندانی ده کریت و
تهنگی پتیه لده چنن.

به غتیار (خوشی و شادی): (نابلسی)
ده لیت: له خه ودا به لگه ی دلنه واییه
چونکه واژویه تی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
دهر چون له ناره حه تی و ده وله مهندی
بیت بۆ هه ژار.

به خشین (پیندان): (نابلسی)
سیرین ده لیت: نه گهر بیننی که سیک
ده به خشی به یه کیکیتر دوزمنیکی خوا
پیدراوه.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر کچیکی
پتیه خشی بازرگانی و سوودی
پیده به خشی.

* نه گهر شتیکی پیداو به لگه بوو له سه ر
نیرو هاوسه ره که ی دوگیانبوو کوپی
ده بیت. هه روه ها نه گهر شتیکی دایه

ده بیت به جیگری و ده چیتته شوینی
نه.

* هه روه ها نه گهر یه کیک له پتیه مبه رانی
بیننی یا خواناسیک ده بیت به میراتگری
زانیاریه که ی.

* نه گهر بیننی نه سپرده ده کریت دوی
روژنا و بوون یاخود دوی نیوه پۆ یان
له کاتی نیواره دا به لگه یه له سه ر
فه رمانکردن به چاکه و ریکری له خراپه.

* نه سپرده کردنی که سیک زیندوو
خرابه و ده سترپینه، ده گونجیت
به لگه بیت له سه ر ده وله مهندی نه وهی
ده خریتته ژیر خاکه وه دوی هه ژاری و
نه داری یاخود هاوسه رگیری دوی
ره به نی و دلخوشی دوی شادی و
کامه رانی.

* نه سپرده کردنی مردوو بۆ زیندوو
به لگه یه له سه ر خایاندنی قهرز له سه ر
نه وهی که له لایه تی یان به هوی
ده سته بهر کردنی وه ده سته گیر ده کریت.

* نه سپرده کردنی مردوو بۆ جاری
دووه م چاو پۆشینه له وهی لیتی
رویداو له خراپه.

* نه سپرده ی مردوو بۆ مردوو
یه کگرتن و پاکی و نیوان خوشی و
ته بایی دوست و خوشه ویستانه.

+سویند.

+چوونه لای ژن له پاشه وه.

+پښته لکردن له روژی پټوښتدا.

به خپلی و نیره یی: (نبین سیرین)

ده لیت: به خپلی باسی پاشه مله یه،

نه گره بیني به خپله له پاشه مله

باسده کات. به خشینی مال و دارایش

به زور به لگه یه له سره نزیکبونه وه ی

چاره نووس به پټی ټایه تی: ﴿وَأَنْفِقُوا

مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ

الْمَوْتُ﴾ (المنافقون: ۱۰).

* نه گره به ویستی خوی به خشی خیرو

رنزو روژی به ده ست ده هینیت به پټی

ټایه تی: ﴿وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَلَهُوَ

يُخْلِفُ﴾ (سبا: ۳۹).

(نابلسی) ده لیت: به خپلی و نیره یی

بردن له خه ودا به لگه یه له سره

نه خوشیبه کی بی چاره له بیداری و

به ناگاییدا.

* ده گونجیت به لگه بیت له سره

دو پووی و نه وکارو کرده وانه ی مروء

به ره و ناگری نوزه به کیشده که ن.

* ده گونجیت به خپلی به لگه بیت له سره

رژدی و ه ژاری و پیدانی مال و منال و

میراتیبه که به خراب به گره بخری.

به ده سته پټنای و است و خواز: (نابلسی)

ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سره

به لگه بوو له سره میننه مندا له که ی کچ

ده بیت و به خشینه که ش خیره و

هه مووشی به یه که مانا هاتووه.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به نه ندازه ی

به خشینه که یه، نه گره که می به خشی بؤ

یه کیک شایسته ی زوربوو به لگه یه

له سره پښتکردنه خوداو سوننه تی

پټه مبه ر(۱۰۰).

* نه گره له خه ودا داوایکرو پټی

نه به خشرا توره ده بیت له ماندوبوون و

هه وډانی له ټایند او ریازی فیتنه گره ران

ده گریته به ر.

* نه گره بیني به خششی قهرزداران

ده دات له مالی خوی نه گره نه خوشبوو

به لگه یه له سره مردن و تیاچوونی

ماله که ی و به هه دردانی، نه گره

له شساغبوو به لگه یه له سره تیکچوون و

به رزکردنه وه ی ده نگی، نه مهش به لگه ی

خیره بؤ هه ژاران و سوود و قازانجه

بویان.

* هه موو شتیک مروء بیني بردیان

به فهرمانی فهرمانپه واه به لگه یه له سره

سوودیک پټیده کات له فهرمانپه واهه.

به خوشک گردنی ژن: (نابلسی) ده لیت:

له خه ودا به لگه یه له سره ده رکه و تنی

نه پټی که و غم و په ژاره ی هه لگرتوه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سره:

* نه گەر به رازی به خټوکرد ده بیټ
به فەرمانږه وا به سهر گهل و کومه لټکی
له و چه شنه وه .

* نه گەر بسو به خاوهن به راز یا خود
به ده سستی هټنا له شوینیک یان به باشی
به سستی وه مال و داراییه کی حرام
به ده سسته هټنیت .

* به چکه کانی له گهل شیره که ی به لاو
نه هامه تیبه رو له مال و داراییده کات
یان له نه قل و ژیری .

* نه گەر سواری به رازیکبوو ده سته لات و
فرمانږه وایی به ده سسته هټنیت و زه فەر
به دوزمنی ده بات .

* نه گەر بینى وهك به راز ده پروات
به پړوه شتتیک به ده سسته هټنیت چاوی
پټی که شده بیټ .

* گوشتی به راز به لینراوی و سوره کراوی
مالټیکی حرامه به په له به ده سستی
ده هټنیت .

* ده گټړنه وه پیاوټک دټ بؤلای (ئین
سرین) وده لټیت: له خه ودا بینیم
به رازیک له جټکه که مدایه، نه ویش ده لی:
ده چټه لای ژنټکی بیباوه .

* ده گټړنه وه کیسرا (نه نوشیروان)
له خه ودا بینى له جامټکی ئالتونویدا
ده خواته وه له گهلیدا به رازیک له هه مان
جامدا ئاوده خواته وه، خه وه که ی بؤ

زیادبوونی زانیاری و نزیکبوونه وه
له خود او مال و سامانی له لال
به ده سسته هټنان ، نه گەر ره به نبوو
هاوسر ده گری و ویستی به جټدټ .
به ده ننگه وه هاتن (وتنى لبيك اللهم):

(نابلسى) ده لټیت: به ده ننگه وه هاتن
له خه ودا به لگه یه له سهر به رزکردنه وه ی
سکالاو ناپه زایی و به رزکردنه وه ی
چیروک و به سهرهات بؤ گوره
به پررسان و دواتر به ده سسته هټنانی
سهرکه وتن .

* ده گونجټیت به لگه بیټ له سهر
وه لامدان ه وه ی نه وه ی پرساری
له باره وه ده کړی .

* نه گەر بینى له کاتی (حاج) دا
(لبیک...) ده لټیت سهرده که وټت به سهر
دورژمنانیدا .

* نه گەر به ده ننگه وه بجټت خاوهن
نه مانته و ئاینه و نه سپرده به خه لگی
ده که یه نټت .

به راز: (ئین سرین) ده لټیت: به راز
پیاوټکی خو شحالی بیډینه و سهرچاوه ی
بژوی و دارایی حرامه و، پیس و
گنده له وه موو شتټکی پیس و
حرامه .

نه هامه تیداو نه وهی ده یلیت جیبه جی
ناکات، نه گهر بینی سواریده بیت مال و
داراییه کی زور به ده سته هینیت.

* به رازی کیوی به لگه یه له سر باران و
سه رمایه کی توند بویه کیک سه فهر بکات
یان نه وهی به ده ریادا بپوات ،
بویه کیکیش کی شه به ریه ره کانی
هه بیت به لگه یه له سر نه وهی
دوژمه که ی پیاویکی به هیزو خاوه ن
تواناو ده سته لاتو قسه و ته ی ناقولا
ده کات، بۆ خه لکی گوندنشینیش
به لگه یه له سر ناره حه تی و به لاو
نه هامه تی که رووی تی ده کات، بۆ
جوتیاریش به لگه یه له سر نه وهی
ده یچنی به پیی خاوازو ویستی خوی
ده رنا چیت، نه وه شی ده یه ویت
هاوسه رگیری بکات له گه ل ژنیکدا له گه ل
نه و ژنه دا نابیت که خوی ده یه ویت.

* هه روه ها به راز به لگه یه له سر ژن .

* گوشتی به رازیش له خه ودا باشه بۆ
سه رجه م خه لکی، نه گهر ببینی گوشتی
به راز ده خوات به سورده و کراوی زور
باشه و به لگه یه له سر سوودو
قازانجیکی خیرا.

* نه گهر به رازی له خه ودا بینی ده بیت
به فهرمان په و به سر گه لو نه ته وه یه کی
جووله که و مه سیحی، نه گهر سووریت

رافه کاریکی خه و گپراهه وه نه ویش پیی
وت: ژوره تایبه ته کانت چۆلکه له ژن و
غولام و به رده ست و منداڵ پاشان کویان
بکه ره وه و با من و تو به ته نیا
له ژوره وه بینو چاوم ببه سته ره وه نجا
رافه کاری خه و ته پلایکی گرت
به ده سته وه و ده ستیکرد به لی دانی و
به (کیسرا) ی وت: یه که به یه کیان رووت
بکه ره وه و بیانکه ن به ژوردا سه ما
بکات، نه ویش داوای رافه کاری
خه وه که ی جیبه جی کردو یه که به یه که
ده یانکردن به ژورداو نۆره هاته سه ر
یه کیک له که نیزه که کان و یه کیک
له خزمه تکاره کان وتی: پادشای مه زن
چاوپۆشی بکه له مه یان و که نیزه کیکه
ته مه نیکی به سه ر برده و، نه ویش وتی:
نابیت ده بی وه که نه وان بکات ، کاتی
رووتیانکرده وه بینیان پیاوه ، نجا
رافه کاری خه و به (کیسرا) ی وت: نه مه
لیکدانه وه ی خه وه که یه و، جامه که ش
نه م کۆمه له یه و خواردنه وه ی مه ی و
باده ش تام و چیتو له زه ت وهرگرته
لییان ، به رازه که ش که هاویه شی
خواردنه وه ی کرد له گه لئا نه و پیاوه یه .

(نابلسی) ده لیت: به راز له خه ودا
دوژمنیکی نه فهره ت لیکراوی به هیزه
سکالا ده کات له کاتی ناره حه تی و به لاو

نهامه تیه روو له مال و دارایی ده کات
بویه کیک بیخواته وه یاخود روو له نه قل و
ژیری ده کات.

* نه گهر بینى گوشتى به راز ده خوات
زالده بیټ به سهر دوژمنیکى سته مکاردا.
* نه گهر بینى گوشتى به راز ده خوات
نه وه مالیکى حرام به ده سته دهینیت
یاخود روو له سهر پیچیده کات.

* نه وهى به چکه به رازیک بینى دیته
ننوماله کهى خزمه تگوزارى فه رمانږه وا
رووی تیده کات.

* نه گهر بینى به راز دهرده کات
له مال کهى ده سته بردارى کاروپیشه ی
ده سته لاتدار ده بیټ.

(دمیری) ده لیت: گوشتى به راز بؤ
سهرجه م خه لکى باشه له خه ودا چونکه
به راز به که لک نییه دواى مردن نه بیټ،
نه وهش مالیکى حرامه به پپی ثایه تی:
﴿حَرَّمَ عَلَیْکُمُ الْمَيْتَةَ وَالْدَّمَ وَلَحْمَ
الْکَلْبِ﴾ (البقرة: ۱۷۳) نه مهش نامازه ی
تیدایه.

به ران: (نبین سیرین) ده لیت: پیاویکی
قه لغاندرو پاریزراوه وهك ده سته لاتدارو
پیشه و او نه میرو سهرکرده ی سوپا.
* به لگه یه له سهر شوان.

له سهر ده نگ دابرین له ژنه که ی
له خه ودا به رازو مالوس بینى
ته لاقیده دات و لئی جیاده بیټه وه.

* ده گونجیت به راز به پیاویکی جووله که
گوزارشتى لیکرئ یان مه سیحیه ک.
* بینینى به راز به لگه یه له سهر:
+ شه پو خراپه و زولم و سته م.

+ مال و داراییه کی حرام بؤ یه کیک
به سهرامی بزانتیت.

* به رازى مییه ش به لگه یه له سهر زوری
وه چه.

* نه گهر زیانیکى پیبگات له خه ودا
ده گونجیت له لایه ن مه سیحیه که وه
بؤ له بؤل و قسه و یاس بکری به ران به ری.

* نه گهر به رازیکى به ده سته هینا
زالده بیټ به سهر پیاویکی
ده سته لاتداردا.

* نه گهر بوو به خاوه ن به راز ده بیټ
به خاوه نی مال و سامانیکى زور.

* نه گهر بینى بوو به به راز مال و
دارایی و فه پو به ره که تی ده سته که ویت
به ملکه چی و رسوایی له نایندا.

* به راز پیاویکی که وره ی کاریگه ری
بیټاینه و کاروکاسبی پیس و گنده له
یاخود مه سیحیه کی به زه بره ، گوشت و
چه وری و موو سکو پیسته که ی مالیکى
حرام و سووکه ، شیره که شى به لاول

به ندایه تیه وه کاره که ی ده کریت تا
رؤزی قیامت.

* نه گهر به رانیکی سه ریبری و
له جه ننگد ابون سه رکه وتن به ده ست
ده هیئن به سه ر دوژمنی مه زندا.

* به رانی سه ریپاو له شوینیکدا گه لو
کومه لیک کی کوژراوه.

* نه گهر به رانیکی کپی پیاویکی ری زدار
پیویستی پیده بی و به هویه وه
له نه خۆشی و تیاچوون قوتار ده بی.

* نه گهر به رانیکی بینی بازیدا به سه ریا
نازارو جنتیویان له وانه وه پیده دریت.

* بردنی شاخی به ران قه لغان و
سوپه ره، خوریه که شی به ده ستهینانی
مال و سامانه له پیاویکی به پیزه وه و
بردنی دووگه که شی به ده ستهینانی
ده سته لاته به سه ر هه ندیک له ری زداران
یاخود بۆمانه وه ی میراتییه.

* بردنی نیوسکی به ران به ده ستهینانی
گه نجینه ی پیاویکی به پیزه که وا
ده دریت پال به ران.

* نه گهر به رانی هه لگرت له سه ر پشتی
بژیوی و ئه رکی پیاویکی ری زدار
هه لده گری.

* پیغه مبه ر (ﷺ) ده فه رمویت:
"له خه ودا بینیم به رانیکم دابه زه ویداو
به وه لیکم دایه وه به رانی ئه و کومه له

* به رانی کیوی به لگه یه له سه ر ملکه چی
یان خه ساندن چونکه شاخی نییه و
هیژو توانای به شاخ دیاریده گری.

* هه روه ها به لگه یه له سه ر لابرای
هه لکیشراو له ده سته لاتدارو فه رمانپه وا.

* نه گهر به رانیکی سه ریبری و نه یزانی
بۆچی سه ریبری وه پیاویکه له ناکاو

زه فه ری پیده بات یاخود شایه تی حه قی
لیده دات نه گهر له سه ر سوننه ت و

رووبه قیبله سه ریبری و ناوی خوای
لیهینا له کاتی سه ریپریندا، نه گهر

واژووی ئه وه بوو پیاویک ده کوژی یان
سته می لیده کات یاخود نازاریده دات.

* نه گهر بۆ گوشت سه ریبری له کاتی
لیکدانه وه ی حوشترو مانگادا کرداره،

نه گهر بۆ به ندایه تی و نزیکبوونه وه
له خوا سه ریبری ته وبه ده کات نه گهر

تاوانبارییت، نه گهر قه رزارییت
قه رزه که ی ده داته وه و نه زره که ی

جیبه جی ده کات و به گوپرایه لی
له خوداوه ند نزیکده بیته وه، مه گهر

بترسی له کوشتن یان زیندانی بییت
یاخود نه خۆش و دیل ئه و جا قوتار

ده بییت چونکه خوداوه ند (ئیسماعیل) ی
رزگار کرد - سه لامی خوای لیبییت -

ستایشیکی جوانی بۆ دابه زانند
له سه رخۆی و باوکی به سوننه ت و

* یه کیک بینى بوه به به ران و
له زه و بیه کی به رده لانی ره شی فره
کون و که له به ردا ده پوات و
به رزده بیت هوه، خه وه کی لای
رافه کاریکی خه و گپایه وه نه ویش وتی:
پله و پایه و ناویانگ به ده سته هیئى
له سایه ی پیاویکی ریژداری مال و
سامانداردا، یا خود ده گونجیت
خرمه تی به رپرس و فرمانره وایه ک
بکه یت.

(نابلسی) ده لیت: به ران له خه ودا
پیاویکی ریژداری پاریزراوه، نه گهر
بینى شاخی به رانیکی گرتووه و
پیاویکی ریژدار ریگه ی لیده گری نه وه
له لایه ن پیاویکی ریژداره وه پشتگیری
ده کری، نه گهر دووگه کی گرت ده بیت
به خاوه نی کاروباری پیاویکی ریژدارو
ده بیت به میراتگری یان کچه کی
ده بیت به هاوسه ری، نه گهر نه وه ی
له نئو سکیدابوو بردی ده بیت
به گه نجینه دارى یا خود نه وه ی تیدایه
به ده سته ده هیئت.

* نه گهر به رانیک چوه کۆلى پیاویکی
گه وره به برپاره کانی زالده بیت
به سه ریواو، کاریکی پی نه نجامده دات
نه و رقی لیده بیت هوه.

ده و کوژم، هه روه ها بینیم مشتوی
شم شیره که م شکا نه وه شم
به وه لیکدایه وه پیاویک له که سه کانی
خوم ده کوژى^(۱).

* نه گهر به رانی له پیسته که ی دامالی
جیاوازیده کات له نئوان پیاویکی مه زن و
مال و سامانه که یدا، نه وه شی سواری
ببیت زالده بیت به سه ریا.

* چه وری به ران و پیسته و خوریه که ی
مال و خیره بو یه کیک به ده سته
به یت.

* نه گهر به شه قوربانیه کی بو بنیردری
کورپکی پیروزی ده بیت.

* نه گهر بینى کوشتر له گه ل به رانیکدا
ده کات ناکۆکی له گه ل پیاویکی
گه وره دا ده کات، هه رکامیکیان ببه زى
سه رکه وتوو ده بیت چونکه دوو جوړی
جیاوازن، به لام دوو جوړی چوون یه ک
وه ک دوو پیاوه نه گهر زۆرانبازیانکرد
دوپا و سه رکه وتوو ده بیت.

* نه گهر له مالی خۆیدا به رانیکی
له پیسته که ی دامالی له شوینه دا
مروفتیک ده مری، هه روه ها نه ندایى
ناژه لیش هه به وچه شنه یه.

* خواردنی گوشت به بۆگه نی غه یبه ته و
گوشتی قه له ویش باشته له لاواز.

^(۱) (نه حمده) له (مسند) دا (۲۷۱/۱) به ژماره

* به‌ران به‌لگه‌یه له‌سه‌ر بانگبژو شوان.

* به‌ران سه‌رکرده‌ی سوپایه.

* نه‌گه‌ر به‌رانیکه‌ی ماره‌ب‌ری جیاوازی ده‌خ‌ریته‌ نێوان خۆی و ماله‌که‌ی له‌لایه‌ن پیاویکی مه‌زنه‌وه.

* نه‌گه‌ر مه‌پ‌یکی بین‌ی بو‌ه به‌به‌ران ژنه‌که‌ی دووگیان نابیت، نه‌گه‌ر ژنی نه‌بوو هی‌زو ده‌سته‌لات و سه‌رکه‌وتن به‌سه‌ر دوژمن‌دا به‌ده‌سته‌ه‌ینیت.

* به‌رانی ره‌ش ده‌دریته‌ پال‌ عه‌ره‌بو هی‌ سپیش‌عه‌جه‌م.

به‌رانه‌کی‌وی: بین‌ینی له‌خ‌ه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر تاجه‌گو‌لینه‌و و یقارو ری‌زو شکومه‌ندی و دامرکان و خفه‌کردنی دوژمنان.

* ده‌گونجیت بین‌ینی به‌لگه‌بیت له‌سه‌ر پیاویکی غه‌ریب له‌شوین و جیگه‌ی به‌رزو پله‌وپایه‌ی سه‌رکرده‌یه‌تی هه‌بیت و خواردن و خواردنه‌وه‌ی حه‌لال بیت.

* نه‌وه‌ی بین‌ی سه‌ری‌بو‌ه به‌سه‌ری به‌رانه‌کی‌وی پله‌وپایه‌و ده‌سته‌لات به‌ده‌ست ده‌ه‌ینیت.

به‌ریه‌له‌م: (نابلسی) ده‌ل‌یت: له‌خ‌ه‌ودا کچ یا کو‌ر یاخود خزمه‌تکاره.

* به‌ریه‌له‌م به‌لگه‌یه له‌سه‌ر کچ و کو‌رو دایه‌ن و په‌روه‌رشیار.

به‌رچایی (ژمه‌ی به‌یانی): (نابلسی) ده‌ل‌یت: له‌خ‌ه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر

* نه‌گه‌ر بین‌ی شاخی به‌رانیکه‌ی شکان یان به‌ک‌یک له‌شاخه‌کانی پیاویکی گه‌وره ده‌به‌زینی و پله‌وپایه‌ی که‌مه‌دکاته‌وه.

* نه‌گه‌ر به‌رانیکه‌ی بین‌ی مرد پیاویکی گه‌وره ده‌مری.

* نه‌گه‌ر به‌رانیکه‌ی بین‌ی سه‌رپر‌ابوو گوشته‌که‌ی به‌شکرا پیاویکی گه‌وره ده‌مری و ماله‌که‌ی به‌شده‌ک‌ری، نه‌گه‌ر گوشته‌که‌ی خوارد مال و سامانی ده‌خوات.

* نه‌گه‌ر به‌رانیکه‌ی له‌مال‌ی خ‌زیدا بین‌ی له‌پ‌سته‌که‌ی دامال‌راوه هه‌ندیک له‌خ‌زمه‌ن‌زیکه‌کانی ده‌مری، نه‌گه‌ر گوشت‌ی رانی‌بوو ن‌زیک‌ترین که‌سی ده‌مری.

* نه‌گه‌ر بین‌ی به‌رانیک سوورده‌کاته‌وه بو‌ماوه‌ی سال‌یک پله‌وپایه‌ی پ‌یده‌سپ‌یری.

* نه‌گه‌ر چه‌ن به‌رانیکه‌ی زوریان پ‌یدا هه‌ر به‌رانیک ده‌سته‌لات‌ی سال‌یکه، نه‌گه‌ر خه‌ویکی وای بین‌ی و له‌سه‌ر (کابه‌)بوو ژماره‌ی به‌رانه‌کان نه‌و سال‌انه‌یه نیش‌وکاری ت‌یداده‌کات.

* نه‌گه‌ر بین‌ی سه‌ری به‌رانی بو‌ه‌ینرا سه‌ری دوژمه‌کانیه‌تی.

* خوری به‌ران مال و سامانه.

(ئىبن سىرىن) دەلئیت: بەرخ كوپە ،
ئەگەر بىنى بەرخىكى سەرىپى ھەروا
بىئەوھى بىخوات كوپىكى خۆى يان ھى
كەسىكى نىزىكى دەمرىت.

* ئەگەر گۆشتى بەرخى بەدەستدە ھىنا
كوپىكى بەپىزى پىرۆزى دەبىت.
* ئەگەر گۆشتى بەرخ بەدەستبەھىنىت
مالىكى كەمى بەدەستبەھىناوھ.

(ئابلسى) دەلئیت: ئەگەر بىنى بەرخىكى
بۆ نىردا كوپىكى رىزدارو پىرۆزى
دەبىت.

* ئەگەر بىنى كۆمەلە بەرخىك
بەخىودەكات مال و دارايەك
بەدەستدە ھىنىت لەگەل رىزو ناويانگى
باش.

بەرە: (ئىبن سىرىن) دەلئیت: بەردى
فرىداروۋى مردوۋ دەگونجىت بەلگەبىت
لەسەر مردوۋ بەھۆى برىن و ھەلگەندى
لەچيا.

* بەرد بەلگەيە لەسەر دلرەق و بىئاگاۋ
نەزان.

* ئەگەر بىنى بوۋ بەخاۋەنى بەرد
ياخود بۆيكرا يان لەسەرى ۋەستا
زەفەر بەپىاۋىكدەبات ھەمان سىفەتى
ھەيە يان ژنىك بەگومانىدە ھىنىت
بەئەندازەى ئەوھى لەحالى بىدارىدا
ھەستى پىدەكات.

نارەھەتى بەپىى ئايەتى: ﴿ قَالَ لَقَدْ
آتَيْنَا غَدَاءَنَا لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا
نَصَبًا ﴾ (الكهف: ۶۲).

* ئەگەر بىنى داۋاي ژەمى بەيانى
دەكات ماندوۋ ھىلاكدەبى.

بەرەخ: (ئابلسى) دەلئیت: بىنىنى
لەخەودا بەلگەيە لەسەر ژن ، ئەگەر
بىنى بەرخىكى پىكا ژنىكدە ھىنىت.

* ئەگەر بىنى بەرخىك دەپوات
لەبەردەمىداۋ خۆشى بەدوايا دەپوات
پىى ناگاتەۋە، دۋاي ژنىك دەكەۋىت
بۆى بەدەستنايەت.

* ئەگەر بىنى بەرخىك دەدۆشى
لەۋسالەدا خىرى دەستگىر دەبىت.

* لەخەودا كوپىكى نىزىنەى گۈپراپەلى
دايك و باۋكىيەتى، ئەگەر بىنى
بەرخىكى پىبەخىراۋە ژنەكەشى
دوۋگيان بىت مژدەى پىدەدرىت
بەكوپىكى گۈپراپەل. ھەروھما ھەموو
ئازەللىكى بچوك غەم و پەژارەيە بۆ
يەكىك بىت بەخاۋەنى چونكە لەبۆ
پەروەدەكردنى پىۋىستى بەخەرجى
ھەيە بەلام كچان لەخەودا دىنان.

* ئەگەر بىنى لەخەودا بەرخىك
سەردەبىت كوپىكى دەمرىت يان
كوپىكى كەسۋكارى دەمرى.

* نه گەر بهردی گه ورده بوو له ئاسمانه وه
تتیا نگیرا سزاو خه شمه له ئاسمانه وه
ده گیریتته نه و شوینه، چونکه خودا وه ند
فيله وانه کانی کوشت کاتی بالنده کان
به رده بانیا نکردن، نه مهش یا نه خووشی
یاخود هه لمهت یا زیان یاخود تالانییه و
رویان تیده کات.

* (نابلسی) ده لیت: له خه ودا ژنانی
به نارام دانبه خودا گرن و به لگه یه
له سه سر سووربوون له سه سر کاریک و
ته مه ندریژی.

* هه روه ها به لگه یه له سه سر ئاژه لو
ساختمان.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سه سر
له بیرکردن و په روه ردگار ده فەر مویت:
﴿إِذْ أَوْثِنَّا إِلَى الصَّخْرَةِ فَأَنَّى نَسِيْتُ
الْكُوفَةِ﴾ (الكهف: ۶۳).

* هه روه ها به لگه یه له سه سر خراپه و
داوین پیسی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه سر نه وه ی
پیسی ناو زده ده کری یان به دخوه
له بنه په تدا.

* نه گەر به رد به لگه بوو له سه سر پله و پایه
زور ده خایه نیت.

* نه گەر به لگه بیت له سه سر هاوسه ر
به نارام و رازیده بیت.

* نه گەر گوڤاو بوو به به رد دللی
ره قده بی و بیگویتی خودا وه ند ده کات و
ناینی ده شیوی و تیکده چی، نه گەر
نه خو شبوو ژینانی به سه رده چی و زوو
ده مریت.

* به ربوونه وه ی به رد له ئاسمانه وه
بۆ سه ر زه وی یان که وتنی به سه ر زانا
یاخود مزگه وته کاندایا و یکی دلره قه
یاخود باجیکه ده سه ته لاتدار له سه سر
خه لکی نه و ناوه ی داده نی مه گەر
پیشبینی کوشتار بکه نه و جا
روودا و تیکده بی نه و جا نا په حه تی و
ناخووشی روو له خه لکی جینشین نی نه و
ناوچه یه ده کات.

به لام نه گەر به رده کان پارچه پارچه
بوون و هه ر پارچه یه که وت به سه سر
شوینیکدا به لگه یه له سه سر دابه شبوونی
به لاو نه هه مه تی و هه رکه سیك
پارچه به ردیک بکه ویتته ماله که ی پشکی
له و نا په حه تی و به لایه ی به رده که وئ.

* نه گەر خه لکی له نه بو نیدابوون و
چاوه پیی به رده و امییا نده کرد
له دهره نجامه که ی ده ترسان نه و جا به رد
نا په حه تییه روو له و شوینه ده کات
به نه ندازه ی مه زنی به رد وتون دی.

* نه گه ريښي بوه به بهر د سهر پيچي
خوداوه ند ده کاتو دلړه ق ده بيټ و
نايني ټيکده چي و ده شيوي، نه گه ر
نه خوشبوو ده مريټ، وه گه رنا نيښليجي
ليښده داتو سهرجه م جموجووله کاني
ده وه ستن.

* که وتنه خواره وهی بهر د له ناسمانه وه
بوسه زه وي ياخود بهر د باراني
مزگوت پياويکي دلړه قه ياخود
سهرانه يه که فرمانپه وای نهو سهرده مه
ده يخته سهر خه لکي، نه گه ر بهر ده که
شکا پارچه ورده کاني پهرين بؤ مالاني
نهو ده ورور بهر به لگيه له سهر
بلاوونه وهی به لاو نه هامه تي به سهر
خه لکي نهو سهرده مه دا هه رکه سيک
پارچه زيخو بهر ديك بجيټه نيو مالي
به لاو نه هامه تيه ک رووي تيډه کات.

* نه گه ر خه لکي له نه بووني و قاتو
قريدا بوون ده ترسان له ده ره نجامه کاني
به لاو ناره حه تيه روو له ناوچه يه
ده کات به پتي گه واهي نهو بهر ده و
توندي و به هيتي.

* نه گه ر بهر ده کان زوريوون و خه لکي
بهر ده بارانکران سزايه و له ناسمانه وه
داده به زيت، ده گونجيت به لاو نه هامه تي
بيټ ياخود کولله يا سهرماو ره شه باو

* ده گونجيت به لگه بيټ له سهر نه وهی
که ليټي دروسته کړي وه ک په يکرو...
* نهو بهر دانه ي له سهر شاخه گوزارشت
له پياو ده کاتو لانه و ماليان هه يو
هه موويان دلړه قن.

* نه گه ر بيني له سهر بهر ديك
هاته خواره وه ياخود کوشا له گه ل
بهر ديكدا ليکدانه وهی وه ک چيا ده بيټ.
* نه گه ر بيني بهر ديك هه لده کولي و
چاليده کات ده گه پيټ به دواي باريکداو
به ده ستي ده هينيټ به نه ندازه ي نهو
چاله ي له سهر بهر ده که دروستيده کات.
* نه گه ر چيا پادشاو فرمانپه و ابټ
بهردو دارو دره خست ده سست و
پيوهنده کانيان.

بهر د به شيويه کي ره ها؛ بهر د له خه ودا
به لگيه له سهر زه وي يان ديوار يک ،
ده گونجيت به لگه بيټ له سهر:
+مردوو.

+خه لکي دلړه ق.

+بيټاگايي و بيکاري.

* نه گه ريښي بوه به خاوه ني بهردو
کړپويه تي ياخود وه ستاوه له سهر ي
زه فهر به پياويکده بات يان هاوسه رگيري
له گه ل نافر ه ټيکدا ده کات له سهر
شيويه خوي.

که وا بیتاوانه لیئی به تاییه ت نه گهر
به رده که ی په پری و دوایکه وت.

* ده گونجیت به رد به لگه بیت له سر
کون و قوزینی درنده و جانده وهر.
* به ردی ناش به لگه به له سر:

+ زانا یان.

+ مندا لان.

+ ژن و مال و دارایی.

* نه گهر بینی بوه به خاوه نی به ردی
ناش به لگه به له سر شکومه ندی و
سه رکه وتن به سر دوزماندا به مال و
چه ک.

* نه گهر بوو به خاوه نی به ردی و هک
به ردی ناش یان به ردی گهر و هارپ
یاخود به ردی نیو ناو و هاوچه شنه کانی
سوود و قازانجیکه له لایه ن شکومه ندیک
یان باوک و گهر و ماموستا و براو
هاوسه رو خزم و هاوپری و لایه کی
نادیاره و پییده گات، ده گونجیت
پیاویک بیت زور سه فهر بکات.

* نه گهر به ردی ه لگرت و زورماندوبو
به ده سته و ه له لایه ن مروفیکی دلرچه و ه
نه شکه نجه و نازار ده چیژیت به نه ندازه ی
سووکی و قورسی به رده که.

* به ردی به سوود و که لک و هک به ردی
سه وز که بۆ چا و نی شه و گوی نی شه
به کار دیت به لگه به له سر:

غهرامه و هه لمه ت و تالانی و هاوچه شنی
نه وانه بیت.

* نه گهر بینی به رد یاخود شاخ
ده گویژیت و هه ولی کاریکی نه سته و
گران ده دات.

* نه گهر بینی سواری به ردیکبوه نه گهر
ره به نبوو هاوسه ر ده گری.

* نه گهر بینی به ردیک گیراوه له گهر روی
غهم و په ژاره و خراپه روی تیده کات.

* نه گهر بینی به گزچانیک ده کی شئی
به به ردیکداو ناوی لیدیت به دهره و ه
نه گهر هه ژاریو ده وله مند ده بیت ،
نه گهر ده وله مندیشبوو سامان و مال و
دارایی زیاد ده کات ، ده گونجیت رزق و
روزییه کی هیواش بیت.

* ده گونجیت به رد به لگه بیت له سر:
+ به نده و خواناسان.

+ دنیانه ویست و دل ملکه چان.

* نه گهر نه و پادشایه بینی به ردی لایه
به لگه به له سر زیادبوونی مال و سامانی
به هوی به رده و ه.

* نه گهر خواناسیک بینی به ردی لایه
که رامه تی^(۱) دیاریده دات له وشاره و پی
ده بوژیت و ه، نه گهر له خه ودا به ردی کی
تیگیرا ده که ویت به رشالوی توهمه ت

^(۱) که رامه ت: به کاری لهراده به دهره

سه رسوورمینه رده و تریت. (وه رگنې).

+پزیشك.

+زانا.

+شكومه ندو پله وپایه دار.

+پشوماندوده ركردن.

+بژیوی و سوودو قازانج له پیشه یه کی به که لک و سوود.

به رد ساز: (نابلسی) ده لیت: به لکه یه له سر:

+نزیکی له که وره پیاوانه وه.

+جیاوازی و ناکوکی خسته نیوان کومه له وه.

*به رد ساز پیاویکه شاره زایه له چاره سه رکردنی دلی ره قی گه وره پیاوان.

به رد گرته نیو پشکو و ناگر: (نابلسی) ده لیت: نه گه له خه ودا به ردی گرته نیو پشکو به لکه یه له سر قهرزو وامدانه وه به نه ندازه ی حوت درهم یاخود حوت دینار.

*نه گه پشکو یه کی نیو به رد بخوات مال و دارایی هه تیو ده خوات.

*به رد گرته پشکو و ناگر به لکه یه له سر قهرزو وام دانه وه و نو یژو رژو کی پانه وه.

به رد و نه ستی: (نابلسی) ده لیت: نه گه بینی ناگری کرده وه هه تا خوی پی گه رمبکاته وه په ناده گری به پیاویکی

دلره قی خاوهن ده سته لات یان په نا بۆ پیاویکی ده سته لاتداری به هیز ده بات له هه ژاریداو سوودی لیوه رده گری، نه گه یه کانگیربویون نه وه ده سته لاتی فرمانپه واده مه زیت و به لکه یه له سهری چونکه به رد پیاویکی دلره قه و ناسنیش پیاویکی به ده سته لات و ناگریش ده سته لاتداره.

*نه گه ر ژنیک بینی به به رد و نه ستی ناگرده کاته وه به فوو و داگیرسا کوپیکی ده بیت.

*نه گه به ردی له به ردی دیکه هه لسو و ناگری لیکه و ته وه دوپیاوی دلره ق له گه ل یه کدی ده جهنگن به توندی و خه لکی چاو ده بیت ته کوشتارو پینکدادانیان چونکه بلنسه ی ناگر کوشتاره به شمشیرو گوته و قسه.

*هه روه ها ده لیتن: نه گه ناگر کرایه وه به به رد و نه ستی به لکه یه له سر هاوسه رگیری که سیکی ره به ن نه گه ناگره که به رزبوه وه هاوسه ره که ی دوو گیانده بی و کوپیانده بیت.

*ده گونجیت به لکه بیت له سر شه پرو به ره به کانی له نیوانیاندا یاخود له نیوان دوو شه ریکدا، نه گه ر جلیکی سووتاند یان له شولاری سووتاند زیان له و مال له ده که ویت یاخود روو له نابووی یان له شو لاریده کات.

خوی کۆپکاتهوه، دهگونجیت بهلگهیه
لهسهر ئه زانیارییهی بهتهنیا ئه
دهیزانی و دهشاریتتهوه.

* نهگه ربینی قوتیدا خه لکی ویل و
سه رگهردانی دهکات.

* نهگه رتهوقه بکات لهگه ل بهرده
ره شهکه (حهج) دهکات.

بهردی ژیر مه نجه ل: (ئین سیرین)
ده لیت: بهردی ژیر مه نجه ل له خه ودا
نه فسی پیاوه، ههروهک چون مه نجه ل
بههوی ئه و بهردانه وه راگیر ده بیئت
نه فس بههوی مال و سامانه وه ده ژیت.

بهردی مه نجه نیق: (ئین سیرین)
ده لیت: بهردی مه نجه نیق نوینه ربیکی
دلپهقه، نهگه ربینی بهردیک هه لده دات
له شوینیکی بهرزه وه دهسته لات و
فه رمانپه وایی به دهسته هینیت.

* نه و بهردانه ی لهسهر شاخ و دامینیه تی
پیاوانی دلپه قن له نایندا.

* نهگه ربینی بهردیک هه لده گریت لهگه ل
پاله وانیکدا دهجه نگێ که و بههیزو
دلپهقه، نهگه ر هه لیگرت پیی
دهوله مه ند ده بیئت، نهگه ر نهیتوانی
ده بهزی، هه ر لهسهر ئه مهش یاری
هه لگرتنی ناسن لیکده دریتته وه.

* پیاویک له خه ودا بیینی ورده بهرد
که وتوته گویچکه ی و به ترسه وه

* نهگه ر قورئانی سووتاند یان
دهفته ربیکی سووتاند ره خنه و نکولییه
له ناینده گری.

بهرده باران: (ئین سیرین) ده لیت:
نهگه ر بیینی بهرده بارانی مرقفیکده کات
قسه و جنیو به و مرقفه ده دات.

* بهرده باران جنیودانه به ئابرووی
که سیك مهگه ر به جیهیتانی سنوریکی
خواهی بیئت ئه و جا بهلگهیه لهسهر
پاکیتی له گناه و تاوان.

بهرده ره شه که ی (کابه): (ئین
سیرین) ده لیت: نهگه ربینی دهسته دات
له بهرده ره شه که پابه ند ده بیئت
به پیشه وایه کی خه لکی حیجازه وه،
نهگه ر بهرده ره شه که ی ده رهیناو
به تاییه ت بوخوی برد له نایندا
بیده یه ک دروسته کات.

* نهگه ربینی بهرده ره شه که
ده دۆزیتته وه دوی ئه وه ی خه لکی
له دهستی ده دن له شوینی خۆیدا
دایده نیئت ئه مهش خه وی که سیکه وا
ده زانیئت لهسهر ریتماییه و سه رجه م
خه لکیش ویل و سه رگهردانن.

(نابلسی) ده لیت: بهرده ره شه که
له خه ودا بهلگهیه لهسهر (حهج)،
نهگه ربینی بهرده ره شه که ده شکینئ
دهیه ویئت خه لکی هه موویان لهسهر رای

پیدروستکرا یاخود له جیتی بینای
قلیشبردو بوو به لگه یه له سر به رزی و
بلندی رزق و ریزی.

* نه گهر چوارچیوهی ده رگا له بری
نه وهی له بهر د دروستکرا بیت
له مپمه پوو ملکه چی و رسواییه ،
هه روه ها نه گهر کوله که و پایه ی به ردین
بوو به کوله که و پایه ی مپمه پ به هه مان
شیوه ده بیت.

* نه گهر گوپی مپمه پی بوو به گوپی
به رد به لگه یه له سر گوپانی حالی
نه وهی مردوو به وه قف و رام
به جیبه یشتوه یان گوپانی حال و باری
میراتگرانی.

به رزی (بالایی) : (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا نرمی پله و پایه یه بویه کیك
بیه ویت به رزیته وه و ریتنماید هربیت
له نئو خه لکیدا.

به رکوش (به رگه) : (نابلسی سیرین)
ده لیت: مال و سامان گومناوییه و
بونه وهی چاره پتی مندالی نیرینه یه
کوړه و بردنی و هه لگرتنی به لگه یه
له سر هاوپی و دووړوو.

به رگه : (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
هاوسره یان ژنیکي بیمیرده ، هه روه ها
کوړیکي که وده نه هیچ جموجوولیکي
نییه .

ده ریختنار فرییدا، خه وه که ی بو (نابین
سیرین) گتپایه وه و نه ویش وتی:
پیاوړیکي بیدعه چیه ، گوپی
له قسه یه کی ناخوش و ره ق ده بیت و
گوپچکه ی ده زرنگینه وه .

* نه گهر بیني ژنان به ردی تیده گرن
سیحرو جادووی لیده که ن .

(نابلسی) ده لیت: نه گهر بیني به ردیک
ده گبریته سهری سه روكړیکي هه یه هانای
بو ده بات و پشته پیده به ستیت و
جیگه ی نومیدو متمانه یه تی.

* نه گهر بیني به رد له هه مولایه که وه
هه لده دات له سر شاخیکي به رزه وه
ده گات به ده سته لات و سته مده کات.

به ردی هه لکولراو : (نابلسی) ده لیت:
نه گهر له خه ودا بینا یکرد خشتی سوور
به لگه یه له سر:

+ شکومه ندی و رووتیکردن.

+ نومید دریزی.

+ دلنیا بوون له مال و مندال.

* نه گهر خشتی له جیگه ی به ردی
هه لکولراو به دیگر به لگه یه له سر:

+ رسوایی و له کیسچوونی پله و پایه .

+ گوپانی هاوسه ر.

+ مردنی خاوه ن بیناکه .

* هه روه ها خشتی سوور نه گهر
له جیگه ی خشتی ناسایی بینای

به‌رگ ره‌قه‌کانی بینى خِیْرِ
ده‌ستگیرده‌بى.

* نه‌گه‌ر کتیبه به‌رگ ره‌قه‌کانی ه‌والی
بینى ل‌ه‌لای به‌رپرس‌ه‌کان
نزیکه‌بیته‌وه.

* ده‌گونجیت کتیبه به‌رگ ره‌قه‌کان
ره‌وانبیژى بیت و خوى سه‌رقالبکات
به‌کاروبارى سه‌یره‌وه.

به‌رگ‌دروو: (نبین سیرین) ده‌لَیت:
به‌رگ‌دروو پیاویکه ری‌کخه‌رو چاکه‌کاره‌و
فه‌رو خِیْرِ داده‌باریت به‌سه‌ر ریژدارو
بیژیزدا، له‌سه‌ر ده‌ستی نه‌و کاروبارى
په‌رت و ئالۆز یه‌کده‌گرئ.

* نه‌گه‌ر به‌رگی بۆ خوى دوورى دنیای
خوى باشده‌کات به‌ئایندارى.

* نه‌گه‌ر بینى خه‌ریکی درومانه به‌لام
به‌باشى نایزانی ده‌یه‌ویت کاروباریکی
په‌رت و له‌یه‌ک‌داب‌راو کۆبکاته‌وه به‌لام
ناتوانیت.

* نه‌گه‌ر بینى جلو پۆشاکى ژنه‌که‌ی
ده‌دوریت مه‌ینه‌ت و ده‌رده‌سه‌رى رووى
تیده‌کات.

(نابلسی) ده‌لَیت: ده‌گونجیت بینى
به‌لگه‌بیته‌له‌سه‌ر:

+ نووسه‌ر یاخود پیاویک خه‌ریکی
ماره‌برین بیت.

(نابلسی) ده‌لَیت: له‌خه‌ودا جیاوازه
به‌پیتی جیاوازی جوړو ره‌نگو ره‌گه‌زى.
* نه‌گه‌ر ژن به‌رگی پیاوی بینى چاکه‌یه
بۆی له‌ئاین و دنیا‌دا، نه‌گه‌ر جلو به‌رگی
جه‌نگى پۆشیبوو لیک‌دانه‌وه‌ی بۆ
هاوسه‌ره‌که‌ی یان بیژوى په‌یدا‌کاری
ده‌بى.

* نه‌گه‌ر پیاویک بینى جلو به‌رگی ژنانى
له‌به‌ردایه غه‌م و په‌ژاره رووى تیده‌کات
له‌گه‌ل ترسو و بیم و ملکه‌چى پاشان
هه‌مووى ده‌ره‌ویته‌وه‌لئى.

به‌رگ تیگر: (نابلسی) ده‌لَیت: بینى
له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر هاوسه‌رگیری
ره‌به‌ن و دووگیان‌بوونی ژن.

* هه‌روه‌ها بینى به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
شاردنه‌وه‌ی کاروبارو پاراستنى نه‌پینى و
مال‌وسامان.

به‌رگ‌تیگری کتیب: (نابلسی) ده‌لَیت:
بینى له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
شۆره‌رو کفندروو نه‌سه‌په‌رده‌کاری
مردوو.

* ده‌گونجیت بینى به‌لگه‌بیته‌له‌سه‌ر
شاردنه‌وه‌ی نه‌پینى و پاراستنى
خۆشه‌ویستی و ته‌بابى.

به‌رگ‌تیگراو (به‌رگ): (نابلسی) ده‌لَیت:
نه‌گه‌ر کتیبه‌کانى ته‌فسیری بینى
کاروبارى جیگیرده‌بى. نه‌گه‌ر کتیبه

* نه گەر بۆ كۆمه لئىكى دانىشتو
راوه ستاو به رنوئىژى كىد كاروبارى هه ژارو
دهوله مه ند ده گرئته ده ست.

* نه گەر به پيوه به رنوئىژى بۆ كردن و
نه وان دانىشتبوون تاقیده كرىنه وه
به خنكان يان دزىنى جىلو به رگو
هه ژاركه وتن.

* نه گەر بينى به رنوئىژى بۆ ژنان ده كات
كاروبارى كۆمه لئىكى لاوازو زه بىوون
ده گرئته ده ست.

* نه گەر له سه ر لا يان به پالكه وتووى
به رنوئىژى كىد بۆ خه لكى و جىلو به رگىكى
سپى پۆشيبوو، خوشى خه شم و قىنى
له وشوینه ده بى، نه گەر له نوئژه كه شيدا
قورئانى نه خوئندو (الله اكبرى) نه كرد
ده مرئىت و خه لكى نوئىژى له سه ر
ده كه ن.

* هه روه ها نه گەر ژئىك له خه ودا بينى
وهك نه وهى به رنوئىژى بۆ پىاووان ده كات
ده مرئىت، چونكه ژن پيش پىاو
ناكه وئىت له مردندا نه بئىت.

* نه گەر فه رمانه واپه ك بينى به رنوئىژى
ده كات بۆ خه لكى لا ده برئىت و مال و
داراىى له ده سته دات.

* نه وهى به رنوئىژى بۆ پىاووان و ژنان
بكات پۆستى دادوه رى وه رده گرئت
له نئىوان خه لكيدا نه گەر شايستهى نه و

+ گىرانه وهى نه وهى له كىسيچوه ياخود
نه وهى لئى په شيمان بوه ته وه.

به رگري كردن له نابروو: (نابلسى)
ده لئىت: له خودا به لگه يه له سه ر فه رمان
به چاكه و رىگري له خراپه و به جبه ئىنانى
په يوه ندى خزمایه تى بۆ نه وهى
هه لده ستئىت به وكاره.

به رنوئىژى: (ئىبن سىرىن) ده لئىت:
نه گەر يه كىك بينى له خه ودا به رنوئىژى
ده كات بۆ خه لكى شايستهى پله وپاىه
ده سته لاتو پاش وه رگرتنى پۆستى
ده سته لات گوئپاىه لئى ده بن.

* نه گەر به رنوئىژى بۆ خه لكى كىد روو
به قىبله و نوئىژىكى ته واوى بۆ كردن
له فه رمانه واپيدا دادپه وه ر ده بئىت.

* نه گەر به پيوه نوئىژى بۆ كردو نه وان
دانىشتبوون له نه ركى سه رشانى
به رانبه ر نه واندا كه م و كوڤى نانوئىنئىت
به لام نه وان كه م و كوڤى ده نوئىن
به رانبه رى ياخود خه وه كهى به لگه يه
له سه ر به لئىندان به كۆمه لئىكى نه خوش و
ناته واو.

* نه گەر به دانىشتنه وه به رنوئىژى
بۆ كردن و نه وان به پيوه بوون به لگه و
نیشانه يه له سه ر كه م و كوڤى
له به رانبه رياندا.

به لگه بیټ له سر ترسو بیم ، یان
به لگه بیټ له سر پله و پایو
پیشکه وتنو فرمان به چاکه و ریگری
له خراپه .

* ده گونجیت بینینی به لگه بیټ له سر
به ربه ستو باوک و دایک و ماموستانان .
* نه گهر له خه و دابوو به پیشه و او
به رنوړیژکرد بویان و رووی کردبوه
قیبله به ده ستونوړیژکی ته و او وه بی
زیادو کم شایسته ی ده سته لاتبوو
ده سته لات به ده ستده مینیت .

* ده گونجیت خوی بخاته ناستی
به رپرس و وه کیل و ده سته به روه و بؤ
کومه لیک یان هاو به شی کومه لیک بکات
خواریاری خیرو چاکه بیټ لیټان .

* نه گهر به رنوړیژ بؤ خه لیکردو رووی
نه کرده قیبله ناپاکی ده کات له گه ل
هاو لانی و بیده ددینیت و ده گونجیت
کاررکی ناپه و نه بجا مبدات خه لکی
داوای لیټکه ن .

* نه وه ی بینینی فرمان ده کات به سر
کومه لیکدا به نوړیژکردن ده سته لاتیک
ده گریته ده ست داپه وهر ده بیټ تییدا
دوای نه وه ی روو به قیبله ده وه ستی و
نوړیژه که ی ته و او ده کات یان فرمان
به چاکه و ریگری له خراپه ده کات .

کاره بیټ ، وه گهرنا ده بیټ
به ناوړیژوان و چاکه ده کات له ننوان
خه لکید .

* نه وه ی بینینی به رنوړیژ ته و او ده کات
بؤ خه لکی ده سته لاتی ته و او
داپه وهرانه ده بیټ به سر یانداو دواپی
دیت .

* نه گهر نوړیژه که ی بپی ده سته لاتی
به سر یاندا ته و او ده بیټ و پر یارو
وته کانی جیبه جی ناکه ن .

نه گهر به ته نیا نوړیژ کردو نه و انیش
هریه که به ته نیا نوړیژانکرد ده رچوون
له ری ، نه گهر به رنوړیژ بؤ نوړیژ
سوننه بؤ کردن نه و ده چیته ژیر
په ریژنیک که و هر گیز زیانی پټناگات ،
نه گهر نه و خه لکه کردبوویان به پیشه و او
میراتی بؤ ده مینیته وه به پی نایه تی :
﴿وَجَعَلَهُمْ اٰمَةً وَّجَعَلَهُمْ
الْوَارِثِیْنَ﴾ (الفصص: ۵) .

* نه گهر بینینی به رنوړیژ بؤ خه لکی
ده کات و به باشی قورنان ناخوینیت
داوای شتیکی لیده کریت نایدوړیژه وه .

* نه وه ی به رنوړیژ بؤ کومه لیک بکات
له سر یانیک نه و باش ده بیټ بؤ
خه لکی و به و هویه و ناو بانگ
ده رده کات له ری قهرزو خیره وه .

(نابلسی) ده لیت : پیشه و او له خه و او
ده سته به رو جیگره ، ده گونجیت بینینی

اکبر) ناکات و دهریت و خه لکی نویژی له سهر ده کهن.

* نه گهر پيشه وایه ک بینى وهك نه وهى بهرنویژی بۆ خه لکیده کات له کار ده خریت و مال و دارایی له کیسده چیت.

* نه وهى بهرنویژی بۆ پیاوان و ژنان بکات پۆستی دادوهری له نیاوان خه لکیدا به ده ست ده هیئت نه گهر شایسته بیت، وه گهرنا چاکسازى و ناشته وایى نیاوان خه لکی پیده دریت.

به رو بووم: (نیبن سیرین) ده لیت: نه و به رو بوومه ی واده یه کی دیاریکراوی نه بیت و تیکنه چیت وهك خورما و میوژ باشه، نه وه شى له کاتیکى دیاریکراو داییت و له کاتى خۆیدا باشیت باشه مه گهر یه کیک ناویکی خراب و ناقولای هه بیت له دهره نجامدا خراب و ناباشه، نه وه شى بناغه یه کی خراپی هه بیت روو له غم و په ژاره کردنه یان له کات و واده ی خۆیدا نه بیت نه خوشیه وهك هه نجیر، چونکه (ئاده م) — سه لامى خواى له سه رییت - به گه لای هه نجیری خۆیدا پۆشیوه و لای نه وداره سه رزه نشکراو ناخوشی غم و په ژاره دایگرت.

* نه وهى بینى بهرنویژیده کات بۆ کۆمه لیکى نادیار له شوین و جیگه یه کی نادیار و نازانیت چیان بۆ ده خوینیت ریزدار کردنیه تی به مردن چونکه به که لکی پيشه وایه تی نایه ت.

* نه گهر ژنیک بینى بهرنویژی بۆ پیاوان ده کات دهریت چونکه نابیت بهرنویژی بۆ پیاوان بکات، نه مهش ناگو نجیت مه گهر له کاتى مردندا نه بیت و پیاوان نویژی له سهر ده کهن.

* نه گهر پیاویکی عه جه مى که به باشى نویژ نازانیت و قورئانى رهوان نییه بینى بهرنویژی ده کات بۆ کۆمه لیک به هه مان چه شنى پیشوه.

* نه وهى بینى بهرنویژی به پیوه ده کات بۆ کۆمه لیک و دانیشتون که م و کوپی ناوینیت له ماف و نه رکى سه رشانیدا به رانه ریان، یان خه وه که ی هیما و نیشانه یه له سهر به رپر سیاریتی و به لێندانی به گروهو کۆمه لیکى نه خوش.

* نه گهر بینى نویژده کات بپراسپاردنى کۆمه لیکى لاواز له سه ر لا، یان به پالکه و تووبى و جلو به رگینکى سه پیه وه له شوینى خۆی ده بیت وه وه له نویژه که یدا قورئان ناخوینیت و (الله

حرام نه گەر نمونه و به لگه ی له گه لېوو
له سه رنه وه ی زیان نییه له دنیا دا.

(نابلسی) ده لیت: خو و اردن و
خواه ندریتی به روبووم به لگه یه له سه ر
ناین یاخود زالبوونی ژنان و پیاوانی
بیده سته لات و خزمه تکارو لال و که م
دواون.

* به روبوومی خو شو و په تام رزق و
رؤزییه به مانند و بوون و شه که تی
به ده ستن دیت.

* به روبوومیک به نه اندازه ی گه ده بیټ
رزق و رؤزییه که میک گومان ی له ده وره
یاخود زه کاتی دهر نه کراوه.

* نه و به روبوومه شی ناوک و تو یکل ی نییه
به لگه یه له سه ر کارناسانی له گه ل رزق و
رؤزی حه لال له کات و واده ی خویدا و
پنځه یشتنی خیر یکی کتوپرو خیرایه ،
خو نه گهر له کاتی خویدا نه بوو
ســـــوودیکه دوا ی ماوه یـــــه ک
به ده ستیده هیئت به پتی نزیکی واده ی
نه و به روبوومه.

* ببینی به روبووم له کاتی خویدا نه بیټ
به لگه یه له سه ر رزق و رؤزی،
خواردنیشی له کاتی خویدا نه بیټ
له کیســـــچوونیک ی باش و چاکه و
ناسانکردنی کاری قورس و گرانه و

* نه و به روبوومه ی رهنگی زهر دبیټ
نه خو شیه وه که به هی و گزیو کاله ک.
ویرای زهر دیشی له کاتی خویدا نه بیټ.
* نه گهر نه و به روبوومه ترشبوو بیخوات
تووشی لیدانده بیټ.

* نه و به روبوومه شی ناوه که ی باش بیټ
باشی له ناوه که یه وه وهرده گری.

* هه روه ها به هی سه وز له کاتی خویدا
نه بیټ ماندویتی و نه خو شیه.

* هه موو به روبوومیک شیرین و خو شو
به دهر له وه ی زهر دبیټ یان ترش بیټ و
له کاتی خویدا نه بیټ رزق و مال و داراییه
مانه وه ی نه و رزقه ش به نه اندازه ی
مانه وه ی نه و به روبوومه یه، خیرای ی
پنځه یشتنی به دهر له تری ر ه شو
هه نجیر باشه چونکه نه و دووانه باش
نین.

* نه گه ربینی به روبوومیک ی
به ده سته پناوه هیچی تیدا نییه گهر
له کاتی خویدا بیټ.

* نه گهر واهه سته تیکرد نه و به روبوومه
له به روبوومه کانی به هه شته زانیاری و
ناینه، وه گهر نا به وچه شنه یه
که با سمانکرد.

* به روبوومی سه وزیش له کاتی خویدا
نه بیټ به لگه یه له سه ر رزق و مالی

گٽڙانه وهی نه وه ۽ ڪه ترسی لٽی تیا چٽ.

* ھه موو به روبوومیکی ڪڙکراوه به لگه ۽ له سهر ته بایی و ڪڙبون نه وهو به پڇه وانه شه وه.

* ھه موو به روبوومیکی نامو غه ریبیش به لگه ۽ له سهر ولاته ڪه ی و کارکردن تییدا.

* به روبوومه کانیش ژنان یان منال یا خود مال و دارایی یان شوینی به کریگراو یان زانیاری و کاری به سوود و چاکه یا خزم و ڪه س و ڪارو خوشی و چاکبون نه وه ۽ له نه خوشی بویه ڪیک بیٽ به خاوه نی.

* ده گونجیت به لگه بیٽ له سهر نه وهی شه به تی لیدرسته ڪری.

* نه گه ریینی له داریک به روبوومیکی تر لیده کاته وه له ره گه زی خوی نییه له سهر کاریکه دروست نییه بوی یا خود داواکاری شتیکه بوی نایه ته دی.

* لیکر نه وهی به روبوومیکی له ره گه ریشالی داره که ده نگدابرین و دزایه تی پیاویکی ریژداره.

* نه گه ریینی له چه ندین دار به روبوومی جیاواز جیاواز لیده کاته وه زانیاری و شاووروفیقه ی مه ترسیداره و ره رگرتنی زانیاریه.

* نه گه داریکی به روبومداری بیینی له زستانداو به دلپوو پیاویکه روی تیده ڪری و واده زانریٽ خاوه ن مال و داراییه ، نه گه لیکر دوه به نه ندازه ی نه مال و داراییه مال و سامانی ده چٽ به لای نه و پیاوه دا، نه گه لٽی نه ڪرده وه قایل ده بیٽ به حالی خوی.

* به روبووم مال و دارایی و ریژه ، نه وهی له داریک به روبوومیکی تر لیکاته وه به لگه ۽ له سهر زاویه کی باش یان شهریک و هاوکاریک تووشی شادی و خوشحالی ده بیٽ لٽوه ی و به روومی شاخیش رزو و رژی و زانیاری و به ره ی خواپه.

به ره به یان^(۱)؛ (نابلسی) ده لٽ: نه وهی له خه ودا بیینی ده گونجیت جادوی لیکری.

* ده گونجیت بکه ویت نه گوناو تاوانه وه و پتویستی به داوی لیک خوشبون ه بیٽ به پتی نایه تی: ﴿وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ﴾ (الذاریات: ۲۸).

به راگردن رویشتن؛ (نابلسی) ده لٽ: نه گه له خه ودا به دیکر به لگه ۽ له سهر بژیوی په یداگردن بۆ مال و مندا.

^(۱) به ره به یان؛ (سحر) : به ره به یانی شه و

کوتایه که به تی . (نابلسی).

دروستده بی به پیی فرمایشتی
پیغمبر (ﷺ): "توهی گهره مان
به پیزدار نه زانی و به زهی به هه ژارماندا
نه یه ته وه له ئیمه نییه"^(۱).

* نه گهر بینی به خشاروه و به زه بیان
پیداها توه ته وه خوداوه نند لیی
ده بوریت.

* نه گهر بینی سۆز به زهی خوداوه نند
داده باریت به سه ریا نازو نیعمه ت
به ده سنده هینیت به پیی نایه تی:
﴿وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ﴾
(النور: ۱۰) نه مهش نازو نیعمه ته.

* نه گهر بینی به سۆز به زه ییه
له به رکردنی قورئانی پیروزی
پیده به خشری به پیی نایه تی: ﴿قُلْ
بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ
فَلْيَفْرَحُوا﴾ (یونس: ۵۹): له راشی
وشه ی (رحمة - سۆز به زهی) له م
نایه ته دا و تراوه: مه به ست پیی قورئانی
پیروزه.

به ژن و بالای مروؤ: (نابلسی) ده لیت:
دریژی له خه ودا به لگه یه له سه ر فتنه و
ناشوب، ده گونجیت به لگه بیت له سه ر

به پروو: (ئین سیرین) ده لیت: به پروو
پیاویکی قورسی ده وله مه نده، مالی
کۆکراوه یه، داره که شی پیاویکی
ده وله مه نده، له به رنه وه ی به پروو زۆر
ده خوریت و به لگه یه له سه ر رژی،
هه روه ها به لگه یه له سه ر به ندایه تی.

(نابلسی) ده لیت: به پروو دلته نگی و
سه فهره، ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
نیربازی شابه پووش مروؤه
ره شپسته کانه.

به پروو داکه وتن: (نابلسی) ده لیت:
به لگه یه له سه ر شارندنه وه ی نه پیی.

به ره (راخه ر): (ئین سیرین) ده لیت:
به ره له لیکدانه وه دا وه ک راخه ر وایه.

* ده گێرنه وه پیاویک دیت بۆلای (ئین
سیرین) ده لیت: له خه ودا بینیم له سه ر
به په یه ک بووم (یه زید) ی کوپی
(عه بدوله لیک) هات و به په که ی له ژێردار
راکتشام و فرییدا، پاشان له سه ر زه وی
دانیش. (ئین سیرین) ده لیت: نه م
خه وه می تۆنییه له وانه یه (یه زید) ی
(مهلل) بینییتی نه گهر خه وه که ی
راست بیت (یه زید) ی کوپی
(عه بدوله لیک) ده ییه زینی.

به زه یی (سۆز): سه باره ت به به زه یی و
سۆز نه گهر بینی به زه یی به که سیکی
لاوازا دیته وه ئایینی به هیزو

^(۱) (ترمذی) (۱۹۲۰) و (نه حمه د) (له مسند) (۶۶۹۴) له
رێگی (عمرو) ی کوپی (شعیب) و نه ویش له باوک و
با پیرییه وه.

کرداره کان به پیی نایه تی: ﴿عَجَلْنَا لَنَا
قَطْنَا قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ﴾ (ص: ۱۶).

* ده گونجیت به لگه بیت له سر:

+ دزی.

+ زینا.

+ بیوه فای.

+ گوښه لښستن و چاوداگرتن.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر مندالیک

له زیناوه بیت و مندالیک باوک و دایکی

نه ناسراوین.

* به لگه یه له سر مروؤفی نه رم و نیان و

قسه شیرین، نه وهی حه ز له سه ماو

خو بردنه نیو دلی خه لگیده کات، و پرای

نه وه خوی داده گری و کاتی هلیکی بو

ره خسا بارو حالی ناسایی تی کده دات.

به فر (سه هؤل): (نبین سیرین) ده لیت:

به فرو سه هؤل و ته رزه: هه ریه ک

له وشتانه به لگه یه له سر:

+ رووداو.

+ نه خوشی ناو له.

+ ناو به نگ.

+ سزاو توله له و شوینه ی تیدا بارپوه.

* به ردو ناگریش وایه چونکه کشتوکال و

به روبووم تی کده دات و که شتی

داده گری و زیان به هه ژار ده گه یه نیت

له سه رماو گه رماو او هه ندیک

رژدی و خو نواندن به تواناداری و
ده سته لات.

* بالای دریز خیری تیدا نییه نه گه ر

کور تبوه وه نه و جا به لگه یه له سر

دابه زینی پله و پایه یاخود نزیکي

چاره نووس.

* نه گه ر به ژن و بالای بینی دریز بوه

له نه ندازه ی خوی زیاتر چاره نووس و

نه جه لی نزیکه بیت وه به هوی نزیکي

له ناسمانه وه یاخود پله و پایه ی

داده به زی.

* نه گه ر کوشکیکی به نه ندازه ی بالای

خوی بینی و خاوه ن ده سته لات بوو

لاده بری یاخود داواکه ی ریگری بو

دروسته بی.

* کورتی بالا نه توانینی دادگایی یاخود

دادوه رییه.

* هه روه ها بچوو کیش زالبوونه

له جه نگدا له گه ل به ربه ره کانی چونکه

بچووکی ملکه چی و رسواییه.

* به رزی به ژن و بالا بو که سیک

خوازیاری ده سته لات بی گه یشتنه

به هیواو ناواتی خوی.

به ش (پشک): (نابلسی) ده لیت:

له خه ودا به لگه یه له سر نامه ی

نییه ، دهگونجیت له شهیتان یان
فریشته وه بیټ.

(نابلسی) ده لیت: دهگونجیت به فرو ناگر
به لگه بیټ له سهر خۆشه ویستی چونکه
ناگر به فر ناتوینیتته وه به فریش ناگر
ناکوژینیتته وه.

* نه گه به فر له کاتی خۆیدا بینرا
به لگه یه له سهر ره وینه وه ی غه م و
په ژاره و ناچارکردنی دوژمن و
ئیره بیبه ران، به لام نه گه به فر له کاتی
خۆیدانه بوو به لگه یه له سهر نه خۆشی و
گپری و ئیفلجی.

* دهگونجیت به لگه بیټ له سهر
په ککه وټنی سه فره و خۆشحالی و
نامه یه که هه والی خۆشی له خۆ گرتبیت.
* به فری نۆرو زالبوون سزایه له لایه ن
دهسته لاتدارانه وه بۆ ژێرده سه ته کان و
بردنی مالیان و ره ق و زیری گوتهاری
له گه لیان به پێی نایه تی: ﴿فَازْسَلْنَا
عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ﴾
(الأعراف: ۱۶۲).

* نه گه به فر له زستان و هاویندا لییدا
هه ژارییه.

* نه گه به فر له بکری له هاویندا
مال و داراییه که به دهسته هینیت و لیتی
دهحه ویتته وه به دوعا و گوتهاری باش
هه ست به پشوو ده کات.

له زینده وه رانیش تووشی نه خۆشی
ده کات.

* دهگونجیت به لگه بیټ له سهر
فه پوپیت و دهوله مه ندی و نۆر خۆری.

* داپۆشینى سه رزه وى به به فر له شوینى
کشتوکال یان له کاتی سوود و قازانجا
به لگه یه له سهر نۆری گولی سپی و
سوود و فه پری پر پیت له خواردن و وه که
وه که پرپوونی به به فرو سه هۆل.

* نه گه به فر له کاتیکدا بوو هیچ سوودیکی
نه بوو بۆ زه وى و وه که که ی به لگه یه
له سهر سه ته م و نۆرداری ده سه ته لاتدار.

* هه ره ها نه گه به فر له کاتی
سوود لێوه رگرتن یان هه رکا تیکی
تردا بوو سه ته م و نۆردارییه یان به لاو
نه هه مه تییه رووده کاته که مه ل یان
مال و سامانیان به پێی زیادوکه می
به لگه کان، هه ره ها نه گه به فری بینى
به لام له شوینى خۆیدانه بوو وه که
نیو مال و دوکانه کان سزاو خه شم و تۆله و
نه خۆشییه یان مه رگو سزایه دیت
به سه ریاندا.

* نه گه به فر داباری به سه ریاندا به لگه یه
له سهر گه مارو و گری و کۆسپ که وټنه
سه فره وه یان بژیویه وه. سه هۆل و
به فریش هه روایه چونکه خیری تیدا

* ده گونجیت به لگه بیت له سر دزی و چاوبه ست و به فیرو دانی مال و دارایی.

به له می بچووک: به لگه یه له سر خواناسی و دنیا نه ویستی و کوپو خزمه تکارو سه فرو دین و دنیا.

به لاو کاره سات: (نینس یرین) ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سر ده رچون له گوپرایه لی و سزایه به پپی نایه تی: ﴿افامنوا ان نائیکم عاشیت من عذاب الله﴾ (یوسف).

* نه گهر له خه ودا به لاو کاره سات رووی تیکرد ده بیت به ده ست لاتدار نه گهر شایسته بوو.

* به لاو کاره سات مال و دارایی یا خزمه تکار یا خود ژنه.

به لاو نه هامه تی: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سر شایی و نامه نگو خوشی و شادی دوی ناخوشی.

هه روه ها ده لیت: نه گهر بینی له خه ودا به لاداره گونا هیکی نه جامداوه لیی پاشگه زه. نه گهر بینی به لاو نه هامه تی له سر لاچوو ته ویه ده کات له و گونا هانه ی نه جامداوه.

به لغه م: (نینس یرین) ده لیت: به لغه م مائیکی کوکراو گه شه سه ندوه ، نه گهر بینی به لغه می فریده دات

* نه گهر نه و به فره زیانی پیگه یاندن و نه توایه وه ماندوبوون و غه م وپه ژاره یه و به خیرایی ده رپه ویتته وه.

* نه گهر بینی زه وی بوه به کیلگه یه کی وشک و تیدا به ستیاننه وه وه ک باران رحمت و سوزو میهر و فه پوپیت دیت به سه ریاند ، نه گهر به سستی ده بیت به قه لغان له بهر سه رماو قورس و گران ناییت له سهری و پیاویکی به تواناو ده ستلات ده بیت و ناترسی.

به فر فروش: (نابلسی) ده لیت: بینینی له هاویندا به لگه یه له سر خوشی و شادی له زستانیشدا غه م وپه ژاره یه.

به فیزه وه رویشتن: (نینس یرین) ده لیت: به فیزه وه رویشتن هه له وکه م و کوپییه له نایندا به به لگه ی نایه تی ﴿واقصد فی مشک﴾، هه روه ها به لگه یه له سر پله وپایه و ریزداری له دنیا دا که به زویی پییده گات.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر مال و دارایی هه بوو ته ماشاده کات ناخو چون په یدای کرد بیت.

به له سه (جهرده - ده ست سپی): بینینی له خه ودا به لگه یه له سر نه و جادو گهری به و ته فروفیل و جادو له مرؤفده کات.

به له کی: (ئین سیرین) ده لیت: به له کی به ده سته پنانی جل و به رگی ناساییه.

* **هروه ها ده لیت:** به له کی مال و داراییه.

به لیت (په یمان): (ئین سیرین) ده لیت: نه گهر بینی به لیتیکی باشیدا به ده سته ده لیت.

* **نه گهر بینی به لیتیکی** باشی پيدا خراپه یه کی له دوزمه که یه وه پیده گات یان له که سیکیتره وه.

* **نه گهر بینی دوزمه که ی به لیت** خراپه ی پيدا له دوزمه که یه وه خیری پیده گات و ناموزگاری خراپه یه به پی چیرۆکی (ئاده م) - سه لامی خوی لیت - کاتی قورئان سه باره ت به (ئیللیس) ده فهرموی: ﴿هَلْ اَدُلُّكَ عَلَى شَجَرَةِ الْغُلْدِ وَمُلْكٍ لَا يَبْلَى﴾ (طه: ۱۲۰). هه مووره فتاریکی دوزمن واژوویه تی.

(نابلسی) ده لیت: به لیتدان به شتیک له خه ودا قهرزیکه بۆه وه ی به لیت پیدراوه، نه گهر به لینه که ی برده سه به لکه یه له سه باوه پو باشی و دلنایی. **به لیتدور:** (نابلسی) ده لیت: که سیکه گونا ه بۆ خوی تومار ده کات.

ده روی خیری لیده کرتیه وه نه گهر نه خوش بیت چاره سه ری بۆ ده نیریت. * **نه گهر بینی** فنگده کات خیر ده کات به نهیتی.

* **نه گهر خاوه ن زانیاریبوو** گيرو بیه خشنده ده بیت.

* **هروه ها ده لیت:** ده رهاتنی ئاو له ده م ناموزگارییه له زانایه که وه سوودی لیوره ده گریت نه گهر بازگانبوو له قسه کانیدا راستگو ده بیت.

(نابلسی) ده لیت: به لکه یه له سه ر جادوو، خوداوه ند ده فهرموی: ﴿وَمِنْ شَرِّ النِّفَاثَاتِ فِي الْعُقَدِ﴾ (العلق: ۴).

به لکه وه هانه: (ئین سیرین) ده لیت: نه وه ی له خه ودا ببینی به هانه له سه ر شتیک ده هینتیه وه به ره ره کانیی له گه ل مروفتیکدا ده کات و به هانه به جیده هیلت له گه لی به پی نایه تی ﴿قُلْ هَآئِذَا بَرَأْنٰکُمْ اِنْ کُنْتُمْ صَادِقِیْنَ﴾.

به له ک: (نابلسی) ده لیت: نه وه ی له خه ودا ببینی به لکبووه نهیتی ناخوش ده بین.

به له ک به لکبوون: (ئین سیرین) ده لیت: بوونی به له کی له رووخساردا به لکه ی زۆری گوناو تاوانه.

* نه وهی ببینی ناوی پیډه رده هیئت
هه تا ده ستونی پیگریست
پشده به ستی به پیاویکی باوه پردار
که نه ویش په نایگرتوه به نایینی خودا
چونکه په ت نایینی خودایه، نه گه
ده ستونی گرتو ته وایر کرد سرجه م
غم و په ژاره ده په ویته وه.

* هه روه ها ده لیت: دۆلچ به لگه به
له سر نه وهی ده دریته پال داواکردن،
نه وهی دۆلچ که ی بخاته ناو بیریکه وه
ته ماشای حال و باری ده کړیت نه گه
داواکاری هاوسه درایبوو گریبه ستی
هاوسه درایی ده به ستی و قه لغان و
پاریزه ری هاوسه رگری ده بیت و
دۆلچ که عه وره تیه تی و ناوه که شی
نوتفه که یه تی و، بیره که ش
هاوسه ره که یه تی.

* نه گه ناوی هه لگرتبوو خودا منالی
پیډه به خشی ﴿فَارْجِ دَلُوهُ قَالَ يَا
بَشَرِیْ هَذَا غُلَامٌ﴾ (یوسف: ۱۹)
وه گه رنا سوومه ند ده بیت له سه فه رو
داوايا، چونکه کاروانه که (یوسف) یان -
سه لامی خوی لیبت - دۆزیه وه کاتی
دۆلچ که ی هه لدايه ناویره که و دواتر
کرییان و فروشتیان و سوودیان
له فروشتنی کرد.

به لیتند ه رایه تی: له خه ودا گوناو تاوانه
له سر یه کیک کرده بیته وه ببینی بوه
به به لیتند.

* به لیتند ه رایه تی به لگه به له سر
ده و له مهندي و هه لسوکه وت به وهی
خاوه نیه تی، نه گه به لیتند
نه خۆشبوو چاکده بیته وه و نه گه
له شساغبوو نه خۆشده که وی.

به کریدان: (نبین سیرین) ده لیت:
کړیت ته پیاویکه به کړیدنه
هه لده خه له تینی و هانیده دا له سر
کاروباریکی په شتوو ناجیگیر، نه گه
پی ی هه لده خه تا خوی لیبه دور
ده کړیت و به ته نیا به جی ده هیلت
تیا بچیت و رو به پوی چاره نووسی
خوی بیته وه.

(نابلسی) ده لیت: گه مرؤف له خه ودا
شتیک بدات به کړی له مولک و شت و مه کی
تایبه تی به لگه به له سر دلتیا بوونی
له ترس و بیم، به کړیدانیش له ته نگو
چه له مه و نا په حه تیه وه هاتووه،
هه روه ها ده گونجیت (به کریدان)
به لگه بیت له سر (ماره برین).

به کره: (نبین سیرین) ده لیت: به کره
پیاویکی به سوودو که لکی باوه پرداره و
هه لده دات بؤ خه لکی له کاروباری دنیا و
نایندا.

* نه گهر دؤلچه مه لدر خوازياري
زانيا ريبوو بيره كه ي مامؤستا كه يه تي و
نه و ناوه ي كؤيكر دؤته وه نه وا پشكو
به شيه تي.

به مه زنگرتني مروؤ: (نابلسي) ده لئت:
به مه زن گرتني مروؤ له خه ودا
شكؤمه ندييه ، خودا وه ند ده فهرمويت:
﴿وتعزروه وتوقروه﴾ (الفتح: ۹)

به ندرکردن (زينداني): (ئين سيرين)
ده لئت: ديل و به ندرکردن ملكه چي و غه و
په ژاره يه .

* مه روه ها گبوتراوه : زينداني كردن
به لگه يه له سهر به ده سته يتلاني مولكو
ده سته لات به به لگه ي چيروكي (يوسف)
- سه لامى خواي ليت - به ندرکردن
له مالتكي گه چكار يكراوى نادياردا
به لگه يه له سهر مردن و گؤر.

* نه گه ريبني له مالتكي داخراودا كؤت و
به ندركاوه خيرى ده سته گيرده بيت، بارى
گرانيش خراپه كارو تاوانباران.

* رى و نكردن سهر كردنه به ريبازيكي
پرپو وچ دواي رينموونى و خيرى
سهر فرازى به ده سته يتان.

* چونه نيؤ زيندان هه رگيز باش نيه
به لگه يه له سهر دريژخايانى نه خوشى و
به رده وام بوونى غه و په ژاره گه
به ويستى خؤي يان به زؤر بجيته نيؤي.

(نابلسي) ده لئت: نه وه ي
فه رمانه وايه كي ناسراو و به ناوبانگ
بييني به ندو ده سته گيرده كات غه و
په ژاره يه كي زؤر ديت به سهر ياو
له ليتكده وه شدا وه ك ديل كردن وايه .

به نديوان: (نابلسي) ده لئت: بينيني
له خه ودا به گزپه لگه ن ليتكده دريته وه .
به نگ فروش (هه شيش فروش):

(نابلسي) ده لئت: بينيني له خه ودا
به لگه يه له سهر ده رووليكردنه وه و
قوتاربوون له غه و په ژاره .

به ننا (خانوساز): (ئين سيرين)
ده لئت: به ننا يه ك به خشت و قور بينا
بكات پياوئكه هه لده ستي
به كؤكردنه وه ي خه لكي به پاسه و
دروستى .

* نه وه ي بيني بينا ده كات ژن
ده هيتت نه گه ر هاوسه ردارييت.

(نابلسي) ده لئت: به ننا به لگه يه له سهر
شاعرو ته مه ن دريژيه .

* ده گونجيت به لگه بيت له سهر شهر
له دنيا داو هه زليكردنى چونكه هه ميشه
وه ستاو به ننا ده لئت: بيتنه بيتنه .

* بينيني به لگه يه له سهر خو شه ويستى و
ته بابي و پشتگيري .

به نه خوين: (ئين سيرين) ده لئت:
به نه خوين وه ك شه رواي وايه .

به هار: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا

به لگه یه له سه ر:

+ دره م و پاره .

+ کورپکی ته مه نکورت.

+ ژنیک ماره برینی زور ناخایانیت.

+ دهسته لاتیك نامینیته وه .

+ خوشیهك به خیرایی تیده په پری.

به هه شت: (نه بو سه عد) ده لیت: نه وه ی

به هه شت ببینی به لام نه چیتته نیوی

خه ونه که ی مژده ی خیروچاکه یه

سه باره ت به باشیکرده وه ی یاخود نه و

ره فتارو کرداره ی به نیازه نه نجامی

بدات، هه روه ها نه و خه وه ش دروسته .

* نه وه ی به هه شت ببینی به حه زو

ناواتی خوی ده گات.

* نه گه ببینی ده یه ویت بجیتته نیوی و

ریگری لیکرا گه مارو ده دریت له وه ی

(حه ج) و جیهاد نه نجام بدات دوی

نه وه ی ده یه ویت یاخود ریگری ده کريت

له ته و به و په شیمانی له وگوناو تاوانه ی

سووره له سه ری و ده یه ویت ته و به بکات

له سه ری.

* نه گه ربینی ده رگایهك له ده رگاگانی

به هه شت داخرا یه کیک له دایک و باوکی

ده مریت ، نه گه ر دوو ده رگای ببینی

داخرا دایک و باوکی ده مرن، نه گه ر

هه موو ده رگاگانی ببینی داخران و هیچ

* ده لیت: ماله ، نه وه ی به نه خویتی

شه روا له که ی ببینی ژنه که ی حه رام

ده بیت له سه ری یاخود دووکچی ده بیت

نه گه ر ژنه که ی دووگیان بیت.

* نه گه ر ببینی به نه خوینه که ی خسته ژیر

سه ری قابل نابیت به کورپه که ی.

* نه گه ر یه کیک به نه خوینه که ی پچرا

به خراپی مام له ده کات له گه ل ژنه که ی

یان له کاتی ماره کردندا لیی

دوورده که ویتته وه .

* نه گه ر ببینی به نه خوینه که ی بو به مار

زاواکه ی دوژمنیه تی.

* نه گه ر به نه خوینه که ی له خوینبوو

پیاویك ده کوژیت به هو ی ژنیک یاخود

هاوکار ده بیت له کوشتنی ژنیکی داوین

پيسدا.

(نابلسی) ده لیت: به نه خوین ژنه و

بوژنیش برایه یا زاوا یاخود مام.

* بو ژنی دووگیانیش کچه .

* به نه خوین مالی هاوده مو شه ریکه .

* هه روه ها ده لیت: زاوای ژن یان براو

مام و گه وره یه تی و هیزو په ناو

پشتگیریه تی.

* نه گه ر ببینی به نه خوینیک خوینین

ماره ده کات پیاویك ده کوژیت یا منالیک

یاخود دهستی ده چیت به خویتی

ثافره تیکدا.

*نه گه ربینى وهك ئه وهى پىی
ده گوتريت بچوره به ههشت و نه چيته
نیوى خه وهكه ی به لگه یه له سه
وازمینان له ناین به پیتی نایه تی: ﴿وَلَا
يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يَلِجَ الْجَمَلُ فِي
سَمِّ الْخِيَاطِ﴾ (الاعراف: ۴۰).

*نه گه ر پیتی و ترا تو ده چيته به ههشت
میراتی بو ده مینیتته وه به پیتی نایه تی:
﴿وَنَلِكُ الْجَنَّةِ الَّتِي أَوْثَمُوهَا﴾
(الزخرف: ۷۲).

*نه گه ر خوی له (فیرده وس) دابینیه وه
رینومایی و خه لات به ده سته هینیت.

*نه گه ر به پیکه نینه وه چوه نیو
به ههشت زوریادی خودا ده کاته وه.

*نه گه ربینى شمشیری دره هینا و نه و جا
چوه نیوى فه رمانبه چاکه ده کات و
ریگری له خراپه و نیعمه ت و پاداشت و
باسی باش و پیا هه لدان پيدا
به ده سته هینیت.

*نه گه ربینى له ژیر دره ختی شادمانیدا
دانیشته خیری هه ردو دنیا
به ده سته هینیت به پیتی نایه تی:
﴿طوبى وحسن مئاب﴾ (الرعد: ۲۹).

*نه گه ربینى له نیو باخه کانی
به ههشتایه دلسوزی و ناینی ته و اوو
کامل به ده سته هینیت.

ده رگایه ك به روویدا ناوه لانه كرا باوك و
دایكى لیتی تورپه بوون.

*نه گه ربینى وهك ئه وهى ده یه ویت
بچيته نیوى له هه ر ددرگایه كه وه دایكو
باوكی لیتی رازین.

*نه گه ربینى خه ریکه ده چيته نیوى
خوشی و شادی به ده ست ده هینیت
له گه ل دانیایی له دنیا و قیامه تدا به پیتی
نایه تی: ﴿ادخلوها بسلام
آمنين﴾ (الحجر: ۴۶).

*نه گه ربینى ده چيته نیو به ههشت
نه جهل و مهرگی نزیکه.

*هه روه ها ده لئین: خه وینه ر نامۆزگاری
وه رده گریست و ته و به ده کات له گونا هو
تاوان له سه رده ستی ئه وهى ده بیاته
نیو به ههشت نه گه ر ناسی.

*هه روه ها ده گوتريت: نه گه ربینى
ده چيته نیو به ههشت به خوازو ویستی
خویدده گات دواى ناره حه تی و
ده رده سه ری چونکه ده وری به ههشت
به ناره حه تی دراوه.

*هه روه ها ده لئین: خاوه نی ئه و خه وه
هاوه لایه تی کۆمه لیکى گه وره و به ریز
ده کات و به باشی مامه له ده کات له گه ل
خه لکید او فه رزه کانی په روه رده گار
به جیده هینیت.

* نه گه ربینى له به روبومه کهى ده خوات به نه ندازهى خواردنى بۆنه و به روبوومه زانیاری به ده سته هینیت، ههروه ها خواردنه وهى ئاووشیرو مهى به ههشت به ده ستهینانى دانایى و زانیاری و دهوله مه ندیه.

* نه گه ربینى له سه ر راخه ره کانی دانیشتوه به لگه به له سه ر پاکیزه یی و پاکیتی هاوسه ره کهى و سألحی و باشی. * نه گه ر نه یزانی که یچوه ته نیوی نعمت و شکومه ندی به رده وام ده بیئت له دنیا دا به دریزایی ته مه نی.

* نه گه ربینى بیه شکر له به روبوومی به ههشت به لگه به له سه ر تیکچوونی ئاینی به پپی ئایه تی: ﴿مَنْ يَشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدْ خَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ﴾ (المائدة: ۷۲).

* نه گه ربینى به روبوومی به ههشت ده چـنـنـیه وه وه ده رخـوا ردی که سانیتريده دا زانیارییه کهى که سانیت ر سوودی لیوه ر ده رگرن و کاروکرده وهی پیده که ن به لام خوی هیچ سوودیکی لیوه ر ناگریت.

* نه گه ربینى به ههشت فریده داته نیو ناگری دۆزه خ باخیک ده فروشیئت و نرخ و به ها کهى ده خوات.

* نه گه ربینى ئاوی (که و سه ر) ده خوات پله و پایه و سه ر که وتن به ده سته هینیت یاخود ژنیکی جوان و شوخ و شهنگ ده کات به هاوسه ری خوی به پپی ئایه تی: ﴿خُورْ مَقْصُورَاتِ فِیْ الْكِيَامِ﴾ (الرحمن: ۷۲).

* نه گه ربینى ژنانی به ههشت ماره ده کات و مناله وردیله کانی به ههشت به ده وریدا دین و ده چن ده سته لات و نعمت به ده سته هینیت به پپی ئایه تی: ﴿يُطَوَّفُ عَلَيْهِمْ وَلَدَانِ مُكَلَّدَانِ﴾ (الواقعة: ۱۷).

* ههروه ها ده گپنه وه: (حه جاج) کوری (یوسف) له خه ودا ده بینیت دوو حووری به ههشت له ئاسمان دینه خواره وه (حه جاج) یه کیکیان ده باو نه وى تر ده گه پیتنه وه بۆ ئاسمان نه و خه وه ده گپیتنه وه بۆ (ئین سیرین) و ئه ویش ده لی: دوو فتنه یه یه کیکیان له سه رده می تۆدا ده بیئت و ده بینى و ئه ویت ر نایینى پاشان لیڤانه وهی خه وه که به و چه شنه بوو (حه جاج) فیتنه ی (ئین نه شعه س) ی بینى و فیتنه ی (ئین موه له ب) ی نه بینى.

* نه گه ر ره زامه ندی ده رگاوانه کانی به ههشتی به دیکرد شادی و خوشی و

ژینیکی باش یاخود له کاروکاسیبه کی
هرامه وه بۆ پیشه و کاریکی حه لال.

*چوونه نیو به ههشت به لگه یه له سه ر
خۆشی مامه له له گه ل په روه ردگارداو
پاداشتی باش.

*ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
نارچه تی و ناسۆری.

*ئه وه ی بچیت نیو به ههشت و نه خۆش
بیت له نه خۆشی پارێزراو ده بیت.

*ده گونجیت چوونه نیو به ههشت
به لگه بیت له سه ر:

+مال و دارایی حه لال و دروست.

+چاکه کردن له گه ل خانه واده یا.

+گوێزپایه لی و پارێزگاری په روه ردگار.

+فریشته ی به ههشت.

*ده گونجیت چوونه نیوی به لگه بیت
له سه ر فه رپه ره که تی زۆر یاخود رزق و
رۆزی.

*ده گونجیت چوونه نیو به ههشت
به لگه بیت له سه ر ره واندنه وه ی غه م و
په ژاره، ئه گه ر سه رجه م خه لکی چوونه
نیو به ههشت به لگه یه له سه ر
خۆشحالی و دادپه روه ری و مولک و
ده سته لات.

*ئه گه ر چوه نیوی به شمشیره که یه وه و
جل و په رگی جه نک ی له به ردابوو
به لگه یه له سه ر مردنی به شه هیدی.

نیعمه ت و ژینیکی خۆشنوود رووی
تیده کات به درێژایی ژیا نی و به دوور
ده بیت له به لا و نه هامة تی به پیتی
نایه تی: ﴿وَقَالَ لَكُمْ غَرْثُهَا سَلَامٌ
عَلَيْكُمْ﴾ (الزمر: ۷۳).

*ئه گه ر فریشته و په ری بی نی دین بۆ
لای سه لامی لیده که ن له به ههشتدا
له سه رکاریک به رده وام ده بیت و پیتی
ده کات به به ههشت به پیتی نایه تی:
﴿وَالْمَلَائِكَةُ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ
بَابٍ﴾ (الرعد: ۲۳) و چاره نووسی
به خیر دوا ی دیت.

(نابلسی) ده لیت: ئه گه ر بی نی ده چیت
به ههشت شکومه ندی و خۆشحالی
به ندایه تی به ده سته هیئت.

*ئه گه ر بی نی مۆزی به ههشت ده خوات و
له ژیر سییه ریدا داده نیشت به ویست و
هیوای خۆیده گات، ئه گه ر له شیرومه ی و
ئاوی به ههشتی خوارد وه دانایی و
زانیا ری و نازو نیعمه ت به ده سته هیئت.
*ئه گه له ئاوی (که سه ر) بخوات وه
زانیا ری و کرداری باشه و دلیایی و
شوینکه و تنی سونه تی پیغه مبه ر (ﷺ)
به ده سته هیئت، ئه گه ر ببیا وه رپوو
باوه ر ده هیئت ئه گه ر سه رپچیکارپوو
ته وه ده کات یان له بیده وه ده چیت بۆ
سونه ت یا له ژینیکی خراپه وه بۆ

ده گونجیت به شه هیدی بمریت، رووباری
 ناویش به لگه یه له سر پاکیتی،
 رووباری مهیش به لگه یه له سر
 خاموشی و شه یدابوون به یادو زیکی
 خـــــــوداو خه شـــــــم وقینگرتن
 له حه رامکراوه کان، رووباری مه نگوینیش
 به لگه یه له سر زانیاری و قورئان.

*خواردنی به رووبومی به هه شت
 دهره نجامی کاروکرداری چاکه یه له گه ل
 هاوسه رو مندال، دره ختی شادیی بۆ
 یه کیک له ژیرسیته ره که یدا دانیشتبیت و
 پالی پیوه بدات به لگه یه له سر
 دهره نجامی چاک و باش.

*ده گونجیت به لگه بیت له سر لیبران و
 یه کلاییبوونه وه بۆ خواناسی و
 سوودوه رگرتن له پله و پایه داران.

*داری (سدره المنتهی) له خه ودا
 ده که ویتنه نزیک عهرشی په روهردگار
 به لگه یه له سر که یشتن به هه موو
 په یمان و به لیتنیک.

*ده گونجیت دره خته کانی به هه شت
 به لگه بیت له سر زانیانی ره فتا
 شیرین و جوان که وا ریتنمایدن.

*خوری و منداله و وردیله کان نه گه ر
 هاوه لایه تیان بکن کوپو ژنان
 له ده سته دهن و له به هه شتدا قهره بووی
 بۆ ده کریته وه.

*نه گه چوه نیوی و کتیه که ی
 به ده سته وه بوو زانیاری و کرده وه ی
 یه کانگیرده بی.

*ده گونجیت بجیته نیوی به هوی
 زه کاتدان.

*نه گه ر چوه نیوی و ژنه که ی
 له گه لدا بوو به لگه یه له سر مامه لای
 باشی له گه ل هاوسه ره که ی.

*نه گه ر به دهم ویردو زیکره وه
 چوه نیوی ده گونجیت به نویژو
 یادو زیکی خوا به هه شت
 به ده سته بیت.

*نه گه ر له دهرگای روژوانانه وه چوه
 نیو به هه شت ده گونجیت به روژو
 به هه شتی به ده سته بیت.

*بینینی به هه شت به لگه یه له سر:

+مزگه وت و جهاد.

+فرمانبه چاکه و ریگری له خراپه.

+زانیاری و کرده وه ی چاکه.

+قه لغاتیک بیوشی و بیپاریزی.

*نه گه ر له رووباره کانی به هه شت
 ناوخواورده وه یاخود له به رووبومی
 خواردو له ژیرسیته ری دره خته کانی
 دانیش و خوری و منداله و وردیله
 جوانه کانی دی زانیاری و ریتنمایی و
 رزق و روزی و مولک و به رچاو روشنی و
 ته مه نی درپژ به ده سته هیتیت و،

پله و پایه ی به رزویلندو دلتیابون
له ترس و بیم.

* نه گه ریینی بترسی و بیینیت ده چیته
نیو به هه شت دلتیاده بییت، نه گه
غهم و په ژاره داربییت ده رووی
لیده کریته وه، خو نه گه ره به نبییت
هاوسه رده گریت.

به هی: زوربه ی رافه کارانی خو
به باشی نازانن و گوتویانه نه خوشیه
به هوی رهنگی زهر دیه وه.
* هه روه ها ده لئین: به لگه یه له سر
سه فهر.

* هه ندیکی دی ده لئین: سه فهریکه دیته
رئی له گه ل سه رکه وتن و گونجاند.
* هه ندیکی دی ده لئین: سه فهریکه هیچ
خیریکی تیدانییه.

* داریه هی پیاویکی ناقل و ژیره سوودی
نییه به هوی زه و بیه که یه وه.

* هه ندیکی دی ده لئین: به هی له خه ودا
باشه بویه کیک له هر حال و باریکدا
به دیبکات، چونکه ناوه که ی به فارسی
به مانای (خیر و چاکه) هاتوه، نه گه
بازرگانیک بیی به لگه یه له سر سوودو
قازانچ، نه گه به برپرس و فرمانپره وایه
بیینی به لگه یه له سر فراوانی
دهسته لاته که ی.

* بیینی خوری و مندالی وردیله بۆ
خه لکی تاییه ت له بیداریدا دامانه
له به رده م کۆسپ و ریگره کاندایا خود
رامان له ثانای خوشیه کانی دنیا دا وه
مال و خوشی بژیوی و جۆره کانی تری
خوشی.

* چوونه نیو کۆشکه کانی به هه شت
به لگه یه له سر:

+ به دهسته تانی پله و پایه به رزه کان.
+ پۆشینیی جل و به رگی گرانبه هاو
هاوسه رگیری له گه ل ژنانی نازادو
سه ره بخو.

+ ده وله مه ندی و چاره نووسی باشی.
* بیینی ره زامه ندی به لگه یه له سر:
+ به برپرسی به هه شت.

+ فریشته ی مرده به رو خیر و چاکه.
+ به جیه تانی به لئین و په یمان.

+ به جیه تانی پیدایستی و دوعا گیران.
* نه وه ی بیی ده چیته نیو به هه شت و
له به رو بومه که ی ناخوات و ناویشی
ناخواته وه سوود وهر ناگری له
زانباریه ی به دهسته تیاوه.

* نه گه ریینی له به هه شت ده رده کرئ
هاوچه شنی کاری (ئاده م) (سه لامی
خوای لیبت) نه خجما دوه.

* نه گه ریینی له به هه شتدا ته و افده کات
به لگه یه له سر نوری و نوری و نوری

له شوین و جیگه یه كه نه نجامبدات و
به یانی لیهه لبت مژده ی دهسته لات و
پله داری پنده درئ.

* بینینی رۆژیوونه وه بۆ كشتوكال
زیانه.

* نه گهر بیننی به یانی داهات نه گهر
نه خۆشبوو نه خۆشییه كه ی ده په ویته وه
به چاكبوونه وه یان مردن.

* نه گهر به رنویژ كرد بۆ خه لكی
چاوه پئی سه فرده بئیت یان ده چئ بۆ
(حه ج) یا به هه شت به ده سته هئیی.

* نه گهر ئاوی هه لگوزت یان خواردنی
كۆكرده وه یا جۆی كپی نه خۆشی و به لا
رووی تیده كات.

* نه گهر زیندانیه كه به یانی به دیکرد ئازاد
ده كړئ.

* نه گهر یه كێك بیننی ژنه كه ی ده رچوو
له بپاری لئی جیاده بئته وه له به رنه وه
دووها و سه رو خۆشه ویست له یه كه
جیاده كاته وه.

* نه گهر گونا بهاریك ئه وه ی بیننی یان
كه سیكی نه زان و بئناگا یا ببیلوه پئی
هه وه سباز ته و به ده كات له بئناگایی و
سه رگهردانی بیدار ده بئته وه.

* نه گهر كه سیكی ببهش یان بازرگانێك
بیننی بازرگانیه كه ی ساردی به سه را
هات و بازاری نه بوو دیسان بازاری گهرم
ده بئیت و ده كه ویته گهر.

* نه گهر بیننی به هئ ده گوشتی له پئناوی
بازرگانیدا سه فهر ده كات و سوود و
قازانجیكی زۆری ده ستگیر ده بئیت.

(نابلسی) ده لئیت: نه گهر بیننی به هئ
ده خوات و نه خۆشبوو چاكده بئته وه،
نه گهر فه رمان په وابوو ده سته لات
به ده سته هئیت، نه گهر خاوه نی
له شساغ و ته ندروستی باشبوو و
خواردی رینمونی ده كړیت، نه گهر
بازرگانبوو سوود و قازانج ده كات.

* داریه هئ پیاوئكی به توانا و ئیش و كار
یه كلاك ره وه یه به لام به هۆی زه وییه وه
سوودی لئوه ناگیرئ.

* هه روه ها ده لئین: به هئ خراپه
له خه ودا.

* به هئ سهرز باشته له هئ زهره،
به هئ به لگه یه له سه ر سه فهریكی باش و
گونجاو.

* هه روه ها ده لئین: به لگه یه له سه ر
سه فهر.

* هه ندیکه ده لئین: سه فهریكه كه واهیه
خیرئكی تیدا نییه.

به یانی: (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا
به جیه پئانی به لئینه، ئه وه ی له خه ودا
گزنگی به یان بیننی و له حالئكی
خراپدایبئ به لگه یه له سه ر ببیاوه پی
یان سه رپیچی، نه گهر خه وینه ر كارێك

(قهیره وانی) ده لیت: ئالو به یداخ
به لگه یه له سه ر پادشاو دادوهر و زاناو
چه تر.

* نه گه ر ئالایه کی له ده سته دا بینى
به لگه یه له سه ر ده سته لات.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
شکومه ندی و دلتیایی له وه ی لیتی
ده ترسی و خوی لیده پاریزی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
گوپرایه لی و نه مه کداری بو ئیسلام و
له دایکبوونی کوپ یان هاوسه رگیری ژن و
پیاو.

(نابلسی) ده لیت: نه گه ر بینى له خه ودا
به یداخ و ئالایه کی هه لداو شایسته بوو
خیر ده بینى، وه گه ر نا هیچ خۆشیه ک
نابینى.

* نه گه ر به یداخیکى به ده سته وه بینى
ماره برینه نه نجامیده دات.

* نه گه ر به یداخ و ئالایه کی بینى و
دژایه تی و دژومایه تی هه بوو پیتی
هه لئاسى..

* نه گه ر رمیکى به ده سته وه بینى
ئالایه کی پتوه بوو به خیرایی ده مرى یان
کوچه کى ده مرى. نه گه ر ئالاگه ی
له مالتکدا بینى له و ماله دا پیاویک
ده مرى.

* نه گه ر که سیك بینى و دوژمنه که ی
بیاوه و پسته مکاربوو زالده بیت
به سه ریا له حق به ده رده که وى.

* نه گه ر خه لکی ئاسایی بینى
به نه بوونی و ناچه تی و سته م و فیتنه و
ژیانیان ده برده سه ر له سه رجه م نه و
باره قوتارده بن و رزگاریان ده بیت.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا نه گه ر بینى

هه لئات ریتومایی و رووناکییه .
* نه گه ر بینى روژه لات شادی و
خۆشى به دووی یه کدا دیت چونکه
به یانی رووناکییه دواى تاریکایی دیت.

* نه گه ر بینى شتیکی لیونبوو
له شه ویکی تاریکدا و دژییه وه
له به ره به یاندا نه یاریکی هه یه رقو قینی
لیده بیته وه و دووان شاهیدی بو
ده دن و پهروه ردار ده فره رموی:
﴿وَقْرَآنَ الْفَجْرِ اِنَّ قْرَآنَ الْفَجْرِ كَانَ
مُشْهُودًا﴾ (الإسراء: ۷۸).

به یداخ (ئالا): (ئیبین سیرین) ده لیت:
نه گه ر بینى ئالای پتدراو که وته ده سته
ده سته لات به ده سته هیتى و به رده وام
لای ده سته لاتداران پله و پاییه ی
باشده بى.

* نه گه ر بینى ئالاگه یان لیسهند
له پۆستی ده سته لات و فره مانپه وایی
ده خرى.

به و نه خوښه به تايبت نه گهر مال و
لانه يه كي تيدابوو، نه گهر نه خوښ
نه بوو کاتي چوه نيوي به ملکه چي و
چاوي پر له نه شکه وه چو و يان قورئاني
ده خوښدو له نوږد ابوو روو به قيبله
رووده کاته خيږمه ندان و کوږي ياد و
زيکرو سوود وهرده گريټ له وه ي
ده بيبيستي و گوښيستي يوه .

* نه گهر کاتي چو به ره و بيابان
بزده و خنده له سه رليوه کانبيو ياخود
عه وره تي دياريو و يان له گهل مردواندا
ده پويشت به پتوه روو له خه لکي
شه پره نگيزده کات له گهل بي ثاينان و
تيکه ل به کاره کانينانده بيټ .

* نه گهر به بانگدان وه چوه نيوي
ناموزگاري يه کي کده کات سوودي
ليوه رانگريټ و فرمان به چاکه ده کات
به لام کهس به گوښي ناکات و حق و
داد په روهر و گه واهيدان له نيو گهل و
نه ته و يه كي نه زان و بيباوه ردا پياده
ده کات ، به لام نه وه ي مردو بيبيني
له گور په کانينان هاتونه ته دهره وه يان
گه پاونه ته وه بل مال کانينان
به نه ناسراوي له زيندان نازاد ده کريټ
يان نه و به روو يوه ي خه لکي ناشتويانه
له ناهه و به لا قوتارده بيټ دواي نه وه ي
ناهو مي دده بن لي ي به هو ي

* نه گهر نالايه كي به دده سته وه گرت
ژنيکه و نه گهر نالاکه سوربوو ژنيكي
خراپه ، نه گهر سپي بوو ژنيكي باشه
له ماليكي چاک ، خو نه گهر ره شېبوو
ژنيكي شووم و ناقولايه ، نه گهر ره نگاو
ره نگبوو ژنيكي خراپه کاره .

بی

بيابان : (نيين سيرين) ده لټيت: بينيني
به لگه يه له سه ر دواروژو قيامه ت چونکه
له وپوه مروږ ده کات به مه نزه کاني .
* ده گونجيت به لگه بيټ له سه ر لانه و
شوښي به ندايه تي و ده سته رداربووني
دنيا و گويان به دهم ناموزگاري و
موچاربييه وه .

* ده گونجيت به لگه بيټ له سه ر لانه ي
بيباوه پان و بيدعه کاران چونکه مردو
له ليکدانه وه دا تيکچووني ثاينه .

* ده گونجيت به لگه بيټ له سه ر نه وانه ي
گالته و سووکايه تي ده کهن به و
ره فترانه ي مروږ تپاده به ن وه ک شوښي
زيناو داوښپيسي و مه يخواردنه وه
سه رخوش و مه ستي تيدايه و هيچ کارک
نه نجام ناده ن .

* ده گونجيت به لگه بيټ له سه ر زيندان ،
چونکه مردو له گور په کهيدا به بندکراوه ،
نه وه ي بچيټه نيويه وه به بيدياري
نه خوښ بيټ ده چيټه نيوکوږو دهرميټ

گه یی به قورولیتیهی رهش یا پیساییه کی
زور له به لگه هینانه وه دا به هیزتره و
ده گات به بیتا برووی و فه سادی
خوارا، هه روه ها نه وهی مردویه کی
بینی زیندوبوه ته وه ریازو ژبانی
له خیریان شه پدا زیندوو ده کریته وه
به تایبیت نه گهر خه و بینهر
له خانه وادهی نه و بوو یا خود له ماله کی
نه ودا بینیان گهرده سته لاتداره کیان
زانابوو.

* به لام خواردن مردوو له مالتیکدا
نه خوشی تیدابیت به لگه یه له سه ر
مردن و تیاچوونی، وه گهرنا مال و دارایی
ده گات به خانه واده کی.

* نه وهی مردوو بانگیده کات نه گهر
نه خوشبیت ده گات پیی،
گهرله شساغیش بیت ناموزگاری ده کات
هه تا پاشگه زیبیته وه له وکاره ی
ده یکات.

* نه وهی مردوو لی بدات یا خود
به پروخساریکی گرژه وه رو به روی
بیته وه وه ره شه ی لیکات و واز
له سلاو به ینیت باوریا بیت و نه و
وه سیه تنامه یه ی مردوه کی کردوویه تی
بیاته سه ر له نتوان خوئی و خوای
گهرده دا، نه گهر به روویه کی گه شو
سو پاس و سلاو ماچ کردنه وه

قات و قریبه وه، نه مهش به بی زیادوکه می
خه وه که و حالی بیداری خه و بینه رو نه و
به لگانه ی دیارو به رچاون.

* نه وهی گورپه لبداته وه داوایه کی
به نهان و دیرین ده خاته رو، چونکه
عه رب به په نهان و نادیار ناوی ده بات
له خیریان شه پدا، نه گهر گورپی
زانایه کی شاره زای هه لدایه وه تاوتویی
مه زه بو ریچکه ی نه و ده کات و زانیاری
نه و زیندوو ده کاته وه، هه روه ها
هه لدا نه وهی گورپی پیغه مبه ر (ﷺ) نه گهر
خه و بینه ر گه یی به پارچه په پوی له و
په ت بیان نیسکی پروکا و له زانیاری
به ده رده چیت و به بیدعه و کاری نا په و
دوای دیت.

* نه گهر له گورپه که یدا به زیندویتی بینو
گه یی به ویستی سوننه ت
زیندوو ده کاته وه و ناینه کی به و
نه ندازه یه پیاده ده کات، هه روه ها
هه لدا نه وهی گورپی کافرو بیباوه پ یان
بیدعه چی یا خود یه کی که له ناموسو لمانان
دوای مه زه بو ریگه ی ویل و
سه رگه ردا نه کان ده که ویت و پاساو بۆ
مال و دارایی حه رام ده هینیته وه به فیل و
ته له که.

* نه گهر دوای هه لدا نه وهی گورپی گه یی
به له ش و لارو که لاکیکی بۆگه ن یا خود

رووبه رووی بوه وه مژده ی باشه ی
پیده دات و باسی مردووش له شوینی
خویدا به دورو درژه یتراوه .

* هه لگرتن له سه ر داره مه یت دووپاتی
مه رگ ده کاته وه، ده گونجیت
ده سه لاتیگ به ده سه ت به یتیت تیدا
گه ردنو نه ستوی خه لکی ملکه چ بکات،
نه سه ر ده وه به چاک سپاردنیش ده قار
ده ق به لگه یه له سه ر مه رگ، ده گونجیت
به لگه بیت له سه ر:

+ زقرمانه وه له سه فهدا .
+ هاوسه رگیری کوپو کچو له به رکردنی
جلی زاراو بلاوکردنه وه ی بۆن و به رامی
خۆشو سه ردانکردنی له هه فته ی
یه که مدا .

+ زیندان بۆنه وه ی په ی پیده بات .
* نه گه ر فراوانبو وه ک زاویه ک نوست
به لگه یه له سه ر خیره چاکه و باشه و رۆژو
ده ره نجامی باش و دنیا ی به رین و فراوان
ده بیت، نه گه ر پیچه وانه ی حال وباری
خراپه ده بیت و ژیا نی ناخۆشده بیت .

(ئیه بن سیرین) هه می شه وتویه تی:
پیمخۆشه له مردو وشت وه ربه گرم به لام
رقم لێیه شتیکی پیدده م .

* هه روه ها ده لیت: نه گه ر مردو
شتیکی لێبردی نه وشته نامینیت .

* نه گه ر واییینی ماله که ی کراوه
به گۆرپک بۆخوی مال و لانه یه لکه له و هه ر
گه ر که دا دروستده کات و تیدا
نه سه رده ده کریت .

* نه وه ی له گۆرپکدا نه سه رده بکریت و
زیندووبیت زیندانی ده کریت و فشاری
ده خریته سه ر .

* نه گه ر بیننی باوه شده کات
به مردوویه کدا و تیکه لده بیت له گه لی
درژی ته مه نی خه و بیینه ره .

* نه گه ر مردووه که ی به نووستوویی
بینی پشوو دانی مردوه که یه .

(نابلسی) ده لیت: بیننی گلکۆ له خه ودا
هیمنی و ئارامیه بۆ که سی ترستۆک و
بۆ نه وه ی ئارامیگرتووه ترس و بیمه .

* ده گونجیت گلکۆی به لگه بیت له سه ر
ترس و بیم و نومی دو گه پانه وه بۆ
رینمویی دوا ی وێلی و سه رگه ردانی .

* بیننی گلکۆ هاوه لپه یدا کاران غه م و
په ژاره و ترس و بیم و گومانه له نایندا،
بیننی به لگه یه له سه ر شوینی بیدعه و
زیندانی ناخۆش، نه گه ر به بانگدانه وه
رووی تیکرد ئامۆزگاری که سانیکده کات
په ندوه رناگرن و فه رمان به چاکه ی بی
نه نجامه و گه واهی راستی له نیو
کۆمه لکی نه زان و بیباوه ردا بیکه لک و
سووده .

* گۆرستانی به ناوبانگ و ناسراویش
 فه رمانیکی حه قوراستیه ، نه گهر بینی
 ده چیته نیوی و قسه و گوشتاری باش
 ده درکینی روو له راستیه کده کات و تیدا
 ده چه سپی، خوئه گهر به جیی نه هیناو
 نه چوه نیوی له و رووداوه بیتاگاده بیت.
 (نیین سیرین) ده لیت: بردنه وه یاخود
 ده رچونه له ناره حه تی رووبه خوشی،
 یان له گوناوه وه بۆ ته وه له دۆپانه وه
 بۆ سوود و قازانج و له نه خوشیه وه بۆ
 ته ندروستی و له ش ساغی.

* نه گهر خووی له ویدا بینی فراوانی و
 ریزو خوشی و شادی به ده سته هینیت
 به نه نه ندازه ی و شکانی و بوونی سه وزی
 تیدا.

* بیابان هه ژارییه و دۆل و شیوی بی
 کشتو کال (حاج) به پیتی ئایه تی:
 ﴿بَنَّا اِنِیْ اَسْکَنْتُمْ مِنْ دُرِّیْیَ بَوَاقٍ غَیْرِ
 ذِیْ زَرْعٍ﴾ (ابراهم: ۳۷).

* نه گهر بینی له دۆل کدایه و ته یه ک ده لی
 به جیی نا هینتی به پیتی ئایه تی: ﴿اَلَمْ نَرْ
 اَنْهَکُمْ فِیْ کُلِّ وَاوٍ یَّعْبُدُوْنَ، وَاَنْهَکُمْ
 یَقُوْلُوْنَ مَا لَا یَفْعَلُوْنَ﴾ (الشعراء:
 ۲۲۵-۲۲۶).

(نابلسی) ده لیت: نه گهر خووی
 له بیابانیکدا یان شوینیکی ویرانه
 بینیه وه هه ژارکه و تیبو و ده مرئ.

* رۆیشتن به بیاباندا خۆکردنه به کاریکدا
 هیچ سوود و قازانجیکی نییه.

بیابانی فره ناره حه تی و ده رده سه ری:
 (نابلسی) ده لیت: غه م په ژاره یه و
 به لگه یه له سه ره وه واندنه وه ی
 چاره نووس و قه ده ره وه هاتنی
 خوشی و شادی و ده گونجیت به لگه بیت
 له سه ر نیازی منال و دایک.

بیبه ره: (نیین سیرین) ده لیت: بیبه ره
 مال و سامانیکه مال و دارایی
 پیده پاریزی.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر بینی بیبه ره
 ده خوات ژار یان شتیکی تالی
 پیده به خشرئ، هه روه ها و تراوه: مال و
 سامانیکی به پرزی ده ستگیر ده بی.

* بیبه ریکی زۆر مالتیکه نه خوراییت،
 نه گهر شتیکی لیخوارد غه م و په ژاره یه
 چونکه گه روو ده چوزینیت وه و وشکه
 تیدا.

بیله سترا^(۱): (نابلسی) ده لیت: بینینی
 له خه ودا به لگه یه له سه ر درێژخایاندنی
 ده رد و نه خوشی، نه وه ی نه خوش بیت
 به لگه یه له سه ر چاکبوونه وه و شیفای،
 به تاییه ت نه گهر له ناوه که ی خوارد وه
 نه ندامه کانی گه رمده کات و ره حفی

^(۱) بیله سترا: گونی نازه لیکه له ده ریادا ده ژئی و

بجوو کتره له سه گ مووقداره. (وه رگنپ)

* ده گونجیت بیر به لگه بیت له سر
خزمه تکارو ئوتومبیل و سقازه مال و
که سیکی خیرمه ندی مال که و
ئوده دات به خیر یان هۆکاری خیر
ده گریته بهر یاخود له سه فهدا یارمه تی
خه لکیده دات.

* ده گونجیت بیر نادیار به لگه بیت
له سر سه فهدا چونکه کاتی دۆلچه
ده خریته ناوی تییدا دیت و ده چیت
وهک موسافیر وایه.

* ده گونجیت بیر نادیار خیریبت
له ریگه و یانه کاند او به لگه بیت له سر
بازار په کان که روویان تیده کات.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر ده ریا
یان حه مام یاخود مزگوت که له شگرانی
لیده ده چیت یان پیسی و
بیده ستنوژی لیده ده کریت.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر:

+ ئه و زانیای زانیاری لیوه ده گیریت و
غم و په ژاره ده په وینیتته وه.
+ ئافره تی داوینپیس ریگری ناکات
له هیچ که سیک.

+ زیندان و گۆپ وهک چون تووشی
حه زه تی (یوسف) سه لامی خوای
لیبیت هات.

* ئه وهی بیینی ده که ویتته ناویریکی
نادیار وه ئه گهر نه خوشبوو ده مریت ،

سارد ده کاته وه له رزینی سووک و
چاره سه رده کات.

بیر: (ئین سیرین) ده لیت: ده گونجیت
به لگه بیت له سر خاوه نه که ی چونکه
ئه و بهر پرسیه تی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر هاوسه
چونکه ناوی لیه لده گوزیت له ره حمیا
هه لده گیر.

* نه گهر لیکدانه وهی به پیاو بیت ناوی
بیره که مال و داراییه که یه تی له گه ل
بژیوی که بۆخانه واده ی خه رجه دات،
هه رکات خیری زیاد بکات خیری
له ماله وه زیاد ده کات هه تا لیده پرژی.

* نه گهر بیره که ناوی له بهر رویی
نهیننی و قسه یه تی و، هه رکات ئاوه که شی
که مبات بژیوی و رزق و رۆزی لاواز
ده بیت.

* نه گهر قوالبوو به لگه یه له سر
ره زیلی و رژی، نزیکی ئاوه که شی
به نه ندازه یه که ده ستپی بکات به لگه یه
له سر دلفراوانی و به خشنده یی و
مال و دارایی.

* نه گهر بیره که زن بیت ئاوه که ی مال و
کۆرپه که یه تی و هه رکات دهستی پیی
بکات نزیکه منالی بیت، خوئه گهر لیتی
رژا به سه ر زه ویدا منالی ده بیت یان
له باریده چیت.

*نه گەر بینى سود له و ئاوه
وهرده گریست له مال و داراییه کى
خه رجه کات.

*هه ندىك ده لىن: نه گەر بیرىكى بینى
ژنیکى رووخوش و دهم به خه نده یه.

*نه گەر ژن بینى پیاوی ره و شتبه رزه.

*نه وهى بیینی بیرىك هه لده که نى و
ئاوى تىدیت ژنیکه مال و دارایی نییه،
نه گەر له ئاوه کى خوارده وه مال و
دارایی به ده سته هینیت به فروفیل
نه گەر خوى هه لییکه نیت.

*نه گەر بیرىكى کۆن و دیرین بیینی
له گه په که کى یان مال که کى یا
گونه که کى و خه لکی ئاوى لیده رهینن
به دۆلچه و پت ژنیک یان میردى ژنیک و
چاودیری سوودی لیه وهرده گریست
له بژیویان له و حاله داو نه وشوینه باشه
به هوى پله و ناستى نه و په ته ی
که ئاوه که کى پیده رده هینری به پیی
ئایه تی: ﴿وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ
جَمِيعًا﴾ (ال عمران: ۱۰۳).

*نه گەر بینى ئاو له ویره ده پروات
خه م و په ژاره و گریان له و شوینه
ده رده چیت.

*نه گەر پرپوو له ئاو به لام لیى نه پڑا
هیچ راهیه کى خراپ هه لئا کرىت.

نه گەر له نیتو که شتیه کدا بوو ده شکى و
نوقم ده بیت له نیتو ئاودا.

*نه گەر بییا وه پ بیت و سه فه ربکات
ناپاکى و غه در ده کات.

*نه گەر نا کۆکیکار بیت زیندانی ده کرىت
وه گه رنا به زۆر ده چیت بق حه مام یان
مالیک که شوینی داوینپسییه.

*نه گەر ژنیک له بیرىكى نادیار ئاوى
ده رهینا و دوگیانبوو خودا وه ند کوپی
پیده به خشى به پیی ئایه تی: ﴿فَادْلَجْ
دَلُوهُ قَالَ يَا بَشْرُیْ هَذَا غُلَامٌ﴾
(یوسف).

*نه گەر کالاکه لو په لی هه بوو
له ده ریادا یان له وشکانیدا ده گات پیی.

*نه گەر نه خوشى هه بوو لیى قوتار
ده بیت.

*نه گەر زیندانی هه بوو رزگار و ئازاد
ده کرىت.

*نه گەر موسافیر و ئاواره بوو
ده گه پیته وه.

*نه گەر ره به نبوو ژن ده هینیت.

*ده گونجیت هانا بق فه رمان په وایات
له به جیهینانی پیدایه ستى و بوى
به جیبیت، سه رجه م نه مه ش نه گەر
دۆلچه کى به سه لامه تی و پرپی
هاته ده ره وه.

* نه گەر وای بینی بیر هه لده که نی و
 ئاوی لیده ده هینری بۆ ئاودانی
 باخه که ی چاره سه ریک وهرده گریت بۆ
 خانه واده که ی .

* نه گەر وای بینی بیره که ی ئاوی له بهر
 رۆی زیاده وه ی له بهری رۆیوه
 ئاوه که ی چوه ماله کانه وه مالتیک
 به ده سته هینیت و ده بیته به مایه ی
 ناشوب و فیتنه بۆی و، نه گەر کون و
 ده روزه ی بۆ ئاوه که دروستکرد هه تا
 ده ریچیت له خه م و په ژاره قوتار
 ده بیته و ماله که ی به نه ندازه ی ئاوه که
 به فیرۆ ده چیت که ده رچوه .

* نه وه ی بینی که وتوه ته ناو بیریکه وه
 ئاوه که ی لیل هه ئس و که وت له گه ل
 فه مانپه وایه کی سته مکار ده کات و
 تاقیده کریته وه به سته م و ژۆرداری .

* نه گەر ئاوه که پاک و روون و بیگه رده بو
 هه ئس و که وت ده کات بۆ پیاویکی
 سالت و پئی رازی ده بیته .

* نه گەر بینی ده که ویته نیو بیریک یان
 ده نیریته ناو بیریک سه فه ر ده کات .

* نه گەر بیره که ی بینی له شوینیکی
 نادیارو ئاوی تیدابوو ئاوه که شی روون و
 سازگارو بیگه رده بو منالتیکی نه فس و
 ده روون چا ک و ته مه ندیریژی

پیده به خشری، نه گەر بیره که ئاوی تیا
 نه بو ته مه نی به سه ر ده چیت .

* رووخانی بیر مردنی ژنه ، نه گەر بینی
 هه ردوو قاچی شوپوه ته وه بۆ
 ناو بیره که فروفیلده کات به ماله که ی یان
 توپه ده بیته .

* نه گەر دابه زییه نیو بیریک و گه یشته
 نیوه ی و بانگی تیا دا سه فه ر ده کات ،
 نه گەر ریکه که ی بری پله و پایه و
 ده سته لات یان سوودو قازانج
 له بازرگانی به ده سته هینیت یان
 مژده ی پیده دریت .

* نه گەر گوینییستی بانگبو له نیوه ی
 بیره که دا له کار لاده بریت نه گەر
 فه مانپه وابوو ، نه گەر بازرگانوو
 زه ره ر ده کات .

* هه ندیک ده لێن: نه وه ی بیریک بینی
 له ماله که ی خۆی یان زه وی و زاره که یدا
 رزق و رۆزی و برژیوی فراوان به ده سته
 ده هینیت و شادی له دوا ی ناخۆشی
 رووی تیده کات .

* هه روه ها ده لێن: نه وه ی بیته سه ر
 بیریکی داپۆشراو مالتیکی کۆکراوه ی
 دیته ده سته .

(ئین سیرین) ده لیت: نه گەر بیریک
 ئاوی تیدابوو له مالتیکدا ژنیککی
 ده وه له مه ندی غه مباره .

* نه گەر بیره ئاوه که ئاویان لیه لگۆزی
 پیاویکی به سووده و خیرده کات
 له پیناوی خوا دا .

* نه گهر بیره که سرکلی تیدابو
 پیاویکی ~~خو~~ ناسی ناینداره، خوځه گهر
 که فی تیدابو خواوون مال و داراییه کی
 ته واوه، نه گهر داوده رمانی چیشتی
 تیدابو پیاویکی ته خوځه.

* پیاویک هات بولای (نبین سیرین) و
 وتی: له خه ودا بینیم گوزهی ماله که م
 شکا (نبین سیرین) یش وتی: نه گهر
 خه وکه که ت واییت ژنه که ت
 ته لاقده دهیت.

(نابلسی) ده لایت ~~خه ودا~~ به لگه یه
 له سهر غه م وپه ژاره و زیندانی، نه وهی
 غه م وپه ژاره دار بیت غه م وپه ژاره که ی
 ده په ویته وه وپه یوه ندی ده کات
 به گهره پیاوانه وه وپله وپایه
 به ده سته هیتیت. نه گهر خه وبینره
 ژانستپه روه ربوو خه لکی سوود
 له زانیاریه که ی وهرده گرن به تاییه ت
 زانستی خه و لیکدانه وه.

* ده گونجیت نوینه ری گهره پیاوان
 روهی تیبکه ن و شادو دلخوش بیت.

* ده گونجیت ناخوشی بکه ویته نیاوان
 خه وبینره ناچه زانی و ناپاکی و غه دری
 لیبکه ن، به لام دواتر سهرده که ویت
 به سه ریاند، یان له وانه یه خه وبینره
 تاوانبار بکریت به توهمه یه که و پاک و
 بیگه ردیش بیت.

* ده گونجیت ~~بیره~~ بیت له سهر
 ده ~~بیره~~ و ~~خو~~ یایی هساتنی
 غه م وپه ~~بیره~~ و ~~بیره~~ ته یانی
 پیدایستی.

* هه روه ها به لگه یه له سه
 + سه فهر.

+ خه ته نه وپرین.

بیرکردنی فیشتمان: (نابلسی) ده لایت:
 به لگه یه له سهر جیا بوننه وه ی
 دوو هاوسه ریان هاوپئ یا خود
 ده وله مه ندبون دوی هه ژاری.

بیره: (نبین سیرین) ده لایت: خواردنی
 بیره له لایه ن خزمه تکار یان پیاویکی
 توندو تیزه وه ره واندنه وه ی غه م و
 په ژاره یه.

(نابلسی) ده لایت: له خه ودا رزق و روزیه
 به ~~هه~~ پیاویکی رژه وه
 ده رده چیت یان گه یشتنه به پیاویکی
 خوځه ویست یاده رخستنی خوشییه.

* بیره و هه موو پاره یه کی زهره به لگه یه
 له سهر نه خوشی بویه کی که بیخواته وه.

بیره فروش: (نابلسی) ده لایت: بینینی
 به لگه یه له سهر شه رابفروش،
 ده گونجیت به لگه بیت له سهر نه وه ی
 مندالان خو یانی پیده پازیننه وه
 له خویندنگه یان فروشگا.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سەر
ده رخستنی نهینیی و غه م و په ژاره بۆ
یه کیک داوایده کات یاخود پاراستنی بۆ
خواریاریک.

بیری سه ردا پۆشراوو پرکراوه: به لگه یه
له سەر شوینی شاراوو په نهان یان
که نجینه، یاخود له سەر کیسه به لگه یه
له سەر مال و دارایی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سەر قهرز،
نه گهر قهرزاربوو قهرزه که ی ده داته وه.
* نه وهشی میزی تیا بکات و میزه که ی
شیربیت یان ههنگوین روو له حه رام
ده کات نه گهر نادیار بیت، نه گهر
له مالی خۆیدا بیت نه و کاره له گه ل
خانه واده ی خۆیدا نه نجامه دات.

(نابلسی) ده لیت: ئاو له خه ودا ژنیکی
رووخشی بزه و خه نداوییه، نه گهر ژنیک
ببینی پیاویکی به په وشت و به رزه.

* بیر مال یان زانیاری یاخود
هاوسه رگیری نه نجامدانه یا پیاویکی
که وره یه یان زیندان و کووت و به ندو
فروفتله.

* نه گهر وای بینیی که وته نیو بیریکه وه
پله وپایه به رزی داده به زی.

* ده گونجیت بیر به لگه بیت له سەر:
+ باوک و دایک.

+ ره وشت.

+ فروفتل.

+ هوکار.

+ به جیهیتانی پێداویستی.

+ سه فه رو داواکاری و ره زیلی و
به خشنده یی.

* هه ریریک لیکدانه وه یه کی هه یه، بیری
نیو مال به لگه یه له سەر خاوه ن مال یان
فروشگا که ی یا هاوسه رو
خزمه تکاره که ی یان مردن و ژیا نی.

* بیری بیناو: په کخستنی سه فه ره
له گه ل جموجوول، ده گونجیت
به لگه بیت له سەر ژنی داو پێنپێسی
به درپه وشت.

* بیری گه ره ک و گوزه ر: به لگه یه
له سەر پاسه وانه که ی یان نه وه ی
کاروباری دراوسی به پێوه ده بات.

* بیری سه ره ری: به لگه یه له سەر
ده رولیکردنه وه دوا ی نا په حه تی و
ده رده سه ری.

* بیری ئاو دی ری: به لگه یه له سەر
دنیا که واکمه لی خه لکی تیا
خۆشحال و کومه لیکتر هه ژار ده بن.

* ده گونجیت به لگه بیت له سەر زانیاری و
قوتا بخانه و قوتابی.

* نه و بیرهی ئاوی تیا نه بیت به لگه یه
له سەر فروفتل و قهرز له سه فه ردا.

* نه گەر داواکاری خراپه بوو بوی
به دیت، نه گەر نوم دیکي هه بوو
به دهستی ده هیئت.

* نه گەر ناوی بیره که نزیکبوو پیاویکی
به خشنده و دلفراوان ده بیئت، نه گەر
دوربوو پیاویکی رږدو به رچاو ته نگه.

* نه گەر ناوی بیره که رۆچوو زه وی
قوتیدا به لگه یه له سه ر بیاهه پری و
هاوه لپه یدا کردن بۆ پهروه ر دگار.

* ده گونجیت بیر به لگه بیئت له سه ر دوو
دلای له ئایندا یا پیچه وانه که ی.

* نه وهی ببینی له بیریکه وه ته ماشا
ده کات بیر ده کاته وه له ژنیک و به وهش
خیریکی گه وری ده ستگیر ده بیئت.

* نه وهی ببینی بیره که ی دیته وه یه کو
ژنه که ی نه خۆشبوو چاکده بیته وه.

* نه وهی ببینی ناوی بیر ده خواته وه
رووداویکی بۆ دیته پیش.

بیمارستان (نه خوشخانه)؛ (نابلسی)
ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سه ر حه مام
چونکه شوینی جنۆکه و شه یتانه کانه و
ده ر خستنی عه و رته و خۆده ر خستنه
له سیفه تی خراپدا.

* ده گونجیت به لگه بیئت له سه ر
قوتا بخانه که خویندنی تیدا
نه نجامده ده ری.

* نه گەر بیری زه مزه می ببینی له یه کیک
له گه ره که کاندایان له شاریکی ناسراودا
پیاویکی به سوود رووده کاته نه و
شوینه و خه لکی سوود له دوعاو چاکه ی
وه رده گرن.

* ده گونجیت به لگه بیئت له سه ر
سه رکه و تنی خه لکی نه وشاره به سه ر
دوژمه کانیانداو به ده سته یانی فه رو
به ره که ت.

* ده گونجیت بارانیکی به سوود بیاریت
به سه ریاندا له کاتی پیوستیاندا.

* نه گەر ببینی له سه ر لیواری بیریک
وه سستاوه و ناوی لید ده رده هیئت
ئاوه کهش روون و پاکه نه گەر
له زانستخوازانبوو به نه نده ازه ی
ده ره یانی ئاو زانست به ده ست
ده هیئت، نه گەر هه ژاربوو ده وله مند
ده بیئت، نه گەر ره به نبوو ژنده هیئت،
نه گەر ژنه که ی دوو گیانبوو کوپیکی
ده بیئت به تاییه ت نه گەر به دۆلچه ناوی
ده ره ینا، وه گه رنا هۆکاری دیته ری
ناچاریده کات ملکه چ به خه لکی بیئت،
نه گەر خوازیارو داواکاری
پیوستیه کبوو بوی به جیدی، نه گەر
ده یویست سه فه ربکات له سه فه ره که یدا
سوودو قازانچ به ده سته ده هیئت.

*نه گهر بینى ماله که ی فراوانبوو به نه ندازه یه کی باش فراوانییه له کاروباری دنیا دا، نه گهر له نه ندازه ی خوی دهرچوو کومه ل و که سانیك به بی ره زامه ندی خوی ده چنه ماله که یه وه له کاتی نه هامه تی وه ک پرسه یان شایایی و نامه نگدا.

*مه روه ها ده لئین: نه وه ی ببینی بینا ده کات خزمه کانیه تی له گه ل ها وه ل و که سه نزیکه کانی، نه گهر ده سه لاتداربوو گه پانه وه ی بارو حالی پیشوویه تی و خوشی و شادییه و پتر به هیزو پته و ده بیئت و کاروبارو حالی به نه ندازه ی بینا و ساختمانه که بلند ده بیته وه، نه گهر بینا که ی له بن دهره ینا په رته وازه یی و جیاوازی که وتنه نیوان که سه کانیه تی و له کیسچوونی ده سه لات و توانایه تی.

*نه گهر بینى بینایه کی نوی و تازه ده کاته وه بۆ زانایه ک نو یکر نه وه ی باسو خواسی نه و زانایه یه، نه گهر بینا که هی (فرعون) بوو یان سه مکارک باسو خواسی ده هیئتیه پیش و لئی ده دویت.

*نه گهر بینى ده سه تیکرده وه به بینایه ک و چالی هه لکه ندوه له بناغه وه دروستیده کات له داواکردنی

*ده گونجیت به لگه بیئت له سه ر شویتنی ئاره زوو و پینه و قسه ی به رزو نزم و مال دزین و جیا بوبونه وه له مندال.

*نه گهر مردوویه ک له نه خوشخانه بینرا ناگره چونکه نه خوشخانه شویتنی زنجیرو کوت و به نده.

*نه گهر خوی له نه خوشخانه دییه وه له گه ل بیمارو نه خوشدا ده گونجیت به لگه بیئت له سه ر زیندان.

*نه گهر له گه ل شیتته کاندابوو به لگه یه له سه ر زیندانیبوون له گه ل تاوانباران، نه گهر له شساغبوو نه خوشده که وی، نه گهر نه خوشبوو ده گونجیت نه خوشیه که ی درێژه بخایه نبیئت یاخود به غریبی و شه هیدی بمری، ده گونجیت بۆ هه ژار به لگه بیئت له سه ر ده وله مه ندی به وه ی که به ده سه تی ده هیئت له خیرو خوشحالی و یارمه تی.

بینا (ساختمان): (نابلسی) ده لیت: بینینی بینا له خه ودا له سه ر زه وی سوود وهرگرته له دنیا به نه ندازه ی بینینی.

*ده گونجیت لیکدانه وه ی بینا هاوسه رداری پیاو له گه ل ژندابیئت، نه گهر بینای شتیکیکرد به لگه یه له سه ر کاروباری له گه ل ژندا.

* نه وهی ببینی قوپکاری ماله کهی دهکات و قوپه که شله سالح و باشه .

* نه وهی ببینی قوپه که دهخوات ماله کهی ده خوریت به نه ندازهی خواردنی بۆ قوپه که .

* بیناکردن به شیوهیه کی جوان به لگه یه له سه ر ته بابی و خو شه ویستی و هاوه لایه تی و رنق و رۆزی باش و هاوسه ری کچ و منال خستنه وه لئیان .

* ده گونجیت بینا به لگه بیت له سه ر :

+ پشتگیری و هاوکاری .

+ له سه ر نه وهی دروستیده کات ، نه گه ر بیناکه که نیسه و دیریکبوو به لگه یه له سه ر نه وهی بیناکاره کهی مه سیحیه ، نه گه ر مزگه وتبوو به لگه یه له سه ر نه وهی بیناکاره کهی موسولمانه ، نه گه ر قوتاخانه و حوجره بوو بیناکاری مامۆستا و زانایه .

* بینینی بینا له خه ودا به لگه یه له سه ر هیمه ت و توانای خاوه نه کهی .

* نه وهی له خه ودا مزگه وتیک یان شویتیک دروستبکات له پیتناوی خودایا نه گه ر پادشابوو دادپه وه ری جیه جیده کات و فره مان به چاکه و ریگری له خراپه ده کات ، نه گه ر زانابوو کتیبیک ده نووسیت خه لکی سوودی لیوه ر ده گرن ، نه گه ر مال و دارایی

زانایاری یاخود ده سه ته لاتدا خوازو ناواتی خۆی به ده سه ده هینیت .

* نه وهی ببینی له شاریک یان گوندیک بینایه که دروسته کات له و شاره ژنیک ده هینیت نه گه ر له شو شه دروستیکرد جوانکاری و روپاماییه ، نه گه ر له گل و قوپ دروستیکرد کاروکاسبی حه لال و دروسته ، نه گه ر هه لکه نرابوو زانایاری ده سه ته لاته له گل پاکي و خو شحالی .

* نه گه ر بینی بینایه که له گه چ و خشت دروسته کات و وینه و تابلوی تیدایه سه رده کات به کاری نادروستا چونکه بیناکردن به گه چ و خشت دوو پوویه .

* هه روه ها ده لئین : نه وهی گه چکاری پیشه ی بیت یان کاری گه چکاری بکات کاری نادروسته کات .

* نه وهی ببینی له ولات و شاری بیگانه دا بینا ده کات هاوسه رگیری ده کات له گه ل ژنیکدا که پیشتر باس نه کراوه یان له ولاتی بیگانه نیشته جی ده بیت و له ویش ده مریت .

* بیناکردن به قوپ بریتیه له ناین و دلتیایی ، قوپ و وشکیش ده رکه وتنی مال و داراییه .

* نه وهی ببینی قوپکاری گوپی پیغه مبه ر ده کات به مال و سامانیک (حه چ) ده کات .

سه‌وزه کاره‌کانی باشو چاکده‌بنو
به‌شه‌هیدی ده‌مریت.

*ته‌وه‌ی ببینی گه‌رماوو حه‌مامیک
دروسته‌ده‌کات ژنیک ده‌کات به‌هاوسه‌ری
خوی.

*ته‌گه‌ر نه‌خوشیکی بینی وه‌ک نه‌وه‌ی
مال خانویه‌ک دروستبکات و نه‌زانیت
کی رووخاندویه‌تی له‌شو لاره‌یان
ته‌ندروستی بق ده‌گه‌رپته‌وه‌و نه‌خوشی
له‌کۆلده‌بیته‌وه.

*ته‌وه‌ی ببینی باوکی بینایه‌ک
دروسته‌ده‌کات و نه‌ویش ریک و به‌رزی
ده‌کاته‌وه‌ کاروکرده‌وه‌کانی باوکی
ته‌واو ده‌کات که‌له‌ئاین و دنیا‌دا
کردویه‌تی و پته‌وی به‌هیزده‌کات.

*ته‌وه‌ی ببینی کریکاران نیش‌وکار
ده‌که‌ن له‌مالیکدا له‌گه‌ل ژنه‌که‌یدا
شه‌رده‌کات یان واز له‌هاوه‌ئیک
ده‌هینیت و هاوچه‌شینی نه‌وه‌یه.

بیناروو‌خینه‌ر: (ئین سیرین) ده‌ئیت:
ته‌وه‌ی بیناده‌پوخینی هه‌لده‌ستیت
به‌شکانی به‌ئین و په‌یمان.

بی

بیباه‌ر: (ئین سیرین) ده‌ئیت: نه‌گه‌ر
له‌خه‌ودا بینی به‌ده‌ر له‌په‌روه‌ردگار
ده‌په‌رستی به‌لگه‌یه له‌سه‌ر نه‌وه‌ی
خوی سه‌رقاڵکرده‌ به‌کاری پووچ و

داربوو زه‌کات ده‌دات، نه‌گه‌ر ره‌به‌نبوو
هاوسه‌رگیری نه‌ه‌جام ده‌دات، نه‌گه‌ر
هاوسه‌رداربوو خودا کو‌رپکی
پیده‌به‌خشی و کو‌په‌که‌ ناویانگ
ده‌رده‌کات و پیاوچاک ده‌بیّت، نه‌گه‌ر
هه‌ژاربوو ده‌وله‌مه‌ند ده‌بیّت، وه‌گه‌رنا
خزمه‌تی نه‌و شوینه‌ ده‌کات و به‌یادو
زیکری خوا ئاوه‌دانێ ده‌کاته‌وه‌و
کاروباره‌کانی ده‌بات به‌پتوه، وه‌گه‌رنا
ته‌بایی و چاکسازی له‌نتوان خه‌لکید
ده‌کات و یارمه‌تیا ده‌دات له‌سه‌ر
گو‌پراه‌لی په‌روه‌ردگار، یاخود ده‌بیّت
به‌ده‌لال و دواتر ته‌ویه‌و په‌شیمانی
ده‌رده‌بریت و ده‌گه‌رپته‌وه‌ بق لای خودا
له‌وه‌ی نه‌ه‌جامیداوه‌و پاشان ریتموونی
ده‌کریت و به‌شه‌هیدی ده‌مریت یاخود
نه‌و بینایه‌ ده‌بیّت به‌کۆشکی نه‌و
له‌به‌ه‌شتا.

*ته‌گه‌ر به‌شتیک بینایکرد که‌بینای
پینه‌ده‌کرا یان له‌ئاراسته‌ی دوانگه‌که‌
لایدا یاخود بۆلایه‌کیتر گو‌پری به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر شه‌پ.

*ته‌وه‌ی ببینی گومه‌ژیک دروستده‌کات
له‌سه‌ر هه‌ور ده‌سته‌لات و فه‌رمانه‌واپی
به‌ده‌سته‌هینیت.

*ته‌وه‌ی ببینی له‌سه‌رو ئاسمان و
زه‌وییه‌وه‌ بینایه‌کی هه‌یه‌و گومه‌زی

* هـروهـا دهـلـین: نهـگـر پهـیکـرو
بتیکـی بینـی بهـلام پهـرستنی نهـبینی
مال و سامانـتیکـی بیـشوماری
دهـستهـدهـکـوی.

* نهـگـر بینـی نهـستیره یا داریک
دهـپهـرستـی کهـسیکه ناینی (صابنه)ی
هـیه نهـو کهـلو نهـتهـوه یهـش لهـوانهـو
خوداوهـند لهـباره یانهـوه دهـفرموی:
﴿هَذَّبَ بَيْنَ بَيْنَ ذَلِكَ﴾ (النساء: ۱۴۳).

* هـروهـا دهـلـین: نهـو خهـونه بهـلگه یه
لهـسـر نهـوه ی خاوه نهـکـی
بهـخرمه تگوزاریبه که له پیاوړتـی ریـزدار
نزیکه دهـبـته وه سووکایه تی به ناینه کی
دهـکات.

* نهـگـر بینـی ناگر دهـپهـرستـی
سهرپیچی خودا دهـکات به گوتـپراپه لی
شهـیتان یان داوای شهـپو جهـنگده کات.
* نهـگـر ناگره که بلـیسـه دارنه بوو
داواخوازی حـرام دهـبی به ناینه کی
چونکه حـرام وه ناگره.

* نهـگـر بینـی بوه به بیناوه پ
بوچـوونه کانی هاوتـای بوچـوونی
بیناوه پانه.

* نهـگـر بینـی بوه به ناگرپهـرست وازی
له نـیـسلام هیـناوه و خـستویه تیه
پشتگوئی به نه نجامدانی گوناوه تاوان.

به تاله وه و حـزو نارـه زووی خـوی
زالـکـردوه به سـهـر ره زامه نـدی
پهـروه ردگاردا، نهـگـر نهـو پهـیکـرو
بته ی دهـپهـرست لهـزپړپو له پیاوړتـی
نزیکه دهـبـته وه ، خوداوهـند خهـشم
قینی لـیـته تی و به هـوی نهـو هـوله شه وه
خراپه و زیانی پـیـده گات، هـروهـا
خه وه که ی به لگه یه له سـر له کیسچوونی
مال و دارایی و سستی و خاوی رووکردنه
ناینه کی.

* نهـگـر نهـو بته له زیو بوو هوکاریکـی بو
پـشـدیت بگات به ژن یا کچتک
له سه ریاریکی ناپاک و قـیـزه ون.

* نهـگـر نهـو پهـیکـرو بته له زپړپو یان
له ناسن یا قوپوشم دهـستـبه رداری
ناینده بی له پیناوی دنیاو
خوشیه کانیداو خوداوهـند له بیر دهـکات.

* نهـگـر پهـیکـرو بته که له دارو
ته خته بوو رقی له ناینه کی دهـبـته وه و
پـشـتگوئیده خات و هاوه لایـته تی
به رپرستیکـی سـته مکارده کات یان
پیاوړتـی دووړپو خـوی به دیندار
ده نوینـی له پیناوی دنیاو به گـر پـخـستندا.

* هـه نـدیک له راشه کاران دهـلـین: بینینی
پهـیکـرو بت به لگه یه له سـر سهـفه ریکـی
دوور.

* نه گهر بينى بوه ده ستي وهك يه كه مجاى
ليها توه توه ته وبه ده كات و
ده گهر پي ته وه بؤ لاي په روه رد گاره كه ي.
(نابلسى) ده لئيت: له خه ودا دوژمنه ،
نه گهر پيريكي بييا وه پي به ديكر د
دوژمنيكي كونه قينداره و خه شم وقيني
له ناخدا خه شاردا وه .

* نه گهر كچيكي بييا وه پي بينى شه پو
خراپه ي به نه پي پي ده گات .

* نه گهر بينى خؤى بييا وه پيوه
مه نگويني له بهر ده دم دانراوه به لام ليى
ناخوات بييا وه پره به نيعمه ته كانى خودا ،
زؤرى بييا وه پان زؤرى مندا له .

* نه گهر بينى بييا وه پيوه ته وبه ي
نه كروه له بييا وه پيه كه ي ده كوژي
مه گهر جوتيارى توو بچيني و زه وي
دابؤش .

بييا وه پي: (ثيبن سيرين) ده لئيت:
بييا وه پي له ليكدانه وه دا به لگه يه
له سر ده وه مه ندى به پي نايه تي:
﴿كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَّاظٍ﴾ (٦) ان رآه
اسْتَعْنَى (٧) ﴿(العلق: ٦-٧)﴾ .

* ده گونجيت به لگه بيت له سر سته م و
زؤردارى به پي نايه تي: ﴿وَالْكَافِرُونَ
لَهُمُ الظَّالِمُونَ﴾ (البقرة: ٢٥٤) .

* ده گونجيت به لگه بيت له سر
نه خو شيه كه چاره سهرى نه بيت به پي

* نه گهر بينى بوه به جووله كه واز
له فهرزه كان ده هيني و سزاو تو له كه ي
به ر له مردنى پي ده گات و ملكه چي و
سووكي و نرمي ديت به سهر يا چونكه
جووله كه به پاوي ماسي له شه ممه دا
سهر پي چييانكرد و فهرمانى خودايان
شكاند و كاريكيان نه نجامدا ريگري
ليكرابو و خوداشكردنى به مه يمون .

* نه گهر بينى به جووله كه بانگرا به لام
وازي له و ناوه هينا له ته نگو
چه له مه دابو و چاوه پي ده روي
خيريده كرد خودا وه ند به سؤزو به زه يي
خؤى ره حمى پي ده گات به پي
نايه تي: ﴿إِنَّا هَدَيْنَاكَ سَبِيلًا﴾
أَصْبَحَ بِمَنْ شَاءَ وَرَحْمَتِي
وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ ﴿(الاعراف: ١٥٦)﴾ .

* نه گهر بينى بوه به مه سيحي بييا وه پ
ده بيت به نازو نيعمه ته كانى خودا و
خودا وه ند به جوژيك باسيده گات
كه لييدو وه .

* نه گهر بينى له ولاتي نيسلامه وه
روويكرده ولاتي بييا وه پان بييا وه پ
ده بيت دواي باوه پهياني .

* نه گهر بينى ده ستي گؤپاوه بؤ
ده ستي (كيسرا) چي له ژير ده ستي
(كيسرا) دا روويداوه هه مان روودا و
له ژير ده ستي نه وي شدا رووده دات و
ده ره نجامي باشنا بيت .

ثایه تی: ﴿سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أُنْزِلَتْهُمْ أَمْ لَمْ تُنْزِلْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ﴾ (البقرة: ۶)
 زوری بیباوه پان زوری منداله.

(نابلسی) ده لئیت: بیباوه پی سته مو
 زورداریه.

* نه گهر بینی ویل و سه رگه دانبوو
 هه له ده کات هه روه ک چون نه گهر بینی
 هه له یکرد سه رگه ردانده بی.

* نه گهر بینی ثاینه که ی تی کچوو له لای
 خه لکی و به دیار چاویانه وه گه واهی
 پووج و به تالده دات، هه روه ها ده لئین:
 بیباوه پی نکوولیکردنی حه قه و
 خوداوه ند ده فهرموی: ﴿قَتَلَ الْإِنْسَانُ
 مَا أَكْفَرَهُ﴾ (عبس: ۱۷).

* بیباوه پی نکوولی نازو نیعمه ته یان
 خاوه ن نازو نیعمه ته، ده گونجیت
 بیباوه پی به لگه بیت له سه ر ده ره نجمی
 نه خوش و نزیکبونه وه ی له لیواری
 مهرگ.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر فتنه
 له ناینداو کوشتنی مروفتیکبیت.

بیپاره (موفلیس): (نابلسی) ده لئیت:
 له خه ودا مروفتیکه پاره ی ده سته که وی
 نه گهر له خه ونه که دا به لگه ی خیری
 تیدابوو، نه گهر به لگه ی خراپه ی
 تیدابوو بیپاره ده بیت.

* نه گهر له خه ودا به بیپاره بانگکراو
 گه واهیده ریکی له گه لدابوو به لگه یه
 له سه ر سوودو، نه گهر گه واهیده ری
 شه پی له گه لئوو به لگه یه له سه ر
 بیپاره یی یاخود که سیکی زمان پیسی
 خراپ ده بیت چونکه فلس که مترین
 پاره یه.

بیپاره یی: (نابلسی) ده لئیت: بیپاره یی
 له خه ودا به لگه یه له سه ر که مو کورپی
 حالی که سی بیپاره له ناین و دنیا دا.

* نه گهر که سی بیپاره بینی نه خوشه
 به لگه یه له سه ر مردن و نه مانی رزقی، یا
 له پیشه که ی خویه وه ده چیت روو
 به پیشه یه کی تر که وا له خوار پیشه که ی
 خویه وه ده بیت یان له ولاتی که وه
 ده چیت بۆ ولاتی که تر.

بیرداری (ناگاداریی): (نابلسی) ده لئیت:
 بینینی به لگه یه له سه ر کاردروستی و
 نه جامدانی و گه پانه وه له وکاره ی
 خه شمو قین هه لده گری.

* نه گهر بینی خه وتوویه کی به ناگامیتنا
 ریتوهاییده کات بۆ ریبازی راست.

بیژراو: (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا
 به لگه یه له سه ر جیا که ره وه ی حه ق و
 ناحه ق به فهرمانرو ریگرتن.

بیژنگ (سه رهد): (نیین سیرین) ده لئیت:
 له بیژنگدان به لگه یه له سه ر:

+خواناسی له کارو کاسبیدا.

+نه مانی دره مو دینار.

+قسه و ته ی باش له نیو خرابو
ناقولادا.

*قه فیزی مریشک به لگه یه له سر لانه ،
نه گهر بیننی قه فزیک مریشکی ټیګرد
مالو خانویه ک ده کړی و له گال ژنیکدا
ده چیتته نیوی، نه گهر قه فزه ک ی
له سر سهری داناو به بازارپدا پټوه یکه را
ماله ک ی ده فروشی و گه واهی و شایه تی
ده دن له سهری.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه
له سر:

+زانباری.

+جیاکردنه وه.

+شکومه ندی و پله و پایه.

+جیاکردنه وه ی حق له راستی.

*هه روه ها بیژنگ به لگه یه له سر شانه
چونکه شانه پیسی له قزده کاته وه.

*نه گهر یه کیک به لټنیداو بیژنگی
به ده سته وه بوو به لټنه ک ی ناباته سر.

بیستان و کیلگه ی خه یار: (نابلسی)
ده لیت: به لگه یه له سر سوودو قازانچ و

دقو و رۆزی که به دووی یه کدا دیت.

*ده گونجیت به لگه بیت له سر ژنیک
خاوه ن نه وه و ه چه بیت.

*نه گهر بوو به خاوه نی بیستان و
کیلگه ی خه یار ، نه گهر شایسته ی
فرمانپوایبوو پییده دریت و زالده بیت
به سر دوزمنه کانیدا، نه گهر هه ژاریوو
ده وله مند ده بیت ، نه گهر ره به نبوو
هاوسه رده گری، نه گهر خوازیاری
زانباریوو چه ندین هونه ر له خوی
ده گری، نه گهر سه ریپچیکاروو
ته و به ده کات و ده گه پټته وه بولای خواو
به ره می ته و به ک ی و ده رده گری.

*نه گهر به رووومی نه و کیلگه یه ی بیننی
به سهری داره وه به لگه یه له سر بیدعه
له ناینداو ستم و رژی و گرانی یان
هه لگرتنی باج له سهری و کم و کوپی
به رووومی دارو دره خت.

*نه گهر نه و کیلگه یه له زیپو زیپوو
به لگه یه له سر سوودو قازانچ له وه ی
تیدایه.

*ده گونجیت به لگه بیت له سر
بازارپساردی یاخود روودانی کم و کوپی
تیدا چونکه گويزراوه ته وه بق حالتیک
ناخوری.

بیشکه: (نابلسی) ده لیت: بیشکه
خیرو فو کرداری باشه یه.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر بیننی
بیشکه یه کی کپی یاخود خوی له نیو
بیشکه یه کدا دیه وه خیرو فو له سر

ده سستی به جیدیت به پئی نایه تی:
﴿وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلَا نَفْسَ لَهُمْ
يَمْلِكُونَ﴾ (الروم: ۴۴).

* هـروهـا ده لئین: پشووہ ، یان کوپی
ژنئیکی به سۆزو به زه ییه یان مندالئیکی
بچووکه .

* بییشه بۆ پیاوان غەم و پەژارە ی
زیندانه یاخود لانه یه کی ته نگه بۆیه کیئک
تیدا بنویت ، بۆ ره به ن هاوسه رو بۆ ژن
کوپه .

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر شوینی
گوزانی و سه ماو ئاره زوو .

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر ئازاوو
پیکدادان یان به لگه بیت له سه ر
داره مه یت .

بیل: (ئین سیرین) ده لئیت: خزمه تکار
سوودو قازانجه چونکه خاک و خۆل و
زبل راده مالتی هه موو ئه وانه ش مال و
داراییه و کهس پئویستی نابیت مه گه ر
یه کیئک نه وه ی هه بیت بۆ ره به ن
هاوسه رگیرییه ، بۆیه کیئکیش رزق و رۆزی
گیرایی ده روولیکردنه وه یه ، بۆیه کیئک
بژئوی هه بیت به لگه یه له سه ر
به ده سته ینانی .

* هـروهـا کارکردن به بیل یا رامالین
پئی به لگه یه له سه ر پاره وه رگرتن و
کوشتارگه .

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر زانین .
* هـروهـا به لگه یه له سه ر زانین ،
هـروهـا ده لئین: کوپه نه گه ر نیش
به بیل که نه کات نه گه ر ئیشی پیکرد
خزمه تکاره .

(نابلسی) ده لئیت: بیل خاوه نه که ی
دنیا یه کی باشی ده ستگیر ده بی و
ده بیت به پیاویکی به هیزی متمانه دارو
هه میشه ماندو هه موو که سیک پهنای
پیده گری و ده گات به دوا یین نه نجام .

* هـروهـا به لگه یه له سه ر ژنئیکی
به ئارام له سه ر ماندبوون وه یلاکی .

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر رزق و
رۆزی و سوودو قازانچ و چوست و چالاکی
له به رانه ر نه خۆشیدا .

پی

پا

پاچ (پیمه‌ره): (نابلسی) ده‌لَیت: بینینی له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر سه‌ختی و هه‌نگاونان روو به‌کاره چاکه‌کان.

* هه‌روه‌ها پاچ پیاویکه مال و سامان به‌لای خۆیدا به‌کێشده‌کات.

(ئینب سیرین) ده‌لَیت: پاچ کۆیله یان خزمه‌تکاره ، ده‌گونجیت به‌لگه‌بیئت له‌سه‌ر شمشیر له‌بۆ بیاباوهران نه‌گه‌ر له‌دار درسته‌کراو.

* ده‌گونجیت به‌لگه‌بیئت له‌سه‌ره‌وه‌ی سوودی لیوه‌رده‌گرێ چونکه له‌ناسن دروستکراوه .

* هه‌ندیکه‌لَین: کورپه‌و هه‌ندیکیتر ده‌لَین: نه‌سه‌رده‌یه له‌گه‌ل هیزی ئاین به‌پیتی ئایه‌تی: ﴿فَجَعَلَهُمْ جُودًا إِلَّا كِبِيرًا لَهُمْ﴾ (الانبیاء: ۸۵) (ئیه‌راهم) - سه‌لامی خوای لیبیئت - به‌پاچ له‌ت و په‌تیکردن.

(نابلسی) ده‌لَیت: بینینی له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر پشتگیری و رزق و رۆزی،

ده‌گونجیت نه‌گه‌ر نه‌خۆشی سه‌رئیشه‌ی له‌گه‌ل‌دا بیئت چاک بیته‌وه یان پێویستی به‌که‌له‌شاخ بیئت له‌پاشیدا.

* ده‌گونجیت پاچ بۆنه‌خۆشیك كه‌پێویستی به‌خواردن نه‌بیئت به‌لگه‌بیئت له‌سه‌ر لابرندی سکاڵا ناره‌زایی.

* پاچ مندالێکی نێرینه‌یه .

* نه‌گه‌ر پاچێکی به‌ده‌ستی خۆیه‌وه

بینی نه‌وه ده‌بیئت به‌جیگر یان

نه‌سه‌رده ده‌پاریزی و چاکه

له‌ئاینه‌که‌یداده‌کات و زالده‌بیئت به‌سه‌ر

دوژمنه‌کانیدا، هه‌روه‌ها ده‌لَین: پاچ

به‌لگه‌ی زیان و په‌رته‌وازه‌یه .

پاراستن له‌شه‌رو جه‌نگ: پاراستن

له‌شه‌رو جه‌نگ له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر

پاراستن له‌ترسو بیم.

* ده‌گونجیت به‌لگه‌بیئت له‌سه‌ر

رێنومایی دوا و وێلی و سه‌رگه‌ردانی

به‌تاییه‌ت نه‌گه‌ر مۆڤ له‌کاتی به‌ئاگاییدا

له رافه کاریک بکات ، پاشان
له دهره نجامه کانی نه وه غم و په ژاره
رووی تیده کات چونکه دره می
وهرگرتوه دره م و پاره لانه ی غم و
په ژاره یه و دل له خسته ده بات و غم و
په ژاره ش له وه وه سرده گری ، مه گه
سروشستیکې باشی ه بیت له بینینی
پاره دا به هوی نه زمون و
تاقیکردنه وی رابردویه وه .

* هروه ها نه گه ر زپری وهرگرت و
پاره یدا له بری به هه مان شیوه یه چونکه
زپړ خراپه له لیکدانه وه .

(نابلسی) ده لیت: بینینی پاره گوره وه
به لگه یه له سر ده وه مه ندی و فراوانی
رزق و رزق .

* ده گونجیت به لگه بیت له سر زانای
ناگادار و ورده کاری فره زو ژمیریاری
نوسین و هاوچه شنه کانی .

پاریزگاری - چاودیری (پاسه وانی) :
(نبین سیرین) ده لیت: نه گه ر له خه ودا
بینی که سانیتړ چاودیری و پاسه وانی
ده که ن ده که ویت ته نه زمون و
تاقیکردنه وه چونکه پیغه مبر (ښه)
مادام یارانی پاریزگاریان لیده کرد
له تاقیکردنه وه و نا په حه تیدابوو ،
کاتیکیش خوداوه ند درووی لیکرده وه
به یارانی وت: " بگه پښه وه شوین و جی

بترسیت ، هروه ها نارامی ترسه و
ترسیش نارامیه .

پارشینو (پاش شیو) : (نابلسی) ده لیت:
پارشینوی روزه وان به لگه یه له سر
گیرده بوونی دوژمنان و ، ته و به ی
گوناگوارو رینومای بیباوه پو رزق و
روزیه کی که م و ناسانه .

پاره گوره وه : (نبین سیرین) ده لیت:
پاره گوره وه زانایه که سوود
له زاناییه که ی وهرناگری له ب
به رزه وه ندی دنیا نه بیت .

* هروه ها ده لیت: نه و زانایه پرسیار
ورده گری و وه لاهه که ی به داد و
هاوسه نگی ده داته وه لیکد ره وه یه
به و نیعتباره ی وه لامی پیده داته وه
که واکیش و ده سته واژه که ی
دیاریده کات .

* نه گه ر پاره ی گورپه وه لای پاره
گوره وه و دیناریکی گورپه وه چند
دره میکی وهرگرت ته ماشای
حالیده کری نه گه ر له دژایه تیدابوو
که مده کات و نه گه ر له کالوشت و
مه کدابوو و ده یفروشت و له خاوه نداری
نه ودرده چی ، وه گه رنا رووداوکی
پیرووده دات و پیویستی به پرسیارکردن
له زانایه که ده بیت یاخود خه ویک
ده بینیی و پیویستده کات پرسیار

شکۆمه ندی نه گهر شایسته ی بیّت،
وه گهرنا به شه پو فیتنه ده ناسریت.

پاژنه: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
کورپکی قومار یازه، نه گهر بینی پاژنه ی
شکا ده مرئ یا غه م و په ژاره رووی
تیده کات یاخود به لاو نه هامه تی و
قهیران دیت به سه ریا.

* نه گهر بینی پاژنه ی نزمه هیزو تواناو
نازایه تی به ده سته هینئ له گه ل
بویری و نه ترسان.

* پاژنه بۆ ره به ن هاوسه ره.

* نه گهر نه خوشیک بینی پاژنه ی شکا
ده مرئ.

* پاژنه ی مرقه مال و داراییه نه گهر نه ما
مال و داراییه که ی نامینیت.

* نه گهر پاژنه ی خوی به جوانی و
گونجاو بینی نوقلانه ی باشه یه
له هاوسه رگری یان شه ریکایه تی یاخود
نوتومبیل و ئاژه ل و خزمه تکار، به لام
نه گهر پاژنه یه کی ناشیرین و ره شو
رووشاوو شکاری بینی دهره نجامیه تی و
ده گه ریته وه بۆ په شیمانی و زهره ر.

* نه گهر بینی پاژنه ی له به رده ستدایه
چه ند کچیک ده هینئ به پئی ئایه تی:
﴿وَكَا عِجَبُ أَثْرَابًا﴾ (النبا: ۳۳).

پاسکیل (دووچه رخه): (نه بو حه فس)
ده لیت: نه گهر خوی ببینی به سواری

خۆتان په روهر دگار پاریزگاریم
لیده کات."

* نه گهر بینی چاودیری و پاریزگاری
له که سیکیتر ده کا هه تا سته م و ژۆرداری
نه نجامیه دات له شه پو خراپه ی شه یتان
دلنیا ده بیّت به پئی فه رمووده ی
پیغه مبه ره (ﷺ) که ده فه رمویت:
"سیچاو به ناگر ناسووتی: چاوێک
پاریزگاری بکات و بیداریت له پیناوی
خوادا..."

* هه روه ها ده لێن: نه گهر پاریزگاری کرد
له که سیکیتر جیهاد و تیکۆشانی
پیده دریت به پئی نه و فه رمووده یه ی
گێرمانه وه.

(نابلسی) ده لیت: پاریزگاری کردن
له یاد و زیگری خوا یاخود له و
هۆنراوانه ی باس له سیفه ته جوانه کانی
پیغه مبه ر یان ستایشی په روهر دگار
ده گمه ن به لگه یه له سه ر:

+ رینومایی دوی ویلی و سه رگه ردانی.

+ ره واندنه وه ی خه م و په ژاره.

+ شکۆمه ندی.

+ منالی نیرینه دوی ناھومیدی.

+ ده روولیکردنه وه دوی نا په حه تی.

* نه گهر پادوزیکری کرد به ده نگه وه
پله و پایه یه کی بلند و به رز
به ده سته هینیت له گه ل ناویانگو

دوايکه وتو قسه ی له گه لداکړدو قوتارو
رزگار بوو لیسې که مته رخه میده کات
له نوږڅی به یانیدا.

پاش (دواوه - قنگ): (نښې سیرین)
ده لیت: پاش مال و دارایی ژنه ، نه گه
که وره بوو ژنه که ی مال و داراییه کی
زوریده بی.

*نه گه پاشی خوی بینی به مال و
سامانی هاوسره که ی ده پوات به پړوه
خیری ده ستگیرده بیت.

*نه گه پیاوړکی بینی پاشی خوی بو
ده رخست و که متوانا بوو سوودو
قازانجی پیده گه یه نی پاشان
پشته لده کات، نه گه نادیار بوو پشته
لیده کړی له لایه که وه نازانی، نه گه
پیاوړیک پشته ده رخست تا پاشی
دهر که وت خانه واده که ی نابووی
ده بات.

*نه گه ژنیکې بینی پاشی خوی
ده رخست بوو ه تا قنگی بینی نه و
کاره ی ده درپته پالی روو له کوتایی
ده بیت و قهرزی دپته سر له بازرگانی
یان ده سته لاتداری.

*نه گه ژنیکې هینا و له دواوه چوه لای
داوی کار ټکده کات له باریکی نه شیاوو
هیچ سوودی لیوه رناگری چونکه چونه
لای ژن له دواوه بیکه ل و سووده.

پاسکیلکه وه پټویستی به یارمه تییه،
نه گه ماتلې بوو بوونی په یوه ندییه
له گه ل که سانف تر دا به تاییه ت ژنان.

پاسه وان: (نابلسی) ده لیت: بینینی
له خه ودا به لگه یه له سر:

+نه منو ناسایش و پاریزگاری.

+نوږڅو خړ به نه ټینی.

+پارامتن له شپې شیتان.

+سه گ چونکه پاریزگاری ده کات
له خواوه نه کانی.

پاسه وانی پادشا: (نښې سیرین)
ده لیت: پاسه وان به لگه یه له سر
ناشکر ابوونی نه ټینی و شراوه.

(نابلسی) ده لیت: بینینی له خه ودا
به لگه یه له سر یادو زیگری خواو
شه وزیندو کړنه وه و نه نوو ستنو
شه و نوږڅ.

*ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سر
شه پو ه له کردن له گو فتارو قسه کردندا.
*پاسه وانی بازپو زیندان به لگه یه
له سر دهر که وتنی نه وه ی
شارد راوه ته وه و په نهانه.

پاسه وانی شه و (حله سحس): (نښې
سیرین) ده لیت: پاسه وانی شه و
ناگادارییه بو په کیک واز له نوږڅ به ټینی.

(نابلسی) ده لیت: نه گه بینی ه لاهات
له ده ستنی حله سحس و نه ویش

پاقله: (ثین سیرین) ده لَیت: پاقله
پیای خاوه ن چاکه یه، نه گهر بینى
له باخه که ی پاقله لیده کاته وه شه پرو
خرابه له ژنى نزیک و خرمى رو به پووی
ده بیتته وه، نه گهر گورزه پاقله یه ک بیت
ناگاداریه بوی هه تا وریا بیت له شه پرو
خرابه.

* پاقله ی وشکیش مالیکه مالى دیکه ی
پى چاره سهر ده کریت، زوربه ی
خه ولیکده ره وان پاقله به غه م و په ژاره
داده نین.

* پاقله ی جیگرو چه سپاو پیاوه.

* له (سه عید) ی کوپی (مسیب) وه
ده گترینه وه پیاویک دیت بۆلای ده لَیت:
له خه ودا بینیم وه ک پاقله یه کی سه وز
له مالى خاتوو (عائشه) رواوه و بینه ران
پى سهر سامن، ئنجا (عه بدولمه لیک) ی
کوپی (مه روان) دیت و نه و پاقله رواوه
هه لده کیشى، (سه عید) یش ده لَیت:
نه گهر خه وه که ت واییت (حه جاج)
(نه سماء) ی کچی (جه عفر) ی کوپی
(نه بی تالیب) ته لاق ده دات چونکه
(عه بدولمه لیک) ده ترسی (حه جاج)
به هوی (نه سماء) وه که مه ندکیش بیت
بۆلای ئال و بهیت و خانه واده ی
پیغه مبه ر (ﷺ) بۆیه (عه بدولمه لیک)
رایسپارد ته لاقییدا نه ویش به قسه یکرد.

* نه گهر بینى به پاشى راده کیشرى
ناچار ده کرى.

پاشکۆ (جینشین - نه وه ی له دواوه دیت):
(نابلسی) ده لَیت: له خه ودا به منداڵ
لیکده دریتته وه، نه گهر بینى له دواى
خوی که سی نییه کوپ ناخاته وه.

* نه گهر بینى دواى خوی شکا یان بچرا
کوپه که ی ده مرى و لای چه پ بۆ کچانه و
لای راست بۆ کوپان.

* هه روه ها به لگه یه له سهر:

+ ده ره نجامی مرۆف له ناین و دنیا دا.

+ نه وه ی مرۆف له دواى خوی
به جیده هیلى له مال و سامان یاخود
منداڵ.

* باشى پاشکۆ له خه ودا به لگه یه
له سهر کردارى چاکه و نه وه ی مرۆف
پیشوازی لیده کات.

* ره شی و گوپانی حال وبارى به لگه یه
له سهر رى و نکردن و گه رانه وه له بارى
گوپا په لى بۆ سه ره پیچى.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر تو له و
سزا بۆ یه کیک به باشى ده ستنویژ
نه گرى چونکه پیغه مبه ر (ﷺ)
ده فه رمویت: " ناگر بۆ نه وانه یه
قوله پییان به باشى ناشۆن."

* نه گهر قوله پى به شکاوى بینى
کاریکده کات لى په شیمانده بیتته وه.

نارامگرتن و رژی، زورپی دی میهنی
پاقله به لگه یه له سر غم و په ژاره و
لابردن و له کار خستن.

پالپیوه نه ر: (نبین سیرین) ده لیت:
خز مه تکاریکی غم و په ژاره ره وینه.

پالک و تنی مروښ: (نبین سیرین)
ده لیت: پالک و تنی مروښ له خه ودا
له سر گازره رای پشت هیزو توانایه ،
یان دنیا روی تیده کات ، یاخود دنیا
ده که وینه ژیر دهستی چونکه زه وی
پالپشتی به هیزه.

*ته وهی ببینی له سر پشت راکشاوه و
ده می ناوه لاکراوه و نانی لی دپته
ده ره وه راو ته گیر که مده کات و
ده وله ته که ی نامینی و به بارو حال دیکه
شاد ده بیت.

پاک و بیگه ر: (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا به لگه یه له سر جوانی و
چاکی.

پاوانه (خر خال): (نابلسی) ده لیت:
پاوانه له خه ودا بؤ دزو یه کیک له یه ک
قاچید ابیت ده گونجیت نه پینسی
بشاریتته و ، یان ده ویت بیت و له سر
په نهان کردن و شاردنه وهی نه وکارانه
بروات به پړیوه.

*پاوانه ی زیو کوړه ، نه گه ر پیاوړیک
بینی پاوانه ی ناآتوونی کرده ته قاچی

(نابلسی) ده لیت: پاقله له خه ودا نه گه ر
ته پړیو خه م و خه فته ، نه گه ر
وشکی شبو مال و دارایی نوستوه له گه ل
فه پړیو بیت و شادیدا.

*هه روه ها (نابلسی) ده لیت: ته وهی
که زو گوشتی بالنده بگوړپته وه
به پاقله و سیر رسوایی و هه ژاری دیت
به سر دا.

*ته وهی ببینی پاقله ی کولار ده خوات
خیل و سوودی پییده کات
له هه مووشه ټیکداو خوشی و شادی و
شکومه ندییو ده بیت به سوود و قازانج.

*هه روه ها ده لیت: به هو ی ناوه که یه وه
که میه ، ته وهی ببینی قژی ده بیت
به پاقله مال و دارایی رو له که می
ده کات و هه ژار ده که ویت.

*پاقله ی سه وزیش رنق و رنزی و به رگو
پاکیه.

پاقله فروش: (نبین سیرین) ده لیت:
پاقله فروش قسه ی خراپ و ناخوش
ده کات به رانبر خه لکی و نه وانیش
خراپ تر ده که ن به رانبری.

*هه روه ها ده لیت: پاقله فروش
پیاوړیکی قسه و ته سووک و نزمه و
خاوه ن خه م و په ژاره یه.

(نابلسی) ده لیت: ببینی به لگه یه
له سر رازیوون و قه ناعه و

نوښکړدن و هه موشتیک مړوڅ به هوښه وه
له سزای روژي دوايي و ناهه مواريپه کاني
دنيا قوتاريبيت.

* ده گونجيت به لگه بيت له سره
خواناسيک به زيانبيت بڼ خه لکي يا
نه وه ي پيداويستي له سره ده ستي نه ودا
به جیده هينريت وه ک دهرگاوان.

* هه روه ها به لگه يه له سره مالو
هاوسه رو باوک و دايک و، هه موو
پرديکيش به پيڅ خوی ليکده دريټه وه،
پردی سره شقام نه گهر به به ردو خشت
دروستکرايوو ده سته لاتداره.

* نه گهر پرديکي بچووکيوو دهرگاوان
ياخود ده ويت ده بيت.

* نه گهر نه و پرده ي به به رد
دروستکرايوو گورايوو بڼ پرديک به گل
دروستکراييت به لگه يه له سره گوراني
حالو باري نه وه ي به لگه يه له سره ي و
به پيچپه وانه وه.

* نه گهر پردی بيناکراو به گل گورپا بڼ
پرديک به به ردو خشت دروستکرايوو
به لگه يه له سره خيرو چاکه ي زياد بڼ
نه وه ي به لگه يه له سره ي، به لام نه وه ي
خوی بوو به پرد ده سته لات
به ده سته هينيت و پيويستي
به پله وپايه و شکومه ندي ده بيت.

خه ونه که ي به لگه يه له سره توو شبووني
به نه خو شيبه ک ياخود هه له و خراپه يه ک
ده که ويته نيوي.

* پاوانه بڼ ښ دلتيا بوونه له ترسو و بيم
نه گهر نه و ښه ميرد دارييت نه گهر
شوينه کړدبوو شوو ده کات به پياويکي
سه خي خيرومه ندو چاکه کار.

* نه گهر بيني پاوانه يه کي نالتوون و
زيوي له پيکړدوه غم و په ژاره و
زينداني و پاوانکړدن رووي تيده کات.

* وتراوېشه: پاوانه ي پياو کوټ و
به نديه تي، هه روه ها هيچ جوړه خشلک
بڼ پياو باش نيه له خه ودا جگه
له ملوانکه و نه موستيله و نه لقه و گواره
نه بيت.

* نه گهر ښ پاوانه ي به چاکي يا خراپي
بينی ليکدانه وه که ي روويه پووي
ميرده که ي و مامه له ي ده بيت هه
له گه ليدا، نه گهر بي ميردبوو جوانيپه تي
به پيڅ جواني قه شهنگي پاوانه که.

* پاوانه وه خال له خه ودا به رزي
پله وپايه و جوانيپه.

پ د

پرد (ريگوزار - پردی سیرات):
(نابلسی) د یت: له خه ودا ريگه ي
راست و ره وانه، ده گونجيت به لگه بيت
له سره زاند اري و رينومايي و روژوو

پردی تاق تاق: (ئین سیرین) ده ئیت:
 پردیکی نادیار به لگه یه له سهر دنیا،
 ده گونجیت به لگه بیت له سهر:
 + که شتی.

+ ده سته لاتدارو فه زمانره واو موفتی
 کاروباری خه لکی.
 + پردی سیرات.

* نه گهر له خه ودا به سهر پردیکدا
 په پیه وه له دنیا وه ده چیت بق قیامت
 به تاییه نه گهر له دوا ی په پینه وه مردو
 یان لانه یه کی نادیار یان بین، نه گهر
 بالنده یه که هلیگرت یان ناژه لیک
 قووتیدا یا خود که وته نیویرو چالیک یا
 به ئاسماندا سه رکه وت هه موو نه مه
 نه گهر له کاتی بیداریدا نه خوشبو،
 نه گهر نه خوشنه بوو ته ماشاده کری،
 نه گهر له سه فه ردابوو مژده ی سه فه ری
 پیده دری.

* نه گهر له سهر پرده که دابه زی بق
 شوینیکی به فه پ ده چیت یان سوودو
 قازانجی پیده گات.

* نه گهر دابه زی به سهر زه ویه که یا خود
 مزگه وتی سه فه ره که ی به دی دیت،
 نه گهر شیر یان ترئ ره شکه یا خود کای
 بین یا خود لیشاویک له سه فه ردای خیری
 ده سنگیر نابیت.

(نابلسی) ده ئیت: رویشتن به سهر
 پردی سیراتدا له خه ودا به لگه یه له سهر
 سه فه رکردن به ده ریادا، نه گهر هه لگیرا
 یا خود بچرا تیا ده چیت یان
 زهره رده گات.

* ده گونجیت پردی سیرات به لگه بیت
 له سهر:

+ زانیاری.

+ یه کتاپه رستی.

+ شوینکه وتنی سوننه تی پیغه مبه ر(ﷺ)
 بق یه کیک به سه ریا بروات و سه لامه ت
 بیت له سهری.

* سیرات ریگه یه نه گهر بین قاجی
 هه لخلیسکان له ریگه ی راست و دروست
 لاده دات.

* نه گهر بین له سهر ریگه یه کی راست و
 ره وان هه جیگیر یوه له سهر ری و
 ره سه گانی ئاین.

* نه گهر بین به سهر پردی سیراتدا
 رووی و قاجی هه لانه خلیسکا کاریکی
 مه زن ده گریت ده ست و سه لامه تده بیت
 تیدا له وه ی لیدده ترسی.

* نه گهر بین چوه سهر سیرات و قاجی
 هه لخلیسکا رووده کاته سه ریچی
 له حه ق و راستی و لاده دات.

* نه گهر به سهر پردی سیراتدا بروات و
 له ناوچه ی (حیجان) بیت به سه لامه تی
 ده گهر پیت وه.

پئیدەبی لەگەڵ پتویستی بوونیان
بەپەوپایەو ئەوەی هەیه تی.

* ئەگەر بینی بەسەر پردیکدا
دەپەریتەو و پردەکە لەدار
دروستکراو کۆمەلێک دوپوون دەچیتە
لایان.

پرسە: (ئەین سیرین) دەلێت: ئەگەر
بینی سەرەخۆشی لەتوشبوو بەلاداریک
دەکات هێمنی رووی تێدەکات بەپێی
فەرمایشتی پیغەمبەر (ﷺ): ((ئەوێ
سەرەخۆشی و دڵنەوایی لەتوشبوویە ک
بکات هەمان پاداشتی ئەوی بۆ
دەنوسری)).

ئەگەر وایبینی وەک ئەوێ
سەرەخۆشی دەکات ئەوا مژدە
پێدەدرێ بەپێی ئایەتی: ﴿وَبَشِّرِ
الصَّابِرِينَ﴾.

(نابلسی) دەلێت: پرسە لەخەویدا
بۆئەوێ حال و بێلێک بەلگە
لەسەر زیانیەک رووی تێدەکات،
بۆئەوێ لەحالیکی خراپدایە بەلگە
سوود و قازانجە، بەلام بۆئەوێ مژدە
پێدەدرێ یان خوازیارو داواکاری مال و
داراییە بەلگە لەسەر پتویستی
بوونیان بەسەرەخۆشی خەلکی لێیان
بەهزی ئەو بەلاو ئەهەمەتیانەو
کەروویان تێدەکات.

(نابلسی) دەلێت: لەخەودا بەلگە
لەسەر گومان، دەگونجیت بەلگەبیت
لەسەر دنیا بەپێی ئەو فەرموودەیی
هاتوو دەلێت: " دنیا پردیکە
بپەرناو بەسەریا و ناوێدانی
مەکەنەو."

* دەگونجیت بەلگەبیت لەسەر هاوسەر
بەهزی چوونە لای و نزیکی لێوێ.

* دەگونجیت بەلگەبیت لەسەر
رەواندەوێ غەم و پەژارە.

* رویشتن بەسەر پردا بەلگە
سواربوونی ئاژەل، ئەگەر بەخشت
دروستکراو بەلگە لەسەر تیکچوونی
حالی شار بەهزی ستەم و گرانییەو.

* هەروەها بەلگە لەسەر:

+ دەوڵەمەندی.

+ تەمەندریژی.

+ خۆشی.

+ شکانی بەلێن و پەیمان.

* پرد پیاویکە خەلکی بەهزیو
دەگەن بەکاروبار یان پێداویستیان
بەجێدەهێنن.

* ئەگەر بینی بەسەر پردیکدا دەپوات و
پردی فەرمانپەر وایە مالیکی باش
بەدەستدەهێنی و هاوسەردەگرێ.

* ئەگەر بوو بەپردیک دەستەلات
بەدەستدەهێنی و خەلکی پتویستیان

*ئەگەر بىنى دادوهرىك يان زانا يەك
بوه بەپزىشك ھاۋەلانى زۆر دەبنو
فرەسوودمەندەبى.

*ئەگەر بىنى پزىشكىك بوه بەدادوهر
يان زانا يەك ئەگەر موسولماننىكى
دانابوو فرەباسدەكرىۋ پلەۋپايەى
بەرزەبىتتەۋە لەنىۋ پىشەۋەراندە،
ئەگەر بەپىچەۋانەى ئەۋەدەبوو بەلاۋ
نەھامەتى روى تىدەكات، دەگونجىت
بەھۋى نەزانىن و سروشتى خۋىەۋە
كەسىك تىبابىيات چۈنكە لەخەۋدا
بۆكارىك بەرزىۋەتەۋە كەھى ئەۋنىيە .

*ئەگەر پزىشكىكى بىنى كفى
دەفرۆشت بەلولوكرۋى بەلگەيە لەسەر
تىكەلكردى دەرمانەكانى و
بەھەلەبردنى سەرجم خەلگى .

*ئەگەر پزىشكىكى بىنى بوه بەپىستە
خۆشكار بەلگەى ژىرى و زىرەكى و نۆرى
ئەۋانەيە كەۋا لەسەر دەستى ئەۋدا
چاكەدەبنەۋە، مەگەر بىنى
دەباخچىتتەكەى بۆگەن و خراپىت
ئەۋجا پىۋىكى ناپاكەدەبى.

(نابلسى) دەلئىت: پزىشك لەخەۋدا ۋەك
زانو موفتى وايە، ئەگەر بىنى پزىشكى
چارەسەرىدەكات لەشولارى
ساغەدەبىت ، ئەگەر بىنى زانا يەك
ئامۇزگاريدەدات دودلى و گومان و

*پرسە بۆئەۋەى لەنارەھەتيدايە
بەلگەيە لەسەر خۆشى و خىرو
رەۋاندەنەۋەى باروھالى ناخۆش .

*پرسە بەلگەيە لەسەر نىكبۈنەۋە
بەپەۋشتى جوان و خۆ خۆشەۋىستكردن
بەراستگۈى و نەرم و نىانى و قسەۋگوتارو
دەرىپىنى پرسەۋ سەرەخۆشى .

پرسىاركردن (لېپرسىن) : لەخەۋدا
بەلگەيە لەسەر شوپنكەۋتنى شوپنەۋارو
جىگىربۈۋن لەكاروباردا .

*ئەگەر بىنى پرسىارى لىدەكرىۋ دۋى
زانىارىدەكەۋىۋ پاشان خۋى
بەكەمدەزانى لەبەرانبەر خودايىۋ
پلەۋپايەى بەرزەبىتتەۋە .

ب

پزىشك : (ئىبن سىرىن) دەلئىت: پزىشك
زانا يەكى شارەزايە لەئىنداۋ بەلگەيە
لەسەر چاكەكارو خولگەى ئاين و دنيا
ۋەك زانا يان و دادوهر و ئامۇزگاريدەر
كەۋا ئامۇزگار يەكانى مەتۋان و مەلھەمى
زامە دەروونىەكانە ، ھەرۋەھا ۋەك
پەرۋەرشىارو گەۋرەۋ ئەۋ دەباغكارەيە
پىستەى ئازەلان خۆشەدەكات .

*ھەرۋەھا بەلگەيە لەسەر كەلەشاخگر
چۈنكە كەلەشاخگر تەن چارەسەرى
تىايە .

دووړووی له دلی دیتسه دهره وه
 ناینه که ی چاکده بی.

*پزیشک زانایه، هرکه سیڅ شه پرو
 نازاوه و بهر بهر کانی ه بیټ نه گهر
 له وخه ودا پزیشکی بینی به لکه کانیا
 به لکه ی نه یاره کانیا نه بویان، هر وه
 نه وه ی نه خوشی بینی
 بهر بهر کانی ده کات به لکه که ی
 چاکوونه وه یه.

نه گهر پزیشکی بینی خه لکی
 زیندوده کرده وه پیشه ی پزیشکی
 له وشاره دا فراوان ده بی له سر ریبازی
 نه و پزیشکه.

*پزیشک دایکی مړوځه، نه وه ی
 پزیشکه که ی بمری دایکی ده مری.

*نه گهر پزیشکی بچیته لای نه خوشیڅ
 چاکده بیته وه، به لام نه گهر بچیته لای
 له شساغیڅ نه خوشده که وی.

*ده گونجیت بینینی پزیشک به لکه بیټ
 له سر دهر خستنی شتی په نهان و
 شاروه.

*ده گونجیت بینینی به لکه بیټ له سر
 که نیسه و ماله روگسکه هری پیسی و
 جاسووس و سیخوړو و سوه سه کار،
 له گهل نه وه ی ناماده کاریده کات بؤ
 جه نگو تاویک ده بیات و تاویک
 ده دوی.

*نه گهر بینی بوه به پزیشک ده گونجیت
 پله وپایه کی به رزو بالا
 به ده سته بیټیت، یا خود ده گونجیت
 بیټ به پولیس و خه لکی له فهران و
 ریگریه کانی بترسن یان ه ولی تیا بردنی
 مال و روح بدات.

پزیشکی نازهل: (نین سیرین) ده لیت:
 پزیشکی نازهل پیاوځکه یارمه تی
 سه ربازو گه وره که سان ده دات
 له کاروباره کانیا ندا.

*هره وها ده لیتن: پزیشک و چاکسازو
 قاچگره وه یه.

(نابلسی) ده لیت: پزیشکی نازهل
 له خه ودا پیاوځکه خه لکی ریزارو
 ش کومه ند دهر پازینیت وه و
 له کاروباره کانیا به هیزو پته ویان
 ده کات، بینینی به لکه یه له سر
 هاوسه رگری و سه فهور له سر
 فروشیارو بازگان.

پ ژ

پژمه: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
 روونکر نه وه ی کاروباریکه گومانی
 له ده ورکو بو بیته وه.

*نه گهر بینی ده پژمی دلنیا ده بیټ
 له وه ی که گومانی هیه له ده وری.

*پژمه به لکه یه له سر مهرگی نه خوش
 یان غم و په ژاره، نه گهر خه و بینر
 له ناره حه تید ابو دهر ووی لیده کړیته وه،

+روودانی نه وهی مروؤ پيشبینی
دهکات به لām دهره نجامه کي به خيرو
چاکه کوتايی دیت.

پشتوینی جووله که کان: (نبین سیرین)
ده لایت: پشتوینو جل و بهرگی قه شه
به لگن له سر کوپ نه گهر به سر
جل و بهرگی نویوه بوون، بچرانی مهرگی
کوپه به لām نه گهر له ژیر
جل و بهرگی وه بوو به لگه یه له سر
دووړوویی له نایندا، نه گهر له گال
جل و بهرگی خراپد ابو خراپی ناینو
دنیا یه.

(نابلسی) ده لایت: پشتوین سیفه تی
خواناسی و به ندایه تییه بؤ نه و
مه سیحیه ی ده بیوشی و بؤ
موسولمانانیش به لگه یه له سر
ناودانی و خویه کلایکړدنه وه بؤ
خیرخوازی له گال سرخستنی ناینو
به رگریکړد لیتی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر ناگر.
* هه روه ها به لگه یه له سر:

+گه یشتنی ته من به نیوه راستی.
+به لگه یه له سر جل و بهرگی نویوه بوو،
نه گهر له ژیر جل و بهرگد ابوو به لگه یه
له سر تیڅوونی دینو دنیا.

پشته لکړدن له جه نگدا: (نابلسی)
ده لایت: پشته لکړدن له جه نگدا به لگه یه

نه گهر هه ژار بوو پشتگیری وهرده گری
چونکه خه لگی قسه ی پنده لټینو دوعای
خیری بؤ ده کن، ده گونجیت
خه وینه ر خه لگی خزمه تی بکن.
* نه گهر قهر زار بوو هه ولده دات
قهرزه کي بداته وه، نه گهر هه لامه تی
گرتبوو چاکه بیته وه.
* ده گونجیت پژمه به لگه بیت له سر:
+هه لامه ت.

+خه شم و قین و رووگرژکړدن.
* نه گهر به توندی پژمی باوریا بیت
له دوژمن، نه گهر جه نگی به رپاکرد
له گه لیدا سرده که ویت به سه ریاو زیانی
پنده گه یه نی.

پ ش

پشته ستن به خوا: (نابلسی) ده لایت:
پسته ستن به خوا له خه ودا به لگه یه
له سر گه یشتن به مه رامو مه به ستو
کوتايی هاتن به و ناپه حه تی و
نه هه مه تییه هه یه.

* هه روه ها به لگه یه له سر:
+باوه رپیتان به په روه ردگار.
+گومانی باش بردن به په روه ردگار.
+سه رکه وتن به سه ردوژمناندا.

+گه یشتن به هیواو ناوات.
+ته و به په شیمانی که سانی خراپ.
+باوه رپیتانی بیتاوه پان.

(نابلسی) هلئیت: پشتی مروؤ له خه ودا
به لگه یه له سر نه وهی دهرده که وی یان
پیوهی دهرده که وی.

* ده گونجیت پشت به لگه بیټ له سر
نه وهی پیوهی دهرده که وی وهک
پۆشاک و مال و دارایی.

* پشت به لگه یه له سر:

+ دهرکی مال.

+ شار.

+ مه زه بی.

* پشت شان ترس و بیم یان غم و
به ژاره یه.

* ده گونجیت پشت به لگه بیټ له سر
نویژی نیوه پۆ.

* نه گه ر بینى پشتی رهش یاسوور
هه لگه پاره ترسی لیدانی هه یه، نه گه ر
به قه له وی و سپیتی و دره وشاوه یی بینى
به لگه یه له سر نو یکردنه وهی
جل و به رگی قه شه نگ و جوان.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سر
دهرکه وتن به زانیاری یان کوپ یاخود
ده سته لاتداریک پشتی پیببه ستی
یاخود لانه و مالیک.

* پشت به لگه یه له سر پیریتهی.

* نه گه ر چه مانه وهی له پشتیا به دیگر
به هوی نیش و نازاره وه هه ژار ده که وی و
پیرده بی.

له سر نه خۆشییه که له پاشه وهی
مروؤدا، ده گونجیت گه پانه وه بیټ بۆ
سر نه و شه پو خراپه یه ی له سر یه تی.

* به لگه یه له سر سه رپیچی و خه شم و
قینی خوا بی، نه گه ر پشتیه لکردو
روویه کۆمه لیک چوو وهک په نادان و
هاندان له سه رکوشتار به لگه یه له سر
دوو زوبانی و تیکدانی نیوانی خه لکی و
کۆکردنه وه یان بۆئه وکاره.

پشتی مروؤ: (نبین سیرین) ده لئیت:
پشت نه و کۆله که یه یه پیا و پشتی
پیوه دات و هیزو توانایه بۆی.

* نه گه ر بینى پشتی چه ماوه ته وه به لاو
نه هامة تی رووی تیده کات، هه روه ها
ده لئین: به لگه ی پیرییه.

* بینینی پشتی هاوپییه که پشت
تیکردن و وازه یانه .

* بینینی پشتی دوژمن دلتیا بوونه
له شه پی.

* بینینی پشتی پیر پشت لیکردنی
دنیا و ناوابوونیه تی.

* بینینی پشتی لاو گه نچ دواکه وتنی
یست و خوازه .

* بینینی نیوهی پشتی ژن به لگه یه
له سه رداواخوازی کاریکی قورس و گران
که بۆی به جیتایه ت.

* ژان و نیّشی پشت به لگيه له سهر

1-800-877-8777

* پشت پیاویکه رووی تیده کات
له کارویاره کانیداو خاوهن شکومه ندی و
مال و سامانه، نه وهشی رووده دات تیدا
له نیش و نازار که م و کوپی په ناو
پشتگیری مروؤ و گه وره یه تی و پشتی
بیده ستی.

*نگہ ربینی پشتی نازیدہ دات
سہ روکہ کی کہ پیشتی پیدہ بہ ست
زندانیدہ کری۔

* ٺڳر بيني به سهر پشتيه وه باريڪي
 قورس هه ٿڊه گري ٿاينڪي مه زن يا خود
 دراوسڻيه ڪي خرابه .

* نه گهر بيني پشتي شكا هيزي
تياده چي وگوره سهر داري ده مري.

***باری قورس له سه ر پشت غه مو
به ژاره يه ياخود گونا هو تاوانه .**

* نه گهر بينی کالواشتومه ک له سهر
پشتیوو قه رزه دهر ده که وی بوی.

* نه گار بينی دارو ته خټه ه لږده گرځي
غيبه ت و فیتنه یی ده کات و درو
ده گوږ ټټه وه .

*نه‌گه‌ر بينی پشتی شکاو نه‌خوش‌بورو
ده‌مری یاخود به‌لگه‌یه له‌سه‌ر هه‌زاری و
که‌مه‌ستی.

*هه‌روه‌ها ده‌لێن: باری قورس به‌سه‌ر
په‌شته‌وه‌ زۆری مال و منداڵ و كه‌می
مال و سامانه‌.

* نه گه ركه سيكي پشتكومي بيني
به لگه يه له سر زياد بوني مال يان
ته مندرړي ، ده گونجيت به لگه بيت
له سر زوري مال و مندل و وه چه .

(ئىيىن سىرىن) دەل ئيت: ئەگەر بىنى
پىشتى بەھىزى پتەوہ ئەقل و ژىرى
پىدە درى، ھەروہا دەل ئين: كورپىكى
بەھىزى پىدە بەخىرى.

* هـروهـا دهـلـيـن: پـشـت پـياوړـي
بهـهـيـزه و پـشـتي پـيـده بهـسـترۍ، بهـرزي
بالا بهـنهـنـدازه يـهـکـي باش بهـلـگـه يـه لهـسـر
نـزـيکـي چـاره نووس و بهـسـر چـوونـي
ژيان، هـروهـا کورتيـشي بهـلـگـه يـه
لهـسـر ته مهـنـکورتي و که موکوپي
يله ويايه و شان و شه وکت.

(نابلسی) ده لیت: ده گونجیت پشت
به لگه بیت له سر پشت و توندی
هه موشتیک یا تواناداری له سر
هاوسهرداری کچ بۆ ره به ن و بۆ
هاوسهرداریش کوره.

* نەگەر لە پەشتی داریکی تۆکمە و پتەو
دەرھات بەھێز دەبێت، نەگەر

پشیلە: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
خزمه تکاره مروؤ ده پاریزی، نه گهر
شتیکی برد زهره ری پیده گات یان
به خانه واده و مندالی دز تاقیده کریته وه
یا خود به مامه له کاریک که مال و سامانی
ده گری.

* پشیلە نه گهر دامرکابوو سالیکه تیدا
خوشی ده بینو و پشوده دات، نه گهر
زور دپنده بوو زهره رو خراپه ی لیوه
پیده گات.

* نه گهر پشیلە یه کی فروشت مال و
سامان خه رجده کات.

* هه روه ها ده لیت: پشیلە به لگه یه
له سه ر ژنیکی قولبر. چرپنوک و
رووشاندنی پشیلە و گازگرتنی ناپاکی
خزمه تکاره .

* هه روه ها ده لیت: گازی پشیلە
نه خوشکوتنی سالیکی ته واهو
بریندارکردنیشی هه ربه و شیوه یه یه .

(ئین سیرین) ده لیت: جیاوازی هه یه
سه به بارت به لیکدانسه وه ی و
هه ندیکه لیت: خزمه تکاریکی پاسه وانه .

* هه ندیکی دی ده لیت: دزی مالییه .

* هه ندیکی دی ده لیت: مینه که ی
ژنیکی قاوقیزکاری قولبره .

نه خوشبوو بینو پشتی بوه به ناسن
له نه خوشیه که ی چاکده بیته وه .

پشقل: (نابلسی) ده لیت: نه گهر
له خه ودا بینو پشقلی مه ر ده مالی یان
خواه نیه تی مال و دارایی
ده سته که ویت.

پشکوی ناگر: (نابلسی) ده لیت: پشکو
له خه ودا رزق و رزنی خیرایه و داوایه که
کو تایی دیت و رزقیکه به بی ماندوبوون
ده سته گهر ده بیت.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر پاره ی
ژمیردراو له کازا یان له ناسن یا خود
بژوبیه ک پیوستی پی هه بیت.

* ده گونجیت بینو پشکو به لگه بیت
له سه ر به دوا داچوونی زانیاری و
پرسیارکردن له باره یه وه .

پشوو: (نابلسی) ده لیت: پشو
له خه ودا دوی ماندوبوون به لگه یه
له سه ر:

+ ده وله مه ندی دوی هه ژاری.

+ هاوسه ری چاک و باش دوی ناخوشی و
بۆله بۆل.

* نه گهر خه و بینه ر نه خوشبوو
چاره نووسی نزیکبوه ته وه و له غه م و
به ژاره ی دنیا قوتاربوه .

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر غه م و
به ژاره و بۆله .

(نابلسی) ده لیت: بینینی پشیلە یە ک
بفرۆشری مال و سامان خەر جکردنە ،
ئەگەر بیننی گوشتی پشیلە دەخوات
فتری جادووگەری دەبیّت .

* ئەگەر بیننی بوە بە پشیلە بژیوی و
رنق و رۆزی لەخۆداگرتن و سیخوپی
پەیدادەکات ، یان لەشتیک هیچ
خێریکی تیدا نییە .

* ئەگەر بیننی پشیلە یە ک چووە نیو
مالیک دزیک روودەکاتە ئەو مالە ،
ئەگەر پشیلە کە بەشتیک رۆیی کتوپر
هەلدیّت و رادەکات .

* ئەگەر بیننی پشیلە یە ک سەربری
یاخود کوشتی و پیکای زەفەر بەدزیک
دەهیت .

* ئەگەر بیننی گوشتی پشیلە یان
چەورییەکی دەخوات مال و سامان
بەدەستدەهیتت یان ئەوێ دەیدزیت .

* ئەگەر کێشمەکیشی لەگەڵ
پشیلە یە کداکردو پشیلە کە میاواندی یان
گازی لێگرت نەخۆشییەکی درێژخایەن
دەگرێت پاشان چاکدەبیّتەو و غەم و
پەژارە یەکی توند رووی تێدەکات ،
پاشان خوداوەند دەرووی لێدەکاتەو ،
ئەگەر پشیلە کە سەرکەوت
چاکدەبیّتەو لەنەخۆشیەکی یاخود
لەغەم و پەژارە ی .

هەروەها (ئەبن سیرین) دەلی:
نەخۆشییە ، ئەگەر پشیلە ی کتوییوو
خراپترە ، ئەگەر دەلەپشیلە بێدەنگبوو
ئەو سالەپشوو خۆشی ئەوی تێدایە ،
ئەگەر کتوی زیانبەخشبوو سالتیکی
ناخۆش و پڕ نەهامەتیەو تیدا تووشی
ماندووون دەبیّت .

* دەگێرنەو و ژنیک دیت بۆلای (ئەبن
سیرین) و دەلیت: پشیلە یە کەم بیننی
سەریکرد بەنیوکۆشی میژدەکەمداو
شتیکی تیدا دەرھیتا و خواردی ، ئەویش
وتی: ئەگەر خەو کەت بەو شێو یە بیّت
ئەمشەو دزیک زنجی دەچیتە نیو
فرۆشگای میژدەکەتەو و سێسەدو
شانزە درەم دەدزی ، پاشان
رووداوەکە بەوچەشنەبوو لەپالێندا
حەمامچیەکی زنجیش هەبوو گرتیان
داوای پارەکەیان لێکردو گەرانیدیەو ،
ئنجە بە (ئەبن سیرین) یان گوت: چۆن
زانیت؟ یان بەچ شێو یە ک پەیت
پێبرد؟ گوت: پشیلە دزەو ورگو
سکیش گەنجینە یەو خواردنی پشیلە
دزییە ، سەبارەت بەو برەپارە یەش
لەبژاردنی دەستەواژەکان دەرھیتراوە
(سین) شەشەو (نون) پەنجاو (واو)
شەشەو (را) دووسەو ئەمەش سەرچەم
پیتەکانی وتە ی (سنور - پشیلە یە) .

*نه گهر بینى نایه ویت به رزبیته وه
خۆش حالى و به رزى و شادی
به ده سته هیئى.

(نابلسى) ده لیت: به رزبونه وه
پله دارى له خه ودا به لگه یه له سه
دابه زینى پله وپایه، هه ندیک له زانایان
ده لیت: ئاره زوى خۆ به رزکردنى به سه
خه لکیدا هه بوو نوشوستى و شکسته
بوى.

پلیکانه (قالدرمه): (ئین سیرین)
ده لیت: قالدرمه و پلیکانه به لگه یه
له سه پله وپایه به رزى و روکردنه دنیاو
قیامهت.

*هه روه ها به لگه یه له سه پرکردنه وه
پێگه یشتن ﴿سَنَسْأَلُهُمْ مِنْ خَبَرِ
لَا يَعْلَمُونَ﴾ (الأعراف: ۱۸۲).

*ده گونجیت به لگه بیت له سه
قوناغه کانی سه فهرو شویتى
سه فه رکاران که لاده ده ن تیدا قوناغ
به قوناغ.

*ده گونجیت به لگه بیت له سه روژانى
ته مه ن که ده گات به مه به ستى.

*نه گهر به پلیکانه و قالدرمه یه کی
نادیارد سهریکه ویت ته ماشای حال و
باریده کریت، نه گهر گه یشت به کوتایى و
نه خۆشبوو ده مریت.

*نه گهر پشيله که سه رکه و توبوو
نه خۆشى و غه م و په ژاره که ئیجگار
سه خت و قورسده بى.

*پشيله له خه ودا به لگه یه له سه رکتیب
به پیتی نایه تی: ﴿وَقَالُوا رَبَّنَا عَجَلْنَا
لَنَا قُتُنًا﴾ (ص: ۱۶).

*ده گونجیت پشيله به لگه بیت له سه:
+ژن و مال و مندال.
+کیشه و ئازاوه.

+دزی و زینا.
+بیوه فایى و گوتیه له خستن.
+چاوداگرتن و قاوو قیزکردن.

پ

پله وپایه: (نابلسى) ده لیت:
بۆکه سانى مالدار به لگه یه له سه رژنو
بژۆوى و کردارى چاک خوداوه ند
به رزیده کاته وه.

پله وپایه ی به رز: (ئین سیرین)
ده لیت: نه گهر بینى ده یه ویت
به رزبیته وه به سه رگه لو نه ته وه یه کداو
به رزبوه وه خۆى به گه وره داده نى،
پاشان ملکه چه ده بیت به پیتی نایه تی:
﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَدْخُلِ الْبَيْتَ
الَّذِينَ هُمْ يَدْعُونَ وَلَا يَدْخُلِ الْبَيْتَ
الَّذِينَ هُمْ يَدْعُونَ وَلَا يَدْخُلِ الْبَيْتَ
الَّذِينَ هُمْ يَدْعُونَ﴾ (القصص: ۸۳).

كەۋتە چالئىك يان بىرىكى شاراۋەۋە
داپۇشراۋ يان كەۋتە بەردەستى
شىرىك و فپاندى يا كەشتىيەكى
لەنگەرگرتوۋ بردى بۇ نىۋ كاروانىك
بەسەريەۋە كەژاۋەھەبوۋ ئنجا بردى
پلىكەۋ قۇناغانە رۇژانى تەمەنيەتى،
سەرچەم ئەۋەشى دادەبەزىتەسەرى
مەرگە، كاتى چارەنوس و ئەجەلى
كۆتايى دىت و رۇژانى تەۋاۋ دەبىت.

* ئەگەر لەكاتى بىدارىدا لەشساغ و
تەندروستچاكبوۋ خۇشى ستمەكارىكى
ياخىبوۋ يان بىياۋەپىكبوۋ تەماشى
دەكرىت كەدېتە خوارەۋە بۇى، ئەگەر
بەلگەبىت لەسەر چاكى ۋەك مزگەۋت و
فەپوپىت و باخچەۋ خۇشۇردن
تەۋبەدەكات و موسولمان دەبىت، يان
ئەۋەى لەسەريەتى دادەبەزىت و ۋازى
لەدەھىنىت و لىتى دادەبىت، ئەگەر
دابەزىنى بۇ ۋاژوۋ پىچەۋانەى ئەۋبوۋ
بەلگەيەلەسەر:

+كارەگەرەۋە مەزنەكان.

+ئاگرى مەزن و ترسىنەر.

+شىرو مارو رەۋگەى تياچوۋن.

* نوپكردەۋەى قالدەرمەۋ پلىكانە

بەلگەيە لەسەر خراپى ئەۋ چاكەيەى
بەلگەيە لەسەرى، ئەگەر لەخشت

* ئەگەر لەسەروۋى پلىكانە دا گەشت
بەژوۋرىك رووحىدەكات بەبەھەشت،
ئەگەر رىگەى لىگىرا دۋاى مردن رىگرى
لەدەكرىت، ئەگەر لەشساغبوۋ لەسەر
سەفەربوۋ دەكات بەۋ رزق و رۇزىيەى
سەفەرەكەى لەپىناۋا بۇ ئەنجام
دەدات، ئەگەر سەفەرەكەى بۇ مال و
سامان نەبوۋ بەلگەيە لەسەر خىر.

* موسافىرىك دابەزى لەسەر پلىكانە
لەسەفەرەكەى دەگەرپىتەۋە، ئەگەر
سەركردەيەكى باسكراۋبوۋ
لەپلەۋپايەكەى دادەبەزىنرىۋ لەكار
دور دەخرىتەۋە، ئەگەر سۋارى
ئوتومبىل يان ھەر ھۆكارىكى
گواستەۋە بوبوۋ دادەبەزىۋ بەپى
دەرۋات، ئەگەر ھاۋسەرىكى نەخۇشى
ھەبوۋ تىادەچىت و دەمرىت.

* ئەگەر خۇى نەخۇشبوۋ
تەماشادەكرىت، ئەگەر لەشۋىننىكى
ناسراۋ دابەزى ياخود لاي
خانەۋادەكەى ياخود لاي كاۋچۋيەكى
زۆر يا لاي شتىك بەلگەبىت لەسەر
مال و دارايى دنيا لەنەخۇشى و ناساغى
چاكەبىتەۋە، ئەگەر دابەزىنى بۇ
شۋىننىكى نادىاربوۋ ياخود بۇ
شۋىننىكبوۋ نەيدەزانى ياخود بۇ لاي
گەلىكى مردوۋ بوۋ ناسىنى ياخود

روپاماییه ، نه گهر له نالتون
دروستکرايوو دهوله تدارييه و خيړي
ده سنگير ده بيت ، نه گهر له زيو بوو
خزمه تکاری به نه ندازه ی هر
پليکانه يه ک ده سنگير ده بيت ، نه گهر
له زهر د دروستکرايوو خوشيه کانی
دنيای له گه لدا ده سته ده ویت.

* نه گهر سه ريکه ویت به سه ر
پليکانه يه کدا تيگه يشتنو زيره کی
ده سنگير ده بيت و به رزده بيتوه .

* سه باره ت به پليکانه کانیش و تراوه :
پياوکی خواناسی ناینه پره ره ، نه گهر
بینی لی نزیده بیتوه پله و پایه و
خواناسی به پتی ثایه تی: ﴿ يَرْفَعُ اللَّهُ
الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ
دَرَجَاتٍ ﴾ (المجادلة: ۱۱) هه موو
پله و پایه يه ک بق فرمانپه وا ده سته لاتی
سالیکه .

(نابلسی) ده لیت: ده رکه وتن
له پليکانه وه کاری مه تر سیداره
نه نجامیده دات، گرانی و قورسیشی
ناسانکردنیه تی به نه ندازه ی
ده رکه وتنی، پليکانه ی دروستکراو
به لگه يه له سه ر ناسانکردنی
کاروباره کان.

* نه گهر پليکانه کان بوو به دار
ده گونجیت به لگه بیت له سه ر

دروستکرايوو چا کده بیت ، نه گهر
له خشتی سوور دروستکرايوو خراپه .

* هه ندیکه لاین: پليکانه و قالدومه کاری
چا که يه يه که میان نویژه و دووه میان
رؤژه و ستيه زه کات و چواره م خيړه و
پینجه م حاج و شه شه م تیکوشان و
حه و ته م قورنانه . هه موو پليکانه يه ک
کرداری خيړو چا که يه به پتی
فه رموده ی پیغه مبه ر ﴿﴾ : " بخویننه و
پله پله به رزبیره وه ، به رزبونوه و تیدا
نه گهر له قورپان خشت دروستکرايوو
چاکی ناین و نیسلامه و هیچ خيړکی
تیدا نییه نه گهر له خشتی سوور
دروستکرايوو ."

* نه گهر بیني به سه ر ژوړیکه وه يه و
پليکانه نییه به سه ریا سه ريکه ویت
ته و او بونی ناینه که يه تی و
به رزبونوه ی پله و پایه تی له لای
خودا وه ند به پتی ثایه تی: ﴿ تَرْفَعُ
دَرَجَاتٍ مَنْ نَشَاءُ ﴾ (الأنعام: ۸۳).

* پليکانه ی دروستکراو له قورپ بق
فرمانپه واو ده سته لاتدار پله و پایه و
شکو مه ندی و مه زنییه له ناینده ، بق
بازرگان بازرگان ییه له گهل
ناینه پره ری، نه گهر له به رد
دروستکرايوو به رزییه له گهل دلپه قییدا،
نه گهر له دار دوستکرايوو دوو پووی و

* پیاوئیک به (ئیین سیرین) ی وت:
له خه ودا بینیم به سهر
پلیکانه یه که وه بووم ، نه ویش وتی: تو
پیاوئیکی گوی له خه لکی ده گری.

* پلیکانه ی سهرزه وی نه خوشییه و
هه لواسینی له ش ساغییه .

(نابلسی) ده لئیت: بینینی پلیکانه ی
دارین له خه ودا ماندوبوون و هیلاییه
به هوی سهره وه، ده گونجیت پلیکانه
به لگه بیت له سهر سه لامه تی
له کاروباردا، ده گونجیت سهرکه وتن
به پلیکانه ی داریندا فرهانی چاکه بیت
بو یه کیک پابه ندی نه بیت، یاخود
ریگری بیت له خراپه بوئه وه ی ریگری
نه کات وازنه مینیت.

* نه گهر پلیکانه دارینه که بوو به بینا
ده گونجیت به لگه بیت له سهر
جیگیربوون له سهر کاروباره کانو
شاردن و په نهانیکردنی نه وه ی مروژ
ده بیت بیشاریتته وه .

* پلیکانه ده سه لانداره بو یه کیک
به دیبکات .

* نه وه ی پلیکانه یه کی ته پبو بینیی
نه خوشده که وی.

* پلیکانه پارێزگارییه بو یه کیک غه م
به ژاره ی هه بیت.

جیگیربوون له سهر کاروباره کانو
شاردنه وه ی نه وه ی ئومیده وه
بیشاریتته وه .

* به رزبوونه وه به پلیکانه کاندا
پله وپایه یه که به قوناغبه ندی به دهستی
ده مینیت هیواش هیواش .

* پله وپایه کانیش پله وپایه و شوینی
به هه شته، نه وه ی به پله یه کدا
سهرکه ویت به نه ندازه ی نه و پلیکانه یه
ده ژی. پینج پلیکانه ش ههر پینج
نوژنه که یه ، نه وه ی رووده دات تیدا
که م کورپیه له نوژنه کاندا.

پلیکانه ی سهرکه وتن: (ئیین سیرین)
ده لئیت: پلیکانه ی دارین پیاوئیکی
پله به رزی دووپه وه سهرکه وتن پیایدا
بیناسازییه به پپی نایه تی: ﴿اَوْ سَلْمًا
فِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيْكُمْ بَآيَاتٌ﴾ (الانعام).

* هه روه ها ده لئین: سهرکه وتن
په ناگرتنی تیدا به کومه لیک که وا
دووپوویان له خوگرته .

* هه روه ها ده لئین: به لگه ی سهره وه،
نه گهر پیایدا سهرکه وتن هه تا گوئیستی
مروفتیک ببیت ده سه لاتیك
به ده سه لته مینیت به پپی نایه تی: ﴿اَمْ

لَكُمْ سَلْمٌ يَسْتَمْعُوْنَ فِيْهِ فَلْيَاذِ
مُسْتَمْعُوْكُمْ بِسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ﴾
(الطور: ۲۸).

*ته‌گەر بینی له‌خه‌ودا خۆی بانگده‌کات
یاخود بانگی ده‌که‌ن سوودو قازانجی
ده‌ستگیر ده‌بیت یاخود غه‌رامه‌ده‌گرئ.

پل

*پلنگ: (ئین سیرین) ده‌لئت: پلنگ
وه‌ك شیر وایه‌و پیاویکی خراپه‌کاری
نه‌ینیداره به‌هۆی زالبوونی ده‌روونی
ناپاکی.

*هه‌له‌پلنگ وه‌ك ده‌له‌شیرویه.

*هاتنی پلنگ هاتنی پیاویکی
خراپه‌کاره ، خواردنی گوشته‌کشی
گوتراوه پله‌وپایه‌و سه‌رۆکایه‌تییه.

(نابلسی) ده‌لئت: له‌خه‌ودا
ده‌سته‌لاتداریکی سته‌مکاره‌یان
دوژمنیکی توندوتیژه نه‌وه‌ی بیکوژیت
دوژمنی کوشته‌وه، نه‌گەر سواری
پشتیبوو ده‌سته‌لاتیکی مه‌زنی
به‌ده‌سته‌تیناه.

*ته‌گەر بینی پلنگ سواریبوه زه‌ره‌ری
له‌لایه‌ن ده‌سته‌لاتداره‌وه پیده‌کات.

*ته‌گەر ده‌له‌ پلنگیکی ماره‌بری
زالدیه‌بیت به‌سه‌ر ژنیکی خراپه‌کاردا
له‌نه‌ته‌وه و کومه‌لئیکی سته‌مکاره.

*ته‌گەر پلنگیکی بینی سوودو قازانجی
له‌پیاویکی خراپه‌کاره‌وه
ده‌ستگیرده‌بیت.

*هه‌روه‌ها به‌لگه‌یه له‌سه‌ر سه‌فه‌رو
پیاویکی پله‌وپایه به‌رزه.

*ته‌گەر بینی به‌سه‌ر پلیکانه‌یه‌کی نویدا
سه‌رکه‌وت خێرو پله‌وپایه‌ی به‌رز
له‌ئاین و دنیا‌دا به‌ده‌سته‌هینی.

*ته‌گەر بینی هه‌لژنا به‌پلیکانه‌یه‌کی
دیرین و کوندا خێرو به‌رزی و سوود
له‌بازرگانی وه‌رده‌گرئ.

*ته‌گەر کێشمه‌کێشی له‌گه‌ل
یه‌کێکدا کرد لئی قوتار ده‌بیت.

*ته‌گەر بینی له‌پلیکانه‌یه‌کی نوپوه
که‌وته‌خواره‌وه فیتنه‌و ناشوبی
توشده‌بئ له‌ئاینه‌که‌یدا ده‌گه‌رپته‌وه
له‌وه‌ی له‌سه‌ریبوه.

*ته‌گەر بینی له‌پلیکانه‌یه‌کی دیرین و
کونه‌وه دپته‌خواره‌وه له‌بازرگانه‌که‌یدا
زیانده‌کات و سوودی ده‌ستگیر نابیت،
نه‌گەر پلیکانه‌که‌شکاوه‌ویش
له‌سه‌ریبوه نه‌یارو دژه‌ک‌ه‌ی
له‌به‌رده‌ستی قوتار ده‌بئ.

*ته‌گەر بینی پلیکانه‌ داده‌نی و لپوه‌ی
داده‌به‌زئ بۆ شوینیکی ناسراو قوتار
ده‌بئ له‌وه‌ی له‌سه‌ریه‌تی له‌ترسو بیم و
له‌خۆبایبوون و تیاچوون.

*پلیکانه‌ی مامه‌له: (نابلسی) ده‌لئت:
له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر نوێکردنه‌وه‌ی
رزقیکی دیاریکراو.

* نه گەر بينى هموى سووتا
كه بيانوى مال ده مريت ، نه گەر
بليسه لى لى بوه وه سووتا
مه له يه كده كات يا خود قاچى
مه لده خلى سكى .

* نه گەر پليته چراى بينى كوژايه وه
نه خو شيك له شوينه دا ده مري يان
مه والى كه سىكى ناديار ده بىستيت
به مرگ يا تياچوونى .

پ ۹۹

پوورا خوشكى باوك يا دايك) :
(نابلسى) ده لىت : له خه ودا
دارخورماكه يه تى ، نه گەر دارخورماى
نه بوو يه كيك له خزمه نزىكه كانيه تى يان
باوكى .

* ده گونجيت پوورى نازو نيعمهت يا
ميزه رو كلاوه كه ي بيت .

پووله كه ي ماسى : (نئين سىرين)

ده لىت : ژنيكه نه ينى خه لىكى

ده پاريزى .

پ ۱۰۰

پوړا كه ناچه) : (نابلسى) ده لىت : ژنيكه
زوو ئالوده نابيت و رانايت به لام
جوان و قه شه نگو و هاوه لايه تيكردنى
هاوسه گريريه له گه لى .

* گوشتى پوړ جل و بهرگو و پوشاكه .

* نه گەر پلنگيك گازى ليگرت زيانى
پيده كات به نه ندازه ي گازليگرتنى .

* پلنگ به لگه يه له سر پياوون
به موى گوراني ده نكيه وه فروفيلاويه .

* به لگه يه له سر نه خوشى و چاوتشه .

* شيرى پلنگ دوزمنايه تيه بوئه وه ي
ده يخواته وه و سر مه لده دات .

* نه گەر بينى كوشتار به رپاده كات
له گه لى پياويك به وچه شه كوشتارى
له گه لى به رپاده كات .

* نه گەر پلنگى بينى له خه ودا داوى
ليخوشبوونده كات له په روه ردگارى .

* مه روه ها پلنگ به لگه يه له سر
نه وانه ي خه لى لىيان ده ترسى و ترسو
بىمىكى توندوتيز .

* مه روه ها به لگه يه له سر خه لىكى
هونه رهنده چونكه ده نكي ده گورپى .

(نئين سىرين) ده لىت : پياوى قولبرى
گيل و كه وده نه ، ده گونجيت به لگه بيت
له سر راوچى و ده سترژيكار .

* به لگه يه له سر پياويكى رارا
هاوه لايه تى و دوزمنايه تى به در ناخات .

(نابلسى) ده لىت : بينينى له خه ودا
به لگه يه له سر مه زنى و شكومه ندى
له گه لى توپه بوون و جه نگو و مه را .

پليته ي چرا : (نابلسى) ده لىت :
له خه ودا كه بيانوى مال و خزمه تى
خه لكيد كات .

دەر وە ناڤۆلا دەبیت، ئەگەر لە قاچیدا
بە دیکرا سووکترە چونکە تاوانبار
دەکریت بە گومانیک هەول دەدات تێیدا.

(نابلسی) دەلێت: پۆشاکێ ژن
نیشانە یە لە سەر مێردە کە ی. هەر وەها
دەلێت: لە خەودا حال وباری خەوینەرە.

* ئەگەر بینی مێزەرێکی بەستووە
بە قاچی یان بە سەر یە وە بە لاو
نەهامەتی رووی تێدەکات.

* جلوبەرگی ژنان: بۆ پیاوی رەبەن
ژنە بە پێی جل و بەرگە کە وە ی پیاویش
بۆ ژن هەر بە وەچە شەنە یە.

* جلوبەرگی پادشاو وەزیر و میر:
شکۆمەندی و بەرزییە.

* جلوبەرگی سەرباز: جەنگ وە ی
زانایانیش کردارە.

* جلوبەرگی سۆفیه کان:
خواناسی و دنیا وە یستییه.

* جلوبەرگی بازار یی: ماندو بوون
یان بیکارییه.

* جلوبەرگی سپی: هەبەت و
شکۆمەندی و شانازییه.

* جلوبەرگی ئاوریشم: پلە و پایە
بەرزییە، ئەگەر بە مردووە وە بینرا
ئاوریشمی بە هەشتە.

* ئەگەر بینی پۆرێکی نێرینە دەگریت
مندالێکی نێرینە ی پیرۆزی دەبیت و
وە چە ی بۆ دەخاتە وە و چاوی پێی
گەش دەبیت، ئە وە شە ی کە ناچە ی
مێینە بگریت ژنێکی جوان و شوخ و
شەنگ بە دەست دەهێنیت بە لام هاوتای
نییه.

* ئەگەر ژنێکی دووگیان بینی کچی
دەبیت و کاروبارە کانیان مەیسەر نابیت.

* ئەگەر بینی کە ناچە یە ک سەردە برپیت
قسە و وتە یە ک فێری ژنیک دەکات.

* کۆمە لە کە ناچە یە ک ژمارە یە ک ژنی
نۆرە.

پۆست (پە یامبەر): بینینی لە خەودا
بە لگە یە لە سەر جموجوول و سەفەر.

* دەگونجیت بە لگە بیت لە سەر گوناو
تاوان و روو بە مەرگ و دنیا بە جێهێشتن و
گرتنە بەری هۆکارە کانی مردن.

پۆستە بەر (پۆستە چی): (ئێبن سیرین)
دەلێت: پۆستە بەر پیاوی کە ناپاکێ
لە گەل کە سانیک دەکات پششتیان
پێبەستووە.

پۆشاک: (ئێبن سیرین) دەلێت: پۆشاک
ژنێکی ئازادە، چونکە ژنان
بیرخەر وە ی پۆشاکن، ئەگەر بینی
ژنێک پۆشاکێکی سووری شە و قدارێ
هە یە بە گومان و دوو دلی تاوانبار
دەکریت، ئەگەر لە ماله کە ی چووە

* جلوبه رگی جواکساری:

مال و سامانی مه لگراوه یان شتومه ک
یاخود ژنی داوینپاکی شوخ و شهنگه.

* جلوبه رگی جهنگ: غم و په ژاره یه

یاخود خهفت و دهمه دهمه یه له نیتوان
زانایاندا.

پولیس؛ (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
فریشته ی مه رگه و گوتراویشه: غم و
په ژاره و به لاو نه هامه تیه.

* پولیس نه گه رهاوده مه کانی له گه ل
خوی هیئا ترس و بیم و غم و په ژاره و
سزاو مه ترسیه و ده سته لاتنداریکی
خراپه کارو گیاننداریکی درنده ی
که لبه داره.

* نه گه ر فرمانپه و پولیسی بینی
کومه لیک به ندده کات له نیتوان خوی و
ژیرده سته کانیدا ئاژاوه و شه پ
ده که ویته وه.

پ ۵

په پووله: (ئیبین سیرین) ده لیت:
مروفتیکی لاوازی خاوه و ته ی مه زن و
به نرخه.

(نابلسی) ده لیت: بینینی له خه ودا
به لگه یه له سه ر نه زانین و نه بوونی
ئه زمون له خزمه تگوزاری فرمانپه و او
که وره پیاواندا.

* جلوبه رگی روو پووشکراو به زیر:

سه رکه و تنی دوزمنانه.

* جلوبه رگی رهش: شکومه ندی و

به رزیه.

* جلوبه رگی سهوز: گه راهیدانه

چونکه جلوبه رگی به مه شتییه کانه
خداوه ند ده فره موی: ﴿عَالِیْلَکُمْ یٰیٰاِبَ﴾
مِنْ سَنَدُوسِ خَضِرٍ ﴿الانسان: ۲۱﴾.

* جلوبه رگی لوکه و سو فیه کان:

پاکیتییه مه گه ر زیریت و گونجاو و شیاو
نه بیت به وهی له به ریده کات ئه و جا
مه ژاری و ملکه چیه.

* جلوبه رگی روو پووشکراو:

نوسراویکی به پیزه له گه ل خوشحالی و
شادیدا.

* جلوبه رگی دریزو شوړ: بۆ

یه کیک له به ریده کان سه ریچیه ،
جلوبه رگی کورتیش پاکیه بۆیه کیک
شیاو بیت له گه لی و پاکیتییه ، خداوه ند
ده فره موی: ﴿یٰاِبٰلَکَ فَطٰرُ﴾
(المذثر: ۴).

* جلوبه رگی کوفی: که فاره ته.

* پوشینی جبه: ته مە نیتیکی دریزه و

نه گه ر جبه که ش پان و به رینبوو
ده رووی خیره.

+ کردار نه نجامدان به پیتی زانیاری و
قورئان.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا ئاینه نه گهر
دهستی پیوه گرت دهستی به ئاینه وه
گرتوه به پیتی ئایه تی: ﴿يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ
فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا
انْفِصَامَ لَهَا﴾ (البقرة: ۲۵۶) پەت و
دوگمه به لگن له سەر هاوسه ری پیاو.

(نابلسی) ده لیت: پەت له خه ودا
په یمان و به ئینه، نه گهر په تیک
له ئاسمانه وه شوپیه وه قورئانی
پیروژه، ههروه ها مه زنی و
شکومه ندیه و به لگه یه له سەر
هه لئه تاندن و جادوو.

* پەت ئاینه، نه گهر بینی دهستی
به په تیکه وه گرتوه دهستی به ربیازی
خودا وه گرتوه، نه گهر ئه وه په ته
له ریشالبیت پیاویکی رهق و زیره.

* نه گهر له پیسته بوو پیاویکی
خوینرێژه.

* نه گهر له خورپیوو پیاویکی دیندارو
پابه نده به ئیسلامه وه.

* نه گهر بینی توند گوریسه که ی بادا
سه فهرده کات.

* نه گهر توند بایداو خستییه نه ستوی
هاوسه رگرییه، نه گهر لئوولیکرد

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سەر
خۆشه وستی و ده روون تیا بردن.

* ههروه ها بینینی به لگه یه له سەر
ناگره رست یان ترس و بیم به پیتی
ئایه تی: ﴿يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ
الْمُتَوَكِّئِ﴾ (القارعة: ۴).

* بۆکشتیاریو جوتیاران به لگه یه له سەر
بیکاری و ناپه حه تی و رازیوون له گهل
پیاو خراپان و ناوداری له گهل ژناندا
له سەر داوینپیسی.

* په پولهی ئاوریشم به لگه یه له سەر
ئه وانه ی خێروچا که ی خویان
به خشیوه وه شه پیا نگرته ته بهر، یاخود
به لگه یه له سەر مندالی ته مه نکورت یان
خاوه ن میراتی، ههروه ها ده گونجیت
به لگه بیت له سەر نزیکبوونه وه ی
ئه جهل و چاره نووس و به لگه یه له سەر
پیاووژنی به فیزو خۆبه زلزان ئه وانه ی
چاولیکه رییده که ن.

په تا: (ئین سیرین) ده لیت: نه گهر
دهستی به په تیکه وه گرت نه گهر
بیئاوه پیوو موسولمانده بی و نه گهر
کاتی به تاگاهات دهستی پیوه بوو
به موسولمانی ده مریت.

* ههروه ها به لگه یه له سەر:

+ هاوه لایه تیکردنی که سیتی زانا.

له لایه ن دهسته لآنداره وه له زیندانی و شه پوپیكدادان.

(نابلسی) ده لآیت: په تاو نه خوځشی دهرده ریوی له خه ودا به سه رچوونی پله و پایه یه.

* دهرده فیل خوځه ویستی دنیا یه له رویه کی تره وه.

په تی سهر به نه لقه: (نبین سیرین) ده لآیت: پیاوړکه په نای بؤ ده بری، نه گهر گوریسبوو پیاوړکی پته وه، نه گهر له ریشالبوو پیاوړکی باشه.

* نه گهر بینی په تی سهر به نه لقه یدا به پیاوړک په نا به پیاوړک ده گری.

په چه (رووپوش): (نبین سیرین) ده لآیت: په چه ی ژن میړده کوی و گوره و نابړو داپوشه ریه تی، فراوانیشی فراوانی حال و بارییه تی و روشنیشی ناین و شکومه ندییه تی.

* نه گهر بینی رووپوشیکردوه له نیو خه لکیدا نابړو و حه یای تیا ده چیت.

* بویونی که م و کوپی و نات و اووی له رووپوشدا به لاو نه هامه تییه روو له میړده دکات، نه گهر هاوسه ردارنه بوو روو له مال و سامانه که یده کات.

* نه گهر په چه که ی ره شو شپړوو به لگه یه له سه ر هیچ و پوچی میړده که ی و دامووی و هه ژاری.

له وشاره دا دهسته لات و فره مانړه وایی ده گریته ده ست.

* نه گهر په ته که له موو بوو یاخود له خوریوو دهسته لات و ناین داریی و باز رگانییه.

* نه گهر بینی ریشی ه لده کیځشی و باید ده دات و ده یکات به گوریس و په ت به رتیل و ه رده گریست له گه و اهیدانی ناحه ق.

* هه روه ها ده لآین: په ت هوکاریکه و نه گهر په ته که له نه ستویدابوو یاخود له سه ر شانی یان پشتی به لآین و په یمانیکه ده یخاته نه ستوی خوی ئه ویش به هاوسه رگری یان په یماننامه یه ک یا نه زرو دینداریی یاخود شه ریکایه تی و نه مانه ت.

* نه گهر په تیکی بادا یاخود نه ندازه گیریکرد یا پیچای له داریکه وه سه فز ده کات، هه موو بادان و تیوه نالانیکیش به وچه شنه یه.

* ده گونجیت بادان و لولو لکردن و تیوه ئالان به ستنی کاروبار و شه ریکایه تی و هاوسه رگری بیت.

نه گهر په تی که به داریکه وه ببینی به لگه یه له سه ر کاریکی خراپ و ناشیاو که له جادوه وه ده که ویته وه.

په تا (درم): (نابلسی) ده لآیت: له خه ودا نیښ و نازاره روو له خه لکیده کات

* دهگونجیت په راسو به لگه بیت له سر
خانه واده و خزمو که سوکاری جیاوا
له پله و پایسه و ته مه ندا به لام
له خۆشه ویستی و یارمه تیداچوون یه کن.

* په راسو به لگه یه له سر رکاری
داپوشر او نامرازو پیداویستی چین.

* هه روه ها به لگه یه له سر نه و سزاو
خۆشیه ی پیده گات.

* نه گه ر بینى په راسووه کانی له ژیر
پیسته که یوه به رزبوه ته وه ترسی
سزادانی هیه، نه گه رگه وره بوو له خه ودا
یاخود ره قبوو گوشت و پیسته که ی
به لگه یه له سر رزق و رۆزی و قه له وی و
چاکبونه وه له نه خۆشی.

* نه گه ر خوی به یی په راسووبینی
له خه ودا نه وه ی په راسو به لگه یه
له سر ی له خانه واده و مال و کوپ
له ده ستیده دات.

* دهگونجیت کاریک نه نجامبدات و
وابزانیت باشه به لام هه له بیت.

* دهگونجیت به لگه بیت له سر
چه مانه وه به هوی خۆبه زلزانین یان
نه خۆشییه وه.

* نه گه ر بینى په راسووه کانی ده خوات
ده بیت به ته وق له نه ستوی خانه واده و
خزمه کانی و شتومه ک و کالای مال که ی

* نه گه ر په چه که ی کون کوناویوو
به لگه یه له سر فیل و پلانی دوژمنانی
ژن و ناشیرینکردنی دیمه نی لای
میرده که ی.

(نابلسی) ده لیت: که م و کوپی په چه
به لاو نه هامه تییه رووده کاته میردی
ژنی هاوسه ردار، نه گه ر هاوسه ری
نه گرتبوو به لاو نه هامه تییه رووده کاته
مال و دارایی یاخود بژئویدهری مال یان
براو مامی.

* نه گه ر پیاویک بینى ده مامکیکی
به ستوه ده چیتته لای خزمه تکارکیکی.

* نه گه ر ژنیک بینى په چه فریده دات
له نیو کوپکی ناپوره به ستووی
خه لکیدا حال و باریک دیت به سه ریو
نابرووی ده چیت، نه گه ر بینى
په چه که ی فریډا له میرده که ی
جیا ده بیتته وه، نه گه ر گه پایسه وه بوی
ده گه ر پته وه لای میرده که ی.

* په چه ناینی مروه.

(نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سر
خزمه تکار یاخود دهگونجیت به لگه بیت
له سر (حج و) (نحران).

په راسو: (نابلسی) ده لیت: په راسو
له خه ودا نه هه رووداوکی تیدا
رووبدات ده گه ر پته وه بۆ نه و.

*نه گەر بینى پەرداخ دەخوات
دەكە ویتە ناپەحەتییەكى تونده وه.

*نه گەر بینى پەرداخەكەى شكا
بەلگەیه لەسەر مردنى.

(ئەین سیرین) دەلتیت: پەرداخ بەلگەیه
لەسەر ژنان، ئەگەر بینى ئاوى
لەپەرداخێك خواردە وه یان لەجامێكى
باغەدا یاخود لەشوشەبوو خەونەكەى
بەلگەیه لەسەر خولقانى منداڵێك
لەرەحمى دایکید.

*نه گەر بینى پەرداخەكە شكاو ئاوى
تێیدامایە وه ژنەكە دەمرى و منداڵەكە
دەمیتیتە وه.

(نابلسى) دەلتیت: ئەگەر بینى
پەرداخێكى پێدراو نەخۆشیشبوو
ئەوێ تێدابوو خواردیە وه لەبادەو
مەرگ و گوزاڵك یاخود ئارامیگرت
شەرابى مەرگ و دواى ژيانە.

پەردە (بەرپەست): (ئەین سیرین)
دەلتیت: زۆریەى راشەكارانى خەو كۆكن
لەسەر ئەوێ كەوا غەم و پەژارەیه،
ئەگەر لەبەردەرگای خۆى بینى غەم و
پەژارەیه لەلای ژنانە وه بۆیدروستدبى،
ئەگەر لەبەر دەرگى دوكان و
فرقشگاكەى بینى غەم و پەژارەیه
لەئاینەكەیدا دروستدەبى.

دەفرۆشێ لەگەرماو سەرمادا پێویستی
پێیەتى.

پەرداخ: (ئەین سیرین) دەلتیت: پەرداخ
مال و داراییە لەلایەن ژنە وه دیت.

*هەروەها دەلتین: پەرداخى ئالتوون و
زیوو باشترە بەهۆى مانەوێان،
پەرداخى شوشە كەزوو دەشكێ
بەلگەیه لەسەر دەرگەوتنى شتى نەیتى
بەهۆى تیشكەكەیه وه.

(نابلسى) دەلتیت: پەرداخى پێ بەلگەیه
لەسەر ژنى دووگیان، ئەگەر ئاوەكەى
رژا منداڵەكەى لەباردەچى.

*نه گەر پەرداخێكى بەدەستییه وه
بینى و لەدەستى كەوتەخوارە وه شكا
بەلام ئاوەكە بەدەستییه وه مایە وه
ژنەكەى منداڵێكى دەیت و خۆى
دەمرى و منداڵەكەى دەمیتیتە وه،
ئەگەر پەرداخەكە نەشكاو ئاوەكەى رژا
كوپەكە دەمرى و ژنەكە دەمیتى.

*پەرداخ كچەو بەلگەیه لەسەر رێچى و
رۆزى و ئاوخاردن تێیداو، و تراویشتە:
ژنە بۆسەرچى یان منداڵێكى
تازەپێگەیشتو.

*دەگونجیت پەرداخى شوشە
بەلگەیت لەسەر توندوتیژى دواى
شكانى.

بی گول هه مووی نه گهر به ده رگاوه یان
 ده روازه ی چوونه ژووو هاتنه ده ره وه
 بینرا غه م و په ژاره یه کی تونده بۆ
 خاوه نه که ی و لاوازی و بچوکییه ، به لام
 په رده ی بچوک غه م و په ژاره ی سووک و
 که مه .

* نه و په ردانه ی له ده روازه یه کی مه زن
 یان بازا پیک ی گه ورده دا هه لده واسرئ
 له لیکدانه وه دا غه م و په ژاره یه .

* په رده ی لول و بادراو له شوینی
 دیاریکراودا و له کاتی بیداریدا هیچ
 زیانیک ی نییه و هیچ سوو دیکیشی نییه
 هه تا نادیار نه بی له کاتی بیداریدا
 نه یناسئ .

* لیغه به لگه یه له سه ر:

+ دلنایایی و ماتبوون .

+ ژنیک مال و حالی بۆ به پتوه به ریت .

+ بزئوی و ژیان .

* کپینی په رده ش به تاک و کۆمه ل
 دارایی و شتومه کی بیتا زاره گهر
 له هاویندابوو ، نه گهر له زستاندابوو
 سوو دو قازانجی هه یه .

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه
 له سه ر شاردنه وه ی کاروبار ، ده گونجیت
 به لگه بیت له سه ر:

+ هاوپییه ک کاروباره کانی بشاریتته وه .

* په رده ی کۆن و شپ غه م و په ژاره یه که
 زوو ده په ویتته وه ، په رده ی نویش غه م و
 په ژاره یه کی درێژخایه نه و هی که رت و
 په رت بوش ئا بپووی هاوپییکه ی
 ده شکینئ .

* په رده ی ره ش غه م و په ژاره یه
 له لایه ن فه رمانپه واوه تووشی ده بیت ،
 په رده ی سپی و سه وزیش ده ره نجامی
 باشه ، سه رجه م نه م رافانه بۆ په رده ی
 نادیاره یاخود له شوپینکی نادیاردا یه .

* هه ندیکه لئین: په رده به هه موو
 شتوه کانی وه به ده رگاوه غه م و
 په ژاره و دلناییه .

* نه گهر که سیک ی یاساغ یان ترساو
 یاخود هه لها توو یانه وه ی خۆی
 شار دبووه ببینی پۆشاک و په رده یه کی
 به سه ره وه یه په رده و داپۆشهر دلناییه
 بۆی ، هه رکات په رده که گه وره تربی
 غه م و په ژاره ی قورسو گرانتر ده بی .

* نه و په ردانه ی به دیده کرین و
 هه لته واسراون له شوینی چوونه
 ژوووه یان هاتنه ده ره وه ئاسانتره
 له وی باسکراوه ، یاخود نه و په ردانه ی
 دپاون یان فریدراون خاوه نه که ی
 ده رووی لیده کریتته وه و له غه م و په ژاره
 دلنایاده بیت .

(کرمانی) ده لیت: هه موو په رده یه ک
 زۆروکه م ناسک و رووناک و گول گولی و

په ردمو کولله: (ئین سیرین) ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سه ر هاوسه ر، ده گونجیت به لگه بیت له سه ر ته م و مژ.

په رزینی باخ و بیستان: (نابلسی) ده لیت: نه گه ر له خه ودا چوه نیوی به روپوومی نه و باخه ش له جی خوی مایه وه به لگه یه له سه ر تیچکونی ناین و له کیسچوونی دنیاو ووزانی سه ر یازو هه لوه شانه وه ی ته ویه و پیشخستنی که سانی نه زان و پاشگه زبوونه وه له ناین یان هه لگه پانه وه له مه زه بیگ یان به رزیوونه وه ی خه لکی گشتی و دابه زینی خه لکی تاییه ت.

نه گه ر شوینی دارو دره ختبوو به دیواریکی توکمه و به هیز له په رزین و شوورایه کی قایم و پته و به هیزو پله دارتره بق خاوه نه که ی.

په رزینی باخ به لگه یه له سه ر ناین چونکه سه رجه م داره کانیت نه رکه کانی دیکه ی ناینه.

ده گونجیت په رزینی باخ به لگه بیت له سه ر قه لای پادشاو داره کانیت ته واکاری ده و له ته که یین.

نه گه ر باخ و بیستان به لگه بیت له سه ر خاوه نه که ی په رزینه که ی خان ه واده و که سه نه زیکه کانی پیشه که یه تی.

نه و ژن و هاوسه ر ه ی حال و باری مه ردم داده پوشی و ده پیاریزی له روانین بق ژنیکتر.

نه گه ر ماموستابوو به لگه یه له سه ر به رزیوونه وه ی ناست و پله ی نه وه ی به لگه یه له سه ر ی له هاوسه رو کوپو لانه.

مه روه ها ده لین: نه گه ر پیاویکی ره بن په رده ی بینی ژنیک ده هینی له گوناو و تاوان و هه ژاری ده پیاریزی، مه روه ها نه گه ر ژنیک بیهاوسه ر بینی به هه مان شیوازه.

نه و په رده یه ی به دالاندا هه لده واسری نه گه ر بینی خوی له دوايه وه شارده وه سه فهریکی دوور ده کات و ژورماندو ده بیت له و سه فهریدا.

په رده ی گه وره و پیداویستیه کانی به لگه یه له سه ر به هانه به هوی نیوانی خراب وه که ده رگاوان و پرسگه و هاوچه شنه کانی.

(نابلسی) ده لیت: نه گه ر له خه ودا بینی په رده یه کی سپی له سه ر چاویه تی غه م و په ژاره روی تیده کات و نارام ده گری بیه پی نایه تی چیرۆکی (یه عقوب) (سه لامی خوی لیبت) له سپیوونی چاویدا.

دهسته لاتداربوو له دوژمنانی به دورو
پاریژ راوده بی و خرابه له ژیرده سته کانی
دوورده خاتوه، نه گهر زانا بوو
به چشمنی زانیاری به کی پوښتید ه کات و
که سانی دی سوودی لیوهرده گرن،
نه گهر به نده یه کی خواناسبوو خه لگی
به دوعای نه و پاریژ راو ده بنو خوی
له فیتنه و ناشووب به دورو ده بیټ،
نه گهر ه ژار بوو سوود ده گه یه نی یاخود
هاوسه رده گری نه گهر ره به نیټ و نه و
هاوسه رهی له فیتنه و ناشوویی شهیتان
ده پاریژ.

* نه گهر په رژیټنکی نادیا ری بینی و
کون و درژیکی ټیگرده ه تا دز چوه
شاره وه یان دړنده نه و جا نیسلام و
زانیاری له وشوینه لاواز ده بیټ، یاخود
کونده بیټه بنه ماکانی ناین نه گهر
خه ونه کی به تهنیا بینی نه وه حال و
باره که به تهنیا رووده کاته ناینه کی
خویی یان مال و سامانی.

(نابلسی) ده لیټ: په رژیټنکی شار
له خه ودا: پیاوونی ټیگرده ن یاخود
دهسته لاتدارو سه روکی به هیزه
مال و سامانی ده پاریژن.

* ده گونجیت په رژیټنکی شار به لگه بیټ
له سه زانا یاخود خواناسی نه وشاره.

* نه گهر باخو بیستان به لگه بیټ له سه
دنیا په رژیټن کوپه کانیته به رزو نزم و
دلقراوانو به خشنده و رږدو چروکی
تیدایه.

* ده گونجیت په رژیټن به لگه بیټ له سه
ناینی خاوه نه کی له گه ل کرداری
پاریژهری له سزای دنیا و قیامه ت.

په رژیټنکی شار (ته ایمان): (ناین سیرین)
ده لیټ: په رژیټن و سنووری شار به لگه یه
له سه رده سته لات و فرمانپه وایی،
په رژیټنکی نادیا ریش به لگه یه له سه ر:

+ نیسلام و زانیاری و قورټان.

+ مال و داریایی.

+ دلنیا یی و خواناسی و دوعا.

+ هershټیک مروځ خوی له دوا یه وه
په نابدات له دوژمنان له نالو هاوسه رو
قه لغان و گه وده و باوک و هاوچه شنی
نه وه.

* نه گهر په رژیټنکی شاری به روخواوی
بینی فرمانپه واکه ی ده مریت یان
له کارده خری.

* نه گهر فرمانپه وای بینی به پیاده
ده پوښی سه فهدر ده کات بو نه وشوینه ی
له خه وه که دا سه فهدری بو کردوه.

* نه گهر په رژیټنکی بو خوی کی شا یان بو
ماله که ی یاخود بو شاره که ی ته ماشای
حال و باریده کری، نه گهر

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر شهر
که حق و ناحق له یه کجیا ده کاته وه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر خوشی و
شادی.

* نه گهر په رزین به لگه بیت له سهر
به رپرس و فره مانپه وای ولات
په نجهره و ده روزه کانی
شوینکه و ته کانیه تی.

* نه گهر په رزین به لگه بیت له سهر مال و
سامان په تهره و ده روزه کانی چه ک و
جبه خانه یه.

* نه گهر په رزین به لگه بیت له سهر
سهرک په نجره و ده روزه کان
پاسه وان و چاودیرانی شه وه.

* نه گهر بینی چوه نیو په رزینیکه وه
دلنیا یه له دوزمنان یا خود خو په نادانه
له وهی لئی ده ترسی.

په راو: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
شایه تیدانه یا خود کومه له پیشه وایه که
به هو یانه وه رینومایی وهرده گری،
خوداوه ند ده فهرموی: ﴿اَمْ لَمْ يُنَبَّأْ بِمَا
فِي صُحُفٍ مُّؤَسَّی (۳۶) وَاٰیٰرَٰهٖمَ
الَّذِی وَفَّی (۳۷)﴾ (النجم). هه روه ها
ده فهرموی: ﴿اِنَّ لَهٰذَا لَفِی الصُّحُفِ
الْاُولٰٓئِ (۱۸) صُحُفٍ اٰیٰرَٰهٖمَ
وَمُؤَسَّی (۱۹)﴾ (الاعلی).

* په راو به لگه یه له سهر زانیاری و
رینومایی و هه والی راست.

په ره سیلکه: پیاویکی پیرو ز یان ژنیک
خاوه ندار یا مندالیک قورنابخوینه،
نه وهی په ره سیلکه بیات مالیک
حه رآمده بیات.

* نه گهر له ماله که ی خویدا
په ره سیلکه یه کی زوری برد مال و
داراییه کی حه لآده بیت.

* هه روه ها ده لین: پیاویکی به نه ده ب و
خو اناس و له بز شیرینه.

* نه گهر په ره سیلکه ی بینی له ماله که ی
دیته ده روه وه خزمه کانی سه فهر
ده که ن، هه روه ها به لگه ی خپرو چاکه یه
له کرداره کانیدا به تاییه ت له رواندن داری
دره خندا.

* هه روه ها به لگه یه له سهر
په ناو پشستگیر.

* هه ندیکتر ده لین: نه گهر بینی بوه
به په ره سیلکه دزو جه رده رووده که نه
ماله که ی.

* نه گهر په ره سیلکه بیات ستم
له ژنده کات.

* په ره سیلکه به لگه یه له سهر خه لکی
کورانی بیژ.

* هه روه ها به لگه یه له سهر:

+ مردن و غم و په ژاره یه کی زور.

+ ناسایش و پشوو.

*ته گەر بینى په پره سیلکه یه کی به ده سته پناوه له غم و په ژاره و ته نیایدا دلنیا ده بیټ ، هه روه ها پشوو ده دات له لای نه وه ی که رووی تیده کات.

*مردنى په پره سیلکه ناگادارییه له سه کرداری چاکه.

په لکه زیرینه: (ئین سیرین) ده لیت: رهنگى سه وزى په لکه زیرینه به لکه یه له سه دلنیا یی و پاراستن له نه بوونی و سته می ده سته لانداری، رهنگى زهرد به لکه یه له سه نه خوشی، سوور به لکه یه له سه خوین رشتن، هه ندیکه د لیت: بینى په لکه زیرینه به لکه یه له سه هاوسه رگری خه وینر.

*هه ندیکتر ده لیت: ته گەر له لای راسته وه بینى به لکه یه له سه خیرو به پیچه وانه شه وه.

(نابلسی) ده لیت: په لکه زیرینه له خه ودا به لکه یه له سه دلنیا بوون له ترس و بیم، ته گەر له لای راست و چه په وه بینى بۆ هه ژاران به لگى پیت و فره بۆ ده وله مه ندیش نارپه حه تیه که ده په ویتته وه چونکه به خیرایى تیده په پری.

*هه روه ها به لکه یه له سه سه ره لدانى کاریکى سه سوپه پنه ر له ولایه وه تیدا ده رده که وى.

*ده گونجیت به لکه بیټ له سه بزاولت و جموجو لیک له سوپادا رووده دات و ده رکه و تنى ئالای جورا و جورو رهنگاو رهنگه، ته گەر هه وره بروسکى له گه لدابوو دوژمنه و ده رده که وى و خه لکى بۆ روپه روپوونه وه ی خویان ئاماده ده که ن.

په له کار: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا بینى به لکه یه له سه سه فەر له وشکانى و ده ریادا و په له کارى خیر بۆ یه کیک خیرۆمه ندبى ده گونجیت به لکه بیټ له سه بازارو باره لگرو ترستنه رو ناگاداریکه ر.

په له کردن: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا په شیمانییه هه روه که چۆن په شیمانى په له کردنه ، .

*ته گەر بینى په له ده کات له کاریکدا په شیمانه ده بیټه وه.

په ناو پشتگیر: (ئین سیرین) ده لیت: بۆ ژنان جوانى و رازا وه ییه، بۆ پیاو هیزو توانایه ، ته گەر په ناو پشتگیره له ئالتوونبوو به و شیوه یه یه.

*ته گەر به خۆوه بینى به قامچى لییده دریت تهنگى باشتره له لیکدانه وه دا.

(نابلسی) ده لیت: نه وه ی دوو خشلى زیوین بینى براکانى سه شۆپو

هیواو خوازه و خاوه نه کـی
به ده ستیده هیئت.

په پوسلیمانکه: (ثین سیرین) ده لیت:
پیاویکی بینه ره له کاره کانیداو زانیاری
وردودرشتی ده ستگیرده بی. هـروهـا
ثاینی کزه و ستایش و پیاوه لـدانـی
خرابه و بۆن و به رام بۆگنه و بیزاریشی
له وه دایه هـوالیکـی باش بیستی.

(نابلسی) ده لیت: ده گونجیت به لگه بیت
له سهر نوینه ریکی راستگوی نزیکه
له فرمانپه و او سیخوپ یاخود پیاویکی
زانای فره مشت و مپکاره.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر
قوتاریبون له ناره حه تی و سزاو خه شم و
قین.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر زانیاری و
ناسینی خودا یاخود ده گونجیت نویتژیک
بیت نه نجام درابیت.

* نه گهر په پوسلیمانیه بینی موسافرو
ئاواریه کی ده گه پیتیه وه، ده گونجیت
دلنایای بیت بۆ که سیک ترسو بیمی
هه بیت.

* نه گهر په پوسلیمانکه ی به ده ستهینا
یان بوو به خاوه نی زالده بیت به سهر
فرمانپه وادا.

* نه گهر په پوسلیمانکه ی سهربری
یاخود زالبوو به سهریا زه فر
به پیاویکی له وچوره ده بات.

ملکه چی ده که نو ره فتاری تابه جییان
لیده بینن.

په نجه ته قان: (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا به لگه یه له سهر خزمایه تی و
شهریکا یه تی و په یمانه سستن،
ده گونجیت به لگه بیت له سهر
پووجه لکردنه وه ی جموجوول و بژتوی
په یداکردن و سهر قالیبون له نه نجامدانی
نویتژ.

* نه گهر بینی په نجه کانی ته قان
ناره حه تیه که له لایه ن خزمه کانیه وه
پتیده گات، ده گونجیت یه کانگیری
مه به ستو هیوای بیت.

په نجه ره ی بچووک: (ثین سیرین)
ده لیت: په نجه ره ی بچووک له مالدا یان
له ژوردا مولک و ده سته لاته خاوه نه کـی
به ده سته ی ده هیئت له گه ل شکومه ندی و
ده وله مه ندی، بۆ به لادار ده روی
خیره، بۆنه خوش چاره سهره، بۆره به ن
هاوسهره.

* نه گهر په نجه ره یه کی بچوکی له مالدا
بینی له به ناگاییدا تیدانه بوو بۆ
ده سته لاتداران ده سته لاته و بۆ بازرگان
بازرگانیه.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا نه گهر
ده پروانی به سهر شوینیکدا لیکدانه وه ی
مولک و ده سته لاته یان شکومه ندی و

*ته گهر بینى په پوسلیمانکه یه کی
میینه ی به ده ستهینا ته گهر به نبوو
هاوسه رده گری، ته گهر سه ریبری شقلى
کچک ده شکینى.

*ته گهر په پوبالى په پوسلیمانکه یان
کوشته کى به ده ستهینا مالو
سامانیکى خیرى ده ستگر ده بى
له پیاوړیکه وه حالو بارى وه
په یوسلیمانکه وایه له لیکدانه وه دا.

په رته وازهو په رشو بلاو: (نبین
سیرین) ده لیت: له خه ودا شتى په رشو
بلاو کوپ یان پیاوړیکه جگه رگوشه کى
ده مرئ یان خوشیه که به رده وام نابیت
یان ده سته لاتیکه به سه رده چیت یاخود
بازرگانیه که ده گويزریته وه یان ژنیکه
جیا ده بیته وه.

*شتى په رشو بلاو زانیاری و دانایى و
گوته یه کى ریکه له ده قیکى داهینراودا.
*ده گونجیت به لگه بیت له سر
جل و به رگى گرانبه ها یان کومه لو
تاقمى مه سیحیه کان یان شوینه وارو
پاشماوه یان.

په رده: (نابلسی) ده لیت: ژنیکى نازادى
ره و شته رزو چاکه یان پیاوړیکى دهم و
زار شیرینه.

په روه رشیار: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
به لگه یه له سر خوی و ده گونجیت

به لگه بیت له سر ژمیریرو شیخ و
پیشه نگو ماموستاو زیندانه وان و باوک و
دایک و په روه رده کارى نادیارو به لگه یه
له سر په روه رده کارى به میهر و سوز
که له وباره یه وه ده فهرموى: ﴿الرَّحْمَنُ ،
عَلَّمَ الْقُرْآنَ﴾ (الرحمن: ۱-۲).

*ده گونجیت به لگه بیت له سر
په روه رشیار بق نه زانان.

*ته گهر بینى بوه به په روه رده دار
پله و پایه یه کى باشى به و نه ندازه یه
ده ستگر ده بیت.

*ماموستای ژمیریاری بیرکارى به لگه یه
له سر نه قل و دانایى و لیکدانه وه و
که مکړدن و زیادکردن و شه پو خراپه.

*ماموستای قورشان به لگه یه له سر
گورانى و مه لهاو چاکه و ریز.

په پ: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا مال و
داراییه ، ده گونجیت په پ شه پیت.

*ده گونجیت په پ به لگه بیت له سر
پله و پایه چونکه ده وترئ فلان به بال
رفى.

*ده گونجیت په پ به لگه بیت له سر:

+کشتوکال.

+کاروکردار.

+په روجل و به رگ.

په ز (مه پ): (نبین سیرین) ده لیت: په ز
ژنیکى داپوشراوى ده وله منده به پتی

* ئەگەر بىنى پەزىك دەدۇشى لەژنىك
مال و سامان بەدەستدەھىنى، ئەگەر
سەرىپى ھەتا گۆشتەكەى بخوات
پىداوېستى خۇى لەوژنە
بەدەستدەھىنى، ئەگەر وېستى
سەرىپى بەبى ئەوھى گۆشتەكەى
بخوات دەبەوېت كچىك بەيىنىت.

* ئەگەر پەزىكى بىنى لەمالى خۇى
چوھ دەرەوھە ونبوو ياخود دزرا
لەژنەكەى جىادەبىتەوھە.

* ئەگەر لەمالەكەى خۇيدا پەزىكى بىنى
سالىكى پەپەپوېت رووى تىدەكات،
ئەگەر دووگىانبوو خوازىارى
كۆكردنەوھى مال و سامانە.

* لەداىكبونى پەز بەدەستەھىنانى
فەپوېت و خۇشالايە.

* كۆمەلى پەز ژنى چاكن، دەگونجىت
بىنىنان بەلگەبىت لەسەر غەم و پەژارە
يان لەدەستدانى ھاوسەرو تياچوونى
پلەوپايە.

* پەلك : (نابلسى) دەلئىت: كوپىكى
پىرۆزە بۆيەكە ھەللىگىرىت، مال و
سامانىشە بۆيەكە بەدىبكات،
ھەروھە كچە.

* پىرچى ژنان ئەگەر دىرژبوو كوپەكەى
دەبىت بەسەر كەدەيەك و سالىش پىر
فەپو پىتدەبىت، ئەگەر قىزى پىرپو

چىرۆكەكەى (داود) (سەلامى خۇاى
لئىبىت).

* ئەگەر پەزىكى مەرەپى مال و
سامانىكى لەلەكەترەوھە دەستگىر
دەبى. ھەروھە بەلگەيە لەسەر
فەپوېتى ئەو سالا.

* سەرىپى پەز ھاوسەركىرىيە لەگەل
ژنىكداد زانىنى بەدەستەھىنانى خۇشى و
شادى و فەپوېتە، ھەروھە چوونە نىو
لانەكەوھە فەپوېتى ئەو سالا يە.

* ھەروھە و تراوھە: چەورى پەز مال و
سامانى ژنە، ئەگەر پەزەكەى
لەپىناوى گۆشتەكەيدا سەرىپى
مال و سامانى ژنەكەى دواى مردنى
دەخوات و ھەلگرتنىشى بەدەستەھىنانى
مال و سامانە.

* ئەگەر پەزىك بازىدا بەسەريا ژنەكەى
فىلى لىدەكات.

* پەز بەلگەيە لەسەرئەوھى مانگا و
خوشتر بەلگەيە لەسەرى.

* پەزى رەش ەرەبىيە و مى سېش
عەجەمى.

(نابلسى) دەلئىت: پەزى دووگىان
فەپوېت و مالىكە كەچاوپىكرودە.

* ئەگەر پەزەكەى بوو بەبەران ژنەكەى
ھەركىز دووگىان نابىت.

په نجه‌ی ناوه‌پاستیش نویژی عه‌سره و
په نجه‌ی خرپنیش نویژی شیوان و
ئیواره‌یه و په نجه توتوش نویژی
خه‌وتنه.

*کورتیشی به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
پاریزگاریکردن و ته‌مبه‌لی ،
دریژبوونیشی به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
پاریزگاریکردن له‌نویژه‌کان، که‌وتنی
یه‌کینیان به‌لگه‌یه له‌سه‌ر وازه‌ننان له‌و
نویژه.

*ته‌وه‌ی بیینی یه‌کیک له‌په‌نجه‌کانی
چوه‌ته شوینی یه‌کیکتر نه‌و نویژه
له‌کاتیکي تردا نه‌نجامه‌دات.

*ته‌گه‌ر گاز له‌سه‌ری په‌نجه‌ی مروفتیک
بگریت به‌لگه‌یه له‌سه‌ر بپیره‌وشتی
گازلیگیراو زیاده‌په‌وی گازگرو
بیته‌ده‌بی.

*ته‌گه‌ر بیینی له‌په‌نجه‌گه‌وره‌ی شیر
دیت و له‌په‌نجه‌ی شایه‌تومان خوین
دیت و له‌هر دووکیان ده‌خوات له‌گه‌ل
خه‌سووی یان ژنخوشکی جووت
ده‌بیته.

*ته‌قاندنی په‌نجه‌کان به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
وته‌و گوفتاری ناقولا له‌نیوان
هاوچه‌شنه‌کانی.

*ته‌گه‌ر زیاده‌ی له‌په‌نجه‌کانی
پیشه‌وایه‌کدا دی زیاده‌یه له‌خواردن و
سته‌مو که‌می دادپه‌روه‌ری.

کاریک نه‌نجامه‌دات ناویانگی
پیده‌رده‌کات، نه‌گه‌ر خه‌لکی
به‌دیوانکرد نابووچوونه، ره‌شی قژ
باشی می‌ردو پله‌وپایه‌یه.

*ته‌گه‌ر ژنیک بیینی سه‌ری رووته
می‌رده‌که‌ی ده‌پوات و ناگه‌پیت‌وه بۆلای،
به‌لام نه‌گه‌ر می‌ردی نه‌بوو هه‌رگیز
شووناکات، نه‌گه‌ر قژی خوشی
به‌پرشنگذاری به‌دیگرد به‌مالی
هاوسه‌ره‌که‌ی ده‌وله‌مه‌ند ده‌بیته.

په‌له‌کردن (خیراکردن)؛ (نابلسی)
ده‌لیت: بازدانه له‌شوینیک‌وه بۆ
شوینیک‌تر، به‌لگه‌یه له‌سه‌ر هه‌والو
ده‌نگو باسی هه‌لبه‌ستراو، یاخود
به‌ریکه‌وتن له‌گه‌ل هاوه‌لاند.

په‌نجه‌کانی ده‌ست؛ (ئین سیرین)
ده‌لیت: په‌نجه‌کان برازایه به‌پیتی نه‌و
وته‌یه‌ی ده‌لیت: ده‌ست برایه‌و
به‌یه‌کداکردنی له‌بیکاریدا ده‌ست
کورتیه ، سه‌رقالبوون به‌کاری مالو
برازاکانه‌وه کاریکه گروپیان ده‌کات و
ده‌ترسنو به‌ناشکرا دوریان
خستوه‌ته‌وه له‌خویان.

*هه‌روه‌ها ده‌لین: په‌نجه‌کانی ده‌ستی
راست پینج نویژه‌که‌یه‌و،
په‌نجه‌گه‌وره‌ش نویژی به‌یانیه‌و،
په‌نجه‌ی شه‌ها ده‌تیش نویژی نیوه‌پۆیه،

* ده گيرنه وه (هارون الرشيد) فريشته ي
مه رگي له خه ودا بينيو وه
بوئده ركه وتوه و پيى وتوه: ئه ي
فريشته ي مردن ته مه نم ماوه چه ن؟
ئو ویش ئامازه ي به پينچ په نجى
ده ستى نوقاويكردوه ، ئنجا (هارون
الرشيد) له ترسا مه لده ستيت و
ده سته كات به گريان و بوئه كيك له خه و
لينكه ره وه كانى ده گيرته وه ، ئه ویش
ده لیت: ئه ي پيشه وای باوه پداران
ئه وه ي پيى راكه ياندوى ئه وه يه پينچ
شت به ته نيا زانياريه كه ي لای خودايه و
له م ئايه ته دا كويوه ته وه : ﴿لَنْ أَلَهُ
عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزَّلُ الْغَيْثَ
وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ
مَّاذَا تُكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ
بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾
(لقمان: ۳۴) ئه وجا (هارون الرشيد)
دلخوش ده بيت و بزه ده چيته وه سه ر
ليوه كانى.

* په نجه كانى ده ستى چه پيش برازاو
خوشكه زايه ، نينو كيش تواناي پياوه
له دنيا دا، پيستی نينو كيش به لگيه
له سه ر خيراى له به ر كردن و تيگه يشتن،
بينينى نينو كه كانيش به شيوه ي خوى
چاكي ئاين و دنيايه .

* چاره سه ريش به نينوك به لگيه له سه ر
چاويه ست له جه مكردى مال و دارايى
يان ئاماده كردنى چه ك بو دوزمن يا خود
به هانه دان به ده سته وه ، يان مالىكه
خوى پي ده پاريزيت له شهريان .
* دريژى نينو كيش به ئه ندازه يه ك
بترسيت بشكي به لگيه له سه ر گرته
ده ستى كاروبارى له لايه ن كه سيتر و
تيكدانى .

* ئه گه ر نينو كيكر د زه كات ده رده كات .
* ئه گه ر بينى پيرو به ته مه نيك فره مانى
پيـده كات به كردنى نينو كي
فره مانكر د نه به چا ككر دنى ره چه له كي .
(نابلسى) ده لیت: په نجه كانى ده ست
يارمه تيده رو په ناو پشتگيرى مروقه
له دنيا داو ، بو پاشه پوژيشى
يارمه تيده ره له كا تيكدان گه ر فره مانى
به چا كه و ريگري له خراپه كر دييت .

* په نجش به چه شننى لينكرا وه ته وه
كه منال و خيزان و باوك و دايك و مال و
ئاژه لو ده سته لات و پيشه يه ،
هه ركه سيك ببينى په نجه كانى زياديان
كردوه به باشى چا كه ي زياد ده كات ،
هه روه ك ئامازه مان پيدا ، ئه وه شى
په نجه كانى كه م بكات يان له كار
بكه وييت و وشك ببيت يا خود سوو ديان
نه مي نييت به لگيه له سه ر بي سوو دى

په نجه کانش له شوینی مناله که به مال و سامان داده نریت.

* نه وهی ببینی مړوئیک په نجه یه کی ده بریت نیش و نازاری پیده که یه نیت به هوی زه و تکر دنی مال و سامانی وه یان نه داراییه پستی پیده به ستیت ، نه وه شی روو ده دات یان دیت به سر په نجه کاند له چاکه و خراپه بیگه پتنه روه بړ رنګر له نویزه کان یان بریه له براکان. دریزی په نجه ش به لکه یه له سر چاوبرستی.

* نه گره بینی په نجه یه که زیاده به له گڼ په نجه کانی دیکه ی زیاده بوونی خویندنه وهی قورنانه له نویژدا یاخود له ورگرتنی زانستدا.

په ناگرتن به خود او هند: (نابلسی) ده لیت: نه وهی له خودا ببینی ژور په نا ده گرت به خوا له شیتان په روه ردگار زانیاریه کی سوو دمه ندی پیده به خشی، یاخود رینومایی ده گرت و دنیا ده بیت له دوزمنان و ناحه زانی.

* نه گره نه خوشبو له نه خوشیه که ی به ناگا دیت ، به تایبته نه گره په رکه می له گه لدا بو.

* ده گونجیت په ناگرتن به خودا به لکه بیت له سر هیمنی و ناسایش و دوره په ریزی له هاوه ل و هاوبه شی ناپاک یان پاک و ته میزی و بوونی ده ستونیژو په ریز گرتنی له بیباوه پی.

باوک و دایک و منال ، یاخود به فیوچوونی مال و تیاچوونی نازهل یان بازاپساردی و نه مانی نیش و کار.

* ده گونجیت په نجه کان به لکه بن له سر جیگره کانی پادشاو ده سته لاتدار به پتی پله و ناستی هر به کیکیان.

* نه وهی ببینی گاز له په نجه کانی ده گرت نه گره نه خوش بیت ده مریت.

* نه وهی ببینی په نجه کانی له تبوون یان به لاو نه هامه تی هاتوه به سر یاندا سه ربازه کانی یاخود مناله کانی یان خزم و ناسیاوه کانی لاواز ده بن.

(سیوطی) ده لیت: په نجه گه وره (بالا به رزه) به یانیه به هوی نه وهی دریز ده بیت وه، په نجه ی نه هیشت نه ویش نیوه پویه ، په نجه تووتش عه سره چونکه کوتایی روزه ، نه گره په نجه کان به نویژ دابنریت نینوکه کان سوننه ته که یه تی، نه گره په نجه کان مال و سامان بیت نینوکه کان زه کاته، نه گره په نجه کان به لکه بیت له سر سوپاو په ناو پشتگیر نیو په نجه کان چه ک و جبه خانه و ژماره یانه، گری پی په نجه کانیش روزه مانگو و ساله.

* ده گونجیت په نجه کان به لکه بیت له سر برازا چونکه شان بریه و

هاوسهرداری بۆ موقفی ره به ن و بۆ
دووگیانیش به لگه یه له سه ر کوپو
به لگه یه له سه ر:

+ مایکی به سوودو قازانج.

+ ته مه نکی دوورودریژ.

* بینینی په نیر بۆ جه نگاوه رو
به ربه ره کانیکار رقه له سان و ترسانه
له رووبه رووبوونه وه، نه وه شی له شیر
دروست بکریت به لگه یه له سه ر
قوتابوونی ئافره تانی دووگیان و
منالپوون.

* په نیر مایکه به بی مانددبوون
به ده سنده هینریت.

* په نیری وشك رزق و رۆزییه
له سه فهدا، په نیری ته پش رزقه
له کاتی جینشینبووندا له شوین و
جیگه یه ک.

په یکه ر: (نابلسی) ده لیت: بینینی
په یکه ر له خه ودا به لگه یه له سه ر
دنیایی له ترسو بیم و سه رکه وتن
به سه ر دوژمندا، هه روه ها به لگه یه
له سه ر مندال و هاوسه رو سوودو قازانج و
خوپاراستن له مامه له ی دنیا و قیامه تدا.

* بینینی په یکه ری مه سیحیه کان
له دیره کاند به لگه یه له سه رته وه ی
هه لده ستیت به نه نجامدانی نوێژ له گه ل
ئه وه ی له دیره کاند ده خوینری
له (نینجیل) و ناموژگاری.

په نیر: (نین سیرین) ده لیت: په نیر
مال و داراییه له گه ل پشودان. په نیری
ته پ باشتره له وشك و مایکی
به رده ست و ئاماده یه بۆ خه و بینه رو
سایکی پر فه رو پیت و به رکه ته.
هه روه ها ده لیت: په نیری وشك
سه فه رکردنه، یه ک پارچه په نیریش
کیسه یه کی پر له پاره یه.

* نه گه ریینی نان و په نیر ده خوات
بژئوی به نه ندازه یه ک ده بیت و ده لیت:
ئه وه ی نان و په نیر بخوات له ناکاو
نه خو شی و بیمارییه ک رووی تیده کات.
* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر ژن
به هوی جوانی و تام و چیژ و هرگرتن
لیتی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
مال و دارایی بۆ هه موو موقفیک
به نه ندازه ی خوی.

* په نیری سوپو ترش به لگه یه له سه ر
مایکی خراپ و غم و پپه ژاره و
داچله کان.

* نه گه ر ئه و په نیره له هه ر ولایتیک
دروستکرا بو به لگه یه له سه ر
ره وش و کرده وه ی ئه و ولاته،
ده گونجیت په نیر به لگه بیت له سه ر
شت و مه کی زه و تکر او یان هه رشتیک
له لایه ن ئه وانه وه بیت.

(نابلسی) ده لیت: په نیر له خه ودا
به لگه یه له سه ر به ستنی گریی

به لئینیدا به خراپه کارئ پشستگیری
کومه لئیکی خراپه کار ده کات، نه گهر
له ژیرداریکدا به لئینیدا ده سته کوت
به ده سته دهیئنی چونکه ره زامه نندی
خودای یتدایه .

پ ی

پیار: (ئین سیرین) ده لئیت: هه ندیک
پیاز به خراپ داده نیت به پیتی ئایه تی
وبصلاها بر هه ندیکیش ده لئیت: پیاز
به لگه یه له سه ره ده رکه وتنی شتی
په نهان، هه روه ها سه رجه م
پاقله مه نه کان که وا بۆن و به رامیان
له خۆگرتوه . هه ندیکیش ده لئین: پیاز
ماله و پاککردنی به لگه یه له سه ره
ماستاو روپامایی .

(نابلسی) ده لئیت: پیاز له خه ودا به لگه ی
شه رو خراپه یه بۆنه وه ی ده یخوات،
ئه وه ی ببیغی پیاز ده خوات و
نه خۆشبوو ده مریت، ته ره پیازیش
به لگه یه له سه ره سوودو قازانج له گه ل
پلان و نه خشه دا، زۆریشی به لگه یه
له سه ره ته ندروستی له شو لار له گه ل
خه م و په ژاره و جیا بونه وه ئه وه شی
لئی پاکده کریت ئه وا به لگه یه له سه ره
خراپه .

* نه گهر نه خۆش له خه ودا که میك پیازی
خوارد به لگه یه له سه ره مردنی، نه گهر

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سه ره
په یوه ندی و خزمایه تی .

* له خه ودا به لگه یه له سه ره کوپیک
که به منالی ده مریت یان خۆشیه ک
به رده وام نابیت یا بازرگانیه ک دوایی
پیدیت یان ژنیک لئی جیا ده بیته وه ،
یاخود ده سته لاتیك واده ی ته واو ده بیت
هه روه ها ده لئین: په یکه ر مال و داراییه .
په یکه ر تاشی دار: (نابلسی) ده لئیت:
پیایکه مامه له له گه ل دوو پرواندا
ده کات و مال و سامانیان به فروفیل
لیوه رده گری .

په یمانگه: (نابلسی) ده لئیت: ئه وه ی
رووبکاته په یمانگه که ی به لگه یه له سه ره
خه م و په ژاره .

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ره
به لئینده ر .

په یمان و به لئیندان: (نابلسی) ده لئیت:
نه گهر بینینی له خه ودا به لئینیدا وه
به خانه واده ی پیغه مبه ره (ﷺ)
ریشسپانی شوینی ریتومایی ده که وئو
سه روته کانی ئیسلام ده پاریزی و
ده که ویته سه ره ریبازی راست .

* نه گهر بینینی به لئینیدا به میریک
له میره کان مژده یه بۆی به سه رکه وتن
به سه ره دوژمنانداو ده بیت به که سیکی
ته وبه کاری خاوه ن کرپنوش ، نه گهر

بیناسیت خه ونه کهی به لگه یه
له سه رنه وهی شتیکی لیوه رگرگرت،
نه گهر بینی شتیکی باشی لیوه رگرگرت
نومیدو هیوای لیوه به ده سته که ویت ،
نه گهر شایسته ی ده سته لاتبوو بینینی
کراسیکی نوی ده سته لات و پوسته
پییده سپردری.

*نه گهر په تیکی لیوه رگرگرت نه وه
په یمان و به لئینه تی.

*نه گهر بینی شتیکی لیوه رگرگرت
نه ده بوو له هیچ روویه که وه لیوی
وه ریگری ناهومید ده بیت لیوی
دوژمنایه تی و رقو قین ده که ویتنه
نیوانیان.

(نابلسی) ده لئیت: نه گهر نه و پیاوه
له خه ودا ناسرابوو نه و پیاوه خویه تی
یان برا یا هاوشپوه یه له نیو خه لکیدا.
*بینینی نه وه ی (ناده م) له خه ودا:

به لگه یه له سه ر ریزو شکو.

*بینینی داهوهران: دادگایه .

*بینینی ده سته لاتدار: به لگه یه

له سه ر رترسو بیم.

*بینینی سه رباز: سه فاره .

*بینینی پیشه وه ر: به لگه یه له سه ر

پیشه کانیان له گه ل رزقو رزوی.

*بینینی ژنان: فیتنه و ناشوبه .

*بینینی پیاوچاکان: به ندایه تییه .

زدریخوارد له نه خۆشیه که ی قوتارو
رزگاری ده بیت.

*نه وه ی پیاو برویتیت و لیوی نه خوات
باشه ، خۆ نه گهر لیوی بخوات خراپه .

*پیاو مال و داراییه که زیاد ده کات و بو
که شتیارو موسافیر به لگه ی له ش
ساغی و سه لامه تییه له سه فهدا.

پیاوی دهشت: (نوبن سیرین) ده لئیت:
پیاویکی خراپه کاره به خراپه
باسده کری.

(نابلسی) ده لئیت: نه گهر به ده سته وه
بینی ده سته داته شتیک باسی خراپه ی
لیبه ده سته هیئی.

پیاکی شان: (نوبن سیرین) ده لئیت:
نه وه ی بینیی سه ری ده کیشی
به به ردیکدا ده نویت و نویژی خه و تنان
ناکات ، هه روه که فهرموده یه که له م
باره یه وه هاتوه .

(نوبن سیرین) ده لئیت: نه گهر بینی
به قاچ پییدا ده کیشن نکوولی لیده گیری
به هه ژاری و نه داری و که سیک
شانازیده کات به سه ریا به ده وله مهندي.

(نابلس) ده لئیت: له خه ودا په رچدانه وه
نکولییه .

پیاو: (نوبن سیرین) ده لئیت:
(نه بوسه عد) (ره حمه تی خوی لیبت)
وتویه تی : نه وه ی پیاویک بینیی و

هه یه و عه بایه کی زه ردیداوه به شانیداو
له سه ر زیل دانیك وه سستاوه و
به ده سستی شییه وه ته پلئیکی پییه
لییده داو پشتی داوه به (کابه) هوه ،
خه وه که ی بۆ (ئین سیرین) گتیاپه وه و
وتی: به رگه خورییه که دنیانه ویستییه و
عه باکه ت خۆشه ویستییه بۆ قورئان و
وه ستانیش به سه ر زیل دانه وه دنیا یه
خوداوه ند خستویه تیه ژیر قاجیه وه ،
لیدانی ته پلیش بلاوکردنه وه ی داناییه
له نئوان خه لکی داو پشتدانییش
به (کابه) هوه رووکردنه په روه ردگاره .

(نابلسی) ده لیت: نه گه ر له خه ودا
خۆشه ویستانی په روه ردگاری بینی یان
پیاویکی لیبینین خۆشویستنی ریبازی
نه وه .

* پیاوچاکان نامۆزگاریده رانی هاوه لئو
پیرۆزو ناسراون له نئویاندا نه ناسراو
هه یه .

* نه گه ر له خه ودا بینى هه ندیک
له پیاوچاکانی ناسراو گۆپاون شوینیان
ده که ویت له ریبازو کۆمه لداو هه مان
شه رو غه م و په ژاره ی تووشده بی و
غه م و په ژاره کانی دنیا سه ری لییده دات
به نه ندازه ی پله وپایه ی نه و پیاوچاکه ،
پاشان زالده بیته به سه ر دوژمنه کانیدا .

* ده گونجیت بینینی نه وه ی (ئاده م)
به لگه بیته له سه ر یادو زیگری
په روه ردگار: ﴿وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي
الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحِهِ إِلَّا
أُمٌّ أَمْثَلُكُمْ﴾ (الأنعام: ۳۸).

* بینینی پیاوچاک: به لگه یه له سه ر
ئاژهل و بالنده ی چاک و باش ، هه روه ک
چۆن ئاژهل و بالنده ی رام و مالی باش
به لگه یه له سه ر نه وه ی (ئاده م).

* ده گونجیت بینینی نه وه ی (ئاده م)
به لگه بیته له سه ر کشتوکالی دوراو
وه به رهاتوو: ﴿وَاللَّهُ أَتَبُّنُكُمْ مِنْ
الْأَرْضِ نَبَاتًا﴾ (نوح: ۱۷).

* هه روه ها بینینی نه وه ی (ئاده م)
به لگه یه له سه ر گومان له کاروکا سبیدا
به هوی جیاوازی کاسبیان یان
ساختمانی سه یرو کاروپیشه ی باش و
له بار .

پیاوچاکان: (ئین سیرین) ده لیت:
نه وه ی هه ندیک له پیاوچاکان بینیی
مردبن و له خه وه که دا زیندو بووینه وه نه و
شاره خه لکه که ی فه روپیت و به ره که ت و
ده روو دادپه وه ریبیان ده سستگیر ده بی و
حالی فه رمانده و گه وره یان باشده بی .

* (حه سه نی به سه ری) (ره زای خوای
لیبیت) ده بینیت جلیکی خوری
له به رکروه و له قاجه کانیدا کۆت و به ند

پله و پایه ی نه و پیاوچاکه ، ننجاً
به هیواو ناواتی خویده گات.

پیر (به سالآچوو)؛ (نابلسی) ده لیت:
بینینی به لگه یه له سر ریتنومایی،
ده گونجیت به لگه بیت له سر زانایه ک
خه لکی په یوه نندی پتوه بکن یاخود
نه و ناگردانه ی ناسنی لیتده ره وه.

* پیر پیاوچکه هانی خه لکیده دات
له سر کاروباره کان یاخود به لگه یه
له سر کجاری سیکسی دوون له گه ل
یه کدا یان به لگه یه له سر جموجول و
نه فس باشی.

(نبین سیرین) ده لیت: نه گه ر بینی
خوی رازاندوه ته وه و دیاره به خیرایی
دنیای بۆ فره راهه مدیت.

* نه گه ر به روویه کی گرزده وه بینی
به لگه یه له سر به سرچوونی پله و پایه
به هوی دنیاوه، نه گه ر ناشیرین بوو
کاروباره کانی پیچه وانه ده بینه وه،
نه گه ر به رووتی بینی رووداوکی
په شیماننه لگه ر.

* نه گه ر بینی پیریک خو یکرد
به ماله که یدا دنیا رووی تیده گات، نه گه ر
بینی لیتاته دهره وه دنیا پشتی
تیده گات، نه گه ر پیره ژنیکسی
ناموسولمانبوو دنیایه کی حه رامده بی،
نه گه ر ناقولاو ناشیرینبوو هیچ خیرکی
تیدانییه.

پیاوچاکانی شوینکه وته ی یاران
(رمزای خویان لیت)؛ (نابلسی)
ده لیت: مه رکس له خه ودا یه کیک
له یاران بینیی له شاروشاروچکه یه کدان
نه و شوینه نه بوونی و به لاو ترس رووی
تیده گات، پاشان قوتارده بن
له و حال توباره و بارو حالی سه رۆک و
فرمانزه وایان چاکده بیت و ناویانگی
باشده رده گات.

* بینینی زانایان زیادبوونی زانستی
خه و بینه ره.

* بینینی دانایان زیادبوونی داناییه.

* بینینی مۆچاریده ران زیادبوونی
ده روو خوالیه.

* بینینی پیاوچاکان زیادبوونی
دیندارییه.

* نه گه ر بینیی زیندبوونه ته وه و
روویانکردۆ ته شاره که ی نه و
شاروناوچه که ی فره پیت و به ره که ت
روویان تیده گات و ده روویان
لیده کریته وه.

* نه گه ر بینیی پیاوچک له و پیاوچاکانه
زیندوده کاته وه زیندووکردنه وه ی
خوپره وشتی نه وانه.

* نه گه ر بینیی بسوه به و پیاوچاکه
ناسراوانه به لگه یه له سر چه شتنی
غم و په ژاره له دنیا داو به نه ندازه ی

* پیری نادیار له لیکدانه وهدا به هیژتره،
 نه گهر ژنیکې لاوبینی له خه ودا پیربوه
 خه ونه کي به لگه یه له سهر باشی
 ناینی.

* نه گهر پیاوړک پیریکی بینی به گوئی
 ناکات نه ویش نارو ویده کات دنیا یه و
 بوئی فراهه م نایه، نه گهر به گوئی کرد
 به نه اندازه ی به گوئی کردنی
 به ده ستیده هیئت.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا نه توانینه،
 ده گونجیت به لگه بیت له سهر دنیای
 به سهر چوو و غم و په ژاره.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر قیامت
 چونکه واژووی دنیا یه و به لگه یه له سهر
 مه ی چونکه له ناوه کانیه تی.

* هه روه ها به لگه یه له سهر مانگا.
 * ده گونجیت پیر له خه ودا دوو گیانیی
 بیت دواي ناو میډی.

* ده گونجیت خه وی پیر به لگه بیت
 له سهر پلانو ده سترپین و چاودا گرتن و
 فروقیل.

* پیره ژنی نه خوش نه توانینه،
 تینوویه تیش نه بوونی یه، نه گهر
 گه نجبوه وه نه بوونی و قات و قری
 ده په ویته وه.

* نه گهر پیریکی نادیار چوه لای
 نه خوش ترسی مردنی هیه، به لام
 به لگه یه باشه یه بۆ دوو گیان.

* نه گهر پیریکی راوه ستاو له نارو زووی
 سیکیسی بینی نارو زووی شوو کردنی
 هه یه و توانای یه که مجاری بۆ
 گه راوه توه بنه ماکانی ناینه کي
 پته وده بی و دنیا شی به هه مان شیوه
 ده بی، نه گهر شوو کردنه کي حه لالبی،
 نه گهر حه رامبوو دنیا یه به نه اندازه ی
 نه وه.

* نه گهر خوینی مندالبوونی هه بوو بینی
 پیریک ده چیت لای ناتوانی نه وکاره
 نه نجام بدات یا خواست و ویستی
 به جینایه ت.

* پیر به لگه یه له سهر زه وییه کي بیت یه
 که روه کي تیدا نارویت، نه گهر بینی
 کونکراو هه لکه نراو بوو غم و په ژاره و
 په شیمانیه.

* نه گهر پیریکی ناشیرینی بینی
 به لگه یه له سهر فتنه و جهنگ، پیری
 بیباوه پیش مالی حه رانه.

* پیری باوه پدار مالیکی حه لال و
 خوشحالییه نه گهر بینی.

* نه گهر بوو به پیریکی و یقارو شکو
 به ده ستیده هیئت، پیری نادیار به لگه یه
 له سهر سالی فه پوپیتدار.

* ده گونجیت پیری ناقول او ناشیرین
 مژده بیت به په واندنه وه ی جهنگ و
 نه بوونی.

*ته گەر لاوتك سېپىتى لە قزىدا بە دىكرد
كه سىنكى سەفەر كىردى دە گۆرپتە وە
لايان.

*هەروەها دەلەين: مووى سېو پىرى
لە لىكدانە وەدا زىاد بوونى وىقارو ئاينە
يان تە مەندىر ئىزىيە بە پىتى ئايەتى: ﴿ ثُمَّ
لِنُكُونُوا شُيُوعًا ﴾ (غافر: ۶۷).

*هەروەها دەلەين: ئەگەر بىنى قزى
سېپىو مەنداللىكى دە بىت بە پىتى
ئايەتى: ﴿ وَاشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا ﴾
(مريم: ۴).

*دە گۆرپتە وە (حەجەج) كۆپى
(يوسف) بىنىو پەتى سەر رىشى
سېپىو ، ئنجا (عەبدولمەلىكى كۆپى
مەروان) تووشى غەم و پەژارە بوو
حال وبارى دەروونى گۆرپا.

*ئەگەر ئن بىنى سەراپاى سەرى
سېپىو بە لگەيە لە سەر خراپى و
تەكچوونى مەردەكەى، ئەگەر
مەردەكەى باشبوو دەگۆپى بە ئن
يا كچىكتەر، ئەگەر بەو چەشنە نەبوو
غەم و پەژارەى لىو دەستگىر دەبى.

(ئابلىسى) دەلەيت: بە لگەيە لە سەر
لاوازی و بە لگەيە لە سەر هەژارى ئەگەر
سەر رىشى داگىر كرد.

*ئەگەر مووى سېپىتى بە رىشىيە وە
بە دىكرد هەيزو شكۆ وىقارو چاكەيە.

*پىرى لە پولاوا سالى نەبوونىيە،
ئەگەر قەلە و بوو ياخود گۆرپا سەر
شىو پەكە باش سالىكى پركارو
بۆيوى دادەيت.

پىرۆزە: (ئىبن سىرىن) دەلەيت:
سەر كەوتن و تە مەندىر ئىزىيە.

*دە گۆرپتە وە پىاوتك دەيت بۆلاى (ئىبن
سىرىن) و دەلەيت: لە دەستەمدا
ئەمەستىلەيەك پىرۆزە يا قوتى سوورم
بىنى، ئەویش وتى: ئىنكى شوخ و
شەنگو جوان حەز لە تۆ دەكات بە لام
رەوشى زىرورە قە.

(ئابلىسى) دەلەيت: ئەگەر ئىنك
چە قۆيەك بە دەستى خۆيە وە بىنى
دەسكەكەى پىرۆزە بوو كۆپىكى
تە مەندىر ئىزىيە دەيت.

پىرى (بە سالاچوون): (ئىبن سىرىن)
رقى لە مەموو سېپىوونىكى مووى لاو
دەبو پە و دەيوت: پىرى هەژار كەوتن و
غەم و پەژارەيە ئەگەر مەكەى
دەزىبوو، ئەگەر هەژار كە خەونكى ئاواى
بىنى لەگەل هەژار كەيدا قەرزى لە سەر
كۆدە بىتە وە وپراى بە نەكردنى.

*ئەگەر بىنى موو سېپىكانى هەلگىشا
پىچە وانهى سوونەت دە بىت و گالتە و
سووكايتى بە شىخەكات.

زیادیکردبوو له نټو سپیبه که دا ره شی
هه بوو وبقاره، نه گهر به پره شی
نه مایه وه له فرمانږه وا یا به پرېس یا
که سیکی سه رووی خویه وه ره فتاریک
ده بینې رقی لیده بیته وه.

* نه گهر که سیکی ریش ره شی بینې
ریشی سپیبه ټاينه که ی یا مال و
سامانی تیا ده چیت.

* نه گهر که سیکی ریش ره شی بینې
مووی سپی تیکه وتوه له یه که موو بو
سی مندالیکي نیرینه ی ده بیت، نه گهر
که سیکی غه ریبی هه بیت و نالوده ی
بیت ده گهر پته وه بو لای.

* نه گهر مووی سنگی بینې سپیبه
خواردنه که ی ده گورې و بو گنده کات.
* نه گهر بینې ریشی سپیبه و تیشک و
روونا کیده داته وه مازی و پله و پایه
به ده سته هیڼی و به باشی باسیده که ن
له و ولاته دا.

پیریکی نادیار: (نېن سیرین) ده لیت:
بینینې پیرو پشت چه ماوه ی نادیار
به لگه یه له سه ر باپیره ی پیاو، نه گهر
بینې یاخود یه کیکیانې بینې به لاوازی
کزی و لاوازی باپیره یه تی.

* نه گهر لاویکی بینې بوه به پیاویکی
پیر نه وه زانیاری و نه ده به.
* نه گهر بینې دواي پیاویکی پیرکه وتوه
دواي خپرو فه پوپیت ده که ویت.

* نه گهر سه ری سپیوو ژنه که ی
دوگیان بوو کوړکی ده بیت.

* نه گهر مووی سپی له ریشی هه لگیشا
یاخود بری ریز له ریش سپیان
ده گری.

* سپیوونی مووی سه ر گه پانه وه ی
که سی موسافیر یان میوان رووتیکردنه.
* سپیوونی مووی له شو لار بو
ده و له مهنده به لگه یه له سه ر زهره
له مالداو بو هه ژار قهرزه و ناتوانی
بیداته وه.

* سپیوونی مووی ژنیکي نادیار
و شکوونی کشتوکاله.

* سپیوونی مووی سه ر یازان هه لټاتن و
لاوازیه.

* سپیوونی مووی نه خوش مه رگو
کفنکردنیه تی به تاییه ت نه گهر مووی
لاجانی سپیوو.

* سپیوونی مووی که سیکی ترساو
دلنیا ییه له ده سته لاتدارو فرمانږه وا.

* هه روه ها ده لټن: سپیوونی مووی ژن
قسه یه کی ناقولایه له خزمه کانی ژنه که ی
ده بیستی.

* به لگه یه له سه ر ته لټدانی ژن چونکه
پیاو رقی له سپیوونی مووی ژنده بی.

* نه گهر بینې له سه روو سپیوونی
مووی ناسایي خوی مووی سپی

* نه گەر بېننى ئاينه كەى تىكچو
 هه لـده كات به رانبـر خـه لـكى و
 ئازاريانده دات، هـروهـا نه گـر بـننى
 نه زانبوو ئاينه كەى تىكده چى به پى
 ئايەتى: ﴿وَأَنْتَ كَانَتْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى اللَّهِ سَطَطًا﴾ (الجن: ٤).

(نابلسى) ده لىت: نه گەر پىرىكى
 ناديارى بىنى رقى لىبوو هاوپىيەكى
 ئامۇزگاريدە كات به لام په سەندىناكات.
 * نه گەر بىنى پىرىكى خوشدە وىت
 ئامۇزگاريدە كات و چوونىە كدەبى له گەل
 ئاين و دىايدا.

* نه گەر كۆبونـه وهى چـەند
 نه ته وهىەكى هاوپى بىنى له خوشى و
 ته باييدا و نه يزانى پىرو لاوه كان كىن
 دەرگاكانى خىرى بۇ ئاوه لادە كرى.
 * نه گەر ژن پىرىكى بىنى له خەودا
 دنياكه يەتى.

* نه گەر لاويك يان نىره موكى بىنى بوە
 به پىرىك زانىارى و ئەدەبى
 دەستگىردە بىت.

* پىرىكى ناديار له خەودا و نه گەر دوا
 له گەلـدا ياخود بـريارىدا به سەريا
 مه زنى و شكۆمه ندىيە.

* نه گەر پىرىك دايكى بىنى هئنايه بوون
 نه گەر نه خوشبوو به لگەيه له سەر
 مردن، نه گەر له شساغ و هـزاربوو

* نه گەر پىاويكى به ته مەنى بىنى هات
 بوى توانايدە داتى له بۆ به جىهئنانى
 خىرىك، نه گەر لاويك هات بۆلاى
 دوژمنىكە و زالىدە كات به سەر خۆيدا.

* نه گەر پىاويكى به ته مەنى بىنى
 لاوبووه جياوازی هەيه له لىكدانه وهى
 خەوه كهيدا، هەندىكدە لىن: خوشى و
 شادى بۆ نوئىدە بىتـه وه، هەندىكىتر
 ده لىن: له ئاين و دىايدا كه م و كورپىه كى
 گەوره سەر هەلـدە دات، هەندىكىتر
 ده لىن: خەونه كەى به لگەيه له سەر
 سووربوونى چونكه دلى پىر
 له چوست و چالاکى و هيوادارىيە.

* نه گەر بىنى بوە به پىاويكى پىرو
 له كاتىكدا لاوبوو و يقارو هەيبە ته بۆى،
 هـروهـا ژنىش نه گەر بىنى پىربووه
 له كاتىكدا لاوبوو به و چەشنەيه.

* پىرىكى بىباوه پ دوژمنىكى دىرينە و
 رقى قىنى ديارو به رچاوه، پىرى
 مه جوسى دوژمنە نايە وىت دژومنانى
 تيا بچىت.

* پىرىكى جووله كه دوژمنىكە دهيه وىت
 نه ياره كهى تيا به رىت.

* پىرىكى مه سىحى دوژمنە و
 دوژمنايە تىه كهى زيانى نىيە.

* كچى بىباوه پ خوشحالىيە له گەل
 غەمدا.

* نه گەر بینى پيساييکرو زږېوو
له سر سهفه ربوو سهفه راکات و
ريگه ی لیده گیری.

* خواردنى پيسايى به ده سته ټټانى
مال و سامانى حرامه، وېړای بوونى
په شيمانى، ده گونجیت و ته يه ک بیت
په شيمان بېټه وه لټی.

* نه گەر پيسايى ره قیکرد هه نديک
له مال ه کى خه رجه دکات، نه گەر
پيساييه کى شلېوو مال و دارايى گشتى
خه رجه دکات.

* نه گەر سه رپيشاوه کى ناسراوېوو
وه ک شوينى ده ستنويز خه رجه کى
له پټناوى ناره زوى خوږدايه، نه گەر
ناديارېوو مال و سامانى حرام
خه رجه دکات له کار يکدا خوښى نازانيت
چييه و سوپاس و پا داشت نادريته وه.

* هه موو پاشه پږيه ک له مروږو ناره ل
بېته دهره وه مال و سامانى ه لال و
حرامه به نه ندازه ی بڼ و پيساييه تى
لاى خه لگى.

* نه گەر له جل ه کانى خوږدا خو ی
پيسکرد کار يکى خراپى نه نجامدا وه.

* نه گەر خو ی پيسکرد له شه روا له کيدا
تو پرده دې له هاوس سه ره کى و
ماره ييه کى لیده گريته وه.

ده رووى لیده گريته وه و، نه گەر
ده وه له مهن دېوو ته نگى پټه لده چنرئ.

* نه گەر پيريک بينى بوه به مندان
چاو ی لیده پوښى له کار يکدا
نه نجاميده دات.

* پيرى پياوېاش به لگه يه له سر:
+ مه زنى و شکو.

+ ريږو شه ره ف.

+ رزق و روږى و به ره کت.

+ ته مه ندرېږئ.

* پيريکى پشت چه ماوه و به سال اچوو
خه يال و نه نديشه يه.

* ده گونجيت بينينى به ته مه ن
به لگه بېت له سر:

+ نه توانين.

+ شکست و ډوپان.

+ ته مه لى و دانېشتن و نه توانينى
نه نجامدانى جموجوول.

+ لاوازی.

پيسايى (پاشه پږ): (نېن سیرين)
ده لیت: هه روه ها ده لټن: رزق و روږيه
به سته م ده ستيگرده بى، هه روه ها
ده لټن: به لگه ی دهره وه.

* نه گەر بینى چوه سر ئاو غه مو
په ژاره ی دهره وېته وه، نه گەر مال و
ساماندارېوو مال و سامانه کى
پاکده کاته وه.

* نه گەر له زېلگه يه ك پيساييكرد يان له سر كه ناري ده ريا يا خود له شوينيك نكولى لينه كن به لگه يه له سر خيرو به سر چوونى غم و په ژاره و نيش و نازار.

* نه گەر بينى مروفيكى ناسراو خول و پيسى خه لكى تيده گري به لگه يه له سر د ژايه تى و جياوازي له راويو چوونداو سته م و زلميك له و كه سه تيگر توه.

* زوى زيل و خولى خه لكى به لگه يه له سر وه سكتانى جموچوول و رووتيكردنى مه ترسييه كى گه وړه و پيسوونيش به لگه يه له سر نه خوشى يان قرس و بيميكى گه وړه.

* هـروهـا به لگه يه له سر خپو بو يه كيك كړدوه كانى خرابييت.

(نابلسى) ده ليت: له خودا مال و سامانه نه گەر يه كيك بينى پيساييه كى ره قده كات نه وه مال و سامانيكه به له شماغى به ده ستيده هيتيت.

* پيسايى شل به لگه يه له سر سووډيكى گه وړه، نه گەر پيساييكرد خه لكى ته ماشا يانده كړد باور ياييت له نابړوچوون و ناگادارى قسه ي خراپ و ناقولا بيت.

* نه گەر بهى هـو پيساييكرد پيساييه كى هـلگرت ده يه ویت دینارو

* نه گەر بينى له شوينيكدا پيساييده كات و به خول ده يشاري ته وه مال و سامان داده پوشي.

* نه گەر پيساييكرد به خويدا ده كه ویت هـه له وه.

* نه گەر پيساييكرد له سر جيگه كى نه خوشييه كى دريژخايان ده گري، هـروهـا خه ونيكى له و جوړه به لگه يه له سر جيا بوونه وه ي ژن له ميړده كى.

* نه گەر نانى به پيساييه وه خوارد به لگه يه له سر نه وه ي هـنـگـوين ده خوات له كاتى بيداريدا، هـروهـا ده ليتن: واژوويونى سوننه ته، نه گەر به بى هـو پيساييكرد پيساييه كى به ده سته وه گرت كيسه يه ك دينار به حرام به ده سته هيتيت به پي پيساييه كى.

* نه گەر بينى پيساييده كات له بازار يان له گه رماو و حـمـام و نيو كړمه لدا به لگه يه له سر خه شمو قينى خودا لى له گه ل خه شـم و قينى فريشته كان و نابړوچوونيكى گه وړه رووى تيده كات له گه ل زه ره و ده كه وتنى نه وه ي په نهان و شاراوه يكردوه.

* هـروهـا به لگه يه له سر كه مو كوپيه ك روو له خاوه نه كه يده كات.

* دهگونجیت پیسای به لگه بیت له سر
سه فەر خوداوه ند ده فەر مویت:
﴿وَجَاءَ أَحَدُ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ﴾
(النساء: ۴۳).

* پیسای به لگه به له سر:
+ زۆرانبازی.

+ به جیهیتانی پیداوستی.

+ ره واندنه وهی نه خوشی ناوه کی.

+ وه سه وه سه و گه پانه وهی نه مانه و
کۆتایی داواخوازی.

* نه گه ر بۆنیها ت یا خود جل و به رگه کی
پیسکرد یان به زۆر هاته دهره به لگه به
له سر غه وم په ژاره و ئاره زووی پیسو
گه ندله و زۆر لیکردن و زیان و له باربردنی
مندال.

* ده رووی خیره بو ئه وهی
له ناره حه تیدایه.

* نه گه ر پیسای مرۆفی به رکه وت
تووشی زینا و داوینپسی ده بیت.

* نه گه ر بینى پیساییه که ی زۆر به وه
له سر سه فه ر به وه سه فه ر ناکات چونکه
جهرده رویتیده کات.

* خواردنی پیسای هیتانی مالتیکی
حرامه له گه ل په شیمانی.

* دهگونجیت له قسه و ته
پاشگه زبیتته وه به هوی بوونی
خوینه وه.

پاره به نه ندازه ی پیساییه که ی
وه ریکری.

* نه گه ر بینى نان و پیسای به یه که وه
ده خوات نان و هه نگوین ده خوات و
وتراویشه پیچه وانه جوولانه وهی
سوننه ته.

* نه گه ر له سر جیه که یه ک پیساییکرد
ژنه که ی ته لاقده دات یا خود
نه خوشییه کی درێژخایان ده گری.

* نه گه ر که وته نیو پیساییه وه
ده که ویتته نیو غه م و په ژاره وه ، نه گه ر
له شویتنیکى ته نگ گیربوو زینسدانی
ده کری.

* نه گه ر پیساییکرد به خویدا ده که ویتته
هه له وه یان ملکه چی و رسوایی یا خود
وته ی ناقولاق خراپ.

* نه گه ر پیساییکرد به خویدا ده که ویتته
هه له وه یان ملکه چی و رسوایی یا خود
وته ی ناقولاق خراپ.

* پیسایى خواردنیکه خراپ به وه
بۆگه نیکردوه.

* هاتنه دهره وه ی پیسایى قوتار به وونه
له گوناوه تاوان، هه روه ها هاتنه
دهره وه ی پیسایى به لگه به له سر
رویشتنی میوان.

* پیسایى له خه ودا به لگه به له سر مالى
پیاو یان نهینى که لای که س
باسیناکات.

*نه‌گەر پیساییه‌کی زۆریکرد له‌لێشاو ده‌چوو غه‌م و په‌ژاره‌و ترسان له‌ده‌سته‌ل‌اند‌ار رووی تێده‌کات.

*نه‌گەر پیساییه‌که‌ گه‌رمبوو نه‌خۆشیه‌کی سه‌خت ده‌گرێ پاشان قوت‌ارده‌بی یان توهمه‌تیه‌کی بۆدروسته‌ده‌کری و خۆی له‌به‌رگی دزدا ده‌بینیته‌وه‌.

*نه‌گەر پیساییه‌که‌ی کرمیه‌کی زۆریوو له‌مارده‌چوو منداڵی زۆر ده‌بیست و دوژمنایه‌تی ده‌که‌ن.

پیس: (ئێین سیرین): ئه‌وه‌ی بیینی پيسبووه‌ دوژامی لی دیاریده‌دات.

پیس و چاکنی: (نابلسی) ده‌لێت: له‌خه‌ودا نه‌گەر مرۆف بیینی له‌جل‌وبه‌رگو له‌شو لارو قژدا غه‌م و په‌ژاره‌یه‌ بۆ خاوه‌نه‌که‌ی.

*جل‌وبه‌رگی پيس گونا‌هو تاوانه‌، نه‌گەر بیینی خرایه‌پال ئاین تیکچوونی ئاینی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی به‌ئه‌ندازه‌ی پيسیه‌که‌.

*نه‌گەر چه‌وری پێوه‌بوو تیکچوونی دنیا‌یه‌.

*نه‌گەر بیینی جل‌وبه‌رگی به‌هزی پيسیه‌وه‌ شت و پاشان پاکیه‌کرده‌وه‌ ته‌وبه‌ ده‌کات و له‌گونا‌مه‌کانی پاک‌ده‌بیته‌وه‌.

*نه‌گەر بیینی له‌سه‌ر زبڵخانه‌یه‌که‌و چیلکه‌یه‌کی به‌ده‌سته‌وه‌یه‌و بلۆیده‌کاته‌وه‌ کاروباری دادگا ده‌گرێته‌ ده‌ست و به‌مال‌و سامانی خه‌لکی تاقیده‌کرێته‌وه‌.

*نه‌گەر له‌سه‌ر خوان و سفره‌یه‌ک پيساییکرد مالیه‌کی به‌تام و چیژ ده‌کری یان ده‌چیته‌ لای هاوسه‌ره‌که‌ی.

*نه‌گەر پيسایي له‌جله‌کانیدا کرد یاخود ده‌فرێکا مال‌و سامانی له‌به‌کرێگرته‌ی خزمه‌تکاردا خه‌رجه‌کات.

*نه‌گەر بیینی پيساییکرد له‌زێر خۆیدا ده‌ورووبه‌ری هه‌ستی پیناکه‌ن.

*نه‌گەر بیینی پيسایي کۆده‌کاته‌وه‌و توندبوو یا شل نه‌گەر خاوه‌نی کێلگه‌وبیستان و مال‌و سامان بیست به‌روبوومی له‌بیستان و کێلگه‌که‌ی کۆده‌کاته‌وه‌، نه‌گەر هه‌ژاریو مال‌و سامان له‌خێردا کۆده‌کاته‌وه‌و خۆشی ده‌وله‌مه‌نده‌، بۆ پاره‌ گۆپه‌ره‌وه‌ به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر خستگه‌پی پاره‌ به‌سوود.

*نه‌گەر له‌ده‌شتیکدا پيساییکردو بالنده‌و گیاندارانی زه‌وی کۆیانکرده‌وه‌ نه‌گەر له‌سه‌فه‌ردابوو ریگه‌ی لێده‌گیری و دزه‌کان مال‌و سامانی ده‌به‌ن.

سه رئاوو پيساييه كه ي شت له گوناھو
تاوان ده چيته دهره وه ياخود
قهرزه كه ي له لا ده ميئنيتته وه وه ولي
دانه وه يده دات.

پينه چي: (ئيبين سيرين) ده لئيت:
كه سيكه به هانه ده ميئنيتته وه بۆ كارئك
به هانه هه لئاگرئو خواهن ناكوكيه ،
ئه گهر عهره تي ژني داپوشي دواي
دهر كه وتني كاري داوينيسده داته پالي
پاشان داواي ليبوردي ليده كات كاتي
راستي بۆدهرده كه وي.

* **ئه گهر پينه ي** جلوبه رگي خوئيرد
ناكوكي ده كه ويته نيوان خوئي
هاوپنیه کی هیچ خيرئكي تيدا نيه.

(نابلسي) ده لئيت: بينيني له خه ودا
به لگيه له سه ر چاكسازي و چاكه و
چاكبوونه وه له نه خوئي، ده گونجيت
به لگه بيت له سه ر خوپرچه ككردن و
بارانبارين.

* **هه روه ها و تراوه:** پينه كردن
پاشگه زبوونه وه له گوناھو تاوان، يان
به هانه ي پووچ و به تاله.

پينه ي قوماشي كوئ: (نابلسي) ده لئيت:
بينيني له خه ودا به لگيه له سه ر
مه رايي و باشي حال، ده گونجيت
بينيني به لگه بيت له سه ر مه ژاري
به رده وام.

* **جلوبه رگي پيس و چلكن بۆ مردوو**
تيكچووني ئاين و دنياهه تي.

* **شتني گوئچكه نه خوشيه ، نه گهر**
بينی چلک و پيسی گوئچكه كاني
پاكده كاته وه وته يه كده كات و مرژده ي
پنده گات.

* **ئه گهر چلک و پيسی گوئچكه ي** خوارد
كاري نيربازي نه نجامده دات و ده كه ويته
كارئك وه خه شم قينيكي گهره رووي
تيده كات چونكه چلكي گوئچكه تاله
هه موو شتيكي تال باش نيه مه گهر
چاره سه رييت.

* **ئه گهر مرؤه چلکی گوئچكه ي** به زوري
بينی به لگيه له سه ر وته ي خراپ
كه پييده گات ، ده گونجيت به لگه بيت
له سه ر خو قايم كردن له به رانبه ر
دوژمنان يان داخستني دهرگاي شه ر
ئه مه له كاتيكا ئه گهر گوئچكه ي كه ر
نه بيت ئه گهر گوئچكه ي كه رپوو
به لگيه له سه ر غه م و په ژاره و
نه خوئي.

پيسی و گه نده لي: (نابلسي) ده لئيت:
ئه گهر بينی له خه ودا پيسی پتوه يه و
ئه مانه تي لادانرابوو ياخود شايه نبوو يا
قه رزارپوو گوناھباره ، ئه گهر ئه و
پيسيه ي شت له و باره قوتارده بي،
ئه گهر ده ستنويزي نه گرت به لام چوه

پ ی

پی(قاچ)؛ (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا
جوانی مال و داراییه له گه ن جیگیربوونی
کرداره کانی و پشت وکوله که ی
کاره کانییه تی، په نجه کانیشی کچی
خه و بینهره له گه ل بهرده ست و
خزمه تکاره کانی، ئیسکه کانی مال و
سامانه که بژیوی له سهریه تی و پشتی
پیده بهستی.

* نه گه ر قاچی کی روو به ناسمان
به رزبوه وه ده مری، مووی هه ردوو قاچ
قه رزیکه به سهریا تیپه ریوه.
* هه ردوو قاچ به لگه یه له سهر ناژه لو
مال و دارایی.

* نه گه ر بینسی قاچه کانی برپا
ناژه له که ی و ئوتومبیله که ی تیا ده چی و
مال و دارایی به فیژده پروات.
* نه گه ر بینسی قاچی زیاده ی هیه
بژیوی زیاده ده کات.

* جوانی قاچ به لگه یه له سهر باشی
خه و بینهر له دنیا و قیامه تدا، نه گه ر
قاچی مردوو باشبوو به لگه یه له سهر
ئه وه ی له به هه شتدایه، نه گه ر
سه رپنچیکاریک بینسی قاچه کانی جوانه
به لگه یه له سهر ته و به، بۆبیاوه ر
به لگه یه له سهر موسولمانبوونی،
ده گونجیت به لگه بیت له سهر چوونه

پیش له کار و باره کانی و چاره نووسی
باشی له وه ی رووی تی ده کات.

* ده گونجیت باشی قاچ به لگه بیت
له سهر به جیه پنانی نویژ یاخود ئه وه ی
پشتگیریده کات له به رپرس و باوک و دایک
یان ناژه ل یاخود ئوتومبیل یا پیشه و
مال و دارایی.

پینه تی؛ (ئین سیرین) ده لئیت: نه گه ر

بینی به پیتی په تی ده پروات به پتوه
به لگه یه له سهر باشی ئاینی و
ره واندنه وه ی غه م و په ژاره ی.

* هه روه ها وتراوه: خه ویکى له وچه شنه
به لگه یه له سهر به لاو نه هامه تی له لایه ن
ژنه وه و ته لاقدان.

(نابلسی) ده لئیت: پتپه تی بوون له خه ودا
ماندو بوونه نه گه ر نه بینیت نه عله کانی
داکه ندوه به لام نه گه ر بینسی به پیتی
په تی ده پروات به پتوه ده سته لات و
فه رمانزه وایی به ده سته ده پیت.

پنچانه وه؛ (ئین سیرین) ده لئیت:
به لگه یه له سهر نه دنامه کان و
شاردنه وه و داپوشینی وته.

(نابلسی) ده لئیت: له خه ودا
لیخۆشبوونه له گه ل خه شم و قینگرتن
یان به سهر چووونی رنق و رنزی و
چاره نووس.

پیست: (نابلسی) ده لیت: پیست
به رده ی مروفه و میراتییه له دوی خوبی
یان له کاتی ژیانیدا به جیی ده هیلی.

* نه گه ربینی وهك مه پ پیستی داده مالن
نه گه نه خوشبیت به لگه یه له سه ر
مردنی، نه گه له شاساغیش هه ژار
ده گه ویت و نابرووی ده جیت.

* هیژو پته وی لاشه ش به هیژی باوه پو
نیمانه.

* نه گه له ش ولاریبوو به له ش ولاری
ماریک دژایه تی ورکه به رایه تی
ده رده خات.

* نه گه ربینی دووگی هه یه وهك به ران
کورپکی ده بیت بزئیوی بو پهیدا
ده کات.

* نه گه ربینی له ش ولاری بو به ئاسن
یان گلینه به لگه یه له سه ر مردنی.

* نه گه زیاده یه کی به له ش ولاری
خویه وه بینی و هیچ زیانیکی نه بوو بۆ
رژانی نیعمه ته به سه ریا.

* له ش ولاری مروفه له خه ودا به لگه یه
له سه ر نه وه ی مروفه داده پۆشیت و خوی
پی پۆشته ده کاته وه وهك جل و به رگو
هاوسه رولانه و مال و کوپ، یا خود
نه وه ی په نای پی ده دات وهك
ده سه ت لاتدارو فه رمان نه و او گه وره و
به رپرس، به هیژی و جوانی و قه شه نگه

پیچراو: (ئین سیرین) ده لیت: لیت پیچراو
سه فه رو گه شت و گوزاره.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا مال و سامانه
به مه رچیک نه پیچری.

(نابلسی) ده لیت: بینینی به لگه یه
له سه ر ته مه ندریزی و چه مانه وه.

پیچکه: (نابلسی) ده لیت: نه وه ی
بینینی پیچکه ده خوات و مۆخه که ی
ده مژی مالی هه تیو ده خوات.

* هه روه ها نه وه ی پیچکه ده خوات وهك
نه وه وایه مالی خه لکی به ریزو شریف
بخوات چونکه پیچکه و مه پ باشترین
مالی خه لکییه.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا مالی
هه تیوه، نه گه ربینی پیچکه که ی مژی
مالی هه تیو ده خوات.

* هه روه ها ده لین: نه وه ی پیچکه
بخوات مال و سامانی خه لکی
به ریزه خوات چونکه مه پ به ریزترین
ناژه له.

پیچه ر: (ئین سیرین) ده لیت:
نه خوشی و دیناره، نه وه ی پیچه ریک
بدۆزیته وه یان هه لگری ژنه که ی
نه خوشده که وی و دینارو پاره ی زور
خه رجه د کات.

* پیستی سوور له خه ودا
ده روو لیکردنه وه و شکومه ندییه
هه روه ها ده لئین: نه که له گه ل سووریدا
سپیستی تیکه ل بوو خاوه نه که ی
شکومه ندی به ده سته ده پیت.

* زه رد بوونی ره نگیش نه خو شیه.

* نه وه ی خوی هنگی پیستی ره شبیت و
له خه ودا به سپیستی بینرا نه وه لاوازی و
نا په حه تی و ملکه چی رووی تیده کات.

* نه گه ر له شو لا رو ده م و چاوی
به سوور هه لکه پان غه م و په ژاره ی دریزه
ده کیشی.

* نه وه ی له شو لاری خوی بیینی بوه
به ئاسن یا خود به رد نه وه به و چه شنه
ده بیت و پیستی سه رجه م ئاوه لان.

* هه روه ها ده لئین: پیست لانه و ماله
نه گه ربوو نه گه ر بوو به خاوه نی نه گه ر
پادشا یا فه رمان په و پیستی خه لکی
دامالی سته میان لیده کات و مال و
دارایان ده بات.

* پیست دامالینی زانا و ازهینان و
له بیر چوونی زانیارییه.

* نه گه ر پیستی شاعیریک دابمالیت
کراسه که ی داده که نیت کاتی ده چیته
نیو حه مام، یان پو شاکیک لیده دزی.

* نه گه ر ژنیک ره شبیت بیینی پیستی
داده مالری خوره له اتنه دوا ی شه ویک
تاریک و نوو ته ک.

به لکه یه له سه ر باشی حال و گوزهرانی،
لاوازی و ده ننگه پان و بۆگه نکردنی
به لکه یه له سه ر خرابی حال وباری.

* پیست وه که قه لغان وایه بۆ مرؤف و
شتیتر، بۆ مرؤف بریتییه له باوک و دایک و
ده سته لات مال و دارایی و جل و به رگو
ها و سه رو زوی و له شساغی و نه خو ش و
نیمان و هاوه ل په یدا کردن.

* ده گونجیت پیست بۆ مرؤف به لکه بیت
له سه ر هلوپی و دوژمنی گه واهیده ر
له روژی قیامه تدا له سه ر خاوه نه که ی.

* ده گونجیت پیست به لکه بیت له سه ر
ئارامگرتن و به هیزی و خورپاگری
له کاروباردا، نه گه ر بیینی پیستی
باشبوه له خه ودا به لکه یه له سه ر خیر و
پشوودان و چاکبوونه وه له نه خو ش و،
نه گه ر مردبوو ره نگی پیسته که ی
به جوانی بینرا له خه ودا به لکه یه
له سه ر نه وه ی له خو شیه کانی
به هه شتدایه، نه گه ر به ناشیرینی بیینی
یا به ره ش و به لکه یه له سه ر نه وه ی
له سزاو خه شمدایه، ره شه لکه پانیشی
له خه ودا وازهینانه له ئاین.

* نه گه ر کورپکی ره شیان به خه لاتدایه
باریک خه لۆزی ده ده نی.

* نه گه ر ژنی ره ش پیست بیینی و
چاودیری بکه ن خیری پییده کات و
به پیزو پیروژ ده بیت.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ره وهی
نهینی خوی یو باسده کات وهك باوك و
دايك.

پیغه مبه (❧)؛ (نه بوهرهیره) —
ره زای خوی لیبتت - ده فره مویت: گویم
لیبوو پیغه مبه (❧) فره مووی:
"نه وهی له خه ودا بمبینی وهك بینیم
وایه له حالی بیداریدا، چونکه شه یتان
ناتوانی بجیته سه ره شیوهی من" ^(۱).

* (نه بوسه عد) - ره زای خوی لیبتت -
ده لیت: پیغه مبه (❧) فره مووی ته:
"نه وهی من له خه ودا ببینی راستی
به دیکردوم" ^(۲).

* (نه نه سی کوی مالک) ده گپرتته وه
پیغه مبه (❧) فره مووی ته: "نه وهی
من له خه ودا ببینی ناچیتته
دۆزه خه وه" ^(۳).

* (نه بوسه عد) (ره حمه تی خوی لیبتت)
ده لیت: "خوداوه ند پیغه مبه ری خوی

پیشبرکی: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
به لگه یه له سه ره جموجوول و بیکاری یان
سه فره ی بیکه لک و سوود.

* نه گه ره خه وینه ره نه خوشبوو ده مرئ و،
نه گه ره هه ژاربوو ده وه له مه ند ده بی یان
که سیکی ناواره بوو له سه فره
ده گه پرتته وه.

* پیشبرکی نازه لان نه نجامدانی کاری
یاساغ و له خه واییوون و زامنکردنیکه
سه لامه تی به مه رج نه گیراوه یان
مردنیه تی.

* مه روه ها به لگه یه له سه ره فیتته
له نئوان خه لکیداو په رته وازه گردنیا.

* پیشبرکی به کۆتر به لگه یه له سه ره
نیریازی یان ناالوده بوونی
تیکه لبوونیا.

پیشه کی (پیشه نگ): (نشین سیرین)
ده لیت: خزمه تکاره.

پیشی مه لاشوو: (نشین سیرین) ده لیت:
به لگه یه له سه ره پیاو، ده گونجیت
به لگه بیت له سه ره نه وهی ژنو کوپه که ی
تیدا کۆکن له سه ری.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ره
خزمه تکار.

(نابلسی) ده لیت: خزمه تکاریکه نهینی
ده زانیته و له خه لکی ده شاریتته وه و
خاوه ن ریزه.

^(۱) (بوخاری) فره مووی — ژماره (۶۹۹۳)،
(مسلم) (۱۷۷۵/۷/۴) له ریگی (نشین
نیشاق) وه.

^(۲) (بوخاری) (۶۹۹۶) و (مسلم)
(۱۷۷۶/۱۱/۴).

^(۳) (نشین عدی) له (الکامل للضعفاء) دا
(۳۸۸/۳) میتاوی نهی و (نیشناد) ه کی
(لاوازه).

* ئەگەر بىنى لەخۇشە ويستىدا
خوئىنەكەى خواردەو بەنەئىنى
لەجىھادو تىكۆشاندا شەھىددە كرى.

* ئەگەر بىنى نەخۇشەو بىداربەو
لەنەخۇشى خەلگى ئەو شوئىنە دوای
تىكچون چاكەبنەو.

* ئەگەر پىغەمبەر (ﷺ) بەسوارى بىنى
سەردانى گۆرەكەى دەكات بەسوارى،
ئەگەر بەپىادە بىنى بەپى سەردانى
گۆرەكەى دەكات، ئەگەر بىنى بەپىكى
سەردانىدەكات لەسەركاروپارەكانى
جىگىردەبىت و فەرمان بەپىشەوای
سەردەمى خۇیدەكات.

* ئەگەر بىنى نانددەخوات لەگەلى
بىرپارەو بەسەريا دەدات زەكاتى
مالەكەى بدات.

* ئەگەر بىنى پىغەمبەر (ﷺ) مرد
لەپەچەلەكى خۇى كەسىكەمرى.

* ئەگەر تەرمەكەى لەشوئىنەكەى بىنى
لەشوئىنەدا بەلاو نەھامەتەكى گەورە
روودەدات.

* ئەگەر بىنى تەرمەكەى ھەتا گۆرستان
برا حەز لەبىدە دەكات.

* ئەگەر بىنى سەردانى گۆرەكەى كرىد
مالو سامانىكى بىشومارو مەزن
بەدەستدەھىنى.

وہك بەزەمى و سۆزىك بۆ جىھان
رەوانەكردو، خۇشحالى بۆئەو
لەحالى ژياندا بەدىكرىد شوئىنەكەوت،
خۇشحالىش بۆ ئەوئەو لەخەودا
دەبىنى چۈنكە ئەگەر قەرزارىك
بىبىنى قەرزەكەى دەداتەو.

* ئەگەر نەخۇشەك بىبىنى خوداوند
شىفاو چارەسەرىدەدات.

* ئەگەر جەنگاۋەرىك بەدىبكات
سەرگەوتو دەبىت.

* ئەگەر رەبەنىك بىبىنى
(حەج) دەكات.

* ئەگەر پىغەمبەر (ﷺ) لەزەوىو
خاكىكى وشكا بەدىكرىت ئەو زەوىو
خاكە فەروپىتدار دەبى، يان
لەشوئىنەكە بىبىنى سەتم و زۆردارى
تىدا بلاۋىت دادپەرەرى لەو شوئىنەدا
بلاۋدەبىتەو لەگەل دلىيى، نەمەش
لەكاتىكەدا لەسەر شىۋەى خۇى
بەدىكرى، ئەگەر رووخسارى گۆپاۋ
لاۋازىو يان ھەندىك لەئەندامەكانى
نەبو بەلگەيە لەسەر سستى ناين
لەشوئىنەو دەرگەوتنى بىدە.

* ھەرۋەھا ئەگەر بەجلوبەرگى دپاۋەو
بىنرا بەھەمان شىۋەيە.

* نه گهر نه وهی دایه له ناوه پوکدا
خراپ سو وه کال له و شتیتیر
له روډاو یکی مه زن قوتار ده بی مه گهر
خراپه و ماندوبون روی تییکات.

* نه گهر بینې یه کیک له نه دنامه کانی
پتغه مبر (ﷺ) له لای خه وینره وه
به ده سته پتیاوه به لگه یه له سر بیدعه
دروس تکردن له شه رعداو وازه یتان
له وانیتیر.

* (نبین نه بی ته یب) ده لیت: ده سالتو
تووشی که پی بوبووم، روومکرده شاری
(مه دینه) و له نیتوان گوپی پتغه مبر و
دوانگه که یدا مامه وه خه و مبینی
به پتغه مبر وه و وتم: نهی پتغه مبر ی
خوا (ﷺ) تو پیت و تم نه وهی داوای نه و
شوینه بکات بوم له خودا من شه فاعه تی
بوده که م، فهرمووی: خوا چاره سهرت
بدا من به و شیوه یه م نه وتوه، به لکو
وتومه: "نه وهی داوای (وسيله) م
بویکات شه فاعه تی من به پتویست
ده گهر پي بوی" وتی: گو یچ که م
به فهر پیتی دوعای پتغه مبر (ﷺ)
چاکبوه وه.

* یه کیک دی ده لی: هه ژار بوم و هام
بو زیاره تی گوپی پتغه مبر و سلاومکرد
له خوی و هه ردو هاوه له که ی، ننجا
و تم: نهی پتغه مبر هه ژارم و له لای

* نه گهر بینې بوه به کوپی
پتغه مبر (ﷺ) و له ره چه له کی نه ویش
نییه خه ونه که ی به لگه یه له سر پاکي
باوه رکه کی.

* نه گهر بینې بوه به باوکی
پتغه مبر (ﷺ) به لگه یه له سر سستی و
لاوازی باوه پو دلنایي.

* بینینې پتغه مبر (ﷺ) له خودا به ته نیا
په یوه ندی به وه وه نییه به لکو
په یوه ندی به سر جه م کومالی
موسولمانانه وه هیه.

* ده گپړنه وه (نوم فه زل) - ره زای خوای
لیتیت - به پتغه مبر ی خوا (ﷺ) وتی:
له خودا بینیم هه ندیک له لاشه ت برابو و
نه و به شه بر اوانه م له ژورده که ی خوم
دانا، نه ویش فهرمووی: "خه ونه که ت
خیره و فاته پشت به خوا کوپی کی
ده بیت و له مالی تو ده بیت" ننجا
(حسین) له دایکبو نه و گو شیکرد.

* نه گهر پتغه مبر ی بینې (ﷺ) شتیکی
باشی دنیای دایه له خواردن و
خواردنه وه خیریکه به نه اندازه یه ک
به ده ستیده هیتی.

(^۱) (نبین ماجه) له (کتاب التعبير) (۲۹۲۳) و
(نه حمه د) له (مسند) دا (۲۶۷۲) و (حاکم)
له (مسندک) (۱۷۶/۳).

تیایدا نوستبوم پیغه مبهرم بینى (ﷺ)
 روخسارى گه شو روونبوو ، پى وى وى
 ته و به تکرر ، وى : به لى نى
 پیغه مبهرم (ﷺ) ، فره موى : نه وى ته و به
 بکات خدا و نه ته و به لى قبول
 ده کات ، پاشان زوبانى پیده ره ینام و
 ده سى هینا به سه ریو فره موى :
 مه یخوینه هه تا گوئیستى ده بن ، کاتى
 له خه وه ستم زمانم به ریو پشت
 به خوى گه و ره .

* ده گپ نه وه پیا وى کی ده وه مه ند
 نه خوش ده که وى و له خه ودا
 پیغه مبهرم (ﷺ) ده بینى و پى
 ده فره موى : نه گه ر و سست چاکبیته وه
 له نه خوشیه کات ناونا وه ریگره ، کاتى
 به ناگاهات ده هه زار دره مى نارد بى
 (سوفیان) (سه وری) هه تا بیدات
 به هه ژاران و پاشان رافه ولیدانه وه
 خه وه که لى لیرسى نه ویش وى : ناونا
 زه یتونه چونکه خدا و نه ده فره موى :
 ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قَيِّتٌ وَلَا غَرْبُ﴾
 (النور: ۳۵). ئنجا به زه یتون چاره سه ری
 وه رگرت خدا و نه چاکیکرده وه
 فره پویتی به کاره ینانى بى به گه پخست و
 گرنگى فره مانه که ی پیغه مبهرم (ﷺ)
 به ده رکه و ت.

توش میوانم ، پاشان دوور که و تمه وه و
 نوستم به دوور له گپ ره که ، پیغه مبهرم
 (ﷺ) هات بۆلام وه ستم و نانیکى
 پیدام وه نه دیکم خوار و کاتى
 به ناگاهاتم هه نه دیکتیرى
 له ده ستم دامابوو.

* له (نه بى وه فای) (قاریه ره وى) یه وه
 ده گپ نه وه و تویه تى : پیغه مبهرم
 بینى (ﷺ) له خه ودا له (فرغانه) هه وه ها
 له سالى سیسه دو شه ست سال و له لای
 ده سته لاتدار ده مخویند و نه وانیش
 گوئیان نه ده گرت و قسه یانده کرد ،
 به غم و په ژاره وه رووم کرده وه
 مال و نوستم ، پیغه مبهرم
 بینى (ﷺ) ره نگى گورابوو ، پى وى وى
 قورئان لای کومه لیک ده خوینیته وه
 قسه ده که ن و گوینا گرن ، چیتر
 مه خوینه مه گه ر خوا و سستى لیبى ،
 کاتى به ناگاهاتم چوار مانگ زوبانى
 خوم گرت ، هه ر پیداو سستیه کم هه بوايه
 ده منووسى له سه ر رووپایه ک ،
 فره موده گپ ره وان و خاوه ن راویو چون
 هاتن بۆلام و فتوایان بۆدام قسه بکه م ،
 چونکه پیغه مبهرم (ﷺ) فره موى : مه گه ر
 خدا و سستى له سه ربى . دواى نه و چوار
 مانگه نووستم له وشوینه دا که واپیشت

په ژاره وه گه پامه وه بومال و نه وشه وه
 پیغه مبه ر(ﷺ) له خه ودا بینی پیمگوت:
 نه ی پیغه مبه ر(ﷺ) فلانه که س جنیوی
 به (نه بویه کر) و (عومر) داوه نه ویش
 فرمووی: بیهینه بوم ، منیش هینام
 فرمووی: بیده به زه ویدا فرمانه که م
 به جیهینا و فرمووی: سه ریپره ،
 سه ریپرن زور قورس و گرانبو له لام
 وتم: نه ی پیغه مبه ر سه ریپرم ،
 فرمووی: به لئ سنجار نه و فرمانه ی
 پیدام ، چه قوکه م پیا هینا و سه رمپری،
 کاتئ روروه وه وتم: ده چم بولای و نه و
 خه ونه ی بؤ ده گپره وه ، کاتئ چوم
 بؤ لای و گه ی شتمه بهر ماله که ی گویم
 له ده نگی شیوه و گریانبو پاشان
 وتیان مردوه .

* پیاویک هات بولای (نبین
 سیرین) ووتی: دوینئ شه و له خه ودا
 بینیم قاچم خسته سه روی
 پیغه مبه ر(ﷺ)، (نبین سیرین) پئی وت:
 دوینئ شه و به سؤله کانتته وه خه وتی؟
 وتی: به لئ، نه ویش وتی: دایبکه نه،
 کاتئ دایکند له ژیر قاچیکیدا دره میک
 هه بو له سه ری نوسه رابوو
 (محامه د) پیغه مبه ری خوا(ﷺ).

(تابلسی) ده لئیت: له فرموده یه کی
 (صحیح) داهاتوه پیغه مبه ر(ﷺ)

* ده گپره وه پیاویک دئیت بولای
 پیغه مبه ر(ﷺ) له خه ودا و خراپی
 حال وباری لا باسده کات، نه ویش پئی
 ده لئیت: بچؤ بولای (عه لی) ی کوپی
 (عیسی) پئی بلئ نه وندت بداتئ
 که حالی خوتئ پئباش بکه ی. نجا
 پرسئ: نه ی پیغه مبه ر(ﷺ) به چ
 نیشانه یه که بچم بولای؟ فرمووی: بلئ
 به ونیشانه یه ی تومنت له (البطحاء)
 بینیه و ومن له شوینئکی به رزیووم
 دابه زئی و هات بولام ، پیموت:
 بگه پیره وه بؤ شوینئ خوت ، له وکاته دا
 له ده سته لات لرابوو نه وه بوو گه رایه وه
 بؤ پؤستی پئشووی. کاتئ به ناگا هات
 چوو بولای (عه لی) ی کوپی (عیسی) و
 له وژده دا وه زیریوو چیرۆکه که ی بؤ
 گپرایه وه ، نه ویش چوارسه د دیناری
 دایه و وتی: قهرزی خوتئ پئیده ره وه،
 هه روه ها چوارسه د دیناری تری دایه و
 وتی: نه مه ش بکه به سه رمایه ی خوت و
 کاتئ خه رجنکرد بگه پیره وه بولام.

* پیاویکی چادر فروش ده لئیت: چادر یکم
 فروشت به هه ندیک له ده سته لاتدارانی
 نه هوازو بؤپاره که ی روومتیکرده وه و
 جنیویدا یه (نه بویه کر) و (عومر)
 (ره زای خوای لیبئیت) به هوی
 شیوه یه وه وه لام نه دایه وه به غه م و

فەرموویەتی: "ئەوێ لەخەودا بەدیم بکات لەکاتی بیداریدا دەمبینی چونکە شەیتان ناتوانی بچیتەسەر شتوای من"^(۱).

* ھەروەھا (لە روایە) یکدا دەفەرمویت: "ئەوێ من ببینی حەقی بینوێ"^(۲).

* چەندین فەرموودە دیكە لەو بارە یەو ھاتو و زانا یان جیاوازی ھەیە لە بارە یانەو و ھەندیکدە لێن: شوێنی ئەمە ئەو یە ئەگەر پێغەمبەر (ﷺ) لە سەر شوێنە خۆی ببینی و ھەندیکتەر دە لێن: لە سەر ئەو شوێنە یە کە روحی کیشراو گەرایەو بۆلای خواو لەوانە ی خواو نی ئەم رایەن (ئێبەن سیرین) (رەحمەتی خوا ی لێبێت).

* ھەندیکتەر دە لێن: ببینی پێغەمبەر (ﷺ) لە سەر سیفەت و شوێنە خۆی زانیی راستییە چونکە ببینی زاتی پاک و بێگەرد ناسینی راستییە.

* ئەگەر ببینی پێغەمبەر (ﷺ) ھات بۆلای ئەو بۆ خەوینەر باشە.

* ببینی پێغەمبەر (ﷺ) لە ھەر حال و بارێکدا راستەو خەوی تیکەل و پیکەل نییە.

(۱) (بوخاری) ژمارە ی فەرموودە (۶۹۹۳) و (مسلم)

(۱۷۷۵/۱۱/۴).

(۲) ئەخریجکراو.

* ھەروەھا ھەندیک لەرافەکارانی خەو دە لێت: ئەگەر بە پیری پێغەمبەر (ﷺ) ببینی مەبەستی ئاشتییە، ئەگەر بزو و خەندە ی لە سەر لێو ھەکانی ببینی دە سەستگرتو ھە سەستگرتو پێغەمبەر (ﷺ).

* ھەندیکتەر دە لێن: ئەوێ لە سەر شوێنە خۆی ببینی بە لگە یە لە سەر باشی حال و باری و بالایی شان و شەو کەت و زالبوون بە سەر دوزمانیدا.

* ئەگەر ببینی حال و باری گۆراو و رووخساری گرزە بە لگە یە لە سەر خراپی حالی.

(ئێبەن ئەبی جەمرە) دە لێت: ببینی پێغەمبەر (ﷺ) لە شوێنە یە کە جواندا باشی ئایینی خەو بینەرەو کەم و کۆری لە جەستە ولاری حەزەتدا یان گۆراپی خراپی ئایینی خواو نە کە یەتی چونکە پێغەمبەر (ﷺ) وەك ئاوێتە یە کە پاک و بێگەرد وایە، ئەو سوودەش لە ببینی پێغەمبەر (ﷺ) وەر دە گیری چونکە لە باشترین حالدا یەو (ئێبەن حەجەری ھەیتەمی) لە (شمائل الترمذی) دا باسی کردو ھە گەل سەر جەم پێغەمبەرەن بەو چەشنەن و شەیتان ناتوانی خۆی بە خەو و نیشانەو پێغەمبەرەن و فریشتەکان بچوینی.

سهرې چيکار يو ته وبه ده کات و
 ده گه پټه وه بولای خودا ، نه گه ر
 بېټ او د پيو رټنومایي ده کړی و
 ده گونجیت ريگه ی زانیاری و
 ناوه دانگردنـــــه وه ی دل وده روون
 بگریته بهر به پټی ټایه تی: ﴿فَأَمْنُوا بِآلِهِ
 وَرَسُولِهِ أَلَا بُرْهَانٌ لِّلَّهِ﴾
 (الاعراف: ۱۵۸).

* نه گه ر خه و بینر ترسابو و
 له ده سته لاتدار شفاعه تکارکی و ته
 په سهندو وهر گړاو ده بی، نه گه ر
 خه و بینر له سهر بیدعه کړوبیوه وه با
 له خوا برسی به تاییه ت نه گه ر بیني
 پشتی تیکرد.

* ده گونجیت مژده یه کی دلخو شکر
 رووی تیبکات.

* هـروهـا بینینی به لگه یه له سهر
 به درخستنی به لگه و راستگویی و
 به جیه ټنای به لټن و په یمان.

* ده گونجیت دوزمنایه تیان لټـوه
 روویدات له گه ل حه سودی و رق و قین.

* ده گونجیت له خانه واده کی بېړی و
 بگه پټه وه بړ نیشتمان ه کی.

* ده گونجیت باوک و دایکی بمرن.

* هـروهـا بینینی به لگه یه له سهر
 درخستنی که رامات چونکه ناسک
 سه لامی له پیغه مبه ر(ﷺ) کړدوه و

* نه گه ر پیغه مبه ری (ﷺ) به دیگر حال و
 باری ناسانده بی و نه گه ر غه مباریو و
 ده رووی لیده کړیته وه و، زیندانیو و
 نازاد ده کړی له زیندان.

* نه گه ر له شوینیکدا بینر ا نابلقه
 درابو و یان گرانی و به رزی نرخ
 له نارادابو و ده روویان لیده کړیته وه و
 نرخه کانیا ن هـر زانده بی، نه گه ر
 سته میان لیکرابو و سهرده که ون یان
 ترسابو و دلنیا ده بن.

* نه گه ر پیغه مبه ری(ﷺ) له سهر نه و
 سیفه تانه ی بیني که له سوننه تدا هاتوه
 مژده یه بړ خه و بینر و چاره نووسی
 له ټاین و دنیا دا باشد ه بی.

* نه گه ر رووی تیکرد یان ماموستایو و
 یاخود وابه سته یو و له نو پژدا یان
 له ریگه یه کدا، یاخود شتیکی باشی
 پیدا، یان جل و به ریگی شیاوی دایه
 یان به لټنی پیدا یاخود دوعا و نرای
 بؤ کرد به خیر نه گه ر خه و بینر
 شایسته بو و بړ وهرگر تنی ده سته لات
 وهریده گړی و له سهرده می خویدا
 دادپه وهرده بی و فهرمان به چاکه و
 ریگری له خراپه ده کات.

* نه گه ر زانا بو کار به وزانیاریه ده کات
 که هیه تی ، نه گه ر خواناسبو و ده گات
 به پله و پایه ی که رame تداران، نه گه ر

* نه گەر به هه تیوی بینی پله و پایه یه کی
به رز به ده سته هینی ، هه روه ها نه گەر
غریب و ناواره بوو .

* نه گەر خه ویننه ر له وانه بوون
که چاره سه ری چا ویا نه ده کرد
له پیشه که یدا ده گات به ناستیک
هیچکس پی نه که یشته بی چونکه
پیغه مبه ر (ﷺ) چاوی (قتاده) ی
که پرانده وه .

* نه گەر خه ویننه ر له سه فهدا بوو ،
خه لکیش تینو بوون به لگه یه له سه ر
باران بارین و داهاتنی به زه یی چونکه
پیغه مبه ر (ﷺ) له مابه یی په نجه کانی
ئاو هاته دهره وه له کاتی نه بوونی
ئاودا ، هه روه ها نه گەر خه لکی
له نه بوونی و قات و قریدا بوون به لگه یه
له سه ر تیری و خوشی و فهدا به ره که ت
له لایه که وه نازان و چاوه پی نه بوون .

* نه گەر به قه رزاری بینی قه رزه که ی
ده داته وه .

* نه گەر به نه خوشی بینی خودا وه ند
شیفای ده دات .

* نه گەر که سیك که وا (حه ج) یشه کرد بوو
بینی (حه ج) ده کات .

* نه گەر جه نگاوه ری بیبینی
سه رده که وی .

* نه گەر که سیك بینی تاقیکرایه وه
خودا وه ند دهروی لیده کاته وه .

* نه گەر له زه ویه کی وشکدا بینرا فهدا
پیتدار ده بی .

* نه گەر که سیك بینی دهنگی
هه لیز کابوو یان نه ندامه کانی که م
کوپیان تیدا بوو به لگه یه له سه ر سستی
له ناینداو دهرکه وتنی بیده

نازه لیش قاچه کانی ماچکردوه و به ره و
ناسمان به رزکراوه ته وه و دارو دره خت
گو بیستی بوون .

* نه گەر خه ویننه ر له وانه بوون
که چاره سه ری چا ویا نه ده کرد
له پیشه که یدا ده گات به ناستیک
هیچکس پی نه که یشته بی چونکه
پیغه مبه ر (ﷺ) چاوی (قتاده) ی
که پرانده وه .

* نه گەر خه ویننه ر له سه فهدا بوو ،
خه لکیش تینو بوون به لگه یه له سه ر
باران بارین و داهاتنی به زه یی چونکه
پیغه مبه ر (ﷺ) له مابه یی په نجه کانی
ئاو هاته دهره وه له کاتی نه بوونی
ئاودا ، هه روه ها نه گەر خه لکی
له نه بوونی و قات و قریدا بوون به لگه یه
له سه ر تیری و خوشی و فهدا به ره که ت
له لایه که وه نازان و چاوه پی نه بوون .

* نه گەر ژنیک بینی ده گات
به پله و پایه یه کی مه زن و ناویانگیکی
باش به ده سته هینی له گهل پاکو
نه مانه تپاریزی له خویدا .

* ده گونجیت تاقیکریته وه بیه وی و
وه چه یه کی باشی پیدریت ، نه گەر
مال و ساماندار بوو له گوپرایه لی خودایا
خه رجیده کات .

* هه روه ها بینینی به لگه یه له سه ر
نارامگرتن له سه ر ناپه حه تی .

* نه گەر پتغه مبهري بيني (ﷺ) و شتيكي پيدا له خوشيه گاني دنيا له خواردن و خواردنه وه خيري ده ستگير ده بي به نه ندازه ي نه وه ي كه پتي داوه، نه گەر نه وه ي كه پتي درا خرابوو وه كاله كو و شتانه له كاريكي خراب قوتار ده بي مه گەر نيش و نازارو خرابه ي پيگات.

* نه گەر نه دمايك له نه دماه گاني له لاي خه و بينه ربوو به ده ستي هيتا بوو بيده عيه له سر ده ستي نه ودا دروسته بيت.

* نه گەر بيني چوه سر شيوه ي پتغه مبهري (ﷺ) يان جليك له جله گاني له بهر كړدوه يا خود نه موس تيله كې پيداوه يان شمشير ه كې نه گەر خوازياري ده سته لاتبوو به ده ستي ده هيتيت و زه وي ملكه چي ده بي، نه گەر له ملكه چي و رسواييدا ده ژيا خداوه ند شكوم هندو پايه داري ده كات، نه گەر قوتا بيبوو خواست و ويستي به ده سته ده يتي، نه گەر هژار بوو ده وله مه نده ده بي، نه گەر ره به نبوو هاوسه رده گري.

* نه گەر پتغه مبهري (ﷺ) له شويني كدا بيني ويرا نبوو به فه پويه ره كې تاوه داننده كاته وه، نه گەر له نيو

له وشو پته دا، به هه مان چه شنه نه گەر جل و بهر گيكي شپولي له بهر دا بيني.

* نه گەر بيني له خويني خوارده وه له خوشه ويستيدا به نه يتي له جيهاد دا شه ميد ده كړي، نه گەر به ناشكرا خوارديه وه به لگه يه له سه ردو و پويي و هاو به شيد ه كات له زه مي خانه واده كې و يار مه تي ده دات له به شداري كړدن له كوشتار ياندا.

* نه گەر به سوازي بيني سر داني گور ه كې ده كات به سوازي و نه گەر به سوازي نه بوو رو له سه رداننده كات.

* نه گەر بيني وه ستاوه كاروباره گاني و فرماني پيشه واي سر ده مي خويدا كړد.

* نه گەر بيني مردوه كه سيكي ريزدار له وه چه ي نه و ده مري.

* نه گەر تهرمه كې بيني له وشو پته به لاونه هامه تيه كي گوره رووده دات.

* نه گەر تهرمه كې نه سپه رده كړد هه ز له بيده ده كات.

* نه گەر بيني سر داني گور ه كې ده كات مال و سامانيكي مه زن به ده سته ده يتي.

* نه گەر بيني بوه به كوري پتغه مبهري (ﷺ) و له ره چه له كي نه ونه بوو خه ونه كې به لگه يه له سر پاكي نيمان و دنيايي.

* نه گهر سنگی به فراوانتر بینی
به پرپرسه که ی ده ست و دل فراوانه
له بوسه ریا زان.

* نه گهر بینی سکی به تاله
که نجینه که ی خالی و به تالده بیټ و هیچ
مال و سامانیکي تیدانا میټیټ.

* نه گهر په نجه کانی لای راستی
نووسا بویه یه کا به پرپرس رنق و رنوی
نادات و خه وینه ریش له جیی
خویدا ده بیټ و تیڅا کوشیت و بریوی
خه رجناکات بؤ منداله کانی.

* نه گهر دهستی چه پی نووسا بو
به یه کا به پرپرس رنق و رنوی ژیر
دهسته کانی ده گری و ده ستیش
ده گریټ به سر مال و سامانی خیردا،
خه وینه ریش زه کات نادات و یارمه تی
پیداویستیده ریش نادات.

* نه گهر دهستی به تاوه لاوکراوی بینی
به پرپرس (چه ج) و جیهاد نه حجامده دات.

* نه گهر دهستی به نو قوای بینی
کاروباره کان تالوز ده بن و غم و په ژاره
رووی تید ده کات و خه وینه ریش
به وچه شنه یه.

* نه گهر بینی رانی چه زرهت (ﷺ) جوان و
پرپموه هوزو خانه واده که ی به رنوی
به هیژ ده بن.

* نه گهر قاچه کانی (ﷺ) بینی دريژن
ته مه نی فرمانپه و دريژده بی.

شوینیکدا بینی دانیشتبوو له و شوینه دا
به لگو و نیشانه ده بیټ.

* نه گهر بینی پیغه مبه ر (ﷺ)
له شوینیکدا بانگده کات فو پیت و
پیاوانی رنق ده بن.

* نه گهر بینی به رنویژیکرد له شوینیکدا
کاروباری جیاوازی موسولمانان
یه کده گریته وه.

* نه گهر بینی چاوی ده رنویژي دلتیا
ده بی به دلتیایی ناین و فرموده کانی.

* نه گهر رنویژي دووگیان یان
هاوسره که ی بینی منداله که ی کوپ
ده بیټ.

* نه گهر بینی جوانبوو زیاده ی ناینی
خه وینه ره.

* نه گهر ریشی پیرنوی پیغه مبه ر (ﷺ)
بینی ره شه و هیچ موویه کی سپی تیدا
نییه خویشی و شادی و فو پوپیتیکي
مه زن به ده سته هیټی.

* نه گهر له شیوه ی پیری کدا بینی
به لگه یه له سر هیژو توانای و زالبوونی
به سر دوزمناندا.

* نه گهر به مه رنویژي بیهاوتا بینی
له خه ودا پیښه واکه ی پله و پایو
ده سته لاتی زیاده کات.

* نه گهر بینی گهر دنی نه ستور بوه
نیمام نه مانه تی خه لکی ده پاریزی.

زیادده کات، نه گهری بینی به دوی
پیغه مبره (ﷺ) ده پوات دوی
سوننه تکه وتوه.

* نه گهر بینی پیغه مبره (ﷺ) ته ماشای
حال و باریده کات فرمانی پیده کات
مافی ژنه که ی بدات.

* نه گهری بینی له گهل پیغه مبره (ﷺ)
نانده خوات فرمان به زه کات دده دات
به سهریا.

* نه گهر پیغه مبره (ﷺ) بینی به تهنیا
ده خوات خه وینه ر پاره و نان نادات
به سوالگرو هیچ خیریکیش ناکات
فرمانه بوئه وهی خیر نه نجام بدات.

* نه گهر پیغه مبره (ﷺ) به بی نه عمل
بینی وازی له نویژمیناوه به کومهل بویه
برپاری پیده کات نویژ به کومهل نه نجام
بدات.

* نه گهری بینی سوله کانی له پیکردوه
برپاری جیهادو تیکوشانی له پیناوی
خوادا دده دات به سهردا.

* نه گهر بینی ته وقی له گهلکرد شوینی
سوننه تکه وتوه.

* نه گهری بینی خوینی تیکهل به خوینی
پیغه مبره (ﷺ) بوه ده بیت به زاوی
که سیکی ریزدار یان له گهل زانایان
تیکه لی ژنو ژنخوازی بو دروستده بیت.

* نه گهر له نیتو سه ریازدا بینی چه کی
پیوه بوو و پیده که نین و سه رسامبوون
له وساله دا سوپای موسولمانان
ده شکین ، نه گهر له نیتو سه ریازیکی
که مدا به دیکردو چه ک و جبه خانه یان
ته و او نه بوو و ملکه چی و رسواییان
پیوه دیار بوو موسولمانان سه رده که ون
به سه ر دوزمناناندا به پیتی ثایه تی:
﴿وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَزْلَلْتُمْ﴾
(ال عمران: ۱۲۳).

* نه گهر بینی (ﷺ) سه رویشی داده هیئی
به لگه یه له سه ر غه م و په ژاره ی
خه وینه ر ، نه گهر پیغه مبره (ﷺ)
له مزگه و ته که یدا بینی یان له (حهره م)
یا له شوینیکی ناسراو هیزو تواناو
شکومه ندی به دده سنده هیئی.

* نه گهر بینی گرتی برایه تی ده به سستی
له نیتوان یاراندا زانیاری و فیه
به دده سنده هیئی.

* نه گهر گوپی پیغه مبره (ﷺ) بینی
ده وله مه ند ده بی ، نه گهر بازرگانیشبوو
سوودو قازانچ له بازرگانیه که یدا ده کات،
نه گهر زیندانی کرابوو رزگاریده بی.

* نه گهر بینی پیغه مبره (ﷺ) بوه
به باوکی ثاینی کزده بی و دنیایی لاواز.

* نه گهری بینی یه کیک له هاوسه رانی
پیغه مبره (ﷺ) بوه به دایکی باوه پی

دروسته ده بی له نایندا، نه گه ریښی
ماچیکرد بابروای ه بی به وی
لیدده گپړته وه.

* نه گه ریښی له شوینیکدا مرد سوننه ت
له ناو ده چی له و شوینه دا.

پیغه مبه ران (عليهم السلام)؛ (ثین
سیرین) ده لیت: خوی پیغه مبه ران
(سلاوی خویان لیبت) له دوو حال
به در نییه: یا خود مژده یه یان
ناگاداری، ه روه ها دوو جوړه
یه که میان: پیغه مبه ریک وهك خوی بیت،
نه مهش به لگه یه له سر چاکی خاوه ن
خوه که و به رزی و پله داری و زالبون و
سرکه و تنه به سر دوزمنانیدا. دوو هم:
به روو خساریکی گپړاوو جیاوازو
روویه کی گرژوه ده بیښی نه مهش
به لگه یهش له سر خرابی حال و باری و
قورسی به لاو نه هامه تی، پاشان
په روه ردگار ده رووی خیری لیدده کاته وه
له کوتاییدا.

* نه گه ر بیښی وهك نه وهی پیغه مبه ریک
بکوژت نه و به لگه یه له سر
خیانه تکردن له نه مانه ت و نه سپه رده و
شکاندن په یمان به پپی نایه تی: ﴿فَیْمَا
نَقُضَهِمْ مِیْنًا فَلَکُمْ وَکُفِّرْهُمْ بَآیَاتِ اللّٰهِ
وَقُلْ لَهُمُ الْاَنْبِیَاءُ بِغَیْرِ حَقٍّ﴾
(النساء: ۱۵۵) نه مهش به کومه ل.

* نه گه ریښی پیغه مبه ر (ﷺ) پاقله ی دایه
له غم و په ژاره فوتارده بی.

* نه گه ر شتیکیدایه ته پو خوشبوو وهك
هه نگین قورنن له به رده کات و زانیاری
به نه ندازه ی پیدانی نه و
به ده سته هیڼی.

* نه گه ر بیښی پیغه مبه ر (ﷺ) وتارده دات
فرمان به چاکه و رگری له خرابه
ده کات.

* نه گه ر بیښی پیغه مبه ر (ﷺ) شتیکی
ده داتی زانیاری ده ستگیرده بی و دوی
حه قده که وی به لام نه گه ر گرانده وه
روو له بیدعه ده کات.

* نه گه ر پیغه مبه ری (ﷺ) له شیوه ی
لاویکی بالابه زابیښی له نیو خه لکیدا
فیتنه و کوشتار بلاو ده بیته وه،
نه گه ریښی پیغه مبه ر (ﷺ) رهنگی
هه لیزپکاوه ده سته رداري و نیلی و
سه رگه ردانی لاوی ده بیت و بیر
له ته و به ده کاته وه.

* نه گه ریښی رهنگی سپیه
ته و به ده کات و ده گپړته وه بوی
خوای گه وره و کاروکرداری باشده بی و
جیکیرده بی، نه گه ریښی گله ی و
سه رزه نشتی لیدده کات یا خود دهنگی
به سه ردا به رزه کاته وه بیدعه

*هەندیکدەلێن: ئەوەی ببینی هەندیک
لەپێغەمبەران (علیهم السلام) لێیدەدەن
خاوەن ئاواتی لە دنیاو قیامەتدا
بەدەستدەهێنێت.

(نابلسی) دەلێت: ببینی
پێغەمبەران (علیهم السلام) بەلگەبێت
لەسەر کوڕ بەهۆی سۆزو بەزەیی
کەهەیتە بۆی و پاراستنی لە ئاگری
دۆزەخ.

*هەروەها بینیان بەلگەیە لەسەر
ئاگاداریی و مژدە.

*ئەگەر لە حال و باری گونجاودا ببینی
یاخود لە دوایانەوه نوێژیکرد یا
شوێنیا نەکەوت لەرێگەدا یان خواردن و
ئاویان پێداو بەتام و خۆشبوو یان
زانستکیان فێرکرد هەموو ئەمانە
بەلگەن لەسەر باشی شوێنکەوتن و
پاراستنی ســـــــوونەتیان و
بەپێچەوانەشەوه ئەگەر پێچەوانەیان
بوو لەشوێنکەوتن یاخود سووکایەتی و
گالته پێکردن یان بەلگەیە لەسەر بیدعە و
گومرایی.

*ببینی پێغەمبەران بەلگەیە لەسەر
ببینی پادشاو دنیاو قیامەت، هەروەها
بەلگەیە لەسەر زانیان و نزیکیان
لەپەرەدگەرەوه بەهۆی شارەزاییان
لەنوێژو زەکاتو یەکتاپەرستی و

پەرستشی پەرەدگەرەوه، هەروەها
بەلگەو نیشانەیە لەسەر فەرمانڕەوایان و
وتاریزان و پێشەوایانی رێزدار چونکە
ئەوان بانگخوازی رێبازی پەرەدگارن.

- هەر پێغەمبەرێک (علیهم السلام) مژدە
ببینی بەشیوەیەکی باش بەلگەیە
لەسەر باش شوێنکەوتنی نەتەوهکە
بۆی یاخود نوێکردنەوهی رەوش و
کاریکی باش لەلای ئەوانەوه
سەرھەلەدات و بەپێچەوانەشەوه.

*ئەوەی بانگەشە پێغەمبەرێکە
بکات لەخەودا رووداو هەواڵێک
بەئەندازەی خۆی سەری لێهەلەدات،
ئەگەر شایستە دەستەلات یان
دادوەری و وانەوتنەوه بوو بەتایبەت
فەرمانبەرەری بەچاک و رێگری
لەخرابە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر لەخەودا بوو بەپێغەمبەر یان
بانگخوازێک بۆ لای پەرەدگار و
وەلامیاندا یەوه پلەوپایەکی بەرز
بەدەستدەهێنێت، وەگەرنا دەبێت
بەدەلال یان بانگیژ بەپێی ناست و
پلە ی خۆی، یاخود بەلای ئەهەمەتیک
بەپێی ناستی خۆی دادەبەزێت بۆی
بەپێی تاقیکردنەوهی ئەو پێغەمبەر
کەناوی هەلەگری یا بەشیوازی خۆی
دەنوێنی.

دهكات و نارپه‌حه‌تیه‌كاني دنيا روى
تیده‌كات و خه‌م و په‌ژاره ده‌باریت
به‌سهریا به‌ئەندازەى حال و باری ئەو
پێغه‌مبەرە ، پاشان قوتار دە‌بی‌ت و
په‌روه‌ردگار ملکه‌چى ناکات.

* ئە‌گەر بینى یه‌كێك له‌پێغه‌مبەرە‌ران
بپارە‌یه‌ یان داوا‌یه‌كده‌كات خوداوه‌ند
كاروبارى بۆ ئاسانده‌كات و داواکەى
فه‌رو به‌ره‌که‌تى تیده‌که‌وێت به‌هۆى ئەو
پێغه‌مبەرە‌وه‌.

* ئە‌گەر بینى له‌سه‌رده‌مى
پێغه‌مبەرە‌ندایه (سلاوى خاویان لی‌بی‌ت)
ری‌زو پایه‌دارى و ده‌سته‌لات
به‌ده‌سته‌هێنێت ئە‌گەر شایسته‌بی‌ت،
وه‌گه‌رنا شه‌یتان یارى پێده‌كات.

* ئە‌گەر یه‌كێك له‌پێغه‌مبەرانی بینى
لێى ده‌دات به‌هیوا و ئاواتى خۆیده‌گات،
ئە‌گەر پیاویکى چال و به‌ری‌ز بی‌ت.

* ئە‌گەر بینى پێغه‌مبەرە‌ران (سلاوى
خاویان لی‌بی‌ت) گفتوگۆى له‌گه‌ڵده‌که‌ن
یاخود گفتوگۆ له‌گه‌ڵ یه‌کیکیان ده‌كات
ئە‌گەر گفتوگۆکه‌ خێرو باشبوو سوود و
قازانج و ری‌زو پله‌وپایه‌ و ناویانگ له‌نیو
خه‌لكیدا به‌ده‌سته‌هێنێت.

پێکه‌نین: (ئە‌یبن سیرین) ده‌لی‌ت:
پێکه‌نین غه‌م و په‌ژاره‌یه‌ به‌پێى ئایه‌تى:
﴿ فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا ﴾ (التوبة: ۸۲).

* ئە‌وه‌ى یه‌كێك له‌پێغه‌مبەرە‌ران ببینى
له‌شوێنێکدا یه‌گه‌ر له‌جه‌نگدا بن
سه‌رکه‌وتوو ده‌بن به‌سه‌ر
دوژمه‌کانیاندا، ئە‌گه‌ر له‌تاقیکردنه‌وه‌و
حال و بارێکى ئاناساییدان له‌نه‌بوونی و
قات و قهرى په‌روه‌ردگار ده‌رویان
لێده‌کاته‌وه‌و قوتارده‌بن له‌و حاله‌.

* ئە‌وه‌ى ببینى جل و به‌رگى
پێغه‌مبەرێکى خودای پۆشیوه‌ ئە‌گه‌ر
شایسته‌ى ده‌سه‌سته‌لاتبوو
به‌ده‌سته‌تیده‌هێنێت، ئە‌گه‌ر قوتابى
زانستبوو، ده‌گات به‌پله‌وپایه‌یه‌کى به‌رز
و ئە‌سته‌یره‌ى ناویانگى به‌ده‌ر
ده‌که‌وێت.

* ئە‌گەر بینیبووه‌ به‌پێغه‌مبەر
به‌شه‌هیدى ده‌مریت یان تووشى
نه‌بوونی و قات و قهرى ده‌بی‌ت و
په‌روه‌ردگار ئارامى پێده‌دات و خۆپراگى
له‌سه‌ر به‌لا و نه‌هامه‌تى دواتریش
سه‌رکه‌وتوو ده‌بی‌ت.

* ئە‌گەر بینى هه‌ندێک کارى پێغه‌مبەرە‌ران
ئه‌نجامده‌دن له‌به‌ندایه‌تى و چاکه
به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر راستى ئاین و دلتیایى
له‌بیربو‌اوه‌ره‌که‌ى.

* ئە‌گەر بینى بوه‌ به‌یه‌كێك
له‌پێغه‌مبەرە‌ران (سلاوى خاویان لی‌بی‌ت)
فه‌رمان به‌چاکه‌ و ری‌گرى له‌خراپه‌

پئی باسده کړئ و فرمان به هویه وه
به جیده هیئرئ وهك دهسته لاتدارو زاناو
داهو رو زویان و شمشیرو کوپو نامرانی
نیرینه ی پیاو.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر نامرانی
نیرینه ی پیاو نه وه ی تیای ده نووسئ
ماره بره که ی بیت.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر سلو
په نجه و هاوسر.

* هـروهـا دهـلـین: قهـلم بهـلگهـ
له سر زانیاری، نه گهر بینی قهـلمـیکـی
به دهسته پنا زانیاریه کی گونجاووشیاو
به دهسته هیئت.

* هـروهـا دهـلـین: چـوونـه نـیـو
دهسته بهرکراوی و نه ستو به پئی
نایه تی: ﴿وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَقُولُ
أَفَلَا مَلِكٌ أَيْدِيكُمْ يَكْفُلُ مَرِيْمَ﴾
(آل عمران : ۴۴).

* ده گپړنه وه پیاوړك به (نښې سیرین)
ده لیت: له خه ودا بینیم دانیشتموم و
قهـلمـمـك له پالـدـابـو هـلمـگـرت
دهستمکړد به نووسین پئی و له لای
راستمه وه قهـلمـمـکـیـترم بینـی و
هـلمـگـرت و به هر دوکیان ده منووسی،
(نښې سیرین) لیتی پرسى: که سى
غریب و ئاواره ت هیه، وتی: به لئ،
نه ویش وتی: ده گپړنه وه بۆ لات.

هـروهـا مژده یه به بوونی کوپ به پئی
نایه تی: ﴿فَصَحِّكْتَ فَبَشِّرْهُنَّ﴾
باسنآق ﴿هود: ۷۱﴾.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه
له سر خوشی و شادی نه گهر قاقاو
که وتن به پشستی تیدانه بی، نه گهر به و
چه شنه بوو به لگه یه له سر گریان.

* نه گهر پیکه نین به هوی گالتـو و
شوخیه وه بوو به لگه یه له سر نه بوونی
جوامیری خه وینر له کاتی بیداریدا.

* پیکه نین به چاولیکه ری به لگه یه
له سر که وتنه نئو کاریکی یاساغه وه.

* نه گهر پیکه نینه کی خنده و بزه بوو
که سیکى باشه و نه و بزه یه شادی و
خوشییه.

* نه گهر بینى زهوى پیده که نئ
فه روپیت له وشوینه دا ده بیت.

* نه گهر مردویه کی بینى پیده که نئ
له قیامه تدا له نازو نیعمه تدايه.

* پیکه نین سووکی و ره قییه به تاییه ت
نه گهر له پایه دارانه وه بوو، به لگه یه
له سر لابرديان له سر کاروپیشه.

پینج یه کی ده سته کوت: نه وه ی پینج
یهك دهریکات به لگه یه له سر
پاريزگارکردن له پینج نویژه که.

پینووس (قهـلمـم): (نښې سیرین)
ده لیت: به لگه یه له سر نه وه ی مروقی

* نه گەر قه له ميكي به ده سته و بيني و
قه له ميكي ش له لايه وه دانرابوو له گه ل
براكه يدا كوده بڼه وه، نه گەر دايكي
دووكيانبوو براهه كي ده بيت.

* نه گەر فەرمانږه وايه قه له ميكي
به ده سته وه بيني له فەرمانږه واي بالاوه
وهریگر تېوو پله وپايه ي به رزو فەرمانی
جېبه جيگر او به ده سته هيئي، نه گەر
له کار لابرابوو مولك و ده سته لاتيک
به ده سته هيئي.

* قه له م و مەرکه ب کوږه بویه کيک
نافرته دي دووكياني هه بيت.

* قه لم به لگه يه له سر سوینديک
ده يخوات گەر يه کيک به ده سته و ه بېگرئ
خوداوه ند ده فەر موي: ﴿ن ، والقلم﴾
(القلم: ۱).

* نه گەر نووسه ريك بيني
به پيڼووسه كه ي پيساييكر ليدكده وه ي
له بزئوي و رزق و روزيدايه.

* نه گەر بيني قه له مه كه ي ده خاته نيو
شوشه يه مەرکه به وه كاري زيناو
داوښپيسي نه نجامده دات.

* ده گونجيت قه له م به لگه بيت له سر
مروڅو خاوه ني نهيني ياخود زالبوون
به سر دوژمناندا.

* بينيني قه له م له خه ودا به لگه يه له سر
سوینديک که ده يخوات يان

* نه گەر نووسه ريك بيني قه له ميكي
به ده سته وه يه دلتياده بيت له هه ژاري و
پاراستني پيشه كه ي.

* نه گەر بيني سرجه م نامرازه كاني
نووسيني به ده سته يئا له نووسيندا
پله وپايه يه كي گوره به ده سته هيئي و
پيشي هاوچه شنه كاني ده داته وه.

* قه له م فەرمانبه چاكو ريگرئ
له خراپه يه و بووني شاره زاييه له هه موو
پيشه يه كداو، قه له م هوکاري
هه مووشتيکه.

* قه له م کوږيكي نووسه ر.

* پياويک بيني قه له ميكي به ده سته يئاو
خه وه كه ي بو رافه كاريكي خه و
گيږايه وه نه ویش وتي: کوږيكتده بي
زانياريه كي باش فيرده بي.

(تابلسي) ده لئيت: نه گەر نووسه ريك
بينی قه لغانيكي پتوه يه و قه له ميكي
به ده سته وه گرتوه يان پيڼووس و
ده فته ريكي به ده سته وه يه دلتياده بيت
له هه ژاري به خزمه تکردي فەرمانږه و او
کار به ده ستيک.

* قه له م هوکاري هه مووشتيکه و
پياويکه ده چيته ژير ده سته به ري،
نه گەر نه چوه نيو ده سته به ري ژنيكي
ثاينپه روه ري ريزدار ده کات به هاوسه ري
خوي، قه له ميش ده سته لاته.

بۆكە سىڭىكتىرى دەخوات، ئەگەر
بەسەر جەم تايىبە تەندىيە ۋە بىنى
سۆيىندەكەى گونجاۋو راستە، ئەگەر
ۋانە بوو بەلگەيە لەسەر سۆيىندى درۆى.

* دەگونجىت بىنىنى پىنئوس
بەلگە بىت لەسەر زانىارى و پاراستنو
پىشەى پىرۆز.

* دەگونجىت بەلگە بىت لەسەر
تەمەنىكى درىژو رىزو رۆزى.

پىلاۋدروو: (ئىبن سىرىن) دەلئىت:
كەسىكە كۆيلە دەفرۆشىت چونكە
پىلاۋ لەلىكدانە ۋەدا ئافرەتە.

پىلۋى چاۋ (بەلك): (ئابلىسى) دەلئىت:
ئەگەر لەخە ۋەدا ئىش ۋەزنى ھەبوو باشە
بۆسەر جەم خەلكى بەتايىبەت ژنان،
ئەگەر پىلاۋەكانى كەم گۆشتىبوون و
كىم زامى تىداۋو بەلگەيە لەسەر
غەم ۋە پەژارە.

* ھەر ۋەھا پىلۋى چاۋ بەلگەيە
لەسەر ۋە ھى مۆڧ خۆى پىدە پارىژىت
لەچەك ۋە ھاۋچە شەنەكانى.

* دەگونجىت پىلۋى چاۋ بەلگە بىت
لەسەر:

+ براۋخوشك.

+ ھاۋسەر مەنال.

+ لاشىپانى دەرگا.

+ مەنال ۋە نەنپاريز.

+ گەنجىنە.

+ پاسەۋان ۋە چاۋدىز.

+ پارىژەرانى ئەسپەر دەۋە مەنەت.

+ نەخۆشى ۋە تۈرە بوون.

* ئەگەر پىلاۋى مۆڧىكى

چارە نووسىزى بىنى درىژۋە ۋە يارى
بەدەم ۋە چاۋى دەكات بەلگەيە لەسەر
تۈرە بوونى لىۋى ئاگادارىيە بەكارىيارىك
شاىستەى چاۋ پۆشىن بىت.

* ئەگەر پىلاۋ بەلگە بوو لەسەر ژن
پىلۋى سەر ۋە ۋە بۆ نىرە ۋە ھى ژىرە ۋە ھى
بۆ ژن، ئەۋەشى لەۋنىۋانەدا
دروستدە بىت بەلگەيە لەسەر كۆر،
فرمىسكىش بەخال ۋە نوكتە ئەۋ مەۋەشى
تىدايە بەلگەيە لەسەر خالىان ۋە قەلغان و
پارىژەر ۋە لەخراپە ۋە مەترسى،
جۋانى ۋە پاكىتتىيان بەلگەيە لەسەر باشى
خال ۋە بارىيان.

* دەگونجىت لاۋازىيان بەلگە بىت
لەسەر كەم ۋە كۆپى ۋە خۇپارىزى ۋە نەزانىن.

* پىلاۋ بە ھەر چۈيىنراۋە
فرمىسكە كانىش بەباران پىلاۋى
نەخۆش بەلگەيە لەسەر عىشق ۋە

دئالۋودە بوون بۆ خەۋىن.

* ئەگەر چاۋ بەلگە بىت لەسەر مال ۋە

دارايى پىلاۋ زەكات ۋە قەلغانىەتى.

به ده سنده هیئت به هه مان شیوه نه گهر
خوی به کیشهر و پتوانه گهر بینی.

* نه گهر بینی خه لکی گزی و دزی
له کیشانه که یاندا ده کهن دادوهر
له حق و راستی لاده ده ن.

پیوه (نه اندازه)؛ (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا پاکیه و (صاع) یش
به وچه شنیه، چونکه پیغمبر (ﷺ)
به نه اندازه ده ستنویژی ده گرت و
به (صاع) یش خۆیده شت.

پیوه ری فاو؛ (نابلسی) ده لیت: بینینی
له خه ودا به لگه به له سهر بارانبارین و
سۆزو به زهیی له لایه ن خوداوهر
خۆشی و شادی دواي ناپه حه تی.

* نه گهر بینی ناوگه یوه ته ئاستی خۆی و
بیناکه ی دیاریکراوه به لگه به له سهر
مژده و خۆشی و فه پوپیت، نه گهر
به ویرانه یی بینینی یا خود به پهرشی یا
بۆنه که ی ناخۆشبوو به لگه به له سهر
نه بوونی و ناپه حه تی. ده گونجیت
به لگه بیت له سهر پادشای نه و هه ریمه
یان دادوهره که ی، نه و خیر و شه پهرشی
تیدا ده بینری هه ر بق نه و
ده گه ریته وه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر هاتنی
مانگه کانی (حاج) و جه زن و خۆشی
ده ریرین.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر:

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا قه لغانی
ناینه، نه گهر جوانی تیا به دیکرد
له نایندا به و شیوه یه یه.

* پتالووه کانی بینینی سپیبه به لگه به
له سهر نه خۆشیه ک تووشی سه روچاوو
گوچکه ی ده بیت یان که رده بیت.

پیوانه؛ (ئین سیرین) ده لیت: به لگه به
له سهر خوازو ویستی دادوهر بق
سکا لاکارو لادانی به لای چه پدا به لگه به
له سهر هه واداریونی دادوهر بق
سکا لاکارو هاوسه نگی و به رابه ری
کیشانه دادوهریه تی و لاری و خواریشی
سته و نۆردارییه تی.

* پیا نووسانی به رد به تیا به کی کیشانه دا
بۆرپیکبونه وه و به رابه ری به لگه به
له سهر درۆو خراپی.

* وتراو: پری تیا به کانی به لگه به له سهر
زانباری دادوهر و لیها توویی و که م و
کورپیشی به لگه به له سهر نه توانینی
ده سته لاتداریتی.

* نه گهر بینی فلس ده کیشی گه واهی
درۆده دات.

* کیشانه ی وشکه فروش هه کان
که نجینه داری ماله.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر بینی
کیشانه یه کیان دایه ده سته لات

لە دنیاخوازانبوو خۇپاگىرىيە لەسەر
دنیاخوازی.

* پىئوھند بۇ ئەوھى نیازی سەفەرى
ھەيە رىگىرىيە، بۇ بازىرگان خۇشخالىيە،
بۇ غەمبار بەردە وامبوونى غەم و
پەژارەكەيەتى، بۇ نەخۇش
دریژخایاندنى نەخۇشییەكەيەتى.

* ئەگەر بینى لەپىناوى خودایا
پىئوھندکرا ھەلۆ تەقەلا دەدات
لەبژئوى مالۆ مندالۆ چاودىریاندا.

* ئەگەر بینى لەشارى خۇیدا
پىئوھندکراوھ یان لەگوندىکدا
لەوشوینە نیشتەجىدەبى.

* ئەگەر بینى لەمالىکدا پىئوھندکراوھ
بەئىنک تاقیدەکریتەوھ.

* ئەگەر پىئوھندەكە تەسکبوو
کاروبارى لىتەنگدەکرى.

* پىئوھند بۇ خۇشحالۆ شادمان
بەردە وامبوونى شادى و زیادبوونىەتى.

* ئەگەر پىئوھندکراو بینى
پىئوھندىکىترى پىئوھىە، ئەگەر
نەخۇشبوو دەمرى، ئەگەر بەندکراوو
وادەى بەندکردنى زۆر دەخایەنى.

* ئەگەر بینى بەدارىکەوھ
بەستراوھتەوھ لەکارى پیاوئىكى
دووپوودا دەگیرى و زىندانى دەکرى.

+ شادى و خۇشى.

+ لانىە دەستەلات لادەدات و دەپوات
لى.

پىئوھند (کۆت): (ئىبن سىرىن) دەلىت:
پىئەمبەر (ﷺ) فرمویەتى: "پىئوھند
پىخۇشە و رەقەم لەکۆت و بەند
دەبىتەوھ"^(۱).

* پىئوھند خۇپاگىرىيە لەئایندا، ئەگەر
لەزىوبوو خۇپاگىرىيە لەھاوسەردارىدا،
ئەگەر لەزىربوو خۇپاگىرىيە لەکارىكى
خرپدا، ئەگەر لەقورقوشمبوو
خۇپاگىرىيە لەکارىکدا لاوازی و سستى
تیداىە، ئەگەر پەتبوو خۇپاگىرىيە
لەئایندا بەپى ئایەتى: ﴿وَاعْتَصِمُوا
بِحَبْلِ اللَّهِ﴾ (آل عمران: ۱۰۳).

* ئەگەر لەداربوو خۇپاگىرىيە لەگەل
دووپووى، ئەگەر لەپەرق یان دەزىبوو
لەکارىکداىە بەردەوامى تیدا نییە.

* ئەگەر پىئوھنددار بەرىنبوو یاخود
لەمزگە و تىکدابوو خۇپاگىرىيە لەسەر
گوپرايەلى بۇ پەرورەدگار، ئەگەر
دەستەلاتداربوو لەگەل ئەوھشدا
شمشیرى ھەلگرتبوو خۇپاگىرىيەتى
لەدەستەلات و پۆستەكەیدا، ئەگەر

^(۱) (ئەبو داود) (۵۰۱۹) و (ئەحمەد) (لەمسندە)

* نه گهر بینى پټوه ندکراوه
جل و بـه رگيکى سه وزى پوښيوه
پله و پايه له نايندا له به جبهه يغانى
پداشتيکى مه زندايه مه ترسيداره.

* نه گهر سپيوو پله و پايه له زانيارى
فيقهو کارىکى شکودارى جواندایه،
نه گهر سووربوو پله و پايه و ناره زهو
خوشيه، نه گهر زهردبوو نه خوشيه.

* نه گهر بینى به پټوه نديکى زږ
به ستر او ته وه چاوه پټى مال تو
سامانيکه به سه رچوه.

* نه گهر بینى له کوشکيکى شوو شه دا
به ستر او ته وه هاوه لايه تى ژنيکى
به پزده کات و به رده و ام ده بى
له هاوه لايه تیکردنيدا.

* نه گهر له سه فهدابوو به هوى نه و
ژنه وه ده ميټي ته وه.

* نه گهر له گال پياوټکي تر دا به پټوه نديک
به ستر ابو وه به لگيه له سه ر
نه جامدانى گونا هتيکى گوره
که و اترسى ټوله سه ندى ده سته لاتدارى
هه يه، په روه ردگار ده فهرموى: ﴿وَتَرَى
الْأُخْرَمِينَ يَوْمَئِذٍ مُّقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ﴾
(ابراهيم: ۴۹).

* هه روه ها ده لټن: پټوه ند له بنه په تدا
پټيو و هه ژاريه.

* هه نديکده لټن: پټوه ند به لگيه له سه ر
سه فهد.

(نابلسي) ده لټن: نه گهر بینى له خه ودا
به ستر او ته وه خه وه که ي بى شه په نکيژ
به لگيه له سه ر گرفت بى زيندانيان
چونکه پټوه ند بى هه ردو و قاچ به کار دى
به لام بى سه رجه م خه لکى به لگيه
له سه ر غه ريبي يان سه فهد.

تی

تا

تا؛ (نیین سیرین) ده لیت: (نه بوسه عد)

(ره زای و ره حمه تی خوی لیت)

ده لیت: تا له لیکدانه و هدا باش نییه ،

ناگادارییه بۆ مردن و هر که سیك بینی

تای لیها توه سه رده کات به پره فتارو

کاریکدا دهره نجامه کی به تیک چوونی

نایینی کوتایی دیت، به رده و امبوونی

تاش به رده و امبوونه له سه ر گوناو

تاوان.

* تای رۆژ نا رۆژیک له خه ودا گونا میکه

ته و به ی لیده کات دوی نه و هی سزا

ده دریت له سه ری.

* تای چوار رۆژ جاریک به لگه یه له سه ر

چه شتنی سزای گوناو ته و به کردن

چه ند جاریک ، پاشان شانگی

ته و به کی.

* هه روه ها ده لیتن: نه گه ر بینی تای

لیها توه ته مه نی دریر ده بیت و له شساغ

ده بیت و مال و دارایی زیاده کات.

(نابلسی) ده لیت: تا له خه ودا به لگه یه

له سه ر قهرز دانه وه چونکه گوناو تاوان

ده سر پته وه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر

هه پره شه و تۆله.

* نه گه ر به لگه بیت له سه ر قهرز له وانه یه

سیسه دو شه ست دره م بیت، چونکه

تای یه ک رۆژ که فاره تی سالتیکه و

سالتیکش سیسه دو شه ست رۆژه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر

جل و به رگی جوان و قه شه نگ به تاییه ت

نه گه ر ساردیت له هاویندا یا خود گه رم

بیت له زستاندا.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر دله پاوک

به هوی هاوسه ر یا مندال و شه ریکه وه.

* تا به جیه پتانی به لیتنه چونکه به شی

هه موو مروفیکه له دۆزه خدا، نه و هی

له خه ودا ببینی تای لیها توه و خه لکی

چاوی تیده بپن و ته معایان تیکردوه و

رووی تیده کهن، تایه ک تاو تاو بیت

غریبه و بینایی له ده ستداوه، پاش
ماوه یه ك نامه یه كی پینگه یشت و نه وهی
تیدا نوسرابوو.

(نابلسی) ده لیت: تاج له خه ودا به لگه یه
له سه ر زانیاری و قورئان و ده سته لات ،
ده گونجیت له سه ركردنی تاج به لگه بیت
له سه ر نوپكردنه وهی شارئك یان
ناچار كردنی دوزمن .

* تاج مولکی عه جه مه یان ده سته لات و
هه بیه تی پیاوه .

* نه گه ر ژنئك بینی تاجیكی ئالتوونی
روپوشكراو به دورپی له سه ردايه و خوی
بیوه ژن یان بی شوپوو شوو ده كات
به پیاویكی پله وپایه دارو خاوه ن
سامان و كه م نه خوشی و عه جه می .

* نه گه ر تاجه كه به ته نیا
له زپردروستكراوو میردیكی به ته مه نی
ده بیت و مال و سامانیكی بو به میراتی
ده مینیتته وه .

* نه گه ر میزداریوو كوپرئكی ده بیت
كاروباری مال و خانه واده كه ی ده بات
به پتوه .

* نه گه ر تاجه كه له زپربوو نه و ژنه
به خیرایی ده مریت .

* نه گه ر ده سته لاتاریكی بینی تاجیكی
ئالتوونی ده كاته سه ری و بیباوه پی و
سته مداری نواندوه بینایی

به لگه یه له سه ر كه مته رخه می
له كاروباری ئایندا .

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر هه مام
خه و بینه ر بچیتته نیوی و تیدا
تینوویه تی و نا په حه تی بیتته ری .

تاجه گولینه: (ئین سیرین) ده لیت:
نه گه ر ژنئك تاجه گولینه ی به سه ری
خویه وه بینی شوو ده كات به پیاویكی
پله وپایه دا یان ده وله مه ند، نه گه ر
دوگیانبوو كوپیده بیت ، نه گه ر
پیاویكیش بینی ده سته لات له نیو
بیگانه دا به ده سته مینیت .

* نه گه ر كه سیكی زیندانی خه ویكی
ئاوای بینی ده سته لاتدار ئازادی
ده كات و له گه ل فرمانه وادا
پله وپایه دار ده بیت هه روهك چۆن
حه زه تی (یوسف) - سه لامی خوای
لیبیت - پله وپایه داربوو له گه ل پادشای
(میسردا)، خۆنه گه ر باوكی نادیاربوو
ونبوو نامریت هه تا چاوی پتی
ده كه ویت چونكه نه و تاجه گولینه یه
باوكیتی .

* ده گپرنه وه پیاویك دیت بۆلای (ئین
سیرین) و ده لیت: له خه ودا بینیم وهك
تاجیكی زپر له سه ر سه رم دانرا بیت ،
نه ویش پتی و ت: باوكت ئاواره و

* نه گەر دهسته لاتنداريك دايضا هه له و خراپه روو له ثاينيده كات.

* نه گەر پادشاه و سه روكتك تاجه گولينه كه ي بينى به سه سه ريه وه دانرا يان لتي برا مولك و دهسته لاتي به سه ده چيٽ.

تاريكايي: (تابلسي) ده لتيٽ: له خه ودا تاريكايي و سه سه ساميه، نه گەر له تاريكايي هاته ده ره وه بو رووناكي موسولمانده بيٽ، نه گەر بياوه رپوو يان سه رپيچيكار ته ويه ده كات، نه گەر زيندانپوو قوتارده بي له زيندان.

* تاريكايي به لگه يه له سه سه سته م، نه گەر چوه تاريكاييه وه سته مكاره.

* نه گەر تاريكايي بينى سته مده كات، بينيني تاريكايي به لگه يه له سه سه تاريكايي دل و چاو.

* ده گونجيت به لگه بيٽ له سه سه ته نيائي له گه ل خوشاردنه وه له خه لكي.

* ده گونجيت به لگه بيٽ له سه سه:

+ سه سه كه وتن.

+ تاريكايي يان زالبووني ره شي به سه سه زه ويذا.

تاق: (ثيبن سيريبن) ده لتيٽ: تاقى كه و ره و فراوان به لگه يه له سه سه باشي ره و شتي ژن، تاق ده گونجيت به لگه بيٽ له سه سه خراپي ره و شتي .

له ده سه سه ده دات چونكه چاو ثاينه، نه گەر بياوه رپوو نه و ثاين و چاوي له ده سه سه ده دات، نه گەر ثايني له ده سه سه ده دات چاوو بينايي نامينيٽ.

* نه گەر تاجيكي كرايه سه سه له نالتوون ده سه سه لاتيكي له عه جه م ده سه سه كه ويٽ ثاين و دينداري له ده سه سه ده دات و دوو پووي ده نويني له به ده سه سه ته نياني نالتووندا.

* نه وه ي بيني سه سه به تاج و خوشي شايس ته بيٽ ده سه سه لاتيكي له نيوگه له كه ي خويدا به ده سه سه هينيٽ. * نه گەر ژنيك ميترده كه ي بيني نه خوشكه وت و تاجه كه ي ليفرنيٽ درا ميترده كه ي ده مريٽ.

تاجه گولينه ي پادشا: (ثيبن سيريبن) ده لتيٽ: تاجه گولينه وه ك تاج وايه، هه ره وها ده لتيٽ: ماتيكي زياده و زانسته يان كوپيٽكه خودا ده بيه خوشي به باوك و دايك.

* بو ژنيش پياويكي عه جه ميه و بو پياو به سه سه چووني نه وه يه كه ده دريٽه پالي، چونكه نالتوون خراپه.

* نه گەر بازگاننيك تاجه گولينه يه كي به سه سه سه ريه وه دانا يا خود لتي برد مال و داراييه كه ي له كي سه ده چيٽ.

* نه گهر بینى له تاقىكى تهنگا
دانیشتوه هاوسه ره كه ی ته لاقده دات
به نهینى، نه گهر شوینه كه ی له نیو
تاقه كه دا فراوانیو به نهینى له لایه ن
میرده كه یه وه ته لاقده درئ.

(نابلسی) ده لیت: تاق له مالد ا به لگه یه
له سهر :

+ نه و چاودیرانه ی نهینى مالد زانن.
+ ده روو كردنه وه به تالبوونه وه ی غه مو
په ژاره .

+ هاتنى پشوو له ولایانه وه كه تاقه كه ی
تیا به .

+ بیستنى هه وال و دهنگوباس.
+ ژنو مندال.

* نه گهر بینى له خه ودا تاقى هه یه
له شووشه ی رهنگاو رهنگ به لگه یه
له سهر رواندنى دارو درهخت و گه نینى
به رو بووم و بوونى مندالى نوئ و
جل و به رگى رهنگاو رهنگ.

* نه گهر تاقىكى به ستراوى بینى سووره
له سهر به ستنى گرئى ماره یی.

* تاقدار: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
بینینى به لگه یه له سهر هاوسه رى
شتومه كدارى خاوه ن مندال و بۆ
خزمه تكاران خزمه ته و ئه وانى دى
جوانكارى به پئى ناستى خۆى.

قال: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا خيرو
مال و سامانه دهگات به خاوه نه كه ی.

* تالانى هاوه ن پیداکاران له جهنگدا:
(نابلسی) ده لیت: نه گهر له خه ودا بینى
به لگه یه له سهر درهختنى نهینى و
كه وتن به سهر هه وال و دهنگوباسدا.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر:
+ به لا و نه هامة تى.

+ نه خوشى و توپه یی و بیزارى.

* نه گهر موسولمانان بیباوه رانیان
تالانكرد به لگه یه له سهر سوودو قازانچ و
رزق و رۆزى بۆ ئه وان ، نه گهر بیباوه پان
موسولمانانیا تالانكرد به لگه یه له سهر
لاوازیان و تیكچوونى حال و باریان.

* تاوان (گونا ه): (نابلسی) ده لیت:
به لگه یه له سهر بیباوه پى و
شوینكه وتن و یلى و سه رگهردانى.

* تاوان و گونا ه: (نابلسی) ده لیت: تاوان و
گوناهى مردوو له خه ودا به رانبه ر
یه كى كى تر به لگه یه له سهر كه وتنه
نیوكارى ناره واو نادروسته وه .

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر گه یشتن
به هیواو خوازو ویست.

* نه گهر له خه ودا تاوان و گونا ه نهجام
بدات به لگه یه له سهر راو.

تاوس^(۱)؛ (نښېن سیرین) ده لیت: تاوسی نږینه پادشایه کی عه جه مییه و مییه که شی ژنیک کی عه جه می شوخ و شه نگو مال و سامانداره.

نه وهی تاوس و کوتر به یه که و کژده کاته وه پیاویکی ده ویته و ژنو پیاو به یه که ده که یه نی بو کاری داوینپسی.

* هروها ده لښ: تاوس به لگه یه له سر خه لکی دم به خه نده و پیکه نښ.

(نابلسی) ده لیت: جوانی تاوس رهنګی نافرته و په په کانی مال و سامانیه تی و سر پرینشی مه رګه تی، گوشته که شی نه و مال و داراییه که به میراتی بویده میښته وه.

* تاوسی نږینه فرمانپه وایه کی عه جه مییه.

* نه گهر بڼی نامه بو تاوس ده نږی نه وه نامه بو فرمانپه وای عه جه م ده نږی.

* هروها به لگه یه له سر که لو نه ته وه یه کی رووخوش.

* هروها ده لښ: تاوس ژنیک کی عه جه می ناموسولمانه، نه گهر بڼی

تاوسی کی به ده سته یتا یان بو به خاوه نی زالدیه ی به سر فرمانپه وایه کی عه جه میدا.

* نه گهر بڼی زالبوه به سر تاوسی کی میینه دا مال و کوپیده بیت.

* تاوس بو یه کی که بیت به خاوه نی به لگه یه له سر:

+ ویلی و سر که ردانی.

+ خو په سندی به جوانی.

* ده گونجیت خه وه کی به لگه بیت له سر:

+ دووزوبانی.

+ له خو بایبویون.

+ درو.

+ رووکرده دوزمنان.

+ ره واندنه وهی نیعمه ت و ده رچوون

له نازو نیعمه ت و چوون به ره و به دبه ختی و نه بوونی.

+ نالتوون و تاج و سه وله دان.

+ هاوسه ری جوان و شوخ و شه نگو کوپانی قوزو جوان.

* نه گهر بڼی گوشتی تاوس ده خوات ژنه که ی ده مریت و ده بیت به میراتګری،

هروها ده لښ: مال و دارایی له ژنیک کی عه جه می به ده سته هیڼی.

^(۱) تاوس: بالنده یه کی جوانی په پره نګار رهنګه.

(وه رګڼ)

(نابلسی) ده لئیت: بۆ که سیک به ده ریادا
سه فهر بکات به لگه یه له سه ر
نوقمبون.

(نابلسی) ده لئیت: بینینی به لگه یه
له سه ر شه رو خراپه و نو یژ چوون و
شوینکه وتنی ئاره زوو.

* مه روه ها تاوه ی په نیر به وچه شنیه و
تاوه ش وه سه وه سه کارو دووزویه نه.

ت و

تراویلکه (سه راب): (ئین سیرین)
ده لئیت: ئه وه ی تراویلکه بینیی
له وکاره ی چاوی تیپریوه هیچی
لیده ست ناکه ویت به پئی ئایه تی:
﴿کَسْرَاجٍ بَقِيعَتٍ﴾ (النور: ۳۹).

(نابلسی) ده لئیت: تراویلکه له خه ودا
دووووی و بیباوه ریه له ئایندا یاخود
خواریاریوونی دنیاو جوانیه کانیه تی.

* ده گونجیت تراویلکه بینین به لگه بیئت
له سه ر هیواو ئاواتخوای بۆ کاریک پئی
ناگات، ئه گه ر خه و بینه ر گه واهیده ربوو
به درۆ گه واهی ده دات یان زانای
بیده کاره، ده گونجیت تراویلکه
هه والبیئت نه ک راستی.

* ده گونجیت به لگه بیئت له سه ر
ده رکه وتنی ئالایه ک له شوینیکدا
تراویلکه و سه رابه کی تیدا بینراوه.

* ئه گه ر په ری تاوسی به ده ستهینا
له لایه ن ژینکه وه مال و سامان
به ده سته هینیی.

* ئه گه ر بینیی به چکه کانی به ده ستهینا
له کوپی ئه و ژنه وه مال و سامان
به ده سته هینیت.

* وتراویشه: ئه وه ی یه کیک
له به چکه کانی تاوس به ده ستهینیت
کوپیکی ده بیئت.

تاوه: (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا ژینکه
کوپیکی بۆناژی و هه میشه فرمیسک و
ئه شک له چاوه به هۆی ئه و حاله وه،
هه روه ها وتراوه: فرمیسکی غه م و
په ژاره گه رمه و هی خویشی و شادیش
سارده.

(ئین سیرین) ده لئیت: ده گونجیت تاوه
به لگه بیئت له سه ر بژیوی په یدا کار یان
که بیانوی مال بیئت.

* ده گونجیت به لگه بیئت له سه ر:
+ دادوه ر.

+ پاره وه رگر.

+ که سانی سووک و نزم.

+ دیله وان.

+ پزیشک.

+ خاوه ن مراوی.

ترسان (توقان) : (ئىبن سىرىن) ده لئيت: بەلگەيە لەسەر ئەجامدانی گوناھو تاوانو کاری ستمکاری.

***ئەگەر بینى لە ترسا مرد بەهەزاری دەمری و ستمەمیش لەئەستۆیدا دەمىنئەتو،** لا بردن و لەکارخستنىش پەیمانە ، هەروەها دەلئین: بەلگەيە لەسەر تەلاقدانى ژن و رووی گزیش بەلگەيە لەسەر کچ بەپێی ئایەتى: ﴿وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنْثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ﴾ (النحل: ۵۸).

ترسنۆك: (ئابلیسی) ده لئيت: بینینی بەلگەيە لەسەر خۆشحالی و چاکبوونەو لەنەخۆشیی و بۆجەنگاوەریش هیچ خێریکی تیدا نییە ، چونکە بەلگەيە لەسەر ترس لەکاتی بەره‌نگاریوونی دوژمندا.

***دەگونجیت بینینی بەلگەبیت لەسەر ئازایەتی هەتا دەترسیت بەرانبەر نەیارەکەى.**

ترس و بیم: ترس و بیم بەلگەيە لەسەر تەوبە ، هەموو کەسیکی ترساو تەوبەکارە .

***دەلئین:** ئەگەر بینى دەترسى لە ترسویم دلتیا دەبیت و پلەوپایە بە دەست دەهینیت.

***ئەگەر بینى دلتیا بەلە ترسو بیم تووشی ترسان دەبیت.**
***ئەگەر بینى چاوەپێی ترسە کوشتاردەکات.**

***ئەگەر بینى لەخەودا دەترسى و بەکێک پێیدەلئیت:** مەترسە کتوپر نامریت و بەلکو دەژی تا کوێر دەبیت.

***ئەگەر بینى بەخوداوەند دەترسینرئ بەلام ناترسی دەترسى و بەرلەوێ بەترسى دلتیایی و هیمنی بە دەست دەهینیت و ناوبانگدەردەکات ، ئەوێشی ناترسی خراپە و زیانە .**

تریت: (ئىبن سىرىن) ده لئيت: ئەگەر تریت زۆر چەوربوو دەستەلاتیکی فراوان و دنیاىەکی ئاوەلاو بەرىنە ، ئەگەر چەوری لەگەڵدانه‌بوو دەستەلاتو فەرمانپەرەیی بێسوودو کەلکە .

***ئەگەر بینى لەبەردەستیدا لەگەن و تەشتیک دانراوە و تریتی تێدا و لئى دەخوات تەمەنى بەئەندازەى ئەوێ لئى خواردووە بەسەردەچیت و بەئەندازەى ئەوێ ماوەتووە تیدا دەمىنئیت ، چونکە تریت لەبناغەدا بەلگەيە لەسەر ژيانى پیاو .**

سوودی، خۆنه گەر بیچه وریبوو بیسوود ده بیټ.

* نه گەر تریته که له شله یه که دروستکرا بوو گوشتی سه گی تیدابوو به لگه یه له سه ر ده سته لاتیکی بۆگه نو سووک به سه ر گه لو کومه لکی نه زان یاخود بازرگانی و پیشه سازه یه کی سووک له گه ل گه لو نه ته وه یه کی سووک و رسووا.

* نه گه ربینی هه موو تریته که ی خوارد ده مریت له سه ر هه ژاری و نه بوونی.

* نه گه ر تریته که له گوشتی بالنده ی درنده بوو مامه له له گه ل گه لو نه ته وه یه کی سته مکاردا ده کات به مالی حه رام.

* به شیوه یه کی گشتی تریت بریتییه له ژیا نی پیاوو بژیوی و سوودو که لکی به پیتی چه وری و حه لالی و حه رامی و جۆری گوشته که ی.

(نابلسی) ده لیت: نه گه ر تریتی که شکیخوارد سه رقال و خه ریکی پیشه یه کی بیکه لک و سوود ده بیټ.

قری: (نیبن سیرین) ده لیت: میوو تری به لگه ن له سه ر ژنان چونکه خواردنی چیژو تامی تیدایه.

* نه گه ر ته شت و له گه نکی بینی تریتی تیدابوو، تریته که زۆر چه وریبوو ته نانه ت نه یه توانی بیخوات به لگه یه له سه ر نه وه ی مال و سامانیکی زۆر کۆده کاته وه به لام که سیکیتر ده یخوات.

* نه گه ربینی تریت له به رده سته دایه و چه ورو خوش نییه و خوشی به خیرایی ده یخوات خه وه که ی به لگه یه له سه ر ئومید خواستنی مردنی به هۆی ته نگی بژیوییه وه.

* نه گه ر تریتی له به رده سته ی خۆیدا بینی و لیبی ده خوارد له ترسی نه وه ی نه مینیت ده ترسی بمری و پرای زۆری مال و نازو نیعمه ت.

* نه گه ر تریته که ی چه ورنه بوو، ئیره یی به ربوو بیکوشتبوو به لگه یه له سه ر کاروپیشه ی پاک و خواناسی و پارێزکاری، نه گه ر هه ر چه ورنه بوو به لگه یه له سه ر پیشه ی سووک و هه ژاری.

* نه گه ر تریته که شله ی له گه ل دابوو به گوشتی هه ندیک له درنده کان لیترا بوو خاوه نه که ی به دوا ی کومه لکی سته مکاردا دیت و ده ترسی ت لییان یاخود له گه ل نه و کومه له سته مکارده دا بازرگانی نه نجامده دات، بوونی چه وری تیدا به لگه یه له سه ر حه رامکردنی

بۆیەكك خاوهنى بیئت به پیتی
دهنکه کانی بۆله تریکه .

*تریسی سپی له کاتی خۆیدا گوشینی
دنیا به خێرو بیژی تی، به لام نه گهر
له کاتی خۆیدا نه بوو مال و سامانیك بهر
له کاتی خۆی به دهسته دهیئت.

*میوژی رهش و سوور و سپی خێرو مال و
داراییه .

*نه گهر بینى تری ده گوشى وهك
شهر بهت مامه له ی له گه لدا بکه .

*ههروهها ده لئین: ئه وهی بیئت
به خاوهنى بۆله تری مال و داراییه کی
جه می له هاوسه ره که یه وه
دهستگیر ده بی.

*ههروهها ده لئین: بۆله تری هه زار
دره مه .

*تری رهش مال و سامانیكه نامیئت،
نه گهر بینى به داره که وه شوپویه وه
سه رما یه کی سهخت و ترس و بیعیکی نۆر
رووی تیده کات.

*هه ندیک له رافه کاران ده لئین: تری
رهش خراب نییه به پیتی ئایه تی:
﴿سَكْرًا وَرَزَقًا حَسَنًا﴾ (النحل: ۶۷).

* (زه که ریا) - ره زای خوائ لی بیئت -
تری له لای (میه م) به دیگر ده بۆیه
خراب نییه، به لام زور به ی رافه کارانیش
رقیان لیده بیته وه، ههروهها ده لئین:

*ههروهها به لگه یه له سه ر ماره برین
چونکه وهك دهسته لاتدارو زانو
به خشنده ی مال و دارایی وایه .

*نه گهر بوو به خاوهنى دارمیو
هاوسه رگیری له گه ل ژنیکده کات نه گهر
ره بهن بیئت یان پیاویکی دهست و
دلباش به دهسته دهیئت، پاشان
ته ماشای چاره نووسی ده کری.

*نه گهر له کاتی به سه رچووندا بوو
ژنه کهش نه خوشبوو ده مریت و چاک
نابیت وه، نه گهر دوو گیانبوو کچی
ده بیئت، نه گهر خواز یاری ده روو
په یوه ندییه کبوو یان مال و دارایی
له دهسته لاتیکه وه ده ویست یان ژنیک
وهك دایک و هاوسه ر بیته شده بیئت.

*نه گهر ژنه که ی ماره بریبوو نهسته مه
به ژنه که ی بگات.

*نه گهر دۆله مه ندبوو هه زار ده که وی
دوای بوون .

*نه گهر دوو پو بوو له بازاردا
پشه و کاره که ی ساردی رووی تیده کات.
*نه گهر له کاتی هاوین و ته و او بوونی
وه رزدا بوو پیچه وانه ده بی و هه موو
ئه وهش باشده بی.

*تری رهش له کاتی خۆیدا نه خوشی و
ترس و بیمه، ده گونجیت قامچی بیئت

* ترئی سپی هـرخیرو شیفاو
چاره سهره چونکه (نوح) (سه لامی
خوای لیبت) توشی نه خوشی
(سیل) بوو خوداوه ند نیگای بۆ ناردو
ترئی بخواتو، ئه ویش خواردی و
چاکبوه وه له نه خوشیه که ی.

* ترئی رهش سوودیکی که مه .
* هـروه ها ده لئین: ترئی رهش که م و
زۆری غه مه، لیگردنه وه ی ترئی
سوودیکی که مه .

* نه گهر بینی ترئی لیده کاته وه و تریکه
ده گرتیه ژنه که ی شه پ له گه ل
ژنه که ی ده کات و ئه و کاته ش قورسو
گرانه بی له سهری.

* ترئی باشه له کاتی خۆیدا و به لگه یه
له سهر حه سوودو قازانج که له ژنه وه
ده سته که وئ یان به هۆی ژنه وه .

* ترئی به لگه یه له سهر رزق و رۆزییه کی
باش له گه ل خۆشه وستی و براهه تی.

* ده گونجیت خواردنی ترئی له خه ودا
به لگه بیت له سهر مه یخواردن.

* ده گونجیت ترئی رزق و رۆزیبت
له که سیک ی ریزداره وه .

* هـروه ها ده گونجیت که می و خه وش و
ناته وای بیت نه گهر ته ماشایکرد ، یان
ره شه که ی شه ویت و سپیه که شی رۆژ.

له پال کۆپه که ی (نوح) دابوو کاتی
باوکی بانگیکرد له و کاته دا رهنگی
سپیوو کاتی بانگیکرد دواتر رهنگی
گۆپا.

(نابلسی) ده لئیت: له خه ودا رزق و
رۆزییه کی باش و به رده وام و فراوانه و
له کاتی خۆیدا فه رپویتی دنیا یه به دهر
له کاتی خوشی خیریکه به ر له کاتی
به ده سستی ده هیبت، ده گونجیت
حه رامیکبیت پیش کاتی به ده سستی
بهیبت.

* نه وه ی بۆله تریه که به ده ست بهیبت
یا لیبیکاته وه مائیکی جه م و کۆکراوی
له ژنیکه وه ده سته گرده بیت.

* ترئی رهشکه رزیکه نامینیته وه،
وتراویشه له کاتی خۆیدا غه م و
په ژاره یه و، نه گهر له کاتی خۆیدا نه بوو
نه خوشیه .

* نه گهر تریکه شۆپبوه وه به لگه یه
له سهر ترس و بیمیکی توندو سهخت.

* نه گهر ترئی رهشی له دهرکی
ده سته لاتدار لیکرده وه یا هـلگرت و
زانسی چه نی هـلگرتوه به قامچی
لییده درئ به پئی ده نکه کانی بۆله
تریکه .

ت ف

تف؛ (نین سیرین) ده لیت: تف مال و توانای پیاوه، نه وهی ده بینی تفده کات سـووکایه تی و توهـمـه تباری مروفتیکده کات.

* نه گهر تفی له دیوار ټککرد مال و سامانی له جیهادو ټیکوښاندا خرجده کات یان مال و سامانی له بازارگانیدا به گه پخستوه.

* نه گهر تفی له سهر زه ویکرد کیلگه و پارچه زه و بیهک ده کړی.

* نه گهر تفی له دار ټککرد په یمانی شکاندوه یان سویندی نه بر دوه ته سهر. * نه گهر تفی له مروفتیککرد توه مه تباریکردوه.

* تفی گهرم: به لگه یه له سهر ته مه ندر ټزی. هی سار دیش: به لگه یه له سهر مردن.

* نه وهی ببینی تفه کی وشکیردوه وه هزار ده که ویت.

* نه وهی ببینی لیک له ده می دیت مالیک به ده سته هی نیت پاشان نه و ماله له ده سته دات.

* نه وهی ببینی تف له ده می دیت و هیچ نه ندایکی به دی ناکه ویت به لام خه لکی به ده ست هه لیده گر نه وه زانیاریه و له نټو خه لکیدا بلاویده کاته وه، نه گهر له گه لیا

خوین هه بوو درو ټیکه ل به راستی ده بیت.

* نه گهر بیني له ده می ناویکی زور دیت گوزهرانو بژوی فراوانده بیت و هاتنه دهره وهی ناو له ده می بازرگان به لگه یه له سهر خیر.

* نه گهر لیک له ده می به لیښاو هاته دهره وه له به رده ستی لویکدا نه یتنی خوئی لای دوژمنانی ناشکرا ده کات، نه گهر خوینی له گه لېوو درو ده کات له هه ندیک له وهی پټی دلخوښه.

(نابلسی) ده لیت: تفکردن له خه ودا به لگه یه له سهر هیزو توانای پیاو، نه وهی ببینی تفه کی وشکېوه ته وه بیتواناو که مده سته لات ده بیت له نانای نه وهی هارچه شنه کانی نه نجامی ده دن و که م دوو قسه ده بیت.

* نه وهی ببینی که ف له ده می دیت دهره وه به لگه یه له سهر قسه و گوته ی پروپوچ یان درو یهک دروستکیردوه.

* تف له خه ودا بریتیه له قسه ی باشو دانسقه یان زانست یا خود مال و دارایی، ده گونجیت تف به لگه بیت له سهر هینانی پشوو و حه وانه وه و داواکردنی ژن و هاوسهر.

* هه روه ها ده گونجیت به لگه بیت له سهر له ش ساغی و نه خوښی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر هه رزانی
گه نم و خورما و تری و گه نمه شامی.

ت و

توانجده (برینداکار - تانوتده):

(ئیبین سیرین) ده لیت: توانجگرتن
به قسه و گوته هه روه ها بریندارکردنیش
به شمشیر و گۆچان و ئاسن
هه ربه و چه شنه یه، نه گه ر به یه کیک
له مشتانه ئاماده یکرد به لام که سی
بریندارنه کرد ده یه ویت قسه یه ک بکات
به لام نایکات.

* نه گه ر تیکۆشان له پیناوی خودایابوو
خوی ده پیکراو نیشانوو به تیر
پیداویستییه که به نزیکی له خوداوه نده وه
به جیده هینێ، نه گه ر دنیا داریوو ریزو
شکۆمه ندی به ده سته هینێ.

(نابلسی) ده لیت: بریندارکردن به پرم
له خه ودا به لگه یه له سهر رووداوێک و
به ره نگاری به مال و هیزی پیاو.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر
توانجگرتن له ئاین و گالته و سووکایه تی
پیکردن به خیرۆمه ندان.

* نه گه ر کۆمه لێکی بیینی به چه ک خۆیان
بریندار ده کرد نه خوشی و دهر د له و
ناوچه یه بلا ده بیته وه.

* نه گه ر بیینی خه لکی که وتونه ته
کوشتاری یه که گرانی له و ناوه دا

* نه گه ر که سیک بیینی تفه که ی گۆپاوه
به لگه یه له سهر خراپی چه زو ئاره زووی.
* بچرانی تفیش له خه ودا به لگه یه له سهر
ته وایوو بیینی پشوو ماندو ده رکردن و
خوشی، یا خود به لگه یه له سهر
له ده سته دانی منال و خه م و په ژاره
گرتن.

* نه وه ی بیینی تفه کات قسه ی خراپ و
نا به جیده کات، نه گه ر تفه که ی خویینی
تیکه لبوو یان به لگه ما ده بوو سه باره ت
به باس و خواسیک ده دویت مافی نییه
قسه ی تیا بکات.

* نه وه ی بیینی تفیکرد به پرووی
که سیکدا یان ئاره لیکدا قسه ی حه رام
له زاری دیته ده ره وه.

ت ل

تلیاک: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
به لگه یه له سهر گومان له مال و سامان و
مندال و هاوسه ر.

* خواردنی به لگه یه له سهر لیدان
له کاتی بیداریدا یا خود نه وه ی
له خه لکیده دات.

* تلیاک و شه رابی جو به لگه یه له سهر
تیکچوونی ئاین یا هاوسه ر یا خود
پاشگه زبوونه وه له ئیسلام و شکاندنی
ته وبه .

تویکل (قه تماغه)؛ (نابلسی) ده لیت: تویکلی گوینو بادهم له خه ودا پوښاکه بۆ یه کیک بیبینی.

* **مهروه ها ده لیت:** به مندالی له بارچوی ژن لیکده دریته وه چونکه جیاده بیته وه له وهی له نیویدایه مهروه چوون ژن مندالی نیوسکی فریده دات.

* **تویکل روپامایی و خوواندن و دووپیویه.**

توو

توو؛ (نیین سیرین) ده لیت: خواردنی توو به لگه یه له سهر کاروکاسبی فراوان بۆنه وهی خه وده بینیت، تووی رهش دیناره و سپش دره مه و داره که شی پیاویکی خاوه ن مال و منداله.

(نابلسی) ده لیت: توو به لگه یه له سهر:

+ چاکی ئاین و دنیایی.

+ له شاساگی بۆیه کیک بیخوات.

توو ترک فروش؛ بینینی له خه ودا به لگه یه له سهر چاره سهر له نه خوشی و پاکبونه وه له گوناو تاوان نه گهر چوه لای نه خوش ده مریت.

تووتی؛ (نیین سیرین) ده لیت: تووتی پیاویکی جامبازی دروژن و سته مکاره، مهروه ها ده لیت: پیاویکی فه یله سوفه.

(نابلسی) ده لیت: به چکه ی تووتی کوپی فه یله سوفه، تووتی به لگه یه له سهر ژنی

بلاوده بیته وه، نه گهر جهنگان له گهل دهسته لاتداردا نرخه کان داده به زن و مه رزانی ده که ویته وه.

توندوتیز؛ (نابلسی) ده لیت: نه گهر به توندوتیز ناوزه دکرا له خه ودا نه گهر فه رمانه وایوو له کار لاده بری: ﴿وَلَوْ كُنْتَ فَظًا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَأَنفَضُوا مِنْ حَوْلِكَ﴾ (آل عمران: ۱۵۹).

(نابلسی) ده لیت: نه گهر خیری نه نجام نه دا له جهنگدایوو سه رناکه ویت، نه گهر بازرگانی مه بوو زهره رده کات.

توی توئی گوشت؛ (نابلسی) ده لیت: نه گهر له خه ودا بینیی شه پیکی دیاره یان به سه رچوه، ده گونجیت به لگه بیت له سهر خوشنوودی.

تویشوو؛ نه گهر له خه ودا تویشوی به لگرت به لگه یه له سهر خواناسی.

* ده گونجیت بۆ مه ژار به لگه بیت له سهر ده وله مه ندی و بۆ قه رزاریش له سهر دانه وهی قه رزه که ی.

تویشه بهر؛ (نابلسی) ده لیت: له خه ودا رزقجیگیر یونه دوی سه فه ر، حه زه تی (عیسا) شر، (سه لامی خوی لیبت) دوعای بۆ کردووه.

* مهروه ها ده لیت: خاوه نی نه و خه وه قه رزاره و قه رزه که ی ده داته وه.

* ده گېږنه وه پياوړك ديت بۆ لای
(نه بوبه كر) (ره زای خواى ليبيټ) و
ده لټت: له خه ودا بينيم كيسه كه م
هه لږشت هيچم نه بينى جگه
له زه روويه ك، نه ویش وتی: كيسه كه
له شو لاری مړوفو، دره م و پاره يادو
باس و قسه يه، زه رووه كـش
ناميښته وه. نه گـر مړوفـيـك بينى
كيسه و هـمـبـانـه كـى هـه لږـشـت دـه مـرئـو
باس و خواسى له دنيا دا ده برئ. ده لټن:
كاتى پياوه كه له لای (نه بوبه كر) چوه
دـه رـوـه پـاش ماوـه يـه كـ كوژـا.

هـرـوـهـا كـيس به لگـيـه له سـر
شـتـومـه كـو نهـيـنـى و دـه رـكـه و تـن و
سـه رـه لـدانى نهـيـنـيـه و خـيـانـه تـكـردنـه
له نه مانه ت.

(نابلسى) ده لټت: نه گـر مـؤـرانـه ي
له كيسه دابىنى به لگـيـه له سـر مـه رگـى،
هـرـوـه ك چـؤن جـنـؤكـه به لگـه بـوو له سـر
مـه رگـى سـولـه يـمان (سـه لـامـى خـواى
ليبيټ) كاتى گزچانه كه يان خواردو
كه وت.

* كيس به لگـيـه له سـر نه وـه ي مړوفـو
ده يگريته خوئ و ده گونجيت به لگـه بـيټ
له سـر دلـى خـاوه نه كـى.

* بينىنى تووره كه به لگـيـه له سـر:

+ دووبرا.

جوان و سه رنچراكش كه له دواندندا
زمان پاراوه و ره وانبيژه.

* ده گونجيت به لگـه بـيټ له سـر ژنى
عه جـمـى ياخـود به لگـه بـيټ له سـر
پياوړك زوو زوو ويـلـو سـه رگـه رـدان
بيټ و كاسه لټس بيټ يان داوښنيس و
به دپره وشت.

توور: (نيبن سيرين) ده لټت: پياوړكى
ده شته كييه.

* توور (حه ج) و رنق و رۆزى حه لاله.

* نه گـر تـورـيـكى به دـه سـتـيـه و هـ بينى
كرداريك نه نجامده دات خيـرى تـيـدايـه و
په شيمانى روى تيده كات.

تووره كه (هـه مـانـه = كـيسـه): (نابلسى)
بينىنى له خه ودا به لگـيـه له سـر و هـ چـه و
مندال و زانبارى و ژيرى و بيدارى.

* هـرـوـهـا به لگـيـه له سـر مړوفـو، نه گـر
به به تالى بينى به لگـى مـردنـى خـاوه ن
توره كه كه يه.

* هـرـوـهـا ده لټن: تووره كه نهـيـنـيـه.

* نه گـر له ناوه پاستى خويـدا توـوره كـه و
كيسه يه كى بينى به لگـيـه له سـر
گه پانه وه ي بۆ ناميژيكي باشى زانبارى،
نه گـر پـاره و پـوولـى تـيـدا بـوو زانـبـاريـه كـى
راست و دروسته، نه گـر شـكـا بـوو
له كاره كه يدا پتويستى به هـولـى زـيـاتـره.

+ دوو هاوسەر.

+ دوو کوپی شه ریک.

+ سه فه رو گه شت.

* ئه گهر بینی توره که یه کی پێیه یان کړپویه تی یان پپی به خشر او له خه م و پسه ژاره قوتار ده بیست و ده رووی لیده کړیته وه.

(ئین سیرین) ده لیت: تووره که نهینیه، ئه گهر بینی توره که یه کیدا به پیاوێک و دره م و دیناری تیدابوو ئه گهر دره م و دیناره کان باشبوون نهینیه کی باشیان لاده درکینی، ئه گهر خرابوو نهینیه کی خرابی لاسده کات. * ئه گهر بینی تووره که که ده کاته وه ئه نهینیه ده درکینی.

* مه شکه و کونه ش پیریکی ئه منه تپاریزه و مال و سامانی لاداده نری.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا نهینیه، ئه گهر بینی له خه ودا خیریکرد به شتیکی باش باشده بی، به لام ئه گهر شتیکی خرابی وه مرداره و بوو یان مه ی یان که لاکیکرد به خیر به خرابی مامه له به مال و سامانی خوی یان که سانیتروه ده کات.

تووره بوونی مروق بو مالی که سانیتز: (نابلسی) ده لی: له خه ودا به لگه یه

له سه ر ریکه وتنی خراپ بویه کیک بیه ویت هاوسه ریکری یا خود به لگه یه له سه ر مالی حه رام یان نه و مال و سامانه ی له بنه رتدا به سوو په یدابوه، خوداوه ند ده فه رموی: ﴿وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ﴾ (البقرة: ۱۸۸) توره بوونیش له ریزی وته ی پوچ و به تالدا یه.

تووره ی: (نابلسی) ده لیت: ئه گهر بینی به تووره یی له مالی خوی هاته دهره وه سووکایه تی به ئاین و خوداوه ند ده کات، ئه گهر تووره بیه که ی له پیناوی خوادابوو هیزو تواناو ده سته لات به ده سته هینی.

تووکن (قژن): (نابلسی) ده لیت: له خه ودا پیاوێکی ئه دیب و چاکه کاره و مال و سامانی له سه ر شوینکه وته ی زوری و ده نگی زانیاری و شاره زاییه.

تووکی پیش (تووک بهر): (ئین سیرین) ده لیت: که می له خه ودا باشه له سونه تداو زۆریشی زیادبوونی مال و ده سته لات له لایه ن پیاوێکی عه جه مییه وه به ده سته ده هین.

* ئه گهر بینی سه یری پشی خویکردو تووکی پیوه نه بینی وه ئه وه ی هه رگیز تووکی لیده رنه هاتیبت به لگه یه

شویئیکیتیر، ئەگەر لە پێستەبوو
سەرۆک یا زانا ئیە.

* یاریکردن بە تۆپ دژایەتییە چونکە
هەر کەسێ یاری پێیکاو ببیات
دەیکێشی بەزەویدا.

تۆپ: (ئێبێن سیرین) دەلێت: تۆپ
بە دەستی کەسیکی موسافیرەو
بە لگەیه لە سەر گەپانەوێ و بۆکەسیکی
پەژارەداریش بە لگەیه لە سەر زیادبوونی
غەم و پەژارە، بەلام بۆ راوچی
بە لگەیه لە سەر سوود و قازانج و خێر.

(نابلسی) دەلێت: تۆپ لەخەودا
فروغیل و رزق و رۆزی و زانیاری و
گەشتنە بە هیوا و سەرکەوتنە بە سەر
دوژمناندا بۆ یەکێک بێت بە خاوەنی.

* ئەگەر خەوینەر کەوتە نێو تۆپێک یان
بۆسە یەک ترسی زیندان و نەخۆشی و
هاوسەری دەبێت.

تۆپنەچی: (ئێبێن سیرین) دەلێت:
تۆپنەچی پیاویکە لە گەل کۆمەلە
پیاویکدا دەجەنگێ دوو پوون و
مامەلەکیان دەدزێت.

(نابلسی) دەلێت: بێنینی تۆپنەچی
لەخەودا بە لگەیه لە سەر شەپو ئازاوە و
سەفەری ئاسان و خوش یاخود
هاوسەرگیری و زۆری وەچە و نەو.

لە سەر ئەوێ زیانیکی دارایی رۆی
تێدەکات، ئەگەر موویەکی زۆری
پێوەبوو مال و سامانیکی بێشومار
بە دەست دەهێنێ لە گەل تیکچوونی
ئاین و لەکیسچوونی پیاوێتی و
جوامێری.

(نابلسی) دەلێت: ئەگەر مڕۆف لەخەودا
تاشی یان لایبرد بە لگەیه لە سەر
رەواندەوێ قەرزاری و غەم و پەژارە.
* پێشی ژن باغ و بێستانە، و تراویشە
بە لگەیه لە سەر:
+ تەلاقدان.

+ خولی مانگانە.

* دەگونجێت بە لگەبێت لە سەر:

+ سوننە و شۆینکە و تەنی.

+ نوێژو سوننە تەکانی.

+ بەرپووم.

* دەگونجێت بە لگەبێت لە سەر ئەو
رۆهکە ی سوود و قازانجی لێوەرگرتو.

تۆپ

تۆپ: (نابلسی) دەلێت: لەخەودا
بە لگەیه لە سەر دەنگە دەنگ و وتوێژ
لە سەر دنیا کۆمەلێ پەسەندیدە کە ن
هەندیکیش نکولی لێدەکەن.

* دەگونجێت بە لگەبێت لە سەر سەفەرو
گواستەوێ لە شوێنێکەو بۆ

تۆرى راوگردن: (نابلسى) ده لىت:

له خه ودا فروفيل و ده سترپينه. نه گەر

بينى كه و ته تۆره وه ده كه ويته بى رده م

فروفيل. نه گەر تۆرى هه لداو ئازهل يا

بالنده به كى راوگرد رزقو رۆزى

به فروفيل ده سته ده كه ويته.

تۆو: (ئىبن سىرىن) ده لىت: هر

تۆويك به زه ويدا بچينرى كۆره وه ده بىت

بدرىته پال نه و جۆره، نه و تۆو

دانه ويلا نه لى له جىي دهرمانن په پاوى

له خواترسى و زوهدى تىدايه.

(نابلسى) ده لىت: تۆو له خه ودا وه چى

چاك و باشه، تۆوى خه يارو كوله كه و

كاله ره واندنه وهى خه م و په ژاره يه و

قوتاربوونه له نه خۆشى، تۆوى باينجان و

سلقو پياز رزقو رۆزى به له كىلگه كانى.

* تۆوى ريحانه بۆنه خۆشو له ش به بار

به لگه يه له سه ر چاكبوونه وه

له نه خۆشى.

(نابلسى) ده لىت: له خه ودا نه خۆشى و

دىناره، نه گەر كۆيكرده وه ژنه كى

نه خۆشه ده كه وى و دىنارو پارهى

تۆرىشى ده سترپينه بهى.

(ئىبن سىرىن) ده لىت: مالىكى زياده يه

نه وهى بينى تۆوى لىده چۆرپت

بۆيده رده كه وى.

* نه گرىبى هاوسه ره كهى پيسده كات

جل و بهرگ يان خشل و زىرى پىده دات.

* نه گەر مه نى كه سى ترى بينى مال و

سامانى له كه سى كه وه پىده گات.

* كۆپه يه كه مه نى كه نجينه يه به ده سى

ده هينىت، نه گەر به مه نى ژنىكى

پيسكرد سووى لىوهر ده گرى.

* هاتنه دهره وهى ئاوى زهره له زىي ژن

به لگه يه له سه ره وهى مندالىكى

نه خۆشى ده بىت، نه گەر ئاوىكى سوور

له زىي هاته دهره وه مندالىكى ته مه ن

كورتى ده بىت، نه گەر ئاوى رهش هاته

دهره وه مندالىكى ده بىت كاروبارى

خانه واده كهى ده بات به رۆه، نه گەر

له زىي ئاگر هاته دهره وه كۆپه كهى

ده سته لاندارىكى سته مكار ده بى.

* نه گرىبى ماسيه كه له زىي دىته

دهره وه دوگيانى شىبوو كۆپىكى

ته مه ندرىيى ده بىت يان ته مه ن كورت.

* نه گەر پياويك بينى خولى مانگانهى

ژنان هاته به سه ريا ده چىته لاي

مه حره مىكى.

(نابلسى) ده لىت: مه نى ژنى شۆخ و

شهنگ قه لوى يان هه نگوينه.

* ده گونجىت مه نى به لگه بىت له سه ر

هه مو ئاويك بۆيه كىك بىخواته وه يان

بىگرىته خۆى، ده گونجىت به لگه بىت

له سه ر چلم.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
تیكه لبوون له گه ل خه لکی شه په نگیزو
خراب.

تووی پاقله: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
پیاوکی خفه تباره، نه گه ربینی
له بیستانه که یدا پاقله ی کوکرده وه
له ژنانی خزمیه وه روویه پروی شه پرو
ناژاوه ده بیته وه.

* پاقله ی وشك مالیکه مال و سامانی
تری پیچاکده کری، هه ندیک پاقله
به غه م و په ژاره داده نیتن.

ته

ته باهیجه: ^(۱) (ثیبن سیرین) ده لیت:
نه گه ربینی به و چه شنه گوشت
ناماده ی خواردن ده کات و خه لکی
بانگده کات بۆ خواردنی له به گزاجوونی
مروفتیکدا په نا به که سینکیتر ده گری
که بانگی کردوه.

* نه گه ربینی ده رخوا ردی خه لکیده دات
مال و سامان له بازرگانی یا خود
فیربوونی پیشه یه کدا خه رجه دات.

ته پل: (ثیبن سیرین) ده لیت: ده نگه
ته پل ده نگیکی پووچ و به تاله، نه گه ر
هاوارو سه ماو موسیقای له گه لدا بوو
به لاو نه هامة تییه.

* هه ندیک ده لیت: مه نی هیوا و ناواته،
نه گه ربینی مه نی له نامرازی نیرینه ی
هاته ده ره وه ده گات به خوازو ناواتی
خوی، نه گه ر مه نی لیپوویی خوازیاری
به ده سستیده هینی.

* ده گونجیت هاتنه ده ره وه ی مه نی
به لگه بیت له سه ر پشو و یان روچوون
له مال و ساماندا یان بلاوکرده وه ی
نهینیی یان مردنی مندالان و
پوچه لکرده وه ی هاوسه رگری. نه گه ر
خه و بینه ر له وانه بوو که چاره سه ری
کشتوکالیده کرد زه وی مردو زیندو و
ده کاته وه.

تو وچاندن: (ثیبن سیرین) ده لیت:
چاندنی تو و له زه ویدا به لگه یه له سه ر
خوشه ویستی و ته بایی. نه وه ی ببینی
تو و ده چینی و پیایدا نووسا پله و پایه و
ش—کۆمه ندی و ری—زداری
به ده سستیده هینی. نه گه ر پیایدا
نه نووسا خه م و په ژاره رووی تیده کات.
(نابلسی) ده لیت: تو وکردنی شتیک
که تو و نه کری له خه ودا یان له شوین و
جیگه ی ناشیا و به لگه یه له سه ر
زیاده ره وی.

* ده گونجیت تو و به لگه بیت له سه ر
فراوانی رزو و رژی و زانستی
به رفراوان و شاره زابوون له پیشه سازی.

^(۱) ته باهیجه: جۆزیکه له سوورکردنه وه ی گوشت.

به لگه بیت له سر نه خوشیه ک
له ریخوله دا په یدابیت.

*ته پلژن به پاشی مروږ
لیکده درتته وه، نه گهر ته پلژه نیکی
بینی پاشیک ده بیني.

*هره ها ده لئین: خاوه نی ه والی
پوچ و به تاله.

*هره ها ده لئین: ده ویته چونکه
خه لکی له سر کاری پوچ و به تال
کوده کاته وه.

ته پو توژ: (نبین سیرین) ده لئیت:
بینینی ته پو توژ به لگه یه له سر
سه فهر، هره ها ده لئین: نه گهر
ه وره بروسکه و گرمه وناله ی له گه لدا بو
به لگه یه له سر نه بوونی و ناره حه تی
به به لگه ی نایه تی: ﴿وَوُجُوهُ يَوْمَئِذٍ
عَلَيْهَا غَبَرَةٌ (٢٠) تُرْهَقُهَا
قَتَرَةٌ (٢١)﴾ [عبس] نه گهر
له گه لیدانه بوو به لگه یه له سر
به ده سته پنیانی گه نچ و ده سته کوه
به پنی نایه تی: ﴿فَأَنزَلَ بِهِ نَفْعًا [
(العادیات: ٤)].

*خاک داراییه و ته پو توژی
لیدروسته دی.

ته پلژن پیاوړکی بیکاره و
شانازیده کات به بیکاریه وه.

*ته پل پیاوړکی زله وه شینته، نه گهر
بینی بوه به ته پل زله ده وه شیني.

*ته پلې نیره موک ژنیکې عه ییداره
رقی ده بیت له وه ی دانې پیدابنی
چونکه نابړچوونه نه گهر
به ده ربکه ویت.

*ته پلې ژنان بازگانیه کی کم سوودو
به زیانه له شتی پړوپوچدا.

*ده نگی ته پلې ده سته کومه ل ه والی
درویه، درانی چه رمی ته پلې فرمانپه و
مه رگی خاوه ن ه واله.

*هره ها ده لئین: ته پلې ده سته یی
پیاوړکی ستایشکاری په روه ردگاره
له ه موو حال و باریکدا یان به لگه یه
له سر له خویابیوون و کاسه لیسی.

(نابلسی) ده لئیت: له خه ودا ه والیکې
پوچ و به تاله، ته پلژن به پیاوړکی
فیل بازو ده ویت یان مه یفروش
گوزارشتی لیده کری.

*ته پلې حاجیان له کارواندا پیاوړکی
رینیشاند هره و ته پلې جه نگاوه رانیش
به و شیوه یه یه.

ته پلژن: (نبین سیرین) ده لئیت:
ده سته لاتداریکې مه ترسیداره.

(نابلسی) ده لئیت: بینینی له خه ودا
به لگه یه له سر ه واله گهر، ده گونجیت

*ته گەر ته پ و تۆزی به سه ره وه بینى
سه فهر ده کات یان پشتگیری و کومه ک
ده کری له جه نگدا.

*ته گەر سواری نه سپیکبوو غار غارینى
پیوه کرد هه تا ته پ و تۆز بلاویوه وه
ناویانگ در ده کات و له خۆبایی بوون و
سپله یی سه ری تیا ده بات و سه ره ده کات
به کاری ناحه قدا و فیتنه و ناشوب
ده نیتته وه.

(نابلسی) ده لیت: نه گەر ته په و تۆزی
له نیتوان زه وی و ئاسماندا بینى
کاروباریکی تیکه له وه هیچ در چه و
ده روزه یه کی نییه.

*ته گەر ده ستی ته کان یا خود جل و
پوشاکه که ی هه ژار ده که ویت یا خود
ژینیکی دووردریژ به سه ره ده بات.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا گوته یه کی
پووچ و به تاله به پیتی ئایه تی:
﴿فَبَعَلْنَاٰهُ هَکْبَاءً مِّنْ ذُرَّآءٍ﴾
(الفرقان: ۲۳).

ته پ و تۆزا وییوونی قز: (نابلسی)
ده لیت: به لگه یه له سه ره زیلی له مال و
داراییدا، له جه سه شدا هه روایه.

ته خت (رووپا - له وح): (نابلسی)
ده لیت: بینینی (لوح المحفوظ) - ته ختی
پاریزراو - به لگه یه له سه ره داپوشینی
کرداره کان.

*هه روها بینینی به لگه یه له سه ره مژده
بۆ یه کێک له نا په جه تیداییت و
چاکبوونه وه یه بۆ نه خوش چونکه
له که م و کوپی پارێزراوه.

*هه روها بینینی به لگه یه له سه ره رزق و
رۆزی بۆ رژدو ره زیل به هوی
دابه شکردنی رزق و رۆزی تیدا.

*هه روها بینینی به لگه یه له سه ره
پاراستنی زانیاری و مال و سامان بۆ
خاوه نه که ی.

*هه روها بینینی به لگه یه له سه ره
هه موو نه مانه تپاریژیک.

*ده گونجیت به لگه بیت له سه ره
دلنیا بوون له ترسو بیم.

*ته گەر پادشایه ک بینى سنووری
ده سه ته لاتى فراوانده بى یان
که نجینه یه کی گه وده ی بۆ ئاوه لا ده بى.
*بینینی نه و له وحانه ی بۆ (موسی)
(سه لامی خوی لیتیت) دابه زی به لگه یه
له سه ره:

+گه واهیده ر.

+پیشه وایان که وابه سه ته ده بن
پیوه یان.

*ده گونجیت به لگه بیت له سه ره
نامۆزگاری.

*له وحی ته خته که تیایدا ده نووسری
به لگه یه له سه ره هاوسه رو کوپو زه وی.

* له وچ ناموژگارييه، نه گەر له لايه ن
دهسته لانداره وه بوو هيژه بؤ يه کيک
له خه ودا وه رييگري.

* له وچ بؤ دووگيان کوپه .

ته خته ودار: ته خته ودار دووپوويه که
له نايندا، پياوانتيکيشه دووپووييان
تيدياه .

* دارو ته خته ي ته ر به مندا ل
ليکده دريته وه، بينی داريش بؤ يه کيک
له نيؤ که شتیه کداييت به لگه يه له سه ري .
* دارو ته خته ي وشک دووپوييه ،

خوداوه ند ده فره مويت: ﴿كَانَهُمْ
خُشْبٌ مُسْنَرَةٌ﴾ (المنافقون: ٤)

* پياويک له خه ودا بينی په ليک
به ده ستي راستيه وه يه تي و داريکيش
به ده ستي چه پی و ده يه ویت راستيان
بکاته وه، په له که راست ده بيته وه به لام
داره که راست نايته وه، نه م خه وه ي بؤ
رافه کاريکی خه وگيپايه وه و تي:
دوو کوپت هه يه يه يه کيکيان
له که نيزه کيک وه نه وي تريان
له نافرته يکی نازاد ، په روه رده ي
هه ردووکيان داده ده يت و کوپي
که نيزه که که ره وشت و رده گري به لام
کوپي ژنه نازاده که ناموژگاري
وه رناگريت ، حالي نه وپياوه به م
چه شنه بوو که بؤي ليکدايه وه .

* ده گونجيت به لگه بيت له سه ر
دلتيابوون له ترسو بيم يا خود زانياري
بؤ قوتاييان .

* هه موو رووپاو له وحيک نووسيني
تيدياي به لگه يه له سه ر ريگري له گوناو
تاوان .

* نه گەر بينی رووپاو له وحيکی له نيمام
سه ند ده سته لات و زانياري و
پيشه وايه تي ده ستيگرده بي ، نه و جا
ناموژگاري داده دات و ده بيت به سوژو
به زه بي .

* نه گەر له وحيکی ناسنيبوو کوپيکی
زاناو خاوه ن هيژه و خراپه و به لاو
نه هامه تي رووي تيناکات، نه گەر سافو
دياربوو ناواده بي و ده گات به هيو او
ناواتي خوی و ملکه چ و سه رشو پنا بي .

* نه گەر له به رده بوو کوپيکی دلره قی
ده بي .

* نه گەر له مسبوو کوپيکی
دووپوويده بي .

* نه گەر له قورقوشمبوو کوپيکی
نيره موکی ده بي ، نو سينه کانيشی
به لگه يه له سه ر مندا ل .

* ده گونجيت به لگه بيت له سه ر کوپيکی
ژيرو زي ره ک ، نه وه ي فيرده کري
وه ريده گري و فيرده بي .

*هروه‌ها به‌فریش هه‌مان سوودی
هه‌یه و به‌روبووم و پاره و سووده.

*نه‌گه‌ر ته‌رزه‌که زیانی گه‌یاند
به‌کشتوکاڵ یان به‌خه‌لکی و مال و
حالیان کاره‌سات و مه‌ینه‌ت
رزوله‌خه‌لکی ده‌کات یاخود ئاوه‌و
نه‌خۆشیه‌ک کۆده‌بیته‌وه و پاشان
ده‌توێته‌وه.

*نه‌وه‌ی بیینی ته‌رزه هه‌لده‌گریت
له‌جل و به‌رگ و هیله‌ک یان شتی‌ک
که‌ئاوی تیا هه‌لنه‌گیرێ نه‌گه‌ر
ده‌وله‌مه‌ندبوو کارو پیشه‌که‌ی نامینی،
نه‌گه‌ر خاوه‌ن شت و مه‌ک و کالابوو
له‌ده‌ریادا ترسی لێده‌نیشتی شته‌کانی
غهرق بیی، نه‌گه‌ر هه‌ژاریشبوو به‌ری
ره‌نجی کۆده‌کاته‌وه و سوودی لێ‌وه‌ر
ده‌گرێ و بۆ داهاتوو رۆژانی داهاتووی
پاشه‌که‌وت ناکات.

*هه‌ندی‌ک ده‌لێن: به‌فری زۆر سزادانی
فه‌رمانپه‌وايه بۆ ژێرده‌سته‌کانی و قسه‌و
جنتیوی ناشیرینه‌ بۆیان.

*نه‌وه‌ی بیینی به‌فر ده‌بارێ به‌سه‌ریا
سه‌فه‌ریکی دوورده‌کات که‌شوو‌ریی و
نه‌نگی دواده‌که‌وێت.

*به‌فر غه‌م و په‌ژاره‌یه مه‌گه‌ر که‌مبێت و
زال نه‌بێت و له‌شوینی خۆی دایبێت
نه‌گه‌ر وابوو فه‌رپه‌ر به‌ره‌که‌ته بۆ خه‌لکی

*پیاوی‌کیش له‌خه‌ودا بینیی
جل و به‌رگیکی له‌دارو ته‌خته‌ پۆشیوه‌و
به‌نیو ده‌ریادا ده‌پوات و رۆیشتنه‌که‌ی
هیواشه‌و به‌م پێیه‌ش ده‌ریاو ته‌خته
به‌لگه‌یه له‌سه‌ر که‌شتی.

ته‌خته‌ی شه‌تره‌نج: (نابلسی) ده‌لێت:
له‌خه‌ودا دنیا‌یه‌که به‌رزه‌ده‌بیته‌وه و
داده‌به‌زی و هه‌ندی‌ک له‌دنیا‌دا ده‌ژین و
هه‌ندی‌کی تریش ده‌مرن و ریگه‌ی راست و
ره‌وان و لار و خوار ده‌رده‌که‌وێ و هه‌ر
له‌دنیا‌دا را‌کردن و جه‌نگ و رق و قین و
فیتنه‌و ناشوب و ده‌وله‌مه‌ندی و هه‌ژاری
به‌ده‌رده‌که‌وێ.

ته‌رخوون: (ئینین سیرین) ده‌لێت:
ته‌رخوون پیاویکی بنه‌په‌ت و ره‌چه‌له‌ک
خرابه‌.

(نابلسی) ده‌لێت: پیاویکی عه‌جه‌مییه‌و
فیتری خواناسیبوه له‌خواناسانه‌وه هه‌تا
له‌سه‌ر بنه‌په‌ت و ره‌چه‌له‌کی خۆی
گیرساوه‌ته‌وه.

*ته‌رخوون له‌خه‌ودا ناپاکییه‌.
ته‌رزه: (ئینین سیرین) ده‌لێت: نه‌گه‌ر
له‌شوین و جیگه‌ی کشتوکاڵبوو هیچ
تی‌کناچیت و زیان به‌که‌س ناگه‌یه‌نیت و
فه‌پو‌خێره‌.

*ده‌گونجیت به‌لگه‌بیته‌ له‌سه‌ر که‌زۆ
کولله‌یه‌ک زیان بگه‌یه‌نیت یان له‌سه‌ر
پشیل و چۆله‌که‌.

*ههروه‌ها ده‌لین: نه‌گه‌ر به‌فر باری
له‌ئاسمانه‌وه سزایه له‌فه‌رمانپه‌واوه بۆ
خه‌لکی و زه‌وتکردنی مال و داراییانه،
خه‌وتنیش له‌سه‌ر به‌فر به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
پابه‌ندبوون.

*نه‌وه‌ی ببینی به‌فر دایده‌پۆشی خه‌م و
په‌ژاره زالده‌بیت به‌سه‌ریا، نه‌گه‌ر
به‌فره‌که توایه‌وه خه‌م و په‌ژاره‌که‌ش
ده‌په‌وێته‌وه.

*نه‌وه‌ی ببینی به‌فر دایپۆشیوه غه‌م و
په‌ژاره زالده‌بیت به‌سه‌ریا، نه‌گه‌ر
توایه‌وه غه‌م و په‌ژاره ده‌په‌وێته‌وه.

*کلۆریوونیش هه‌زارییه‌و سه‌هۆلش
خه‌م و په‌ژاره‌یه مه‌گه‌ر ببینی ناویک
له‌ده‌فریکدا‌بیت و بیه‌ستی، نه‌مه‌ش
به‌لگه‌یه له‌سه‌ر تیا‌چوونی مایک
که‌ما‌بیت‌وه، به‌فرگ‌ریش که‌نجینه‌ی
مالی فه‌رمانپه‌وایه.

(نابلسی) ده‌لێت: نه‌گه‌ر بینى وه‌ک
نه‌وه‌ی ئاسمان له‌بری باران به‌فریان
سه‌هۆل بیارینی له‌کاتیکدا گونجاو
کاتی خۆی نییه‌ خه‌وین به‌هێواشی
نه‌خۆشده‌که‌وێت و پاشان
چاکده‌بیت‌وه.

نه‌و شوپنه‌ نه‌گه‌ر به‌فره‌که زۆریو
نه‌ده‌توانرا به‌مالی ده‌بیت به‌سزاو
ده‌که‌وێت به‌سه‌ر خه‌لکی نه‌و شوپنه‌دا.
*نه‌وه‌ی سه‌رمای به‌فر له‌زستان یان
هاویندا لێی بده‌ت هه‌ژاری رووی
تیده‌کات.

*نه‌وه‌ی به‌فرێکی کلۆر و چال بکړیت
له‌هاویندا مایکی زۆری
ده‌ستده‌که‌وێت و لێی ده‌حه‌سێته‌وه
غه‌م و په‌ژاره له‌شوینی نه‌و به‌فره‌ قوتار
ده‌بیت.

*نه‌گه‌ر به‌فره‌که توایه‌وه به‌خیرایی
خه‌م و په‌ژاره رووی تیده‌کات به‌لام
به‌خیرایی ده‌په‌وێته‌وه.

*نه‌گه‌ر بینى زه‌وی به‌کشتوکال
دایپۆشرا‌بوو به‌لام وشک و به‌سترابوو
وه‌ک باران وایه‌و به‌رحمه‌ت و فه‌ر
داده‌نریت.

*نه‌وه‌ی له‌شو لاری بیه‌ستی و
پاریزرا‌و‌بیت قورس نابیت له‌سه‌ری و
ترس رووی تیناکات.

*هه‌روه‌ها ده‌لین: نه‌وه‌ی به‌فر بکه‌وێت
به‌سه‌ریا دوژمنه‌که‌ی زالده‌بیت
به‌سه‌ریا، نه‌وه‌شی به‌که‌می سه‌رمای
بیت سامان و دوپومه‌رجانی
ده‌ستده‌که‌وێت.

تەرم (مەیتا): (ئىبن سىرىن) دەلئیت:
 ھەندىكەلئیت: تەرم پياویکە لەسەر
 دەستى کۆمەلئیک تیا دەچن، ئەگەر بىنى
 پالخواوە کەس ھەلئناگرئیت زىندانى
 دەکړیت.

* ئەگەر بىنى بەرزکراوە تەو ھەوای
 دەستە لاتدارئیک دەکەوئیت و سوودی
 مال و دارایی لێوەر دەگړیت.

* ئەگەر بىنى تەرمەى بەرزکراوە تەو ھەو
 بەسەر شانى پیاوانە ھەو ھەستە لات و
 پلەوپایەى بەرز بە دەستە ھىتئیت و
 گەردنى خەلکى کەچ دەکات و بە پى
 دەستە لاتە کەى ملکەچ و رامدە بن بۆ
 یا بە ئەندازەى ئەوانەى بە شداری
 لە ئەسپەر دەکړنى تەرمە کەیدا دەکەن.
 * ئەگەر بىنى بە ھەوای تەرمە کەیدا
 دەگړین چارە نووسی بە خێر کۆتایی
 دئیت، ھەر ھەو بە ھەمان شێو دەبئیت
 ئەگەر بە شان و بالیدا ھەلئانداو دوعای
 خێریان بۆ کرد.

* ئەگەر بىنى زەمیان کردو خراپەیان و ت
 چارە نووسی بە باش ناگەړئیت.

* ئەگەر خوشى ھەوای تەرمە کەى خۆى
 کەوت شوئى ھەرمانەرە وایە کى خراپ
 دەکەوئیت.

* ئەگەر تەرمە کى بىنى لە بازارداو
 ھەلئانگرت بۆ گۆرستانى کى دیارو

* ئەگەر بىنى تەرزە لە ئاسمانە ھەو
 ھاتە خواوە ھەو بەسەر لەش و لاریا
 بە شێک لە مالە کەى تیا دەچئیت.

* بە فریش لە کاتى خۆیدا بە لگە ھەو
 لەسەر ھەو ھەو ھەو پەژارەو،
 ناچار کړنى بە خیل و ئیترە بىبەر چونکە
 ساردى تیا دەبۆت و زەو ھەو مارو
 دوو پشکى ھەو.

* ئەگەر سەرماکە زۆر بوو ئەو شوئە
 تیک دەدات و رێگەى بژئوى و ژيان
 دەگړئیت و سەفەر ئەستەم و
 مەحالە بئیت.

* دەگونجئیت تەرزە بە لگە بئیت لەسەر
 بازگانی سەپرو سەمەرەو ئەگەر
 خەلکى لە دەفرى خۆیاندا کۆیان کردە ھەو
 زیانیان پێناگات.

* ئەو بىنى تەرزە لە زەو بىبە کدا
 دەبارئیت سۆزو رەحمەتى خوا بىبە،
 ھەگەر نا سزای خوا بىبە و دادە بە زئیت
 بەسەر خەلکى ئەو ناوچە ھەو.

تەرسى ئەسپ: (نابلسى) دەلئیت:
 لەخەودا مالى پياویکى رێزدارە.

(ئىبن سىرىن) دەلئیت: ئەگەر بىنى
 گسکى لێ دەدات مال و سامان
 لە پياویکى رێزدارە ھەو
 بە دەستە ھىتئیت.

* پشقى بزنیش مالى پياویکى رێزدارە.

* هـروهـا و تراوه: تـهرمی مردو
پیاویکی دوو پوهو له سر دهستی
ئودا کومه لو گروهيک تیا ده جن.
* نه گـه ریبـینی له سر دارمه یته
مال و دارایی زیاد ده کات.

* نه گـه ر تـهرمی مردو یه کی بـینی
له بازاردا خراپی کالو شتومه کی
بازاره.

* هـه لگرتن له دارمه یـتدا پـله و پایـه و
سه فـره به دهریاو وشکانیدا.

* نه گـه ریبـینی تهرميک نه سپرده ده کات
به لگه یه له سر خواحافیزی له گه شتیارو
سه فـه رکارتک یان نه وهی هـولی
شوو ده دات بـو خـوی به هـوی نه وهی
مردو به لگه یه له سر ی چـونکه
نه سپـرده کاری مردو به خاک پاداشتی
ده سـتگیر ده بیـت له هـه لگرتن و
نه سپـرده کردنی و به تـنیا خوداوهـند
ده زانیت نه و پاداشته به چ راده یه که.

ته ره فروش: (نابلسی) ده لیت: خاوهـن
مالیکی خوش و باشه.

ته ری (شی): (ثین سیرین) ده لیت: شی
به لگه یه له سر قورسی و گرانی و
نه توانینی نه نجامدانی کاروپیشه.

ته ربیج: (نابلسی) ده لیت: له خـودا
ژنیکی چاک و باشه یا خود بژتوییـه کی
هـه لال یان سه ربازی به سووـده بـو

ناسراو هـق و مافیـکه ده کات
به خاوه نه کانی.

* نه گـه ر تهرمیکی بـینی به نـیو هـه وادا
ده پوات پیاویکی به ناوبانگ له ولاتی
غریبی ده مریت یان زانو شاره زایه ک
ده مریت حال و باری لای خـه لکی
ناشکراو دیار نه بووه.

* نه گـه ر له سر دارمه یـت خـوی
بینیه وه به سه رزه ویدا ده پوات و سواری
که شتی ده بیـت.

* نه گـه کـومه له تهرم و جه نازیه کی
ژوری بـینی له شوین و جیکه یه کدا
دانراون جینشیا نی نه و شوینه گوناوه
تاوان نه نجام ده دهن.

* نه گـه ر ژنیـک بـینی مردو وه له سر
دارمه یـت هـه لیا نگرته و ، نه گـه ر میـردی
نه بوو شوو ده کات ، نه گـه ر میـرد داریـو
ناینی تیکده چیت.

* نه گـه ریبـینی مردو یه کی هـه لگرتـوه
مالیکی هـه رامی ده سـتده که ویت،
هـه روهـا نه گـه ر مردو یه کیـشی
به کیشکرد به سه رزه ویدا مال و دارایی
هـه رامی ده ست ده که ویت.

(نابلسی) ده لیت: نه گـه ریبـینی نوـیژ
له سر تهرمی مردو ده کات بـرایه تی
ده خاته نیتوان کومه لیک له بهر خوا.

(ثین سیرین) ده لیت: ته شت به لگه یه
له سهر ژنو خزمه تکارو نه و شوینه ی
تیتدا ده ژی و رزو و رۆزی روی
تیده کات.

* نه گهر کومه له خه لکیکی بینی له سهر
ته شتیکی گه وره کوبونه ته وه یان
له گه نیتیکی نیجگار گه وره نه گهر خه لکی
گوندنشینبوو زه وی و زارو کینگه کانیا نه،
نه گهر جه نگاوه ربوون به دوروویی
ده چن بۆی و ده ستیان به فروفیل
ده جوولین به پپی خواردن و گه وه ری
کاره که.

* نه گهر زانسته ره رهین کۆده بنه وه
له ده وری نه گهر خواردنیتی خوش و
به تام بیت، نه گهر خراپه کاری یا خود
خواردنه که یان ماسی یا گوشتیتی
بۆگه ن بیت ده چنه لای ژنیکی
داوینیس.

(نابلسی) ده لیت: ته شت و له گه نیک
نه گهر له دار دروستکاربوو دنیا به له گه ل
نه وه ی له سه فه ردا به سه ریا دیت، نه گهر
له شوو شه بوو دنیا به له نیشتماندا.
* له گه ن و ته شت به لگه یه له سهر حال و

باری ریکخستنی بژیوی مۆف.
* نه گهر بینی ته شت و له گه نیک
ده لیستیته وه به په نجه ی رزو و رۆزی
تیاده چیت و نه جه لو واده ی
نزیکه بیتته وه.

یه کیک بیت به خاوه نی یان زیکرو یادی
خوداوه ندی بیبکات.

ته شت: (ثین سیرین) ده لیت: کهچ یان
خزمه تکاره، نه گهر بینی ته شتیکی
مسی به کارهینا کچیکی تورکی
ده هینی، نه گهر ته شته که له زیو بوو
کچیکی رۆمی، نه گهر له زیو بوو ژنیکی
شو و شهنگو جوان داوایه کی
لیده کات ناتوانیت بچیته ژیری.

* هه روه ها ده لین: ته شت ژنیکی
مۆچاریده ره میرده که ی رینوما یی
ده کات بۆ پاک و ریباری خۆایی.

* نه گهر بینی ته شتیکی ئالتوون یان
سینی و چاپه ز یا گۆزه یه کو هۆکاریکی
هه بیت نه وه خزمه تکاره وه دیگری یان
ژنیکه ده یکات به هاوسه ری خۆی یا خود
کچیکی ره وشت نزم و سووکه.

* هه ندیکه لین: نه گهر بینی قاپی زیو
زیو به کار ده هینی نه وه کردارو گونا ه
نه نجامیده دات، نه گهر هه ریه که له وانه
به مرده وه بینرا مژده یه به پپی وته ی
په روه ردار: ﴿يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِمُخَافٍ
مِنْ ذُلِّهِمْ وَأَكْوَابٍ﴾ (الزخرف: ۷۱).

(نابلسی) ده لیت: نه گهر ته شتیکی
له خه ودا کپی نه وه کچیک ده هینیت.
* ته شت شکومه ندی و به رزی و رزو و
رۆزی و مال و سامانه.

چه شنه یه که ده بیستی بی
لیکدانه وه.

ته لاق (جیا بونه وه): (نین سیرین)
ده لیت: نه گه بینینی ژنه که ی ته لاقدا
ده و له مهند ده بی به پی نایه تی: ﴿وَإِنْ
يَنْفَرُوا يَغْنِ اللَّهُ كَلَامًا مِنْ سَعَتِهِ﴾
(النساء: ۱۳۰).

* هه روه ها ده لیت: نه و خه وه به لگه یه
له سه ر نه وه ی خاوه نه که ی
له ده سه ته لاتداریک جیا ده بیته وه
که پیشتر تیکه لیبوه.

* ته لاقدان ی ژن بو ده سه ته لاتدار
لابردنیه تی و بو پیشه وه ریش وازه ی تانه
له پیشه که ی، نه گه ته لاقی (رجعی) بو
ده گه ریته وه بو پیشه و کاره که ی.

(نابلسی) ده لیت: ته لاقدان بو ره بن
وازه ی تان و جیا بونه وه یه له وه ی
که له سه ریته تی له خیر یان شه پ.

* ته لاقی هاوسه ردار پوچه لیبونه وه ی
برژیوی یان مه رگیتی به تاییه ت نه گه ر
نه خو شبوو سیبه سی نه گه رانه وه ی نه و
که سه یه بو سه ر نه و حال ی
که له سه ریبه وه، به لام یه ک ته لاق
که رانه وه یه بو سه وه ی له سه ریته تی،
نه گه ر ته لاقی (بانن) یدا واز له پیشه که ی
ده هیئیت و نایه ویت بگه ریته وه بو ی.

ته شتگه ر: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
ده لالی ژنان و پیشه نگیان هه روه ها
دروستکاری کوپاره و گۆزه ش هه ر
به وچه شنه یه.

ته شی (خه ره ک): (نابلسی) ده لیت:
نه گه ر ژنیک بین ی ته شه یه کی
به ده سه ته ی تان کچیک یان خوشکیکی
ده بیئت، نه گه ر بین ی پچراو که سیکی
له سه فه ردا بوو له سه فه ره که ی
ده مینیتته وه، نه گه ر به ته شه یه که رستی
په ناده بات بو پیاویکی ئاواره و نه وازه.

* ته شی به لگه یه له سه ر نوینه رو
کوکه ره وه ی مال و سامان یا خود
نو تو مبیل و ئاژه لیک پیداویستی
به جیبه ی تیت

ته شی ریس: (نابلسی) ده لیت: بینینی
ژنی ته شی ریس به لگه یه له سه ر
قه ناعه ت و شوینکه و تنی سوننه ت
له گه ل به ستنی رایه له ی کاروباره کان و
خو یه لاکیکردنه وه بو خیر و چاکه،
نه گه ر ژنیک ده پریساو ده یچی به لگه یه
له سه ر خه شم و قینی خوایی لی و
دابارینی سزای خودا به سه ریا.

ته له فون: (نین سیرین) ده لیت: نه گه ر
گوئی له ده نگیکبوو له ته فون یان هه ر
ده نگیکیت ده چوو فه رمان و ریگری و
مژده و ناگاداری له خو گرتبوو به و

ته نوری نان: (ئین سیرین) ده لیت: نه گەر بینى ته نوریک دروسته کات و خوشى شایسته ی پله و پاییه و دهسته لاتبو له دوزمنانی قوتارده بیت نه گەر دومنداریت، نه وهی بجیته سه ر ته نوریکی بیتاگر نه و ژنیکى بیخیرو چاکه ده بیت به هاوسه ری.

(نابلسی) ده لیت: نه وهی له خه ودا ببینی ته نوریک داده خات سوودو قازانج به دهسته هیئت له مال و دارایی و نه فسی خویدا.

* نه گەر له مالی پادشاو فرمانره و ته نوریکی بینى نه و نه گەر کاروباریکی تیکه ل و پیکه لی هه بوو رینوینی ده کریت بۆچاکه تئیدا.

* نه گەر دوزمنداربوو سه رکه و توو ده بیت به سه ریاندا.

* ته نوریش چهن جوریکی هه یه و هه رجۆره لیکدانه وه یه ک هه لده گری:

+ ته نوری برژاندن: به لگه یه له سه ر زیندانی بۆیه کیک له ناره حه تیدابیت و قوتار ده بیت و به خوشیاده که ویت.

+ ته نوری گوشتی قوی تویکراو: به لگه یه له سه ر پيشه وای دادپه ره و کیشو و پرسیار ده چیت به رده ستی و، فرمانی دروست و لیکدانه وهی باشده دات به هه ریه کیک.

* نه گەر ته لاقیداو سی خولی مانگانه ی به سه را تپه ره پوو واز له پیشه که ی ده هیئت دواى نه وهی پتویستی پینابیت، هه ره ها ده لین: له دهسته لاته ده خری.

* ته لاق به لگه یه له سه ر هه ژاری چونکه ژن دهسته لات و شان و شه وکه تی پیاوو دنیا به تی، نه گەر ژنیکى نه خوشى هه بوو بینى ته لاقیده دات به یه کجاری ده مریت، هه ره ها نه گەر فروشتی یان نازادیکرد، به لام نه گەر ته لاقى گه رانه وهیدا چاکه ده بیت وه.

ته ماشاکردنی عه ورت: (ئین سیرین) ده لیت: نه گەر بینى سه یری زئی ژنه که ی ده کات یان زئی ژنانیر به ناره زوه وه یاخود ده ستی لیدا بازرگانیه کی خراپ نه نجامده دات.

* نه گەر بینى سه یری ژنیکى رووت ده کات به بی نه وهی خوی ناگای لیبیت که وتنه نیو هه له و پتیه لخلیسکانه.

ته مومر: (ئین سیرین) ده لیت: ته مومر ژنیکه لبوون و فیتنه و سه رسامیه روو له خه لیکده کات.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا تیکه لبوونی کاروباره کانی ناین و دنیا به، نه وهی ته مومرژیک ببینی دیته خواره وه به سه ریا خوازیاری ناحه قیه .

* نه گەر بینى ته نورىكى ههیه
له زستانداو خۆى گهرمه کاته وه، نه گەر
له هاویندا بوو به لگه یه له سهر
نه خۆشکه وتنى به هۆى گهرماوه و
خوینى به لیشاو له بهر ده پوات و غه م
په ژارهش زالده بیته به سه ریا.

* ده گونجیت ته نور به لگه بیته له سهر
گه ده هه موو خوار دنیك ده گریته خۆو
ده به یاری.

ته نه که چی (ته نه که ساز)؛ (نابلسی)
ده لیت: بینى له خه ودا به لگه یه له سهر
په روه رده کارو وینه گر.

* ده گونجیت بینى به لگه بیته له سهر
دروژن له رهفتارو گوته دا.

ته واف (سورانه وه)؛ (نابلسی) ده لیت:
بینى له خه ودا به لگه یه له سهر
نامۆزگار یه ده ریک خیری خۆیده کات و
شه پو خراپه ی له خه لکی ده گریته وه.

ته وه کردن؛ (نابلسی) ده لیت:
ته وه به لگه یه له سهر به دهسته تانی
مولك و دهسته لات و به ره کات و
ریزداری، دواى ئارامگرتن له سهر
به لاونه هه مته تی.

(نابلسی) ده لیت: ته وه کردن له خه ودا
به لگه یه له سهر رزگار بوون له زیندان،
نه گەر بینى له خه ویا واز له خراپه کاری
ده هینیت به لاونه هه مته تی رووی

تیده کات و تاقیده کریته وه پیى ،
پاشان ته وه ده کات و ده بیته به خاوه ن
مولك و دهسته لات و ریزداری
به دهسته هینیت، نه وه شی ته وه بکات
له خه ودا له گوناوه تاوانیک نه یزانیته
چییه به لام بترسی له وه ی بکه ویته
نیوی ده ره نجامه که ی به خیر کوتایى
دیت ، ته وه کردن بۆ بیباوه ر
موسولمان بوونیه تی، ته وه ش بۆ
گورانیی ژو هاوچه شنه کانیا ن به لگه یه
له سهر هه ژارکه وتن دواى ده وه له مه ندی.

ته ور؛ (نابلسی) ده لیت: نه گەر
ته ورىكى زیوی له دهسته دابوو برازا که ی
خۆى ده هینى بۆ کوپه که ی.

* نه گەر له نقیم یا موربوو براکانى
تووشى غه م و په ژاره ده بن به دواى
یه کدا.

(نابلسی) ده لیت: نه گەر خشلى
به خۆوه بینى پیاویكى خاوه ن بژیویه ،
نه گەر ته وره که له گه ل خسلدا بوو
گه واهیدان به دهسته هینى.

ته ورات؛ (نابلسی) ده لیت: نه گەر بینى
(ته ورات) ده خوینى و نه یزانی که سیکه
هه مان رییازو بۆچوونى قه ده رى و
جه بریه کانى هه یه.

* نه گەر (ته ورات) ی هه بوو گەر
پادشایه کی موسلمان بوو ولاتى یه کیک

* هـروه‌ها بینینی (تـورات) و
(نینجیل) به‌لگه‌یه له‌سەر ناپاکی و
په‌یمان‌شکێتی و به‌هانه‌گیری.

* بینینی (تـورات) به‌لگه‌یه له‌سەر
دانایی و زانیاری و ریتومایی، ئه‌وه‌ی
ژنێکی دووگیانی هه‌بێت و به‌ده‌ستی‌وه
(تـورات) بینینی ژنه‌که‌ی دوو‌کچی
ده‌بێت.

ته‌وقه‌کردن: (نابلسی) ده‌لێت: به‌لگه‌یه
له‌سەر سوود و قازانج و په‌یمان و
پابه‌ندبوون به‌خێره‌وه.

ته‌ون (ده‌ست‌گای جـۆلایی):
(نابلسی) ده‌لێت: ئامرازی چنینه‌و
ئه‌گەر بینی به‌لگه‌یه له‌سەر جموجوول و
سه‌فه‌ر. ته‌ونی راخراو به‌لگه‌یه له‌سەر
گرتن چونکه‌ ژنان به‌پێوه ده‌یچن.

* ته‌ون به‌خشین و پالک‌وتنه‌ بۆ خاوه‌ن
پیداوێستی.

* ده‌گونجێت به‌لگه‌بێت له‌سەر
پله‌وپایه‌ی به‌رزو بلند.

* ته‌گەر ژنێک ژنێکی تری بینی له‌سەر
ئامرازی ته‌ون و ده‌ریکردو خۆی کاری
له‌سه‌رکرد به‌خیرایی ده‌مریت.

ته‌ونکردن (چنین): (نابلسی) ده‌لێت:
به‌لگه‌یه له‌سەر پێچانه‌وه‌ی کار یاخود
به‌سه‌رچوونی زۆربه‌ی رۆژه‌کان.

* ده‌گونجێت به‌لگه‌بێت له‌سەر
میانپه‌وه‌ی حال و فراوانی و هاتنه‌وه‌یه‌کی
دنیا‌بێت.

له‌دوژمنه‌کانی ئازاد ده‌کات یاخود
رێده‌که‌وێت له‌گه‌لیان له‌سەر ئه‌وه‌ی
که‌ده‌یه‌وێت، گەر زانابوو زانیاری زیاد
ده‌کات یا ن بیدعه‌ له‌و زانیارییه‌ی
ده‌یزانی دروسته‌کات، یا هه‌مان
رێبازی ئاره‌زو‌پازان ده‌گرێته‌به‌ر.

* ته‌گەر خه‌وینهر ره‌به‌نبوو
له‌نه‌ته‌وه‌یه‌کی جیاواز له‌نه‌ته‌وه‌که‌ی
خۆی ژنده‌هێنیت یا سه‌فه‌ر ژۆر
ده‌کات.

* ده‌گونجێت بینینی (تـورات)
به‌لگه‌بێت له‌سەر به‌دیدار شادبوونی
که‌سانی غه‌ریب یا ن دۆزینه‌وه‌ی شتی
ونبوو.

* ته‌گەر ژنه‌که‌ی دووگیانبوو کوپێکی
هاوچه‌شنی خۆی ده‌بێت، هـروه‌ها
حوکمی کتێبی تریش وایه‌.

* ده‌گونجێت ژنێک ماره‌به‌پریت به‌بی
ئاماده‌بوونی به‌رپرسی یا ن له‌وانه‌یه
تیکه‌ل به‌وانه‌ببێت که‌ئاینه‌که‌ی
تیکه‌ده‌ن.

* ته‌گەر هـه‌رکتێبێکیتر به‌ده‌ر
له‌ (قورئان) ی بینیی وه‌ک (صحف)
به‌لگه‌یه له‌سەر رێزو شکۆداری.

* بینینی (تـورات) و (نینجیل) به‌لگه‌یه
له‌سەر بینینی پێغه‌مبه‌ر (ﷺ) گه‌رچی
له‌خه‌ویشدا بێت.

ته ونکراوه که ی بپی له غم و په ژاره و
کارو سه فیری قوتار ده بیټ، وه گه رنا
نه وه ی بوی ده میټته وه به نه ندازه ی
خوازو یستی خویه تی.

* هه روه ها وتراوه: سه فیره یا خود
شه رو ناژاوه و به ربه ره کانییه.

(نابلسی) ده لیت: پیاویکه ژور سه فیر
ده کات و ژوریشش مانده و ده بیټ
له کاره که یداو وهک تیکوشه وایه.

* ژنی ته ونکه به لگه یه له سه رنه وه ی
ته ونکه ری پیاو به لگه یه له سه ری.

* نه گه ر پیاویکی ره به بن بینی
هاوسه ریکی ناژاد ده گری، نه گه ر
ژنیکی ره به بن بینی شو ده کات.

ته ویله: له خه ودا به لگه یه له سه ر رزق و
ژزی و سوودو قازانج.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سه ر مال و
لانه ی خه وینه ر خانه واده و خزمه تکارو
تیره و هژی کۆده کاته وه، یا نه و
بازاره ی ده یگریته به ر بق سوودو قازانج
یا زه وییه که به ناژه له کانی ده یکیلی و
خوازیا ری فه رو خیرییه تی.

ته یه موم: (نبین سیرین) ده لیت: نه گه ر
بینی ته یه موم ده کات ده رووی
لیده کریته وه و قوتاریوونی نزیکه چونکه
ته یه موم به لگه ی ده رووی نزیکیه
له خوداوه.

* نه گه ر جلیکی چنی سه فیر ده کات،
نه گه ر بینی ده یچنی پاشان ده یپری
داواکه ی گه یوه ته جی داواکراو پاشان
بچراوه، نه گه ر زیندانیکرا بو ده رووی
لیده کریته وه، نه گه ر له شه پردا بو
ناشته وایی نه نجام ده دات.

* چنینی جل و به رگ له لۆکه و خوری یان
موو ناو ریشم یا خود شتیکیتر وهک یه ک
وایه.

* نه گه ر جلیکی داواکراوی بینی سه فیر
ده کات، نه گه ر جلی مه لختست ناواره و
موسافیریکی ده گه ر پیتته وه.

* نه گه ر جلیکی چنی له مووی نه رمی
ناژه له فره مانى خزمه تکاریکه،
ده گونجیت چنن به لگه بیټ له سه ر
جووت بوون.

ته ونکه ر: (نبین سیرین) ده لیت:
کۆمه لیکى مانده وون هه ول بۆ
شتیکه ده ن یا خود هه ولئى فیروونی
زانیا ری ده ده ن.

* ده گونجیت ته ونکه به لگه بیټ له سه ر
بینا دروستکردن له سه ر دیوار.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سه ر چنه رو
دانه رو چینه ر.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سه رنه وه ی
مروڤ تیدایه له نه خوشی و غم و په ژاره و
شه رو ناژاوه و نووسین. نه گه ر

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه
له سه ر:

+ ده روو قوتاریوون.

+ سه فه ریان ناگاداریکردن به توشبوون
به نه خوڅشی پټویستی به ته یه موم
ده بیت.

+ ده سه ته که وتنی ناو بو گه شتیارو
موسافیر.

* نه گه ر به خۆل ته یه مومیکرد به لگه یه
له سه ر نه گونجانی سه فه رو وه رگرتنی
به هانه و کارکردن به ویستی خۆ.
* ته یه موم به لگه یه له سه ر:

+ هه زاری .

+ نه خوڅشکه وتنی له ش ساغ.

* ته یه مومکردن له گه ل بوونی ناویشدا
به لگه یه له سه رکاری پوچ و به تال.
* نه گه ربینی ته یه موم ده کات و ناو نییه
به لگه یه له سه ر نژیکی ده رووی خوایی
ره واندنه وه ی غه م و په زاره ، نه گه ر
ته یه مومیکرد له گه ل بوونی ناویشدا
پینچ وته ی له سه ره:

(۱) خه ویننه ر گه رچی توانای
هاوسه رگیری هه بیت به لام نایکات.

(۲) له وانه یه سه فه ر به وشکانیدا بکات
له رتی سه فه ر به ناودا.

(۳) له وانه یه ناو ته خوازی لیخوڅشوون
بیت گه رچی سووریش بیت له سه ر
تاوان.

(۴) له و که سانه یه دنیا زالده کات به سه ر
قیامه تدا.

(۵) یاری به ټاینه که ی ده کات و به هانه
ده گری له وته ی زانایان.

* هه روه ها وتراوه: به لگه یه له سه ر
قوتاریوون له نه خوڅشی وزیندانی.

تی

تیا بردن (کوشتن): (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا ده گونجیت جرجی زیانه خوشو
ده رده هه لگرییت یان ناگرکی سووتینه ر
یاخود لیساوو لافاوکی به زیان یا
گوپانی حال وباری جیهان و تیا بردنی
دوژمنانیت.

تیا چوون (فه وتان): (نابلسی) ده لیت:
نه گه ر له خه ودا زانسته په ره ریک تیا چوو
خه لکی سوودو قازانچ له زانیارییه که ی
وه رده گرن و ناویانگه رده کات.

* ده گونجیت فه وتان به لگه بیت له سه ر
که م به ختی.

* نه گه ر بینی هه ندیک له جل و به رگه که ی
یان ماله که ی تیا چوو هه ندیک له مال و
داراییه که ی ده میتیتته وه و ناهه وتی.

* نه گه ر بینی هه موو جله کانی

لیزه وتکرا به لگه یه له سه ر ره واندنه وه ی
نه و شه رو خراپه یه ی تووشی ده بیت.

قیل(رم)؛ (نین سیرین) ده لیت: تیر
به ته نیا گوپ یا برایه، بریندارکردن به تیر
ناته وای و زه فەر پیردنه.

* ههروهه ده لیت: تیر گه واهی حه قو
راستییه یا خود سه فهره یان ژنه.

* نه گه تیریک به دهستییه وه ببینی
کوپیکی ده بیت، نه گه نووکی هه بوو
کوچه که ی ده بیت به به پررسی خه لکی.

* نه گه تیریک به دهستییه وه ببینی و
سواره بیت ده سسته لاتداریکه
له شکومه ندی و ده سسته لاتدایه.

* شکانی تیریک بدریته پال کوپ یان برا
نه خوشییه له کوپو براکه یدهدات، نه گه
شکاندنه که چاکبوونه وه ی هه لده گرت
چاکده بیت وه، نه گه چاکبوونه وه ی
نه بوو مهرگی یه کیکه له و دووانه.

* شکانی تیروم بو فهرمانپه و
له سه رکار لابرندیه تی.

* ونکردنی نێزه که ی مهرگی کوپو برایه،
رمی بچووکیش وه کی درێژ وایه.

* ده گێرپه وه پیاویک دیت بۆلای (نین
سیرین) و ده لیت: له خه ودا تیریکم
به ده سسته وه ببینی له کاتی که
له بهردهستی پیشه وایه کدا ده رویشتم
به پێوه، نه ویش وتی: نه گه خه وه که ت
راستی بێ له بهردهستی پیشه وادا
گه واهی کی راستیده ده دیت.

* ده گێرپه وه (نه باموخله د) له خه ودا
بینیویه تی تیریکی زه دینی^(۱) پیدراو
پاشان کوپیکی ده بیت و ناوی ده نیت
زه دینی.

* پیاویک بینی چه قویه کی درێژ
له ناسمانه وه ده که ویته خواره وه
قاجیکی بریندارکرد، پاشان ماریک دای
به و قاجچه یه وه.

* بریندارکردن به تیر قسه یه که گوته بیژ
به رانبهری پی بریندار ده کات.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه
له سه ر:

+ دارو عه مود.

+ ژنیکه یا خود کوپ یان گه واهی حه قو
راستییه.

+ سه فهره.

* نه گه ره که ده درایه پال
ده سته لاتداریک و نکوولی لیکرد رو وادیک
به سه ره نه و ده سته لاتداره دای و غه م و
په ژاره و دزه کردنی دوزمن رووی
تیده کات.

* نه گه درایه پال برایه ک
به لاونه هه م تییه، نه مهش نه گه
شکاوو فرییداو نه ی توانی چاکبیکاته وه،
نه گه ناماده یکرد پاش چاککردنه وه ی

^(۱) تیری زه دینی: تیریکه ده دریته پال نافر تیک

له راستکردنه وه ی تیردا به ناویانگیبوه. (وه رگینی)

* نه گەر بينى به پرميك كه سيك بريندار دهكات خويى له بهر ده پوا كه سيك به كړيده گري بۆ كارىكى ناوا، ههروهها ده لىن: له شساغ ده بى و مال و دارايى زۆرده بى، نه گەر له وينه بوو به سهلامه تى ده گه پيته وه بۆلای خانه واده كەى.

* نه گەر بينى به رميك كه سيكي بريندار كرد نه گەر بريندار كردنه كەى ته پوو به نه ندازهى نه و ته پييه غه رامه ده كرى، نه گەر ته پنه بوو كردارىكى ناقولای ده دريته پال.

* نه گەر بينى به تيريك بريندار ده كرى و زامه كەى سهخت ده بى بريندار مال و سامانىكى حه رام له برينداركار وهرده گري، نه گەر رمه كه گوشتى بپى ياخود نه نداميك له نه ندامه كانى و كه و ته ده ستي بكه ره وه له برينداركه ره وه مال و خيرىكى خراپى له نايندا ده سته ده كوى، به لام نه وهى ببينى كوشتارى دوزمن دهكات تير ورم مال و داراييه كى حه رامه و به ده ستي ده هيتيت.

تير نه نداز: (ئيبين سيرين) ده لىت: پياويكى خواناسه.
* هه نديكه لىن: سيخوپه.

له نه خووشى چاكد ه بپته وه ياخود خهريكه له كاريد ه خه ن دواتر خوى چاكد هكات.

* تير ورم برايه يان هاوپتيه و هاوه له كهى و ده سته لاتی به جیده هيلی.
* نه گەر تيرىكى به ده ستي خویه وه بينى و به نيو بازاردا ده روشت كورپكى نيړينه پييده به خشري، نه گەر خستيه پشت ده رگاكهى به ده ست داپوشى ژنه كهى كچى ده بيت.

* تير به بى ناسن كچه بۆ ئافره تى دووگيان، رزق و رۆزييه دواى كچ ، ههروهها چن كچىكى دى دين به دوايدا به نه ندازهى گري تيره كه نه گەر خه وبينه نه ژمه رده يكرد.

** نه گەر ده سته لاتداريك ببينى رميكى ده داتى ده سته لات و پوستيك وهرده گري، نه گەر رمه كه ئالابوو ده سته لاتدارييه و ناوبانگ په يدا دهكات.

* نه گەر رميكى هه بيت و هاوسه ره كهى دووگيان نه بيت هاوه لايه تى مروفنيكه كات به رگري لیده كات ياخود برايه كه به رگري لیده كات له دوزمنان.

* نه گەر فه رمانه وايه ك بينى تيره كهى دريژبوه و له نه ندازهى خوى ده رچوه سته م له به رده سته كانيده كات.

دژایه تی و جه نگو کهرت و پهرتی
کومه ل و تیکه لیبونی حه لال به حه رام و
خهرجی و سوودو به جی پنیانی
پیداویسته کان.

تیر و که وان؛ (نابلسی) ده لیت: بینینی
له خه ودا به لگه یه له سر:
+ نوینه رو نووسین.

+ هیزو سه رکه و تن به سه ر دورمناندا.
* یه ک تیری ئاوه ژوو نه گهر ژنیک بینینی
له تیره وانه که ییدا هه لگه پانه وهی
میرده که یه تی به سه ریا.

* نه گهر تیری به ده سه ته وه بینینی
ده سه ته لات و شکومه ندی و مال و سامان
به ده سه ته هیئت.

* شکانی تیریک له که وانه که ی ده ربجیت
نه توانینیی ته تی له به جیگه یان ندنی
په یامه که ییدا.

* تیر بۆ ژن میرده که یه تی.

* تیر هاویشتن وته یه به نامه ده نیردریت.
* نه گهر بینینی تیریکی هاویشتن و نه پیتکا
نوینه ریک ده نیریت بۆ مه به ستیک و بۆی
به جینایهت.

* نه گهر ژنیک یا کچیک تیریکی تیگرت و
دلی پیتکا گالته و شوخی له گه لده کات و
وابه سه ته ی ده بیت.

* نه گهر تیری واژو کروی بینینی نوینه ری
نهرم و نیانن له گوتاریاندا.

تیر ساز (تیر هاویشتن): (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا بینینی به لگه یه له سه ر
ته مه ندریژی یان توندو تیژی و
سه رکه و تن به سه ر دورمناندا.

* تیر ساز پیاویکه خه لکی هانده دات بۆ
جیهادو تیکویشان یاخود سه روکی
سه ربازو ده سه ته لاتدارانه.

* هه روه ها ده لیت: بینینی له خه ودا
به لگه یه له سه ر جه نگو شه رو ئاژاوه و
به ره به رکانی له نوو سراودا.
* بینینی به لگه یه له سه ر:

+ ره خنه و نکوولی لیگرتن له ئاپروو.
+ بژیوی و کاسبی حه رام و نادرست.

* نه گهر له نیوان خه و بیننه رو یه کیکدا
ئاژاوه به ره پابوو زالده بیت و
سه رده که وی به سه ر دورمناندا.

* تیر ساز وه ک پادشاویه له فراوانی
ده سه ته لات و هانی به رده سه ته کانیا
ده دات یارمه تی یه کتر بدن.

* تیر ساز به لگه یه له سه ر:
+ په روه رشیاریکی چاک ساز بۆ دوو پوان و
که سی لارویه د.

+ به لگه یه له سه ر بیژوو.
+ نوو سه ر.

+ پیاوی په ناو پشتگیره بۆ هاوه له کانی.
تیر و سه ساز: (نابلسی) ده لیت: بینینی
له خه ودا به لگه یه له سه ر پیشه و

تیشك و رووناکی: (نابلسی) ده لئیت: بینینی له خه ودا به لگه یه له سه ر نوینه ر یان ئالاو به یداخ، ده گونجیت به لگه بیت له سه ر چه سپان و یارمه تی ئه وه ی له کاتی رووناکیدا ئه نجامیده دات.

* ده گونجیت رووناکی و روژو مانگو هارچه شنه کانی به لگه بیت له سه ر ئه وه ی لای خه لکی ناوده بری.

تیمساح: (ئیین سیرین) ده لئیت: تیمساح له خه ودا پۆلیسه، چونکه تیمساح له ده ریادا به زیانه، هه روه ها تیمساح دزیکی ناپاکه، وه ک درنده وایه. * هه روه ها به لگه یه له سه ر بازرگانی ناپاکی سته مکار.

* نه گه ر بینینی تیمساحیک به کیشیده کات بۆ نیو ئاوو له ناو ئاوه که دا ده یخوات ده که ویته دهستی پۆلیس و ماله که ی ده بات و ده یکوژیت، نه گه ر سه لامه تبوو کاتی که وته دهستی پۆلیسه کان سه لامه ت و پارێزراو ده بیت.

(نابلسی) ده لئیت: بینینی تیمساح له خه ودا به لگه یه له سه ر خراپه و هه رام و کارو کاسبی هه رام و ترس و بیم، یاخود بیزاری ده برپین له وه ستانی ره شه با یان له دزو جه رده.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سه ر کوئایی هاتنی ته مه ن به هوی

* نه گه ر بینینی تیریکی هاویشته و پینکای نه گه ر مندالبوو نیرینه ده بیت.

* تیری هه لبه ستر او نوینه ر یا رنقو روژی یا کوپیکی سوننه تکراره یاخود ته مه نیکی دوورودریژ یا جل و به رگه.

تیرۆك: (نابلسی) ده لئیت: بینینی به لگه یه له سه ر فه رمان به چاکه و ریگری له خراپه و به ده سته یانی پێداویستی و وه چه ی چاك و مال و سامانی به سوود و قازانج.

* بۆ ره به ن به لگه یه له سه ر هاوسه رگیری و ده رکه وتنی هه ق و راستی.

* هه روه ها پیاویکه دوو شه ریکی دوو پووی هه یه و، یه کێکیان دلپه وه و جیاوازی ناكات له نیوان هه ق و راستیدا. تیرهاوینژ: (نابلسی) ده لئیت: به یه کێکه لئین تیر دروستبکات، بینینی له خه ودا به لگه یه له سه ر فروفیل و چاوبه ست به هوی مال و سامانه وه.

(نابلسی) ده لئیت: سیخوپه فه رمانده کات به دووزوبانی.

* هه روه ها بینینی به لگه یه له سه ر غه م و په ژاره و ویرانه و به شکرکردنی مال و سامان و فه رزی شه رعی.

اللَّهُ مَبْلُوكُمْ بِأَلْفٍ مِّنَ الشَّيْءِ مِنْهُ
فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْ فَإِنَّهُ
مِنِّي ﴿ (البقرة: ٢٤٩).

* هه نديکده لاین: نه وی بیه ویت ناو
بخواته وه به لام نه یخواته وه
پیدا ویستی خوئی به ده ستناهیئی،
نه وه شی ناوی سارد بخواته وه مال و
داریه کی حال ل به ده سته هیئی.

* نه گهر بیینی تیر ناویه به لگه یه
له سهر دروستی ثابته کی و
جیگیر بوونی و باشبوونی حال وباری.

(نابلسی) ده لیت: تینوویه تی به لگه یه
له سهر خو نواندن به ره فتاری
فیتنه کاران چونکه له روژی قیامه تدا
ده هیئریت سهر هه وزو ناو نادریت ؛
نه گهر بیینی تینوویه تی پتویستی
به هاوسه رگری و ماره برینه .

ت ی

تیری: (ئین سیرین) ده لیت: تیری
له خه ودا بیزاری و وه پسابونه .

* نه گهر بیینی تیره یاخود بیینی ده می
پرپوه له خواردن و هیچ بۆشاییه کی
نه ماوه گۆرانی بارو حالیه تی و
که و تنیه تی له و حالیه تی له سهریه تی
له دنیا دا یان مه رگیتی مه گهر له ده میا
بۆشاییه ک به دیبکات نه و جا رزق و روژی
ده دریت به نه ندازه ی نه و بۆشاییه ی
له ده میا دروستبووه .

غه رقبوونه وه، هه روه ها بیینی تیمساح
له نیوده ریادا هیچ خیریکی تیدا نییه .

* ده گونجیت دوزمنیکی سه رشو پو
رسوایت له به رنه وه ی له شوین و جیگه ی
خویدا نییه و تیدا ناژی.

* نه گهر بیینی تیمساحیک به کیشیده کات
بو نیو ناو فه رمانزه و یا ن پیاویک
له ماله کی شتیک ده بات و خوئی پیتی
ناخۆشه .

* نه گهر بیینی تیمساحه کی به کیشکرد
بو وشکانی زالده بیت به سهر
دوزمنه که یداو مال و داراییه کی ده بات.
* نه گهر بیینی گۆشتی تیمساح ده خوات
یا پتست و چه وریه کی یا هه
به شیکتری به و نه ندازه یه له مالی
دوزمنه کی ده بات.

تینوویه تی: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
به لگه یه له سهر وه ستانی حال وباری
خاوه ن مولک و کیلگه . ده گونجیت
به لگه بیت له سهر هه ژاری یان وه ستانی
حالی بژیوی په یداکاران.

(ئین سیرین) ده لیت: تینوویه تی
له خه ودا ناته واوییه له نایندا، نه گهر بیینی
تینوویه تی و ویستی ناوی روویار
بخواته وه به لام نه یخوارد وه له غه م و
په ژاره قوتاریده بی به پتی چیرۆکی
((طالوت)) که له قورئاندا هاتوه: ﴿ اَنْ

(نابلسی) ده لئیت: نه گهر بینى بۆنى نه م
تیکه له یه یکرد پیا به لدانى باش
به ده سنده هیتى.

* هه روه ها (نابلسی) ده لئیت: غه م و
په ژاره خوار نه به به هوى
تو همه تبار کردنه وه که له لایه ن که سیکی
سه روی خویه وه نه نجامده دریت و
خودا وه ند ده فهرموى: ﴿وَمَنْ يَغْلُلْ
يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَتِ﴾.
(آل عمران: ۱۶۱).

تیکه وتن (پینه لخلیسکان): (نابلسی)
ده لئیت: تیکه وتن له زماندا ده گونجیت
به لگه بیئت له سه ر قاچ هه لخلیسکان و
به پیچه وانه شه وه.

* ده گونجیت پینه لخلیسکان به لگه بیئت
له سه ر تیا چوون و فه وتانى نه وه ی
نه نجامیده دات.

* ده گونجیت به لگه بیئت له سه ر هه له و
له بیر کردنى زانیاری.

* تیری له خه ودا به ده سته پنانى بژیوی و
گه پانه وه ی مال و سامانه.

* هه ندیکه لئین: برسیتی باشتره
له تیری و تیرناوی باشتره له تینویه تی.
تیکوشهر (ره نه جده ر - هه و لده ر):
(نابلسی) ده لئیت: ره نه جده ر بانگخوازه،
ده گونجیت له خه ودا به لگه بیئت له سه ر
خاوه ن هه وال و ده نگ و باس وه ک
پۆسته و شتی نایاب، ده گونجیت
به لگه بیئت له سه ر ره نه جده رو تیکوشهر
بوخیرو چاکه.

تیکه له ی خواردن: (ئیین سیرین)
ده لئیت: هه مووی غه م و په ژاره و شه پو
ناژا وه یه، نه گهر لئین خوارد غه م و په ژاره
رووی تیده کات، به لام نه گهر بینى به لام
لئینه خوارد مال و سامانیکه زه ره ی
لیده کات.

تیکه له یه ک له بۆنی خوش: (ئیین
سیرین) ده لئیت: به لگه یه له سه ر
(حه ج)، هه روه ها ده لئیت: مال و داراییه
یان شکۆمه ندیه.

* نه گهر بینى له مالى که سیکی
پیشه نگدا به م بۆنه کاسده بی ناپاکی
له گه لدا ده کری.

جیم

ج ا

جاطلیق^(۱): (نابلسی) ده لَیت: نه گهر
له خه ودا بینی بوه به جاثلیف به لگه یه
له سهر مردنی یان غه رقبووی یان
نزیکیبونه وهی له تیاچوون و فه وتان
یاخود له ناوچوونی نازو نیعمه ت.
جادوو (سیجر): (نابلسی) ده لَیت:
له خه ودا فیتنه و له خۆباییبونه ، نه گهر
بینی جادوو یکرد یان جادووی نه جامدا
به هۆیه کی به تال و پوچ ناکوکی
ده که ویتنه نیوان خووی و
هاوسه ره که یه وه.

* جادوو له خه ودا به لگه یه له سهر:
+ بیباوه پی.

+ جیابونه وهی ژن.

* نه گهر بینی جادووی لیکراوه یاخود
جادوو نه جامده دات فیتنه و پلان و
ناپاکیه.

* نه گهر جادوو کرا له لایه ن جنۆکه وه
به هیزترو فرویلده کات.

جادوو گهر: له خه ودا پیاویتی
هه لّخه له تیتنه ره نه گهر به هۆی پوله وه
جادووی لیکرا جادوو له ژنیکده کات.
جالجالۆکه: (نابلسی) ده لَیت:
به لگه یه له سهر ژنیکه نه فره تلێکرا و
سه رجیکه ی میرده که ی به جیده هیلی.
* بینینی ته ناف و ماله که ی هینانی
ژنیکه بیدینه.

* نه گهر جالجالۆکه یه کی بینی پیاویتی
فیلبازی لاوازو په نهان ده بینی.

(نابلسی) ده لَیت: پیاویتی چنه ره، یان
پیاویتی خواناسی دنیانه ویسته، نه گهر
جالجالۆکه یه کی گرت هاوه لایه تی
پیاویتی خواناسی و دنیانه ویسته کات.
* نه گهر مالی جالجالۆکه ی بینی
ته نانه ت لاوازیوو لاوازی و سستی روی
تیده کات به پیتی نایه تی: ﴿وَإِنْ أُولَٰئِكَ
الْبُیُوتُ لَیْسَتْ بِالْعَنَکُبُوتِ﴾
(العنکبوت: ۴۱).

* جالجالۆکه به لگه یه له سهر ژنیکه
دلخۆش.

(۱) جاثلیق: پیشه نگی قه شه کان. (وه رگتې)

ریگری له خراپه و سه رخستنی
خواناسان و تیاچوونی دوپوان.

جانه وهری ژاردار: (نابلسی) ده لئیت:
به لگه یه له سه ر مرقیق به دووزوبانی
نیوانی خه لکی تیکده دات و شه پو ئاژاوه
ده خاته نیویانه وه توشی
شه ریانده کات و له خیروچا که
ده یانگریته وه.

* هه روه ها به لگه یه له سه ر:

+ هه ژاری.

+ غه م و په ژاره.

+ پیاویک سووکایه تی پیکراییت.

+ زیانیك له لای کۆمه لیک ده وارو
گوند نشینه وه.

* نه گه ر روویکرده نه خوش ده مریت
چونکه ژارداره.

جانه وهری گونچکه: (نیین سیرین)
ده لئیت: دوزمنی سه رکرده و به پرسانه.

ج ب

جبه (کهول): (نیین سیرین) ده لئیت:

جبه ژنه، نه گه ربینی جبه یه کی
پۆشیوه ده گات به ژنیکی عه جه می،
نه گه ر جبه که ره نگاو ره نگبوو ژنیکی
به سۆزو خیردار ده بیته له منالخته وه،
پشتی جبه گه ر له لۆکه بیته ئاین
باشیه.

* ده گونجیت به لگه بیته له سه ر چنینه
ته ونکردن.

* نه گه ر جالجالۆکه یه کی بینینی
که وته خواره وه به لگه یه له سه ر سه ختی
زستان.

جالجالۆکه ی مارئاسا: (نابلسی)
ده لئیت: به لگه یه له سه ر ژنیکی به زیان.

* له خه ودا دوزمنیکی به دوخرابی شیوه
ناشیرینه و مرقۆ ده پیکو و
برینداریده کات.

جام (له گه ن): (نابلسی) ده لئیت:

له خه ودا به لگه یه له سه ر ژنو کوپو کچی
به سوود و نرخدار به نه ندازه ی
به ها که یه تی.

جامباز: (نابلسی) ده لئیت: جامبازی
ناژه لو و لاخ پیاویکی به پیزه ریزداری
زالده کات به سه ر دنیای خۆیدا و به لگه یه
له سه ر فرمانپه و او کار به ده ست.

جامیکی گه وره: (نابلسی) ده لئیت:
له خه ودا کچیکه له سه ر دهستی خیریکی
زۆر به دی دیت.

جانه وهری زموی: (نابلسی) ده لئیت:
نه گه ر له خه ودا هاته ده ره وه به لگه یه
له سه ر نه وه ی خه ویننه ده بیته
به سیخوپی فرمانپه و او دهسته لاندان.

* ده گونجیت سه ره لانی له جیهاندا
به لگه بیته له سه ر فرمان به چاکه و

*نه گەر نه وهی جبهی له بهر کردبوو له وانه بوو که سه رباز به دوویدا ده پۆیی ، له وانه یه سه روکایه تی سوپاده کات، نه گەر شایسته ی پله وپایه بوو به دهستی ده هینیت، وه گهرنا ده سته گری به سه سه ر خانه واده که یه داو به خویانده کات.

*ههروه ها ده لێن: جبهه پیشه یه کی باشه و پیشه وه ره که ی غه م و په ژاره ده خوات ، یان به قه رزدانه وه رافه یده کن.

*ههروه ها ده لێن: سه فه ریکی باشه و درانی به لگی مه رکه .

*نه گەر بینی ئاگر که وته وه و هیچ به سه ر جبهه که یدا نه هات زیان له مال و سامانیده که وئ.

*لێسه ندنی جبهه به لگیه له سه ر سه رکه وتنی پله وپایه و شکسته یان.

چ ر

جرح (مشگی گه وه): (نابلسی) ده لیت: نه گەر له خه ودا بینی مشکیکی گه وه ی مه لگرتوه یاخود جرجیک دیته لای له ولاتی خۆی کۆچده کات ، نه گەر مو لکدار بیت ده یفرۆشیت.

*نه گەر جرجی له مالی خۆیدا بینی یان له مالی یه کی کیترا با ئه و مال ه پاریزراو بیت له دژ یاخود با وریا بیت

(نابلسی) ده لیت: نه گەر ژنیک جبهه یه کی بینی و ناوه که ی دی له پیستی رۆی یان گیانداریکتر دروستکرا بوو ناپاکی ده کات له میرده که ی به ده ست تیکه لکردنی له گه ل پیاویکی تردا.

*ههروه ها جبهه له خه ودا ته مه ندریژییه ، یان ده وه له مندییه بو یه کیک له به ری بکات چونکه رێگره له سه رما نه مه ش به هه ژاری لیکه دریته وه .

*له بهر کردنی له وه رزی هاویندا غه م وپه ژاره یه له لایه ن هاو سه ره وه یان قه رزاری و نه خۆشی و زیندانییه یاخود به لا و نه هه م ته ییه له پیناوی ژنیکدا.

*نه گه ر خه وپینه ر جبهه نگا وه ربوو یان که سیکبوو له ریزی نه واندابوو قه لغان و سوپه ره که ی ده پۆشیت و رو به رووی دوزمنی ده بیته وه .

(ئین سیرین) ده لیت: ژنیکه یان قوتار بوونه له غه م و په ژاره و نه هه مه تی، نه گەر جبهه یه کی له بهر دابوو قه له م و ده فته ریکیشی به ده سته وه بوو هه ژاری چاره سه ره ده کات به خزمه تکردنی پادشاو فه رمان په و ا.

(ئین سیرین) ده لیت: جبهه و عه با ریزو شکۆی پیاوه له گه ل پیاوه تی به پتی جبهه که و نه و تاییه ته مندییه ی هه لگرتوه .

به لگه بیټ له سهرنه وهی زیتو دره م و
خشل یان گه وه رو کلیلی تیا داده نری.
*هروه ها ده لټن: له شولاری مروفه
نه گهر جزدانه که یان به زور لیسه ند
به لگه یه له سهر مردنی، نه گهر
له نیوقه دی خویدا بیننی له نیوه ی
ته مهنی سوود وهرده گری.

*نه گهر دپابوو زانیارییه ک وهرده گریټ و
له به ریده کات پاشان پیویستی به وانه
ده بیټ.

ج گ

جگه و: (نښین سیرین) ده لټن: جگهر
شوینی تووړه بوونه له گهل سوزو
به زه یی.

*هروه ها ده لټن: جگهر به لگه یه
له سهر مندالو ژیان.

*هاتنه دهره وهی جگهر له سک
دهرکه وټنی مالټکی شاراوه یه.

*نه گهر بیننی جگهری مروفیک ده خوات
مالو سامانټکی شاراوه
به ده سته ده ټنی و ده خوات، نه گهر
چهن جگهر ټکبوو به لیټنراوی و
سوره وه کراوی و بډگه نی گهنچو سامان
به ده سته ده هیټی، جگهری مروفو
ناژهل چوونیه که.

*خواردنی جگهری مروفیککی ناسراو
خواردنی ماله که یه تی، نه گهر ته ماشای

له وهی که له گه لیدایه چونکه شت ومه کی
نه و به کارده هیټی.

*نه گهر بیننی گوشتی جرج ده خوات
غه بیه تی مروفیککی به دو خراپه کات.
*جرج به لگه یه له سهر دزی ده مامک
پوش.

*هروه ها بینینی جرج به لگه یه له سهر
خراپه و به دکاریی کووونه وه و منال
یامه لټاتنی قهرزار لیټی یاخود
ده سټگیرکردنی.

*هروه ها بینینی به لگه یه له سهر
ملکه چی و سهر شوپی.

*نه وهی گوشتی جرج بخوات له خه ودا
رزق و روزییه کی هرام به ده سټ
ده هیټیټ.

ج ز

جزدان (کیس): (نښین سیرین) ده لټن:
جزدان وه کیسه وایه، هروه ها
وتراوه: مالو سامانه.

*نه گهر بیننی جزدانه که ی که وټه دهریاو
روپاره وه مالو سامانه که ی
له سهرده سټی پادشایه ک تیا ده چټت.

*نه گهر بیننی که وټه نیو ناگره وه مالو
سامانی له سهر ده سټی فهرمانړه وایه ک
تیا ده چټت.

(نابلسی) ده لټن: له خه ودا کوړو
هاوسره به بۆ ره بهن، ده گونجیټ

*نه گهر بینى جگهرى ده خوات مالو
سامان به ده سته هیتى و ده خوات
يا خود مالى كوپه كى ده خوات.
جگهر ناولوسان: (نابلسى) ده لیت:
به لگه به له سر نه خوشى و په ژاره يان
ژنكى شوخ و شهنكى ده ستبلو.

جل

جلوبه رگه: (نېين سیرين) ده لیت:
جلوبه رگ چوارچوره و به م شپوه به به:
(۱) جلوبه رگى خورى: مال و داراييه.
(۲) جلوبه رگيك لسه موو
دروسكرايى: مالى جيايه.

(۳) جلوبه رگى لوكه: مال و داراييه.
(۴) جلوبه رگى كه تان: مالىكى جيايه.
*باشترین جلوبه رگ نوییه کی فراوان و
گوشادو سفته، هه روه ها جلوبه رگی
دریژ باشتره له جلوبه رگی كورت.

*گونی و چلكنى جلوبه رگيش هه ژارى و
غهم و په ژاره به و تيك چوونى نايه.
چلك و خولاييبيوونى له شولار جوانى
دنیا و نايه، جلوبه رگى سووريش بو
ژن باشه، به لام بو پيا و باش نييه
چونكه جوانى شهيانه مه گهر سوورى
له دامین يان جيگه و پيخه فداييت و پيا و
پيوه ي دهرنه كه وييت نه و جا خوشحالي و
شادييه.

جگهر يكردو رووخسارى خوى تيدايينى
ده مرئ.

*نیش و نازارى جگهر له ليكدانه وه دا
خراب مامه له كردنه له گه ل كوپدا،
پيغه مبه ر (ښه) ده فـه رموى:
"منداله كانمان جگهرمان" (۱).

*برينى جگهر مهرگى رول و
جگهر گژشه به، زوخم و كيمى جگهر
زالبوونى حه زو ناره زووه.

(نابلسى) ده لیت: له خه ودا شویتى
نازايه تيبه، نه گهر بينى جگهر يكى
گه وره ي هه به كه سيكى به سوزو
به زه ي و نازايه.

*نه گهر جگهرى چه وری به سه ره وه بوو
مال و سامانه له لايه ن ژتانه وه.

*نه گهر جگهر يخوارد هیتو تواناو سوود
له كوپه كى وه رده گرى.

*جگهر چيشتلینه رى فه رمان په وایه.

*ده گونجيت هاتنه دهره وه ي جگهر
له ناوسكدا به لگه بيت له سه ر سته م و
باش نه بيت.

*جگهر مال و سامانكى به تال و
پووجه.

(۱) (عجونى) له (كشف الخفا و الالباس) (۳۰۷/۱)

*جلوبه رگی شیوه دار به لگه یه له سه ر قامچی.

*جلوبه رگی توکمه و قایم به لگه یه له سه ر ده سته لات و پله و پایه و ناویانگده رکردن.

*جلوبه رگی که تان بۆنه وه ی ده یپوشیت بژیویه کی ریزدارو مالئیکی حه لالی ده سته که ویت.

*جلوبه رگی خه ت خه ت به لگه یه له سه ر باشی دنیا و قیامه ت، باشترین جلوبه رگیش نه وه یه له خوری دروستکراییت.

*جلوبه رگی خه ت خه ت باشه بۆ خه وینه ر، به لام جلوبه رگی خه ت خه تی ئاوریشم مالئیکی حه رامه .

*جلوبه رگی کۆنه غه م و په ژاره یه ، نه وه ی بیینی دوو جلوبه رگی کۆنه ی پارچه پارچه کراو به سه ری که له به رکرد به لگه یه له سه ر مردنی، دپانی جلوبه رگیش ئابروچوونه تی، جلوبه رگ دپاویش به باری درژییدا به لگه یه له سه ر ده روولیکردنه وه .

*ئه گه ر ژنیك کراسه که ی به کۆنه و کورتی بیینی نه یینی ده درکیئیت.

*ئه گه ر کراسه که ی به ری بدپینئ ناکۆکی و به ربه ره کانی له گه ل خانه واده که ی ده کات و بژیوی پووجه لده کاته وه، ئه گه ر جلوبه رگی

*هه موو زه ردییه که له جلوبه رگدا نه خۆشییه، هه روه ها و تراوه: سووری غه م و په ژاره یه، سووری و زه ردی له لاشه دا زه ره ر ده دن.

*سه وزی له جلوبه رگدا باشه له ئایندا چونکه جلوبه رگی به هه شته به کانه .

*جلوبه رگی ره شیش باشه بۆیه کیک گه به بییداری له به ری بکات و ده سته که و ت و ده سته لات و شکۆدارییه به ده ره له وه خراپه .

*جلوبه رگی ئاوریشم و خوری مال و داراییه کی ژۆره ، هیه جۆریك له جلوبه رگ نه وه نده ی خوری باش نییه .

*نیشانه و هیما ی سه ر جلوبه رگ له خه ودا سه فه ره بۆ (حه ج) یان رووبه روژئاوا.

*جلوبه رگی ره نگاوپه رنگ به لگه یه له سه ر به ده سته یئانی ده سته لات بۆیه کیک شایسته ی بیت و به لگه یه له سه ر جوتیارو فه رپه ره که ت بۆ یه کیک شایسته ی بیت، بۆژنیش پتر شکۆمه ندی و خۆش حالیه، نه وه ی جلوبه رگی ره نگاوپه رنگی به خشی مال و دارایی له لای عه جه مه وه به ده سته هیتیت یان لای خه لکی ناموسولمانه وه .

به جیتایه ت هه تا جل و به رگه که وشك
نه کاته وه .

* نه گه ربینی پینه ی نوئ به رجه کانی
که وته وه مال و دارایی شکستی به سهردا
دیت .

* نه و جل و به رگه شى به دیاری
ده به خشرئ ریژو شکومه ندی و
ده سته لاته .

* خواردنی جل و به رگی نوئ خواردنی
مال و دارایی حه لاله .

* نه گه ربینی جل و به رگی ژنانی
له به رگروه و له ناخ و ده روونیدا بیه ویت
خوی بجوینتیت به وان غه م و په ژاره دیت
به سهریا له لایه ن ده سته لاتداره وه ،
نه گه ر واگومانی برد له گه ل پۆشینى
نه و جل و به رگه عه وره تی وهك نه وانه
ده رده که ویت ملکه چو رسواده بیت .

* نه گه ر له گه ل پۆشینى بۆ جل و به رگی
ژنان ژنی ماره بری و عه وره تیشی وهك
نه وانبوو دوژمنه کانی زه فره ی
پیده به ن .

* نه گه ربینی جل و به رگیکی پۆشیوه و
دزیویه تی و زه وتیکردوه له ده سته لات و
فه رمانبه رداریی ده خریت .

* نه گه ربینی هه ندیک له جل و به رگه که ی
یان که ل و په لی ناومالی له ده سته داوه

شپوکۆنه ی له به رکردو پارچه
پارچه بوبوو به سهریه کدا هه ژاری خوی و
کوړه که یه تی .

* نه گه ر جل و به رگی کۆنه ی له به ری
بیباوه پدا دی تیکچوونی حال و بارییه تی
له دنیا و قیامه تدا .

* هه روه ها و تراوه : جل و به رگی خه ت
خه تی ناشیرین به لگه یه له سه ر زیان و
بیکاری .

چاڤ و پیسیش نه گه ر به جل و به رگ یان
له شو لار و قژه وه بوو غه م و په ژاره یه .

* چاڤ و پیسی به سه ر جل و به رگه وه
بیچه وری به لگه یه له سه ر شتوانی ناین و
زوری گونا ه و تاوان ، نه گه ر چه وری
له گه ل دا بوو تیکچوونی دنیا یه ، شتنی
نه و چاڤ و پیسییه ته و به یه ، شتنی
مه نی (ئاوی پیاو) به و جل و به رگه وه
ته و به و په شیمانیه له زینا ، نه گه ر
خویتی پیوه بوو شتی ته و به یه
له کوشتن ، شتن و پاککردنه وه ی
له پیسی ته و به یه له کار و کاسبی حه رام ،
داکه ندنی جل و به رگیش له به ر پیسی
ره واندنه وه ی غه م و په ژاره یه ، هه روه ها
سووتاندنیشی .

* وینه ی بلبل له جل و به رگدا ریگره
له سه فره یان هه رکاریک به نیاز بیت
نه نجامییدات ، نه وکاره شى بۆ

چونکه به سروشتی خویان جل و به رگی
ئاوا ده پۆشن.

* جل و به رگی نویش بۆ ده و له مه ندو
هه ژار باشه و به لگه يه له سه ر گه نچ و
سامان و شادی و خۆشی.

* نه گه ربینی جل و به رگی نوئی پۆشیوه
به لام پزۆلپزۆل بوه نه گه ر نه يتوانی
چاکبیکات سیحری لیده کریت ، نه گه ر
به چه شنی دپاو له ت و په تبوو کوپێکی
ده بیئت.

* جل و به رگی ناسک نوێکردنه وه ی
ناینه .

* نه گه ر به سه ر جل و به رگه که یدا
له به ریکرد به لگه يه له سه ر تیکچوونی
ناین و هه له له نایندا ، نه گه ر له ژیر
جل و به رگه وه له به ریکرد به لگه يه له سه ر
نهیتنی و دیاری یاخود به شیکه له کردارو
رهفتاری به رچاوی و خیرێکی جه م و
په سمه نده گراوه .

* ئاوریشم و جل و به رگی هاوچه شنی نه و
ناگونجیت زانایان ببپۆشن و به لگه يه
له سه ر خوازیاری و به دوا داچوونی دنیا ،
هه روه ها به لگه يه له سه ر بانگه یشتی
ژنان بۆ بیدعو به لگه يه له سه ر نه وه ی
کردارو رهفتاری وه ها نه نجامده دهن
شایسته ی به هه شتن له سه ری و
پله و پایه ی له سه ر وه رده گرن .

هه ندیک له وه ی هه يه تی ده پێچرێته وه و
نامی نیت .

* زه ردی جل و به رگیش نه خۆشی و
لاوازییه جگه له جل و به رگی ئاوریشم ،
وتراویشه : ئاویشم بۆ ژنان باشه ، به لام
تیکچوونی ئاینی پیاوانه .

* جل و به رگی ره ش بۆ نه وه ی رانه هاتوه
له به ری بکات توشبوونی خراپه يه ،
نه وه شی راهاتوه له سه ر له به رکردنی
باشه ، هه روه ها بۆ نه خۆش به لگه ی
مردنه ، چونکه خانه واده ی مردوو
ده بیپۆشن ، جل و به رگی شینیش
غهم و په ژاره يه .

* جل و به رگی نه خشه دار به په رنگا و په رنگ
وته ی ده سه لانداره و خه و بینه ر رقی
لیبییه تی و غهم و په ژاره ی هه لگرتوه
ده رباره ی .

* جل و به رگی دوو پوو یان دوو په رنگ
پیاویک به دلی دیندارو دنیا داران
را ده گرێ ، نه گه ر نوێوو به لام پیسبوو
دنیا به ده سته هینیت له گه ل قه رزاریدا .

* هه روه ها ده لێن : جل و به رگی
نه خشه داری ره نگا و ره نگ کوشتارکاره
له گه ل نه وه ی پیشه که ی بۆ سه ر جه م
خه لگیش به لگه يه له سه ر غهم و په ژاره ،
بۆ نه خۆشیش زیـــــاد بوونی
نه خۆشیه که یه تی ، بۆ ژنان باشه
به تایبته ژنانی جوان و شۆخ و شه نگ

فرمانپروایه کی سسته مکاره
مال و دارایی و نابرووی خه لکی زهوت
ده کات.

* له بهرکردنی جل و بهرگی سپی باشی
دنیاو نایینه بۆنه وهی به بیداری و
ناگاداری له بهریکات، به لام بۆ
پیشه وهران پشووئه نه گهر له کاتی کارو
فرمانیاندا نه پیۆشن.

* جل و بهرگی سهوز هیزو ناینه و زیادهی
به ندایه تییه بۆ زیندوو مردوو باشی
حال و یاره لای پهروهردگارو جل و بهرگی
به بهشتیه کانه، ههروه ها له بهرکردنی
جل و بهرگی سهوز بۆ زیندوان به لگهیه
له سهه به دهسته هینانی میراتی و بۆ
مردووش به لگهیه له سهه ره وهی له دنیا دا
به شه هیدی کۆچه کات.

* جل و بهرگی سووریش بۆ پیاوان خراپه
مه گهر دامین بیت، ههروه ها رهنگی
سوور به لگهیه له سهه ره خوشحالی
بۆژنانیش له دنیا دا باشه.

* ههروه ها ده لێن: به لگهیه له سهه ره زۆری
مال و دارایی له گه ل زۆدی و دهرنه کردنی
مافی خودا تیدا.

* له بهرکردنی پادشا بۆ جل و بهرگی
سوور به لگهیه له سهه ره رقالی و
خه ریکبون به یاری و گالته و گه په وه.

* ههروه ها ده لێن: جل و بهرگی سوور
له کاتی نه خوشیدا به لگهیه له سهه

* ههروه ها به لگهیه له سهه
هاوسه رگهیرکردن.

* جل و بهرگی دووبهری دووراو
به ئالتوون و زیوو له ناین و دنیا دا به شه و
گه یشتن به هیوا و ناواته.

* نه گه ربینی بوه به خاوهنی جل و بهرگی
ئاو ریشم و سپال - پارچهی ئاو ریشمی -
و پۆشیویه تی وهك تاج یا خود تاجی
گه وه ره به ند پیاویکی دینداره و
تیده کۆشیت و پله و پایه و دهسته لات
به دهسته هینیت.

* دوورینی جل و بهرگ به لگهیه له سهه
سهه ره، نه گهر جل و بهرگه که ی دووری
پاشان بری نه و داوایه یکردوویه تی
گه یوه ته کۆتاییه که ی و دوا به اتوه،
خۆنه گهر له شه رو ئاژاوه دا بوو ده بریت و
دوایی دیت.

* نه گهر زیندانی و دیلبوو ئازاد ده کریت،
دوورینی جل و بهرگی خوری و لۆکه و
موئاو ریشم هه موو چوونیه کن.

* بینینی جل و بهرگ به شتویه که ی
لووولکراو سهه ره، هه لخستنی
جل و بهرگیش گه پانه وهیه له سهه ره
یا خود گه پانه وهی که سیکی نادیارو
غه ربیه.

* نه گهر شیریکی بینی جل و بهرگیکی
لۆکه و که تانیشی له بهرکردبوو

بیکارییان، هه رکاتیش جل و بهرگه کان
نرخیان بهرزوگرانبوو بهلگهیه لهسه
بیکارییان، ئه وهشی جل و بهرگی
دره وشاوه له بهر بکات دهست لاتی
پله و پایه به دهستده هیتیت.

* نه گه ربینی جل و بهرگی سووری
پۆشیوه مالتیکی زۆربه دهستده هیتیت
ئه و مال و داراییه مافی خوداوه ندی
تیده که ویت، بۆیه با له خودا بترسی و
زه کاتی ماله که ی بدات، جل و بهرگی
سووریش بهلگهیه لهسه مەرگ بۆ
نه خۆش.

* بۆ هه ژارانیشت زیانه، جل و بهرگی
رهنگاو پرهنگیش لهگه له سه رجهم رهنگه
تیکه له کان بۆ سه رجهم خه لکی
بهلگهیه له سه ر برینداری، بۆ
هه ندیکیشیان لهرزوتایه.

* جل و بهرگی سووری ژنانیش باشه بۆ
یه کیک هاوسه ردارنه بیت، بۆ ئه وهشی
نه هاتیبته گۆرپه پان و بهر بهر کانی
بکات.

* نه گه ربینی ئه و جل و بهرگی پۆشیوه
له جه ژن و کۆبوونه وه دا هیه نییه مه گه
جل و بهرگی ئاوریشم ئه و جا تیکچوون و
شیواندنی نایینه.

* نه گه ربینی جل و بهرگی بۆیه کراوی
رهنگاو پرهنگی پۆشیوه گوپیستی

مه رگ، نه گه ر جل و بهرگی سوور له بهر
بکات له روژی جه ژندا زیانی
پیناگهیه نیت.

* زه ردی سه ر جل و بهرگ نه خۆشی و
لاوازییه، مه گه ر ئاوریشم نه بیت و تراوه
باشه بۆ ژنان و ناین شیوان و تیکچوونی
پیاوانه.

* جل و بهرگی رهش بۆ ئه وهی
رانه هاتوو له سه ر پۆشینێ توشبوونی
خراپه یه و ده لێن بۆ نه خۆش بهلگهیه
له سه مەرگ، چونکه که سه و کاری
نه خۆش ده پیۆشن و جل و بهرگی
شینیش غه م و په ژاره یه.

(نابلسی) ده لیت: نه گه ر له خه ودا بیینی
جل و بهرگی خوری له بهر رکردوه
پاریزکاری و دنیانه ویستی رووی
تیده کات و خه لکی بانگه کات بۆ زوهد و
دنیانه ویستی و هانیانده دا بۆ
پیشه و کاری قیامهت.

* هه موو جل و بهرگیکی سه و زیش
رهنگه که ی سوود ده گه یه نیت و بی زیانه.

* هه روه ها ده لێن: نه گه ر جل و بهرگی
سه و ز له بهر بکات میراتی بۆ
به جیده مینیت.

* جل و بهرگی سپیش خیر و چاکه یه
بۆ ئه وهی بیپۆشیت له خه ودا، به لام
بۆ پی شه وه ران بهلگهیه له سه ر

لیناوه لاه بیئت و ناگونجیت له گهل
خوازو ناواتی خویدا.

* نه گهل جل و به رگه نوییه که
له تو به تبوبو نه یوانی چاکیکاته وه
به ناگابیت به لگه یه له سه ره وه ی
خواه نه که ی مندالی نابیت، نه گهل
بتوانیت بدوریته وه و چاکي بکاته وه
ده یپوشی سحر و جادوی لیکراوه.

* نه گهل بینی جل و به رگیکي کونی
پرئولوی پژی غم و په زاره روی
تیده کات.

* نه گهل بینی جل و به رگی له تو په ت
ده بیت به باری پانیدا نابرووی ده چیت
له لایه ن پیاوکی درنده وه، نه گهل
به باری دریزیدا جل و به رگه که ی دپابوو
ده روی لیده کریته وه.

* نه گهل پیاوک بینی جل و به رگی دپاوه
ناینه که ی پارچه پارچه ده بیت یا خود
بژیوی که م و کوپی تیده که ویت.

* جل و به رگی هیماداری ناشیرین
به لگه یه له سه زیان و بیکاری.

* نه گهل بینی جل و به رگی خوی یان
جل و به رگی خه لکیت ده شوات به لگه یه
له سه زیان و گرفت روو له بژیوی کردن،
هه روه ها به لگه یه له سه سه ره لسانی
شعی نادیار له کار و پیشه دا.

قسه و گوftar ک ده بیت
له ده سه لانداره وه خه شم و قینی
لیده بیته وه با په نا به خوداوه ند بگریت
له شه پو خراپه ی، نه گهل نه و جل و به رگه
شیوابوو ه زاری و نایندارییه.

* نه گهل جل و به رگی ناوری شمی بینی
(حه ج) ده کات، نه گهل جل و به رگه که
سوریوو غم و په زاره ی دنیا
نویده بیته وه، جل و به رگی زه ردیش
دنیا و نه خوشییه.

* بوی و ره نگیش به ده ر
له و جل و به رگانه ی با سمانگرد
له خویابیوونه.

* نه گهل بینی بوه به زانا و جل و به رگی
ناوری شمی پژیویه به ده روی دنیا دا
ده چیت و خه لکی بانگده کات بؤکاریکی
داهینراو هیمای سه ر جل و به رگیش
سه فهره بؤ (حه ج) و ولاتی عه ره بی.

* جل و به رگی سفتیش باشتره
له جل و به رگی ناسک.

* نه گهل ژنیک بینی جل و به رگیکي
ناسکی پژیویه مه زنی و شکودارییه تی،
خو نه گهل جل و به رگی زیرو ره قی
له به رکرد باشتره بؤ ده وله مه ندو هه زار.

* نه گهل خوی بشوات و جل و به رگی نوی
له به نه کات دوی خوشتنی ده روی

* نه گەر بینى جل و به رگىكى پۆشى
يا خود خۆى ئالاند لیوهى سروشتى
وانه بوو هه ژار ده كه وى.

* جل و به رگ سه رۆكه يا خود بو
بازرگان و زاناو پيشه واه كه پيشه وایه
دلناییه له هه ژارى و خراپه.

* نه گهر چ لگ و پىسى
به جل و به رگه كانیه وه بینى له پيشه و
بژئويدا خراپه ده كات و پله و پایه و شان و
شه و كه تى كه له ده بىت.

* نه گهر پیاویكى خراپى له هاویندا
به جل و به رگه وه بینى خۆى جوانده كات
به درۆ غه مباره چونكه گهرما له هاویندا
غه م و په ژاره یه.

* جل و به رگ دامالین؛ به لگه یه له سه ر
دانانى لبراوو لابرڤنى نه وهى دانراوه.
* ده گونجیت کیزیک بىت.

* ده گونجیت له نه ستۆکردنه وهى
هاوسه رىبىت.

* جل و به رگ دامالین ریزو شکرو
پله و پایه و چه زکردنه له سه رۆکایه تى.

* جل و به رگ كورت؛ (ئىبن سیرین)
ده لىت: پیاویكى یادخه رى
نامۆزگاریدهره ، به هۆى نه وه وه
خه لکى ته و به ده كه ن.

* هه روه ها ده لىن: پیاویكه خیر
له سه رده ستى نه و رووده دات یان ده روو

* نه گەر بینى جل و به رگ و نده كات
به لگه یه له سه ر خیر و چا كه مه گهر
خه و بینه ر هه ژار بىت یان زیندانى بىت
يا خود قه رزار تیاچوونى خالى سه رنج
راكیشه.

* نه گه ر بینى جل و به رگى نادىارى
پۆشویه پىوهى ده سوو پىته وه و
ره نگیشى سه وزه دل و ده روونیه تى
به وىستى خۆى ده یگ پۆرى و
هه لیده سوو پىتنىت.

* نه گه ر بینى جل و به رگه كهى ده خوات
له مالى خۆیده خوات به پىتى نه وهى
جل و به رگى ده درىته پال.

* نه گه ر بینى جل و به رگى نوى قه لبهى
تیده كه وت شكست رووده كاته
مال و دارایى ، نه گهر كونهى
هه پروناو بىبو په ژاره یه.

* نه گهر له خه ودا سه گىك بىبىنى
جل و به رگى خورى له به ركرده به لگه یه
له سه ر دادپه روه رى ده سه ته لاندان.

(ئىبن سیرین) ده لىت: جل و به رگى
ئاو ریشم ده سه ته لاته گه رچى له نايندا
خراپه مه گهر له كاتى جه نگدا نه بى.

(نابلسى) ده لىت: له خه ودا دا پۆشه ره و
له زستاندا باشتره تا هاوین.

ج ن

جنۆكه: (ئىبن سىرىن) ده لئيت: (ئەبو سەعد) ده لئيت: ئەگەر بىنى بوە بە جنۆكه پلان و نەخشەى بە هیز دە بئیت و بىنىنى جادوگەرانى جنۆكه بە لگەىە لەسەر دارمۆز.

* ئەگەر مەزۇق لەخەودا جنۆكهى بىنى بە پێو وە ستاو و مالهەى نزیكە بئیت، مەر وەها بىنىنى بە لگەىە لەسەر سى رووداو:

(۱) زەرەر.

(۲) سووکایەتى و رسوایی.

(۳) نەزىك لە ئەستۆیدایە و بە جىئى نەگە ياندوه.

* ئەگەر بىنى خەرىكە جنۆكه فێرى قورئان دەكات یاخود گوێى لێ دەگرن پلە و پایە و دەستەلات بە دەست دەهێنێت بە پێى ئایەتى: ﴿قُلْ أَوْحِيَ إِلَيَّ أَنَا اسْمُكَ نَفَرٌ مِّنْ أَكْثَرِ﴾ (الجن: ۱).

* ئەگەر بىنى جنۆكه دیتە مالهەى و وەك دز مەمان رەفتار دووبارە دەكەونە وە و زیانى پێ دەگەىە ن دۆزمنانى هەلمەت دەبە نەسەرى لە مالهەى خۆیدا. لە بنەڕەتیشدا بىنى جنۆكه دەستى پێ و چاوبەستە لە کاروبارى دنیا دا.

لەخە لگەىە کاتە وە چونکە پىسى جل و بەرگ غەم و پەژارەىە.

(نابلسى) ده لئيت: لەخەودا بە لگەىە لەسەر رەواندە وەى غەم و پەژارە و نەمانى غەش لە سینه دا.

* دەگونجیت بىنىنى بە لگەىە بئیت لەسەر گۆرانى و شایى و مارە بێرن.

* مەر وەها بە لگەىە لەسەر یەكێك خۆى لە بەرژو وەندى كە سىكێتدا ماندوبكات.

جل و بەرگى رەنگاو رەنگ: (نابلسى) ده لئيت: لەخەودا ئاين و دنیاىە، ئەگەر

جل و بەرگى رەنگاو رەنگى بە خۆى وە بىنى و شیاو بوو کاروبارى كشتوكاڵى پێ دەبەستى، ئەگەر دەستە لاتدار بوو فەپو بیتی زەوپیە.

* ئەگەر جل و بەرگى رەنگاو رەنگى پێ درا لە لایەن دەستە لاتدار وە دەگونجیت یەكێك بپۆشى بە لگەىە بئیت لەسەر قامچى یان نەخۆشى ئاوە و زوخم و كیم.

* جل و بەرگى رەنگاو رەنگ بۆ ژن شكۆمەندى و خۆشحالىیە.

ج ن

جلەوى كار: (نابلسى) ده لئيت: لەخەودا ملکەچى و گوێپایە لێیە لە گەل مال و دارایی و نىعمەت بۆ یەكێك بە دەستى خۆیە وە بىبىنى.

پَیْدَه گات یاخود مالّ و داراییه کی
شاراو به ده سته دهیّت.

* نه گهر فهرمانپه و او پادشایه ک بینی
جنّوکه یه کی گرتوه و که له بچه یکردوه و
به سستویه تیه وه ده سته لائی زالده کات
به سهر ولانداو نه و بیتاوه پانه ده سته گهر
ده کات.

* نه گهر پیاوچاکیک خه ویککی ئاوا ببینی
خوی له شهیتان پاراستوه به روزوو
شکانی حه زو ئاره زووی.

* نه گهر زورانبازی له گهل جنّوکه دا کرد
دلّیا ده بیّت له شه پو خراپه یان یاخود
له شه پی ئه وه ی وه ک نه وانه.

* نه گهر زورانبازی و کیشمه کیشمیان
له گهل کرد به خراپه و لینزیکبونه وه
زیانی پَیْدَه گه یه نن، ده گونجیّت
له وانه بیّت سوو ده خوات.

* پادشاو فهرمانپه وای جنّوکه به لگه یه
له سهر:

+ پیشه وای پیشکه وتوو.

+ فهرمانپه واه.

+ شیخ و زانایان.

+ ماموستاو په روه رده کاری منالان.

* نه وه ی راستگو بیّت له گهل یه کیک
له وشاجنّوکه له بیداریدا به وه
ده ناسریت، یان ده گونجیّت ببیّت به
شاره زاو شوینه وارزانکی دزو جه رده،

(نابلسی) ده لیّت: نه گهر بینی
هاوه لایه تی جنّوکه ده کات له خه ودا
به لگه یه له سهر نزیککی له سه فهرو
ئاگاداریوونی له نهیّتی.

* ده گونجیّت ببینی جنّوکه به لگه بیّت
له سهر:

+ سه فهر به وشکانی و ده ریادا.

+ فراندن و دزی و زیناو مه یخواردن.

+ شوینی بیدعه و که نیسه و یانه و
گورانی و موسیقا.

* هه روه ها ببینیان به لگه یه له سهر
جادووگه ری و خه یال و نه ندیشه یاخود
جیاوازی خسته وه له نیوان
موسولمانان و بیتاوه پانداو فهرمان
پیکردن و ریگری کردنیان.

* نه گهر بینی فهرمانده کات به سه ریاندا
چاکه نه نجامبدن یاخود ریگری
له خراپه بکه ن سه بارهت به خپرو
چاکه یه ک ده دویّت.

* نه گهر بینی هاوسهرداری له گهل
جنّوکه دا نه نجامده دات تاقیده کریته وه
به خراپه و نادروستی، ده گونجیّت
ئاژه لیککی نه خۆش بکریّت، خۆنه گهر
له ده سته لاتدارانبوو پله وپایه ی به رز
ده بیته وه و به و نه ندازه یه.

* نه گهر کوپیککی بوو له جنّوکه رزق و
روزی له لایه ن که سیکی نزم و سووکه وه

+ قسه فریدان.

+ یاخود جنیودانه به یه کیک گویپایه لی پیویست.

+ خراپه کردن له گه ل دایکو باوکدا.

+ پشتکردن له په روه ردگار.

+ گویپایه لی که سیك جنیوو قسه ی ناشیرینی پیدابیت له خه ودا.

جنیوبه یه ک گوتن: (نابلسی) ده لیت: نه گه ربینی به جوریکی هه رام قسه و جنیوی به پیاویکدا قسه پیوتراو زه فەر به وته بیژ ده بات.

* نه گه ربینی که سیك زالبوو به سه ریا یا جنیوی پیدا زالده بیت به سه ر سته مکاردا نه گه ر جنیوو زالبوونه که ی شوینه واریکی دیارو به رچاوی نه بیت به پیتی نایه تی: ﴿وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عُوْقِبَ بِهِ ثُمَّ بُغِيَ عَلَيْهِ لِيَنْصَرُّهُ﴾
الله (الحج: ۶۰).

جوانکاری: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سه ر هه ژاری و خراپوونی حال و بار.

* نه گه ر بینى دنیا جوان و رازاوه بوه بۆی و داوای گرنگی بۆ به جیها ت هه ژارده که ویت و به هیلاکده چی.

ده گونجیت ته و به بکات رینمایی بکری ت بۆلای په روه ردگار، یان ببیت به قوتابی و خولیای زانیاری و قورئان، یا ده گونجیت ببیت به فیرخوازی مندالان.
* زه وی ئاوه دانکه رانی جنۆکه ش له خه ودا دزو جه رده ن.

* ئاوه دانکاری هه مام و بیر به لگه یه له سه ر زیناو داوینپیسان له پیاوان و ژنان.

* مال ئاوه دانکه ره وه ش دراوسی ی شه په نگیزو خراپه کاره.

* ده گونجیت بینینی جنۆکه به لگه بیت له سه ر:

+ ئاگری بلێسه دار.

+ نه وه ی له نیتو ئاگردا دروستده کری ت له ده فری گلێنه و شوشه و هاوچه شنه کانی.

* ده گونجیت بینینیان له و شوینانه دا به لگه بیت له سه ر زینده وه ری زیانبه خشه به مروژ.

جنیو (قسه ی ناشیرین): (نین سیرین) ده لیت: جنیوو قسه ی ناشیرین کوشته ن. (نابلسی) ده لیت: جنیوو قسه ی ناشیرین بۆ پارێزارانی نه ستۆی موسولمانان (أهل الذمة) له گه ل ببیاوه راندا به لگه یه له سه ر:

+ قسه کردن له نیوان خه لکیدا.

* جوانکاری له ولایتیدا که وا جوانکاری نازانیت له گهل نهو جل و بهرگی مروفه راهاتوه له سهر پۆشینیی بۆسهرجه م خه لکی باشه.

جوانکاری جل و بهرگ: (نابلسی)
ده لایت: له خه ودا پیاویکی فیلاییه قسه ی جوان و قه شهنگی هه یه.

* ههروه ها بینینی به لگه یه له سهر نووسه رو نه دیب و هۆنراوه نووس یان گورانیبێژ.

جوانی مروفه: (نابلسی) ده لایت: جوانی مروفه له خه ودا نه گهر له جل و بهرگو شتیه و ئوتومبیلدا بیت به لگه یه له سهر خراپی حال وباری دوژمنی.

جوبره ئیل (سه لامی خوای له سه رییت):
(ئین سیرین) ده لایت: نه گهر وایبینی دژایه تی (جوبره ئیل) و (میکائیل) ده کات یاخود مشت و مریان له گهلده کات له سه رکاریکه شایسته ی سزاو تۆله ی خواییه سات به سات وه که سیک وایه راویو چوونی هاو تابیت له گهل رای جووله که دا.

* نه گهر بینیی خواردن له (جوبره ئیل) وهرده گریست به هه شتیده بیت (پشت به خودا).

* نه گهر به غه مباری بینیی ناره حه تی و سزا دیت به سه ریا چونکه په ری سزاو خه شه.

(نابلسی) ده لایت: نه وه ی له خه ودا (جوبره ئیل) بینیی له گهل ده دویت و ئامۆزگاریده کات یان وه سیه تی بۆ ده کات به پرویه کی که شه وه ریزو مه زنی و مژده به ده سته هینیت، نه گهر زۆلم و سته می لیکرابوو سه رده که ویت، خۆنه گهر نه خوشبیت چاکده بیت وه یان بترسیت هیمن و هینور ده بیت وه، یاخود نه گهر له تهنگانه و ناره حه تیداییت ده رووی لیده کریته وه یا (حه ج) ی نه کرد بیت (حه ج) ده کات، ههروه ها به لگه یه له سهر شه هیدبوون گهرچی قوریش بژی.

* نه گهر بیتاوه پیک (جوبره ئیل) بینیی ترس و بیم و سزا رووی تیده کات.

* نه گهر بینیی (جوبره ئیل) سلای لیده کات ده بیت به زانایه کی به رزو به ناویانگ ده رده کات و له نیو هاو پیکانیدا جیگه ی ئامازه بۆکردنده بیت.

* ههروه ها بینینی (جوبره ئیل) به لگه یه له سهر:

+ پیغه مبه رو فرستاده ی په ری.

+ نه مینی نهینیی.

+مژده دان به منالی نیرینه.

+خواپه رستی و به ندایه تی و زانیاری و
فیترکردنی نهینسی بۆنه وهی
شایسته یه تی.

+روح به رزبونه وهی نه وهی له مهرگ
نزیکه بیته وه.

+گواستنه وه و جیهاد و سه رکه وتن
به سه ر دوژمناندا.

+شاره زابوون له زانسته شه رعیه کان و
زانستی نه ستیره گه ریتی.

*نه گه ربینی چوه ته سه ر شیوهی
(جوبره نیل) ده ست و دلفراوان ده بیته و
خیرو به ره که تی لیده پژی.

جورنه یا چه وزی ئاو: (نابلسی)
ده لیت: له خه ودا نه و خراپه یه یه که مروژ
خوی لیده پاریزی، چونکه به لاول
نه هاهمه تیه.

*ده گونجیت جورنه به لگه بیته له سه ر
نه وهی ئاماده یه له بۆبه ده سته ینانی
پیداویستی له خاوه ن مال یان
به رده ست و زانیاری و مندال.

*نه گه ر جورنه که ئاوی تیدانه بوو
ژنیکه مه ژاری بیکه لکه یان نه ژۆکه و
مندالی نابی.

*ده گونجیت جورنه به لگه بیته له سه ر
خراپه و نا په حه تی له لای خه لکی نه و
ماله یان له و شوینه دا.

جومگه بر: (ئیین سیرین) ده لیت:

جومگه بر پیاویکه به گوفتاری ناشیرین
خه لکی له یه که جیا ده کاته وه.

جووتبوون: (نابلسی) ده لیت: نه گه ر
له خه ودا بینینی له گه ل خۆیدا
جووتده بی به نامرازی نیرینه به لگه یه
له سه ر دابه زینی ویستخوازی و رژی و
زیاده په وی له خه رجیدا و تیا بردنی مال و
سامان و ته لاقدانى هاوسه ره که ی،
نه گه ر مه ژار بوو به لگه له سه ر
نه خۆشییه کی توند، ده گونجیت
به لگه بیته له سه ر چوونه لای مه حره م
له خانه واده که ی.

*نه گه ربینی ده چیته لای مندالیک
به لاول نه هاهمه تی رووی تیده کات.

*نه گه ر چوه لای مندالیک ماندوبوون و
هیلاکی دیت به سه ریا له گه ل
غم و په ژاره یه کی نه براوه.

*نه گه ر بینى له گه ل ژنیکداجوتبوو
که ده یناسی نه گه ر جوان و داپۆشراو بوو
خشلی پتوه بوو به لگه یه له سه ر
خیریکى ژۆر، نه گه ر پیربوو
جل و به رگه که ی خراپبوو به لگه یه له سه ر
پتچه وانه ی نه وه.

*جووتبوون له گه ل نه و ژنانه دا
که نایناسیت به لگه یه له سه ر نه و

* نه گهر بینى كوپړه كې خوى له گهلى
جووټده بى به لگه په له سهر ژيانى كوپړو
باوك به په كه وه .

* نه گهر كوپړك بينى له گه ل باوكى
جووټده بى به لگه په له سهر نه وه لى له و
ولاته به دهریده كات یاخود د ژايه تى
باوكیده كات .

* نه گهر بینى له گه ل كچه كې خوى
جووټده بى و هیشتا بچووكه
لیكدانه وه لى وه كوپړوايه ، نه گهر گچكه
كه وره بوو به لگه په له سهر به شودانى
به پیاوړك و خه وینهر جیهازى بى
دا بینده كات و كچه كه سود له باوكه كې
وره ده گرى .

* نه گهر بینى له گه ل كچه كې جووټده بى
له كاتيكدا ژنى پیاوړكیتره به لگه په
له سهر نه وه لى كچه كه له میړده كې
جیاده بیته وه و ده چیتته وه لای
باوكى . نه گهر پیاوړكى هه ژار خه وړكى
له وچه شننه بى و كچى كى
ده وله مهندي هه بوو به لگه په له سهر
سودى كى ژور باوك له كچه كې
ده بینى و لیكدانه وه لى خوشكیش وه ك
كچ وایه .

* نه گهر بینى له گه ل براكه لى یان
هاوړپیه كى جووټده بى به لگه په له سهر
د ژايه تى هاوړپكه لى و به ده ستهینانى
زبان .

كارانه لى هاتوه به سهریدا به پى حالى
نه و ژنه له شپوه و چونیته تى نه نجامدانى
نه وكاره .

* نه گهر بینى له گه ل خزمه تكاره كې
جووټده بى به لگه په له سهر
دلخوش بوونى به وه لى ده بیته
به خاوه نى و مال و سامانى پتیزاد
ده كات .

* نه گهر بینى له گه ل خزمه تكارى پیاودا
جوتبوو سووكا په تى پیده كات و
لیده دات ، به هه مان شپوه نه گهر بینى
براكه لى جووټبوه له گه لى به تاییه ت
نه گهر له وگه وره تربوو .

* نه گهر دوژمنه كې لاقه یكرد خراپه ،
نه گهر بینى له گه ل ژنیکدا جووټبوه
سودو قازانجه به ده ستى ده هیئت .

* نه گهر بینى له گه ل كوپړه بچووكه كې
جووټ ده بى به لگه په له سهر نه خوشى
منداله كې و زیانگه یاندن به خه وینهر .

* نه گهر بینى له گه ل نه وه دا جووټده بى
كه به ختوى كردوه و كردویه تى به كوپړى
خوى به لگه په له سهر نه وه لى منداله كې
ده نیرى بولای ماموستایه ك هه تا فیرى
زانبارى بیت نه گهر خه وینهر هه ژاربوو ،
نه گهر ده وله مهنده بوو به لگه په له سهر
خه لات و به خششدان به مندال و وه سیه ت
بو كردنى .

* نه گهریبینی له گهل دایکی جووتده بی و هیتا زیندوه له ژاندايه به لگه یه له سهر دژایه تی باوکی و نه گهر باوکی نه خوشبوو به لگه یه له سهر مردنی و دواتر خه و بینهر ده بیّت به بهرپرسی مال و رۆلی میردو کوپ بۆ دایکی ده بینی، نه گهر دژی دایکیبوو به لگه یه له سهر خوشه ویستی بۆ.

* نه گهر که سیک له سه فهر دابوو بیني له گهل دایکی جووتده بی به لگه یه له سهر گهرانه وهی له سه فهر، نه گهر نه و پیاوه هه ژاروو دایکی ده وله مه نندبوو سه ره جم پیداو یسته کانی به ده سته هینی یاخود دایکی ده مرئ و ده بیّت به میراتگری.

* نه گهر نه خوشیک بیني له گهل دایکی جووتده بی له نه خوشیه کی چاکده بیته وه، هه روه ها به لگه یه له سهر دروستی و ناسایی بوونی سروشت، نه گهر دایکی مردبوو به لگه یه له سهر مردنی چونکه زه ویش به دایک ناوزه دکراوه، نه م خه وه ش باشه بۆ یه کیک بهر به ره کانی نه نجامدات له سهر زه ویه ک یاخود بۆ که سیک خوازیاری کرینی زه وی بیّت، به لام خراپه بۆ کشتیاران چونکه تۆو ده چینن له زه ویه کی مردودا تیایدا ناپوی.

* هه روه ها نه م خه وه بۆ یه کیک له سه فهر داییت به لگه یه له سهر گهرانه وهی بۆ ولاتی خۆی و نه وه شی له ژیر سیبهری خۆشی دوو کوپیدا بیّت سهر که وتنی هه میشه به ده سته هینیّت.

* نه گهریبینی له گهل دایکی جووتده بی و هیچ چیرۆ نامینی له ولاتی خۆی هه لدیت نه گهر دای جووتبوون کاریکی بۆ پیشهات، وه گهرنا به ویستی خۆی له ولات به ده رده که وی.

* نه گهر بیني له گهل دایکی جووتده بی و لینی لاده دات خراپه و به لگه یه له سهر وه ره ره خانی خوشه ویستی خانه واده له ولاتی خۆی و رقیان لینی یاخود روو لیوه ره ره خانی هاو پیشه وکاره کانیدی.

* نه گهریبینی له گهل دایکی جووتده بی و نوستوه به لگه یه له سهر غه م و په ژاره و ته نگه ژه رووی تیده کات.

* نه گهریبینی له گهل دایکی جووتده بی له نیوان هه ردوو پانیدا خراپه و به لگه یه له سهر هه ژارییه کی سه خت.

* نه گهر بیني له گهل دایکی جووتده بی و نه له شویتنیک بهر زدايه به لگه یه له سهر مردنی به تاییه ت نه گهر نه خوشبوو چونکه زه وی دایکه و له سه رو مردوه وه یه . ده گونجیت نه و خه ونه به لگه بیّت له سهر له شساغی و

خزمه تکارینه بوو ملکه چی و زهره ر روی
تیده کات.

* نه گه ربینی رهش پیستیک له گهل
ژنه که ی جوو تده بی مووی پیشی
دریژده بیت.

(نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سر
گه یشتن به ویست و خواز یا خود نه وه ی
خوازیاریه تی له ناین و دنیا دا وه ک
سه فو رو جه نگو چون بؤ لای
ده سته لاتدارو سوار بوون و گه پان
به دوی کوشتاردا چونکه جوو تبوون
چیژو سوود داره.

* نه گه له گهل هاوسه ره که یدا جوتبوو
خوازیاریه تی به ده سستی ده هیئت و
پییده کات.

* جوو تبوون له دواوه له گهل ژندا
به لگه یه له سر داواکردنی کاریکی
قورس و گران له ریگه یه کی تره وه،
ده گونجیت مه یسه نه بیت و مال و
سامانی به سه ریچیت.

جووتو تاک: (نابلسی) ده لیت: بینینی
نویژنی جووتو تاک به لگه یه له سر
باشی چاره نووس له دنیا و قیامه تدا،
ده گونجیت به لگه بیت له سر و هر گرتنی
شه فاعه ت و ناموژگاری.

جووله که: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
دوژمه گه ر پیر یان لاو بیت به پپی
نایه تی: ﴿لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً
لِّلَّذِينَ آمَنُوا يَكْفُرُونَ﴾ (المائدة: ۸۲).

بوونی ژینیکسی خوش به دریژایی
ته مه نی.

* نه گه ربینی دایکی جوو تده بی له گه لی
به لگه یه له سر فه وتانی مال و مندال و
نه خوشکه وتنی خه و بینه ر.

* نه گه ربینی له گهل ژنیکیترا جوتبوو
به لگه یه له سر نه وه ی که نه و ژنه
ناگاداری نهینی ده بیت و له راو بو چون
به کرداره کانیدا هاو به شده بی، نه گه ر
نه و ژنه ی نه ناسی که جوو تده بی له گه لی
به لگه یه له سر کردارو کاریکی به تال
نه نجامدان، نه گه ر ژنیک میردار بینی
له گهل ژنیکیترا جوو تده بی به لگه یه
له سر جیا بوونه وه له گهل میرده که ی و
ده بیت به بیوه ژن و ده یه ویت نهینی نه و
ژنه ناگاداری.

* نه گه ربینی له گهل پیاو یان ژنیک
مردودا جوتبوو یان بینی مردوویه ک
له گه لی جوو تده بی به لگه یه
له سر مردنی مه گه ر له غه ری بییدا بیت و
نه و مردوه ی ده ییینی له وشاره دا نه بیت
به لگه یه له سر نه وه ی ده چیتته نه و
شاره ی نه و مردوه ی تییدا
نه سپه رده کراوه جیا بوونه وه له شویینی
خوی.

* نه گه ربینی یاری به ده سستی
خویده کات له گهل خزمه تکاره که ی
جوو تده بی چونکه ده سست وه ک
خزمه تکار وایه ، نه گه ر

*هروه‌ها وتراوه: به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
تیکه‌لبون مامه‌له‌یه له‌گه‌ل جووله‌که،
ئه‌گه‌ر خه‌بینه‌ر زانابوو‌گه‌وامی
ده‌شاریت‌وه له‌گه‌ل زانیاریدا چونکه
جووله‌که خه‌قیان زانی و شار‌دیانه‌وه،
ئه‌گه‌ر قه‌رزاربوو نکوولی له‌حق
ده‌کات و ستم له‌خانه‌واده‌که‌ی.
جوولینه‌ری فرن: (نابلسی) ده‌لئت:
فیتنه و ناشوبه.

جووین: (ئین سیرین) ده‌لئت: جووینی
بنیشت به‌ده‌سته‌هتانی مال‌وسامانه
به‌به‌ره‌ره‌کانی.

*هروه‌ها: جووینی بنیشت
ئه‌نجامدانی کاری داوینپسییه.
ئه‌گه‌رینی بنیشت ده‌جووی
رووداووکارێک قسه‌ی زۆری له‌سه‌ر
ده‌کری.

*هه‌موو جوینیك به‌بیخواردن و قوتدان
قسه‌و وته‌ی زیادده به‌ئه‌ندازه‌ی
جووینه‌که و بۆ قامیشی شه‌کر هه‌روایه
به‌لام وته‌یه‌که گوته‌وه‌ی باش و
خۆشه.

(نابلسی) ده‌لئت: له‌خه‌ودا بۆشتیکی
به‌ده‌ر له‌بنیشت نه‌خۆشییه و
وه‌رنه‌گرتنی خواردنه.

*ئه‌گه‌ر بینی مامه‌له‌ی له‌گه‌ل
جووله‌که‌یه‌کدا یاخود هاوپیته‌ی کرد
مرفیقیک ده‌بینی نکوولی خه‌قده‌کات و
سووکایه‌تی پیده‌کات و جادوو‌گه‌ریکی
ناپاک‌ده‌بیت.

*زنه جووله‌که‌ش به‌لێندانه له‌دنیا‌داو
نه‌بردنه‌سه‌ریه‌تی.
ئه‌گه‌ر بینی بوه به‌جووله‌که
سه‌رپیچیده‌کات.

*ئه‌وه‌ی جووله‌که‌یه‌ک ببینی میراتی
مامی بۆ ده‌مینیته‌وه.

*ئه‌گه‌ر بینی به‌جووله‌که بانگ‌کرا
خه‌شم و قینی لێ‌بوه‌وه جل‌وبه‌رگی
سپی له‌به‌ردابوو له‌غم و په‌ژاره قوتار
ده‌بیت و سۆزو به‌زه‌یی خوایی رووی
تیده‌کات.

*پیره‌مێردی جووله‌که دوژمنیکه
ده‌یه‌ویت دوژمنه‌که‌ی تیا‌بجیت.

*هه‌روه‌ها وتراوه: ببینی جووله‌که
رێنومایه.

*جووله‌که له‌خه‌ودا دوژمنه له‌وینه‌ی
هاو‌پیدا.

*ده‌گونجیت بینی جووله‌که به‌لگه‌بیت
له‌سه‌ر بۆنه و غم و قه‌ساب.

*ئه‌گه‌ر بینی بوه به‌جووله‌که و
به‌به‌ره‌ره‌کانی هه‌بوو نکوولیده‌کات
له‌وه‌ی له‌سه‌ریه‌تی و درۆزنه.

ج

جؤ: (ئىبن سىرىن) دەلئیت: مال و داراییه له گەل تەندروستی باش بۆیه کێک خاوهنى بیئت یا بیخوات و باشتەر له گەنم.

* هەندیکەلئین: کورپکی تەمەن کورته، چونکه خۆراکی (عیسا) یه (سەلامی خۆای لئیتت).

* دورینه له کاتی خۆیدا مال و داراییه که دیتە دەستی مافی خوداوهندی تێده کهوئ به پێی ئایهتی: ﴿وَأَنزَلْنَا حَقًّا يَوْمَ الْخِصَامِ﴾ (الأنعام: ۱۴۱).

* چاندنی جؤ به لگهیه له سەر کاریک ره زامه ندی خودای لێبه دهستدیت.

* جؤی تەر فەپو پیتە و کرپنی له دانە و ئێله فرۆش به دهستتهینانی خیریکی مه زنه.

* ئەگەر به نێو کشتوکالی جؤدا رۆی جیهادو تیکۆشانی پێده به خشرئ.

* بینینی جؤ له هه موو حالیکدا خیرو سوودو قازانج و رزق و رۆزیه.

(نابلسی) دهلئیت: له خه ودا رزقیکی باشه به خیرایی دیت و ماندو بوونه کهشی که مه.

* ئەگەر بینى گەنم به جؤ ده فرۆشی پیاویک که قورئانی له بیر کردوه و سه رقالبوه به جؤوه ، ئه وهی به نێویا

بپوات یان به نێو کشتوکالدا بپوات جیهادو تیکۆشانی پێده به خشرئ.

* کشتوکالیش کرده وه کانی به ندهیه.

* ئەگەر جؤی چاند مال و سامانیک کۆده کاته وه له بازرگانیه کی سوودمه ند یان دهسته لات و شوینیکی ئاوه دان له گەل تەندروستی له شو لار یا خود خیرو سوودو قازانجیکی له دهسته لاتداره وه دهستگیرده بیئت.

* جؤ ههستکردنه به خیرو به لگهیه له سەر له شساغی و تەندروستی باش.

جؤلانه: (ئىبن سىرىن) دەلئیت: جؤلانه یه که له پەت دروستکرا بیئت و ببینی دیت و ده چیت له نێویدا بیروباوه پی خراپه سه بارهت به ئاین و گالته و سووکایه تیه.

(نابلسی) دهلئیت: ئه وهی خۆی له جؤلانه یه کدا ببینیته وه ئاینه کی له سه رگه ردا نیدا یه و خوشی نازانیت چیده کات.

ج

جەرده (گیرفانې): (نابلسی) دهلئیت: له خه ودا زانایه کی فروفیلاویه ، ئەگەر مڕۆف بینى دینار له گیرفانی هاته دهره وه زانیاریه کی لیده بیستی به فروفیل.

به ده سته هیتیت. داره که شی پیاویکی
سوودمەندو به خیره و توانادارو
دهوله مەنده.

*ههروه‌ها ژنیکی خاوه‌ن ره‌چه‌له‌کو
مال‌و داراییه.

*ده‌گونجیت بینی به‌لگه‌بیت له‌سه‌ر
لاوازی دل‌و‌چاو.

جه‌نگ: (ئیین سیرین) ده‌لّیت: جه‌نگ
له‌خه‌ودا به‌سی شیوه‌هاتووه:

یه‌که‌م/له‌نئیوان دوو‌فه‌رمانپه‌وادا.
دووهم/له‌نئیوان فه‌رمانپه‌واو خه‌لکیدا.

سییه‌م/له‌نئیوان خه‌لکی خویاندا،
یه‌که‌میان به‌لگه‌یه له‌سه‌ر فیتنه‌و

ناشوب و نه‌خو‌شی، دووهمیشیان
به‌لگه‌یه له‌سه‌ر هه‌رزانی خواردن و

شت‌ومه‌ک، سییه‌میشیان به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر گرانی خواردن و شت‌ومه‌ک.

*جه‌نگ بشیوی و ئالۆزییه بۆ سه‌رجه‌م
خه‌لکی جگه له‌فه‌رمانپه‌وا سوپاو

ئه‌وه‌ی کاروباری له‌گه‌ل‌چه‌کدایه بۆ
ئه‌وان به‌لگه‌ی خیره‌چاکه‌یه.

(نابلسی) ده‌لّیت: جه‌نگ له‌خه‌ودا
به‌لگه‌یه له‌سه‌ر هه‌ول‌و تی‌کۆشان و

فریوو هه‌ل‌خه‌له‌تاندن بۆ ئه‌وه‌ی
له‌جه‌نگدا دژایه‌تی و به‌ریه‌ره‌کانی

ده‌کات یان بۆ ئه‌وه‌ی به‌لگه‌یه

جه‌ژنی قوربان: (نابلسی) ده‌لّیت:
که‌پانه‌وه‌ی خو‌شی و شادییه‌و

قوتاریبونه له‌ناپه‌حه‌تی، چونکه
قوتاریبونی (ئیسماعیل) - سه‌لامی

خوای لی‌بیت - له‌م بۆنه‌یه‌دابوو
له‌سه‌ربرین.

*نه‌گه‌ر بینی له‌روژی جه‌ژنی قورباندایه
ئه‌گه‌ر زیندانی بیت قوتارده‌کری، نه‌گه‌ر

قه‌رزاری ده‌یداته‌وه.

*نه‌گه‌ر بینی له‌روژی جه‌ژنی
ره‌مه‌زاندابوو له‌غم و په‌ژاره

قوتارده‌بی‌و شادی و خو‌شی بۆ
ده‌گه‌رپه‌ته‌وه و ته‌وبه‌ی لی‌وه‌رده‌گیری.

*ئه‌گه‌ر مال‌و دارایی له‌کیسچوو یاخود
زه‌ره‌ریکرد خوداوه‌ند قه‌ره‌بووی

بۆ ده‌کاته‌وه.

*جه‌ژن له‌خه‌ودا ده‌روه، نه‌گه‌ر شتیکی
له‌ده‌ستداو بینی له‌روژی جه‌ژندا

له‌ده‌ستداوه بۆ ده‌گه‌رپه‌ته‌وه.

*جه‌ژن فراوانی و گو‌شادی بژیویی و
به‌لگه‌یه له‌سه‌ر خه‌رجی.

جه‌میز^(۱): (نابلسی) ده‌لّیت: له‌خه‌ودا
به‌لگه‌یه له‌سه‌ر مال‌و دارایی هه‌لال

خیره‌ی زۆری له‌خو‌گرتوو، ئه‌وه‌ی
شتیکی لی‌بخوات رزق و رۆزییه‌کی باش

(۱) جه‌میز: به‌روبوومیکه له‌هه‌نجیره‌جیت.

*نه گهر بیڼی جه والده دوری توانای
ده بیټ له زانیاریدا یاخود ساختی
شت ومه که که یه تی.

جه یحون: (نابلسی) ده لیت: روبریکی
به ناویانگی گهره یه، نه گهر بیڼی
خوی ده شوات تیدا خوداوه ند مولک و
ده سته لاتیکی مه زنی پیده به خشی
یاخود په یوه ندی ده کات به پادشایه کی
مه زنه وه، نه گهر غه م و په ژاره داریو و
ده رروی لیده کریت وه، نه گهر
قهرزاربوو قهرزه که ی ده داته وه، نه گهر
دیل و به ندی هه بوو نازاد ده کرئ،
هه ژاریش بیټ ده وله مه ند ده بیټ،
زانابیت زانیاریه که ی زیاد ده کات.

*ده گونجیت (جه یحون) به لکه بیټ
له سهر ولاتی عه جه م.

*نه گهر ناوی لیخواره وه به لکه یه
له سهر به ده سته پتانی سوودو قازانچ و
شتکی نایاب و ده گمن له وه ره یه دا.

ج ی

جیا بوونه وه ی ژن و میړد: له خه ودا
جیا بوونه وه مـردن یان
جیگه لیجیا کرده وه و سه فهرکرده ،
خوداوه ند ده فهرموت: ﴿لَهُنَّ لِبَاسٌ
لَکُمْ وَاَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ﴾ (البقرة: ۱۸۷).
*ده گونجیت به لکه بیټ له سهر:

له سهری، جه نگیش بشیوی و فیتنه و
نه خوشیه یان تاعونه.

جه نگ له ده ریادا: (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا به لکه یه له سهر:

+هه ژاری.

+دوړان.

+که وتنه نیو مه ترسیه وه و به تایبته
دوو دوژمن ده ریاو دوژمنی بوسه گری
نیو ده ریو.

+داوای رزق و روزیه.

جه وال: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
نه پنی پاریزه، نه گهر شتیکی لیوه
ده رکه وت نه و که سه نه پنی
ناشکراده کات و ناپاکه رده چیت.
بینینی جه والیش به لکه یه له سهر
سه فهر و پاراستنی نه پنی و هاوسه ورو
تیم.

جه والدروو: (نبین سیرین) ده لیت:
پیاویکه هانی خه لکیده دات له سهر
سه فهر و گه شت.

*هه روه ها و تراوه: خه لکی نه پنی
خویانی بؤ باسده که ن.

(نابلسی) ده لیت: جه والدروو له خه ودا
پیاویکی دانایه سه رجه م خه لکی
فیرده کات چونکه جه وال هه موو
شت ومه کیک ده گریت بویه له کاتی
لیکدانه ودا نه پنی خه لکه.

+ فروشتن به مهرجی گه پانه وه .

+ پاشگه زیبونه وه له ئیسلام .

جیاوازی و لیکدووورکه وتنه وه:

(نابلسی) ده لئیت: بۆ نه ندامه کان یان

به لئینه ران به لگه یه له سه ر گۆرانی

هۆکارو هاوسه رو ئاژهل.

جیره ی ده رگا: (نابلسی) ده لئیت:

له خه ودا شه ره پێکهاته وه له پاسه وان یا

ده رگاوان یان شه رو ئاژاوه ی نیوان دوو

هاوسه ر.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر

ده رخستنی نه یینی.

* جیره ی پێنووسیش به لگه یه له سه ر

کاغه زیان رووپایه ک بۆ

زانسته ره ران و به لگه یه له سه ر

به رزکردنه وه ی پله وپایه یان باش

پیاوه ئدانیان له لای خه ودا و خه لکی،

بۆکه سانی دیکه ش به لگه یه له سه ر

ده رخستنی نه یینی و ماندوکردنیا.

جیوه: (نابلسی) ده لئیت: به لگه یه

له سه ر درۆکردن له به لئینه ودا و ناپاکی و

دووڕوویی و شوینکه وتنی ئاره زوو.

نه گه ر جیوه ی به ده سستییه وه بینی

له ئاینه که یدا دوو ده له و شوینی هه زو

ئاره زوووی خۆیکه وتوه و ناپاک و

خیانه تکاره و خواردنی هیچ خیریکی

تیدا نییه .

(نابلسی) ده لئیت: له خه ودا کاروباریکه

که و به جینایه ت، نه گه ر بینی جیوه یدا

به مرووثیک یان بوو به خاوه نی یاخود

له ده سستیابوو به لئینی خۆی که داویه تی

به مرووثیک به جیناهینیت، نه گه ر

خواردی به و به لئین پشتگوێخسته

تاقیده کریته وه .

جیه ادا (تیکۆشان): (نابلسی)

سیرین) ده لئیت: (نابلسی) جریج

له (عطاء) وه ده گێریته وه ده لئیت:

پێغه مبه رم (ﷺ) بینی له خه ودا وتم: نه ی

پێغه مبه ر پرسیاریکم هه یه، فه رمووی:

بیکه وتم: جیه ادا باشه یاخود خۆبه ستن

له پێناوی خوادا؟ فه رمووی: خۆبه ستن و

ئاماده باشی، خۆبه ستن و ئاماده باشی

باشتره له به ندایه تی سالتیک^(۱).

(نه بو سه عد) (ره زای خوای لئیت)

ده لئیت: له پێغه مبه ره وه بۆیانگێرپایه وه

(ﷺ) فه رموویه تی: "کاسه بکارو

ره نجده ر بۆ مال و منداڵ وه ک

^(۱) (ترمذی) (۱۶۶۷) و (النسائی) (۳۱۶۹)

و (الدارمی) (۲۴۲۴) له فه رمووده ی (عوسمان) وه

- ره زای خوای لئیت - و تیدا هاته وه (هه زار رۆژ و

(سند) هه کی (حسن) ه.

به ده‌ستده هیئت. هه‌روه‌ها نه‌گه‌ریینی
 کوشتاری بیباوه‌پانده‌کات به‌شمشیرێک
 به‌ته‌نیاو به‌پاست و چه‌پدا
 هه‌لیده‌سوپینێ سهرده‌که‌وێت به‌سه‌ر
 دوژمناندا، نه‌گه‌ریینی له‌غه‌زه‌که‌دا
 سه‌رکه‌وت له‌بازرگانیدا سوودو
 قازانجده‌کات، نه‌گه‌ر جیهادی نه‌جامدا
 وه‌ک نه‌وه‌ی گۆپانکاری نه‌جامده‌دات
 ده‌ستکه‌وت و تالانی به‌ده‌ستده‌هیئت.

* نه‌گه‌ریینی وه‌ک نه‌وه‌ی له‌پیتاوی
 خوادا کوژداو شادی و رزق و رۆزی
 به‌ده‌ست ده‌هیئت به‌پیتی ئایه‌تی:
 ﴿بَلِّغْ أَخْيَاءَ عِنْدَ رَبِّهِمْ يَرْزُقُونَ، فَرِحِينَ
 بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ﴾
 (ال عمران: ۱۶۹-۱۷۰).

* نازادکردن له‌غه‌زه‌دا ئاوه‌لابوونی
 ده‌روازه‌کانی دنیا به.
 (نابلسی) ده‌لێت: به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر
 په‌له‌کردن له‌به‌ده‌سته‌پیتانی بژێوی مال و
 مندالداو ناویانگو باسی باش
 به‌ده‌ستده‌هیئت.

* هه‌روه‌ها و تراوه: جیهاد و تیکۆشان
 به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر:

+ رزق و رۆزی.

+ گرتنه‌به‌ری رێگه‌ی خێروچاکه‌.

+ گفتوگو له‌گه‌ل خراپ و سه‌رکه‌شاندا.

تیکۆشه‌روایه‌ له‌پیتاوی خوادا، نه‌گه‌ر
 بیینی تیده‌کۆشیت له‌پیتاوی خوادا
 نه‌وه‌ هه‌ولده‌دات بۆ منداله‌کانی و خێرو
 بیری ده‌ستگیر ده‌بیت^(۳). به‌پیتی
 ئایه‌تی: ﴿يَجِدُ فِي الْأَرْضِ مُرَافًا
 كَثِيرًا﴾ (النساء: ۱۰۰).

* نه‌گه‌ریینی وه‌ک نه‌وه‌ی له
 (غه‌زه‌) دایه‌ و پشت هه‌لده‌کا له‌کوشتار
 واز له‌هه‌ولدان بۆ منداله‌کانی ده‌هیئت و
 په‌یوه‌ندیان له‌گه‌لدا ده‌بچێ و ئایینی
 تیکده‌چیت به‌پیتی ئایه‌تی: ﴿فَكُلْ
 عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي
 الْأَرْضِ وَتَقَطَّعُوا أَرْحَامَكُمْ﴾
 (محمد: ۲۳).

* نه‌گه‌ریینی ده‌چیت بۆ جیهاد و
 تیکۆشان سه‌رکه‌وتن و شکۆمه‌ندی
 به‌ده‌ستده‌هیئت له‌گه‌ل پیاوه‌لدا و
 په‌له‌وپایه‌ی به‌رز به‌پیتی ئایه‌تی:
 ﴿وَقَضَّاهُ اللَّهُ الْمُبَاحِدِينَ عَلَى
 الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا﴾ (النساء: ۹۵).

* نه‌گه‌ر وایبینی خه‌لکی ده‌چن بۆ
 جیهاد و تیکۆشان سه‌رکه‌وتن و زه‌فه‌ر
 بردن و هی‌زو شکۆمه‌ندی

^(۳) (هه‌سه‌م) ی له (مجمع الزوائد) دا (۳۲۵/۴)

هیناویه‌تی له‌فه‌رمووده‌ی (کعب) ی کوپی (عجره)
 به‌م شیوه‌یه‌ و وتویه‌تی: (طبرانی) گێڕاوه‌تیوه‌.

له‌هه‌رسی (مسند) هه‌که‌یدا پیاوانی (سند) هه‌کی

که ده بیټ گوډپایه لی بکات و وازهینان
له نویژکردن.

ج ی

جیگه: (نیبن سرین) ده لیت: که سیکه
کاروباری ژنان ده گرته ده ست.

* هه ندیکده لټن: جیگه یه کی ناسراو
هاوسه ره که یه تی هه رچاکی و خراپه یه ک
چاکی و خراپه یه بۆ خه وینهر
ده که رټته وه جیگه یه کیتر.

* نه گه ر جیگه یه کی له شوینیکه وه دۆپا
بۆ شوینیکیتر ژنه که ی له حالیکه وه
ده چټ بۆ حالیکیتر به پټی جیاوازی
نیوان نه و دوو شوینه.

* نه گه ر له گه ل جیگه که دا جیگه یه کی
تری بینی یاخود باشتربوو له وه ی خۆی
یان خوارتربوو ژنیکیتر ده هیټی به پټی
شیوه ی نه و جیگه یه.

* نه گه ر بینی جیگه که ی پټچایه وه
خستیه لایه که وه له ژنه که ی
دورده که وټته وه یان ژنه که ی لټدور
ده که وټته وه و خۆی لټده پارټی.

* نه گه ر له گه ل جیگه دا شتیکی بینی
به لگه بوو له سه ر جیاوازی و ناخۆشی
یه کټکیان ده مرټی له دور هاوسه ر یاخود
ته لاق ده که وټته نیوانیان.

* نه گه ر جیگه یه کی نادیار ی بینی
له شوینیک ی نادیارو زه وییه ک

* نه گه ر بینی له پټناوی خودایا
تیده کۆشیت و له گه ل بیباوه پاندا
ده جه نگیت له بۆ منداله کان بژیوی
به ی داده کاو، هه و لدان و تیکۆشان و
جیهادیش رزق و بژیوی په یدا کردنه.

* نه گه ر بینی ده چټ بۆ جیهاد و
تیکۆشان موسولمانیکی تیکۆشه ره و
نویژده کات و زه کاتی مالدده دات،
تیکۆشان دژ به دورمنا نی ناین به لگه یه
له سه ر به ره به رکانی له گه ل سته مکارو
دوو پوان و سه رکه و تن به سه ریاندان.

* جیهاد و تیکۆشان له ده ریادا به لگه یه
له سه ر هه ژاری شکست و که و تنه نیو
ده رده سه ری و ناسۆرییه وه گیرخواردن
له نیوان دوو دورمندا: ده ریاد و دورمنا
یاخود به دووی رزق و رۆزی چوندا
له ده ریادا یاخود نه وه ی ده ریاد به لگه یه
له سه ری ..

* تیکۆشان دژ به خراپه کاران به لگه یه
له سه ر سه رخستنی ناین یاخود
پشتگیری باوک و دایک یا غیره کردن
له هاوسه ر.

* نه گه ر مرؤف له کۆشتاری خراپه کاران
لایدا ترسی پاشگه زیبونه وه ی له نیسلام
هه یه یاخود جوولانه وه به پټچه وانه ی
ویستی دایک و باوک وه یاخود نه وه ی

*جیگەى دپاوى پارچە پارچە ژنىكى
بيدينه.

*ئەگەر خۇي لەسەر جیگەيەك
دييهو و خەوى نەدەهات دەيەويت
بچیتەلای ژنەكەى بەلام بۆ نالوئیت.

*ئەگەر بينى كەسكىتەر جیگەكەى
دپاندو لەتو پەتيكرد ناپاكى و خيانهتى
لیدەكات لەبەرانبەر خانەوادهو
هاوسەرەكەيدا.

(نابلسى) دەلئیت: ئەگەر كەسكىتەر
جیگەكەى دپاندو لەتو پەتيكرد
ناپاكى و خيانهتى لیدەكات لەبەرانبەر
خانەوادهو هاوسەرەكەيدا.

*هەر وها دەلئیت: جیگە لەخەودا ژنە ،
ئەگەر جیگەكەى خۇي فروشت ژنەكەى
تەلاقەدەدات، ئەگەر نەخۆشبوو
دەمریت.

*ئەگەر سەگىكى لەسەر جیگەكەى
بينى يان بەرازىك داوئىنپىسى دەستى
لەگەل ژنەكەيدا تىكەلكردو.

*جیگە كچە يان پشوو ، نەرمى جیگە
گوئپرايەلى ژن بۆ مێردەكەى و
وابەستەبوونى و فراوانى رهوشت
بەرزىيەتى، تازەيى و خۆشى جیگەش
كچىنى و گەرم و گورپىيەتى، ئەگەر
رەشبوو كارىكەدەكات خوداوەند پىيى
رازى نيه.

بەدەستدەهينى بەيئىسيفەت و چۆنيەتى
جیگەكە.

*ئەگەر جیگەيەكى ناديار يان ناسراوى
لەسەر رەختىكى ناديار بينى و خۇي
لەسەرى دانىشتبوو دەستەلاتو
پلەوپايەيە بەدەستدەهينى و تیدا
لەكەسانيتەر بەرزتر دەيئەو و زالدەبيت
بەسەريدا.

*هەر وها ئەگەر بينى جیگەكەى
لەبەردەركى دەستەلاتداردايە پۆستىك
دەگریتەدەست، ئەگەر جیگە بەژن
لێكدرايەو نەرم و نياى جیگە
گوئپرايەليەتى بۆ مێردەكەى فراوانى
جیگەش بەرىنى رهوش و رهفتارىەتى.
*ئەگەر جیگەكە نوئبوو بەلگەيە لەسەر
گەرم و گورپى.

*ئەگەر لەئاوړى شەمبوو ژنىكى
ئاگرپەرستە.

*ئەگەر لەخوړىبوو يان لۆكە بەلگەيە
لەسەر ژنىكى دەولەمەند.

*ئەگەر سېببوو بەلگەيە لەسەر ژنىكى
نايندار.

*ئەگەر ساف و لووسبوو بەلگەيە لەسەر
ئەوەى كارى ئەو ژنە پەسەندىيە لای
پەرەردگار.

*جیگەى نوئ ژنىكى شوخ و شەنگو
بەرەوشتە.

* نه گهر بینى له سهر جیگه کە ی
 هه لده ستی بۆ سه رجیگه یه کیت
 له هه موو شوینیک له ژنه کانی هه لدیت.
 * نه گهر بینى له سهر جیگه کە ی
 نوسـتـبوو دانیاده بیست له وه ی
 لینه ترسی ، ده گونجیت بینا گاییت
 له ناینه کە ی چونکه نووستن بینا گاییه .
 جیگهری بریار: (نابلسی) ده لیت:
 له خه ودا خاوه ن کاریکه و به لگه یه
 له سهر شوینکه وتنی سوننه تی
 پیاوچاکان یاخود هه لگرتنی
 شوینه واری بیدعه کارانه .

* جیگه به لگه یه له سهر خزمه تگوزارو
 پاسه وانه کانی کۆشک و ته لار.
 * نه گهر بینى جیگه یه کى کرپیوو
 ژنیکده هیئی.
 * نه گهر بینى جیگه کە ی له شوینیکه وه
 گوێزراوه ته وه بۆ شوینیکیت ژنه کە ی
 ته لاقده دات.
 * جیگه ی نادیار له شوینیکى نادیار
 یاخود له زه وییه ک که خه وینه ر ده چیته
 نیوی به پئی فراوانی نه و شوینه یه .
 * جیگه به لگه یه له سهر کوپ.
 * نه گهر له سهر جیگه کە ی چاکى یان
 خراپى یاخود ته وای که م وکوپى بینى
 لیکدانه وه ی له بۆ ژنه کە یه تی.
 * نه گهر جیگه یه کى تری له گه ل جیگه ی
 خۆی بینى نه وه ژنیکى تر ده هیئی.

چیی

چ

چاپائیو: (ئیبین سیرین) ده لئیت:

خزمه تکاریکی جوان و قه شه نگه.

چادر: له خه ودا به لگه یه له سه ر:

+ سه فەر.

+ گۆر.

+ ژن.

+ مال و لانه.

* چادری زۆریش ته م و مژه.

* نه وه ی چادریکی بۆ هه لبدری ئه گهر

فه رمانپه واییت ده سته لاتنی زیاد

ده کات، نه گهر سه ره بازبوو

فه رمانپه وایی و پۆستیک وهر ده گری،

نه گهر بازرگانبوو سه فەر ده کات و

کیژیکی شوخ و شه نگ و ریزدار ده کات

به هاوسه ری.

* نه گهر له پال چادره کانیدا چادریکی

سپی بیننی نه وه پیاویک فه رمایشت

به چاکه ده کات و ریگری

له خراپه ده کات.

* نه وه ی له نیتو چادره کهیدا مانگیک

بیننی هه ز له کچیکه کات له مالی

فه رمانپه وادا.

* نه گهر چادریکی بیننی می خۆیبوو

ده بییت به سوارچاکی باش یاخود

سه رکرده.

* چادر له خه ودا ده سته لاتنه بۆ یه کیک

بچیتته نیوی یاخود له پیتاوی نه ودا

هه لبدری، نه گهر شایسته ی ده سته لات

نه بوو شکۆمه ندی و ریزی ده سته گهر

ده بییت له لایه ن فه رمانپه واهه.

* مال و لانه و گومه ز به دهر له چادر

له گهل په رده ی سپی له خه ودا گۆری

شه هیدانه، هه روه ها چادری سه وزیش

به وچه شنه یه.

* نه گهر له چادریک بیته دهره وه

به چه شننی نه گهر پیتته وه نیوه ی

له ده سته لاتنی به دهر ده که ویت و

له کار و پیشه لاده بریت.

(نابلسی) ده لئیت: به لگه یه له سەر
چاکه و گه پانه وه بۆ باشترین
ره و شت و کردار، یا خود کرده وهی
جوان و رینموونی دوی ویلی و
سه رگه رانی .

چالی بۆسه و پلان: (ئین سیرین)
ده لئیت: نه گه ر بینى چال هه لده که نه
یا خود یه کیکتر چالی بۆ هه لده که نه
پلانه گێری یا خود یه کیکتر پلانی
له دژ ده گێری.

* نه گه ر بینى چوه نیو چاله که وه
ده سته داته وه پلان و فروفیل به دهر
له که سانتر ، نه گه ر بینى چوه نیوی تا
ئاسمانی لیدیار نه ما دزوجه رده
ده چینه نیومالی و شتومه کی ده دزن ،
نه گه ر له سەر سه فهربوو ریگی
لیده گرن.

* نه گه ر له و چاله دا ده ستنوژیگرت بۆ
نوێژ یا خود خۆیشت نه وهی لییان
دزیوه به ده ستیده هینتیه وه یا خود
قه ره بووی بۆ ده کریتیه وه و چاوی
که شده بیته چونکه له لیکدانه وه دا وه ک
ئاو وایه .

* نه گه ر له و چاله ی که هه لیکه ندبوو
هاته دهر وه یا خود ئاوی تییدا
ده رها ت له به ری رۆی یا خود راوه ستا
بژۆیییه له فروفیلدا بۆی به ده ستهاته وه .

* نه گه ر بینى چادره کانی گه مارۆدراون
ته مه نی به سه رده چیت و ده سته لاتى
ده روات و گومه زیش ژنه .

چادر فروش: بینینی به لگه یه له سەر
جموجوول و سه فەر.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیته له سەر:
+ گۆر.

+ هاوسه رگیری که سێکی ره به ن.

چارۆکه: (ئین سیرین) ده لئیت: نه گه ر
بینى چارۆکه ی بۆ هه لدراره
شکومه ندی و ریز به ده سته هینتیه .

(نابلسی) ده لئیت: نه گه ر
ده سته لاتدارێک بینى خاوه ن هیزو
سوپایه و دنیاده بیته له دوژمنیکی
به هیز که خوازیاری ده سته لات و
مه زنییه که ی بیته .

چارۆکه فروشی که شتی: (نابلسی)
ده لئیت: یه کیکه چارۆکه ی که شتی
ده فروشی، بینینی له خه ودا به لگه یه
له سەر سه فهر و خۆئاماده کردن بۆ رزق و
روزی هاوسه رگیری .

چاککاری جل و به رگ: (نابلسی) ده لئیت:
بینینی له خه ودا به لگه یه له سەر
فراوانی و رزق و روزی .

چاکه: (ئین سیرین) ده لئیت: چاکه
به لگه یه له سەر قوتار بوون و سه رفرازی
نه وکه سه ی خه وه که ده بینیت .

نرخه‌ک‌ی گرانده‌بی به نه‌ندازه‌ی خو‌شی
خواردنه‌که.

*نه‌وه‌ی ده‌که‌و‌یته نیو نه‌و چاله‌وه یان
نیو چال‌کی نادیار وه‌که‌وتنه نیو بیر
وایه.

چاونیش‌ه (چاو‌گل‌کردن): (نبین سیرین)
ده‌ل‌یت: چاونیش‌ه به‌ل‌گیه له‌سه‌ر
پشته‌ل‌کردنی خاوه‌نه‌ک‌ی له‌حق‌و
تیک‌چوونی ناینه‌ک‌ی به‌پ‌تی چاونیش‌ه‌که
چونکه به‌ل‌گیه له‌سه‌ر کو‌یری و
خوداوه‌ند ده‌فرموی: ﴿فَالْتَمَّهَا لَا
تُعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ
الَّتِي فِي الصُّدُورِ﴾ (الحج: ۴۶).

*مه‌روه‌ها ده‌ل‌ین: چاونیش‌ه به‌ل‌گیه
له‌سه‌رنه‌وه‌ی نزیکه له‌وه‌ی کو‌یربی،
نه‌گه‌ر چاوی وه‌که‌خو‌ی مایه‌وه له‌نایندا
به‌کار‌یک تاوانبار ده‌کر‌ی پاک‌و بی‌گه‌رده
لی‌و به‌مه‌ش پاداشت ده‌در‌یته‌وه.

*چاونیش‌ه غه‌م و په‌زاره‌یه پ‌ییده‌گات
له‌لایه‌ن کو‌به‌که‌یه‌وه.

(نابلسی) ده‌ل‌یت: له‌خ‌ودا گران‌ی
ب‌ژیویه یاخود بیتا‌گاییه، چاونیش‌ه
که‌م و کو‌ریه له‌نایندا، نه‌گه‌ر بین‌ی
ه‌ردوو‌چاوی تووش‌ی نیش‌و‌زان‌بوو
باوک‌و دایکی نه‌خ‌وشده‌که‌وی.

چالی ده‌غل‌ودان: (نبین سیرین) ده‌ل‌یت:
ده‌گون‌ج‌یت به‌ل‌گه‌ب‌یت له‌سه‌ر دایکی‌کی
په‌روه‌ده‌کارو ب‌ژیویده‌ر.

*ده‌گون‌ج‌یت چالی ده‌غل‌ودانی نادیار
به‌ل‌گه‌ب‌یت له‌سه‌ر شو‌ینی که‌له‌به‌ر.

*نه‌گه‌ری‌ینی رووخاوه یان ته‌پیوه‌و
دایکی نه‌خ‌وش‌بوو ده‌مر‌ی، نه‌گه‌ر
دو‌گیانی‌کی ه‌بوو رزگار‌یده‌ب‌یت و
شو‌ینه‌ک‌ی یه‌کده‌گریته‌وه.

*نه‌گه‌ر خواردنه‌کی بین‌ی به‌چاوی خو‌ی
زیل‌و خا‌ک و خو‌لب‌وو نرخه‌ک‌ی
داده‌به‌زی‌و مال‌و سامانی تیا‌ده‌چ‌یت،
نه‌گه‌ر خواردنی تیدا نه‌بوو پ‌ر له‌زیل‌و
خا‌ک و خو‌تنب‌وو پاشان به‌خواردن
پ‌ری‌کردنه‌وه به‌هانه وه‌رده‌گری، نه‌گه‌ر
پ‌ر له‌خواردنب‌وو هاوسه‌ره‌ک‌ی
دو‌گیانده‌بی به‌مه‌رج‌یک ه‌زار‌ب‌یت.

*نه‌گه‌ر لی‌پ‌ر‌ژاو خه‌ل‌کی په‌رت‌ه‌وازه‌بوون
لی‌و که‌میان کرده‌وه نرخه‌ک‌ی
ه‌ه‌ر‌زانده‌ب‌یت.

*نه‌گه‌ر نا‌گری‌کی بین‌ی که‌وته نیو
خواردنه‌که‌وه نرخ‌گرایه‌کی گه‌وره یان
رووداو‌یک له‌لایه‌ن ده‌سته‌ل‌انداره‌و
بل‌وده‌ب‌یت‌ه‌وه یاخود سن‌و کول‌له‌ده‌دات
له‌زه‌وی و زار، نه‌گه‌ر له‌نیو
خواردنه‌که‌یدا خورما‌و شه‌ک‌ری بین‌ی

چاوی مروؤف: (ئین سیرین) ده لیت: چاو
 ناین و بهر چاوپوشنی پیاوه که به هویه وه
 ده پوانی و ویلی و سه رگه ردانییه.

* نه گه ره جهسته و له شو لاری خویدا
 چهن چاویکی زوری بینی به لگه یه
 له سه ر زیاد بوونی چاکه ی له نایندا.

* نه گه بینی سکی شه قیردو له نیتو یا
 چهن چاویکی بینینی زندیقه به پتی
 نایه تی: ﴿ مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِنْ
 قَلْبَيْنِ فِيْهِ جَوْفٌ ﴾ (الأحزاب: ۴).

* نه گه بینی چاوه کانی چاوی
 مروؤفکی سه یرو نادیاربوو خه ونه که ی
 به لگه یه له سه ر کویری و یه کیکیتر
 رینوما ییده دات، نه و گه پیاوه که
 ناسرابوو نه وه خه و بینه ر که چه که ی
 ده دات به شوو خیری لیده ستگیرده بی.

* نه گه بینی چاوی له ده ستداو
 کویری بوو مندا له کانی کۆچه که ن.

* نه گه بینی هه ردو و چاوی کویری بوو
 له ناواری و غه ریبیدایه به لگه یه له سه ر
 دریزی بوونه وه ی غه ریبی و نزیک ی
 له مردنه وه.

* نه گه بینی چاوه کانی ناساییه
 له غه ریبیدایه به لگه یه له سه ر
 دریزی بوونه وه ی غه ریبی هه تا مردنی.

* نه گه بینی چاوه کانی له ناسنه غه م
 په ژاره رووی تیده کات و ده بیته هوی
 نابوو بردنی.

چاوپرینه نه ستیره: (ئین سیرین)
 ده لیت: چاودی ری نه ستیره کان به لگه یه
 له سه ر ده ستلآت و پله و پایه.

(نابلسی) ده لیت: نه گه ر بینی مه ر
 ده له وه پیتی پیاویکی عه ره بی
 داده نریت به سه رکار.

چاوبه ست (فیل - ته نه که): (نابلسی)
 ده لیت: له خه ودا له خۆبایبوون و
 هه لگه ر ساندنی فیتنه و ناشو به.

چاوپاراستن (چاودا گرتن): (نابلسی)
 ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سه ر
 پاریزگاری له فه رمانه کانی خوداو
 یاساغه کانی به پتی نایه تی: ﴿ قُلْ
 لِلْمُؤْمِنِيْنَ يَغْضُوْا مِنْ اَبْصَارِهِمْ
 وَيَحْفَظُوْا فُرُوْجَهُمْ ﴾ (النور: ۳۰).

چاوکز: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
 به لگه یه له سه ر چاو گرتن له حه رامو
 ته ماشانه کردنی تاوانبار یان حال و بار
 لاواز یا خود نه وه ی چاو به لگه یه
 له سه ری.

* ده گونجیت چاوکزی به لگه بیت له سه ر
 قالی و نه توانین له دوو گیانی بوون یا
 هه لگرتنی باردا.

چاوه ریکردن: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
 به لگه یه له سه ر زانیاری بو خاوه ن
 نیجتهاد، ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
 تیکدانی ناین.

* تیژی روانین باشه بۆسه رجه م
خه لکی و لاوازی به لگه یه له سه ر نه وه ی
پیویستی به خه لکی هه یه و مال و
سامانی ده بیئت چونکه چاو وه ک مال و
سامان وایه .

* نه گهر مندالی هه بوو خه ونیکی
له وچه شنه ی بینی به لگه یه
له سه رنه وه ی نه خووشده که وی چونکه
مندال وه ک چاو خووشه ویسته .

* (حه جاج) ی کورپی (یوسف) له خه ودا
بینی هه ردوو چاوی که وته نیو کۆشی و
پاشان هه والی مه رگی (محمد) ی برای و
(محمد) ی کورپی بیست .

* جووله که یه کچیکی له ئاسمان بینی
یان چاوی کچیک خه وه که ی بۆ
(به ره می) گێپرایه وه نه ویش وتی:
مال و سامان له پی شه که ت
به ده سته هینیت .

* هه روه ها ده لیت: چاکی و خراپی چاو
له وه وه ده رده که وی چاو پی
گه شده بی له مال و کورپی یان زانیاری و
له شساغی .

(نابلسی) ده لیت: نه گهر پیاویکی گه م
رهنگی بینی پلاند هه گێپی بۆ دزی .

* نه گهر بینی چاوه کانی کرده وه
ته ماشای حال و باریده کات و
پشتگیریده کات .

* نه گهر بینی چاوه کانی کرده وه
به رووی پیاویکدا ته ماشای
کاروباره کانیده کات و پشتگیریده کات .
* نه گهر بینی به مؤپوونه وه
ته ماشایده کات رق و خه شم وقینی
لینیه تی .

* نه گهر بینی به چاوی ده بیستی و
به گوێچکه ی ته ماشاده کات هاوسه رو
کچه که ی ناچارده کات سه رپیچی بکه ن .
* نه گهر له سه ر شانی چاوی پیاویکی
بینی یان چاوی ئاژه لیک مال و سامانیک
به ده سته هینیت .

* نه گهر بینی ته ماشای چاویکده کات و
به دلپیه تی و به جوانی دانا کاریک
نه نجامده دات زیان به ئاینه که ی
ده گه یه نی .

چاوی ره ش ئاینه ، چاوی شینی
ئاسمانی بیدعه یه و چاوی شینی ئاسایی
واژووکردنی ئاینه و چاوی سه وز ئاینیکه
پنچه وانه ی ئاینه کانیه تره .

* نه گهر دلی چاوی هه بوو یان خاوه نی
چه ند چاویکبوو چاکسازیه له ئایندا
به نه ندازه ی رووناکی و نووری .

* نه گهر بینی به چاوی زینایکرد
ته ماشای ژنانده کات .

* نه گهر بینی چاوه کانی گه م رهنگن
به گومانه وه ته ماشای ژنیک ی
هاورپده کات .

* نه گەر بېننى چاوه كانى له ناسنه
 يان له سه فهدابوو به لگه يه
 له سرته وهى ناگه رپته وه بۇ نيشتمان.
 * نه گەر مروځيك بېننى سهد چاوى هه يه
 سهد دره مه و گەر له ده ستيشدا بېبېننى
 به و چه شنه يه.
 * چاو به چاودير ليكده درپته وه و
 پياويكه له نيو كومه ل و هوږى خويدا.
 * چاو به ناو ليكده درپته وه.
 * نه گەر بېياوه رپك ناته واوى له چاوى
 خويدا بېننى مال و كوپه كه يه تى.
 * نه گەر بېننى چاوه كانى گويزرانه وه بۇ
 قاجى و پټوهى ده پوښت پياويكه دوو
 خزمه تكارى هه يه و دوو كچى خوى
 ده دات پټيان.
 * نه گەر بېننى چاوى پټكرا پياوچاكو
 كوپى نېيه و مال ك به ده سته هېنى.
 * نه گەر بېننى چاوى ده ره پټرا
 نه خوښيه و تووشى ده پټت.
 * نه گەر بېننى چاوه كانى چاره سر
 ده كات ئاينه كى چاكده كات.
 * بويه كيكيش چاره سهرى چاوه كانى
 بكات و تراوه كورپكى ده پټت و ده جاخى
 روشنده كاته وه، هه روه ها ده لټن: نه گەر
 برايه كى ناواره و دوو خراب پټه وه
 دلخوشده بى بېبېننى.

* نه گەر بېننى چاوه كانى له ناسنه
 نه پټنى خوى ده شكېننى و غه م و
 په ژاره يه كى زور رووى تپده كات.
 * نه گەر بېننى به چاو ده بېستى و به گوى
 ده بېننى نه وه كارى ده وېتى بۇ
 خانه واده و كچه كه يده كات.
 * نه گەر بېننى به چاو زيناده كات
 ته ماشاى ژنانده كات.
 * نه گەر ته ماشاى چاوځي كړدو به دلبوو
 روو له كار پكده كات ده بى به ته وق
 به سه ريه وه له ئاينه كه يدا.
 * نه گەر له سر شانى چاوى بېننى هى
 پياويك ياخود ناژه لپك مال كى
 له په نهان و غه بيه وه ده سته كه وېت.
 * نه گەر چاوى زهردبوو به گومانه وه
 ته ماشاى ژن كى هاوپڼده كات.
 * چاوى ره ش ئاينه و چاوى شين
 واژووى ئاين و، شينى ئاسمانيش
 ئايندارى و بيدعو و چاوى سه وزيش
 ئاينيكه پيچه وانهى ئاينه كانيتره.
 * نه گەر هژار يان زيندانى بوو به لگه يه
 له سر ره واندنه وهى شه پو خرابه.
 * نه گەر توپه بوو به لگه يه له سرته وهى
 مروځيكى دپته رى ده ستيده گرى و
 له وقه يرانهى تپدايه رزگار يده بى.

تیاده بات ، نه گەر مرؤف خوی هه لکیشا
دوژمنه که ی ئابرووی ده بات، نه گەر
بینی برژانگه کانی سپیوون به لگه یه
له سەر تووشبوونی نه خۆشیه ک
له سه روچاوو گوئچکه دا.

* بینینی چاو له له شولاردا یان بینینی
چه ند چاوێک نه گەر شیاو بیئت بۆ
چاوێکی ئاسایی به لگه یه له سه مال
خوئنبایی تیدا بیئت.

* ده گونجیئت بینینی چاوی جوان
به لگه بیئت له سه ر جادوو مه رگو ژیان.

* ده گونجیئت چاو به لگه بیئت له سه ر
هه مووکه سوکارو خزم و مندالانو
شوئینکه وتوان.

* ده گونجیئت خواردنی چاو به لگه بیئت
له سه ر هیلکه خواردن به هیلکه وړۆن.

* چاوی خوراو رزق و رۆزییه .

* نه گەر بینیی چاوه کانی بیناییان
له ده ستداو رینومایی و زانیاری

به ده ستده هینیی، نه گەر کوپی هه بوو

یان هاوسه ر یاخود خۆشه ویست و ئازیز

نه خۆشده که وی و چاکده بیته وه ، نه گەر

بییاوه رپوو موسولمانده بی، نه گەر

هه ژاریوو ده وله مه نده ده بی، وه گه رنا

پله و پایه ی به رز که شیاوو گونجاو بیئت

بۆی به ده ستده هینیی.

* نه گەر بینیی بینایی یه ک چاوه و
به هینتره له وه ی خه لکی گومانی
پێده بن ، نهینیی له ئاینه که یدا باشتره
له رهوشی ئاشکراو دیاری.

* نه گەر بینیی چاوه کانی له خوار
ئه وه وه یه که خه لکی ده بیینن ئه وه ش
حال وباری په نهانی و شاراو هیه له ئایندا.

* نه گەر بینیی چاوه کانی تانه یه کی
له سه ره غه م و په ژاره رووی تیده کات
یان جیا ده بیته وه له وکه سه ی شیرین و
خۆشه ویسته لای.

* نه گەر تانه یه کی بینیی له سه رچاوی و
پاشان لاچوو له گه ل که سیکی ئاواره دا
دیسان به کده گر نه وه دوا ی سالانئیکی
دوورودریژ، نه گەر په ژاره داربوو
خوداوه ند غه م و په ژاره ی
ده ره وینتیته وه .

* نه گەر بینیی تانه یه کی شین له سه ر
چاویه تی تاوانباره .

* نه گەر بینیی چاوێکی له گه ل
چاوێکی تر دا جووتبوو نه گەر کوپی
هه بوو یان کچ با جیگه یان
له یه کجیا بکاته وه .

* نه گەر بینیی چاوی پیاویک ده خوات
مال و سامانی ده بات.

* نه گەر بینیی چاوه کانی برژانگیان نییه
شه ریعه ی خوا و بنه ماکانی ئاین

نه وشتانه ی به چاوده بیینی به گویچه
گویی لیده بی چونکه چاوی کویر
له گوچکه یدایه .

* نه گهر سووراییه که له چاویدا بوو
خه شمشوقین لئی ددهات یان خنکان و
هه ناسه توندی به هژی رووداویکه وه .

* نه گهر بیینی چاوی دهرهینراوه
پاداشت دهریتته وه به کار و فرمانی
خۆی .

* نه گهر ههردووچاوی دهرهینرا کوپه
شیرینه که ی لئی دور ده که ویتته وه .

* چاوده رهیتان له خه ودا ته مه نیکی
دوورد ریژه .

* ده گونجیت دهرهینانی چاو به لگه بیت
له سهه کاره ساتیک رووبکاته
چاوه کانی و نه وه ی مرقه له گه
که سانیترا ده نجامی ددهات ده گونجیت
بگه ریتته وه بو خۆی .

چ

چرا: (ئین سیرین) ده لیت: بژیوی
په یداکاری ماله ، نه گهر بیینی چرایه کی
به ده سه تهینا زانیاری و به رزی و
شکومه ندی به ده سه ته هینیت .

* نه گهر بیینی به ده می چرایه که
ده کوژیتته وه کاروباری پیاویک به تال و
پووجه کاته وه که وا له سهه حه ق و
راستییه به لام به تال و پووجه ل

* ده گونجیت چاوتی پیری به لگه بیت
له سهه ناپه حه تی و نه گهر چاوه که
له جیی خۆی چوو بو به شه کانی دیکه
به لگه یه له سهه به لاو نه هه مته تی
له له شولاردا له خوین لیهاتن و کیم و
زوخم دهردان یا خود کردنه وه ی چاو
له لاشه دا .

* نه گهر له سهه فهدا بوو ده ترساو
تینوویبوو له خه ودا چهند چاویکی
بیینی و هه لیگرتته وه ئاوی
ده سه ته که وی و سوودی لیده بیینی .

* نه و چاوانه ی له بهرگه ورهیی و مه زنی
باسناکری ده گونجیت چاودی زری خودایی
بیت .

* چاو کویر کردن به لگه یه له سهه داهاتنی
سزای خواپی .

* نه گهر چاوی که وت به سهه که سیکداو
شاراوه بوو لئی به دیده کات .

* نه گهر ناته واوییه کی له چاویدا به دیکرد
ده گونجیت زیانیک روو له قاچیبکات .

* چاوی راست به لگه یه له سهه کوپو هی
چه پیش که .

* ریپۆقی چاو به لگه یه له سهه بیداری و
جیابوونه وه له که سیکی دلخۆشکه ر
مه ردوم شانازی پیوه ده کات .

* نه گهر بیینی چاوه کانی چوه ته
گویچه کی کویرده بی ، پاشان هه موو

* نه گەر بینى چرايه کى ههيه و تيشك و رووناكى وهك تيشك و رووناكى رۆژوايه قورئانى پيروژ له بهره کات و پاشان رافه يده کات.

* چرا زيادبوونى نورو رووناكى دل و هيزو تينى ئاييه و به دهسته ينانى ويست و خوازه.

* چرا کوپيکى پيروژ خواناسه يان بازگانتيكى دهست و دلفراوانه.

* نه گەر بینى چرا يا خود مؤميك يا پزيسكى ناگرى به دهسته وهيه و کوژايه وه نه گەر دهسته لاتدربى له سهر كار لاده برى، نه گەر بازگان بيئت زهره ر ده کات، نه گەر خاوه ن زيربيئت مال و سامان و زيرى تيا ده چيئت به پيى ئايه تي: ﴿مَلَّكُهُمْ كَمَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا اِضْأَعَتْ مَا حَوْلَهُ ذَلَّجَ اللَّهُ بُنُورَهُمْ وَتَرَوْكُهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ﴾ (البقرة: ۱۷).

* چرا له مالدا بو كه سى ره به ن ژنه دهيكات به هاوسه رى خوى و بو نه خوش چاكبوونه وهيه.

* نه گەر تيشكه كه ي رووناك نه بوو به لگه يه له سهر غه م و په ژاره.

* هه موو چرايه كه به لگه يه له سهر دهركه و تنى شتى ناديارو په نهان و فتيله ش كه سى كه خزمه تي

نابيته وه، چونكه له سهر هه قو راستيه به پيى فه رمايشتى خدا وه ند: ﴿يَرْيدُونَ لِيُطْفَؤْا نُوْرَ اللّٰهِ بِاَفْوَاهِهِمْ وَاَللّٰهُ مَعَكُمْ نُوْرُهُ﴾ (الصف: ۸).

* نه گەر بینى به رۆژ چرای هه لگرتوه رۆر په يوه سته ده بى به ناين و ريبازتيكى راست و ره وانه وه به پيى ئايه تي: ﴿وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ﴾ (الحديد: ۲۸).

* نه گەر بینى به شه و ده پوات و چرايه کى به دهسته وهيه تیده کۆشى، نه گەر له تیکۆشه رو ته لاقداران بيئت، وه گه رنا روو له کاریکده کات سه رسامده بيئت تيدا چونكه تاريکايى سه رساميه و رووناكى رينمايه، ده گونجيت له سه رپيچيدا بيئت و پاشان ته ويه بکاو پاشگه زيبته وه.

* نه گەر بینى چرايه كه له نيو په نه كانيه وه تيشك و رووناكى ده ده نه وه يا خود له هه نديك له نه ندانه كانيه وه باسو و خواسيكي ناديارى بو ده رده كه وي و به لگه يه له سهر ته واوى و دنيايى و سوودى.

* نه گەر بینى چرايه کى هه يه دهسته لاتدارو فه رمان په وا يا خود زانايه ك ديته لای يان رزق و رۆزييه کى پيروژى دهستگير ده بيئت.

به لگه یه کی تیدابوو له سهر شه وه، یاخود ده گونجیت مه رگی هاوسهر که ی بیت.

* نه گهر چرایه کی به دهستی خویه وه بیینی و ترسا بکوژیتته وه به لگه یه له سهر مردنی نه خوش.

* نه گهر نه خوشیکی بیینی به چرایه که وه روو به سه رزه وی روو که یه تی روو به ئاسمان به رزده بیتته وه.

* نه گهر چرایه کی به دهستهینا زانیاری و شکومه ندی به دهسته هینیت.

(ئین سیرین) ده لیت: کوپکی شان و شه و که تدارو پله و پایه به رزو به سووده نه گهر له کاتی خویدا هه لگه رسی، نه گهر داگیرسابوو بژئیوی په یداکاری مال و زانایه.

* چرا له مزگه و ته کاندانا زانا یاخود قورئاخوین و دنیا نه ویسته.

* (نه بوعویه نه) ده لیت: بینیم چرای مزگه و ته کان کوژانه وه ئنجا (مه سهری کوپی کدام) مرد.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا کوپ یان میرده، نه گهر له و جوړه چرایانه بوو ده رچه ی نه بوو ژن و میرده و کوپ یان نابیت.

* چرا به لگه یه له سهر:

+ زانیاری.

+ ته و به ی سهر پینچکار.

خه لگیده کات، یان که بیانوی ماله، نه گهر بیینی هه مووی سووتا که بیانوی مال ده مریت.

* نه گهر بلایسه ی لیکه و ته وه و له پلایته که ی و سووتا هه له یه کده کات و قاجی هه لده خلیسکی.

(نابلسی) ده لیت: چرا بونه خوش ژن و هاوسهره، نه گهر کوژایه وه نه خوشه که ده مریت، نه وه ی چرایه ک چاکبکات و دایگیرسیینیت و نه خوشی هه بیت نه خوشه که ی چاکده بیتته وه.

* چرای بچوک که تیشکه که ی لاوازکزه بو هه لگری که.

* هه روه ها ده لیت: چرا به لگه یه له سهر ده رکه و تنی شتی په نهان و شاراهه.

* نه گهر چرای ماله که ی بیینی داگیرساوه و تیشک و رووناکیدایه وه چاکی بژئیوی په یداکاری ماله.

* نه گهر به لاوازی بیینی حالی بژئیوی په یداکاری ماله که ی سست و کزده بیت.

* نه گهر بیینی چرا که ی کوژایه وه تیکه لیبوونی کاروباری بژئیوی په یداکاری ماله له گه ل خراپی حال و باری.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر مردنی یاخود مه رگی کوپه که ی یان دایک و

باوکی یان که بیانوو یا بژئیوی په یداکاری نه و ماله نه گهر له خه وه که دا

نه نجامده دات ته و به ده کات له و
خراپه یه یی نه نجامید او ه، یاخود
په یوه ندی خزمایه تی به جیده هیئت
یاخود خیر له گه ل نه دارو ه ژاردا
ده کات.

* نه گه ر دانیش توانی ولاته که ی بیني
نانده دهن به ه ژاران یاخود چاکه
نه نجام ده دهن و یادی خواو
نویژده کن، نه گه ر له ناپه حه تی و
نالوزیدابوون خود او ه ند دروویان
لیده کاته وه به وه ی ده گه پینه وه بولای
خوا.

* نه گه ر بیني زور یادی خواده کات
میراتی بۆ به جیده هیئت.

* نه و چاکه یه ی مړوڅ له خه ودا
نه نجامیده دات له لابر دنی زیان به خش
له سه ره پړئ و فرمان به چاکه و ریگری
له خراپه به لگه یه له سه ر:

+ سوودو قازانچ له بازوگانیدا.

+ قه رز دانه وه.

+ دلنیا بوون له ترس و بیم.

* به خشینی چاکه له خه ودا به لگه یه
له سه ر لابر دنی سته مکاران و دانانی
داد به وهران.

چلک و پیسی: (نبین سیرین) ده لیت:
چلک و خه وشو پیسی به سه ر له شو

+ رینومایی بیتاوه پ.

* ده گونجیت چرا رافه کاری خه و بیت
یان به لگه ی کاروان بیت چونکه
رینومایی کاروان به رانده کات.

* چرا ژنه و فتيله مندالانه و چرا به بی
فتيله سوودی نییه.

* هه روه ها چرا به نه سستیره
لیکه دریت ه وه و شکاندنی چراو
کوژاندنه وه ی مه رگی نه خوشه، نه گه ر
مړوڅیک له ناسمانه وه نه سستیره
وه ریگری له مزگوت چرا ده هیئت.

چراخان: (نبین سیرین) ده لیت:
پیاوینکی راجه سپاو دوربینه و داهاتوو
ده بینیت.

* نه گه ر بیني چراخانه که که و ته خواره وه
نه و ناژه له ده مړیت و به رو بووم
تیاده چیت.

* هه روه ها ده لیت: به لگه یه له سه ر مردن
به هزی نه و مانایه ی ناوه که ی
هه لیگرتووه.

(نابلسی) ده لیت: هه ر پیشه سازی
بیني به لگه یه له سه ر ساخته ی نه و
که له وپه له ی دروستیده کات.

چقل (دړک): (نابلسی) ده لیت: نه گه ر
له خه ودا بیني کرداری چاکه

* نه گەر له پال پياوړېکدا فنګيکړد ژنيک
دههينې به حه لالې يان حه رامې.

* نه گەر له سهر جيگه ي پياوړېک
فنګيکړد ژنه که ي ده تر سينې.

* نه گەر له ده سته سره که يدا فنګيکړد
نه وا له گهل خزمه تکاره که يدا ناپاکي
له گه لده کات.

* نه گه ريښي فنګده کات و ژنيک
چلمه که ي ودره گري فيلې ليده کات و
دوگيانده بي ليې.

* نه گەر بيني چلمې که سيک ده سرې
پياوړېک ژنه که ي فريو ده دات و
هه ولده دات دايپوشي به لام بوي ناکري.
* نه گه ريښي چلمې خوي ده خوات
مالي کورپه که ي ده خوات.

* نه گەر چلمې له لووتيدا بيني
خه ونه که ي به لکه يه له سهر دوگياني
ژنه که ي.

* نه گەر بيني پژمي و ناژه ليک له لووتي
هاته دهره وه کوړي که سيکيتري
ده دريته پال، نه گەر نه وه ي هاته
دهره وه پشيله بوو کوړيکي دز ده بيت،
نه گەر کوتر بوو کچيکي خوشه ويسته.

* نه گەر چلم به ليشاو له لووتي
هاته دهره وه مندالي به گومانده بي.

لاره وه يان روه وه زوري گوناوه
رووتانه وه ي مووي له شو لارو روښتنې
مال و داراييه.

(نابلسي) ده ليت: چلک و پيسي به لکه يه
له سهر:
+ ثاين.

+ نه خوشي.
+ سه فهر.

* هه روه ها چلک و پيسي به لکه يه له سهر
هاوتاو تاك ياخود دايپوشي هه موو
شتيکي ده گمهن و ناوازه.

چلم: (نيښ سيريڼ) ده ليت: نه گه ريښي
فنګده کات قه رزه که ي ده داته وه ياخود
له غم و په ژاره قوتارده بي به شتيک
پادا شت ده دريته وه به شتيک
که نه نجاميده دات.

* هه روه ها ده لين: چلم به لکه ي
له دايکبووني کورپه.
* نه گه ريښي چلمې فريدايه سهر زه وي
کچيکي ده بيت.

* نه گەر چلمه که ي کرد به سهر
هاوسره که يدا دوگيانده بي و دواتر
له باريد هچي، نه گەر ژنه که ي چلميکړد
به سهر ا کوړيکي ده بيت يان مندا
له شير ده بريته وه.

مندالداره و هیچ سوودیکی تیا نییه و
ره قیشی چاکه یه و ره گه کانی بنه چه و
بناغه یه، نه وهی له به ربوومه کی
به ده سته ییت مال و دارایی له پیاویکی
هاوچه شنی به روبومی
به ده سته هییت.

* درکیش تیدا نه گهر چوو به گیان و
ده ستیدا خراپه.

* مه روه ها ده لیت: داری چنار به لگه یه
له سر خیرو چاکه بویه کیک نه گهر
بیه ویت بجیت بۆ جه نگو شه پ،
بۆ سه رجه م خه لکیش به لگه یه له سر
مه ژاری و نه داری.

چنگ و نینوکی بانده:
(نابلسی) ده لیت: بینینی له خه ودا
به لگه یه له سر پاشگه زیوونه وه له تاین و
نواندنی ره فتاری خراپه کاران یان مال و
سامان خه رچکردن یاخود شکانی
به لیت و په یمان.

چنه ر: (نابلسی) ده لیت: بینینی
له خه ودا به لگه یه له سر ماندبوون و
هیلاکی به هوئی قسه و وته وه.
* ده گونجیت بینینی به لگه ییت له سر
چاندن بۆ کشتو کال و خه رچی
به روبووم و هاوسه رگیری و وه چه.

* نه گهر که سیک بیینی فنگیکرده
جله کانی ده بیت به زاوی.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر فنگیکردو
بولبولیک له لووتی هاته دهره وه
کوریک قورناخویتی ده بیت.

* نه گهر بیینی چلمی ده سپی مندالی
زوری ده بیت.

* نه گهر بیینی فنگده کات کوریک
ده بیت له ژنیک به نه ندازه ی نه شویتنه ی
فنگی تیدا کردوه نه ویش له ژن ده بی.
نه گهر له لای راستی فنگیکرد
منداله کی کورده بی، نه گهر له لای
چه پی منداله کی بوو کچ ده بیت، نه گهر
که سی دوو گیان نه بوو نه یده ویست
هاوسه رگیری زه کاتی ماله کی ده دات
یاخود پاره خه رجده کات بۆ ژنان یان
وه سه ته که ی جیبه جیده کات.

* چلم و نه وهی له لووت دیته دهره وه یا
وهک ناو وایه ناگادارییه
به نه خوشکه و تن یان رووداوو
کاره ساتیک، نه گهر چلمبوو به لگه یه
له سر مال و سامان و نه گهر خواردی
پیویستی به قه رز یان مالی
گوماناویده بیت.

چنار: (نابلسی) ده لیت: دارچنار
له خه ودا پیاویکی خاوه ن به رزو بلندو

چ و

چواله (بادهم) : (ئین سیرین) ده لیت:

چواله مال و سامانه ، خواردنی
به ده سته پنانی مال و سامانه به شه پرو
نازاوه. لیکن ده وهشی له داره که ی
به ده سته پنانی مال و سامانه له پیاویکی
رژدو به خپله وه.

* داربادهم پیاویکی ناواری نامویه و
بادهمی شیرین و خوش به لگه یه له سر
تام و چیژی باوه پ، تالیش به لگه یه
له سر قسه ی حق و راستی.

* نه گهر بیننی توپکله بادهم کرا
به سه ریا جل و به رگو پۆشاک
به ده سته هیئی.

* هروه ها و تراوه : چواله ی وشک
به لگه یه له سر قاو قیزو ده نگه ده نگ
به هوئی ته ق ته قی به ریه ککه و تنی و
ده گونجیت به لگه بیت له سر
غم و په ژاره.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه
له سه ره واندنه وه ی نه خوشی و
په ریزگرتن و به سه رچوونی ده سته لات.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر مردو و
له کفنه که یدا یان نه قسی خوی یا خود
گۆپه که ی مه گهر چواله که سه وزییت
نه گهر له کاتی خۆیدا بیت به لگه ی
خیره.

* چواله ی شیرین به لگه یه له سه ر
مال و سامانی خه لال به پئی زۆروکه می،
نه گهر بیننی لئی ده خوات رزق و رزوی
به شه پرو نازاوه ده ستگیر ده بی.
* نه گهر له گه لاگانی خوارد مالیکی
ناسان له پیاویکی ده سته لاتداره وه
به ده سته هیئی.

چ و

چوون بو (حه ج) : (نابلسی) ده لیت:
نه گهر بیننی چوو بو (حه ج) له غم و
په ژاره قوتارده بیت.

* نه گهر بیننی له (منی) نوپژده کات
له حه ج داو و تارده دات و خوشی
شایسته ی نه وه نه بوو که سی نیو
خانه واده که شی شایسته ی نه وه نییه
بۆیه لیکن ده وه ی خه ونه که ی بو خه لکی
هاوچه شنی خۆیه تی، نه گهر هیچ کام
له وانه نه بوو به لاو نه هامه تی رووی
تیده کات و ناویانگی پیده رده کات.

* نه گهر و تاریداو و تاره که ی به هیزو
باشبوو قسه کانی ته و اوکرده خه لکی
ته ماشا یانده کردو بیی ده نگبوو و
نویژه که ی ته و اوکرده له سه ر شیوه وباری
خوی ده سته لاتیک به ده سته هیئی و
خه لکی ملکه چی ده که ن، نه گهر و تارو

*نه گەر بینى ده چیتته نیومالی پیشه‌واو
تیتدا نیشتته جیده بیټ و دلنیا ده بیټ
خوی هه لده قورتینى له کاروباره
تایبه تیه کانی.

*هاتنى پیشه‌وایه کی دادپه‌روه‌ر بۆ
شوینیک دابه‌زینی فه‌رو خیره له‌گه‌ل
دادپه‌روه‌ریی.

*نه گەر پیشه‌وایه کی سته‌مکاربوو
تیک‌چوون و به‌لاو نه‌هامه‌تییه، نه‌گەر
راها‌تبوو بچیتته نیو نه‌شوینه زیانی
پیناگات.

*نه گەر بینى ده چیتته به‌هه‌شت پششت
به‌خوا ده چیتته نیوی نه‌وه‌ش مژده‌یه‌که
بۆ نه‌و بۆ نه‌وه‌ی پیشکه‌شیده‌کات بۆ
خوی یاخود بۆ که‌سیکتیر.

*نه گەر بینى ده چیتته نیو دۆزه‌خ و
پاشان لیتیدیتته ده‌روه‌ه نه‌مه‌ش بۆ
که‌سی گونا‌هکاری گه‌وره ناگادارییه
بۆ نه‌وه‌ی ته‌وبه‌بکات و پاشکه‌زبیتته‌وه.

*هه‌روه‌ها ده‌لین: نه‌گەر بچیتته نیو
دۆزه‌خ نه‌گەر بی‌باوه‌پ یان باوه‌پ‌داریتت
له‌رزوتا تیتده‌کات و هه‌زار ده‌که‌ویت و
زیندانی ده‌کریت.

*نه گەر که‌سیکی بازارپییوو گونا‌هکی
گه‌وره نه‌نجامده‌دات یان تیکه‌لده‌بیټ
له‌گه‌ل که‌سانی بی‌باوه‌پ‌دا.

*هه‌روه‌ها ده‌لین: چوونه نیو به‌هه‌شت
بۆ حاجی به‌لگه‌یه له‌سه‌ر ته‌واو‌بوونی

و تو‌یژه‌که‌ی ته‌واو نه‌کردبوو
ده‌سته‌لاته‌که‌ی ته‌واو‌نابی لاده‌بری.

چوونه‌سه‌رناو: چوونه‌سه‌رناو میزکردن
له‌خه‌ودا غه‌م و په‌ژاره ره‌وینه‌وه‌یه،
نه‌گەر خاوه‌ن مال و داراییوو ماله‌که‌ی
پاکده‌کاته‌وه.

*نه گه‌ربینی پی‌ساییه‌که‌ی زۆریوو
له‌هه‌مانکاتدا ده‌ویست سه‌فه‌ریکات
سه‌فه‌ره‌که‌ی بۆ سه‌رناگریټ و ریگه‌ی
لیده‌گرن.

*نه گه‌ربینی پی‌ساییه‌که‌ی ره‌قده‌کات
مال و سامانی به‌له‌ش‌ساغی
خه‌رجده‌کات، نه‌گەر پی‌ساییه‌که‌ی
شلبوو سه‌رجه‌م ماله‌که‌ی ده‌به‌خشی.

*نه گه‌ر شوینى سه‌رناوه‌که‌ی
ناسراو‌بوو خیره‌که‌ی له‌پیناوی
ناره‌زووی خۆدایه، نه‌گەر نادیاربوو
له‌رووگه‌یه‌کی نادیاردا خه‌رجیده‌کات و
ده‌یبه‌خشی به‌یه‌کێک مالى حه‌لال و
حرام له‌یه‌ک جیانا‌کاته‌وه.

*نه گه‌ر له‌شوینیکدا پی‌ساییکردو
به‌خۆل دایبۆشی مال و سامانه‌که‌ی
ده‌شاریتته‌وه.

چوونه نیو مال و شتیت: (نابلسی)
ده‌لێت: نه‌گەر بینى له‌خه‌ودا ده‌چیتته
نیو مالى پیاویکه‌وه له‌دنیا‌دا زالده‌بیټ
به‌سه‌ریا.

پووچی و خراپی، نه وهی بترسی و
تاوانبار بیت یاخود غم و په ژاره داربیت
ترس و بیم و غم و په ژاره کی
دهره ویتوه، بوسه رجه م خه لکی
به لگه یه له سر سه فو رو دورکه وتنه وه
له نیشتمان.

* نه گهر بینی له قیامت گه پاره توه
دوای نه وهی ده چیتته نیوی له غه ریپی
ده گه پیتته وه بۆ نیشتمانی خو، نه گهر
دورکه وتوه به لگه یه له سر نه وهی
له غه ریپی ده مینیتته وه.

* چوونه نیو شاری (مه ککه) له خه ودا
ته و به یه، بۆ که سی بیباوه و
موسولمانبوونه و بۆ ره به نیش
هاوسه ره.

* نه گهر خه و بینه ره به ربه ره کانیده کرد
به لگه یه له سر سه ره که وتنی
له به ربه ره کانیه که یدا.

* چوونه نیو شاری (مه ککه) به لگه یه
له سر دلنایایی له ترس و بیم.

* نه گهر بینی ده چیتته نیو (مه قامی
نیهراهم) (سه لامی خوای لیبت) نه گهر
ترسی هه بوو دلنایاده بیت.

* ده گونجیت چوونه نیو (مه قامی
نیهراهم) (سه لامی خوای لیبت)
به لگه بیت له سر پله و پایه یه کی
شکو دارو به پیز وهك ده سته لات یاخود

حه جه که ی و گه یشتنی به که عبه، نه گهر
بیباوه پوو باوه په ده مینیت، نه گهر
نه خوشی کی باوه په داربوو له
نه خوشیه دا ده مریت، نه گهر بیباوه پوو
له نه خوشیه کی چاکده بیتته وه، نه گهر
ره به نبوو هاوسه رده گری، نه گهر
هه ژاربوو ده و له مه ند ده بیت و میراتیه کی
بۆ ده مینیتته وه.

* نه گهر چوه نیو مال و لانه یه کی نادیار
به تاییه ت نه گهر مردووی تیدابینی
ده یناسین قیامه ته و نه و که سه
ده مریت.

* نه گهر چوه نیوی و هاته وه دهره وه
لیتی نزدیکه بیتته وه له مهرگو پاشان
قوتار ده بیت لی.

* نه گهر خوای له قیامه تدا ببینیتته وه
نه و که سه له بیداریدا نه خوشیت به پاک و
پاریزدوای له فیتنه و ناشو به کانی دنیا و
روو به قیامه ت ده چیت، نه گهر
نه خوشبوو مژده یه بوی به نه ندازه ی
کارو کرداری له (حه ج) و تیگوشان و
دنیانه ویستی و به ندایه تی و زانیاری و
په یوه ندی و نارامگرتن له سر
سه ریچی و یاخیوون.

* نه گهر بینی ده چیت روو به قیامه ت و
ده بیینی نه و خه ونه بۆ یه کیک
ره و شتبه رزبیت و به زانیاری و تواناوه
نه و کاره نه نجامدات به لگه یه له سر

هه یه بۆ سه رجهم خه لکی و قۆلپره
له کاروباره کانیداو سه رۆکایه تیشی
به باشی پیاده ده کات.

*هه روه ها ده لئین: چۆله که ژنیک
جوانی به سۆزو به زه ییه یاخود پیاویکی
ناره نووبازی خاوه ن چیرۆکه و خه لکی
پیده که نن پئی.

*هه روه ها ده لئین: کوپنکی نیرینه یه و
ئه وه ی بییت به خاوه نی کومه لئ
چۆله که ی رۆر ده بییت به به پررسی
کومه لئکی مه ترسیدار .

*هه روه ها ده لئین: بالنده و ته یه کی
باشه و مریشکی کلاره به سه ریش
کوپنکی بچوکه .

*هه روه ها ده گپنه وه پیاویک دیت بۆ
لای (ئین سیرین) و ده لئیت: له خه ودا
بینیم تۆشه به ره یه کم پییه و راوی
چۆله که ده که م و باله کانیا ن ده کوتمه وه
ده یانخه مه نیو تویش به ره یه که وه
(ئین سیرین) وتی: تۆ مامۆستای
حوجره یه و یاریده که یه .

*هه روه ها ده گپنه وه پیاویک هات
بۆلای (ئین سیرین) وتی: ته و به بکه
تۆ پاره یه کت بۆ خۆت به کاره یناوه و بۆ
تۆ حه لال نییه ، پیاوه که وتی: په نا
به خوا چۆن شتی که ده به م که ی خۆم
نه بی، (ئین سیرین) یش وتی: ئه گه ر
به تویت بپی ئه و پاره یه شت پیده لیم

بلاوکردنه وه ی زانیاری، یان میراتییه که
له باوک و دایکییه وه بۆی به میتته وه .

*چوونه نیو مال و مزگه وتی حه رام بۆ
که سی که هاوسه ری گرتبی به لگه یه
له سه رنه وه ی به یاهوه ی هاوسه ره که ی
ده چیتته نیو مالی خۆی.

*ده گونجیت چوونه نیو (بیت الحرام)
به لگه بیته له سه ر گرتنه خۆی حه زو
ناره زوو رووکردنه حه رام و یپای
تواناداری بۆ حه لال به تاییه ت ئه گه ر
نوێژی تیدا نه کرد یاخود عه وره تی
دیاربوو.

*چوونه نیو مزگه وتی (حرام) به لگه یه
له سه ر:

+ئه من و دلنیا یی.

+راستگویی.

+چوونه نیو بازارپه وه و لدان بۆ
په یدا کردنی بژپوی.

*چوونه نیو مال به مه به ستی
هاوسه رگیری.

*چوونه نیو مزگه وت پاشگه زبوونه وه یه
له گوناوه و تاوان.

*چوونه نیو که نیسه تیکچوونی ئایینه .

چۆله که: (ئین سیرین) ده لئیت:
چۆله که پیاویکی گه وره ی مه ترسیداری
سستی خاوه ن مال و سامانه و زیانی

پله وپایه داری گوره ، ههروه ها نه گهر
بینی راویده کات هه ره به و چه شنه یه .

* نه گهر بینی سه ریده بری خواست و
ویستی به ده سته هیئی .

* نه گهر بینی په ره کانی هه لکیشا یان
له گۆشته که ی خوارد مال و سامانی
لیده ست ده که ویت نه گهر مینه بوو
ژنه و به و شیوه یه یه .

* نه گهر بینی چۆله که یه ک سه رده بریت
کچیک لاقه ده کات .

* نه گهر بینی زه رنه قوته ی چۆله که یه ک
سه رده بریت کچیک لاقه ده کات .

* نه گهر زه رنه قوته ی چۆله که یه کی
به ده سته ینا کوپکی ده بیت ده کات
به ناستی پیاوه گوره و ناوداره کان .

* نه گهر به ده سته یه و یان له نیو
قه فه سدا چۆله که ی بینی ، پاشان
فری و نه گه پایه وه بۆ لای کوپه
نه خۆشه که ی ده مریت .

* نه گهر بینی چاوی چۆله که
ده دوریت وه فیل له منالانده کات و
ده ستیانده بری .

* نه گهر بینی زه رنه قوته ی
به ده سته ینا مندالی زۆریده بی .

* نه گهر بینی چۆله که یه ک خۆیکرد
به گه رویدا نه گهر کوپی هه بوو
ده که ویت نه نیو بیریکه وه .

که بردوته ، وتی : چه نده ؟ وتی : شه ش
دره مه ، پیاوه که وتی : چۆن زانیت ؟
وتی : چونکه نه ندامه کانی چۆله که
شه شن و بۆ هه نه ندامیک دره میک .

* ههروه ها پیاویک هات بۆ لای
(نه بوبه کری صدیق) (ره زای خوای
لیبیت) و وتی : له گیر فامدا چه ن
بالنده یه کی زۆرم بینی له گه ل
چۆله که داو یه ک له دوا یه ک درم
ده هیئاو ده م خنکاندو فریمده دا ،
نه ویش وتی : تۆ پیاویکی ده لالی و
له خوا برسه و ته وه بکه .

(نابلسی) ده لیت : نه گهر بینی
چۆله که یه کی سه ربری کوپکی لاوازی
ده بیت و ترسی مردنی ده بیت .

* دهنگی بالنده کانیش به لگه یه له سه ر
قسه و وته یه کی باش یاخود رۆچوون
له زانیاریدا .

* بالنده ی زۆر مال و داراییه
به بیتماندو بوون بۆ یه کیک بیگریته خۆی .
* ههروه ها چۆله که به مندا لان
لیکده دریت وه نه گهر چۆله که یه کی
به ده سته یه و بینی ده دینار
به ده سته هیئی و چۆله که ش پیاویکی
مه زن و پله وپایه داره .

* نه گهر بینی چۆله که یه کی گرت یا بوو
به خاوه نی زالده بیت به سه ر پیاویکی

+ژنی جوان و قه شەنگ و شوخ و شەنگ
هەموو تاییە تەندییەکی تیاہ، یاخود
پیاویکی لەو چەشنە.

*نەگەر چەپەریکی بۆ خۆی کپری
بەلگە یە لەسەر ھاوسەرگیری لەگەڵ
خەزمە تکاردا، نەگەر خۆی لەژێردا بینی
لەژێر خراپە و کاری نابەجێدا.

*نەگەر نەخۆشیکی بینی هەلیاندەگرت
لەسەری دارە مەیتە کە یەتی.

چەتر (سەییوان): (نابلسی) دەلیت:
نەگەر بینی چەتری بۆ کۆمەڵیک هەڵدا
دەستەلات وەردەگری و توانای
پتە و دەبی.

*نەگەر بینی چەتریکی هەیه یان
کونیک لەزە ویدا شەھیدە کړی.
*چەتر فەرمانرەوا، نەگەر پێچایە وەو
لایبەرد دەستەلاتە کە ی لەناو دەچێ و
تەمەنی دەپوات.

*نەگەر پادشایەکی بینی لەژێر
چەتریکدا ھاتە دەرەو بەلگە یە لەسەر
دەرچوونی لە دەستەلاتی خۆی.

*نەگەر بوو بە خاوەنی چەند چەتریک
یاخود چوێ ژێر سێبەری بەلگە یە
لەسەر نیعمەتیک کە پێیدە بەخشی
نەگەر بتوانی سوپاسگوزاری بنوینی.

*چەتری نادیارو ژێر چەرداخ و گومەز
نەگەر رەنگی سەوز یان سپییوو
بەلگە یە لەسەر چاکە و گەواھیدان و

چۆلە کە ی سەرسوور: (ئەبن سیرین)
دەلیت: چۆلە کە ی سەرسوور ژنە یان
کچە یاخود مندال یان مال و داراییە.

چۆلە وانی: (نابلسی) دەلیت: لەخەودا
نەسازانی خانە وادە ی مالتیکە، بەپێی
فەرموودە ی: "چۆلترین مال ئەو یە
کە وا دۆستایەتی و خۆشەویستی
تیانە بێت" (۱).

*دەگونجیت چۆلە وانی بەلگە بێت
لەسەر غەم و پەژارە.

چەپک (قول - دەسک): (نابلسی)
دەلیت: لەخەودا بەلگە یە لەسەر
کە فارەتی سویند، دەگونجیت
بەلگە بێت لەسەر مال و دارایی
کۆکردنە وە لەریگە ی خۆیە وە یان
لەریگە یە کە ترەو.

چەپەری دەرگا و مزگەوت: (نابلسی)
دەلیت: لەخەودا بەلگە یە لەسەر ئەو ی
مرووف دەپۆشی و لەبەری دەکات و خۆی
پێدەپازنینتە وە یاخود ئەو مال و
داراییە یە حال و باری پێدەپۆشی.

*دەگونجیت بەلگە بێت لەسەر:

+بای نیو سک.

+بلاوکردنە وە ی قسە و یاس.

(۱) (ترمذی) (۱۸۴۲) و (ئەبن ماجە) (۳۳۱۸)

به نده يه كي به پني دان پيداناني
خه لکي.

* نه گه به تهنيا چه قوی پيدا
له وکاته دا چه قو دهسته لاته هه روه ها
خه نجه ريش به لگه و به هانه يه به پني
نايه تي: ﴿وَأَنْتَ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِّنْهُنَّ
سَبْكِينًا﴾ (يوسف : ٣١).

* نه وهی چه قوی سه سفره به دهستی
خویه وه بينی به لام به کارينه هينيت
کوړيکي گوړپايه ل و ژيړی
پيده به شخړی، نه گه بينی به کاری
ده هينيت به لگه يه له سه به چرانی
نه وهی که له سه ريه تي.

* قه لم داده به لگه يه له سه کوړيکي
زيره کی نيره يبه ر.

* نه گه چه قویه کی به دهستی وه بينی
ده گه پي ته وه بؤ لای ژنيک ليی
جيا بوينه وه به پني نايه تي: ﴿قُلْ
كُونُوا حِبْرَةً أَوْ عَدِيداً ، أَوْ خَلْقاً مِّمَّا
يَكْبُرُ فِي صُدُورِكُمْ فَسَيَقُولُونَ مَن
يُعِيدُنَا قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ﴾
(الإسراء : ٥٠ - ٥١).

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه يه
له سه خزمه تکاری نه و شوينه سود
به خه لکه کی ده گه يه نيت و تيژي
چه قوکه به لگه يه له سه به جيگه ياندنی
برپاره کانی ياخود جوړه ی نه وهی
که به لگه يه له سه ری.

گه شتن به به ندياه تي ياخود به لگه يه
له سه سه ردانی شاری (قودس).

چه رمی دواي زين: (نابلسی) ده لیت:
به لگه يه له سه به پر سر و برژوي
به يداکاری ، يان به لگه يه له سه مال و
پشتوين و قايش.

چه سپکاری که وش: (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا پياويکي شاره زای ژيړی
کاروبار نه ستم و گرانه و پياويکه
نيوانی خه لکي چا کده کات و ته بابی و
خوشه ويستی ده خاته وه له نيواندا.

* نه گه چه سه به کی خراپو و ده ستگر
ده کړی.

چه قو: نه گه خاوه نی چه قوبيت
له خه ودا و ره به نبی ژنده هينيت، نه گه
ژنه کی دوو گيانو و نيرينه ی ده بيت،
وه گه رنا کچ ده بيت، به هه مان شيوه
رميش هه روايه ، نه گه دوو گيان نه بوو
به لام خوازياری گه واهيده ريکی
حه قبيژبوو ده ستیده که ویت، نه گه
چه قوکه ی شارده وه و په نهان و شاراه
ده کړی بؤی ياخود گه واهيدانه کی
به ربه رچه دري ته وه، نه گه هيچام
له وانه نه بوو سوو و قازانجه له دنيا
ده ستیده که ویت ياخود په يوه ندييه که
به هوی وه ده گات به براهی يان
هاوړييه کی ياخود خزمه تکاریکی يا

* ئەگەر ئۇنىڭ بىنى چەقۇ يا خەنجەرىك دەكات بەكىلان و كىفەكەيدا ئۇنىڭ مارەدەبىرى.

چەقۇنىزكەر: (ئابلىسى) دەلىت: ئۇنىە يان پىاويكە ئۇ و پىا و لەيەك دەكات ياخود جىاوازى دەخاتە نىوان دۇست و خۇشە وىستانە وە.

چەقۇساز: (ئىبن سىرىن) دەلىت: چەقۇساز پىاويكە خەلكى فىرى ورياي و ژىرى و بىدارىدەكات.

(ئابلىسى) دەلىت: بىنىنى لەخەودا بەلگەيە لەسەر دلىيى و وىقار ياخود شەپەنگىزى و خاوەن شەپو ئاژاوە.

* دەگونجىت بىنىنى بەلگەبىت لەسەر ئە و بەرپرسەى كاروبارەكان لەسەر دەستى ئە و بەجىدىن.

چەقەل: (ئىبن سىرىن) دەلىت: چەقەل پىاويكە مافداران بىيەشەدەكات لەمافى خۇيان ، هەروەها وەك(پىوى) وايە لەخەودا ، بەلام (پىوى) بەهيزترە.

(ئابلىسى) دەلىت: بىنىنى (چەقەل) بەلگە و نىشانەيە لەسەر يەككە ھۆى شەپو ئاژاوەبىت ياخود نىشانەى خۇشە وىستى و كۆبۈنە وەيە بۇ يارى و كالتە بازى.

چەك: (ئىبن سىرىن) دەلىت: ئەگەر چەكى بەخۇيە وە بىنى لەنىو

* ئەگەر ئۇنىڭ بىنى چەقۇيەكى ھەلگرتوہ ياخود چەقۇيەك دەدات بەئۇنىڭ بەلگەيە لەسەر خۇشە وىستى بۇ پىاويكى ناسراو بەئاوبانگ.

* چەقۇى سەرپىن قەسابە.

* ھەريەى سەرباز ھىزوخزمە تگوزارىيە.

* ئەگەر بىنى چەقۇى پەرورەشيارى مندالى دزى ھۆگرى يەككە لەمندالەكانى دەبىت.

* چەقۇ بەلگە و نىشانەيە.

* ئەگەر چەقۇيەكى قوتدا لەمالى كوپى خۇيدەخوات.

* چەقۇ لەخەودا مندالىكى نىرىنەيە بۇيەككە ئۇكەى دوگيان بىت.

* ئەگەر چەقۇى بەدەستىيە وە بىنى ئە و دووسەد درەم بەدەستە ھىتت.

* ئەگەر چەقۇى بەدەستە ھىناو لەداگايىدەبىت سەردەكە وىت و بەلگە و نىشانەكانى جىگىردەبن.

* ئەگەر بىنى چەقۇيەكى پىدراو جگە لەچەقۇ زىاتر ھىچى دىكەى پىنەبوو كوپرە براى بۇ پەيدا دەبى، ئەگەر چاوەرپى كوپرە برانەبوو خىرىكى زۇد بەدەستە ھىتت.

* ئەگەر دەستى خۇى بىرى بەچەقۇ ئە وە رووداويك دەبىنى پىى سەرسامدەبىت.

+مال و سامان له مه ژاری قوتاریده کات.
 +چه ک و هیژه له بۆ توقاندنی دوزمن.
 +سه رکه وتن به سه ر ئه وه ی
 لئیده ترسی.
 +چاره سه ریک نه خوشی دهره وینیته وه.
 +ئه و هاوسه ره ی له شه یقان خوی
 پئیده پاریزی.
 چه کفرؤش: (نابلسی) ده لئیت: بینینی
 چه کفرؤش یان چه کساز له خه ودا
 به لگه یه له سه ر ده سه لاتیک ی سته مکار
 وه ک پؤلیس وایه.
 چه کمه چه: (ئین سیرین) ده لئیت:
 مژده یه دوا ی چه ن رۆژیک ده گات ئه گهر
 گه وه رو دووپومه رجان ی تئیدابوو،
 هه روه ها که نتوری جل و به رگیش به و
 شیوازه یه.
 (نابلسی) ده لئیت: بینینی له خه ودا
 به لگه یه له سه ر کتییی جزوبه ندرکراو
 وته و فرمایشتی گه وه ری تئیدایه.
 *ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
 هاوسه ری ده وله مه ند یان پیاوی
 ده وله مه ند بۆ ژنی بی میرد، سه رجه م
 چه کمه چه کانی تریش وه ک هی
 کتیبخانه و عه تار بینینی به لگه یه له سه ر
 سوودو قازانچو به جیه یئنانی پئیداویستی
 له گه ل کۆکردنه وه ی خوشه ویستان
 به ئه ندازه ی خوی، چه کمه جه ی
 لاپه ره ش ته مه نیک ی دوورودرژه.

پیاوانیک دابوو که هیچ چه کتیکیان
 هه لئه گرتبوو سه رکردایه تی
 به ده سه لته هینیت به سه ر گه لو
 نه ته وه یه کدا، ئه گهر کۆمه لو نه ته وه که
 پیربوون ئه ون، ئه گهر لاوو جه حیل بوون
 دوزمنی ئه ون.
 *هه روه ها ده لئین: ئه گهر خاوه نی ئه و
 خه ونه نه خوشبوو به لگه یه له سه ر
 مردنی.
 (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا هیزو
 سه رکه وتنه به سه ر دوزمنانداو
 دوورخستنه وه ی نه خوشییه، ئه گهر
 چه کی به خۆیه وه بینو توانای هه بوو
 به کاری به یئنی به لگه یه له سه ر ته وایو
 گه یشتن به پئیداویستییه کانی،
 ده گونجیت چاکی و باشی بیت له نایندا،
 ئه گهر ترسابوو یان نه خوشبوو
 خوداوه ند چاکیده کاته وه و ئه گهر
 موسافیربوو به سه لامه تی ده گه پئته وه
 بۆلای خانه واده ک ی.
 *ئه گهر بینو چه که ک ی لئیه ندرا
 لاوازی ده سه لاتو نه ته وه و
 که سه کانیه تی.
 *پۆشینو چه ک و جبه خانه به لگه یه
 له سه ر ئه و زانیارییه ی خه لکی نه زانی
 پی دوورده خریته وه.
 *هه روه ها به لگه یه له سه ر:

چه کوش: (ئیین سیرین) ده لئیت:
چه کوش پۆلیسه .

(نابلسی) ده لئیت: ئەگەر بینی
چه کوشیکی هه لگرت چاکه یه کی زۆر
رووی تێده کات.

* چه کوش به لگه یه له سه ر پشتگیری و
رزق و روزی خاوه نه کانی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر شه رو
هه له له قسه و ته دا.

چه مانه وه (رکوع): (نابلسی) ده لئیت:
ئەگەر له خه ودا بینی ده چه میته وه و
نویژده کات بۆ په ره ردگار ئه وه
ملکه چی خودا وه نه د ده بیت و
ده سته رداری خۆبه زلزانین ده بیت و
سنووری خوایی جیبه جیده کات و نویژ
ئه نه جامه ه دات و ئه وه ی ئومیدیکردوه
بۆی به ده سته دیت و زالده بی به سه ر
دورژمه نه کانی دا.

* ئەگەر بینی له نویژدا ناچه میته وه
هه تا کاتی به سه ر ده چیت زه کاتی
ماله که ی ده رناکات، چه مانه وه له خه ودا
خزمه تی که سی بیکاره .

* ده گونجیت چه مانه وه به لگه بیت
له سه ر ته مه ندریزی و خۆبه که مزانین.

* ئەگەر ژنیک بینی به ته وای
ده چه میته وه به لگه یه له سه ر ته و به و
به رزکردنه وه ی یادو زیکر به خۆپاریزی.

چه ناگه: (ئیین سیرین) ده لئیت:
به لگه یه له سه ر که وره ی هۆزو تیره و
خاوه ن ره چه له کیکی زۆر.

* ئەگەر بینی چه ناگه ی درژبووه
ده بیت به که سیکی قیره قیرکارو
قسه و وته ده کات له باره ی باسیکه وه
که په یوه ندی پتیه نییه و لاوازه بیت
دوای هیزو توانا.

* چه ناگه به لگه یه له سه ر ئه وه ی مرۆف
خۆی پێجوانده کات له مالکی دیارو
به رچاو یاخود باوکیک پشتگیریکات
یان کورپیک یارمه تی بدات یاخود
خزمه تکاریک خزمه تییکات، یاخود
پله و پایه یه کی به ریزه به هۆیه وه
جیگیر ده بیت.

* چه ناگه به لگه یه له سه ر
ده سته نویژگرتن، ده گونجیت به لگه بیت
له سه ر بناغه ی لانه و مال.

چه نه د سه ریک: (نابلسی) ده لئیت:
بینینی به لگه یه له سه ر سه رمایه و
پاره گوپه ره وه .

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سه ر
مه رگ یاخود که وته نیو ناره حه تیه وه .

* ئەگەر چه ن سه ریکی نادیاربوو قزو
شاخ و خوینی پتیه بوو به لگه یه له سه ر
تیاچوونی زانا یان.

زیخی هه لگرت و خستییه توره که و
جلیکه وه و پاشان قوتیدا نه گهر
له مزگه و تدا قوتیدا یاخود له مالی
زانایه که یاخود له نه لقه ی زیکرو یاد دابوو
سوود له زانیاری و قورئانی پیروژ
وهرده گری یاخود سوودمه ند ده بیئت
له زیکری خوا به نه ندازه ی نه و به ردو
زیخانه ی هه لیگرتوه .

* نه گهر به رده که ی له بازار یاخود کینگه
هه لگرت یان له بنیدارو دره خندا سوودو
قازانجه له دنیا دا سوودمه ند ده بیئت
به خیرو خیرات له مسه راوسه ری
ده ریابا زرگانیدا .

* نه وه ی به ردو چه و هه لیداته نیو ده ریابا
مال و دارایی تیا ده چیت له ده ریادا ،
نه گهر هه لیدایه نیو بیریکه وه مال و
دارایی خه رجده کات له هاوسه رگیریدا
یاخود به کری گرتنی خزمه تکار یکدا ،
نه گهر هه لیدایه نیو بیریکه وه مال و
دارایی خه رجده کات له هاوسه رگیریدا
یاخود به کری گرتنی خزمه تکار یکدا ،
نه گهر هه لیدایه نیو مشه مای باران بو
شه و یاخود ده فریکی خواردنه وه یا
له گه نجینه یه کدا به و نه ندازه یه ی
پییه تی و هه لیداوه رینومایی ده کریت
بو جیه که بازرگانی تیدا نه نجامبدات ،
نه گهر به ردو چه وی گرتنه ئازه لیکی وه که

* هه روه ها (نیین سیرین) ده لیت: نه گهر
سه ریکی کپی داوایه که له سه روک و
به رپر سسیده کات یان داوی
خزمه تگوزارییه کده کات .

چه و (به رد) : (نیین سیرین) ده لیت:
چه و و رده به رد به لگه یه له سه ر:

+ دره می سپی ژمیر دراو .

+ ژنی بچوک و بالاگورت .

+ پاراستن و ژماردن .

+ خه ج و به رده بارانی شه یتان .

+ توندوتیزی و دلپه قی .

+ ده رگا و تاوانبارکردن .

* نه گهر بیینی مه لی که له ئاسمانه وه
نیشیتته وه و زیخ و رده به ردی هه لگرت
له زه وی و نه و جا فپی ، نه گهر
له مزگه و تدا بیئت پیاو چاکیک ده مریت
نه گهر خه و بیینه ر نه خوش و
خیرومه ند ببوو یاخود نویرخوین بیئت و
هیچکس له نویرخوینان نه خوشی وایان
نه گرتوو خاوه نی نه و خه وه ده مریت ،
نه گهر بالنده که له که نیسه و دیریک
زیخی هه لگرت وه که حالی نه و نه خوشه
ده چوینری که لینی دواين نه گهر به ردو
زیخه که ی له مالی کدا یاخود له شوین و
جیگه یه کی نادیار هه لگرت نه خوشیکی
خه و بیینه ر له کۆپو نه ندامانی
خاوه نه که ی تیا ده چن ، نه گهر چنگی

* ده گونجیت به ردو زیخ به لگه بیت
له سهر نه خوشی و دروستبوونی به رد
له گورچیله دا.

* هره وه ها به لگه یه له سهر لیبدان
به به رد.

* رویشتن به نیتو به رد ا به لگه یه له سهر
شه پو ناگۆکی و رکه به رایه تی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر مردن
چونکه له سهر گۆپ داده نری.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر بژیوی
ئه وه ی شت و مه کی پیده کیشن یاخود
ئه وه ی لیتی دروستده کریت.

* به رد قسه یه کی ره ق و زبره ، به رد یکی
زۆریش سه رقالییه کی زۆره .

* نه گهر بینی به رد له گۆیچکه یدایه و
ده که ویتنه گۆی یان به رد فریده دات
قسه یه کی ره ق و زبری گۆیی لیده بیت.

چه وری (رۆن) : (نابلسی) ده لیت:
ئه وه ی گۆشتی ده خوری له خه ودا رزق و
رۆزییه کی به رده وامه له گهل

جل و به رگیکی گرانبه ها، چه وری ئه وه ی
گۆشتی ناخوری به لگه یه له سهر مالی
حه رام و زینا و پاشگه زبوونه وه له تاین
یاخود گه پانه وه له وه ی ریگری
لیکراوه .

* ئه و چه ورییه ی چاره سهر ی پیده کری
بینینی له خه ودا به لگه یه له سهر

شیر یاخود مه یمون یان کولله و
قه له پره شو و هاوچه شنه کانیا ن نه گهر
له رۆژانی (حه ج) دابوو شه یتان
به رده بارانده کات له داهاتودا چونکه
به رده بارانی شه یتان له بنه پره ته وه
له وه وه هاتوه (جوبره نیل) (سه لامی
خوا ی لیتیت) فره مانی به (ناه م) کردوه
کاتی شه یتان خۆی نیشانداده
به رده بارانی بکات نه مه شو
به سونه تیک بۆ وه چه و نه وه کانی،
خۆنه گهر وانه بوو واته له رۆژانی
(حه ج) دا نه بوو چه وه کان دوعایه
له دوژمن یان له خراپه کار یاخود جنیوو
قسه ی ناشیرین یان گه واهیدانه ده یدات
له سهر ی.

* نه گهر بۆ وازووی ئه مانه هه لئاندا وه ک
کۆتر یان موسولمانان ئه و پیاوه ده م
پیس و جنیو فروشو و غه یبه تکاره قسه
له ئابرووی ژنی میتردار ده کات.

(نابلسی) ده لیت: چه وو زیخ زانایانی
خه لکییه ، و تراویشه ته و به و
په شیمانیه بۆ سه پتیچیکار و رینوما ییه
بۆ بیباوه پان.

* ده گونجیت چه و به لگه بیت له سهر
شه هاده و گه واهی چونکه له نیتو دهستی
پیغه مبه ردا (ﷺ) یادو زیگری خودای
کرده وه .

تیرورم به دهستی خۆی هه‌لده‌دات
ناویانگ له‌نیوخه‌لکیدا ده‌رده‌کات
به‌ئه‌ندازه‌ی رۆ‌یشتنی ده‌نگی،
نووسراو و فه‌رمانه‌کانیشی به‌ئه‌ندازه‌ی
گه‌یشتنی تیرو رمه‌کانی ده‌بی‌ت.

* نه‌گه‌ر خۆی بینیه‌وه به‌سه‌ریه‌وه
له‌کاتی بیداریدا ده‌ترسا دل‌نیا ده‌بی‌ت.

* نه‌گه‌ر له‌نیو که‌شتیه‌که‌دابوو
شه‌پۆله‌کان دابارین به‌سه‌ریا و هه‌ل‌زنا
به‌چیا و شاخیکدا قه‌لغان و پارێزگارییه
به‌پێی نایه‌تی: ﴿سَأَوْيَ إِلَىٰ جَبَلٍ
يَعِصْمُنِي مِنَ الْمَاءِ﴾ (هود: ۴۳).

(ئێبێن سیرین) ده‌ل‌ئ‌ت: له‌وکاته‌دا چیا
قه‌لغان و پارێزگارییه، به‌لام نه‌گه‌ر
له‌سه‌ر که‌شتیه‌که هه‌ل‌هات و روویک‌رده
چیا یه‌که‌ تیا ده‌چ‌ئ‌ت به‌پێی چیرۆکی
کورپه‌که‌ی (نوح). سه‌لامی خوا ی‌ل‌ئ‌بی‌ت ..

* هه‌روه‌ها به‌لگه‌یه له‌سه‌رئه‌وه‌ی یه‌ک‌ئ‌ک
له‌کاتی بیداریدا له‌نیو که‌شتی و ده‌ریادا
نه‌بی‌ت و له‌کۆمه‌ل‌و تا‌قم جیا بوو بی‌ته‌وه
دوا‌ی هه‌وا و ئاره‌زووی خۆی که‌وت بی‌ت.

* سه‌رکه‌وتن به‌سه‌ر چیا‌دا خا‌زودا وایه
خه‌وبینه‌ر دووی ده‌که‌و‌ئ‌ت.

* نه‌گه‌ر سه‌رکه‌وتن به‌سه‌ر چیا‌دا
رێگه‌که‌ی سووک و ئاسانبوو بۆ گه‌یشتن
به‌ویست و ئا‌واته‌کانی به‌وچه‌شه‌نه
ده‌بی‌ت.

چاک‌بو‌نه‌وه له‌نه‌خۆشی و پ‌ئ‌دا‌ویستیه‌ک
که‌له‌نه‌خۆشیدا سوودی لێ‌وه‌رده‌گیرئ‌.

* ده‌گونج‌ئ‌ت چه‌وری به‌لگه‌بی‌ت له‌سه‌ر
خۆشی و شای‌ی و چاک‌بو‌نه‌وه‌ی
نه‌خۆش.

* چه‌وری مال‌ئ‌کی پوخته‌و به‌ماند‌بو‌ون
به‌ده‌ست‌ئ‌ت.

چ

چیا (شاخ)؛ (ئێبێن سیرین) ده‌ل‌ئ‌ت: چیا
شاخ ده‌سته‌لات‌دار و پادشایه‌کی دل‌په‌قی
سته‌م‌کاره، یان پیا‌وی‌کی له‌شو و لار
که‌وره‌یه به‌پێی ئه‌ندازه‌ی جیا و مه‌زنی و
به‌رز‌ی و نز‌می بالا‌ی.

* هه‌روه‌ها چیا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر:

+ پله‌وپایه‌ی به‌رزو بل‌ند.

+ زانا و شاره‌زای لێ‌پرا‌و و خا‌ناس.

+ پله‌وپایه‌ی به‌رزو بل‌ند.

+ شو‌ئ‌ن و جێگه‌ی پ‌ی‌ر‌و‌و باش.

+ مه‌به‌ست و خواست.

* ئه‌وه‌ی خۆی بب‌ینی هه‌ل‌ده‌زن‌ئ‌ت
به‌سه‌ر شاخ‌یکدا یان پال‌ی پ‌ئ‌وه‌دا بی‌ت و
له‌ژێر س‌ئ‌به‌ریدا دا‌بن‌یش‌ئ‌ی له‌پیا‌وی‌کی
سه‌ر‌کر‌ده‌و که‌وره‌ نز‌یک‌ده‌بی‌ته‌وه
ناویانگ ده‌رده‌کات، ئه‌وه‌که‌سه‌یا
ده‌سته‌لات‌دار یاخود خا‌ناس و ئا‌ین‌داره.

* نه‌گه‌ر خۆی بب‌ینی با‌نگ‌ده‌دات
له‌به‌رچ‌یا که‌و روویک‌رده‌ته‌قی‌بله‌و

ئەو دەدریت کەلئی کە وتو تەخوارەو
لەخو وەکیدە بەپیتی بەلگەکی.

* بەلگە یە لەسەر جیابوونەو لەسەر ئەو
کاروبارانە بەپیتی بەلگەکانی ،
هەر وەها ئەو شویتە رەچاودەکریت
کەلئی کە وتو لەزەوی وشک و تەپیان
بەردەلانی و لم و دەریا...

* دەگونجیت ئەو کە وتنە بەلگەبیت
لەسەر کە وتنە نیو گوناو فیتنەو
رەفتاری خراپەو ئەگەر کە وتە نیو
کونەماریان شوینی پیس و کەندەلانی.

* دەگونجیت بەلگەبیت لەسەر
دەستبەرداریبون لە گوناو تاوان و
بیدە، ئەگەر هەلەت لەو یان کە وتە
نیو مزگەوت یان باخچەیک یان بۆ لای
پێغەمبەرێک یان قورئانیکی هەلگرت
یاخود بەختیاری چوو روو بە نوێژی
بەکۆمەل.

* ئەگەر ببینی لەسەر چایەیک
کە وتەخوارەو یان چایەیک رووخا یان
سووتا بەلگەیک لەسەر تیاچوونی
ئەو ی چیاکە بەلگەیک لەسەری مەگەر
بەرزیتەو و ئەو بەلاو ئافانە
نە یگرتەو ئەو شەترس و بیمیکی
بێپایانە روودەکاتە خەلکی لەلایەن
دەستە لاتدارەو ، لەبەر ئەوەی بەنی
(ئیسرائیل) بەکان چیاکە یان بەسەردا

* ئەگەر کۆسپ و گرفت رووی تێکرد
لەسەر کە وتنی بەسەر شاخدا یان
پێپیلیکانە و هۆکاری ئاسانکاری
سەرکەوت ترس و بیم رووی تێدەکات و
سەرچەم کاروبارەکانی مەترسیدار
دەبێت، خۆ ئەگەر گەشت
بەبەرزاییەکی لەو ئافەو بەلایە
قوتاردەبێت.

* ئەگەر بە ناگەهات لەخو بەر لەو ی
بگات یاخود لەخو وەکیدە
کە وتەخوارەو لەرێ گەشتن بەهیاو
خوازەکیدە تیا دەچیت یاخود
ئاینەکی تیا دەچیت لەو پێناو دا
بە ئەندازە ی مەترسی و زیان
بەشۆڕبوونەو کە وتنی یان شکانی
نەندامەکانی دیاریدەکریت.

* کە وتەخوارەو ش لەچیاو سەریان و
دیواری بەرزو سەردارخورماو بەلگەیک
لەسەر جیابوونەو لەفەرمانپەرەو
هاوسەر و مۆلک و کارو حال و یار، کاتی
خەوی بۆ لێکدەدریتەو پرسیاری
لێدەکریت سەبارەت بە گەڕنگترین ئومێد
یان حال و بارێک لێی بترسیت ئەو جا
پاش و پێش دەخریت بۆی لە جیابوونەو
بەردەوامبوون لەسەری، ئەگەر بەهۆی
سەرقالییەو تووشی شەپزەیی و
تێکەل و پێکەلێ هاتبوو بپیار لەسەر

پادشاو دهسته لاتداریکی بیباوه په ،
چونکه وهك مردوو وایه یادی خودا
ناکاتو به پیروژ راینه گری.

* چیا ی راگیرو چه سپاو زیندو باشتره
له چیا ی رماوو که وتوو، نه وچیا یه ی
ده که ویتو ده بیت به به رد مردووه ،
چونکه یادو زیگری خودا ناکات.

* نه گهر سهر که وت به سهر چیا داو
له ناو ه که ی خوارده وهو شایسته ی
فهرمان په واییبوو له لایه ن پادشاو
ده سته لاتداریکی دل په قسی
سو د به خشه وه به دهستی ده هیئت
له گهل مال و دارایی به نه ندازه ی
ناو خوار د نه وه ی، نه گهر بازرگان بوو
پله و پایه ی به رزده بیت وهو
سو د به خشه بیت، سووکی و سانایی
به رزیوونه وه شای به ده سته هیئانی
پله و پایه ی به پیی قورسی و گران ی،
کو سپو ریگریش نارپه حه تی و سزایه ،
نه گهر له سهر چیا که هاته خواره وه
قوتارده بیت، نه گهر به سهر گری و
کو سپدا سهر که وت پله و پایه
به ده سته هیئت به چه شنی ماند ویتی و
نارپه حه تی.

* نه و به ردانه ی ده ورو به ی چیا وداره کان
نارپه حه تی و کو سپه کانی نه و شوین و
جیگایه یه، هه موو به رزیوونه وه یهك

به رزیوونه وهك سیبه ریك هه تا بترسن
له خواو نه که ونه گوناو هاو تاونه وه .

* رویشتنی چیاو شاخ به لگه یه له سهر
به پیوه بردنی رووداویك ، نه و رووداوه ش
ده گونجیت جه نگیك بیت هه ندیک
له پادشاو دهسته لاتداران تاوی بده ن
یان جیاوازیه که وتوه ته نیوان هه ندیک
له زانایانی سهر زهوی فیتنه و نارپه حه تی
به ریاده کاتو سهر جه م خه لکی
ده که ونه نارپه حه تی و داماییه وه .

* هه روه ها به لگه یه له سهر مردن و
تاعون ، چونکه له نیشانه کانی قیامه ته .
* نه گهر چیا که بوو به که فو ته پو توژو
خوله میتش نه و که سه ی چیا که به لگه یه
له سهری هچ خیریکی تیدا نییه نه له
دنیاو نه له نایندا .

* چیا به لگه یه له سهر شکومه ندبوون
دوا ی سهر شوپی و دلنیا بوون و دوا ی
بیباوه ری خوداناسی و پاش زورداریی
ده که ریته وه سهر بارو حالی یه که می ،
چونکه خودا وه ند وهك ده فهرمویت
چیا کانی له که فی سهر ناو دروست کردوه و
که فیش به تال و بیبه هایه هه روهك
خودا وه ند نامازه ی پیکردوه .

* نه و چیا یه ی ناوو رووهك و سه وزایی
تیدایه پادشایه کی خاوه ن ناینه، نه گهر
هچ سه وزایی و ناویکی تیدا نه بوو

*نه گەر واییینی له شوینی بهرز ده خوات نا ئومید ده بیست له وهی جیگهی ئومید و هیوای بوه ، نه گەر له گهل ناند خواردی چاودیریده کریت و به هوی بزویییه وه ناخویشی و تهنگو چه له مه قبول ده کات.

*نه گهرییینی خه لکی به بهرد لاده بات کاری نه ته وه که ی (لوط) نه نجام ده دات.

*هه موو به رزیوونه وهیه کی مرؤف یان کۆسپ و گرفتیک و هه رشتیکیتر به ده ستهیتانی نه وهیه خوازیاریه تی.

*سه رکه وتن به پزکی ناره حه تییه و هیچ خیریکی تیدا نییه .

*نه گهرییینی له ته پۆلکه یه ک دابه زییه خواره وه یاخود له کۆشکک یان چیا یه ئه و داواوخوازه ی دوویکه وتوه که م و که لده بیست و به جینایه ت.

*نه وه ی بیینی شاخ و چیا یه ک ده پرمینی پیاویک تیا ده بات.

*نه گهرییینی مه به ستهی تی سه ریکه ویت به چیا یه کدا مه به ست و هیوایه کی هه یه و دوویکه وتوه ، نه گەر خۆی به سه ریا زالبوو ئومید و هیواکه ی به ده سته هینیت ، نه گەر که وته خواره وه نامۆ غه رب ده که ویت.

(نابلسی) ده لایت: چیا له خه ودا پیاویکی پله وپایه به رزو دل په قه و ده نگیکسی

به رزییه و دابه زینیش نزمی و سووکییه ، هه موو سه ره لانیك به لگه یه له سه ر غه م و په ژاره ، دابه زینی ده روو لیکردنه وهیه ، هه موو به رزیوونه وهیه ک به لگه یه له سه ر ده سته لات و دابه زینیشی لابرده نه .

*نه گهرییینی چیا یه کی هه لگرتوه و قورس و گرانه له سه ری نه رکی پیاویکی گه وه یان بازرگانیك گران و قورس ده بیست له سه ری ، نه گەر سووک و ئاسانبوو له سه ری سووک و ئاسانده بیست بۆی.

*نه گەر واییینی چوه ته نیو نه شکه ویتک له چیا یه کدا رینموونی له ئاین و کاروباره کانیدا به ده ست ده هینیت و کاروباری ده سته لاتدار ده گرتیه ده ست و ژالده بیت به سه ریا .

*نه گەرچوه نیو نه شکه ویتک نه خشه و پلان له دژی پادشاو فه رمان په واو پیاویکی پارێزراو داده پزیت ، نه گەر چیا یه ک رووبه روویبوو غه م و په ژاره یان سه فه ر یاخود ژنیکی ره ق و نه سته مه .

*نه گەر هه لژنا به چیا یه کدا مه به ست و مه رامه که یه تی به نه ندازه ی پیا هه لژنانی پیدا له گهل جیگه ربوونی .

*ناسانی و سووکی به رزبونه وهی ئه و ده سسته لاتنه به بیمانه دویون به ده سسته هیئت، قورسی و گرانی سه رکه و تنیشی ماندویونیسه تی له کاروباری ئه و شوینه دا.

*نه گه ربینی سوپاسگوزاری خوداوه نده ده بیته به ده سسته لاتناریکی دادپه روه، نه گه رسته میگرد ده گونجیت، خوئه گه ر کپنووشی برد بۆ خودا له وی یان بانگیدا ده سسته لات و پۆستیک وه رده گریت و زالدیه بیته به سه ر دژومنه کانیدا، نه گه ر له سه ر ئه و چیا به وه دابه زی له پۆست و ده سسته لاتی لاده بریت، نه گه ر فرمانپه و ابو له کار ده خریت و گه ر بازرگانیشبوو زه ره رهنده و په شیمانده بیته وه.

*نه گه ر به سه ر چیا به کی بی رووه کدا سه رکه وت ده چیته ژیرکاری پادشایه کی بیجاوه و غه م په ژاره رووی تیده کات و سزایه کی توند دیت به سه ریا، نه گه ر هاته خواره وه قوتارده بیته، نه گه ر پیایدا سه رکه وت ده سسته لاتیک به ده سسته هیئت به مانده ویون و هیلاکی، ئه و به ردودارانه شی له ده وری چیا که دایه سووکی و نزمی فرمانپه وایه.

*نه گه ر به ردی له ده وریه یی بیی سه رۆکایه تی به ده سسته هیئت.

بلندی هه یه و، کاروباری خو ی ریکده خات و جیگیره له سه ری، یاخود پیاوکی سه رکرده یان منالیتی نیرینه و بازرگانه، یان ژنکی دلپه قه یان غه م و په ژاره یه یاخود سه فه رو په یمانه.

*نه گه ر ئه و چیا به ی له سه ری جیگیربوو ئاوی تیدابوو فرمانپه وایه کی دینداره، نه گه ر چیا که رووه ک و ئاوی تیدانه بوو فرمانپه وایه کی بیجاوه یی یاخیه چونکه وه ک مردوو وایه و یادی خودا ناکات و هیچ سوودنیکی نییه بۆ خه لکی. *چیا ی جیگیره چه سپاو زیندوه، باشتره له چیا ی که وتوو، ئه و چیا به شی ده رمیت و ده بیته به به رد مردوه.

*نه گه ربینی سه رکه وت به سه ر شاخیکدا جیگیریت له سه ر چیا به کدا ئاوه که ی بخوات و شایسته ی ده سسته لات بیته به ده سسته هیئت، یان ده سسته لاتیک به ده سسته هیئت له لایه ن پادشایه کی که ووه و دلپه ق و سوودمه نده وه.

*نه گه ر رووه کی بیی هیوا و ئاواتی به ده سسته هیئت و ملکه چی فرمانپه و او پادشایانی سته مکار ده بیته، نه گه ر بازرگانبوو پله و پایه ی به رزده بیته وه.

* نه گەر چياكه هاته له رزه پاشان
جیگیربوو دهسته لاتداری نه و زهوی و
خاكه به لاو نه هامة تی رویی تیده كات
نجا كاروباری چاكده بیټ له گهل
كاروباری دهوله تهكه ی.

* نه گەر زالبوو به سەر چياكه داو
خستیه ژیر دهسته لاتیه وه زالده بیټ
به سەر پیاوړکی مه زنی مه ترسیداردا،
نه گەر پالی پټوه دا پالده دات به
پادشایه کی مه ترسیداردا، نه گەر
له ژیرسیټیری دانیشت له نامنزو ژیر
دهسته لاتیدا دهژی.

* نه گەر چياكه کی بیني له ناسمانه وه
دابزه زی رووده كاته فره مانپړه وای
نه وشاره، نه گەر روو به ناسمان
به رزبوه وه له كارده خړیت.

* نه گەر له شاخیکه وه فریدرایه خواره وه
قسه ده کریت به رانبه ری، نه گەر
جل و یرگی جوان و قه شهنگی
به خویه وه دی دهسته لاتی به هیزو
هیمنه به نه ندازه ی نه وه ی ده بیینی و
لیدوور دهكه ویته وه.

* هه موو به رزبوونه وه یه ك مرؤف بیینی
به سەر چياكه كدا یان كۆسپكدا یاخود
ته پۆلكه و به رزیه ك به دهسته تهنانی
نه وه یه كه خوازیارو داواكاریبوه،

* نه گه ربینی له چيايه ك دهكه ویته
خواره وه گوناهو تاوانیك
نه نجامه دات و زهره رو زیان رووده كاته
له شولاری یان مرؤف دهكه ویته نټو نه و
هه له یه وه كه به نه ندازه ی نه وه نده ی
تیی كه وتوه و پله و پایه ی ده گوریت.

* نه گەر قاچی شكا له بهرچاوی نه و
فرمانپړه وایه دهكه ویت و زهره روو
له ماله كه یده كات.

* نه گەر به سەر چيايه كدا سهركه وت و
دانه به زی له ناوه راستی ته مه نه دا
ده مریت.

* نه گەر سهركه وت پټداو دانیشت
له سهری كورپکی گه وړه ی ده بیټ،
هه موو به رزبوونه وه یه ك به رزی
پله و پایه یه وه موو دابه زینیکیش
نزمیه، نه گه به رزبوونه وه به لگه بیټ
له سەر غه مپه ژاره دابه زین به لگه یه
له سەر ده روولیکردنه وه.

* هه موو به رزبوونه وه یه ك به لگه یه له سەر
فره مانپړه وایی، دابه زینیش
به لگه یه له سەر شكۆمه ندیی.

* نه گەر واییینی چياكه سووتا یان
كه وته خواره وه پیاوړکی مه زنی
مه ترسیدار ده مریت یان دهسته لاتداریك
زالده بیټ به سهریا چونكه ناگر
فرمانپړه وایه.

هه روه ها ده لئین: سه ركه و تنی هاوسه نك
ناپه حه تی و ده رده سه رییه.

* نه گه ر چیا یه کی له شوین و جینگه یه کی
دوره وه به دیکرد سه فەر ده کات یان
غهم و په ژاره رووی تیده کات.

* هه روه ها ده لئین: چیا په یمانه، نه گه ر
چه سپاوو جینگه یه کی له سه ری
مردنیه تی.

* نه گه ر یینی له قه دوپالی چیا یه کدایه
ماوه یه ک ده میتیتیه وه.

* نه گه ر واییینی چیا یه ک ده جوولیت
فه رمانپه واو ده سته لاتداری نه وولاته
سه فەر ده کات.

* هه روه ها ده لئین: نه گه ر یینی
سه رده که ویت به سه ر چیا یه کدا
پله و پایه و شو کۆمه ندی
به ده سته هیتیت.

* نه گه ر چیا یه کی یینی خیره به ره که ت
رووی تیده کات.

* نه گه ر یینی چیا یه ک تووشی له رزه
دیت به لاو نه هامة تیه کی گه وره روو له و
شوینه ده کات، پاشان په روه ردگار
خه لکه که ی هیمن و ئاسایشه کات.

* نه گه ر دارودره ختی به سه ر چیا وه
بینی پله و پایه و شو کۆمه ندی
به ده سته هیتیت له نئو خه لکید.

* نه گه ر یینی سه رۆکه کان له سه ر
به رزایی و تروپکی چیا کان کۆبوونه ته وه
له وشاره یان گه رپه کیکدا ده مرن یا خود
غهم و په ژاره روویان تیده کات
له لایه که وه داواوخوازیاری خراپه بوون
له په روه ردگار.

* چیا و ته پۆلکه له خه ودا به لگه یه
له سه ر غهم و په ژاره یه کی گه وره وگران
له گه ل ترس و بیم و بشیوی و بیکاری،
بۆیه کیکش کاریکی خراپ و ناپه و
نه نجامده دات به لگه یه له سه ر زه ره رو
زیان و بۆ ده و له مه ندیش زیانه.

* نه گه ر یینی به سه ر کۆسپیکی قورسو
هه لتوقیودا سه رده که ویت رووبه
ناوچه یه کی به رین و فراوان گه ردنی
که سانیتەر ئازاد ده کات یان چاکه له گه ل
هه تیودا ده کات یان چاکه یه له گه ل
نه خوشدا.

* نه گه ر یینی ده چیتیه نئو نه شکه و تیک
هیمنی و پشتبه ستن به خوداو دلئارامی
به ده سته هیتیت.

* ده گونجیت چیا به لگه بیت له سه ر:
+ به نده ر که وا که شتی له نگه ری
تیداده گریت.

+ نه وه ی مروڤ رووی تیده کات و ده چیتیه
ژیرسییه ری وه ک گه وره و کوپو...

(جودی) و (ثوحد) یان چیاى (لوبنان)
یاخود چیاى (قاسیون) یا چیاى (طور) و
هاوچه شنه کانی، له خزمه تی زانا به پرتزو
چاکه کانداه بیت، یان ده گونجیت روو
له ناوچه یه ک بکات و مه به ست و مه رامی
خوی به ده ست بهینیت.

* نه گهر چیا یه کی بینی کوترا ده مریت
یاخود لاده بریت نه گهر چیا به لگه بیت
له سه ری.

* ده گونجیت خه و بینه ر ملکه چی و
خواناسی پینه نجام بدات.

* چیا ش به لگه یه له سه ر پادشاو
به رپرس و پیاو چاک و زانا یان.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر خاوه نی
ناین و دنیا.

* نه گهر بیرکی هه لگه ند له چیا یه کدا،
یاخود به ردی لیگو یزایه وه بو
شوینتیکتر به ربه ره کانی له گه ل
مروفتیکی دلرپه قدا ده کات و هه ولیکارو
کرده وه یه کی گونجاو له بار ده دات
گهرچی ناره حه تی و ماندو بوونی تیدایه.

* نه گهر چیا که ی بینی له گه لده پوات
به لگه یه له سه ر روودانی جهنگ و بشیوی
تیداو هه ندیک له پادشاو میره کان
ده که ونه جموجوول یان جیاوازی
ده که ویته نیوانیان، یاخود بشیوی و

+ خیروچاکه و خراپه ی مروفت به هوی
ئاوودارو درهخت و میوه ی چیاوه.

+ به رزی و بلندی مروفت بیخیری.
به لین.

+ ترس و بیم.

+ بو موسافیرو گهشتیار به لگه یه له سه ر
نغزو بوون له ده ریادا.

* نه گهر چیا یه کی بینی مه زن و بالابوو
وه ک سیبه ریک به لگه یه له سه ر روودانی
سزا.

* نه گهر سه رکه وت به سه ر چیا یه کداو
ئاوی سازگارو میوه و شتی تری لیبتینی
به هوی هاوسه ریکی خیرداره وه پاریزراو
ده بیت، یاخود زانیارییه ک فیرده بیت
به هوی وه له نه زانین پاریزراو ده بیت،
یان پیشه یه ک فیر ده بیت ده رووی لیوه
ده کریتته وه یان پله و پایه یه ک
به ده سته هینیت، یاخود سه هه ریکی
به سوود ده کات یا سوود و قازاج
به فه رمانرپه وایه ک ده گه یه نیت، یان
به لینیکی پیده دریت دهره نجامه که ی
باشده بیت.

* نه گهر له ریگه یه کی گونجاو
جیگیره وه روو به چیا یه ک چوو له لای
خویه وه ده سته داته شته کان.

* نه گهر چیا یه کی پیروزیوو وه ک چیاى
عه رفات یان چیاى (قاف) یا چیاى

پیاویکی دلره ق بکات که هیچ هیمة تیکی
نییه یان دهیه ویت کاری به نه نجام
بگه یه نیت نه و جا چیا ویست و خوازیکه
له نه فسیدا پیی ده گات به نه ندازه ی
سه رکه وتنی پیدا هتا له سهری
جیگیرده بیت یان به پیی کۆسپ و
نارپه حه تیه کانی و ئاسانی، نه گه ر
جیگیربوو له سهری مه به ست و هیوا و
نومیدی به ده سته هیئت یان نه و
نومیده ی هیه تی.

* نه گه ر چیا یه کی بینی به نیتو زه ویدا
رۆده چیت ده سته لاتدارو فه رمانپه وای
نه و زه ویه ده مریت.

چیرگ: (ئین سیرین) ده لیت: پیاویکی
ده ست و دلراوانی ده وله مه ندو
خۆشگوزهرانه.

چیر: (رابواردن): (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا سوود و قازانجه بۆ که سیک
وه ریگیری.

* مه وره ها به لگه یه له سهر نه و کارانه ی
سز او خه شمی خوایی ده هیئن له زیناو
سوود یان فروشتنیکه حه رام
خوداوه ند ده فره موی: ﴿قُلْ تَمَعُوا
فَإِنَّ مَصِيرُكُمْ إِلَى النَّارِ﴾ (ابراهیم: ٣٠).

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر
له خۆباییوون به مال و خودی خو ،

پیکدادان ده که ویت نه نیوان زانایانی
سه رزه وی و فیتنه و ئاشووب ده که ویت نه
مه موو لایه ک و باریکی ئالۆزو خراب
به رپاده بیت.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر
دادپه روه ری له وشوینه دا.

* نه گه ربینی به سه رچیا یه که وه
وه ستاو ه پشته به ستیت به پیاویکی
که وره و له سه رده ستی نه ودا خیرو ریرو
پله وپایه به ده سته هیئت.

* نه گه ربینی خۆی پیوه مه لواسیوه
پابه ندو وابه سته ی پیاویکی له و
شیویه ده بیت.

* نه گه ربینی خۆی له سهر چیا یه که وه
هه لده داته خواره وه کتیب و قسه کانی
لای فه رمانپه واپه سه ندو گونجاو
ده بیت.

* نه گه ر خۆی له سهر چیا یه ک بینی وه
یاخود به سه ر چیا یه کدا هه لزانو
شمشیریک به ده سته ی وه بوو یا قه لغانیک
یا له وی جل و به رگیک بپوشیت یان
خاوه ن ده سته لات له گه لیداییت له سهر
چیا که ده سته لات و فه رمانپه وایی و
به ده سته هیئت یاخود خیرو
پله وپایه ی به رزه .

* نه گه ربینی ده یه ویت به سه رچیا یه کدا
سه ریکه ویت ده یه ویت کاسه لیسی بۆ

رڼو و رڼیزیه، نه گهر چیشتیکی بۆگه نی
لینا بریاره .

*هه موو خواردن و چیشتیکی تر رڼو
رڼیزیه جگه له هه ریه .

*نه گهر چیشته که ی گوشتی مه پری
تیابوو ژیانیکی باش و شکومه نده
له لایه کی حه لاله وه رووی تیده کات،
نه گهر به گوشتی مانگابوو ژنیکی
خوشنوده له لایه ن کرنگرته
به سووده کانه وه، نه گهر به گوشتی
درنده وه لئی نابوو دهسته لاته به سه ر
کومه لئیکی سته مکاردا له گه لیشیا ترس و
بیم و رڼولیکردنی تیدایه ، نه گهر
چیشتی به گوشتی سه گ لینابوو
دهسته لات و فه رمانپه وایه کی گهنده ل و
پیه، خو نه گهر چه وری له گه لدابوو
مالیکی حه رامی به دهسته تیناوه، نه گهر
چه وری له گه لدانه بوو بزئوی و کاریکی
سووک و گهنده له به هه ژاری و بیبه شی
به دهسته تیده هینیت ، نه گهر به گوشتی
بالنده بوو دهسته لات یان بازرگانی
یاخود کاسیبه کی حه لاله له گه ل
کومه لئیک دهوله مهندي ریزداردا، نه گهر
به گوشتی بالنده ی درنده لینا
بازرگانییه یان دهسته لاته له لایه ن
گه ل و کومه لئیکی چاویه ستکاره وه
که مال و داراییان حه رامه .

ده گونجیت بنه پهرتی نه وه ش
له شه ریکایه تیه وه هاتیت چونکه ژن
سوود وهرده گری له وه ی وهریده گری ،
پیاویش چیژ ده بینئ .

چیژتن: (نیهن سیرین) ده لیت: چیژتن
لئیکدان وه ی جیایه به پئی
حال و باره کان، نه گهر بیني شتیکی
چیژت و تام و چئی لئوه رگرت ده رووی
خیرو نیعمه ت به دهسته هینیت به پئی
تایه تی: ﴿وَاِنَّا اِذَا ارْقُنَا الْاِنْسَانَ مِمَّا
رَحِمَتْ فَرْجٌ بَلَّا﴾ (الشوری: ۴۸).

*نه گهر بیني چیژی شتیکی کردو
تامیکی تالیه بوو داواکاری شتیکه
زیانی لئوه ی پیده کات.

*نه گهر بیني چیژی شتیکی کردو رقی
لینه بوه وه، به باشیشی نه زانی به لگه یه
له سه ره ژاری و ترس و بیمی .

چیشته: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
به دهسته تینانی خوازو ویسته نه گهر
به ته وای لئینری .

*نه گهر بیني به ناگر چیشتی لیناو
پیگه یشت ویست و خوازی
به دهسته هینئ و ده که وینه سه ر زوبانی
خه لکی، نه گهر پینه گه یشت ویست و
خوازی به دهسته تینیت .

*چیشته و رڼاندنی کاریکه سوودی
لئوه رده گری نه گهر چیشته که پیگه یی

* بینینی ئاماده‌کاری قیر به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر: بازارپساردی و سه‌فه‌رکردن
به‌ده‌ریادا.

* بینینی ئاماده‌کاری نیشاسته به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر کۆکردنه‌وه‌ی مال و سامانی
ه‌رام و ه‌رجکردنی له‌هه‌مان رێگه‌دا.

* بینینی چیشتلینه‌ری سه‌فه‌ر به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر غه‌ریبی و گواستنه‌وه‌ی
له‌شوینیکه‌وه بۆ شوینیکتر یان
له‌حال و باریکه‌وه بۆ حال و باریکتر.

* چیشتلینه‌ر به‌لگه‌ی خیره بۆ یه‌کێک
بینه‌وێت هاوسه‌ریگری ئه‌نجام‌بدات و
چیشتلینان بۆ نه‌خۆش باش نییه
چونکه ئاماده‌بوونه بۆ تیاچوون و
سه‌فه‌رکردن.

* چیشتلینان له‌مالی خۆدا به‌لگه‌ی
خیره بۆ یه‌کێک بیه‌وێت هاوسه‌ریگری.

چیشتلینه‌ری بۆنه‌کان: (ئێبن سیرین)
ده‌لێت: چیشتلینه‌رو هه‌رکه‌سێک
کاروپیشه‌ی به‌ناگر بپروات به‌پتوه
قه‌سه‌کارو خاوه‌ن به‌ربه‌ره‌کانی و گوناوه
وه‌ک خزمه‌تگوزارانی ده‌سته‌لات و
کاسه‌لیسانی یاخود ده‌لاله‌کانی بازار.

(نابلسی) ده‌لێت: بینینی چیشتلینه‌ر
له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر شای و
خۆشی، بینینی چیشتلینه‌ری بازار
به‌لگه‌یه له‌سه‌ر:

+ په‌رچده‌ری سوود.

* بینینی ئاماده‌کاری قه‌ندوشه‌کر
به‌لگه‌یه له‌سه‌ر:

+ زانیاری.

+ دانایی.

+ رزق و روزی.

* بینینی چیشتلینه‌ری پیاو ماقولان
به‌لگه‌یه له‌سه‌ر غه‌م و په‌ژاره.

حی

ح ا

حاجی لهق لهق: (نبین سیرین) ده لیت: به لگه یه له سهر کومه لیک حه زو ناره زوو.

* نه گهر مروؤ بینى له زستاندا نه وه به لگه یه له سهر دزو جه رده و دوژمنى جه نگاهور.

* نه گهر بینى کومه لى حاجى لهق لهق بلاویونه ته وه به لگه ی خیره بو یه کیک له سهر سه فهرییت ، هه روه ها به لگه یه له سهر نه وه ی سه فهرکار ده گه رپته وه له سه فهره که یو به لگه ی خیره بو یه کیک بیه ویت هاوسه ربگریت.

ح و

حوشتر: (نبین سیرین) ده لیت: نه گهر حوشتریک به بیکه ل وپه ل چوه نیو شاریک یاخود به رپگه یه کدا پژیى ریکه ی نازه لته بوو هه ورو بارانه .

* نه گهر بوو به خاوه نی حوشتر شکست به سهر پیاوانیکدا ده هیتیت که ریزو ناشتی تاییه تیان هه یه .

* یه ک حوشتر پیاویکه نه گهر حوشتریکی نه جیب و ره سه نبوو سه فهر ده کات یاخود شیخ و ناوداریکی به پیزه .
* ده گونجیت حوشتر به لگه بییت له سهر شهیتان به پیى وته ی: "له سهر مله که ی شهیتان هه یه ."

* ده گونجیت به لگه بییت له سهر مردن به هوی چوونه سه رو شویوه ی دروستکردنی هه روه ها چونکه خوشه ویستان بو شوینی دوور ده گوپیته وه .

* ده گونجیت به لگه بییت له سهر پیاوی نه زان و دووړو به پیى نایه تی: ﴿لَهُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ﴾ (الفرقان: ۶۴).

* هه روه ها به لگه یه له سهر پیاویکی به نارام و بارگران .

* ده گونجیت به لگه بییت له سهر که شتی له به رنه وه ی حوشتر که شتی وشکانیه .

* به لگه یه له سهر غه م و په زاره به پیى فرمایه شتی پیغه مبه ره (ﷺ)

که ده فەرمویت: "سواربوونی حوشر غەم و پەژارە و ناویانگە."

* نەخۆش ئەگەر وای بینی سواری حوشرێکبوە و سەفەر دەکات دەمریت، ئەو حوشرترە دارەمەیت و تەرمەکە یەتی.

* ئەگەر سواری حوشرێکبوە لە شاساغبوو سەفەر دەکات، مەگەر لە ناوەرستی شارێکدا سواری ببیت یاخود بینی نەپوات پیوەی ئەوجا غەم و پەژارە رووی تێدەکات و نایەلێت هەلبێت لە سەر زەوی و وەک زیندانیکردن و نەخۆشی وادەبێت بۆی بەهۆی دووری زەویبەو.

* ئەگەر یاخیبوییەک لە دەستەلات و فەرمانرەوا بینی تیا دەچیت ئەگەر جل و بەرگی ناسراوی خۆی پۆشیبوو مەگەر بە سەیارە و سواری بیت ئەوجا دەگونجیت پەنا بگریت بە پیاویکی گەر و بە لەش و لار.

* ئەگەر ژنیکی بێهاوسەر سواربوو شوو دەکات، ئەگەر هاوسەرەکەی لە سەفەردا بوو دەگەرێت وە بۆلای مەگەر لە خەوێکدا هێمایەکی تێدا بێت لە سەر شەپۆ خراپە کە ناویانگ دەردەکات پی.

* ئەگەر حوشرێکی بینی دەچیتە نێو گەرووی یان دەفڕێ ئەو جێنێکە یە دەستی لێ دەوهشیینی یان دەست لە خانەوادە و خەزە تکاری دەوهشیینی.

* ئەگەر حوشرێکی سەرپراوی بینی لە مایێکدا بە خێوکاری ئەو خانەوادە یە دەمریت ئەگەر نەخۆش بیت یان منال و بەردەست و گەورە ی دەمریت بە تاییەت ئەگەر گۆشتەکەی دابەش کردو ئێسکەکانی شکاند ئەو هەش میراتیبە، ئەگەر سەرپراوی هەتا بیخوات و کەس نەخۆش نەبێ ئەو هەش گەنجینە یە کە دەیکاتەو یان دادپەرەییە کە فەزل و چاکای بە دەست دەهێنێت.

* ئەگەر حوشرێکە لە ناوەرستی شاردا بوو یاخود لە نێو کۆمەڵە خەڵکێدا بوو، پیاویکە هەلمەت دەبات و کوشتار بەرپا دەکات یاخود دەمریت، ئەگەر سەرپراو زۆلم و ستمی لێکراو، ئەگەر بە زیندویتی پیستی لێکرایەو دەستەلات و شۆکۆمەندی لە دەست دەدات و مال و داراییشی دەپوات.

* ئەگەر حوشرێکی بینی گۆشت دەخوات یان هەڵدەکوێت سەر مالان و لە هەر مایێکدا خواردنیکی نادیار دەخوات بە لای ئەو هەمەتییە روو لە خەڵکێکدا، ئەگەر دوایان بکەوێت

* هـروهـا دهـلـین: بهـکـشـکردنی
 حوشترو ریشمه گرتنی به لگه یه له سهـر
 هاتنی هه ندیک له سهـر کرده بۆلای.
 * نهـگـهـر حوشتـریکی له وه پانـد
 دهـسته لاتیکـی پـیـده دریت به سهـر
 عهـره بدا.
 * نهـگـهـر بینـی پـیـسته ی حوشتـر
 هه لده گریـت مالیکـه و دهـمـینـته وه.
 * نهـگـهـر دوو حوشتـری بینـی
 کیشمه کیشـده کهـن جهـنگـو شهـر
 بهـریـاده بیـت له نیوان دوو پادشا یان
 دوو پیاوی مه زندا.
 * نهـگـهـر سهـری حوشتـریکی قهـلـهـوی
 خوارد غهـبـهـتی پیاویکی گهـوره
 دهـکات.
 * سواریـوونی حوشتـرو رۆـیشـتن پـیـوهـی
 سهـفهـر کرده.
 * نهـگـهـر بینـی حوشتـر دهـدۆشـی
 مال و داراییه کی حهـرام بهـدهـست
 دهـهـینـت.
 * نهـگـهـر بینـی گوشتـی حوشتـر دهـخوات
 نهـخۆشـده که ویت.
 * نهـگـهـر رگۆشـته که ی بهـدهـستـهـبـهـینـت و
 نهـیخوات مالیک بهـدهـستـدهـهـینـت
 بهـهـوی حوشتـره وه.
 * پـیـسته ی حوشتـر میراتیـبه.

فهـرمانـپـهـوا یان دۆژمن یاخود لیـشاو
 لافاویکه زیان بهـخهـلکی دهـگهـیهـنـت.
 * نهـگـهـر حوشتـریک بکۆژـیت یان
 نهـندامـیکی بـشـکـینـی یاخود
 هیلاک و مانـدوبـیت و پهـکیـخـست
 بهـنهـندازه ی نهـوه دهـبیـت که دهـسته
 لیـدهـدات، هـهـروهـا فیل و زهـرافهـو
 حوشتـرمورخ لهـو بابـهـتهـیه.
 * رهـوگه حوشتـری قهـتارهـبهـستـو
 لهـزستـاندا بهـلگهـیه له سهـر بارانبارین.
 * هـهـروهـا دهـلـین: سواریـوونی حوشتـری
 عهـرهـبی (حهـج) کرده.
 * نهـگـهـر له سهـر حوشتـریک
 بکه ویتـه خواره وه هـهـژاری رۆی
 تـیـدهـکات.
 * نهـگـهـر حوشتـریکی برینـدار کرد
 نهـخۆشـده که ویت، نهـگـهـر بکه ویتـه
 ژیریـله قهـی حوشتـری شـیـته وه
 غهـم و پهـژاره رۆی تـیـدهـکات و ناکۆکی
 دهـکه ویتـه نیوان خۆی و پیاویکی تره وه.
 * نهـگـهـر حوشتـره که بهـله سهـبوو غهـم و
 پهـژاره رۆی تـیـدهـکات له لایـهـن
 دۆژمنـیکی بهـهـیزه وه، نهـگـهـر ریشمه ی
 حوشتـریکی گرت و بهـکـشـیکرد بۆ
 شوین و جیگه یه کی ناسراو پیاویکی
 خراب رینۆینی دهـکات بۆچاکه.

*نه گەر له خه ودا بينى ره وگه
حوشترىكى كپى دلى دوزمن
را ده گرگرت و به گه پړانده خات هه تا
گوپړاپه لښ ، نه گەر سوار يه كيكيانبوو
سه فهرىكى دوورده كات، ده گونجيت
نه خو شبكه ویت، هه روه ها نه گەر
به پالکه و تووى بينى، نه گەر له نيو
كيلگه و سنوورى خویدا بينى
خړوچاكه و خوشى به ده سته هينيت.

*نه گەر كومه له حوشترىكى زورى بينى
له ولاتيكدا مردن و جهنگ له وولاته دا
بلاوده بيته وه، نه گەر بوو به خاوه نى
ده سته لات و هيز به ده سته هينيت و
كومه له پياويك دينه ژيرده ستى و زه فهر
به دوزمنه كهى ده بات.

*نه گه ربينى له سه رپشتى حوشتر
كه و ته خواره وه هه ژارده كه ویت.

*نه گەر دوو حوشترى بينى
كيشمه كيشيانكرد جهنگو شهركه و ته وه
له نتيوانياندا جهنگو شهركه بهرپاده بيت
له نتيوان دوو پادشادا.

*نه گەر حوشترىكى بينى ده جهنگيت
له گه ل و يه كيك له نه ندامه كانى
ده شكينى شكست و نسكويه ك رووى
تيد هه كات له لايه ن دوزمنه كانيه وه و
ده جهنگن له گه لى هه تا شكست ده هينن
له سه ر ده ستياندا.

(نابلسى) ده لیت: حوشتر له خه ودا غه م و
په ژاره يه. نه گەر بينى سواری حوشترىك
بوو و گوپړاپه ل و رام بوو بوى له لايه ن
پياويكى عه جه ميه وه پيداويستيه ك
به ده سته هينيت، نه گەر پياوه كه
عه ره ببوو (حه ج) ي به نسيب ده بيت،
نه گەر له ريگه دابه زى نه خوشده كه ویت و
ناتوانيت سه فهر بكات، نجا
چاكده بيته وه و كاروبارى بۆ ناسان
ده بيت.

*نه گەر به حوشترىكه وه گه را
غه م و په ژاره و نه خوشى ليتده دات
ياخود كيشه و ناكوكى بۆ دروستده بيت
له گه ل پياويكى نه زاندا ، نه گەر بوى
رامنه بوو غه م و په ژاره ي له لايه ن
دوزمنىكى به هيزه وه پيد هه گات و
به و نه ندازه يه، نه گەر ريشمه كه يگرت و
به ريگه يه كدا بردى پياويك رينمويى
ده كات بۆ چاكه و خير، نه گەر له ريگه ي
خويه وه نه يبرد روو به خراپه ده بيات،
گرتنى ريشمه ي حوشتر به لگه يه
له سه ر نه وه ي كاروبارى پياويكى
به ده سته و له سه ر جه م كاروباره كاندا
به گوئى ده كات.

*حوشترى رامكراو دوزمنىكى
ده و له مه نده .

* نه گه ريینی وهك خوشتری لیها توه
باروبارگه ی خه لکی ده خاته نه ستوی
خوی.

* خواردنی گوشتی خوشتر به لگه یه
له سهر نه خوشی، هه روه ها وتویانه
هیچی تیدا نییه.

* نه گه ريینی بوه به خاوه نی خوشتر
چاره نووسو دهره نجامیکی باشی
ده بیئت و ناینو بیرویاوه ری باشده بیئت.

* نه گه ره وگه خوشتر یك بیینی
ده گونجیت به لگه بیئت له سهر کرداری
خراب و نابه جی.

* خوشتر به لگه یه له سهر مال ولانه و
كه شتی چونكه هوكاری سه فهری
وشكانییه، ده گونجیت به لگه بیئت
له سهر مردن.

* ده گونجیت به لگه بیئت له سهر:

+ هاوسه ری رام و هاوړا.

+ خه شم وقین و دلپیس.

+ توله سه نه دنده وه گه رچی
پاشماوه یه کیش بیئت.

+ پیاویکی به نارام.

+ بۆئه وه ی په لیه تی هیواشی
حال وپاره.

+ رزق و روزییه.

* خوشتری تیکسمپرای به لگه یه له سهر
خه لکی شکومه ند یاخود نه وانه ی

* نه گه ريینی خوشتریکی سه ریبری
په شوو مانه دوده رکردن
به ده سته هیئت و زالده بیئت به سهر
دوژمنه که یداو سهر ده که ویت به سهر یا.
* خوشتر به لگه یه له سهر:

+ سه ولی به له م.

+ خیرایی كه شتی.

* بۆئه وه ی سه فهره دکات به لگه یه
له سهر هیمنی سه فهره خیرایی
به پیچه وانه ی نه وه ره شیوازی
سه فهره که شی له و حاله دا یاریده کات
که خوشتر و مانگای تیدا ده بیئت،
بۆسه رجه م خه لکیش له گه ل که سینکدا
هه لاهاتی و ایگردبج یا له جه نگو
به ربه ره کانیدا بیئت یا نه دهنه دهنه کرداری
هاوړییه تی و هاوه لان به لگه یه له سهر
جیگیر نه بوون و ترسه نۆکی
له راو بوچووندا.

* نه وه ی ره وگه خوشتر یك به دیبکات
هاتوونه ته نیو شاره که ی نه خوشی
تاعون له و ولاته دا بلاو ده بیته وه.

* نه وه ی خوشتر یك له مالی خویدا
بکوزیت له و مال له دا پیاویك کتوپر
ده مریت.

* نه وه ی خوشتریکی تیکسمپرای قه له و
بییئت له مالیان سه ربپراوه میوانداری
خه لکی به ریزو شکومه ند ده کات.

سه فهر ده كهن وهك بازركان
كه به وشكاني و دهريادا ده پون.
* ده گونجيت به لگه بيت له سهر عه جه مو
خه لكی غريب.
* هه روه ها بينيني به لگه يه له سهر:
+ غه م و په ژاره و تالانی مال و دارایی.
+ تالانی بومال و مندال.
+ شه يتان و نه هريمه ن.
+ پياويکی نه زان و دوپوو.
* نه گهر بينی خوشتر ده دوشي مال و
سامان و دارایی له لايه ن فه رمان په واوه
به ده سته ده نيئت ، نه گهر دوشي و
خوينبوو مال و داراييه کی حرام
به ده سته ده نيئت.
* نه گهر بينی خوشتر يك ده باته نيئو
شوین و جيگه يه کی ته نگه به روه نه و
شوينه ش نه يگريته خو به لگه يه له سهر
داهيتان و بيدعه يه ك.
* نه گهر بينی ده كه ويته ژيرپيله قه ی
خوشتر يك ناره حه تی و غه م و په ژاره و
ملكه چي روي تپده كات نه گهر
كريكاربوو غه رame ده كريت.
خوشتر مورخ (نه عامه) : (نيين سيرين)
ده لیت: ژنيکی گوندنشينه بويه كيک
بيت به خاوه نی ياخود سواری بيت و
خاوه ن جوانی و مال و سامانه .
* هه روه ها به لگه يه له سهر خه ساندن
چونكه دريژوه له به رنه وهی نه بالنده و
نه ناژه له .

* هه روه ها به لگه يه له سهر:
+ ره سهن.
+ كه پ.
* هه روه ها نازونيمه ته بويه كيک بيكری
ياخود بيت به خاوه نی نه گهر نه خوشی
نه بيت، نه گهر نه خوشيدار بوو
مردنيه تی.
* نه گهر خوشتر مورخيکی له ماله كه يدا
بينی ته مهنی دريژده بيت و نازو نعمه تی
به رده وامده بيت.
* به چكه ی خوشتر مورخ كوړه و
هيلكه كه شي كچه .
* نه گهر ده سته لاتدار بينی بوه
به خاوه نی خوشتر مورخ خزمه تكار يکی
خه سينراوی هه يه پاريزگاری له كچه كان
ده كات.
* نيرينه ی خوشتر مورخ و سهر برپنی
له دواوه كاری نيريازيه و سوار بوونيشی
كاری پسته چيتيه .
(نابلسی) ده لیت: نه گهر بينی سواری
خوشتر مورخی بوه حرام ده گريته بهر
يان ده شت و دليک.
* نه گهر بينی خوشتر مورخيکی
سهر بری شقی كچك ده شكینی.
* نه گهر خوشتر مورخيکی به دسته يتا
ده چيته لای ژنيك.

نه خوشبوو له شساعده بیټه وه ، نه گهر
 قه رزاربوو قه رزه که ی دده داته وه ، نه گهر
 ترسابوو دلتیاده بیټ ، نه گهر
 کاروباره کانی نالوزو قورسبوون ناسان و
 سووکده بیټ ، نه گهر له سه فهدادبوو
 له سه فهدرکه یدا پاریزراو دده بیټ ، نه گهر
 بازرگانبوو سوودو قازانچ ده کات ، نه گهر
 له پوسست و ده سته لات لابرابوو
 بؤیده گهر پټه وه ، نه گهر سرگره ردانبوو
 رینمونی ده کریت نه گهر غه مباربوو
 دهروی لیده کرپته وه .

* نه گهر بیینی خه ریکه ده چیت بؤ
 (حه ج) به لام له کیسی چوو
 گهرده سته لات داریوو له کارده خری ،
 بازرگانبوو زهره رده کات ، گه شتیاربوو
 ریگه ی لیده گیریت ، له شساعیشبوو
 نه خوشده که ویت .

* نه گهر بیینی (حه ج) و (عه مره) ده کات
 ته مه نی درژده بیټ و له سر
 کاروباره کانی جیگیرده بیټ .

* نه گهر ته وافیده کرد به دهری (کابه) دا
 هه ندیک له پیتشه وایان بریارو فره مانیک
 پیروزی پیده به خشن .

* نه گهر به دهری شاری (مه ککه) دا
 سووپایه وه و ته وافیکرد ده چیت لای
 که سیکی مه حرم پیی .

* نه گهر په په کانی به دده سته پټنا مال و
 سامان له پیاویتی ده شته کییه وه
 به دده سته هیټی .

حوشتره وان : (نابلسی) ده لیت : له خه ودا
 به پټوه به ری سه ربازانه ، بینینی به لگه یه
 له سه ر سه فهدرو مردنی نه خوش .
 * ده گونجیت به لگه بیټ له سر
 که شتیه وان و به پټوه به ری که شتی .

ح ه

حه پسه (ره زای خوای لیبیټ) ^(۱) :
 (نابلسی) ده لیت : بینینی له خه ودا
 به لگه یه له سر کارو رو دواویتی خراپ و
 دلته زین .

* هه ر پیاوټک هاوسه ریکی پیغه مبه ر
 (ﷺ) بیینی و خوی ره به ن بیټ
 هاوسه رده گری له گه ل ژنیک کی باش و
 ره و شته بزدا ، هه روه ها نه گهر ژنیک
 یه کیکیان بیینی به لگه یه له سر
 پیاوټکی چاک و باش هه روه ها نه و
 بابه ته ش له باسی هاوسه رانی
 پیغه مبه ردا (ﷺ) تو مارکراوه .

حه ج : (نین سیرین) ده لیت : نه گهر بیینی
 ده چیت بؤ (حه ج) له کاتی خویدا
 (حه ج) ی له چاره ده نوسریت ، نه گهر

^(۱) حه پسه (ره زای خوای لیبیټ) : هاوسه ری پیغه مبه ر

(ﷺ) کوچی (عومه ری کوچی (خه تتاب) ه (ره زای

خوایان لیبیټ) .

* نه گەر بېكار بوو له خزمه تگوزاړيدا
هه ولده دات.

* ده گونجيت (حه ج) به لگه بيت له سر
هاوسه رگيرى كه سيكي ره به ن بو
فه رمانپه واو پادشاش قه لغانو
پاريزه ره له دوزمناني و ملكه چكردنى
خراپه كارانه و نازادكردنى ولاتى
بيباوه پانه.

* ده گونجيت (حه ج) به لگه بيت له سر
غه زوه.

* نه گەر خويـندكاري زانيـار بـوو
ويست وخوازي خوى به ده سـتده هـيـنـيت،
نه گەر هـه ژاـريـو ده ولـه مـهـنـد ده بـيـت ،
نـه خـوش و سـهـر پـيـ چـيـكاـريـو
ته و به ده كات، هاوسه رداربوو ژنه كـه ي
ته لا قده دات يان تيـكه ل ده بـيـت له گـه ل
كه سانيـكـدا سوـدي پـيـده گـه يـنـن له دنـيا و
نايندا.

* نه گەر بيـباوه پـريـو موسـولـمانـده بـيـت.

* نه گەر به سـواـري چـو و بـو (حه ج)
كـوـمـه ك و يـار مـه تـي پـيـده به خـشـريـ.

* نه گەر به سـواـري حـوشـتـريـكه وه بـو
تيـكه لاوـي له گـه ل خـه لـكـيـكي
خـوشـگـوزـه ران ده كات.

* نه گەر ولاخه كـه ي ليـخـوـري به يـار مـه تـي
ژنيـك ده كات پـيـي.

* نه گەر له نيو (حه رهم) دا ويردى (لبيـك
اللهم ...) ده و ته وه زه فه ر به دوزمن
ده بات و له ترسو بيم دلنـيـا ده بـيـت ،
خـوـنه گـر له ده ره وه ي (حه رهم) نه و
ويرده ي ده و ته وه هـنـديـك له خـه لـكي
ده يترسيـنـن و زالـده بن به سه ريا.

* نه گـه ريـنـي (حه ج) و اجـبه له سـهـري
به لام نايكات به لگه يه له سر ناپاكي
له نه سـهـر پـه رده دا، هـهـر وهـها
سو پاسگوزارنـيـه له سـهـر نه و به خـشـش و
نيـمـه تـانـه ي خـودا پـيـيـداوه .

(نابلسي) ده لـيـت: نه گـر له خـه و دابـيـني
(حه ج) ده كات و به ده وري (بيـت) دا
ده سـو و پـيـته وه و ريـوره سـمـه كـاني
نه نجامـده دا چـا كـي نـا يـن و
جيـگـيـر بـو نـيـه تـي له سـهـر كاـريـا ره كـاني و
پا داشـتـيـكه له شـيـوه ي رنـق و رـوـزيـدا
پـيـيـده كات و قه رزيـشه ده يـدا تـه وه يان
نه مانـه تـه ده يـگـه پـيـنـيـتـه وه بـو
موسـولـمانان.

* (حه ج) به لگه يه له سر:

+ دوو دلي له مه به ست و مه رامدا.
+ چا كه كردن له گه ل دايـك و باوـك و
ما مـو سـتا .

+ كو چكردن.

+ سه رداني زانايه ك يا خود خواناسيـك .

حه سیر (راخه ری بچووک)؛ (ئیین سیرین) ده لئیت: حه سیر به لگه یه له سه ر خزمه تکارو کۆپو دانیشتنی دهسته لاتدارو فه رمانپه وا، عه رهب پادشاو فه رمانپه وا به حه سیر ناوده به ن.

(نابلسی) ده لئیت: نه گه ر بینى له سه ر حه سیر دانیشته رووداوێك لیى رووده دات، غه م و په ژاره ده خوات و په شیمان ده بیته وه لیى.

* نه گه ر بینى حه سیرێكى تێوه پێچراوه گه مارۆ ده دریت یاخود میزی ده گیریت. **حه شیش (گژوگیا)**؛ (نابلسی) ده لئیت: حه شیش له خه ودا به لگه یه له سه ر چاکی ئاینو بوونی خێر.

* نه گه ر بینى حه شیش له له پی دهستی ده پرویت هاوسه ره که ی له گه ل یه کیکیترا ده بینى.

* نه گه ر حه شیشى بینى به پشتى دهستیه وه روابوو ده مریت و حه شیش له سه ر گۆپه که ی ده پرویت.

* نه گه ر گژوگیای بینى له شوینی خۆیدا نه روابوو وه ک مزگه وت و مال به لگه یه له سه ر دروستبوونی په یوه ندى خزمایه تی.

* نه گه ر سواری فیلیکبوو به یاوه ری فه رمانپه وایه ک (حه ج) ده کات.

* نه گه ر به پێى سه فه ریکرد سویندیکه خوات و ده بیته که فه ره تی سوینده که ی بدات.

* ده گونجیت به لگه بیته له سه ر رزق و رۆزی و ده سه سته که وت و گه پانه وه له سه فه ره ده روولیکردنه وه دواى غه م و په ژاره یان له شساغى دواى نه خووشى و گه پانه وه بۆ حال و بارى رابردووى.

* نه گه ر تویشوویه کى له گه ل خۆی هه لگرتبوو به لگه یه له سه ر خواناسی.

* ده گونجیت تویشوو هه لگرتن بۆ هه ژار به لگه بیته له سه ر ده وه له مه ندى و بۆقه رزار قه رزدانه وه بیته.

* نه گه ر (حه ج) بکات و هیچکارێک نه نجامنه دات له رى و ره سمه کانى (حه ج) روو له فه رمانپه وایه کده کات بۆ پێداویستیه ک.

* نه گه ر بینى ده چیته ده ره وه بۆ (حه ج) به ته نیا خه لکی خواحافیزی لیده که ن و ده گه پێنه وه به لگه یه له سه ر مردنى.

حه رمل (گیایه که)؛ (ئیین سیرین) ده لئیت: مالتیکه مال و دارایی خراپى پى چاکده کریت.

باوه پهیئانی ناموسولمان واثووی
نه وەش گرنگیدانه به حەرام.

حەلوا (شیرینی): (ئین سیرین) دەلێت:
حەلوا خواردن ئەگەر مەرۆف بینی
دە یخوات بە لگە یە لە سەر خۆشی ژیان و
قوتاریبون لە مە ترسی و بە دە ستهێنانی
خۆشی و شادی.

(نابلسی) دەلێت: حەلوا بە لگە یە لە سەر:
+ دلسۆزی لە نایندا.
+ قوتاریبونی زیندانی.
+ گە پانە وە ی موسافیر.
+ چاکبوونە وە ی نە خۆش.
+ هاوسەرگیری رەبەن.
+ ریتنومایی و تە و بە و زانیاری و قورئان.
+ منالیبون.

+ خزمە تکارو بە رده سستی ریزدار.
+ رزق و رۆزی حەلال.
* گە ژۆ و ئە وە ی لیدروس تده کری
لە نیعمەت و فە پو خێر.
* حەلوا شیرینی سالانە بە لگە یە
لە سەر نامادە بوون لە (حەج) یان
نویکردنە وە ی دە سته لات بۆ
جینشینکی دادپەرور.

* حەلوا ی هە لاسا و گفکردو درۆ
قسە ی نابە جێیە.
* حەلوا ی سوورە وە کرا و بە شدار
بە سوودە.

* ئە گەر گژوگیای لێ پوا فە پو بیت و چاکە
بە دە سته دە هێنێت بە مەر جێک گژوگیای
چاو و گۆچکە ی نە گرێتە وە.

* ئە گەر گژوگیای لە دە سستی خە لکیدا
بینی یاخود لە جۆگە کاندرا روا سالتیکی
پرخێرو بە رە کە ت دە بیّت.

* روانی گژوگیای بە سەر جە سته وە
دە و لە مە ندبوونە، ئە گەر گژوگیای پڕو بیت
لە شویتێکدا سوودی نە بیّت خراپە و
ئە گەر کە سە کە نە خۆش بوو بە لگە یە
لە سەر مردنی.

* گژوگیای خۆراکی ناژە لە وە ک مال و
دارایی دنیا هە موو مەرۆفێک بە پێی خۆی
رزق و رۆزی هە یە.

حەق (راستی): (نابلسی) دەلێت:
حەق و راستی لە خە ودا ئە گەر مەرۆف
بینی و گۆیی لێ بوو وە ک سەر هە لدانی
نور یاخود گۆیی سته بوونی قورئانی
پیرۆز بە لگە یە لە سەر شویتکە و تە ی
رێگە ی راست و پشتکردنە ناحەق و
بە تال و شویتکە و توانی، هە روه ها
بە لگە یە لە سەر مردنی نە خۆش و
بە جێهێنانی حەق و گە پانە وە ی
لە سە فەر.

حەلال (دروستا): (نابلسی) دەلێت:
حەلال بۆ یە کێک بە دە سستی بهێنێت
بە لگە یە لە سەر تە و بە بۆ تاوانباران و

*ههروه‌ها ده‌لٲٲن: دادپه‌روه‌ری زانست و زانیارییه.

*پیاوی‌کجه جی‌گه‌ی خۆیده‌کاته‌وه به‌ناکۆکی و شه‌پو ئازاوه‌خستنه‌وه له‌نیوان خه‌لکیدا.

(نابلسی) ده‌لٲٲت: بینینی به‌لگه‌یه له‌سه‌ر:

+زانیاری.

+گرێبه‌ستی هاوسه‌رگری.

+نوێکردنه‌وه‌ی پله‌وپایه‌و ده‌سته‌لات.

+منال.

*پیاوی‌کی نه‌رم و نیانه‌ نه‌گه‌ر پاره وهرنه‌گریت، خۆنه‌گه‌ر پاره وهریگریت قسه‌ پێشده‌خات به‌سه‌ر مال‌و داراییدا.

حه‌مال: (نابلسی) ده‌لٲٲت: نه‌گه‌ر

له‌خه‌ودا بیننی باریکی قورس و گران هه‌لده‌گریت به‌و نه‌ندازه‌یه‌ تووشی ده‌بی‌ت، هه‌روه‌ها که‌سی‌که‌ غه‌م و په‌ژاره‌و خه‌ون و هیواو ئاواتی هه‌بی‌ت.

حه‌مام (گه‌رماو): (ئێبین سیرین)

ده‌لٲٲت: هه‌مام به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر داوێن، ده‌گونجی‌ت به‌لگه‌بی‌ت له‌سه‌ر شوی‌نی زیناکاران و شه‌په‌نگیزان و ده‌نگداپرین و شه‌پوپێک‌دادان هه‌روه‌ک شوی‌نی خراپه‌و به‌د ره‌وشتی و لانه‌و مالی فه‌رمان‌په‌روا ده‌سته‌لات‌داران و نه‌وه‌ی خه‌لکیده‌بات بۆ شوی‌نی خراپه‌و ملکه‌چی به‌رده‌رکی سه‌تمکارانیان ده‌کات.

*هه‌موو هه‌لواو شیرینی‌هه‌ک مرۆڤ زۆری لێ‌بخوات نه‌خۆشییه.

*ده‌گونجی‌ت به‌لگه‌بی‌ت له‌سه‌ر چاک‌بوونه‌وه‌ له‌نه‌خۆشی، هه‌موو ترشی‌کیش به‌هه‌مان شیوه‌یه‌ خواردنی نه‌خۆشی مرۆڤ زیاد ده‌کات.

*هیچ خیر‌یکی تێدا نییه‌ نه‌گه‌ر مرۆڤ بی‌خوات یاخود خواردنی فالوده ده‌گونجی‌ت به‌لگه‌بی‌ت له‌سه‌ر نه‌خۆشی ئیفلجی.

*نه‌و شیرینی‌هه‌شی له‌چوار ماده‌ دروست‌ده‌کریت: هه‌نگوین و شه‌کرو که‌زۆو خورما، نه‌گه‌ر مرۆڤ بی‌خوات له‌کاتی خۆیدا باشه‌و قوتار‌بوونه له‌مه‌ترسی.

*هه‌روه‌ها هه‌لوا به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر رزق و رۆزی هه‌لال‌و گوشت‌اری شیرین بۆ باوه‌ردارانیش تام و چێژی باوه‌ره‌و بۆ بی‌باوه‌رو خراپه‌کاریش چێژ و تامی دنیا‌یه.

حه‌لواچی: (ئێبین سیرین) ده‌لٲٲت:

حه‌لواچی پیاوی‌کی چاکه‌کاری نه‌رم و نیانه‌ نه‌گه‌ر به‌ها و نرخ‌ی خورماکه‌ی وهرنه‌گریت نه‌گه‌ر نرخ‌و به‌های وهرگر و رووپاماییه.

حه‌لوا‌فرۆش: (ئێبین سیرین) ده‌لٲٲت:

پیاوی‌کی له‌بز شیرین و ره‌وشت به‌رز.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر دهریاو
نه خۆشی و دۆزهخ، نه وهی خۆی ببینی
لهحه مامدا یاخود یه کیکیتربینی تپیدا،
نه گهر مردوو یه که لهحه مامدا به دیبکات
له دۆزهخ و ناگردایه، چونکه دۆزهخ
دهرگا و پلهی جیاوازی تپدایه.
* نه گهر لهحه مامدا نه خۆشیک به دیبکات
ته ماشای حال و باریده کات، نه گهر
بینی له دهر وه له رزو تای له کۆل
ده بیته وه و پاکده بیته وه، نه گهر خۆی
شت به سهلامهتی قوتار ده بیت لپی،
به لام نه گهر نه خۆشیه که ی سه رما بوو
زیاده کات له سهری و ده ترسی له خۆی
نه گهر خۆیشت و جل و بهرگی سپی
پۆشیبوو به پیچه وانهی سروشتی
خۆیه وه بوو شتن و کفنکردن و
خستنه نێو داره مه یته بۆی، نه گهر
له زستاندا بوو مه ترسی ئیقلیج بوونی
هه یه.

* نه گهر بینی ده چیته نێو گهرماو
پیچه وانهی نه وه یه که باسکرا، نه گهر
نه خۆشینه بوو به لام شه پو ئاژاوه ی
هه بوو له گهل که سیکدا یان پیداو یستی
هه بوو به فه رمان په وایه که بریار
له بهر ژه وه ندی نه وه بی به پپی
چوونه نێو گهرماوه که و توندی گهرماو
سه رما که ی یاخود هه لخلیسکان و خۆ
ته پرکردنی.

* نه گهر هیچکام له وانه نه بوو به لام
خه و بینه ره به نبوو هاوسه ره ده گری
یان ئاماده ی ئاههنگی ژنه پێنان یان
پرسه و ماته مینی ده بیت.

* ده گونجیت ئاره فکردنه وه به لگه بیت
له سهر غه م و په ژاره و ماند و یوون و
نه خۆشی له گهل هه لمی گهرماو
گهرما که ی، نه گهر له نێو گهرماوه که دا
هیچ جل و بهرگیکی له بهردانه بوو
رووداوه کان له ریگه ی هاوسه ره که یه وه
یان له ریگه ی خزم و که سی ژنه که یه وه
ده بیت، نه گهر پۆشته بوو
له گهرماوه که دا له رپی که سیکی
بیگانه وه یه یاخود که سی نزیک ی
خۆیه وه وه که دایک و کچ و خوشک نه و
جمو جولا نه ی نێو گهرماوه که ش به پپی
پله و پایه وابهسته ده کریت.

* نه گهر بین ی له ده روازه و
دهرگایه که وه چووه نێو گهرماوه که
یاخود له نێو گهرماوه که دا شیر هه بوو
یان مار ژنیک به چه شنی خۆرازانده وه
دیته لای و یه کده گرن له گهل خه لکی
خرابه کار.

* هه ندیکده لپن: هه مام لانه و شوینی
خرابه یه، نه وه ی بجیته نێوی غه م و
په ژاره یه که کاتی رووی تپده کات
له رپی ژنانه وه.

له ژنه که ی نزیکبیتته وه و نه ویش ماندو ده بیت له ریگرداو بوی ناپه خستیت ، نه گهر جوپنه ی حه مامه که یان ته شتی ناوه که پرپوو ناوی لیژاو که یشته ناوه راستی مالّه که ژنه که ی خه شم و قینی هه لده ستینّی.

* نه گهر حه مامه که ساردبوو خاوه نی خه وه که هه ژارو که مدهرامه ته دهستی ناگات به وه ی خوازیاریه تی ، خو نه گهر گهرم و خوشبوو به دلیبوو کاروباره کانی به باشی و به دلی خو ی ده بیت به مال و دارایی ده سته که وی و ده روزه و ده رووی لیده کریتته وه.

* نه گهر زۆرگه رمبوو که سیکی کاسب و برژیوی په یداکار ده بیت به لام ریخستن و به پتوه بردنی کاری نابیت و لای خه لکیش به باش باسناکریت.

* هه روه ها ده لّین: نه گهر بینی ده چیتته نیو حه مامیکه وه به لگه یه له سهر له رزوتا.

* نه گهر بینی له حه مامدا ئاو ده خواته وه و ناوه که ش زۆرگه رمه یاخود ئاو ده کریت به سهریاو خو ی ده شوات له سهر شیوه ی خوشتن غه م و په ژاره و نه خوشی و ترسانه به پتی ئه و ناوه گهرمه ی که هه یه.

* حه مام ناوه که ی له (حمیم) وه هاتوه و به مانای (حم) و هاتوه (قرچه - گهرما) که به مانای زاوا یان نزیکهاتوه ، نه گهر ناوی گهرمی تیدا به کارهیتنا غه م و په ژاره رووی تیده کات له لایه ن ژنانه وه ، نه گهر غه م و په ژاره داربوو چوه نیو حه مام له غه م و په ژاره ی خو ی قوتار ده بیت.

* نه گهر کۆپو کۆمه لی له حه مامدا به ست داوینپیسی له گه ل ژنیکدا نه نجامده دات و باسیده کات ، چونکه حه مام شوینی ده رخستنی عه وره ت و جی عه ییه.

* نه گهر حه مامیکی بیناکرد داوینپیسی نه نجامده دات و رۆده چیت تیدا ، نه گهر حه مامه که گهرم و خوشبوو خانه واده و زاوا و خزم و که سه کانی له گه ل هه ندیک ژنی خزمیدا یارمه تیده رو به سۆزو به زه یی ده بیت بوی ، به لام نه گهر حه مامه که ساردبوو تیکه لی نابن و هیچ سوود و که لکی پیناگه یه نن.

* نه گهر حه مامه که زۆرگه رمبوو خودو رهوشیان توندو رهق ده بیت هیچ خوشی و شادییه کیان لیبه دی ناکریت به هوی توندو تیژیانه وه.

* هه روه ها ده لّین: نه گهر حه مامی گهرمی بینی پیاویک هه لده دات

*نه گەر له مامدا ئاوی خواردوه له زوتای تووشده بێت، نه گەر له ئاوی ساردی خواردوه ناوبه نگده کات.

*نه گەر بینی به ئاوی گهرم خۆی ده شواتو له سهر سه فهریوو، سه فهره که ی بۆ جیه جی ناییت، نه گەر کریگرته ی مروفیکبوو داوی سوو دو قازانجی لیده کردو هیچ ده رویه کی بۆ نییه به پپی نایه تی:

﴿وَأَنْ يَسْتَعِثُّوا بِغَاثِوَا بِمَاءٍ كَامِلٍ﴾
(الکف: ٢٩).

*نه گەر به مام که گهرم و گوپو خوشبوو خانه واده و زاوکه ی و هندیك له ژنانی خزمی یارمه تیده رن بۆی و دلایان پپی ده سووتی، نه گەر به مام که ساردبوو تیکه لی نابن و سوودیان لیوه ر ناگریت.

*نه گەر هه ریه ک له مام و خوشوردنی و هاتوچۆ و هاتن تیدا کو بیته وه خوشوردنه که هه لێژیره له گه ل هاتوچۆ واز له مام که بهینه چونکه له لیکدانه وه دا به هیزتره.

*نه گەر به مام که زۆرگه رمبوو خووپه وشتیان توندوتیژه و به هۆی ئه و توندو تیژییه وه هیچ شادییه کیان لیه دیناکات.

*نه گەر له شوینی خۆیدا گه رماویکی نادیار ی بینی به لگه یه له سه ر ژنیك خه لکی باسیده که ن.

*به مام به لگه یه له سه ر ده رگاوانی دۆزه خ، هه روه ها به لگه یه له سه ر مال و لانه ی فه رمانپه و او به پپوه به ره که شی دادوه ره.

*ده گپرنه وه پیاویك له خه ودا ده بینی له مامدا هه لده خلیسکی بۆ خه ولیکده ره وه یه کی ده گپرتیه وه، ئه ویش پپی ده لیت: ناره حه تی و نه هامة تیک روت تیده کات، ننج پاش ماوه یه که ئه و پیاوه قاجی له مامدا هه لده خلیسکی و ده پپیک.

*هه روه ها به لگه یه له سه ر زیندان و ده رگاوانه که شی زیندانه وانه.

*هه روه ها به لگه یه له سه ر ده ریاو به پپوه به ره که شی که شتییه وان و به پرسییه تی.

*گه رماو به لگه یه له سه ر:

+ شوین و لانکە ی وەرگرتنی زانیاری.

+ ژن و بژێوی پەیدا کەری یاخود گرتیە ستکار.

+ شوینی داوینپەسی و بەرپرسە کەشی
پیاویکی بە درە وشتی سووک و رسوایە و
هەڵدەستیت بە ریکخستنی نێوانی پیاو
ژنی داوینپەس و بە دەوێت ناوژە دکر او.

+ زیندان و زیندانە وان.

+ دەریاو کەشتیە وان.

+ شوینی زانیاری و سەنگەر و مزگەوت و
بازار شوینی بژێوی پەیدا کردن و
زەرەرە.

+ سال.

+ تەویە ی بە دخو رینومایی
سەرگەردان و دەوڵە مەندە و بۆ هە ژاریش
چاکبۆنە وە ی نە خۆش و ناساغ.

* دەگونجیت بە لگە بیت لە سەر:

+ مائی فەرمانپەر و او خۆرو تکردنە وە و
سەر دەر خستن و مال و دارایی
تالانکردن.

+ دەریاو بازاری پارە گۆرینە وە.

* ئەگەر نە خۆشیک چوێ نێو بازارو
خۆی شت بە شیوە ی دروست و گونجاو
بە لگە یە لە سەر رە واندنە وە ی
نە خۆشییە کە ی، ئەگەر ئاویکی خراب و
ناباشی بە کارهێنا بە لگە یە لە سەر غە م و
پە ژارە و زیادبوونی نە خۆشی، ئەگەر

کە سیکی تەندروستی باش خۆی تیدا
شت و خۆی پاک کردە وە زانیاریە ک
بە دەست دەهێنیت بە هۆیە وە رینومایی
دەگرتیت یاخود قەرزە کانی دەداتە وە
یاخود پەرە دگەر لە گوناو وە تاوانە کانی
خۆش دەبیت، ئەگەر رە بە نێو
هاوسەر دەگرتیت، ئەگەر هە ژاربوو
دەوڵە مەند دەبیت، ئەگەر بە ناو
خۆیشت بە جل و پەرگە وە لە گە ل
داوینپەسیک تیکە لێ دەبیت و بە هۆی
ئە وە وە ئاینە کە ی دەشیوی.

* ئەگەر مردوویە کی بینی لە حە مامداو
لە نزیک گەرما وە کە یبوو بە لگە یە لە سەر
ئە وە ی لە سەری کۆبۆ وە تە وە بە تاییە ت
ئەگەر جل و پەرگی پیسی پۆشیبوو یا
جل و پەرگی پڕزۆ لاوی و عە وەرە تی
دیاریبوو ئەگەر بینی خەریکە لە حە مام
دیتە دەر وە وە قوماشیکی بۆنخۆشی
پێو یە بە لگە یە لە سەر ئە وە ی
خودا وە ند لێ ی بۆرا وە و چاوپۆشی
لێ کرد وە وە.

* ئەگەر خۆی لە رۆژدا بینی ئە ستێرە
دە وریدا بوو یاخود لە سەر سەری
کۆبۆ وە وە بە لگە یە لە سەر ئە وە ی
دە چیتە نێو حە مام.

* ئەگەر لە خە وە کە یدا گەرما یە کی توند
یا سەرما یە کی سەختی پێگە یشت

* ده گونجیت چه مام بۆ که سی ره به ن به لگه بیئت له سه ر هاوسه رو حوزه کانیشی به لگه بیئت له سه ر مندالۆ خانه واده یان مالۆ دارایی.

* نه وهی چه مام بکات به مالۆ لانهی خۆی سوور به رده وامه له سه ر گونا هو تاوان.

* نه وهی بچیتته نیۆ چه مام و خۆی لییشوات له غم و په ژاره قوتارده بیئت که له لایه ن ژنیکه وه پیتی گه یشته یان له قه رزاری.

* نه گه ر گورانی وت له چه مامدا قسه یه ک ده کات وه لاهمه که ی وه رده گریت.

* چه مامی تاریک زیندانه، غه زنه ی چه مامیش ژنیککی بئخیر و بیتره به هۆی نزیکیه وه له ناگه ره وه.

چه مام چي (نا تـر): (نـیـبـن سیرین) ده لیت: یه کینکه خه لکی له سه ر یاخیبوون و سه ریچی کوکرده ته وه، مهروه ها له جی نه وه یه چه مام به لگه یه له سه ری و چه مامیش به لگه یه له سه ر زۆرشت.

(نابلسی) ده لیت: بینینی چه مامچی له خه ودا به لگه یه له سه ر قه رزدانه وه، ره وینه وه ی غم و په ژاره و سه رگرتنی کردار و پاکیتی.

نا په چه تی رووی تیده کات له چه مامدا چونکه چه مام وه ک نه سستیره ی دیار وایه.

* نه گه ر پیاو ژن له چه مامدا تیکه لیبوون به لگه یه له سه ر جیاوازی حالۆ بارو شکانی داب و نه ریت و که وتنه نیۆ بیدعه و گومانه وه.

* ده گونجیت به لگه بیئت له سه ر رووداویک له و ولاته رووده دات هه تا ژن و پیاو تیکه ل به یه کده بن و جینۆیان پیده ده ن و عه وه تیان ده بینن.

* نه گه ر ناوی چه مامه که بوو به خوین و خه لکی ناوشینی لاشه یان پیده کرد به لگه یه له سه ر زۆلم و سته می فه رمان په واو ده سته لاتدار بۆیان له مالۆ زه و تکرندنا یاخود چاوپۆشی زانا یان له چه لاگر دنی کاروباری چه رامکراو و نا په سه ند وه ک شکانی رۆژوگرتنی رۆژوی رۆژی گومانای (یوم الشک)، یاخود وه ستان له عه ره فدا له رۆژیکێ تردا یان نوێژی نیوه پۆ به ر له وه ی خۆریگاته نیوه ی ئاسمان و هاوچه شنی نه وانه.

* ده گونجیت چه مام به لگه بیئت له سه ر که نیسه چونکه شوینی جنۆکه و شه یتان و دیمه نی جیاواز جیاوازه.

* چه وزی (جورنه ی) چه مامیش شوینکه وته ی نه وه یه که چه مام به لگه یه له سه ری.

+وه رگرتنی تهویه و په شیمانی له سهر
کاروکرده وهی رابردوو.

*نه گهر ژنیک (حهوا)ی بینی له خه ودا
غهم و په ژاره ده بات به دلی میړده که یدا
به هوی نه و هاوه لایه تییه کی که و شیاوو
دروست نییه، ده گونجیت خودی خوی
تووشی به لاو نه هامه تیه کی گوره بیټ
چونکه (حهوا) یه که م ژنبوه تووشی
خولی مانگانه بوه.

*ده گونجیت دوگیانی و مندا البوونی
چاره سهر بکات.

*ده گونجیت خوداره ند وه چه ی
نیرینه ی سالی پیبه خشی، نه گهر چی
له میړده که ی جیا بیټه وه یان لی
جیا بو بیټه وه نه وه ده گهر پټه وه بولی.

*ده گونجیت رزق و رژیبه کی حه لالی
پیبه خشری به هوی ره نچ و
ماندو بوونه وه.

*ده گونجیت له ره چه له ک و پشیتیدا
که سانیک کی خوینرېژ دروست بېنو
پیاو کوژبن یا نه وه ی به شه هیدی
ده مریت.

*نه گهر (حهوا)ی بینی فریوده خوات
به وته ی ژنیک، ده گونجیت پیاو ټک بیټ
گوی له مشتی ژنه کی بیټ.

*نه گهر (حهوا)ی به روو خساری کی
جوانه وه بینی دایکیه تی چونکه (حهوا)

*ده گونجیت به لگه بیټ له سهر
ده ستکورتی و نه خوشی.

*نه گهر بینی بوه به حه مامچی یا خود
سهر په رشتی کاروباری حه مامده کات و
خزمت به خه لکی ناکات له حه مامدا
ده ویته و به رنه نجامی کاری داوین پیسه و
گوپرایه لی خه لکی ناکات و هیچ
سوودیک نییه بویان، نه گهر
جلویه رگی سپی له به ردابوو غهم و
په ژاره بؤ خه لکی دروسته کات.

حهوا (سهلامی خوا ی لیټیت):
(نابلسی) ده لیټیت: بینینی له خه ودا
به لگه یه له سهر:

+به ره که له کشتوکال و به رو بوودا.
+خستنه وه ی مندا ل.

+به ده سته ټیانی سوود و قازانچ
له پیشه سازی وه ک چین و کشتوکال و
ناسنگه ری و هیت.

*ده گونجیت بینینی (نادهم) و (حهوا)
به لگه بیټ له سهر:

+گواستنه وه له شوینیک کی پیروژه وه بؤ
شوینیکیت.

+پیته لخلی سکان و که وتنه نیوکاری
یاساغه وه.

+گا اته پیکردنی حه سوود و غهم و
په ژاره و خراپه ی درود راوسی.
+خورته و بولی هاوسه ر.

(نابلسی) ده لیت: حهوز له خه ودا
 پیاویکی به دهسته لات و پایه پیروزه ،
 نه گهر حهوزیکی پر له ناوی بینى
 ریزومه زنى له لایه ن پیاویکی دهست و
 دلفراوانه وه دهسته که ویت ، نه گهر
 دهست نویزی گرت لیتی پشت به خوا
 له غه م و په ژاره قوتارده بیت، نه گهر
 ناوی لیخوارده وه رنق و رونی
 له پادشاهی کی به پیروزه
 دهسته که ویت.

دایکی موسولمانانه، نه گهر غه م و
 په ژاره رووی تیکرد بیت ده رووی
 لیده کریته وه، نه گهر به گوئی ژنیک
 رهفتاریکرد بیت پله و پایه و دهسته لاتی
 له دهسته دات و په شیمان ده بیته وه.
 حهوز: (نبین سیرین) ده لیت: حهوز
 پیاویکی ریزداری به سووده، نه گهر
 حهوزیکی پری بینى ریزو شکومه ندی
 له لایه ن پیاویکی دلفراوان
 به دهسته هیئت، نه گهر دهست نویزی
 گرت له حهوزه که له غه م و په ژاره قوتار
 ده بیت.

خی

خا

خاچ: (نابلسی) ده لَیْت: له خه ودا

به لگه یه له سه ر:

+ درۆ.

+ دوووزمانی.

+ تاوانبارکردن به زیناو داوینپیسی.

+ شایه تیدانی درۆ.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سه ر پیاوینکی

مه زنو شکومه ندو جیبه جیکاری ټاین.

* نه گه ر بینى خاچیکى پییه

هاوسه رده گری یان خوداوه ند کوپینکی

پیډه به خشى و ده گونجیت دهره نجامی

زینابیت.

* ده گونجیت خاچ به لگه بیټ له سه ر

هاوسه رگیری نادروست.

* ده گونجیت بینینی خاچ به لگه بیټ

له سه ر غه مو په ژاره و فیتنه.

خاکه ناز: (نابلسی) ده لَیْت: له خه ودا

هاوسه ره بۆ ره بن و ناتوانی نهیتى و

مال بپاریزی.

* مه روه ها به لگه یه له سه ر ره واندنه وه ی

غه مو په ژاره و قه رزدانه وه.

* خاکه ناز پیاوینکی متمانـه داره

پشتگیری له خواردنی که سیك یا بزئوی

پیډه کری.

* نه گه ر خاکه نازیکی به ده سـتی

که سیکه وه بینى هه موو خیریک رووی

تیده کات چونکه خاکو خوّل له زه وی

کوډه کاته وه.

* مه روه ها خاکه ناز به لگه یه له سه ر ژنو

جموجوولی کاروکردار.

خانه قا: بینینی خانه قا به لگه یه

له سه ر سه فه رو دنیا نه ویستی و

پاریزکـاری و قورئاخوینـدن و

پووچه لـبـونه وه ی کاروکاسـبـی و

ده رچوون له هاوسه رو مندال.

* مه روه ها بینینی خانه قا به لگه یه

له سه ر ته و به ی سه ریچکارو ریتنومایى

بیـاوهـرو ده رووکردنه وه له به لاو

نه ها مه تیدار.

خ د

خراپه: (ئىبن سیرین) ده لیت: هه ركه سێك ببینی هه ندیک كه س زولم و سته م له هه ندیکتر ده كهن فره مانپه وایه کی سته مكار زالده بیته به سه ریاندا.

(نابلسی) ده لیت: زولم و سته م له لیکدانه وه دا رینمونییه، هه روه ك چون لیکدانه وه ی رینمونی سته م و زۆرداریه.

(نابلسی) ده لیت: نه گه ر له خه ودا نادیاربوو مرقۆ پیتی زانی به لگه یه له سه ر چاره نووسی خراپو پاشگه زبوونه وه له ئاین، نه گه ر هه ندیک له کرداره خراپه کانی باسکرد به لگه یه له سه ر شه پ.

خ و

خرپان (هه موو شتیکی خر): (ئىبن سیرین) ده لیت: شتی خر چاوبرسیتییه نه گه ر له ده ستیدا مایه وه پاره گزشتیک خواردن به ده سته هیتی، نه گه ر دووگی ئاژه له که به پانی برا ژنه که ی ناپاکی له گه لده کات.

* نه گه ر سکی به پانی برا چاوبرینه نیو پاره ی گه نجینه که یه تی، نه گه ر ده سته به خری کونکرا چاوده برپته مال و سامانی براکانی.

* ده گونجیت به لگه بیته له سه ر نه خوشی بین خنکین.

خاوو سووک: نه گه ر مرقۆتیک خوی له خه ودا به خاوو سووک ببینی به لگه یه له سه ر نه وه ی دوورده که ویتته وه له مه به ستو له بیداریدا روو له کارو ره رفتاریکده کات.

* ده گونجیت به لگه بیته له سه ر نه مانی رزقو نه جه له اتن.

خ ت

ختوکه: (نابلسی) ده لیت: نه وه ی ببینی ختوکه ده دریت له پیشه وکاری خوی جیا ده بیته وه.

خ د

خدر (سه لامی خوا ی لیبیته): (ئىبن سیرین) ده لیت: نه گه ر (خدری ببینی به لگه یه له سه ر ده ركه و تنو سه ره لدانی فه رو خیره بوون دوا ی نه بوونی و له ده ستدانی نه من و ئاسایش. (نابلسی) ده لیت: ببینی له خه ودا به لگه یه له سه ر هه رزانی دوا ی گرانی یان بوون و زۆری نازو نیعمه ت، له گه ل نه من و ئاسایش دوا ی نا په حه تی.

* نه وه ی (خدر) ببینی ته مه نی درێژده بی و (حه ج) ده کات.

*نه‌گەر کچینکی بچووکى کپرى داواى
پئويستیه‌کى خۆیده‌کات به‌لام به‌هانه‌ى
بۆ ده‌هینیتته‌وه.

*نه‌گەر ببینی کچیک به‌یانیه‌ک زوو دیت
بۆ لای خێرو چاکه‌ رووی تیده‌کات،
نه‌گەر رزق و رۆزى لای ده‌سته‌لاتدار
گیرابیت به‌ده‌ستى ده‌هینیتته‌وه نه‌گەر
که‌سیکى ئاواره‌ و کۆچکردوی هه‌بیت
ده‌گه‌رپته‌وه بۆ لای.

*نه‌گەر که‌چه‌که‌ ناشیرین بیت رووداو
کاره‌ساتى ناخۆش رووی تیده‌کات.

*نه‌وه‌ى کچیک ببینی گفتوگۆ ده‌کات
له‌بازاردا له‌گه‌ڵ خه‌لکى و بانگیان
ده‌کات بۆ زیناو داوینپىسى فیتنه‌و
ناشوب داده‌باریت به‌سه‌ریاندا.

خزمه‌تکارى تاييه‌ت: (ئىبن
سیرین) ده‌لّیت: خزمه‌تکارى تاييه‌ت
پادشایه‌ یاخود مژده‌ده‌ره، نه‌گەر
له‌ماله‌که‌یدا خزمه‌تکارى بینى و قاپ و
قاچاخیان پێیوو نه‌وه‌ى نه‌خۆشبیت
نه‌خۆشیه‌که‌ى درێژ ده‌بیتته‌وه یاخود
شه‌هید ده‌بیت.

خزمه‌تکارى ده‌سته‌لاتدار: (ئىبن
سیرین) ده‌لّیت: نه‌گەر جل و به‌رگى
پیسىان له‌به‌ردابوو مژده‌یه‌و نه‌گەر
جل و به‌رگه‌که‌شیان ره‌شبوو نه‌خۆشیه‌.

(نابلسى) ده‌لّیت: نه‌گەر به‌خپرى کولمى
کونکرد چاوده‌برپته‌ مال و سامانى
که‌سوکارى.

*ده‌گونجیت سمین و کونکردن له‌لایه‌ن
مارو دووشکه‌وه له‌سه‌ر مالى
حه‌رامبیت په‌یدایده‌کات و ده‌ره‌نجامى
هه‌ر به‌خراب داوى دیت.

خز

خزمایه‌تى: (نابلسى) ده‌لّیت: له‌خه‌ودا
ژینکى پیری ده‌سته‌پاکه‌ و مال و سامانى
لانه‌سپه‌رده ده‌کړی.

خزمه‌تکار: ببینی خزمه‌تکار له‌خه‌ودا
به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر ئاژه‌ل و ئوتومبیل
به‌هۆى خزمه‌تى بۆ مڕۆڤ، یاخود
جۆگه‌ و ئاوه‌رۆ به‌هۆى ده‌ردان و
به‌پیکردنى پیسو پۆخلى مڕۆڤه‌وه،
یان نه‌وه‌ى مڕۆڤه‌ دیده‌کات له‌حه‌سیرو
راخه‌رو... هتد

*ده‌گونجیت به‌لگه‌بیت له‌سه‌ر:

+ مال و دارایی.

+ شکۆدارى و پله‌ و پایه‌ و سه‌رکه‌ و تن
به‌سه‌رد دوژمناندا.

*نه‌گەر ماچیکرد ده‌گونجیت به‌لگه‌بیت
له‌سه‌ر که‌شتى.

*نه‌وه‌ى ببینی کێژیکى سپى
ده‌هینیت، خێرو ده‌سته‌که‌وتى باش
له‌بازرگانه‌که‌ى به‌ده‌سته‌ده‌هینیت.

* نه گەر بينى خرايه روو گيشته
 باره گاي خوايى كاريك نه نجامده دات و
 نوميده وارى ته واوييه تيدا، نه گەر رزق و
 روزى درا نه و كاروباره به ده سنده هيتى و
 خاوهنى خستنه پووش هاوه لائى
 به سهرده كاته وه ناسؤرى و غم و
 په ژاره كانيان له سهر هه لده گري.
 * نه گەر بينى له خرايه روودا په سه ندبوو
 له و شوينه دا ده مريت.

* نه گەر ويستى بخريته روو به لام
 نه خرايه روو پاريزد او ده بيت له وهى ديت
 به سهر يا.

خستنى مروؤ به زه ويذا له لايه ن
جنوكه وه: (نابلسى) ده لئت: نه گەر
 بينى له خه ودا درا به زه ويذا له لايه ن
 جنوكه وه سوو ده خوات، يان سيجرو
 جادوو نه نجامده دات يا خود مال و
 دارايى تيا ده چيټ و غم و په ژاره دار
 ده بى.

خشتېر: (نابلسى) ده لئت: بينينى
 له خه ودا به لگه يه له سهر غم و په ژاره و
 مال و دارايى كوكردنه وه بؤ كه سانيتړ.
خشتى قور: (نابلسى) ده لئت: له خه ودا
 مال و سامانه به ده ستيده هيتيت و هه موو
 خشتيك گوزارشت له سد درهم يا
 هزار درهم يان ده درهم ده كات
 به نه ندازه ي خه ويينه ر.

(نابلسى) ده لئت: له خه ودا پياوټكه
 پشتگيرى خه لكيدنه كات له سهر
 ناحه قى.

خرمه تي هه ژارو پياوچاكان:
 خرمه تكردنى هه ژارو پياوچاكان
 له خه ودا به لگه يه له سهر پشكو به شى
 به رين و فراوان لاي په روهر دگار له گه ل
 كوتايى و عاقبيته خيړى و هاوه لايه تي
 پياوچاكان، ده گونجيت پله وپايه ي به رز
 ببيت وه.

خ ش

خستنه پاليه ك: (نابلسى) ده لئت:
 نه وهى شتيكى خوازداى باشو
 خه لائى بدرتته پال له خه ودا به لگه يه
 له سهر رزق و روزى ئاسانو حه لال ،
 نه گەر كراسيكي خرايه پال
 هاوسه رده گري، نه گەر ره به نبوو،
 نه گەر ئوتومبيل يا هو كاريكى
 گواستنه وهى خرايه پال پله وپايه يه و
 پي خوشحال ده بيت.

خستنه روو: (نابلسى) ده لئت: نه گەر
 بينى له سوپادا ده خرينه روو نه وهى
 ده يخاته روو توپه يه لئى گونا هيتكى
 گه وره ي نه نجامد او ده.

* نه گەر خرايه روو وايزانى خاوهنى
 خستنه روو لئى رازيه خودا وهند لئى
 رازيه.

خ ن

خنکاندن: نه گەر بینى له خه ودا ده خنكى ناچار ده كړیت له سهر گه ياندنى نه سپه رده و نه مانه ت.

* نه گەر له بارو حالیکى نا ئاسا يیدابوو به هوى سته م و ژور لیكردنه وه سزا ده دریت.

* نه گەر توند فشارى خرایه سهر داواى كړى سوو دوه رگرتن له و نه مانه ت و نه سپه رده یى لیده كړیت ، نه گەر مرد ده به زى و هه ژار ده كه ویت ، نه گەر ژیا دواى نه وه ی مرد هه ژار ده كه ویت و خوداوه ند پاداشتى ده داته وه، بوى پرده كاته وه و ده وه مهنه د ده بیست و سهر ده كه ویت به سهر نه وه ی زولمى لیده كات.

* نه گەر موفتیک بینى خوى ده خنكى به هه ئواسراوى به لگه یه له سهر: +غه م و په ژاره .

+له مالى خويدا نابیت له گهل نه و شوینه ی خویده یه ویت.

* نه خوشى خنکیتنه نه گەر له گه رویدابوو به لگه یه له سهر تیکچوونى مال و له کيسچوونى پشوو یان شیوانى فروشگا و دوكانه كى.

* ده گونجیت خنکاندن به لگه بیت له سهر داوایكردنى قهرزو ته نگ پیهه لچنینى.

* نه گەر ده رنه كه وت مال و سامانه ، نه وه ی به خشتى قوپ دوسته كړى به لگه یه له سهر كارى باش و ئاین.

* خشتى قوپ به خزمه تكار لیکه دریته وه ، نه گەر بینى خشتیکى هه ئدایه خواره وه له شوینیکى به رزه وه و پارچه پارچه بوو خزمه تكاره كى ده مرئ.

* خشتى قوپ له بینا سازیدا خزمایه تییه له گهل بینا سازو مندا له كانى.

* نه و خشتى ده كه ویته خواره وه له بینا مهرگى نه خوشه كه له وشوینه دایه یان جیا بوونه وه و كاروبار په رته وازه بوونه .

* نه گەر بینى خشتیک له شوینیکدا دوسته كات پیاوه كانى زیاد ده كهن.

* نه گەر مالتیکى له خشتى قوپ دروستكرد پله و پایه و ده سته لات به ده سته هیئى.

* نه گەر بینى خشت دروسته كات ترسى مردنى هه یه .

* یه ك خشت له بینادا پیاویكه له نئو كومه لیکدا، نه گەر بینى هه لگه ندرا له دیوارك له و شوینه دا پیاو یان ژنیک له ده سته چیئ.

* كومه لى خشت نه گەر هیچی پیدروست نه كراو له بینادا نه بوو دینارو پاره یه .

* نه گهر بينى نوم بوه و له نيو دهر يادا
دهسته لاتدار تيايده بات.

* نه گهر بينى نوم بوه و جارېك نوم
ده بى و جارېك دېته و سه راوه كه و
ده ست و قاچى ده جولئى مال و سامان و
ده سته لات به ده سته هئى.

* نه گهر بينى له نيو راوه كه هاته
د ره وه و نوم نه بوو ده گه پېته وه
بو كاروبارى ناين به تاييه تى نه گهر
جل و به رگى سار دوسه رمای له سه را بوو.
* هره ها ده لئى: نه گهر بينى خه ريكه
نوم ده بى له راودا دوژمنه كى خراپه ي
پېده گه يه نى.

* نوم بون له ناوېكى سازگاردا
نوم بون له مال و داراييه كى ژوردا.

(نابلسى) ده لئى: نه گه بينى نوم بوه
ده خريته ناگرى دوزخ به پېنى نايه تى:
﴿مِمَّا عَطَيْنَاهُمْ أَغْرَقُوا فَأَدْخِلُوا
نَارًا﴾ (نوح: ۲۵) نوم بون فرمانيكه
خوداوه ند رازى نيه پېنى.

* نه گهر نوم بون له نيوچه گهرى دهر يادا
دهسته لاتدار توپه ده بى لى ياخود
نازاريده دات و به و نازاره وه ده مرى.

خ و

خواحافيزى (مالناوايى): (نئين
سيرين) ده لئى: نه گهر بينى
خواحافيزى له ژنه كه يده كات
ته لاقيده دات.

(نئين سيرين) ده لئى: نه گهر بينى
ده خنكى ناچار ده كړت له سه ر
به جبه پېنانى نه مانه ت، نه گهر
به نه خوشى خنكى نه مرد ه ژار
ده كه وېت.

* نه گهر بينى ژيايه وه دواى مردن
ده و له مهنه ده بېت دواى ه ژارى و
نه دارى.

* نه گهر بينى خويده خنكى نه
خويده خاته غم و په ژاره وه.

(نابلسى) ده لئى: له خه ودا
گالته پېكردن و ناوبانگه. ده گونجيت
به رزى پله و پايه بېت نه گهر حاله ته كى
له خه ونه كه دا هيچ گورانيكى به سه را دا
نه هات خراپه تره.

* ده گونجيت به لگه بېت له سه ر
توهمه ت و له كه دار كردنى نابو مه گهر
سنوور بېت نه و جا به لگه يه له سه ر
قه رز دانه وه.

(نئين سيرين) ده لئى: خنكاندن
به لگه يه له سه ر نه نجامدانى به لاو
نه هامه تى و سه ر پېچيه كى گه وړه،
مردن له خنكاندن دا مردنه له سه ر
بېباوه پى، به لام بېباوه نه گهر بينى
له راودا نوم ده بى دنيا ده بى به پېنى
نايه تى: ﴿حَتَّىٰ إِذَا دُرِّكَةُ الْعَرَقِ قَالَ
أَمْنْتُ﴾ (يونس: ۹۰).

* خواردنی شتی به تام و چیژ خوشی
بژیوی و زیانه.

* نه‌گه‌ر بینی شتیکی نادیا‌ری چه‌شت و
رقی له‌خواردنی بوه‌وه به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
مردن به‌پئی نایه‌تی: ﴿كُلْ نَفْسٍ
ذَائِقَةً اَمُوْنٍ﴾ (أل عمران : ۱۸۵).

* خواردنی شتیکی بۆگه‌ن
پیا‌هه‌ل‌دانیتی نا‌قولا‌یه ، نه‌گه‌ر شتیکی
نادیا‌ر چه‌وه نیوی به‌تون‌دی رقی
له‌بژیوی ده‌بیته‌وه ، نه‌گه‌ر شتیکی
باش و به‌تام و چیژ چه‌وه نیوی به‌تام و
خۆش‌بوو له‌گه‌رووشدا زوو ده‌پۆیی
باشی بژیویی و نایابی کا‌ورده‌فتاره.

* نه‌گه‌ر بینی له‌ده‌میدا خواردنیتی زۆر
هه‌یه و هه‌شتا زاری خواردنی دی
ده‌گرێ کاروباره‌کانی تیکده‌چن و
خه‌ونه‌کی به‌لگه‌یه له‌سه‌ر نه‌وه‌ی
له‌ته‌مه‌نی به‌نه‌ندازه‌ی نه‌و خواردنه
به‌سه‌ر چه‌وه به‌نه‌ندازه‌ی نه‌و
بۆشاییه‌ی ماوه له‌زاری‌دایه ، نه‌گه‌ر
بینی چاره‌سه‌ری نه‌و خواردنه‌ی کرد
هه‌تا لیی قوتاری‌وو پارێزراوده‌بیته،
نه‌گه‌ر قوتارنه‌بوو لیی نه‌وه با‌ئاماده‌ی
مردن بیته.

* نه‌و خواردنه‌ی زۆرترشه به‌پاده‌یه‌ك
نا‌توانی بی‌خوات نه‌خۆشی یان ئیش و
نا‌زاره.

* هه‌روه‌ها ده‌لێن: خوا‌حافی‌زی به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر جیا‌بوونه‌وه له‌خوا‌حافی‌زکار
به‌مردن یان به‌هۆیه‌کی‌تری جیا‌بوونه‌وه،
هه‌روه‌ها به‌لگه‌یه له‌سه‌ر:

+ جیا‌بوونه‌وه‌ی دووشه‌ریك.
+ لا‌بردنی ده‌سته‌لا‌ندار و فه‌رمان‌په‌وا.
+ زه‌ره‌ری با‌رزگان.

* هه‌ندیک‌ده‌لێن: خوا‌حایی‌زی باشه
له‌لێک‌دان‌ه‌وه‌دا و به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
گه‌رانه‌وه‌ی ته‌لا‌ق‌دار و نا‌شت‌بوونه‌وه‌ی
له‌گه‌ل شه‌ریك و سو‌ود و قا‌زانجی
با‌زرگان و گه‌رانه‌وه‌ی فه‌رمان‌په‌وا و
چا‌ک‌بوونه‌وه‌ی نه‌خۆش چو‌نکه
له‌خوا‌حافی‌زییه‌وه هات‌وه و مانا‌کانی
وا‌زلی‌هه‌ن‌ان و پشوو و ده‌سته‌به‌ردا‌ری‌بون
هه‌له‌ده‌گرێ.

(نا‌ب‌ل‌سی) ده‌لێت: به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
گه‌رانه‌وه له‌سه‌فه‌ردا و بۆ نه‌خۆش باش
نییه چو‌نکه مه‌رگی‌یه‌تی.

* ده‌گو‌نجی‌ت به‌لگه‌بیته له‌سه‌ر
له‌ئا‌میز‌گرتن و خۆشه‌ویستی و گریان و
له‌یه‌ك‌جیا‌بوونه‌وه.

* ده‌گو‌نجی‌ت به‌لگه‌بیته له‌سه‌ر
چا‌ک‌بوونه‌وه‌ی نه‌خۆش.

خواردن (خوراك)؛ (ئیبین سیرین)
ده‌لێت: نه‌گه‌ر بینی خواردنیتی گه‌رمی
ره‌قی قوت‌دا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر نا‌خۆشی
زیان و بژیوی.

*هه موو خواردننیک گوشتی سپی
تیابیت باشته له خواردنی ترش و مزه
نه گهر به گوشتی قهله و بوو هیچی تیدا
نییه.

*ته گهر خواردنی خوارده وه وهك ئاو
بژئوی زیاده کات، خواردنی شایی و
ناهنگ مژده یه وهی پرسه ش غه م و
په ژاره یه.

*ته و خواردنانه ی وابسته ی کاتیکی
دیاریکراو نابین رزق و رۆزی و سوودیکی
به رده وامه، نه و خواردنانه شی
وابسته ی کاتیکی دیاریکراوه وهك
گوشت و بایجان و کوله که ی سهنگه ری
رزق و رۆزییه له کاتیکیداو به دهر
له کاتیکیتر.

*خواردنی پاشاکان شکۆمهندی و
به رزی و نوێکردنه وهی پله و پاییه
بۆیه کیك له گه لیاندا بیخوات.

*خواردنی کوله که به لگه یه له سه
رینومایی و شوینکه و تنی سوننه و
پاکیتییه.

*خواردنی زانایان زانیاری و رینومایی و
فهروپیهته.

*خواردنی پۆلیس و هاوپیسه کانی زیناو
نه نجامدانی کاری خراپه یه.

*خواردنی هه ژارو دنیانه ویستان ته و به
رینوماییه بۆ بخۆر.

*وه رگرتنی خواردنی مزو ترش
به لگه یه له سه ر گوپیستی و ته ی
خراپ و ناقولا له که سیکه وه، نه گه
بینی خواردنه که وه رده گری و
ده ر خواردی یه کیکی دی ده دات
بخۆره که ش هه مان قسه و ته
ده بیستی، نه گه ر خواردی غه م و
په ژاره و نه خوشی توشده بی.

*ته گه ر بینی ئارامیگرت له سه
ر خواردن و سوپاسی په روه ردگاریکرد
ده ر روی خیری لیده کریته وه.

*ته گه ر بینی ده یمژیت خوشنودی
ده ر و نیه تی، بوونی موو له خواردندا
غه م و په ژاره و نا په حه تییه.

*لیسه سانه وهی په نجه به ده سته پنانی
خیریکی که مه له جۆری نه و خۆراکه ی
په نجه ی تیالیسه و ته وه.

*ته گه ر بینی خواردن ده خواته وه وهك
ئاو بژئوی فراوانده بی.

*هه موو خواردننیک رزق و رۆزییه جگه
له هه ر یسه و هیلکه نه مانه غه م و
په ژاره ن له لایه ن وه چه و نه وه وه
پیده گات.

(نابلسی) ده لیت: هه موو خواردننیک
زه رد له خه ودا نه خوشییه بۆ یه کیك
که بیخوات مه گه ر گوشتی بالنده ی
تیدا بی.

***خواردنی گوندنشینان سه فہو:**

خواردنی مرؤفہ لہ خہ ودا قایلی و کہ م
خوریہ مہگر دہ فریکی حہرامی و ہک
مسو نالتون چونکہ مالی حہرام و
رؤچوونہ لہ قہرزاریدا.

***خواردن لہ نیتو خہ لکیدا ہواو**
نارہ زوہ.

***جوینی نہو پاروہی دہ یخاتہ دہ می**
تہ مہ لئو کارنہ کردنہ لہ بق بڑیوی و
رزق و رزنی.

***قوتدانی نہوہی دہ جویئت ثاین و**
پہ لہ کردنہ لہ نہ جہل و چارہ نووسدا.

***نہ گہر تام و چیرئی گوی بی پاروہی کی**
خوش و باشر بہ لگہیہ لہ سہر چاکی و
ثاین، نہ گہر گویا بق تالی یان ترشی
بہ لگہیہ لہ سہر گویینی ہاوسہرو
کاروپیشہ.

***نہ گہر بہ دہ سستی راستی خواردی**
پاہہندی سوننہ تبوہ.

***نہ گہر بہ دہ سستی چہ پی خواردی**
گویاپاہہ لی دوژمنہ کہی کردوہ و وازی
لہ ہاوپیکہی ہیناوہ.

***وہر گرتن و خواردن پاکداوینی و**
پشتبہ ستن بہ خودایہ، دہ گونجیئت
نہ خوش بکہ ویت و نہ توانیئت بہ دہ سستی
خوی خواردن بخوات.

***خواردنی گوندنشینان سه فہو:**
گواستنہ وہیہ لہ حالیکہ وہ بق حالیکیت.

***نہ و چیشٹہی گزشتی تیدایہ**
دہ ولہ مہندیہ بق ہزارو چیشٹی
بیگزشتیش ہہ زاری یان بہ ندایہ تیہ،
نہ گہر خواردنہ کہ گویا بق باشر
بہ لگہیہ لہ سہر باشی ناخ و دہروون،
نہ گہر گویا بق تالی و ترشی بہ لگہیہ
لہ سہر گزپانی ہاوسہر یان کردارہ کان.

***نہ گہر خوی خواردنیکی لینا و**
خوشبو و پلہ و پایہ بہ نہ ندازہی خوی
بہ دہ سستہ ہیتی و دہ ولہ مہند دہ بیئت
لہ دواہی ہہ زاری.

***نہ گہر کہ سیکیتر چیشٹی بق لینا**
دہ گونجیئت فیلی لیبکات و ترسی
چاہہ سستی ہہیہ، دہ گونجیئت پشتگیری
لہ سہر خوازو داواکہی وہر بگری.

***خواردنہ وہ: (ثین سیرین) دہ لئیت:**
خواردنہ وہی خواردنہ وہیہ کی نادیار
بہ تام و چیر یا خود ئاویکی سازگار
بہ لگہیہ لہ سہر رینومایی و زانیاری و
تام و چیر بق ہہ لبراردہ کانی ریباز.

***نہ گہر ئاوی ساردی خوارہ وہ بہ یانی**
زوو مالیکی حہ لالی دہ سستگیر دہ بیئت و
خیتو چاکہیہ بق سہر جہم خہ لکی بہ دہر
لہ وہی راہاتوہ لہ سہر خواردنہ وہی
ئاوی گہرم چونکہ ئاو سروشتی نیہ.

نزیکه کانی، نه گەر گوشته که ش
کولابوو یان سووروه کرابوو مالی
که سیکتر ده خوات.

خواستن؛ (نابلسی) ده لیت: هه رکه س
له خودا ببینی شتیکی خواستوو یان
داویه تی به یه کیک خیریکی ده سئگیر
ده بییت به لام خیره که ی به رده وام
نابیت، نه گەر خراب و نابه جیبوو
به رده وام نابیت، نه گەر خراب و
نابه جیبوو به رده وام نابیت چونکه شتی
خوازاو به رده وام نابیت.

خواستن و پیدان؛ (ئین سیرین) ده لیت:
نه گەر بینی شتیکی خواست یا دای
به به رانه ری به نه مانه ت نه گەر نه وشته
خۆشه ویستبوو خیریکی کورت
به ده سئنده هیئی، نه گەر ناقولابوو
ناخۆشیه کی کورت رووی تیده کات.

* هه روها ده لیت: نه وه ی ئازه لیک
له که سیک بخوازی نه وه ی پییده دا
نه رکی خوازه ره هه لده گری.

(نابلسی) ده لیت: نه گەر بینی شتیکی
به نرخ و به هاداری خواست به لگه یه
له سه ره غه رامه یه که به نه ندازه ی نه وه ی
خواستوو یه تی، هه روها ده گونجیت
به نه ندازه ی نرخه که ی سوودمه ند بییت.
* ده گونجیت خوازاو به لگه بییت له سه ره
ئابوو چون له کاریکه وه پتویسته خۆی
لیپاریزی.

* نه گەر له ره نگیکی سووک و قیزه و نی
خوارد پله و پایه ی داده به زیت.

* خواردنی قارچکیش فه رمان و ریگر
نییه یاخود مۆله ت دانه و زیادبوونی
نه مانه و چاره سه ریشه بۆ نه خۆشو و بۆ
ره به نیش ماره برینی هاوسه ره،
هه روها زانست و رینومایی و رزق و
روزییه و پیشه و نه خۆشیه.

* خواردنی کووله که به لگه یه له سه ره
رینومایی و شوینکه و تنی سوننه ت و
داها تنی فیتنه و ئاشووب.

* نه وه ی ببینی که سیک بانگیده کات بۆ
نانخواردن خه وه که ی به لگه یه له سه ره
سه فه ریکی دور، نه گەر بانیکرد بۆ
نانخواردن له نیوه پۆدا له ماندبوون و
هیلاکی پشوو ده دات.

* نه گەر بانگیکرد بۆ نانخواردنی ئیواره
پیاویک هه لده خه له تینی به ره له وه ی
پیاوه که فریووی بدات.

* نه وه ی ببینی خواردنیکی خواردو
هه رسبوو سوور ده بییت له سه ره
به رده وام بوون له سه ره پیشه که ی.

* نه وه ی ببینی گوشتی جهسته ی خۆی
ده خوات له مال و گه نجینه ی خۆی
ده خوات، نه گەر هاتوو مالی که سیک
تری خوارد نه گەر کرچ و کالابوو
غه یه تیده کات یان یه کیک له خزمه

گرتووه داواخوازم بمبه خشیت ، گویم
لئیوو پەروردهگار دهیفرموو: (ئادهم)
هسته لیت خوش بووین.

*هروه ها (عهبدوللا)ی کوپی (ئیین
حنیف) ده لیت: خوشکه زای (بشر)ی
کوپی (حارس) بۆی گیرامه وه وتی:
پیاویک هات بۆ لای (بشر) وتی: تۆی
(بشر)ی کوپی (حارس) ؟ وتم: به لئی ،
وتی: له خه ودا خوداوه ندیم بینو پیتی
وتم: بچۆ بۆ لای (بشر) و پیتی بلئی:
ئه گهر له سه ر پشکۆو ئاگر کرپنووشم بۆ
به ریت هه رگیز سوپاسگوزاری منی
ته واو نه کردوه به هۆی ئه و ناویانگهی
پیم به خشیه وه له نیو خه لکید.

*هروه ها (عوسمان)ی (ئه حوه ل)
که قوتابی (خرازیان) به ده لیت:
(ئه بوسه عید) ئه و لای من مایه وه
له نیوه شه ودا بانگی کردم وتی:
(عوسمان) هسته خۆت ئاماده که ،
منیش هه ستام به ئاگا هاتم ، پاشان
وتی: ده ک له ناوچی ، ئیستا له خه ودا
بینیم وه ک ئه وه ی له قیامه تدابمو
شه یپور لیدراو منیش هه ستامه سه ر
پی و له به رده م پهروره رده گارم
راوه ستینرام هه موو جه سته م که و ته
له رزه و سه رجه م موه کانی جه سته م
هه لوه رین و مردن، ئه و جا پیتی وتم: تۆی

خویه یرا^(۱): (ئیین سیرین) ده لیت:
به لگه یه له سه ر به ده سته ینانی مال و
سامان و داره که شی پیاویکی کۆتره .

*هروه ها ده لیت: پیاویکی هه ژاری
سوومه نده .

خودای مه زن: (ئیین سیرین) ده لیت:
(ئه بوعه بدوللا)ی (ته سه تری)
بۆی گیراینه وه وتی: له خه ودا بینیم
وه ک قیامت به رپا بو بیت ئاوابوو ،
منیش له گه ره که م هاتمه دهره وه و
نازه لیکیان بۆ هینام سواری بووم ،
پاشان به رزیوومه وه بۆ ئاسمان
که به هه شتی تیدابوو ویستم دابه زم
به لام پیتان وتم: ئه مه شوینی تۆ نییه
..ئنجا به رزیان کردمه وه بۆ ئاسمان و
له هه ر ئاسمانیک به هه شتیک تیدابوو
هه تا گه یشتم به بالترین به هه شت و
ئه و جا دابه زیم ویستم دابنیشم وتیان:
بۆچی داده نیشیت به ر له وه ی
پهروره رده گارت بیینی ، وتم: نه خیر ئنجا
هه ستام و بردیانمو ، گه یشتمه لای
پهروره رده گارو له به رده میدا (ئادهم)
(الکلیله) دانیشتبوو ، کاتی (ئادهم) م
بینی له لای راستی خویه وه دابنیشاندیم
به چه شنیک کزۆل و داماو ، وتم:
پهروره رده گارا ... ، ئه ملاولای ئه م پیره م

(۱) خویه یرا: جۆره باده یه که . (وه رگیز)

نزيكى كرده وه ريزى ليناو پيى
خوشبوو يان ليپرسيه وه ياخود
مژده ي پيداو سيفه تيكي ده ستنيشان
نه كرد به وچه شنه ده گات
به پروهردگارى خوى له قيامه تدا.

* نه گهر بينى به لىنى ليخوشبوونى
پيداوه وه كه نه وه وايه به لىته كه راست
بيت و هيچ گومان و دوود ليه كي له خو
نه گرتبيت ، چونكه پروهردگار هرگيز
به لىنشكين نيه به لام تووشى
نه هامه تى و دهرده سهرى دهكات مادام
به سهر زيندوه .

* نه گهر بينى پروهردگار ناموزگارى
دهكات كوتايى به چه شنيدكيت
خوداوه ند پيى رازى نيه به پيى ثايه تى
﴿يَعْظُكُم لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ﴾
(النحل: ٩٠).

* نه گهر جل و بهرگيكرده بهر تووشى
خه م و خه فته و نه خووشى ده بيت
به دريژايى ته مه نى ، نه مه ش پيويستى
به سوپاسگوزاريه كي بيشومار هيه ،
ده گيرنه وه هه نديك كه س له خه ودا
بينيوپانه پروهردگار دوو جل و بهرگى
له بهر كردوه و سه باره ت به م خه وه ش
پرسيار له (ئيبين سيرين) كراوه و
ئيه و يش له وه لامدا وتويه تى: خو ت
ناماده بكه بو نه هامه تى و

نامازه ده كه يت له ريگه ي (سلمى) و
(بشينه) وه بو ناسينى من ، گهر
راستگور نه بو يتايه سزايه كي وه هام
ده دايت كه سم له جيهاندا به و چه شنه
سزا نه دا بيت.

* (ئهبو سه عد) (خو اى ليپرازيبيت)
ده لىت: ئه وه ي له خه ودا ببينى
له به رده م پروهردگارى دا
راوه ستينراوه و ته ماشاى دهكات ، گهر
خه و بين پياو چاك بيت خه ونه كه ي
خه وى ره حمه ته ، نه گهر پياو چاكيش
نه بوو ده بيت بيدارو ناگادارييت چونكه
خوداوه ند ده فهرمويت: ﴿يَوْمَ يَقُومُ
الْأَسْرُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾
(المطففين: ٥٢).

* نه گهر بينى خوداوه ند له و ديو
په رده وه گفتوگوى له كه لدهكات
له ناينداران ده بيت و نه سپه رده و
نه مانه ت ده سپيريت به خاوه نه كه ي و
هيزو ده سته لايى پته و ده بيت.

* نه گهر بينى بپه رده له كه لى ده دوين
هه له و ناته واوى له نايندا به پيى
ثايه تى: ﴿وَمَا كَانَ لَبِشْرُ أَنْ يُكَلِّمَهُ
اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ﴾
(الشورى: ٥١).

* نه گهر له دل و دهر و نيدا مه زنيكى
بينى وه كه ئه وه ي پروهردگارييت و

* هـروهـا دهـلـین: ئهـوهـی بیـنی
پهـروهـردگار خهـشم و قینی لیـهـتی ئهـوا
لهـپلهـوپایهـیهـکی بهـرزوهـ دهـکهـوێته
خوارهـوه بهـپێ ئایهـتی: ﴿وَمَنْ يَجْلُلْ
عَلَيْتْ غَضَبِي فَقَدْ هَوَى﴾ (طه: ۸۱).

* ئهـوهـی بیـنی لهـسهـر دیوارێک کهـوته
خوارهـوه یان لهـئاسمانهـوه یاخود
لهـشاخێکهـوه بهـلگهـیه لهـسهـر خهـشم
قینی خودا لیتی.

* ئهـگهـر خۆی لهـبهـردهـم پهـروهـردگارا
بینیهـوه لهـشوێنێکدا کهـشارهـزاییو
دادپهـروهـری و فهـرپو پیت لهـو شوێنهـدا
بـلاو دهـبیتهـوه و سهـستهـمکاران
لهـناودهـچن و مافخوراو سهـتم لیکراوان
سهـردهـکهـون.

* ئهـگهـر بیـنی وهـك ئهـوهـی تهـماشای
کورسی پهـروهـردگار بکات نیعمهـت و
سۆزو بهـزهـیی بهـدهـستهـدهـیتهـت.

* ئهـگهـر پهـیکهـرو وینهـو بتيکی بیـنی و
پێیان وت: ئهـوه پهـروهـردگار تهـ...
یاخود خۆی وایزانی پهـروهـردگارهـو
پهـرستش و کړنووشی بۆ برد رۆچه
لهـناپهـواو بهـتالدا بهـهـتی ئهـوهـی
خوداوهـند حهـق و راستییهـ ئهـمهـش

ناپهـهـتیهـکانی ئهـوهـندهـش نابات
خهـوینهـر تووشی ئاوهـ دهـبیتهـو بهـو
دهـردهـوه دهـمیتهـوه تـا لهـدنیا
دهـردهـچیت.

* ئهـگهـر نوورو رووناکیهـکی بیـنی و
نهـیتوانی وهـسفی بکات ههـچ شتێک
سوودی لێوهـرناگریت بهـدریژایی
تهـمهـنی.

* ئهـگهـر بیـنی پهـروهـردگار بهـناوی خۆی
بانگیدهـکات یان بهـناویکی دی ناویانگ
دهـردهـکات و زالدیهـبیتهـ بهـسهـر
دوژمهـکانیدا، ئهـگهـر پـشکی
لهـخۆشیهـکانی دنیای پێبهـخشی بهـلاو
نهـهامهـتیهـکه شایستهـی سۆزو بهـزهـیی
خواهی دهـبیتهـ.

* ئهـگهـر بیـنی پهـروهـردگار خهـشم و
قینی ههـستهـاو لیتی بهـلگهـیه لهـسهـر
تورپهـبوونی دایک و باوکی لیتی.

* ئهـگهـر بیـنی دایک و باوکی لیتی ناپزین و
تورپهـن بهـلگهـیه لهـسهـر خهـشم و قینی
پهـروهـردگار بهـپێ ئایهـتی: ﴿إِنْ
أَشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ﴾ (لقمان: ۱۴).

* هـهـروهـها دهـگێرتهـوه: ((رهـزاههـندی
خوداوهـند لهـرهـزاههـندی دایک و
باوکدایه و خهـشم و قینی وابهـستهـی
خهـشم و قینی ئهـوانهـ))^(۱).

(عبدالله ی کوپی (عمرو) (ئهلبانی) به (صحیح)
داناوه له (صحیحه) هکهیدا بهژماره (۵۱۶).

(۱) (ترمذی) گێڕاوه تیهوه (۱۹۰۰) و (ابن حبان)
(۲۰۲۶) و (حاکم) (۱۵۱/۴، ۱۵۲) له فهرموده ی

خه وینه، ده گونجیت گوئیستی
 قسه کانیشی بییت به لگه بییت له سر
 هیمنی و نارامی له ترسو بیمو گیشتن
 به هیوا و ناوات.

* ده گونجیت گوفتارو وتی به لگه بییت
 له سر به رزبونه وهی پله و پایهی نه گەر
 له ریگهی په یامه وه بییت، نه گەر له پشت
 په رده وه بوو ده گونجیت له سر بیدعو و
 ویک کردن بییت، هه روه ها ده گونجیت
 پله و پایه یه که به ده سته بییت به تایبته
 نه گەر نوینه ریک هات بو لای.

* هه روه ها ده لاین: نه وهی په روه ردگار
 ببینیت له شیوازیکدا که پای هه لبدات و
 باسی لئوه بکات خه وه که ی تیکه له و
 پیکه له چونکه خودا هه رگیز
 ناچوینری و نا نوینری به هیچ
 دروستکراو یکتر.

* هه روه ها ده لاین: هه رکه سییک
 په روه ردگار ببینی له شوین و جیگه یه کدا
 خه وینه درۆده کات به ده م خودا وه
 یان بوچوون و رهفتاری ناشیاو ده داته
 پال خودا وه ند.

* نه وهی ببینی په روه ردگار گوفتاری
 له گه لده کات و ده توانیت بو ی پروانیت
 خودا ره حمی پیده کات و نازو نیعمه تی
 ده پژی به سه ردا.

خه وی یه کیکه درۆ بکات به ده می
 خودا وه.

* نه گەر بیننی جنیو ده دات
 به په روه ردگار یان ناسوپاسگوزاره نه وا
 بیبا وه په به نیعمه ته کانی و رازی نییه
 به چاره نووس و به شی.

(نابلسی ده لایت: په روه ردگار سه باره ت
 به خوی ده فهرمویت: ﴿لَیْسَ كَمِثْلِهِ
 شَیْءٌ﴾ وَهُوَ السَّمِیْعُ الْعَلِیْمُ ﴿
 (الشوری: ۱۱). بیننی له خه ودا جیا وازه
 به پپی نهینی و په نهانی هه رکه س،
 نه وهی به مه زنی ببینی بی چوان و
 نواندن به لگه یه له سر خیر و چاکه و
 مژده یه له دنیا دا بو ی و ئاینی پاریزاو
 ده بییت.

* نه گەر به پیچه وانه ی نه وه وه ببینی
 خه وه که ی به لگه یه له سر خراپی
 په نهان و ژینی به تایبته نه گەر خودا
 له گه لیدا نه دوی.

* هه نه خۆشیک په روه ردگار ببینی
 ده مریت چونکه په روه ردگار هه قو
 راستییه.

* نه گەر سته م لیکراو ببینی زال و
 سه رکه و توو ده بییت به سه ر
 دوژمنه کانیدا، به لام گوینگرتن له قسه و
 گوفتاره کانی بیچواندن و نواندن
 به لگه یه له سر بیدعو و داهیتانی

بروانیئت یان له سهر عهرشو
کورسیه که ی به دیبکات خیرو زانیاری
زیاده ی به ده سته که ویت.

* نه وه ی ببینی هه لدیت له پهروه دگارو
ئه ویش داوای ده کات، نه گهر
خواپه رستبوو له به ندایه تی و گوپرایه لی
لاده دات، نه گهر باوکی مابوو
سه ریچی و نازاریده دات، نه گهر ژیر
ده سته بوو قوتارو یاخی ده بیت.

* نه وه ی ببینی له نیوان خوئی و
پهروه دگارا به ره سته که هه یه گونا می
گهره نه نجامده دات.

* نه وه ی به روگرژی و توره ییه وه ببینی
یان نه توانیئت نورو رووناکی په ی
پیبات یان سه رسام بیت و رایچه کینی
له کاتی بینیدا یان داوای لیخوشبوون
پاشگه زیبونه وه و ته به بکات به لگه یه
له سهر تاوان و گونه و بیدعه و هه واو
ناره زوو.

* نه وه ی ببینی پهروه دگار گفتوگوئی
له گه لده کات قورئان زور ده خوینیته وه.

* نه وه ی ببینی گفتوگوئی له گه ل
ده کات و له وته کانی حالیده بیت و ته و
گوفتاریک له ده سه ته لاتدارو
فه رمانره وایه که ده ببینی، خو نه گهر
له وته کانی حالینه بوو به پیی نه وه
ده بیت.

* نه وه ی ببینی پهروه دگار شتیکی
پیده به خشی له روژی قیامه تدا
بۆیده پروانی.

* نه وه ی ببینی لای نه و نویژ ده کات
بوئی سوژو به زه یی و شه هیدبوون
به ده سته هیئت نه گهر داوای بکات و
به هومیدی دنیا و قیامه تی ده کات.

* نه وه ی ببینی باوهشی پیدای ده کات
یان ماچی ده کات یاخود یه کیک
له نه ندامه کانی ماچده کات پاداشتی
داواکراوی به ده سته هیئت.

* نه وه ی ببینی شتیکی پیده دات
له خوشیه کانی دنیا به لاو نه هامه تیان
به خوشی رووی تیده کات به مهش
پله وپایه و پاداشتی گهره ده بیت و
به باشه باسده کریت.

* نه وه ی ببینی پهروه دگار به لینی
لیخوشبوونی پیده دات یاخود چوونه
به هه شتی پیده به خشی به رده وام
له پهروه دگار ده ترسی و چاودیتری
ده کات.

* نه وه ی پهروه دگار ببینی به لام
نه توانیئت بوئی پروانی یاخود
عهرشه که ی و کورسیه که ی خیرو
چاکه ی پیش خوئی خستوه.

* نه وه ی پهروه دگار ببینی و گفتوگوئی
له گه ل بکات یاخود بتوانیئت بوئی

*ئەوێ خۆی ببینی لە بەردەستی
خودایا وەستاو و تەماشای دەکات
ئەگەر خەو بینەر پیاوچاکیبوو
خەوێکی سۆزو بەزە و رەحمەت،
خۆ ئەگەر وانەبوو دەبیّت وریا بیّت.

*ئەگەر ببینی نزاو پارانە و دەکات
نزیکی دەبیّت لێی و لای خەلکی
خۆشەویست دەبیّت، هەر وەها ئەگەر
ببینی کپنوشی بۆ دەبات بەم چەشنە
دەبیّت کە لێکمان دایە وە.

*ئەگەر ببینی لە پشت پەردە و دەوێت
لە گەلی ئاینی باش دەبیّت و ئەمانەت
دەگەیهێنێت و هیژ دەستەلاتی پتەو
دەبیّت.

*ئەگەر ببینی بێ پەردە لە گەلی دەوێت
لە ئایندا گوناھێ ئەنجامداو، ئەگەر
پۆشتە یکرد خەم و خەفت و نەخۆشی و
بەدریژایی تەمەن نەخۆش دەبیّت و بەم
پێش پاداشتی گەورە دەست
دەگەوێت.

*ئەگەر ببینی بە ناوی خۆی یان
ناویکیتر بانگیدەکات پلە و پایە بەرز
دەبیّت و وە زۆڵ دەبیّت بە سەر
دوژمنەکانیدا.

*ئەگەر ببینی پەر وەردگار لێی توپەڕە
بەلگە بە لە سەر توپەربوونی باوک و دایک،
هەر وەها توپەربوونی دایک و باوکیش

*ئەوێ ببینی پەر وەردگار دەست
دەهێنێت بە سەریاو فەر و پیرۆزی
دەکات بە کاری لە رادە بە دەرو نزیکی
تایبەتەندی دەکات، هەر وەها بە لاو
نەهامەتی لە سەر لانا بات هەتا دەمرێت.

*ئەوێ پەر وەردگار لە شیوەی باوک و
برا یان خەزم و خۆشەویستاندا ببینی و
بە سۆزو رەحم بیّت بۆی و پیرۆزی بکات
بە لایەکی روو لە جەستە و دەکات و
بە مەش پلە و پایە بەرز دەبیّت وە.

*ئەوێ ببینی پەر وەردگار دێت بۆ
شوێنێک یان مالتێک یاخود زەوی و
شارێک داد پەر وەری لەو شوێنەدا
بلاو دەبیّت و وە خێرو بەرە کەت
بە فەرمانی خودا دەپژێت بە سەریا.

*ئەگەر لە شوێن و جێگە یەک دەرکەوت و
رووگرژی و تاریکایی لە گەلدابو و ئەوا
وێرانە و خراپە رۆدە کاتە ئەو شوێنە و
جێنشینی کانی تیا دەچن و بە لاو
نەخۆشی و نەهامەتی روویان تێ دەکات.

*ئەوێ لە کاتی بە لاو نەهامەتی یان
لە لای زیندانیدا ببینی ئازاد دەکری و
خەم و پەژارە لە سەر لا دەبری.

*ئەوێ ببینی جێو بە پەر وەردگار
دەدات سێلە بە رانبەر نیعمەتە کانی و
رازی نییە بەو بەشە پێیداو.

زانایه کی شاره زاو به توانا هه لڤکه ویت
یا خود دانایه کی خاوه ن چاره سه ر.

* ترسانیش له پهروهردگار له خه ودا
به لڤکه له سه رهیمنی و ئارامی و
دهوله مەندی دواى هه ژاری و رزق و رۆزی
فراوان.

* نه وهی ببینی بوه به حه ق رینوینی
ده کریت بۆ رییازی راست و رهوان.

* نه وهی ببینی پهروهردگار هه په شهی
لیده کات گوناوه تاوانیک نه نجام
ده دات.

خوپه (لێکدان) : (نابلسی) ده ئیت:
ئه گه ر خوپه یه ک هات به سه ریا
له خه وداو گریا به لڤکه له سه ر
جیا بونه وه له کوپو مال و منداڵ.

خورما : (ئەبن سیرین) ده ئیت:
له (عومه ر) هوه - ره زای خواى لیبیت -
ده گێر نه وه له خه ودا ببینی وه ک نه وهی
خورما بخوات ، خه وه که ی گێرپایه وه بۆ
پێغه مبه ر (ﷺ) نه ویش فهرمووی:
(ئه وه تام وچێژو شیرینی باوه ره)).

* جوړه کانی خورماش زۆره ، خورما بۆ
ئه وهی ده ببینی به لڤکه له سه ر باران و
ئه وهی ده یخوات رزق و رۆزی گشتیه و
به ناییه ت بۆ نه ودیت.

* وتراویشه : خورما به لڤکه له سه ر
خویندنی قورئانی پیروژ ، یا خود خورما

به لڤکه له سه ر توپه بوونی
پهروهردگار.

* نه وهی ببینی خودا لیلی توپه یه
له شوین و جیگه یه کی به رزه وه
ده که ویته خواره وه ئه گه ر ببینی له سه ر
دیوار یان ئاسمان که وته خواره وه
پهروهردگار لیلی توپه ده بیت.

* نه وهی بت یان ویته یه ک ببینی و پیتی
بگوتریت: نه وه پهروهردگارت ه نه ویش
بیه رستی و کړنووشی بۆ بیات رۆچوه
له ناحه قی و به تالداو به رای خوی
واده زانیت له سه ر حه قه.

* نه وهی ببینی خودا وه ند بانگیده کات
نه ویش وه لامی ده داته وه (حه ج) ده کات
پشتبه خوا.

* ده گونجیت ده رکه وتنی له شوین و
جیگه ی دیاریکراو یان وێران به لڤکه بیت
له سه ر ئاوه دان کردنه وهی، ئه گه ر
ئاوه دان بیت وێران بونه.

* نه گه ر دانیش توانی نه و شویتنه
سته مکارین خودا تۆ له یان لیده سینیت،
ئه گه ر سته م لیکراوین دادپه وه ریان بۆ
فهره مه دیت.

* ده گونجیت ببینی پهروهردگار
له شوینکی تاییه ت به لڤکه بیت له سه ر
مولک و ده سته لاتیکى مه زن، یان
سته مکاریکى به ده سته لات کاروباری
بگریته ده ست ، یان له وشوین ه دا

* نه گهر بینى خورمى رەش
لیده کاته وه ژنه کهى کوپىکى ده بیټ
له بنده یه کی رەش پیست.

* نه گهر بینى خورمى تەر
له دارخورمایه کی وشکده کاته وه
له پیاویکی خراپ و ناله بار زانیاری
فیرده بیټ.

* نه گهر خه و بینەر غەم و په ژاره داربوو
ده رووى لیډه کړیته وه به پټى نایه تی:
﴿وَهَزِيَ إِلَى الْجِذْعِ النَّخْلُ﴾
(مریم: ۲۵).

* هه روه ها ده لټین: خورمى په رشو
بلاو دره م و دینار یکه نامینیته وه،
نه گهر بینى خورما ده چنیته وه مالو
سامانیک به ده سته هینیت له پیاوی
مه ترسیدار.

* ده گپړنه وه پیاویک دیت بولای (ثبین
سیرین) و ده لټیت: له خه ودا بینیم چل
خورم م دوزیه وه، نه ویش وتی: چل
دارت لیډه دریت، پاش ماوه یه ک
دییه وه وتی: چل ده نک خورم م
له به رده رکی مالى فه رمانړه وادا
دوزیه وه، پیاوه که پټی وت: چل
دره مت ده ست ده که ویت. پیاوه که ش
پرسی: نه مجاره به شیوه یه کی جیاواز
خه وه که ت لیکدایه وه، نه ویش وتی:
چونکه جارى یه که م که خه وه که ت بو
گپړامه وه دارو دره خت وشکبوو به لام
نه مجاره دارو دره خت ژیاوه ته وه بویه

به لگه یه له سهر مال و دارایی
په سمه نده کراو.

* نه گهر بینى خورمایه کی باشد ه خوات
قسه یه کی به سوودی گوئ لیده بیټ.

* نه گهر بینى خورما ده شاریته وه
مالو دارایی ه لډه گریت یان له که نجینه
مالو دارایی به ده سته ده ویت.

* نه گهر بینى خورما له تده کات و
ناوکه کهى لیدوور ده خاته وه کوپىکى
ده بیټ به پټى نایه تی: ﴿إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ
الْحَبِّ وَالنَّوَى﴾ (الأنعام: ۹۵).

* نه گهر بینى خورما خواردن له گه ل
قه تراندایه به لگه یه له سهر ته لافدانی ژن
به نهینى.

* بلاو کړدنه وه ی خورما له خه ودا بوونى
نیه تی سه فه ره، خورمى تیژ
ده سته وه.

* نه گهر بینى به رو بووم ده چنیته وه
له دارخورمایه ک له کاتى خویدا ژنیکى
پله وپایه دارى جوانى ده و له مه ند
ده هینیت و نه و ژنه پیروژ ده بیټ.

* هه روه ها ده لټین: مالو دارایی
له کوم له و تاقمیکى ریژداره وه
به ده سته ده که ویت به بئ ماندو بوون
یا خود زانیاریه کی به سوودی
ده سته ده که ویت، نه گهر له کات و واده ی
خویدا نه بوو گوئى له زانیارییه ک
ده بیټ و کارى پیده کات.

خورما ده خۆیت و نه وهش تام و خۆشی
باوه په .

* هـروهـا ده گـیـرنـه وه : پـیاوـیک خۆی
به پروتی دییه وه وهك نه وهی سه به ته
خورمای نابوو به سه ریه وه له ورگی
به رازدابوو، بۆ خه ولێكده ره وهی
گیڕاپیه وه نه ویش وتی : مالی بیباوه پانه ،
قۆری نه برد چون بۆ جهنگی (روم) و
موسولمانان سه ركه وتن و گه یشتن به و
ده ره نجامه .

* خورماش مائیکی حه لاله به پیتی
قۆری و كه می ، نه وهی له دارخورما و
به روبومیکیر لیكاته وه سه رقالی
حه رامده بیته یان سه رقالی
كاروباریكده بیته هیچی لیتابه ستیته وه .

* به روبوم لیكردنه وه له دار به لگه یه
له سه ره به ده سه تهیتانی زانست
له زانایهك ، لیكردنه وهشی له دارێك
دهنگ دابرین و جهنگ و به ریه ره كانیه .

* هـروهـا ده لـین : میوه بۆ هـزار
دهوله مه ندیه و بۆ دهوله مه ندیش
زیاده یه به پیتی ئایه تی : ﴿فاكهت
وابا (٣١) متاعاً لكم ولا نعامكم﴾
(عبس : ٣١-٣٢) . بۆ كه سیکی
ترستۆكیش نه من و ئاسایشه خوداوه ند
ده فره مویت : ﴿مدعون فیها بكل
فاكهت آمنین﴾ (الدخان : ٥٥) .

هـر جـاره به پیتی کاتی خۆی
لیکمداره ته وه .

* پیغه مبه ری خوا ﴿﴾ ده فره مویت :
(له خه ودا بینیم پیاوێك هات و
پاروویه کی خورمای بۆ پێچامه وه
منیش خسته ده مم به لام ناوکه
خورما بوو تفمکرده وه ، دوو جار یتر
به هه مان چه شنیکرده وه و منیش هـر
تفمکرده وه ، (نه بوبه کر) (ره زای خوی
لیبیته) ده فره مویت : " نه ی
پیغه مبه ر ﴿﴾ با بۆت لیكده مه وه ،
حه زه رته یش ﴿﴾ ده فره مویت : بۆم
لیكده ره وه ، (نه بوبه کر) (ره زای خوی
لیبیته) وتی : کۆمه لێك ده نیریت بۆ
جیهاد و ده سه تکه وتیان ده بیته و
سه لامه ت ده بن و ده دن به سه ر
پیاوێکدا نه ویش خۆیده خاته نه ستوی
توو نه وانیش ده ست به رداری ده بن ،
تاسیجار هه رواده بیته ، پیغه مبه ر ﴿﴾
فه رمووی : " وایه چونکه فریشته که به و
چه شنه ی لیكدا یه وه " .

* هـروهـا (نه نه س) ی کوپی (مالک)
له خه ودا بینى وهك نه وهی (عه بدوللای
کوپی (عومر) - ره زای خوی لیبیته -
خورما بخوات ، ئنجا کاتی به ناگا هات
بۆینووسی : من تۆم بینى له خه ودا

*مهروه‌ها ده‌لټن: میوه‌ی تهر رزقیکه نامینټ و ده‌فه‌وتیت، نه‌گه‌ر بینى میوه‌یه‌ك په‌رش و بلاوده‌كریتته‌وه به‌سهریا به‌چاكه‌و خیر ناوبانگ دهرده‌كات، نه‌وه‌شى ببینى به‌روبوومى دره‌ختيك لیده‌كاتته‌وه و به‌روبوومه‌كه هى خوى نییه‌ خه‌وه‌كه‌ی به‌لگه‌یه له‌سهر زاوایه‌كى پیاوچاك یان هاوبه‌شيكی سالخ و باش.

*نه‌گه‌ر له‌زستاندنا داریكى به‌روبوومدارى بینى و به‌باشیزانى پټویستی به‌پیاویكده‌بیټ و ابرزانیت خۆش‌گوزهرانه، نه‌گه‌ر هیچی له‌به‌روبوومه‌كه‌ی نه‌چ‌نیه‌وه به‌هاوسه‌نگی پټی قوتار ده‌بیټ ، خۆنه‌گه‌ر لټی بچنټته‌وه به‌نه‌ندازه‌ی چنینه‌وه‌ی بو مال و خانه‌واده‌ی خه‌رجده‌كات.

*له‌(ئین سیرین) ده‌پرسن دهریاره‌ی ژنیک ده‌نكه خورمایه‌ك بمژئ بیدات به‌دراوسټیه‌ك و نه‌ویش بیمژئ، وتی: نه‌و ژنه‌ هاوبه‌شى خیروچاكه ده‌كات له‌جل‌وبه‌رگ شتندا خوى ده‌بینټته‌وه.

*پیاویكیش هات بۆلای (ئین سیرین) وتی: له‌خه‌ودا بینیم وه‌ك نه‌وه‌ی جامیکم به‌ده‌سته‌وه‌بیټ و خورمای تیدابټ و سه‌رى تټیکه‌م و لټی بخۆم و

بلايم ئای چهن ترشه، (ئین سیرین) وتی: تو پیاویكى به‌چه‌پو راست رۆچوویت له‌پاره‌په‌یداكردن‌داو گویناده‌یت به‌وه‌ی حه‌رام یان حه‌لال بیټ به‌لام من ده‌زانم حه‌رامه.

*نه‌گه‌ر ژنیک بینى خورما ده‌خوات له‌گه‌ل قه‌تراندنا میراتى میرده‌كه‌ی به‌ته‌لاقدان وه‌رده‌گرټ.

(نابلسی) ده‌لټت: خورما به‌رنق و رۆزى حه‌لال رافه‌ده‌كرټ، نه‌گه‌ر بینى خورمایه‌كى باش ده‌خوات گوټیستی قسه‌و وتی باشد ده‌بیټ و سوودو قازانجی ده‌سته‌كه‌ویت.

*نه‌گه‌ر بینى خورما ده‌شارټته‌وه مال و دارایی له‌گه‌نجینه‌ به‌ده‌سته‌كه‌ویت یان له‌مال و دارایا هه‌تیو یاخود مال و دارایی ده‌خاته گه‌نجینه‌وه‌و كۆیده‌كاتته‌وه.

*نه‌وه‌ی ببینى دارخورمایه‌ك ده‌برټته‌وه‌و له‌وبارو حاله‌ی تیایدايه له‌ده‌سته‌لات و سه‌فه‌رو كارى نه‌سته‌م و گران دهره‌ویتته‌وه.

*نه‌وه‌ی ناوك ببینى ده‌بیټ به‌دارخورما كوړيكی ده‌بیټ و ده‌بیټ به‌زانا یان پیاویكى سووك و نزم به‌رز ده‌بیټته‌وه.

خورمای پیگه یشتوو: (نبین سیرین) ده لئیت: رزقیکى حه لال و چاکبونه وه و خوشی و شادییه.

*** نه گه ر بینى خورمای پیگه یشتوو** ده خوات له کاتیکدا کاتى خوى نییه چاکبونه وه و فره پویتی ده سستگیر ده بیت به پنی چیرۆکی (مه ریه م) - سه لامى خواى لیبت ..

*** مه روه ها ده لئین:** خواردنى خورمای پیگه یشتوو که لیکرایبته وه گه شبوونى چاوو دییه، پیغه مبه رى خوا (ﷺ) ده فره مویت: "نه مشه و له خه ودا بینیم له مالى (نه بی رافیع) بووم و خورمای پیگه یشتوو یان بو هیناین له لایه ن کوپیکى باشه وه و خواردمان و زانیمان که به رزیمان پیده به خشری له دنیا داو دنیا مان چاکده بی^(۱).

(نابلسی) ده لئیت: خورمای پیگه یشتوو به لگه یه له سه ر مژده دان به کوپو زیکرو یادو سه رکه و تن به سه ر دوژمن داو پاکیتی.

*** مه روه ها خورمای پیگه یشتوو رزقیکى** حه لال و چاره سه رو ده روولیکردنه وه یه.

*** مه ندیکده لئین:** خورما ته مه ن درێزیه گه روه ی (حمیر) پیغه مبه رى خواى (ﷺ) بینى وه ک نه وه ی له خاکیکى شوره کاتى پر له دارخورما بیت و له ته نیشتیدا زه وییه کی باشى بى رووه ک، ننجا (ﷺ) فره مووی: "ناخو ده زانن نه و زه وییه بو کتیه؟ و تیان: نه خیر، فره مووی: هی (امرؤ القیس) کورپى (حمیر) وه نه م دارخورمایه بگروه له و خاکه دا بینێزه، نه ویش ده لئیت: فره مانه که م باش به جیهینا و کاتى به ناگاتم و روژ بووه و چووم بو لای (نبین سیرین) و هیشتا لاو بووم و خه وه که م بو گتیراپه وه نه ویش بزه یه کی کردو وتی: تو وه ک (امرؤ القیس) ده بیت به شاعیر به لام تو له باره ی پاک و پوخته کانه وه ده دویت و باسی خورماش له پێشوو دا کراوه.

(نابلسی) ده لئیت: خورما له خه ودا رزق و روژى یان نوینه رى خیر و چاکه یه، نه وه ی ببینی خورما ده خوات مالیکى حه لال به ده سته هینیت.

خورما فروش: (نابلسی) ده لئیت: بینینى خورما فروش به لگه یه له سه ر کارو کاسبى حه لال یان زانایه کی به یه وکارى سوننه ت.

^(۱) (مسلم) له (رویا) دا (۳۰۵/۸) له فره رموده ی ژماره

(۲۲۷۰) نووی — (نه بوداود) (۵۰۲۵)

له (مسند) ه که یدا (۱۳۱۵۲) له فره رموده ی

(نه نه س) وه (ره زای خواى لیبت).

خوری: (ئین سیرین) ده لیت: پۆشین و له بهرکردنی خوری مال و داراییه کی زۆره و به دهستیده هینیت، خه و تن له سه خوری به دهسته هینانی ماله له لایه ن ژنیکه وه، سووتاندنی خوری تیکچوونی ئاین و به سه رچوونی ماله و پۆشینیشی بۆ زانایان دنیانه ویستیه .

* نه گهر سه گیککی بینی خوری پۆشیبوو ده گونجیت پیاویکی سووک و رسوا به مال و سامانی پیاویکی ریزدار ده وله مندبیت، نه گهر شیریکی بینی جلیکی خوری پۆشیبوو به لگه یه له سه ر دادپهروه ری دهسته لاتدارو حه قبیژی .

(نابلسی) ده لیت: نه گهر بینی پیسته ی مه ریکی پۆشیوه و خوری پتویه و له ژیروسه ری هیچی پتویه نییه مالتیک له پیاویکی ریزدار به دهسته هینی .
* خوری له خه ودا پاکیتییه مه گهر زیرو ناشیاو بیت له گه ل جل و به رگه کی نه و جا هه ژاری و ملکه چیه .

خوری: (ئین سیرین) ده لیت: پیاویکی سه ته مکاری زۆرداره و سه ته مده کات له مال و سامانی خه لکید، یاخود مالی هه تیو ده خوات .
(نابلسی) ده لیت: بینی به لگه یه له سه ر شانه فروش، ده گونجیت ئه و که سه بیت که پاره کۆده کاته وه ، هه روه ها و تراوه پیاویکه نا په حه تی له سه ر خه لکی لاده بات .

* نه گهر بینی به دهسته هینا شکۆمه ندی و مالتیکی مه زن به دهسته هینیت .

خوره خوری ساو و ورگ: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا شه پو ئاژاوه یه له نێوان خزم و که سوکاردا یاخود پێشپرکییه .

خوره ی ئاو: (نابلسی) ده لیت: سه رقالی و به ده ختییه بۆ نه وه ی ده بیینی .

خولگه: (نابلسی) ده لیت: نه گهر بینی له خولگه ی یه که مدایه یان خو ی

* نه گهر بينى له خولگه دا ده سووړېته وه
يان يه كيك له خولگه كانى بينى
پله وپايه ي به رزده بيته وه ده گات
به هيوای خوۍ و شكومه ندى زياد
ده گات.

* نه گهر خولگه يه كى گشتى بينى
له خوداوه ند نزيكده بيته وه و پله وپايه و
ناوېانگ به ده سسته هينى يان
هاوه لايه تى مه زنترين فرمانپه وا
ده گات.

* نه گهر بينى خولگه كان له شوينى
خويه وه ده گوږې ، نه گهر
ده سسته لاتداريوو سسته مده گات
له ده سسته لاته كه يداو بارو حاله كان
ده گوږې.

* نه گهر ژنيك بينى له ژيژر خولگه ي
ژيړه وه يه شوو ده گات به به رده ستي
فرمانپه وا يان نه وانه ي په يوه ندييان
پټوه ي هيه .

خولى مانگانه (جهيز ، سووړى
مانگانه) : (نيين سيرين) ده لټت :
نه گهر نافره تيكي جه حټلى له خه ودا
بينى كه وته خولى مانگانه وه
ته وپه ده گات و خوداوه ند ده رووى
ليده كاته وه ، به لام نه گهر له خوږين
وه ستابوه وه و خه وى بينى ديسان
خوږينى لټه اتبوو كوپه به پټى نايه تى :
﴿ فَضَحِكْتُ فَلَبَّثْتُ نَازِلًا بِاسْحَاقَ ﴾
(هود: ۷۱) ، پټكه نين له م نايه ته دا

مه لئاسيوه هاوه لايه تى فرمانپه وا يان
وه زيرټكى دروژنده كات.

* خولگه ي دوو هم نووسه رى
فرمانپه واو ده سته لاته .

* نه گهر بينى له خولگه ي سييه مدايه
ژنيك يان چن ژنيك ده هينى به نوميدى
خويده گات.

* نه گهر خولگه ي چوارى بينى
هاوه لايه تى سه ركړده يان
فرمانپه وايه كى مه زنده كات.

* نه گهر خولگه ي پينجه مى بينى
جه نكاوهر ياخود پياوټكى خواناس
ده بينى يان هاوه لايه تى پياوټكى
خووسيفه ت كامل و ته واو ده كات.

* نه گهر خولگه ي شه شه مى بينى
زانپسارى و ريژ به ده سسته هينيت و
سوورده بيت له سه ر كاروباركان .

* نه گهر خولگه ي حه وته مى بينى
ده گات به هاوه لى فرمانپه وا.

* نه گهر خولگه ي هه شته مى بينى
ته ماشاى فرمانپه وايه كى مه زنده كات و
هاوه لايه تيده كات.

* نه گهر خولگه ي تويه مى بينى
هاوه لايه تى پياوټكى ريژدار ده كات.

* نه گهر خولگه ي ده يه مى بينى
كه خولگه ي به رينه فرمانپه واى بالاو
مه زن ده بينى نه گهر له لانه ي نيسلامدا
بيت .

* هـروهـا دهـلـئـن: شهـیتـانه ، نهـگـهـر
شهـیتـانـیک بهـدیـکات خولی مانگانه‌ی
به‌دیـکـروه .

* خولی مانگانه خوینیکی په‌له په‌لاوی و
رژاوه لیرو له‌وی.

* خولی مانگانه مووی پیشه‌و کاتی
پاکبوه‌وه موه‌که لاده‌بات.

* خولی مانگانه که‌م و کورپیه له‌ناین و
رژوو نویژدا.

* خولی مانگانه نه‌خوشییه ، نه‌و ژنه
ره‌به‌نه‌ی ناھومی‌دبوه له‌خولی مانگانه

نه‌گه‌ر له‌خه‌ودا که‌وتبوه نه‌و حاله‌ته‌وه
هاوسه‌رده‌گری یان به‌لگه‌یه له‌سه‌ر

خوینبهریون ، هـروهـا میـزی
دریژکردن له‌خه‌ودا به‌ه‌مان شیوه‌یه .

* ده‌گونجیت خولی مانگانه و خوینی
نه‌خوشی به‌لگه‌بیت له‌سه‌ر بۆله‌و

جیاوازی نیوان دوو‌هاوسه‌ر.

* ده‌گونجیت به‌لگه‌بیت له‌سه‌ر نه‌زۆکی
مندالی نیرینه.

* خولی مانگانه بۆ ژنی دووگیان
له‌دایکبوونی مندالی نیرینه‌یه .

* نه‌گه‌ر پیاویک بینی که‌وتوه‌ته خولی
مانگانه‌وه ده‌چیت له‌ی ژنیک

به‌داوینپییسی و ه‌رامی.

به‌مانای خولی مانگانه هاتوه ، نه‌گه‌ر
بینی که‌وتوه‌ته ه‌یزه‌وه له‌گوناھدایه و
ده‌یه‌ویت لیی قوتار بییت به‌لام
ناتوانیت.

(نابلسی) ده‌لئیت: نه‌گه‌ر پیاو بینی
له‌خه‌ودا که‌وتوه‌ته ه‌یزه‌وه کاریکی
ه‌رام و یاساغ نه‌نجامده‌دات.

* نه‌گه‌ر له‌ه‌یزدابوو له‌گوناھو
تاواندایه و ده‌یه‌ویت لیی قوتار بییت

به‌لام بۆ ناگونجیت چونکه نه‌و حاله
بوه به‌به‌شیک له‌سروشتی و ناتوانیت

ده‌ستبه‌رداری بییت مه‌گه‌ر دوی
ه‌ول و تیکۆشانیکی زۆر نه‌بیت ، نه‌گه‌ر

ته‌ویه‌یکرد له‌سه‌ر ته‌ویه‌کی جیکیر
نابی ، پیاویش به‌ه‌مان شیوه‌یه نه‌گه‌ر

خه‌ویکی له‌و چه‌شنه‌ی بینی.

* هـهـر ژنـیک بینی میـرده‌کـه‌ی له‌کاتی
خولی مانگانه‌دا ده‌چیت له‌ی خوی و

میزده‌ک‌ه‌ی له‌و ولاته کۆچده‌کن.

* هـهـروهـا دهـلـئـن: نه‌گه‌ر پیاویک بینی
که‌تووه‌ته خولی مانگانه‌وه درۆده‌کات،

نه‌گه‌ر ژنه‌ک‌ه‌ی بینی که‌وتوه‌ته خولی
مانگانه کاروباره‌کانی ئالۆز ده‌بن و

ده‌روازه‌کانی لیده‌به‌ستری.

* هـهـروهـا دهـلـئـن: خولی مانگانه
که‌له‌شاخ یان خوین لیده‌ره‌یتانه .

(نابلسی) ده لیت: خوئی له خه ودا مال و سامانه به بی ماندوبوون په یدا ده بیت، نه گهر بینى خوئی خه لکی خرابپوه نه خوشی رشانه وه روویان تیده کات یاخود نه بوونی و قات و قری له وشوینه دا بلا و ده بیته وه.

* خوئی هه موشتی کی پی چاکه کړئ وهک زانیاری و سوننه و قورئان و نیسلام و هاوسه رو مال و سامان و کوپو رزق و روزی حه لال.

* نه گهر خه وینه ر ده ترساو خوئی بینى دلنیا یی وهرده گری یان دانایى چونکه وارووی خوئی داناییه.

* شتی سویر به لگه یه له سه چاره سه ری چاک و به سود له نه خوشی و په تا، ده گونجیت بینینى به لگه بیت له سه ته بابی و خوشه ویستی و کوبوونه وه له سه خرابه وو خواردنى گومانایى.

* ماسى سویر هه والی خوشه و سویراوى زه یتون شکاندنى به لئین و په یمانه. **خوئی فروش:** (نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سه پیاویکی مال و ساماندار، یاخود پیاویکه چاک سازیده کات له نیوان خه لکید.

خوین: (ئین سیرین) ده لیت: خوین مال و دارایی حه رامه.

* نه گهر بینى ژنه که ی که وتوه ته خولی مانگانه وه کاروکاسبی ساردی و بیبازاری رووی تیده کات.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر ژنیک بینى که وتوه ته خولی مانگانه وه به لگه یه له سه ر غه م و په ژاره و نه خوشی و ته لاق خولی مانگانه ی تیدا به مه رجگیراوه، مه گهر خولی مانگانه که له خه ودا دواى مهرگ بیت به لگه یه له سه ته لاقدان یان مهرگی پیاو یا کوپ یان دایک یاخود نه وه ی پرسه ی بۆ ده گری و نازو نیعمه و شتومه کی بۆ به جیده هیلی.

خومی سوور: (ئین سیرین) ده لیت: مال و داراییه له گه ل نه خوشیدا.

خوئی: (ئین سیرین) ده لیت: سه باره ت به خوئی جیاوازی هه یه، هه ندیکیش ده لئین: خوئی سپی دنیانه ویستی و خیرو چاکه یه به لام (ئین سیرین) رقی لیبوو ده یگوت: "نه و خوئی ه یه ده رده که وئ غه م و په ژاره و سه رقاليیه له گه ل نه خوشی، نه وه ی خوئی بخوات به نانه وه قایلپوه به دنیا به شیکی که م کوپ" خویدانیش کچیکی شوخ و شهنگ و جوانه.

* هه روه ها ده لیت: نه وه ی خوئی بدوژینه وه ده که ویته وه نا په حه تی و نه خوشیه کی توندو سه خته وه.

بە دروستى لە سەھەرەكەى
دەگەرپتەوہ.

*پیاویك دەلێت: پیاویكى مەزن و
ناودارمان نوێزى خەوتنانى لەگەڵ
کردین و تەندروستى باش و ساغبوو،
بەلام بەيانى كەھاتەوہ كۆیروبوو،
ئیمەش ھاتینە لای و پیمانگوت: چیت
لێبەسەرھات بۆ ئاوات لێھات ؟ ئەویش
وتى: لەخەودا ھاتنە لام و بردیانم بۆ
لای پێغەمبەر (ﷺ) ئەویش دانیشتبوو
لەبەردەستیدا تەشتكى پەر لەخوین
دانرابوو، لێى پرسیم: تۆ لەوانەیت كەوا
كوشتارى (حسین) تان كرد؟ وتم: بەلى،
ئنجە ھەردوو پەنجەى گرتە و كردى
بەنیو خوێنداو ئەوجا كردى بەھەردوو
چاوماو پاشان كاتى چاوم ھەلھێنا
ھیچ بەدینەكرد.

*پیاویك ھات بۆ لای (ئەبن سیرین) و
وتى: لەخەودا تۆكە خوینتیكم
بەدەستەوہ دەبینى و ھەركات
دەمشت پتر دەردەكەوت، ئەویش پێى
وت: تۆ پیاویكى نكوولى لەكوپەكەت
دەكەى بۆیە لەخوابترسە و نكوولى
لێمەكە.

* (سوفیان) دەلێت: لەخەودا بینم
پۆشاکیكم لەبەردایە خویناویبە، كاتى
روژ بوەوہ ھەستام و چووم بۆ مزگەوت

*ئەگەر بینى خۆى دەگەوزنێ
لەخویندا لەمال و سامانى ھەرامدا
رۆدەچیت یا لەگوناھو تاوانى گەورەدا.
*ئەگەر خوینى بەكراسەكە یەوہ بینى و
نەیدەزانى لەكۆیوہ ئەو خوینەى
بەركەوتوہ درۆى لەگەڵدا دەكەن
بەبێتەوہى بزانیت بەپێى چیرۆكى
(یوسف) (سەلامى خۆى لەسەر بێت).

*ئەگەر كراسەكەى خۆى بینى
لەخویندا گەوزاوہ فەرمانرەوای درۆزن و
دەستێر درۆى لەگەڵدا دەكات.

*ئەگەر بەخوینى بەرانێك خویناویبوو
پیاویكى بەرێزو دەولەمەندو خاوەن
دەستەلات درۆ دەكات لەگەڵیا، خوینى
سەرچەم ئازەلانیش بەو چەشنە یە.

*ئەگەر بینى خوینى مرۆفى خواردوہ
مال و دارایی و سوود بەدەستدەھێنێت و
قوتار دەبێت لەھەموو فیتنەو بەلاو
نارەحەتیبەك.

*ئەگەر خوینى خەلكى بخوات
دەكەوتتە گوناھو پاشان قوتار دەبێت
لێى.

*ئەگەر كەوتە نیو بیركى پەر
لەخوینەوہ بەخوین یا خود مالى ھەرام
تاقیدەكرێتەوہ.

*لەبەر رویشتنى خوین تەندروستى
باش و پارێزراویبە ئەگەر سەھەریكردبوو

خوینته لیډیتته دهره وه نه گهر مال و
دارایی داریت ، نه گهر ه ژاریت
به ه مان شیوه ی نه و سوو دمه ند
ده بیت.

* نه گهر بکویتته نیو ته شتی خوین
یاخود چال یا گوزه له یه کی خوینی
خوینتیکه روو به رووی ده بیتته وه.

* نه و خوینته ی له مرکانه و گوزه یه کدایه
ژنتیکه له سووړی مانگانه دایه ، نه گهر
سهری مرکانه که توندو به سترابو
به په پویه ک یاخود دهمه وانه یه ک نافرته
په پړو سانتی به خوی ه لده گریته.

* خوین به لگه یه له سهر ژیان و هیزو
مال و دارایی، هروه ها به لگه یه له سهر
نه وه ی:

+ یارمه تیده دات و پشستگیریده کات
له ه موو به لینه دهر و فهران په وایه ک
یاخود ه موو پشاکیک نه دنامه کانی
لاشه دایپوشی.

+ نه و پیا ه لاندان و سهرزه نشته ی
ده کریته.

+ نه و ناوه ی لاواز ده بیت له فپیدانیدا.
+ خواردنی حرام بویه کیک جه رامخوری
بکات.

* نه گهر له خودا خوینتیکي زوری لیتات
به لگه یه له سهر که مسوودی نه و که سه و
دلخوشنه کردنی باوکی یا کوپ یاخود
شهریک یان مال ه که ی که مده کات یان

له به دهره کی مرگه وتدا
خوینتیکه دهره یه ک هه بوو خه ونه که م
بو گپراهه وه وتی: درو ده کن له گه لئا
به و چه شنه بوو که نه و وتی.

* خوینی پیسو خراپ به لگه یه له سهر
بالو بوونه وه ی نه خوشی له سهر جه م
خه لکیدا، نه گهر خوینته که که میوو
به لگه یه له سهر خانه واده و خیزان و
به ده سته پنیانی شهره خراپه ، نجا
قوتار ده بیت لئی.

* هروه ها ده لئن: له خویندا ته وبه هه یه
له گوناو تاوان یاخود له مالی حرام و
به جیه پنیانی نه مانته که له نه ستویدایه .
(نابلسی) ده لیت: نه گهر بینی خوین
له شو لاری دیتته دهره وه ، زام و
برینه کانی له شو لاری خوی بینی
له شو لاری ساغه ده بیت و مال و دارایی
زیاد ده کات، نه گهر له سه فهدابوو
ده گه پیتته وه به سه لاهته ی و خیر و چاکه ی
ده سته گیر ده بیت.

* نه گهر دول و شیوکی پر له خوینی
بینی له شوین و جیکه ی خویدا خوینی
له شوین و جیکه یه دا ده پزیت.

* نه گهر خوینی به جل و به رگی خویه وه
بینی درویه ک ده کریته له گه لیدا.

* نه گهر خوینتیک ببینی لئی دیتته
دهره وه به بی برینداری به نه دنازه ی نه و

* ده گونجيت به لگه بيت له سهر
نه خوشي له پاش و دواډا.
خوين ليده رهيڼان: (نښن سيرين)
ده لښت: نه گهر بيني خوښي ليده رهيڼرا
گوږپايه لي و ته به كده بي.
* نه گهر له ده مارو ره گيڅ خوين
هاته دهره وه پاداشت دهره و ته وه
له سهرې، نه گهر خوښي ليده رنه هات
حه قيك دهر باره ي دهر و تر ي ت و
خوين ليده رهيڼرا و له گوناو تاوان
به دهر ده كه وي.
* نه گهر به باري دريژي خوښي
ليده رهيڼا قسه و ته و زياد ده كات يان
كه مده كات.
* نه گهر بيني لويك خوښي ليده رهيڼا
له باري پانيډا مردني هه نديك
له خزمه كانيه تي.
* نه گهر لويك له باري دريژيډا خوښي
ليده رهيڼا به لا و نه هامي ته كه روي
تيده كات له لايه ن ده سته لاتداره وه
به نه نډازه ي نه و خوښه ي ليده رهيڼرا
مال و ساماني ليوه رده گري.
* نه گهر له باري پانيډا خوښي
ليده رهيڼا ده سته لاتدار ده ستر ديژي
بوڼا كات.
* نه گهر زانايه كه خوښي ليده رهيڼا و
كرديه ته شت و يان قاپ

جل و پوښاكي خوي ده فروشت ياخود
له هاوس سهرې خوشه وي ستي
جيا ده بيته وه.
* خوښي مروږ به لگه يه له سهر
شه يتانه ي كه له خوښيډا ده گه پي و
ده سوور پته وه، له ماله كه ي خوښا وه
دورژمن وايه.
* ده گونجيت خوين به لگه بيت له سهر
نه وه ي له سهره مه رگدا به سهر مروږډا
زالده بي.
* نه گهر خوښي خوي خوارده وه
به لگه يه له سهر غم و په ژاره و
ماندو بوون ياخود قهرزيك به قهرزيك تر
ده داته وه.
* روچوون له خوښيډا بول بول و غم و
په ژاره يه.
* به ربووني خوين له كاتي پيوستدا
پشو و ره واندنه وه ي غم و په ژاره يه.
* خوښي مانگانه ي ژنان بو كچ ميړده و
بو ژني دوو گيانيش له بارچووني منډال و
بو ژني له حه يز وه ستاويش نه خوشيه.
* نه گهر بيني له پاشيه وه خوښ دي ت
له گوناو تاوان قوتار ده بيت ، نه گهر
خوښاويبو پي له مال و ساماني حرام
قوتار ده بيت.
* خوښي مروږ روچووني خانه واده يه
له مالي خه ويښه ردا.

لیدهرهینا په یوه ندى خزمایه تی
ده بچړی، نه گهر بینى ده یه ویت خوینی
لیدهرهینى ده یه ویت ته وبه بکات.

(نابلسی) ده لیت: خوین لیدهرهینان
له خه ودا له که سیکی زانای شاره زا
به لگه یه له سه ر پشودان و چاکبوونه وه
له نه خوشی و پیدایستی.

* نه گهر خوینده رهینانه که بو پتویستی
نه بو ناگادارییه به نه خوشکه و تنی
نه ندامتک.

خویندنه وه: (نابلسی) ده لیت: نه گهر
قورئان یان نایه تیکی له خه ودا
خوینده وه پله و پایه و شکومه ندى
به ده ســــــتده هینیت، نه گهر
سه ر پچیکار بوو خد او هند له سه ر پچى
دوریده خاته وه ته وبه ده کات، نه گهر
هه زار بوو ده وله مهند ده بیت، نه گهر
قه ر زار بوو قه ر زه که ی ده داته وه، نه گهر
شایه تیدانیده دا یه حق شایه تیده دات
یا خود نه و نه مانه تی له نه ستویدایه
ده یکه یه نیت.

* نه گهر قورئانی به ده نگیکی خوش
خوینده وه پله و پایه و شکومه ندى
به ده سته هینیت.

* نه گهر قورئانی خوینده وه به ناته واوی
په یمانه که ی ناپاته سر.

نه خوشده که وى و مال و دارایی ده پروات
بو خانه واده و پزیشکه کان چونکه قاپو
ده فر پزیشکه.

* نه گهر ویستی خوینی لیدهرهینى
به لام خوینی لینه هات و له شو لاری
نه روو شا قسه و ته یه که له خزمه کانی
ده بیستی به نه ندازه ی ئیش و نازاری
ته وبه شه ی له شو لاری.

* نه گهر بینى خوینی لیدهرهینى و رقی
لیبـوه وه خوینی لیدهرهینن
نه خوشده که وى و زهر رو زیان به مال و
سامانیده کات، نه گهر له ناخیدا هه بوو
خوین لیگرتن سوودی لیوه رده گری و
خوینی به نه ندازه یه که لیه ات ناینه که ی
دروست و له شساغیشده بى له وساله دا.

* خوینگرتن له لای راست زیاد بوونی
مال و سامانه و له چه پیشدا زیاد بوونی
هاورپییه، نه گهر ژنى هه بوو زور قله و
ده بى و دنیاى گوشادو فراوانده بى،
نه گهر ناره قى سه ری سه ری سه ر کرده و
به رپر سیکی دی بو په یداده بى.

* نه گهر خوینه که ی ره شبوو سووره
له سه ر تاوانی گه وره چونکه خوین
ده رچوونه له گونا هو ته وبه کردنه.

* نه گهر بینى نه شته ریکی هینا و خوینی
ژنه که ی دهرهینا له بارى درژیدا کچی
ده بیت، نه گهر له بارى پانیدا خوینی

* نه گهر بینى کتیبى خوئى ده خوینیتته وه تهوبه ده کات بۆ لای په روه ردگار له سرجه م گونا هو تاوانه کانی.

* نه گهر بینى کتیبى هه نديک له عهجه ميه کانی خوینده وه به پره وانی و ریک و پیکى به لگيه له سرته وه ی رووده کاته ولاتى عهجه م و ئو شوینانه ی که رانه هاتوه له سهرى، له وئ کاریکى به ناویانگ نه نجامه دات، نه گهر له خویندنه وه ی نه وکتیبه دا خرابپو به لگيه له سرته وه ی قوتارده بی له ولاتى عهجه م یاخود نه خۆشه ده که وئ و پاشان چاکده بیتته وه، نه مهش به هوى جیاوازی وته و گوفتارى عهجه م.

خوینه ر: (نابلسی) ده لیت: بینینى به لگيه له سهر فرمان به چاکه و ریکرى له خرابه.

خ و

خوبه زلزانين: (ئيبين سيرين) ده لیت: نه گهر بینى خوئى به زلده زانی به هوى به ده سته پنانى خوشى دنیا و جیگیر بوون له سه رکارباره کانی به لگيه له سهر به سهرچوونى ته مهنى به پى نایه تی: ﴿حَتَّىٰ اِذَا اَخْرَجَ

* نه گهر نه یزانی چیده خوینیت گه واهی ناحق ده دات یاخود سه رده کات به بابه تیکدا نازانیت نه گهر خه لکی گوینان له قورئان خویندنه که ی گرت کاریکى یاساغ په سه ند ده کات.

خویندنى ئو سووره تانه ی به سهر مردودا خویندریت به زوری به لگيه له سهر مردنى نه خۆشه که.

* نه گهر بینى قورئان له روژى قیامه تدا ده خوینیتته وه به باشى ناخوینیتته وه له کاتى بیداریدا به لگيه له سهر ده وله مهندى دواى هه ژارى و زانینى سه رجه م پرسىاره کان و دلنیا بوون له ترس و بیم، نه مهش له کاتیکدا نایه تی خیرى خویند نه گهر نایه ته کانی شه پى خویند به لگيه له سهر غه م و په ژاره و ناویانگ و زیان.

* نه گهر بینى له دیوى دهره وه ی په راویکدا له دنیا دا خویندیه وه، میراتیه کی بۆ ده مینیتته وه، نه گهر پشته که ی خوینده وه قه رز له سهرى کۆده بیتته وه.

* نه گهر بینى کتیبیک ده خوینیتته وه میراتیه کی بۆ ده مینیتته وه، نه گهر شاره زا بوو له خویندنه وه که یدا ده سته لات به ده سته هینیت.

(ئابلىسى) دەلئىت: ھەموو لەخۇرازىيىيەك سىتەمكارەو خۇپەسەندى لای مردوو بەلگەيە لەسەرئەوھى خوداوەند لەروژنى قىيامەتدا تەماشای ناکات ئەگەر حال و بارى گۆرپاۋو.

خۆتەر خانکردن لە پىناۋى خوادا:
(ئابلىسى) دەلئىت: لەخەودا بەلگەيە لەسەر خۆيەكلایىکردنەو بەسەر بەندايەتى و بەرنەدانى ئەو بارەو شوپىنكەوتنى سوننەت و خواناسى و گۆرپاىەلى.

* ئەگەر بىنى لەخۆتەر خانکردن و غەزا دىتە دەرەوھە شوپىنى چاکە و رىيازى چاکەکاران دەکەوى.

* ئەگەر نەخۆش ياخود کەسىكى ئاوارەيىبىنى لەيەكىكىان دەگەرپىتەو ھەتا دەچىتە نىو شارىك بەلگەيە لەسەر چاکبوونەوھى نەخۆش و گەرپانەوھى ناديارو غەرىب.

خۆچە وركردن: (ئابلىسى) دەلئىت: خۆچە وركردن لەخەودا پىياھەلەدان و باسى باشەيە.

* **خۆچە وركردن بەروپىنكى بۆگەن**
پىياھەلەدانى خراب و ناقلالەيە، بۆگەسانى ماندوو بەلگەيە لەسەر پشودان و ھىزو توانا زىادکردن.

خۇخواردنەوھەو بىزارى مەرۇف: لەخەودا ئەگەر بەكارىيت وەك خوو داب و نەرىت

الارضُ زُخْرُفُهَا وَازْيَنْتَ وَظَنَّ اهْلُهَا
اَنْهُمْ قَادِرُونَ عَلَيْهَا اَنَاهَا اَمْرًا لَيْلًا
اَوْ نَهَارًا ﴿يونس: ۲۴﴾.

(ئابلىسى) دەلئىت: ئەگەر لەخەودا بىنى

خۆي بەگەورە دادەننى بەھۆي

بەدەستەپىنانى خۆشى و نازو نىعمەتى

دنیاو جىگىرپوونى کاروبارەکانى

بەلگەيە لەسەر تەمەن بەسەرچوونى.

* **خۆبەزلزانینىش لەخەودا بەلگەيە**
لەسەر رىزو رۆزى و پلەوپايە بەلام دەرەنجامەکەى بەشەپو خرابە دەگات.
خۆبەکەمزانینى مەرۇف: (ئىبن سىرىن) دەلئىت: خۆبەکەمزانین لەبەرامبەر خەلکیدا سەرکەوتن و شکۆمەندىيە و بەرزىيە ھەرەكەتاتووھ ((ئەوھى لەبەرخوا خۆي بەکەمدابىنى خوداوەند بەرزىدەکاتەوھ))^(۱).

خۆپەسەندى (لەخۇرازىپوون): (ئىبن سىرىن) دەلئىت: خۆپەسەندى لەلىکدانەوھەدا سىتەم و زۆردارىيە ئەگەر بىنى بەخۆي سەرسامبوو يان بەدەولەمەندى و ھىزى سىتەمدەکات.

^(۱) (مسلم) لە (البروالصلاة) (۸/ص ۳۸۶)

(۶۹/۲۵۸۸ نەوى) لەفەرمودەيەكى

(ئەبوھورەيرەوھ) (رەزای خۆيلىتت).

خودا پوشینی مروۋه به جل و به رگ و
شتیت: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
چوست و چالاکی و رزق و رۆزییه
هه روه ها به لگه یه له سه ر پله و پایه یه کی
باش وهریده گریت یان پیده گات.

خودا نه سه را: (ئین سیرین)
ده لیت: نه وه ی خۆی بجات به سه ر
گرچانیکدا نه و پشستی به پیاویک
به ستوه له کاروباره کانیدا.

خورناوا (زهرده په ر): (نابلسی) ده لیت:
بینینی له خه ودا به لگه یه له سه ر سویند
به پئی ئایه تی: ﴿فَلَا أَقْسِمُ
بِالشَّفَقِ﴾ (الإنشاق: ١٦).

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
ده رکه وتنی جموجوول له سه رۆک و
پادشاو جیگیره کانیه وه.

خوړوو تکرده وهی مروۋه (جلده که ندن):
(ئین سیرین) ده لیت: نه وه ی بینیی
خۆی روو تکرده وه ته وه نه گه ر دوژمندار
بیت زالدیه بیت به سه ریاندا، نه گه ر
عه وده تی دیار نه بوو زالتاییت
به سه ریاندا، نه گه ر عه وده تی به شتیك
یان ده سستی داپوشی ملکه چی
دوژمنه کانی ده بیت و هه لدیت لئیان.

* نه گه ر له ناوه راستدا میزه ری به ست
تیکۆشه ره له به ندایه تیدا.

به لگه یه له سه ر به ها دارکردنی به ره م و
بابه تیکه له به نه په تدا بازایی سارده،
یاخود نه خوشیه که یان سه رئاوه که ی
ده شکیتیی و به مهش ده حه ویته وه،
به لام نه گه ر خۆی خوارد وه به هۆیه کی
ناشیاو ناگادار بوونی ته له خراپه، یان
ماله که ی تالان و بپۆ ده کریت یا کون
ده بیت یاخود مردوه که ی له گۆره که ی
ده رده هینریت و ده گویزیته وه بۆ
شوین و جیگه یه کتر یا زۆری لیده کریت
زه که لت بدات، یاخود نه مانه ت و
نه سه رده ی لیزه وت ده کریت.

* نه گه ر دلته نگبوو و خۆی خوارد وه
به هۆی نه خوشیه که وه له خۆیدا به دی
بکات ده گه ریته وه بۆ کاریک چاکه و
باشه ی ئاینه که ی تیدا به.

* نه گه ر دلته نگبوو خۆی خوارد وه
به بی بیماری و نه خوشی له به لئین و
په یمانیک پاشگه ز ده بیته وه دابیتتی
به مروفتیک یان نه زریکی له سه ر خۆی
به پیویست گتپاییت و به جیی
نه هینابیت، یاخود وته نامۆزگاریه کی
کرد بیت و لئی په شیما بوو بیته وه،
ده گونجیت دلته نه گه ر و
خو خوارد نه وه شی به هۆی
تووپه بوونیک تونده وه بیت.

پټوه مابوو نهټنی ناشکراده بیټ و
مه ترسی نییه .

* نه گهر خړووتکرده وهی بهوشیوه یه
بیټ که باسکراو عه وره تی دیارو
ناشکرانه بوو قوتار ده بیټ له کاریکی
خراپ و ناپه سهند، نه گهر نه خوښ بیټ
په روه ردگار شیفای ده دات .

* نه گهر قهرزاربوو قهرزه که ی
ده داته وه، نه گهر ترسابوو خوداوه ند
دلنیا یده کات، نه گهر هیچ جوړه
جل و بهرگیکی پټوه نه بوو نانومید
ده بیټ له پیاوړیک نومیدی پټیوو،
یاخود له ده سته لات و قهرمان په وا دوور
ده خرټه وه یا نه وکاره ی پټوه ی
پابه ندبود که مده بیټه وه، سه رجه م نه و
حالانه نه گهر عه وره تی دیارو
به رچاوبوو خړی شهرمی لیده کرد،
نه گهر عه وره تی به دهر نه که ووت حالی
روو به چاکی ده چیت و له گالتو و
سووکایه تی دوژمن به دهر ده بیټ .

* هه روه ها ده لټن: رووتبوونه وه
سته مه، رووتکرده وهی مردوو له خه ودا
به لگه یه له سه ره والی خه و بینر
به وهی هاو سه ره که ی ته لاقده دات یان
سته م رووی تیډه کات، سه فهرده کات
یاخود ته ویه و په شیمان ده بیټه وه

* نه گهر خړی بینیه وه لیبراهه له داوای
شتیکدا به نه ندازه ی لیبرانی نه و شته
به ده سته هیټیت .

* خړووتکرده وه نه گهر سه رقالبوونی
له گهل نه بیټ به کاریک مهینه و
وازه ینانه له گوړپرایه لی و نهټنی
درکاندنه .

* ده گپړنه وه پیاوړیک دیت بۆ لای (نبین
سیرین) ده لټت: پیاوړیکم بینی
له ناوه راستی مزگه و تدا به رووت و
قووتی، شمشیریک گرتبوو
به ده سته وه ده یکیشا به به ردیکداو
ده یکرد به دوکه رته وه، (نبین
سیرین) وتی: ده بیټ نه و پیاوه
(حه سهنی) (به سری) بیټ، پیاوه که ش
وتی: سویند بیټ به خوا نه وهی . (نبین
سیرین) وتی: نه وهی لیبراهه بۆ ټاین
هه رته وه، شمشیره که ش زمانیتی .

(نابلسی) ده لټت: نه وهی خړی
له جل و بهرگ دابمالټت و خړ
دامالینه که شی له چاکه دا نه بیټ
سه رپنچیه، نه گهر نه و شوینه ی خړی
لی رووتکرده وه بازاربوو یان
له ناوه راستی خه لکیدابوو عه وره تی
ناشکراو دیاربوو، هه روه ها شهرمی
ده کرد له حالی خړی و هه ندیک پوښاکی

له گوناھو تاوان و رینمایى ده کړیت
بۆلای نیسلام.

خوشاردنه وه: (ئین سیرین) ده لیت:
سه بارهت به خوشاردنه وه جیاوازی
هیه له لیکدانه وهیدا، هه ندیکده لیت:
نه گهر بینى خویده شاریته وه کچیکى
ده بیت به هوى ئایه تی: ﴿يَتَوَارَىٰ مِنَ
الْعَوَمِ﴾ (النحل: ٥٩)، هه ندیکتر
ده لیت: نه گهر بینى له مالتیکدا
خویده شاریته وه هه لدیت به پیى
ئایه تی: ﴿إِنَّ بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ
بِعَوْرَةٍ إِنْ يُرِيدُونَ إِلَّا فِرَارًا﴾
(الاحزاب: ١٣).

(نابلسی) ده لیت: نه گهر بینى چوه ته
نیو مالتیک پرسه ده گری، خوشاردنه وه
له خه ودا به لگه یه له سه پر شتبه ستن
به وهى خو لیده شاریته وه، یان
نه وهى به لگه یه له سه ری، نه گهر
به په تیک خویشاردنه وه به لگه یه له سه
نه وهى پشتده به ستی به دسته لاتداریکى
شکومه ند، نه گهر خو شارده وه
پشتیدا به داریکه وه پشتده به ستیت
به زانایه ک.

* نه گهر خه و بینه هاوسه ره که ی
دو گیانبوو مالتیکى مینه ی ده بیت.

* ده گونجیت خوشاردنه وه له خه ودا
به لگه بیت له سه ر دوو پوو ی و وتنى
قسه ی خراپ و به د.

خوشگوزهرانى: (نابلسی) ده لیت:
خوشگوزهرانى له خه ودا به لگه یه له سه
قوتاریبون له ناره حه تی و به لگه یه
له سه ر قه رزدانه وه و ده رو لیکردنه وه
ره واندنه وه ی غه م و په ژاره .

خوشگوزدن: (ئین سیرین) ده لیت:
نه گهر بینى خو شت و جل و به رگی
نویى له به رکرد نه گهر لابرابوو
له ده سته لات بۆیده گهر پته وه، نه گهر
هه ژاربوو ده و له مه ند ده بیت و نه گهر
زیندانیبوو نازاد ده کرى و نه گهر
نه خوشبوو چاکده بیته وه و نه گهر
بازرگانبوو بازرگانه که ی یان پیشه که ی
ساردی و بیبازاری رووی تیده کات،
پاشان کاروبارى جیکرو چه سپاو
ده بیى، نه گهر خوشحالبوو (حه ج)
ده کات، نه گهر غه مباربوو خوداوه ند
ده رووی لیده کاته وه و نه گهر
قه رزاریشبوو قه رزه که ی ده داته وه .

* نه گهر بینى خو شورد و جل و به رگی
دراو کونى له به رکرد غه م و په ژاره ی
ده په ویته وه و هه ژار ده که ویت.

*ئەگەر بۇ جەڭن خۇي شت ئەگەر
رەبەنبوو ھاوسەر دەگرى، ئەگەر
بۇخۇرگىران خۇيشت دەگونجىت
رووبكاتە كارىكى قورس وگرانە يان
غەم و پەژارەيە بۇ ئەوئەى خۇرومانگ
بەلگەيە لەسەرى.

*ھەرۋەھا خۇشۇردنى نوئۇرە بارانەش
بەوشىۋەيەيە.

*خۇشۇردن لەشتنى مردو خۇدامالئىنە
لەتتىكەلبوون لەكەسانى بىئاگا.

*ئەگەر ئەو كەسەى خۇي شت
بىياۋەرىپوو موسولمانبوو يان شىتتېوو
چاكەدەبىتتەو.

*ئەگەر بۇ ئىجرامبەستىن خۇي شت يان
بۇ چۈنە نىو (مەككە) بەلگەيە لەسەر
دەرووى خىرو خۇشحالئى و كۆبوونەو
لەگەل ئاۋارەوكان و قەرزدانەو،
ھەرۋەھا ئەگەر لەخەودا خۇيشت بۇ
بەردەبارانى شەيتان و تەوافكردن.

*دەگونجىت خۇشۇردن دۋاي
بەردەباران بەلگەبىت لەسەر سەرکەوتن
بەسەر دوزمنداندا، خۇشۇردن بۇ تەواف
ھەولدانە لەداۋاخۋانى رىزو رۆزى يان
خزمەتى گەرە پىاۋان.

*ئەگەر ئەو كەسەى خۇيدەشۋات
(حەج)ى نەكرىبوو (حەج)دەكات،
ئەگەر ھەزاربوو خوداۋەند

*ئەگەر بىننى خۇيدەشۋات بەلام
تەۋاۋى نەكرى كاروبارەكانى
بەجىنايەت.

*ئەگەر بىننى لەنىو كۆمەلئىكدا
دەستتوئۇز دەگرىو خۇيدەشۋات
لئىدراۋە دەيدۇزىتتەو.

*شۇردنى دەست بەلگەيە لەسەر
بىچراندنى ھاۋەلەيەتى و بەلگەيە لەسەر
نەمانى كىشەو گرفت.

*ھەرۋەھا دەلئىن: قوتارىبوونە لەترسو
بىم ياخود ناھومىدىيە لەوئەى ئاۋاتە
خۋازىيەتى، يان تەۋبەيە لەگوناهو
تاۋان.

(نابلسى) دەلئىت: خۇشۇردن لەخەودا
بەئاۋىكى پاك بەھۋى لەشگرانى يان
خۇشۇردنى رۆزى ھەينى بەلگەيە
لەسەر تەۋبە لەگوناهو تاۋان و
گەپانەوئەى ئەركى سەرشان و
چاكەكردن لەگەل دايكو باۋكو
ھاۋەلان.

*ئەگەر لەزىستاندا خۇي بشۋات بەئاۋى
سارد دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر
غەم و پەژارەو نەخۇشى، ئەگەر بەئاۋى
گەرم خۇي بشۋات لەوەرەزى زىستاندا
بەلگەيە لەسەر سوۋدو قازانچ و
چاكبوونەو لەنەخۇشى.

*ئەگەر مَرْوْفِيْكَ دۆستايەتى
 ھەببولەگەل كەس يېڭدا يان شەپو
 ئازاۋە دەستى بەقەۋزە شت بچپانى
 حال و بارى نىۋانىانە .

*ھەرۋەھا دەلئىن: شىتنى دەست
 بەسابوۋن قەۋزە قەرزدانەۋەيە لەگەل
 رەۋاندەنەۋەي غەم پەژارە .

*ئەگەر دەستى لەشتىك شت
 ئانۇمىدبەۋە لىتى .

*شىتنى جلوبەرگ بەلگەيە لەسەر
 چاكى تائىن .

*ئەگەر بىنى جىلئىكى زەردى شت و
 پاكيكرەۋە چاكيكبوۋنەۋەيە
 لەنەخۇشى .

*ھەرۋەھا دەلئىن: شىتنى جلوبەرگ
 بەلگەيە لەسەر دانەۋەي قەرز،
 ھەرۋەھا دەلئىن: سەرھەلدانى شتى
 پەنھان و نەيئىيە .

*شىتنى مردوۋ لەخەۋدا بەلگەيە لەسەر
 قەرزدانەۋە .

*ئەگەر مردوۋيەك خۇيشت دەرچوۋنى
 مىندال و جىن شىنەكانىيەتى لەغەم و
 پەژارە چوۋن بەرەۋ خىرو زىادبوۋنى
 مال و سامان و ەچەيە ، ئەگەر
 مَرْوْفِيْكىتر شتى پىياۋىكى رەۋشت
 خراپى بەد خود سەرھەلدەدات و لەسەر
 دەستى ئەۋدا تەۋبە دەكات .

دەۋلە مەندىدەكات و ئەگەر بازىرگانىۋو
 بازىرگانىيەكەي قورس وكرانبوۋ
 خداۋەند چۈست و چالاكى دەخاتەۋە
 بازىرگانىيەكەي و تواناۋ دەستەلاتى
 ماددى پىدەبەخىشپىتەۋە ، ئەگەر
 دوۋخراپەۋە لەپۇستى دەستەلات
 بۆيدەگەپىتەۋە بەپىي ئايەتى: ﴿لَا
 مُعْتَسِلَ بَارِدٍ وَشَرَابٍ﴾ (ص: ۴۲)،
 چونكە (ئەيۋب) - سەلامى خۋاى لىيىت
 - كاتى خۋى شۆردو جلوبەرگى نوۋى
 پۇشى خداۋەند خانەۋادە و
 مىندالەكانى و ئەۋەي لەدەستىدابوۋ بۆي
 گەپاندەۋە .

*ئەگەر بىنى خۇشۆردنى لەشىكرانى
 لەخەۋزىك ئەنجامدا ئەگەر رەبەنبوۋ
 ھاۋسەردەگىزى .

*ئەگەر بىنى بەئاۋىكى گەرم خۋى
 شۆرد غەم و پەژرەي بەئەندازەي
 گەرمى ئاۋەكە توشدەبى و خواردەنەۋەي
 ئاۋى گەرمىش باش نىيە
 لەلىكدانەۋەداۋ خداۋەند دەفەرمۇئ:
 ﴿وَسُقُوا مَاءَ حَمِيمًا فَقَطَّعَ
 أَمْعَاءَ كَلْبٍ﴾ (محمد: ۱۵) .

*ھەرۋەھا دەلئىن: خۇشۆردن
 ھاۋسەرگىرىيە ، ئەگەر ژىئىكى نادىار
 خۋى بشۋان باران لەئاسمان دەبارى .

*دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر كوپرو
ھاوسەر تەلاقدان و كەم و كوپى مال و
دارايى و وشكى برايان .

*دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر
تياچوون و برسيتى و نەخۆشى جياواز
جياوازو سەفەر بۆ شوئىنى دوورو
مەترسیدار، ئەگەر بانگەشى
خۆشەويستى و ئالوودەبوونىکرد دواى
رېئىمونى و ئىل و سەرگەردان دەبىت ،
ئەگەر خەويىنەر زانا بوو خەلگى تووشى
فیتنە و ئاشوبدەكات .

*ئەگەر خەويىنەر نابووتبوو
پلەوپايەى بەرزەبىت وەو
ناويانگەدەردەكات و بەلگەكانى بەهیز
دەبن و پتر دلتیادەبىت لەنايندا .

*ئەگەر تازە موسولمانبوو
بەرچاوپوشن دەبىت لەنايندا و باوەپى
پتەو بەهیز دەبىت .

*ئەگەر زەفەرى بەخۆشەويستەكەى
هینا لەخەودا و لەگەلى جووتبوو خۆى و
خۆشەويستەكەى دەكەونە بەر مەترسى
سزاو تۆلە ، ئەگەر لەگەل
ھاوسەرەكەى لەشوئىكىتر جووتبوون
دەگونجىت بەرەم و دەرەنجامى
هەبىت .

(نابلسى) دەلئیت : بەلگەىە لەسەر
بەرزى پلەوپايە و ئەقل و ژىرى و پپرو

*ئەگەر مردوویەكى بینى بەدواى
مروفتىكدا دەگەرپا هەتا جەلكانى بشوات
هەژاریەتى بەهۆى ئەو دوعایەى
لئىكراوە یاخود قەرزەداتەوە یان
وەسیەتنامە بەجیدەهینى یاخود ستم
لەسەرى لادەبات ، ئەگەر شتى
لەیه كېرانی لەسەر دەستى ئەو دەبى .

خۆشەويستى : (نابلسى) دەلئیت :
خۆشەويستى لەخەودا غەم و پەژارەو
كوئىرى و كەپپىە ، عەشقیش
تاقىکردنەوەىە لەكاتى بیدارىی و
بەئاگاییداو باس و خواس و حالئیکە
شاىستەى سۆزو بەزەبى خەلكیە .

*بەلگەىە لەسەر هەژارى و مردن بۆ
نەخۆش ، دەگونجىت مردن لەخەودا
بەلگەبىت لەسەر عەشق و دوورى
لەخۆشەويستى ، ژيان لەدواى مردنیش
بەردەوامبوونى خۆشەويستى عاشقە بۆ
یارەكەى ، هەروەها چوونە نىو ئاگر
لەخەودا جياوازی و سەرقالییه و
خۆشەويستیش لەخەودا بېئاگایى و
كەم و كوپىە لەنايندا ، عەشقیش
تیکچوونى ئاين و كەم و كوپى مالدارییه .

*خۆشەويستى لەبەرخوا لەخەودا
جیگیربوونە لەناينداو دلتیایى باشەو
شـوئىنكەوتنى سـوونەتى
پىغەمبەرە (ﷺ) .

+خیرایی تیگه یشتن و بوونی بیدادی
له لایه ن گلیته کار.

+خه رجکردنی مال له لایه ن رژدو
ره زیله وه.

+هاتنی هه والی راست.

+چاکبوونه وه له نه خوشی.

+هاندان بۆ سه ریچی.

+خوارنه وه ی مه ی و ئاره ق.

+زیناو داوینپییسی.

*ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
خوشه ویستی له به رخاوا ئاراسته گیری
روویه و.

خۆكێشانه وه: (ئێبێن سیرین) ده لیت:
خۆكێشانه وه بێزاربوونه له کاروبار یان
ته مبه لیه.

(نابلسی) ده لیت: ئه وه ی پیاویك ببینی
خۆی ده كێشینیته وه وهك یه كێك
تێربوو بیت سته مكارێكی زیاده پره وه
له کاروباره كانیدا، ئه گه ر ئه وه ی خۆی
كێشایه وه مردبوو لێكدانه وه ی خه وه كه
بۆ ئه وانیه ی جیگه ی ده گرنه وه
له زیندوان ده بیت. خۆكێشانه وه ش
له خه ودا به لگه یه له سه ر خۆبه زلزانین و
شانازی و نه بوونی ئاین به پێی
ئایه ته كانی: ﴿فَلَا صَدَقَ وَلَا صَلَّى،
وَلَكِنْ كَذَبَ وَتَوَلَّى ثُمَّ ذَهَبَ إِلَى
الْهَلِكِ يَمُوتُ﴾ (القیامه: ۳۰-۳۳).

ته ماشاگردنی ده ره نجامی کاروکردار،
پێغه مبه ر(ﷺ) ده فه رموی: "نه وین و
خوشه ویستی نیوه ی ژیرییه"^(۱).

خوشه ویستی مَرُوْهُ بُوِيَه كِيَاك:
(نابلسی) ده لیت: ئه گه ر ئه وه
خوشه ویستی له به رخاوو به لگه یه
له سه ر ره حم و به زه یی و رازیبوونی
خوداو ده سته لگرتن له گوناوه تاوان و
رتنومایی بپاوه ر بۆ لای ئیسلام،
ئه گه ر له به ر خوا نه بوو به لگه یه له سه ر
گریه ستی شه ریکی و ده ره نجامه كه شی
به ناپاکی یان بۆ ئن هاوسه رگیریه
بپه رپرس و گه وده.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه
له سه ر گریان، ده گونجیت به لگه بیت
له سه ر ده روولیکردنه وه.

*ئه گه ر ببینی دلخوشه غه م و په ژاره
دایده گری.

*ئه گه ر ببینی هاوپیکانی له خوشیدان
به لگه یه له سه ر رووداویکی خوش و
پرچیت.

خوشی وشادی: (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا بانگکردنی غه مبارو
په ژاره داره، ده گونجیت به لگه بیت
له سه ر:

^(۱) (ئێبێن سه عد) له (الكامل للضعفاء) (۷۳/۲)
هیناویه تی.

* نه گەر خوازیاری هاوسه رگریوو
زهوی له خه ودا هاوسه ره هه لکه نندیش
ره قبییه پاچیش عه وره ته و خاک و
خویش مال و دارایی ژنه یان خوینی
کچینییه.

* نه گەر راوچییه که زهوی هه لکه ند
داوی تیدا بنیته وه و خاک و خو له که ی
بژیوییه و مالتیکه سوودی لیوه رده گری،
وه گه رنا هه لکه ندی داوایه که داوی
ده کات له گه ل هه ول و بژیوی یان فیل و
ته له که یه.

* هه لکه نندیش له خه ودا بریتییه له:
ئه وه ی بۆ دپنده هه لده که نری و چاله که
پتیویستی به فیل و ته له که بوو، پاشان
دهستی یان جل و به رگی به هوی ته پ و
تۆزو خاکه وه خو لاویبوو یان به چنگ
هه لیگرت نه گەر ده وله مه ندبوو مال و
دارایی تیا ده چیت و ملکه چی و رسوایی
رووی تیده کات، نه گەر قه رزاربوو یان
ئه سپه رده ی لادان را بوو ده یگه پتییته وه
بۆ خاوه نه کانی و هه موو له دهستی
ده رده چیت و دواتر پتیویستیده بیت،
نه گەر نه خو شبوو بژیوی په یدا کردنی
له دنیا دا کزولاواز ده بیت و مال و دارایی
تیا ده چیت و ده بیت به خاک و خو ل.

* خاکپه رزاندن به زه ویدا به لکه یه له سه ر
کارو کاسبی، داگرتنه وه ی زه ویش

* ده گونجیت خو کی شان وهش له خه ودا
به لکه بیت له سه ر پشوو دان داوی
ماندویتی، نه گه رچی خه وینیه
نه خو شبوو بورایه وه، نه گه ر
ته ندروستی ته و ابوو نه خو شده که ویت
به تاییه ت نه گه ر له گه ل خو کی شان وه دا
باویشکیدا.

خو گرتنه وه له شه رو خراپه: (نابلسی)
ده لیت: ده ستگرتنه وه له شه پ به لکه یه
له سه ر له خو سپاردن به فه رمانه کانی
خودا و سه رکه وتن به سه ر دوژمناندا.

خول (خاک، قور): (نیین سیرین)
ده لیت: خاک و خو ل به لکه یه له سه ر
خه لکی چونکه نه وان له خاک و خو ل
دروستکارون.

* به لکه یه له سه ر:

+ دنیا و مال و دارایی.

+ هه ژاری و مردن و گوپ.

* نه گه ر بیینی زهوی هه لده که نی و خاک و
خو له که ی فریده دات نه گه ر نه خو شبوو
یان نه خو ش هه بوو گوپه که یه تی
ده ریده دات، نه گه ر سه فه ریکرد نه و
چال هه لکه ندنه سه فه ره که یه تی و،
خاک و خو له که شى مال و دارایی و
سوودی تی، چونکه گه ران به زه ویدا
سه فه ره به هوی تایه تی: ﴿وَأَعْرُفْنَ
يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ﴾ (المزمل: ٢٠).

* ئەگەر خاك و خۇلىكرد بەسەريا
مال و سامانى بەلاوازی و بوودەلەیی
بەدەستدەكە ویت.

* ئەگەر بینى یەكك خۇلدەكاتە
چاوییه وە ئەوہی خۇل دەكاتە چاری
ئەویتەرە وە مال و سامانى بۇ خەرج
دەكاتە ھەتا خواز و نیازك یان
داواہیكى بەجیبەینیت.

* ئەگەر بینى ئاسمان خاك و خۇلىكى
زۆرى باراندە سزاو ئەشكەنجە،
ئەگەر دوكانەكەى گسكداو خاك و خۇلى
لەپھینایە دەرەوہ قوماشیكى لەگەلدابو
لەجیگە یەكەوہ دەگویریتەوہ بۇ
جیگە و شوپینیکیر.

(نابلسی) دەلئیت: رۆیشتنی مرقۇ بەنیو
خاك و خۇلدا دۆزینەوہ و دەستكەوتنى
مال و داراییە، ئەگەر خاك و خۇل بکری
بەسەريا غەم و پەژارە رووی تیدەكات و
ناگەریتەوہ بۇلای خودا تیدا، خاك و
خۇلیش تەمەنى مرقۇ ژیانیتەتی.

* خاك و خۇل بەلگە یە لەسەر رزق و
رۆزی و كشتوكال و تیروی برسیتی.

* ئەگەر بینى لەسەر خاك و خۇلىكى
پاك و پیرۆز دانیشتوہ بەلگە یە لەسەر
شادی و سەرکەوتنى، دەگونجیت
بەلگە بیٹ لەسەر گومان لەنایندا یان
بەلگە بیٹ لەسەر ئەو خاك و گلەى

بەرویشتن بەسەريا یاخود گۆچان
بەلگە یە لەسەر سەفەرکردن لەخیردا.

* ھەندیکدەلئین: رۆیشتن بەنیو خاك و
خۇلدا دۆزینەوہی مالە، ئەگەر دەستی
بۇ بردو کۆیکردەوہ یان خواردی مال و
دارایی کۆدەكاتەوہ و لەدەستی
دەكە ویتەوہ، ئەگەر زەویيەكە ھى
كەسیكیتربو مال و داراییەكە ھى
كەسیكیرە.

* ئەگەر چنگى خۇلى ھەلگرت سوودو
قازانجی بەو ئەندازە یە دەستگیر
دەبیٹ كە ھەلیگرتوہ، ئەگەر گسكى
مالەكەیداو خاك و خۇلى كۆیکردەوہ
فیلدەكات ھەتا مال و سامان لەژنەكەى
وہریگرت، ئەگەر لەفرۆشگاكاكەیدا
كۆیکردەوہ لەبژۆوی و كاسبی پارە
كۆدەكاتەوہ، چونكە خاك و خۇل مال و
داراییە، ئەگەر بینى خۇلى سەریانى
مالەكەى گسكداو فرییدا فەوتانى مال و
دارایی ژنەكە یەتی.

* ئەگەر ئاسمان خاك و خۇلى باراند
چاكەبیٹ ئەگەر زۆریو، ئەوہشى
مالەكەى روخواو تەپ و تۆزو خۇلەكەى
بەركەوت مال و دارایی میراتى بۇ
دەمینیتەوہ...

* بۆ دەۋلەت مەندانىش بەلگەيە لەسەر
پلە و پايە و زۆربوونی مال و شتومەکیان و
ریزلیگرتیان.

* خۆلە میس: (ئىبن سیرین) دەلیت:
خۆلە میس مال و داراییەکی حەرەمە،
هەر وەها دەلین: رزق و رۆزیە لە لایەن
دەستەلاتدارە وە.

* ئەگەر خۆلە میس بینى لە کاروباری
دەستەلاتداردا ماندودەبیت و بەتەنیا
هەر ماندوبوونی بۆ دەمەینیتە وە.

* هەر وەها دەلین: زانیاریەکی
بیسوودە.

* ئەگەر بینى تەنوریک پرده کات لە ئاگر
سوود و قازانج بە دەستە دەینیت.

* ئەگەر فەرمانپەر و کارێکی تیکەل و
پەنھانی هەبوو ئاشکرا و رووندەبیتە وە،
ئەگەر دوژمنداربوو زالدەبیت بەسەریا.

* خۆلە میس قەسو و تەى بەتال و
بیکەلگ و سوودە، ئەوەی لە بەردەرکی
دەستەلاتدار ئاگر بکات وە هیژو تواناو
دەستەلات بە دەستە دەینیت.

* ئەگەر ئاگریکی دیارو ئاشکرای بینى
تیشک و رووناکییەکی زۆری هەبوو
خەلکی سوود و قازانجیان لێوەردەگرت
پیاویکی دەستەلاتداری بەرژە وەندى
پەرستە.

خەوینەری لیدروستبوە یا بۆی
دەگەریتە وە.

* خاك و خۆل لە گەل ژندا لە خەودا
بارێکی گوماناییه.

* دەگونجیت بەلگەبیت لەسەر ئاو و
ئاگر یان با چونکە یەکیک
لەرەگەزەکانە.

* بەلگەيە لەسەر سەفەری قورس
کەرۆف تێیدا پتویست دەکات تەیه موم
بکات.

* ئەگەر یەکیک خاك و خۆلێکرد
بە دەموچاویدا هۆنراوە بەسەر
کەسانیکدا هەلدەدات و ناھومید دەبیت
لێیان.

* دەگونجیت خاك و خۆل بەلگەبیت
لەسەر تیاچوون بە شێوەیەکی خراپ.
* دەگونجیت بەلگەبیت لەسەر ئەو
قەرزەى مەردومی قەرزار لەکەدار
دەکات.

* خاك و خۆل بەلگەيە لەسەر خیرایی
بەدیهێنانی پێداویستی و پەیمان.

(نابلسی) دەلیت: لە خەودا بەلگەي
خیرە بۆ ئەوەی کاری پيس و سووک
ئەنجام دەدات و بەلگەيە لەسەر
هەزاران و زۆربوونی مال و سامانیان.

* نه گهر ئاگرىكى بينى له نيو
 په نجه كانى ده رچوو نووسه رى
 فه زمانه وای سته مكاره، نه گهر له زارى
 به ده ركوت چاوداگرته، نه گهر
 له ده ستنى ده رچوو پيشه وه رى
 سته مكاره.

* نه گهر بينى له ويرانه و كاوله په كدا ناگر
 ده كاته وه و خه لكى بو بانگده كات
 بانگيانده كات بو وىلى و بیدعو نه وه
 به ريده كه وى وه لامیده ده نه وه.

* نه گهر بينى ماله كى ده سوتى
 له ماله كى به و زوانه دیته ده وه.

* پياوێك هات بو لای (ئيبين سيرين)
 وتى: له خه ودا بينيم سۆله كانم گرتبوو
 به سه ر ناگرى كدا و په كى كيان كه و ته
 نيو ناگرو سوتوا و نه وى تریش ره شبوو.
 (ئيبين سيرين) له رافه ی خه وه كه يدا
 ده لى: تو له خاكى (فارس) ناژه لت
 هيه و تالان پرۆده كړى و نيوه ی ده برى و
 نه وه ی كه ماوه ته وه كه ميكي
 ده مي نیته وه.

* نه گهر بينى له نيو ناگرى كدايه و
 گرمى و تينى نيه راستگوى و مولك و
 سه ركه وتن به سه ر دوژمنه كانيدا
 ده مي نیت به پي چى روكى
 چه زه تى (ئيبراهيم) (سه لامى خواى
 ليبيت).

* نه گهر بينى له گه ل كۆمه لىك له ده ودى
 ناگرىك دانيشتوه دلنياه بيت
 له خه وشه كانى و نه وه ش نيعمه ت و فه رو
 خيره به پي نايه تى: ﴿ اَنْ بُؤْرَكَ مَنْ
 فِي النَّارِ وَمَنْ خَوْلَهَا ﴾ (النمل: ٨).

* نه گهر ئاگرىكى بينى له مالى خوى
 هاته ده ره وه ده سته لات و بازگانى و
 پيشه به ده سته هي نيت.

* نه گهر ئاگرىكى بينى به سه سه ريه
 هاته خوار يان له نيو ده ستيا ده رچوو
 رووناكى و پرشنگى كى زوړيه بوو
 ژنه كه ی دوو گيان بوو كوړپكى ده بيت و
 ناوبانگى كى باشيده بيت.

* نه گهر مه شخه له ناگرىكى بينى له بهر
 ده رگا كه ی و دوكه لینه بوو (حه ج) كات،
 نه گهر له ناوه راستى ماله كه يدا بينى
 له و ماله دا كشتوكال ده كات.

* نه گهر ئاگرىكى بينى له شه وى كى
 تاريكدا هيزو توانا و ده سته لات و شادى و
 نيعمه ت و ده سته لاتی پیده به خشرى
 به پي چى روكه كه ی (موسا) (سه لامى
 خواى ليبيت).

* نه گهر له ته نوره كه يدا ناگرىكى
 هه لگير ساوى بينى ژنه كه ی
 دوو گيانده بيت نه گهر ناماده بوو.

* نه گهر ئاگرىكى بينى له تاسمانه وه
 دابه زى و سووتاندى به لام هيچكارى كى
 تينه كرد سه رباز له مالى داده به زى.

* نه گەر بینى دوکەل سەرى لیتیکدا
لەرزوتا دایگرت و تین و گەرمای دوکەل
لێیدا غەم و پەژارە رووی تێدەکات.

(نابلسی) دەلێت: نه گەر بینى
خۆلەمیش کۆدەکاتەوێ یان بە دەستی
دەهێنێت قەسە و گوتەى پڕپوچ
هەلەدەگرێ یان زانیاریەکی هەیه هیچ
سوود و قازانجێکی پێناگەیه نیت.

* خۆلەمیش بەلگەیه لەسەر:

+ غەم و پەژارە.

+ چاوتیشە یان گلکردنى.

+ وێڵى و سەگەردانى دواى رێنومایى.

+ کۆژاندنەوێ ئاشوب و فیتنە و شەپ.

+ دلتیایى لە ترس و بیم.

* خۆلەمیشى فرپنەکان بەلگەیه لەسەر
خێرو قەسەى زیادە و بێکەلک.

خۆمە لاسدان: (نابلسی) دەلێت:
خۆمە لاسدان لەخەودا بەلگەیه لەسەر
تیکۆشان و غەزا لەپێتاوی خوداوەندا.

* هەروەها بەلگەیه لەسەر:

+ خۆ خەریککردن بەهاوسەر و نوێژەو.

+ برسیتى و پارچە پارچە بوون.

+ شکانى ئارەزووى نەفس و حەزەکانى.

* دەگونجیت خەلۆه تکیشى و برسیتى
بەلگە بیت لەسەر برسیتى و حال
وەستان.

* نه گەر ئاگرێک یاخود گرۆیلێسەیهک
ببینى دەکۆژیتەوێ لەنیو ئازاوەو
ئاشووبدا جێگیر دەبیت.

* نه گەر بینى ئاگرێک لەمالی خۆیدا
کەوتوێتەوێ پڕشنگ و رووناکی
لێدەبیتەوێ خانەوادەکەى سوودی
لێوێدەرەگرن، بەرپرس و بژێوى
پەیداکاری مال دەمریت، نه گەر
لەولاتى خۆببوو گەورەى ولات دەمرێ،
نه گەر کۆژایەوێ لەباخەکیدە مەرگی
خۆی و منداڵەکانیەتى، نه گەر کۆژایەوێ
لەمالەکیدە رەشەبایەک هەلیکردو
دیسان هەلگیرسایەوێ دزو جەرە روو
لەمالەکەى دەکەن.

* نه گەر بینى ئاگر دەکاتەوێ لەکاتى
بەئاگاشدا جەنگ لەئارادابوو، نه گەر
کۆژایەوێ خەشم و قینەدیگرێ، نه گەر
بازرگانبوو سوود و قازانجەدەکات.

* دوکەل سزاو بەلای خوايیه و سزایەکە
لەدەستەلاتدەرەوێ.

* نه گەر دوکەلى بینى لەفرۆشگا
دوکانەکیەوێ دیتە دەرەوێ دەکەوێتە
فەپوخیرو خوشى دواى ئابروچوون و
خراپە، نه گەر دوکەل
لەژێرمەنجەلێکدا بوو کەگۆشتى کولای
تێدابوو فەپوخیرو دەرەو رووی
تێدەکات دواى بەلاو نەهامەتى.

* چله کیشی به لگه یه له سهر پله و پایه و
به ده سته یتانی په یمان و به لټن.
خو هاویشته نیوکاریک: ده گونجیت
به لگه بیت له سهر مهرگ.

خه

خه ته نه: نه گهر بینی خه ته نه ده کړئ
خیریکه دیته ری و خوداوه ند له گونا هو
تاوان پاکیده کاته وه و به باشی
هله دستیت به فهرمانی په روه ردگار.
* نه گهر بینی پارچه گوشته زیاده که ی
بری زیاد بوونی مال و داراییه و ساردو
سرپییه له نایندا نه مجوره خه ونه ش
به لگه یه له سهر نه وه ی خاوه نه که ی
ده سته برداری ناینه که ی ده بیت
له پیناوی دنیا دا.

* نه گهر بینی خه ته نه کراو خوینی زور
لیهات له گونا هو تاوانه کانی
پاکده بیته وه و رووده کاته به جیه یتانی
سوننه ته کانی پیغه مبه ر(ﷺ).

(نابلسی) ده لټت: خه ته نه کردن به لگه یه
له سهر پاکبوونه وه له پیسی و خوشی و
شادییه ، نه گهر پیاوړیک خه ته نه کرا
خوینی له بهر ده پوات، بۆکچیش
شووده کات، ده گونجیت بکه ویته خولی
مانگانه وه، هه روه ها خه ته نه کردن
هیتانه وه ی هاوسه ره.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر
به رزکردنه وه ی یادو زیکرو چاکبوونه وه
له نه خوشی.

* ده گونجیت خه ته نه کردن به لگه بیت
له سهر جیا بوونه وه له هاوسه ر یان
جیا بوونه وه له کوړ یا دایک و باوک
بویه کیک موسولمان نه بیت.

خه ته نه کار: بینینی به لگه یه له سهر
ده رختنی عه وره ت و ناگادار بوون
له شووره یی و نابړوچوون ، بینینی
خه ته نه کاری ژنان به لگه یه له سهر
ده رختنی نه یتنی ژنان و بینینی
که م و کوړی و عه وره تیان و ده ست لیدانی
عه وره تی ژنان.

خه د یجی کچی خوهیلد (رهزای خوای
لیبیت): نه م هاوسه ره ی پیغه مبه ر
(ﷺ) هه رکه س له خه ودا به دیبکات
خوشحالی و وه چه ی چاکیده بیت.

خه رجی (مووچه): (نابلسی) ده لټت:
به لگه یه له سهر فراوانی و پاراستنی
مندال و جی پړکردنه وه ی مال و مندال
به پتی نایه تی: ﴿وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ
شَيْءٍ فَلَهُمْ يُخْلِفْ وَلَهُمْ غَيْرُ الرَّازِقِينَ﴾
(سبا: ۳۹).

پیغه مبهرو باوه پداران و شکومه ندی بۆ ده سسته لاتدارو دوورکه وتنه وه له دوورپوویی و پاشکه زیبونه وه له گوناوێ تاوان و ریتنومایی دواي سهرگه ردانی و بوونی غیره له بۆ ئاین.

* نه گهر بینهی رووی تیکردو هات به ره و پیری به لگه یه له سهر دانیایی پاراستنی له ناگر.

* نه گهر پشتی تیکردو رووی لیوه رگیژا به لگه یه له سهر نه وه ی که وتوه ته نێوکاریکه وه شایسته ی سووتان و ناگری دۆزه خه.

* نه گهر به بزه و خهنده وه بینهی ده م به پیکه نین ده بی بۆ پۆلیسی سهر به ده سته لاتداره.

خه زهم (دره ختیکه په تی لیڤدروست ده کریت): به لگه یه له سهر سته م و بیئاگایی، ده گونجیت به لگه بیته له سهر چولکردنه وه ی نه وه ی سوودی نه وی تیدایه، هه روه ها به لگه یه له سهر رزق و رۆزی یاخود توپه بوون له دوزمن.

خه ساندن: (ئیهین سیرین) ده لیت: نه وه ی بینهی خه سیتراره یان خۆی هه لده ستیت به خه ساندنی خۆی ملکه چی و سهرشۆپی رووی تیده کات، نه گهر ویستی نه مانه تیک لای پیاویک دابنی یان نه یه نیه کی لایاس بکات به لام

* نه گهر بینهی به ژۆر مالی خه رجده کات نه جه لی نزیکده بیته وه.

* ده گونجیت خه رجی و فراوانی به لگه بیته له سهر دوورپوویی.

خه رده ل: خه رده ل ژه هره نه وه ی بیخوات ژاری ده رخوارد ده دریت یان شتیکی تال.

* وتراویشه مالتیکی پاک و بیگهردی ده سته ده که ویت به ماندو بوون و هیلاکی.

خه رمانه ی رۆژو مانگ: (نابلسی) ده لیت: بینهی خه رمانه له ده وری رۆژدا له خه ودا ده گونجیت به لگه بیته له سهر ریتبازی تاوانباران و ده وره دانیان.

* ده گونجیت به لگه بیته له سهر هاتنی فه رمانپه وایان له ولایتیک دواو کزبوونه وه یان تیددا.

* ده گونجیت به لگه بیته له سهر به لاو نه هامة تی و خه شم لیگرتن.

خه زنه دار: (نابلسی) ده لیت: خه زنه دار به رپرسی ناگره، نه گهر له خه ودا بینهی ده که ویت به رده سته پۆلیس، نه گهر بینهی بزه و خهنده له سهر لیوه کانیه تی قوتارده بی له زیندان، نه گهر نه خۆشیك خه ویکی له و جۆره ی دی ترسی مردنی هه یه.

* بینهی بۆ یه کیك سیفه تی گۆرایی به لگه یه له سهر خۆشه ویستی خواو

(نابلسی) ده لیت: بینینی تووی
خه شخاش ئالای هه لدرای شه کاوه یه.

خه شم و قین: (ئین سیرین) ده لیت:
ئه گهر بینیی خه شم و قینی هه یه
به رانبهر مروفیک کاروباره کانی
تیکده چن و مال و دارایی ده پوات به پیتی
ئایه تی: ﴿وَرَدَ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا
بِغَیْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا غَیْرًا﴾
(الأحزاب: ۲۵).

* ئه گهر تورپه بوو له مروفیک له پیتناوی
دنیا دا پیاویکه سووکایه تی به ئایینی
خودا ده کات، ئه گهر له پیتناوی خودایا
تورپه بوو هه نزو ده سته لات
به ده سته هینیی به پیتی ئایه تی: ﴿وَلَمَّا
سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضَبَ﴾
(الأعراف: ۱۵۴).

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه
له سه مردن له ناکاو ئه گهر هۆکاری
نه بوو، ده گونجیت خه شم و قین
له خه ودا به لگه بیت له سه نابو و چون و
نه خوشی به هوی گۆرانی حالیی
خه شم و قیناوی له کاتی خه شم و قیندا.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه
له سه پیا هه لانی باش و خیری چاک بو
خاوه نه که ی و خه لکیر، خودا وه ند
ده فه رموی: ﴿وَالْكَافِرِينَ الْغِیْظَ

له خه ویدا خه سینراویک بینیی با
ئاگا داربیت ئه مانه ته که ی لا دانه نی.

* ئه گهر خه سینراویکی نادیاریی بینیی و
رووخسارو شیوه ی سالی پیوه دیار بوو
له گه ل دانا ییدا فریشته و په ربیه که
ئاگا داری و مژده ده به خشی.

(نابلسی) ده لیت: ئه گهر خه سینراو
ناسرابوو وه ک خۆیه تی، ئه گهر بینیی
خه سینراوه رینوما ییی خوایی
به ده سته هینیت له به ندایه تی و یادو
زیکری خوا.

* ئه گهر بینیی خۆی خه سینراوه
پله و پایه یه کی به ندایه تی وهرده گریت
له گه ل داوینپاکی.

* خه سینراوی سپی فریشته ی سۆزو
به زه بییه و هی ره شیش فریشته ی سزاو
خه شمه.

* خه سینراو به لگه یه له سه
ره واندنه وه ی نعیمه ت و له ده سته دانی
خزم و که سوکارو کوپ.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر زۆر
له خۆنه کردن و زالکردنی پشوو خراپی
په نهان و نه یینی.

خه شخاش (روه کیکی بیهوشکه ره): (ئین
سیرین) ده لیت: مالکی باش و
سوودمه نده بۆ یه کیک بیخوات.

خه لووز: (ثین سیرین) ده لیت: خه لووز له داردروس سته ده کړی و پیاوړی کی مه ترسیداره یان مالکی حرامه.

* **هروه** ده لیت: رزیکه له لایه نه ده سته لاتداره وه دیت.

* **خه لوژیک** سوودی لیوه رنه گیرئ وه ک خو له میښ وایه به تال و پوچه، نه گهر خه لوژیک به سوو دبوو تویشووی پیاوه له کاریکا.

* **(سیف)ی کوپی** (ذی یزن) له خه ودا ناگری کی له ناسمانه وه بینی دابه زی بوسه (عه دهن) و هه ر پشکویه ک که وت به سه مالیک دواو کوزایه وه و بوو به خه لووز، خه وه که ی بو رافه کاریکی خه و گیرایه وه و نه ویش وتی: (حه به شه) ده سته ده گری به سه ر ولاتی توداو لیکدانه وه که ش به و شیوازه بوو.

(نابلسی) ده لیت: پشکوی گهره بو یه کی پتویستی به ورده که ی بییت به لگه یه له سه ر غه م و په ژاره و ماندوبوون و حال و بار نه سته م و گران.

* **خه لوژی** بچوک بویه کی پتویستی به گهره که ی هه بییت تیا بردنی مال و سامانه.

* **ده گونجیت** به لگه بییت له سه ر ژیا نه وه ی ناگری بلتیه دار.

وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿ال عمران: ۱۳۴﴾.

خه لات (دیاری): (ثین سیرین) ده لیت: دیاری و خه لات ده ستنی شانکرده، نه گهری دیاری به یی به پتای نه تی: **﴿وَإِنِّي مَرْسَلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّتٍ فَنَظِرَةٌ بِمَ يَرْجِعُ الْمُرْسَلُونَ﴾** (النمل: ۳۵).

(به لقیس) دیاری ناردو (سوله یمان) (سه لامی خوای لییت) ده ستانی شانکرده.

* **هروه** ده لیت: دیاری و خه لاتی خو شه ویست به لگه یه له سه ر روودانی ناته وایی له نیوان خه لاتکارو خه لاتکارو پیغه مبه ر **﴿﴾** ده فهرموئ: "خه لات و دیاری بو یه کتر بنیزن خو شه ویست ده بن"^(۱).

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا خو ش و شادی به پتای نه تی: **﴿بَلْ أَنْتُمْ بِهَدِيَّتِكُمْ تَفْرَحُونَ﴾** (النمل: ۳۶).

^(۱) (بوخاری) له (الأدب المفرد) (۵۹۴) و (بیهقی)

(۱۶۹/۶) و (تلبانی) له (الإرواء) (۱۶۰۱)

له فهرمووده یه کی (نه بوهوره یه) هوه (سندی خو میتاویه تی).

* خه لۆز له زستاندا به مال و سامان
لێكده درێته وه.

+ شوینێك به ته نیا مه ردوم خۆی
تێدابی.

+ ناوبانگی باش.

+ ته نیایی.

+ گۆشه گبری و خودا پاران له ژێـژو
ناره زوو.

+ جیابوونه وه له هاوسه ر.

+ وازهێنان له براو هاوه لان.

* ده گونجیت بینینی خه لوه تگه
به لگه بیته له سه ر نه خوشی و وازهێنان
له ناره زووی خواردن و خواردنه وه،
ئه گه ر خه و بینه ر نه خوشبوو ده مریت و
چێژو له زه تی کۆتایی پێدیت.

* ئه وه ی بریارو فره مانێ به سه ر
خه لوه تگه یه کدا بپوات یا دروستی بکات
له خه ودا پله و پایه ی به رزو بـلـنـد
به ده سته ده یێنیت.

* خه لوه تگه بۆیه کێک ببینی له خه ودا
خۆشیه کی تازه و نوێیه ژنه یا خود
قه لایه که به تایبته ئه گه ر سه ر کرده و
فرمانپه وایه که بینیی و خوازیاری
به ره به رکانی دوژمبـوـو، هـهـروهـها
ده گونجیت به لگه بیته له سه ر به زین و
شکسته یێنانی ئه و سه ر کرده یه.

* خه لوه تگه به لگه یه له سه ر:

+ غه ربیی و بیرکردن و غه م.

* خه لۆز له زستاندا به مال و سامان
لێكده درێته وه.

خه لۆز فروش: (ئیهن سیرین) ده لیت:

خه لۆز فروش ده سته لاتدار یکی
سته مکاره و ژێرده سته کانی هه ژار
ده خات چونکه دار له لێکدانه وه دا
پیاوه و ئاگریش ده سته لاتداره .

* ئه گه ر خه لۆزی بینیی باشنه بوو
کۆمه ل و نه ته وه یه که هه ژار که و توون
به هۆی ده سته لاتداره وه و مال و
سامانیان بۆ ده گه ر پێنیتته وه.

(نا بلسی) ده لیت: له خه ودا بینینی
به لگه یه له سه ر شه پو فیتنه و
روپه شی و درۆ.

خه لوه تگه: (ئیهن سیرین) ده لیت:

به لگه یه له سه ر ده سته لاتدارو
فرمانپه وایه که ناوبانگی به زانیاری
به ندایه تی ده رکردیی.

* هه روهـها به لگه یه له سه ر لانه و مال و
شوین و سوود و قازانجی ئه وه ی
ده دریتته پالی، ئه وه شی له هه وادابیت
به لگه یه له سه ر گۆپی رێژدارو ده روونی
شه هیدان به پیتی رهنگو ناواخن و
کرۆکی، ئه ولانه یه شی رهنگی رهش بیته
یان پـر له به راز بیته دیرو که نیسه یه
له لێکدانه وه دا.

+بچپاندنی په یوه ندى نیوان هاوه لان.

+شاردنه وه په ینه انیکردن.

خه مو په ژاره: نه گهر بینى غه مو

په ژاره داره خوڅشى و شادى روى
تیده کات.

(نښې سیرین) ده لیت: غه مو په ژاره
به لگه یه له سر خوڅشى و شادى،
هه روه ها شاریش غه مو په ژاره یه به پى
تایه تی: ﴿لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ﴾
(القصص: ۷۶).

(نابلسى) ده لیت: نه گهر هاوړېکانى
له تنگو چه له مه دا بینى به لگه یه
له سر تنگو چه له مه و په راژه خواردن.
* غه مو په ژاره به لگه یه له سر
نه خوڅشى و غه مو په ژاره به هوى
خانه واده که یه وه یان کارخستنه
نه ستوى.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر
پوچه لکړدنه وهى سوودو قازانچو
جمو جوول.

* نه گهر شتیک له وانه ی له حالى بیداریدا
هه بوو به لگه یه له سر خپرو
به پیچه وانه شه وه.

خه نه جهر: نه گهر بینى خه نه جهرى
به ده سته وه گرتوه مال و سامان و
ده وله مهندى به ده سته هینیت.

* نه گهر خه نه جهر یان چه قویکړده وه
به نیو کالاندا ژنیک ماره ده بپیت.

خه ندهق (که ندر): (نښې سیرین)
ده لیت: خه ندهق به لگه یه له سر نه وهى
پادشایه ک یا ولاتیک خوى لیده پاریزیت
به هوى پاسه وان یان سه ربازه وه یا
نه وهى دوژمنى پى دوورده خاته وه.

* نه گهر خه ندهق به لگه بیت له سر
پادشا سه ربازو پیاوو مال و دارایی
ده بیت، نه گهر به لگه بیت له سر دنیاو
جیهان به لگه یه له سر زانایانى دنیاو
نه وانه ی پاریزگاریده که ن لیتى.

نه گهر خه ندهق به لگه بیت له سر ژن
خه ندهق به پړوه به ریه تی.

* نه گهر به لگه بیت له سر کوپ نه وه
خه ندهق باوک و دایکيه تی.

* نه گهر خه ندهق قی بینى یا شارىکى
بى خه ندهق بینى به لگه یه له سر
حه لالوونى کاروباره کان وه که نه دانى
زه کات و مالتیا بردن و تیاچوونى
زانپاری و هیرشى دوژمن یا خود فه رمان
به خراپه و ریگری له چاکه.

خه نه: (نښې سیرین) ده لیت: خه نه
تویشوو پیدایستى پیاوه بوئه وکاره ی
نه نجامیده دات.

(نابلسى) ده لیت: خه نه جوانکارییه
له مال و منالدا.

ده گه ریتته وه که له ده سستیده رچوو بیت،
 نه گه ر ده سته لاتدار بوو ده سته لاتته کی
 لاواز ده بی، پاشان به هیز ده بیتته وه
 به پیتی ئایه تی: ﴿وَالْقَيْنَا عَلٰی كُرْسِيِّ
 جَسَدًا ثُمَّ اَنَاب﴾ (ص: ۳۴).

* نه گه ر خوازیاری هاوسه رگریبوو ژنیک
 ماره ده بری.

* نه گه ر له سه ر جیگه یه کبوو پیخه فی
 به سه ردا درابوو به رزی و بلندیه به سه ر
 کۆمه لی دوو پروودا، نه گه ر پیخه فی
 به سه ره وه نه بوو سه فەر ده کات.

* هه ندیکده لاین: جیگه وه هه موو نه وه ی
 له سه ری ده نوون به لگه یه له سه ر ژنو
 سه رجه م رزق و رۆزی و بژیوی.

(قهیره وانی) ده لیت: جیگه به لگه یه
 له سه ره وه ی مه ردوم شارو دلخۆشو
 ریزدار ده بیت به هۆیه وه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر نه وه ی
 مروق ده چیتته سه ری له که شتی و
 هاوسه ر.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
 داره مه یت چونکه جیگه ی چاره نووسه،
 نه وه ی جیگه که ی بشکی له خه ودا
 یاخود له به ریه که هه لبوو شیی
 ده سته لات و توانای به سه رده چیت و
 نه گه ر ده سته لاتدار بی له کار ده خری و
 له ژنه که ی جیا ده بیتته وه نه گه ر

خه نه فروش: (نابلسی) ده لیت: بینینی
 له خه ودا به لگه یه له سه ر بۆیه چی،
 خاوه نی داوو ده رمانی به سوود،
 بینینی به لگه یه له سه ر شادیی و مژده و
 سۆز به زه یی.

* خه و: (نابلسی) ده لیت: خه و بۆکه سیك
 شایسته بیت به لگه یه له سه ر
 به رزبوونه وه ی پله و پایه و نه و ئاسته ی
 پیگه یشته وه، بۆیه کتیکش شایسته ی
 نه بیت به لگه یه له سه ر نه وه ی گوناو
 تاوانی خه لکیده خاته نه ستۆی خۆی و
 له سه ر نه خۆشیه کی توند و سه خت.

خه وگه (جی نوستن، راخه ر):

(نابلسی) ده لیت: نه گه ر بینینی له خه ودا
 به لگه یه له سه ر کچ و ئاژده ل و پله و پایه،
 نه گه ر ته خته بوو به لگه یه له سه ر باشه،
 نه گه ر له قوماشبوو به لگه یه له سه ر
 شکۆمه ندی و مه زنی و خیر و چاکه و
 باشبوونی باری گوزه ران و جلویه رگی
 نوی و برایه تی و ته بایی و کۆبوونه وه.

* راخه ری قوماش به لگه یه له سه ر
 مژده و خۆشی دوا ی چه ند رۆژیک
 پییده گات.

(ئین سیرین) ده لیت: نه گه ر بینینی
 له سه ر جیگه یه که شتیکی بۆ

راخرايىت پاشان پالېكە ويىت لەسەرى
دەستەلات و پلە وپايەيە بە دەستى
دەھىنىت، ئەگەر نەعلى لەپىدابوو
لەگەل كۆمەلى كەسى دووپودا
سەفەردەكات.

* ئەگەر خۆى دىيەو لەسەر
خەوگەيەكى خۆش و چاك دەستەلات و
پلە وپايەو ش كۆمەندى
بە دەستدەھىنىت.

* ئەگەر خۆى لەسەر جىگەيەك
دىيەو و ژنىكى لەگەلدابوو لەخۆشى و
پشووئاندا لەگەلدەبىت، دەگونجىت
شەپ ئازاوە لەيەكجىابوونەو بەكەويىتە
نىوانيان.

* ئەگەر ژنىكى بى مىردى بىنى لەسەر
جىگەيەك ھەلدەگىرى بۆ مالى خۆى
ھاوسەردەگىرى.

* ئەگەر بىنى جىگەكەى بۆ دادەنرى و
نەخۆشبوو بەلگەيە لەسەر
چاكبوونەو لەنەخۆشى.

خەيار: خەيارو ترۆزى غەم و پەژارەيە،
ئەو ھى بىخوات لەكاروبارىكى
قورس و گراندا ھەلدەدات، بەتايبەت
گەر زەرەربوو.

* خەيار لەكاتى خۆيدا رزق و رۆزيە،
ئەگەر لەكاتى خۆيدا نەبوو نەخۆشەيە.

نارېكىشېيىت لەگەلى بەنەخۆشى و
دەمرىت يان ژنەكەى دەمرىت ئەگەر
نەخۆشېيىت يا سەفەردەكات و
بەجىدەھىلىت.

* دەگونجىت بەلگەيىت لەسەر مىردو
دواكەشى بەلگەيىت لەسەر ژن نەوھشى
لەدواى سەروويەو دىت بەلگەيىت
لەسەر كوپو نەملاولاكەشى بەلگەيىت
لەسەر خزمەتكارو كچ.

* ئەگەر خۆى لەسەر جىگەيەك بىنيەو
بەلام ناديارو نەناسراو بو لای و
شايسەى دەستەلاتبوو بە دەستى
دەھىنىت، وەگەرنا لەپلە وپايەيەكى
بەرزو مەزندا دادەنىشى، ئەگەر
رەبەنبوو ھاوسەردەگىرى، ئەگەر
دوگيانوو كورېكى دەيىت.

* ئەگەر پىخەفو سەرچەفى
بەسەرەو نەبوو ئەو ھى
بەسەريەو ھەتە سەفەرىكى دوور
ئەنجامدەدات، ئەگەر نەخۆشېى
دەمرى، ئەگەر ئەو خەونە لەرۆژانى
(حەج) دابوو سواری كەشتىەكدەيىت
يان لەسەر جىگەو پىخەفيك خۆى
دەبىنىتەو.

(نابلسى) دەلىت: ئەگەر
جىگەوخەوگەيەك بىنىنى لەمالى
دەستەلاتدارىكدە پىخەفى لەسەر

خیرایی و په له کردن: (نابلسی) ده لیت: خیرایی و په له کردنی مرؤف له خه ودا نیشانه و به لگه ی هیواشی جموجو له، مه گه ر نه وه ی خیراو په له ده کات نه خو ش بیت له وکاته دا به لگه یه له سه ر مه رگو نه مانی.

* ده گونجیت نیشانه و به لگه بیت له سه ر کرداری چاکه و ده ستپیشخه ری بوی، نه مه ش له کاتیکدا نه گه ر خیراو په له کردنه که ی بۆ خیربوو، نه گه ر بۆ شه رپوو به لگه یه له سه ر پاشگه زیبونه وه له نیسلا م یاخود هه لسان به کرداریک که دواتر په شیما ن ده بیته وه لی.

خیر کردن (قوربانی): (نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سه ر هاوسه ر یان کوپ که وا به کاری چاکه ی سوود به باوک و دایکه ده گه یه نی، هه روه ها به لگه یه له سه ر فیتنه و ئاشووب ، یاخود درایه تی و شه رو ئاژاوه یان سوودو قازانچ له راوه وه.

خیر و چاکه: (نابلسی) ده لیت: خیر له خه ودا به لگه یه له سه ر:

+ دوورخسته وه ی به لاو نه هامة تی.

+ چاکبوونه وه ی نه خو ش.

+ رنق و رۆزی و خیر.

* نه گه ر بینسی ده یخوات و هاوسه ره که شی دوو گیانبوو کچیده بیت. * هه ندیکه لیت: نه گه ر خه یار به ئاسن له تکرابۆ نه خو ش باشه.

* هه روه ها ده لیت: خه یار به لگه یه له سه ر دوو گیانی ژنی خه و بینه ر.

* هه روه ها ده لیت: خراپه وه ک پاقله و نیسک.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا رنق و رۆزییه کی خراپه نامینیته وه، ترۆزی و خه یار رنق و رۆزی باشه.

خی

خیرارۆشتن (لوقه لوقه کردن): (ئیبین

سیرین) ده لیت: خیرا رۆشتن له هه ر شویتیکدا بیت زه فەر بردنه به دوژمن و ئاسایی رۆشتن به رپوه خو به که مزانینه له بهر خودا، خودا وه ند ده فەر موی: ﴿وَأَقْصِدْ فِي مَثَلِكَ﴾ (لقمان: ١٩).

* رۆچوون به نێو زه ویدا نه گه ر به بی هه لکه ن دنبوو قوولیشبوو وایده زانی ده مرئ و ده رنایه ته وه نه نجامدانی کاری مه تر سیداره و له خسته بردنه له پیتاوی دنیا دا یان مردنه.

(نابلسی) ده لیت: خیرا رۆشتن به لگه یه له سه ر خیرایی به جیه یشتنی دنیا یاخود به سه رچوونی پله و پایه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر (حه ج).

زانباریه، نه‌گه‌ر ده‌سته‌لا تداربوو
 کومه‌لئک داده‌نیت، نه‌گه‌ر بازرگانبوو
 کومه‌لئک سوود له‌کپین و فروشتن
 وهرده‌گرن یان رینمونی ده‌کرین بو
 کارئک، نه‌گه‌ر پیشه‌کاربوو یاخود
 بازارپیوو کرئگرتیه‌ک فی‌ری
 پیشه‌وکردار ده‌کات، نه‌گه‌ر نانیدا
 به‌ه‌ژارئک پیاوی‌ک ده‌ترسی و
 دلنیا ده‌بی‌ت و له‌غم و په‌ژاره‌کانی
 قوتارده‌بی‌ت، نه‌گه‌ر نانیدا به‌بی‌اوه‌رئک
 دوژمنئک به‌هیز ده‌کات ئه‌ویش
 تاقیده‌کریتته‌وه.

* ده‌گونجیت خیر به‌لگه‌بی‌ت له‌سه‌ر:

+ یادو زیکری خوا.

+ سه‌ردانی گورستان.

+ کرداری چاک و باش.

خیلی چاو: (نابلسی) ده‌لئیت: خیلی

چاو به‌لگه‌یه له‌سه‌ر شکانی په‌یمان
 یاخود له‌قسه‌ی خۆ په‌شیمانبوونه‌وه.

خیو (سیبه‌ر): (نابلسی) ده‌لئیت:

له‌خه‌ودا مال و داراییه که له‌یه‌ن
 هاوپییه‌که‌وه پییده‌گات.

* نه‌گه‌ر ژنیکی دووگیان بیبینی کوپی

ده‌بی‌ت.

+ راس‌تگویی و ئه‌و رووداوه‌ی
 باسده‌کری.

* نه‌گه‌ر نه‌وه‌ی له‌خه‌ودا ده‌یکرد
 خیر و چاکبوو باشده‌بی به‌لام نه‌گه‌ر
 خراببوو و هک مرداره‌وه‌بوو و مه‌ی
 به‌خرابی هه‌ل سوکه‌وتی
 له‌ماله‌که‌یدا کردوه.

* نه‌گه‌ر شتیکی باشیکرد به‌خیر
 به‌لگه‌یه له‌سه‌ر نه‌ش و نما کردنی.

* نه‌گه‌ر خاوه‌ن بی‌ستانئک له‌خه‌ودا
 خیری کرد ده‌وله‌مه‌ندییه، ده‌گونجیت
 به‌لگه‌بی‌ت له‌سه‌ر هه‌ژاری و پیداو‌یستی
 بو خیر.

* نه‌گه‌ر خیری کرد به‌داوینپی‌ستیک
 ده‌گونجیت به‌لگه‌بی‌ت له‌سه‌ر
 ته‌ویه‌کردنی.

* ده‌گونجیت به‌لگه‌بی‌ت له‌سه‌ر
 ناچار کردنی که سیکی ئیره‌بیبه‌رو
 دابلۆسانی دوژمنان چونکه شه‌یتان
 ناچار ده‌کات.

* خیری نه‌پینی نه‌گه‌ر خیرکار توپه‌بوو
 له‌گونا‌هه‌کانی خوشده‌بی.

* ده‌گونجیت خیرکردن به‌نه‌پینی نزیکی
 بی‌ت له‌فه‌رمان‌په‌واو زانایان.

* نه‌گه‌ر بینسی داوای لی‌ده‌کری و
 خیرده‌کات نه‌گه‌ر زانابوو خه‌لکی فی‌ری
 زانیاریده‌کات چونکه پرسیارکار قوتابی

د دال

دا

دابه زین (هاتنه خواره وه): (نابلسی)
ده لیت: نه گهر بینى له شاخیکه وه
هاته خواره وه باشه، ده گونجیت
هاتنه خواره وه به لگه بیت له سر
خه شم و قینی خودا به پیتی نایه تی:
﴿وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ
عَدُوٌّ﴾ (البقرة: ۳۶).

***هاتنه خواره وه له ئاسمانه وه دواى**
سه ركه وتن سه ر شوپیه پاش
شكومه ندی و به رزی، هه روه ها وتراوه
به ده سته پینانی نازو نیعمه تی دنیا یه
له گه ل پله وپایه ی ناینى.

***نه گهر هاتنه خواره وه ی له شاخیکه وه**
بینى ده رووی لیده کریتته وه، هه روه ها
وتراوه: به لگه یه له سه ر گوپانی
کاروباری نه سته م و مه حال.

***نه گهر بینى له شوینیکى به رز هاته**
خواره وه یان له سه ربان و کوشکیکه وه
له حال و باریک پاشگه ز ده بیتته وه
که له سه ریبه وه.

***نه گهر بینى له پلیکانه یه کی دیرین**
دیتته خواره وه سوودو قازانچ
له بازرگانیه که یدا ناکات.

***نه گهر پلیکانه که پچراو له سه ریبه وه**
نه یارو دوژمنه که ی زالده بیت به سه ریا.
داپوشان: (ئین سیرین) ده لیت:
دایوشینم له خه ودا به لگه یه له سه ر
بیتاگایى خه و بینه رو فریوخواردنی.

(نابلسی) ده لیت: : له خه ودا به لگه یه
له سه ر گه یشان به دوژمن و ده رختنی
ئه وه ی ده یه ویت بشاریتته وه.

***ده گونجیت به لگه بیت له سه ر دلنایى**
له ترسو بیم چونکه روچوون و
پشودانه.

دایوشراو (په رده): (ئین سیرین)
ده لیت: نه گهر بینى پارچه یه کی
دایوشراوی پووشیوه ده بیت
به فه رمانپه وای ولاتیک، نه گهر
شایسته بیت بۆکه سیکی ئاسایی ژنیکی
ده وله مه ند که واکه سیکی به سوژو نزیکی
نییه.

تازهی به خویه وه بینی له پیسته کهیدا
سامان و گه نجیک به ده سته هیئی،
نه گهر گویرایه لی نه جامدا بو
په روه ردگار ده بیاته وه، نه گهر بو
سه ریچی خودابوو به و گه نجنه یه
داخده کری خوداوه ند ده فره مویت:
﴿فَتُكْوَىٰ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ﴾
(التوبة: ٣٥).

* هـروهـا ده لـین: شوینه واری
داخکردنی کۆن و تازه نه گهر پیستی
هه لـداو ئازارینه بوو باشترین
چاره سه ره و به هیژترین له وکاته دا وه
چاره سه ر مامه له ی له گه لده کری.
* هـروهـا ده لـین: داخکردن قسه یه کی
به ئیش و ئازاره.

* هـروهـا ده لـین: داخکردنی خرپ
خوڤراگرییه له کاروباری فره مانپه وادا
یاخود مولکه به پیچه وانه ی سوننه ته وه،
یاخود به لگه یه له سه ر هاوسه رگری ی یا
مندالبون.

* ده گێرپنه وه (نه بوبه کر) (ره زای خوای
لـیبـیت) وتویه تی: نه ی پیغه مبه ری خوا
له خه ودا بینیم وه له سنگما دوو داخو
شوینه واری سووتاوی هه بیته، نه ویش
﴿﴾ فره موی: "کاروباری دنیا بو
ماوه ی دوو سال ده گریته ده ست".

داخستن: (ئین سیرین) ده لـیت: نه گهر
بینی ده رگای ماله که ی به خشت
هه لچنی پاریزراوده بیته له کاروباری
دنیا، نه گهر به خشت نه بوو ناتوانی
له دنیا خوی بیاریزی.

* نه گهر بینی پتر به توندی ده رگای
ماله که ی داده خات به لام داخه ری
ناتوانی کاریک نه جامدات.

* نه گهر بینی جه نگاوه ریك ده رگایه ک
ئاوه لاده کات قه لایه ک کونده کات یان
ده یکاته وه، نه گهر پیاویک کردیه وه
پلان و خراپه به رانه ر نه وکه سه ده کات
که کونیده کات و خیری بو ئاوه لاده بی
له لایه ن نه و پیاوه وه.

(نابلسی) ده لـیت: نه گهر له خه ودا بینی
ده رگایه کی نوئی کرده وه ژنیکی
چاکده هیئی نه گهر ره به نبیته، نه گهر
هاوسه رداربی له ژنه که ی جیا ده بیته وه.

* ده گونجیته داخستن له ده رگایه کدا یان
له ده رگایتردا مانه وه ی حال و باریبته
وه که خوی بو خاوه نه که ی.

* نه گهر بینی قفلایکی داخست
ژنیکده هیئی.

داخکردن (سووتاندن): (ئین
سیرین) ده لـیت: داخکردن چه ن
لـیکـدانه وه یه که هه لده گری نه گهر
شوینه واری داخکردنیکی کۆنی یا

*پياويك بينى نه خوښه و پزىشك نيبه
چاره سه ريپكات له گه ل كه سيكدا
ناكوكي هه بو پاش ماوه يه
نه ياره كه ي زال بو به سه ريا.

*پياويكتىر بينى باوكى نه خوښكه وت
ننجا سه رنئشه روويكرده سه رى چونكه
به لگه يه له سه ر باوك.

* (ته بى سه عدى واعيز) له ته فسيري
(كه وړه) دا ده لئى: نه گه ر بينى مړوځيك
داخده كات قسه ي خراپه ده كات
به رانبه رى ياخود خراپه ي
ده سته لاتدارى پيډه گه يه نئى، نه گه ر
داخكرده كه به خړپيوو خړاگرپيه
له كاروبارى ده سته لاتدارو واژووى
سوننه يه. هه روه ها ده لئى: نه گه ر
ره گو ده ماريكى سووتاندو داخيكرد
كچيده بى يان هاوسه ر ده گرى ياخود
ژنه كى له لايه ن پياويكى سه يره وه
ده بينرئ.

(نابلسى) ده لئيت: له خه ودا نه گه ر
له ته ويل و نيوچاويانداوو يا له ته شتدا
به لگه يه له سه ر نه داني زه كات،
ده گونجيت داخكردن له لايه ن
ده سته لاتداره وه بيته خواره وه ياخود
جيا بوونه وه بى له كه سيكى به رپز، نه گه ر
به زپ يان زيو داخكرا به لگه يه له سه ر
رژدى و ريگرى يان نه داني مافى خودا.

نه گه ر به ناسن داخكرا به لگه يه له سه ر
گوناهو تاوان.

دادپه روه رى: (نابلسى) ده لئيت:
فه رمانپه وى سته مكار له خه ودا به لگه يه
له سه ر خوښحالى ژيرده سته كانى و
شادى بردنه نئو دلان به چه شنئ
دلنپايان بكات ياخود مال و داراييان
بپاريژئ و ثاوه دانى له ولات و شارياندا
بلاوېكاته وه.

*ده گونجيت به لگه بيت له سه ر
دادپه روه رى له نئوان منداو
هاوسه ره كانى و نه وه ي دادپه وه رى
ده پاريژئ.

*ته وه ي دادپه روه ربى له سه ر
سه رپيچى به رده وام بيت ته ويه ده كات و
پاشگه زده بيته وه له وگوناهو تاوانه ي
نه نجاميداه.

دادوهر: نه گه ر دادوه رانى له شتوه يه كى
باشدا بينى زانيارى باشى پئ
راده گه يه نن، ياخود رينموونى ده كه ن
بو ريپازى راست و دروست.

*ده گونجيت دادوه به لگه بيت له سه ر:
+ نه ندازيارو زورليكه ر.

+ هاوه لايه تى و كړيوونه وه.

+ به رگدروو.

+ كه له شاگر.

* نه گهر ددوه ریځ به لگه یه کی دیارو
 ناشکرای گوځی لښو له شیت و نات و او
 یا گیلک و ه یان له گسکده ریځ و ه،
 یاخود ساوهر بیژرو ئه و فقیله یه ی
 له ه مامدا داده گیرسیت و خه لکی
 سوودی لیوه رده گرن.

* ده گونجیت دادوهر به لگه بیت له سهر
 باوکی به پر سر و مال و مندالی.
 (نښین سیرین) ده لیت: نه گهر
 دادوهر یکی بینی کاری دادگای
 وهر گرت و دادوهر یو تپیدا نه گهر
 خه وینه ر بازرگان بو که سیکي به ویزدان
 ده بیت، نه گهر ناو دیری به ده ستبو یان
 کاروباری کیشانه هره به وچه شنه یه.

* نه گهر بیني دادوهر یکی سووکی بیني
 له کیشانه داو هه لیب ژارد پاداشتی لای
 خداوهند هه یه، نه گهر کیشانه که ی
 لایرد به لگه یه له سهر گوناو هه سهر پیچی.
 * نه گهر بیني دادوهر یځ فلس
 کیشانه ده کات یاخود دره می خراب
 لاده دات و گوځی سستی گه واهیدانی
 نادر و ستنده بیت و به و حاله و ه
 دادوهر یده کات.

* نه گهر بیني دادگای له نتوان خه لکیدا
 ده کات و سته مکاره تپیدا نه گهر
 فه رمانډه و ابو لاده بری و له کار ده خری،
 نه گهر له سه فه ر دابو ریځه ی لیده گیرئ،
 و ه گهر نا نازو نعيمه ته کانی خداوهند
 ده گوځی و ده بی به به لاو نه هامت ی.

* دادوهر ی نادیار له خه ودا
 په روه ردگار ه.

* نه گهر بیني بوه به دادوهر یان دانا
 یاخود پیاوچاک یا زانایه ک پله و پایه ی
 به رزو ناوبانگی باشه و دنیانه ویستی
 ده رده کات له گه ل زانیاری، نه گهر
 شایسته ی نه و ه بو نه و ه به کاروباریکی
 به تال تاقیده کریته و ه و ته ی
 و ه رده گری به و ه ی تاقیکراو ته و ه
 هه روه و ته ی دادوهر له دادگادا
 په سه ند ده کری.

* نه گهر ددوه ریځی ناسراوی بیني
 سته مده کات له حوکم کردنید او خه لکی
 نه و شویته له کیشانه یاندا دزیده که ن.
 * نه گهر پیاوځ هاته لای دادوهر که و
 به ویزدان بو له گه لی خه وینه ر دادوهر
 ده بیت به رانبر دژو نه یاره کانی.

* نه گهر بیني بوه به دادوهر یان دانا
 یاخود پیاوچاک یا زانایه ک پله و پایه ی
 به رزو ناوبانگی باشه و دنیانه ویستی
 ده رده کات له گه ل زانیاری، نه گهر
 شایسته ی نه و ه بو نه و ه به کاروباریکی
 به تال تاقیده کریته و ه و ته ی
 و ه رده گری به و ه ی تاقیکراو ته و ه
 هه روه و ته ی دادوهر له دادگادا
 په سه ند ده کری.

* هه روه ها ده لیت: نه گهر روو خساری
 دادوهر ی به روو یه کی گه شه و ه بیني

* ټه گهر بينى خاوه نداره بؤ كؤمه له
دارخورمايه كى زؤر له شوينيكدا نه بوونى
دارخورمايه بؤى ، ټه گهر له باخيكدا بوو
يان له زه وييه كدا نه ده گونجا بؤنه و
كؤمه له دارخورمايه گرييه بؤ يه كيك
خاوه نى بيت.

* ټه گهر بينى بهروبومه كى
به ده ستهينا مال و سامان له پياويكه وه
به ده سته هينيت.

* ټه گهر دارگويزبوو پياويكى كويى
رژدى بؤله بؤلكارو سروشت تال و كرژه ،
ههروه ها بهروبومه كى شى مال و
سامانيكه به ناپه حهتى وه به رديت.

* ټه گهر بينى گويزيكى به ده ستهينا
ده جووليت و دهنگه دهنگ دهكات، گويز
ټه گهر جوولا ياخود ياريكرد
دهنگه دهنگو قاوقيزه يان
قوماركه ريكه زه فەر به هاوه له كى
ده بات ، هه موو شتيكيش قومارى
پيكرى به و چه شنه يه ټه گهر قومارى
له گهل هاوه له كى يكرد زه فەر ده بات
به وهى داوايكردوه .

* ټه گهر خوى له سهر دارگويزيك
بينيه وه وابه ستهى پياويكى عهجه مى
زله ده بيت، ټه گهر هاته خواره وه
له سهرى له نيوان خوى و ئه وپياوه دا
ده بيت و به جينا يهت، ټه گهر كه وته

مژده و خوشحالى به ده سته هينى ،
ټه گهر شوينى دادوهرى كى بينى
ترس وييم و ئازاوهى ده سته گرده بى .

* ههروه ها ده لئين: شوينى دادگايى و
وته بيژان و قهرزو شريعت له خه ودا
به لگه يه له سهر بشيوى و غم و په ژاره و
تياچوونى مال و سامانيكى زؤر
له سهرجه م خه لگى .

* ههروه ها به لگه يه له سهر دهركه وتنى
نهينى و له نه خوشيدا به لگه يه له سهر
ده ريا .

* ټه گهر نه خوشيك بينى دادگايى
دهكات بزپكاندنى به خيږده بيت و
چاكده بيت وه .

* ټه گهر نه خوشيك بينى دادگايى
ده كرى ده مرى .

* ټه گهر يه كيك كه له بهر بهر هه كانى و
شهردابو بينى له شوينى دادوهران
دانيشته يان خوى دادوهره
شكستنا هينى و نادوپى له بهر ئه وهى
دادوهران دادگايى خويان ناكهن .

(نابلسى) ده لئت: دادوهرى ناسراو
به ناوبانگ به پزيشك ليكه ده دريته وه .

دار (دروخت): (ئين سيرين) ده لئت:
دارى ناسراو هه ولدانه له گهل شتيكدا
يان له گهل پياويكدا هه ولده دات و
ده كوشى به ئه ندازهى جه وه رى
داره كه و سوود و قازانجى .

﴿يُكْمَلُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ﴾
(النساء: ٦٥).

* داری مەزن کە هیچ بەروبوومیکی
نەبێت پیاوی تۆکمە و بەهێزە و خیری
تێدا نییە.

* ئەگەر داری بۆنخۆشبێت پیاوەلدان و
ستایشی ئەوکەسە وەک بۆنی ئەو دارە
وایە.

* هەموو داریکی بەروبومدار پیاوی
فەپوپیستدارە بەئەندازەی ئەو بەروبومە
لەبەدەستەتێنان و سوود لێوەرگرتنیدا.

* ئەو دارە ی دپکی پێوەیە پیاویکی
رەقی ئەستەمە.

* ئەگەر ئاوی لەدار وەرگرت سوود و
قازانج لەمالێک وەرەگرتی
کە لەپیاویکەو بەدەستەتێناوە و
دەدرێتە پال جۆری دارەکە.

* ئەگەر بینی لەبێستان و باخەکیدار
دەپوینی کوپی دەبێت و لەتەمەندا وەک
دریژی و کورتی ئەودارەن.

* ئەگەر داری رواوی بینی لەخۆیەو
پیاوانێک روودەکەنە ئەو شوێنە بۆ
گریان و غەم و پەژارە.

* داری بەهێ پیاویکی ژیرە سوود
لەئەقڵ و ژیری وەرناگرتی بەهۆی زەردی
بەروبومەکە یەو.

خوارەو لەسەری یاخود مرد بەدەستی
پیاویکی گەورە ی لەشولار زاللە و کەتە
دەمرێت، ئەگەر دارەکە شکاپێوەی
پیاوێکەتە کە تیادەچێت و ئەو ی
دەکەوێتە خوارەو تیادەچێت، ئەگەر
لەکاتی کەوتنە خوارەو یدانە مرد قوتار
دەبێت.

* هەروەها ئەگەر بینی دەست و قاچی
شکا لەوکاتەدا لەتیاجوون و فەوتان
نزیکەبێتەو بەلایەکی گەورە روی
تێدەکات بەلام قوتاردەبێت لێی.

هەروەها هەموو داریکی مەزن هەمان
لێکدانەو ی گویزە ئەلەدەگری و
لەبنەپەتدا دەدرێتە پال عەجەم.

* دارنەبگ پیاویکی ریزدار و دەست و
دلفراوانە بەفەپوپیستە بەپێی دارو
بەروبومەکە ی.

* ئەگەر داریکی بنەپەتی نادیری بینی
لەمالی خۆیدا ئاگرێک لەویدا
کۆدەبێتەو یاخود مالێکی ئاگرین
دەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿الَّذِي جَعَلَ
لَكُمْ مِنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَاراً﴾
(یس: ٨٠).

* دەگونجێت دار لەمال یان بازاردا
شەپو ئازاوەبێت لەنیوان کۆمەلێکدا
ئەگەر دارەکە نادیاربێت بەپێی ئایەتی:

دار هه ناز: پیاویکی دیندارو
خاوهن دنیا یه و درکه که ی رنگره
له سه رپیچی ، برینی دار هه ناز برینی
سۆز په یوه ندی خزمایه تییه .

*** دارزه یتون:** پیاویکی پیرۆزی
به سووده بۆ خانه واده که ی،
به روبوومه که شی غه م و په ژاه یه بۆ
یه که څ به ده سستی به یتن یت یان بی یت
به خاوه نی یا خود بیخوات.

*** ده گونجیت دار زه یتون** به لگه بی یت
له سه ر ژنی دوو گیان و مندالبوون و
به روبوومی دوا ی نه وه، ده گونجیت
به لگه بی یت له سه ر فروشگا و دوکان و
به نده و خزمه تکار و ناژه ل و سه رجه م
شوینی به ناوبانگ به خواردن و
مال و دارایی و گه نجینه .

*** ده گونجیت به لگه بی یت له سه ر ناسنو**
مه زه ب چونکه خودا وه ند داری باشی
چواندوه به وشه یه کی باش، نه مه ش
دارخورمایه پیغه مبه ری خوا (ﷺ)
به پیاویکی موسولمان لیکیدا وه ته وه .

*** رافه کاران ده لئین:** نه گه ر دارو دره خت
به لگه بی یت له سه ر کردار و ئاین و ده روونی
خاوه نه که ی گه لاکانی به لگه یه له سه ر
ره وش و هه ل سوکه وت و جوانی
جل و به رگی و، لقه کانیشی به لگه یه
له سه ر ره چه له ک و برا و بیرو بۆ چوونی .

ناوه پۆکیشی به لگه یه له سه ر سه رجه م
به شه کانی دیکه ی و نه و کرداران ه ی
په نهانی کردوه . تو ښکله که شی به لگه یه
له سه ر روو خسار و پیسته که ی و نه و
کرداران ه ی خوی پیچوانده کات،
له کاتیکدا ناوه که ی به لگه یه له سه ر
باوه رو خواناسی و مولک و ژیا نی بۆ
هه موو مروفیک به نه ندازه ی خوی .

*** ده گونجیت به پیچه وانه ی نه و**
ریزه ندی و پۆلینه وه ریزه ندیا نکر دبی .
*** نه گه ر خوی بینیه وه له سه ر دار ښک**
یا خود بوو به خاوه نی و نیشانی درا
ته ماشای حال و باریده کړی له گه ل
حال و باری داره که دا ، نه گه ر
نه وکه سه ی خوی پیوه بینرا مردوبو و
سه یری سیفته و تاییه تمه ندی نه و داره
ده کړی نه گه ر داره که گه وره و جوانبو و
مردوه که له به هه شتدایه ، نه گه ر داریکی
ناقول او درکاوی و ره ش و بۆ که نبو و
له سزاو دۆزه خدایه .

*** ده گونجیت داری زه قوم بی یت به هو ی**
بیباوه رپییه وه به و ده ره نجامه
گه یشتبی .

*** نه گه ر نه خو شیک خه ویک ی وای بین ی**
روبه و ده ره نجامه ده چیت به پی ی
داره که ، نه گه ر زیندوبو و ته ماشای
حال و باریده کړی ، نه گه ر پیاویکبو و

خوازياري هاوسه رگيريپوويان ژنيکي
ميژدداربوو ههزيه کييان هاوسه ريک
به ده سته هينيت به پي حالو شيوه ي
داره که، نه گهر هاوسه ري ههزيه کيکيان
له کاتي بيداريدا نه خو شبوو ته ماشاي
سه رده م و کاته کي ده کري، نه گهر
نه و داره ي خو ي به سه ري هه
بينيو ته وه، له کاتي پشته لکړني
سه رده مدابوو ناوي کرايه ژير نه و
نه خو شه ديسان چا کده بيته وه و
دياره کاني ژيان له له شو لاريډا
سه ره لده داته وه، نه گهر له دوايه وه بوو
نه و نه خو شه ده گه رپته وه بو لاي
په روه رډگارو ده چي ته وه نيوخاک و
تياده چي ته. نه گهر له فرو شگا و دوکان و
شويني بژيوي خو یدا بيني به لگيه
له سه ر بژيوي رزو و رزي، نه گهر
له پيشه وه بوو سوود و قازانچ
وهرده گري.

*نه گهر له دوايه وه بوو زه رده کات و
هه ژار ده کوي، نه گهر له مزگه و تيکدا
بينی به لگيه له سه ر تاي و نوژي.
*نه گهر له کوتايي رزگار دابوو بيتاگا
ده بيت له تاي نه کي و هو شي
به نوژه کاني وه ناميت.

*نه گهر له پيشه وه بوو پياوي چاک و
باشه و کرداره کاني بو جور ده بي و
گوپا په ليه کي پاک و بيگه رد ده بي.

*نه گهر خاوه ني کومه له داريکي زوډيو
ده بيت به به رپرسی کومه ليک و، ياخود
له دادگا يا فتوا يا پيشه وايه تي
ياسه رکړد ايه تي پيده سپري.

*نه گهر بيني هه موو داره کان
له ماليکدايه پياوي ژنه ياخود
هه ر دوکيانه کوده بڼه وه بو خير يان
شه ر، نه گهر به رو بو موه کي
پيوه بيني و خه لکي ليده خوار د، نه گهر
به رو بو موه کي به لگه بيت له سه ر خيرو
رزق و رزي تاهه نگی دواي ژنه پتانه و
نه و دارانه ش سفره و خواني ناخوار دنه.

*نه گهر به رو بو موه کي خراب و
قيزه ونبوو به لگيه له سه ر غه م و
په ژاره و پرسه و ته غزيه و خوار دني تيډا
ده خون، هه روه ها به و چه شنه يه نه گهر
له ماله کده نه خو ش هه بوو، نه گهر
به رو موه کي ناديار بوو ته ماشاده کري
نه گهر له پيشه وه ي داره که دابوو
خوار دني تاهه نگو خوشييه، به لام
نه گهر له دواوه بوو به لا و نه هه ميه
به تايه ت نه گهر له کاتي بيداريدا
نیشانه ي يه کيک له و دوانه هه بن.

*نه گهر بيني داريک که وت يا بړا يان
سووتا ياخود ره شه بایه کي توند
شکاندي پياوي ژنه تياده چن ياخود
ده کوژين، نه گهر له ماله کي یدا

* هـروهـا دهـلـيـن: نهـگـر لهـزسـتانـدا
ميـوي بينـي بهـرويومي پيـوهـبوو
وابهـستـي ژن يا پياويـك دهـبيـت و
وادهـزاني دهـولهـمـنده .

* هـروهـا دهـگيـر نهـوه پياويـك ديـت
بوـلای (ثيـبن سـيرين) دهـليـت: لهـخـودا
بينـيم زهـيت دهـکهـمه بنـي داريـکي
زهـيتـون، نهـويش ليـي پرسـي:
بهـسهـرهـاتهـکهـت چـيـيه ؟ وـتي:
لهـمندالـيدا کـرام بهـکـويلـه پاشـان
نازادکـرام، پاشـان گهـورهـبووم، نهـويش
ليـي پرسـي: ژنت هـيه ؟ وـتي: نهـخيـر
بهـلام کهـنيزهـکنيـم کـريـوه، وـتي: بزانه
دايـکت نيـيه، کاتي گهـپايـه وه کهـوته
پشـکنيـن هـتا بوـيدهـرکهـوت دايـکيـهـتي.
* هـروهـا دهـگيـر نهـوه پياويـکيـتر
ديـتهـلای، دهـليـي: لهـخـودا بينـيم
دارزهـيتونيـکم گوـشي و ناوهـکهـيم خـوارد،
(ثيـبن سـيرين) وـتي: لهـخوابـترسـه و
خهـونهـکهـت نهـوه دهـردهـخات ژنهـکهـت
خوشـکي شـيريـته، کابرا کهـگهـرا بهـدواي
نهـودا بينـي قسهـکهـي (ثيـبن سـيرين)
لهـجيـي خوـيدايه .

* نهـگـر بهـرويومي لهـداريـکـکردهـوه و
لهـحالي دانـيشتـندابو، مال و سامانـيکه
بهـبيـمان دـوبوون و هـيلاکـي
بهـدهـستـيدهـهيـنيـت، نهـگـر دارهـکه دوا

کهـسيـکي نهـخوـش هـبوو دهـمرـيـت يان
زينـدانـيدهـکـري ياخـود سهـفهـر دهـکات،
نهـگـر لهـمزگهـوتـدابو و ژن و پياويـکي
ناودارن دهـمرن يا دهـکوژرين
بهـشيـوهـيه که ناويانگـدهـردهـکهـن، نهـگـر
دارخورمابو پياويـکي بهـرزو بالاـيه
ياخـود بهـهـوي دهـستهـلات يان زانـياري
يان ژنهـفهـرمانـزهـوا ياخـود دايـکي
سهـروکيـکه و بهـدهـستـيدهـهيـنيـت، نهـگـر
دار زهـيتونيـبوو زانا و ناموژگاريدـهـر يان
دادوهر ياخـود پـزيـشکه ، پاشـان بهـو
پيـودانگه ليـکدهـدرـيـته وه .

* نهـگـر بينـي داريـکي روانـدو هـلواسـرا
ريـزداري بهـدهـستـيدهـهيـنيـت.

* نهـگـر توويـکي چانـدو هـلـتوقا يان
هـلـوتـا غهـم و پهـژاره رووي تيـدهـکات،
ناشتـني دارميـو بهـدهـستـهـيـناني ريـزو
شکوـمهـنديـيه .

* دهـگيـر نهـوه پياويـك ديـت بوـلای (ثيـبن
سـيرين) و دهـليـت: لهـخـودا بينـيم
کهـسيـك پيـي وـتم: نهـگـر دهـتهـويـت
چاکـبيـته وه لهـو نهـخوـشيـه بيـبه
وهـگهـرنا بيـخو، (ثيـبن سـيرين) وـتي:
نهـوه ريـنومايـي کـردووي بوـخواردني
زهـيتـون، چـونکه پهـروهـردگار
دهـفهـرموي: ﴿ زَيُّنُوکَ لَا شَرَفَکَ وَلَا
عَظِيَّتَ ﴾ (النور: ۳۵).

بینیان به لگه یه له سهر پیاوچاک و
زانباری بیکرده وه یان گوته ی بیکردار.
*ئه و داره ی بۆ خۆراکه وهك نارنج و
لیمو و لاله نگی گوله که ی بۆنخۆشه و
به روبوومه که ی سوودمه نده بینینی
به لگه یه له سهر چاکی رووخسار و
ناواخی کردار و ته و وابه ستهوونی
به یه که وه .

*ئه وه ی پابه ندی خۆراکه و بۆنی نییه
وهك خورما و گوێزو... بینینی به لگه یه
له سهر ئه و ناوداران ه ی هیچیان
لێوه رناگیری به ماندوون و هیلایکی
نه بیته .

*بینینی ئه و دارانه ی که نه تام و
نه بۆنیان هه یه وهك نه بهنگ و دار
حه یزهران و داریویه و ... به لگه یه
له سهر رژدی و به خیلی .

*هه موو داریک گه لاکانی لێکه ویت
به لگه یه له سهر هه ژاری و دهوله مندوی
پاراستن و ئاههنگ و غه م و په ژاره ، ئه و
داره شی گه لاکانی نه وه ری به لگه یه
له سهر ته مه ندریژی و به رده وامی رزق و
روزی و چه سپاندن له ئایندا .

*ئه گه ر بینی له سهر چه ن داریک
پالکه و توه مندالی زۆر ده بیته .

*ئه گه ر بینی له سهر دره ختیکه قوتار
ده بیته له وه ی مه ترسی لێیه تی ،

له گه لی به وه ی شیاو و گونجاوه کاریکی
سهیره و خه لکی سه رسامده بن پیتی .
*ههروه ها ده لێن: دار ژنه ، نه گه ر
شتیکی وه های تیدابو به لگه بیته
له سهر ژن ، ههروه ها ده بیته ئه و ژنه
دایکی سه رکرده یان کچی سه رۆک
یاخود خزمه تکاری به رپرس و
فه رمان په وابیته .

(نابلسی) ده لیت: بینینی دار و دره خت
به لگه یه له سهر شه پرو ئاژاوه ،
دار و دره ختی نادیار به لگه یه له سهر
غه م و په ژاره و برین به تاییه ت نه گه ر
به شه و له خه ودا بینی مه گه ر بچیته ژیر
سییه ره که یه وه به هۆی گه رما یان
له کاتی باراندا ئه وکات به لگه یه له سهر
رزق و روژی و په _____ شته بن
به پله و پایه داران ، نه گه ر له سهر
بیده بیته کۆتایی پیدیت و دهستی
لێهه لده گری ، نه گه ر موسافیریش بیته
موسولمانده بیته نه گه ر به روبوومی تیدا
نه بیته پشت به وه ده به ستی پشودانی
تیدایه و به دهر له زانیاری و زانست .

*هه ندیکدار هه یه تاییه ته به بۆن و
هه ندیکیش تاییه ته به خۆراک، ئه وه ی
تاییه ته به خۆراکه وه له خوار ئه وه یه
تاییه ته به بۆن ، ئه و دارانه ی بۆ بۆن
به کارده هیترین وهك خه نه و گول

* دارو درهختی وشك به لگه یه له سه ر
رینومایی و رزقو رۆزی چـونکه
سه رچاوه ی وزه یه .

* هـ مووداریکی سه یرو نامۆ به لگه یه
له سه ر پیاو یا ژن یاخود کاسبی
گومانای یاخود زانیارییه کی کۆن و
دیژین .

* دانیشتن له ژێرداردا له گه ل خه لکیدا
به لگه یه له سه ر ره زامه ندی خوداوه ند
له خه و بینه رو شوینکه وتنی قورئان و
سوننه تی پیغه مبه ر (ﷺ) ، نه گه ر
خه و بینه ر بیباوه رپوو برپا ده هینیت و
گه ر سه ر پێچیکارپوو ته وه ده کات ،
ده گونجیت په یمانبـدات
به ده سه لاته داری گوترایه لی نه وه بیت ،
نه گه ر له گه ل کۆمه لیکدا بوو یادی
خواپانده کرده وه داری (طوبی) یه و
له رۆژی قیامه تدا له ژێر سیبه ره که یدا
داده نیشی .

* بینینی داری (طوبی) له خه ودا
بۆ نه وه ی ده چیته ژێرسییه ری یان پالی
پێوه ده نی به لگه یه له سه ر چاره نووسی
باش . ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
پچران و یه کلایبونه وه بۆ به ندایه تی و
سوود وه رگرتن له هاوه لان یاخود
له خاوه ن پله وپایه .

توێکلیدار فه رو به ره که تی که سیکه و
به رو بوومه که شی سه ربازه کانیه تی .

* نه گه ر ده سه لاته داریکی بینی داریکی
برپی به ته ور چـه ن پیاویک
ده سه تیشانده کات بۆ کاریک و تیدا
له ناوده چـن ، نه گه ر به داس برپی
داوایه کیان لیده کات ناتوانن به جیی
بهینن .

* نه گه ر بینی مال و سامانی له داریکه وه
وه رگرت مـالکی رێـزداری
ده سه لته که ویت له وپیاوانـه وه
که ده درینه پال جۆری داره کان .

* که لای درهخت دره می ساغه .

* نه گه ر دره خته کانی بینی په تیان
پێوه به سه توه وه چه ی به رپرس و
فه رمانپه وای نه و داره رۆر ده بی یاخود
شوینکه وته کانی له لای کۆده بـنه وه .

* نه و داره ی له مالدایه نه گه ر له پیشی
مالدا بوو زپه کانی میه نه گه ر
گه وره بوو .

* نه و داره ی یاساگر له سه ر (نادهم)
هیچ خێریکی تیدا نییه .

* دارو درهخت به لگه یه له سه ر وته ی
په روهر دگار .

* دارو درهخت به لگه یه له سه ر نیعمه تی
خواپی .

* بینینی داری چیاو دۆل و شیو به لگه یه
له سهر سوننه ته نجامدان و رنق و
رؤزییه ک پیشبینی نه کراوه .

* دارو دره ختی پیس وهك وشه ی پیس
وایه و له سیرو پیازو گوزالک ده چی .

* نه گهر بیننی له داریک به دهر
له به روبوومه که ی ده چنیتته وه مال و
سامانیک به حهرامی ده بات .

* نه گهر داریکی بیننی به روبوومی به دهر
له به روبوومی خویگرتبوو ژنیکه
دوویگیانده بی له پیاویکتیر نه گهر داری
خویبوو هاوسه ره که یه تی .

* نه گهر داریک بیرپتته وه مرقفیک
ده کوژیت ، ههروه ها ده لئین : داربهرین
نه خۆشییه تووشی داربهری

خانه واده که ی ده بییت ، نه گهر
به رزبوه وه پیاوه ، نه گهر له سهرداره که
هاته خواره وه له پیاویک جیا ده بیته وه ،

نه گهر بیننی له سهه رداریک
که وته خواره وه و مرد له کوشتاری
پیاویکدا ده مرئ ، نه گهر دهستی شکا

براو خوشکی له کوشتاری نه و پیاوه دا
تیاده چن ، نه گهر قاچه کانی شکا مال و
سامانی له ناکوکیدا تیاده چیت ، نه گهر

نه وداره درایه پال ئاین وهك دار
زهیتون ، نه گهر به چهری به دیکرد نه و
درك و داله له خراپه دهیگریته وه ، نه گهر

دار زهیتوونبوو زاناو ئامۆزگاریده رو
رییوارو دادوه رو پزیشکه به پیتی نه و
لئیکدانه وه یه سه رجهم دارو درخته کان
لئیکده دریتته وه و سوودو قازانچ و
ناوه پۆکی دیاریده کرئ ، ههروه ها
نه گهر تۆوی چاندو هه لئوقا غه م و
په ژاره یه تووشیده بییت .

* ناشتنی دارمیو ریزو پایه دارییه .

* نه گهر له زستاندا دارمیوی ناشت
یاخود داریکیتر به ژنیک فریوده خوات
یان به پیاویک و مال و سامانی
به فیرۆده چیت و واده زانی ده وه له مهنده .

* داری گوزالک : پیاویکی چاکی
ترسنۆکه هیچ ئاینیکی نییه به لام
ده وه له مهنده .

* دارساج : فهرمانزه وا یا زاناو شاعیر
یاخود نه سستیره ناسه .

* سه ره له دانی دارخورما به لگه یه له سه ر
کور ، دارخورمای وشك پیاویکی
دووپوه ، نه گهر ره شه با دارخورمای
ده رهینا له وشاره دا نه خۆشی
بلاوه ده بیته وه ، ده گونجیت سزاو
خه شمی ده سته لاتنداری .

* دارمۆز : پیاویکی ده وه له مهنده دینو
دنیا ریکده خات .

* دار عه ناب^(۱): پیاوښکی شادو خاوهن پله وپایه.

* دار هنجیر: پیاوښکی به که لکسو سووده بڼ خانو واده ی دوزمنه کانی رووی تیده که ن چونکه مار رووده کاته دار هه نجیر.

* دار توو: پیاوښکی سه خی و ده ستو دلفراوانه له گه ل خه لکی و خانه واده و که سه نزیکه کانی و که سانی لاوازو مالو دارایی زوره و، روح سووکه بڼ خانو واده و هاوه لانی و ده ستو دلفراوان و رووخو شه.

* داری قه یسی: پیاوښکی جیگیره به لام سوودی لیوه رناگری، هه روه ها ده لئین پیاوښکی رووخو شه، هه روه ها ده لئین: پیاوښکی دووپوه یان ژنیکو خو شحال و نه وه ی لییده کاته وه ماره ی ده بڼ.

* دار سیو: پیاوښکی به هیمه ته.
* دار قوڅ: پیاوښکی ده وله مه ندی نازایه مال و سامان زور کو ده کاته وه.

* پیاوښکی جیگیره له خیرداو توندوپته وه و مال و دارایی زوره.

* دار گه ن: پیاوښکی دووپوه سوود به هه ژاران ده گه یه نی تو زیان به ده وله مه ند.

* دار لیمو: پیاوښکی به سوود و فره قازانجه، هه روه ها و تراوه ژنیکو مال و سامانداری به ناویانگه به خیرو سوود له هه موو حال و باریکدا.

دار بخورده: (نابلسی) ده لئیت: پیاوښکی به باشی پییدا هه لندراوه و باسکراوه، نه گه ر دار بخور دیکو به ده ستی خو یه وه بینو و شتیکو له ده ستد ابوو ده یدوزیت ه وه و گوښیستی قسه و وته یه کی باشده بی.

* نه گه ر بونی دار عودیکرد یان دوکه لی بینو گوښیستی قسه ی باشده بی و ده ترسی.

* نه گه ر بینو دار بخور دئ له مال ه که یدا روا کوړیکیده بی و ده بیټ به گه و ره و سه ردارو نه ته وه که ی.

دار بره وه (گرده بر): (نابلسی) ده لئیت: به لگه یه له سه ر ناشه وان، ورده دار وه ک ساوهره.

دار به روو: (نابلسی) ده لئیت: به لگه یه له سه ر مالیکو به سوود و قازانچ له گه ل شکومه ندی جیگیرو چه سپاو.

* ده گونجیت به لگه یټ له سه ر تیکه لپوون له گه ل که سانی غافلگیر یاخود له ریډه رچوان و یاخیوان یاخود شوین و جیگه ی پیاوچاکان.

(۱) عه ناب: داریکه له دار زه یتون ده چیت و ده نکیکو سوووری هه یه. (وه رگنر)

دارتاش: (ئىبن سىرىن) ده لئيت: پەرورده كارى مەردومە لە كاروبارى دنيادا، چونكە دارو تەختە ئەو كەسانەن لە ئاينە كەياندا خراپە كارن. (نابلسى) ده لئيت: بينىنى دارتاش بەلگەيە لە سەر بەرپەرچدانە وەى دووروان و ناچار كەردنيان بە وەى دەبىت ئەنجامى بدەن. *** دارتاشى بە لەم و كەشتى:** سەفەرە. *** دارتاشى بازار:** سوودو قازانچو مولگە.

*** دارتاشى دەرگا:** هاوسەرو مندالە. *** دارتاشى ھاجاپ:** كىلان و كشتوكالە. **دارحە يزەران:** پىاوئىكى سىپلەيە لەخودا، ئەگەر خۆى لە دارحە يزەران بينىيە وە پەيوەندىدە كات بە پىاوئىكى رەقى سىپلەى غەوارە وە. *** ھەر وەھا دەلئىن:** دارحە يزەران پىاوئىكى رىزدارى پارىزراوە.

دارخورما: (ئىبن سىرىن) ده لئيت: پىاوئىكى زانايە لە گەل كورپە كەيداو بىرىنى مردنپىيەتى.

*** دارخورما** پىاوئىكى بەرپىزى زاناو شكۆمەندەو خەلكى بە گوئى دەكەن و بناخە كەى ھۆزە كەيەتى و خوداوەند دەفەر موى ﴿وَأَصْلَبْنَكُمْ فِي جَدُوعِ التَّخْلِ﴾ (طە: ۷۱).

*** پوشى دارخورما** زىادبوونى مندال و وەچەيە.

*** بە دەستەپننى كۆمەلئى دارخورماى زۆر دەستەلات و بازىرگانى و سوودو قازانجە.**

*** دەگونجىت يەك دارخورما ژنىكى بەرپىزى داوئىنپاكى خىردارىيەت.** دارخورماى وشكىش پىاوئىكى دوورپو.

*** ئەگەر بينى رەشەبا دارخورماى لەبن دەرھىنا لە وشوئىنە دا بە لاو نەھامەتى دەكەوئىتە وە، دەگونجىت سزاييەت و لەوشارە دا بلاوبىيەتە وەو دەر كەوتنى مال و سامانە خوداوەند دەفەر موىت: ﴿لَهَا طَلْعٌ نَضِيدٌ، رِزْقًا لِلْعِيَامِ﴾ (ق: ۱۰-۱۱).**

(نابلسى) ده لئيت: ئەگەر دارخورمايەكى بينى برابوو ئەو وەى لە بەردەمىدايە سەفەرىكى خراپە يان ئاژاوە و شەپى تىدادەكەت.

*** دارخورما پوورى مروثە.**

*** ئەگەر ناوئىكى بينى بوە بە دارخورما مندال و دەبن بە زانا ياخود پىاوئىكى لاواز زەبوون بەرزو بلند دەبىتە وە.**

*** ھەر وەھا دارخورما بەلگەيە لە سەر تەمەندرىژى و مندال.**

*** دارخورما ژن و لانەو زەوى و مولك و جەل و بەگ و كوپو زانايە.**

(نابلسی) ده لّیت: بینینی دارفروش به لگه یه له سهر ئاوه دانی ده گونجیت به لگه بیت له سهر دوو پوویی.

دارگهز: (ئین سیرین) ده لّیت: دارگهز پیاویکی زیانبه خشی دوو پوه له ئاستی ده وله مه نداو سوود به هه ژاران ده گه یه نی.

داروپه ردووی کوکراوه: (نابلسی) ده لّیت: به لگه ی خیره بۆ سه رجه م خه لکی.

دارو دره ختی وشک: (ئین سیرین) ده لّیت: نه گهر بینیی دارو چیلکه کۆده کاته وه له سه رزه وی ده بیت به که سیکی قسه هینه رو قسه بهر به پیتی ئایه تی: ﴿وَأَمْرًا تُحْمَلْتَ أَكْطَبُ﴾ مه به سستی قسه هینه رو قسه سبردنه، هه روه ها له پیغه مبه ری خواوه (ﷺ) ده گه رپه وه فه رموویه تی: "ئه وه ی زۆربله یه وه ک دارفروش وایه به شه و" داریش دوو زیانییه سووتاندنیشی هه ولدانه له لای فه رمانپه واو ده سه لاتدار.

(نابلسی) ده لّیت: ئه وه ی دوو دار یان چیلکه بینیی ده یخاته ئیو ئاگره وه هه تا بسووتی له و شوینه دا قسه ی زیرو ره ق ده کهریت و پترو زیاد ده کات، ئه وه ی بینیی داری وشک بۆ سووتاندن و

* نه گهر بینیی دارخورمایه کی بری ئه و باره ی ئه وی تیدایه له به ربه ره کانی و ئاژاوه و ده سه لات و سه فه رو کاری خراپ تیدا سه رکه وتوو ده بیت.

دارستان: (ئین سیرین) ده لّیت: دارستان و جه نگه لان سوودی لیوه رناگیریت چونکه بناغه ی (دغل) دارو دره ختی چرو پره و، راوچی خۆی تیا ده شاریته وه و داوه که ی هه لده دات به بیته وه ی بزانیته، نه گهر هاتوو بینیی ئه و بی شه و دارستانه مولکی که سانیتره و به جه نگ دیت له گه ل گه لو نه ته وه یه کدا خاوه ن ئه و سیفه ته بن و زالده بیت به سه ریاندا.

دارفروش: (ئین سیرین) ده لّیت: دارفروش پیاویکی دوو زمانی شه رو ئاشوبگه رپه.

(نابلسی) ده لّیت: دارفروش به لگه یه له سهر خاوه نی میراتی، چونکه مامه له ده کات له گه ل ئه و دارانه ی وشکبوه، ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سهر سوود و قازانج به تایبته له وه رزی زستاندا.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سهر قسه و وه گواسته وه و گوناوه تاوان. (ئین سیرین) ده لّیت: دارفروش سه رۆکایه تی دوو پوانده کات.

بیکاریت و دهسته یه داری وشک ببینی
خرمته پیایکی ریژدار دهکات.

*کۆکردنه وهی دارو چیلکه بۆ نه خوش
چاکبوونه وه یه تی.

*هه موو داریک له خه ودا بدریته پال
به رویوومی فه وتان و له کیسچوونی مال و
داراییه مرؤف به ده ستیده هیتیت له و
به رویوومه وه.

*نه گهر دارینیت به ناگره وه به لگه یه
له سه ر نزیکی له په روه ردگار وه یاخود
منداله کی ده خاته به رده سستی
مامؤستایه ک په روه رده ی بکات.

*نه گهر ناگره که به وداره گرو بلیسه ی
سه ند خیره کی قبولبوه و منداله
بچوکه که شی قوتار ده بییت و
سه رده که ویت به سه ر دوژمن و
رکه به ره کانیدا.

*نه گهر له خه ودا داروچیلکه ی خوارد
مال و داراییه کی حرام ده خوات یاخود
دارکاریده کریت له کاتی بیداریدا.

*نه گهر که شتیه کی هه بوو بینی
گرپه گریت و ده سووتیت یاخود
داره کانی ده سووتیت به لگه یه له سه ر
نوقمبوونی که شتیه کی له بیداریدا.

*بنه کۆتیه به لگه یه له سه ر وه ستان
له جموجوول ، هه روه ها بنه کۆتیه به بۆ
گۆشت برژاندن و پینه چیت و

خۆشی کۆکرده وه گوناھیک
نه نجامده دات وه ک دزی و زینا یان
کوشتن و هه وال و، ده نگ و باسه که شی
ده گو یزیته وه لای فه رمانپه وای ویش
برپاری سزادانی ده رده کات.

*هه رکه سیکیش داربسووتیت و ناگر
بکاته وه دوو زوبانی به رانه به یه کیگ
لای فه رمانپه وای.

*ده گونجیت داری وشک بۆ یه کیگ
هه لیبگریت گو فتاریکی ره ق و زیربیت
یاخود بریندارکردنی ئاپووی خه لکی.

*نه گهر بینی داری هه یه به لگه یه
له سه ر رزق و رۆزی و به ده سته تینانی
پیداویستی و میراتی یان له مالیکی
دابینکراوی یه کخراودا.

*نه گهر داره که له و جۆره بوو پتویستی
به شکان و دانان له به ر خۆردا ده کرد
رزق و رۆزیه که به ماندوبوون ئاماده ی
سووتانبوو به لگه یه له سه ر نزیکی
له فه رمانپه وای و ئاسانکردنی کاری
قورس و گران.

*ده گونجیت داری وشک به لگه بیت
له سه ر به لا و نه هامه تی یاخود به خیلی
به شتی بینراو و ئاماده ، کۆمه له دارو
چیلکه یه کی له سه ریه ک هه لچنراویش
مال و داراییه کی جیاوازه ، نه گهر

غم و په ژاره ، ياخود به لگه يه له سهر پالنه رو هوکاري سه فر.

* هـروهـا بينينى به لگه يه له سهر فرمانـپـه وای جياکه ره وهى حـق و نـاـرـه و او زانست و ريتنومايى.

دارى ساچ: بينينى له خـه ودا به لگه يه له سهر موټک و دهـسـته لات يان زانا ياخود بويژ يان نه سـتـيرـه ناس.

* بينينى ساجيسوړ به لگه يه له سهر نه خوځـشـکـه وټن به تا.

داس: (نابلسى) ده لـيـت: بينينى به لگه يه له سهر رنق و روژى هـ وـالـى راسـت ، ده گونجـيـت به لگـه بـيـت له سهر ته و او بوونى ته مـن.

داسـه کـانـى شـهـتـرـنـج: (نابلسى) ده لـيـت: بينينى له خـه ودا به لگه يه له سهر پله وپايه يه کى ريژدار.

دال (رهـشـدال): (ثـيـن سـيـرـيـن) ده لـيـت: دال پياوړى به هيژو جهـنـگـا و ره وه کسى نزيـک و دوور دلـنـيا نيـه لـيـى.

* به چکـه دال پياوړى نازى خـا و نه دهـسـته لـا ته.

* نه گـر دالـى له سـهـر بـانـى مـالـه کـه دى يان له گـږه پان و حـه و شـه کـه دى به دى کـرد خـه و هـکـه دى به لگه يه له سهر فريشته دى مردن.

هاوچه شنه کانى به لگه يه له سهر سوود وهرگرتن نه گـر وانه بـيـت به لگه يه له سهر ناپړکى ژن ياخود پيشه وهر يان په ککه وټنى سوود وهرگرتن.

داره مـهـيـت: (ثـيـن سـيـرـيـن) ده لـيـت: داره مهـيـت پادشايه کى مهـزـنه ، نه گـر بـيـنـى و هـک ئـه و هـى له داره مهـيـتـيـکـدا يـه دهـسـته لـا تـيـک به دهـسـتـده هـيـنـيـت نه گـر شـايـسـته يـبوـو به پـيـى نـا يـه تـى: ﴿ اِنَّ اَيَّتْ مُلْكِه اِنْ يَأْتِيكُمُ التَّابُوتُ ﴾ (البقرة: ۲۴۸).

* رافـه کـارـانـى خـه و ده لـيـن: خـا و نه دى نه م خـه و له دوژمنه کـه دى ده ترسـيـت و به لگـه دى قوتـا رـبوـونه له دوژمن دواى ماوه يه ک.

* نه گـر يه کيک خـه و يکى نـا و اى بـيـنـى و کـه سـيـکى غـهـر يـب و نـا د يـا رـبوـو ده گـر پـيـته و ه بـلـاى.

* نه و هـى بـيـنـى له سهر داره مهـيـتـيـکه وه سـيـه تـى بـو ده کـرـيـت يان له شـه پـو نـا ژا و ه دايـه و سـهـر کـه و تـن به دهـسـتـده هـيـنـيـت و به هـيـوا و نـا و اتـى خـو دى ده گات.

(نابلسى) ده لـيـت: نه و هـى بـيـنـى داره مهـيـتـيـکى دهـدـه نـى زانـيـارى و دلـنـا رـامـى و رـيـزو شـکـو دى پـيـده به خـشـرـى ، داره مهـيـتـيـش له خـه ودا به لگه يه له سهر

* نه گهر دالټكى بينى به سهر دارټكه وه
خپرو فهورني عمه تى ده سترگير ده بټت.

* نه گهر بينى ده فري به پټكى زالده بى
به سهر سهرجه م دوژمنه كانيدا.

* نه گهر دالټكى بينى له سهر به ردټك
يان دارټك ياخود شوپنټكى به رز
به لگه ى خپره بى په كټك بيه وټ كارټك
نه نجام بدات و به لگه ى شه په بويه كټك
بترسى له شټيك يان له سهر فهدابى.

* بى په كټك له سهر فهدابټت به لگه په
له سهر گره پانه وه ى له سهر فهدا.

* نه گهر بينى دالټك هره شه ى لټده كات
به لگه په له سهر هره شه په له لايه ن
پياوټكى گه وره وه.

* نه گهر دالټكى مردوى بينى به لگه په
له سهر مهرگى گه وره كه ى.

* نه گهر دالټكى بينى به چنگ شټيكى
هه لگرت له نيو خه لكيدا كورپكى ده بټت
ناوبانگه رده كات و ستايشده كرى
له شاره كه ى خويدا.

* نه گهر دزو قوټېر دالټان بينى
پټيانده كات.

* نه گهر بينى دالټك هه لټگرت و بردي
ده بټت به كه سيكى ريژدار يان
سهر فريكى دوور نه نجامده دات.

* نه گهر بينى كوشتار له گهل دالټكدا
نه نجامده دات به ريره كاني له گهل
ده سته لاتدارټكدا ده كات.

* نه گهر دالټكى بينى كه وت به سهر يا
كوچى دواييده كات، چونكه نه گهر دال
ناژه لټك به نينو كه كاني هه لټگرى
ده يكوژى.

* نه گهر بينى دالټكى گرت و به گوټى
كرد له گهل فهرمان په واكدا تټكه لده بى.

* نه گهر دالټكى بينى به نينو كه كاني لټدا
نارپه حه تى و به لا رووده كات خوى و مال و
دارايى.

* نه گهر دالټكى بينى لټى
نزيكده بټت وه ياخود شټيكى ده داتى
يان ده دوى له گهل به گوتارټك
حاليده بټت سوود و قازانجه.

* نه گهر ژنيك دالټكى له برى
مندالټكي بوو كورپكى گه وره و مه زنى
ده بټت، نه گهر هه ژاربوو كوپه كه
سهر باز ده بټت.

* هه روه ها نه گهر سوار بوونى دال بى
گه وره و سهر و كبوو به لگه ى تياچوون و
فهورتانه و بى هه ژاريش به لگه ى
خپروچا كه په.

(نابلسى) ده لټت: نه گهر گوشتى
دالټخوارد خاوه نى داوايه، دال نه گهر
ده سته لاتدارټكى سستبوو خه لگى
ده سته لاتدار له سهر ده ستنى
تيا ده چټت.

تاریکی‌شی و زوری پیچ و په‌نای به‌لگه‌یه
 له‌سەر خراپی چاره‌نوس و دهره‌نجام.
داله‌که‌رخۆره: (نابلسی) ده‌لێت:
 داله‌که‌خۆر نا‌قۆ‌ل‌ترین بال‌نده‌یه که‌راو
 نا‌کات، بینینی له‌خه‌ودا به‌لگه‌و
 نیشانه‌یه له‌سەر گه‌لو نه‌ته‌وه‌یه‌ک
 که‌بێ‌ره‌وشت و سوودن، بینینی بال‌نده‌ی
 که‌وتوو به‌لگه‌یه له‌سەر گالته‌و رابواردن
 له‌گه‌ل پله‌وپایه‌ی به‌رزو سه‌رکه‌وتن
 به‌سەر دوژمن‌دا به‌تایب‌ت نه‌وه‌ی
 خاوه‌نی بێت یا به‌شیک له‌و بال‌نده‌یه.
 *بینینی ده‌سته‌ل‌انداران و نه‌وانه‌ی
 نزیکن لێیان بۆ بال‌نده له‌خه‌ودا شه‌پو
 خراپه‌و غه‌رامه‌یه.
 *بینینی نه‌وه‌شی م‌رو‌ف‌ه‌ چاوی پێی
 که‌شده‌بێت به‌لگه‌یه له‌سەر هاوسه‌رو
 منال، بینینی نه‌وه‌ی دال پێی ته‌نگ
 ده‌بێت به‌لگه‌یه له‌سەر تیکه‌لبوون
 له‌گه‌ل دژه‌کان له‌عه‌جه‌م.
 *بینینی بال‌نده‌ی ملشکێن به‌لگه‌یه
 له‌سەر دپنده‌و جانه‌وه‌ری زیانبه‌خش.
 *بینینی بال‌نده‌ی دپنده‌ شکۆمه‌ندی و
 سوود و رزق و رۆزیه.
 *بینینی نه‌و بال‌نده‌یه‌شی گۆشتی
 ده‌خوریت سوود و ئاسانییه.
 *هه‌روه‌ها بینینی نه‌و بال‌نده‌یه‌شی
 گۆشتی ده‌خوریت چاکه‌و باشه‌یه.

*دال بۆ یه‌کی‌ک له‌جه‌نگ‌دابی به‌لگه‌یه
 له‌سەر سه‌رکه‌وتن به‌سەر دوژمن‌ان‌دا
 چونکه ئال‌او به‌ی‌دا‌خی
 پی‌غه‌مه‌ربوو (ﷺ).
 *ده‌گونجیت به‌لگه‌بێت له‌سەر مال‌و
 داراییه‌کی زۆرو جه‌ونگو شه‌پ.
 *دالی مێینه‌ ژنی هه‌له‌کاره‌و
 به‌چکه‌کانی‌شی منداله له‌زیناوه
 په‌یدا‌بوون.
 *(دمیری) ده‌لێت: نه‌گه‌ر ژنیک بیني
 دالی بوه کوپه‌که‌ی په‌یوه‌ندی‌کردوه
 به‌فرمان‌په‌واوه یا خزمه‌تی‌ده‌کات
 یاخود نه‌یاریه‌تی.
دالان (راپه‌و): (نابلسی) ده‌لێت:
 خزمه‌ت‌کاری‌که له‌سەر ده‌ستی نه‌ودا
 چاره‌سه‌رو گرتی کۆنده‌کرێته‌وه.
 *ده‌رگاوان یاخود نه‌و کارو کرداره‌ی
 به‌هۆیه‌وه ده‌گات به‌به‌هشت یا‌ن
 دۆزه‌خ یاخود کاری‌که م‌رو‌ف‌ه‌ ده‌که‌یه‌نیت
 به‌مه‌به‌ست و هیوا.
 *ده‌گونجیت دالان به‌لگه‌بێت له‌سەر
 گۆپ چونکه دالان و راپه‌وی به‌هه‌شت
 یا‌ن دۆزه‌خه.
 *ده‌گونجیت به‌لگه‌بێت له‌سەر به‌پێ
 رۆشنتی نه‌خۆش یا‌ن ب‌ژێوی
 به‌پێوه‌چوون، رووناکی و فراوانی
 به‌لگه‌یه له‌سەر دهره‌نجام باشی،

* بینینی بالندهی نیر به لگه یه له سهر
نیرینه ی پیاوو به پیچه وانه شه وه .

* بینینی نهو بالندهی خیرو شهریان
تیا به درووی خیره دوی ناره حه تی یا
دروه دوی ته نگ پیته لچنین و
ناره حه تی .

* بینینی نهو وهی له شه ودا
به درده که ویت یان به روژ به لگه یه
له سهر جه به زهیی و سووربوون له سهر
داوا .

* بینینی نهو بالندهی به شه و
ددرده که ون به روژ هیوروشاروه دهن
به لگه یه له سهر خوشاردنه وه و
پاریزگاری .

* بینینی نهو بالندهی شهریکی ره هان
به لگه یه له سهر دوژمنایه تی، هه روه ها
بینینی بالندهی به سوودو خیرداریش
به لگه یه له سهر دلنایای له ترسو بیم و
رزق و رۆزی حال و پۆشاک و
جل و به رگ .

* بینینی نهو بالندهی به روژ
ددرده که ون و شه ویش هیورو خه فنه
به لگه یه له سهر بژیوی به هوئی رهنج و
کاری جیاوازو هه مه چه شنه وه و
سیخوپی و خوپاگرتن بۆ هه وال و
دهنگ و باس .

* بینینی نهو بالندهی بئرخن له حالئ
بیداریدا نه گهر له خه ودا نرخیان
به یداکرد به لگه یه له سهر سوود
خوویی و خواردنی مال به ناحه ق و
به پیچه وانه شه وه .

* بینینی نهو بالندهی بالناگرن و نافرن
به لگه یه له سهر په یمان شکیتی و
خراپه و به پیچه وانه شه وه .

* بینینی نهو بالندهی له کاتیک
تایبه تدا به درده که ون به لگه یه له سهر
دانانی شت له شوینی نابه جی و ناشیا ودا
یا گورانی دوژمن و هه والی سه یرو خو
هه لقورتان له کاروباریکدا که په یوه ندی
به مروقه وه نییه .

* بینینی بالندهی ئاوی خه لکی ماندو
بژیوی په یداکه ریان خوداناس و پاکژن
نه مه ش لیکدانه وه یه کی گشتییه
سه باره ت به بالنده کان و ده توانریت به و
پیودانگه سه رجه م بالنده کانی دی لیک
بدریته وه .

دالیکه گه وره: (ئوبین سیرین) ده لیت:
بۆیه کیک به ده سستی بهیئیت
به ده ستهیتانی ده سته لاته، بۆنه وهی
شایسته یه تی نه وهی شایسته ی نه بیت
وته یه کی حه ق و راستییه و
له خاوه نه کی وهرناگیری .

* نه گەر دالټكى گه وړه ى ببينى
نيشتنه وه به سهر يه وه به لگه يه له سهر
برين و تالانى له لايه ن دزو جه رده وه .
(نابلسى) ده لټت: له خه ودا كوپيان
خرمه تكاره .

دانا: (ئين سيرين) ده لټت: دانا
پياوړكى نازادكاره .

دانان (هونينه وه): (نابلسى) ده لټت:
به لگه يه له سهر زانيارى يان
كو كړدنه وه ى مال و سامان له رڼى
خويه وه له گه ل خوښه ويستى و ته بابى و
گوټ پايه لى په روه ردگاردا .

دانپيانانى مروښ: (ئين سيرين)
ده لټت: دان پيانان به به ندايه تيكردنى
مروښك دژايه تيه ى ، داننان به گوناو
سهر زه نشتى نه فس به ده سته ينانى
پله وپايه و شكومه ندى و ته وپه يه به پيى
فرمايشتى په روه ردگار: ﴿قَالَ رَبَّنَا
ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا﴾ .

* داننان به كوشتنى مروښكدا به لگه يه
له سهر به ده سته ينانى پله وپايه و
ده سته لات يان هيمنى و ناسايش به پيى
نايه ى ﴿قَتَلْتُمْ مِنْهُمْ نَفْسًا﴾ .

دانيال (سه لامى خواى ليبييت): (ئين
سيرين) ده لټت: نه گەر (دانيال) ى بينى
به خت و چاره يه كى به رين و فراوانى
ده سته گير ده بټت و فيرى زانستى

ليكدانه وه ى خه و ده بټت و زالده بټت
به سهر كه سيكى سته مكاردا دواى
نه وه ى ئيش و نازارى پيډه گه يه نى ،
هه روه ها و تراوه: ده بټت به ميرو شا .

* ده گيرنه وه (نه با عه بدوللاى (باهلى)
له خه ودا بينيو ويه ى (دانيال) ى
هه لگرتوه له سهرشانى و پاشان له سهر
ديواريك دايدنه ى و ده يژنيته وه و
گفتوگوى له گه لدا ده كات و پيى ده لټت:
مژده بټت تو چوويته ريزى ميراتكرانى
پيغه مبه ران و بوويست به يه كيك
له رافه كارانى خه و .

(نابلسى) ده لټت: نه گەر له خه ودا
به ديكرد ده بټت به پيشه واو نيمام
له ليكدانه وه ى خه ودا، هه روه ها
گو تراوه: ده بټت به پيشه واو وه زير
زانيارى به ده سته هيټت و له لاي
پادشاو فرمان پره وايه كى سته مكاره وه
زيانى پيډه گات ، پاشان زالده بټت
به سهر يا .

* نه گەر بينى (دانيال) پيغه مبه رى
هه لگرتوه به سهرشانيه و له سهر ديواريك
دايدنه ى و گفتوگوى له گه لدا ده كات يان
مژده ى پيډه دات يا خود كه وچكى
هه نگوينده كات به ده ميه وه به ده سته
خوى و ده بټت به پيشه وايه ك
له رافه كارانى خه و .

قینی لیده بیتوه، نه گهر پنگه‌یشت
ترسو بیم رووی تیده کات.

داواکردن له زانایان یاخود
فرمانږه وایان : (نابلسی) ده لیت:
نه گهر له سهر شپوهی به خشین و
خه لاتبو به لگه یه له سهر روودانی
کاره سات پتویستی به و که سانه ده بی
تیدا، داواکردن له دهوله مند بۆ هه ژار
ناگره دهیسووتینی.

داود (سه لامي خواي لييت): (نبین
سیرین) ده لیت: نه گهر (داود)
پتغه مبه‌ری بینی دهسته لات و هی‌زو
پله وپایه به دهسته دهینیت.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر له خه ودا
به دیکرد هی‌زو دهسته لات
به دهسته دهینیت، پاشان ده که ویته
کاروکرداریکی هه لوه و پاشگه‌ز
ده بیتوه لی و دووره په‌ریز ده بیت،
پاشان فرمانږه وایه کی سته مکار دیته
رئی و دواتر خوداوه‌ند قوتاریده کات
لی و زال و سه‌رکه و توویده کات
به سه‌ریاو مولک و دهسته لات و
شکومه‌ندی پیده به‌خشی.

* هه‌روه‌ها ده‌لین: نه‌وه‌ی (داود) ببینی
له‌وشاره‌دا پادشاو فرمانږه وایه‌تی
دادپه‌روه‌ر ده‌بینی یاخود
سه‌رکرده‌یه‌کی به‌پریز یا دادوه‌ریکی

دانیشتن: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
به لگه یه له سهر نه‌توانین و دۆراندن،
دانیشتنی ژن خاوی و سستیبه
له‌هاوسه‌رگیردا.

دانیشتوانی نه‌وروپا: (نابلسی)
ده لیت: بینیان به لگه یه له سهر
هه‌لهازن و قوتاریبون.

داوا (خواز): (نبین سیرین) ده لیت:
نه گهر بینی داواي شتی‌کده کات ده‌گات
به‌داواوخوازی خوی به‌پتی و ته‌ی:
"نه‌وه‌ی داواخوازی شتی‌کی‌یت
به‌ده‌ستیده‌هینیت نه‌گهر هه‌مووشی
نه‌بیت هه‌رکه‌میک به‌ده‌ستده‌هینی".

* نه‌گهر بینی که‌سێک به‌دوایدا ده‌گه‌رپئ
غهم و په‌ژاره‌ی دیت به‌سه‌ردا.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا
چاره‌نووسێکی پتوه‌لکاوه، نه‌گهر
بینی نه‌یاره‌کی چو به‌دوایدا له‌خه ودا
ده‌مریت.

* ده‌گونجیت داواکردن به‌لگه‌بیت
له‌سه‌رنه‌وه‌ی مروف پتی شکومه‌ند ده‌بی
له‌زانیا‌ری و کردار یان مال و دارایی،
داوتاش به‌لگه یه له‌سهر داواکراو نه‌گهر
هه‌لها‌تونه‌بیت، نه‌وکاته‌ دل‌یا‌ده‌بی
له‌ترسو بیم.

* نه‌گهر مروف‌یکي ناشیرینی بینی
به‌دوایدا ده‌گه‌رپئ، رووداوێکه‌ خه‌شم و

پۆشيوه نه گهر شايسته بوو ده بئيت
به دادوهر يان فهرمانپهوا، نه گهر
شايسته نه بئيت و بژئوي و پيشه كه ي
له گهل ئاسندنابئيت سوودو
قازانجده كات.

* نه گهر پياوچاك بئيت مژده ي
به زيادبووني خير له گهل زيان و گران و
ملكه چي و غه مباري پئيده دريت، به لام
نه گهر زانايه كي سته مكاربئيت و بينيني
غم و په ژاره ي ده داتئ يا خود
هه ره شه ي لئده كات.

داوي راوچي: (ئين سيرين) ده لئيت:
نه گهر بيني چوله كه به كي راوكرد
به دارئك پياويكي خراپه كاري به دنائنه و
پلنده گئپئ له پياويكي مه زن، چونكه
دار دوو پويي و پلان و فيله و چوله كه ش
پياوه.

(نابلسي) ده لئيت: نه گهر ژئيك بيني
داويك ده نئته وه هه ركات بالنده ي
تئدكه وت ده فپئ و هه لئدي، نه و ژنه
خوازياري دوو گيانئيه له ميژده كه ي و
له سهر حال و بارئك ناوه ستي.

داوينئيسي: (نابلسي) ده لئيت: له خه ودا
به لگه يه له سهر بيئاوه پي به پئي
ئايه تي: ﴿وَلَا يَلْدُوا إِلَّا فَاِجْرًا كُفَّارًا﴾
(نوح: ۲۷).

* داوينئيسي ژني دوو گيان
قوتار بووني ته و هي كوريش هه روايه.

راستگرو دادگۆ، نه گهر سه روكي نه و
شاره سته مكاربوو په روهر دگار
به سه روك و به پرسيكي دادپه روهر
ده يگۆپئ، نه گهر دادوهر يكي
سته مكاربوو خوداوه ند به دادوهر يكي
دادپه روهر ده يگۆپئ نه گهر شياوي
دادگابو پئيده به خشري.

* بينيني (داود) (سه لامي خواي لئبئيت)
به لگه يه له سهر پۆست و ده سته لات.

* ده گونجئيت به لگه بئيت له سهر:
+ تاقيركردنه وي پياوو ژن.

+ غه م و په ژاره خواردن له ريگه ي
ژنانه وه.

+ قورئاخوئندن و زيكرو يادي خوا.

+ ته و به و گه رانه وه بۆ لاي خوا.

+ چهك و جبه خانه و نه وه ي له ئاسن
دروسته كريت.

* نه گهر خه و بينه ر چهك و جبه خانه و

نه وه ي له ئاسن دروسته كريت

پيشيه يبوو سوودو قازانجكي

بيشومارو زۆر ده كات، ده گونجئيت به لاو

نه هه مه تي له لا سووك و ئاسانبئيت.

* هه روه ها بينيني بۆ (داود) (سه لامي

خواي لئبئيت) به لگه يه له سهر

ده ره نجام و چاره نووس چاكبئيت.

* نه گهر بيني چوه ته سهر شيوه ي

(داود) يا خود جل و به ريگيكي نه وي

هې چه پيش مامه، نه گهر وانه بېټ
 دووبراو کوپن، نه گهر وانه بېټ دوو
 هاوپړی يه کن، چوار ددانی ناوه راست
 ناموزايه، ددانی پيشه وه خالو
 پوره وه نه وهی جیگه يان ده گريته وه،
 خريکانيش باپرو وه چه ی بجوکن،
 ددانی برنده ی لای راست دايکه وهی
 لای چه پيش پوره، نه گهر وانه بېټ
 دوو خوشک و کچ يان نه وهی جيان
 ده گريته وه، چوار ددانی خواره وهش
 کچانی مامو پوره، که لبه ی ژيره وهش
 خاتوونی مالی خويه تی، ددانه کانی
 خواره وه کچه خالو پوره، خريکانی
 خواره وهش که سانی دوورن له که سی
 ژنو و پياو، جموجوولی هندی
 له ددانه کانيش به لگيه له سر
 نه خوشی، که وتنو نه مانیشی فه وتان و
 مردنه يان ونبونیکه که گه پانه وهی
 له دوا نيه، نه گهر تووشی ژان و ئیش
 بېټ بهرله وهی ونبيکات ده گريته وه،
 کلوربونیشی به لگيه له سر به لایه
 تووشی نه وانه ده بېټ که له ژير به يداخی
 نه ودان و جيره ی ددانیش به لگه و
 نيشانه ی مشتومره له نيوان خانه واده ی
 ماله که ی.

دایک: نه گهر له خه ودا بينی له دايکبوو و
 دايکی نه خوشبوو به لگيه له سر
 مردنی چونکه مردو کفنی تپوه
 ده پيچري وهک چوون منال قومات
 ده گريټ، نه گهر دايکيشی له شساغ و
 هه ژاروو خودا رزق و رزی ددهات،
 نه گهر دهوله مندبوو رزق و بريوی
 تووشی گرفت و تنگه بهری دیت.

دایه ن: (نابلسی) ده لیت: بينی دايه ن
 به لگيه له سر ده رکه وتنی شتی
 په نهان و شارواه، هه روه ها به لگيه
 له سر زیان و مرگی نه خوش و وتنی
 ناموزگاری.

* ده گونجيت بينی به لگه بېټ له سر
 روکردنه به لاو نه هامة تی.

* ده گونجيت به لگه بېټ له سر
 ده رکردنی ناگر په رست و خالیکردنه وهی
 غم و په ژاره.

* ده گونجيت به لگه بېټ له سر
 هه لگيرساندنې ناژاوه و شهرو پيکدادان.
 * ده گونجيت به لگه بېټ له سر غه رامة.

ددان: (نابلسی) ده لیت: ددان
 خانه واده ی پياوه، ددانه کانی سهر وه
 پياوانی خانه واده ن، هی خواره وهش
 ژناني ماله، که لبه گه وره ی ماله و
 ددانه کانی پيشه وهی لای راست باوکه و

* نه گەر بينى ددانه كانى وهك ئالتون
وايه نه گەر زانست په روه رو قسه زان
بيټ خه وهك ي باشه وه گرنا باش نيبه
چونكه به لگه يه له سر نه خوښى و ټاگر
كه و تنه وه.

* نه گەر بينى ددانه كانى له زيوه
به لگه يه له سر زهره رو زيان له مالدا.
* نه گەر بينى ددانه كانى له شووشه يان
داره به لگه يه له سر مردن.

* نه گەر بينى ددانه كانى پيشه وهى
كه وتنو له جيبى ددانى دى هاتن به لگه يه
له سر گوپانى كاروباره كانى.
* هه روه ها ده لټن:

+ نه وهى ددانه كانى سره وهى
بكه ويته نيو ده ستى مالو دارايه ك
روى تيده كات.

+ نه گەر بكه ويته ناميزو كوڅى كوپى
ده بيت به پيى ټايه تى: ﴿يُكَلِّمُ النَّاسَ
فِي الْكَلْبِ﴾.

+ نه گەر كه و تنه سر زهوى نه وا مهرگ
روى تيده كات.

+ نه گەر بينى ددانى كه وتوى خسته
نيو ده ستى و نه يشارده وه به كيكيتر
له برى نه و سوو دمه ند ده بيت
له به زه بى و ناموژگارى.

* نه گەر بينى ددانه كانى زهره
هه لگه پاره خه وشو عه يبه روو
له خانه واده كه سو كارى ده كات.

* رزينو بوگه نكردنى ددانى نارپكى
ستايشى خانه واده يه .

* لاوازي و بيه يزي ددان لاوازي حالو
بارى خانه واده كه يه تى.

* پا كرده وهى ددان له په لڼو زهردى
به لگه يه له سر به خشينى مالو
ره واندنه وهى غم و په ژاره له سهر يان.

* بينينى ددان و دريژى و جوانى هيژيكى
زياده و مالو ده سته لاته بو
خانه واده ي.

* نه گەر بينى وهك نه وهى جيگير بوه
له گهل ددانه كانى پيشه وه دا نه دامانى
خانه واده كه ي زياد ده كن.

* نه گەر بينى چه سپاوو جيگره
له گلدا زيانى پنده گه يه نى نه وهى
زياد ده كات له خانه واده كه ي ده بيت
به مايه ي عه يبو عار بوى.

* نه گەر بينى ددانه كانى بريه وه
به لگه يه له سر بچراني په يوه ندى
خزميه تى يان به زور پاره و سامانى
پنده به خشن.

* نه گەر بينى ددانه كانى فرېده دات
كاروبارى خانه واده كه ي تيكده چيټ
به قسه يه كه خوى دهر يده برېټ.

راستی نیرینه کانه و لای چه پیش
میینه به له سرجه م خه لکیدا.

*مهروه ها ده لئین: نه گهر به کیک بینی
ددانه کانی شکان هی دی هی دی
قه رزه کانی ده داته وه.

*نه گهر ددانه کانی بیئیش و ئازار که وتن
به لگه به له سر به تالبوونه وهی
کرداره کانی.

*نه گهر بینی ددانه کانی به ژان و
ئیشه وه که وتن به لگه به له سر ونبوونی
شتیک له ماله کی خویدا.

*نه گهر ددانه کانی پیشه وهی که وتن
ریگه نادریت مروڤ کاریک نه نجامبدات
به وتو و لیدوان، نه گهر ژان و ئازاری
چشت یان خوین و گوشتی لیها تنه
دوره وه به تالده بیته وه یان نه وکارهی
خواریاریبوه تیکده چیت.

*سه بارهت به له شساع و مروڤی ئازاد و
گهشتیار نه گهر سرجه م ددانه کانیا ن
کهوت به لگه به له سر نه خوښیه کی
دریژخایه ن و کهوتنه هه لاکت بیته وهی
بمرن.

*نه گهر سرجه م ددانه کانیا ن کهوت
به لگه به له سر قوتاربوونیان
له نه خوښی.

*سه بارهت به بازارگانه گهشتیار و
موسافیره کانیش ددانک وهتن
به لگه و نیشانه ی سووکی کاره کانیا نه

+سه بارهت به هه مو نه دنامه کانی
دیکهش وایه ، نه گهر به لاو نه هه مه تیه ک
رووی تیگرد و نی نه کرد و داینه پوښی.
*نه گهر بینی له دلایا ددان رواوه
به لگه به له سر مردنی.

*مهروه ها ده لئین: ددان کهوتن کوښپ و
ریگره له به رانبه ر نه وه دا که ده به ویت.
*به لگه ی دادی دیوانه.

*نه گهر بینی سرجه م ددانه کانی
کهوتن و له کوشیا یان قولیدا
کوښکرده وه ته مه ن دریژ ده بیئت تا
سرجه م ددانه کانی ده که ون و وه چه ی
زیاد ده کات.

*نه گهر بینی سرجه م ددانه کانی
کهوتن و له بهر چاوی ونبوون
خانه واده و خاوخیزانی ده مرن بهر
له خو ی یاخود ده گونجیت مردنی
هاوته مه نه کانی بیئت له خزم و خویشی.

*نه گهر بینی خه لکی جیره جیر ده کهن
به ددانه کانیا ن یاخود ئاموژگاریده کهن
نه و ده توانیئت ئاموژگاری خه لکی بدات
به لام نایکات.

*مهروه ها ده لئین: ده گونجیت دهم و زار
وهک مال و لانه واییت، ددانیش وهک
دانیشتوانه نه وهی جینشنیه تی له لای

خاوه نه کي به لاو نه هامه تی دیت
به سه ریاو سوودی لیوهر ناگریت.

* ددانی لای راست به لگه یه له سر
به ته مه نه کان له پیاو و ژن.

* ددانی لای چه پ به لگه یه له سر
رووداوه کان.

* ددانه کانی پیښه وه به لگه یه له سر
مندال.

* که لبه کان به لگه یه له سر نیوه ی
نه وان.

* ددانی هار په به لگه یه له سر
به ته مه نه کان.

* نه گهر مړوډ بیني هندیك له ددانه کانی
که وتن به لگه یه له سر تیاچوونی

نه وه ی ددانه کي که وتووه.

* ددانه کانیش به لکن له سر کاروباری
مړوډ.

* خریکان به لگن له سر کاروباری
نهینی و شاراوه.

* که لبه کانیش به لگه یه له سر نه وه ی
نهینی و په نهانه و دیار نییه لای زوریه ی

خه لکی.

* نه گهر بیني که لبه کانی درزی برده
کوپری ده مریت.

* ددانیښ نیشانه و به لگه یه له سر
خزم و خویش و خه لکی دور، نه وه ی

به تاییه ت نه گهر بیني نه و ددانه
ده جوولین.

* نه گهر بیني هندیك له ددانه کانی
دریژو زورگه وره بوه به لگه یه له سر
مشتومرو ده مه له ماله وه.

* نه وه ی ددانه کانی به پره شی و کلوری و
خوراو لاریت بینیت ده که ویت له به لاو

نه هامه تی قوتار ده بیت، خو نه گهر
بینی ددانه کانی ده که ون و خوشی

به ده سستی هه لیانده گریت یان به پریشی
یا خود له کوشیا به لگه یه له سر بچران و

دوایی هاتنی وه چه خستنه وه، نه گهر
مندالیشی ببی نامیئی و پره ورده

نابی.

* ده گپړنه وه پیاوړیک ده بیني له خه ودا
سه رجه م ددانه کانی ده که ون غم و

په ژاره یه کی زور ده خوات و خه وه کي
بو خه ولیکده وه یه که ده گپړتیه وه،

نه ویش ده لیت: سه رجه م ددانه کانت
به ر له خوت ده مرن، پاشان نه و

لیکدانه وه یه ش وه ک خوی دیته دی.

* یه کیکی دی له خه ودا ده بیني سی
ددانی خسته نیو چنگی و ده سستی

نوقاند، پاشان بو یان لیکدایه وه گوايه
درهم و نیویکی دوزیوه ته وه.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر بیني هندیك
له ددانه کانی کلوریوون یان رزیون

هه ژاری و کورتی رزق و رۆزی و بژێوی
یان به ئاواره یی ده مریت و دور
له خانه واده ی، یان ته مهنی درێژ
ده بییت و مال و دارایی زیاد ده کات
به نه ندازه ی خوینی ددانه کانی.

*ته گهر بینى سه رجه م ددانه کانی
هه لکیشران و له شوین و جیگه یه ک له سه ر
زه وی داپۆشران خانه واده که ی به ر
له خۆی ده مرن و به خاکیان ده سپێری.
*ئێدان هه لکیشان به زمان قسه و وته یه
ده یکات و کاروباری خانه واده ی خۆی
پێ ده شیوتی.

*ته ره ها ده لێن: هه لکیشانی به لگه یه
له سه ر دیاریدانی روودای مه ترسیدار.
*ته گهر بینى ددانه کانی جوولان
قه رزه که ی به هیواشی ده بژێرتیه وه.

*ته وه ی ببینی ددانه کانی خوراو
کلۆر بوون خانه واده که ی رسواو
ملکه چیده که ن له کاتی پێویستی بوونی
به وان.

*ته وه ی ببینی له شوینی خۆی
لاده چیت ددانی سه ره وه بۆ خواره وه
به پێچه وانه وه به لگه یه له سه ر زالبوون
زیاده ره وی ژنانی ژێر سایه ی ماله که ی
به سه ر پیاوانداو روودانی ناته واوی
له نیاوانیدا یاخود که م و کوپی و
ناته واوی له مال و داراییاندا.

له دواى چاره وه دیت پیاوه و نه وه ی
دواى کولمیش ژن.

*ته وه ی چاره سه ری هه ندیک
له ددانه کانی بکات و به وه ی ده ری
به یئى خراب نییه و به لگه یه له سه ر
غه رامکردن و لێسه ندنی مال و دارایی،
یاخود هه لکه ندنی هه ندیک له خزمه کانی
له شوینی خۆیان.

*ته گهر بینى له و شوینه ی ددانه که ی
هه لده کیشن کرمیکى ورد یان دوو کرم و
زیاتر بیه ده ره وه مناله کانی ده چنه
شوینی و به پێ و جێی نه ودا ده پۆن.

*ته وه ی ببینی ددانه کانی بۆنیکى
ناخۆشیان هه یه و بۆگه نیان کردوه ،
یاخود له و بابه ته باسو ستایشی ناقولا
ده بییت.

*ده گونجییت به لگه بییت له سه ر
مشت و مپی خزمه کانی له سه ری یاخود
جوموولێک بکه ویتته نیو
خانه واده که ی.

*ده گونجییت به لگه بییت له سه ر
مشت و مپی به ره ره کانی.

*ته گهر ددانه کانی درێژبوون و چوون
یه ک نه بوون ناکۆکی ده که ویتته نیوان
خۆی و خانه واده که ی و هه رگیز ته با
نابیت له گه لێان.

*ته گهر بینى ددانه کانی که وتن به لگه یه
له سه ر نه مانى جیگه و شوین یاخود

* لاوازی ددانش به لگه یه له سهر حالی
خانه واده ، نه وهی ره شی و که م و
کورتی له شکان و درز بردن
له ددانه کانیدا ببینی غم و په ژاره
رووده کاته خزمه کانی .

* نه وهی ببینی ددانه کانی خواره وه
درزیردو پزان هندی له وانه توووشی
به لا ده بن .

* خړیکان له خه ودا سهر دارو ریش سپی
نه ته وه یه .

* چوار ددانی ژیری و ئاقلش
شوینکه و ته کائن ، ددانی ناوه پاستیش
له گه ل چوار ددانی نئوان که لېه و پرېنده
نه و مال و داراییه یه که خوی پی
ده پازنیتته وه یان منالی نیرینه یه ،
زهردی یان ره شی له خه ودا به لگه یه
له سهر گوپانی حالی نه وهی خوی
پیوه بینراوه ، کیشانی هندی کیشی
به لگه یه له سهر له ده ستردانی هندی
له و که سو کارانه ی لیدواین .

* هه روه ها هه لکیشانی ددان به لگه و
نیشانه یه له سهر گه پانه وهی ناوړه یان
مه رگی که سیکی نازیزو خوشه ویست .

* نه گه ددانه کانی پادشاو سهر و کبجو
به ناسن یان مس به لگه یه له سهر
توندی و به هیزی سهر بازه کانی ،

* نه وهی ددانی بناژنی به لگه یه له سهر
په رته وازه بوونی خانه واده کوی و
روودانی ناته وای له نئوانیاندا یاخود
که م و کورتی له مال و داراییه به لام
نه گه ر گوشت له نئوان ددانه کانیدا
گیربوو غه یه تی کومه لیکي کردوه و
به زوبانی نازاری داوڼ .

* هه روه ها ده لئین: ددان به لگه یه له سهر
دانه دانه ی گه وه ره بندي ژنان .

* ددان به لگه یه له سهر:
+ ناش .

+ ریزه کانی سوپا لای راستی ریزی
راسته و لای چه پیشی به هه مان
ش پیوه یه و ناوه پاستیشی دل و
نئوجهرگه که یه تی .

(نبین سیرین) ده لئیت: ده ره یانی ددان
له خه ودا بچپانی رایه له و په یوه نندی
منالی نیرینه یه ، نه وهی ددان ده ربه یی
گونا هیکردوه به بچپانی په یوه نندی
خزما یه تی .

* ددانش له گیرفان یا ده ستردا
زیاد بوونی په یوه نندی خوشه ویستی و
دوستانه یه یا منال زوړبوونه .

* نه وهی ببینی ددانیکی به بی نازار
ده رها توه و پیاوکی خزمی زیندانی
بیټ نازاد ده کریت .

نه گهرهاتوو ددانه کانی له دهستدا مولگ و دهسته لاتی له دهستده دات.

* ده گونجیت به لگه و نیشانه بیت له سر پوچه لېوونی سوودو قازانجی له کشتوکال.

* ده گونجیت نه زوک بیت و خوداوه ند کوپی پینه دات یان هه ژار بکه ویت دوی ده و له مهندي یا خود سوودو قازانجی مال و ناژه ل و ناشی نه میتی گهرچی هه ندیک پاره ی پاشه که وت کرد بیت بۆ کاتی سوود لیوه رگرتن به لام حالی ده شپوی و تیکده چیت و زهره رده کات و ده گونجیت بمریت و رزو و رۆزی دواپی پییت.

* نه گهر به دهستی خوی ددانه کانی دهره بیا له مال و دارایدا به خراپی هه لس و که وت ده کات یان له گه ل خانه واده که یدا به خراپی مامه له ده کات، یا کرداریکی نابجی نه نجامده دات و پاشان لیتی پاشگه ز ده بیت و هه، یا خود سوودو قازانج ده کات له قهرزیکدا که دهیدات، پاشان ده گهریت و هه بۆی و خراپ ده شکیت و هه به سه ریا، نه مهش له کاتیکدا گهر له بهر چاوبیت له خه وه که دا، نه گهر به کیک پی راگه یاند به لگه یه له سر پیویستی بوونی به ره هن و فروشتن له وهی خوی پی درده خات.

* نه وهی له خه ودا ددانیک دهره بیت و به بیداری ئازاری پیبگات به لگه یه له سر چاودیریکردنی بۆ نه وهی نه شکه نه و ئازاری ده دات و ره وانه وه یه تی له سر ی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر ره وانه وهی ناسووی و ناخوشی له داواکاریکی حال په شیو.

* رووانه وهی ددان له شوین و جی ددانی هه لکیشراو به لگه یه له سر قهره بوو و سوود وهرگرتن دوی زیان، نه گهر له شوینی ددانه کانی ددانی زیوین یا ئالتوونی دهرهات به لگه یه له سر تیاچوونی مال و دارایی یان پیویستی به تونکردنی ددانه کانی ده بیت به هوی نه خوشی و رووداویکی کتوپره وه.

* بینینی چاوو گوئی و ددانی زیاده به لگه یه له سر له دهستدانی یا خود به هاو نرخ له نایندا به زیاده و ناته وای ده ستنیشان ده کړیت به پیی نایه تی: ﴿وَكُنْثَا عَلَيْهِمْ فِيهَا إِنَّ النَّفْسَ﴾
﴿بِالنَّفْسِ وَالْعَيْنِ بِالْعَيْنِ...﴾ (المائدة).

* ده گونجیت ددان به لگه بیت له سر سال یان وه نه وزو، نه وهی بینیی وه نه وز ده یگرئ هه له رووی تیده کات یا خود خه و دیت به سه ریا، ده گونجیت

*ته گەر بينى ددانه كانى خواره وهى
كه وتن غه م و په ژاره و ئيش و نازار روى
تيده كات.

*ته گەر قه رزاربوو بينى ددانه كانى
كه وتن له خه ودا به لگه يه له سه رنه وهى
قه زه كهى ده داته وه، نه گەر بينى يه ك
ددانى كه وت يه ك پياو قه رزه كهى
ده داته وه يان به يه كجار قه رزى بو
ده دهنه وه، نه گەر چن ددانى كى
بكه ويټ هه نديك له قه رزه كانى ده داته وه
ياخود يه كيكيان ده داته وه.

*ته گەر به بى ژان و ئيش ددانه كانى
كه وتن به لگه يه له سه ركرداره كانى
كه به تالده بيتته وه.

*ته گەر به ئيش و ژانه وه ددانه كانى
كه وتن به لگه يه له سه ر رويشتنى شتيك
له ماله كيدا.

*ته گەر ددانه كانى پيشه وه كه وتن و
نازاري هه بوو ياخود خوينى ليها ت يان
گوشي لىبو وه نه و كارهى
خوازيار يبوو پوچ و به تاليد ه كاته وه.

*ته گەر به بى ئيش و نازار كه وتن
خاوه نيه تى تيا ده چيټ.

*ته گەر سه رجه م ددانه كانى كه وتن
سه رجه م نه وانى له نيو ماله كه يدان
تيا ده چن له گه ل هاوه ل و موسافيران و

پيشوازي له ساليكى پيرو ز بكات يا
پيشوازي له ساليكى خوشنود بكات و
ده ستي پيوه بگرى.

ددانكه وتن: (نابلسى) ده لىټ: ددان
كه وتنى مروڤ له خه ودا ته مه ندرى ژيه تى
به ده ر له هاو ته مه نه كانى.

*ته گەر بينى سه رجه م ددانه كانى
كه وتن و خستيه كوشيه وه ته مه نيكي
درى ژيه سه ر ده بات و تاسه رجه م و
ددانه كانى ده كه ون و ژماره ي
خانه واده كهى زور ده بيت.

*ته گەر بينى سه رجه م ددانه كانى
كه وتن و له به رچاوى ونبوون
خانه واده كهى به رله خوى ده مريت.

ده گونجيت مه رگى هاو ته مه نه كانى بيت
يان نه خو شكه وتنى خانه واده كهى بيت.

*ته گەر بينى هه نديك له ددانه كانى
له ده سندا يه كيك له خزه كانى غه ريب
ده كه ويټ نه گەر به ده ستي هيتايه وه
ده گه رپته وه.

*ته گەر بينى ددانه كانى سه ره وهى
كه وته نيو ده ستي مال و سامانيك
به ده سته هينيټ، نه گەر كه وته نيو
كوشى كوپكى نيرينه يه، نه گەر
كه وته سه رزه وى به لاو نه هامه تى مه رگه.

* هـروهـا دهـلـيـن: ددانكه و تن به لگه يه

له سـهـر ريگريـك ريگهـي ليـدهـگريـو

له به رده م خـوازه کانيـدا دهـوهـستي.

* هـروهـا دهـلـيـن: به لگه يه له سـهـر

قهـرزدانـهـوه نهـگـر هـهـليگـرتـهـوه

دهـگونجـيـت قـسهـي هـهـلـهـبکاتـو

پاشـگـهـزبيـيـتهـوه ليـي، پاشـان

بيشاريـتهـوه.

* دهـگونجـيـت ددانكه و تن به لگه يـيـت بـو

تيگـوشـهـران لهـسـهـر بهـردهـوامـبوون

لهـسـهـر رـوژـوو.

* نهـگـر بيـني ددانـهـکاني کهـوتـن و

نهـيـتواني نانـبخوات هـهـژار دهـکهـويـت،

نهـگـر بيـني کهـوتـه نيـو دهـستي

بهـبيـتهـوهـي ئيشـو ئازاري هـهـيـت نهـوه

درهـمه بهـپـي ژمارهـيان.

* نهـگـر بيـني ددانـهـکاني کهـوتـنه نيـو

نهـلقهـيهـک يهـک بهـيهـک دهـريـهـيـنا بهـردی

نيـوبـيرهـکهـي دانه دانه دهـکهـويـت.

* هـروهـا دهـلـيـن: نهـوهـي ددانـهـکاني

بکهـويـت بيـست و نو سال لهـتهـمهـني ماوه

ياخود سي سال، هـروهـا دهـلـيـن: دواي

سي رـوژ دهـمـريـي ياخود سي دينار

غـهـرامه دهـکـري، هـروهـا دهـلـيـن: نهـگـر

بيـري ئاوي هـهـبوو دهـتهـپـي.

* هـروهـا دهـلـيـن: بهـسهـختي

نهـخـوشـدهـکهـويـت و مال و سامانهـکهـي

به لگه يه له سـهـر نهـخـوشـيـيهـکي

درـيـزخايـهـن بهـبيـتهـوهـي بـمـرن.

* بـوکـهـسـاني گهـشتـيارو سهـفهـرکار

به لگه يه له سـهـر ئاسـاني باريان.

* نهـگـر بيـني ددانـهـکاني دهـکهـويـت و

خـسـتيـيه نيـودهـستي ياخود ريشـي يا

کـوشـي به لگه يه له سـهـر پـچـراني وهـچـهـو

مندالـتهـبووني.

* هـروهـا دهـلـيـن: نهـوهـي کهـوتـني

ددانـهـکاني بيـني به لگه يه له سـهـر زيـان

گهـيانـدن بهـهـنديـک لهـهـارهـلهـکاني.

* نهـگـر بيـني ددانـهـکاني دهـکهـويـته نيـو

دهـستي يان نيـو جـلهـکاني کوپـيان

خـوشـک و بـراي دهـبيـت.

* نهـگـر بيـني سهـرجـهـم ددانـهـکاني

کهـوتـنه نيـودهـستي وهـچـهـو

خانـهـوادهـکهـي زياد دهـکـن.

* کهـوتـني يهـک ددان نهـگـر بـو

چارهـسهـرنهـبوو گرتي بهـدهـستهـوه يان

لهـنيـو جـلهـکانيـدابوو نهـگـر

هاوسـهـرهـکهـي دووگيانـبوو کوپـيدهـبيـت،

وهـگـهـرنا پهـيوهـندي لهـگـهـل بـراکهـي يان

کهـسيـکي نزیکي باشـدهـکات و نهـگـر

خويـني تـيانهـبوو رايهـلهـي خـزمايهـتي

دهـبـچـري مهـگـر قهـرزاريـيـت داوي

ليـدهـکهـنهـوه و هـهـولـدهـدات بيـداتهـوه.

له خه رجیدا به سه رده چیت پاشان مال و سامانیکیتری ده ستگیر ده بیت.

د

درزو قلیش: (نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سر که م و کوپی یان ناته و اوییه ک. ده گونجیت درزو قلیش به لگه بیت له سر دوور که وتنه وهی غریب و ناشتبوونه وه له گه ل نه وهی نیوانیان له گه لدانه ماوه. **درزو قلیش کردنه شتیک:** (شقلشکانی): (نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سر جیاوازی یان هاوسه ری کچ.

درکاندن (باس کردن): (نابلسی) ده لیت: درکاندن باسک که ده بیت په نهان و شاره و بیت به لگه یه له سر مال و سامان به فیروان، یان دانایی وتن به که سانیک شایسته نه بن پی، نه گه له خه ودا باسی نیعمه ته کانی خودایکرد به لگه یه له سر سوپاسگوزاری بوخوداو شایی و **نامه نگکتران** له سه رنه وهی پیبه خشیوه.

دروشم: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا پیاویکه کاروباری خه لکی سووک و به رز ده گریته ده ست و به یه که وه ناشناپانده کات و سوود ده گه یه نیت و خاوهن پله و پاییه.

درو: (شین سیرین) ده لیت: درو به لگه یه له سر نه وهی که خه وینه ر

ژی ری نیبه به تاییه ت که دروده کات به ده م خوداوه به پیی نایه تی: ﴿يَقْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَأَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ﴾ (المائدة: ۱۰۳).

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سر که واهیدانی درو درو کردن به ده م که سیکه وه یان قوتارنه بوون به پیی نایه تی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَقْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ﴾ (النحل: ۱۱۶).

* ده گونجیت درو کردن به لگه بیت له سر وړینه له قسه کردندا.

* **ته گه ر که سیک گویبستی قسه کانیبو** به ناوبانگبو وه له ی زیاتره له راستی. **دروختی نه به نووس:** (شین سیرین) ده لیت: له خه ودا ژنیک کی هندی ده و له مهنده یان پیاویکی ره قی ده و له مهنده.

دروختیک له نیو لما برویت: (نابلسی) ده لیت: بینینی به لگه یه له سر چاره سر له نه خوشی و گوناوه تاوان نه انجامدان و به رز کردنه وهی قورسایی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر نارامگرتن له سر ناپره حه تی و دوزینه وهی پشوو.

ناپاکیه له بږڼیو وړوچوونه له گوناهي
گه وره دا.

* نه و دره مه ی هیچ نه خش و نیگارنکی
تیا نیه قسه و ته یه که پاریزگاری و
خواناسی تیا ره چاونه کراوه، نه و
دره مه شی وینه ی تیا به بیدعه کاری و
ناپاکیه له نایندا.

* دره مه ی پارچه پارچه کراو شه پو
ناژاوه یه که هرگیز نابریته وه و کوتایي
پینایه ت.

* هـروهـا دهـلـین: وهـرگـرتنـی درهـم
باشتره له دانی چونکه دانی غم و
په ژاره یه، نه گهر دره مه یکی دزی و
کردی به خیر شتیک ده گپړپته وه گوئی
لیناگیریت.

* نه گهر ده دره مه ی پښو بوو به پینچ
که مېوونی مال و داراییه تی، نه گهر پینچ
دره مه ی پښو بوو به ده مال و دارایی
زیاد ده کات.

* هـندیکـده لـین: درهـم لهـخـودا
به لگه ی شه پو خراپه یه، سرجه م
نه وه ی به سکه لیده درئ هـروایه.

* درهـم به لگه یه له سهر گوتـو
دوباره بوونه وه ی شته جوانه کان.

* درهـم گوتـو شهـره نه گهر دیارو
به رچاوبوو، نه گهر دره مه ی
له توره که یه کدا به خش ی اخود
له توره که یه کدا شار دیبه وه به نه ینی

* دره ختی روا ی نیو لم به برپرسی
کاروباره کانه و سهر تیپی سو پایه و
کاروبارو به رژه وهندی خه لکی ده پاریزئ
وهک پو لیس.

درهـم^(۱) (پاره): (نـیـبـن سـیرین)
ده لیت: دره مه ی چاک و باش زانیاری و
به جپه تانی پنداویستی و نویژه.

* دره مه ی پرشنگدار دنیا به یو نه وه ی
خه ون ده بینئ، مامه له پیکردنی
نه مه کداری و پاراستنی نه مانه ته.

* نه گهر نه و پیاوه ی دره م ده بینیت
هاوسره که ی دوو گیانبوو مندالکی
باشیده بیت.

* نه گهر دره مه ی زوری به ده سته پینا
خیرکی زوری ده سته گرده بیت له گه ل
شادی و خوشیدا.

* نه گهر له خه ودا بینئ قهرزی لای
یه کیکه به دره م گه واهیدانیکي حه ق و
راستی به سهر وه هیه، نه گهر داوای
لیکړد داوای گه واهی و شه هاده که ی
لیده کات، نه گهر گه پانديه وه گه واهیدانه
به حه ق و دروستی، نه گهر به شکاوی و
قه لئ گه پانديه وه مال و سامانه، نه گهر
دره مه یکی باشی ونکړد ناموژگاری
که سیکي نه زانده کات به لام واژوویه تی و

(۱) درهـم: پاره و دراویکه هـندیک ولاتی عـرهـبی

به کاریده مینن. (وهـرگـڼې)

بینیم دره میکی عه ره بيم به ده سته پنا
 ئه ویش پیی وت: لیت ده دریت ، ئنجا
 ئه و پیاوه به قامچی لیدا، پاشان
 له (ئین سیرین) یان پرسى: چۆن
 زانیت؟ وتى: دره می کيسرابی تاج و
 سهوله دانی تیدا به به لام عه ره بی
 سکه یه کی لیدراوه به م چه شنه .

* یه کی کیت هات بۆلای و پیی وت:
 له خه ودا بینیم سکه ی دره م لیده دا ،
 ئه ویش لى پرسى: تۆ بویژو
 شاعیریت؟ وتى: به لى .

* پیاویکیش له خه ودا بینى دره می
 له ژیر پیدانا، خه ونه کeshی لای
 رافه کارىکی خه و گپراهه وه، ئه ویش پیی
 وت: تۆ له ناین پاشگه ز ده بیته وه،
 خه و بینهر ترسى لینیشته و ئنجا
 ده ستیکرد به جیهادو تیکۆشاندا هه تا
 ناینه که ی پارێزراوییت، له یه کی
 له جهنگه کانداله لایه ن بپاوه پانه وه
 دیلکراو به شیوازی جوراو جور
 نه شه که نه درا هه تا له ناینه که ی
 پاشگه ز بیته وه، به لگه ی
 پاشگه زبونه وه شى ئه وه بوو ناوی
 خودا وه ندی خسته ژیر پی .

* پیاویکیت هات بۆ لای وتى: له خه ودا
 بینیم رووخسارى پتغه مبه رم به قاچ
 شیللا ، (ئین سیرین) وتى: شه و

ده گونجیت یه ک دره م کورپک بیت و
 ورده که شى قسه و وته یه کی خراب بیت
 له گه ل قاووقیزو دهنگه دهنگدا .

* دره می چاک قسه و وته یه کی باشه و
 دره می خرابیش قسه و وته ی خراب .

* ده گپرنه وه پیاویک دیت بۆلای (ئین
 سیرین) ده لیت: له خه ودا بینیم دوو
 دینار له گیرفانه دابوو، هه ردووکیانم
 لیکه وتو به دواياندا ده گه پام ، ئه ویش
 پیی وت: ته ماشاکه ئه وه ته له کيسچوه
 شتىکی پینووسیوی، کاتى ته ماشایکرد
 دوو به لگه ی له ده ستدا بوو .

* هه روه ها ده گپرنه وه: پیاویک دیت بۆ
 لای پتغه مبه ر (ﷺ) و ده لیت: له خه ودا
 بینیم بیست و چوار دینارى بژێردراوم
 په یدا کردوه، هه موویانم له ده ستدا بوو،
 به ته نیا چواریانم پیم، پتغه مبه ر
 (ﷺ) هه رموی: "تۆ به ته نیا نوێژ
 ده که یت و نوێژى به کۆمه ل له کيسى
 خۆته ده دیت" .

* هه روه ها ده گپرنه وه پیاویک دیت
 بۆلای (ئین سیرین) و ده لیت: له خه ودا
 بینیم دره میکی کيسرابیم
 به ده سته پنا، ئه ویش وتى: خیریکت
 ده ستگیر ده بیت ، ئیواره ی به سه ردا
 رانه بورده تا به ده سته پنا، ئنجا
 یه کی کیت هات بۆلای وتى: له خه ودا

ده سته كه ویت له گهل ناموژگاری
 نه گهر دره مه كه یبوو به نیو دره مه
 نیوه ی نهو مالهی كه به ده سته وه یه تی
 له کیسه چیت، نه گهر دره مه كه بوو
 به دینار پاره ی ده سته كه ویت، نه گهر
 دره مه كه بوو به پارچه یه ك ئالتون
 رویشتن و كوچكر دنه.

* بوونی دره مه سوودو قازانجه.

* دره مه می قه لب غه شو درو یه، له گهل
 بژو یپه یداکردن له حه رآمد او نه نجامدانی
 گونا می گهر وه گران.

* هه روه ها ده لئین: نه وه ی دره مه می
 چاکی پی بدریت ده گین و شیوه نی بوو
 ده که ن.

* نه گهر خو ی دره مه می به خشی
 به یه کیک بویده گری.

* نه گهر بینی دره مه ونده کات یاخود
 لی دی ده دزیت باوکی ناره زایی
 لیده رده بریت یاخود خراپه ده گیه نیت
 به باوکی، یان شتیکی لیونده بیت
 ناگه ریت وه وه مردنی باوکی.

* دره مه مه له مه و هه توانه و برین و زامی
 پیسار پیژ ده کړیت و غه م و په ژاره
 له یه کیکي دلته نگو په ژاره دار
 دور ده كه ویت وه.

* هه روه ها دره مه به لگه یه له سه ر:

سوله كه ی پیت دانه كه نی، پیاوه كه
 وتی: به لئ، نه ویش وتی: دایكه نه، ننج
 دره مه میكه له نیو سوله كه كه وته
 خواره وه له سه ر دره مه كه ناوی خواو
 پیغه مبه ر (ﷺ) نوو سرا بوو.

(نابلسی) ده لئیت: دره مه به لگه یه
 له سه ر كوړ بو یه کیک ژنه كه ی
 دوو گیانبیت، هه روه ها ده لئین: به لگه یه
 له سه ر زیكرو یادی خوا، ده گونجیت
 به لگه بیت له سه ر لیدانیکي به ژان و
 سو ی.

* هه ندیکه ده لئین: نه گهر له خه ودا
 دره مه می به ده سته یه هه مان ژماره ی
 دره مه می ده سته كه ویت.

* نه گهر بینی قو لی بوه به دره مه می
 به ستراو کاروپیشه یه كه به ده سته
 ده هیتیت.

* دره مه می پاك و پوخت پاکی ئاینی
 خاوه نه كه یه تی له گهل باشی مامه له
 له گهل هه موو كه سیکدا.

* دره مه می په رش و بلاو له خه ودا قسه و
 گوته ی باشه.

* نه گهر دره مه میكه به ده سته وه ببینی
 بوه به (فلس) بیپاره و پولده بیت،
 نه وه شنی فلسیک به ده سته وه ببینی
 بوه به دره مه می خیر سوودو قازانجی،

*نه گهر خه وېینه ر رژدبوو خه ونه که ی
 به لگه یه له سر هه تیوی و مندالبوون.
 (نابلسی) ده لیت: نه گهر بینى
 له نه اندازه ی خوئ زیاتر درېژبوه
 چاره نووس و مهرگی نژیکه بیت هوه و
 له پله وپایه ی ده که ویت هواره وه.
 *نه گهر پادشایه ک بینى بالای به رزبوه
 مولک و ده سته لاتی به رده وام ده بی و
 به سر دوژمنه کانیدا سه رده که وئ.
 *درېژى بالا به لگه یه له سر
 ته مه ندرېژى ، نه گهر له ناستى خوئ
 زیاتر درېژبوو به لگه یه له سر مردن.
 *هه روه ها کورتى بالا به لگه یه له سر
 نژیکى نه جه ل و چاره نووس.
 *درېژبوونى بالای کورت به لگه یه
 له سر فیتنه و ده گونجیت به لگه بیت
 له سر تواناداریى بالابه رزو بیخیری
 له هه مانکاتدا ، نه گهر کورت بو هوه
 به لگه یه له سر نزمى پله وپایه یاخود
 نژیکى چاره نووس و نه جه ل.

درا

دراڼس قوماش: (نابلسی) ده لیت:
 له خه ودا به لگه یه له سر ته لاقو
 حه لالبوون به بی چوونه لای
 هاوسه ریکیتر.

+ غه م و په ژاره ، نه گهر دره مه که
 قه لبوو به لگه یه له سر غه شو و ناپاکى
 له گوته و کرداردا له گه ل دوو پووی و
 روپامایى له کرداردا.
 *دره مې روون و دره وشاوه
 ده سته لاتو و فرمانره واییه یان مال و
 داراییه کی جه مکراوه.
 *هه روه ها به لگه یه له سر:
 + زیندانی و لیدان.
 + فروشتن و کرپن.
 + دالنبوون له ترس و بیم.
 + فراوانى له رزق و روژیدا.
 *نه گهر دره مه کان تیکه لبوون له گه ل
 دیناردا به لگه یه له سر گیرابوونى دوعا و
 نزاو به جیته نانی پیداویستی و
 چاکبوونه وه له نه خوشى، دره مې
 قه لیش: قسه و گوته یه کی خراپه ، یان
 خرزه تکاریکه هیچ خیریکى تیا نییه،
 ده گونجیت به لگه بیت له سر
 به جیته نانی پیداویستی به رزق.
 درېژبى: (نېن سیرین) ده لیت: نه گهر
 بینى درېژبوه کردارو مال و دارایی زیاد
 ده کات، نه گهر خه وېینه ر
 ده سته لاتداربوو به میزده بیت و ناوبانگى
 باشد هه رده کات، نه گهر بازگانبوو
 بازگانیه که ی سوو دمه ند ده بیت
 به پتی نایه تی: ﴿وَزَادَةُ بَسْطَتْ فِيهِ
 الْعِلْمَ وَالْجِسْمَ﴾ (البقرة: ۲۴۷).

له خه ودا به لگه یه له سر به رزی هیمه و
پله وپایه و، به رزی ره چه له که چونکه
له ده ریادا به رزه و هیچ گیاندارکی
دیکه ی ده ریایی زاننابیت به سر یا
هر بویه به و چه شنه ناوزه دکراوه.

دز

دز (جه رده)؛ دز پیاویکی قولپره،
ده گونجیت به لگه بیت له سر
نابروشکینی ژنانی میرددار
که ده چنه سر جیتی به حرامی له گه لیان
یان راوچی بالنده و کوتر.

*دزی نادیار به لگه یه له سر فریشته ی
مهرگ، چونکه له ناکاو روده کیشتی و
بی رازیوون خویده کات به مالدا. مال و
سامان و روحیش له لیکدانه وده وده
یه که وایه.

*ده گونجیت دز به لگه بیت له سر
دپنده ومارو دهسته لاتدار.

*هروه ها و تراوه: دزی رهش
تیکه لیه کی ره شه و هی سپیش
به لغه و سوریش خوینه و زهر دیش
زهر داوه.

*ته گهر بینی دزیک چوه ته نیومالیک و
شتیکی لیبرد مروفیک له و جیکه یه دا
ده مرئی نه گهر هیچی نه برد
نریکبوونه و هی مروفیکه له مردن پاشان
قوتارو زرگار بوونه تی.

درك: (نبین سیرین) ده لیت: پیاویکی
ده شته کی نه زان و ره قو زبره ،
هروه ها ده لیت: فیتنه یا قهرزارییه .

*ته گهر بینی به سر درك دالا ده پروات
له دانه و هی قهرزه کانیدا دوایده خات،
نه گهر زیانی له دپکه وه پیگه یشتن
قهرزکی تووشده بی و رقی لیده بیته وه
به نه ندازه ی نه و دپکه ی
پیاوه لده چه قی.

*هه موو داریکی دپکدار پیاویکی ره قو
زبره .

(نابلسی) ده لیت: درك پیاوی نه زانی
بیاوه پرو دنیا یه، هروه ها ده لین: درك
به لگه یه له سر نیش و نازار نه مهش
به هوی تیژی و توندییه وه .

*درك به لگه یه له سر:

+نالوزبوونی شتومه که.

+غه م و په ژاره به هوی توندییه وه .

+عیشق و ستم له خه لکیکی خراپه وه .

+زهره رو زیان که به هوی ژنه وه تووشی
مهر دوم ده بیت.

دړنده: (وه حش): (نابلسی) ده لیت:
بینینی دپنده به لگه یه له سر پیاوانی
ده شته کی و بیده چی و نه وانه ی
له کومه ل دوورده که ونه وه .

دړنه ماسی (قرش): (نابلسی) ده لیت:
ناوی گیاندارکی ده ریاییه بینینی

* دز پیاویکە راوی مریشک و کۆتر دهکات.

* ئەگەر مروفیک دزیکی بینی ئەگەر لەزانستپەر وەرانبوو سوودی لێوەردەگیرئ.

* دەگونجیت بەلگەبیت لەسەر زیناو گوێهەلخستن.

(نابلسی) دەلێت: لەخەودا پیاویکی ملکهچی رسوایه.

دزی: (ئین سیرین) دەلێت: دزی نادیار فریشتەى مەرگو گیانکیشانه، دزی دیارو بەچاو سوود لەئەوێ دزیوێتی وەردهگری یان لەو نامۆزگارییهی وەرگیرتوێ یان سوود بەشیوێهکی گشتی وەردهگری.

* ئەگەر بینی دزیکی نادیارو نەناسراو چوێ نێو مالهکەى و تەشت و تەنەکەى زیلدا نەکەى دزی ژنەکەى دەمرئ یان پارەى دەدزئ.

(نابلسی) دەلێت: دزی موروو لەخەودا بەلگەیه لەسەر زیناو سووخورئ.

* دز لەخەودا فریشتەى گیانکیشانه، ئەگەر بینی درهههکانى دەدزئ و ناسراو بوو قسەهێنەر و قسەبەر و فیتنەى دهکات، ئەگەر نادیارو بەتەمەنبوو هاورپکەى درۆ هەلدهبەستئ بەدەمیوه، ئەگەر لاو بوو دوژمنهکەى درۆدهکات بەدەمیوه.

(نابلسی) دەلێت: لەخەودا نەخۆشى ناساگییه لەسروشتهوه، ئەگەر رهشبوو رهشدهبئ، ئەگەر سووربوو خۆینه، خۆنەگەر زهردبوو زهرداو دهبیت، ئەگەر سپیشبوو بهلغم دهبئ.

* ئەگەر بینی دزهکە شتیکی هەلگرت نەخۆشى و خراپبوون روو لەناوهپۆکی ئەوشته دهکات کەئەو هەلیگرتوێ، ئەگەر هیچی هەلنەگرت نەخۆشدهکەوئ پاشان خیرا چاکدهبیتوێ، ئەگەر نوسا بەدزهکەوه چارهسەرى ئەو نەخۆشیه دەزانئ و لەسەرى رادمیئ.

* دز پیاویکە غەیبەتى مروفدهکات و دهیکوژئ ئەگەر بینی شتیکی دزی.

* دز فریشتەى گیانکیشانه و گەپانەوێ موسافیر و دهزگیرانه.

* ئەگەر دزیکی بینی لەدەرگایهکیداو هیچی نەبرد نەخۆشیک لەو شوینەدا قوتار دهبئ لەنەخۆشیهکەى.

* ئەگەر دزیکی کوشت لەنەخۆشى قوتاردهبئ.

* ئەگەر دزیک خۆیکرد بەمالیکداو ژنیکی رهبهنى تێدابوو ئەو ژنه دهستنیساندهکات.

* دز بەپیاویکی فیلاوى و قۆلېر لیکدهدریتهوه.

* دز پیاویکی زیناکاره چونکه خۆى دهشاریتوێ.

*هـروهـا دهـلـین: دزی باشه لهـخـهـودا
بهـلگهـی خـیرـه مهـگـر بـۆ یهـکـیک بـیهـوـیت
فرـوفـیل بکات.

*نهـگـر بـینی خـوی مـاتـدهـدات یان دزی
دهـکات دزو جهـرده لیـدهـترسن.

*دهـگـونجـیت دزی سهـرپـیچی بـیت و دز
نهـنجامی بدات.

*نهـگـر بـینی دزیدهـکات زینا یا درۆ
دهـکات چـونکه هـهـریهـک لهـزیناکارو دز
خویان دهـشارنهـوه.

دل

دل: (نـیـین سـیرین) دهـلـیت: دل
نازایهـتی و لیـبـوردهـیی و چـاونهـترسی و
چاکی و دلـفـراوانی و توندوتیژی و چاکی و
خراپی دهـگهـرپـتهـوه بۆ لهـش و لاری
چونکه نهـو خـاوهـنی لهـش و لارو
کاروبارهـکانیـهـتی خراپـیـشی
دهـگهـرپـتهـوه بۆ لهـش و لار.

*هاتنهـدهـرهـوهـی دل لهـسـنگ بهـباشی
ئاین و دلـسـۆزی و تهـواوبـوون و رینـوماـیی
حق و راستی رافهـدهـکری.

*هـروهـا دهـلـین: دل بهـلگهـیه لهـسـهـر
ژنی خهـوینـهـر، چونکه کاروبارهـکان
ریکدهـخات، نهـگـر بـینی دلـی نهـگـر
نهـخۆشـبوو چاـکـدهـبـیتهـوه و دهـرووی
لیـدهـکرپـتهـوه.

*دل بهـلگهـیه لهـسـهـر خراپی ژیاننامـهـی
سهـبارهـت بهـ ئاین و نهـخۆشکـهـوتنی دل
بهـلگهـیه لهـسـهـر دووبـووـیی بهـپـی
ئایهـتی: ﴿فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ﴾
(الأحزاب: ۱۲).

(نابلسی) دهـلـیت: نهـگـر ترس و بیمی
لهـدلـدا بهـدیـکرد رینـمـویی دهـکردی بۆ
لای حق و راستی بهـپـی ئایهـتی:
﴿حَتَّىٰ إِذَا فُزِعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ﴾
(سبأ: ۲۳)، دل پادشای لهـش و لارهـو
ههـلـدهـسـتـیت بهـنهـنجامـدانـی
کاروبارهـکانی ئاین و دنیا بهـنهیـتی و
ناشکراو پارێزگاریکردن لهـریـکـخـستن و
بابهـتی نهـینیهـکهـی نهـو چاـک و خراپـیهـی
تیدایه لهـلیـکـدانـهـوهـدا دهـردهـکهـویت
هـهـروهـک باسکرا.

*هـروهـا دهـلـین: دل بهـژنان
لیـکـدهـدرپـتهـوه، دل ئاین و ژیری مـرۆـفه.
*نهـگـر بـینی دلـی لهـسـنگی دهـرهـمـینـرا
یان رۆیی یاخود باریکرد لهـترسا
لهـنهـنجامی رووداوێک رووی تیبکات یا
نهـقل و ژیری بیات.

*نهـگـر بـینی دلـی رهـشـداگیرساوه
گوناهـیـکی ویـل و سهـرگهـردانه لهـسـهـر
دلـی کوـیـرو رهـشی نوـسـراوه.

بیټیاوه پو موسو لمانبوونی، نه گهر
خه وین له ناخو شیدا بوو خوداوه ند
ده روی لیده کاته وه.

دلّه راوکه: (نبین سیرین) ده لیت:
دلّه راوکی: هه لهاتن و راگردنه،
نه گهر یینی تووشی دلّه راوکه بوه
له کاریک هه لدیت له ده سته لات یان
بازرگانی یاخود پیشه سازی و
به ربه ره کانی.

* هه روه ها به لگه یه له سر هه لهاتن و
دو ورکه وتنه وه ی خه لکی له ناموزگاری
یان به مه زندانانی زانیه ک به پیتی
نایه تی: ﴿لَبُؤْا فِیْ عُو
وَنُفُوْر﴾ (الملک: ۲۱).

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه
له سر شه پ نه جامدان یاخود بینینی
به پیتی گوته ی پیغه مبه ر(ﷺ): ((خیر
سروشتییه و شه ریش دلّه راوکه یه))^(۱).

* نه گهر خو ی له دلّه راوکه دا بینیه وه
له کاریک بیزا ده بی یان خه لکی
لیدو ورده که ونه وه.

دن

* نه گهر بینینی دلی بچراوه، نه گهر
له وانه بیټ له خودا ده ترسن و
دنیا نه ویستیان هه یه دلی له گه ل
خودایه و هیچ شتیک سه رقالبیناکات
به هو ی ترسو بیمی پیو ه ی،
ده گونجیت دلی له ناخ و په شیمانیدا
بچری به هو ی خرابی حال و باری نه وه ی
به پرزه له لای، ده گونجیت سه رقالبیت
له په روه ردگار.

* دل جیگه ی ریڅخسته نه گهر نیث و
نازاری له دلّیا بینینی کاروباره کانی
خرابن و دلّیش فه رمانپه و او
سه ربازه کانیه تی.

دلته نگي: (نابلسی) ده لیت: نه گهر
له خه ودا تووشی یه کیڅکات به لگه یه
له سر بیزاری و نیگه رانی.

دلرّه ق: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
هیرشبه ریڅی ده سترپه.

دلرّه قی: (توندوتیژی): (نابلسی)
ده لیت: نه گهر له خه ودا دلرّه قیو
له کاتی یادی خوادا یان له کاتی
باسکردنی فه رموده ی پیغه مبه ر(ﷺ)
به لگه یه له سر پرکردنه وه و پرای
رؤچوون له سه ریچی و گونا هدا.

دلکرانه وه: دلکرانه وه ی مروّ له خه ودا
به لگه یه له سر ته و به له گونا ه بو

^(۱) (نبین ماجه) (۲۵) و (نبین حبان) (۸۲/موارد)
هه روه ها برونه (الصحيحه ۶۵۱) ی شیخ
(نه لبانی).

ناشیریندا به ده رکه وت چاودیری خواییه
بۆ خه وینه.

*ته گەر داوای دنیا یکرد به لام هه لهات
لایی یاخود ریگریوو لایی به لگه یه له سه ر
فیتنه و زۆرماندبوون له به ده سته پنانیدا.
*ته گونجیت دنیا به لگه بیت له سه ر
قورئانی پیروژ چونکه قورئان مانگی
روشنی دنیا یه.

ل د

دواج^(۱): (ئیبین سیرین) ده لئیت: دواج
پشته و به لگه یه له سه ر هاوسه رگیری ژن
ئه گەر بیپۆشی و پتوه ی بنویت.
*ته گەر بینى نه و جۆره جل و به رگه
له دوپوگه وه ره هاوسه رى ژنه که
قورئان خوینه.

*ته گەر نه و جل و به رگه وینه ی سمۆره و
ریوی تیا بوو هاوسه ره که ی ناپاکه
به رانبه رى و پیاویکی سته مکاری ناپاکى
کردوه به دۆستى خۆی.

دوانگه (میجراب): (ئیبین
سیرین) ده لئیت: ته گه ریبینی
له دوانگه یه کدا نوێژده کات به بیته وه ی
کاتی نوێژکردن هاتبیت خیره له دواى
خۆی بۆ جێنشینه کانی به دیدیت.

^(۱) دهواج: جۆره جل و به رگ و پۆشاکیکه و (ئیبین
دوره ی) ده لئیت: وانا زانم عه ره بی بیت، هیچ
رافه یه کى نه کردوه (اللسان : ماده : دوج).

دنیا: (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا ژنه
هه روه ک چۆن ژن له خه ودا دنیا یه ،
ئه وه ی ببینی وه ک ئه وه ی وازی له دنیا
هه ناوه ژنه که ی ته لاقده دات.

*ته گەر بینى هه موو دنیا تیا ده چیت
جگه له خۆی زیاتر که سى دى نه ماوه
کوێر ده بیت.

*ته گەر بینى دنیا به رابه رو هاوه له بۆی
چه ن هه ولبدات شانازییکات
هه رتیا ده چیت.

*ببینی دنیا له خه ودا به لگه یه له سه ر
ئاره زوو رابواردن و له خۆیاپیوون و
شکانی په یمان و به لئین.

*ته گونجیت به لگه بیت له سه ر:

+ هاوسه رو مال و کوپ.

+ کتیلان و سوود و قازانجکردن لیوه ی.

+ وێستگه یه ک بۆ روشتن لایی.

+ لانه و مالئیکى وێران و کاول.

+ ژنى داوێنپیس.

+ نه خۆشى و سه رشپۆرى و لادان و

ریتویتی و به رچا و روونى.

+ سه رکه وتن.

+ خۆشه ویستى دوو دوو.

*ته گەر دنیا له شیوه یه کى جوان و

قه شه نگدا به ده رکه وت به وچه شنه یه

که با سمانکرد، ته گەر له شیوازیکی

* دوانگه ی خراپ به لگه یه له سهر
پیته لخلیسکان و وته ی ناپیک.

* ده گونجیت دوانگه به لگه بیت له سهر
رزق و روزیبه کی حه لال و هاوسه ری چاک
به پیی نایه تی: ﴿كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا
الْمَخْرَبَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا﴾
(آل عمران: ۳۷).

* نه گهر دوانگه ی مزگه وتبوو ده رچوبوو
له ناپارسته ی قبیله یان بونی ناخوشبوو
یاخود که لاکیکی بۆگه نی تیدابوو
به لگه یه له سهر بیتاوه پی خه وینه رو
بیدعه ی یان دوو بووی.

(نابلسی) ده لیت: دوانگه دهسته لاتداری
عه ره بو پله وپایه ی باش و کومه لی
نیسلامه. نه گهر خوی له سهر
دوانگه یه ک بینی و به چاکه ده دوا نه گهر
شایسته بوو پله وپایه ی به رزو
شکومه ندی به ده ست ده هیئی، وه گهرنا
به لگه یه له سهر نه وه ی هه لده واسری.

* نه گهر فه زمانه وایه ک بینی له سهر
دوانگه یه که دوانگه که شکا یان
کیشمه کیشی له سهر کرد یان به رزو
داب زینرا، مولک و دهسته لاته که ی
ده روات به مردن یان هه رشتیکتر.

* نه گهر خه وینه ره دهسته لاتدار نه بوو
لیکدانه وه ی خه وه که ی ده گهر پته وه بۆ

* نه گهر بینی له دوانگه که دا چه ند
تنۆکیک میزیکرد ههر تنۆکی تنۆکه
ئاوی کورپکی ریزداره که ده بییت،
دوانگه له بنه رته دا کورپکی نه جیب و
ره سه نه، دوانگه له بنه رته دا سه رۆکی
دادگایه.

* ده گهر پنه وه پیاویک بینی
له دوانگه یه که دا میزده کات و
له رافه کاریکی خه و ده پرسى نه ویش
ده لی: کورپکت ده بی و ده بییت
به پیشه وای خه لک و پابه ندو وابه سته
ده بن پیوه ی.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا پیاویکی
پیشه وایان سه رۆکیکه، نه گهر
ته ماشایکرد له دوانگه یه که دا نوێژده کات
مژده یه، نه گهر ژنیک خه ویکی له و
جوړه ی ببینی کورپکی ده بی.

* نه گهر بینی پیشه وایه که له دوانگه یه که دا
نوێژده کات نه وکاره ی نه نجامیداوه
به باشی پییده گات.

* ببینی دوانگه ی هه ژاران به لگه یه
له سهر شه و نوێژو دلسۆزی و حه زکردن
له گوشه گیرى.

* ده ستنبی شانکردنی دوانگه له مالاندا
به په نجه به لگه یه له سه ربوونی مندالی
نیرینه له وشوینه دا، وه گهرنا نه و شوینه
وه قفی خودا ده کرى.

* ټگه ر ده سته لاتدار ټك سهر كه وت
به سهر دوانگه يه كدا مولك و ده سته لاتی
به رده وام ده بیټ و زالیښده بی به سهر
دوژمنه كانیدا.

* ټگه ر وتاریدا له سهر دوانگه يه ك و
هه ردو ده سته به سترابووه به لگه ی
هه لواسینه تی یان كه سیکی
خرابه كاره.

دواوه (پشت): (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا نه ویه كه ده رباره ی ده وتری
له سوپاس و رووتی كړدن یان به رزی و
ملكه چی و یاخود قه رزاری.

* ډه گونجیت به لگه بیټ له سهر
هه لگرتنی شوینه وار.

* ټگه ر سپیتی یان بونی خوش یاخود
نورو رووناكی روویكړده پاشی یاخود
بوو به ناسن به لگه یه له سهر
سوپاس كړدن له وهی دپته ری.

* ټگه ر زامو برینی به پاشیه وه دی
به لگه یه له سهر ملكه چی و دپانی یاخود
قه رزیكده يكات.

* ټگه ر برینی پاشی نه ستوریوه
به هیژده بیټ له سهر نارامگرتن له وهی
خوداوه ند دایناوه.

* ټگه ر تووك و مووی به پاشیه وه برینی
مال و سامانك قه رزار ده بی و هه ر نه و
نه ندازه یه شی پیده بیټ، نه گه ر تووكی
پتونه بوو بیپاره ده بی، نه گه ر

ناوه كه ی یان كه سیکی ده سته لاتدار
له هوزو تیره كه ی.

* ډه گپړنه وه پیاوړك هات بولای
(جه غفری) (صادق) (ره زای خوی
لیټیت) و وتی: له خه ودا بینیم له سهر
دوانگه يه كم وتارده دم نه ویش پرسى:
پیشه كه ت چیه ؟ وتی: ناتری هه مام
وتی: لای ده سته لاتدار شكات
لیده كه ن و پاشان هه لده واسریت ،
پاشان به و چه شنه بوو كه بوی
لیكدرایه وه.

* ډه گپړنه وه پیغه مبه ر () له خه و
هه لساو بزه يه ك له سهر لیوه كانیبوو
وتی: "نه وه كانی مه روانم برینی یه ك
به دواى یه كدا دپته سهر دوانگه كه م"^(۱).
فرمایشته كه ی پیغه مبه ریش به و
چه شنه بوو.

(نابلسی) ده لیت: دوانگه ده سته لات و
زالبوونه به سهر دوژمندا.

* ډه گونجیت دوانگه بولایه كك
سهر يكه ویت به سهر یا هواسه ريك بیټ
ده ستنیشانی بكات وه گه رنا
نابروچونه.

^(۱) (هه یسه می) له (مجمع) (۲۴۴/۵) هیټناویه تی و

وتویه تی: (طبرانی) هیټناویه تی و (زید) كړی

(معاویه) تی تیډایه كه (فه راموشكراوه).

بارانده باریت به سهریاندا یاخود لافاو
هه لدهستی.

دوژمنایه تی: (ئین سیرین) ده لیت:
نه گهر بینى دژایه تی له گهل كه سیکدا
دهكات خو شه ویستی و ته بایی بنیاد
دهنى به پیتی ثایه تی: ﴿عَسَى اللّٰهُ اَنْ
یَجْعَلَ بَیْنَكُمْ وَبَیْنَ الذِّیْنَ عَادِیْتُمْ مِنْهُمْ
مُودَةً﴾ (الممتحنة: ۷) غه ییه ت و
باسکردن و زیانه كه ی ده گهر پیته وه بۆ
خاوه نه كه ی، نه گهر باسی پیاویکی کرد و
له كه داریکرد به هه ژاری خودا وه ند خوی
هه ژارده كات، نه گهر به شتیکیتر
غه ییه تیکرد به هه مان سیفیه
تاقیده کریته وه تووشده بی.

(نابلسی) ده لیت: دوژمنایه تی بۆ
دوژمنانی خوا به لگه به له سه ر باوه پو
پاکى و تیکه لبون له گه لیان به لگه یه
له سه ر پیچه وانه ی قورئان جوولانه وه
پاشگه زیوونه وه له سووونه تی
پیغه مبه ر ﴿﴾.

* نه گهر بینى موقوفك دوژمنایه تی بۆ
نواند هاوړپیه تیده كات، دوژمنایه تیش
دهر خستنى نهینى و په نهانه.

(نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سه ر
پله و پایه یه كى باش وهك دادوه ری.

دوعا (نزاه و پارانه وه): (ئین سیرین)
ده لیت: نه گهر بینى دوعایه ك ده كات

توو كه كه ی تاشى نه مانه ته كه
ده گه یه نى و قهرزه كه ی ده داته وه.

دوا بین شوین پیغه مبه ر پیتی گه یشتی
له ئاسماندا (سدره المنتهى): (نابلسی)
ده لیت: بینى له خه ودا به لگه یه له سه ر
گه یشتن به مه رام بۆ سه رجه م نه وه ی
به لیتى پیدراوه.

دوژمن (نه یار - ركه به ر): (نابلسی)
ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سه ر
به رزکردنه وه ی پله و پایه له به رانبه ر
نه یارو بوونى پشتگیری له لایه ن
خودا وه سه ركه وتن به سه ر نه یارو
به رانبه ردا.

* نه گهر بینى موقوفك دژایه تی له گه لدا
دهكات هاوړپیه تیده كات.

* نه گهر دوژمنك هه رپه شه ی لیکرد
خیری ده ستگیر ده بیته به پیچه وانه وه
نه گهر نامۆزگاری کرد ناپاکى
له گه لده كات.

* نه گهر باسی دوژمنك چوه نیو
زه و بییه ك لای تیا هه لسا بوو پاشان
دوژمن دیلیه کرد غه مو په ژاره یه كى زۆر
رووی تیده كات.

* نه گهر بینى دیله له لای دوژمن گوناھى
نه نجامدا وه نه ستویدا یه.

* نه گهر بینى نه سپه كانى دوژمن
ده دهن به سه ریا له ولاتى خویدا

* نه گهر دوعا که به کوئبو و هاوارو
قیژهی تیابوو به لگه یه له سر به لاو
نه هامه تی و فیتنه و ناشووب.

* ده گونجیت دوعا به لگه بیت له سر
که مبارانی نه گهر ده نکه ده نگو و ه رای
له گه لداوو، نه گهر کومه لیک بی بی
کو بوونه ته وه دوعا ده کن کو بوونه وه ی
منالنه یان فه روبه ره که ته له گه ل
مه زنی و ره واندنه وه ی به دبختی.

* نه گهر بی بی خوی له دوعا پاراست
کاری حرام و نابه جی نه نجامه دات.

* نه گهر بی بی له خودا وه ند ده پارپته وه
یان بانگده کری خیری ده سنده که ویت.
* نزاو پارانه وه به لگه یه له سر
به جیه پنهانی پیداویستی.

* هه روه ها ده لیت: به لگه یه له سر
گیرابوون به تاییه ت نه گهر
له مزگه و تدابوو.

* نه گهر بی بی پیاوئیک بانگده کات
له ترسو بیمدا له ترسا ده پارپته وه.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه
له سر وه لآمدانه وه و رینومایی و رزق و
روزی و پیا ه لاندان دژ به گه وره و
ستایشکردنیا.

* نه گهر بی بی دوعا ده کات گوپرایه له.
دوکان (فروشگا): (نابلسی) ده لیت:
نه گهر دوکانی بی بی له به رده م

نویژیکی فه رز نه نجامه دات، نه گهر
دوعایه کیکردو ناوی خودا وه ندی
تیانه بوو نویژیک بۆ روپامایی نه نجام
ده دات، نه گهر له خه ودا بی بی وه ک
نه وه ی دوعا و نزا بۆ خویده کات نه وه
خودا وه ند مند الیک نی رینه ی
پیده به خشی به پیی نایه تی: ﴿اذ
نادی ربك نداء خفياً﴾ (مریم: ۳).

* نه گهر له تاریکید! پارپیه وه
په روه ردگار له غم و په ژاره
قوتاریده کات به پیی نایه تی: ﴿فنادی
فی الظلمات﴾ (الانبیاء: ۸۷).

* باش دوعا گویی به لگه یه له سر
ناینباشی، دوعاش به لگه یه له سر
گوپرایه لی له گه ل ژوریا کردنی خوی
گه وره و به لگه یه له سر سه رکه و تن
به پیی نایه تی قورئان: ﴿وذكروا الله
کثیرا و انتصروا من بعد ما ظلموا﴾
(الشعراء: ۲۲۷).

(نابلسی) ده لیت: دوعا له خه ودا:
+ به ندایه تی له کاتی بیداری و
ناگا داریدا.

+ نویژیکه نویژخوین نه نجامیده دات.
* هه روه ها دوعا به لگه یه له سر:
+ گه یشتن به مه به ستو و مه رام.
+ کوپ.

*بینینی دوکەل نه هامه تی و به لایه کی
گه وره یه له گەل کوشتاریکی سهخت و
گران، نه گەر بلایسه ی لایه لده ستا
کۆبوونه وه یه به بیجهنگ له گەل فیتنه ی
بیکوشتار.

*دوکەل له خه ودا نه گەر زیانی
به خه لکی گه یاندو چاوی داپۆشین
به لگه یه له سه ر غه م و په ژاره و سته م
یا خود سزایه ک له لایه ن خوداوه نده وه
روویان تیده کات له تیاچوون و نه بوونی و
قات و قری.

*هه گونجیت دوکەل به لگه بیت له سه ر
هه والۆ دهنگو باس له ولایه وه که تیدا
سه ره لده دات.

*دوگمه : له خه ودا پارێزگاری و گرییه کی
راست و دروسته به تایبته نه گەر له زیو
یا ئالتوونبوو.

*هه گمه و پهت به لگه ن له سه ر پیاوژن،
نه گەر بینى سواری دهوگمه یه کبوه
که به په تیکه وه به ستراوه، هاوسه رگری
نه نجامده دات نه گەر ره بنبیت، وه گه رنا
شتیک دروستده کات ناکۆکی تیدا به رپا
ده بیت.

*دومه ل (زییکه) : (ئین سیرین) ده لیت:
مالۆ داراییه به نه ندازه ی کیم و زوخمی
نئوی.

(نابلسی) ده لیت: له بهرئه وه ی
لێکدانه وه ی کیم و زوخمی مالێکی

ماله که یدا هاوپییه بۆ ژنیکی خاوه ن
مالۆ لانه یان خه و بینه ر.

*ته گەر بینى دانیشتوه له سه ر دوکانیک
دهسته لات و شکۆ مه زنی و پله و پایه و
نیعمه تی پیده کات نه گەر شایسته بیت.

*دوکەل: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
ترسو بیم و غه م و سته مه له لایه ن
په روره دگاره وه و سزایه بۆ
دهسته لاتدار.

*ته گەر دوکەلێکی بینى له فروشگا و
دوکانه کی دیته ده ره وه ده که ویتته نئو
فه رو خیره وه دواى نه هامه تی و
ئابروچوون و تهنگ پێهه لچنین له بزئوی و
داراییدا.

*ته گەر دوکەلێ ناگریو یاخود له ژیر
مه نه جە لێکدابوو گۆشتی تیا لیده نرا فه رو
خیره له گەل خووشی و شادی دواى به لاو
نه هامه تی رووی تیده کات.

*ته گەر دوکەلێ داربوخوردبوو یاخود
شتیکبوو بۆگه نی نه بوو به لاو
نه هامه تیه ک رووی تیده کات و پاشان
ئابروچوون و خراپه یه.

*ته گەر بینى دوکەل رووپۆشی
ئاسمانی لێ داگیر ده کات
نه خو شده که ویت.

*ته گەر گه رمای دوکەل لێیدا له زستان
یا هاوین غه م و په ژاره یه.

میراتییه وه بۆ ده میئیتیه وه یان
له شتیکیتره وه .

* چزوی دوویشک زوبانی پیاویکی
فیتنهیه .

* دوویشک له بنه پرتدا دوژمنی زوبان
پیسو سه رجهم گیاندارانی زیانبه خشو و
دوژمنه به بی زیان .

(نابلسی) ده لیت: دوویشک
ده سته وتنی مالو داراییه و کوشتنی
مالو سامانیکه له دهست دهرده چی و ،
پاشان ده گه پیتیه وه نیودهستی .

* نه گه دوویشک پتیه یدا دوژمن
باسیده کات و به وئه ندازه یه زیانی
پیده گه یه نی .

* نه گه گۆشتی دوویشکیکی به لیتراوی
خوارد یا به سووره وه کراوه یی مالو
سامان له دوژمنیکی فیتنه وه
به ده سته هیئی وه ک میراتییه کی
حه لال .

* نه گه کراسه کی یا خود فروشگاکی
بوو بو به دوویشک دوژمن غه م و په ژاره و
بژۆی و کاروکاسبی پیده دات .

* نه گه دوویشکه کی له سه ر
جیگه کی بیی دوژمن غه م و په ژاره
ده کات به دلپا .

* نه گه دوویشک له پاشی و دوی
هاته دهره وه دوژمن و منداله کانیه تی

هه لسیپراوه هه رکات تیا ده چیت وه ک
خوی لیدیتیه وه .

دوو

دوویشک: (ئیبین سیرین) ده لیت:
پیاویکی فیتنه یه هه ندیک له خزمه کانی
ده کوزیت .

* نه گه بیی دوویشکی به ناگر
سووتینرا دوژمنه کی ده مریت .

* نه گه دوویشکیکی هه لگرت و فرییدا
به سه ر ژنیکدا داوینپسی نه نجام
ده دات .

* هه روه ها ده لین: دوویشک ژنه
کوشتنی مالو سامانیکه تیا ده چیت ،
پاشان ده گه پیتیه وه بۆ لای ، پتیه دانی
مالو سامانیکه تیا ده چیت ، پاشان
ده گه پیتیه وه بۆ لای .

* نه گه بیی له شه روالو پانتۆله کیدا
دوویشکی تیدایه به لگه یه له سه ر
تیکچوونی هاوسه ره کی هه روه ها
به هه مان شیوه یه نه گه له سه ر
جیگه کی بیی .

* نه گه بیی گه یشته به دوویشکی
نهینیه ک لای دوژمنه کی ده درکیتی .

* نه گه چه ند دوویشکیکی له سکیدا
بیی دوژمنه کانیه تی له خزمه کانی
خوی .

* نه گه گۆشتی دوویشکیکی بۆگه نی
خوارد مالو سامانیکی هه رام
له دوژمنیکی فیتنه وه به هوی

له سهر نړيكي چوڼكه واژوو
پنجه وانه يه تي.

دوورينه كار: (نابلسي) ده لټ: بينيني
له خه ودا به لگه يه له سهر فیتنه و
ناشوب، هه موو دوورينه كانيش نه گهر
له نټو كشتوكالې سه وز بوو به لگه يه
له سهر به لاو نافه دان له و كشتوكاله.

* ده گونجيت بينينان له كاتيكدا واده ي
دوورينه و چنينه وده ي به روپووم نه بيت
به لگه بيت له سهر:
+ دوژمن.

+ قه لاچوي خه لكي نه و شاره يه.
دووره گا: (نابلسي) ده لټ: له خه ودا
ريزو شكومه ندييه، ده گونجيت
به لگه بيت له سهر پله وپايه ي به رزو
كه يشتن و به ويست وخوازو كوري
نه جيب و ره سن.

دووگياني ژن: (نابلسي) ده لټ: دووگياني ژن مال و دارايي و مال
زيادبونه، ده گونجيت سروشتي
واژوي نه و ده بيت له سهر يه تي به لام
نه گه ربيني كورپيووه له بيداريدا
كورپيده بيت.

* نه گهر پياويك بيني ژنه كهي
منالتيكيووه خيريك رووي تيده كات،
نه گهر منالتيكي كړي غه م و په ژاره يه كي
زور رووي تيده كات.

پتر ده بيت، نه گهر له مزگه و تدابوو
خه لكي خويان نه و به روپووم يان
ده دوورينه وده كهي نه ناسراويان
له نټودا نه بوو خير و چاكي
هه ربه كيكيان زياد ده كات.

* نه گهر ديمه ني دوورينه وده
له كي لگه دابوو دواي پيگه يشتني
به روپووميوو باش و چاكي به لام نه گهر
پيشكات و واده ييوو دوورويي و
ناپاكييه له خواردندا يان
له به روپووم كهدا.

(نابلسي) ده لټ: دوورينه وده به لگه يه
له سهر سووك و ناسانكردني كاروباري
قورس وگران و رزيكي ناماده كراوه،
نه گهر دوورينه وده له كاتي خويدانه بوو
كوشتارو مردنه.

* نه گهر به روپوومي سه وز دوورايه وده،
مه رگي پيو به ته مه نه.

* نه وده ي له نټو كشتوكالې دووراوه دا
بروات به نټو ريزي تيكيوشه راندا
تيده په پي.

دوووريسي: (نابلسي) ده لټ: له خه ودا
به لگه يه له سهر سته م و زورداريي،
دووري ماوه ش بيته شبوونه، دووري
كه سه كان شه پو ناژاوه يه يان مردن يا
لابردنه، ده گونجيت دووري به لگه بيت

+دزیه ک بکات و له اوه له ک هی
بشاریته وه .

* ده گونجیت دووگیانی پیاو به لگه بیت
له سر تیا بردنی خو ی به پته
خو خنکاندن . .

* ده گونجیت مردوویه کی بیگانه ی
نازیزی نه سپه رده بکریته .

* ده گونجیت دروژن و به در په فتارو
روودای ده گمن دهر بکه ویت .

* ده گونجیت بیروپاوه پی نارپک و
شیوازی بشاریته وه .

* دووگیانی کچ له خه ودا ده گونجیت
به لگه بیت له سر ناخوشیه ک بکات
به که سو کاره که ی به هو ی نه وه وه .

* ده گونجیت به لگه بیت له سر
رووداو یکی خراپ له شوین و جی خو ی
روودات له لایه ن دزیکه وه یان به هو ی
ناگر که وتنه وه یه که وه و، ده گونجیت
جنو که ده سستی لیوه شان دب ی یاخود
نامیرکی نه شیاو به که رپخت، یاخود
که سیکی ناشیاو مار هی بپریت و
به رله وه ی بیگو یزیته وه شقلی کچینی
بشکینی و نه و واده وکاته ش
دریژ بیته وه .

* دووگیانی ژنی نه زوک یاخود
دووگیانبوونی به لگه یه له سر سالی

(نابلسی) ده لیت: دووگیانی ژن له خه ودا
به لگه یه له سر ریخستنی کاروباری
خو ی و مال و دارایی زور
به ده سته هینیت له گه ل شکومه ندی و
باس و خواسی باش .

* نه گه ر پیاو ی ک بین ی دووگیانبوه
غهم و په ژاره یه کی قورس وگرانه
له خه لکی شار در او ده ته وه و ده ترسیت
به دهر بکه ویت .

* دووگیانی زیاده یه له دنیا دا بو
خواه نی خه و نه گه ر نیریت یان می .

* بینینی ژنی دووگیانیش به لگه یه
له سر غهم و په ژاره و کاروباری شاره و .
* ده گونجیت دووگیانی پیاو به لگه بیت
له سر غهم و په ژاره و نریکبوونی
له دوژمنه وه .

* ده گونجیت به لگه بیت له سر:
+عه شقو و نالوده بوون .

+نه وه ی له یه ک شویندا نیرو می
کو ده کاته وه .

+چاندنی شتیک له شوینی خویدا
نه بیت .

+مال و یاری بشاریته وه و دواتر
دهر بکه و ی .

+مردن له ری گه پان به دووی ناودا .

+دزیک بچیته نیو مال له که ی .
+له مالیکی شاره ودا خو ی بشاریته وه .

سوورو گه نجینه ی باش له زانست و منال.

* دووگ بۆ ژن مال و سامانه .

دوومه لان (قارچك): (ئيبين سيرين)

ده لیت: دوومه لان پیاوئیکي سووک و رسوایه یان ژنیکی نزم و سووک و خیری تیدانییه ، ټه گهر یه ک یا دوو یا خود سی دوومه لان بیت ، ټه گهر ژورتیوو رنکو

مال و سامانه به بیماندوبون به پئی فـه رموده ی حـه زرهت (ﷺ)

که ده فـه رموی: "دومه لان وه ک گه ژویه

یا له گه ژویه" ^(۱)، له به رنه وه ی گه ژو به بی ماندوبون داده به زی بۆ یان دوومه لانیس بی ره گو کتلان و چاندن و ناودان ده ردیت.

* هـه روه ها ده لیت: ټه گهر مال و

سامانبوو نه و مال له لایه ن ژنانه وه ده بی.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا پیاوئیکي ټه مه کداره و که سانی ریژدار خویشیان ده ویت.

* ټه گهر بیینی دومه لانی خوارد مالئیکي حه لال په یدا ده کات.

د

دوړاندن: (ئيبين سيرين) ده لیت: دوړاندن

بۆ بیواوه پان چوون یه که به پئی

وشک و که می خیرو ژورتیوو فیتنه و ناشووب له لایه ن دزو جه رده وه .

* ټه گهر یه کیک ناژه لئیکي مه ترسیداری

بیینی یان ناژه لئیکي دپنده شه پو خراپه به ریاده بیت و غه موپه ژاره ناوژانی ده بیت له وشوینه ی که وانیشته جیبوه تیدا.

* ټه گهر بیینی هاوسه ره که ی دووگیانه خوازیاری خیروخوشتی دنیا یه .

* ټه گهر پیاوئیک بیینی دووگیانبوه مال و دارایی زیاده کات.

* دووگیانبوونی ژنی پیر گه نجینه ی چه ک و ته قه مینییه چونکه فیتنه و ناشووبه .

* هـه روه ها ده ورتیت: دووگیانبوونی پیر بیکاری و سه رقالیه یان فه پوبه ره که ته دوا ی وشکی.

* ژنی بیهاوسه ر یان کچ گه ربیینی دووگیانه شووده کات.

دووگی مه پ: (نابلسی) ده لیت: دووگی مه پ به لکه یه له سه ر سویتند خواردن یان هیواو ناوات خواستن.

* ده گو نجیت دووگ به لکه بیت له سه ر نازو نیعمه تی به رفراوان و زانستی

(۱) (بوخاری) له فـه رموده ی (۶۶۳۹) و (مسلم)

(۲۰۴۹) له فـه رموده یه کی (سه عید) ی کوپی

(زید) هـه وه .

* نه گەر له دوژمنه كې څو ښارده وه
زالده بڼت به سهریا، نه گەر له رزه له رزی
پټكه وت یاخود جومگه كانی هاته وه یه ك
غم و په ژاره رووی تیده كات و څو
له بهر دا راناگرئ.

* بینینی غار غاریننی نه سپ له ولات و
گه په كدا باران و لی شاوه و ترسو
دلنیا ییو دلیكردن غم و په ژاره یه كی
سهخت و گرانه.

(نابلسی) ده لیت: نه گەر بو
یه كتا په رستان بوو جل و بهرگه له جهنگداو
سهر كه وتنه به سهریاندا به پټی
نايه تی: ﴿وهم من بعد غلبهم
سبغلبون﴾ (الروم: ۳).

* نه گەر بیننی شكستی هیڼا به لام
نه ترسا ده مرئ.

دوژوخ: (ثین سیرین) ده لیت: (سابتی
كوپی (عبدوللا) كوپى (نهی به كره)

له باو كییه وه ده گټړپټه وه و نه ویش

له با پیره یه وه و تویه تی: نه گه ربیننی

ده سوو ټنرئ ده خرپټه ناگرئ

دوژه خه وه، نه گەر بیننی فریشته یه ك

نه ستوی گرتوه ده یخاته نیوناگرئ

دوژه خه وه و ملکه چی و سهر شوپی

پنډه درئ.

نايه تی: ﴿وقذف في قلوبهم
العجب﴾ (الاحزاب: ۲۶). بو باوه پداران
سهر كه وتنه له جهنگدا.

* نه گەر سهریازی دادپه وه ری بیننی
چوه ته نیو شاریكه وه به دوږاوی
سهر كه وتن و زه فر به دستده هیتیت ،
نه گەر سته مكار بوون سزاو خه شمی
خوای روویان تیده كات.

* نه گەر هه لټان له مردنی بیننی به لگه یه
له سهر نزیك بوونه وه ی نه جه لو
چاره نووسی به پټی نايه تی: ﴿قل لن
ينفعكم الفرار ان فررتم من الموت او
القتل﴾ (الاحزاب: ۱۶).

* هه روه ها و تراوه: هه لټان له دوژمن
دلنیا یی و گه یشتنه به هیواو ناوات
به پټی نايه تی: ﴿ففررت منكم ما
خفتكم فوهب لي ربي حكماً﴾
(الشعراء: ۲۱).

* نه گەر پیاوړی كی بانگ كړدو هه لټات لټی
هه رگیز و ته ی په سهند ناكات و
گوټ پرايه لئ نا نوینئ خوداوه نند
ده فهرموی: ﴿فلم يزدهم دعائي الا
فرارا﴾ (نوح: ۶) و تراویشه هه لټان
دلنیا یی به پټی نايه تی: ﴿ففرروا الى
الله اني لكم من ذرير مبین﴾
(الذاریات: ۵۰).

* نه گەر له نړیو دۆزه خ به دهر که وت
به بیته وهی زیانی پیبگات ده که ویته
غهم و په ژاره ی دنیاوه .

* نه گەر له کیم و زوخمی دۆزه خی
خوارده وه یا خود له داری (زه قوم)
سه رقالده بیت به زانیارییه که وه دواتر
ده بیت به به لاو گرفت لیتی .

* هه روه ها و تراوه : کاروباره کانی
قورس و گران ده بیت و خه وه کی
به لگه یه له سه ر نه وه ی خوینرپیژی
نه نجامده دات .

* نه گه ربینی روو خساری رهش
هه لگه پاوه به لگه یه له سه ر نه وه ی
هاوه لایه تی که سانیك ده کات دوژمنی
خودان و رازیده بیت به په فتارو کرداری
خراپه یان رووی لای خه لکی
ره شه لده گه پی و چاره نووسی باش
نابیت .

* نه گه ربینی هیشتا هر به نده تیداو
نازانیت له که یه وه چوه ته نړیو
به رده وام له دنیا دا به غهم و په ژاره وه
ده مینیت ه وه واز له نو ی ژو روژو
ده هیئت ده سته برداری سه رجه م
گوپرایه لیه کان ده بیت .

* نه گەر به سه ر پشکوډا رویششت
پیده نیت به گه ر دنی خه لکیدا

* نه گەر دهرگاوانی دۆزه خ بزه و خه نده
گرتی دلخو شده بیت به پو لیس و جه لادو
ده سته لاتداریک .

* نه گەر ناگری له نزیکه وه بیینی
ده که ویته نیو ناپه حه تی و
ده رده سه ربیه وه و لیتی قوتار نابیت
به پیتی نایه تی : ﴿وَرَأَى الْمَجْرُمُونَ النَّارَ
فَظَنُوا أَنَّهُمْ مَوَاقِعُهَا وَلَمْ يَكِدُوا
عِندَهَا مَصْرَفًا﴾ (الكهف: ٥٣) . یا خود
زه ره و زیان رووی تیده کات به پیتی
نایه تی : ﴿أَن عَذَابَهَا كَانَ
غَرَامًا﴾ (الفرقان: ٦٥) هه روه ها
خه ونه کی ناگادارییه که بو نه وه ی
ته و به بکات له و گونا هو تاوانه ی
تییکه وتوه .

* نه گه ربینی وه ک نه وه ی خه ریکه
ده خریته دۆزه خه وه گونا هو تاوانی
گه وره نه نجامده دات که وابه سته ی
سزای خوا ییه .

* هه روه ها و تراوه : له نړیو خه لکیدا
روحی ده کیشری .

* نه گه ربینی چوه نیو ناگری دۆزه خ
نه وه ی ده یخاته نیو ناگره وه
هانیده دات بو خراپه کاری .

له کۆبوونه وه و دانیشنه کاندای ده دهستی
نه نه ست.

* هه ره خه وێك ئاگری تێداییت به لگهیه
له سه ره فیتنه ی خیرا به پیتی ئایه تی:
﴿وَقُوا فَنَنْتَكُمْ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ
تَسْتَعْجِلُونَ﴾ (الذاریات: ۱۴).

* نه گه ربینی شمشیره که ی ده ره یئاو
ده چیته نیو ئاگره وه قسه ی پرپو وچ و
خراپ له زاری دیته ده ره وه.

* نه گه ربینی به روویه کی گه شه وه
ده چیته نیوی خراپه نه نه جامه دات و
به خوشیه کانی دنیا خوشاله دیت.

(نابلسی) ده لیت: نه گه ره دۆزه خی
له خه ودا بین ی با له ده سه ته لاتدارو
فه ره مانپه وای بترسی یا خود له خه شم و
قینی په ره ردگار.

* نه گه ربینی وه که نه وه ی ده چیته نیو
دۆزه خ ئابروو حه یای ده چیت له هه ره
گوناهێك ته وه ی لینه کردیت.

* نه گه ربینی له دۆزه خ دیته ده ره وه
له گوناوه تاوان ته وه به ده کات، نه گه ره
له خواردن و خواردنه وه کانی دۆزه خ
بخواته وه به ده وهام ده بیت له سه ره
نه نه جامدانی گوناوه تاوان.

* دۆزه خ له خه ودا به لگهیه له سه ره
له ده سه تچوونی پله وپایه له دنیا دا.
* ده گونجیت به لگه بیت له سه ره:

+ هه ژاری دوای ده وه له مه ندی.

+ بیزاری دوای شادیی.

+ زیندانی هه میشه یی.

+ سه ره شوپی و ملکه چی له دنیا دا.

* نه گه ره به لگه بیت له سه ره هاو سه ره

هاو سه ریکی بۆله بۆلکارو نارازی ده بیت.

* نه گه ره به لگه بیت له سه ره بژێوی

حه رام و نادرست ده بیت.

* نه گه ره به لگه بیت له سه ره لانه و مال

دراوسه یی ته ی خراپه کارو

بیئاگایان ده کات.

* نه گه ره به لگه بیت له سه ره نه خوشی

ده ره نه جامه که ی به مه رگ کوتایی دیت

له گه له چاره نووس خراپی.

* نه گه ره به لگه بیت له سه ره خزمه تگوزاری

له گه له ده سه ته لاتداریکی سه ته مکاردا

ده بیت.

* نه گه ره به لگه بیت له سه ره زانیاری

بیده و داهێنانه.

* نه گه ره به لگه بیت له سه ره ره فتارو کردار

کرده وه یه کی ناپه سه ند.

* نه گه ره به لگه بیت له سه ره کوپ به لگهیه

له سه ره له دایکبوونی نه و منداله به هۆی

داوێنپرسی و زیناوه.

* ده گونجیت چوونه نیوئاگری دۆزه خ

به لگه بیت له سه ره ملکه چی و سوالگری

دوای ده وه له مه ندی.

*هه روو ها به لگه يه له سه ر:

+لانه ي بیدعه و داهييان.

+خراپه کاران.

+ديرو كه نيسه و فروشتن.

+حه مامو ده باخانه و فپن و ئه وه ي

ئاگرى تيا ده كړتته وه له بۆ

به رڼه ندييه ك.

+يه كلايپوونه وه بۆ حه زو ئاره زوو.

*نه گه ر گروپلېسه گرتيه وه له وانه يه

مال و دارايى كوكړدو ته وه.

*هه روو ها نه گه ر له وانه بوو مال و دارايى

كۆده كړدو وه دۆزه خ بۆ بېباوه پو

دوو پو وانه.

*ئاگرى (سقر) دۆزه خ به لگه يه له سه ر:

+وازهيتان له راستگويى و خۆه لقورتان

له كار كېدا په يوه ندى پيو نه بيت

له گه ل ره زيلى و چرووكى.

+گالته كړدن و به درؤخستنه وه ي رؤڅى

قيامه ت.

+ناوه پاستى دۆزه خ بۆ شه يتانه كان و

ئه وه شى هه مان ره فتارى ئه وان

دوو باره ده كاته وه.

*هه روو ها دۆزه خ به لگه يه له سه ر

ناته واوى له كيشانه دا بؤ ئه وه ي

كيشانه ي كرداره كانى قورس نه كات

به كارى چا كه.

*نه گه ر له دارى (زه قوم) ي خوارد

يا خود له چلكاو و ده رهاويشته كانى يان

دوو پشكه كانى گه زتيان و ماره كانى

قووتيانداو پيستی گؤړا به پيستی

خه لكى دۆزه خ و له سه ر روو به كي شكراو

به روودا فريديرايه نيو دۆزه خ و به مقاشى

ئاسنين و جه للاده كانى دۆزه خ ليى

توپه بوون و خه شميان ليگرت سه رجه م

ئو حالانه به لگه يه له سه ر:

+بيدعه له نايندا.

+هاو به شيكردن له گه ل سته مكاراندا.

+رؤيشتن له سه ر ره وييه ي بېباوه پان و

هاوپه فتارى له گه ل موشريك و دوو پوان و

گالته كاران.

+پيچه وانه ي پيغه مبه ران ره فتار كړدن و

وازهيتان له خوانسان و پاريزكاران.

+پاشگه زبوونه وه له نايين.

+چرووكى و به خيلى.

+سه رپيچى په روو ردگار، يا خود

نكوليكردن له كردگارى و تواناي

په روو ردگار و چواندنى ره فتاره كانى

په روو ردگار.

*بينينى دۆزه خه وانه كان بؤ يه كيك

سيفه تى ئه وانى هه لگرتبيت يا خود

خواردنكي ده رخواورد بده ن به لگه يه

له سه ر:

دۇشاو(شىلراو - ههوير): (نابلسى)

دهلئيت: بهلگهيه لهسەر چارهسەر
لهنهخۆشى و زۆرى وهچهونهوه.

دۇشاوچى: (ئىبن سىرىن) دهلئيت:

دۇشاوچى پياويكى ئامۇژگاريكارى
وشيارو بىداره.

دۇشهەر: (ئىبن سىرىن) دهلئيت: دۇشهرى

مهپو مالآت مالو دارايى گرد
دهكاتهوه، دۇشهرى مانگاش پياويكه
داوا لهكريكاراندهكات، نهوهشى
مهپردهدۇشيت پياويكى ناوبانگ باشه
لهسەر سروشت و پاكي دهپوات بهپروهو
مالو دارايى هلال كۆدهكاتهوهوه
لهههماكاتيشدا خوازيارى زانسته.

(نابلسى) دهلئيت: بينينى دۇشهەر
بهلگهيه لهسەر رزقو رۆزى و سوودو
مامهلهى خوشو نهرم نيانى وته،
شيرودۇشهريش: پياويكى چاكه.

دۇشين: (نابلسى) دهلئيت: دۇشين
لهخهودا مالو داراييهكه بهئستهتمو
ماندوبوون دهستدهكهويت.

دۇشيني مهرو...: (نابلسى) دهلئيت:
لهخهودا بهلگهيه لهسەر باشى مامهلهو
ههلسوكهوت لهكاروكاسبيداو
بهدهستهينانى رزقو رۆزى.

+خۆشهويستى بۆ خواو پيغهمبهرو
موسولمانان.

+شكۆمهندى و دهستلآت.

+دوركهوتنهوه لهدووبووى.

+دهستبهرداربوونى گوناھو سهريچى.

+رينمووى دواى ويلى و سهرگردانى.

+بوونى غيره لهئايندا.

* نهگەر دۆزهخهوان رووى تىكرد
بهلگهيه لهسەر سهلامهتى و پاريزراوى
لهئاگرى دۆزهخ، نهگەر پشتى تىكرد
ياخود رووخسارى گۆرا بهلگهيه لهسەر
ئهوهى كهوتوته گوناھيكهوه
شاىستهى ئاگرى دۆزهخه.

* دۆزهخهوانهكان ئهمين و پاريزراو
پهناوېشتگىرى و هاوهلى پولىس و
كهس و كارو خزمى بۆئهوهى دۆزهخهوان
بهلگهبيت لهسەرى.

* نهگهريينى دهچيته نيؤ ئاگرى
دۆزهخ و لىي ديتته دهرهوه پشت بهخوا
دهچيته نيؤ بهههشت ياخود گوناھيك
ئهنجامدهدات و پاشان تهوبهدهكات
ليى.

* نهگهريينى ئهندامهكانى لاشهى
دهدويت لهگهلى بهلگهيه لهسەر ريگرتن
لهسەريچى و تاوان و بيداربوونهوه
لهكاروبارهكانى قيامهت.

*نه گەر بازرگانیک دۆشی و شیرى لیتهات
رزق و رۆزییه کی حله لال
به ده سته هیئت له گهل ده سته وت و
سوود له بازرگانیه کی و له دنیا دا
ده رووی لیده کریته وه به نه ندازه ی نه و
شیره ی که دیت.

*هه روه ها ده لاین: نه گەر حوشتریک
بدۆشیته و له شیره کی بخواته وه
به لگه یه له سه ر هاوسه رگری له گهل
ژنیکى باش و چاکدا، نه گەر
هاوسه رداریشبوو کوپکی پیروو
فهرداری ده بیته.

دۆلار: (نه بو حه فس) ده لیت: دۆلار
له خه ودا رزق و رۆزییه نه گەر له کانزا
دروسته کرابوو، نه گەر رۆبوو
سه رچاوه کی نه ده زانی فیتنه و
ئاشوبه به پیتی ئایه تی: ﴿انما
اموالکم واولادکم فتنه﴾.

دۆلفین: (نابلسی) ده لیت: بینینی
له خه ودا وه ک بینینی تیمساح وایه.
*ده گونجیت به لگه بیته له سه ر فیل و
کاروکردارشاردنه وه گوینه لختن.
*ده گونجیت بینینی به لگه بیته له سه ر
شه ونم و باران.

*نه گەر خزمه تکاریک مانگایه کی دۆشی
هی که وره و به رپرسه که ببوو هاوسه ری
که وره کی ده هیئت.

*نه گەر بینى مانگایه ک ده دۆشی و
له شیره کی ده خواته وه، نه گەر
هه ژاربوو ده وله مه ند ده بیته و
پله وپایه ی به رزده بیته وه، نه گەر
ده وله مه ندبوو ده وله مه ندیه کی زیاد
ده کات و شکۆمه ندی رووی تیده کات.

*نه گەر بینى حوشت ده دۆشی له لایه ن
فه رمانپه واهه مال و دارایی
به ده سته هیئت، نه گەر کاتى دۆشی
خوینى لیتهات له برى شیر مال و
داراییه کی حه رام به ده سته هیئت،
دۆشینیش له لیكدانه وه دا فروفیله،
دوشینی حوشت کریکارییه له سه ر زیدو
خاکی عه ره بی.

*نه گەر دۆشی و خوینتهات ناپاکى
له گهل ده سته لاتدارو فه رمانپه وایه کدا
ده کات.

*نه گەر دۆشی و چه وری له گوانیهات
مال و دارایی حه رام به ده سته هیئت.

*دۆشین له لیكدانه وه دا فروفیله.

*حوشت دۆشین کریکارییه له ولاتی
عه ره ب.

* ههروهه (دمیری) ده لیت: نه وهی
له خه ودا (دولفین) ببینی دلنیاو قوتار
ده بیټ.

* ههروهه و تراوه: دوزمنیک
بیده سته لاتنه ناتوانیت زیان بگه یه نیت.
دولاب: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
گه نجینه داره.

* ههروهه ده لیت: دولاب به لگه یه
له سر سه فەر نه گهر بسووپته وه
یاخود بگه ږیت، نه گهر شکا یاخود
وه ستا بزوی ده وه ستی و سه فەر که ی
پوچه لده بیته وه.

* کومه له دولابیک گوران و گه پانی
بازرگانیه گواسته وهی حال و باره بۆ
سه فەر کردن، نه گهر هه ستیک خوشی
دروستکرد هه وال و دهنگو باسه یاخود
خه وینه ر گوپیستی قورنان ده بیټ،
روح و گیانه بویه کیک گوپیستی بیټ.

* دولابی چین و ناوړشم رزقیک باشه
له گه ل هاوسه رگری بۆ که سیک
ره به ن و حال و یار جوو لاو باش.

* دولچه: (نین سیرین) ده لیت: دولچه
پیاویکه به فروفیل مال و دارایی
به ده سته هیټیت.

* نه گهر بینی ناو به دولچه درده هیټیت
له بیریک ناو ده خاته ده فریکه وه مال و
دارایی به فروفیل به ده سته هیټیت.

* نه گهر بینی له ده فریکیتردا
خالیده کاته وه نه و مالهی له ده سته
نامینیتته وه هه تا ده پوات و سوودو
قازانجی به سه رده چیت، نه گهر
باخه که ی ناودا ده چیتته لای ژنیک،
نه گهر باخه که به روپوومی هه بوو
کوپیکی لیده بیټ به وچه شنه ی
بینیویه تی.

* نه گهر بیریک کونی بینی خوشتری ل
ناودا یاخود خه لکیک یا ناژله
باشترین کردار نه نجام ددات و باشر
له بیره که به پیتی هیزو توانای خوی،
وهک شوان وایه ناو درده هیټیت بۆ
ناژله کانی و روپاماییه بۆ ناین و دنیا
به پیتی هیزو توانای خوی.

* نه گهر بینی بۆ خوی ناو هه لده گوزیت
له کارو کرداره کانیدا بۆ به رژه وندي دنیا
نه نجامه دات به نه ندازه ی هیزو توانای.

* پیغه مبه ری خوا (ﷺ) ده فهرمویت:
"له خه ودا بینیم له سر بیري
(قوله یب) م ناو درده هیټیم بۆ مه پي
رهش، پاشان (نه بویه کر) دولچه که ی
لیوه رگرم دوو دولچه یان یه کیکي
ده رهینا به لام له دره مینانیدا لاوازی
هه بوو خوا لیخوش بیت، دوی نه و
(عومه ری کوپی (خه تاب) دولچه که ی

مال و سامان به ده سنده هیئت و نیره یی
پیده به ن.

ته وهی دۆلچه یه ك بخته نیو
بیریکه وه و ژنیکى دووگیانی هه بیت
مندالی نیرینه ی ده بیت، نه گهر
هاوسه ره که ی دووگیان نه بوو رزق و
رزق دوا ده کات، نه گهر له دۆلچه که دا
ئاو هاته ده ره وه رزق و رۆزییه
به ده سنده هیئت، نه گهر شت و مه کی
هه بوو له سه فه ردا پییده گاتو، نه گهر
نه خۆشیبوو بیدارو چا که ده بیت وه.
نه گهر زیندانی بوو قوتار ده بیت یا خود
له پیناوی پیدایسته یه کدا رووده کاته
ده سته لاندارو فه رمان په وایه ك.

ته گهر بینى له سه ر لیواری بیریک
وه ستاوه دۆلچه یه کی به ده سته وه یه
ده یه ویت ئاوی پی هه لگوزی خیرو
مال و داراییه به ده سته ده هیئت.

ده گونجیت بیر ژن بیت، چونکه بیر
(مؤنث) ه نه گهر ئاو هه لکیشن به دۆلچه
خوازیارو داواکاری زانیاریبوو بیره که
مامۆس تایدیه بیت که س—وود
له زانیارییه که ی وهرده گریت ئاوی
هه لگوزاو به شو به خت و چاره یه.

دۆل وشیوو: (نابلسی) ده لیت: به لگه یه
له سه ر سه فه ری ناره حه ت یان

لیوه رگرم و مه پی سپی تیکه ل به مه پی
ره شبوو دۆلچه که له ده سته ی (عومه ر) دا
روو به رۆژئاواچوو، هیچکه سم نه دی
نه وه ندی تو لیزان و کارامه بیت نه ی
کوپى خه تتاب^(۱).

همه روه ها ده گێر نه وه پیاویك هاته لای
(ئیین عه باس) و وتی: له خه ودا بینیم
دۆلچه م خسته نیو بیره وه سییه کی
پربوو به شیکى مایه وه، نه ویش وتی:
شه ش مانگ، خیزانه که ت
به جیه یشتوه و ژنه که ت دووگیانبوه و،
ئنجا کوپیکى ده بیت، نه ویش وتی:
به لگه ت چیه له سه ر نه وه؟ وتی:
له به رنه وه ی من بیرم به ژن داناوه نه و
مژده یه شى له بیره که وه هات
(یوسف) بوو (سه لامى خواى لیبت)
بۆیه زانیم کوپه، سه باره ت
به سییه شى دۆلچه که شه ش مانگه
سییه کی پاشماوه ش سى مانگه که یه،
نه ویش وتی: راسته ده که یه، چونکه
نامه یه کم پیگه یشتوه لیوه ی تیا هاته وه
شه ش مانگه دووگیانه.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر بینى دۆلچه
ده رده هیئى له بیرو خوی پییده شوات و

^(۱) (بوخارى) (۳۶۸۲) و (مسلم) له (فضائل الصحابة)

(۲۳۹۳) له فه رموده ی (عه بدوللا) ی کوپى (عمر)

(ره زای خوايان لیبت).

* نه گهر بينى له دۆلټيكا مه له ده كات تا ده گات به شويڼى خوى ده يه وټ كارىكى ده سته لاتدار نه نجام بدات، نه گهر ترسا لټى له ده سته لاتداره كه ي ده ترسى.

* دۆل و شيوو به لگه يه له سهر جه نكاوهرى ريگرو جه ربه زه و ناذا.

* نه گهر دۆلټيكي بينى كه و ته نيوانى خوى و ريگه يه ك نه گهر موسافير بوو دز يان هو كارى خراب ده بټ به ريگر لټيان، نه گهر له سه فهدا نه بوو غه م و په ژاره و به لاو نه هامه تى رووى تيده كات به هوى زيندانى و لټدان و ترس و بيمه وه، ياخود نه خوشى و سه رما ده يگرټه وه.

* نه گهر دۆلټيكي هه لكه ند يه كيك له نه ندامه كانى خانه واده كه ي ده مرى.

* دۆل و شيوو به لگه يه له سهر به جټه ټنانى پټداويستى بويه كيك بيه وټ لټى بټه دهره وه.

* نه گهر بينى كه و ته شيويك به لام ئيش و ئازارى پټنه گه شت سووود قازانجى ده ستيگر ده بى له خه لات ياخود ده سته لات له لايه ن فه رمان په واوه.

* نه گهر بينى له نټو دۆل و شيويكا نيشته جيټوو دۆله كه بيكشتوكالټوو (حه ج) ده كات.

مروفتيكي ره زاقورس وگران يان سه فه ريكي دوو رو دريژ.

* ده گونجټ بينى به لگه بټ له سهر كارى چاكو له په روه ردگار نزيك بوونه وه به خير.

* ده گونجټ دۆل و شيوو به لگه بټ له سهر نه وه ي نيشته جيټه تيډا يان نه وه ي تيډا ده چټنري ياخود تيډايه له دارو دره خت و گول ياخود بوى خوش و ئاو، يان و ته يه كي باشى تيا ده ببيستى و پله و پايه ي ده ستيگر ده بټ.

* نه گهر مروفتيكي باشبوو كارى له راده به دهر له سهر ده ستي دهر ده كه وټ به پټى ئايه تى: ﴿ فلما أتاها نودي من شاطئ الواد الأيمن ﴾ (القصص: ۳۰).

* ده گونجټ به لگه بټ له سهر دابه زينى باران و له بهر رو شتنى ئاو.

* ده گونجټ كه و تنه نټو دۆله وه به لگه بټ له سهر هه لگرتنى نامه بو سته مكاران، به پټى ئايه تى: ﴿ اذ ناداه ربه بالوادي المقدس طوى، اذهب الى فرعون انه طغى ﴾ (النارعات: ۱۷).

* ده گونجټ دۆل و شيوو به لگه بټ له سهر زيندان.

* ټگه ر ده باخچیتى به لگه بیټ له سهر
کاروباریکی دنیا له تیاچوون و فه وتان
قوتار ده بیټ، ټگه ر به لگه بیټ
له سهر کاروباریکی ناینی هه ژاریک
تیرده کات له کاتی نه بوونیدا.

* ده باخچی پیاوړی چاکسازه یاخود
پزیشکه یان هه لسوکه وتده کات
به میراتی پاشماوه ی خه لکی
فه وتاوه وه.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیټ له سهر
غم و په ژاره.

* ده باخچی پیاوړی سته مکاره.
ده بده به: (نابلسی) ده لیت له خه ودا
پیاوړی ده وله مهندي بازرگانه، خه لکی
بویان ده پوانن به هوی گرتنی
پاره وپوړول و ره زیلیانه وه.

* ټگه ر له بهر دهرکی مائی خویاندا
ده بده ی بینی ده سته لات و
فه رمانږه وایی له نیو عه جه مدا
به ده سته هیتیت.

* ده جال: (نابلسی) ده لیت: ده جال
له خه ودا ده سته لاتداریکی سته مکاری
قولبره نو به لینه ی دایدات جیبه جی
ناکات و شوینکه وته کانی خراپن.

* ماتنی ده جال له خه ودا به لگه یه
له سهر زالبوونی دوزمن و بلاو بوونه وه ی

* ټگه ر بینی عه ودا ل و شه یدابوو
له دۆلټکدا شیعرو هونراوه
ده خوینتته وه.

ده

ده باخخانه: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
وه که قه سابخانه و شوینی کوشتاری
ناژول وایه به هوی بوونی ناوو بۆگه نی
پیسته وه.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سهر زانیاری و
هاوچه شنی نه وه.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سهر ژنیکی
فره ره نجبه رو نارامگر له سهر
نارپه حه تی.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سهر ژنیکی
تونودوتیزو ره وشت زیرو ره ق. یان
سووک و رسوایه نالووده ی خراپه.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سهر
مال و سامان.

ده باخچی: (نابلسی) ده لیت: خوښکهری
پیسته ی ناژول، به لگه یه له سهر
که له شاخ به هوی نه وه ی که له شاخ گرتن
چاره سهری تیدایه له هه ندیک نه خوښی.

* ټگه ر بینی پزیشکیک بووه
به ده باخچی به لگه یه له سهر زیره کی
نه و پزیشکه و چاره سهر وه رگرتنی
چه ندین که س له سهر ده سته مه گر
ده باغه که ی به بۆگه نکردووی بینیی
نه و جا نه زان و گوئی پینه دهره.

*ته گهر بينى چاره سهرى نه و جوړه
بالنده يه ده کات پياويکى له و چه شنه
چاره سهر ده کات.

*ته گهر بينى بالنده يه کى له و چه شنه
به ده سته پناوه ده چي ته لای ژنيکى
ناپاکى قولېر هيچ خيرىکى تيا نيه.

دهر پي: (نابلسى) ده لیت: بينينى
دهر پي پادشا له خه ودا به لگه يه له سهر
پياويکى کاروبارو ريکخه رو مشورخوړ.

دهر خستن (ناشکراکړدن): (نابلسى)
ده لیت: ده رخستنى نه وهى که ده بيت
بشاردریته وه ده گونجیت به لگه بيت
له سهر ده رخستنى خير، ده گونجیت
به لگه بيت له سهر به زکړدنه وهى يادو
زیکرو پله وپايه ي به رز.

دهر زى (شرينقه): (نابلسى) ده لیت:
ته گهر بينى دهر زى لیده دریت به هوى
نه خوشيه که وه ل کاروکردارک
پاشگه ده بيتنه وه چاکه ي ثابنه کى
تيدايه.

*ته گهر به بى نه وهى نه خوش بيت
دهر زى لیدرا له نه زرو پيويسگيرپانک
پاشگه ز ده بيتنه وه ياخود و ته و حالک
کردويه تى.

دهر گردن: (نابلسى) ده لیت:
دهر گردنى پياو له بنکه و جی

به سهر زه ویداو ده رکه وتنى کارى خراب
لیتى وه ک خوینړی و فیتنه و ناشوب.

*ته گهر خه و بينه له سه فهدابوو
ريگه ي لیده گيرى.

*به لگه يه له سهر ناوه لاکردنى شارىکى
بياوه پان.

*بينينى به لگه يه له سهر جادوو دروو
دهر دو نه خوشى بوى يه کيک هاوه لایه تى
بکات له خه ودا ياخود بجي ته سهر
سيفه تى نه.

*دهر که وتنى ده جال له خه ودا
ده گونجیت به لگه بيت له سهر چاکبوونى
بارو حالى جووله که دواتر خوداوه ند
له ناويانده بات.

*له و شوینانه ي له خه ودا پيدا تپه پ
ده بيت به لگه يه له سهر غه و په ژاره و
ستم.

دهراج^(۱): (نابلسى) ده لیت: که سى
خواه نداره يان ژنيکى فارسىه.

(نابلسى) ده لیت: ته گهر بينى بالنده ي
(دهراج) ي ه لگرتوه ژنيکى فارس
ده هيتيت يان مال و دارايى
ليده سته که وى.

*پياويکى ناپاکى غه دداره.

^(۱) دهراج: بالنده يه کى ره شه له قه تى ده چیت
به لام له و نه رم و نيانتره. (فرهنگى دهریا)

نیشته جیبوونی به لگه یه له سەر قوتارو
رزگار یوونی له خەم و خەفت.

* دەگیرنەوێ پیاوێك لای یەكێك
له وانهی خەو لێكده داتهوێ ده لێت:
له خەودا بینیم دراوسێكانم له ماله كەم
دهریانكردم.. ئه ویش وتی:
دوژمنداریت؟ وتی: به ئێ، ئه ی مرۆف
كاتێ خەم و خەفتی ده بیئت دوژمندار
نییه؟ وتی: به ئێ، ئنجا وتی:
مژده بیئت خوداوه ند قوتارو رزگار
دهكات له شه پێ هه موو دوژمنێك
سه رجه م خەم و خەفتت له سەر لا
ده بات، به لگه ی ئه مه ش وتی
په روه ردا گه كاتێ ده فه رموێت:
﴿اغْرِبُوا آلَ لُوطٍ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّكُم
أُنَاسٌ يَّتَطَهَّرُونَ﴾ ، فَأُجِبْنَاهُ
وَأَكَلْتُ ﴿(النمل).

(نابلسی) ده لێت: له خەودا زیندانیو
به ندکردنه، ئه گه ر بینێ له ولاتی خۆی
ده رده کری زیندانیده کری.

* ئه گه ر بینێ له به هه شت ده رکه را
هه ژارده که وێ.

* ئه گه ر بینێ زانیه کی ده رکه رد یاخود
ده نگه ی به رزکرده وه به سه ریدا
ده که وێته حال و بارێکی گه وره وه.

* ده رکه ردن بو یه کێك به پووکه ش
دیندار بیئت به لگه یه له سەر نکوولیکردن

له گوێپایه لان و وه رگرتنی له ریزداران و
رووتیکردنیان.

* هه روه ها ده گونجیئت ناته واویه ك بیئت
له ده رکه راودا.

ده رکه وت (سه ریه ئدا): (نابلسی)
ده لێت: ده رکه وتنی دارخورما له خەودا
به لگه یه له سه ر رزق و رۆزی و
دوگیان بوونی هاوسه ر، ئه گه ر
نه خۆشێك بینێ به لگه یه له سه ر
چاکیبونه وه ی.

* ده گونجیئت ده رکه وتنی دارخورما
به لگه بیئت له سه ر مه رگی نه خۆش یان
هه لگرتنی کالاش تومه ك و
په سمه نده کردنی.

* ئه گه ر بینێ دارخورما یه ك یان دوان
زیاتری بینێ ئه گه ر لێی خوارد له مالی
کوپه که ی ده خوات.

* ئه گه ر دارخورمای لێده رکه وت
ئه ستیره ی به ختی روو هه له اتنده کات،
ئه گه ر دارخورما که زه ردبوو لێینه خوارد
ده سه ته لاتدار لێی توپه ده بی پاشان
رازیده بیته وه لێی.

* ده رکه وتنی دارخورما مال و سامانه
به ده ستیده هێنێت.

ده رگا: (ئین سیرین) ده لێت: ده رگای
ئاوه لاکراو ده روازه کانی رزق و رۆزیه و

دهرگای مالیش چاودتیرو
سه‌رپه‌رشتیاریه‌تی.

*نه‌گه‌ر بینی له‌ناوه‌ندی ماله‌که‌یدا
دهرگایه‌کی بچووک‌ه‌یه‌ رووداو
کاره‌ساتیکی ناخۆش رووده‌دات ،
چونکه‌ رووده‌کاته‌ خه‌لکی عه‌یبو عار
داده‌پۆشیت و عه‌یبو عاریش له‌رووی
هاوسه‌ره‌که‌یه‌وه‌ روی تیده‌کات.

*دهرگای مالان واته‌ نات‌ه‌واوی روو
له‌ژنان ده‌کات نه‌گه‌ر هه‌لچنرابوو کچن ،
نه‌گه‌ر دهرگای پیوه‌ نه‌بوو یان
دانه‌خرابوو بیوه‌ژن.

*نه‌گه‌ر بینی دهرگای مالتیک‌ خه‌ریکه‌
ده‌که‌ویت یاخود ده‌رده‌هینری و فری
ده‌دریته‌ ده‌ره‌وه‌ یان سووتاوه‌و شکاوه‌
به‌لاو نه‌هامه‌تیه‌که‌ رووده‌کات
له‌خپۆکه‌ری.

*نه‌گه‌ر دهرگای ماله‌که‌ی گه‌وره‌بوو
یان فراوانبوو یان به‌هینزو توکمه‌بوو
حال و باری بژیوی په‌یداکاری ماله‌که‌ی
باشده‌بیته‌.

*نه‌گه‌ر بینی به‌رووی دهرگای ماله‌که‌دا
ده‌گه‌ریت و نایدۆزیت‌ه‌وه‌ سه‌رسامو
دوودله‌ له‌کارویاری دنیا‌دا.

*نه‌گه‌ر بینی له‌ده‌رگایه‌که‌وه‌ چوه
ژووره‌وه‌و له‌بی‌داریشدا ئاژاوه‌و ناکوکی

هه‌بوو زالده‌بیته‌ به‌پیتی نایه‌تی
﴿ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ
فَأَنْتُمْ عَلَيْهِمُ الْبُيُوتُ﴾ (المائدة: ۲۳).

*نه‌گه‌ر بینی دهرگاگان له‌چه‌ن
لایه‌که‌وه‌ کرابوه‌وه‌و یان نادیاربوو
ده‌روازه‌کانی دنیا له‌به‌رده‌میدا ئاوه‌لا
ده‌کریت نه‌گه‌ر سنووره‌که‌ی نه‌بری
نه‌گه‌ر بری ماله‌که‌ ویران و کاوله‌بیته‌.

*نه‌گه‌ر دهرگاگان روو به‌ریگه‌یه‌که‌ بوون
له‌دنیا‌دا به‌ده‌ستده‌هینیت و رووده‌کاته‌
غه‌ریبو و خه‌لکی گشتی، نه‌گه‌ر
کرابوه‌وه‌ له‌سه‌ر مالتیک‌ نه‌وه‌یه‌که‌
بوخانه‌واده‌که‌ی به‌ده‌ستی ده‌هینیت.

*نه‌گه‌ر بینی دهرگای ماله‌که‌ی ئاوه‌لاو
فراوانبووه‌ زیاد له‌نه‌ندازه‌ی خۆی
رووتیکردنی که‌سانیکه‌ که‌خه‌وین
پیتان رازی نییه‌ .

*ده‌گونجیت لاچوونی دهرگای مال
له‌شوینی خۆی گوپانی به‌پررسی مال
بیته‌ سه‌باره‌ت به‌خانه‌واده‌ی.

*نه‌گه‌ر بینی له‌ده‌رگایه‌کی
ته‌نگه‌به‌ره‌وه‌ هاته‌ ده‌ره‌وه‌ روو
به‌شوین و جیگه‌ی فراوان ده‌رچوون و
قوتاربوونیه‌تی له‌ته‌نگه‌به‌رییه‌وه‌ بو
ئاوه‌لایی و فراوانی یان له‌خه‌مو
په‌ژاره‌وه‌ بو ده‌روولیکردنه‌وه‌.

* دهگونجیت دهرگای نادیار به لگه بیت
له سر زانیاری و رزق و رۆزی و سه فه ر
له گه ل کردنه وهی دهروازهی خیر یان
شهر، نه مهش به پیی نه اندازهی
خه وینه ر، دهرچوونیش له دهرگاوه
وازمینانه له وهی باسمانکرد، نه گهر
دهرگا که چاک و باشبوو به لگه یه له سر
وازمینان له خیرو چاکه، نه گهر شکاوو
تهنگه به ربوو له دهروازهی شهرو
خرابه وه به دهرده که ویت بق رزگاری و
سه رفرازیوون.

* دهگونجیت دهرگا به لگه بیت له سر
مردن.

* نه گهر له دهرگا که به دهرکه وت و پاشان
فراوانی و سه وزی و بۆنی خوشیکرد
به لگه یه له سر چاره نووسی دواپی
هاتنی به خیرو چاکه، به لام نه گهر
تاریکایی و که لاک و ناگری بینی
له قیامه تدا به وه سزا ده دریت.

* ناوه لاکردنی دهرگا له خه ودا به لگه یه
له سر ئاسانکردنی کاروبار،
داخستنیشی ناخۆشی ژینه و
پوچه لکردنی هۆکاره کانه.

* ههروه ها به لگه یه له سر چاره نووس و
عاقیبه ت باشی.

* نه گهر بینی ماله که ی دوو دهرگای
هه یه ژنه که ی به دهره وشت و داوین
پیسه.

* نه گهر بینی دهرگا که ی دوو نه لقه ی
هه یه قهرزی دوو که سی لایه.

* نه گهر بینی نه لقه ی دهرگا که ی
دهرهینا روو له گه لو نه ته وه و
کۆمه لیک ی بیده عه چی ده کات.

* داخستنی دهروازهی مالیش به لاو
نه هامه تی گهره یه روو له خانه واده
ده کات.

(نابلسی) ده لیت: نه لقه ی دهرگا وه ک
دهرگاوان یان پیغه مبه رو فرستاده
وایه، نه وه ی بینی ناگر به رده بیت
له دهرگا کان به لگه یه له سر مردنی
هاوسه ری پیاو ههروه ها بژۆی و
مووچه ی باش نییه.

* دهرگا کانی شار به لگه یه له سر
پادشاو فه رمانه وای به رپرسی دنیاو
قیامه ت.

* دهرگای م: آیش به لگه یه له سر
بنیادنه رو به رپرسی خانه واده یان
نه وانه ی نیشته جیبوون و ده یانگریته خۆ
له ژنو کچ.

* چوونه ژووره وهش له دهرگای
نادیاره وه به لگه یه له سر ژالبوون و
سه رکه وتن به سه ر دوژمندا.

*ته وهی ببینی دهیه ویت ده رگا که
دابخات به لام ناتوانی کاریکی قورسه و
ناتوانی به هوی ژنه که یه وه
نه نجامیبدات.

*ته وهی ببینی له ده رگایه که وه ده چیت
بو لای کومه لیک زالد ده بیت به سر
دورمه کانیداو، به به لکه کانی شکست
به دورمه کانی ده هیئت.

*ته وهی ده رگایه کی هه لکه پاره ببینی و
یه کیکیتر دایببی ماله که ی ده فروشیت.
*ته وهی بجیته نیو مالیک و ده رگا که ی
دابخات له گوناو تاون پاریزراو
ده بیت.

*بینینی ده رگای دوو نه لقه دوو
قه رزاین داوای قه رزاین لیده کریته وه.
ده رگا شکی: (نابلسی) ده لیت: بینینی
به لکه یه له سر ده رگاوان.

ده رگاوان: (نابلسی) ده لیت: ده رگاوانی
فه رمانپه واکا دارییه،
ته وهی ده رگا کانی میریک ببینی
ده سته لات و فه رمانپه وایی
به ده سته هیئت.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا پیاوکی
مه زنی ده سته لاتداره و هیچ که س لای
فه رمانپه وای بالا له زیاتر قسه وکاری
ناروات، نه گه له خه ودا بین یه
به ده رگاوان یان کچیکی کرپه وه

*کردنه وهی ده رگا له ناسماندا به لکه یه
له سر وه لامدانه وهی دوعا یان ریگری
له به جیه تانی کاروباری مه ترسیدار.
*هه روه ها کردنه وهی ده رگا به لکه یه
له سر دریزبونه وهی سزاو نه شکه نجه و
توله و نارپه حه تی.
*ته گه ر باران نه باری بارانبارین و
بوژانه وهی زه ویه.

*ده رگای نهینی و په نهانی مالیش
به لکه یه له سر ته وهی خه وینه ر
ده یگریته خو له شه پو چاکه، نه گه ر
ده رگا که شاراه و باشبوو ده گات
به ویست و خوازی خوی.

*ته گه ر له ده رگا که وه به ده رکه وت
به لکه یه له سر به ده رکه وتنی
نهینه کانی.

*ده گونجیت ده رگا به لکه بیت له سر
مه زنی و به رزی یان خزمه تکارو
به رده ست و منال.

*ده گونجیت به لکه بیت له سر خیر
به نهینی و به خوشی مامه له کردن
له نیوان خوی و په روه ردگاریدا.

*ته وهی ببینی ده رگای ماله که ی نوییه
یان دارتاشیک ببینی ریکیده خات یان
دایببی به لکه ی له شساغی و ته ندروستی
باشه.

دهرمانی خراپ و ناخوښ : دهرمانی
خراپ و ناخوښ گهر خوښ قووت
نه چیت نه خوښییه کی ئاسانه و دواتر
خاوه نه که ی چاکه بیتته وه .

* شروب و خواردنه وه ی به خوښی و
ئاسانی بؤ دهوله مه ند باشته به لام بؤ
هه ژاران خراپه چونکه چاوی تینابن
مه گهر به هوی نه خوښییه وه که تووشیان
ده بیت و ناچار دهن بیخونه وه .

(نابلسی) ده لیت: دهرمان له خه ودا
چاکیه له تایندا نه وه ی دهرمانیک
بخواته وه هه تا له شو لاری پیچاک بیت
تاینی چاک و باشده کات .

* نه گهر دهرمانیک بخوات له خه ودا
به لگه یه له سهر زانیاری ، نه گهر
نه یخوات له حق لاده دات و له سهر
ویلئو سهرگردانی خو ی به رده وام
ده بیت .

* نه گهر له خه ودا دهرمانیک بونداری
خوارد و زور به تام و چیژبوو به لگه یه
هاوسهر بؤکه سیکی ره به نو بؤکه سیکی
نه زوکیش منداله و بؤ هه ژار
دهوله مه ندییه .

* ده گونجیت دهرمان به لگه بیت له سهر
شووشه ی مه ره که ب و مه ره که بیش
به لگه بیت له سهر چاره سهر و دهرمان .

دهسته لاتیکی مه زن وهرده گریست
له که سیکی نزیکه وه به هوی نزیکه
له فهرمانپره واه .

* نه وه ی ببینی بوه به دهرگوانی
پادشاو فهرمانپره واره به قهرز ده دات .
دهرگوانی پادشا : (نابلسی) ده لیت:
نه گهر پادشایه که دهرگوانه کانی
به پیوه ببینی له مامه له و سیاسته ودا
به پیوه دهن ، نه گهر به دانیشته وه
به دیکرن که مته رخمی له کاروباری
خو یاندا ده که ن .

* دهرگوانی پادشا مژده یه ، هه روه ها
پیاویکی مه زنی ریزداره و راویژی
پیده کات و کاروباری به رزو نرمی
پیده سپیژی .

* هه روه ها ببینی له خه ودا به لگه یه
له سهر هق هینانه وه .

دهرمان : (نبین سیرین) ده لیت: هه موو
شهرابیکی زهره له خه ودا به لگه یه
له سهر نه خوښی ، هه موو دهرمانیک
خوښ قوت به لگه یه له سهر چاره سهری
نه خوښ و خو به دوورگرتن له زیان و
خراپه .

دهرمانه وان : (نابلسی) ده لیت: ببینی
نه وکه سه ی که دهرمان کوده کاته وه و
له خه ودا به لگه یه له سهر پیاویکی زانار
دانه ری چه ندین کتیب .

* به پرسي ژنان به هوی هیزو
دهسته لاتو مه ترسیداریو به خشینو
بردنیوه به هوی شه پوله کانیو
سه رجه م جموجولله کانی له خوی
گرتووه .

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر دنیاو
مهینه تیه کانی که یه کیک پله دار ده کاتو
ئه وی دی نزمو رسوا، یان ده به خشو
به یه کیکو ئه وی دی هه ژارو نه دار .

* که شتییه کانی ده ریا بازارپو وه رزی
بازرگانییه .

* که شتو سه فهری ده ریا هه ژارو
ده وله مه ندکردنی خه لکییه .

* بایه کانی ده ریاش رزقو رۆزیو
رووداو هه کانییه تی له گه ل ماسیو
سه رجه م پیکهاته کانی که له خویگرتووه
له گه ل پادشاو فه رمانپه واو دزو خه م
خه فته و فیتنه و ناشوبه کانی .

* ده گونجیت ده ریا به لگه بیت له سه ر
فیتنه و ناشوبی هه لگیرساو،
که شتییه کانییه شی پاراسنتی
خوداو هه ندبیت بۆ ئه وانه ی ده سته گرن
به رپبازی خوداو هه ماسیه کانی خه لکی
گونا هه کاربن گه وریه یان به زه یی
به بچوکیاندا نایه ته وه و ده یخۆن،
گیانداره کانییه شی سه ره رکرده و

* موغه زیو چاره سه ری هه لواسراو
زۆرکردنه له که سیتی سه رپچیکار
له سه ر ئه وه ی ته و به بکاتو بۆ
بیباه و پش رینوما ییه و بۆ نه زان
زانیا رییه .

* ئه وه ی ژنان خۆیانی پیده پازیننه وه
بۆ که سی ره به ن هاوسه ره و بۆ نه رۆک
کو په .

* نه گه ر بینی ده رمانیکی سکشوری
ده خوات هه تا له نه خۆشییه که ی
چاکیتیه وه ئاینه که ی به نه ندازه ی هیزو
تواناو مه ترسی ئه و ده رمانه ده بیت .

* نه گه ر بینی به دووی له شساغیدا ویله
له چاره نووسیدا دنیای خۆی
چاکه کاته وه .

* نه گه ر بینی چاره کانی
چاره سه رده کات ئاینی چاکو
باشده کات .

ده روونته نگي (بیئاقه تی) : (نابلسی)
ده لیت: ده گونجیت له خه ودا به لگه بیت
له سه ر نه خۆشی یان مه رگ به پیتی
نایه تی: ﴿لَمْ قَبِضْنَاْهُ الْیَنَّا قَبْضًا
یَسِیرًا﴾ (الفرقان: ۴۶) .

ده ریا: (ئین سیرین) ده لیت: ده ریا
به لگه یه له سه ر هه ریه کیک
که ده سته لاتو فه رمانپه وایی هه بیت
به سه ر خه لکیدا وه ک پادشاو
ده سته لاتدارو فه رمانپه واو زاناو گه وه و

سه بارهت به مه به ست و مه رامی به هوی
کوبونه وهی مردن و نوقمبـوون
به یه که وه.

* نه گهر له زستاندا مه له یکرد له ده ریادا
کاتی سه رما یا خود هوروزانی
شه پوله کانی له لایه ن دهسته لاتداره وه
به لاو نه هامه تی رووی تیده کات
له زیندانی و نه شک نه داندان یا خود
نه خوشی و له شبه باری رووی تیده کات،
یان فیتنه و ناشوبیکی به زیان رووی
تیده کات و تاییده بات. نه گهر راسته و خو
نوقمبوو له شوین و جیی خوی
ده کوژریت یان ناینه که ی تیکده چی
به هوی فیتنه و ناشوبه وه.

* نه وهی له ناوی ده ریا بخواته وه مال و
دارایی کو ده کاته وه یان له دنیا دا
ده سته که وتی ده بیّت.

* نه وهی ببینی ده چیته نیو ده ریا وه
له ناوه راستیدا رۆده چیت و ده سته
ده گات به قوپو لمی خه م و خه فته
له لایه ن فه رمانپه واوه رووی تیده کات.

* نه وهی ده ریا یا رووباریک بپریت
خه م و خه فته و ترس و بیم
ده گـوزهرینی و به سه لاهه تی
زرگاریده بیّت.

* هه ندیک ده لّین: نه وهی ده ریا ببینی
به ئومید و ناواتی خویده گات، نه وهشی

به رپر سه کانن یان خه لکی شه په نگیزو
نازا وه چین.

* ده گونجیت ده ریا به لکه بیّت له سه ر
دۆزه خو که شته کانی وه ک ریگی
رزگاری و ابیت و قوتاریوو له گه ل خنکاو
شه پوله کانیشی کلپه بیّت.

* نه وهی خوی له ده ریادا ببینی یان
له ده ریا ببینی نه گهر مردو بیّت
دۆزه خیه به پپی نایه تی ﴿اغْرِقُوا
فَادْخُلُوا نَارًا﴾ (نوح: ۲۵) نه گهر
نه خوشبوو نه خوشیه که ی سه خت و
گرانده بیّت.

* نه گهر له ده ریادا نوقمبوو به و
نه خوشیه وه ده مریت، نه گهر
نه خوش نه بوو خوی له فه رمانپه وایی و
ده سته لات هه لده قوریتینی.

* نه گهر له وه رزی هاویندا چوه نیو
ده ریا و له کاتی هیمنی ده ریادا
له زانست و زانیاریدا رۆده چیت و له گه ل
زانیان تیکه ل ده بیّت و بازرگانی و مال و
داراییه که ی فراوانده بیّت به پپی
مه له کردنی له ده ریادا یان بوونی مال و
دارایی.

* نه گهر نوقمبوو له ده ریادا و نه مرد یان
خه م و په ژره نه هات به سه ریا له حال و
باری خویدا رۆده چیت، نه گهر مردیش
ناینی تیکده چی و نیه تی خراپده بیّت

چونکه ده ولت خه لات و به خششی
خودایه .

* نه وهی له ئاوی ده ریا خوی بشوات
له گوناوه کانی پاک و بیگه رد ده بیته وه و
خه م و په ژاره ی به ده سته لات و
فه رمانړه وایی ده په ویتته وه .

* نه وهی له دورره وه ده ریا ببینی
کاره سات و ناره حه تی ده ببینی هه روه ها
ده لاین: ئومیدو هیواکانی بۆ دیته پیش .
* هه روه ها ببینی ده ریا به هیمنی
باشتره له ببینی به هه لسان و شه پۆل و
ته وژمه وه .

* ده ریا چکه ش به لگه یه له سه ر ژنیک
خوازیار و ئاواته خوازی جوتبو و نبیت
چونکه ده ریا چه وه ستاوه و له به ری
ناپوات، شه پۆله کانیش سزاو
نه شکه نجه یه به پیی ئایه تی: ﴿واذا
غشیهم موج کالظلم﴾ (لقمان: ۳۲)
یاخود په روه ردگار ده فه رمویت:
﴿حَالٌ بَيْنَهُمَا طُوج﴾ (هود: ۴۳).

* ده گپړنه وه بازرگانیک له خه ودا بینی
به ده ریادا ده پوات زور ترساو
خه وه که ی بۆ رافه کاریکی خه و
گپړایه وه نه ویش وتی: نه گه ر سه فه ر
بکه یت خیر و چاکه روت تیده کات
چونکه خه وه کت به لگه یه له سه ر
جیگیربوونی کاروباره کانت.

ببینی روو له ده ریا ده کات کاری
فه رمانړه و ده گریته ده ست و مه ترسی
روی تیده کات.

* نه گه ر ئاوی ده ریای خوارده وه
ده بیټ به خاوه نی مال و دارایی و
ته مه نی دريژده بیټ یان مال و دارایی
هاوچه شنی فه رمانړه و
به ده سته هیټیت یان ده سته لاتی وه ک
نه و یاخود هاوتاو هاو شیوازی نه و
ده بیټ.

* نه گه ر له ئاوه که ی خوارده وه هه تا
تیربوو لی مال و دارایی هاوچه شنی
مال و دارایی فه رمانړه و
به ده سته هیټیت و ته مه ن دريژ ده بیټ .
* نه گه ر ئاوی له ده ریا هه لگرت
له فه رمانړه و اوه کاروپیشه ی
ده سته که ویت به نه ندازه ی هه لگوزینی
ئاوه که .

* نه گه ر ئاوی له ده ریا هه لگوزی و
له ده فریکی تر دا رویکرد له فه رمانړه و او
ده سته لاتداره وه مال و داراییه کی
بیټشومار به ده سته هیټیت یان
خوداوه ند حال و باریکی پیده به خششی
مال و دارایی تیا کۆده کاته وه ،
ده گونجیت نه و حال و باره ش ده ولت
بیټ که له ده ریا فراوانترو به رینتره

دادپه وەر که خه لکی پتویستیان
پیته تی.

*دهریا بۆ بازرگان کالایه و بۆ
کریگرتهش مامۆستایه.

*نه وهی دهریا بیینی به ئومید و ئاواتی
خۆیده گات، نه وهشی بیینی دهچیته
نیو دهریا رووده کاته فرمانپره وایه که
هه مان سیفته و تایبه تمه ندی دهریای
له خۆگرتوه.

*نه وهی بیینی له سه ر دهریا پالکه و توه
یان دانیشتوه تیکه ل به کاروباری
فرمانپره و ده بییت.

*هه روه ها ده لێن: نه وهی له ئاوی دهریا
بخواته وه فیتری ئه ده ب ده بییت
به نه ندازه ی خواردنه وهی له ئاوی
دهریا، نه گه ر دهریای بری مال و
داراییه کی زۆری به ده سته که ویت وه که
نه وهی (ئیسرا ئیل) کاتی ده ریایان بری
مال و دارایی (فیرعه ون) یان
ده سته که وت و بۆ به جیما.

*نه گه ر بیینی ئاوی دهریا ده چیته نیو
گه ره کی و خه لکه که ی زیانیان پێنا گات
ده سته لاتداریک روو له وشوینه ده کات
خه لکه که ی به هۆی نه وه وه رزق و
روزیان به ده سته که ویت.

*پیاو یکیش بیینی ئاوی دهریا رۆچوو
به نیو زه ویدا به نه ندازه یه که میگرد تا
نه ملولا که ی ده که وت نه م خه وه ی بۆ
(ئیبین مه سه ده) گێرایه وه نه ویش
وتی: به لا و نه هامه تی رووده کاته زه وی
له لایه ن فرمانپره و یان قات و قپی و
تالان و بپۆ رووده کات له فرمانپره و،
نه وه ندی به سه را تپه پنه بوو
فرمانپره و کوزرا و ماله که ی تالان و
بپۆکرا و قات و قپی و روویکرد له شاران.
*نه وهی بیینی له دهریا دوو مه رجان
ده رده هینیت مال و دارایی و هاوسه ری
باش و زانستی ده سته گیه ر ده بییت.

*نه گه ر بیینی ئاوی دهریا یان ئاویت
زیادیکرد به راده یه که له سنوو رو ئاستی
خۆی لایدا و هه لچوو گه یشته نیو مالان و
خه لکه که له لیوا ریدا نو قه مبوون نه و
نزیکه فیتنه و ئاشووبی گه و ره روویان
تتیکات.

*له بنه رپه تیشدا ئاو خه م و خه فته و
فیتنه یه چونکه په روه ردگار هه لچوون و
به رزبوونه وهی ئاوی به یا خیبوون
داناوه.

*هه روه ها (ئیبین سیرین) ده لێت: دهریا
له خه ودا به لگه یه له سه ر مو لک و
ده سته لاتیک ی بی شومارو مه زنی

له ئاودا به شه هیدی دانراوه ، ههروهه
ده لټن: گوناوه تاوانه کانی ده سپړته وه.
*نه وهی ببینی له ده ریادا نوقمه ده بیټ
وهك نه وهی به سه ر ئاوه كه وهه
ده چټه وه ژیری به لام نه مریت
له کاروباری دنیا دا رڼه چټیت،
ده گونجیت نازو نیعمه ټیک
به ده سته بیټ یاخو د فره تاوانو
گوناوه بیټ.

*نه وهی ببینی له ده ریادا رڼه چوه
له سه ر دوپو مه رجانیک خوازیاری مالو
دارایه.

*نه وهی ببینی ئاو له ده ریا
هه لده گوزی و ده یکاته نیو که شته کی
له نگره گرتو و پریده کات کوړی کی
ته مه ندریژی ده بیټ.

*نه وهی ببینی ئاو له ده ریا
هه لده گوزی و ده یخواته وه
له پله وپایه کی خوی مالو دارایی
به ده سته ده که ویت یان زانیاریه کی
به ده سته ده که ویت به بری خوار د نه وهی
بو ئاوی ده ریا. نه گه ر ئاوه که لیلبو
ترسو بیم رووی تیده کات.

*نه وهی ببینی خوی ده شوات یان
ده ستنوژ ده گریټ له ئاوی ده ریادا
نه گه ر نه خوشبوو خوداوه ند
چاره سه ریده کات، نه گه ر قه رزاربوو

*نه وهی ببینی له سه ر ده ریا وه ستاوه
له فره مانړه واوه ده سته که ویت کی
ده سته ده که ویت چاوه پټی نه بوه.

*نه وهی ببینی ئاوی ده ریا که مده کات
ده سته لاتی ده سته لاتدار روو
له کزیده کات و له و شارانه ده کشیته وه
که ئاوی تیا نه ماو خه لکی خپرو خوشی
روویان تیده کات.

*نه وهی ببینی خوی بوه
به ده سته لاتدار نه گه ر نه خوشبوو
نه خوشیه کی توندو سه خت ده بیټ،
نه وهی ببینی ده چټه نیو ده ریاوه
پاشان لټی به ده ر ده که ویت پشکی
له ده سته لات به ده سته هیټیت و به و
نه ندازه یه خه م و په ژاره ی ده په ویته وه.

*نه وهی ببینی به مه له له ده ریا دټه
ده روه نه گه ر نه خوش بیټ
په روه ر دگار شیفاو چاره سه ری ده دات،
نه گه ر به هوی فره مانړه واوه له خه م
په ژاره دابوو قوتار ده بیټ لټی.

*نه گه ر به مه له قوتار بوو له ده ریا زور
نامینټه وه له و حاله قوتار ده بیټ.

*نه وهی ببینی ده چټه نیو ده ریاوه
به مه له و ونده بیټ تییدا تیاده چټو
دوایی دټ.

*نه وهی ببینی له ئاوا نوقمه ده بیټ
به شه هیدی ده مریت چونکه نوقمبوون

*دهگونجیت دهریا به لگه بیت له سهر
زیکرو یادی خودا چونکه مروځ کاتی
دهریا ده بینی له ترسا یادو زیگری خودا
دهکات.

*دهگونجیت به لگه بیت له سهر
ره وانه وی خه م و په ژاره و ناسوری.
*دهگونجیت بینینی به لگه بیت له سهر:
+مردن چونکه مال و روح تیا ده چیت
تییدا.

+ده ستنو ږو پاک بوونه وه له پیسی یان
باوه ره ټانی بییا وه پرو ته و بهی
سهر پیچیکار.

+سویند خواردن چونکه په روه ردگار
سویند به دهریا ده خوات ﴿والبحر
المسجور﴾ (الطور: ۶).
+باوک و دایک.

+زیندانی کردن و ژنی به درپه و شتی
سوزانی.

+نه وانه ی رق و کین هه لده گرن.
+زیندان به هو ی زیندانی کردنی نازهل
تییدا.

+پیشه سازی و شارک ستنوری نه بیت.
+وازه ټان له کومهل و ناماده بوون
له جه ژنه کاند.

+نه خو شیه ک مروځ له حه زو ناره زوو
بکات.

قه رزه ک هی ده داته وه، نه گهر خه م
په ژاره داربوو دلنیا ده بیت له و ترسو
بیمه ی رووی تیده کات، نه گهر
له زیندانا بوو قوتارو نازاد ده کریت و روو
له خپرو چاکه ده کات.

*نه وه ی بینینی به سهر ناودا ده پروات
له دهریا به کدا به لگه یه له سهر نیه ت
باشی و بوونی دلنیا ییه کی دروست و
شیاو.

*هه روه ها ده لټن: رویشتن به سهر ناودا
به لگه یه له سهر به ده رکه و تن و
ناشکرا بوونی کاروبار و رووداوی نه ټینی ،
هه روه ها به لگه یه له سهر مه ترسی و
پشتمه ستن.

*دهگونجیت به لگه بیت له سهر زوری
هه لټه ستنی خه و بینر.

*بینینی دهریا له خه ودا به لگه یه له سهر
دوا به اتنی ته من و په یوه ندی کردن
به جبهانی غه یب و په نهان له گهل
ته مه ندریژی.

*دهریا به لگه یه له سهر سه فو رو جه نگ
یان نه وه ی له دهریا ده ردیت
له زینده وه رو مال و دارایی .

*دهریای شیرینیش باوه پرداره و
سویریش بییا وه په .

*دهگونجیت دهریا به لگه بیت له سهر
بارانی ناسمان.

* هـروهـا دهـلـښ: دهـسـتـی راسـت
بهـلـگهـيـه لهـسـهـر خـزـمـه نـزـيـکه کـان و هـی
چـه پـيـش بهـلـگهـيـه لهـسـهـر ژنه کـانـيـان.

* نهـگـر بـيـنـی يـه کـيـک لهـدـهـسـتـه کـانـی
لهـدـهـسـتـدا بهـلـگهـيـه لهـسـهـر لهـدـهـسـتـدانـی
هـهـنـدک لهـخـزـمـه کـانـی بهـهـوی سـهـفـه ر يـان
مـردنـی ئاسـايـيـه وه.

* نهـگـر بـيـنـی دهـسـتـی خـسـته بـنـبالـی و
دـهـر يـهـنـا و نـورـی هـهـبـو و زانـيـاری
بهـدـهـسـتـده هـيـنـی نهـگـر شـايـسـته بـيـت
يـان سـوـدو قـازانـج نهـگـر باـزـرگـانـبوو،
نهـگـر هـاتـه دـهـر وهـو ئاگـری هـهـبـو هـيـزو
تـوانـاو سـهـر کهـوتـن و شـکـومـه نـدی
بهـدـهـسـتـده هـيـنـت، نهـگـر دـهـر يـهـنـاو
ئاوی پـيـوهـبو مال و سامـانـه.

* دهـسـتـی زيـاده لهـگـهـل هـهـر دوو دهـسـتـدا
زيـاد بـوونـی دهـولـهـت و هـيـزهـو بهـلـگهـيـه
لهـسـهـر کوپ يـان گـهـرانهـوی ئاوارـه يـان
کوپـيـکی برازای لهـدايـکـدهـبی.

* نهـگـر بـيـنـی قورسـه کاروبـاره کـانـی
لهـسـهـر قورسـو و گـرانـدهـبی.

* نهـگـر بـيـنـی بهـدـهـسـتـی چـهـپـی
کارده کات لهـکوـتايـيدا پـيـداويـسـتی خـوی
بهـدـهـسـتـده هـيـنـی و فـراوانـی دهـسـت
بهـلـگهـيـه لهـسـهـر دلـفـراوانـی.

* نهـگـر دـهـر يـا لهـخـهـودا بهـر يـن و
زيـاد کـردو خـهـلـکی پـيـويـسـتـيان
بهـبارانبـوو بارانـيان بـو دـهـبار يـت و سـوـدو
قـازانـجـيان بهـدـهـسـتـده کهـويـت.

* نهـگـر دـهـر يـای بهـپـرو لـيـوان لـيـو يـان
شـهـپـولهـلـسـاو ی بـيـنـی لهـسـهـفـهـر کهـيـدا
تـرس و بـيم روي تـيـده کات.

* دهـگـونـجـيـت دـهـر يـا بهـلـگهـبـيـت لهـسـهـر
دنـيا و ناړهـحـهـتی و رووداوه سـهـر
سـوړهـيـنه ر هـکـانـی.

دهـسـت: (نـيـن سـيـر يـن) دهـلـښ: دهـسـتـی
راسـت هـوکـاری پـهـيـدا کـردنـی بـژيـويـيـه
لهـگـهـل مال و سامان و چاکه دا.

* دريـژي دهـسـت لهـلـيـکـدانـه وهـدا
سـهـر کهـوتـنه و بـو باـزـرگـان سـوـدو و بـو
بازاپـی ژيـری و وريـايـيـه.

* هـهـروهـا دهـلـښ: دريـژي دهـسـت بـو
ئـيـمـام هـيـزو تـوانـايـه و هـيـز يـکه بـو
يارمـهـتی و پـشـتـگـيـری و زيـاد بـوونـی
تـهـمـنه و گـهـر دـهـی و مـهـزنی و زيـاد بـوونـی
مال و سامانـه، نهـگـر بـيـنـی بـوون بهـمـهـر
تـهـمـه نـدر يـژو خـوشـحـالـدهـبی.

* هـهـروهـا و تـراوه: تـهـنـدرو سـتـی هـهـر دوو
دهـسـت لهـلـيـکـدانـه وهـدا بهـپـيـی جـوانـی و
باشـی وهـر گـرتـن و بهـخـشـيـنه.

*ته‌گەر ته‌وقه‌ی له‌گه‌ل پیاویکی
موسولمانداکرد ده‌ستی راکێشا
ئه‌مانه‌تیکی پێده‌سپێری و نایگه‌یه‌نیت.

*ته‌گەر بینی ده‌ستی راستی به‌رده‌وام
قرتاوه‌ پیاویکی سویندخۆره‌.

*ته‌گەر بینی ده‌ستی راستی بپراوه‌
خراوه‌ته‌ به‌رده‌می مال و سامان
له‌کاسبی په‌یداده‌کات.

*که‌مو کوپی له‌ده‌ستدا به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر
وازه‌ننان له‌وکاره‌ی که‌ خه‌ریکه‌
ئه‌نجامیده‌دات.

*ته‌گەر بینی له‌پی ده‌ستی قرتاوه‌
شتیکه‌ پێیناگات، ئه‌گەر جومگه‌کان
بپان سه‌تمی فه‌رمانپه‌روا روی
تیده‌کات.

*ته‌گەر تا بازۆله‌ی شانی بپا براهی
ده‌مری به‌پێی ئایه‌تی: ﴿سَنَشُدُّ
عَضْدَكَ بِأَعْيُنِكَ﴾ (القصص: ۳۵)،
ئه‌گەر بپا بپا بوو یاخود که‌ سیکی نه‌بوو
جێگه‌ی بپا بپا بگرتیه‌وه‌ له‌مال و
سامانی که‌ مده‌ییته‌وه‌.

*ته‌گەر بینی ده‌سته‌لاتداریک ده‌ستی
ژێرده‌سته‌کانی بپا له‌گه‌ل قاجاڤاندا
مال و سامانیان ده‌بات و بژێویان
ده‌شیوینی.

*پرسیاریانکرد له‌ (ئێبێن سیرین)
ده‌رباره‌ی بپا بینی ده‌ستی له‌خه‌ودا،

*ته‌گەر بینی له‌سه‌ر ده‌سته‌ ده‌پوات
له‌کاروباره‌کانیدا پشت به‌خزمه‌کانی
ده‌به‌ستی.

*ته‌گەر بینی به‌ده‌ستی ده‌پوانی
هه‌روه‌ك چۆن به‌چاوی ده‌پوانی زۆر
ده‌سته‌دات له‌ده‌ستی ئه‌وانه‌ی حه‌رامان
له‌سه‌ری.

*ته‌گەر بینی ده‌ستی راستی
گفتوگۆیه‌کی باشی له‌گه‌لکرد بژێوی
باشده‌ییت.

*ته‌گەر ده‌ستی چه‌پی دوا له‌گه‌لی
به‌چاکه‌ خزمه‌کانی سوپاسیده‌که‌ن.
*ته‌گەر هه‌ردووکیان له‌گه‌لی دوان یان
سه‌ر زه‌نشتیانکرد به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر
خراپی کردار.

*ته‌گەر ده‌ستی راستی له‌زێپوو
شه‌ریک یان هاوسه‌ره‌که‌ی ده‌مری.

*ته‌گەر بینی ده‌ستیپوه‌ به‌ده‌ستی
فه‌رمانپه‌روا له‌سه‌ر ده‌ستی
هه‌مانکارده‌کات له‌دادپه‌روه‌ری و
سته‌مکاری ئه‌گەر دووبایی هه‌بوو دوو
کوپیده‌بی.

*به‌لاو نه‌هامه‌تیه‌کانی ده‌ست به‌لگه‌یه‌
له‌سه‌ر قه‌یرانی بپا بپا، بوونی به‌لا
له‌سه‌ری په‌نجه‌دا منداڵانی بپا بپا.

*ته‌گەر بینی ده‌ستی نییه‌ شتیک داوا
ده‌کات که‌ پێیناگات.

راستی له چه پي دريژتر بي، نه ویش
وتی: نه و پیاوه چاکه ده کات و
په یوه ندي خزمایه تی ده به ستي.

* نه گهر بينی باسکی کورته
خه ونه که ی به لگه یه له سر دزو ناپاک و
سته مکار.

* نه گهر بينی هه ردوو ده ست و قوئی
دريژتره له وه ی له سهریه تی پیاویکی
ده ست و دلقراوان و نازایه .

(نابلسی) ده لیت: نه گهر بينی ده ستي
خسته ژیر بنه نگلی و ده ریته ناو
رووناکیوو نه گهر قوتا بیوو
سهرده سته یی کوپی زانیاری
به ده سته هیئی، نه گهر
ده سته لاتداربوو پله وپایه و ناوبانگ
به ده سته هیئی له گه ل راستگویی ،
نه گهر بازاری یان پیشه وهربوو
پله وپایه و ناوبانگی باش
به ده سته هیئی.

* نه گهر ناگر له ده ستي هاته دهر وه
نه گهر خویندکاری زانیاریوو
له زانیاریه که یدا ده سته لات و ره وانبیژی
به ده سته هیئی، نه گهر
ده سته لاتداربوو ده سته لات و هیزو
سهرکه وتن به ده سته هیئی.

* هه ردوو ده ست به لگه ن له سر:

+ پله وپایه .

نه ویش وتی: پیاویکه کاریک نه نجام
ده دات و پاشان لاده دات لی و
نه وپیاوه ش دارتا شبوو روویکرده
کاریکیتر.

* پیاویکیتر هات بولای و وتی: پیاویکم
بینی ده ست و قاچی برابوو یه کیکی
تريش هه لواسرابوو ، نه ویش وتی:
نه گهر خه ونه که ت به و چه شنه بیت
میره که ت لاده بری و یه کیکیتر داده نری،
له ورژده (قطنی کوپی (مدرک) لبراو
(جراح) ی کوپی (عه بدوللا) دانرا .

* نه گهر بينی فه رمانپه وایه که ده ستي
راستی بری سویندی دروی لای نه و
فه رمانپه وایه خواردوه .

* نه گهر ده ستي چه پیان بری مردنی برا
یا خوشک یا خود بچرانی ته بایی و
خوشه ویستی نیوانیانه یان بچرانی
په یوه ندي خزمایه تی یان جیا بوونه ویه
له شهریک یا ته لاقدانی ژنه .

* نه گهر بينی ده ستي له به رده رکي
فه رمانپه و قرتیتره خواوه نی خوئی
نابیت .

* ده سته کورتی به لگه یه له سر
له کیسچوونی ویست و خوازو په ککه وتن
له به ده سته هیئا نیداو سهر شوپکردنی براو
لایه نگرانه .

* له (نیبن سیرین) یان پرسى سه باره ت
به پیاویک له خه ودا بینی ده ستي

به ره و چهپ به لگه يه له سهر سووکايه تي
 نه وه ي گورپويه تي له هاوپړي و دوزمن.
 * نه گهر دريژي له ده ستيدا به ديکرد زور
 چا که ي ده بيت به سهر خه لگيه وه.
 * نه گهر ده سته لاتداريکي بيني هه ردو
 ده ست و قاچي بړي به راست و چهپ
 ته و به ده کات، نه گهر بيني يه کيک
 له ده سته کاني کور تېوونه ته وه به لگه يه
 له سهر که مته رخه مي له چا که دا.
 * نه گهر هه ردو ده ست و قاچي بيني
 بړاون به بيتنه وه ي ده سته لاتدار بي بړي
 خراپه کارييه.
 * نه گهر بيني ده ستي نيبه عاشقه.
 * نه گهر يه کيک له فهرمانزه وايان بيني
 هه ردو ده ست و قاچي بړاوه له سهر
 کاروپيشه که ي لاده بړي.
 * نه گهر له گهل ده ستي خويدا چه ندين
 ده ستي تري بيني به لگه يه له سهر
 چا که کردن له گه لي.
 * هه روه ها و تراوه : به لگه يه له سهر
 زوري براکاني يان ده سته لاتنه که ي
 فراوان و به هيژ ده بي.
 * نه گهر بيني هه ردو ده ستي نوقاندوه
 به لگه يه له سهر رژديي.

+ کوپړو ده سته لاتداري.
 + باشي و چا کي کرداره کان بو يه کيک
 وه ريگري يان بيدات.
 * ده ستي راست به لگه يه له سهر کوپړ يا
 باوک يا خود هاوپړي و نه وه ي تيکه لده بي
 له گه لي.
 * ده ستي چهپ به لگه يه له سهر:
 + زن.
 + دايک و خوشک و کچ.
 * نه گهر بيني يه کيک له ده سته کاني
 له ده سته به لگه يه له سهر له ده سته داني
 هه نديک له وانه ي ده سته که به لگه بو
 له سهر ي.
 * هه ردو ده ست به لگه يه له سهر
 پيشه سازي که به ده سته کري له گهل
 کتيب و قه له م.
 * هه روه ها ده ست به لگه يه له سهر:
 + کوپړبرا.
 + مال و ساماني هاوسه ره و شه ريک و
 هاوپړي.
 * نه گهر بيني ده ستي قرتاوه و لي
 جيا بوه ته وه به لگه يه له سهر مردني
 براکه ي يا هاوپړي که ي يا خود نه ماني
 په يوه ندي و ته بابي نيوانيان.
 * نه گهر بيني ده ستي راستي له لايه ن
 يه کيک له براکانيه وه گيرا پاشان بردي

ده‌ستيان له‌نيو ته‌شته خوينيکدا
نوقمه‌کرد.

ته‌گه‌ر له‌ده‌ستی خوي‌دا ده‌ستی
مروفتيکي تري بيني له‌بزيوي و کاسبي
خويده‌خوات.

ته‌گه‌ر بيني ده‌ستی ده‌خوات يان
گازي ليده‌گري کاریک نه‌نجامده‌دات
پاشگه‌ز ده‌بيته‌وه ولي ياخود
سته‌مکار ده‌بي به‌پي نايه‌تي: ﴿وَيَوْمَ
يَعْصُفُ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ﴾
(الفرقان: ۲۷).

ده‌ستی رهنگاو رهنگ به‌خه‌نه
ملکه‌چي و رسوايي ياخود پيويستيه.

ته‌گه‌ر بيني ده‌ستی چه‌پي قرتابوو
سویندي درو ده‌خوات، ده‌گونجيت
به‌لگه‌بيت له‌سه‌ر دزي.

ته‌گه‌ر هه‌ردوو ده‌ست و قاچي قرتا
ده‌مري، ده‌گونجيت زينداني بکري
ياخود نه‌خوشيه‌کي سه‌خت و
توندگري، ده‌گونجيت هه‌زارو خاوه‌ن
پيداويستيبيت.

ته‌گه‌ر بيني به‌ده‌ستی چه‌پي
کارده‌کات هه‌روه‌ک چوّن به‌ده‌ستی
راستی هه‌موو کاریکده‌کات مال و
سامان به‌ده‌سته‌هيني و زالده‌بيت
به‌سه‌ر دوژمنه‌که‌يدا.

ته‌گه‌ر بيني له‌سه‌ر ده‌سته‌کاني
ده‌پوات به‌پتوه به‌لگه‌يه له‌سه‌ر بزيوي و
رزق و رزي.

ته‌گه‌ر بيني ده‌سته‌کاني به‌چه‌قو
بريندار ده‌کات سه‌رسامه‌بيت به‌کاريک
به‌پي نايه‌تي: ﴿فَلَمَّا رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ
وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ﴾ (يوسف: ۳۱).

ته‌گه‌ر بيني ده‌ستی راستي ئيفليجيوو
بزيوي بوي ده‌وه‌ستی ياخود گوناهايکي
که‌وره نه‌نجامده‌دات.

ته‌گه‌ر بيني ده‌ستی بوه به‌زير
به‌لگه‌يه له‌سه‌ر رويشتني نه‌وه‌ي
که‌له‌ده‌ستيدايه.

ته‌گه‌ر بيني ده‌ستی بوه به‌ده‌ستی
پتغه‌مبه‌ر خداوه‌ند کومه‌ل و گروهیک
له‌سه‌ر ده‌ستی نه‌ودا رينومايي ده‌کات و
خيرو فه‌ر پويت بلاوده‌بيت‌وه.

ته‌گه‌ر بيني ده‌ستی بوه به‌ده‌ستی
سته‌مکاريک به‌لگه‌يه له‌سه‌ر خراپه‌و
ويلي و سه‌رگه‌رداني که‌له‌سه‌ر ده‌ستی
ده‌که‌ويت‌وه يان سته‌ميکي که‌وره‌و
بيشومار رووده‌دات.

ته‌گه‌ر بيني ده‌ستی رهنگ‌گروه
له‌ته‌شتي خويندا له‌فيتنه‌يه‌کدا ناماده
ده‌بيت چونکه له‌سه‌رده‌مي نه‌فاميدا
ته‌گه‌ر خوازياري جه‌نگوبونايه

* نه گهر دهستی دريژبوو به نه اندازه يه ک
وهک رمی ليښات سته مکاره و ره خنه
له ټاږوي خه لگیده گري.
* دهستونقاندن گرتن و نه بوونی رزقو
روزيه.

* نه گهر بينی دهستی ږپاوه به لām ليی
جيانه بوه ته وه کوږو برای دهستگیر
دهبيت.

* نه گهر دهستی له دهستی مړوځيکي
تردا بينی به نه اندازه ي پينج سهد دینار
پاره ي دهسته ده وي.

* نه گهر دهستی ږپا له خانه واده کي
دور ده که ویته وه يان کاروپيشه کي
ده گوږي يا خود منداليکي ده که وي
يا خود په يوه ندي خزمایه تي ده ږچي،
ده گونجيت دهست له گوناو و تاوان
بکيشيته وه.

* نه گهر که سيکي غريب بينی
دهست ږپاوه و خوینی ليديت مال و
سامان به دهسته هيني و ده که ږيته وه
بو ولا تي خوی، نه گهر خوینی لينه هات
له و شويته ده مينيته وه.

* نه گهر دهستی دريژبوو به سهر
که ردنيدا واز له سهر ږچي و تاوان
ده هيني.

* نه گهر دهستی خو لاوييو و هه ژاري
مال و سامان يان نه بوونی کوږ يا خود
ږپا و زانياري و خيره.

* نه گهر ره که کاني دهستی بينی
ته قين، نه گهر دهوله مندبوو مال و
سامانی به سهر ده چيت به نه اندازه ي
خوینه که، نه گهر هه ژار بوو مال و
سامانی به و راده يه دهسته ده وي.

* نه گهر بينی هه ردو و دهستی بوه
به هه ږپا ته مه ني دريژو
خوشحال ده بيت.

* نه گهر بينی دهستی قورسه
کاروباره کاني قورس و گرانه بيت.
* دهست به لگيه له سهر:

+ پيشه.

+ به ليندان.

* ده گونجيت له دهستدانی دهست
به لگه بيت له سهر دهوله مهندي.

* باشی دهست به لگيه له سهر باشی
حال و باوک و کوږو باشی مال و سامان و
بژپوي.

* ده گونجيت به لگه بيت له سهر مامه له ي
راست له گه ل هاوږي و کړيگرتنه کان و
چا وديري ئه و انيش بو
به رژه و هندیه کانيان.

* ده گونجيت باشی دهست به لگه بيت
له سهر زالبوون و سهر که وتن به سهر
دور ماندا.

* نه گهر له کاتي بيداريدا دهست و قاچي
نه بوو بينی دهست و قاچي بو په يدابوه
سوود له خزمه کي و هره ده گري، يا خود

* ٺه گهر بيني دهستي راستي دريژتره
چاڪي ده به خشي و په يوه ندي دهڪات
به وه وه په يوه ندي له گهل بچراندوه.

ده سټبرين و شتيتړ: (نابلسي) ده لټت:
بريني ده ست له خه ودا به لگه يه له سر
وازمينان له نويز يان ده وله مهنديي يان
ته وبه يه.

* بريني ده ست و قاچ تيكچووني ټاينه.
* بريني ټامرازي نيزينه ي پياو به لگه يه
له سر نه بووني وه چه، يان نه ماني
پشو له لايه ن خانه واده و مندا له وه.

* بريني لووت و گونچكه به لگه يه له سر
تاوان.

* ده گونجيت به لگه بيت له سر هه ژاري و
نه ماني هه وال.

* بريني زويان پوچه لكر دنه وه ي
به هانه يه.

* ٺه گهر بيني نه ندانه كاني بران نه وه
سه فريكدك كات و هه نديك له خانه واده و
كه سه كاني له ولاندا بلاوده بڼه وه.

ده سټبرلاو: (نابلسي) ده لټت: ده سټبرلاوي
له خه ودا به لگه يه له سر شادي و
خوشي، ٺه گهر نه خوشبوو نه خوشي
له سر لاده چيت.

* ده گونجيت به لگه بيت له سر
ده وله مهندي دواي هه ژاري و
پله وپايه داري دواي ملكه چي و رسوايي

ٺه وه ي خوشي ده وټت يان رزق و رزوي
ده دريت له لايه كه وه خوي بو ټاماده
نه كرده.

* ٺه گهر دهستي ته كاند به لگه يه له سر
له كار بوونه وه و ټه و كوت و بڼه
له ده ستدا به لگه يه له سر تيكچووني
ټاين.

* زياد بووني ده ست به لگه يه له سر
نه خوشي و پټويستي به شتيتك خوي
بدات به سه ريا يا خود چاوي
كويزده بيت و پټويستي به گزچان
ده بيت پټوه ي پروات.

* ٺه گهر هه ردو دهستي له ده ستداو
له گوپرايه لانبوو پشتمنه سټني
به خوداوه ند باشده بيت.

* ٺه گهر دهسته كاني زوربوون به لگه يه
له سر تام وچيژي له دنيا دواو خوشحالي
ده بريني به بژيوي.

* ٺه گهر دهستي بوو به دهستي درنده
نويزي ده چيت و شويي حه زو ټاره زو
ده كه وټت.

* ٺه گهر تووشي ناره حه تيبو سوودو
قازانجه بويديت به لام ده بيت به دزو
سه رده كه وټت به سر ديواردا،
ده گونجيت به لگه بيت له سر خراپي
بڼه پرت هه روهك به لگه يه له سر خراپي
بژيوي.

فه پویه ره کهت له مالداو زیادبوون له وهی
به ده سستیته ناوه به تایبته نه گهر
پینجیه کی لیده رکرد بۆ په روه ردگار.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه
له سهر ده سته وتو مالکی خیردارو
زوو تیاچوونی، په روه ردگار ده فره موی:
﴿ مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولٍ مِنْ أَهْلِ
الْقَرْعِ فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ ﴾ (الحشر: ۷).

ده سته گ: (نابلسی) ده لیت: بینینی
له خه ودا به لگه یه له سهر نارامگرتو
جیگری له کاروبارو له جهنگو بشیویدا.
* ده گونجیت به لگه بیت له سهر نه وهی
ده شیلرئو به هویه وه مه ردوم ده گات
به مه به ستو هیواو ناواتی.

ده سته گای گوشت فروش: (نابین سیرین)
ده لیت: پیاوکی دووپوه له ناژاوه داو
خه لکی هانده دات.

ده سته نویژ: (نابین سیرین) ده لیت: نه گهر
بینی ده سته نویژ ده گریو ده چیتته
نویژه وه له غه م و په ژاره قوتار ده بیتو
سوپاسی خوداوه ند ده کات له سهر
ده روی خیر.

* نه گهر بینی ده سته نویژ ده گریو
به شتیک که ناگونجیت ده سته نویژی
پیگری له غه م و په ژاره دایه و چاوه پئی
ده روی خیره و به ده سته ناهینیت.

یان پیشه له دواي پیشه و ، پله وپایه
له دواي پله وپایه یان نوتومبیل له دواي
نوتومبیل ، خو نه گهر خه و بینه ر
له گه شتیارو سه فره کارانبوو
سه فره ده کات و باش بۆدیت.

* ده گونجیت هاوسه ر یان ده سته لوی
به لگه بیت له سهر سویند خواردن چونکه
خه لکی سویند به ته لاقده خوون.

ده سته دان له به رده ره شه که: (نابلسی)
ده لیت: ده سته دان له به رده ره شه که
به لگه یه له سهر به لیت و په یمان دان
به خه لیفه و پادشا ، یان ته و به کردن
له سهر ده سته پیشه وایه کی زانادا.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر
ماچکردنی منال و هاوسه رو دزستی
خو شه ویست.

* ده گونجیت به لگه و نیشانه بیت له سهر
خزمه تکردنی ده سته ته لاتدارو
فه رمانه وایان یان داواي شه هاده ت و
نوو سینی له سهر یان.

* نه وهی سی ده ست ده دات له به رده
ره شه که ده لیت: پابه ند ده بیت
به پیشه وایه کی خه لکی (حیجان) وه.

ده سته وت: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
بۆیه کیک بینینی به لگه یه له سهر
خو شسی و شادی و رزق و رزوی و
به ده سته ته نانی ده سته تکه وتو

*نه گهر بازرگانیک بینی به بی
دهستنوږژ نوږژده کات به بی سهرمایه
بازرگانیده کات، نه گهر بهرپرسی
سهربازان خه ویکی له وچه شنه ی بینی
سهربازانی بو کونابیته وه، نه گهر دان
پیدانراوږک خه ویکی له وچه شنه ی بینی
له سهر برپاریک جیگیر نابیت.

*نه گهر به بی دهستنوږژ نوږژیکرد
له شوینیکدا نه ده بو نوږژ بکات تیدا
له کاروباره کانیدا سهرسامه و هیچ
دهروویه ک شک نابات.

*هه روه ها ده لښ: دهستنوږژ له خه ودا
نه مانه ته یاخود قهرزه ده داته وه یان
گه واهیه ده دات.

*ده گیرنه وه پیغه مبه ر (ﷺ)
فرموویه تی: "پیاوږکم له نه ته وه ی
خوم بینی له گورپه که یدا سزاو خه شم
درا بو به سهریاو دهستنوږژده که ی
ده هاتو له و حالو باره قوتاریده کرد".

(نابلسی) ده لښت: نه گهر بینی
دهستنوږژی گرت به وه ی شیاوه
دهستنوږژی پیگیری نور له سهر نوره
هه روه که له هه والیکدا هاتوه:
"دهستنوږژ به سهر دهستنوږژدا نورو
رووناکیه له سهر نورو رووناکیتر".

*ده گونجیت دهستنوږژ به لگه بیت
له سهر به دهسته ینانی پیداوېستی له لای

برپارو پوستاناران، نه گهر هه موو
سروو ته کانی دهستنوږژده که ی ته و او کرد
به لگه یه له سهر گه یشتن به ویست و
خوای، وه گهرنا به پیچه وانه وه ده بی.
نه مه ش له کاتیکدا نه گهر دهستنوږ
بگریت به وه ی شیاوه دهستنوږژی پی
بگری، نه گهر به شیرو هه نگوین و شتی تر
دهستنوږژیکرت نه وه به لگه یه له سهر
قهرز.

*دهستنوږژ له هه موو ناینه کاندا باشه و
دلنیا ییبه له لای خوداوه.

*نه گهر دهستنوږژی گرت بو نوږژ
ده چیتته ژیر پاریزگاری
په روه ردگار وه و ناترسی له دوزمنی و
خوداوه ند به (موسی) - سه لامی خوی
لښیت - ده فرمویت: "نه گهر ترسایت
دهستنوږژیکره و فرمانی نوږژکردن
به سهر خانه واده که تدا بده " نه وه ی
دهستنوږژ بگری له دلنیا یدا ده بی
له وه ی لښی ترساوه و خوی لښپاراستوه.
*نه گهر له بهر ناوی جوړاوجوړدا
خویش یان دهستنوږژیکرت نه وه ی
لښی دزراوه دهستیده که ویتته وه.

*نه گهر له جیگه یه کدا دهستنوږژیکرت و
نه یتوانی هه لښیت و زور نه خوشبوو
خه ونه که ی به لگه یه له سهر جیابونه وه
له هاروپکه ی یان هاوسه ره که ی.

* نه گهر بينى له مالدا ده ستنوږډه گړى
نه كړد كاريك كه ده ست پښه كات بوى
ته واو ناكړى.

* نه گهر به ناوېكى گهرم ده ستنوږډو
خوشوړدن و خوار دنه وهى نه نجامدا
غم و په ژاره و نه خوشى رووى
تڼده كات.

* نه گهر به دواى ئاودا ده گه را هه تا
ده ستنوږډ بگړى به لام نه يده توانى
كاروباره كاني قورس و گراند هې هه تا
ده ستنوږډه گړى و ته واو يده كات
نه وكات كاروبارى له سره ئاسانده بڼت.

ده سته به را (زامن كړدن)؛ (شين سيرين)
ده لښت: نه گهر بينى ده سته به رى
شتيكي كړد ره وشيكي فيرده كات.

(نابلسى) ده لښت: له خه ودا به لگه يه
له سره پابه ندبون به وهى
به لگه يه له سره رى، نه گهر ده سته به ركراو
باشبوو وهك خير له يه كيكي تيرى زامن
بكات يا خود پيويسى بوبه جيبه پنى
يان فرىاي پيداويستيداريك بكه وى
به لگه يه له سره په له كړدن له خيږداو
هاوكارى و پشتگيرى ليقه وماو، نه گهر
ده سته به ركراو مې يا مالىكي
هه رامبوو به لگه يه له سره غه رامه و
رژدى و نه بوونى.

* نه گهر بينى له مالدا ده ستنوږډه گړى
به لگه يه له سره نه وهى كه له و مالده دا
جيشين نابيت.

* نه گهر له بازارى ئاوه داندا
ده ستنوږډي گرت يا خود له هه مامدا
به لگه يه له سره خه شم و قينى
خوداوه ندو فريشته كاني و ئابروچوون و
زهره و دهر كه و تنى ئه وهى
شاردوويه تيه وه.

* نه گهر له زبلدانتيكدا يان له دهر يايه ك
خه لكى ده ستنوږډيان ليده گرت
ده ستنوږډى هه لگرت به لگه يه له سره
سووكى و ره واندنه وهى غم و په ژاره و
نښ و نازار.

* نه گهر له سره سهرى هاوپتيه كى
ده ستنوږډي گرت كه شت ومه ك و كالاي
داگير كړد بوو زهره ريكى گه وده رووى
تڼده كات و ده كه ويته ئابروچوون و
غه ميكي گه وده وه.

* نه گهر بينى ده ستنوږډه گړى و
ده ستنوږډه كى ته واو كړد، نه گهر
غم و په ژاره داربوو خوداوه ند دهر رووى
ليده كاته وه نه گهر ترسابوو دنياد
ده كات و نه گهر نه خوشبوو
چاره سه ريده كات، نه گهر قه رزاربوو
يارمه تيده دات قه رزه كى بداته وه و
نه گهر گونا هباربوو لښى خوشده بى.

خویه وه بینى کاروباره قورسو
گرانه کانی به جیدیت.

دهسته سِر: (نابلسی) ده لیت: به لگه یه
له سهر خزمه تکار یان هاوسه ریا باوک
به تاییه تی نه گهر چنرابو نه و جا
به لگه یه له سهر نه و شتانه ی مانای
به رزبان هه لگرتووه وه زل و چاکه یان
زوره چونکه له گهر ماوسه رما پشتی
پیده به ستی یان نوژی پیوه ده کات.

*** دنیایی و فرمانپه واییه.**

*** دهسته سِر خزمه تکاره نه و**
رووداوانه شی تیدا ده بینری ده خریته
پال خزمه تکار.

*** نه گهر بینى گرتده دات له ده سِرک**
له ده سِرپه کانی بویاخکاران ژنیکى
زیناکار ده هیئى یاخود چاکه کارى
نه نجامه دات.

دهسته لاتدار (فهرمانده وا): (نابلسی)
سیرین ده لیت: دهسته لاتدار له خه ودا
خوداوه نده، بینینى به حالى
ره زامه نده وه به لگه یه له سهر
ره زامه ندی خوداوه ند، بینینیشى
به رووگرژى به لگه یه له سهر نه نجامدانى
کارک له لایه خه و بینه ره وه خه شم و
قینى خودای له سهره.

*** نه گهر بینى دهسته لاتی پیسپیراوه**
مه زنى و ریزو شکو به ده سته ده هیئى.

*** دهسته به رکردن له خه ودا غه رامه یه**
له بیداریدا.

دهسته به رکردن: (نابلسی سیرین) ده لیت:
وتراوه: وهک پیوه ند رافه ده کرى.

*** هه روها به لگه یه له سهر خوږاگرى**
له کاروباردا.

*** هه روها ده لیتن:** نه وه ی دهسته به رى
مروفتک بکات خرابى له گه ل کردوه.

*** نه گهر بینى مروفتک دهسته به رى کرد**
رزق و رۆزى ده درى به پى ئایه تی:

﴿وَكفَّلَهَا زَكَرِيَّا﴾ (ال عمران: ۳۷).

*** نه گهر بینى مندالیکى دهسته به رکرد**
ناموزگارى دوزمنیک ده کات به پى
ئایه تی: ﴿يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ
نَاصِحُونَ﴾ (القصص: ۱۲).

(نابلسی) ده لیت: نه گهر یه کیک یه کیکى
دی دهسته به رى کرد به لگه یه له سهر
رزق و رۆزى و سه ره که وتن به سه ره
دوزمنانى خودایا.

دهسته به ره: (نابلسی) ده لیت: بینینى
به لگه یه له سهر سه فه رو گواسته وه
له شویئیکه وه بۆ شویئیکتر.

*** ده گونجیت به لگه بیت له سهر ژنیکى**
ریژدارى پله وپایه دار.

دهسته ره شه (جله و): (نابلسی) ده لیت:
به لگه یه له سهر گوڤرایه لى روو به خیر
یان شه ر، نه گهر جلّه ویکى به ده سته

*نه گەر له دوايه وه سواربوو به سواری
ولاخیکه وه له حالئ ژیانیدا یان دواي
مه رگی ده بیټ به جیگری.

*نه گەر بینی نانه خوات له گه لی ریزو
شکوی به نه ندازه ی نه و خواردنه ی
ده یخوات ده ستگیر ده بیټ. هه روه ها
ده لئین: جهنگو له یهك ناشکرا بوونی
دیته ری.

*نه گەر خوی بینی له گه ل پیشه وا
وانوستوه و هیچ به ربه ستیک نییه
له نئوانیاندا پاشان پیشه وا هه لساو
خویمایه وه به لگه یه له سه رنه وه ی
پیشه وا رقی لئیه تی.

*نه گەر هاوه لایه تی له نئوانیاندا
چه سپاو مال و سامانی بو پیشه وا
ده بیټ، چونکه نوستوو وهك مردوو
وايه و بوونی مردوو بوونی مال و سامانه.

*نه گەر بینی له پیش ئیماو پیشه واوه
نوستوه پارێزراو ده بیټ له وه ی
که خوی تووشی مه ترسیکردوه
له پێناویدا، چونکه نووستن
هاوسه نگبوونی ته له گه لی و جوړیکه
له کاری مه ترسیدار.

*نه گەر بینی له سه ر جیگه ی پیشه وا
نوستوه و جیگه کهش ناسراوو له لایه ن
خویه وه یاخود هه ندیک له وانه ی
په یوه ندیان هه یه به پیشه واوه ژنیک

*نه گەر بینی بوه به فه رمانر شه واو
شایسته بوو پله و پایه ی به رز
به ده سته هینیت، نه گەر شایسته
نه بیټ سه رشوړی و ملکه چی و
په رته وازه یی کاروبار به ده سته هینیت و
به لاو نه هامة تی رووی تیده کات.

*نه گەر بینی بوه به پادشا یان
ده سته لاتداریکی گه وره له دنیا دا روخی
ده ریایه که به ده سته هینیت به لام
ناینه که ی تیکه ده چی.

*هه روه ها ده لئین: نه گەر به وچه شه بوو
خه ونه که ی به لام شایسته نه بوو
به خیرایی ده مریت، هه روه ها نه گەر
نه خو شبوو به لگه یه له سه ر مه رگی.

*نه گەر بینی پیشه وا به گوتاریکی
جوان و ناسک سه رزه نشتی کرد چاک و
نئوان خوشیانه.

*نه گەر بینی به گوتاریکی دانایی
دهنگی دابری له پیشه وا پیداو یستی
خوی به ده سته هینی.

*نه گەر بینی له گه ل پیشه وادا ده پروات
پابه ند ده بیټ پیوه ی.

*نه گەر له رویشتن دا خوی پیداکیشا
راو بوو چوونی جیاوازه ده بیټ له گه لی.

*تهو زیاده و که مییه ی به سکیه وه
ده بینری وابه سته ی مال و سامان و
کوپه که ی ده کریت.

*ته گهر بینی چوه نیو مالی نیمام
کاروباری خانه واده ی ده گریته ده ست و
فراوانی بزوی و ژیان روی تیده کات.

*ته گهر بینی جووتبوو له گهل
هاوسه ری نیمامدا جیاوازی هیه
له لیکدانه وهیدا، هه ندیکده لئین: ده بیّت
به که سه تاییه ته کانی، هه ندیکی دی
ده لئین: غه بیه تیانده کات.

*ته گهر بینی شتیکی پیدای ریزو
شکو مندی به ده سته هینیت.

*ته گهر عباکه ی دایه کچیکی ده داتئ
یان ژنیک ده هینیت په یوه ندی
به ده سته لاتدارانه وه هیه.

*سازگاری ناو دادپه وه ری
ده سته لاتداره، گه پانه وه ی ناو بۆ دواوه
لابردنی ده سته لاتداره، گه پانه وه ی ناو
له نه ندازه ی خوی زیاتر به ریزبونه وه ی
نه وه ده سته لاتداره یه له نه ندازه ی خوی
زیاتر، سه رکه وتنی به سه ر به رزاییه کدا
سته مکردنی ده سته لاتداره له ژیر
ده سته کانی.

*بردنی خواردن به ناو بردنی مال و
سامانیانه له لایه ن ده سته لاتداره وه.

یا خود مالئیکی ده سته گرده بیّت و
ده یکات به ماره یی نه و ژنه، نه گهر
جیگه که نه ناسراو نادیاربوو پیشه و
ده سته لاتداری پیده به خشئ، نه گهر
نیمام و پیشه و دوا له گه لی پله وپایه و
به رزی به ده سته هینیت به پیی ثایه تی:
﴿ فَلَمَّا كَلَمْتُ قَالَ أَلَمْ يَأْكَلْ الْيَوْمَ لَدَيْنَا
مَكِينٌ أَمِينٌ ﴾ (یوسف: ۵۴).

*ته گهر بازرگانبوو سوود و قازانج
به ده سته هینیت، نه گهر له ناژاوه و
شه پردابوو سه رده که وی، نه گهر
زیندانیکرابوو ناژاد ده کری، نه وه ی
له گهل نیمام و ده سته لاتدارد بیّت
هاویه ششی ده سته لات و
فه رمانپه واییه که ی ده بیّت.

*ته گهر بینی نیمام و فه رمانپه و
نیو مالئیک یا خود شوینیک خراببوو
چوونه نیوی یا چوونه نیو گوندیک
خه لکی نه و شویت به لاو نه هامه تی
گه وره روویان تیده کات.

*سه رجه م نه و وابه سته انه ی
له حال وباری پیشه وادا به دیده کری
باشی حال وباری ژیر ده سته کانیه تی،
نه ندامه کانیشی به باشی بینین هیژو
تواناو ده سته لاتییه تی.

له دهسته لاته که ی لاده چیت یاخود
ژنیکى دى ده هیئت.

* رویشتنی نیمام و پیشه وابهی
شاردنه وهی نهینی زالبوونه به سر
دورژمندا.

* پیاوه لدانی ژیر دهسته کانی
سه رکه وتنه بوی.

* به رده بارانگردنیان له لایه ن نیمامه وه
بیستنی فتنه و گوته ی رهق و زبره.

* نیمام له لایه ن خه لکه وه دوعاو
سکالایه له شه وانی تاریکدا به هو
نه وسته مه ی کردوویه تی به رانه ری ،
نه گه ر تیریکى به رکه وت به لاو
نه هامه تیه کی به رده که وئ.

* کړنپووشی ژیرده سهسته کانی بوی
گوپرایه لی و باش باسکردنیا نه بوی.

* فزیدانیان بو نیو ناگر به لگه یه له سر
نه وه ی بانگیانده کات بو وئلی و
سه رگردانی و کارکردنی به راوته گبیری
ژنه که ی و که وتنه نیو جه نگیکی
دورودر ژه وه و تیاچوونی مولک و
دهسته لاتی.

* سواربوونی نیمام بو نه سپه که ی
به چکه وه زیادبوونی
دهسته لاته که یه تی ، سواربوونی
هه لویه کی گوپرایه ل به دهسته تینانی
مولکه له رژه لات و رژه اوا ، پاشان

بردنی راخه ریان زه وتکردنی
ژنه کانیانه.

* هه لکه ندنی ناوی روویار
به دهسته تینانی مال و سامانه هه روه ها
بوونی ناوتیدا هه ر به وچه شنیه .

* هه روه ها بینینی ناو له کیلگه دا رزقو
روزییه که رووی تیده کات به پتی
نایه تی: ﴿ نَسُوفُ الْمَاءِ اِلَى الْاَرْضِ
الْجُرُ ﴾ (السجدة: ۲۷).

* نه گه ر بینى که وته نیو ناویکه وه
پاشان هاته دهره وه لی ده که ویته
غم و په ژاره وه پاشان قوتار ده بیت
لی.

* نه گه ر بینى بازیدا به سر روویاره که دا
بو دهریا که له شه پو خراپه ی
دهسته لاتدار قوتارده بی و سه رکه وتن
به سر دورژمناندا به دهسته ده هیئت
به پتی نایه تی: ﴿ فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ
وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ ﴾ (البقرة: ۲۴۹).

* نه گه ر به کړنپووشه وه رووی له مالی
نیمامکرد لیخوش بوون و پله وپایه
به دهسته ده هیئت، نه گه ر روویکرده
دهرگا که ی زه فه ر به دورژمنه کانی
ده بات.

* نه گه ر بینى دهرگای مالی فهرمانپه و
گواستویه تیه وه یه کی که له به رپرسانی

*ته گهر فەرمانپره‌وا دوو شاخی به‌دیکرد
ده‌بیټ به‌خاوه‌نی روژمه‌لات و روژناوا
به‌پټی چیرۆکی (نه‌سکه‌نده‌ر).

*ته گهر شیوه‌ی خۆی وه‌ک خه‌لکی
بازارپی به‌دیکرد یاخود بینى به‌نیو
بازارپدا ده‌پوات و خۆی به‌گه‌وره‌ نازانی
ئه‌وه هه‌یج زیانیك به‌ده‌سته‌لاته‌که‌ی
ناگات به‌لکو به‌هه‌یتر ده‌بی.

*ته‌خۆشکه‌وتنى فەرمانپره‌وا به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر زوڵم و سه‌تمى و جه‌سته‌ی
ساغه‌بیټ له‌و سه‌له‌دا و مه‌رگه‌یشی
ناته‌واوییه‌ که‌زوو له‌ناوچه‌که‌ی ده‌کات.

*مه‌لگرتنى جه‌سته‌ی پټشه‌وا یان
فه‌رمانپره‌وا به‌سه‌ر شانی یارانه‌وه هه‌یزو
توانای ده‌سته‌لاته‌که‌ی و لاوازی
ناینیه‌تى له‌گه‌ل لاوازی ئاینی
ژێرده‌سته‌کانی به‌بیټه‌وه‌ی خوازیاری
چاکسازی بیټ لټی، ئه‌گه‌ر ئه‌سه‌پرده
نه‌کرا چاکبوونی ده‌گونجیټ بیټه‌دی.

*لټیکدانه‌وه‌ی ژيانى مردوو هه‌یزو توانای
جینشینه‌یه‌تى، به‌رزبونه‌وه‌ی کۆپی
ده‌سته‌لاتدار به‌رزبونه‌وه‌ی
ده‌سته‌لات و ناویانگ ده‌رکردنیه‌تى.
تیاچوونی کۆپو کۆبوننه‌وه‌ی
خراپبوونی کاروباریه‌تى.

*ته‌گهر فەرمانپره‌وا بینى هه‌ندیک
له‌خزمه‌تکاره‌کانى نانى ده‌رخوارددا

به‌سه‌رچوونی مولکه‌که‌ی به‌پټی
چیرۆکی (نه‌مروود).

*ته‌گهر بینى زۆرانبازیده‌کات له‌گه‌ل
شیریکى گه‌وره‌و زالبوو به‌سه‌ریا
زالد ده‌بیټ به‌سه‌ر پادشایه‌کی مه‌زنو
گه‌وره‌دا.

*ته‌گهر ده‌سته‌لاتداریک بینى ده‌جه‌نگی
له‌گه‌ل ده‌سته‌لاتداریکى تردا دۆپاویان
سه‌رده‌که‌ویټ به‌سه‌ر زالو
سه‌رکه‌وتوودا له‌کاتى بیداریدا.

*ته‌گهر بینى خۆی وازی
له‌فه‌رمانپره‌واى هه‌ینا، به‌بیټه‌وه‌ی له‌کار
بخری له‌کاریک په‌شیمانه به‌پټی
چیرۆکی (یونس) - سه‌لامى خواى
لټیټ - کاتى به‌تووپه‌بییه‌وه سه‌ریخۆی
مه‌لگرت، ئه‌گه‌ر که‌سیکی دی لایبرد
ملکه‌چی و رسواییه.

*ته‌گهر فەرمانپره‌وايه‌ک بینى ده‌پوات
به‌رپوه‌و هه‌ندیک له‌خه‌لکی پټشوازییان
لټکردو چرپه‌ی خۆشی گه‌یی به‌گوئی
له‌ناکاوو کتوپردا ده‌مریټ به‌پټی
ئه‌وه‌ی ده‌گه‌یژنه‌وه که‌(شداد)ی کوری
(عاد) کاتى روویکرده ئه‌و باخچه‌یه‌ی
بو خۆی دروستیکردبوو فریشه‌ی
روحکیشان رووی تیکردو له‌شیوه‌ی
خه‌لکی گشتیدا به‌ده‌رکه‌وتو
چرپه‌یه‌کیکرد به‌گوچه‌یداو روحی
کیشا.

* نه گەر خواردنه که خوشو به تامبوو خوشی و شادییه .

* نه گەر چه وربوو له کیشمه کیشدا مانه وهیه .

* نه گەر خواردنه خوشه که ی لابر دو خواردنیکى مزی چه وری دانا خیریکه غه م و په ژاره و جیگیربوونی تیدا یه ، نه گەر چه ورنه بوو جیگری تیدا نییه ، نه گەر لابر دنی خواردنه که زوری خایاند له گهل دانانیدا ناکوکیه که دریزه ده خایه نیئت .

* نه گەر فەرمانپه وایه ک بینى له دهسته لاتی خو ی وازیپناو لایدا کاریک نه نجامده دات پاشگه زده بیته وه لیى وه ک پاشگه زیبونه وه ی (ذي النون) کاتی به توپره یی سه ری خو یه لگرت .

* نه گەر بینى به یی دهستنو یژ نو یژ دهکات له شوینیکدا که نو یژى تیدا قبول نییه وه ک گورستان و زبلدان داواکارو خوازیاری مال و سامانیکه به دهسته ده هیئت یان دهسته لاندای به دهسته ده هیئت به بیته وه ی سه ربازی له گهل داییت .

* نه وه ی خواردن ببات بۆ به رپرسو دهسته لانداره کان تووشی غه م و په ژاره ده بیئت پاشان ده رووی لیده کریته وه و

به بیته وه ی سفره یه ک ببینی هیچکه س به ربه ره کانی دهسته لات و مولکی ناکات و ته مه ندر یژده بی و ژینی خوشنوودی پیده سپێردری نه گەر خواردنه که چه وری تیا بوو .

* نه گەر مرقفیک بینى فەرمانپه واه به کارگیتو به رپرس دایناوه له شوینیکى دوور نه وه شکومه ندی و ریزه ، باسکردن و ناوبانگی به نه ندازه ی دووری نه و شوینه یه له فەرمانپه واه .

* نه گەر کاربه دهستیک بینى سه رده م و دهسته لات بۆ هاتونه ته پیش لابر دنییه تی له وکاته دا ، ههروه ها نه گەر ته ماشای ناوینه یکرد لابر دنییه تی .

* ههروه ها نه گەر بینى ژنه که ی ته لاقداو لیى جیا بووه وه لاده بریت .

* بردنی مه ری خه لکی به زور سته می ریزدارانی خه لکییه .

* نه گەر پادشایه ک بینى سفره یه ک ئاماده دهکات نه ته وه یه کی یاخی کیشمه کیشی له گهلده که ن ، نه ویش راویژیان پیده کات و دواتر زالدیه بی به سه ریاندا .

* نه گەر بینى خواردن له سه ر سفره که داده نی نوینه ریک رووی تیده کات و کیشمه کیشی له گهلده کات .

مال و سامانیک به ده سته هیئت
له لایه که وه چاوه پتی نه بوه.

* نه گهر بینی بازده دات به سهر هه ندیک
له ده سته لاتداراندا شکومه ندی
به ده سته هیئت.

* نه گهر بینی چوه لای ده وله مهندی و
خوشحالی رووی تیده کات.

* جل و بهرگی رهش بۆ ده سته لاتدار
هیزی زیادیه.

* جل و بهرگی سپی زیادبوونی پرشنگو
شکو و ده رچوونه له گوناو تاوان.

* جل و بهرگی لۆکه ده رکه وتنی
دنیانه ویستی و خۆبه که مزانین و که می
دورژمن و به ده سته پینانی نه من و ئاسایشه
به درپژایی ژیانی.

* جل و بهرگی خوری زۆری به ره که ته
له شوینی ده سته لاتیداو ده رکه وتنی
دادپه روه ریه له مامه له دا.

* جل و بهرگی ئاوریشم ده رکه وتنی
ره فتاروکاری فیرعه ونه کانه و باسو
خواسی خراپ و ناله باره.

* له سه رکردنی کلاو یاخود پۆشینی
عه با له لایه نه ده سته لاتداره وه هیوايه
له ده سته لاتداو، پۆش—ین و
له بهرکردنی هه سته تانیه تی
به پیاده کردنی سیاسه تی.

* له پیکردنی سۆلی نوێ بردنه وه ی مال و
دارایی هاوه لپه یداکاران و خه لکی
ئه سته ی موسولمانانه ، فرینیشی
به هه ردووبال هیزه بۆی، جنیودانی
به گه ل و کومه لیک به ده سته پینانی مال و
سامانه له لایه که وه خۆی بۆ
ناماده نه کردوه و ئازادکردنی ولاتی
ئه وانه و زالبوونه به سهر دورژمناندا
به پتی نایه تی: ﴿فَرِيقًا تَقْتُلُونَ
وَنَاسٍ رُّونَ فَرِيقًا ، وَاَوْرَثَكُم اَرْضَهُمْ
وَرِیَارَهُمْ﴾ (الأحزاب: ۲۶-۲۷).

* نه گهر بینی نیمام یان ده سته لاتدارو
فرمانپه و دوا ی شوینه واری پیغه مبه ر
(ﷺ) ده که ویت شوینی سوننه ته کانی
ده که ویت.

* نه گهر بینی لابر او له جینگه ی پیاویکی
لاو دانرا خراپه و زیانی له لایه نه هه ندیک
له دورژمنانه وه پیده گات.

* لابر دنی ده سته لاتدار له خه ودا
ده سته لات پيسپاردنیه تی له حالی
بیداریدا.

* سه رباز له خه ودا فریشه تی سۆزو
به زه بیه ، به پررسی سوپا پیاویکی
خاوه ن راوته گیره .

* نه گهر بینی وه زاره تیکی پی سپیرا
کاروباری مه مله که ته به جیده هینی.

له وې خوی ده سته لاته که ی
له ناو ده چیت و کاروباری ده شیوی.

* نه گهر بینې ده سته لاتداریکی
دادپه ورو چوه گه په که که یان یان چوه
شوینیک سوؤزو به زه بی خوایی
داده به زې به سهر ئه و شوینه داو
دادپه روه ری بالده کیشی به سهریا.

* نه گهر فرمانره وایه کی ریزدار بینې
چوه نیو مال و شوینیک و رقی لیو
بجیته ئه و شوینه له کاتی بیداریدا به لاو
نه هامه تی داده به زې به سهر خه لکی ئه و
شوینه دا به ئه اندازه ی ئه و ده سته لاته،
نه گهر رقی لینه بوو بجیته ئه و شوینه
چونه نیوی هیچ زیانیک ناگه یه نیت
به خه لکی ئه و ناوچه یه.

* نه گهر دزایه تی پادشایه کیکرد
دلشادی و خوشحالی به دسته هینیت
یان له سهر دهستی ئه و دا خیریکی زور
به دی دیت.

* بینینې فرمانره وای مردو به لگه یه
له سهر ئه وې به جیانه یشتوه یان ری و
ره سمیان بو کیشاوه له دوی خویان،
بینینې زیندوه کانیا ن له ولات شوینیک
دیاریکراو به لگه یه له سهر تیچوونی
حال و باریان له گه ل ملکه چی ره وش و
هه لسوکه وت.

* بینینې ده رگاوانی به رپرس و میر
هه ولدان و رچوونیا نه له سیاسه تدا.
ده رگاوانی میرو به رپرس مژده یه.

* نه گهر بینې سهرکرده یه له نیو
سو پایه کدایه خیر و چاکه ی
ده سته گرده بیت.

* پولیس فریشته ی روحکیشه ،
هه روه ها و تراوه : به لاو نه هامه تی و
غه م و په ژاره یه .

(نابلسی) ده لیت: نه گهر له خه ودا بینې
بوه به سهر وکی کومه لیک یاخود
سهرکرده ی مالیک یان چاودیریک
به لگه یه له سهر غه م و په ژاره روو
له بژیویده کات و زیانی توشده بی
به تاییه ت له نه خوش و کاهین و سهرجه م
سهرکرده یه تیه کان.

* نه گهر ژنیک بینې ئه و پله وپایانه ی
بینې که بو ژن ناگونجیت به لگه یه
له سهر مردنی.

* نه گهر بینې بوه به ده سته لاتداریکی
گه وره له به رچاوی خه لکیدا ده گات
به ویست و خوازی خوی.

* نه گهر ده سته لاتداریک بینې
کورسیه که ی به رزتره له ناستی خوی
پله وپایه ی به رزو شکومه ند ده بیت،
نه گهر بینې جیگه که ی نزمتر ده بی

* هـروهـا بينينى پادشاو فهـرمانـږهـوا
بهـلگهـيه لهـسـر سـهـرکهـوتن بهـسـر
خراپهـکاريدا.

* هـروهـا بينينى بهـلگهـيه لهـسـر شـيـر
هـروهـك چـون بينينى مـير بهـلگهـيه
لهـسـر گـورگو بينينى بازـرگـانـيش
لهـسـر رـيـوى دهـلاکـيش لهـسـر سـهـگو
باوهـږدار لهـسـر مـږ.

* هـروهـا بينينى دهـستهـلاـتـدارى ناديار
بهـلگهـيه لهـسـر ناگـرو دهـرياو نوـستـنـيـك
مـروـفـهـستـو خـهـشـمـداريـكات، نهـگـر
دهـستهـلاـتـدارى بينى بهـلگهـيه لهـسـر
زالـبوونى بهـسـر کهـسانى خـوارـتردا ،
يان زالـبوون بهـسـريا بهـهـوى بـريـاريـكى
فهـرمانـږهـواوه.

* نهـوهـى پادشاو فهـرمانـږهـوا لهـبارو
شـيـوهـيهـكى باشدا بهـديـيـكات بهـلگهـيه
لهـسـر حاـلبـاشـى ژيـردهـستهـکـانى و
هـسـتـکردن بهـئاسـايش و بهـپـړوهـچـوونى
بـژيـويان، نهـگـر لهـحالـوبـاريـكى خـراپـدا
بهـديـکرد بهـلگهـيه لهـسـر خـراپـى
باورحـالـى ژيـردهـستهـکـانى و زالـبوونى
دوژمنان بهـسـر ولاـتهـکهـيدا.

* لاوازي سـهـريـازانى فهـرمانـږهـواو
پادشـاى ناديار ياخود دادوهـرى
پهـروهـرشـيار دهـگونـجـيـت بهـلگهـبيـت
لهـسـر پهـروهـردگار.

* دهـگونـجـيـت بينينى پادشاو فهـرمانـږهـوا
بهـلگهـبيـت لهـسـر درهـمى سـکهـليـدراو
يان دينارى سـکهـليـدراوه، نهـگـر پادشاو
فهـرمانـږهـوا هاوچـشـنى نهـوهـى پـيـغهـمـبر
(ﷺ) لهـسـالـى نـاـزادکردن و روژى
حـونهـيندا بهـدهـسـتيـهـيـتا پـشـتـگـيرى
دهـکړى و سـهـرکهـوتو دهـبيـت.

* نهـگـر بينى بـوه بهـپادشاو مـيرو
فهـرمانـږهـوا دهـگونـجـيـت پـلهـوپايـهـى
بهـرزبيـتهـوه نهـگـر شـايـستهـبيـت ،
نهـگـر هـژاربيـت دهـولهـمـند دهـبيـت ،
نهـگـر زانـابيـت بهـوچـهـشـنه دهـبيـت کهـوا
پـيـويـسته ، نهـگـر رهـبهـنـيـت
هاوسـهـردهـگرى، نهـگـر پـيشـهـوهـريـت
خـهـلـكى نامـاژهـى پـيـدهـکـن بهـهـوى
شـارهـزايـيهـوه.

* نهـگـر بينى ماچـيدهـستهـلاـتـدار دهـکات
يان تهـوقـهـى لهـگـهـلـدهـکات و قـسـو
گفتوگـو هـبوو لهـنـيـوياندا حالـوبـارى
چاکـدهـبى .

* نهـگـر دژايـهـتى دهـستهـلاـتـداريـکرد
بهـقورئان مشـتـومـږو بهـرـبهـرهـکانـيدهـکات
چونکه دهـستهـلاـتـدار لهـزوبـانى عـرهـبيـدا
بهـمانـاى بهـلگهـهاـتـوه.

* نهـگـر بينى لاي دهـستهـلاـتـدار
خـواردنيـك دهـخوات لهـلايـهـن نهـوهـوه
غـهـم و پهـژارهـى پـيـدهـگات بهـنهـندازهـى
خـواردنهـکهـى.

له ده سته لاتى لښ سته ندرايه وه
له ناوچوونى ده سته لات كه يه تى.

* نه گهر بينى ده سته لاتدارك له مالئ
خوئى هاته دهر وه بؤ هه تا هه تا يى
دهر چوونيه تى له پوښتى ده سته لاتى
به هر حالك ييت.

* نه گهر دوانگه ئيماميكى بينى
شكابوو ياخود كه وتبوو خهريكى نويز
بو كردنى خه لكيبوو به لام بوى
ته واونه كردن يان سه رى تاشى و
جل وبه رگه كه ليدامالئ يان شمشيرى
خسته سه رگه ردنى يان مال كه لى رووخا
ياخود گايه ك شوقى ليدا يان نازه لئك
شيلاي سه رجه م نهو حالانه
دورخسته وه يه تى له پوښتى
ده سته لات وهىچ خيريكى تيدا نيه.

* نه گهر بينى سه رى ده سته لاتدار
مه زنه و گهر دنى رهقه ياخود ورگو
سكى گه وره يه يان هر زياده يه كه هيزو
وزه و توانايه له ده سته لاتدايه له گه ل
سه رو كايه تى له مال و مولكيدا ، نه گهر
ناته واوى له هره يه كيكياندا به ديكرد
كه م و كوپيه له ده سته لاتيدايه و لاوازيه
له هيزو توانايدا.

* هه روه ها نه گهر جاسوسيك بينى بوه
به ده سته لاتدار نهو حاله
شادرويه تيه وه به دهر ده كه وييت ، ژنيش

* نه گهر بينى ده سته لاتدار هات بؤ
ماله كه لى پيوستى به پشتگيرى نهو
هه يه و دنيا ده ييت لى و ده ييت
به كه سه تاييه ته كانى.

* نه گهر بينى ده سته لاتدار به هوى
گومانتيكه وه ده ستگيريكردو يه كيكى
راسپارد بؤ ده ستگيركردنى
پيداويستيه كانى به جديت.

* نه گهر كه سيكى نه خوش بينى
ده سته لاتداريكى ناديار بانگيكرد ياخود
فه رمانپه وايه ك پياوولايه نگرانى خوئى
نارد ده ستگيرييكه ن نوينه ره كانى
فريشته لى مه رگن و خوداوه ند
ده سته لاتداره و خوشى دادوه ريده كات
له نيوان به ننده كانيدا.

* نه گهر بينى ده سته لاتدار كلاوه كه لى
برد مال و سامانه كه لى ده بات، نه گهر
كارگه ربوو دهر ريده كات.

* نه گهر ده سته لاتداريكى
له سه ره مه رگدا بينى به لاونه هامه تى
رووى تيكردوه نزيكه له سه ركار
لابري.

* نه گهر ده سته لاتدارى به شيتى بينى
غهم و په ژاره داده بارى به سه ريا.

* نه گهر ده سته لاتدارى بينى له كوپو
كوبوونه وه لى خوئى لايدا ياخود لابرا يان
زالبوو به سه ريا يان هه نديك

(نابلسی) ده لټ: ده سکه وان به لگه یه
له سهر شه پرو ناژاوه و توندوتیژی
له داواکردندا.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سهر
به ده سستته ټینانی پیداوېستی و
ناسانکردنی کاروباره کان.

(نابلسی) ده لټ: پیاو ژنیکه که سیان
ده سته به ری نه وی دیکه نابیت و کارو
فرمانی قورس و گران نه جامده دن و
که سیت کاري له و چه شنه ی پیناکړی.

* بق پیاو به لگه یه له سهر شکومه ندی و
به ری.

* به لگه یه له سهر:

+ خوینه ر.

+ کچ.

+ گوران بیژ.

+ مندالټک ژور قسه بکات و بدویت.

ده سکه وان: شمشیرو چه قو:

(نابلسی) ده لټ: به لگه یه له سهر نه وه ی
زه کات پیویست ده بیت له سهر ی
له حوشترو مانگا و مه پرو نالتون و زیو.

ده عوه تی مندالبوون (زیافته ت):

(نابلسی) ده لټ: نه وه ی ناماده ی
نانخواردنبوو یا خود خوی نه و
ده عوه ته یکرد به لگه یه له سهر
ره واندنه وه ی غم و په ژاره و پله وپایه
که خه لکی له ده وری کډه بڼه وه.

نه گهر بیني بوه به ده سته لاتدار
نابرویده چیت ، نه گهر نه خوشبوو
ده مریت.

* نه گهر بیني ده سته لاتداریکي
دادپه روه ده ژي و له ولاتیکدایه
دادپه وهری بالده کیښی به سهر نه و
شارو ولته دا ، هره وها نه گهر
ده سته لاتداریکي سته مکاری بیني
له شوینیکدا ده ژي سته م له و شوین و
جیکه یه دا بلاوده بیته وه.

* نه گهر بیني ده سته لاتداریک ده چیته
نیو گوندیک سته م و خراپه له و شوینه دا
بلاوده بیته وه.

* نه گهر له ده سته دا هیژو دريژي
به دیکر د پشته گیره کانی خاوه ن هیژو
توانان، نه گهر مه زنی لیبه دیکر
زیادبوونی مال و داراییه، نه گهر
قاچه کانی بیني دريژتره به نه ندازه ی
خوی زیاتریو ته مه ندریژییه و ژور
ده مینیتته وه.

* نه گهر قاچه کانی بوون به مه پمه ر
ته مه ندریژو خوشنود ده بیت.

ده سکه وان: (نبین سیرین) ده لټ:
پیاو ټکه کارده کات و نه رکو ماندوبوون
ده کیښی له چاککردنی کاروباریکدا
که سانیت ر ناتوانن چاکیکه ن.

ده‌فری شیرو هه‌نگوین: (نابلسی)

ده‌لێت: له‌خه‌ودا پیاویکی زانایه یان

خاوه‌ن مال‌و سامانیکی بێشوماره.

*** نه‌گه‌ر ده‌فره‌که گلێنه‌بوو شیر**

تیابوو رزقو رۆزییه.

*** نه‌گه‌ر زێڤوو مال‌و سامانیکه**

که‌مه‌ده‌کاتو زه‌ره‌رێ تێده‌که‌وێت

چونکه شیر خراپه‌ده‌کات.

*** نه‌گه‌ر شیر له‌مه‌نجه‌لی خۆیدا بینی**

به‌لگه‌ی خێره.

*** نه‌گه‌ر له‌ده‌فرێکی ئالتوونیدا بینی**

به‌لگه‌ی زه‌ره‌ره.

ده‌فری شیرینی: (ئێبن سیرین) ده‌لێت:

ده‌فری شیرینی به‌لگه‌یه له‌سه‌ر کێژی

جوان و قه‌شه‌نگ.

ده‌فرژن: (نابلسی) ده‌لێت: له‌خه‌ودا

به‌لگه‌یه له‌سه‌ر خۆشی و شادی، نه‌گه‌ر

چوه لای نه‌خۆش ده‌مرژتو

ده‌لاوێنێته‌وه به‌سه‌ریاو ده‌ف ده‌ژهنن

له‌پرسه‌که‌یدا، ده‌گونجێت له‌ش‌ساغ

بێته‌وه‌و خه‌لکی له‌سه‌ر خوانو

میوانداری نه‌و کۆبینه‌وه.

ده‌لال: (ئێبن سیرین) ده‌لێت: ده‌لال

باش نییه له‌خه‌ودا.

(نابلسی) ده‌لێت: بینینی ده‌لال

له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر خێر یا شه‌ر

یان توانا، په‌یمان‌دان به‌ناویانگییه

*** ده‌گونجێت به‌لگه‌بێت له‌سه‌ر غه‌م و**

په‌ژاره‌و ئازاردان به‌ده‌ست و زویان.

ده‌فا: (ئێبن سیرین) ده‌لێت: لێدانی

ده‌ف غه‌م و په‌ژاره‌یه له‌گه‌ل به‌لاو

نه‌هامه‌تی و ناویانگ بۆیه‌کێک

له‌گه‌لێدایێت، نه‌گه‌ر ده‌فه‌که به‌ده‌ستی

کچیکه‌وه‌بوو خێریکی دیارو ناسراوه

به‌پێی ناواخن، نه‌گه‌ر ژنی له‌گه‌ل‌دابوو

فرمان و راوێژو سوننه‌تیکێ به‌ناویانگه

له‌سه‌رجه‌م سالاندا، نه‌گه‌ر له‌گه‌ل

پیاویک‌دابوو ناویانگه.

(نابلسی) ده‌لێت: ئامێره‌کانی موسیقا

هه‌مووی له‌شایی و ئاهه‌نگدا به‌لاو

نه‌هامه‌تییه بۆ خه‌لکی نه‌و مال‌ه.

ده‌فیش ده‌گونجێت به‌لگه‌بێت له‌سه‌ر

گه‌رانه‌وه‌ی که‌سیکی ئاواره‌و موسافیر.

ده‌فته‌ر: (نابلسی) ده‌لێت: له‌خه‌ودا

به‌لگه‌یه له‌سه‌ر رێک‌خستنی بزێوی

خه‌وینه‌رو بیرکردنه‌وه له‌شته

دێرینه‌کان.

*** ده‌فته‌ر بۆ پادشا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر**

که‌نجینه‌و هه‌رێمه‌کان.

*** بینینی به‌لگه‌یه له‌سه‌ر سوودو**

قازانج و رزق و رۆزی.

*** ده‌گونجێت به‌لگه‌بێت له‌سه‌ر غه‌م و**

په‌ژاره‌و لێدان و هه‌لسپاردن.

* هـروهـها دهـلـيت: دهـمار گـهـورهـی
نهـتهـوهـی خـۆيهـتی لهـنـیو خـزمهـکاندا.

(نابلسی) دهـلـيت: لهـخـهـودا رـيـکـخـهـری
کاروباری مـرۆـقه، نهـگـهـر نهـخۆشـبوو
تهـمهـنی بهـسهـر دهـچـيـت.

* دهـمار نهـيـنی توانای مـرۆـقه بهـلـگهـيه
لهـسهـر خـواناسی و پهـيمان و بهـلـيـن و
هۆکاری رزق و رۆزی.

* دهـمار خانـهـوادهـيه و نهـو ناـتهـواويـيه
ديـت بهـسهـريا روولهـيه کـيـک لهـتهـندامانی
خانـهـوادهـکهـيدهـکات.

دهـمارهـبيـستـن: (نابلسی) دهـلـيت: نهـگـهـر
بيـنی نهـو دهـمارهـی لهـگوـيـچـکهـی
دهـرهـيـنا يان لهـگوـيـچـکهـی مـرۆـثـيـکی
دهـرهـيـنا ژار بهـدهـستهـيه وهـ دهـبيـت و
پاريززادهـبی لهـخـراپهـی سهـتمـکاران،
نهـگـهـر گوـيـچـکهـی پاکـکردهـوه لهـپـيـسی
يان شتی خـراپ بهـلـگهـيه لهـسهـر هـهـوالی
باش و چاک لهـلـايهـکهـوه رووی تـيـدهـکات.

* هـروهـها دهـلـيـن: نهـگـهـر بيـنی لهـچـلـک و
پـيـسی گوـيـچـکهـی دهـخـوات
نـيـريـازيـدهـکات لهـگهـل هـهـرزهـکاراندا.

دهـهـماـمـک: (نابلسی) دهـلـيت: لهـخـهـودا
رازيبوونه بهـدهـستی دهـهيـتی.

دهـمـبـووس (دهـرزی سهـرخـهـر): (نـيـبن
سـيـرين) دهـلـيت: دهـمـبـووس بـرايهـکی
هاوپايه ياخود کوپ يا خـزمهـتـکارهـو

لهـکاتی بـيـداريداو دهـگونـجـيـت بهـلـگهـبيـت
لهـسهـرنهـوهـی مـاره دهـبـرـيـت ياخود
دهـويت و دهـلـيـکی نادياره نهـگـهـر چـوه
لای نهـخۆشـيـک بهـلـگهـيه لهـسهـر مهـرگی.
(نـيـبن سـيـرين) دهـلـيت: دهـلـال پـياوـيـکی
جامباز بهـلـگهـشـهـی دهـستـفـراوانی و
دـلـتـياـبوون دهـکات.

دهـلهـشـيـر: (نابلسی) دهـلـيت: لهـخـهـودا
ژنـيـکی شهـرهـنگـيـزی بهـسـۆزه بـۆ
كوپهـکهـی.

* هـروهـها دهـلهـشـيـر كـچـی پادشـاو
فهـرمانـهـوايه.

* نهـگـهـر بيـنی لهـگهـل دهـلهـشـيـرک
جووتـدهـبی لهـناپهـهـتيـهـکی
قـوـرس وگـران قوتـاردهـبی و
ناويانگدهـردهـکات و بهـسهـر دوژمهـنـهـکانيدا
زالدهـبی، نهـگـهـر لهـجهـنگـداـبوو ژۆرشـويـن
دهـگرێ.

* نهـگـهـر شـيـری دهـلهـشـيـری خـوارد
مال و سامان لهـلـايـهـن دهـستهـلـاندارهـوه
بهـدهـستهـدهـهيـتی و زالدهـبيـت بهـسهـر
دوژمهـنـهـکانيدا.

* نهـگـهـر دهـلهـشـيـری خـوارد دهـستهـلـات و
مولـيـکی گهـوره بهـدهـستهـدهـهيـتی.

دهـمار: (نـيـبن سـيـرين) دهـلـيت: مالـيـکه
نهـخۆشی پـيـوهـيه.

غریبی تونده وه پییده گات، ههروهه
دهنکی سهوز قهزوانه.

دهنگا: (ئین سیرین) ده لیت: حیلە
ئه سڤ به ده ستهینانی شکومه ندیه
له پیاویکی ریزدارو قسه و گوشتاری
به وچه شنه به گه بدویت چونکه ناژهل
درۆ ناکات.

*زه پهی گویدرێژ سووکایه تی و
توندوتیژی به له لایه ن پیاویکی گیل و
که وده نه وه.

*رژدی و به خیلی قورسییه له پیاویکی
رهق و زیره وه دیاریده دات.

*بۆپهی گا روودانی فیتنه و ناشویه.

*دهنگی حوشر سهفه ریکی مه زنه وه
(حهج) و تیکۆشان و بازرگانیه کی
به سووده.

*باعه باعی مه: چاکه یه له لایه ن
پیاویکی چاکه وه نه جامده درێ.

*دهنگی بهران: خوشحالی و فهروپیته.

*نه پهی شیر: ترسانه
له دهسته لاتداریکی سته مکاره.

*میاواندن پشینه: نامه ردیه
له خزمه تکاریکی دزو جهرده.

*دهنگی ناسک: هینانی کچیکی جوان و
شووخ و شهنکه.

به رگری له هاوه له که یده کات و به زه یی
پیدا دیته وه.

(نابلسی) ده لیت: ده مېووس له خه ودا
به دب ختی و هه ژارییه، نه گه ر ئاسنبوو
داری له گه ئه بوو خزمه تیکی که مه
یاخود ژنیکی بیجهازه.

ده مخوار بوون: (نابلسی) ده لیت:
تیک چوونی ئاینه، نه وه ی تووشی
ده مخواری بیی خواناسی
به ده سته هینی یان ده چیتته نیو
بیده یه که ده گونجیت سزایه ک روی
تیکات.

ده مگر: (نابلسی) ده لیت: ده مگر
له خه ودا سه روکی مال و برژیوی
پهیدا کاری ماله لاده بری، نه گه ره چاو
ونبوو سه رکرده یانده مریت.

دهنگه هه نار: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
رزق و روزیه کی ئاسانه به یی ماندوبوون
به ده سته هینیته.

دهنگی رهش: (نابلسی) ده لیت: به لگه یه
له سه ره نه وه ی له شساغی روی
تیده کات.

دهنگی سهوز: (ئین سیرین) ده لیت:
سوود و قازانجه له لایه ن پیاویکی سه یرو
سه رنج راکیشه وه پییده گات.

(نابلسی) ده لیت: دهنگی سهوز له خه ودا
سوود و قازانجه له لایه ن پیاویکی

*پياويك هات بۆ لاي (ئىبن سىرىن) و
وتى: له خەودا بينىم ئازە ئايك دوا
له گەلم، ئەوئش وتى: دەمرىت پاشان
ئايەتى: ﴿وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ
اخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ
تُكَلِّمُهُمْ﴾ (النمل: ۸۲). ئنجا لەو
رۆژەدا ئەوپياوہ مرد.

*زىپەزىپى زەرەدەوالە: بەلئىن و وادەيە
لەپياويكى جنىو فروشى هيج و پووچ و
ئاتوانرىت لىي قوتاربىيت مەگەر پەنابە
پياويكى خراپە و بەد بگرى.

*خىرەي پارەي وردە: قسە و وتەي
باشە لەشويتنىكە و دەبيىستى
خەزەدەكات زياتر بىيىستى، ئەگەر
پارەي قەلبىو بەرىەرەكانى دوزمە.
*بەرزكردنە وەي دەنگ زالبوونە بەسەر
گەل و نەتە وەيە كدا بە خراپە بە بەلگەي:
﴿وَإِغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ﴾
(لقمان: ۱۹).

*ئەگەر دەنگىكى خوشى باشى بىست
دەستەلات بە دەستدە هيتى.

*ئەگەر بينى مرقىك قسەي پىگوت
خراپەي لىدە بينى پاشان زالدە بىت
بەسەرياو سەردەكە وىت.

*ئەگەر قسەبىژ دەستەلاتداربوو
قسەپىوتراو حالى باشتردەبى
لەقسەبىژ.

*دەنگى رىوى: پلان و فىلە لەپياويكى
دروژن.

*وہرین و حەپەي سەگ: پەشىمانىيە
لەستە مكارىك.

*مپەي بەراز: زالبوون و سەرکە و تنە
بەسەر دوزمنى نەزان و بە دەستەيتانى
مال و داراييە.

*دەنگى مشك: زيانە لەپياويكى
دەمامك بەستى دزو خراپن.

*دەنگى چەقەل: هاوارى ژنان و
ئاگرپەرستە ھەزارەكانە.

*نەپەي پلنگ: قسەي پياويكى
تەماكارە.

*دەنگى خوشتر مورغ: پىنگانى
خزمە تكارىكى ئازايە.

*گەگمى كۆتر: ژنىكى قورئانخوينى
موسولمان و داوئىپاكە.

*دەنگى پەرسىلكە: نامۆزگارى
مۆچيارىدەرە.

*ھەروەھا دەلئىن: وتەي بالندە
ھەمووى باشەو بەلگەي بەرزى
خەوبىنەرە.

*فیشكەي مار: بەلئىنى دوزمنىكى
بىدەنگە بەتۆلەسەندن، پاشان
زالدە بىت بەسەريا.

*دەنگى بۆق: خۆكردنە بەكارى ھەندىك
لەسەرۆكەكان يان زانايان.

*بيستنی دهنگی دینار: هـوالی
دلخوشکهره و به لگه یه له سهر قسه ی
باش.

*بیستنی خرپی پاره یه ک نه خش و
نیگاری له سهر نه بیټ به لگه یه له سهر
وته یه کی پاریزکاری.

*بیستنی خرپی پاره ی چاک و دینار
بیستنی گوته یه که پیخوشه و
حه زده کات زیاتر بییستی نه گهر
به هوی هاوه لایه تیه وه بیټ.

*ویزه ویزی زهرده وال: به لاین و په یمانه
له پیاویکی جنیوفرۆشی سووکه وه
ناتوانی لای قوتار بیټ هه تا په نا
نه گری به پیاویکی به دو خراپ.

*باعه باعی مه: نه رمی و ناسکیه
یاخود چاکه یه له پیاویکی به خشنده و
دهست و دلفراوانه.

*دهنگی به ران: خویشی و فه پوپیت و
خیره.

*حیلای نه سب: به دهسته یتانی
دیارییه که له پیاویکی ریزدار یان
سهریانکی نازاوه.

*دهنگی نازه ل: غم و په ژاره و ترسو
بیمه و حیلای نه سب مه زنی و شکو
هیزه.

*حه په ی سه گ: قسه و خوه لقرتانه
له شتی کدا په یوه ندی پیوه نییه.

*نه رهی پلنگ: خۆناندن و سپله ییه.
*گمه گمی کۆتر: شیوه ن یا شاییه.

*ته گهر بینی به ته نیا خو ی هاوار
ده کات هیزو توانای لاواز ده بیټ ،
ته گهر دهنگی به سهر دهنگی زانایه کدا
به رزکرده وه گوناوه تاوانیک
ته نجامده دات به پتی نایه تی: ﴿لَا
تَرْفَعُوا اَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ﴾
(الحجرات: ۲). زانایانیش جینشینی
پیغه مبه رانن.

(نابلسی) ده لاین: ته گهر دهنگی مرۆفی
له نازه له وه بیست به لگه یه له سهر
سوودیکی مه زن و گه ورده به تاییه ت
ته گهر له باره ی شتی که وه دوا له گه لی
پیخوشبوو.

*ته گهر دهنگی به رزکرده وه به سهر
دهنگی زانایه کدا گوناهییک
ته نجامده دات.

*دهنگی کزو لاواز ترسو بیمه و
نزمکردنه وه ی دهنگیش قهرزو
خۆبه که مزانییه.

*دهسته لاتدارو پولیس ته گهر دهنگیان
شاردرایه وه کزو لاوازیوو لاده بریت
له کاره که یان و ملکه چ و رسوا ده بن.

*خرپی پاره ی ورده: فتنه و ناشووبه
بو دهسته لاتداران و بیستنی
به دهسته یتانی به لاین و نزیکبوونه وه ی
پشووه.

*دهنگى قه له په ش: جيا بوننه وه و
لاواندنه وه و شيوه نه.

*بيستنى هه موو دهنگي ناڅولا غه م و
په ژاره و خراپه يه و دهنگى باشيش
خوشى و شادييه.

*دهنگه ره وه: (نابلسى) ده لئيت: له خه ودا
پياوئيكى روپا مياييكاره به روژ
ملكه چى و خواناسى دهنوئى و
به شه و يش خراپه ده كات وهك دزى و
نازاردانى خه لكى.

*هه روه ها ده لئيت: پياوئيكى ريگرو
جهرده يه و به نهئى كارى خوئده كات و
پاره و مال و سامان كوئده كاته وه و
له گه ل كه سدا تيكه ل ناييت.

*دهنگه دهنگ (قاووقير): (نئين
سيرين) ده لئيت: بيستنى دهنگه دهنگو
قاووقير له خه ودا به لگه يه له سهر
سهر پيچى و وه رنه گرتنى ناموزگارى
به پيى ثابته تى: ﴿واذا سمعوا اللغو
اعرضوا عنه﴾ (القصص: ۵۵).

*دهنگه دهنگ له سوئند خوار دندا
به لگه يه له سهر ته و به بؤ سهر پيچيكار و
موسولمان بوونى بيباوه په به پيى
ثابته تى: ﴿لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي
أَيْمَانِكُمْ﴾ (البقرة: ۲۲۵).

*دهنووك: (نئين سيرين) ده لئيت: دهنوك
به لگه يه له سهر باسكردنى خاوه نه كه ي و
ماندوبوونى له گه ل نه و خزمه تكاره ي
هيچ خزمه تگوزاريه كه نه نجام نادات
به ليدان نه بيت.

*هه روه ها به لگه يه له سهر گوئدر ژه كه ي
كه به ليدان دهروات به پړوه.

*دهنگى په په سيلكه: قسه يه كى
به سوود يان گوئگرتنه له قورناني
پيروز.

*دهنگى بؤق: خوشى و شاييه يان
دهنگى پاسه وان و چاو ديړه.

*فيشكه ي مار: جه نگاندن و ناگادارييه.
*زه په ي گوئدر بؤق: دوعا كردنه
له ستمكاران.

*دهنگى هئ ستر: قسه و
وته يه له كاروبارى گوماناويدا.

*دهنگى حوشر: هيلاكى و ماندوبوونه.
*نه په ي شير: سهر گهر داني و
هه په شه يه.

*مياوه مياوى پشيله: دهنگه دهنگو
بيتنه يى و چاو داگرتن و فيله.

*دهنگى مشك: كوئبوونه وه ي
خوشه ويست و رزق و روزييه.

*دهنگى ناسك: بير كردنى نيشتمان.
*لوره ي گورگ: ناگادارييه به روودانى
دزى.

*دهنگى ريوى: ناگادارييه به هه له اتن و
گواستنه وه.

*دهنگى چه قه ل: كاروبارى گرنه
له خيرو چا كه دا.

*دهنگى مشك: زيان هه پياوئيكى
ده ماغبه ستى خراپ يان دزى شتيكه.
*لوره ي گورگ: ترسانه له پياوئيكى
دزى فيلبان.

*رافه كارانى خه و دهنكى بالنده كانى
ده رايسان به باش نه زانيوه وهك
تاوس و... وتويانه : غه م و په ژاره يه.

* بينينى ديوار له خه ودا به لگه يه
له سر:

+ زانبارى و رينومايى.

+ كه وټن به سر نه پټيه كدا.

+ جياوازي خستنه نيو هاوه لان.

* نه گه ريبينى ديواره كه ده كه وټه نيو
ماله كه خاوه نه كه ي نه خوشده كه وټه ،
نه گه ديواره كه كه وټه دهره وه ي
ماله كه خاوه نه كه ي دهرميت ، نه گه
موسافيربوو ده گه پټه وه .

* نه گه ريبينى ديواريك له شوين و جينى
خوى نوږده بټه وه خزمه يه ي و ټن و
ژنخوازيه .

* نه گه ديواريك له خشت دوستبكات
كردارو ره فتاريكى چاكه نه نجامده دات ،
دروستكردنى بيناو ساختمانيش
به خشتى سوورو گه چ باش نيه ،
هروه ها ديواريش نه گه له وشوټنه دا
شق به ريت دروستبوونى زيندانيكه
له وجيگه يه دا ، هروه ها دارى
قليشبردو به هه مان شيوه يه .

* هاتنه دهره وه ي ټاو له ديوار غه م و
په ټاره يه له لايه ن براو زاووه .

(نابلسى) ده لټت: به لگه يه له سر
سهره تاي دوژمن ، نه گه په رزين
به لگه بيت له سر مال په نجره و
نه ملاولاكه ي پاسه وان و چاوډيراني نه ون .

ديوه خان : (ټين سيرين) ده لټت: ديوان
شوټنى به لاو نه هامه تيبه داخستنى
پټوه داني دهروزه كاني به لاو نه هامه تيبه و
كردنه وه و ټاوه لاشى خستنه سر پشټى
دهروزه كاني شه رو خراپه يه .

پله وپايه دار ده بيت و ده سته لات به سر
رويشتنى به نه اندازه ي توانا
شكاندنيه ي به سر ديواره كدا .

* نه وه ي ته ماشى ديواريك بكات و وينه ي
خوى له ديواره كدا به دييكات دهرميت و
له سر گورپه كه ي ناوى دهنووسرى .

(نابلسى) ده لټت: نه گه ديواريكى
به رزكرده وه و پاشان روخواندى پياويك
له بزيوږده خات ياخود ده يكوژى نه گه
ديواره كه ي زاني هى كوييه هاوه له كه ي
له غه م و په ټاره دا دهرميت .

* هروه ها ده لټن: ديوار پياويكى
خاوه ن شكو ده سته لاتداره زاله و
به نهرمو نياني كاروباره كاني
به رټوه ده بات .

* ديوارى شار پياوانى تيكوشه ره ياخود
ده سته لاتدارى به هيزه يان سه روكيكى
پاريژه ره بوټه وه ي خاوه نداريتى
ده گه رټه وه سهرى ، نه گه له سر
ديواره كه وه بازدا يان خوى چه مانده وه
به سر گوجاننيكا له پياويكى باوه پرداره وه
ده گورټ بټو پياويكى دووړوو ، يان
ده سته بردارى راويژكردن له گه ل
باوه پرداريك ده بيت بټو دووړويه ك .

* نه گه له ديواريكه وه كه وټه خواره وه
حال و بارى تيكه ده چى و ټوميد براو
ده بيت ، يان ده سته بردارى كاروباريك
ده بيت كه له ميژه ده ستي پټوه گرتوه .

* نه گه ريبينى وه كه نه وه ي له سر
ديواريك دانيسټوه و بازنيكى ټالټوونى
له ده سته كرده ، شكومه ندى و پله وپايه و
مال و دارايى به ده سته هيتيت .

دی

را

رابه ری: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
ملکه چی و خوراکرتنه، نه گهر مرقفیک
رابه ریکرد داوای کوشتنی مرقفیک یان
بریندارکردنی لیده کری.

*نه گهر شیریک یا بالنده یه کی درنده
رابه رایه تیکرد ملکه چیه توشی ده بیت
له دهسته لاتداره وه به لاو نه هاهمه تیه که
دیت به سه ریا له نه خووشی و ...

راچله کین: (نابلسی) ده لیت: راچله کین
له خه ودا به لگه یه له سه ر چوست و
چالاکو خیرایی جموجوول له کاتی
سه فهداو گواستننه وه له شوینیکه وه بۆ
شوینیکیتیر یاخود له بۆچوون و مه زه بی
نابینیکه وه بۆیه کیکیتیر.

راخه را مافوور: (نابین سیرین) ده لیت:
راخه رو مافور دنیا یه بۆ خاوه نه که ی ،
راخستننی دنیا یه و فراوانی ششی
ناوه لایه کانی ششی ، لایه کانی ششی
دریژی ته مه نه.

*نه گهر بینینی له شوین و جینگه یه کی
نادیار رایخست یان لای کومه لیک
که نه یه ناسین سه فهدیت ته ری،
بچوکی راخه ریش که می هیاو
ته مه نه، پیچانه وه ی نه مانی نیعمه ت و
ته مه نه.

*نه وه ی خوی بیننی له سه ر راخه ریک
به سه لامه تی دهرده چیت نه گهر
له جه نگدا بو ، نه گهر له جه نگدا نه بوو
کیکلگه یه که ده کپیت. راخستننی راخه رو
مافور له نیوان گه ل و نه ته وه یه کی
ناسراو یان له شوین و جینگه ی شاراو ده
به لگه یه له سه ر هاویه شبوونی خه لکی
نه و ناوچه یه له و نیعمه ته دا.

*هه روه ها ده لیت: راخستننی مافور
پیا هه لدا نه به خاوه نه که یدا که مافوری بۆ
را ده خری، نه و زه وییه ششی به سه ریدا
ده پروات و شوینه واریتی هه موو نه وانه
به نه ندازه ی فراوانی راخه ره که و جوانی و
قه شه نگیه تی، نه گهر بیننی راخه ریکی

پېچراوه ی بېنی نه پېچراوه و ناگای
له پېچانه وهی نه بوو به راخراویش نه ی
بېنی بوو نه و دنیای ده پېچرېته وه و
که م تېدا ده مېنېته وه و تهنگی بژووی
رووی تېده کات.

* نه گهر مافوری بۆ راخرا رزق ده دریت و
ده رووی لېده کرېته وه.

* راخه به لگه یه له سه ر دانیشتن له گه ل
داناو سه رۆک و پله داران ، هر
یه کیکیش پېخاته سه ر راخه ره که ی.

* نه وه ی راخه ره که ی بېچرېته وه
سه فه ره که ی به جېنايه ت یان دنیای
دوایی دیت.

* نه گهر راخه ره که ی لېبرا یان سووتا
به ناگر هاوه له که ی ده مریت و
سه فه ره که ی به جېنايه ت. نه گهر
چاره نووسی تهنگ و نه سه تمبوو دنیای
لېدیته وه یه ک، نه گهر راخه ره که ی
ناسکبوو چاره نووسی نزیکه بېته وه
یاخود له شو لاری له پو لاواز ده بېت
یان مهرگی بۆ پېشددیت.

(نابلسی) ده لیت: راخه له خه ودا
فراوانی پله وپایه و شکویه ، به تاییه ت
نه گهر بوو به خاوه نی و له سه ری دانیشتن
له زستاندا.

* راخه رو سه رجه م چه شنه کانی
نامرازی به پررسی ماله.

نووی بۆ راخرا له دنیا دا رزق و رۆزی
فراوانده بېت و ته مه نی درېژ ده بېت.

* نه گهر راخه ره که له مالی خوی یان
شارو ناوچه و نیوان نه ته وه که یدابوو
یان لای نه وانه ی ده یناسین به شیک
له دنیا به ده سته ده ینیت به پتی نه و
پیاوه لډانه.

* نه گهر له شوین و جېگه یه کی نادیاربوو
غهربو و ناوړه ده که ویت.

* نه گهر راخه رو مافوره که بچوک و
توندو تۆلبوو شکومه ندی له وپله وپایه
به ده سته ده ینیت له دنیا داو
که ده ستیش ده بېت.

* نه گهر ناسکبوو به نه ندازه ی
راخه ره که و فراوانبوونی دنیاو رزق و
رۆزی به ده سته ده ینیت، نه گهر بېنی
راخه ره که بچوک و کونه هیچ خیریکي
تېدا نییه.

* نه گهر راخه ره که ی به پېچراوه یی بېنی
له سه ر گهر دنی و له شوین و جېگه یه که وه
ده یگواسته وه بۆ شوین و جېگه یه کتر
نه گهر گواسته وه بۆ شوین و
جېگه یه کی نادیار ته مه نی به سه ر
ده چیت و دنیای ده پېچرېته وه و
شوینه واره کانی ده خرېته نه ستوی.

* نه گهر له شوینی یه کیک له مردواندا
بېنی به جیدیت، نه گهر راخه ریکي

* نه گهر هيچکام له وانه نه بوو خه لکي
رووده کات کالاکانيان و بازارپيان
گهرمده بيت ، نه گهر ناوه که ليتلبو
ياسويز ياخود له جوگه له که ده رچو
زياني به خه لکي گه ياند خراپه يه ک روو
له و خه لکه ده کات و ياخود نه خوشيه کي
گشتي وه که ه لامت و له رزوتايان
خراپه و زيانک دپته رتي گه شتياران
يان ده سته کت و مال و دارايي پيس و
گنده ل روويان تيده کات به نه ندازه ي
خه ونه که .

* به لام نه گهر بيني ناوي له به رده پروات
بو نيو مال ياخود فروشه که کي
به لکه که ي ده گه پيته وه بو که سه
تاييه ته کاني به نه ندازه ي رووني
ناوه که و سازگاري و ريکي رويشتنی .
* نه گهر بيني ناوه که ده پروات بو نيو
باخه که ي ته ماشاي حال و باریده کړي
نه گهر ره به نبو هاوسه رده گري و
جووتده بيت له گه لي .

* نه گهر رويشتنی ناوه که خراپو
به پيچه وانه وه ي جوگه وه يه ، نه گهر
ناوه که ي خويندبو ، خانه واده که ي
شود ده کات به که سيکيتر له کاتيکدا
هيشتا له نه ستوي نه وديا يه يا له کاتي
جيا بوونه ياندا به پيي حال و باره که ي .

* نه گهر بيني وه که نه وه ي ته ماشاي
راخه ريکي راخراو بکات و له ته ختي
راخواوه که که دا په يکهر ي پياوړيکي
تيا بيت و بدو يت و پياوه که بناسي نه و
پياوه له سهر ناحق و به تاله و خه و بين
به قسه ي نه و پياوه سهر سامده بيت .
راره وي رزق ورؤزي : (نيين سيرين)
ده لیت : به لگيه له سهر شويني رزو
رؤزي و هوکاري وه که فروشگا و پيشه و
سه فهر و هاوچه شني نه وه .

* ده گونجيت به لکه بيت له سهر :

+ کيم و زوخم .

+ ناو ديږي .

+ راپه وي سه فهر .

+ ده گونجيت به لکه بيت له سهر ژيني
خه لکي نه گهر بو خه لکي گشتي بيت .

* نه گهر جوگه له ي ناوه که ي بيني
ناويکي سازگاري له به رده پروات
له ده ره وه ي شار بو ناوه وه ي و خه لکي
ستايشي خوداوه نده که ن له سهر ي و ناو
ده خونه وه ده فره کانيان پر ده که ن
له وکاته دا ته ماشاي حال يانده کړي ،
نه گهر له ژير ده رد و نه خوشيدابن
په رور دگار ژيني خوشنو وديان
پيډه به خشي به هوي باران ياخود
رشتني خوار دن به سهر ياندا .

*جۆگەلەي خويىن لەمالدا بەلگەيە
لەسەر خراپى ژن لەو مالەدا.

*ئەگەر جۆگەلەيەكى بىنى لەرەوگەي
خۆي چوئەدەرەووە زيانى ھەبوو بۆ
خەلگى ھەوالگى خراپ رووى تىدەكات
يان بلاودەبىتەو لەنىواندا.

*دەگونجىت جۆگەلە ژن بىت.

*ئەگەر بىنى جۆگەلەي بىرى نىوانى
خۆي وژنەكەي دەبچى ژيان پەيوەندى
لەگەل كەسە نزيكەكانى.

*ئەگەر خۆي بىنى لەپشتى
جۆگەلەيەكەو دەمرىت وژنەكەي
لەدواي خۆي بەجىدەھىلى.

*ئەگەر بىنى ئاو لەجۆگەلەيەك
ھەلدەگوزى خىرى دەستگىردەبىت و
ژىنىكى خۆش بەسەردەبات.

*ئەگەر جۆگەلەيەكى بىنى روودەكاتە
بىستانەكەي ياكىلگەكەي و ئاوەكەي
خوينە ھاوسەرەكەي كەسىكىتر
دەبىتەت و مارەيدەبى.

*ئەگەر بىنى ئاويكى سازگار
دەخواتەو لەجۆگەلەيەك يان
لەروبارىك ژىنىكى خۆش
بەسەردەبات و تەمەنى درىژ دەبى،
ئەگەر ئاوەكەي لىلبوو يا تالبوو ژىنى
پەرلەغەم و پەژارەو ترسو بىم دەبىت.

*ھەندىكەلەين: ئەو جۆگەلەيە
پياويك دەيگىرى و نوقم نابىت تىدا
ژيانىكى خۆشە بۆيەكەك بىت
بەخاوەنى بەتايىت ئەگەر ئاوەكە
لەسەرچاوەكەي كەمىكرد، ئەگەر
بەلىشاو لەبەرى رۆيى بەلای راست و
چەپدا غەم و پەژارەو گريانە بۆخەلگى
ئەو ناوچەيە، ھەروەھا ئەگەر
جۆگەلەكەش بەنىو مالەكەياندا تىپەپى
ژيانىكى شادو خۆشگوزەرانە.

*دەگىرنەو پياويك جۆگەلەيەك
دەبىنى پەرلەخۆل و پىسىيە و ئەويش
خاكەنازەكەي ھەلدەگىرى و
پاكىدەكاتەو بەئاويكى زۆر دەيشوات
ھەتا ئاوەكە بەخىرايى پىدا بىروا بۆ
بەيانى ناپەرەھەتەبى و دواتر ئاسايى و
سروشى دەبىتەو.

(نابلسى) دەلەيت: ئەوەي بىت
بەخاوەنى ئاويكى لەبەر رۆيشتبوو
پلەوپايەو سوودو قازانجى دەستگىر
دەبىت.

*ئەگەر جۆگەلەيەكى پەرلەخۆل و
پىسى دى و شتى نەخۆشەكەوئى و
پاشان چاكەدەبىتەو.

*ئەگەر ئاوى بىنى لەقاچەكانى دىتە
دەرەو نەخۆشەيەكى تووشەدەبىت.

* ههروهه ده لاین: نه خوشییه
به نه ندازه ی خواردنی له ناوه که.

* ئاودیریش مندالیکه له ژیر فه رمان و
رێگریدایه.

* ده گونجیت ئاودیری به لگه بیته له سه
ره که کانی له شو لارو نه وی به ئاودیری
ده ژیتته وه.

رازییوون: (نابلسی) ده لایت: رازیوون
له سه ره نه وشتانه ی خوداوه ند پئی
خۆشه به لگه یه له سه ره خۆشه ویستی
پیاوچاکان و دوور که وتنه وه له که سانی
خراب.

(نابلسی) ده لایت: بینینی به لگه یه
له سه ره بینینی:

+ که نجیه وانی مولک و په یامبه ری
مژده به رو خیر.

+ به جیهیتانی به لاین و په یمان.

+ به ده سه تهیتانی پێداویستی.

+ وه لامدانه وه ی نزاو دوعا.

* نه گه به ره پر سه که ی لئی توپه بوو

ره زامه ندی لیوه ده ستگیر ده بیته
به تایبته نه گه به رو بوومیکی

به هه شتی پێدا یان پۆشاکیکی دایه یا
رووی تیکرد هه موو نه وانو

هاوچه شه کانی به لگه یه له سه
ره زامه ندی خوداوه ندو ده رخستنی نازو

نیعمته به نهیتنی و ئاشکرا.

* ههروهه بینینی ره زامه ندی
به لگه یه له سه ره نازو نیعمته و بژیوی و
ره زامه ندی خوداوه ند.

* نه گه بینینی له به هه شتدایه و
فریشته کان سلاوی لیده که نو له هه موو
ده روازه یه که وه رووی تیده که نه
خوداوه ند لیخۆشده بی و چاوپۆشی
لیده کات و به ئارامگرته ی ته وای ده گات
به خێروچاکه.

* نه گه بینینی ره زامه ندی خوداوه ند
داباریوه به سه ریا به لگه یه له سه
ره واندنه وه ی غه م و په ژاره و
سینه سافی و بژیوی و ژینی خۆشنوود.

راستگۆ: (نابلسی) ده لایت: نه و

فریشته یه یه کاروباری خه وی
پیسپێراوه و هیتانی نمونه له (لوح

المحفوظ - ته ختی پارێزراو) بینینی
به لگه یه له سه ره مژده و به جیهیتانی

به لاین و مه رگو ژیان و سه فه رو
که رانه وه و هاوسه رو مندال و

ده سه ته لات و شکۆمه ندی و سه رکه و تن و
ملکه چی.

* نه گه به وینه ره شتیکی پێدرا
به لگه بوو له سه ره شتیکی تر یان پئی

راکه یه ندرا هه یه چونکه فریشته ی
راستگۆ راسپێردراوه به وکاره و

هاوچه شه کانی.

+مووبې.

+نه وهی غه مو په ژاره د پره وینتته وه.

+خوینهری کتیب و گوډارو ژياننامه ی
میرو پادشایان.

*نه گهر خه ونه کي بؤ رافه کاریک
گیرپاهه وه هی نه و بوو هاوتای دانایی و
واقع ده بیت، نه گهر له ده سته واژه کانی
حالینه بوو ده گونجیت پیو یستی
به هندیك بیت له وهی پیشه وهریک
پیو یستی پیته تی.

*هه ندیکده لئین: رافه کاری خه و پیاوړیکه
داخوازی هه لئوتانی خه لکه.

(نابلسی) ده لئیت: بینینی له خه ودا بؤ
غه مبار به لگه یه له سهر خوشی و
شادیان و بؤ شادیش به لگه یه له سهر
غه مو په ژاره. نه وهی خوازیاری
کاروباریکی نادیار بیت خوازو ویستی
خوی به دی ده هینیت و نه گهر چاوه پئی
هه والی که سیک نادیار بیت هه والی
پیده گات.

*ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سهر
زانیاری به هیماکان و کردنه وهی گرفت و
ده رختنی نهیتی، هه روه ها به لگه یه
له سهر هه والگیره وه و زانای کاروباری
شهرعی.

*ده گونجیت به لگه بیت له سهر
ناموزگاریدر بؤ هاوه له کي و نه وهی
دلی پیده سووتی.

*بینینی به لگه یه له سهر وه رگیر له سهر
زوبانی پادشاو ناگاداری نهینه کانیان.
*ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سهر
جوامیری و پزیشکی و زانیاری
ده رختن و که سیک که راهاتوه له سهر
ناگاداری له (لوح المحفوظ) وه
په روه رشیار یان په رتوک.

راستگویی: (نبین سیرین) ده لئیت:
نه گهر بیتاوه پیک بینینی راستگوبوه
باوه پرده هینتی هه روه ها نه گهر
باوه پریداریکی بینینی باوه په هینتا
راستگوده بیت.

(نابلسی) ده لئیت: راستگویی له خه ودا
قوتار بونه له خراپه و به لاو نه هامه تی و
هه ندیکیان ده لئین: راستگویی باشه.

رافه کاری خه و: (نبین سیرین) ده لئیت:
رافه کار به لگه یه له سهر دادوه رو زانواو
پزیشک و هه موو شتیک مړؤ غه مبار و
خوشحالبکات.

*ده گونجیت به لگه بیت له سهر
مزگه وت و قورئان خوین چونکه مژده دهر
ناگاداره.

*ده گونجیت به لگه بیت له سهر :
+کیشکار.

+نه وهی کیشانه چاره سه رده کات.
+نهینتی ناشکراکاری فرمانپه و.
+جل و به رگشور.

ئـاوارەبى و دوور كە وتـنـە وە
لە خزم و كەس و كارو تە نيايى.

* ئىش و ئازارى ران بەلگەيە لەسەر
ئەو ەي خاوەنەكەي خراپە بۆ
خزمەكانى.

(ئابلسى) دەلـئـت: ئەگەر بينى رانى
هەتـۆقـيـوـه ناتوانى كارەكانى
ئەنجامبەدات و كاروبارى بۆ پىڭنايەت.

* ئەگەر پارچە گۆشتىكى بينى
نووسابوو بەرانيەو ە كورپـك
دەدرىتە پالى و ەي ئەو نيبە.

* ەروەها ران بەلگەيە لەسەر يەكـك
لەكۆلەكەكانى (بەيت).

* دەگونجىت بەلگەبەت لەسەر ئەو ەي
پشتى پىدەبەستى لەگەورە و باوك و
هاوسەر يان كاسبى ياخود ئازەل يان
ئامرازىك يارمەتى بەدات لەبـزـئـوى
پەيداكرىندا.

* ەروەها بەلگەيە لەسەر خانەوادە و
خزم ئەگەر رانى بينى باشبوو بەلگەيە
لەسەر باشى حال و يارى ەروەها ئەگەر
خراپەيەكى لى بينى واژووى ئەو ەي.

* بىسوودى و پەككەوتنى ران بەلگەيە
لەسەر پوچەلكرىدەو ەي سوودى
هاوسەر يان ئوتومبىل و ەكارى
گواستەو ە.

* ران بەلگەيە لەسەر:

* دەگونجىت بەلگەبەت لەسەر كەسـيـك
نەيتى نەشارىتەو ە.

راكىشان: (ئابلسى) دەلـئـت: راكىشانى
ئەو شتەي دەتوانىت بەكيش بكرىت
بەلگەيە لەسەر سووك و ئاسانكرىدى
كاروبارى قورس و گران و رامكرىدى
بەهيمەتى يان بەباشى مامەلەكرىدى
لەلگەلدا.

* ئەگەر شتى راكىشراو بەلگەبوو لەسەر
شەپ خراپە دەرهنجام و چارەنووسى
روو بەخراپە دەچىت.

ران: (ئىبن سىرىن) دەلـئـت: ران ەوزو
تيرەي پياو ە، ئەگەر بينى رانى قرتاو
دەركەوت ئاوارەدەكەو ەي لەكۆمەل و
خانەوادەكەي تامەركى لەتاراوگە
دەبەيت.

* ئەگەر بينى رانى مـسـە
كەس و خانەوادەي سوور دەبن لەسەر
سەرپىچى.

* دەگىرپنەو ە پياو ەك دىت بۆلاي (ئىبن
سىرىن) دەلـئـت: رانم بەسوورى بينى و
مووى لىهاتبوو بەپياو ەكم وت مەكەي
بۆ تاشىم. ئەو ەيش وتى: تۆ پياو ەكى
قەرزارى و خزمىكت قەرزەكەت بۆ
دەداتەو ە.

* كەموكۆرى لەراندە بەلگەيە لەسەر
كەمى خزم و كەس و كارو تيرەو ەوزو

+نوڤڙو باشي به جڙهيناني.

+جلوبه رگ.

+شويني دانستن.

رانپه ز (په چه)؛ (نابلسي) ده لښت:

له خه ودا گه نجينه ي داراييه، نه گه ر

رانپه رزيكي مالي هه ژار دهر كه وي نه گه ر

له به ري رويي و قوماشي خراپ كړد غه م و

په ژاره يه.

*ته گه ر كه وته نيو رانپه زيك و لښي

نه هاته دهر وه زينداني ده كړي.

*ته گه ر شيري له په چه يه كدا رشت

ياخود ميزي كړدو خوينبوو يا

هه نگوينبوو له دواوه ده چي ته لاي ژن.

*رانپه ز ژنه ياخود خزم تكار يكه

پاريزگاري له مالد هكات.

راو (شكار)؛ (نابلسي) ده لښت: له خه ودا

به لگه يه له سر گه نجو ده سته كوت،

نه گه ر بيني ناسكيك ياكه رويشكيك

ياگوډيرزيكي كيوي راو كړد مال و

سامان و ده سته كوت به ده سته هيني.

*ته گه ر بيني به رديگرته بالنده يا مانگا

به مه به ستيتر ژنيك يا كچي ك

تاوانبار ده كات.

*ته گه ر بيني راو به سگ ده كات

به هيو او ناره زويي خويده گات.

*ته گه ر سگي راوي بيني ده چوه

دهر وه بڼو راو خيړه بڼو سر جه م

خه لگي و به لگه يه له سره ر كړد اړو

جمو جوولي مړوځ.

*ته گه ر بيني سگ له راو ده گه پي ته وه

به لگه يه له سره ره وانندنه وه ي

ترس و بيم و بيكاري، نه گه ر بيني

خويده كات به شاردا به لگه يه له سره

بيكاري.

*ته گه ر بيني له دهر يادا ماسي تازه و

خوش به نامير راوده كات به لگه يه

له سره رگرتني هو كاريكي حه لال و

هه ولدان بڼو دوزينه وه ي هه تا رزق و

روزي حه لالي پي به يدا بكري.

*راو بڼو پياو به لگه يه له سره زال كړدني

راو بوچوون و هه ولي خوي، نه گه ر

ره به نيوو هاوسه رده گري.

*ته گه ر هاوسه رداربوو كو پيكي ده بي

به نه ندازه ي نه وه ي راوي كړد وه و هك

به چه كه يان گه وره، وه گه رنا مندا له كه

ميينه ده بيت.

*راوي ژن به لگه يه له سره خوازي

خوپاريزني كه له ناخي باوكي يان

ميرده كه يدايه.

*راوي مندا له لگه يه له سره نه وه ي

ده پياريزني و له به ريده كات له زانباري و

پيشه يان نه و ميراثيه ي كه له باوكيه وه

بوډيه مي ني ته وه.

فریو ده دات نه وان ه ی یاخی و
سه ریچی کارن.

* راوچی بالنده و چوله که پی اوچی
بازرگانه فروفیل له خه لکی باشده کات.

* راوچی درنده فیل له عجه میه کان
ده کات و ده یانشکینی.

* راوچی ماسی له گه ل ژن و کچاندا
مامه له ده کات.

(نابلسی) ده لیت: بینینی راوچی
به لگه یه له سهر سهرکه وتن و زالبوون
به سهر خه لکی ناوارده دا نه گهر راوچی
درنده بیته.

* راوچی بالنده ی ویت ویتکارو خاوهن
دهنگ ماموستای مندالانه له گورانی و
ناموزگاریدا.

راویژگردن: (ئین سیرین) ده لیت: هر
که سیکی خراپ راویژ بکات به که سیکی
پاک و بیگهرد نزیکه بیته وه له وه ی
ته و به بکات، هه موو که سیکی پاک و
بیگهردیش نه گهر راویژی به که سیکی
خراپکرد له بیده نزیکه بیته وه، نه گهر
راویژی به که سیکی باشکرد ده یه ویت
چاکه نه نجامبدات، نه گهر که سیکی
خراپ راویژی به خراپیکتر کرد ژاری
دهر خوارد ده دری.

راهینه ری نه سپ: (ئین سیرین) ده لیت:
راهینه ری نه سپ خاوهن دهسته لات و
پله و پایه یه.

راوچی: (ئین سیرین) ده لیت: راوچی
پی اوچی هه واداری ژنانه و
له داواخوازیاندا فیلان لیده کات،
چونکه کارو پیشه که ی له شیوه ی
فیلدایه.

* ده گونجیت راوچی به لگه بیته له سهر
بازرگانی کویله یان نه وان ه ی بازرگانی
به چاره نووسی مرؤفه ده کهن.

* ده گونجیت به لگه بیته له سهر گهرماو
(هه مام) و ماموستای حوجره و
سهرجه م نه وشتانه ی خه لکی
به ده سته دیه نیت له پیشه سازی و
خشلدا.

* ده گونجیت راوچی به لگه بیته له سهر
ده ویتی.

* نه گهر راهه که ی له ده ریادابوو یاخود
له وشکانیدا به لگه ی خیره، به لام نه گهر
له مانگه یاساگراره کاندابوو یاخود
به چه شنیتوو له وشکانیدا گونجاو نه بوو
خراپه.

* راوچی درنده دهسته لاتداریکی
به هیزه و سهریازان ده شکینی و توانای
دهسه لاتداره سته مکاره کانیش
که مده کاته وه.

* راوچی هه لئو باز دهسته لاتداریکی
مه زنه خاوهن پیلانه و دهسته لاتداران

وژ

وژدی: (نابلسی) ده لایت: له خه ودا به لگه یه له سهر که وتنه کاری یاساغو
حرامه وه .

وستن

وستن (بادان): (ئین سیرین) ده لایت:
په ت له سهر گۆچان په یمان و کاریکی
خراپ و جادوه خوداوه ند ده فهرموئ:
﴿فَالْقُوا حَبَالَهُمْ وَعَصِيَهُمْ﴾
(الشعراء: ٤٤).

*ته گهر په تیکی بادا یان پتوای یاخود
لوولیکرد له سهر مه کوئیه ک
سه فهرده کات و هه موو لوولیه کیش هه
به و چه شنه یه .

*ده گونجیت به لگه بیت له سهر به ستنی
کاروبار له گه ل هاوکاری و ماره بریندا .

*ته شی ژن و خول خولۆکه ی به لگه ن
له سهر هاوسه رگری ره به ن و بوونی
شهریکایه تی و مندالبوونی ئافره تی
دوگیان .

*ته گهر پیاوئیک ته شی ریسا
سه فهرده کات و کاریک ده به ستنی و
به لگه یه له سهر که وه ری ئه وه ی
ده پیرسی یان غه زه ل ده کات به شیعر .

*ته گهر ئه وه ی ژنان ده پیرسن ریستی
هه مووی ملکه چی و سه رشوړپیه

له سه فهردا یاخود کاریکده کات سه ری
لیده شتوئ به لام حه رام نییه .

*ته شی رستنن ژنان بو ئه وه ی
له سه فه داریه به لگه یه له سهر
گه رانه وه ی له سه فهردا یان گه رانه وه ی
که سی ئاواره .

*ژني القرنين) ده لایت: رستن ته مه نی
پیاوه ، ته شی هاوسه ری ژنه و ونکردنی
ته لاقدانیه تی .

*ده گپړنه وه ژنيك ديت بولای (ئین
سیرین) و ده لایت: ژنيك بينی قیری
ده پیرسا سه رسامبووم پیی ، ئه ویش
وتی: بۆچی؟ له کاتیکدا شتواندنی
ئاسان تر بوو له به ستنی ، ئنجا وتی: ئه و
ژنه حه قدار بوو وازی لیتینا بو
هاوه له که ی ، ئنجا پاشگه زیوه وه له و
برپاره ی ، ژنه که ش خوئ وتی:
راسته ده که یت ماره بیم لای میرده که م
هه بوو له حالئ ژیانمدا وازم لیتینا و
کاتی مرد له میراتیه که ی وه رمگرت ،
به لام ئه گهر ژنيك بينی قیر ده پیرسی
په له ده کات و که سیکی نادیارو ئاواره ی
ده گه پیته وه ، ئه گهر بینی به هیواشی
ده پیرسی خوئ و میرده که ی
سه فهرده کات ، ئه گهر قولایی ته شیه که
بچرا خوړپیکه ستن بو سه فهر

* ئەگەر پياويك بىنى لۆكە يان كەتان دەپرىسى ئەو پياوۋە خۇي دەچوئىنى بەژنان و ملکہ چى و رسوايى دىت بەسەردا و كارىك ئەنجامدەدات شارەزاو لىھاتوو نايىت تىدا.

* ئەگەر رىسراوۋەكە ئەستوربوو كارىك بەئەستەم و ماندوبوونىكى زۆر ئەنجام دەدات.

* ئەگەر ھەر ھەر ئەستوربوو سەفەرىكەدەكەت سەركەوتنى تىا بەجىدەھىتى.

* ئەگەر ژنىك لۆكەي رىسا ناپاكى خىانەت لەمىردەكەي دەكەت.

* ئەگەر خورى يان مووى رىسا سەفەردەكەت و خىرى دەستگىر دەبىت.

* ئەگەر بىنى ئەو رىسراوۋەي بچرى پەيمان و بەلئىن ئەنجامدەدات.

رسوايى (ملکہ چى)؛ (نابلسى) دەلئىت:

بىنىن و دياريدانى لەزاناو تىكۆشەران بەلگەيە لەسەر سىستى لەئەين و تواناو

توندوتىژى بىباوۋەپان.

(نابلسى) دەلئىت: لەخەودا بەلگەيە لەسەر مەرگى نەخۆش و زىندانى و ھەژارىي و كوئىرى.

دوادەكەوي و خۆرىكخستنى ئاوارەو غەرىب پەكى دەكەوئىت لەگەرپانەوۋەدا.

* ئەگەر بىنى ھەر دەپرىسى ھەولەدەدات بۆ چوونە نىو كۆپى دانايىيەو.

* ئەگەر بىنى خورى دەپرىسى ناپاكى لەگەر ل پياوي ھاوسەرىدەكەت.

* ئەگەر پياويك خورى رىسبىت يان كەتان خۇي دەچوئىنى بەژنان و ملکہ چى و رسوايى بەدەستدەھىتى بەلام كارو پىشەي ھەلال ئەنجامدەدات ئەگەر لەبرى خورى دانەوئەي رىسا ئەستوربوو سەفەرىكە بەماندوبوون ھىلاكى بەدىدەت.

(نابلسى) دەلئىت: ئەگەر ژنىك لەخەودا بىنى خورى دەپرىسى ئاوارەيەكى دەگەرپتەوۋە، ئەگەر ھىواش و لەسەر خۆبوو سەفەردەكەت يان مىردەكەي سەفەردەكەت، ئەگەر قولاپى تەشەكە بچرا سەفەردەكەي ھەلدەوۋەشپتەوۋە.

* ئەگەر لۆكەي رىسا مارەيىيەكەي بەجىدەھىتى بۆ مىردەكەي، پاشان دەگەرپتەوۋە بۆي.

* ئەگەر كەتانی رىسا ھەولەدەدات بچىت بۆ كۆپى دانايى.

*دهگونجیت نهو خهونه به لگه بیټ له سهر سه فهر
یاخود غه رامه یه که له لایه نه
دهسته لاتنداره وه بکری.

*نه گهر بینى له ولات و شاریکدا
نه خوځى رشانه وه بلاوبوه وه جهنگ
ده که ویتته وه تیددا.

(ئیبین سیرین) ده لیت: رشانه وه
به لگه یه له سهر ته وه به ویستی خوځى و
نه گهر نه یتوانى ورقى له تامه که ی
بوه وه له سهر نهو رقو نکولیه.

*نه گهر به روژوبوو رشایه وه ، پاشان
روچوو تیدا قه رزاره وه ده توانى بیداته وه
به لام نایداته وه تاوانبار ده بی.

*نه گهر شیرى خوارده وه رشایه وه
رشانه وه ی شیرو ههنگوینبوو ته وه یه ،
نه گهر گه وه رى قووتداو کاتى رشایه وه
ههنگوینبوو فیڤرى ته فسیرو راقه ی
قورشان ده بیټ ، نه گهر رشانه وه که ی
شیربوو له ئیسلام پاشگه ز ده بیټه وه ،
نه گهر رشانه وه که ی خواردنبوو شتیک
به مروڤیک ده به خشى ، نه گهر دیسان
رشایه وه له به خشینه که ی پاشگه ز
ده بیټه وه .

*نه گهر باده یخوارده وه و
سه رخوځنه بوو ، پاشان رشایه وه مالو
سامانیکى حه رامده بات ، ئنجا
پاشگه زده بیټه وه لی.

*دهگونجیت نهو خهونه به لگه بیټ
له سهر:

+مژده .

+پشودان به دوزمن که شاده به غه م و
په ژاره ی.

وش

رشانه وه (تاعون): (ئیبین سیرین)
ده لیت: به لگه یه له سهر جهنگ ،
ههروه ها جهنگیش به لگه یه له سهر
رشانه وه .

*نه گهر بینى بورایه وه هیچ خیریکى
تیدانییه و باش نییه له لیکدانه وه دا.

*رشانه وه غه م و په ژاره یه ، نه گهر بینى
تووشى رشانه وه بوو غه م و په ژاره رووی
تیده کات.

*نه گهر بینى نه ندامه کانى برارون
سه فهرده کات و خانسه واده و
که س وکاره که ی په رته وازه ده بن به پیى
ئایه تی: ﴿وَقَطَعْنَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ
أَمَّا﴾ (الأعراف: ١٦٨).

(نابلسی) ده لیت: رشانه وه له خه ودا
گه پییه ، نه گهر بینى له خه ودا تووشى
بوه گه پده بی ، نه گهر رشانه وه
له شاریکدا بلاوبوه وه سزایه که له لایه نه
دهسته لاتنداره وه دیت.

*دهگونجیت به لگه بیټ له سهر گوږو
گه پى و بیدعه چونکه مردن و تیاچوونى
تیدایه .

له خراپه، نه گهر قورس و گرانېوو و بوی
تامی ناخوښېوو ته وېه و په شیمانيه کې
به ژور ده بې به هوی سزایه که وه تووشی
ده بیټ له جهسته و مال و بژیویدا،
هه روه ها رشانه وه گه پانه وه ی
نه وشته به بۆ هورپکه ی که به ناحق
لېی وه رگرتوه و نه مهش ته وېه یه.

* نه گهر رشایه وه و رشانه وه که ی
خوینېوو له گوناھیک ته وېه ده کات یان
له مال و دارایی حه رام یا
نه سسپه رده کردنی نه مانسه
که له نه ستویدا یه.

* نه گهر خوینی خوارده وه به لام شیرو
هه نکوینی هه لېتیا یه وه ته وېه یه
له گوناھو تاوان و سته م.

* نه گه رشایه وه و زه رداوېکی پیسی
تېدا بو له سه ریچی پاشگه زده بیته وه
به سزایه ک.

* نه گهر به لغه مېوو رشانه وه که ی
له خو یه وه ده گه ریته وه.

* نه گهر بینی رشانه وه ده خوات مال و
سامان و ناویانگ دهرده کات.

* نه گهر رشانه وه که ی ژور رشایه وه
ده مرئ یان نزیکه بیته وه له مردن.

* نه گهر بینی کاتی رشایه وه
خواردنیکی پاک و بیگه ردبوو یان خوین

* نه گهر سه رخوښېوو رشایه وه رژه وه
پاره و پول خه رج ناکات بۆ
منداله کانی، مه گهر به نه ندازه یه کی که م
نه بیټ و پاشگه زده بیته وه له خه رجی.

* نه گهر بینی ریخوله کانی هاتنه دهره وه
به لگه یه له سه ر مه رگی منداله کانی.

* هه روه ها ده لئین: نه گهر قرقینه و
رشانه وه که ی ژوری هه بوو به لگه یه
له سه ر مردنی.

* هه روه ها ده لئین: نه گهر بینی
رشایه وه و رشانه وه که ی خوینېوو
به نه ندازه یه کی ژور ره نگی خوینه که
گه ښوو به لگه یه له سه ر نه وه ی
مندالیکي ده بیټ، نه گهر خوین
له ده فریکدا له به ری رویی کورپه که ی
ده ژی، نه گهر خوینه که به سه ر زه ویدا
رژا کورپه که ی به خیرایی ده مرئ، نه و
خونه بۆ هه ژار مال و ده سته لاتیکي
ژوره و بۆ یه کیک بیه ویت موقوفیک
بخه له تینئ خراپه چونکه کاروباره کانی
ده رده که ون.

(نابلسی) ده لئیت: نه گهر له ته شتی کدا
رشایه وه له گوناھو تاوان ته وېه ده کات،
ژنیک مال و داراییه کی حه رامی لیوه ی
ده سته که ویت.

* نه گهر رشانه وه که تام و چیرئ
خوښېوو به ئاسانی هاته دهره وه
ته وېه دوکات به ویستی هورپکه ی

خاوه نه كانى و بلاو كړدنه وهى نهيتى و
هه روه ها ره واندنه وهى نه وهى
له ناخيدايه و نه گه ر نه خو شېوو
كوچده كات.

رف

رفين: پياويك ديت بو لاي (نئين
سيرين) و ده لئين: له خه ودا بينيم وه
بفرم له نيوان ناسمان و زه ويدا، نه ویش
وتى: تو زور به پي ده پويت.

* نه گه ر بينى رفى به سر چيايه كدا
ده ستلا ت به ده سته هيتى و كه سانى
گه ره ملكه چيده بن.

* نه گه ر بينى ده رفى نه گه ر شياوى
ده سته لاتېوو به ده ستيده هيتى، نه گه ر
له سر شتيك كه و ته خواره وه نه وه
ده بيت به خاوه نى، نه گه ر شايان نه بوو
به لگه يه له سر نه خوشييه ك رووى
تيده كات و له مرگ نزيكه بيته وه يان
ده كه ويته هه له يه كه وه.

* نه گه ر له سره ريانكه وه رفى
بو سه ريانتيكتر څه كه ي وازليده هيتى بو
څنكيكتر.

* هه نديكده لئين: رفين به لگه ي سه فه ره
نه گه ر به بالېوو، گواستنه وه يه
له حالكه وه بو حالكيكتر.

ياخود به لغه مېوو به لگه يه له سر خيرو
ناسانى.

* نه گه ر خوښيكي زورى هه لېتايه وه بو
هه ژار به لگه يه له سر مال و دارايى يا
خه و بينه ر مندا ليد ه بيت يان ناواره و
غه ريبيكي خزمى له سه فه ر
ده گه ر پته وه، نه گه ر خوښه كه ده كه و ته
نيو ده فريك كوپه په روه رده وگه وره
ده بى، نه گه ر كه و ته سه زه وى
هه ردووكيان به خيراى و كتوپر كوچى
دواييده كن.

* رشانه وه بو مردو به لگه يه له سر
مردن.

* رشانه وه گسكده ياخود جوگه له يه.
* نه گه ر رشايه وه و ماريكه اته دهره وه
نه خوشي شېوو ده مري، نه گه ر
له ش ساغبوو له دوزمنه كى
جيا ده بيته وه.

* هه روه ها ده لئين: رشانه وه مال و
سامان خه ر جكړدنه به وى خوار دنه وه.
* هه موو رشانه وه يه ك بو هه ژاران
به لگه ي خيرو بو ده وله مهنه باش نيه
به لكو زيان له مال و دارايياند، نه گه ر
پادشايه ك بينى رشايه وه باج
ده گير پته وه بو سته مليكراوان، رشانه وه
به لگه يه له سر گه رانه وهى نه مانه ت بو

ئاشوبو ئارەزو پارىزراودەبى
بەھىۋاي خۇيدەگات.

*ئەگەر بىنى سواری گەردنى مۇقۇڭ
بۈە دەمرىتو تەرەكەى ھەلدەگىرى.

*ھەرۈەھا دەلئىن: سواری گەردنى
مۇقۇبىون بەلگەيە لەسەر كارىكى
قورس وگران ، ئەگەر بەرىدايەۋە
خستىە خوارەۋە داۋاخۋازى ھەولۇ
داۋاي بەجىنەھاتو.

*گەرپانەۋە لەسەفەر بەلگەيە لەسەر
بەجىتھىنانى ئەركىكى ئەستۇ. ھەرۈەھا
دەلئىن: بەلگەيە لەسەر
دەرۋولتكردەۋە قوتاربون لەغەم
پەژارەى خرابو بەدەستھىنانى نازو
نعمەت بەپىي ئايەتى: ﴿ اِنْغَلَبُوا
بِنِعْمَتٍ مِّنَ اللّٰهِ وَفَضْلٍ لَّمْ يَمْسَسْكُمْ
سُوْءٌ ﴾ (آل عمران: ۱۷۴).

*واتاي تەۋبە پاشگەزىبونەۋەيە
لەسەرپىچى.

*غارغارىن بەسەرۈۋەلاخەۋەيان راكردن
بەھەردو قاج بەلگەيە لەسەر خىرايىك
بەدوۋى دەكەۋىت لەكەل قوتاربون
ھىمنى لەۋەى كەلىي دەترسى بەپىي
وتەى(موسى) ھەرۈەك پەرۈەردگار
لەقورئاندا دەفەرەمۇي: ﴿ فَفَرَأْنُكَ مِنْكُمْ
لَمَّا خَفَّكُنْكَ ﴾ (الشعراء: ۲۱).

*ئەگەر لەرفىندا گەيشت بەكۇتاترىن
پلە لەسەفەرەكەيدا خىرى
دەستگىردەبى.

*ئەگەر لەزەۋىيەكەۋە چوۋ بۇ
زەۋىيەكيتەر رىزو شىكۇۋ چاۋپوۋنى
پىدەبەخىرى بەپىي ئەۋگوتەيەى
دەلئىت: "ئەگەر شىۋىنىكت بەدلېو
روۋى تىپكە".

*ئەگەر لەنزمىيەۋە رفى بۇ بەرزايى
بەبىۋال ھىۋاۋ ئاۋاتى
بەدەستدەھىنىۋە بەئەندازەى بەرزى
شىكۇدار دەبى.

*ئەگەر ۋەك كۇتر رفى شىكۇمەندى
پلەۋپايە بەدەستدەھىنى.

*ئەگەر بىنى رفى ھەتا لەنىۋ بەرگەى
ئاسماندا ونېو پاشان ئەگەرپايەۋە
دەمرىت.

*ئەگەر لەمالى خۇيەۋە بۇ مالئىكى
ناديار رفى لەلانەۋەمالى خۇيەۋە
دەگويزىتەۋە بۇ نىۋ گۆرەكەى.

*ھەرۈەھا دەلئىن: سواربونى ھەمو
جۆرە ئازەلئىك يان ھۆكارى گواستەۋە
بەدەستھىنانى نيازو ھىۋاۋ ئاۋاتە،
ئەگەر بەباشى سوارىنەۋەبەلگەيە
لەسەر شىۋىنكەۋتنى ئارەزو، ئەگەر
سوارىيوۋ باش رۇيى پىۋەى لەفتەۋ

* نه گەر زیندانی بینی ده پری له زیندان قوتارده بی.

* ههروهه ده لاین: نه گەر رفین به بالبوونه وه سه فهره، نه گەر به بی بالبوو گواسته وه به له حالیکه وه بو حالیکتر یان له شوینیکه وه بو شوینیکتر.

* نه گەر که سیکى ئاواره ی غریب بینی رفی ده گهریتته وه بو ولاتی خو، ههروهه ده لاین: سه فهر زور ده کات. * نه گەر له گهل بالنده کاندای رفی له خه ودا هاوه لایه تی که سانی غریبه ده کات.

* نه گەر که سیکى له خوبایی و خاوهن هیواو ئاواتی بینی ده پری خه ونه که ی به تاله.

* نه گەر پی شبرکی له گهل مروفیکدا کردو رفی و پی شکه وت ده یشکینی و پله و پایه ی پی شکه وتوو به رزو بلند ده بیته وه.

* نه گەر بینی به سه ر شاخیکدا ده پری نه وه ده سه سه لات و پله یه که به ده سه سه هینی و ده سه سه لاتدارانی گه وره ده وشکینی به بی ماندوبوون و ملکه چ ده بن بوی.

* نه گەر بینی ده پری و نه گەر شایسته ی ده سه سه لاتبوو به ده سه سه هینیت، نه گەر

* که یشتن به ویست و هیوا کاملی به لگه یه له سه ر که می و تیاچوون.

* نه گەر به پانتایی ئاسماندا فری به لگه یه له سه ر نه وه ی سه فهر ده کات یان پله و پایه یه که به ده سه سه هینی. * نه گەر بازیدا له شوینیکه و بو شوینیکتر له حالیکه وه ده چیت بو حالیکتر.

* بازدانی دوور سه فهری دووره، نه گەر له بازنه یه کدا پشتی به سه ت به گزچان پشت به پیاویکی به هیز ده به ستی. (نابلسی) ده لایت: له خه ودا سه فهره نه گەر له دواره بوو سه فهره پشودانه. * رفین بو که سیک سه فهر ده کات بیکارییه.

* نه گەر له سه ربانیکه وه رفی بو سه ربانیکتر له پیاویکی ناوداره وه ده چیت بو یه کیکیترو هه ر سه ربانیکیان به رزیت پله و پایه و شکوی به رزتره.

* ههروهه ده لاین: سه ربان نه ، نه وه ی بینی له سه ربانیکه وه ده چیت بو سه ربانیکتر نه که ی به جیده هیل.

* نه گەر ژنیک بینی له مالیکه وه رفی بو مالیکتر شوده کات به پیاوی نه و ماله.

* نه وه ی له مالیکى ناسراوه وه برپی بو مالیکى نادیارى دوور ده مریت و لانه یه قیامه ته.

*بۆیه کیک ناواری غریب بیت به لگه یه
له سهر گه پانه وهی بۆ ولاتی خۆی،
ده گونجیت به لگه بیت له سهر ئه وهی
جاری کیت ناگه پیته وه بۆ ولاتی خۆی.

*نه گهر بینى ده پى و دوو پالى هه یه
به لگه ی خیره بۆ سه رجهم خه لکی،
نه گهر هه ژار بوو به لگه یه له سهر
به ده سته پنانی مال و داراییه کی زۆر.

*نه گهر بینى به بی بال ده پى و
له هه وادا به رزیه ته وه به لگه یه له سهر
ترس و بیم که و رووی تیده کات.

*نه گهر بینى به سهر مالان و کۆلاند
ده پى به لگه یه له سهر بشیوی به لام
کاروباری خۆی جیگیر ده بیت.

*نه گهر بینى روو به ئاسمان ده پى
نه گهر که سیکى ساده بوو روو
له خانه واده ی ناودارو مه زنده کات.

*نه گهر بینى له گه ل بالنده کان ده پى
له نێو کۆمه لى غه رییدا ده گیر سیته وه،
ئه م خه وه بۆ خه لکی به د شه په نگیزی و
خرابه یه.

*بۆیه کیک راو له ئاودا بکات به لگه یه
له سهر روودانی سزایه ک، ده گونجیت
به لگه بیت له سهر ناواخن و ویست و
خوای.

*نه گهر بینى ده پى و له هه وادا
به رزنه بۆته وه به ئه ندازه ی که له سهر رووی

که وته خواری وه به سهر شتیکدا ده بیت
به خاوه نی ئه وشته، نه گهر
گونجاو وشیا و نه بوو بۆ ئه وشته
له ئاینه که ییدا گونا هه له یه ک
ئه نجام ده دات و نه خۆش ده که وى.

*نه گهر له پىندا گه یشت به ویست و
خوای خۆی له سه فه ره که ییدا خپری
ده سته گیر ده بی.

*نه گهر له به رگه ی ئاسماندا ونبوو
نه گه راپیه وه ده مرى.

*نه گهر له مایکه وه رفی بۆ مایکیتر
به لام ئه و ماله ی تر نادیار بوو له ماله ی
خۆیه وه ده چیت بۆ گۆره که ی.

*نه گهر له هه وادا فپی نه خۆش ده که وى
هه تا له مرگ نزیکه ده بیته وه و پاشان
قوتار ده بی.

*نه گهر بینى به پیکى ده پى
کاروباره کانی به بی مانده بوون
بۆ به جیدیت.

*نه گهر بینى ده پى و له سهر زه وی
به رزیه ته وه و سه ری روو به ئاسمان و
قاچی بۆ خواری وه له نێو ئه و هاوه لانه دا
که روویان تیده کات پله و پایه ی
به رزتر ده بی، له نێو ده وله مه ندو
کریکاراندا به لگه یه له سهر پله و پایه
که پینده گن.

*ئەگەر بىنى لەنئوان ئاسمان و زەويدا دەرفى ھىواو ئاۋاتى زۆردەبى.

*ئەگەر بىنى لەشۈيىنكىدا دەرفى و شۈيىنى رىنى روپاي ئاسمانە بەسۋارى يان بەپىادە دەپۋات بۆ جىگەيەك و پاشان سەفەردەكەت و پلەپايە بەدەستدەھىنى بەئەندازى بەرزبۈنەۋەي لەزەۋى ، دەگونجىت ھىواو ئاۋاتى زۆربى ئەگەر رىنى زۆر بىنى.

*دەگونجىت رىنى بۆ بەدەستەھىنانى زانىارى يان خراپە و شەرىپىت، بەدەستەھىنانى كارىك كەماندوبوۋە بۆى يا وىلى و ھەرزەبىيەك لەكاتى تورەيىداۋ ئەمەش شادى و خوشىيە بەپىنى ئەو گوتەيەي دەلىت: "فلانەكەس لەخۇشىدا رىنى".

*ھەروەھا رىنى بەلگەيە لەسەر رەشېنى ئەگەر بەبال رىنى ئەۋە بەشكۈمەندى و رىزەۋە سەفەردەكەت، ئەگەر بەبى بالبوۋ بەنارەھەتى سەفەردەكەت بۆ خۆى بەتايىبەت ئەگەر لەشۈيىنكى باشەۋە سەفەرىكردو لەشۈيىنكى خراپ لايدا.

*ئەگەر لەشۈيىنكى خراپەۋە رىنى پىچەۋانەي ئەۋەيە.

زۈيىۋە بەلگەيە لەسەر سەفەرو گەپانەۋە.

*ئەگەر بىنى بەۋىستى خۆى دەرفى و ۋاز لەرپىن دەھىنى ئەگەر نەۋىست ئەمەش بەلگەيە لەسەر خىرىكى زۆر گەۋرە ئەنجامدان.

*ئەگەر بىنى دەرفى و بەپشتاكەوتوۋە ئەگەر بەدەريادا دەپۆيى ياخود ۋايدەۋىست بەلگەيە لەسەر خىر ، بۆ سەرچەم خەلگى بەلگەيە لەسەر بىكارىي و بۆنەخۇشيش بەلگەيە لەسەر مەرگ.

*ئەگەر بىنى دەرفى بەلام ناتوانى و سەرى روو بەزەۋىيەۋ قاچى بۆ ئاسمان بەلگەيە لەسەر شەپو خراپەيەك دىتە رىنى.

*ئەگەر نەخۇشىك بىنى دەرفى بەلگەيە لەسەر مەرگى ، بۆ سوارچاك بەلگەيە لەسەر چاكى بزاۋوت و جموجوۋلى و جىگىرنەبوۋنى لەشۈيىن و جىگەيەكدا، بۆ زىندانى و بەندىش ئازادكردىنە.

*ئەگەر بىنى لەدەستەبەرەيەكدا دەرفى و نوستوۋە لەسەر جىگەيەك يان شتىكىتر بەلگەيە لەسەر توشبوۋنى بەنەخۇشى ياخود دەردو بەلەيەك روو لە قاچەكانىدەكەت.

رق

رق و قین: (نین سیرین) ده لیت: رق و قین باش نییه ، چونکه خوشه ویستی نیعمه ت و به خششی خوابیه و رق و قینیش پیچه وانه یه تی ، هه روه ها پیچه وانه ی نیعمه تیش نارپه حه تی و په روه ردگار نیعمه ت و به خششی به سه ر باوه پدارانه وه باسده کات به هه لگرتنی دژایه تی و جیگیرکردنی خوشه ویستی به هوی خوشویستنی نیسلامه وه کاتی ده فره مویت: ﴿ذ کنتم اعداء فالله بین قلوبکم فاصبحتم بنعمته اخوانا﴾ (ال عمران).

(نابلسی) ده لیت: نه گه ر یه کیک له خه ودا بینی رقی له که سیکه یان که سیک رقی لیه تی به لگه یه کی خراپه بۆ سه رجه م خه لک، چونکه رق و قین هۆکاری دژایه تی و دوژمنایه تییه و دوژمنان یه کتریان خوشناویت و هاوکاری یه ک ناکه ن.

* ده گونجیت رق و قین به لگه بیت له سه ر فه رمان به چاکه و خۆ گرتنه وه له خراپه ، نه گه ر له خه ودا نه وکه سه بینی که به ناگا و بیداری رقی لیبوو به لگه یه له سه ر سینه ته نگ و تاقیکردنه وه به که سیک که خوشحال نییه به هاوه لایه تیکردنی.

رم

رمان (رووخان - ته پین): (نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سه ر: + به ده سه ته یتانی پیداو یستی. + ناچارکردنی دوژمن. + کوپو هاوکار.

* نه گه ر له ناسمانه وه قامچییه ک دابه زی به لگه یه له سه ر سزاو خه شم و قین. * قامچی ده سه ته لاتداره ، نه وه ی قامچییه کی پارچه پارچه کراوی ره شی سوورباوی بینی ده سه ته لاتیکی باش به ده سه ته هیتیت ، نه گه ر پارچه پارچه نه بوو ده سه ته لات و نیشگه رییه .

* نه گه ر له لیداندا قامچیه که بچرا ده سه ته لات که ی به سه ر ده چیت. * نه گه ر درزیبرد ده سه ته لات ی زیاد ده کات.

* نه گه ر بینی به قامچیه که ی له گویدر یژه که یدا له په یدا کردنی بژیویدا بانگی خوداوه ند ده کات، نه گه ر له نه سپیکی پیدا سواریبوو ویستی غاری پتیدات دوعا ده کات له کاریکی قورس و گراند.

* نه گه ر بینی قامچیه کی به ده سه ته یتا په ناده گری به پیاویکی عه جه می که په یوه ندی به ده سه ته لاتداره وه هه یه و گوتاره کانی وه رده گری و فره مانه کانیشی به جیده گه یه نی.

هاويشت و نه ی پښکا نوښه رڼک ده نښرئ
له بڼ پښداويستی.

* نه گه ر مه که رڼکبوو کتښيکه قسه ی
حه قی تډدایه، نه گه ر له قامیشی
ناته واوبوو گوته ی پووچو به تاله ،
نه گه ر نه وه ی ویستی به جڼی هڼا
فرمانه که ی به جڼدیت.

* نه گه ر پڼکای نه وه ی وتویه تی به جڼی
ده هڼی.

* نه گه ر بیڼی ژنڼک رمڼکی ئاراسته کردو
تڼگرت و دای له دلی گالته ی له گه ل
ده کات و دلی وابه سته ی ده بیټ ، نه گه ر
رمه که له زڼپوو نامه ی که بو ژنڼکی
ده نښرئ ، یان به هوی ژنڼکه وه یه .

* نه گه ر تیری واژوی یه کبوو
نوښه رڼک دلیان نه رم و ناسک و گوته یان
شیرینه .

* نه گه ر تیره که نیزه که ی هه لگه پاره بوو
نوښه ره که گالته یان پښده کات.

* نیزه ی تیر نامه ی که هیزو توندوتیژی
تیا یه .

* نیزه ی قورقوشم نامه ی که سست و
خاوه .

* نه گه ر رمه که نیزه ی تډدانه بوو
ده یه ویت نامه ی که بنښرئ بو ژنڼک به لام
نامه به رڼکی ده ستناکه وئ.

* نه گه ر بیڼی به قامچی له پیاوښکده دات و
ده سستی به رزو درښژ ناکاته وه
ناموژگاریده کات، نه گه ر ئازاری
پڼگه یاندو داچله کی سه رزه نشتیده کات
پاشان ته و به ده کات، نه گه ر ئازاری
پڼه گه یاند ناموژگاری وه رناگری،
نه گه ر خوڼنی له به ر روڼی له کاتی
لڼداندا نه وه سته م و ژورداریی به نه گه ر
خوڼنی له به ر نه پوڼی نه وه حه ق و
داد به وه ریبه .

* نه گه ر لڼیداو پښسته که ی درزبهرد
نه وه له یه کڼکه وه بوډووان زیاد ده بیټ
له سه ری به وه ی ده درڼته پالی.

* نه گه ر خوڼنی لڼدراوی به رکه وت
مالڼکی حه رام به ده سته هڼڼڼت،
هه روه ها نه گه ر لڼدراویش خوڼنی لڼهات
هه ر به وچه شنه یه .

* نه گه ر قامچیه که له کاتی لڼداندا لاریوو
هه لگه پایه وه نه قل و ژیری واژوو
پڼچه وانه یه یاخود نه وپیاوه ی په نای
پښده گری ناته واوه .

* نه گه ر بیڼی ده سته لاتدار لڼیدا
به قامچی سه د قامچی یان که متر یا
زیاتر دره مه به نه ندازه ی قامچیه کان.

رم و تیرهاوښژ: (ئښښ سیرین) ده لڼت:

رم هاوښژ نوښه ره، نه گه ر بیڼی تیرڼکی

بینی حەشیش بە سەر جەم لەش ولاریدا
 دەر هات بە لام لەش ولاری دانە پۆشی و
 زیانی پێنە گەیاند ئەو سالا فە پۆپیت
 بە دەست دەهێنێ، ئەگەر گوێ چکە و
 چاوی دا پۆشی بە لگە یە لە سەر کە م
 کۆپی ئاینە کە ی، بە هەمان شیوە
 دەر هاتنی پە روپال لە لاشە بە لگە یە
 لە سەر بە دەست دەهێنێ مالتو سامان یان
 جل و بەرگ، دە گونجێت سە فەرێکی
 بۆی تە پێشە وە .

* روانی حەشیش لە جەستە و لەشو
 لاسوودو دە و لە مەندییە .

* ئەگەر شتێک روا لە سەر سکی
 خراپ بوو باش نییە ، خۆ ئەگەر
 نە خۆشبوو بە لگە یە لە سەر مردنی .

روپار: (نابلسی) دە لێت: لە خە ودا
 پیاویکی رێزدارە ئەگەر کە سێک
 چووە نێوی لە گەل خە لکی گە و رەدا
 تێکە ل دە بی و ئاو خوار د نە وە لە روپار
 باش نییە بە پێی ئایە تی: ﴿ اِنَّ اللّٰهَ
 مُبْتَلِیْکُمْ بَنٰھٖ ﴾ (البقرة: ۲۴۹) .

* ئەگەر بینێ لە مەری روپارە وە بۆ
 ئە و بەری بازیدا لە غە م و پە ژارە
 قوتار دە بی و بە سەر دوژمنە کانیدا
 زالدە بیێت .

* ھەروەھا وتراوە : روپار بە لگە یە
 لە سەر سە فەر بۆ یە کێک بچێتە نێوی .

* ئەگەر بینێ رمێکی ھە لدا و پێکای
 ئەگەر خوازیاری کۆپیت دە بیێت .

* تیر گوتە ی حە ق و راستییە لە گە ل
 وە لامدانە وە ی گوێ پراپە لی پە روە ر دنگار
 ناکات ئەگەر پێکای گوتە کە ی
 وە ر دە گیرێ خۆ ئەگەر نە بیێکا و تە کە ی
 وە ر ناگرێ .

* رمێکی ھە لگە پاوە ئەگەر ژنێک
 لە تیردانێکدا بینێ ھە لگە پا نە وە ی
 مێردە کە یە تی لێی .

* ئەگەر کە وانیکی بینێ تیری لێو
 ھە لدا کە وانە کە باوکە و دە گونجێت
 تیرە کە پیاویک بیت کە سێکیتر
 پە روە ر دە ی کرد بی و رم نیشانە یە .

* ئەگەر تیرێکی بە دەست یە وە بینێ
 دەستە لات و شکۆ مە ندی و مال و سامان
 بە دەست دە هێنێ .

* ھەروەھا وتراوە : ئە وە ی تیرێک
 بە دەستی خۆ یە وە ببینی ھە والێکی
 خۆشی پێ دە گات .

* پیاویک بینێ تیر ھە ل دە دات خە وە کە ی
 بۆ رافە کاریکی خە و گێ پراپە وە ئە ویش
 وتی: تۆ کە سێکی دووزوبانی .

رو

روان و دەر هاتنی حەشیش: (نابلسی)
 دە لێت: بە لگە یە لە سەر مردن، ئەگەر

به نه اندازه ی گه وره یی و بچووکی
رووباره که .

* نه گهر بینى رووباره که ی بری
بۆلایه کیتړ غه م و په ژاره و ترس و بیمى
ده په ویته وه نه گهر قوړو چلپاو یان
شه پۆلى تېدا بوو ، وه گهرنا نه و پیاوه
ده بریت بۆلای یه کیکیتړ .

* نه گهر بازیدا به سر رووباره که دا بۆ
ده ریاچه که ی له خراپه ی دهسته لاتدار
قوتارده بیټ و سه رکه وتن به سر
دوژمناندا به دهسته دهیتى .

* نه گهر بینى ناوې ده ریا ده بیات یان
ناژه له کانی ده بات یا خود شتومه کی
نه وه زیانه بوی .

* نه گهر بینى ناوېکی سازگار دینه نیو
ماله که ی به لگه یه له سر مال و سامان و
خوشی ، هه روه ها و تراوه نه گهر
ده وله مهنډ نه وه ی بینى فپوپیت
به ده سته دهیتى و سوود ده گات
به خانه واده که ی .

* نه گهر رووباریکی بینى له مالې خویان
هه لده قولی و ناوې لیده خو نه وه نه گهر
ده وله مهنډو ریژداربوو به لگه یه له سر
خیرو سوود بۆ خه لکی نه و ولاته و
بویان خه رجه کړی و خه لکیکی زور
رووده که نه ماله که ی و نا تاجیان
به ده سته دهیتى .

* هه روه ها و تراوه : چوونه نیوی کارى
دهسته لاتداره ، نه گهر ناو به بازار پکدا
رؤیى خه لکی ده ستنو یژیان ده گرت و
سوودیان له ناوه که ی وه رده گرت نه وه
دادپه روه رى دهسته لاتداره بۆ
ژیرده سته کانی ، نه گهر به سه ریا نه کاند
رؤیى و هاته نیو ماله کان و قوماشه کانی
ته رکرد ستم و زوردارى دهسته لاتداره
له ژیر دهسته کانی ، یان دوژمنیکه
هه لده کوتیته سر خه لکی .

* نه گهر رووباریکی بینى له ماله که ی
هاته دهره وه و زیانى به که س نه گه یاند
چا که یه که له خه لکیده کات .

* نه گهر بینى بوه به رووبار به خوین
به ربوون (نه زیف) ده مرئى .

* نه گهر چوه نیو رووباریک تیکه ل
به پیاوړکی گهره ده بی نه گهر شتیکی
پیکه یی له وپیاوه وه غه م و په ژاره ی
پیده گات ، به هه مان شیوه نه گهر
رووباره که لیل بوو .

* نه گهر له ناوېکی سازگار ناو یخواره ده وه
خیرو ژیانیکى خوش به ده سته دهیتى
له وپیاوه وه به نه اندازه ی خوار دنه وه ی
ناوه که .

* نه گهر بینى ناوې لپه لده گوزى مال و
سامان له پیاوړیکه وه به ده سته دهیتى

شوینکه وتنی پیغه مبرو سوننه تی (ﷺ)
به ده سنده هیئی.

* نه گهر بییاوه ریو موسولمانده بی،
نه گهر سه ریپیچیکار بوو ته و به ده کات و
له بیدعه وه ده چیت بۆ سوننه ت یان
له ژنیکی خراپه کارو داوینپیس وه بۆ
ژنیکی سالح باش یان له کاسبیه کی
حه رامه وه بۆ کاسبیه کی حه لال.

* نه و رویاره ی له به هه شتدایه به لگه یه
له سه ر رزق و رۆزی.

* رویاری شیر به لگه یه له سه ر فیتره ت.

* رویاری مه ی به لگه یه له سه ر
مه ستبون له خوشه ویستی و چاوپۆشین
له سه ریچی.

* رویاری هه نگوین به لگه یه له سه ر
زانباری و قورئان.

رویاری (نیل) له (میسر)؛ (نابلسی)
ده لیت: نه گهر بینی ئاوی لیده خواته وه
زیر به ده سنده هیئی به نه ندازه ی نه و
ئاوه ی خواردوو به تیه وه.

* نه گهر رویاری (نیل) ی بینی هیزو
ده سته لات به ده سنده هیئی.

روحگیشان؛ (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
به لگه یه له سه ر گه راندنه وه ی نه مانه ت
بۆ خاوه نه که ی یاخود چاکبوونه وه ی
نه خوش یان قوتارو ئازادبوونی زیندانی
له زیندانه که ی.

* نه گهر خه وینه ر هه ژار بوو ژنه که ی
ده رده کات یان کوپه که ی به هوی
داوینپیس یان کاریکی خراپه وه.

* رویار له خه ودا کاریکی چاک و رزق و
رۆزیه کی به رده وامه.

* رویاری لیل یان بۆگه ن به لگه یه
له سه ر دۆزه خ و نه وه ی له خراپه ی
نزیکه کاته وه.

* رویار فتنه یه ، ده گونجیت بۆ
سه ریپیچیکار سه ریپیچی بیت و بۆ
چاکه کاریش به لگه ی پاریزراوی بیت.

* نه گهر له رویاره کانی (فورات و)
(دجله) و (نیل) ئاوی خوارد وه به لگه یه
له سه ر خیر و رزق و رۆزی و هاوسه رو
شتی نایاب له و ناوچه و هه ریمه دا.

* نه گهر رویاره که له ولاتی خۆیدا نه بوو
به لگه یه له سه ر گۆرانی ده وله ت و
چوونی هه ندیکیان بۆلای
هه ندیک تریان.

* نه گهر بینی به سه ر ئاودا ده پوات
به لگه یه له سه ر باشی نه ت و دلنایایی.

* رویاری (کهوسه ر) له خه ودا
سه رکه و تنه به سه ر دوزمناندا به پیی
نایه تی: ﴿أَنَا أُعْطِيَنَّكَ الْكَوْثَرَ﴾
(الکوثر: ۱).

* نه گهر له ئاوی (کهوسه ر) ی خوارد وه
زانباری و کردار و دلنایایی باش و

ده گونجيت به لگه بيت له سره شاره زايي
له نايندا.

روويپو (مه ساح - نه ندازه گير): (نيين
سيرين) ده لئيت: پياويکه خه لکي
هه لده سه نگيني و حه زده کات بوه ستيت
له سره ي.

* ته گه ربيني رووپاي زه وييه کي چيتراو
ده گري حال و باري چاکه کاران
به سه رده کاته وه ، ته گه ر ميوي پياو
حالي ژنه کهي ده پشکني و
به سه ريده کاته وه .

* ته گه ر داري کي پياو حال و باري نه و
پياوانه به سه رده کاته وه که نايينان
هه يه .

* ته گه ر شه قامي کي پياو له وريگه يه وه
سه فه رده کات که رووپاي گرتوه ، ته گه ر
له سه ر ريگه ي (حه ج) بوو
نه و جا (حه ج) ده کات ، ته گه ر شويني کي
چوله واني پياو له غه م و په ژاره دا
روده چيت .

* ته گه ر زه وييه کي سه وزايي پياو
خاوه نه کهي نه ناسراو بوو ده بيت
به چاکه کارو وه چه دار .

(نابلسي) ده لئيت: ته رگه ر رووپاي لانه و
مالي مروفي کي پياو حالي نه و مروقه
به سه رده کاته وه .

* ده گونجيت به لگه بيت له سره
يه گگرتن و کوبوونه وه له گه ل که سي کي
شاواره و غه رييدا .

رئ

رووپامايي: (نابلسي) ده لئيت: ته گه ر
له خه ودا بيني روپامايي بو مروفي ک
ده کات له يو به ده سته يتناني خوشيه کي
دنيا خراپ و نابه جيه .

* ته گه ر بيني روپامايي له پيتناوي
به ده سته يتناني زانستي کدا ده کات ياخود
کاروپيه شيه ک که بيگه يه نيت به چاکه
ريزو شکومه ندي به ده سته هيتيت و
ناينه کي باشده بيت و به داواو نيازي
خويده کات .

* هه روه ها و تراوه : ته گه ر که سي ک
کاري کي واکات رانه هات بيت و نه يکردي بيت
ملکه چي و رسوا ييه ، خونه گه ر روپامايي
له ژني کي ناسراو بوو به لگه يه له سه ر
نه وه ي خه ويينه ر قوتار ده بيت
له ده ستي نوژمن .

* ره فتاري رووپامايي له خه ودا به لگه يه
له سه ر خوشه ويستي و نيسارو چاکه و
خير .

(نابلسي) ده لئيت: له خه ودا هو کاري کي
حه رامه له بيداري دا .

رووپوش (په چه): (نابلسي) ده لئيت:
له خه ودا کچي کي ته مه ندرت ژه ،

رووخانی لانه و مال: (ئین سیرین)
ده لیت: نه گهر بینى مالیک رووخا
به سه ریا مال و سامانیکى زور بيشومار
به ده سته هیتى.

(نابلسى) ده لیت: بینى به لگه یه
له سه مردنى خاوه نه که ی. مردنیش
به لگه یه له سه رووخاندنى لانه و مال.
* نه گهر بینى مالیک ده پوختنى یان
بینایه کی کون غم و په ژاره رووی
تیده کات.

* نه گهر بینى مال که رووخا به سه ریا
یاخود هه ندیکى رووخا مرقطیک له و مال
ده مرى یان خاوه نه که ی تووشى به لاو
نه هامة تیه کی گهره و کاریگر ده بیت.
* نه گهر ژنیک بینى سه ریانى مال که ی
رووخا میرده که ی ده مرى.

رووخسار (کولم): (ئین سیرین)
ده لیت: جوانى رووخسار به لگه یه
له سه ر فەپویت و ده رووی خیر و
ناشیرینى به لگه یه له سه نه خوشى و
خراپه.

* هه ردو کولم به لگه یه له سه کارى
پیاو، نه گهر کولمى به فراوانى بینى
له نه اندازه ی خوى زیاتر زیاد بوونى
غم و په ژاره یه و دابه زینى پله و پایه و
شان و شکویه.

رووتى (بى جل و به رگى): (ئین سیرین)
سه رین) ده لیت: نه گهر بینى
جل و به رگه کانى له خویکرده وه
دوژمنیکى په نهانى ده بیت و
له رووکاریشدا خوشه و بستی و
ناموژگارى ده رده خات، خوداوه ند
ده فهرموى: ﴿يَا بَنِي آدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ
الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ الْجَنَّةِ
يَنزِعُ عَنْكُمَا لِبَاسَهُمَا﴾
(الأعراف: ٢٧).

* نه گهر بینى له شویتنیکى قهره بالغا
رووتبوه ته وه نابرووی ده چیت، نه گهر
له شویتنیکدا به ته نیا هه ر خوى رووتبوو
بوکه موکوپى ده گه پیت به لام به ئومیدی
خویان ناگه ن.

* نه گهر ژنیک جل و به رگى ره شى
له خوى دامالى به لگه ی به یانییه چونکه
ژن به شه و رافه ده کرى، نه گهر شه و یكى
که م تاریکبوو نه گهر جل و به رگى ژنه که
سپیبوو شه و یكى مانگه شه و ده بیت.

* خوروو تکرده وه به لگه یه له سه ر
جل و به رگى نو، نه گهر نه خوشیک
رووتبوه وه له جل و به رگه کانى و به زور
بردیان ده مریت.

* رووتبوونى وه ی ژنیش
له مالها تنه ده ره وه دوور که و تنه وه یه
لیتى.

رووخساری مروؤ: (ئین سیرین) ده لیت: پیستی مروؤ نهینه تی و رهشی پیست له لیکدانه وه دا شکومه ندی و وازهینه له لیتین.

* نه گهر بیننی رووخساری رهشداگیرساوه جل و به رنگیگی سپی پۆشیوه خه ونه که ی به لگه یه له سه ره وه ی کچی که ده بیت به پیی نایه تی: ﴿وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا﴾ (النحل: ٥٨).

* خه لیفه (مه هدی) (ره حمه تی خوی لیبت) له خه ودا بیننی رووخساری رهشداگیرساوه له نا کاو به ناگاهات و (ئیهراهم) ی کوپی (عه بدوللا) (کرمانی) بانگ کردو خه ونه که ی بۆ گپرایه وه و نه ویش وتی: کچیکت ده بیت، ئنجا نه و نایه تی بۆ خوینده وه هر نه و شه وه کچیکیبوو زۆر خوشحالبوو خه لاتی باشیدا به (ئیهراهم).

* نه گهر بیننی رووی رهشداگیرساو جله کانی پیسبوو خه ونه که ی به لگه یه له سه ره وه ی درۆده کات به ده م په ره ره دگار وه.

* نه گهر بیننی رووخساری رهشداگیرساوه خه ونه که ی به لگه یه له سه ره مردنی.

* ده گپنه وه پیاویک دیت بۆ لای (ئین سیرین) و ده لیت: له خه ودا پیاویکی ره شم بیننی، پیاویکیتر ده یشت، نه ویش وتی: مردنی بیباوه پییه تی و رهشی مال و سامانه تی نه وه ش به پیوه ده یشت به مال و سامانی فریوی ده دات.

* ده گپنه وه پیاویک به (ئین سیرین) ی وت: له خه ودا بینیم پیاویک به زنجیر هه لواسرابوو له ئاسماندا نیوه ی له ش ولاری ره شبوو نیوه شی سپی، کلکیکی درۆزی گویدریژی پیوه بوو.

(ئین سیرین) وتی: من نه و پیاوه م، نیوه ی سپی لاشه م نه وانه به رۆژ دین بۆلام، نیوه ره شه که ی نه وانه به شه و رووم تیده که ن و زنجیره که ش پیی هه لواسراوم له ئاسمانه وه یادوزیکری منه هه می شه روو به ئاسمان به رزده بیته وه ، کلکه که ش قه رزه له سه ره م کۆده بیته وه و مردنمه ، خه ونه که ی به وش و پیوه یه بوو که لیکدایه وه .

* هه ره ها ده لیت: ئازایه ک بیننی رووخساری رهشداگیرساوه و رافه کاریک

لەرەگەنى دوزى، رەنگى سوور
پلە وپايەو خۆشحالئىيە.

* ھەرۋەھا دەلىن: ئەگەر لەگەل
سوورىيەكەدا سىپىتى تىكەلبو
خاۋەنەكەى شىكۆمەندى و رىز
بەدەستدەھىتت.

* رەنگى زەرد نەخۆشىيە، ھەرۋەھا
وتراۋە: ئەگەر بىنى رەنگى زەرد
ھەلگەپراۋە بەلەك بەلەكە لەقىامەتدا
رىنومايى دەدرىتو لەكەسە نىزىكەكان
دەبىت. زەردى رووخسار بەلگەيە
لەسەر غەم و پەژارە توۋشى خەبىنەر
دەبىت.

* سىپىتى رەنگ: ئەگەر بىنى
رووخسارى زۆر سىپىبوۋە ئاينەكەى
باش و جىگىر دەبىت لەسەر ئيمان،
ئەگەر رەنگى كۆلم و گۆناى سىپىبو
شىكۆمەندى و رىز بەدەستدەھىتى.

* دەگىرپنەۋە پىاۋىكى لاۋ كۆلمى خۆى
بەسوور بەدىكر دەك ژنان، لەنىو
ژناندا دانىشتىبوۋ توۋشى ئابروچوون و
زىناۋو.

(ئابلىسى) دەلىت: ئەگەر لەخەودا
بەباشى بىيىنيت بەلگەيە لەسەر باشى
حال وبارى لەدنيداۋ مژدەيە لەگەل
خۆشى و شادى.

پىلى وت: بەلگەيە لەسەر
ترسنۆكبوونت.

* پىاۋىك ھات بۆ لاي (ئىبن سىرىن) و
وتى: ژنىكم دەستنىشانكردوۋە
لەخەودا بەرەشى و بچوۋكى بىنىومە،
ئەۋىش وتى: كورتىيەكەى كورتى
بالايەتى رەشىيەكەشى مال و
سامانىيەتى، زۆرى نەبردو مردو
پىاۋەكەش بوۋ بەمىراتگىرى.

* دەگىرپنەۋە پىغەمبەر (ﷺ) لەخەودا
ژنىكى رەشى سەروقز روۋتى بىنى
لە(مەدىنە) ھاتە دەرەۋە ھەتاگەيشت
بە(جەحفە)، پىغەمبەر (ﷺ) بەم چەشنە
لىكىدايەۋە: نەخۆشى شارى (مەدىنە)
دەگىرپنەۋە بۆ (جەحفە) ^(۱).

* پىاۋىك گىرپايەۋە لەخەودا بىنىۋىيەتى
مندالىكى بۆ نىردراۋە كاتى بەئاگاھات
خەلۋىيان بۆ نارد.

* ئەگەر ژنى رەش پىستى بىنى
ھاتبوۋنەسەرى خىر روۋى تىدەكەت
بەھۆى بىنىنى زۆرى رىزدار بەلام

^(۱) (بوخارى) (۲۰۳۸) و (ترمذى) (۲۲۹۰) لەفەرمدوۋە
يەكى (عەبدوللاى كۆپى (عومەر) (رەزى خۋاى
لەبىت).

*ئەگەر رووخساری بە پەشی بینی نابووە.

*زەردی رووخسار بە لگە یە لەسەر ملکە چى و حەسوودی، دەگونجیت زەردی دووپووی بیت ، چونکە زەردی نەخۆشییە و نەخۆشیش دووپوویە هەروەها دەلێن: زەردی بە لگە یە لەسەر بەندایەتى بە پێى ئایەتى: ﴿سَبِّمَالَهُمْ فِيهِ وَجُوهِهِمْ مِنْ أَلْفِ السُّجُورِ﴾ (الفَتْح: ٢٩) ئەمەش زەردی رووخساریانە.

*ئەگەر کەسیکی رەش پێستی بینی رووخساری سپی بوەتەو بە لگە یە لەسەر دووپووی و کەمى شەرمى.

*ئەگەر رووخساری بینی رەشبوو و لاشەى سپی نەهێنى باشتەرە لە دیارو بەرچاوی ، ئەگەر دەم و چاوی سپیبوو بەلام لەش و لاری رەش کاری دیارو بەرچاوی باشتەرە لەنەهێنى.

*ئەگەر بینی موو لە دەم و چاوی هات لەشووتیتکدا لەبێداریدا مووی لێنەهاتبوو قەرزێکی زالە و پلەوپایەى دادەبەزێنى.

*ئەگەر رووخساری گۆپا و جوانی دیارنەما بە لگە یە لەسەر کەم و کوپى و دەگونجیت لەوانەبى زۆر گالتەو گەپو

شوخی ئەنجام دەدات، چونکە ناوی روویدەبات.

*ئەگەر گۆشتى کۆلمەکانى بینی رۆیبوو بەسوالکردن و دەروودووکردن دەژى و لەفەرموودە یە کدا هاتو: "ئەو تان بەردەوام سوأل دەکات کاتى دەگات بە پەرەردگارى رووخسارى گۆشتى پێو نەماو" (١).

*ئەگەر تاریکایى لە رووخساریدا بینی یاخود نارێکی بە لگە یە لەسەر تێکچوونی ئاینەکەى و کەم و کوپى لە شکۆمەندیەدا.

*ئەگەر دەم و چاوی شینە لگە پرا تاوانبارە بە پێى ئایەتى: ﴿وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا﴾ (طه: ١٠٢).

*ئەگەر رووخساری گەورەبوو بە لگە یە لەسەر رێنومایى و شکۆمەندیەتى.

*ئەگەر رووخساری ئارەقى دەردا بە لگە یە لەسەر عیشق و خۆشەویستی.

*ئەگەر رووخساری بینی سوورو گرژبوو بە لایەك رووی تێدەکات یان غەم و پەژارە رووی تێدەکات.

*ئەگەر کەسیک رووی لێوەرگیرا کارێکی لێدەبینى خەشم و قینى لێدەبیت.

(١) (مسلم) (٤/١٤٠/١٠٣/١٠٤٠) و (بوخارى)

* ده‌م و چاو گرژکردن و گريان و
ناشيرينکردنى ياخود ره‌شى به‌لگه‌يه
له‌سەر نه‌مانى پله‌وپايه و درۆ.

* نه‌گەر له‌هه‌ردوو لاجانه‌كانى قزى
جوانى بينى پياويكى سینه‌سافه و
نه‌گەر هه‌ر قزى پتوه نه‌بوو پياويكى
سووك و هيچ و پووچه .

* قلايشبردنى ده‌م و چاو كه‌مى شه‌رمه .
* نه‌گەر رووخسارى خۆى به‌ته‌پى و
كه‌شاوه‌يى بينى خاوه‌نى شه‌رم و
حه‌يايه ، به‌دى و خراپى و ناقولايى ده‌م و
چاو كه‌م و كورپيه .

رووشاندن؛ (ئيبين سيرين) ده‌لئت:
نه‌گەر له‌خه‌ودا بينى مروفتيك نه‌نداميكى
برينداركرد له‌مال و دارايى و هه‌نديك
له‌خزمه‌ته‌كانيدا زيانى پتده‌گه‌يه‌نيت .

* نه‌گەر رووشاندنه‌كه‌ كيم و خويى
ليهاات روشينه‌ر سه‌باره‌ت به‌كه‌سى
رووشاو ده‌دويت و قسه‌ده‌كات ، پاشان
رووشاو مال و سامانى ده‌ستده‌كه‌ويت .

* نه‌گەر بينى روومه‌تى رووشاوه
به‌خيرايى و كتوپر ده‌مریت .

* هه‌موو شوينه‌واريكى رووشانیش
له‌جه‌سته‌دا كيم و زوخمى تيدايت مال و
داراييه .

* هه‌موو زياده‌يه‌كيش له‌له‌ش و لاردا
نه‌گەر زيان به‌خاوه‌نه‌كه‌ى نه‌گه‌يه‌نيت
زياده‌ى نازو نيعمه‌ته .

* نه‌گەر ژنيك بينى رووخسارو
ده‌م و چاوى به‌په‌شى بنى مه‌نجه‌ل
ره‌شبوو مه‌رگى ميترده‌كه‌يه‌تى ، نه‌گەر
بينى به‌سپيتى و بوئى له‌خويدا باشى
خۆى و ميترده‌كه‌يه‌تى .

* رووخسارى گه‌ش و بزه و خه‌نداوى و
سپيتى به‌لگه‌يه له‌سەر باشى حالى
خاوه‌نه‌كه‌ى نه‌گەر زيندوو يان
مردوو بيت .

* جوانى رووخسارى ژن يا منداڵ ياخود
ئه‌سپ به‌لگه‌يه له‌سەر فه‌رپويت و
به‌پتچه‌وانه‌شه‌وه .

* نه‌گەر بينى خاوه‌نى دووپووه
له‌خه‌ودا به‌لگه‌ى چاره‌نووس خراپيه
به‌پتى گوتارى پتغه‌مبه‌ر (ﷺ):
"خوداوه‌ند ته‌ماشاي كه‌سى دووپوو
ناكات" (١).

* نه‌گەر بينى بوه به‌خاوه‌نى چه‌ند
روويه‌ك به‌لگه‌يه له‌سەر
پاشگه‌زبوننه‌وى له‌ئىسلام به‌پتى
نايه‌تى: ﴿اِطْلَانُكَ بِضَرْبُونِ
وَجَوْلِهِمْ وَاَدْبَارِهِمْ﴾ (محمد: ٢٧).

* نه‌گەر زاناوو له‌به‌شه‌كانى زانياريدا
هه‌لسوكه‌وت ده‌كات .

(١) (بوخارى) و (مسلم) به‌ده‌سته‌واژه‌ى نزك له‌
ده‌سته‌واژه‌يه گتپراويه‌تبه‌وه .

روونا شیرینی: (ئین سیرین) ده لئی:
نا شیرینی رووخسارو شقل شقلبوونی
شهرم و حه یایه تی.

* نه گهر بینی رووخساری ته پوو جوانه
خواه نی شهرمه و پیس و پۆخلیش
ناته واییه.

* پیاوێك بینی به لاو نه هامة تیهك
روویكـرده خه لکی و ئاژه لان،
له راقه کاریکی خه وی پرسى ئه ویش
وتی: فه رمانپه وایان پشتی کۆمه لێك
ده شکینن و هه ندیک زیندانى ده که ن.

* هه نـدیک له فه رمانپه وایان
سته مکاربوون، به کێک له پیاوچاکان
ئه و فه رمانپه وایه ی بینی رووخساری
ناشـیرین و نا قولا بوه و رووی
وه رچه رخانه وه بۆ دواوه و شه له و
ده ست و قاچی برپاوه و گوێی لیبوو ئه م
ئایه ته ده خویندرایه وه: ﴿الم تر کیفه
فعل ربك بعد (٦)﴾ (الم تر کیفه
العماد) ﴿الفجر: ٦-٧﴾ خه وه که ی بۆ
رافه کاریکی خه وگێرپایه وه ئه ویش وتی:
ئه م فه رمانپه وایه تیا ده چیت هه روه ک
چۆن خودا وه ند (عادى) له ناویرد، دواى
بیست رۆژ مۆلک و ده سته لات و مال و
سامانى تیا چوو.

رووی شه شیر: (نابلسی) ده لئیت:
له خه ودا به لگه یه له سه ر:

(نابلسی) ده لئیت: رووشان له خه ودا زیانه
له مال و داراییدا، رووشانیش به لگه یه
له سه ر نیشانه ی خراپ و له مۆقدا
له به خیلی و خراپه و بێ پروایى،
رووشاندنیش ره خنه و نکوولییه له قسه و
گفتوگۆدا.

رووگرژ: (نابلسی) ده لئیت: نه گهر بینی
له خه ودا رووی گرژبوه کچیکی ده بیّت.

رووگه شی: (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا
بۆ زانایان و پیاوچاکان به لگه یه له سه ر
رووتیکردن و گوێرپایه لى خوداو
پێغه مبه ره که ی، بۆ که سانی تریش
له روو به خه نده و گالته بازو پیاو خراپان
به لگه یه له سه ر بێناگایی و روو به حه رام
چوون و تیکه لبوون له گه ل بیدعه کاران.

رووکه شکراو به زیر: (نابلسی) ده لئیت:
له خه ودا بینینی شتی رووکه شکراو
به زیر به لگه یه له سه رمال و لانه ی
رازاه و قسه و گوته ی باش و راستگویی
له گوته و کرداردا.

* ده گونجیت به لگه بیّت له سه ر بیدعه و
تیا بردنی مال و سامان یان ئاره زوو
بێنا برووی.

* ده گونجیت به لگه بیّت له سه ر
که نیسه و شوینی خراپه.

+پاراستنی مالّ و بۆداواکاری.

+مالّ به فیرۆدان.

+پاراستنی نهیتی.

و

رۆچوو له خه ودا: (ئین سیرین) ده لیت:
رۆچوو له خه ودا دۆراوه له کاتی
بیداریدا.

رۆچوون به نێو زه ویدا: (نابلسی)
ده لیت: له خه ودا سه فه ریکی دووباره یه
یان خستنه دواى ئه وه یه که زه وى
به لگه یه له سه رى به خۆشه و یستی یان
هاوسه ر.

*نه گه ر بینى له زه ویدا ونبوو به بئى
هه لکه نندن و زۆر قولبوو هه تا وایزانی
سه رناکه وئى له خۆى باایوه
به داواخوازى دنیاو له وه دا ده مرئى.

رۆژا خۆر: (ئین سیرین) ده لیت: رۆژ
له بنه رپه تدا فه رمانه ر هه واکاره ده سته یكى
مه زنه، چونکه له ئاسماندا رووناکترین
پێکهاته یه وێرای سوودو قازانجی.

*ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
فه رمانه ر هه وای ئه و شوینه که خه و نه که ی
تیا ده بینرئى و له سه رووی ئه وه وه
په ره ر دگارى مه زنه.

*ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
ده سته لاتی خه و بینه ر نه گه ر به تاییه تی

بینى به ده ر له کۆمه ل وه ک میرو
مامۆستاو باوک و هاوسه ر نه گه ر ژنبوو.

*ده گونجیت به لگه بیت له سه ر ژنیکى
به ریز وه ک هاوسه رى فه رمانه ر هه و
سه رۆک یا گه ره یاخود که که ی یان
هاوسه رى خه و بینه ر یا دایک و که ی
شوخ و شه نکى.

*بوێژو شاعیران جوانى که چانى
شقنه شکاو به خۆر ده چوینن.

*هه روه ها ده لیت: له خه وه که ی
(یوسف) (سه لامى خه وای لیتیت)
به لگه یه له سه ر دایکى، هه روه ها
ده لیت: به لکو به لگه یه له سه ر
هاوسه ره که ی باوکى که پوریبوو. یان
ده لیت: به لگه یه له سه ر داپیره ی، یان
له سه ر باوکى و مانگیش له سه ر دایکى
هه مو ئه مانه ش له لیکدانه وه دا شیاو
گونجاوون.

*نه گه ر رۆژ به لگه بوو له سه ر باوک
به هۆى سوودو چاکتر بوونى له مانگ
له رووناکى و وه دا، نه گه ر به لگه بوو
له سه ر دایک به هۆى مینه یى و نیریتى
مانگ، ئه و روداوه ی له خۆردا ده بینرئى
لیکدانه وه که ی ده گه ر پیته وه بۆ ئه وه ی
که به لگه یه له سه رى.

*نه گه ر خۆر بینرا که وت به سه ر زه ویدا
یاخود بالنده یه ک قووتیدا یاخود که وته
نێو ده ریاوه به ئاگر سووتاو ره شبوو

ژنى دووگيان كچى ده بىت يان كوپى
ده بىت جياوازيده كات له نيوان نيروميډا
به وزيا ده يه له خه ونه كه ي وهرده گيرى
وهك ئه وهى له ژيركراسه كه يه وه
بيشاريته وه يان بيخاته ژير ده فريځ.

* نه گهره ننگى خوره كه كاتى
شاردرايه وه تاريكبوو ناپاكى و خيانه ت
له فهرانپروا يان خانه واده كه ي ده كرى
نه گهر واپوو، وه گهرنا ده سته لاتدار
ده سترىژنى ده كاته سهر له لايه ن خوى
يان نه خوشى ده مري يان ئافره تى
دووگيان منډالى له بارده چى ياخود
كوپكى ده بى ئه و شتانه جيا ده كاته وه
له يه ك.

* نه گهر بىنى روژ له روژئاووه هه لديت
يان دواى ئاوابوونى ده گهر پته وه بو ئه و
شوينه ي ليوه ي هه لئات به لگه يه له سهر
چونيه تى به زيادبوونى به لگه كانى.

* ده گونجيت به لگه بىت له سهر ئه وهى
ده خريته دريسته [دواى لـه وهى
خوازياريه تى له سه فهرودا په روهرى و
سته مكارى به يـسودو قازانچ
له هه لئاتنى يان كاته كانى.

* ده گونجيت به لگه بىت له سهر نسكوى
ئه وهى ده دريسته پالى له نه خوشى و
ناساغى.

* ده گونجيت ئاوابوونى دواى هه لئاتنى
بو يه كيڅك ئافره تى دووگيانى هه بىت

ياخود ونبوو له رپره وى خوى يان كه وته
رپره ويكتير ئه وهى ده دريسته پالى
ده مريت.

* نه گهر روژگيرا يان هه وريځ رووناكى
ليگرت ياخود ته م و مژله ده ورى
كوپوه وه تارووناكى دابه زى ياخود
له ئاسماندا جيگيربوون ده هات و ده چوو
به لگه يه له سهر رووداويځ رووده دات
له وهى ده دريسته پالى له نه خوشى و غه م و
په ژاره و ناره حه تى و خيرىكى
نيگه رانكه ر مه گهر ئه وهى
به لگه يه له سهرى نه خوشبىت له حالى
بيداريدا مردنيه تى.

* نه گهر بىنى به بى هو ره شداگيرسا يان
بىنه وهى بگيرى به لگه يه له سهر سته م و
زورى ئه وهى ده دريسته پالى يان
به لگه يه له سهر بىپاوه پى و
سهر گهر دانيه تى، نه گهر خسته
ده ستييه وه يان گرتيه باوه ش يان
دابه زىيه سهر ماله كه ي به رووناكى و
پرشنكى خويه وه ده سته لائى پته وتر
ده بى و شكوو ريزدارتر ده بى ، ياخود
بژيوى په يداكارى ئه و ماله
ده گهر پته وه، نه گهر له سه فهر داييت
نه گهر خوى ئه وهى بىنى يان خزمه تكار
ياخود هاوسه ره كه ي چونكه گه وره ي
هه موويانه و به رپوه به رى ماله ، وه گهرنا

لەسەر دەروولیکردنەوہی بەتایبەت
ئەگەر پەشەکەى بەتیشکى خۆرەوہ
بەستراپو وەك جەشۆرو...بۆیەکیکیش
نەخۆشەیت بەلگەيە لەسەر مردنى
بەھۆى ئاوابوونى ئەو سەيەرەى لەمروڤ
دەچى ھەرەك خوداوەند دەفەرەمۆى:
﴿ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا ،
ثُمَّ قَبَضْنَاهُ إِلَيْنَا قَبْضًا يَسْرًا﴾
(الفرقان)، بۆئەوہى لەجیہادو
جەنگدايە بەلگەيە لەسەر سەرکەوتن،
بۆئەوہى ھەژارەو لەروژى زستاندايە
بەلگەيە لەسەر جەل و بەرگەو
دەولەمەندى، لەھاویندا بەلگەيە لەسەر
غەم و پەژارەو نەخۆشى و تاو
خۆلەمیش.

*دانیشتنى مردوو لەبەر خۆرداو
لەھاویندا بەلگەيە لەسەر ئەوہى تەدايە
لەسزاو غەم و پەژارە بەھۆى
ھاوہلایەتى فەرمانرەوايان ئەوہى
خۆردابەزیوہتەسەرى بەپێى حال و یارى
خۆى.

*ئەگەر بىنى بوہ بەخۆر دەستەلاتیکى
مەزن بەدەستدەھێنیت بەپێى تیشک و
رووناکی.

*ئەگەر خۆرێکى ھەلواسراوى
بەزنجیریکەوہ بەدەستتەیتنا

بەلگەبەیت لەسەر مردن و لەبارچوونى
مەندالەکەى دواى بوونى لەدايک.

*دەگونجەیت بەلگەبەیت لەسەر
گەرانەوہى کەسێکى ناديار لەسەفەرەو
ھێنانى مال و سامانى سەرنجراکێش.

*دەگونجەیت بەلگەبەیت لەسەر
گەرانەوہى کەسێکى زیندانى بۆ زیندان
دواى ئازادکردنى.

*دەگونجەیت بەلگەبەیت لەسەر
موسولمانبوونى بێباوەپێکيان
تەوہکردنى کەسێک سەتمى لیکردوہو
زۆى لیکردوہ بگەرێت—وہ
بۆسەرگەردانى.

*ئەگەر کەسێک وایبىنى کردارى
پەنھان و نەپەندەکات و کردارەکانى چاک
يان خراپ بن بەلگەيە لەسەر
شاردنەوہى حال و یارى و ھىچ نەپەندەکەى
ناشکرا نابەیت بەھۆى ئاوابوونى خۆر
لێى، مەگەر ئەو کەسە لەوشەوہ ژنى
ھێتابەیت، ئەوکات ھاوسەرەکەى
دەگەرێتەوہ بۆلای کەسوکارى.

*دەگونجەیت ھەلھاتنى دواى ئاوابوونى
بەلگەبەیت لەسەر تەلەقدانى ژنەکەى و
گەراندنەوہى، بۆیەکیکیش
ھاوسەرەکەى دووگیانبى لەسەر قوتارو
رزگار بوون لەوہى ھەلیگرتوہ، بۆیەکێک
بژێوى ئەستەم و گرانبەیت بەلگەيە

فەرمانپەر واییه کی پیده سپێردری و دادپەر وهرده بیئت تیدا.

* نه گهر له بهر خۆر دانیششت و چاره سهری خۆی تیدا کرد دهسته کات و نهیعمه تیکێ له دهسته لاتداره وه دهسته کهوی.

* نه گهر بینێ تیشکی خۆرو رووناکیه کهی له رۆژه لات و وه روو به رۆژئاوا چوو، نه گهر شایستهی دهسته لاتبوو دهسته لاتیکێ مهزن به دهسته هینیت، وه گهرنا زانیاریه کی پیده درێ حال و باری هه موو و لاتیکێ تیا باسده کری.

* نه گه بینێ بوه به شای خۆر یان زالبوه به سهر خۆردا گوته کانی په سه ند ده کری له لای فەرمانپەر وای گهره.

* نه گهر خۆری بینێ پاک و بیگهرده و لێ هه لاهاتوه نه گهر دهسته لاتداربوو هیزو توانای له دهسته لات کهیدا پیده درێ، نه گهر میربوو خیری له فەرمانپەر وای مهزنه وه دهستگیر دهبی، نه گهر که سیکێ ناساییبوو رزق و رۆزییه کی هه لای دهستگیر دهبی، نه گهر ژنبوو هه لوی سستیکێ واله میرده کهی ده بینێ شاد و دلخوشیده کات.

* نه گهر رۆژی بینێ له ماله کهی خۆیدا هه لاهات، نه گهر بازرگانبوو له بازرگانیه کهیدا سوود و قازانجده کات، نه گهر داوای ژنیکردبوو ژنیکێ جوان و شوخ و شهنگ ده هینیت، نه گهر ژنیک خهویکی ئاواببینی شووده کات و رزق و رۆزی میرده کهی فراوانده بیئت.

* تیشکی خۆر هه ییه ت و شکوو دادپه وهری فەرمانپەر وایه، نه گهر خۆر بدویت له گه لای پله و پایه ی بهرز له لای نه دهسته لاتداره وه به دهسته هینیت.

* نه گهر بینێ خۆر له سهر سهری هه لاهات به دهه له جهسته و لاشه ی کاریکی کاریگهر ده گرێته دهست و دنیا یه کی فراوانیده بیئت.

* نه گهر خۆر له لای قاچه کانی وه هه لاهات به دهه له نه ندامه کانی تری لاشه ی رزق و رۆزی هه لای به هوی کشتو کاله وه دهستگیر ده بیئت.

* نه گهر خۆر له سکی هه لاهات له ژێر جله کانی و نه یانده زانی تووشی به له کی ده بیئت و بۆ سه ره جه م نه ندامه کانی دیکه ی وایه نه گهر له ژێر جله کانی وه هه لای.

* نه گهر بینێ سکی شه قیبرد و رۆزی لیهاته ده ره وه ده مریت.

* نه گەر بینى خۆر ئاوابو داواکەى
لێونده بێت.

* بەرپەرەکانى خۆر دەرچوونە
لە پادشاو فەرمانپەرەوا، کە مېوونە وەى
تیشکیخۆر دابەزینی هەببەتە
فەرمانپەرەوا دەستە لاتدارە.

* نه گەر بینى خۆر بوە بە دووبەشەو
بە شیکى بمینتەو و بە شیکى بېروات
خەلکى یاخیدە بن لە فەرمانپەرەوا، نه گەر
ئەو کەرتەى مابو وە شوینی
ئەو کەرتە کەوت کە تیاچو بوو ئنجا
بوونە وە بە یەك رۆژیکى دروست
پەدا بو وە دەورى ولاتە دات.

* نه گەر خۆرى بینى کەوتە خوارەو
بە لاو نەهامەتییە روو لە بەرپرسی زەوى
یان باوک و دایکەدە کات.

* نه گەر بینى خۆرەلھات لە مالتیکداو
مالەکەى روشنکرده و سەرنشینانى
ئەو مالە مەزنى و شکوو رزق و رۆزى
بە دەستە هێنن.

* نه گەر بینى خۆرى قووتدا ژینیکى
مەینە تاوى پەرچەم و پەژارە
بە سەردە بات.

* نه گەر فەرمانپەرەوا بەرپرسیك
خەویكى لەوچەشنە یان بینى دەمریت.

* نه گەر ژنیک بېنى رۆژ
لە فەقیانە کە یەو هاتە ناوى تەوقیدا،
پاشان لە دامینینەو هاتە دەرەو
شوودە کات بە سەرکرده یان کە سیکى
ناودارو یەکشەو لە لای دەبیت، نه گەر
لە عەرەتەى خۆرەلھات زینادە کات.

* نه گەر بینى دواى رۆژ دەکەویت و
ئەویش دەپروات بە لام ئاوانە بوو لە گەل
سەرکرده یە کدا دیلە کرى.

* نه گەر بینى رۆژ بوە بە پیاویكى
پشتچەماو دەستە لاتدار لە بەرخوا
خۆى بە کەمدە زانی و دادپەرەدەبى و
هیزو توانا بە دەستە هێنى و حال وبارى
موسولمانان باشدەبى، نه گەر بوو
بە لاویك حالى موسولمانان لاواز دەبى و
دەستە لاتدار ستمەدە کات.

* نه گەر ئاگریکى بینى لە رۆژھاتە
دەرەو و دەورووبەرى خۆى سووتاند
سەرکرده و فەرمانپەرەوا دەورووبەرەکەى
تیادە بات.

* نه گەر بینى رۆژ سوورەلگەرپاوە
خراپە روو لە شوینی نیشته جیبوونى
دەکات، نه گەر بەزەردى بینى
فەرمانپەرەوا نەخۆشە کەوئى، نه گەر
رەشبوو زالدەبى و بە لاو نەهامەتەى
لە سەر کۆدەبیتەو.

به شیکى له گه ل مانگ، خه وه که ی بۆ
(عومه ر) ی کوپی (خه تتاب) (ره زای
خوا ی لیبت) باسکردو نه ویش پیی وت:
تۆ له گه ل کامیانبووی؟ وتی: له گه ل
مانگ (عومه ر) ئایه تی: ﴿فَمَكُونَا آيَةً
الَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً﴾
(الإسراء: ١٢) ی خوینده وه.

ئجا له سه رکار له (حمص) لایبرد،
فراسه تی (عومه ر) بۆ ئه و خه وه
گونجاو بوو ئه و پیاوه له گه ل
(معاویه) بوو له رۆژگاری (صفین) دا.

* ته گه ر بینى (رۆژ) و (مانگ) و
(ئه ستیره کان) له یه ک شویندا
کۆبونه وه و بوو به خاوه نیان و رووناکی و
تیشکدار بوو قسه و گوته کانى لای
فه رمان په واو وه زیرو سه رۆکه کان
وه زده گیرى، ئه گه ر نورو رووناکی نه بوو
خه وینه ر هه چ خیریکى نییه.

* ته گه ر هه ریه ک له (رۆژ) و (مانگ) ی
بینى ده رکه و تون بۆ دایک و باوکی
رازین لی، ئه گه ر تیشک و رووناکی
نه بوو لی ناپازین.

* ته گه ر له لای راست و چه پ و قاچ و
پیشه وه ی رۆژو مانگی بینى غه م و
په ژاره رووی تیده کات له گه ل
ترس و بیم و به لار نه هامه تی و دۆراندن و
ناچار ده بى هه لیبت به پیی ئایه تی:
﴿وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ﴾ ، يَقُولُ

* ته گه ر پریشکى له تیشکیخۆر
وه ریکری خوداوه ند گه نجینه و مالکی
مه زنى پیده دات.

* ته گه ر بینى خۆردابه زییه
سه رچینگه که ی نه خۆشده که وى و له شو
لاری گرده گری.

* ته گه ر بینى خه ریکه چاکه ی
له گه لده کری به لگه یه له سه رفه پوپیت.

* بۆ رۆر که س به لگه یه له سه ر
له شساغى، ته گه ر تیشکی خۆر
شتیکى لیبات یان پییدات باش نییه.

* له به لگه کانى خیر نه وه یه مروف رۆژ
له سه ر شیوه ی خۆی ببینى،
ده گونجیت زیادو که می زیانبه خشبیت.

* ته گه ر هه ستى به تین و گه رمای
خۆرکردو روویکرده سیبه ر له خه م و
په ژاره قوتارده بى.

* ته گه ر سه رمایبوو له سیبه رداو چوه
به رتیشکیخۆر هه ژاری به سه رده چیت،
چونکه سه رما هه ژارییه، ئه وه ی
زالبیت به سه ر خۆرداو ره شو
چه توونبى فه رمان په واو سه رۆک
ناچاریده کات له کاروباریکدا.

* ده گیرنه وه دادوه رى (حمص) له خه ودا
بینى رۆژو مانگ به جه نگدین له گه ل
یه کدی، هه ساره کان په رت و به ش
به شده بن، به شیکى له گه ل رۆژداده بن و

ریتنومایدەر دەبیت لهجه نگدا، وه گهرنا
شاره زاییه که به ده ستیده هیئت.

* نه گهر روژی بینی و تیشکی نه بوو
له شان و شه و که تی فه رمانپه واه
که مده بیت ه وه به نه نـ دازه ی
که مپونه وه ی تیشکی خۆر، نه گهر
بینی تیشکه که ی ناکه ویت ه سه ری نه گهر
دهسته لانداری بوو شان و شه و که تی پادشا
داده به زئ، نه گهر سه رکرده بوو
شکومه ندی به سه رده چیت، نه گهر
فه رمانپه واه کار به ده سه ستبوو
له سه رکاره که ی لاده برئ، نه گهر
که سیکی ئاسایبوو بژیویه که ی
تیاده چیت، نه گهر ژنبیت ده بهیئت و
خهرجی ناکیشی.

* نه گهر روژی بینی ته ماشای
رووناکیه که ی ده کرد ده سه ته لات
به ده سه ستده هیئت، نه گهر شیاوو
گونجاو بیت یان ده مپاستی گهره ک
گوزهری خویان بیت.

* نه گهر روژی به رووناکی و دره وشاوه یی
بینی له ولاتی خۆیدا نه گهر
له سه فه ردا بوو به سه لامه تی ده گهر پیت ه وه
بۆ نیشتمانی خۆی.

* نه گهر بینی روژ له روژه لات ه وه
هه لدیت به تیشکیکی رووناک و بیگه ردو
به هه مان شیوه ش ئاواده بوو به لگه یه

الْإِنْسَانُ يُؤْمِرُ مِنْ أَلْفِ
(القیامة: ۹-۱۰).

* رهشی روژو مانگو نه ستیره کان و
لئیلیان گۆپانی نیعمه ته کانه له دنیا دا،
روژگیران روودا ویکه دیت به سه ر
فه رمانپه وایه کدا.

* نه گهر ته م و مژیکی بینی تیشکی
خۆریگرت و رووناکی نه هیشت
فه رمانپه وایه ک نه خۆشه که وئ، نه گهر
بینی نه ده جوولا له نێو هه وره که داو
نه ده هاته دره وه لئی فه رمانپه وایه ک
ده مرئ، ده گونجیت تیشکی خۆر
زانایه ک بیت نه گهر ته م و مژه که
ره ویه وه غه م و په ژاره ده ره ویت ه وه.

(نابلسی) ده لیت: روژ له خه ودا
فه رمانپه وایه کی مه زنه یان به رپرسه
یاخود باوکه یان زێر یاخود
فه رمانپه وایه که یان ژنیک ی شوخ و
شه نگه.

* نه گهر روژی له خولگی جیاوازدا
به دیکرد به لگه یه له سه ر یاخیبوونی
خه لکی له فه رمانپه واه هه موو شوین و
جیکه یه ک، هه روه ها نه گهر روژو مانگ
گفتوگۆیان له گه لکردو له گه لیان روئی
ده مریت.

* نه گهر روژی له شوینیکدا بینی به ده ر
له شوینیکیترو خاوه نی جه نگبوو

*بۆھەندىك كەس بەلگەيە لەسەرئەوھى
مندالى ئۆزىنەي دەيىت، بۆسەرچەم
خەلگى بەلگەي خۆشىيە بۆئەوھى
دەيەيىت كاروبارەكانى بشارىتەو
بەلگەيە لەسەردەرخستنى و
ھەمووشتەكان دەردەخات.

*ئەگەر بىنى لەرۆژئاواو ھەلدەيت
بەلگەيە لەسەر دەرکەوتنى
شتەپەنھان و ناديارەكان، ئەگەرچى
خاوەنەكەي سووربيت لەسەر پەنھان و
شادرنەوھى، ئەگەر نەخۆشبوو بەلگەيە
لەسەر چاكبۆنەوھى، ئەگەر تووشى
چاوتىشەبوو بەلگەيە لەسەر ئەوھى
چاوەكانى كۆيرنايىت، ئەوھى لەسەر
سەفەريىت بەلگەيە لەسەر گەپانەوھى
لەسەفەر.

*ھەرۈھە بەلگەي خىرە بۆيەكەك
بيەيىت سەفەر بكات بۆ لاي رۆژئاوا.
*ھەرۈھە ئەگەر بىنى رۆژ لەرۆژئاواو
ھەلدەيت رووبەرۆژەلات ھەربەو
چەشنەيە.

*ھەرۈھە ئەگەر بەتارىكى رۆژى بىنى و
رەنگى خويىنى گرتبوو يان
لەشيوەيەكى جياوازدا بەديکرد بەلگەو
نیشانەي خراپە بۆ سەرچەم خەلگى و
بۆ ھەندىك بەلگەيە لەسەر
نەخۆشكەوتنى كۆپى خەوبىنەر يان

لەسەر خىر بۆخەلگى ئەو شارەو لەژىر
دەستى ئەو فەرمانرەوايەدا ژىنىكى
خۆشنوود بەدەستدەھىتن.

*ئەگەر رۆژى بىنى ھەلھات لەرۆژئاواو
خەوبىنەر ئابرووى دەچىت لەنيو
خەلگىدا، ئەگەر لەنيوان خۆي و
كەسىكىتدا نەيىنى ھەبوو
ئاشكرايدەكات، دەگونجىت رووداويكى
پەنھان ئاشكرا بىي.

*ئەگەر بىنى رۆژ گۆپاوە لەحال وبارى
خۆي فیتنەو ئاشوب لەنيو ئەو شارەدا
روودەدات.

*ئەگەر بىنى لەبەر تيشكى خۆردا
دانىشتو ھەل نازو نىعمەتيكى فراوانى
دەستگىردەيىت لەگەل فەربوبەرەكەت
لەئاسمانەو ھەدەبەزى بەسەريا.

*ئەگەر تيشكى خۆرى بەدەستھىنا
گەنجىنەيەك و مال و سامانىكى مەزن
بەدەستدەھىتت و خوداوەند خىرىكى
مەزنى پىدەدات.

*ئەگەر مەروۇ بىنى خۆر لەرۆژەلاتەو
ھەلدەيت و لەرۆژئاواو ئاوادەيىت
بەلگەي خىرە بۆ ھەموو خەلگى و
بەلگەيە لەسەر کردارەكان چونكە
لەخەو بەئاگايان دەھىنيت و
پىدارياندەكاتەو ھەل کردارەكانيان.

* ئەگەر بىنى رۆژ لەعەورەتى ھاتە
دەرەوھە كۆپىنكى دەبىيت دەبىي
بەفەرمانپەرۋا يان ۋەزىر.

* ئەگەر بىنى رۆژ مانگ كۆبۈنە ۋە
لەلەي بەتېشك ۋە رووناكىيە ۋە بەلگەيە
لەسەر ھاۋسەرگىرى لەگەل ژىنكى
جواندا.

* ھەلھاتنى رۆژ لەرۆژ ئاۋاۋە بەلگەيە
لەسەر فەرمانپەرۋا يان ۋە ئابۈۋوچوۋن ۋە
گوتراۋىشە بەلگەيە لەسەر تەۋبە ۋە
پەشىمانى يان نەزكىبۈنە ۋە ۋادە ۋە
چارەنۈۋسى يان رووداۋىك لەسەر زەۋى
روودەدات.

* بۆنەخۇش بەلگەيە لەسەر
تەندروستى ۋە لەشساغى.

* ئەگەر بىنى ھەۋرەكە ئاۋابوۋ بەلگەيە
لەسەر رەۋاندنە ۋە غەم ۋە پەژارە ۋە
نەخۇشى ۋە لاچۈۋى مولك ۋە دەستەلات.

* ئەگەر بىنى لەژىر تېشكى خۇردا
نەبىت ناپرات سەفەر دەكات ۋە ئەگەر
ھەلھات لەسەر نەبۈۋى ۋە سوۋتان.

* ئەگەر دە رۆژى بىنى ھەلگىرت ۋە
لەپەۋيە كدا دايىنا دە ھەزار درەم
بەدەستدە ھىنئىت.

* دەگونجىت خۇر زانا يەكبىت ۋە
رېنومايى پىۋەرگىرى.

ناپەھەت يەك دىت بەسەريا، يان
ئىش ۋە ئازار روۋ لەچاۋىدەكات، بەلام
بۆيەك كىك خاۋىزىارى شارەنەۋەي
كاروبارەكانى بىت بەلگەيەكى گونجاۋو
شياۋە بۆي.

* ئەگەر بىنى رۆژ نەماۋە ۋە پارچە
پارچە بۈە بەلگەيەكى خىزايە
بۆسەر جەم خەلگى، مەگەر بۆكەسانىك
نەبىت بەنھىتى كاردەكەن ۋە زۆرجار
بەلگەيە لەسەر كۆيىرى يان مەرگى
كورانى خەۋىنە.

* ئەگەر چەن خۇرىكى بىنى
لەخۇيگرتىۋو بەلگەيە خىرە ئەگەر
لەسەفەردابوۋ، بەلام بۆنەخۇش
بەلگەيە ناپەھەتى ۋە مەرگە.

* ئەگەر بىنى رۆژ شىتىكى دەداتى ۋە
شىتىكى ترى لىۋەردەگى باشنىيە،
ئەگەر پىيدا بەلگەيە لەسەر ناپەھەتى ۋە
بردن لەگەل تياچۈۋن ۋە فەۋتان.

* ئەگەر بىنى خۇر نورو رووناكى
لىۋەگرت ھاۋەلايەتى فەرمانپەرۋا
دەكات ۋە خەلاتىدەكات.

* گەرماۋ تىنى خۇر ئەگەر لەسنور
دەرچوۋ بەدەستىھىتا غەم ۋە پەژارەي
لەدەستە لاتدارە ۋە دەستدەكەۋى.

* ئەگەر بىنى لەخۇر ھەلدىت لەگەۋرە ۋە
دەستە لاتدار ياخود خراپەيەك ھەلدىت.

*ئەگەر دوورۇشۇ بىنى كېشايان
بەيەكدا دوورفەرمانپەرۋا دەجەنگن
لەگەل يەكدا.

*ئەگەر بىنى كېنوشدەبا بۆرۈش مانگ
گوناهىكى گەرە ئەنجامدەت.

*ئەگەر تېشىكى خۇرى بىنى لىۋەى
ھاتەدەرەۋە دەستەلاتو پلەۋپايە
بەدەستدەھىتت.

*ئەگەر رۇزى بىنى لەگەل ھەسارەكانى
دىكەدا زالادەبن بەسەر ھەسارەى تردا
كەلەپېشەۋەن ، دوزمئانى دەبەزىنىۋ
ھىزۇ تواناى لەۋان زىاتر دەبىۋ بەختى
دەكرىتەۋە.

*دەگونجىت بىنىنى رۇز بەلگەبىت
لەسەر رزقو رۇزىۋ بۇيۋى رىنومايىۋ
شۈيىنكەۋتنى راستىۋ پۇشاك
جلۋبەرگى بەنرخو چاكبۈۋەۋە
لەنەخۇشى بۇيەكك دابىشى لەبەريا
ياخود بىت بەخاۋەنى لەۋەرزى
زستاندا.

*ھەرۋەھا بەلگەيە لەسەر غەم
پەژارەۋ ھەژارىۋ نەخۇشى بۇيەكك
بىت بەخاۋەنى يان لەۋەرزى ھاۋىندا
لەژىرىدا دابىشى.

*دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر سەفەر
ھەلھاتن يان ئاۋابۈۋىۋ بىنىنى
لەشۈيىنكە رىزۇ پايسەدارىۋ
شۈكۈمەندىيە.

*گېرانى رۇز بەھەر بەلگەيە لەسەر
لابردنى فەرمانپەرۋا بەھۋى ستەمەۋە
لەژىردەستەكانى كىردە.

*ئەگەر سەرماى بەدىكر لەسېبەرداۋ
چۈە ژىر تېشىكى خۇر ھەژارى
بەسەردەچىت چۈنكە سەرما ھەژارىيە.
*ئەگەر زالابۈۋ بەسەر رۇزداۋ
رەشداگېرسابۈۋ فەرمانپەرۋا لەكارىك
لەكارەكاندا ئىشى پى دەبىت.

*ئەگەر رۇز مانگو ئەستىرەكانى
بىنى لەيەك شۈيىندا كۆبۈۋەۋەۋ بۈۋ
بەخاۋەنىانۋ خۇرۋ رۈۋناكى ھەبۈۋ
ۋەكانى پەسەند دەكرىن لەلاى
فەرمانپەرۋاۋ ۋەزىرۋ سەركرەكان،
خۇنەگەر رۈۋناكى نەبۈۋ خەۋبىنەر ھىچ
خىرىكى تىدا نىيە.

*ئەگەر رۇز مانگى بىنى ھەلھاتبۈۋ
دايكۋ باۋكى رازىن لىۋى ، ئەگەر
رۈۋناكىان نەبۈۋ تۈپەدەبن لىۋى.

*ئەگەر رۇز مانگى بىنى لەلاى راستو
چەپىۋ قاچىۋ پىشتىيەۋە غەمۋ پەژارە
يان بەلاۋ نەھامەتى ياخود دۇپان رۈۋى
تىدەكاتۋ ناچارىدەكات بۇ ھەلھاتن.

*رەشداگېرسانى رۇز مانگو
نەستىرەۋ لىلبۈۋنىان گۇپانى دىنبايە.

دهگونجیت شه وه به لگه بیت له سر
خرابی بۆچوونی یاخود له سر شه وه ی
سه ریچیده کات.

* هه لگرتنی رۆژ له لایه ن ژنیکه وه
هاوسه ره یان کورپکی جوانکیله یه
پنیده به خشری.

* نه گه ر رۆژ دوا له گه لی زانیاری
ناماده بوونی جنۆکه فیژده بی و نامه
ده نووسی بۆ گه وره پیاوان یان ده بیت
به وه رگپ.

* بینینی رۆژو مانگو نه ستیره کان
به لگه یه له سر به لای نه هامة تی یان
زیندانی و ئیره یی خانه واده و خزم،
پاشان دهره نجامه که ی رووبه ده سته لات
یان له شساعی له ئایندا دوایی دیت
به پیتی چیرۆکی (یونس) (سه لامی خوی
لیبیت).

* دهگونجیت به لگه بیت له سر
ترس و بیم و نا په حه تی.

* بینینی خۆر به لگه یه له سر چرا
به پیتی ئایه تی: ﴿وَجَعَلَ الشَّمْسُ
سِرَاجًا﴾ (نوح: ۱۶).

* هه لاهاتی رۆژ له رۆژ ناواوه به لگه یه
له سر ترس و بیم و راجه له کان و
زالبوونی ده سته لاتدار به سر خه لکیداو
گه رانه وه له دوزمن.

* بینینی له شوینی نیشتنه وه یدا
به لگه یه له سر هه ژاری و زه ره رو غه م و
په ژاره و بۆله.

* نۆر بوونی خۆر بیدعه و ترس و بیم و
دابه زینی رنق و رۆزی و بژیویه، هه روه ها
زۆری مانگه کانیش به لگه یه له سر شه
ناژه له ی به له سه یه و نایه لی بۆ سواری
به کار به یتری.

* هه روه ها چه ن رۆژیک به لگه یه له سر
نه وانه ی ناوه یان هه لگرتوه.

* نه گه ر خۆره کان نۆر بوون و
رووخساره کان رووناکنه بوون وه
کۆمه لی ریکه و توون له سر
به رژه وه ندی.

* نه گه ر تیشک و رووناکی زیادی کرد هه تا
چاوه کان پیتی گه شبوون مه به ست زۆر
ده بی و به رژه وه ندی تیا ده چیت.

* نه گه ر رۆژ خواردی سوود له خزمه ت و
ریکخستنی وه رده گری و له وه وه مال و
دارایه کی زۆری ده سته که وئ،
دهگونجیت ببیت به نه ستیره وان یان
په روه رشیار یاخود زانیه ک به هوی
رۆشتنی رۆژه وه.

* نه گه ر رۆژ سووتاندی به تاییه ت
له خۆشه ویستی که سیکدا تیا ده چیت
یان به لایه ک رووی تیده کات له لایه ن
که سیکه وه خۆر به لگه یه له سه ری،

* دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر
گەرپانەوہى كەسىك لەسەفەردا
كەبەغەم و پەژارە و بەلاوہ
سەفەرىكردبوو، ئەمەش بەلگەيە لەسەر
پاشكەزىبونەوہ لەئايىن و خراپى
تەوبەكاران و بىرواھىنان بەزۆر.

* ئەگەر بىنى رۆژ كشتوكال و بىستان
دەسوتىنى يان زيان بەخەلكى
دەگەيەنەت بەلگەيە لەسەر نەخۆشى و
بەلاو نەھامەتى يان زۆلم و ستمى
گەرەو بەرزىبونەوہى نرخى خواردن،
ئەگەر لەئاسماندا چەند رۆژىك ھەبوو
زەرەر بەخەلكىدەگەيەنەت لەگەل
گەلىكى ستمەكارو شەپھەنگىز، ئەگەر
خەلكى سوودى لەتیشكى خۆر وەرگرت
دادوہرى و سوودمەندى و بازىرگانىيە،
دەگونجىت لەكشتوكالدا بەروبوم و
ئەوہبىت كەپىويستى بەتیشكى خۆر
ھەيە.

رۆژگىران و مانگىران: (نابلسى)
دەئىت: ئەگەر بىنى لەخەودا رۆژگىرا
رووداويك روو دەكاتە پادشاو
فەرمانپەرەوای بالائى ولات.

* ئەگەر مانگى بىنى گىرا رووداويكە
دەت بەسەر وەزىرەكانى ولاتدا.
* ھەرەھا دەئىن: رۆژگىران مەرگى ژن
يان دايكە.

* ئەگەر ھەورى بىنى تيشكى رۆژى
داپۆشى فەرمانپەرەو نەخۆشەكەوئ،
ئەگەر بىنى جوولايەوہ بەلام لەنىو
گەوالە ھەورەكە دەرنەچوو دەمرئ.
* دەگونجىت رۆژ زانايەك بىت.

* ئەگەر تيشكى خۆرى بىنى
گەوالە ھەور داپۆشيوہ فەرمانپەرەوای
نەوشارە دەكەوئ و بەھۆى ستم و
زۆردارىيەوہ دەستەلات لەدەستەدات.
رۆژوو: (ئەبوسەعد) (رەزائى خوائى
لەبىت) دەئىت: رافەكارانى خەو
جىاوازى ھەيە لەنىوياندا
لەلىكدان ھەيان بۆ رۆژوو
ھەندىكيان دەئىن: ئەگەر بىنى لەمانگى
رەمەزاندايە خەوەكەي بەلگەيە لەسەر
بەرزىبونەوہى نرخ و نەبوونى خۆراك.

* ھەندىكەدى دەئىن: ئەم خەونە
بەلگەيە لەسەر راستى ئايىنى
خەوبىنەر و قوتارىبون لەغەم و پەژارەو
چاكبوونەوہ لەنەخۆشى و دانەوہى
قەرەز.

* ئەگەر بىنى مانگى (رەمەزان)
بەرۆژبوو ھەتا رۆژوو شكاندن ئەگەر
گومانداربوو دلتىادەبىت بەپى ئايەتى:
﴿ هَدَى لِلنَّاسِ وَبَيَّنَات ﴾
(البقرة: ۱۸۵).

* ئەگەر بىنى رۇژوۋى مانگى (رەمەزان) دەگىرپىتەۋە دۋاي رابواردنى مانگەكە نەخۇشەدەكەۋى.

* ئەگەر خۇبەخشانە بەرۇژوبوۋ لەۋسالەدا نەخۇش ناكەۋىت بەپىي ئەۋ وتەيەي دەلەيت: "بەرۇژوبن بۇئەۋەي لەشساغ بن".

* ئەگەر بىنى سەرپاي مانگ بەرۇژوبوۋ لەگوناه خۇيدە پارىزى.

* ئەگەر بىنى بەرۇژوۋە بۇ روپامايىۋ ناويانگ بەدەر لەپەرۋەردگار غەيبەتى مەردومىكەكەت ياخود نەخۇشەيەكى سەخت وگران دەگرى.

* ئەگەر بىنى بەرۇژوۋە نازانەيت رۇژوۋى فەرەزە يان سوننەت گىرپانەۋەي نەزىك لەئەستۇيدايە بەپىي ئايەتى: ﴿إِنِّي نَزَرْتُكَ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أَكَلِمَ الْيَوْمَ أَنسِيًا﴾ (مريم: ٢٦).

* دەگونجىت بەردەۋام بىدەنگىت چۈنكە رۇژو لەبنەرەتدا بىدەنگىيە.

* ئەگەر بىنى لەرۇژى جەژندايە لەغەم و پەژارە قوتاردەبىۋ ديسان خۇشىۋ شادى بۇ دەگەرپىتەۋە.

* ئەگەر بىنى بەرۇژوۋە ياخود دەمى ھەلپەستوۋە خۇي لەگوناه دەگرپىتەۋە.

* ئەگەر خەۋىبىنەر نەخۇيتىدەۋاربوۋ قورئان لەبەردەكەت.

* ئەگەر بىنى لەمانگى (رەمەزان)دا بەدەستى ئەنقەست بەرۇژو نەبوۋ نكوۋلى لىكرد سوۋكايەتى بەھەندىك لەياساۋ شەرىعەتەكاندەكەت.

* ئەگەر بىنى دانى پىداناۋ خوازىاربوۋ بىگرپىتەۋە رىقو رۇزىكە روۋى تىدەكەت بەخىرايى بەبى ئەۋەي سەرچاۋەكەي بزانەيت.

* ھەندىكەلەين: ئەگەر بىنى لەمانگى (رەمەزان)دا رۇژوۋى شكاند پاكىۋ فىترەتى پىكاۋە، ھەندىكىتر دەلەين: ئەۋكەسە لە بۇ رەزامەندى پەرۋەردگار سەفەردەكەت بەپىي ئايەتى: ﴿فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ﴾ (البقرة: ١٨٤).

* ھەرۋەھا دەلەين: ئەگەر بىنى لەمانگى (رەمەزان)دا بەدەستى ئەنقەست بەرۇژو نەبوۋ پىاۋىك بەبى ھۇ دەكوژىت.

* ئەگەر بىنى باۋەردارىكى بەدەستى ئەنقەست كۈشت لەمانگى (رەمەزان)دا بەبى ھۇ رۇژو دەشكىنى.

* ئەگەر بىنى دوۋمانگ بەدوۋى يەكدا بەرۇژوبوۋ لەبرى گوناھىك تەۋبەدەكەت لەگوناهىك ئەنجامىداۋە.

ويىل و سەرگە دانىبوو رېنومايدە كرى،
ئەگەر قەزارىبوو قەرزە كەيدە داتە وە .

* ئەگەر بىنى لە مانگى (رەمەزان) دا
رۇژۋى شكاند بە دەستى ئەنقەست
بە ناپارەھەتى مۇۋەپپەقىيەت دە كوزىت
ھەروەھا بە پىچە وانە شە وە .

* ئەگەر بىنى دوومانگ بە رۇژۋىبوو بۇ
كە فارەتەك ياخود گىرپانە وەى مانگى
(رەمەزان) نە خۇشەدە كە وى و تە و بە
دە كات .

* ئەگەر بىنى وازى لە رۇژۋى مانگى
(رەمەزان) ھىئا لە خۇيە وە يا نكوولى
لە يەكەك لە ياساكانى شەرىعەتى
ئىسلامدە كات ، ئەگەر دانى پىدانائو
ويستى رۇژۋە كە بگىرپىتە وە رۇقىكى
باشە لە لايەكە وە خۇى نايىزانىت
بۇيدىت .

* ئەگەر بىنى لە مانگى (رەمەزان) دا
رۇژۋى شكاندە وە لە سەر پاكى و
سروشىتى چاكە يە ، دە گونجىت
سەفەرىك ئەنجامبەدات لە گويىرايەلى
پەروەردگاردا .

* رۇژۋى نادىار لە خەودا قەلغان و
پارىزەرە لە دوزمن و زىان .

* دە گونجىت رۇژۋ بە لگەبىت لە سەر :

+ مردنى نە خۇش .

+ بىدەنگى .

(نابلسى) دەلىت : رۇژۋ لە خەودا
بە لگە يە لە سەر نە زىو نە زىش لە سەر
رۇژۋ ، ئەگەر رۇژۋە وانىكى بىنى
رۇژۋە كەى شكاند نە خۇشەدە كە وى يان
سەفەردە كات .

* ھەروەھا دەلىن : ئەوەى لە خەودا رۇژۋ
بشكىنى غەيبەتى موسولمانىكە كات .

* ئەگەر بىنى لە بىرىچو رۇژۋى شكاند
رىق و رۇزىيەكى باشى پىدەدرى .

* ئەگەر بىنى بە رۇژۋە شكۆمەندى و
تە و بە بە دەستە ھىنى ياخود
كە فارەتەك (لەبرى) سويندە كەيدە دات و
(حەج) دە كات .

* ھەروەھا دەلىن : ئەگەر بىنى بە رۇژۋە
كوپىكى نىرىنەى دەبىت ، ئەگەر
نە خويندە وارىبوو قورئان لە بەردە كات و
مژدە و خىرىكى مەزنى دەستگىر
دەبىت .

* ئەگەر بىنى لە مانگى (رەمەزان) دايە و
بە تەنيا ھەر خۇى بە رۇژۋە ياخود
لە گەل خەلكىدا پىاوپىكى باوۋەردارى
باشە و ئاين و چاكە و دىنiane ويستى
تىدايە ، ئەگەر پەژارە دارىك خەوىكى
لە وچە شەنى دى خوداۋەند دەرووى
خىرى لىدە كاتە وە ، ئەگەر نە خۇشبوو
پەروەردگار چارەسەرىدە دات ، ئەگەر

+ئاماده بوون و کۆبوونه وه له کۆپی
هاوسه رگیری له گه‌ل ئه‌وانه‌ی گونجاوه
له‌رووی شه‌رعه‌وه له‌گه‌ل ئاندا
کۆبیته‌وه.

* رۆژووی (١٣ — ١٤ — ١٥) ی هه‌موو
مانگیکی عه‌ره‌بی: له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر به‌شبه‌ش قه‌رزدانه‌وه یان
قورئان و زانیاری وتن به‌خه‌لکی.

* رۆژووی (١٠) رۆژی مانگی (محرم):
له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر خواناسی و
(حه‌ج) و خۆپاریزی.

* رۆژووی رۆژی (عرفه) وه‌ستانی
عه‌ره‌ف له (حه‌ج): به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
په‌سه‌ندکردنی خێروچاکه.

* رۆژووی (١٠) رۆژ مانگی (ژی الحجه):
له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی
له‌کۆتایی ته‌مه‌ندا به‌باشی کۆتایی
دیت و ده‌گونجیت به‌لگه‌بیته‌وه له‌سه‌ر
به‌جیه‌یتانی ئه‌و په‌یمانیه‌ی داویه‌تی.

* رۆژووی (عاشورا): له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر ئه‌نجامدانی کاری خێرو بینینی و
پاریزگاری لێی و ئاماده‌بوون له‌بۆنه‌ی
(حه‌ج) دا که‌به‌بۆنه‌یه‌کی سالانه
داده‌نری. ئه‌گه‌ر هاوسه‌ره‌که‌ی
دوگیانبوو کۆپیکی سالحی ده‌بیته‌و
مالیکی حه‌لالی ده‌ستگیرده‌بی.

+خۆشی و شادی.
+دڵسۆزی بۆ خوداوه‌ند له‌وته‌و
کرداردا.

* رۆژووی خه‌لکی له‌خه‌ودا بیه‌یچ شتیك
به‌لگه‌یه له‌سه‌ر نه‌بوونی و سه‌ختی
بژێوی و ژیا.

* ئه‌گه‌ر خه‌وبینه‌ر نه‌خۆشبوو به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر چاکبوونه‌وه‌ی.

* ئه‌گه‌ر رۆژوانی (ره‌مه‌زان) خواردنی
خوارد له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
ئه‌نجامدانی کاری حه‌رام و یاساغ یاخود
قه‌رزاری یا نه‌خۆشییه، ده‌گونجیت
به‌لگه‌بیته‌وه له‌سه‌ر چاکبوونه‌وه‌ی
له‌وه‌سوه‌سه‌ی شه‌یتان یاخود
به‌لگه‌بیته‌وه له‌سه‌ر بژاردنه‌وه‌ی قه‌رزو
ته‌وبه‌ی خراپه‌کاران.

* گرتنی رۆژووی شه‌ش رۆژی
مانگی (شه‌وال) به‌لگه‌یه له‌سه‌ر ناسکی و
چیزداری نوێژ یاخود زه‌کاتدان یا
په‌شیمانی له‌کاریك له‌ده‌ستیده‌رچوه.
* رۆژووی دووشه‌مه‌ خزمایه‌تی و پینچ
شه‌مه:

+به‌لگه‌یه له‌سه‌ر پاراستنی په‌یوه‌ندی
خزمایه‌تی و به‌سه‌رکردنه‌وه‌یان
به‌چه‌شنی رازیبن.

ياخود دەگونجيت دوهاوسەرى ھەبىت
يەككىيان موسولمان وئەوى دى
ناموسولمان.

* ئەنجامدانى ئەوکارانى ەى رۆژو
تېكىدەدات لەخەودا بەلگەيە لەسەر
شكانى پەيمان و خۆشەويستى دنيا
بەسەر قىامەتداو كەوتنە نۆر كارىكەو
مەردوم ناچارى كەفارەت بىكات
لەسوئند يا ھەرشىتېكتىر.

* شكانى رۆژوو دواى بەرۆژوبوون
بەلگەيە لەسەر چاكبوونەو ەى
نەخۆش و ھاتنى خۆشى و شادى.

* ئەگەر لەخەودا بينى لەمانگى
(رەمەزان) دايە خەونەكەى بەلگەيە
لەسەر:

+ گرانى و بەرزیبوونەو ەى نرخی
شتمەك.

+ پاكى و دروستى ئاينى خەوبىنەر.
+ دەرچوون لەغەم و پەژارەو
چاكبوونەو لەنەخۆشى.

+ قەرزدانەو.

* ئەگەر بينى رۆژوى (رەمەزان)
دەگىرپىتەو نەخۆشەكەوئ.

* ئەگەر خۆبەخشانە (تطوع) بەرۆژوبو
لەوسالەدا نەخۆشەكەوئ.

* ئەگەر بينى بەرۆژو ە بۆ روپامايى و
ناوبانگ ناگات بەداواخوازى خۆى.

* رۆژوى مانگى (رجب): بەلگەيە
لەسەر خزمەتکردن بەپلەوپايەداران،
دەگونجيت داوايەكى ھەبىت لەدەرياو ە
پى بگات يان لەدەرياو ە سەفەر بىكات.
* رۆژوى مانگى (شەعبان): لەخەودا
بەلگەيە لەسەر چاوپېكەوتنى ئەوانەى
بەسوارىھاتوون بۆ بازار چوونكە رۆزو
رۆزىيان يەكانگىر بو ە سوودو
قازانجەكەن.

* رۆژوى ئەو رۆژەى گومانى
تېدايە (يوم الشك): لەخەودا بەلگەيە
لەسەر ئەنجامدانى گوناھو تاوان و
سەرىپىچى.

* گىرپانەو ەى رۆژوى لەكىسچو:

- بەلگەيە لەسەر ئازادبوونى دىلو
تەوېەى سەرىپىچىكارو قەرزدانەو ە.

* رۆژوى (نەرز) لەسەر خۆ
پىويستکردن: لەخەودا بەلگەيە لەسەر
بەجىھىتتەنى پىدارو ىستى و
خۆشى و شادى.

* رۆژوى بەردەوام: لەخەودا بەلگەيە
لەسەر ئەو ەى سەوننەتېكى
قورس و گرانى بەجىگەياندو ەو
بىدەيەكى ديارى ھىناو ە، دەگونجيت
زۆر بىدەنگ بىت و قسەنەكات بەچاكە
نەبىت ئەمەش لەكاتىكدا ئەگەر رۆژىك
بەرۆژوبو رۆژىكىش بەرۆژونەبو،

+چاره سهر.

+مال و سامان و سوود و داواخوازی مال و سامان.

+پیت و فەرپ بۆ یه کێک له ناره حه تیدا بیت.

+ته ندروستی ساغ بۆیه کێک نه خوشبیت نه گهر خواردی.

(ئین سیرین) ده لیت: رۆن مال و سامانی زیادهیه، نه گهر بینى قه له و بوه مال و سامانه کهى زیاد ده کات.

*ههروهها ده لیت: خو چه ورکردن به رۆنى باش پياها لدانى چاکه، خو چه ورکردن به رۆنى بۆگه ن و خراپ پياها لدانى خراپ و ناقولايه.

*ههروهها ده لیت: رۆن له بنه په تدا غه م و په ژاره يه.

*نه گهر ده به يه ک رۆنى بينى و رۆنى لیده رهیتناو خو ى يا که سيکتيرى پيچه ورکرد مه را بيده کات يا خود سویند به درۆ ده خوات يا خود قسه هیتنه رو قسه به ره به پیتی ئايه تی ﴿وودوا لو ئدهن فيدھنن﴾ (القلم: ٩).

*نه گهر بينى سهرى خو ى چه ورکرد غه م و په ژاره دا يده گرى نه گهر له نه ن دازه ى خو ى ده رچوو به روو خساريدا هاته خواره وه، نه گهر

رۆم: (نابلسى) ده لیت: هه ستکردنه به وه ى خوازياره ليتى دووريكه ويته وه، ده گونجيت به لگه بيت له سهر سه ركه وتن و ملکه چى، په روه ردگار ده فهرموى: ﴿الم، عَلَيَّتِ الرُّؤْمُ، فِي ادْنَى الْأَرْضِ وَلَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَلَيْهِمْ سَيُغْلِبُونَ، فِي بَضْعِ سِنِينَ لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدُ﴾ (الروم: ١-٤).

رۆن: (ئین سیرین) ده لیت: رزقیكه له سه فهدا به مه ردوم ده گات يا خود مالىكى حه رامه و مامه له كردنه له گه ل گه ل و نه ته وه يه كى بپاره دا.

*ههروهها ده لیت: رۆنخۆر داواى چاکه ده کات له يه کێک خيرو چاکه ى تیدا نيه.

(نابلسى) له خه ودا به لگه يه له سهر زانباريه كى به سوود له گه ل يه كته په رستيه كى بيگه رده به دوور له گومان.

*نه و ژنه ى به زۆر رۆن هه لده گرى و گونجاو نيه هه ليبيگرى به ناچارى زيناده کات.

*نه گهر له ده فريکدا رۆنى هه لگرت به لگه يه له سهر:

+زانبارى و فيقه و قورئان بۆ خانه واده كى.

* چەروكارى گرىۋ كۆلنچ و لوو يان
جومگە و شوپىنك ژانېكات بەلگەيە
لەسەر چاكى و نىوانخۇشى لەگەل
مارەيى ھەلگرتن بىھەۋى
ھاوسەرگىيە ۋە ، يان پەيمانەستىن
لەسەر چەك.

* ئەگەر رۇنىك تىكەل بەئەۋ بىكات
لەدەفرىكدا مال و دارايىيەكى
بەيىماندوبون دەستدەكەۋىت، ئەگەر
لەنىۋ رۇنەكەدا مىسك ھەبوو ياخود
بۇنىخۇش پىياھەلدانى باشە بەچەشنى
كەپىياھەلدراۋ ئەۋسيفەتەنى تىدانىيە .

* ئەگەر سەرى چەۋرىكات روپامايى و
كاسەلىسى بۇ بەرپرسەكەى دەكات .

رۇنفرۇش: (ئابلىسى) دەلىت: لەخەۋدا

پىياۋىكە كارى پەنھان و نەينى

ئەنجامەدات و خۇى پىيى جوان و رازاۋە
دەكات و زىانەخشە .

* بىننىنى بەلگەيە لەسەر:

+ روپامايى و قسەى زاق و بريق .

+ يەككە بەلئىن و پەيمان بەسەر نەبات .

+ درۋىز لەۋتەكانىدا .

+ شىكۈمەندى و دەستەلات .

(ئابلىسى) دەلىت: بىننىنى لەخەۋدا

بەلگەيە لەسەر زانىيارى و رىنمىيى و

باۋەپەيتەنى بىباۋەپو خزمەتگوزارى

لەئەندازەى خۇى دەرنەچۋو جوانى و
رازەۋەيە .

* رۇنى چاك و بۇنخۇش پىياھەلدانى
باشە .

* رۇنى بۆگەن و خراپىش پىياھەلدانى
خراپە .

* ھەروەھا دەلئىن: رۇنى بۆگەن ژىنكى
زىناكارە ياخود پىياۋىكى خراپ و بەدە .

* ھەروەھا دەلئىن: ئەگەر سەرى پىياۋىك
چەۋرىكات لەشۋىن و جىگەيەك كەئەۋ
پىاۋە رقى لىيى بىت با ئاگادارى ئەۋ
كارەبىت كەلگەلدا ئەنجامەدرىت .

* ئەگەر رووخسارى خۇى بىنى
چەۋركراۋە پىياۋىكە بەدرىژاىى سال
بەرۋژو دەبىت .

* ئەگەر بىنى دوعا دەخۋىنى ياخود
يەككىتر ئاۋى دەداتى لەپەرداخىكدا
بەلگەيە لەسەر تەمەندرىژى .

(ئابلىسى) دەلىت: لەخەۋدا ھەموۋى
بەلگەيە لەسەر غەم و پەژارە بەدەر
لەزەيت .

* ئەگەر رووخسارى خۇى بەچەۋركراۋى
بەدىكرد پىياۋىكە بەدرىژاىى سال بەرۋژو
دەبىت .

* ئەگەر چەۋركردن بەجىۋەبوو
پىياھەلدانى چاكە و بۇن و بەرامى چاكە
لەنىۋ خەلكىدا .

زانستپه روه ران و نزیکى فه رمانپه واد
دهسته لاتداران.

(نابلسى) ده لئیت: بینینى له خه ودا
به لگه یه له سه ر زانایه کى گه وده هونه ر
ده نوینى له چاکه کانداد و هاوکارى
خه لکیده کات له زانیارى و مالدا.

*هه روه ها بینینى به لگه یه له سه ر
هاوسه رگیرى و گوڤرانى حالى
له ره به نییه وه بۆ هاوسه ردارى.

*رۆنفروش پیاویکى خوشحالو
له ژیرسییه رى ئه و که سه دا ده ژى
که شوینیکه وتوه.

*رۆنفروش پیاویکه ده سته ده گری
به مال و سامانى پیاواندا، چونکه
چه وری مال و داراییه، نه گه ر بینى
چه وری ده فروشى سوودیکی ده ستگیر
ده بیئت و له ژیر سایه ی مروفیکی
ده و له مهن دو خاوه ن مال و داراییدا
ده ژى.

رۆنى گونجی: (نابلسى) ده لئیت:
له خه ودا به لگه یه له سه ر کۆکردنه وه
دنیا و قیامت گه رمکراوى رینوماییه و
سوره وه کراوى باشترین پله وپایه یه و
خواردنى چه وریش رزق و رۆزى و پشوو
پایه به رزییه.

*ده گونجیت به لگه بیئت له سه رکردارى
چاک و زانیارى به سوود.

رۆیشتن: (نابلسى) ده لئیت: نه گه ر بینى
به پێکى ده پوات به پێوه داواخوازى
شه رعى ئیسلامه و رزق و رۆزى خیریش
ده درى.

*ته گه ر له بازار پ رۆیى وه سیه تنامه یه ک
له ده سته دایه، نه گه ر شایسته ی
ده سته لاتبوو پییده به خشرى.

*ته گه ر به پێى پته ی رۆیشت به پێوه
ره واندنه وه ی غه م و په ژاره و
به سه رچوونى ئاینه.

*به پێکى رۆیشتن خۆبه که مزانینه له به ر
خودا.

*هه روه ها رۆیشتن به لگه یه له سه ر
رزق و رۆزى به پێى ئایه تی: ﴿فَامْشُوا
فِي مَنَازِلِكُمْ وَكُلُوا مِنْ رِزْقِ﴾
(الملک: ١٥).

*رۆیشتن به راکردن سه رکه وتنه به سه ر
دوژمندا.

*رۆیشتن بۆ دواوه به لگه یه له سه ر
پاشه گه زیبونه وه له کارێک
ده سته پییکردوه، نه گه ر ده سته ی
پینه کردبوو ده وه سته ی لێ.

*ده گونجیت گه رانه وه بۆ دواوه
به لگه بیئت له سه ر لێکچوونى ئاین و
گوڤرانى حال وبار.

*ئەگەر بىنى لەسەر بەك قاچ دەپرات
بەپۆتە بەلگەيە لەسەر رۆيشتنى نيوەى
مال و تەمەنى.

*ئەگەر بىنى چەند لاقىكى ھەيەو
پۆتەى دەپرات كۆيەر دەبىت و پۆيىستى
بەيەككە پۆيى بىرپرات و رىگەى
نیشانبدات ئەگەر ھاوچەشنەكانى
لاوازبون.

*ئەگەر بىنى فەرمانپەرەوا خاوەنى چەند
لاقىكە و پۆتەى دەپرات لادەبرىو
ناتوانى بىرپرات بەپۆتە مەگەر لەگەل
وھەكىلەكانى.

*ئەگەر پىكھاتە رەق و بىگيانەكانى
بىنى دەپرات وھەك چىاو ئاسن بەلگەيە
لەسەر ناپەرھەتى و دابەزىنى بەلاو
نەھامەتى. دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر
سووربون لەسەركاربارى ئاينى و
دنيايەكان و پشتگىرىکردن لەلايەن
خوداوە بەتايبەت ئەگەر رۆيشتنەكە
بەپىكىبوو.

*رۆيشتنى مەژدە وھەك ئازەل بەلگەيە
لەسەر خۆ چواندن بەرەوشتى نەزانو
گىلەكان مەگەر گۆشتى ئەو ئازەلە
بخورى لەنيو خەلكىدا خىروچاكە
ئەنجامدەدات، وھەگەرنا دوورپويى
بالۆدەكاتەوھە لەنيو خەلكىداو روو
لەكاروكردارىك دەكات پىيناگات.

*ئەگەر بىنى بەچەشنى خۆبەزلزانين
دەپرات بەپۆتە بەلگەيە لەسەر رەوشتى
خراب و كرداری نابەجى.

*ئەگەر بىنى رۆيشت و بەدەماكەوت
دنياو قىامەتى لەكىسەچىت بەپۆيى
نابەتى: ﴿انْقَلَبْ عَلَى وَجْهِكَ خَسِرَ
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ﴾ (الحج: ١١). ئەگەر
ھەلئوتا لەرۆيشتندا يان لەھەول و
كۆششدا كارىك رووى تىدەكات و
گوناهى تيا ئەنجامدەدات.

*ئەگەر قاچىكى ھەلئوتا بەلگەيە
لەسەر سووكايەتى و رووتىكردىنى كارى
خراب و نابەجى.

*ئەگەر رۆيشتن ھەول و كۆششبوو بۆ
كارىك بەلگەيە لەسەر كرداری چاك و
باشى.

*رۆيشتن بەلگەيە لەسەر سەفەر و
مەترسى و پشتبەستن بەخودا.

*ئەگەر سەرى دانەواند بۆ خوارەوھو
بەوشپۆتەيە رۆيشت تەمەنىدريژ دەبى.
*رۆيشتن بەسەر ئاسماندا بەنيوباراندا
تپەپىنە.

*ئەگەر لەسەر سىقاچ رۆيشت بەپۆتە
بەدارىكەوھە بەھۆى گەورەيى تەمەن
يان نەخۆشپۆتەوھە با خۆى بدات بەسەر
گۆچاننىكدا.

رؤیشتنی خیـرای دوزمن: (تابلسی) ده لیت: به لگه ی تالانی و ره وشت نرمیه که له سه ریه تی.

ره

ره خمه^(١): مروفتیکی گیل و که وده نه، به روژ نه خوشیه، هه لگرتنی به لگه یه له سه ر روودانی جه نگو خوینپشتن، بۆنه خوش به لگه یه له سه ر مهرگ. * نه گه ر کۆمه لئ له م بالنده یه بینئ ده چیته نیو ولاتیک کۆمه له سه ربازیکی حه رامخور داده بارین به سه ر دانیشوانه که یدا.

* هه روه ها به لگه یه له سه ر:

+ خه لکی بیکاره ی جنیوفرۆش.

+ مردووفرۆش.

+ مردوانی گۆرستان.

* نه گه ر نه خوشیک نه مجۆره بالنده یه ی له مالی خۆیدا بینئ ده مریت یاخود له مهرگ نزیکه بیته وه وه له نه خوشیه که ی چاکده بیته وه.

* بۆ ده باخچه کان و گلینه کاران و نه وانه ی پیشه کانیاں له ده ره وه ی ولاته به لگه یه له سه ر سوودو قازانج، به لام بۆ پزیشک و نه خوش به لگه یه له سه ر شه رو خراپه.

* هه روه ها به لگه یه له سه ر:

+ دوزمن و هاتنی کۆمه لکی سووک و

نزم و هاتنیاں روویه شار.

+ خه لکی بیکاروکاسبی.

+ مردووشۆر.

+ نه وانه ی روو له گۆرستانده که ن.

+ دزو جه رده ی خۆه لسیپر له نیو دیوار

یاں حه رامخور له کاروبژیویدا.

+ جیاوازی و ناره حه تی و شوینی ویران و

قسه ی ناشیرین.

* هه روه ها ده لئین: نه وه ی له مالی خۆیدا

به دییکات په ناویشتگیره بۆی

نێردراوه.

ره خنه گر: (تابلسی) ده لیت: بینینی

به لگه یه له سه ر:

+ رینومایی.

+ شانازی دپنده کان.

* ره خنه گر پیاویکی هه لبژارده یه

له هه موو شتیکی خراپ خۆیده پاریزی و

شتی باش هه لده بژیژی، نه گه ر دیندارو

زانستخوازیو باشترین زانیاری بۆ خۆی

هه لده بژیژی له گه ل کاره

شکۆمه ندیه کانی ئاین، نه گه ر

دنیاویستبوو باشترین شیوه ی دنیا یه

بۆ خۆی.

^(١) ره خمه: بالنده یه کی به لک به لکه و له مه لۆ

ده چی له مه لسوکه وندا. (وه رگیپ)

خزمه تکاری (سوله یمان) بوو (سهلامی
خوای لیبت).

* دهگونجیت به لگه بیت له سه سزاو
به لاو نه هامه تی و نه وهی له دار
ده که ویته خواره وه و نه که شتیانه ی
نوقمه دهن به تاییه ت نه گه ر بای
خوړنشینبوو.

* دهگونجیت ره شه با به لگه بیت له سه ر
فه پوخیو رزق و رۆزی و سه رکه وتنو
مژده چونکه په روه ردگار به مژده
ده ینیرئ و سۆزو به زه یی ه لگرتوه و
که شتیه کانی ده ریای پی رزگارده کات
ویرای کارلیکی پیتینکردن نه جامدان
به هوپه وه.

* پیغه مبه ر (ﷺ) ده فـه رمویت:
"سه رکه وتم به هوپه بای خوړمه لات و
عادیش تیاچوو به هوپه بای
خوړنشین".

* دهگونجیت ره شه با به لگه بیت له سه ر
نه خوځشی و دردو خوځشانی خه لکی
وه که ه لامت و سه رنیتشه.

* نه گه ر بیی ره شه بایه که ه لیده گری و
هیچ ناترسی و تاریکایی و ته م و مژ
نابینی دل و ده روونی خه لکی
داگیرده کات یان ده بیت به فه رمانپه و
یان گه رشایسته بیت و نه وانش گالته و
سووکایه تی به خزمه کانی ده که ن، یان

* نه گه ر ده سه ته لاتداربوو باشتیرین و
به رزترین ده سه ته لات بو خو ی
دیاریده کات.

ره سه ن: (نابلسی) ده لیت: بینینی شتی
ره سه ن به لگه یه له سه ر خزمه تکار.

* دهگونجیت به لگه بیت له سه ر هاتنی
هه والی سه یرو نه وهی به گه پ ده خری و
ناره زوی ناماده کردنی جنوکه و
داواوخوازکردنیان.

ره شاش: (نابلسی) ده لیت: بینینی
له خه ودا به لگه یه له سه ر باران و نه و
رشینه ی زه وی.

* دهگونجیت به لگه بیت له سه ر
باش وچاکبوونی حال وبارو ره واندنه وهی
خه ون و غه م و په ژاره.

ره شسور: (نابلسی) ده لیت: نه سپی
ره شسور له خه ودا شکومه ندی و
مه زنییه هه روه ها ده لین: ژنیکي
ده وله مه نده.

ره شه با: (ئین سیرین) ده لیت: ره شه با
به لگه یه له سه ر ده سه ته لاتدار به هوپه
هیزو توانایه وه.

* دهگونجیت به لگه بیت له سه ر مولکی
ده سه ته لاتدارو سه ریازو فه رمان و
خزمه تکارو پشتگیره کانی، ره شه با

فیتنه و تالائی و سته مکاری و هاوچه شنی
نه و رو دوانه بیت.

* نه گهر ره شه با گشتیه که هیوړیو
یاخود بای پیتینبو نه گهر خه لکی
له ناره حه تی دابوون یاخود
که مارو دابوون له لایه ن دوژمنه وه
حال وباریان ده گوړیت و غم و
په ژ. هکانیان دهره ویتنه وه.

* ره شه بای ژاراو. نه خوشیه، ره شه با
له گهل زهریدنا نه خوشیه.

* ره شه با و هره وروسکه
دهسته لاتداریکی سته مکاره.

* نه گهر ره شه با له شوینیکه وه
بیگوړیتنه وه بو شوینیکتر دهسته لات
به دهسته هینیت و سه فريک دینه ریو
ناگه ریتنه وه به پنی ثایه تی: ﴿ اَوْ نَكْفُوۤی
بِالصَّٰرِخِ فِیۤ مَكَانٍ سَخِیۡقٍ ۝﴾
(الحج: ٣١).

* هه لکردنی ره شه با به سه ر شارو
سه رازدا نه گهر له جه نگداین تیاده چن.
* نه گهر شنه ی شه مالرو خپرو
به ره که ته.

* ره شه با سته می فره مانره واو
دهسته لاتداره.

* ره شه با له گهل ته م و مژدا به لگه ی
جه نگو شه ره.

به سه لاهه تی سه فره ده کات به ده ریادا
نه گهر شایسته بیت یاخواری نه و
کاره بی یان پیشه وکاسبی ده بوړیتنه وه
نه گهر رامابی، به لام نه گهر بایه ک
له ژیریدابوو گواستیه وه به رزیکرده وه و
رزق و رۆزی ده دری نه گهر هه ژار بیت.

* نه گهر به رزیکرده وه به کی شیکردو
خوشی ده ترساو نیگه ران و دوو دلېوو،
یاخود تاریکایی و ته پ و تۆزی هه بوو
نه گهر له که شتیه کدایت کونده بی،
نه گهر نه خوش و دهرده دار بیت حالی
خراپتر ده بی، وه گهر نا زه مینله رزه و
کاروباری ناقولاً رووده دات یان
برپاره کانی فره مانره وا به سه ریا
جیبه جیده کریت هه روه ک چوون
له خه وه که دا گه یشت به و دهره نجامه،
نه گهر هیچکام له و حال و بارانه نه بوو
فیتنه و ناشووب و روى تیده کات و
له رزیتنه رو کاریگه رده بی.

* نه گهر بینى ره شه با که دار
له بنده رده هینى و دیوار ده پوختنی و
خه لکی و بالنده هه لده فریتنی و خواردن
په رش و بلاوده کاته وه به لاو
نه هامه تی هه کی گشتیه روو
له خه لکیده کات، ده گونجیت تاعون و
نه خوشی بیچاره سه ربیت یان کوشتارو

له و شوینه دا، هه روه ها ده لیت: باران و
رزق و رزیه.

* نه گه ر بینى ره شه با به هیمنى
هه لده کات به لگه یه له سه ر رازیوون
له سه ر رای کومه لیکى خراب خاوه ن
راوته کیرنین.

* شنه ی با نه گه ر له لایه کی دیار و
ناشکراوه هه لیکرد به لگه یه له سه ر
هه والی باش و ره حمه تدار.

* ره شه با به لگه یه له سه ر داواخوازی
پیداویستی و زه حمه ت نه گه ر له لایه کی
دیاره وه هه لیکرد.

* ره شه با به لگه یه له سه ر داواخوازی
پیداویستی و ناردنی نویتنه ر.

* ره شه با ی خۆره لات سه رکه وتنه و هی
خۆرئاواش ملکه چیه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر ده رووی
خپرو ره واندنه وه ی غم و په ژاره و
چاکبوونه وه له نه خوشی و هه والی خوش.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر سه فه ری
چاک و خوشه ره و.

* نه گه ر له خه ودا ره شه بایه کی سووری
دی به لگه یه له سه ر نازاردانی دایک و
باوک یاخود نه نجامدانی کاری خراب و
نا به جی.

ره فه (تاق): (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
به لگه یه له سه ر پارێزکار له نه ینی و

(نابلسی) ده لیت: ره شه با مژده ی
په روه ردگاره، نه گه ر ره شه با هیچ
شایه تیکی خپری له گه لدانه بوو
به سه رچوونی خپرو به ره که ته
له و شوینه دا، نه گه ر ویزه ویزی
له گه لدابوو سزاو خه شمه.

* نه گه ر فه رمانه وه یه ک بینى
ره شه بایه کی گه رده لوولای هه لیکرد و
ده چیت به ره وکوشتار سه رکه وتوو
ده بیت، نه گه ر بینى ره شه بایه کی
گه رده لوولای له شوینیکدا هه لیکرد
خانه واده که ی ترسو بیم و نا په حه تی
به نه ندازه ی هیزی نه و ره شه بایه روویان
تیده کات، نه گه ر داری له بنده ره ینا
پادشاو فه رمانه وه تو په ده بیت
له کومه لیک و له شوینی خویان
راگوێزیا نده کات.

* با ی رۆژه لات ره حمه ته و هی
رۆژئاواش خراپه.

* نه گه ر ره شه بایه کی توندی بینى
هه لیکرد به لا و نه هاهمه تیه.

* نه گه ر بایه کی بینى دارخورمای
له بنده ره ینا پیاوی نه و شوینه
به ده ستی فه رمانه وه ده کوژیت.

* با ی رۆژئاوا به لگه یه له سه ر به لا و
نه هاهمه تی و نه خوشی و مه رگو تیاچوون

داپۆشهری کهم و کوپی و هاوسهری
باش و په ناو پشتگیر.

* نه گهر بینی ره فه یه کی هه یه هه ندیک
له ئامیره کانی له لای سه ره وه دانراوه
تیدا به لگه یه له سه ره نه وه ی خوداوه ند
کوپیکی پیده به خشی زۆر زیره ک و زانا
ده بیته له سه رجه م هونه ره کاندایا خود
ژنیک داینپاک و نهینپاریز.

رهگ (دهمار): (ئین سیرین) ده لیت:
رهگ خانه واده که یه تی ده دریتته پال نه و
ماله و جوانی رهگ و ده مار جوانانه و
ناشیرینیان ناقولایی و ناشیرینییه.

* نه گهر له خسته نه رو دا ئاره قیکرده وه
ده گونجیت یه کیک له خزمه کانی بمریت
یا خود ده گوندت خوی له خزمه کانی
دابیریته به مـ. رگ نه گهر خه وه که
شتیکی تیدا بو به لگه بیته له سه ره خراپه
یان سه ریچی.

(نابلسی) ده لیت: رهگ و ریشه ی نه وه ی
ئاده م و خزمه کانی نه گهر برا
له خزمه کانی جیا ده بیته وه به مه رگ یان
نیوان بچران.

* رهگ و ریشه وه رووه کی بیستان و
کیلگه وایه و بۆ خاوه ن کیلگه ده گونجی
نه و رووه که بیته نه گهر شتیکی لیبیری
یان خوارد شتومه کی کیلگه و
بیستانه که یه تی، نه گهر نه وه ی

ده یخوات له خه ودا دیـ و
نه یده شارده وه به لگه یه له سه ره
وه به رنه هینانی نه و رووه که یـ و
ده دات یان له کیسچوونی.

* نه و رهگ و ده مارانه ی به شا ده مار
اسراون و ژیا نی پتوه به نده به لگه یه
له سه ره ژیان و رزق و رۆزی و گه وره
پیاوانی خزم و کهس و کار.

* نه گهر رهگ و ده ماره کانی دهستی
بینی خوینی لیت نه گهر
ده و له مه ند بو مال و داراییه که ی ده پوات
به نه ندازه ی له به ر رۆنی خۆینه که و
نه گهر هه ژا بوو مال و سامان
به ده سته هینی.

رهگی بن گوینچهک: (نابلسی) ده لیت:
نه گهر بینی نه و رهگی ته قی و خوینی
لیهات ده مری.

* ده گونجیت به لگه بیته له سه ره په یمان و
سوور بوون له سه ره کار و فرمان.

رهمهک: ^(١)؛ له خه ودا که یان ژنیک
ئازادی به ئا بووه ، نه گهر خه وینه ر
چوه سه ره پشتی کاری داوینپیسی
له گه ل ژنیکدا نه نجامه دات.

* به لگه یه له سه ره که سانیک دیار و
نه ناسراو به ره و شتبه رزی.

^(١) رهمهک: جۆره گیانداریکه. (وه رگیزی)

* نه گهر بینى سواریبوه یاخود بوه
به خاوه نى و کړیویه تى نه گهر ره به نبوو
هاوسه رگری له گهل ژنیکى ریزدارى

به ثابرووى پیروزدا ده کات.
* نه گهر ره شبوو ژنیکى ریزدارى
به ثابروه.
* نه گهر خوله میثیبوو ژنیکى جوانه.

* نه گهر سوربوو ثابندهاره، نه گهر
زهردبوو نه خوشى و دهرده داره، نه گهر
زهردبوو کوپیکى لیده بیټ، نه گهر
پیاوه که هاوسه رداربوو یان له وانه بوو

چاوه پټى هاوسه رداریان نه ده کرد روو
له گوندو ناوچه یه کی چه په کده کات و
به سوودو قازانچ ده گهر پټه وه بڼ بژیوى.
* نه گهر بینى ره مکه که ی مرد یان دزرا

یاخود ونبوو دیارنه ما رووداو ټک روو
له هاوسه رو بژیویده کات.
* نه گهر بینى وازى لټه پټناو

ده سته رداریبوو یاخود هاته خواره وه و
له سهرى به مهرگ له ژنه کسى
جیا ده بیټه وه یان ته لاقیده دات یاخود
له مال و ناوچه که ی ده چټته دهره وه.

* نه گهر بینى ره مکه که ی ده نالټنى
بژیوى ده ژټته وه و مال و دارایى زیاد
ده کات.
* نه گهر بینى شسیرى ده خوات

ده سته لاتدار نزیکیده خاته وه له خوى و
خیروچا که ی لیوه ده سته گرده بیټ.
ره نچدان: (نابلسى) ده لټت: له خه ودا بڼ
نه خوش مهرگو، هه ول و ره نچدانیشه
بڼ مال و مندا ل.

ره ننگ نه سهر: (نابلسى) ده لټت:
له خه ودا به لگه یه له سهر جیا وازى
ره چه له ک.
ره نگر زهردى: (نابلسى) ده لټت: نه گهر
له خه ودا بینى رهنگى ده موچاوى
زهرده لگه پاوه نه خوشده ده که وى.

* هه روه ها ده لټن: نه گهر ده موچاوى
به زهردى و لاوازی بینى ده بیټ
به رټنوما ییده ره له قیامه تداو له که سه
نزیکه کانه ده بیټ.
* رووزهردى له خه ودا به لگه یه له سهر
ملکه چى و ئیره یی بردن.

* ده گونجټت زهردى رووخسار نیشانه ی
دوورپووى بیټ.

* هه روه ها ده لټن: ره نگر زهردى به لگه یه
له سهر به ندایه تى و شه ونوئژ.

* ده گونجټت به لگه بیټ له سهر عیشق و
خوشه ویستى.

* ره نگر زهردى به لگه یه له سهر ملکه چى و
چاودیرى.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه
ترس و بیم.

* نه گه رووخساری به سپیتی بینی و
لهش ولایشی به زهردی کرداره
به رچاوه کانی باشتره له نهینیه کانی.

* نه گه لهش ولاری به سپیتی بینی و
رووخساری به زهردی کرداره
په نهانه کانی باشتره له کرداره دیارو
ناشکراکانی.

* ده موچاو لهش ولار زهردی وون
به لگه به له سه نه خوشی.

* ده موچاو لهش ولار زهردی وون
به لگه به له سه نه خوشی.

* ده موچاو زهرد به لگه به له سه غه مو
په ژاره که روو له خه وینه ده کات.

* زهردی پۆشاک و جل و بهرگ نه خوشی و
لاوازی خاوه نه که یه تی مه گه
جل و بهرگه که ناوری شم بیت نه و جا
خرابی نایه.

رهنگی رهش: (نابلسی) ده لیت: رهشی
له خه ودا مال و سامانه، پۆشینی
جل و بهرگی رهش بۆیه کیک راهات بیت
له سه پۆشینی ده و له مه ندیه و بۆ
نه وهی رانه هاتوه غه مو په ژاره به.

(تین سپرین) مه مو رهشییه کی به مال و
سامان داناوه، که می و کورتی ته مه ن
کورتیه.

* نه گه بینی ژنیکه رهشی کورته بالایی
هینا رهشییه که ی زوری مال و
سامانه که یه تی و کورتیه که شی ته مه ن
کورتیه.

* نه گه رهشی قه ترانیبوو مه زنی و
شکۆمه ندیه له لایه ن ده سه لاتداره وه
پیتی ده به خشری.

* مه ندیکده لاین: بینینی رهنگی رهش
باش نییه چونکه ده سه وازه که ی
خرابه ی هه لگرتوه.

* رهشی لهش ولار: شکۆمه ندیه ،
ده گونجیت خه وینه ره بکه ویته
گوناهیکی گه وره وه یا خود سکالای
له دژ تۆمار بکه ن یان نازاری دلی دایک و
باوکیدات.

* ده گونجیت هه ردو ده سستی یا قاچی
شق بیات.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه
خۆشحالی، نه گه رووخساری ره شبوو
به ده ره لهش ولاری به لگه به له سه
دروو پاشگه زبوونه وه له نیسلام.

* نه گه رهشیک سپیوو به لگه به له سه
پیاوه لادانی باش و چاک و
پاشگه زبوونه وه له گوناوه تاوان و
باوه رهینان دوی بیتاوه پی.

* نه گه هه ردو ده سستی به ده ره
لهش ولاری سپیوو به لگه به له سه

رهوانبیرژی (زمانپاراوی): (نابلسی) ده لیت: نه گهر بینی له خه ودا عه جه مییه و رهوانبیرژیوه ریزو شکو به ده سته هیئی له گهل ده سته لاتیکی بیهاوتا، نه گهر ده سته لاتداریوو دنیا به ده سته هیئی، نه گهر بازرگانوو له لای خه لکی باسده کری و ناویانگ دهر ده کات و له هه موو پیشه یه کی شدا هه ریه و شیوازه یه.

* **نه گهر بینی** به هه موو زوبانیك ده دویت ده بیست به خاوه نی کاریکی مه زن له دنیا داو شکومه ند ده بی.

* **رهوانبیرژی** شکومه ندی و ده سته لاته.

رهوگه حوشت: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا سال و داراییه که به میراتی ده میتیته وه، ده گونجیت به لگه بیست له سه ر جیاوازی یاخود سه رمایه ی حه لال و دروست و ناسانبوونی کاروباری قورس.

* **هه روه ها** به لگه یه له سه ر هه پره تی لای و نه ش و نما کردنی و گواستنه وه ی یاخود به لگه یه له سه ر منالیک به زوویی له دایکده بیست یاخود به لگه یه له سه ر نه و مندالهی له بار ده چیت.

رههن (بارمته): (ثین سیرین) ده لیت: نه گهر بینی به بارمته دانراوه له شوینیکدا خه ونه که ی به لگه یه له سه ر نه وه ی که وا گوناھی نه نجامداوه.

دهر که وتنی که رامات و کاری له راده به دهر بۆچاکه کاران و زالبوون و سهر که وتن به سه ر دوژمنانداو نزیکی له پیاوانی گه وره و ناودارو پله به رزی.

* **ده گونجیت** رهشی به لگه بیست له سه ر زالبوونی رهشی به سه ر سپیتی له ش ولاردا.

* **سپیتی** به لگه یه له سه ر به لک به لک کی له ش و لاری ره شدا.

رهنگی سوور: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا پله و پایه یه، نه گهر بینی رووی سوورو روشنه ده بیست به ریتنوما ییدهر له دنیا داو خه لکی ریتنوتییده کات بۆ خیر و چاکه.

* **هه روه ها** ده لیت: نه گهر له گهل سوورییه که دا سپی تیکه لبوو خاوه نه که ی پله و پایه و شکومه ندی و شادی به ده سته هیئیت.

* **نه گهر بینی** رووخساری پیسبوه به پرهنگی سوور تووشی زیناو داوینپسی ده بیست و نابرووی ده چیت.

* **نه گهر بینی** له ش ولارو رووخساری سووربووه غه م و په ژاره ی دریز ده خایه نیت و دره ننگ ده رووی لیده کریته وه.

* **رهنگی سوور** به لگه یه له سه ر دهره نجامی نه خوش و گه پانه وه ی که سی موسافیر و گه شتیار.

* ده گونجیت ره هن به لگه بیت له سر
گومانی خراب بردن به ره هنکارو نه وهی
ره هنده کری.

* ده گونجیت ره هن به لگه بیت له سر
سه فەر.

ری

ریپوق: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
به لگه یه له سر تیکه لبوون و ره وشتی
پیاو خراپان.

ریخۆله: (ئیین سیرین) ده لیت:
دهرکه و تنی ریخۆله و نه وهی له نیویدایه
مال و سامانی هه لگیراوه یاخود که سیڤ
له خانه وادهی دهرده که وئی ولات
به پتوه ده بات یان خۆی ده بیات
به پتوه.

* نه گهر ریخۆلهی خۆیخوارد به لگه یه
له سر خواردنی مالی خۆی ، به هه مان
چه شن نه گهریینی ریخۆلهی که سانیتەر
ده خوات یان نه وهی له ناخی که سیڤکی
تردایه مالیکی هه لگیراو
به ده سته هیئی و دهیخوات.

* هه روه ها هاتنه دهرده وهی ریخۆله
به لگه یه له سه ره نه وهی که چه که ی
ده ستنیشانده کری.

* نه گهریینی هه موو ریخۆلهی یان
نه وهی له نیو سکیدایه هاته دهرده وه

* هه روه ها نه گهر بیینی کراوه به بارمه
له شویننیکدا خه ونه که ی به لگه یه له سه ر
نه نجامدانی گونا هیک ی زۆر به پیی
نایه تی: ﴿كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ
(رَهِیْنَتْ)﴾ (المدر: ٣٨).

* هه روه ها ده لیتن: ره هنکارو دیلو
نه سیره ، نه گهر بیینی ره هنیک له لای
دانرا له شتیڤدا سته مده کات و مافی
خۆی پینادات ئنجا به هۆی
ره هنکاروه وه ده گات به حه قی خۆی.

* ره هنکارو دیلو به نده به هۆی گوناو
تاوانه وه ره هنداریش به هه مان شیوازه .
* ره هن له جیگیربوونی شتیڤو
به رده وامی وهرگیراوه و، به لگه یه له سه ر
زانینی ئابروچوون و که وتن به سه ریا
یاخود نه وهی مۆڤ وابه سته ده کات.

* ده گونجیت ره هن به لگه بیت له سه ر
تاقیکردنه وه وخۆشه ویستی هه تا دلی
وابه سته ی ده بیت.

* نه گهر له خه ودا شتیکی گرانبه های
ره هنکرد به سه رشتیکی هیچ و بیبه هادا
نه وه تاقیده کریته وه به خۆشو یستی
که سیڤکی ناپاک و ریزو پایه یه کی مه زنی
لێداده مالی.

له سهر کچان يان نه خوڅشی
خانه واده کي ، نه گهر شه قیبرد
به لگه یه له سهر مردن.

* ریڅوله مال و سامانه نه وهی خواردی
مالي خویده خوات، یاخود مال و
سامانی شاراوه یه.

* نه گهر بیڼی ریڅوله ی که سیکیتر
ده خوات نه گهر وه کیلېوو وه کیلی مالي
هه تیوه یاخود مالي پیاوړیکيتره.

* نه گهر بیڼی ریڅوله یه کی زورده خوات
که نجینه کان ناوه لا ده کریته وه و
به ده ستیده هیڼیت.

ریڅ: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
به لگه یه له سهر ته بای دله کان
له به رانېهر دوزمن داو هه لسان و
به به جیټناني مافه کان، ده گونجیت
به لگه بیټ له سهر به رنه دانی ریزی
موسولمانان.

ریش: (ئین سیرین) ده لیت: نه گهر
بیڼی ریشی درېژ بوه زیاد له نه ندازه ی
خوی خه وه کي به لگه یه له سهر غه و
په ژاره و قهرزاري، نه گهر درېژبوو هه تا
که وته سهرزه وی به لگه یه له سهر مردنی
به پي ټایه تی: ﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ﴾
﴿وَفِيهَا نُعِيدْكُمْ﴾ (طه: ۵۵).

* نه گهر ریشی به نه ندازه یه ک درېژبوو
هه تا نووسا به سکیه وه مال و سامان و

سکی شت و گهراندیه وه نیوی یان
مه رگه تی له رهمه ندی خودایا.

* نه گهر له نیوسکی شتیک هاته دهره وه
ناموزگار یه کی هه یه بۆ پیاوړیک و کچیک.
* هه روه ها ده لیت: نه گهر له سکی هاته
دهره وه به لگه یه له سهر پچرانی
په رده ی نه پتی.

* نه گهر بیڼی پادشاو قهرمان په وایه ک
سکی ژیرده سته کانی هه لدری سکیان
ده یشکیتي، نه گهر سکی بردن
ماله کانیان ده بات.

* نه گهر بیڼی ورگو ریڅوله ی له شوپنی
خویه وه شه قکرا باشه بۆ یه کیک کوپی
نه بیټ ، هه روه ها باشه بۆ هه ژار چونکه
به لگه یه له سهر نه وهی کوپی نییه
کورپده بیټ ، بۆ هه ژاران ده وله مند
ده بن چونکه کورپان وه ک ریڅوله وان.

* نه گهر بیڼی که سیکیتر ریڅوله کانی
دهرکه وت له وه دا کاریکی خراب
به دهرده که ویت پاشان کاروباری
نه پتیه وه به دهرده که ویت.

* نه گهر مروفیک بیڼی سکی شه قیبرد و
هیچی تیدانه بوو به لگه یه له سهر
ویرانېوونی لانه و مال و تیاچوونی
منداله کانی و بیژاری ، بۆنه خوڅشیش
به لگه یه له سهر مردن.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر له خه ودا له سک
هاته دهره وه دهرکه وت به لگه یه

* نه گەر که مېوونی زیادیکرد به لگه یه
له سەر سووکایه تی و به فیروانی
مال و سامان و پله و پایه .

* نه گەر بینی که سیکی کۆسته ده دوی
له گهل ژنه کهیدا کاروباره کانی لیتا لۆز
ده بن به نه ندازه ی خوی و جیاوازی
ده که ویتته نیتوان خوی و خوشه ویستانی
چونکه (نیبلیس) کاتی به رنه فره تی
خواکه وت و له شیوه ی کۆسه دابوه .

* رهشی مووی ریش به لگه یه له سەر
ده وله مهنی زۆر ، نه گەر رهشییه که ی
رووبه سه و زبوو مول و ده سته لات و
مال و داراییه کی زۆری ده ستگیرده بی ،
به لام یاخی و سته مکار ده بی چونکه
ریشی (فیرعه ون) به وچه شنه بوه ،
زهر دیشی به لگه یه له سەر ه ژاری و
که م و کوپی .

* ریشی سوور به لگه یه له سەر
خواناسی ، نه گەر بینی ریشی خوی
گرت و موه کانی هه لکیشاو گرتی
به ده سته وه و فیری نه دا مال و سامانی
له ده سته ی دهرده چیته ، پاشان
ده گه رپته وه نیتوی .

* نه گەر بینی فرپیدا مال و سامانه که ی
به سه رده چی و ناگه رپته وه بۆی .

* زۆر بوونی مووی سمیل خراپه و
که میشی باشه و لیکدانه وه ی
هه لکیشانی مووی سمیل بۆ ده وله مهنده

پله و پایه به ده سته هیتی به نه ندازه ی
نووسانی موو به سکیه وه و مانده و ده بیته
تیدا ، نه گەر بینی درژییه که ی باشه و
گونجاوه مال و سامان و پله و پایه وه
بژیویه کی باش به ده سته هیتی .

* هه روه ها و تراوه : نه گەر موه که ی
درژیوو هه تا گه یشته سەر ناوکی
به لگه یه له سەر نه بوونی گوپرایه لی
خودا نه گەر بینی نه ملاولاکی درژیوو
به دهر له ناوه راسته که ی شتیک
به ده سته هیتی که س - انی دی
به ده ستیان نه هیتاوه .

* هه روه ها ده لێن : پیاویک دیت بۆلای
(ئیبین سیرین) و ده لیت : ریشم
به نه ندازه یه که درژیوو هه تا گه یشته
سه رناوکم و منیش ته ماشام ده کرد ،
ئه ویش وتی : تو بانگبیزیت و ته ماشای
مالانی دراوسیده که یته .

* ریش له لیکدانه وه دا بۆ مندالی بالغ
باش نییه .

* نه گەر بینی ریشی که سانیتری
به ده ستیگرت و رایکیشا مال که ی
به میراتی بۆ ده میتیتته وه و ده یخوات .

* که مېوونه وه ی ریش به لگه ی ئاسانی و
قه زدانه وه و ده رووی خیره .

* هـروهـا دهـلـئـن: ژۆربوونی مال و سامانی میژدو کورپه که یه تی یان نابروو ریژداری کورپه که ی.

* هـروهـا دهـلـئـن: نهـگـر نهـو ژنه هاوسه رداربوو به لگه یه له سهـر غه ییه تکردنی میژده که ی، نهـگـر ژنیکی دووگیان نهـو هـی بیـنی کوپی ده بیـت و خواستی به جیدیت.

* هـروهـا دهـلـئـن: نهـو هـی ریشی دریژی بیـنی لهـگـه ل قژدا تهـمـنی دریژ دهـبی و مال و سامانی ژۆر.

* هـروهـا دهـلـئـن: نهـو شته ی بهـر له کاتی خۆی ده بیـت به لگه یه له سهـر شهـر وهـک نهـو هـی مندالی نۆرینه ریشی لئـده ربیـت یاخود کچۆله ی بچوک بیـی بهـبووک، سهـرجهـم نهـو شتانه ی بهـر له کاتی خۆیان دهـبن بهـهـمان شیوازه بهـدهـر لهـدواندن و قسهـکردن چونکه دواندن به لگه ی خیره.

* نهـگـر مندالـئـکی نابالـخی بیـنی ریشی هـیه دهـمری بهـر لهـو هـی بالـخ بیـی، نهـگـر نهـو مندالـه نزیکـبوو له کاتی دهـرهاتنی ریش به لگه یه له سهـر تهـنیا که وتنی و سهـرقالی بهـکاروباری خۆیه وه.

* دهـگـێرنه وه پیاویـک دیت بۆلای (ئـبین سیرین) و دهـلـئـت: لهـخهـودا بیـنیم ریشم دریژبووه، نهـویش وتی: شـتـیک

زیاده رپه وییه و بۆ هـه ژاریش به لگه یه له سهـر کۆبوونه وه ی دوو غهـم و په ژاره له سهـر دلـی.

* هـروهـا به لگه یه له سهـر نهـو هـی قهـرزیک له مرۆفیکـده کات پاشان به یه کیکـتری دهـدات.

* ریشـتاشین به سهـرچوون و تیاچوونی مال و سامان و پله و پایه یه، نهـگـر بیـنی نهـو موانه ی ریشیده بپی که لهـمـشتی دهـرده چـی زه کاتی مال و سامانی دهـدات.

* مووی سپی له ریشدا و یقارو هـیه تهـو خه نهـش داپۆشین و په نهانکردنه، نهـگـر سوورکردن به خه نهـبوو به لگه یه له سهـر وابه ستهـبوونی به سوننه ته وه.

* نهـگـر بیـنی سهـری به خه نهـ سوورکرد بهـدهـر له ریشی نهـیـنی گهـره که ی دهـپاریژی، نهـگـر بیـنی هـمووی خه نهـکرد ژۆر له خۆیـده کات له شار دهنه وه ی هـه ژاریـدا و داوی ریژداریده کات له لای خه لکی.

* نهـگـر بیـنی به قوپیـان گهـچ سهـری خه ناویـده کات داوی مهـحالـده کات و پاشان ناویانگ دهـرده کات.

* ریشی ژن له خهـودا به لگه یه له سهـر نهـو هـی هـهـرگیز مندالی نابیـت، گوتهـراویشه به لگه یه له سهـر نهـخۆشی.

*دەگىرنەۋە پىاۋىك دىت بۇلاى (ئىين سىرين) و دەلئىت: لەخەۋدا بىنيم چىنگم كىرد بەرپىشى ماممداۋ توند بەكىشمكىرد ھەتا دەرمەيتنا، ئەۋىش وتى: تۆ چاۋەپنى مىراتى مامت دەكەى و بەتەنیا تۆ مىراتگىرى بەۋ ئەندازەيە دەبى بەمىراتگىرى.

*ئەگەر بىنى رىشى سېۋى تىشكدارە شكۆمەندى و پلەۋپايە و تارى باش لەۋلاتدا بەدەستدەھىتى، چونكە رىشى ھەزەتە (ئىبراھىم) (سەلامى خۋاى لىيىت) سېپىۋە.

*ئەگەر بىنى شانەكراۋو رىزو وىقار بەدەستدەھىتى.

*ئەگەر بىنى رىشى زۆر رەشەۋ لەكاتى بىدارى باشترە ھەيىتە و سامو شكۆمەندى و جوانى و مال و سامان بەدەستدەھىتى، ئەگەر بىنى سېپىۋو كەمىك رەشى تىدامابو ھەيىتە و وىقارە، ئەگەر ھەر ھىچ رەشىيەكى تىدا نەمايەۋە ھەزار دەكەۋى و پلەۋپايە و شكۆى تىادەچىت.

*پىاۋىك ھات بۇلاى (ئىين سىرين) وتى: لەخەۋدا بىنيم رىشم سېۋى بوەۋ منىش بەخەنە سوورمەدەكرد بەلام رەنگى خەنەى نەدەگرت، ئەۋىش وتى: سىپىتى كەم و كورپىيە روۋ لەمولك و

بەدەستدە ھەسەن سەنىتەر بەدەستى ناھىتن يان پىنى ناگەن.

*گەنەموۋى نىۋان لىۋى خۋاروۋ چەناگە شكۆمەندىيە و مەردوم خۋى پىندەنۋىتى.

*ئەگەر بىنى نىۋەى رىشى تاشراۋە ھەزار دەكەۋى و شكۆمەندى بەسەردەچى.

*ئەگەر لاۋىكى نادىار رىشى تاشى شكۆمەندى بەدەستى دوزمەن لەناۋ دەچى.

*ئەگەر پىرەپىاۋىك رىشى تاشى پلەۋپايەى تىادەچىت بەئەندازەى سافى و لوۋسى، ئەگەر نادىارۋو رىزو شكۆ بەدەستى سەۋكىكى خۆبەزلزانى زۆردار تىادەچىت ھىچ رەچەلەك و بىنەمايەكى نابى.

*ئەگەر بىنى بىراۋو مال و سامانەكەى لىى دەبرىۋ بەئەندازەى موۋى بىراۋى رىشى شكۆ رىزى تىادەچىت.

*ئەگەر بىنى رىشى تاشراۋە روۋى ناشىرىن و ناۋۇلا دەبى لاي خانەۋادەۋ ھۆزۋ كەسەكانى و تاشىنىش ئاسانترە لەھەلگىشان، دەگونجىت ھەلگىشان باش بىت بۆ ھەندىك لەكاروبارەكانى ئەگەر روۋخسارى ناشىرىن نەكات بەلام چاكى و باشىيەكەى نارپەھەتى تىدايە.

* نه گهر بینى موه کانی ریشی
ده رده هیئی مال و سامانه تیایده بات
به دهستی خوی.

* نه گهر بینى سه وریشی به یه که وه
تاشران نه گهر نه خوشبى
چاکده بیته وه، نه گهر قه رزاری
قه رزه که ی ده داته وه، نه گهر غه مبار
غه م په ژاره ی دهره ویته وه.

* نه گهر بینى به نه اندازه یه که درېژوه
ریشی و کردی به راخه ریک و فروشتی
له بازاردا گه واهی درو ده دات.

* نه گهر به چنگی ریشی گرتو چنگی
یان دووانی کیشکردو هیچ که مینه کرد
مال و سامان و شکومه ندی
به ده سته هیئی.

* نه گهر که میکی له ریشی تاشی
مال و سامانی به نه اندازه ی نه و برینه
ده پوات، ریش هه بیته و سامه.

* ده گونجیت ریش به لگه بیت خه لات و
جل و به رگو سوودو زیانی.

* نه گهر به زاری ریشی کورتکرده وه
غه م په ژاره ی درېژه ده خایه نیت.

* ریش پشکو به شه و به لگه یه له سه ر
راستگویی و درو و ژدی و به خشنده یی.

* ده گونجیت ریش به لگه بیت له سه ر
هاوسه ر، نه گهر مووی سپی له ریشیدا

ده سته لاتت ده کات و توش خوازیاری
شاردنه وه یت به لام هه ر ناشکراده یی،
پیاوه که وتی: راستده که ی.

(نابلسی) ده لیت: ریش له خه ودا
ده وله مهنده و شکودارییه، نه گهر
له مشنده رچور پیاویکی گومانداره.

* نه گهر مددالیکى نابالغی بینى
ریشداره ده مرئ و بالغ نابى، نه گهر
نزیکوو له وه ی ریشی لیده ربی به ته نیا
سه رقائی کاروباری خویده یی.

* نه گهر بینى ریشی که م و کوپی تیدایه و
که مه نه گهر قه رزاری بیت ده داته وه،
نه گهر کاروباری نه سته م و قورسو
گرانبی بوی ناسانده یی، نه گهر غه مبار
بی غه م و په ژاره ی دهریته وه، نه گهر
ریشی پریوو به لام که م و کوپییه کی
زوری تیدابوو شکومه ندی تیا ده چیت و
لای خه لکی سووک و رسوا ده یی.

* نه گهر بینى ریشی نه ما حال و یاری
له کیسده چی.

* نه گهر بینى ژنه که ی ریشی هه یه
زیادبوونی مال و داراییه یان هی
کوړه که ی و نه خوشکه وتنی ژنه که ی.

* هه ر ده لاین: ریشی ژن
به لگه ونې، نه یه له سه ر نه وه ی هه رگیز
کوپی نابیت، نه گهر کوپی هه بوو
کاروباری خانه واده که ی ده بات به پتوه.

* بینینی ئه وهی به پێشدا ده نووسی
له پوش و شتیر قسه یه کی کاریگه ری
به سوێه یان دوو گیانبوونی ژنه به وهی
که نابیت ببیت.

(ریشال) (وشکه گیا): (نابلسی) ده لیت:
ریشالی دارخورما له خه ودا جل و به رگه
بو پیاو و ژن و به لگه یه له سه ر مال و
سامانیکی به نرخ و به ها.

(ریشوله): (ئین سیرین) ده لیت:
پیاویکه سه فەر ده کات هه روه ک که و
چونکه له کاتی هه لفریندا
ناکه ویتته خواره وه.

* هه روه ها ده لیت: پیاویکی لاوازی
خواناس و به ئارامه و نان و بزوی
حه لاله.

(نابلسی) ده لیت: نه گه ر بینیی
ریشوله یه کی به ده سته ئینا پیاویکی
ئاله و چه شنه ده پیکێ.

* نه گه ر بینیی له گوشته که یخوارد یان
په ره کانی هه لکێشا خێرو چاکه
به ده سته هینیت.

* ده گونجیت ریشوله به لگه بیت له سه ر
نه خشه و پلانکی شان له کاره چاک و
خراپه کاندایان ئه وهی ده وله مه ندو
نه هه ژارو نه ریزدارو نه سووک و نزمه.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سه ر
سووکایه تی و قه ناعه تکردن و به که مترین

بینی ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
ئاگاداری ئه وه کاره ی گرتویه تیه به ر.

* ده گونجیت ریش به لگه بیت له سه ر
کشتوکال، نه گه ر ریشی ره شی بینیی
سپیپوه به لگه یه له سه ر نزیکبو نه وهی
دورینه وهی کشتوکاله که ی.

* ده گونجیت سپیپوونی ریش به لگه بیت
له سه ر نه خوشی و نه توانین.

* نه گه ر له کاتی بیداریدا ریشی سپیپوو
له خه ودا به ره شی بینیی به لگه یه له سه ر
چوست و چالاک و سوربوون و توندی
له سه ر چه م جموجوله کاندای.

* نه گه ر ریشی به پێچه وانه ی خویه وه
درژیوو به لگه یه له سه ر گالته و ئاره زوو
مال و سامان به فیردان به بینه وهی جیی
خوی بگری یان غه م و په ژاره دایده گری
بۆنه وهی به لگه یه له سه ری.

* ریش بۆ سه ر پێچیکار ته وه یه، نه گه ر
وێل و سه ر گه ردا نبوو رینومایی ده کری
به تاییه ت نه گه ر سپیتی تێدابه دیکرد.

* ریشهاتن بۆ ژن خۆ نواندنه وه ک پیاو
یاخود سووکی و رسوایی و نه نجامدانی
کاری نا به جیه.

* ریش بۆ مندال ته مه نیکێ درێژه.

* ئالوده بوونی ریش یان ماچکردنی
به لگه یه له سه ر که می توانا نه گه ر
خه و بینه ر مه به سستی هه بیت یان نه.

ریحانه (گیای بونخوش): (ئین

سیرین) ده لیت: ئەگەر ریحانه لیکرابوه و لەت لەت کرابوو بە لگەیە لە سەر غەم و پەژارە ، ئەگەر بە جیگیری بینرا لە شوێنی خۆی بە لگەیە لە سەر بشوو هاوسەر کوپ.

* (عەلی کوپی عوبەید) ده لیت: لای (سوفیان) ی (سەوری) بووم پیاویک وتی: لەخەودا بینیم چەلە ریحانەیک بەرزکرایه وە بۆ ئاسمان لەخۆرتاواوە هەتا ونبوو لە ئاسماندا ، (سوفیان) وتی: ئەگەر خەونە کەت راستی (ئەوزاعی) مردووە، هەر ئەوشە وە بە مردووی چوونە سەر تەرمە کە ی.

* ریحانه بە لگەیە لە سەر کوپ ئەگەر لە بیستان روابی.

* بە لگەیە لە سەر ژن ئەگەر چە پک و گورزە بیت.

* بە لگەیە لە سەر بە لاو نەهامەتی ئەگەر لیکرابوه وە فریدرابوو لە شوێنیکتر یان بۆنی نەبوو.

* هەبەها ده لیت: (ریحانه) نیعمەتە بە پیتی ئایەتی: ﴿فروح و ریحان و جنت نعیم﴾ (الواقعة: ٨٩).

(نابلسی) ده لیت: ریحانه جیاوازه لەخەودا بە گوێزە ی بۆن و بەرام و گرتنی بە دەستە وە بۆ بۆنکردنیان و بینینی بە لگەیە لە سەر رەواندە وە ی غەم و

بژێوی و ژین و ئارەزووبە دەکردن ، یاخود دەگونجیت نووسەر یا تۆمارکاریت.

(نابلسی) ده لیت: لەخەودا نووسەرێکی فەرمانپەر و دەستەلاتدارە ، ریشۆلە بە لگەیە لە سەر کوپێکی زیرەکی زەمانپەر و ان یاخود مندالێکی جوان و خاوەن دیمەنی سەرنج پاکیش.

ریقنە ی باندە: (نابلسی) ده لیت: بە سەر جل و بەرگە وە داپۆشەرە بە هۆی بلا بوونە وە ی بە سەریا.

* ریقنە ی هەلۆ دال بە لگەیە لە سەر لابرەنی پاشا و میرەکان.

وی

ریباز (ریگا): (ئین سیرین) ده لیت: چوونە رێگە و ریبازێک چوونە ژێر رکێفی بازەرگان یان فەرمانپەر و یا پیشە وەرێکە وە یە.

* ئەگەر ریبازێکی کراوە ببینی روو لە کار و پیشە یە کە کات.

(نابلسی) ده لیت: ریباز لە لیکدانە وە دا وە ک دەرگا و دەروازە ی شارواوە ، ئەگەر لەخەودا ریبازێکی داخراو ببینی لە روژدا دەگونجیت بە لگە بیت لە سەر رووداویک کە روودات لە وشارەدا.

* دەگونجیت ریباز بە لگە بیت لە سەر کیژە کە ی یان خانو و لانه ی.

* ریحانه فروش خاوهن غەم و پەژارە یە چونکە نامینیتەوہ .

* ریحانه ژنی جوان و شوخ و شەنگ و بۆن و بەرامی خوشیە ویستییە تی بۆی و سەرسامی پیتی بژۆییە تی بۆی .

* ئەگەر ریحانه لە مائیکدا بلاویوہ و بە باشی باسیدە کەن .

* ئەگەر ریحانه یان دایە بە لام بۆنی نەبوو بە لاو نە ھامە تیہ .

* ئەگەر مرقفیک ریحانە ی گرتە یە کێکیدی و ئەوی بە رانبەر گرتیە وە لە نیویاندا غەم و پەژارە دەکەوێتە وە .

* ئەگەر بینى یە کێکیتر دانیشتوہ لە مزگەوت و لە دەوری ریحانە غەیبەت و باسیە تی بە شیوہ یە کە وانییە .

ریحانە فروش: (ئەین سیرین) دەلیت: پیاویکی ئارامگرە لە سەر بە لاو نە ھامە تی و رازییە بە چارە نووسی خوایی .

ریزمان (نحو): (نابلسی) دەلیت: بە لگە یە لە سەر رەفتاری باش .

ریزمانە وان (نحوی): (نابلسی) دەلیت: بینینی لە خەودا بە لگە یە لە سەر جوانکاری لە قسە و تەدا .

* دەگونجیت بینینی بە لگە بیئت لە سەر:

+ شەپ .

+ لیدان .

+ وتی وتی .

پەژارە و کرداری چاکە و بە لئینی راست و دروست .

* ئەگەر مردوو ریحانە یدایە یاخود ریحانە ی پیبینی بە لگە یە لە سەر ئەوہ ی کە لە بە ھەشتدایە .

* ریحانە بۆ رەبەن ھاوسەرە کە یە تی و بۆ میترد کوپە ، یاخود زانیارییە کە پیتی دەناسریت یا پیاھە لدانیککی جوانە .

* دەگونجیت بینینی ریحانە لە خەودا بە لگە بیئت لە سەر غەم و پەژارە .

* دەگونجیت بە لگە بیئت لە سەر نە خوشی چونکە بۆ نە خوش ھەلە دەگیرئ .

* یە کانگیری ئاو و سەوزایی لە خەودا بە لگە یە لە سەر رەوینە وە ی غەم و پەژارە .

* ھەموو ریحانە یە ک بە لگە یە لە سەر نزیکبوونە وە ی وادە ی مەرگ .

* دەگونجیت بە لگە بیئت لە سەر دەرکەوتنی نرخ .

* ئەگەر ریحانە لە شوینی خوی جیگیربوو باس و خواسیکی باشە لە گەل قسە یە ککی کەم .

* ئارەقی ریحانە کوپە .

* ئەوہ ی تاجە گولینە ی ریحانە بە سەری خۆیە وە ببینی لە کار دەخرئ ، ئەگەر دەستە لاتداریی .

+هوروژان.

*نه گەر بینى بوه به زوبانزان نه گەر لهوانه بوو كه قسهى ساختهيان ريكده خست راستگو ده بى و به وه ده ناسرى، نه گەر بيداوهرپوو موسولمانده بيت، نه گهر سه رپ چيكاربوو ته و به ده كات و ده گه رپته وه بولاي خودا، نه گەر پيتيك به زوبانيدا نه ده هات وهك (تا) و (فا) و يا (ئا) يا پيتيكى به پيتيكتر ده گورپى يان قوتيده دا يا خود لالبوو يا كه پو له خه ودا بينى بوه به ريزمانزان يا خود به ئاسانى ده دوى و قسه له زارى دپته دهر وه به لگهيه له سهر ده وله مهندي دواى هه ژارى و پاريزگارى له نه خوشى و قوتاربوون له ناره حه تى.

رئيسهر (باههر): (نابلسى) ده لئيت: ريسهرى خورى له ژن و پياو له خه ودا به لگهيه له سهر ئه وهى له سه فه ردايه چونكه ته شى ريسان به لگهيه له سهر سه فهر.

*نه گەر بینى بوه به ريسهر ريك حالى له بار يكه وه ده گورپى بۆ بار يكتير.

(ئيبين سيرين) ده لئيت: ريسهر گه شتياره، ده گونجيت به لگه بيت له سهر ئه وهى كاروبار ده به ستى و هه لوسكه وت به هوكاره كانه وه ده كات

وهك فه توا گهرو دادوهر و خوا وه ندارو بۆچوون.

*نه گەر له خه ودا په تيكي بادا سه فه رده كات، نه گەر له سه فه ركارانبوو سه فه رناكات، نه گەر پيشه كهى به وچه شنه بيت كاروبارىكى توكمه و به هيزده كات.

*نه گەر له كاتى بيدارىدا كار يك له ژيرده ستى ئه ودا بى يا خود ئامادهى ده كات به شه ريكايه تى يان هاوسه رگيرى يا خود په يمانبه ستن يان ريككه وتن.

(نابلسى) ده لئيت: له خه ودا بينينى به لگهيه له سهر پلان و فيل و جادوو.

*ده گونجيت بينينى به لگه بيت له سهر كورپان و يا بينينى به لگه بيت له سهر ئاسانكردى كاروبار و هاوسه رگيرى بۆ ره به ن.

ريكخستنى كاروبار: (نابلسى) ده لئيت: پلان و نه خشهى به نده له خه ودا به لگهيه له سهر نزيكى ده رول يكرده وه، نه گەر له ناره حه تيدابوو، نه گەر قه رزاربوو له وه دا ده بيت بيداته وه.

ريكخه رو به ستهر: (نابلسى) ده لئيت: كه سيكه شت ومهك ريكده خات بينينى به لگهيه له سهر:

*ریگه‌ی خواریو خیتچ له مه زه‌بو و کرداردا ده‌بیت.

* (نه‌بو موسای نه‌شعیری) (ره‌زای خوی لی‌بیت) ده‌لایت: له‌خه‌ودا بینیم کۆمه‌له‌ ریگه‌یه‌کی زۆرم له‌به‌ردایه هه‌موو تیاچوو به‌ته‌نیا یه‌ک ریگه مایه‌وه و گرته‌به‌ر هه‌تا گه‌یشتم به‌چیا یه‌ک و بینیم پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) له‌سه‌ریه‌تی و له‌پالیا (نه‌بویه‌کر) (ره‌زای خوی لی‌بیت) وه‌ستاه، وتم: هه‌موو هی خوداین و بۆلای نه‌و ده‌گه‌پینه‌وه .

(نابلسی) ده‌لایت: له‌خه‌ودا شه‌رعه ، ریگه‌ی جیاواز جیاوازو بیدعه‌یه، نه‌گه‌ر بینى به‌و ریگه‌یه‌دا ناروات له‌سه‌ر ویلی و سه‌رگه‌ردانییه .

* نه‌گه‌ر ریگه‌ی لی‌تیک‌داو شتومه‌که‌که‌یبرد ده‌که‌ویت له‌هاورپیه‌ک و ریگه‌ی ده‌سته‌لاتدار ریگه‌یه‌کی ناخۆشه، نه‌مه‌ش دادپه‌وه‌رییه‌ بلایده‌کاته‌وه‌و ته‌ویه‌ ده‌کات، نه‌گه‌ر بی‌پاوه‌پوو ری‌نومایی وه‌رده‌گری.

* ریگه‌ی جیاواز جیاواز به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر دوودلی و گومان.

* ریگه‌ی گومانای ریگه‌یه‌که‌ مه‌ردوم ده‌بات بۆ سه‌رگه‌ردانی و بیدعه‌و بی‌پاوه‌پی.

* هه‌روه‌ها به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر:

+ریگه‌ی ده‌ریا.

+مال‌و سامان کۆکردنه‌وه‌و رژدی و به‌خیلیکردن تێیدا.

+سوربوون و به‌رده‌وامی له‌سه‌ر وه‌رگرتنی زانیاری و زانست.

ری‌گرتن (نه‌هیشتن): (ئین سیرین) ده‌لایت: به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر بی‌پاوه‌پی.

ری‌گوزاری چیا: (نابلسی) ده‌لایت: له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر مردن و ژیان.

ری‌گه (ری‌یاز): (ئین سیرین) ده‌لایت: ری‌گه‌ ناین و جی‌گیربوونه‌ بۆ یه‌کی‌ک بی‌گریته‌به‌رو شه‌قامه‌رتی ئیسلامه‌و ری‌یازی ناین و شه‌ریعه‌ته‌و ده‌ستی ده‌گری به‌ری‌یازو هۆکاری پته‌وی حه‌قه‌وه .

* نه‌گه‌ر ریگه‌ی ون‌کرد دوودله‌ له‌کاروباری خۆی و ئاینه‌که‌یدا.

* نه‌گه‌ر به‌ریکی رۆیشت به‌سه‌ ری‌گه‌دا له‌سه‌ر حه‌قه، نه‌گه‌ر دنیا، گه‌ری‌وو ری‌نومایی ده‌کریت بۆ بازرگانیه‌کی به‌سوود و قازانج.

* ریگه‌ی وی‌ل و سه‌رگه‌دان وی‌لی و سه‌رگه‌ردانییه‌ بۆ خاوه‌نه‌که‌ی، نه‌گه‌ر داواخوازی ری‌نمایی بوو ده‌گه‌پینه‌وه‌ بۆ حه‌ق و راستی.

* ریگه‌ی نادیارو ون له‌خۆباییبوون و بیدعه‌یه .

+قوتاربوونە لەناپەرەحتى.

+رىگەى پارەپەيداكردىنى حەلالە.

+رىگەى راستە كەئەگەر مەرۇف شويىنى
بكه ویت قوتارو سەرفراز دەبى.

رىگەى نىو چيا: (نابلسى) دەلئیت:
بينىنى رىگەو كەلئىنى نىو چيا بەلگەيە
لەسەر قوتاربوون لەناپەرەحتى ياخود
سەفەر بەپىي ئايەتى: ﴿وَاللّٰهُ جَعَلَ
لَكُمْ الْأَرْضَ بِسَاطًا (١٩) لِّتَسْلُكُوا
مِنْهَا سُبُلًا فَجَاجَا (٢٠)﴾ (نوح).

رى لىگىران: (ئىبن سىرىن) دەلئیت:
ئەوەى رىگەى لىگىرى و مال و سامانى
تالان بكرى مەرۇفيكى خۆشەويستى
دەروات.

رىواس: (نابلسى) دەلئیت: لەخەودا
سوودو قازانچە لەلایەن خزمىك ياخود
هاورپىكەو ئەگەر خۆشبوو، ئەگەر
مەزبوو پەشيمانىيە.

رىوى: (ئىبن سىرىن) دەلئیت: رىوى
پىساويكى سەتەمكارى قوڵبەرەو
جىگىرنابى لەسەر كاروبارى دىناو ئاين.
*ئەگەر بينى رىويەك كۆپەركىي
لەگەلدەكات نەيارىكە.

*ئەگەر بينى زۆرانبازيو بەربەرەكانى
لەگەل رىويەكدەكات لەگەل كەسىكى
نزىك و خزمىكى بەربەرەكانىدەكات.

*ئەگەر داواى رىويىكر دەردو
نەهامەتى روو لەهاوسەرەكدەكات،

ئەگەر رىويش هات بۆى ترس و بيم رووى
تيدەكات، چوونەلای رىويش چوونەلای
ژنىكە كەمىك خۆشى دەویت.

*ئەگەر شىرى رىويىەكى خوارد
لەنەخۆشى چاكەبىتەو، وەگەرنا
لەغەمو پەژارە قوتار دەبیت.

*وتراويشە: ئەگەر رىويەكى بينى
سووكى و نزمى رووى تيدەكات و مال و
دارايىەكەشى كەمدەكات.

*هەندىكدەلئىن: رىوى پزىشك يان
فالچى ئەستىرەگەرە.

*ئەگەر بينى دەستەدات لەرىويەك
ترس و بيم لەجنۆكەو دەستلىوہ شاندىنى
دیت بەسەريا.

*خواردنى گزشتى رىوى نەخۆشپىيەكە
زوو چاكەبىتەو لىي.

*هەلگرتن و بردنى رىوى سەرکەوتنە
بەسەر نەيارو دوژمندا.

*ئەگەر يارى لەگەل رىوى بكات
ژنىكى جوانى پيدەبەخشرى و
هەردووكيان يەكتريان خۆشدەویت.

*دەگىرنەو پىاويك دىت بۆلای
(ئەبوبەكرى) (سدىق) (رەزاي خواى
لىبىت) دەلئیت: لەخەودا بينىم راوپاوينم
لەگەل رىويەك دەكرد (ئەبوبەكرى) يش
وتى: توپىاويكى درۆزنى.

*پىاويك هات بۆلای (ئىبن سىرىن) و
وتى: لەخەودا بينىم باشترىن پاداشتى

* ئەگەر بىنى راروۋىن لەگەل رىويەك دەكاتو عەورەتى قووتدەدات ژنەكەى زىناو داوۋىنپىسكردوۋە .

* ئەگەر بىنى لەپىستى رىوى شتىكى دروستكردوۋە ھىزو سەرگەوتن بەدەستدەھىننەت، دەگونجىت مىرات بىت لەلايەن ژنەو .

* بىنىنى رىوى بەلگەيە لەسەر:

+ سوودو قازانچ .

+ ژن .

+ ھاوسەرگىرى بۆكەسى رەبەن .

رىوۋىم دايەوۋە ، ئەۋىش وتى: پاداشتى يەككىداۋەتەوۋە شايستە نىيە ، لەخوابترسە تۆ پياۋىكى درۆزنى .

* (مەجوس) دەلىت: (ضحاك) لەخەودا بىنى ۋەك ئەۋەى نىۋانى رۆژھەلاتو رۆژئاۋا پرىوبوۋ لەرىۋى ۋ خوشى شۋانىانبوۋ ، خەۋەكەى بۆ راقەكارىكى خەۋگىرپايەۋە ، ئەۋىش وتى: سىحرو فرۇفئەل زۆر دەبىت لەسەردەمى تۆدا .

ئەم لىكدانەۋەيەش لەجىي خۇيداۋو .

(نابلسى) دەلىت: رىۋى بەفالگرو رمللىدەرو پزىشك ۋ خەلكى پلاندانەر راقەدەكرىت ، ئەگەر بىنى رىويەك دەكوژىت ژنىكى بەرپىزو داۋىنپىاكى دەستدەكەۋىت ياخود پياۋىكى قۇلپرو ناپاك روپامايى بۆدەكات ، ھەرۋەھا رىۋى بەلگەيە لەسەر دوژمنىكى نادىبارى فرۇفئەلۋى كارو كىردەۋەى خۇى لەكاتى خۇيدا ناكات ، ھەرۋەھا بەلگەيە لەسەر ژنى ناپاك .

(ز) زار

ز

زار (دهم)؛ (ئىبن سىرىن) ده ئىت:
يارىکردن بەزار جىاوازی ھەيە
لەبارەيەو، و تراويشە: رۆچوونە
لەسەرپىچیدا، ياخود بازىرگانییە لەکار
خراپدا.

* يارىکردن پێى بەلگەيە لەسەر
روودانى کوشتار.

(نابلسى) ده ئىت: بەرزى و بلندى و
پلە و پایە و شکۆمەندییە، دەگونجیت
بەلگەبێت لەسەر ئەوێ لەکاتى
بیدارىدا دەیکات لەگالته و سووکایەتى.
دەگونجیت بەلگەبێت لەسەر خراپەکار.
* ھەروەھا و تراو: يارىکردن
بەھەمووشتىك فێلەو بەزار بازىرگانی و
سەرپىچییە.

* زار کارىکى پووج و بەتالە،
ئەگەر بىنى يارى پێناکات بێکارن و
لەسەر حەق نین، ئەگەر يارى پێکرد
بێکارن لادەبرێن و لەسەر حەق نین،
ئەگەر يارى پێکرد دەستەلاتدارن

ستەم ئەنجامدەدەن ياخود ياخى و
دەستدریژیکارن.

* ئەگەر بىنى يارى بەزار دەکات
بەلگەيە لەسەر شەپو ئازاو.

(ئىبن سىرىن) ده ئىت: زارو دەروازە و
دەستپێکى ھەمووکارو بارىکە و
کۆتاییە کەشیەتى.

* ئەگەر بىنى شتىک لەزارى
ھاتەدەرەو بەلگەيە لەسەر رزق و
رۆزى خێریان شەپ.

* ئەگەر بىنى زارى ھەلۆاسرابوو یان
داخرابوو خەونەکەى بەلگەيە لەسەر
بىباوەپى.

* ئەگەر بىنى زارى پەپووە لەئاو ھەتا
ھیچ شوێنێکى تیدا نەما نەمانى رزق و
رۆزییەتى.

(نابلسى) ده ئىت: لەخەودا کلیلە
کاروبارى خاوەنەکەیتى ياخود
کۆتاییە کەیتى لەگەڵ چاکى و خراپى
دەروازەى رزق و رۆزى و کاروبارەکانى.

* زار به لگه یه له سهر:

+ مردن و ژيان.

+ وته وقسه.

+ مال و لانه.

+ شاول.

+ ده فرو قاپ.

+ زیندان.

+ حه مام.

+ ناش.

+ سندوق.

+ هاوسه.

+ به لووعه.

+ داوا و تیا بهر.

+ شوینی به ندایه تی.

+ رزق و رۆزی.

+ پیشه سازی.

+ رینومایی و سه رگهردانی.

* نه گهر زاری بینی گهره بووه و باشبووه

به لگه یه له سهر سه لامه تی و ژيانی ،

نه گهر پیشه که یه با انگکردن و

چاودیریوو.

* نه گهر بینی بی دهم و زاره به لگه یه

له سهر وه سستانی حال و یاری

به پیچه وانه شه وه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر

ویرانبوونی مال و لانه و شکانی ده فرو

به تالبوونی زیندان.

* نه گهر زار به لگه بووه له سهر حه مام

تفه که یه ناوه و زوبانی وه که به ختوکاری

وایه.

* نه گهر به لگه بیت له سهر ناش شاول

یا کیشانه یه.

* ده گونجیت زار به لگه بیت له سهر

ده می بیرو سندوق و مه شکه.

* زار لانه یه خزمایه تییه و ده لئین:

عه و ده تی ژنیکه مندالی نابیت یا خود

ناگردانیکی دوکه لاوییه و بو نه وه یه

له سه فهدایه سه فهره و کونه ماره.

* تف و لیکه ژنی جوان پهرداخه باده یه

یان هه نگوین یا خود قسه و ته یه کی

باشه و پرژاندنی ماره برینه.

* تف و لیکه پیر مژنی لیمویه یان

بیریکی بۆگه نه یا خود پیوه دان یا

خهرته له یه، ده گونجیت ناتوانایی بیت

له به جیهیتانی کاروباردا.

زافه ران: (ئین سیرین) ده لئیت: زافه ران

پیاوه لدانیکی باشه ، نه گهر تفاوی

نه بات، شیلان و نه خوشییه.

(نابلسی) ده لئیت: له خه ودا به لگه یه

له سهر پیاوه لدان و باسکردنی باش،

نه گهر رهنگه که یه کاریگه ری نه بیت

بۆسه ره شولاو جل و به رگ، نه گهر

کاریگه ری هه بووه نه خوشییه بۆیه کیک

بیهاری و بیشیلی.

خوداوه‌ند تووشی خیری بکات
شاره‌زای ده‌کات له‌ئایندا^(١).

* نه‌گه‌ر نه‌وکه‌سه (شافعی) مه‌زه‌ه‌ببوو
له‌خه‌ودا مه‌زه‌ه‌بی گۆپی به‌هانه
ده‌هینیت یان قه‌رزده‌کات یاخود سارد
ده‌بیته‌وه له‌په‌یمان و به‌ئینی یاخود
ده‌بیته‌وه به‌خواه‌نی فیتنه‌و دوو‌پوویی
له‌بۆ مامۆستاکی یان له‌شوینیکه‌وه
ده‌چیت بۆ شوینیکیت یان
له‌هاوسه‌ریکه‌وه بۆ یه‌کیکی دی.

زانایانی پیشین و دوانی ئیسلام:
(ئین سیرین) ده‌ئیت: زانا پزیشکه‌و
ئه‌وه‌ی یادده‌خاته‌وه ئامۆزگاریده‌ره
به‌پیی ئایه‌تی: ﴿وَذَكَرْ فَإِنَّ الذِّكْرَ
تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ﴾ (الذاریات: ٥٥).

* نه‌گه‌ر بینی یاد ده‌خاته‌وه و خووشی
له‌وانه نییه غه‌م و په‌ژاره‌و نه‌خۆشیه‌و
دوعا ده‌کات چاره‌سه‌ری بدات.

* نه‌گه‌ر به‌دانایی دوا هاته‌گۆ
چاک‌ده‌بیته‌وه و قه‌رزه‌که‌ی ده‌داته‌وه،
نه‌گه‌ر قه‌رزاربوو سه‌رده‌که‌وئ به‌سه‌ر
سته‌مکاراندا.

* مه‌روه‌ها ده‌ئین: زافه‌ران بۆنخۆشه
به‌مه‌رجی به‌رله‌شو لاری بینه‌ری
نه‌که‌وئ، نه‌گه‌ر بینی زافه‌رانی شیلا
کاریک نه‌نجامده‌دات پیی سه‌رسام
ده‌بیته‌ت و دوا ئه‌وه‌کاره
نه‌خۆشه‌که‌وئ.

زالبوون (سه‌رکه‌وتن): له‌خه‌ودا نه‌گه‌ر
زۆربوو به‌لگه‌یه له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی خووشی و
رق و قین ده‌هینیت.

* زالبوون به‌لگه‌یه له‌سه‌ر شکانی
دوژمن.

زانا (شاره‌زا): (ئین سیرین) ده‌ئیت:
نه‌گه‌ر بینی زاناو شاره‌زایه‌و ته‌ی
لیوه‌رده‌گیری و تاقیده‌کریته‌وه سکالا
لای خه‌لکیده‌کات و لئی وه‌رده‌گرن.

(نابلسی) ده‌ئیت: بینینی له‌خه‌ودا
به‌لگه‌یه له‌سه‌ر زیره‌کی بیداری و
زانباری و شاره‌زایی.

* ده‌گونجیت به‌لگه‌بیته‌وه له‌سه‌رئه‌وه‌ی
ناخی مروق سارپژده‌کات به‌زانباری و
هه‌لسوکه‌وتی.

* نه‌گه‌ر خه‌وینهر سه‌رپ‌چیکاربوو
ته‌وبه‌ ده‌کات بۆ لای خودا، نه‌گه‌ر
سه‌رپ‌چکار نه‌بوو رینوما ییده‌کرئ،
نه‌گه‌ر بیتاوه‌ربوو موسولمانده‌بی،
پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) ده‌فرموی: "یه‌کیک

^(١) (بوخاری) له (کتاب العلم) فرموده‌ی ژماره
(٧١) داھیناویه‌تی (مسلم) له (الامارة) فرموده‌ی
ژماره (١٧٥) دا له‌فرموده‌ی (معاویة) ی کوپی
(ئهو سوفیان) وه‌ (ره‌زای خوی لیتیت).

* نه گهر قسه يه کي ناقولايکرد
 کاروباره کاني له سره قورسده بنو
 ده بيت به مايه ي رابواردن و پټکه نين
 به پټي ثابته تي: ﴿فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ
 عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ لَا تَكْفُ﴾
 (القصص: ٢٥).

* نه گهر بازرگانېک بيني قوتارده بيت
 له زيان و نه گهر له شوينېکي
 يادکردنه وه دا يادو قورئان خویندني
 بيني له گهل دوعاو وتني هؤنراوه ي
 ئايني نه و جيگه و شوينه به باشي
 ئاوه داندنه کړيته وه به پټي راستي
 خویندنه وه که، نه گهر له قورئان
 خویندنه که دا مه له مه بوو ئاوه داننيه و
 ته و او ناکړي، نه گهر هؤنراوه ي
 پياوه لداني وت دهسته لانيکي پوچ و
 به تاله.

(نابلسي) ده لټت: نه گهر له خه ودا بيني
 مژده يه به بهر زکردنه وه ي پله وپايه و
 پياوه لداني باش و نه نجامداني کردار
 به وه ي ده يزاني.

* بينيني زانا يان زيادبووني زانستي
 خه ويينه ره چونکه نه و ان
 ئاموژگاريکاري خوداوه نندن له سره
 زه وي، هه روه ها دانا ياننيش به و
 چه شننه و زيادبووني ئاموژگاري
 خوشي و شادييه.

* بينيني پياوچاکان چاکي ثابته،
 نه گهر بيني بوه به زانايه کي شاره زاو
 و ته کاني وهرده گري و هه نديکيشي
 وهرناگري تاقيده کړيته وه به لايه ک و بو
 خه لکي باسده کات و ته کاني
 وهرده گرن.

* نه گهر يه کټک له زاناياني پيشيني
 له شوينېکدا بيني خه لکي نه و شوينه
 نه گهر له غم و په ژاره وه نه بوونيدا بوون
 په روه ردگار دهررويان ليده کاته وه.

* نه گهر زانايه کي ناديار ي بيني
 پزيشکيکي فهيله سوفه و ده چيته نه و
 شوينه ي که بينيو يه تي.

زاناي کومه ل و نه ته وه يه ک: (ئين
 سيرين) ده لټت: که سيکي خاوه ن
 بيده يه.

(نابلسي) ده لټت: پياويکه خه لکي
 ده خاته سرچاکه گهر چي خوي
 خاوه ني بيده يه.

زانياري (زانست): (ئين سيرين)
 ده لټت: زانياري په يوه نديکردنه
 به هه نديک له گه وره پياوانه وه، نه گهر
 بيني زانياري به ده سته ينا ،
 هاوسه رگيري له گهل که سيکي زانادا
 ده کات.

(نابلسي) ده لټت: نه گهر ناويکي ديارنرا
 له خه وداو بانگکراپي مژده و باسي

چاك و ريتنوماييە بە زانیاری یان
بلاوکردنەوہی.

* بوونی زانیاری دەربارەى خوداوەند
یا سوننەت بۆیە کێك بێناگا بێت لێى
بە لگەيە لەسەر سۆزو بەزەیی خوايى.

* ئەگەر فێرى جادوو یان هاوچەشنى
ئەو بە لگەيە لەسەر بیدعەو
سەرگەردانى.

زاوا: (نابلسى) دەلێت: لەخەودا
بۆیە کێك زاواى نەبێت لەبێداریدا
بە لگەيە لەسەر سەرکەوتن بەسەر
دورژماندا.

* ھەر وہا بە لگەيە لەسەر دانیایى
لە ترس و بیم.

(نابلسى) دەلێت: ئەگەر لەخەودا
رازینرا بوەو دەنیایەکی بەفەرپویتیە.

* ئەگەر بینى زاوايە بەلام ژنەكەى
نەبینى و نەیناسى و بۆى دیارینە کرا یا
دەمرى یان مۆفێك تیا دەبات.

* ئەگەر بوو کەو هاوسەرى داھاتووی
دیاری کردو ناسى وەك هاوسەرگىرى
وايە.

* ئەگەر بینى هاوسەرگرتوہ پلەوپايە
بەئەندازەى ئەو ژنەو ریزو مانای
ناو جوانى بە دەست دەھێنى.

زبەر: جل و بەرگی زېرو خواردنى رەق
یان قسەى زېرو رەقە ، لەخەودا بۆ
خاوەنى مال و دارايى بە لگەيە لەسەر
رەواندنەوہى پلەوپايە و گۆرانی حال و
باریان لەگەڵ کەمبونەوہى رزق و
رۆزبیا ن مەگەر کاربکاتە سەر
چاکەکانیان ئەوجا بە لگەيە لەسەر
خۆبە کە مزانی و قەناعەت و سەلامەتى
بېرو بۆچوونیان ، ئەگەر کاریگەرى
نەبوو لەسەر بە لگەيە لەسەر سزاو
خەشم و تۆلەى خوايى بۆیان، قسەى
زېرو رەقىش لەیە کجیا بوونەوہى
دوولدارو خۆشەويست.

زبیل / پەیین ، پاشەپۆ: (نابلسى)
دەلێت: لەخەودا مائیکە بۆیە کێك
بیخوات یان بیگرێتەخۆ.
* زبیل مائیکە دەخوێ.

* پەیینى بەسوود رزق و رۆزبیا بەتایبەت
ئەگەر وشکبوو.

* زۆرى پاشەپۆى خەلکى بە لگەيە
لەسەر رینگرتن لەجموجوول و بزاون.

* رووکردنەکارى زیانبەخش و پيسبوون
بەپاشەپۆى خەلکى و کەوتنەوہى
نەخۆشى و ترس و بیم بە لگەيە چاکەو
خیرە بۆیە کێك کردارەکانى ناقولابن.

*هروه‌ها به‌لگه‌یه له‌سه‌ر توو‌په‌یه‌و
چيژو پيکه‌نين و ئامرازي به‌کارهاتوو.

*زراوی مروّخ‌خاوه‌ن نه‌پيښيه.

زريزه: (ئيبين سیرين) ده‌لّيت: به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر به‌جي‌په‌پناني گونا‌می گه‌وره‌و
مه‌زن به‌پتي نايه‌تي: ﴿أَنَا اعْتَدْنَا
لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلَ﴾ (الإنسان: ٤).

*زريزه له‌ملی پياودا هاوسه‌رگيريه
له‌گه‌ل ژنيکی به‌دره‌وشتدا .

*ته‌گه‌ر به‌زريزه‌یه‌ک بيه‌ستريته‌وه
به‌لگه‌یه له‌سه‌ر غه‌م و په‌ژاره تي‌دا ده‌ژی
ياخود له‌ئاينه‌دا تووشي غه‌م و په‌ژاره
ده‌بی.

(نابلسی) ده‌لّيت: له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر ژني ته‌مه‌ن کورت مال و سامانی
هه‌ميشه‌حه‌لاله.

*ده‌گونجيت به‌لگه‌بيت له‌سه‌ر
هه‌په‌شه‌و توو‌په‌بوون.

*ته‌گه‌ر زريزه‌ی (کيسرا) بي‌يني و
سته‌می ليکرا‌بی سه‌رده‌که‌وي.

*هروه‌ها زريزه‌ی (کيسرا) به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر دوژمني پادشا له‌ولاته‌کی
ده‌بي‌نري.

هه‌روه‌ها (ئيبين سیرين) ده‌لّيت: زريزه
له‌گه‌ردنی پياودا ته‌گه‌ر نه‌وکه‌سه
قورئاخوينبوو کويده‌کاته‌وه، ته‌گه‌ر
خوازياری فيقه‌بوو زانياری پته‌وتر

*پاشه‌پۆي مانگا به‌لگه‌ی خي‌ره بو
جووتيارو نه‌وانه‌ی سوودی لي‌وه‌رده‌گرن
به‌ده‌ر له‌خه‌لکيتر^(١).

*ته‌گه‌ر گسکی ماله‌که‌يداو نه‌خوشيکی
تي‌دا‌بوو ده‌مريت، ته‌گه‌ر مال و دارايی
هه‌بوو له‌کيسيده‌چيت، ته‌گه‌ر
شويينيکی گسکداو خو‌ل و پيسيه‌که‌ی
کو‌کرده‌وه له‌گه‌ل خا‌ک و خو‌له‌که‌ی
سوود له‌گون‌دو لادئ وهرده‌گريت ته‌گه‌ر
هی نه‌بوو، وه‌گه‌رنا ده‌بيت به‌باجگر يا
هه‌ژار ده‌که‌ويت و ده‌ست له‌خه‌لکی
پانده‌کاته‌وه.

زبل‌وخو‌ل: له‌خه‌ودا به‌لگه‌ی چا‌ک و
باشيه‌ بو هه‌ژاران له‌به‌رئه‌وه‌ی
کو‌مه‌ليک شتي کو‌کراوه‌و پاشه‌پۆيه‌و بو
ده‌وله‌مه‌ند باش نيه‌ه.

*ده‌گونجيت به‌لگه‌بيت له‌سه‌ر مال و
سامان، يان کال‌اوش‌تومه‌کی
جو‌راو‌جو‌ری بو‌بيت.

ژو

زراو: (نابلسی) ده‌لّيت: ته‌گه‌ر بي‌يني
له‌خه‌ودا زراوی به‌ددانی بپا‌ر‌ق‌و
قينیکی توندی لي‌ده‌بی.

*ته‌گه‌ر خوينی لي‌هات و بپه‌رخوارديه‌وه
مالي‌حه‌لال و کرييه‌ به‌نه‌زانين و شه‌ر
به‌ده‌ستديت.

^(١)گوته‌ی (ئيبين سیرين)ه.

* نه گهر بينى ملوانكه يه كى زوموړود
يان دوانى له ملدايه له ليكدانه وه و راقه دا
وتهى خداوه ننده يان قسه ي باشه،
ياخود ده بيت به ه لگرانى قورئانى
پيروزو نه مانه تپاريزى و خواناسى و
چا كه له تائيدا روى تيد كات
به نه ندازه ي ملوانكه و رووناكى و
دره وشاوه يى له گهر دنديدا ياخود
ده گونجيت نه سپرده يه ك يا به لئنيك
له نه ستويدا بيت.

* نه گهر بينى ملوانكه و زريزه ي زوري
له ملدا بو نه يده توانى ه لئبگرى
لاوازه د بيت لـــه كار كړدى
به زانياريه كه ي و به جته تئنانيدا
لاوازه بى.

* نه گهر ژنيك بينى ملوانكه و
زريزه يه كى له مدايه باشى و خراپى
ده گهر پته وه بؤ ميړده كه ي و بژيوى
پيداكارى يان نه وه ي نه مانه تى
بنده سپيږدى.

زړه

زړه دار: (ئين سيرين) ده لئيت: زړه دار
پياوړى خراپى ناقولايه و سه رقالى
كاروبارى دنيايه.

زف

زف (قير): (ئين سيرين) ده لئيت: قير
پاريزگارى و خو پاريزيه له كارى
مه ترسيدار.

ده كات، نه گهر به لئنيك له نه ستويدا بو
به جييده گه يه نيټ، نه گهر هيچام
له وانه نه بوو نه وكه سه ره به نبوو ژنيكى
قورئانخوين ده كات به هاوسه رى خوى،
نه گهر ژنبوو دوو گيانوو كورپده بيت،
نه گهر به لئنيك له نه ستويدا بو به جتى
ناهيټيت.

* نه گهر قورئانى له به ربوو
له بيريده كات و بيتا گاده بيت لى،
وه گهر نا زانياريه كانى پهرت پهرت و
بيكه لكده بيت.

* نه گهر وايه رى كو كړده وه شتى
ده گم نه و كه وه رى قورئانه و
زوموړوديش سوننه ته و سه رجه م
دانايى و گوته ي چاك فقه.

* زريزه ي ژن ميړده كه ي يان
كوړه كه يه تى.

* ملوانكه ي نه لئماس به لگه يه له سه ر
باوه رو زانيارى و قورئان.

(نابلسى) ده لئيت: ملوانكه و زريزه ي
كه وه ره له خه ودا بؤ ژن جوانى و
شوځ وشه نكيانه، ملوانكه يه كى هؤنراو
له گه وه ره نه لئماس خواناسى و ترسان و
له به ر كړدى قورئانه به پيى پاكي و
ده نكه كانى و زوريان.

* كه وه ره ملوانكه دا كړوكى كارو
كو تاييه تى.

*زلله سته ميگه زلله وه شين ديكات
به رانبر كه سيك خراب نه بوه بوي.

*ده گونجيت به لگه بيت له سر گوناو
كولم يان هر نه نداميكي تري لاشه و
به لگه بيت له سر نه خوشي.

زلوبيا^(١): (ئين سيرين) ده لئيت:
قوتار بونه له غم و په ژاره و مال و
دارايي و خوشحالييه.

(نابلسي) ده لئيت: به لگه يه له سر ناو
په شيماني.

*ده گونجيت به لگه بيت له سر شايي و
په شيماني.

*ده گونجيت به لگه بيت له سر ناهاهنگو
شايي.

زلوبيا ساز: (نابلسي) ده لئيت: بينيني
له خه ودا به لگه يه له سر مژده
به قوتار بون له ناخوشي و چورتم.
*ده گونجيت بينيني به لگه بيت له سر
غم و په ژاره و نارپه حه تي.

زم

زمانگيران و لالـى مروؤ:
(نابلسي) ده لئيت: زمانگيران و لالـى مروؤ
له خه ودا ره وانبيژي و شاره زاييه له فيقدا
بو خه و بينه ر ياخود پله و پايه و
سهرکه و تنه به سر درژمنايه تيدا.

(نابلسي) ده لئيت: له خه ودا په رده و
قه لغان و پاريزگارييه له گه رماو
ده گونجيت به لگه بيت له سر سيفه تي
ناو هكه ي خوي.

*ده گونجيت به لگه بيت له سر مال و
دارايي چونكه (ئين سيرين) هه موو
ره شيه كي به مال داناوه.

*ده گونجيت به لگه بيت له سر سوود و
توبه هه روهك چون (خه لوز) و
(نه به نووس) به وچه شنه ليكدرايه وه.

*هه روه ها به لگه يه له سر جيگير بون
به پي و ته ي قيركراو و ناگوپي.

*ده گونجيت به لگه بيت له سر كه شتي و
نه خش و نيگار.

زل

زلله (شه قازله): (ئين سيرين)
ده لئيت: نه گه ر بيني زلله ي له مروؤ فيكدا
ناموزگار يده كات و ريگري ليده كات
له بيتاگايي.

(نابلسي) ده لئيت: سوود و قازانجه ، زلله
له خوداني ژن به لگه و مژده يه به بونو
كور دواي ناوميدبون ، خوداوه ند
ده فهرموي: ﴿وَبَشِّرُوهُ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ ،
فَأَقْبَلَتْ إِمْرَأَتُ فِي صَرَّةٍ فَصَكَّتْ
وَجَنَاحَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ﴾

(الذاريات: ٢٨-٢٩).

^(١) زلوبيا: جوړه شيرينييه كه. (وه رگتي)

* دهگونجیت زوباندریژی سهرکهوتنی
خاوه نه که ی بیت له ره وانبیژیدا له گه ل
نه ده ب و نامۆزگاری.

* نه گهر پيشه وایه ک بینى زوبانى
دریژبوه چه کی زۆرده بی و به لگه یه
له سه رنه وه ی مال و سامان به ده ست
ده هینیت به هۆی وه رگپه که یه وه.

* زوبانى به ستر او له لیكدانه وه دا
هه ژاری و به لگه ی نه خوشییه.

* نه گهر بینى موویه کی رهش له سه ر
زوبانى هاتوه شه پێکی کتوپری
خیرایه، نه گهر موویه کی سپیبوو
شه پێکه له دواییدا به سه ریا دیت.

* نه گهر بینى دوو زوبانى هه یه زانیاری
پێده به خشری و به لگه ی پتری ده بیت و
زالده بی به سه ر دوژمنانیدا.

* ههروهه ده لێن: زوبانى ئاسایی
بیگری له ده مدا بۆ سه رجه م خه لکی
باشه.

* نه گهر بینى زوبانى درزیبردوه و
ناتوانی بدوی قسه یه که ده کات ده بیت
به به لا به سه ریه وه به مهش زیانی
ده ستگیر ده بی به نه ندازه ی نه و زیانه.

* ههروهه به لگه یه له سه رنه وه ی
درۆده کات و نه گهر بازرگانبوو زهره ر
ده کات، نه گهر فه رمانپه وابوو
لاده بری.

زمانه چکۆله: (ئین سیرین) ده لیت:
نه گهر بینى زمانه چکۆله ی زیادیکردوه
به پاده یه ک خه ریکه گه رووی ده گری
خه ونه که ی به لگه یه له سه ر سووربوونی
له سه ر کۆکردنه وه ی مال و گرتنی
مال و سامان له خۆی و مه رگو
چاره نووسیشی نزیکبوه ته وه.

زهرپود^(١): (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
به لگه یه له سه ر گه واهیدان و نه وه ی
مزوڤ ده گه یه نیت به کۆشکه کانی
به هه شت.

* نه گهر بینى زومپودی به ده ستهینا
برایه کی چاک به ده سته هینیت یاخود
مندالی نیرینه ی ره وشت به رزیا
زانیارییه کی به سوود یان مالتیکی
حه لالی چاک و باش.

ز

زوبان: (ئین سیرین) ده لیت: زوبان
وه رگپه کار ریکه ره به جیهینه ری
داواکانی دل و نه ندامه کانی مزوڤه
له چاکه و خراپه.

* نه گهر زوباندریژی یا کورتی
به سه رداها ت هینو زالبوونه.

* نه گهر بینى زوبانیکی دریژی هه یه
نه ک بۆ به ربه ره کانی و شه ر به لگه یه
له سه ر پیسی زوبانی و جنی و فروشی.

(١) زهرپود: به ردیکی به نرخه. (وه رگپه)

*نه گەر بینى لایه کی زویانى پچراوه ناتوانی له کاتی لیدوانیدا به لگه کانی ته و او بخاته روو ، نه گهر له گه و اهیداران بوو له شایه تیدا راستناکات یان گه واهی و شه هاده ی وه رناگیرئ .

*هه ندیکده لئین: نه گهر بینى زویانى پچراوه دانا ده بیئت .

*نه گەر بینى زویانى له ده سندا منداله شیره خۆره که ی له ده سستده دات، به هه مان شتیه نه گهر بینى نه سپه که ی بهردا .

*نه گەر بینى زویانى بپراوه و دادگایی هه یه به لگه که ی شکسته ده خواو ده دۆپئ .

*نه گەر بینى زویانى هاوسه ره که ی بپراوه ژنیکى داوینپاکى به ئابپوه .

*نه گهر بینى موو له زویانى هاتوه ده گونجیت هۆنراوه بیئت دایبینی یان ریککیخات .

*نه گەر بینى زویانى خۆی ده خوات و نه گهر له خه لکی گشتیبوو په ش-یمانه ده بیته وه له قسه یه ک کردوو یه تی، نه گهر له مندالیدابوو به ناهه ق مائی خه لکی ده خوات .

*هه روه ها ده لئین: نه گهر زویانى خۆیخوارد فره بیده نگه و خه شم قینگرو دلپاگر ده بی .

*برینى زویانى فه رمانپه و لا بردنیه تی .

*نه گەر بینى لایه کی زویانى پچراوه ناتوانی له کاتی لیدوانیدا به لگه کانی ته و او بخاته روو ، نه گهر له گه و اهیداران بوو له شایه تیدا راستناکات یان گه واهی و شه هاده ی وه رناگیرئ .

*هه ندیکده لئین: نه گهر بینى زویانى پچراوه دانا ده بیئت .

*نه گەر بینى ژنه که ی زویانى بپری گهرم و گوپو به سۆز ده بی له گه لیدا .

*نه گهر ژنیکى زویان بپراوی بینى به لگه یه له سه ر پاکیتی و پارێزگاری .

*نه گهر بینى زویانى هه ژاریکی بپری شتیکی ده دات به که سیکى نه زان و سووک .

*نه گهر زویانى نووسا به گه روویه وه نکولی له قهرز ده کات یان نه و نه مانه ته ی لای دانراوه .

(نابلسی) ده لئیت: زویان ته وایو و جوانییه له گه ل به لگه و ناویانگی باش . نه گهر بینى زویانى بپراوه و ده سته لاتداربوو ده گه پیتیه وه بو وه رگیره که ی به مردن یان لا بردن .

*زویانى مۆڤ وه ک قه له مه کی وایه .

*نه گهر زویانى پادشا درێژبوو نه و سنووری ولاته که ی به رین و فراوانده بی، نه گهر زویانى به نه ندازه یه ک درێژبوو هه تا گه یشته ئاسمان به هو ی سته م و ژۆردارییه وه له کار لاده برئ .

* نه گهر بينى نه شڪه وٽيڪي هه يه و
شيريڪي تيدا يه نه شڪه و ته كه
دهميه تي و شيړه كه ش زوبانيه تي.

* نه گهر شيړه كه ي بهردايه خه لڪي هه تا
بيانخوات به لام نه يخوا ردن نيش و نازار
به خه لڪي ده گه يه نيت به زوبان.

* بريني زوباني شاعير مال و سامانيڪه
پيى ده گات له وانه وه كه په يوه ندى
له گه لڏا بريوون ، نه گهر سووڪ و نرمبوو
درو ده گات، نه گهر ترسابوو بينى
زوباني ده شڪي كاروباري خو ي
بوڊه شاريت وه له به رانبر نه وانه دا كه
دووزوبانه له گه ليان.

* نه گهر گازی له زوباني خو يگرت
خه شم و قيني خو يده گري، ده گونجيت
به لگه بيت له سر زورخواردنى.

* نه گهر بينى چهند زوبانيڪي هه يه و
شڪومه ندو ريژدارنه بوو كو پي
پيده به خشري.

* نه گهر رهنكي هر زوبانيڪ جياوازيو
به لگه يه له سر جياوازي و ته و نه وانه ي
كه واهيده دات له سريان.

* ده گونجيت به لگه بيت له سر
هه له گاني يا خود له وكه سانه بيت
هه له ده كه نه له خو يندنه وه ياندا.

* نه گهر بينى خه لڪي زوباني
ده ليڙسنه وه يان ده يمز ن خوازياري

وه رگرتنى زانياريه، ده گونجيت بو
فه رمانپه وا به لگه بيت له سر جيگرو
به رده ست و وه زيړه گاني. ده گونجيت
به لگه بيت له سر مال و ساماني
هه لگير او يان پله وپايه و زانيارى،
هه روه ها به لگه يه له سر خزمه تڪاريڪي
به رژه وه ندى پاريز يان كړيگرتي باش
يا خود دوزمنيڪي گنده ل و پيس.

* ده گونجيت به لگه بيت له سر:

+ كشتوكالي به روبوومدار.

+ ژنى ره وشت خراب قبولي و ته و
قسه له كه س ناكات.

+ رزق و رزى.

+ گسكده رى ريگه ويان.

+ شويته وار هه لگر.

+ نه وه ي نه ينى ده دوزيته وه.

+ پوليس و بهر پرسي زيندانيه كان.

* ده گونجيت زوباني نازله به لگه بيت
له سر مردن و ژيان چونكه زوبان وه
ده ست وايه.

* نه گهر فه رمانپه وايه ك بينى زوباني
برپاوه ده گونجيت به لگه بيت له سر
لابردنى جيگړه كه ي يان وه زيړو
به رده سته گاني يان مال و ساماني
بيشمار له ده سته دات ، يا خود
ده گونجيت دادپه وهرى له هه نديك شارو
شارو چكه ي سه ره به ولا ته كه ي

هه لښکړی و وینه و شکو ریښی
بشکینړی.

*نه گهر زانایه ک بینې زوبانی بپاوه
له ده مه ده مه و گفتوگودا ده دږی،
ده گونجیت به رده ست و قوتابی و
کوپه کي بمری.

*نه گهر پیشه وهریک بینې زوبانی بپاوه
شهریک و کریکرته کي له ده سته دات،
ده گونجیت لانه و ماله کي بفروشي یان
ناژه له کي بمری.

*ده گونجیت له کيسدانی زوبان
به لگه بیت له سره گالتو سووکایه تی
دوژمن له خانه واده و دراوسی یاخود
مه رگی دوست و خوشه ویستان و نه مانی
چاکه له گه لیان.

*ده گونجیت دارودره خته کانی له گرتنی
به روبووم بکه ون.

*ده گونجیت له کيسدانی زوبان و برانی
به لگه بیت له سره ته لاقدانی هاوسه ریان
قسه ووته ی بچي له و شوینه یان رزقو
روزی نه مینی.

*نه گهر زوبانیکی بپاوی بینې به لگه یه
له سر مردنی تلیاخوږو گسکده ری
ریگه و بان یان شوینه وارزان یاخود
پیاویک په ی به نهیني ده بات یا پیاویکی
درپنده.

*نه گهر چهند زوبانیکی بینې به لگه یه
له سر زیادبوونی مال و سامان یان
نه ندای خانو واده و فراوانیوونی
زانیاری، ده گونجیت به چهند زوبانیک
بدویت.

*نه گهر زوبانیکی تری له گه ل زوبانی
خوی بینې به لگه یه له سر دوو زوبان و
فیتنه چیتی له نیوان خه لکیدا.

*نه گهر زوبانه زیاده که بیگوته و
سوودنه بوو ده گونجیت به لگه بیت
له سر راستگویی و هیمنی به پیی
ثایه تی: ﴿وَاجْعَلْ لِّی لِسَانَ صِدْقٍ فِی
الْآخِرِ﴾ (الشعراء: ٨٤).

*ده گونجیت زوبان به لگه بیت له سره
نه وهی مروفت ده چیته ژیری وهک سه قف.
*ده گونجیت برینی بو زانا به لگه بیت
له سر بیده نگی و سوپاسگوزاری
خوداوه ند.

*نه گهر بینې موو له زوبانی هاتوه
نه گهر پیشه کي قسه بوو سیستم و
حالی لیده شوی، نه گهر له قسه کاران
نه بوو په یداکردنی بژئیوی
قورس و گراند ه بی.

*ده گونجیت زوبان به لگه بیت له سره
دیل یان مار له ژوره کهیدا.

*نه گهر بینې ته ماشای زوبانیده کات
زوبانی خویده پاریزی.

هه لگيرسانی فیتنه و ئاشووب،
ده گونجیت به لگه بیټ له سه ر خوښی و
شادی.

* نه گه ر زوړپناهیه کی به دهستی خوښه وه
بینی نه گه ر له قورئان خویناښو به شی
خوښی لټوه رده گری به پټی فه رموده ی
حه زره ت (ﷺ) که ده فه رموی ده رباره ی
(نه بوموسا): "به شیک له ئاوازی داودی
پیداوه" (۱).

* نه گه ر زوړپناهیه کی زیږی به دهستی وه
بینی لټیده دا بلا بوونه وه ی داناییه تی
نه گه ر داناییت و بونه خوښ مردنیه تی و
بو دوو زوړبان دروښه و بو خوازیاری کوږ
کوږه.

زولقهر نه یڼ (سه لامی خوا ی لیبیت):
(نابلسی) ده لټت: بینینی به لگه یه
له سه ر نه مانه تپاریزی و گرته خوی
نه سپه رده و نه مانه ت.
زولکفل (سه لامی خوا ی له سه ر بیت):
(نابلسی) ده لټت: بینینی به لگه یه
له سه ر نه مانه تپاریزی و گرته خوی
نه سپه رده و نه مانه ت.

(۱) (بوخاری) له کتاب ((فضائل القرآن) باب (حسن
الصوت بالقرآن) (۷۱۱/۸ — ۷۱۱)
فه رموده ی (۵۰۴۸) هیتاویه تی و (مسلم)
کتاب (صلاة المسافر) باب (استحباب تحسین
الصوت بالقرآن (۳۳۷/۳) (۷۹۲/۲۳۵).

زوړبان لار کړدنه وه: (نابلسی) ده لټت:
له خه ودا دوو پووییه، له تایندا
گورپانکارییه له قورئاندا، خوداوه ند
ده فه رموی: ﴿وَإِنْ مِنْكُمْ لَفَرِقًا يَلْوُونَ
الْسِّنِّتَ لَكُمْ بِالْكِتَابِ لِتُحْسِبُوهُ مِنْ
الْكِتَابِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ﴾
(ال عمران: ۷۸).

زوحه ل (که یوان): نه گه ر له خه ودا بینرا
به لگه یه له سه ر تووږه کړدو ده سته لات
یا نخود چاوپړینه ده سته لات، نه گه ر
په یوه ندی به مانگه وه ه بوو.

* یه کیکی سته مکاره ده گونجیت
به لگه بیټ له سه ر ه ژاری و زیانو
ناږه حه تی.

زوړنا (کلارنیت): (نین سیرین) ده لټت:
نه گه ر بیننی فه رمانږه واو ده سته لات داریک
زوړپناهیه کی دایه ده سته لات و پله وپایه
به ده سته هیتنی نه گه ر شایسته بی به لام
نه گه ر شایسته نه بوو ده رووی
لټیده کړیته وه.

* نه گه ر بیننی په نجه کانی ده خاته سه ر
کونه کانی زوړپنا فیږی قورئانده بی
له گه ل مانا کانی و باش خویندنه وه ی.

* هه روه ها ده لټن: نه گه ر نه خوښیک
بینی زوړپنا ده ژهنی ده مرئ.

(نابلسی) ده لټت: بینینی له خه ودا
به لگه یه له سه ر ئاره زوو و جموجوول و

زوه دو خواناسی (دنیانه ویستی):
(نابلسی) ده لیت: له خه ودا شیرینکردنه
له لای خه لکی به پیتی نه و ته یه ده لی:
"دوره په ریژه له وهی خه لکی پتیه تی
نه و جا خه لکی تویان خوشده وی".

ز

زۆرانبازی: (ئین سیرین) ده لیت:
زۆرانبازی به لگه یه له سه ر شه پرکردنی
مروؤ یان بوونی په رته وازه یی
له کاروبار داو کوشتار له گه ل
که سیکیترا چونکه زۆرانبازی
سه ر ه تای کوشتاره به چه ک
ده ستپیده کات، نه م خه ونه به لگه یه
له سه ر هاوسه رگری له گه ل ژنیکدا.

* نه گه ر مروؤ بیینی به چه ک زۆرانبازی
ده کات خه ونه که ی به لگه یه له سه ر
به ستنی گریی هاوسه ردار ی له گه ل
ژنیک ی ده و له مهن دی ده ستېر ه ژارانی
خوشده وی و شیوه و نمونه ی نییه.

* شمشیر وه شان دن به ده ستھیتیانی
ریزه له لای په روه ردگار ه وه و بینینی
شمشیری ناسراو به ده ستی که سیکه وه
ناوبانگ ده رکردنیه تی به کاریک.
(نابلسی) ده لیت: له خه ودا
شه روپنکدا دانه ، نه گه ر ره گه زه که یان
جیا واز بوو له زۆرانباز باشتره له زۆران
له گه لگه ر او.

* نه گه ر له نیوان دووپیا ودا بوو زۆرانباز
ده دپوی.

(ئین سیرین) ده لیت: نه گه ر بیینی
مه یدان له پیاوێک ده گری پشکی و به شی
به رده که ویت نه گه ر زالنه بیت به سه ریاو
بیه زی ، نه گه ر له شیرو پشکدا ده رچوو
غم و په ژاره رووی تیده کات و زیندانی
ده کری پاشان قوتارده بی به پیتی
نایه تی : ﴿فَسَاَلَهُمْ فَاَن كَانَ مِنْ
الْمُرْخِضِیْنَ﴾ (الصافات: ١٤١).

* زۆرانبازی نه گه ر له دووپه گه زی
جیا واز بوو زۆرانباز باشتره له زۆران
له گه لگه ر او وه ک مروؤ و دپنده ، نه گه ر
زۆرانه که له نیوان دووپیا ودا بوو زۆرانباز
ده به زی.

(نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سه ر بۆله
بۆل و تیروپشک ، مه یدان گرتن
زیاده ر ه ویه.

(نابلسی) ده لیت: نه گه ر له خه ودا
مروؤی بیینی کیشمه کیشی له گه لگه ر
مال و سامانی خه ر جده کات، نه وه ی
له کیشمه کیشدا ده به زی و ده که ویت
به سه ر زه ویدا و له کاتی بیداریدا
زالده بیت.

* نه گه ر دوو پادشا به ربه ره کان و
کیشمه کیشیا نکر دو جه نگ به ریا بوو
له نیوانیانا ده سه رکه و توو دپراوه.

قوتاریوونی له ناپه حه تی و قهیران،
نه گهر نه وکسه ناموسولمانبوو به لگه
له سه سه رکه وتن و زالبوون به سه
دوژمنه کانیدا.

ده دده لایت: به لکه یه له سهر سوود خواردن.
(نابلسی) ده دده لایت: نه گهر هه رسبوو سوور
ده دده لایت له سهر کاروباره کانی.

زۆردار (سته مكار): (نابلسى) ده لىت:
له خه ودا پياويكى دهم پيسه، هه روه ها
ده لىن: پياويكه زور جنيوبه خه لكيتر
ده دات.

*بينينى به لگه يه له سهر غه مو په ژاره و
نه خوڅى سنوړو غه رame .

زۆردارىي: (نابلسى) دەلەيت: ئەگەر مەۋە
لەخەۋدا بۇخۇي ھەستى پېكىردو
ئەۋسەفەتەي ھەلگەرت بەلگەيە لەسەر
خەزەنارەزۋى نەفس بۇكاروكرەدەيەك
شەپەستەي ئاگرى دۈزەخ بىت.

(نبین سیرین) ده لیت: زودداری
 دهره نجامه که ی ده گه ریته وه بۆ زودارو
 سته ملیکراو سه رکه وتوو ده بیت به پپی
 نایه تی: ﴿أَمَّا بَغْيُكُمْ عَلٰی
 أَنْفُسِكُمْ﴾ له گه ل نایه تی ﴿ثُمَّ بَغْيِ
 عَلَیْهِ لِنَصْرِنَا اللّٰهُ﴾.

*دهگونجیت سهرکه وتوو له واقیعدا
سهرکه وتوو بیټ نه گهر له خه وه که دا
به لگه یه که هه بوو به هیژو پته ویده کرد
وه که نه وهی سهرده که وی به سهر
نه یاره که ییدا له زورانبازییداو
جل و به رگینکی نویی له به ردا بیټ و
دوپا ویش جل و به رگه که ی شپو کوون و
دپا و بیټ، نه گهر هه ردوکیان له جل و
به رگدا هاوتاو سهرکه وتوو و بالاو به رزو
له شولاری مه زنبوون و دوپا ویش
بچووک و له شولار کزولاوازو ره نگی
زه ردبوو سهرکه وتوو ده بیټ به سهریا
له کاتی بیداریدا به پیچه وانه وه شه وه .

*هه روه ها به بى به لگه ش ده گونجيت
سه ركه وتوو هه رسه كه وتووييت له وهى
خه ونه كه ده قاو ده ق بيته دى ياخود
هه ردوو ره گه زه كه له خه ودا جياوازين
به لام براوه حالى باشتربى له دوپا وده
مروڤو درنده يه ك.

*نہ گہر بینی زور انبازیدہ کات نہ گہر
نہ نجامیدا سرکہ وتوو دہ بیت.

*تۆرانبازی بەلگەیه لەسەر لەشساغی
نەخۆش و چاکبوونەوهی مەگەر زالبییت
بەسەر مەروئیکدا ئەوجا بەلگەیه لەسەر
مردنی.

*نه گهر له خه ودا زورانبازيکړد له گهل
ناژه ليکداو کوشتي به لگه په له سهر

زۆرۈتۈن : (نابلسى) دەلئىت: لەخەودا بەلگەيە لەسەر پياھەلدان و خراپەوتن، ئەگەر لەدادگايبو بەلگەكەي لاواز دەبيت و بەرانبەرى دەبەزى، وەگەرنا ھەژارێكى داماو دەبيت بەسەر خەلگىيەو ھاخود بى باوك و مندال دەبى.

زۆرى ژمارە: (نابلسى) دەلئىت: ئەگەر لەخەودا ھەشامىكى زۆرى بينى يان ھەژارى و نەدارى سەربازەكانى زياد دەكەن و پلەوپايەو دەستەلاتى مەزن دەبى و ناوى بەرز دەبيتەو، ئەگەر بازرگانبوو مامەلەكارانى زۆر دەبن، ئەگەر بانگخوازيو وەلامدەرانى زۆر دەبن.

ژە

ژەبۆرى (داود) - سەلامى خواى لىبييت :-

لەخەودا بەلگەيە لەسەر:
+ گريان و شيوەن و تەوبە و ترس و بيم و بەندايەتى و دلکۆكبون و بەخت و شانس لەشايى و ناھەنگدا.
+ بيبستنى ھەوالى سەيرو خراپ.
+ رزق و رۆزى پەيداکردن بەھۆى خویندن و وتاردانەو.

(نابلسى) دەلئىت: زۆردارىيە بەلگەيە لەسەر دنياو رووتیکردنى ئەگەر شايبستەي دەستەلات و پلەوپايەبو پىي دەبەخشرى بەلام سەرەنجامەكەي خراپ كۆتايى ديت ئەگەر ئەو ستەمكاربوو بەلام ئەگەر ستەمى ليکرا بەلگەيە لەسەر ئەو ھى پەرەردگار سەرىدەخات.

(نابلسى) دەلئىن: لەخەودا بەلگەيە لەسەر بەخىرايى ھاتنى ويرانەيى و لانەومال.

* دەگونجيت زۆردارىيە بەلگەبيت لەسەر زانستخوازن يان قورئان.
* ئەگەر بينى بوو بەستەمكار ھەژاردەكەوى.

* ئەگەر دانينا بەستەم و زۆردارىيە خويدا تەوبەدەكات.

* ئەگەر بينى ستەم ليکراوى دوعاى ليڤدەكات با ئاگادارى سزاي خوايى بيت.

* ئەگەر بينى خوى ستەمى ليکراو و دوعا لەستەمكارەكەيدەكات، ستەمليکراو زالدەبى بەسەر ستەمكارەكەيدا.

* ئەگەر بينى ستەمكارەكەي دوعاى ليڤدەكات مژدەيە بۆي چونكە دوعا دەگەرپتەو ھى.

قسهه له بيهست، ههروهها بينينى
به لگيه له سهه زاناي مؤچياريدهر
كه ژهنگى دللهكان به ئاموژگارى
پاكده كاته وه.

(ئيبين سيرين) ده لئيت: پياويكه
خاوهنى دنيايه وشه زالدهكات به سهه
خيردا.

* ههروهها ده لئيت: پياويكى شه پانييه.
* نهگهريه كيكه خوازيارى
هاوسه گيرييو ويستى هه مانكارى
زهردگه ران نه نجامبدات خه وه كى
به لگيه له سهه رهوشتى جوانى نهو
ژنه.

(نابلسى) ده لئيت: زهردگه پياويكى
دهستبرو فروفيلاييه ناپاكي له گهل
خه لكيدا دهكات و ده يانترسيئى،
ههروهها پياويكى شه په نكيژه.

* نهگهريه بينى كاري زهردگه پان
نه نجامددات و ويستى هاوسه رگيري
نه نجامبدات ژنيكى رهوشت جوانى
زماندرژ دههئيت.

زهرد ده لگه ران له خه وه دا؛
به لگيه له سهه غه مو په ژاره و
به ره بهر كاني و به لاو نه هامي.

زهرد ده والله: (ئيبين سيرين) ده لئيت:
پياويكى ئازاوه چى په ست ونيگه ران و
شكومه ندو خاوهن كوشتاره.

زه به ره جهه^(١): براو مندالي ريزداره يان
مال و دارايى خه لاله.

* وتهى پاك و دلسوزانه زانيارى و
چا كهيه، ده گونجيت ئايندارو
خواناسبيت.

زه رافه: له خه ودا هيچ خيريكى تيدا
نييه، نهگهريه به بى هو بيته مائيكه وه
به لگيه له سهه به لاو نه هامي ته له سهه
مال و دارايى.

* ده گونجيت به لگه بيت له سهه ژنى
شوخ و شنگ يان ئاكا داربوون له هه والى
سهه ره لايه كه وه.

* زه رافه به ژن ليكه دريئه وه و ته باو
سه قامگير ده بيت له گهل ميترده كه ي.

زهرد باو: (نابلسى) ده لئيت: له خه ودا
سووكى و رسوايه.

زه به ره^(١): (ئيبين سيرين) ده لئيت:
زه به ره باسو خواسينكى باشه.

زهرد گهه: (ئيبين سيرين) ده لئيت:
زهردگه پياويكه خوشيه كاني دنيا
ده پازينيته وه له لاي خويدا
به كيئشيد هكات.

(نابلسى) ده لئيت: پياويكى ئاينه ره وه،
ده گونجيت به لگه بيت له سهه

^(١) زه به ره جهه: بهرديكى بهرخی گرانبه مایه.

(وه رگيپ).

^(١) زه به ره: بۆنیکى خوشه. (وه رگيپ).

* هاتنی کۆمه‌لی زه‌رده‌واله‌ بۆ شوینتیک به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر هاتنی سه‌ریازی ئازاو خاوه‌نشکۆ بۆ ئه‌و شوینه‌و جه‌نگاندن له‌گه‌ل دانیشتوانی ئه‌و شوینه‌دا.

* ده‌گونجیت پیاویک بیت به‌خۆپایی و له‌سه‌ر ره‌وییه‌ی پووج‌گه‌راییی مشتومرپکات.

* وت‌راوه‌ پیاویکی هیچ‌و پووج و نانپیس‌و پێوه‌دانیشی وته‌یه‌که‌ خه‌لکی بریندارده‌کات.

(نابلسی) ده‌لێت: له‌خه‌ودا دوژمنیکی جه‌نگاوه‌ره‌، ده‌گونجیت به‌لگه‌بیت له‌سه‌ر:

+ بیناو ئه‌ندازیار.

+ ریگرو خاوه‌ن بژیوی حه‌رام.

+ گۆرانی بیژیکی ته‌پللیده‌ر.

* ده‌گونجیت بینینی به‌لگه‌بیت له‌سه‌ر خواردنی ژار.

* هه‌روه‌ها ده‌لێن: زه‌رده‌واله‌ به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر خه‌لکیکی بیسۆزو به‌زه‌یی یان به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر پیاو خراب.

* نه‌گه‌ر بینیی چاره‌سه‌ری کۆمه‌له‌ زه‌رده‌واله‌یه‌کده‌کات چاره‌سه‌ری خه‌لکی سووک و نزمی بێده‌سته‌لاتده‌کات.

زه‌روو (زالو): (ئێین سیرین) ده‌لێت: زه‌روو له‌لیکدانه‌وه‌دا منداڵه‌.

(نابلسی) ده‌لێت: نه‌گه‌ر زه‌روویه‌کی بینیی له‌لووتی یا عه‌وره‌تی یاسکو ده‌می هاته‌ ده‌روه‌و ژنه‌که‌ی منداڵی له‌بارده‌چی و له‌وه‌ی نه‌ش‌ونما بکات.

* زه‌روو به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر دوژمنی سووک و رسوا.

* (دمیری) ده‌لێت: پیاویک‌هات بۆ لای (ئه‌بویه‌کری صدیق) (ره‌زای خوای لیبت) و وتی: ئه‌ی خه‌لیفه‌ی پێغه‌مبه‌ر (ﷺ) له‌خه‌ودا بینیم کیسه‌یه‌کم به‌ده‌سته‌وه‌یه‌و به‌تالیده‌که‌مه‌وه‌ هه‌تا

هیچی تیا نه‌ماو زه‌روویه‌کی لیها ته‌ده‌روه‌و، ئنجا (ئه‌بویه‌کری) (ره‌زای خوای لیبت) وتی: بۆ ده‌روه‌و و پاش

ئه‌وه‌ی چه‌ند هه‌نگاوێک رۆیی ئه‌وجا و لاخه‌که‌ی فرییداو کوشتی، پاشان به‌(ئه‌بویه‌کری) یان وت، ئه‌ویش وتی:

سویندیی به‌خوا نه‌مویست له‌به‌رده‌ستی مندا بمری، ئه‌وه‌ی بینیی بووی به‌م

شیوه‌یه‌بوو: کیسه‌که‌ مرۆقبوو دره‌مه‌کان ته‌مه‌ن و زه‌روکه‌ش روحبوو به‌پێی ئایه‌تی: ﴿خُلِقَ الْاِنْسَانُ مِنْ عَلَقٍ﴾ (العلق: ٢)^(١)

زه‌ره‌نگه‌را (ئالتووئچی): (ئێین سیرین) ده‌لێت: زه‌ره‌نگه‌ر له‌خه‌ودا درنده‌یه‌کی درۆزنه‌و هیچ خێریکی تێدانییه‌، چونکه

(١) حیاة الحیوان: ٢/٢١٠.

له مال و سامان به ده سنده مینیت به پیتی
 نایه تی: ﴿وما آتیتم من زکات
 تریدون وجه الله فاولئک هم
 المضعفون﴾ (الروم: ٣٩).

* بینینی خیر له خه ودا جیاوازه به پیتی
 بینینی حال و باری خه و بینه ران ، نه گهر
 زانایه ک بینینی خیر ده کات زانیاری
 به خه لکی ده به خشی.

* نه گهر ده سته لاتدارو فه رمانره وایه ک
 بینینی خه لکی به کار به ده ست داده نیت.

* نه گهر بینینی ناند ه دات به هه ژارتیک
 له خه م و په ژاره کانی قوتار ده بیت و
 دلنیا ده بیت نه گهر ترسابوو.

* نه گهر نانیدا به بیباوه ریک نه وه دوژمن
 به هیز ده کات.

* لیکدان ه وهی هه ژار که سیکی
 تاقیکراوه یه.

* نه گهر بینینی سه رفیتره یدا زور نوپرو
 یادی خوا ده کات به پیتی نایه تی: ﴿قد
 افلح من ترکى ، و ذکر اسم ربه
 فصلح﴾ (الأعلى: ١٤ — ١٥) و
 قه رزده داته وه.

* نه گهر قه رزاربوو نه خوشی و له شگرانی
 به هیچ شیوه یه ک رووی تیناکات.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه
 له سه ر زیادبوونی مال و دارایی ، نه گهر
 بینینی زه کاتی ماله که یده دات به لگه یه

وته ریکده خات له گه ل ناگرو دوکه لی
 زیپردا. نه گهر له مزگه و ته دابوو یان
 قورئانی خوینده وه به لگه یه له سه ر
 هه موو چینه ریک له گه ل که سیکی
 پیشه که ی ده رکردنی شتیک بیت
 له شتیکتر.

(نابلسی) ده لیت: بینینی له خه ودا
 به لگه یه له سه ر روپامایی و دروو
 ناپاکی و هه لبه ستن.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سه ر
 دانانی هونراوه یان وته ی هه لبه ستر او.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سه ر
 زانیاری و رینومایی و شایی و هاوسه رو
 مندال.

* بینینی زه په نگه ریکی نادیار نه وه یه
 که درو ریکده خات و ترش وخویده کات
 به لیدوان و ته وه.

* نه گهر بینینی زیرو زیوو ده رده مینتی
 له ناگرو ده پیاریزی دروژنیکه و خه لکی
 تووشی فیتنه ده کات، نه گهر بینینی
 سواری زیروزیو ده بوو پیاویکه ته بایی
 ده خاته نیوان خه لکی له شتیکتی
 مه ترسیدارد او به شه ر ده ستپیده کات و
 به خیر کوتایی دیت.

زه کات: (نه بوسه عد) (ره زای خوای
 لیبیت) ده لیت: نه گهر بینینی زه کاتی
 ماله که یده دات به و مه رجان هی هه یه

* زه کاتی کانزاو زیو مژدهیه به کوپ یان
هاوسەر، ئەگەر خەوینە رو هە ژاریوو
مژدهیه بۆی به وه رگرتنی کاری
په سەندو گونجاو و تهویه کردنی، ئەگەر
خراپوو خوداوهند مال و دارایی حەلالی
پێده دات.

* ئەگەر بیباوه رپوو موسولمانده بیت و
ده بیت به زه کاتده ران.

زه که ریا (سهلامی خوا ی لیبیت): ئەوه ی
به دیبکات به پیری خوداوهند کوپکی
خواناسی پێده به خشی.

(نابلسی) ده لیت: کوپکی پیاو چاک و
گه وه ی پێده به خشی و خوداوهند ژینی
خاوهن خهونه که ده سازینی بۆی.

زهمزه م: (نابلسی) ده لیت: ئەگەر بینی
له ناوی زهمزه می خواردوه به لگه یه
له سەر چاره سەر له سەر چه م
نه خۆشیه کان به تایبته ئەگەر بۆ
هۆیه کی تایبته و دیاریکراو خواردیه وه
وه که به دهستهیتانی مال یان فیربوونی
زانباری.

* ههروه ها (ئیبین سیرین) ده لیت:
ئوه ی ناوی زهمزه م بخواته وه خیری
دهستگیرده بیت له لای چاکه وه ئوه ی
خوازیارو داواکاریه تی
به دهستیده هینیت.

له سەر نه شو نماو زیادبوونی
له وساله دا.

* ئەگەر بینی زه کاتی ماله که ی ده دات
به وشیتویه خوداوهند فەرزیکردوه
له سەری، ئەگەر ده وه مه ندبیت مال و
نیعمه تی دهستگیرده بیت و نوێژه کان
له کاتی خۆیدا نه نجامده دات.

* زه کاتی مال به لگه یه له سەر:
+ خیرو چاکه و خۆقایمکردن له به رانه ر
دوژمندا.

+ شه و نوێژو ژۆربه رۆژبوونی سوننه ت.
* ده گونجیت زه کاتدان به لگه بیت
له سەر:

+ غه رامه کردن.
+ مه رگی که سیککی خۆشه ویست.
+ له دهستدانی ئەندامیکی له شولا ر.
+ قه رزو پاره ی به سوود.
+ قه رزدا نه وه.

+ ژۆری سوودو قازانج و پشوده رکردن.
+ پله و پایه به رزکردنه وه و به لاو
نه هامة تی په رچدانه وه.

* ئەگەر بینی زه کات دابه شده کات
خوداوهند کاروباره کانی بۆ
ئاسانده کات و تهویه ی پێده به خشی.

* زه کاتی رۆژو له خه ودا سوودو
قازانجه.

زەمیلە: (ئەبەن سەرىن) دەلەت: بەلگەيە
لەسەر کۆيلەو بەندە.

(نابلسی) دەلەت: بېنىنى لەخەودا
بەلگەيە لەسەر بژۆی پەيداكارى مال
ئەوئى خەزو ئارەزووی خانەوادەكەى
بەجێدەهێنیت.

* دەگونجیت بەلگەبیت لەسەر هاوسەر
يان خزمەتکار يا کۆپ.

* زەمیلەى پەتدار بەلگەيە لەسەر
خزمەتکار.

* زەمیلە کۆلەلگر متمانەپێکراوە.

زەمەن لەرزە (زمان - روخان): (ئەبەن
سەرىن) دەلەت: ئەگەر زەویيەك تووشى
زەمەن لەرزە هاتو خەوبینەر رۆچوو
لەنتۆیداو کۆمەلەیکیش قوتارىبوون
دەستەلاتداری روو لەو زەویيە دەکاتو
سزای دانیشتوانەكەى دەدات. ئەگەر
نەماو پاشان جێگیربوو دەستەلاتداری
ئەو شوینە یاخود مەزنى نارەحەتى
پێدەگات بەو ئەندازەيە دەپەرەپێتووە.

* ئەگەر زەمەن لەرزە روویدا پادشا
ستم لەژێردەستەکانى دەکات یاخود
فیتنەو خەوشى روویان تێدەکات.

* ئەگەر گرمەو نالەى هەور بېیستى
فیتنەو ئاشوب روودەکاتە خەلکى ئەو
ناوچەيەو زیان و دوژمنایەتى روودەدات.

* هەندیکدەلەن: خۆرگەران و زەمەن
لەرزە بۆسەر جەم خەلکى بەلگەيە
لەسەر تیاچوونى خەلکى و فەوتانى
شت و مەکیان.

* ئەگەر مەوفاک بېنى زەویيەك دیتو
دەچیت بەلگەيە لەسەر جوولەى
خەوبینەر و بژۆی، بەلام ئەوئى بېنى
سەرما لێیداو تووشى هەژارى دەبیت،
ئەگەر بەئاگرو پشکو خۆى
گەرمکردووە پێویستى بەپەرەنجو
هەول دەبیت بۆکارى فەرمانرەواو
مەترسیەكی گەورەى تیدا روودەدات.

* هەندیکدەلەن: سەرما بۆ موسافیر
بەلگەيە لەسەر ئەوئى سەفەرەكەى
روونادات و کاروبارى بۆنايەتەپیش ،
تەم و مژیش کاروبارى تێکەل و پێکەل و
فیتنەيە، رۆژى تەم و مژاوى غەم و
پەژارەو بەلاو نەهامەتى و قەیرانە.

(نابلسی) دەلەت: زەمەن لەرزە
لەخەودا ترسانە لەدەستەلاتدار.

* هەروەها دەلەن: زەمەن لەرزە
لەشوینى دیاریکراودا بەلگەيە لەسەر
گواستەووە بارکردن.

* زەمەن لەرزە رووداویکە لەلایەن
دەستەلاتداریكى مەزنەو روودەدات ،
ئەگەر گشتیبوو رووداوەكە
گشتیدەبیت.

*ده گونجيت به لگه بيت له سهر بشيوي
خه لکي به هوي نه خوشکه وتني خه لکي و
قوتار بوونيان.

*ته گهر ديواره کان رووخان مهرگي
راسته قينه يه.

*ده گونجيت به لگه بيت له سهر نه وه ي
خه ويينه ر ده مري.

*هاتنه له رزه ي زه وي ره قو سهخت
به لگه يه له سهر نه شونما کردني
به کشتوکال.

*ده گونجيت به لگه بيت له سهر
زيندو کردنه وه ي زه وي وزاري مردوو.

*هه روه ها به لگه يه له سهر:
سه فهر به ده ريادا.

+سه ماو خوشي ده ربيرين.

+پوچه لکردنه وه ي سه فهر به ده ريادا.

+غه م و په ژاره ي هاوسه ره.

*ته گهر مال و خانوو رووخا ده گونجيت
به لگه بيت له سهر سوودو قازانجي
پيشه سازي.

*ته گهر زه مين له رزه که له کيلگه و
بيستاند ابو به لگه يه له سهر زوربووني
کشتوکال و زيادبووني به روبوومي
هاوينه.

*ده گونجيت به لگه بيت له سهر فيتنه و
ناشووبي خه لکي گوندنشين.

*ته گهر چپايه کي بيني که وته له رزين و
جووله ياخود له شويني خوي جيگيربوو
نه شوينه به لاو نه هامه تيبه کي گه وره
رووي تيده کات.

*ته گهر زه وييه کي بيني هاته له رزين و
کومه لکي تيا بر دو کومه لک
پاريزراو بوون ده سته لاتدار روو له و
زه وييه ده کات و دانيسشتوانه که ي
ده چه وسيتنه وه.

*هه روه ها ده لين: نه خوشييه کي
سهخت و گرانه ، ته گهر زه مين له رزه
رووي له شوين و جيگه يه کي کرد پادشا
ستم له به رده سته کاني خويده کات
هه تا سه رسام ده بن يان نه ينيان
بلاو ده بيتنه وه.

*ته گهر بيني زه وي هاتوته له رزه به لاو
نه هامه تي رووده کات له خه لکي نه و
شوينه له نه بووني و سه رماو سوله و
ترسو بيم.

*هه روه ها ته گهر له خه ودا رووداني
زه مين له رزه بينرا به لگه يه له سهر
راچله کين و هه والي ناقولاو ده رکه وتني
نه يني.

*ته گهر ژني کي دوو گيان بيني
منداله که ي داده ني.

* ٺه گهر له مانگي ((كانووني يه كه م)) دا
بيني به لگه يه له سر رووداني
نه خوشيه كي سه خت و مهرگ و پراي
دلتيابوون له دوزمن.

* ٺه گهر له مانگي ((كانووني دووهم)) دا
بيني به لگه يه له سر مهرگي لاوان.

* ٺه گهر له ((شوبات)) دا بيني به لگه يه
له سر برسيتي و له بارچووني منډال.

* ٺه گهر له مانگي ((ٺازار)) دا بيني
به لگه يه له سر خوشگوزهراني و
خوشحالي.

زهننگ: ((ٺيبن سيرين)) ده لټت: زهنگ
پياويكي بانگيڙه له لايه ن
فهرمانږه واوه دانراوه.

((تابلسي)) ده لټت: زهنگ خيرومه نده
ٺه گهر له ملي ٺاڙه لدابوو، ده گونجيت
به لگه بيت له سر سه فهر.

* زهننگي مه سيحيه كان به لگه يه له سر
ٺه و زانايه ي له کاتي کيشمه کيش و
ٺه رکدا په ناي پيډه بات.

* ده گونجيت به لگه بيت له سر رزق و
روزي و جهنگ و نويز.

* زهننگي مه سيحيه كان که سي خاوه ن
راويزو هه والگره.

* ده گونجيت به لگه بيت له سر بانگدان
بق نويز يا خونا موده کردن بق
روبه روو بوونه وه ي دوزمن.

* ٺه گهر خه ونه که له مانگي
((ٺايان)) دابوو به لگه يه له سر
کوشتاريک له نتيوان خه لکيدا رووده دات
له گه ل فیتنه و به لاو نه هامه تي
به رده وام، ٺه گهر خه ونه که له روژ يا خود
شه و داييت.

* ٺه گهر خه ونه که له مانگي
((حوزه يران)) دابوو به لگه يه له سر
تياچووني خراپه کاران، ٺه گهر روژبوو
به لگه يه له سر ديار يکردني پله و پايه بق
زانايان، ٺه گهر له مانگي ((ته مون)) دا
بيني به لگه يه له سر مهرگي پياويكي
ناودارو شکودار.

* ٺه گهر له مانگي ((ٺاب)) دا بيني
به لگه يه له سر دوزمنيک که رووده کاته
ٺه و شويته.

* ٺه گهر له مانگي ((ٺه يلول)) دا بيني
به لگه يه له سر پياويكي غريب رو له و
زه وييه ده کات، پاشان به لاو نه هامه تي و
تياچوون روويان تيده کات.

* ٺه گهر له مانگي ((تشريني يه كه م)) دا
بيني به لگه يه له سر نه خوشي و
سه لامه تي ژني دووگيان و ٺاسان بووني
خوشه ويستي.

* ٺه گهر له مانگي ((تشريني دووهم)) دا
بوو هه ست به داناني منډالي ژني
دووگيانده کات.

*ده گونجيت بيستني دهنگي زهنگ
له خه ودا به لگه بيت له سر ناماده بووني
كارواني خيره لگريان گواستنه وهى
له شوين و جيگه يه كه وه بو شوين و
جيگه يه كيتر.

*ده گونجيت زهنگ به لگه بيت له سر
كتيبي به رگنيگيراو يان ريبازو ريچكەى
پيشينان.

(ئين سيرين) ده لئيت: نه گه ريبينى زهنگ
ليده دات هه واليكي ناحه قو به تال
له نيوان خه لكيدا بلاوده كاته وه.

*نه گه ريبينى (تهورات) و (ئينجيل)
ده خوينايت وه ، به لام له ماناكانى
تيناكات ريبازو بوچوونى خراپه ،
راوبوچوونيشى هاوتاي راوبوچوونى
جوله كه وه مه سيحيه كانه ، خودا وه ند
ده فرموى: ﴿ اَنْتُمْ تَنْتَلُونَ الْكِتَابَ
اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴾ (البقرة: ٤٤).

*نه گه ريبينى بوه به قه شه يه ك بيدعەى
دروستكر دوه به پيى نايه تى:
﴿ وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوْهَا ﴾
(الحديد: ٢٧).

*هه روه ها ده لئين: خاوهنى نه م خه ونه
بزيوى و رزق و رۆزى قورس و گراندە بى و
كاروباره كانى نه سته م ده بن و له هه موو
هه نكاويكدا ملكه چى و ترس و بيم روى
تيده كات.

*هه روه ها به لگه يه له سر فيلكاريكى
قۆلېرى بيدعە چى بانگه وازده كات بو
بيدعه.

(نابلسى) ده لئيت: زهنگ له خه ودا ده لاله
يان ژنيكه مندالى بانگيژى هه بيت.

*ده گونجيت به لگه بيت له سر
هاوسه ردارى و نابروچوون.

*زهنگ به لگه يه له سر هاوپييه تى
پياويكى بيخيره.

*هه روه ها پياويكى دووپوه ،
نه گه ريبينى له كاتى مامه له دا زهنگ
ليده دات له كپين و فروشتن و
بازرگانيه كهيدا سويند ده خوات و ليدانى
زهنگيش سويندى درويه.

زهنگوله: (نابلسى) ده لئيت: كي شه و
دهمه دهمه و قسه ي بيمانا يه.

زهوى: (ئين سيرين): ده لئيت: زهوى
به لگه يه له سر دنيا بو يه كي ك خاوهنى
بيت به پيى فراوانى و گه وره يى ، يان
بجووكى و تهنگى.

*ده گونجيت زهوى به لگه بيت له سر
دونيا و ناسمانيش له سر قيامه ت و
دوارۆژ ، چونكه دنيا پيشخراوه و
قيامه تيش دواخراوه به تاييه ت به هه شت
له ناسمانه .

*زهوييه كى ناسراو به لگه يه له سر نه و
شاره ي تيدا يه له گه ل جينشينانى.

به پيچه وانه ی نه وه بو واثرو
دوره دچیت.

* نه گهر بیني ناماده ی گه شت و
سه فهره به لیتیکیان داوه تی له گه شت و
سه فهره که یدا دیته دی.

* نه گهر بیني زه وی درزو شقی تی بو وه
لایکی لیدیته دوره وه له نیتوان
جین شینانی زه ویدا دوژمنایه تی
ده که ویته وه، نه گهر پیاویکی پیری
لیهاته دوره وه رووداویکی شه په نگیزو
خراب له زه ویدا رووده دات، نه گهر
درنده یه که هاته دوره وه به لکه یه له سه
دهرکه وتنی ده سته لاتداریکی سته مکار،
نه گهر ماریکی لیهاته دوره وه سزاو
خه شمیکي هه می شه ییه له و شوینه دا.

* نه گهر زه وی درزو قلیشی بردو رووه که
سهرده ریتنا پیت و فپ ده پزیت به سه
دانیشته وانه که یدا.

* نه گهر بیني زه وی هه لده که نی و لیتی
ده خوات مال و داراییه به فیل
ده سته ده که ویت، چونکه چال
هه لکه ندن فیل و ته له که یه.

* نه گهر بیني زه وییه که قلیشبو
به رووه که و به گومانی خوی نه و زه وییه ی
به مولک و جی خوی داناو دلخو شبو
به لکه یه له سه به ده سته یتانی حه زو
ناره زووه کانی و مه رگیکی کتوپرو خیرا

* هه رووه ها به لکه یه له سه رگه شت و
سه فهر نه گهر ریگه یه که بیت
بگیریته بهر، وه که بیابان و ده شت.
* به لکه یه له سه ر ژن نه گهر له وانه بیت
سنو رو په ریزي خویان ده زان و
سه ر ه تاو کوتایی شاره زایان.

* به لکه یه له سه ر دایک و هاوسه ر چونکه
وه که زه وی وایه له تووچاندن و ناودان و
به ربووم پینگه یشتندا.

* ده گونجیت زه وی دایک بیت چونکه
نیمه له زه وی دروستبوین.

* نه وه ی بیني ده بیت به خاوه ن
زه وییه کی نادیارو هه ژار بیت
ده و له مه ند ده بیت، نه گهر به نه بیت
هاوسه ر ده گریته.

* نه گهر بیني زه وییه کی فروشت یان
لیتی چوه دوره وه ده مریت نه گهر
نه خوش بیت به تاییه ت نه گهر نه و
زه وییه ی رووی تیده کات نادیار بیت،
یاخود هه ژار ده که ویت نه گهر
ده و له مه ندو ده ست رویشته و بیت
به تاییه ت نه گهر نه و زه وییه ی کوچ
ده کات لیتوه ی گژوکیاو له وه پگای
تیدایت، یاخود له په یړه وکردنی
ریبازیکه وه ده گوریت بؤ په یړه ویکردنی
ریبازیکي تر:

* نه گهر له زه وییه کی وشکه وه رووبکاته
زه وییه کی ته پو به پیت، له بیدعه وه
رووده کاته سوننه ت، نه گهر

ئالۆ گۆپ دھکات لئی و ھاوړیکه ی
ده بیټ به دوزمنی، شادمانی و که یف
خوښی لیده بیټ به غم و په ژاره به پټی
وته ی په روږدگار ﴿فَكَسَفْنَا بَصَرَهُ﴾
وېزاره الارض ﴿القصص: ٨١﴾.

* نه گهر بینې گهره ک و زه وییه ک
له خه لکی هاته وه یه ک له وشوین و
جیگه یه دا مردن ده که ویته وه، یان وتی
وتی و هراو به زم و کومه لیک سهریان تیا
ده چیت به نه ندازه ی هاتنه وه یه کی
زه وییه که، یاخود نه بوونی و
ده ستکورتي دیت به سهریا، نه گهر
نه وه ی پېچرایه وه له زه وی به تهنیا
له خوی بوو نه بوونی و ته نگی بژوی
رووی تیده کات، به لام نه گهر بینې
ناوه لآبوو بژی هاته روو ته مهنی دریژ
ده بیټ و خیر رووی تیده کات.

* (نابلسی) ده لیت: زه وی له خه ودا
لیکدانه وه ی هیه، هه رزه ویه کیش
به پټی خوی و ناوه پوکی، نه گهر زه وی
له سهر پشتمی نه هه نگو گایه ک
بینیه وه و هیچ نه گورابوو به لگه یه
له سهر پادشایه ک ده سته رداري مولک و
ده سته لاتده بیټ، یان جیگره که ی
لاده بات و حال و باری جیهان هیچ
گورانکارییه کی به سهر دا نایه ت.

به به لگه ی فهرمايشتی خدا ﴿حَتَّىٰ إِذَا
فَرَحُوا بِمَا أُتُوا اخذناهم بغتة﴾
(الأنعام: ٤٤).

* نه وه ی به ده ست به سهر زه ویدا بروت
ده سته لات و مولکی ده ستگیر ده بیټ،
هه روه ها و تراویشه: نه گهر رووی به سهر
زه ویدا میراتی بو به جیده مینیت،
ته نکه به ری زه ویش ده ستکورتي و
که می بژوییه.

* نه وه ی بینې زه وی به خیروچا که
ده دویټ له گه لی خیروچا که ی له ناین و
دنیا دا به ده ست ده که ویت، و ته و
قه سی نادیاریش مال و داراییه کی
گومانواییه.

* رۆچوون و داچوونی زه وی نه مانی نازو
نیعمه ت و گورانی حال و باره.

* رۆچوون له زه ویدا به بیټه وه ی
هه لیکه نه ی زور دوورکه و تنه وه و
ناوارییه به هوی سهرقالی و داواکاری
دیناره یان مردنه له پیناوی دنیا دا،
نه گهر له چالیکي بچووکدا رۆچوو هیچ
ده روازه یه کی تیدا نه بوو فیلی
لیده کریت له کاروباره کانیدا به نه ندازه ی
خوی.

* هه رکه سیک بینې له شوین و جیگه یه کدا
راوه ستاو روده چیت به ناخی زه ویدا
نه گهر به رپرس و فهرمان په و ابو دنیا

* زهوی و مال به لگه یه له سه رنه وهی
له سه ری راده خری له راخه رو فه رشو
حه سیرو هیت، یان نه وهی چاکسازی
تیدا نه نجامده دات، یاخود نه و خزم
که س و کاره ی تیا کۆده بنه وه،
نه و چاکه و خراپه یه ده یبینی
ئاوزه نگه ده بیت به لگه و نیشانه یه
له سه ری، به لام زهوی کشتوکالی
به لگه یه له سه ر کیلان و کشتوکالگردن
تتیدا و فه رو پیت و بیبه رو بوومی
نامرزی کیلان و دورینه و کشتوکاله و
نه وهی تیدا رووده دات له بونی خوش و
گول و رووناکی و ئاودان و به رزی و نرمی و
ره قی و زبری ده گه پیته وه بۆ نه وهی
باسمانکرد.

* به لام زهوی گهرم به لگه یه له سه ر
که شت و گهران و سه فه ر تیدا
به مه به ستی بازرگانی و برژیوی
په یداکردن وه که سه ر قافله چی و
کاروانچیتی و هاوچه شنه کانی، نه مانی
کۆسپ و ریگره کانی و ده ره مینانی
به رده کانی و ده رخستنی ریگه و بانی و
جیگیربوون له سه ری له خه ودا به لگه یه
له سه ر سوود و قازانچ بۆ که شته وان و،
ئاسمانبوونی کاروباره کانی و
ره واندنه وهی غه م و په ژاره و گورچ و
گۆلی کاروانه که یان.

* به لام زهوی ناسراو به لگه یه له سه ر
خاوه نه که ی به گرتن یان میراتی یان
هه لکه ندن، نه و قوولی و کورتیه ی تیدا
رووده دات ده گه پیته وه بۆ خاوه نه که ی
هه روه که باسمانکرد.

* زهوی نادیاریش: به لگه یه له سه ر
دایک و باوک و ژن و پیاو شه ریک و
ده ستپاک و میراتگر، هه روه ها به لگه یه
له سه رنه وهی خاوه ن مال و ئاژه ل و
دایکه یان نه وهی له سه ری داده نیشیت
له راخه رو کورسی و... هتد

* هه روه ها زهوی به لگه یه له سه ر رۆلی
داوین پیسان و ئاره زووه کان.

* زهوی ژنیکه ی دووزمانه که هه یچ
نه یینه کی بۆ ناشاریته وه.

* هه روه ها زهوی به لگه یه له سه ر ده مه
ده مه و زانیاری و ره وان بژی و، به لگه یه
له سه ر دنیا و ئاسمان و دواپۆژ.

* ده گونجیت زهوی و ئاسمان به لگه بیت
له سه ر دوو ژنی سه راسه رو هه ویه ی یه که
ناتوانن هه رگیز له گه ل یه کدا بزین یان
کۆببنه وه مه گه ر خودا یه کیان بخات.

* نه گه ر بینی زهوی شه قیبردوه
به لگه یه له سه ر بیدعه و ده رخستنی
گونا و کاری نابه جی، ده گونجیت
درزو شه ق بردنیشی به لگه بیت له سه ر
باشی و فه رو پیتداری.

*دریژی زهوی و گوشادبوونی به لگه یه له سر نازادبوونی زیندانی و منالبوونی دووگیان، دریژونه وهی وهك سروشتی خوی رزق و رژییه.

*نه گهر بینی خاوه ن زهوییه کی لووسو سافبوو ژنیک کی هه ژارو نه زوک ده بیټ به هاوسه ری.

*ده گونجیت زهوی به لگه بیټ له سر مولك لای ده سه لاتدار یان مه رگو ژیان و رزق و رژی له گه ل نه وانه ی نیش وکاری له سر ده کهن له پیاوچاك و خراب.

*نه گهر بینی بوه به خاوه نی زهوییه كه ژنده هیټیت و خوداوه ند کورپکی پیده دات یان ده بیټ به هاویه شی که سیک یان که سیک به ئه مین داده نیټ به سه مال و نه ټیه وه، یا خود میراته کی بۆ ده مین ټیه وه یان مالیک به کری ده گریټ یا خود ده یفرۆشی، یان نازه لیک ده کریټ یان راخه ریک، هه ریه که به پپی توانای خوی و نه وهی شیاوه له گه لی.

*نه گهر شیاوی ده سه لات بیټ بوو پیده به خش، نه گهر نه خوشبوو ساغو ته ندروست ده بیټ وهو پی شوازی له برژیوی خۆیده کات.

*نه گهر زهوییه که گوشادو به رینبوو هاوکات له گه ل نه وه شدا جوانو رازاوه بوو دلای که مه ندکی شه کرد کرداره کانی له سر نه و زهوییه باشو چاکده بن، به لام نه گهر که لاک و نیسکی پرووکای له سه ربوو له گه ل پیسو پۆخلی کرداره کانی له سر نه و زهوییه خراب و ناله باره ده بیټ.

*نه گهر زهوی گفتوگوو وتویژی له گه ل سازکرد یان له وته کانی حالینه بوو، به لگه یه له سر ناره حه تی و له رزه و نابووچوون.

*نه گهر بینی زهوی تووشی زه مین له رزه هات و خوی له سه ری بینیه وه، به لگه یه له سر منالبوونی دووگیان و دانانی باره که ی.

*نه گهر بینی زهوی دانیش توانی نغو کرد به لگه یه له سه ر ویلی و سه رگه ردانی و له خورازیبوون و بیئاگایی له گوپراه لی خوداوه ند.

*نه گهر زهوی پیچراه وه له ژیریدا به لگه یه له سه ر ته واوبوونی کاره که ی یان ته لاقدانی هاوسه ره که ی، یان له کیسچوونی پۆست و ده سه لات.

*نه گهر بینی زهوی گوپراه بۆ چال و ئاسن و کون ده گونجیت نه سه ته م و مه حال بیټ هاوسه ره که ی دووگیان بیټ

*تهوهی بیینی لهسه زهوییهکی
فراوان و بهرینه و شاره زانیه تییداو
له بیابان دهچیت سهفه ریکی کتوپر
دیتهری.

*تهوهی بیینی لهسه زهوی
دانیشتوه و شتیکی به دهسته وه گرتوه
بۆ بازرگانی سهفه ر دهکات.

*تهوهی بیینی لهزهوییه کدا خوریکی
خواردنه مال و داراییهک به دهسته بیتی
به نه ندازهی تهوهی لیخواردوه.

*تهوهی بیینی لهزهوییهکی وشکه وه
دهچیت بۆ زهوییهکی به فیهرو پیتوه
له بیدعه وه دهچیت بۆ سوننهت ،
خۆنه گهر لهزهوییهکی به فیهرو پیتوه
بچیت بۆ زهوییهکی وشک و بی فیهرو
پیت پیچه وانهی پیتشوه.

*تهگهر بیینی ئالوودهی سهفه ره و
لهزهوییه که وه دهچیت بۆ زهوییه کیتر،
سهفه ر دهکات و حالی له سهفه ردا
به نه ندازهی خه وه که ی ده بیت له روی
فراوانی و تهنگه بهری و به پیتی و بیپیتی.
*تهگهر بیینی دهسته لانداری ولاتیك
لیدی و ورکه وته وه تهگهر ژنی هه بوو
ته لاقیده دات یان ژنیکی دی ده هیئت.

*تهگهر بیینی زهوییهکی فروشت و
به جیهیشت گهر نه خۆشبوو ده مریت،
تهگهر دهوله مه ندبوو هه ژار ده که ویت.

یان پیشه که ی بگوریت یان به لگه بیت
له سه ره به دهسته یانی مال و سامان
به هه ول و کۆششی خۆی ، یان کانزایهک
بدۆزیت وه.

*تهگهر بیینی خۆبیه وه به زهوی
پله و پایه ی به رزده بیت وه له نیو
خه لکیدا یان خۆی ئاماده دهکات بۆ
وه رز و شو شکاندن نه فس.

*تهگهر زهوی هه لگرت و هیچ کیشیکی
نه بوو به لگه یه له سه ر سته می که سیت
له زه و ییه ی ئه ودا، یان مه زنده بیت و
زهوی ده وروژینیی و ده یخاته
سه رپشتی و یارمه تی ده دریت له سه ر
ئه وکاره ، یان ده بیت به که سیکی
شارستانی یان مولکدار.

*تهگهر زهوی خوارد به لگه یه له سه ر
ئه وه ی له که سیکی نه زانه وه سوود و
قازانجی ده سته که ویت یان سوودی
پیده گه یه نیت.

*ده گونجیت تهوهی له سه ری دانیشتوه
یان سواریبوو و قاچی پێدا هه لده گریت
بفرۆشی و نرخه که ی بخوات.

*تهگهر بیینی زهوی شه قیبرد و قووتیدا
به لگه یه له سه ر شه رم و نه بوونی هۆکار،
یان ده گونجیت سهفه ر بکات و زیندانی
بکریت یان منه تباری به کیك بیت.

به هوی گه رماو سه رما یان نه بوونی و قاتی و قریه وه، یان ترسو بیمیکی توندو تیژ.

* نه وهی ببینی زهوی درزو قلشی بردو ناژه لیکلی لیّهاته دهره وه که وته گفتوگو له گه ل خه لکیدا رووداو یکی سه رسام دیته ری، یا خود ده گونجیت به لگه بیت له سه ر نزیکبوونه وهی نه جهل و چاره نووسی، یان نیشانو به لگه یه کی مه زن بیت بۆ سه رجه م خه لگی تا په ندو ناموزگاری وهر بگرن.

* زهوی به لگه یه له سه ر دنیا، نه وهی ده بیت خاوه نی به نه ندازه ی فراوانی و گه وره یی و ته نگي و بچوکی ده بیت به خاوه نی.

* زهوی ناسراو به لگه یه له سه ر شار که خوی تیدا ده ژی له گه ل مال و خیزان و دانیش توانیدا.

زهوی کیله ر: (ئیبین سیرین) ده لیت: که سیکه فره سه رقاله به نیش وکار وه. (نابلسی) ده لیت: له خه ودا پیاویکه باشترین نیش وکار نه نجام ده دات به تایبته ته گه ر کشتوکاله که ی رواو سه وزبوو و دووریه وه.

* نه گه ر له وانه بوو کاروکرداری ده درایه پال ته و به ده کات.

* نه گه ر ببینی قاچی هه لخلیسکا به سه ر زه ویدا یان ده سستی خو لای ته کاند هه ژار ده که ویت، به لام نه گه ر نه خو شبوو ده مریت و ده گه ریته وه بۆ نیو نامیزی گل و خاک.

* نه وهی ببینی له سه ر زه ویدا ونده بیت به لام هیچ چالیکي نه ببینی سه فه ریکی بزئوی په یداکردن دیته ری و تیدا ده مریت.

* نه وهی ببینی زهوی ده پیچریته وه به خیرایی ده مریت.

* نه وهی ببینی زهوی قلش و درزیبرد بۆ ته مه نیدریژ ده بیت.

* نه وهی ببینی له زهویه که وه ده چیت بۆ یه کیکی دی به دوایه کدا ده چیت لای ژنه که ی یان سه فه ره که ی درێژخایه نده بیت له زهوی و خاکیکه وه بۆ یه کیکی دی.

* نه وهی ببینی زهوی قووتیدا وه و نغو بوه تیدا نه گه ر له خه لگی شه ره نگیزو خراپیت سزایه ک داده باریت به سه ریا یان سه فه ریکی دوور دیته ری و ده ترسیت نه گه ریته وه.

* نه وهی ببینی زهوی تووشی زه مین له رزه دیت و رۆچوو به لایه ک دیت به سه ر نه و شوینه دا له لایه ن فه رمان په وا یان

زهیت: (ئین سیرین) ده لیت: ئەگەر
بینی زهیت ده خواته وه به لگه یه له سه
جادوو یان نه خوشی.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا رزق و رۆزی و
مالی حه لال و شیفا یه بۆ یه کێک خۆی
پێچه و ربکات.

*زهیتی زهیتون زانیاری و فه پو
به ره کهت و رووناکی و رزق و رۆزی
حه لاله به دهر له زهیتی زهیتون مال و
داراییه که گومانی تیدا نییه یاخود
مالیکه ده گه پێته وه بۆ فه رمانپه وا.

*ده گونجیت زهیت به لگه بیت له سه
رووناکی چاو یاخود نوری دلان.

*ده گونجیت به لگه بیت له سه
دیاریکردنی مندالان یاخود روودانی
شکان.

*ده گونجیت زهیت به لگه بیت
له سه ره وهی نزیکه ده بیته وه یان
په یمانده دات، ئەگەر زهیتی باش
خرابوو به لگه یه له سه ره شکانی به لێن و
په یمان، ئەگەر زهینی خراب باشبوو
به لگه یه له سه ره باشی مامه له و دلنایای.

زهیتون: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
مال و خوشرا بوار دهنه ، داری زهیتون
پیاویکی پیروزی فه پداره بۆ
خانه واده که ی.

*ئهگەر به لگه بیت له سه ره دنیا خێرو
فه روپیت و چاکه یه.

زهوی هه لگه ن: (ئین سیرین) ده لیت:
زهوی هه لگه ن پیاویکی فیلبازو
ده سترپه هه تا ده گاته ئاو نهگەر
گه یشته ئاو ده ییه ستی و زهوی
هه لگه ن دنیس له بنه پره تدا فیل و
ته له که یه.

*چیا هه لگه ن پیاویکه هاوه لایه تی
له گه ل پیاوانی گه وره و مه زندا ده کات.

*هه روه ها و تراوه: زهوی هه لگه ن دهن
پیاویکه له ناخوشی و دهر ده سه ریدایه و
به درێژایی ته مه ن له و حال و باره قوتار
نابیت.

*ئهگەر بینی خاكو خۆل هه لده که نیت
له شتی پووچ و بێمانایا کاتی به گه ر
ده خات. هه روه ها گو تراوه زهوی
هه لگه ن پیاویکی داخ له دلی فیلبازو.

(نابلسی) ده لیت: بیر هه لگه ن یا نه وهی
له چیا و شاخه کان چال هه لده که نیت
پیاویکی تونده له فیلدا و رق و کینه و
دژایه تی په نه ان کردوه، ئەگەر پاداشتی
له سه ره وهر گرت پیاویکی فیلبازو
ده سترپه چونکه هه لگه ن دهن فروفیل،
شوینی هه لگه ن دهن و راویش به لگه یه
له سه ره زیندان و شاردنه وه و په نهانی
کاروباری ناقولا و خراب.

+رووناکی باوه پو ریتومایی بۆ
سه ریپت چیکاران و ژانیاری و
قورناخویندن.

+قاچگرتنه وه بۆ قاچشکاو.

+گوپراهی بۆ منداڵ.

+مال و دارایی بۆ هه ژار.

+نه و لایه ی زهیتونه که ی لیوه دیت.

زی

زیادکردنی به نرین: (نه بو هفس)
ده لیت: نه گه ره له خه ودا ببینی خیرایی
نوتمبيله که ی زیاد ده کات
به ده سته پتانی سوودو قازانجه یاخود
به ده پتانی هیوايه به هوی ره نه چ و
تیکۆشانه وه یاخود رووکردنه خراپه و
هه لایه نه گه ره خراپی و ناته وای تیدا
روویدا.

زیان: (ئین سیرین) ده لیت: زه ره رو
زیان و گوناوه تاوانه.

(نابلسی) ده لیت: بۆیه کیک بۆپروون
نییه له شتی کدا سوودی تیدا بکات
به لگه یه له سه ره تیکچوونی بیروباوه پو
بیباوه پی دوی ریتومایی.

زیک زیکه: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
دوژمنی لاوازه یا سوپاو سه ربازی
بیئمه که بیوه فایه یاخود پیاویکی زمان
پیسى راموو لاوازه.

*ههروهه ده لیت: زهیتون ژنیکى
رێزداره یاخود کوپی سه رکرده ی
فه رمانپه وایه.

*زهیتونی زهرد غه م و په ژاره یه
له نایندا.

*نه وه ی زهیتون بگوشی له داره که ی
خپرو فه پی ده ستگیر ده بیت.

*ههروهه ده لیت: زهیتون غه م و
په ژاره یه بۆیه کیک ببینی.

*که لای زهیتون ده ستگرتنه به ربازی
پته وو تۆکه وه.

*ههروهه ده لای زهیتون به لگه یه
له سه ره پیاوچاکان یان باشترین خه لک و
به رو بو مه که ی به لگه یه له سه ره رزق و
روزی ئاسان و نیعمه تی باش له گه ل
خۆشحالی ته وای.

*نه گه ره بینى زهیتون خۆشده کات
یاخود ده یگوشی به لگه یه له سه ره
ماندبوون و هیلاکی.

*زهیتون بۆنه خۆش به لگه یه له سه ره
هیزو توانایان ، ههروهه به رو بو می
زهیتونیش به وچه شنیه و گه لاکانی
به لگه یه له سه ره جیگیر بوونی
کرداره کان و چاکبوونه وه ی نه خۆش.
*زهیتون به لگه یه له سه ره:

*هروهه دهلئین: زین به دهستهیتانی
مالئیکی که مه یاخود به دهستهیتانی
دهسته لات و پله و پاییه، یان دهلئین:
سودوه رگرتنه له ئاژله.

*هه ندیکتر دهلئین: ئه گهر بینی سواری
زینیکبوه له کاروباره کانیدا سه رکه وتوو
ده بیئت.

(نابلسی) دهلئیت: له خه ودا به لگهیه
له سه ره ئه وهی سی ژن ده هیئتیت،
هروهه ها هیلانهی دوپره گه.

*ئه گهر بینی سه گ یاخود به راز یا
گویدریژ سواری زینه که بیوه که سینی
ناپاک خیانهت و ناپاکی لیده کات و
له گه ل هاوسه ره کهیدا.

*زین ئاژله یان دهسته لاتدار یا ژنیک
ریژدار خاوه ن شوخ و شهنگی و
جوانیهه.

*هروهه دهلئین: زین مال و داراییه،
ئه گهر بینی زینه که ی شکا
تیاچوونیه تی.

*ئه گهر بینی زینه که ی شکا تیا ده چیت
یاخود هاوسه ره که ی ده مریت.

*ئه گهر بینی زینه که ی داده گرئ
ژنه که ی له ئه ستوی خۆیده کاته وه
یاخود ته لاقیده دات یان ئه وهی له ژیر
ده ستیدایه تیا ده چیت و خراپه رووی
تیده کات.

*ئه وهی ببینی زیک زیکه ده وریداوه
نه ته وه و کومه لئیکی درنده ده وری
ده دن و خه م و خه فته رووی
تیده کات.

*ئه وهی ببینی به ربه ره کانی له گه ل
زیک زیکه یه ک ده کات به ربه ره کانی
له گه ل که سیک لواز ده کات.

*ئه وهی ببینی زیک زیکه یه ک ده چیته
نیوگه رووی و ده گاته نیوسکی تیکه ل
به مروفئیکی لواز ده بیئت و خیروچاکی
لیوه ده سته که ویت و له گه ل شادیی و
خوشیه کی که مدا.

زین: (ئین سیرین) دهلئیت: به لگهیه
له سه ره ژن.

*به لگهیه له سه ره ژنیک داونپاکی
جوان و ده وله مه نده.

*ده گزپنه وه ژنیک دیت بۆلای (ئین
سیرین) و دهلئیت: خۆم به سه ره پشته
ئاژله لئیکه وه ببینه وه و توندبووم
له ته نگه لائیک و هه رزینه که ی تیا مایه وه و
ئنجا من و ئاژله که قوتار بووین . (ئین
سیرین) وتی: تو پیاویکی خراپیت ،
کاروباریک دیته پی شه وه بۆ ژنه که تی
تیدا ملکه چ و رسوا ده کهیت، زۆری
نه برد ئه و پیاوه له گه ل ژنه که ی
سه فه ریا نکر دو دزو جه رده ریگه یان
پیگرتن و ئه ویش ژنه که ی له به رده سته
دزه کاندنا به جیهیشت و خۆی قوتار بوو.

(نابلسی) ده لئیت: ژنی زیناکاری نادیار
خیر و چاکه یه و به هیژ تره له ژنی ناسراو ،
زینا دزییه چونکه زیناکار وهك دز
خویده شاریتته وه، نه وهی ژنیکی زیناکار
ببینی رووی تیده کات و هانیده دات
کاری ناپره وای له گهل نه نجامده دات و
بکات مال و داراییه کی حه رام
به ده سته هینیت.

* نه گهر بینی زینا له گهل ژنی
ناسراو یکدا ده کات دهیه ویت شتیک
له مال هکی بیات.

* نه گهر له خه ودا نایه تی: ﴿الزانیة
والزانی﴾ (النور: ۲) بخوینیتته وه
زیناکاره، هه روه ها ژنیش به وچه شنه یه
نه گهر نه و نایه ته بخوینیتته وه.

* نه وهی مامه له له گهل ژنیکی زیناکاردا
بکات له خه ودا دنیا و خاویارانیه تی،
نه گهر دنیا خاوازان ناسرابوون به چاکی و
ناین و زانیاری و سیفه تی چاک و
پیکهاته ی پیاوچا کان و بینینان
رووده که نه ژنیکی زیناکار و کاری زینای
له گهل ده کهن روو له به ده سته ستنی
زانیارییه که ده کهن له لایه ن زانییه که
به نه اندازه ی نزیکی بوونه و هیان له و ژنه
زانیاری به ده سته هینن.

* نه گهر پیاویکی بینی له گهل ژنیکیدا
نه و پیاوه خاویاری دنیا ی نه و ژنه یه.

* نه گهر خشتی له سه ر زینه که بینی
زیان به ژنیک ده گه یه نیت له لای خو ی.

زینا (داوینپیسی): (ئیهین سیرین)
ده لئیت: نه گهر بینی زینا ده کات
ناپاکی و خیانه تده کات و وتراوه:
خودا وه ند (حه ج) ی له چاره ده نوسیت.
* هه روه ها ده لئین: زیناکردن له گهل ژنی
پیاویکی ناودارا داواکردنی مالی نه و
پیاوه یه و چاوتی پرنیه تی.

* زیناکار له گهل ژنی جه حیل و لاودا
دانانی مال و داراییه که یه تی
له کار و یاریکی گونجای سه قامگیرو
پاریزراودا، نه گهر سزای زینا پیاده کرا
له سه ر نه و زیناکاره به لگه یه له سه ر
تواناداری له ده سته لاتدا.

* نه گهر بینی دوو زیناکار - ژن و پیاو -
به یه که وه گریده دات و ژنی زیناکار
نابینی پیاویکی ده لاله و کالایه که
ده خاته روو نه سته مه به ده سته
بهینیت، به لام خو چواندن ژن به پیاو،
نه گهر ژنیک بینی جل و به رگی پیاوی
پوشیوه حال و یاری باشده بی، نه گهر
نه اندازه ی خو ی نه به زینتی، نه گهر
جل و به رگه که له نه اندازه ی خو ی
ده رچوو حال و یاری ده گوپی له گهل
ترسو بیمدا، نه گهر بینی بوه به پیاو
بو میرده که ی باشده بی.

*ته گەر زىندانە كە ناسراو بوو
نە خۆشەيە كەى زۆر دە خايان ئىست و
ئومىدە وارى چاك بوونە وەى دە بى.

*ته گەر نە خۆشە كە تاوانبار بوو زىندانى
ناديار گۆرە كە يە تى و زىندانى ناسراو يش
بە لگە يە لە سەر زۆرمانە وەى لە و
نە خۆشى و بيماريەى تووشى دە بىت و
ژيانى وە بەرنايەت هە تا تە و بە نە كات و
قوتار نە بىت لە نە خۆشى.

*ته گەر مردو يە كى بىنى لە زىندانان،
ئە گەر بىباوە پېو بە لگە يە لە سەر
دۆزەخ، ئە گەر موسولمان بوو لە دەركى
بە هەشت بە نەدە كرى بە هۆى
گوناھىكە وە هېشتا لە سەرى دە مېنىت،
بە لام كە سىكى زىندوى لەش ساغ
ئە گەر خۆى لە زىندانان بىنيە وە
لەوشكانى ياخود نىو كەشتە كدا
كۆسپ و رىگر دىتە رىى لە باران و باو
دوژمن و جەنگ يان بېرى
دەستە لاتدارىك، ئە گەر لە سەفەردا
نە بوو دەچىتە شوينىكە وە تىدا بىگوى
خودا وەند دەكات وەك بارو شوينىك
داوئىنپىسى تىا ئە نجامدە درىت يا
مەيخانە يەك هەركەس بە پىنى خۆى.

*هەندىكە لىن: ئە گەر بىنى زىندانىكى
بۇ خۆى هەلبارد ژنىك بانگىدە كات بۆ
كارى داوئىنپىسى بە لام خودا وەند ئە و

*ته گەر بىنى زىندانە كات
رى و رەسمەكانى (حەج) ئە نجامدە دات.

*ته گەر بىنى زىندا لە گەل ژنىكى
داوئىنپىسدە كات شەپو فیتنە و ئاشوب
بە دەستدە هېنىت.

*ته گەر بىنى چوە شوين و جىگەى
زىنا وە نە يتوانى بىتە دە رە وە
بە خىرايى دە مريت.

*ته گەر بىنى لە گەل ژنى كە سىكى
تردايە و مىردە كەشى لە گەلدايە و هېچ
نكولايە كى لىناكات ئە و مىردە
لە كاروبارىكى ماله كەيدا رايە سپىرى.
زىندان: (ئىبن سىرىن) دە لىت: بە لگە يە
لە سەر ئە وەى كە حەمام بە لگە يە
لە سەرى، دە گونجىت بە لگە بىت لە سەر
نە خۆشەيەك رىگر بىت لە جموجوولى
خانە وادە كەى.

*دە گونجىت بە لگە بىت لە سەر:

+ وەستان و رىنە كە و تنى سەفەر.

+ گۆر.

+ دۆزەخ.

+ زىندان و شوينى تاوانباران.

*ته گەر خۆى لە زىندانان بىنى تە ماشاى
حالى خۆى و زىندان بکە، ئە گەر
نە خۆشبوو زىندانە كەش ناديار بوو
گۆرە كە يە تى تا رۆژى قىامت تىدا بەند
دە كرى.

دهگونجیت به لگه بیټ له سره بیده نگی و
زیندانی زویان له قسه ی هه له ت و
په له ت.

* دهگونجیت به لگه بیټ له سره:

+ پلان و ناپاکی دوژمنان.

+ تاوانبار کردن و نزیکبوونه وه
له گه وره پیاوان.

+ گورپوئانین.

+ دانیششتن و سه فر نه کردن به هوی
نه خۆشییه وه.

+ کورتی و نزمی هیمهت و خواز.

+ هه ژاری و پشوو نه دان.

* نه گهر زیندانیه ك بینى دهروازه کانی
زیندان ئاوه لآن له زیندان ئازاد ده کری،
ههروه ها نه گهر چالێکی تیا به دیکردو
رووناکی لیوه هاته ژورده وه یان
سه ربانه که ی بینى لاچوو نه سستیره
به ده رکهوت زیندان له شساعی و
سه لامه تی موسافیرو گهشتیارو مه رگی
نه خۆشه.

* نه گهر بینى له زیندانی
دهسته لانداریکدایه و به توندی ده رگا و
دهروازه کانی لیداخراوه کاره ساتیکی
دلته زین روی تیده کات یان له غه م و
په ژاره دا ده بی قوتاریبی لئی.

* نه گهر بینى لئی به ده رکهوت له و
غه م و په ژاره یه قوتار ده بی، نه گهر

کاره ی لیدوورده خاته وه و ده یگه یه نی
به هیوای خۆی به پیی وتی
پهروه دگار: ﴿ قَالَ رَبِّ السَّجْنِ احْبَبِ
الِيَّ مِمَّا يَدْعُونِي اِلَيْهِ ﴾
(یوسف: ۳۳).

* ههروه ها ده گێر نه وه (سابوری کوپی
(نه رده شیر) له ژیا نی باوکیدا ده بینى
وه ك ئه وه ی زیندان دروستبکات و
به رازو مه یمون له (رۆم) وه رگری و
له زیندان به ندیان بکات، خۆشی خاوه ن
(۳۱) تاج ده بیټ و له رافه کاریکی خه و
ده پرسى ئه ویش له وه لāmدا ده لئى:
(۳۱) سالّ تو فەرمانپه وایی ده که ی،
سه بارهت به دروستکردنی زیندانییش
به نه ندازه ی ئه و زیندانانه شار
دروسته ده که ی و (روم) ده گریهت و
ئه سیریا نه ده که ی. خه و نه که ی به و
چه شنه بوو دوا ی مردنی باوکی پاشای
(روم) ی گرت و شاری (نیشابور) و
(ئه هواز) و (خاوه ران) ی دروستکرد.

(نابلسی) ده لئیت: زیندان به لگه یه
له سر ده سترگتن به ئایینه وه، نه گهر
زیندانی شه یتانبوو به لگه یه له سر
غه م و په ژاره به هوی زه م و دورویییه وه.
* زیندانی نادیار به لگه یه له سر دنیا.

* زیندان به لگه یه له سر هاوسه ری
بۆ له بۆلکارو هۆکاری هیلاککار،

*نه گهر بېنې زیندانه که ی بېنا ده کات
چاوی ده که وی به پېشه وایه کی
رینوما ییکراو خه لکی نه و گه په که
رینمووی ده که ن بۆ رییازکی باشو
چاک.

زیندروو: (ئین سیرین) ده لیت:
زیندروو بازرگانی مروفه چونکه زیندروو
ژن یان که .

(نابلسی) ده لیت: زیندرووی ئازهل
به لگه یه له سهر هاوسه رگری بۆ که سی
ره به ن و به ده سته پنانی پله و پایه و
به لگه یه له سهر سه فه رو گواسته وه
له مالیکه وه بۆ مالیکتر ، یان
له فروشگاهیه که وه بۆ فروشگاهیه کتر.

زیندووبوونه وهی خه لکی له گوره کانیان
روژی قیامت: (نابلسی) ده لیت: بېنې
له خه ودا به لگه یه له سهر بلابوونه وهی
خه لکی له بازاردا بۆ سوود وهرگرتن و
کومه لئ سوود و قازانجه که ن و
کومه لیکش زیان.

زیوو: (ئین سیرین) ده لیت: زیوو
مالیکی جه مکاروه زیویش کچیکی
سپی پستی شوخ و شه نکه چونکه
زیوو له ره گزی ژنانه .

*نه گهر بېنې زیووی تواوهی دهرمینا
له کانه که ی پلاند ه گپړی له ژنیکي شوخ و

له سه فه ردا بو بیتا گاییه ، نه گهر
نه خوشبوو نه خوشیه که ی درېژه
ده خایه نیت.

*هروه ها ده لین: نه گهر بېنې
له زیندانایه دواکه ی گرایه و له غه م و
په ژاره قوتار ده بیت به پپی چیروکی
(یوسف) (سه لامی خوی لیت).

*نه گهر بېنې له زیندانیکي نادیاردايه
له گهل خانه واده که ی و لپی
به دهرناکه ویت گوره که یه تی.

*نه گهر بېنې له زیندانیکي نادیار
به دهرده که ویت یان له مالیکی ته نکه به ر
روو به شوینیکی فراوان و گوشاد، نه گهر
نه خوشبوو یا خود به لاو نه هامة تی رووی
تیکرد دهررووی لیده کریته وه .

*نه گهر بېنې له مالیه که ی خویدا
به سترابوه وه خیر رووی تیده کات یان
له نیتو خانه واده که ی ده بېنې.

*نه گهر بېنې له مالیکی نادیاردا
زیندانیکرا هاوسه رگری له گهل ژنیکدا
ده کات سوود له مال و سامان و مندالی
وهرده گری.

*نه گهر بېنې به سترابوه وه و
له ناره حه تیدابوو له وهی لپی ده ترسی
قوتارده بی.

(۱۷) باکواب و اباریق و کاس من
معین (۱۸) ﴿ (الواقعة).

* بینینی ده فری جوان و ناشیرین
تیکچوون و بیدعو و گومانه خه و بینه
له سه ریده وه سستی.

* خشلی زین و شمشیر به لگه یه له سه
ترساندنی دوژمن و ناچارکردنی
حه سوودو دوو پوو.

* نه گهر بینی ده فری زیو یان دره م و
پاره ی روپوشکراوی نادیار ی به خشی
کاروباریک ده شاریتته وه یان شتیک با
له خوابترسی و نه مانه ته که بگه یه نی.

* نه گهر بینی دای به که سیکیتر نهین ی و
مالیک له لایده ده نی.

زی

زی (نه ندای زاوژی میینه): (نمین
سیرین) ده لیت: زی-ی ژن
ده روولیکردنه وه یه نه گهر بین ی ناو روو
به زی چو کوپکی پیده به خشری.

* نه گهر زی بوویو به ئاسن یان زی
به لگه یه له سه ناو می دبوون
له سه رگه یشتن به ویست و خواز.

* نه گهر بین ی چاره سه ری زی ژنیک
ده کات به بی نه ندای نیرینه ی خوی
ده روویه کی کورتی لیده کریتته وه.

شه نگ، نه گهر پارچه که گهره بوو
کانزایه که به ده سته ده نی.

* نه گهر بین ی زیو ده توینتته وه
ناکژکده بیته له گهل ژنیکداو ده که ونه
به زوبانی خه لکی.

(نابلسی) ده لیت: هه ر شتیک له زیو
دروستکرایته له ده فرو خشل و
هاوچه شنه کانی به باشی یان شکاوی
نه گهر بین ی شتیکی لیده دات مال و
سامانیک به نه مانه ت داده نی، هه روه ها
نه گهر ناوینه له زیو بوو نه گهر ته ماشای
رووخساری خوی نه کات نه گهر
ته ماشایکرد خرابه ی پیده گات له شان و
شه و که تیدا.

* ته ماشاکردنی ناوینه ی زیو هیچ
خیریکی تیدا نییه.

* نه گهر بین ی چوه نه شکه و تیک و به زیو
روپوشکراوو زیووی تاووه ی
به ده ستهینا ژنیک پلانی لیده گیژی.

* ده فرو قاچاغی زیو و ئالتوون
بازرگانیه بو خاوه نه کانی، یا خود
کراداری چاکه یه و خاوه نه که ی ده باته
به هه شته وه، خوداوه ند ده فه رموی:
﴿طاف علیهم بصحافه من ذهب﴾
واکواب ﴿ (الإنسان: ۱۵) ده فه رمویت:
﴿بطوف علیهم ولدان مخلدون﴾

* نه گەر بينى گازى له زىتى ژنيكى ناديار
گرت له دنيا دا كاروباره كانى
ئاوه لاده بنو ده رووى ليده كړي ته وه .

* نه گەر زىتى كچكى بينى خيږ رووى
تيده كات .

* نه گەر ده ستيدايه زىتى ژنه كى و
له زيږېو دا وايه كه له ژنه كى يده كات
كه نا ئوميد بوه لى .

* نه گەر زىتى له دواوه بينى خوازيارى
خوشه ويستى و خيږه به لام بؤ
دوژمنه كى ده بيت، نه گەر زىتى ژنه كى
بچووكېو زالده بيت به سر
دوژمنه كى يدا ، نه گەر كه وړه بوو
دوژمنه كى زالده بى به سر يا .

* نه گەر بينى نه ندامى نيرينه كړا بؤ
زىتى ژن هيزو تواناى نامى .

* نه گەر ژنه كى ئامرازى نيرينه
هه بوو نه گەر كوپدار بوو يا خود
له سس كيد ابوو گه وړه ده بى و
سه رو كايه تى و پيشه نگاهه تى
خانه واده كى ده كات، نه گەر كوپى
نه بوو دوو گيانيشنه بوو هه رگيز كوپى
نا بيت، نه گەر له دايكېو بهر
له بالغبوونى ده مرگت، يا خود
ده گونجيت ليك دانه وهى بگويزد يته وه بؤ
بزيوى په يدا كار يان خاوه نه كى و
باسكر دى به پيى پله وپايه يه تى .

* نه گەر پياوېك بينى عه وړه تى ژنى
هه يه ملكه چييه ، نه گەر به و عه وړه ته وه
ماره كرا بكه راواكه به ده سته هيتى .

* هه روه ها ده لىن: گوږانى زىتى ژن بؤ
ئامرازى نيرينه به لگه يه له سر پيسى
زويان و زالبوونى نه و ژنه به زماندر يژى
به سر ميږده كه يدا .

* نه گەر بينى زىتى ژنيك ده مژى
ده رووى كى خيږى به كه مى
ليده كړي ته وه .

* نه گەر ته ماشاى زىتى ژنيك كړد
به ئاره زوه وه بازرگانيه كى خراپه كات .
(نابلسى) ده لىت: زىتى ژنان له خه ودا
ده رووى خيږه بؤ يه كيك
له ناپره ته تيداييت و بؤ كه سيكى ره به ن
هاوسه رگيريه و بؤ موسافير سه فاره و
بؤ شهريك كى كه وتنه به سر نه پنى و
كارى شار او ده .

* زىتى ژن نه و نه مانه ته يه كه نا توانى
هه لسو كه وتى پيوه بكري مه گەر
بؤ يه كيك بيت به خاوه نى .

* زىتى به لگه يه له سر زيندان يا خود
ده رگى مال كه خود او نه د
فه رمانى كړد وه ليوه ي بچنه ژوره وه ،
خود او نه د ده فرمويت: ﴿واثوا
البيوت من ابوابها﴾ (البقرة: ۱۸۹) .

* زئ دوانگه و رووگه يه كه رووى
تيد هكړئ.

* هه روو ها به لگه يه له سر:

+ نهينى مړوځ.

+ هه مام كه ناو و گه رماو و شوينى
په شته مالى تيدايه.

+ ډول و شيوى نيوان دوو شاخ.

+ نه خوځشى و چاره سر كه مړوځ پيى
ده مړى و ده زى.

* هه روو ها زئ به لگه يه له سر:

+ گورپ يان ته نور.

+ فړن.

+ غم و په ژاره.

+ نه وهى له نه ستويديه.

+ ناگريان نه وهى پييده چيته نيو
ناگره وه.

+ بار.

* نه گه له ناره هه تيدابو له خه ودا

زئيه كى بينى له ناره هه تيه كى

قوتارده بى و پيداويستى به جيديت،

نه گه سر سه فريگرد پشوو

ده سته كه وي، ده گونجيت سووربيت

له سر شهريكايه تى نه وهى پشو

به ده سته هيڼى.

* نه گه له وانه بوو به دواى نهينيدا

ده گه را ياخود به دواى كانزايا به ويستو

داواى خوځيده گات، ده گونجيت

په يوه ندى خزميه تى به جيبهينيت،

نه گه ر تام و چيڙى ليوه رگرت

به مال و سامانى نه مانه ته وه

هه لسوكه و تده كات.

* نه گه ر چوه لاي و جووتبوو له گه لى

ده گونجيت زيندانى بكرى، نه گه ر

كاروباريكى تيكه ليوو به هوى وه

چاكده زانئ ده كه ويته نيو نه وهى خيرو

رينوماى تيدايه و له ده روازهى خوځيه وه

ده چيت روو به وكاره.

* نه گه ر خه وينه ر سه ريچيكا ريوو

رينوماى ده كرى، نه گه ر وازى

له نوځهينابو روو له قبيله ده كات يان

ناموژگارى و ه رده كرى، نه گه ر

خه وينه ر نه خوځشوو نزيكده بيته وه

له ليواى مهرگ.

* نه گه ر جووتبوو له گه ل زئيه كدا

له خه ودا ده گونجيت چه ورييه ك بخاته

نيو ته نور يا هه وير يان ميوه يه كى

سه ير بخوات يان خواردنيكى به تام و

چيڙ.

* نه گه ر زئى ژنيكى ناسراوى بينى

ده گونجى ناگادارى نهينيه كاني بيت،

نه گه ر به شيويه كى جوان بينى حالى

ميړده كهى يان كورپه كهى باشده بى.

*موی زئ ترشییه یاخود هونراوهیه که
هیرشیک توندی تیدایه.

زیر: (ئین سیرین) ده لیت: به موی
خرابی دهسته وازه که ی و رهنگی زیر
له لیکدانه و ده باش نییه بویه زیر غم و
په ژاره و غرامه یه.

*بازن نه گه له دهستی کرد میراتییه که
ده که ویته دهستی.

*نه گه ر بینی پارچه یه ک زیریکردوه
به خویدا ده بیت به خزمی کومه لیک
بیوانا.

*نه گه زیریکی تواوه به دهست بهیت
مال و دارایی له دهسته چیت یاخود
غم و په ژاره به نه ندازه ی ئه و زیره
رووی تیده کات یاخود دهسته لآتداریک
لی توره ده بیت و غرامه ی ده کات.

*نه گه ر بینی زیر ده توینیت وه
دهنگه دهنگ و هه را به ریاده کات
له کاریکی نابه جیدا و ده که ویته سه
زوبانی خه لکی.

*نه گه ر بینی ماله که ی له زیره ئاگر
ده که ویته وه تیدا.

*نه گه ر ملوانکه یه کی زیر یان زیو
یاخود مورو یا هه ماده یه کیت له ملیا
به دیکات دهسته لآتیک

*زئ بؤ پیاو و نامرازی نیرینه بؤ ژن
به لگه یه له سه ر خرابی حالی پیاو
سوکی و رسوایی ژن.

*نه گه ر پیاو ک بینی زئی ژنی هه یه و
غه مباربو یان زیندانی قوتار ده بیت
لی.

*نه گه ر زئی ژنی و دادگایی هه بوو
یان دوژمن داربوو دوژمنه که ی
ملکه چده بی شکستی پیده هیتی
به تاییه ت نه گه ر ماره ییری.

*زئی پیر نه گه ر بازرگان بینی زهره ر
له بازرگانه یه که یدا ده کات.

*زئ فروشه ری هه نگوین و خورما و مه یه
چونکه جووتبوون وه ک شیرینی و
خواردن وایه.

*نه گه ر بینی چوه نیو زئی ژنیک
کوچی دوا ییده کات.

*هه روه ها ده لین: زئ پیاو وکی
خوینریری دهست به ره ژ ملکه چی
ده نوینی و به شه و خراپه و داوینپسی
ده کات.

*زئ به نده یه کی سووک و نزمه و لیدانی
نه زان و جووتبوونه.

*زئ به هیلانه ی بالنده لیکده دریته وه.
نه گه ر بالنده ی بینی یاخود بوو
به خاوه نی ژنیک ده کات به هاوسه ری
خوی.

پئده به خـشـرى و نه مانه تىكىـشى
نه سپه رده ده كهن.

* نه گهر دوو بازنى زېړپين يا زيو بېينى
خراپه يه ك رووى تپده كات ، زيو له زېړ
باشتره و بازن هيچ خيرىكى تپدا نپه .

* پيغه مېـهر (ﷺ) ده فـهرمويت:
"دووبازنى ئالتوونيم له ده ستنى خومدا
بينى قوم تىكردن و كه وتن ، يه كه ميان
موسه يله مهى درونزه و دووه مېش
عه نه سى خه لكى سه نعايه ."

* نه وهى پاوانه يه كى زېړپان زيوو
بېينى كردوويه تپه قاجى غه م و په ژاره
يان زيندانى و كوت و به ند رووى
تپده كات.

* هـروهـا ده لـين: پاوانه ي پياو كوت و
به نده ، هيچ خشليك بؤ پياو باش نپه
له خه ودا به لام هـموو خشليك بؤ ژنان
جوانپه .

* ده گونجيت ليكدا نه وهى بازن و پاوانه
هاوسه رييت .

* زېړ نه گهر ريكنه خرابو غه رامه يه
نه گهر ريكنه خرابو شه پى كه متره .

* هـروهـا ده لـين: خشلى ژنان بؤ ژن
به لگه يه له سه ر منداډ .

* ده گيړنه وه ژنيك ديت بؤ لاي
رافه كارى خه ويك و ده لـيت: له خه ودا

بينيم ته شـتـيـك زـيـرم هـهـبوو
له به رزايپه كدا كه و تمه خواره وه و شكاو
منپش به سه رزه ويدا گه پام به دوويدا
به لام نه مدوزيپه وه ، رافه كارى خه و لـيـى
پرسى: خزمه تكارى نه خوشت هه يه ؟
وتى: به لـيـى، وتى: ده مريـى.

* مروقيـك هـه ردو وچاوى خوى بينى
له زېړه ، رافه كارپش پيـى راگه ياند
بينايى چاو له ده ستنده دات .

(نابلسى) ده لـيت: نه گهر بينى پارچه
زېړپكى پيـدرا ده سته لات و پله وپايه
به ده ستنده هيـنـيت .

* نه گهر بينى زېړپكى شكاو يان دينارى
ته واو ده دوزيته وه رووخسارى پادشا
ده بينى و به سه لامه تى ده گه رپته وه .
* نه گهر بينى ماله كـهـى له زېړه
ده سووتى .

* نه گهر بينى هـه ردو و ده ستنى له زېړه
له كارده كه ون .

* نه گهر ينى چاوى له زېړه كوتړده بيت .
* بېينى زېړ به لگه يه له سه ر:

+ خوښى و شادى و رزق و رزقـى .
+ كردارى چاك و باش .

+ ره واندنه وهى غه م و په ژاره .
+ هاوسه رو منداډ .

+ زانيارى و رينومايى .

(ئېن سېرىن) دەلئىت: زىپو مس مال و داراييه له لايه ن مه سىحى و جووله كه وه دئىت.

*ئەگەر بىنى زىپ دەتوئىتتە وه بهر بهرەكانى و كى شمه كىش له كاروباره كانى دنيا دا دروسته كات. *ئەروەها به لگه يه له سەر قسەى خراب و نابەجى و درۆ هەلبەستن.

*ئەگەر شتىكى له دەستى خويدا بىنى با وريابىت له كۆمه لىك دژايه تيده كەن و گوپرايه لى پهروهردگارە كەى بكات چونكه پهروهردگار دەفەرموى: ﴿ مِنْ خَلْقِهِمْ عَجَلًا جَسَدًا لَه عَوَارٌ ﴾ (الأعراف: ۱۴۸). نه زىپو نه زيو نه بوو به لكو مسى زەردبوو.

*ئەگەر زىپ ياخود مسى بىنى درۆ بوختان ياقسەى ناشىرىن دەكات. (نابلسى) دەلئىت: زىپ پياويكە شانازيده كات به خوشييه كانى دنيا و ئەو هەى پىى بچوئىرى داخوانى خوشييه.

+ئەو هەى له زىپ دروسته كرى له خشل. *ئەگەر زىپ له خەودا بوو به زيو به لگه يه له سەر گوپرانى حال و بيارى ئەو هەى كه به لگه يه له سەرى له ژنان و مال و مندال و خزمە تكارو به رده ست.

*زويش ئەگەر بوو به زىپ به لگه يه له سەر باشى حالى ئەو هەى به لگه يه له سەرى له هاوسەرو خزم و كەسى نزيك. *جل و بهرگى روپوشكراو به زىپ وهك سەريوش و له چك ئەوانه هەمووى نزيكبوونه وه يه له پهروهردگار بۆ ژنيك بپوشيت و بيدات به سەريا.

*زىپو زيوى پوخته ش به لگه يه له سەر: +دلسۆزى و پاكى نيه ت. +پەيمانەستن.

+پەيمانى دروست.

*ئەو هەى روپوشده كرى به زىپو زيوو ياخود ده كرى به خشل به لگه يه له سەر كردارى كورت و گوپرانى كاروباره كان و مانگو له بىر كردن.

*زىپو زيوى به كار هينراو له پارچه كانى خشلدا رزق و رۆزى به رده وامه، هەروەها مس و زەرديش به وچه شنه يه.

ژی

ژم

ژماره (نمبره): (ئین سیرین) ده لیت:

ژماره پیچه وانه ی ژمیردراو ده بیت ،
 نه گهر بینی دره مێك ده ژمیری كه ناوی
 خودای تیدایه یادوزیکری خوداوه ند
 ده کات، نه گهر دیناریکی ده ژمارد ناوی
 خودای تیدابوو زانیاری وهرده گری.

* نه گهر نه خشه که ی وینه و نیگار ی کبوو
 خوی سهر قالد ده کات به شته
 پروپوچه کانی دنیاوه.

* نه گهر گه وهری ژمارد قورئان
 ده خوینی.

* نه گهر گه نجینه و شتی گرانبه های
 ژمارد فیتری زانیاری ده بیت یا خود فیتری
 خه لکیده کات.

* نه گهر موروی بژارد خوی
 به کاریکه وه سهر قالد ده کات که هیچ
 په یوه ندیه کی نییه پیوه ی.

* نه گهر مانگای قه له وی بژارد چه ندین
 سال به سه ریا تیپه رده بی و پر
 له فه روپیت ده بی.

* نه گهر حوشتی بژارد به باره وه نه گهر
 ده سته لاتداربوو له دوژمنه کانی وه سوود
 وهرده گری و به های نه سووده
 به نه ندازه ی باری حوشته کان ده بی.

* نه گهر بازرگان بوو سوودیکی
 زورده کات.

* نه گهر بینی گامیش ده ژمیری
 ده که ویتته نارپه حه تی و مهینه تی
 بژیویه وه.

* هه روه ها هه موو ژماره یه که له پیکهاته و
 شتی که ده گهر پیتته وه بو ناواخن و
 ره چه له کی نه وشته.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر بینی پینج

هه زار ده ژمیری سهرده که ویت به سه ر

دوژمنه کانی دا هه روه ها ژماره ی بیست و

سه د سه رکه و تنه.

* نه گهر بینی حه وت یان هه شت

ده ژمیری ده که ویتته نیو غه م و

په ژاره وه.

ژنی

ژن: (نابلسی) ده لیت: نه گهر جوانبوو
له خه ودا به لگه یه له سه ر سالی پرفه پو
خپرو پشوودان و ماندوده رکردن.
* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر:

+ گه نجینه.

+ سندووق.

+ نه وه ی مروؤ شتی تیدا هه لده گری.

+ زیندان.

+ شه ریک.

+ نه وه ی ناگاداری نهیته ده بیت.

+ دارودره ختی به روبوومدار.

+ سپر.

* نه گهر ژنیکی جوان و شوخ و شه نگی

بینی هاته نیوما له کهی خو شحالی و

شادی به ده سته دهیته.

* ژنی شوخ و شه نگ مال و سامانیکه

نامینیت وه چونکه حال وباری ده گورپ.

* نه گهر ژنیکی لاوجه حیلی بینی روی

تیکرد کاروباره کانی دوی له کیسچوون

بؤ ده گه پیت وه.

* ژنی حه جیلی عه ره بی بالابه رزی گه نم

ره نگ و نادیار باشه له لیکنده وه دا.

* ژنی قه له و فه روپیتی ساله و

به پیچه وانه وه.

* نه گهر ژنیکی له خه ودا ژنیکی

لاوجه حیلی بینی دوژمنیه تی به هه ر

* نه گهر بینی نو ده ژمیری له کاریکی
قورس وگراندایه و هاوه لایه تی کومه لیک
خرابه کار ده کات.

* هه روه ها ده لیت: ژماره (ده) به لگه یه
له سه ر (حه ج).

* نه گهر بینی چل ده ژمیری له کاریکدایه
به لیتنی تیا داوه.

* نه گهر سی بژارد به لیتنیکی درویداوه.

* یه ک له خه ودا به لگه یه له سه ر به ته نیا
شوین زانست و مالکه وتن و هاوسه رگیری
یان بوونی کوپ.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
ته مبه لی و وه ستان له به شداری.

* یه ک حه قی تا کو ته نیایه.

* دوو سه رکه وتن به سه ر دوژساندا.

* سی به ده سته پینانی به لیت و په یمانه.

* چوار به لگه یه کی چه سپاوه.

* پینج و شه ش گومانه له نایندا ،

ده گونجیت به لگه بیت له سه ر

سه رکه وتن و به جیه پینانی به لگه یه

له سه ر نه یاران و ژماره ی حوت و هه شت

هیچ خیریکی تیدا نییه.

* ده که فاره تی سویتده یان بؤ یه کیک
رینومایی نه بی له (حه ج) دا.

* نه گهر بینی دره م ده ژمیری و ناوی
خودای تیدا یه یادو زیگری خه ودا
ده کات.

حالتیک بیټ ، نه گهر پریځی بینی
هول و کوششی به سرده چیت.

*نه گهر ژنیکی شوخ وشه نگی بینی و
قسه ی له گه لدا کردو بزه و پیکه نینیا نکرد،
نه گهر هه ژاریوو دهوله مه ند ده بیټ،
نه گهر زیندانیوو نازادده کړی ، نه گهر
نه و ژنه داپوشراو بوو هه والیکې په نهان و
نادیاره ، ژنی نادیار باشته له ژنی
ناسراو.

*نه گهر ژنیکی بینی فرمان به خه لکی
ده دات و ریگریان لیده کات له بهر
خوداوه ند کاریکی باشه له نایندا.

*نه گهر ژنیکی رهشی بینی هیچ
خیریکې تیدا نییه .

*نه گهر ژنی زریپوشی بینی رووده کاته
شار.

*نه گهر ژنیکی بینی ده فروشری
ره واندنه وهی ده سته لاتکه یه تی و
په رته وازه بوونی کاروباریه تی پاشان
حال وباری روو به چاکه ده چیت.

*نه گهر ژنه که ی بینی بوه به پیاو
چوست و چالاکیه بو نه و ژنه و
دهوله مه ندییه بو خانه واده و دنیا یه کی
به رین و فراوانه .

*نه گهر بینی ژنه که ی یه کیکی دی بو
هیتا لی جیاده بیته وه نه گهر ناکوکی
که وته نیوانیان.

*نه گهر بینی ژنه که ی هه لیده کړی که مو
کوپی رووی تیده کات ، هه روه ها
ده لیتن: دهوله مه ند ده بیټ.

*نه گهر بینی ژنه که ی نه وه نه بوو
که له کاتی بیداریدابینی هه ندیک
له مال و سامانی ده پوات و پاشان
دهیدوژنیه وه ، نه گهر بینی کوشتی
هه ندیک له مال که ی تیا ده چیت.

*نه گهر بینی چوه لای سه رجه م
مال و سامانی تیا ده چیت.

*نه گهر بینی ژنه که ی ده نیریت بو لای
که سانیر یا خود بینی شو ویکر دوه
به که سیکتر ثانیه که ی تیا ده چیت به لام
کوټا نه نجامی باشده بیټ.

*ژن دنیا و چیژوو سوودو قازانجه ،
ده گونجیت به لگه بیټ له سر
ده سته لاتدار چونکه به سر پیاودا
حوکمه د کات.

*نه گونجیت به لگه بیټ له سر زهوی و
بیستان و سه رجه م نامازی گواستنه وه .
ژنان: (نابلسی) ده لیت: بینان به لگه یه
له سر جوانی دنیا ، نه گهر بینی ژنان
رووی تیده که ن دنیا رووی تیده کات،
نه وه ی پشتی تیبات هه ژار ده که ویت.

*نه گهر بینی له گه ل ژناندا دانیشت
رازی و دلنیا بوو ته مبه لی ده نوینی
به پیی ثایه تی ﴿ رضوا بان یكونوا مع

﴿الْخَوَالِفُ﴾ (التوبة: ۸۷) لیره دا مه به سستی ژنانه.

ژنانیبوون: (ئیبین سیرین) ده لیت: نه گەر بینی ره فتاری ژنده کات له خه ودا غه م و په ژاره رووی تیده کات.

ژوور

ژوور: (ئیبین سیرین) ده لیت: ژوور به لگه یه له سەر پله وپایه به رزی.

* ژووریش به لگه یه له سەر دلنیا یی ترساو به پیتی ئایه تی: ﴿وَلَهُمْ فِي الْغُرَفَاتِ آمْنُون﴾ (سب: ۳۷).

* هه روه ها به لگه یه له سەر به هه شت به پیتی ئایه تی: ﴿أُولَئِكَ يَجْزُونَ الْغُرَفَاتِ بِمَا صَبَرُوا﴾ (الفرقان: ۷۵).

* هه روه ها به لگه یه له سەر دوانگه ، چونکه عه ره ب به و چه شنه ناوزه دیده کات.

* نه گەر ژووریک ی له سەر ماله کە ی دروستکردو بینی هاوسه ره کە ی ریکری ده کات و شیوه ن و گریان و دهنگ به رزکردنه وه ده کات یاخود خوی پیچاوه له شتیکه وه ژنیکتر به سەر ژنه کیدا ده هینئ یان هه واله کە ی بلأوده بیته وه.

* نه گەر ژنه کە ی شوخ و شه نگبوو بزه و خه نده له سەر لیوه کانیبوو ژووره که به رزی و بلندی دنیا یه تی.

* نه گەر سه رکه وت بو ژووریک ی نادیار نه گەر دلنیا بوو دلنیا ده بیت، نه گەر نه خوشبوو ده چیت به ره و به هه شت ، وه گەر نا پله وپایه ی به رزو شادی و خوشی رووی تیده کات.

* نه گەر له به رزبوونه وه یدا کۆمه لیک ی له گه لدا بوو دوا ی که وتبو وه ده بیت به پی شه و ا یان به رنو یژ یاخود فه رمان په وایان.

* نه گەر ره به نیک بینی له ژووریک دایه ژنیک ی جوانی شوخ و شهنگ ده هینئ.

* نه گەر بینی دوو ژووری هه یه یان سیان و زیاتر دلنیا ده بیت له وه ی لییده ترسی.

* نه گەر بینی دوو ژووری هه یه یان سیان و زیاتر دلنیا ده بیت له وه ی لییده ترسی.

* نه گەر بینی مالی سه ره وه که وت به سه ر مالی خواره وه داو زیانی پینه گه یاند که سیکی ئاواره ی ده گه رپته وه ، نه گەر ته پ و تۆزی له گه لدا بی مال و دارایی له گه لدا ده بی.

(نابلسی) ده لیت: نه گەر بینی له ژووریک ی نویدایه و هه ژاره ده وله مه ند ده بی، نه گەر ده وله مه ند بوو مال و دارایی تیا ده چیت.

ژه

ژههر (ژار): (ئيبين سيرين) ده لئيت: نه گهر بينی ژاری پيداو ئاوساو زوخمی تيزا به نه ندازه ی نه وه مال و دارایی ده سنده که وی، نه گهر کیم و زوخمی نه دی غه م و په ژاره و به لاو نه هامه تی تووشده بی.

*مهروه ها ده لئین: ژاری بکوژ به لگه یه له سهر مهرگ.

(نابلسی) ده لئیت: ژار بۆ یه کیک بیخواته وه نه گهر شوینه که ی کیم و زوخمی لینه یه ت یان لوویه کی له جیده رنه یه ت غه م و په ژاره یه .

*نه گهر بینی ژار ده رخواردی که سیکه دات کاری داوینپسی به ژنه که ی نه نجامده دات چونکه ژار به نه ینی ده رخواردی خه لگی ده دریت، مهروه ها داوینپسی و زیناش به نه ینی نه نجامده دریت.

*نه گهر ببینیت ژار ده خواته وه ته مه نی دریت ده بیت.

ژی

ژیشک: (ئيبين سيرين) ده لئیت: پیاویکی دلته نگو ببیه زه ییه و زوو تووپه ده بی.

*نه گهر خوی له ژووریکی کوندا بینیه وه وه ژار بوو پتر بیتاره ده بی و نه گهر ده وله مه ندبوو زیاتر ده وله مه ند ده بیت.

*نه گهر بینی ژووریک دروستده کات ژنیک ده هیتی.

*نه گهر بینی ژووریک له سهر ژووریکتر دروستده کات ژن به سهر ژنه که ی ده هیئت.

ژووری نوستن: (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا به لگه یه له سهر ده سترپین و هه لئه تاندنی که سانیتیر یا خود به قسه فریوودان.

*مه گونجیت به لگه بیت له سهر سک و باشی ناوبانگ یان خراپی و رسوایی.

*نه گهر ژووریکی نوستنی بۆ دانرا رانه هاتبوو له سهری هیواو ئومیدی نئوان خوی و خوداوه ند نویده بیته وه .

*نه گهر باشبوو به لگه یه له سهر باشی کاروباری به نه ینی، نه گهر باشنه بوو به لگه یه له سهر هیواو ئاواتی به تال و خراپی نه ینی.

به پيچه وانه ی نه وه وه به ديکردن
به لگه يه له سر که مته رخه می
له کاروباره کانداه.

ژيړده رپي: به لگه يه له سر رزق و رۆزی
له سه فهدا، ده گونجيت له ليکدانه وه دا
به رگدرووييت.

(نابلسی) ده لیت: بينینی به لگه يه
له سر پلان و فيل و سيخوړی و
خوشارنده وه و شهرو سندووقی چهك.

ژى

ژميريارى ديوان: (ثبن سيرين) ده لیت:
ژميريارى ديوان پياويکه نه شکه نجه و
سزای خه لکيده دات له مامه له کردن
له گه لیان و فشاريان ده خاته سر
له کاروباره مادديه کانداه.

(نابلسی) ده لیت: ژميريارى فرمانپره و او
پادشا له سر چه ن پله وپايه يه که،
نه گهر کرککاره نه رکى خوۍ
به جيگه ياند پله وپايه ي به رزده بيته وه و
رزق و رۆزی فراوانده بيته.

* نه گهر مەردوم ديوان و شوينيتكى
ناديارى بينى و لتيان ده پرسيه وه
به لگه يه له سر نه وه ي بيدعه و
گومراييه و، ليتده پرسـرـرـيته وه
له سه رنه وه ي له سه رى نووسراوه،
ده گونجيت نه و ديوانه بيته کرداره کاني
تيا تومار ده کريت.

* نه گه ربينى به بزه و خنده وه بۆنيان
خوشبوو جل و به رگه کانيان جوانبوو
به لگه يه له سر کردارى باش، خو نه گهر

سین

سا

سابرین: (ثین سیرین) ده لیت: سابرین
پیاوئکی به هه بیته له شیوه دا به لام
گیل و که و ده نه له هه لباردن دا.
ده گونجیت به لگه بیت له سر به ندهی
رهش پیست و نه زان له لیکدانه وه شدا
نزیکه له به راته وه.

(نابلسی) ده لیت: سابریت پیاوئکی
له شولار گه وره یه، له ناینه کهیدا مه زن و
ناوداره.

سابوون: (نابلسی) ده لیت: نه وهی
ببینی له خه ودا دهستی به سابوون
ده شوات ناو مید ده بیت له داوای
خوی و وتراویشه : هیچی تیدا نییه و
باشه.

* هه روه ها ده لئین: مه گه له مادده یه کی
تر یان بۆگه نبیت نه وکات به لگه یه
له سر ره وانه وهی غه م و په ژاره و
ناخوشی و به دهسته هتانی پیداویستی ،
هه روه ها ده لئین: دهستشتن به سابوون
به لگه یه له سر دوا ییه تان به په یوه ندی

هاوه لایه تی یان دوا یی هیتان
به به ره ره کانی و نا کوکی.
* وتراویشه: قوتاریبونه له ترسو بیم و
ته و به یه له گونا هه کان.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا مالیکه
به دهستدیت و پارچه سابوون پیاوئکه
غهم و په ژاره له بیر ده باته وه.

* ته گه به سابوون جلیکی شت و
له چا لک و پیسی پاکیکرده وه
چا کده بیت هه یان ته و به ده کات و غه م و
په ژاره ی ده ره ویت هه وه و قه رزه کانی
ده داته وه.

* ده گونجیت پارچه سابوونیک
چه رۆکک بیت بینوسیته و له لای
دهسته لانداری بیخاته روو.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر
ره وانه وهی غه م و په ژاره چونکه
پیسی و چا لک لاده بات و پیسی و چلکیش
غه م و په ژاره یه.

* بۆكەسیك كەم كوپى و كارى
داپوشراو پەنھانى ھەبىت ئامۇژكارى و
پەندە، بۆكەسى بەدخوش تىكدانى
خەلكىيە، بۆستەمكار ھۆكارىكە
بەھۆيە ۋە ستمەكات لەگەل كۆمەللىك و
رىخۆلەكانيان دەپرېت.

* ئەۋەى بېينى لەمالەكەى خۆيدا
سازلىدەدات نەھامەتى و بەلا رووى
تىدەكات.

* ژەنەرى ساز سەركرەدى ناحەق و
مەترسىدارن.

* ئەۋەى بېينى ساز لىدەدات يان ھەر
ئامپرىك جۆرىك لەخەم و پەژارە رووى
تىدەكات.

* ساز بەلگەيە لەسەر ھەز و ئارەزوى
خەلكى و كاروبارى پرپوچ.

* ئەگەر لەگەل سازدا تەپل و سەماى
لەگەلپو بەلا و نەھامەتى روو دەكاتە
خەلكى ئەو شوئە.

ساف و لووسبوونى لەشولار: (ئىبن
سیرین) دەلئیت: ئەگەر مووى پىستى
لابرد بەلگەى خوشى و شادىيە، بەلام
ئەگەر لاینەبرد بەلگەى كەوتنە بەسەر
ئاین و زیادبوونى غەم و پەژارەيە.

(نابلسى) دەلئیت: ئەگەر لاینەبات غەم و
پەژارەيە زۆر نامىنئەۋە، ئەگەر ھەموو

سابوونچى: (نابلسى) دەلئیت: بېينى
لەخەودا بەلگەيە لەسەر قورئان و يادى
خراۋ ئەۋەى گوناھ دەسپىتەۋە،
ھەرۋەھا بەلگەيە لەسەر رەۋاندنەۋەى
غەم و پەژارە و دلئەنگى و قەرزدانەۋە.

* سابوونچى پىاۋىكى بوختانچىيە،
ئەۋەى سابوونچىيەك بېينى ئەگەر
لەمالدائىت لەمالەدا كەسىك دەمرى.

سارپىژكردن: (ئىبن سیرین) دەلئیت:
سارپىژكارى زام و برىن بانگخاۋى
خەلكىيە بۆ خوشەويستى و
دۆستايەتى.

ساز: سازو ھاۋچەشەنەكانى
لەئامرازەكانى گورانى شتى پرپوچ و
قسەى بەتالە.

* دەگونجىت بۆيەكك كەلەخەودابى
بىژەنى و بەدىن نەبىت قسەوپىاھەلدانى
خراپ بىت و ئەۋكەسە درۆزن بىت.

(نابلسى) دەلئیت: ساز لەخەودا
گالتەۋگەپ و قسەى پرپوچ و دنيايە،
يان قسەيەكى درۆيە و لىدەرۋو گويگرى
ۋەك يەك وايە.

* ھەرۋەھا دەلئىن: ئەگەر ھەلىكۆلى
بەلگەيە لەسەر دەستەلات يان رىژدارىك
نىگەرانبوۋە لەشكۆمەندى و حال و بارى
خۆيدا.

بینی له کومه لیک نه زانه وه غم و
په ژاره ی پیده گات، پاشان له کورتاییدا
زالده بیت له گه لیاند او دوا ی جیاوازی
جیا ده بیت وه له گه لیان.

*ته گهر (سالم) ی بینی (سه لامی خوا ی
لیبیت) له کاروبار و ته دا چاک و
باشده بی، هه روه ها ده لیتن: دوژمنه کانی
هه له ده کهن به رانبره ی و زالده بن
به سه ریا و پاشان له کورتاییدا نه و
زالده بی به سه ریا ندان.

*ساوهر: (نابلسی) ده لیت: بینینی
له خه ودا به لگه یه له سه ر رزق و
روزییه کی به رده ست و ده رخستنی
حه ق و پشوو دان دوا ی هیلاکی و
ماندو بوون.

*هه روه ها له خه ودا رزق و روزییه به لام
ساوهری برنج نیعمه ته، ناردی سپیش
هاوسره بۆ که سیکی ره به نی به توانا.
*ده گونجیت ساوهر به لگه بیت له سه ر:
+ زانیا رییه کی باش و سه فهر.

+ مال و دارایی.

+ فروشگا و تویشوو.

+ قه لایه کی پته و قايم.

+ چاکبوونه وه له نه خو شی.

*ساوهر به ده ر له گه نم چاکبوونه وه یه
له نه خو شی خواردنیشی هه ژاری و
نه داریه.

له شولاری گرت وه به ده ر له ده م و چاوی
ده مریت.

*ته گهر جه سته ی سافو لووسبو و
له کاتی به ناگایدا موو به له شو لارییه وه
نه بوو هه موو له شو لاری له خه وه که یدا
سافکرد به ده ر له پیشی ده مریت و مال و
داراییه که ی به سه رده چیت و به ته نیا
ژنه کانی ده میتنه وه.

*سافیر^(۱): (نابلسی) ده لیت: بینینی
له خه ودا به لگه یه له سه ر سه رسامی و
خوشاردنه وه و ملکه چکردن بۆ توانا دارو
ترسان له دوژمن.

*سال: (نابلسی) ده لیت: بۆ ژنی
دووگیان به لگه یه له سه ر قوتاریوون
له منالبوون.

هه روه ها ده لیت: بینی له خه ودا به لگه یه
له سه ر فیتنه بۆ خه وینهر
که پوروده کاته خوی و که سانیتز به پیی
تایه تی: ﴿اَوَلَا یَرَوْنَ اَنَّهُمْ یُفْتَنُوْنَ فِیْ
کُلِّ عَامٍ مَّرَّةً اَوْ مَرَّتَیْنِ ثُمَّ لَا یَتُوبُوْنَ وَلَا
هُمْ یَذْکُرُوْنَ﴾ (التوبة: ۱۲۶).

*ته گهر خه لکی له نه بوونیدا بوون
به لگه یه له سه ر زیادبوونی خیر.

سالم پیغه مبه ر (سه لامی خوا ی لیبیت):
(نابلسی) ده لیت: نه وه ی له خه ودا

^(۱) سافیر: بالنده یه که شه واند خویتنی له ترسی

نه وه ی راونه کری. (وه رگیزی).

***سپه‌ند (پېچن)**^(۱): (نښن سیرین)

ده‌لټ: هه‌موو گورزه‌یه‌کی سهد دینار

یا سهد دره‌مه به‌پټی ناستی

خه‌وبینه‌ر.

***سپیکار**: (نابلسی) ده‌لټ: نه‌گه‌ر

سپیکاری خوریوو به‌لگه‌یه له‌سه‌ر

کاره کورته‌کان، سپیکاری دیوار

به‌لگه‌یه له‌سه‌ر دروومان، هه‌روه‌ها

به‌لگه‌یه له‌سه‌ر شکومه‌ندی و پله‌وپایه‌و

به‌رزی و پیاوه‌ل‌دان و به‌جیه‌تانی

کاروبار.

***سپیکه‌روه‌ی مس** بینینی به‌لگه‌یه

له‌سه‌ر خاوه‌ن کرداری چاک له‌نه‌تینی و

ناشکرادا.

ست

***ستایش**: (نابلسی) ده‌لټ: له‌خه‌ودا

به‌لگه‌یه له‌سه‌ر خیریکی زیاده، نه‌وه‌ی

بینی ستایشی په‌روه‌ردگار ده‌کات

نورو رووناکی و رینومایی له‌تایندا

به‌ده‌سته‌ده‌که‌وټ.

***هه‌روه‌ها ده‌لټ**: نه‌وه‌ی بینیی

سوپاس و ستایشی په‌روه‌ردگار ده‌کات

کوړیکی پیده‌به‌خشری، ستایش

له‌خه‌ودا ده‌وله‌مه‌ندیی به‌ه‌ژار.

***ساوه‌ری گه‌نم مال‌و داراییه‌کی**

کوکراوه‌یه له‌گه‌ل مال‌و مندال‌و شیلانی

سه‌فهره بۆلای خزمه‌کانی.

***ته‌گه‌ر بیني** هه‌ویره‌که‌ی ده‌شیلای

پیاویکی باوه‌ردار ده‌بیټ و ده‌سته‌لات و

فه‌رمان‌په‌وایی به‌ده‌سته‌ده‌هټینت و

ده‌سته‌لات و زه‌فهر ده‌بات.

سپ

***سپل**: (نښن سیرین) ده‌لټ: هیزی

سپل ده‌روه‌و توانای له‌شولاره، به‌لام

نیش و نازاری سپل به‌لگه‌یه له‌سه‌ر

تیکدانی مالټیکی گه‌وره‌و بيشومار

بژیوی خوی و خانه‌واده‌که‌ی پټوه‌یه و

بردنی روو به‌تیاچوون و فه‌وتانه، نه‌گه‌ر

نیش و نازاره‌که‌ی زیادیکرد هه‌تا

ترسیان لټنیشټ بمری به‌لگه‌یه له‌سه‌ر

به‌سه‌رچوونی تاینی.

(نابلسی) ده‌لټ: نه‌گه‌ر له‌خه‌ودا سپلی

به‌به‌هیزی بیني مال‌و گه‌نجی

خاوه‌نه‌که‌ی پته‌وده‌بیټ و خوشی و

شادی پټیه‌ده‌سته‌ده‌هټینی.

***نه‌گه‌ر بیني** سپلی گه‌وره‌یه به‌لگه‌یه

له‌سه‌ر گه‌نده‌لټوونی ویست و خوازی و

گوږانی حال‌و باری یاخود نه‌خوشیه‌کی

خراب زالده‌بی به‌سه‌ریا.

^(۱) ***سپه‌ند**: رووه‌کټیکی بۆنخوشه. (وه‌رگټی).

هاوسه رو گه واهیده رو مال و سامان وایه.

* هه روه ها به لیكدانه وهی رووداویك و راستی خه ون داده نری.

* نه گه ر كۆله كه و ستوننیکي بیني لار بوبوه وه و خه ريكبوو ده كه وت ، نه گه ر له مزگه وتیكي گه وره دابوو پیاویكي ده سته لاتندار دوو پووویی ده نوینی و ده یه ویت ده ربچیت له فه رمانپه وایی یان له ریبازو مه زه به كه ی یان زانایه كه یاخود پیاوچاكیك سته مده كات له كاره كه یداو له ریگه ی راست لاده دات به هوی فیتنه و ئاشوو بیك رووی تیده كات یان به لاو نه هامه تیه ك. نه گه ر له مزگه وتی گوند یا هۆزو تیره كه یدابوو ئیمامه ت و بانگبیزییه یاخود ئه وهی خزمه تیده كات.

* نه گه ر كۆله كه ی ماله كه ی خوییوو نه گه ر خه و بینه ر خزمه تكار بیوو كۆله كه گه وره به رپر سه و ده گۆریت برانبه ری و كاریكي قیزه ونده كات له به رانبه ریدا.

* نه گه ر ژنبوو كۆله كه كه میرده كه یه تی.

* نه گه ر پیاو بوو كۆله كه كه باوكیه تی و كه وتنی ئه و كۆله كه یه ده دریته پالی یاخود ده مریت نه گه ر نه خوشبوو ، هه روه ها نه گه ر هه لچوو به ئاسمانداو

* نه گه ر بیني ستایشی خودا ده كات پیاویكي سوپاسگوزاره نیعمه ت و به خششی نۆری پیده به خشری له گه ل دوو كوپی زانا ، په روه ر دگار ده فه رموی: ﴿يَبْلُغُنِي الشُّكْرُ اَمْ اَكْفَرُ وَمَنْ شَكَرَ فَاِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ﴾ (النمل: ٤) هه روه ها ده فه رمویت: ﴿كَمَدُ لِّلّٰهِ الَّذِي وَلَّجَ لِيْ عَلٰى الْكَبْرِ اِسْمَاعِيْلَ وَاِسْحٰقَ﴾ (ابراهيم: ٣٩).

ستایشی خود (به خوداهه لدان): (ئین سیرین) ده لیت: به شان و بالی خودا هه لدانی مروف به لگه یه له سه ر گوناو تاوان نه نجامدان به پیتی ئایه تی: ﴿فَلَا تُزَكُّوا اَنْفُسَكُمْ كُتُوْا اَعْلَمُ بِمَنْ اَنْفَقَ﴾ (النجم).

* نه گه ر بیني لاویكي نادیار به شان و بالیدا هه لده دات له لایه ن خه لکیه وه به باشه باسده کریت، نه گه ر پیرو لاوه كه ناسراو بیون به هۆیان ه وه پله و پایه و مه زنی ده سته ده كه ویت.

ستوون (كۆله كه - پایه): (ئین سیرین) ده لیت: ستوون به لگه یه له سه ر نه وه ی پشتی پیده به ستی و كۆله كه و چه ق و پالپشته وه ك ئیسلام و قورئان و سووننه ت و شاره زایی له ئاین و ده سته لاتندارو زاناو باوك و گه وره و

ونبوو یان که وتہ نیو بیروچالیک و
نہ بینرا.

* نه گەر کۆله که که می که نیسه بوو
ده خریتته پال قه شه یان بیدعه کاریکه.

(نابلسی) ده لیت: نه گەر له خه ودا بینى
له ئاسمانه وه کۆله که یه که دابه زى
خودا وه ند ده سته لاتیکی نه رم و نیانی
پیده به خشی.

* نه گەر بینى به کۆله که لیدرا وتو
قه سه یه نه گەر برینداریکرد زیانی
پیده که یه نئ.

* ههروه ها ده لئین: نه گەر بینى
به کۆله که لیدرا نه گەر ئازادبوو ترسی
کۆت و پاوانکردنى ئازادى رووی
تیده کات.

* کۆله که و ستوون به لکه یه له سه ره وه
پیاوانه ی پشتیان پیده به سترئ
له کارویاری قورس و گراندا.

* نه گەر بینى بوه به خاوه نى کۆله که و
ستوون یان خۆى به ستوون و کۆله که
بینى نه گەر زانا بوو زانستخاوه و ئایندار
له ده ورى کۆده بنه وه.

* کۆله که باوکه یان کوپو مال و دارایی
یاخود هاوکاره یان ئاژهل و هاوسه ره
یان پادشایه.

* نه گەر بینى بوه به کۆله که ده مرئ و
هه لده گیرئ روو به گۆرستان.

* کۆله فرمیسکه یا مالتیکی زۆره یان
پیاو یاخود ژنیکی به ریزو ئابووداره،
نه گەر له به ردیکی سه ختبوو ده گونجیت
ریزدارو به ئابونه بی، نه گەر له به ردیکی
ئاساییوو به خیرایی ده گۆپئ، به لام
نه گەر له داربوو دوو پوو ده بیئت.

* نه گەر کۆله که و ستوونکی گشتیبوو
له جیى خۆى لاریه وه پیاویکه
له پیاوه کانی ده سته لانداری
له فهرمانبه ردایی ده رده چیت.
* نه گەر کۆله که ی مزگه وتبوو ئیمامه ت
یا بانگدان نه نجام ده دات.

س و

سرکه (ترشیات): (ئیهن سیرین)
ده لیت: سرکه مالتیکی پیروژه بو
خوانا سان که میکی ئاره زووبازی و
ته مه ندریژییه نه گەر به نانه وه بیخوات.
* زه یتیش مالتیکی سووک و که م سوودو
به لاداره.

* کوپه و ده به و ده فری ترشیات و
سرکه کیژیکی به سۆزو به زه بیه.

* نه گەر مروفیک ببینی ترشیات
ده خواته وه دژایه تی خانه واده که ی
ده کات به هۆی نه و گرژبوونه ی دیت
به سه ره ده م و زاردا.

* سرکه مالتیکی هه لال و دروسته
له نه خۆشیدا و نه خۆش زۆر له سه ره جیگه

سرکه فروش: له لیكدانه وه دا باش نییه چونكه دهسته واژه ی (خلل - ناتنه واوی) له خوگرتوه.

* **هه روه ها ده لئین:** خراپ نییه چونكه پیسی و چلگی ددانه كان پاكده كاته وه، له لیكدانه وه شدا خانه واده ی مایكه.

* **به لگه یه له سه ر:**

+ **رزق و رۆزی و پاکی تی.**

+ **ته و به و داوای لیخوشبوون.**

+ **کریگرته.**

+ **کوپى به سوود و قازانج.**

س و

سپربوون: نه گه ر له خه ودا بینى دهستی سپروه یاخود هه ندیک له لاشه ی سپروه نه و نه ندامه ی تووشى ملکه چیده کات و له و ئاسته یا نابیت که چاوه پتی بوه.

س ز

سزا (تۆله): (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا

ته مه نیکی درێژه به پتی ئایه تی:
﴿لَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ﴾
(البقرة: ۱۷۹).

* **تۆله و سزا به لگه یه له سه ر نه وه ی**
له سه ریه تی.

* **ده گونجیت به لگه بیت له سه ر**
زۆر لیکردن له و گونا هانه ی مروف
نه بنجامیده دات وه ک به زۆر نوێژکردن و
رۆژووگرتن و زه کاتدان.

ده مینیتته وه و له سه ر وه سیه ت ده مریت تییدا.

(نابلسی) ده لئیت: خواردنه وه ی ترشیات بۆ زیندانی به لگه یه له سه ر ئازادی و قوتاریبوون.

* **ئه و سرکه یه ی نه سلبيت به لگه یه**
له سه ر خو ماندوکردن له گه پان به دووی
هۆکاردا، له گه ل ماندو بوون و رهنج و
هه ولئى قورس و گران.

* **ده گونجیت سرکه به لگه بیت له سه ر:**
+ **که م و کوپی له ژن و کوپدا یاخود**
کارو پیشه دا.

+ **دلتیا بوون دواى ترس و بیم.**
+ **به رپه رچدانه وه ی خراپه و دوژمنان.**
+ **به ندایه تی و ئارامگرتن له سه ر ئه رک و**
قورساییه که ی.

+ **هاوپی و دۆست.**

سرکه دروستکه ر: بینینی له خه ودا
به لگه یه له سه ر پیاویک مال و سامانی
خانه واده که ی بخوات و که لو
که میبکات.

* **هه روه ها به لگه یه له سه ر:**
+ **چاکبوونه وه له نه خووشی.**
+ **پابه نده بوون به سه ر و ننه تی**
پیغه مبه ره وه (ﷺ).

+ **که سیك به لئین بشکینی و به سه ری**
نه بات.

س ف

سفره (خوان): (ئىبن سىرىن) دەلىت: يەككە لەخەودا بىنى دەنگىكەت و گويىستىبوو ئەم ئايەتى دەخويندەو: ﴿اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ﴾ (المائدة: ۱۱۴) خەونەكەى بۆ راقەكارىكى خەو گىراپەو ئەویش وتى: تۆ لەنارەحەتیدایت و داوا لەخوداوەند دەكەیت دەرووی خیرت لىكاتهو وە لەلام دەدرییتەو، بەوچەشنەبوو كەبۆى لىكداپەو.

*راقەكارانى خەو لەلىكدانەو ەیان بۆ سفره جیاوازی ەپە لەنتواناندا ەندىكدەلین: سفره پیاویكى ریزداری دلفراوانەو دانیششتن لەسەرى ھاوەلایەتەتى و خواردن لىى سوود وەرگرتنە لىى، ئەگەر لەسەر ئەو سفره ە چەند پیاویكى لەگەلدابوو براپەتى لەگەل كۆمەلىكدە دەكات لەسەر خۆشى و پاشان شەپو ئازاوە لەسەر بژتوی دەكەوتتەو لەنتواناندا. *خواردنى خۆش و پاك لەسەر سفره بەلگەپە لەسەر تەبابى و خۆشەويستیان و ەندىكدەلین: سفره قەررە.

*دەگىرنەو پیاویك دىت بۆلای پىغەمبەرى خوا (ﷺ) دەلىت: ئەى

پىغەمبەرى خوا لەخەودا پاوانىكى سەوزم بىنى سفره ەكى لەسەر راخرابوو لەگەل دوانگە ەكدا حەوت نمرەى ەبوو، تۆم بىنى لەپلەى حەوتەمداو خەلكىت بانگدەكرد بۆ سەر سفره كە، ئەویش (ﷺ) فرموى: "سفره كە ئىسلامە، پاوانە سەوزەكە بەهەشتەو دوانگە حەوت پلەپلەكەش مانەو ەى دنیاپە بەحەوت ەزار سالۆ شەش ەزارى رۆيو و لەحەوتەمداين بانگەوازەكەش بانگەوازی خەلكىپە بۆ لای ئىسلام و بەهەشت" (۱).

*ەندىكىتر دەلین: ھاوسەر و ژنى پیاو.

*دەگىرنەو ە يەككە بىنىو ەتى لەسەر سفره ەك ناندهخوات ەركات دەستى بردو ە بۆ سفره كە دەستى سەگىكى زەرد لەژێر سفره كەو ەاتو ەتە دەرو ە لەگەلیدا خواردو ەتى، ئنجا خەو ەكەى بۆ راقەكارىكى خەو دەگىرپتەو، ئەویش دەلى: ئەگەر خەونەكەت بەو چەشنەبى لاویك دەستى تىكەلكردو ە لەگەل ژنەكەتدا، كاتى گەپا و بەدو یداچوو قسەى راقەكارەكە راستدەرچوو.

(۱) سەرچاوەى ئەم باسە لە دەقە عەرەبىپەيدا دیارىنەكراو. (وەرگىز).

* نه‌گه ر بڼی له سهر سفره وخوان،
سفره که دانرابوو دوزمنی بڼه پیداده بڼی،
نه‌گه ر بڼی لیدنه خوات ناکوکی له نیتوان

خوی و دوزمنه که دا درده که وی له سهر
راوېوچوونی هه ندیک له رافه کارانی خو.
* هه روه ها ده لښ: نه‌گه ر خوار دنیکی
زوری له سهر سفره خوار د به دهر

له سروشتی خوی به لگه یه له سهر
ته مه ندریژی به نه ندازه ی خوار د نه که ی.
* نه‌گه ر بڼی نه و سفره یه به رزکرایه وه
ته مه نی به سهر چوه و دوا بیه تی.
* هه روه ها ده لښ: نه‌گه ر جوریک یان
دو جور خوار دنی له سهر سفره که
بڼی رزقیکه پییده گات به خوی و
منداله کانی به پڼی نایه تی: ﴿اِنَّ عَلَيْنَا

س ک

سك (ورگ): (نښ سیرین) ده لښ: سک
له ناوه وه و دهر وه مال و دارایی پیاو
منال و خرزمو که سو لانه ی
خانه واده یه تی.

* نه‌گه ر بڼی برسیه تی سوورده بیت
له سهری و مالیک به نه ندازه ی برسیتی
به ده سته ده ښت.

* هه روه ها ده لښ: هه لاسان و
که وره ی سک له خوار دنی سووه وه
هاتوه، رښستن به سهر سکدا
پشت به سته به مال و دارایی، نه‌گه ر

مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ﴾.
* هه روه ها و تراوه: سفره
ده سته که و تیکه له مه تر سیدایه و
به رزک دنه وه و لابر دنی ته و او بڼو نی نه و
ده سته که و ته یه.

* هه روه ها ده لښ: شوینی ناخوار د و
بژیویه بڼه یه کیک لیبخوات، نه‌گه ر هه
خوی به ته نیا له سهر بڼو نه یارو
به ربه ره کانی ناییت، نه‌گه ر که سیکیتر
له سهر بڼی برای هاو به شن له گه لیدا.

* زوری نان خوښه ویستی و نه وینه و
که میشی به پېچه وانه وه یه.

بینی ورگی بچوک بوه شتومه کی زۆر ده بیټ.

*ته وهی ببینی سکی گه وره بووه مال و سامانه که ی له سه ریچی خودایا خه رجه دکات و خوشی په شیمان ده بیته وه لی و ده یه ویت ته و به بکات.

(نابلسی) ده لیت: سک له خه ودا به لگه یه له سه ر نه وه ی ده یگریته خو له خانه واده و مال و نه ینی و نه وه ی لی دهرده چیت و به لگه یه له سه ر زیندان و گوپو نه ینی و له شساغی و نه خوش و هاوپی و نه سه په رده کاری ناین و به ندایه تی، نه وه ی له خه ودا سکی به قینری و ده سه ته لاتداریت سوودو قازانجی نابیت مه گه ر له و مال ی بۆ خانه واده که ی داناوه، ده گونجیت نه ینی و په نهانی ناشکرا بیت یا ژنه که ی له ده سه تبات.

*ته گه ر ژنه که ی دوو گیانبوو مناله که ی له سه کیه وه دیته دهره وه، نه گه ر شتیک له ریخۆ له کانیه وه هاته دهره وه یان له نه ندامه کانیه وه خراپه و به دره فتاری به دهرده که ویت، وه گه رنا مردن یان زامیکه و دوومه لی ناوسکی دهرده که ویت.

*ته گه ر ئیش و ئازاری سکی هه بوو ئازارو ژانه که ی دهره ویته وه.

*ته گه ر ورگی له ده سه تدا هاوپی که ی ده مریت یاخود به رپرسه که ی یان دادوه ری مال له که ی، ده گونجیت واز له خواردن و خواردنه وه به ینیت و روویکاته زوه و خواناسی.

*ته گه ر ناگر له سکی هاته دهره وه به لگه یه له سه ر ته و به کردنی له خواردنی مالی هه تیوان.

*ته گه ر له وانه بوو له قاپ و قاجاگی هه رامدا نانیان ده خوار به لگه یه له سه ر خوگرته وه و زوه دی.

*ته گه ر له سه ر سکی چوو به پتوه به لگه یه له سه ر هه ژاری و نه داری و گه رانی به سه ر خه لکیدا بۆ تیرکردنی ورگی.

*شک نیوجه رگه ری دۆل و شیوه ده گونجیت سک له لیكدانه وه دا به لگه بیت له سه ر: +هۆزو تیره.

+ورگو چوونه نه سه تۆی سه فه ر یان زیندانی یا گه رانه وه ی ئاواره و غه رب بیت.

*ته گه ر له نیو سکیدا کیم و زوخم برینی دی به لگه یه له سه ر خواردنی سه رجیی هه رام.

*ته گه ر سکی باشبوو یان گه وره بوو به چه شنیک سوودی نه بوو بۆلاشه ی به لگه یه له سه ر زانیاری و سه رکردایه تی.

* ئەگەر سىكى مۇڧ كەشتى بىت سەرەكەى دلىەتى و گەرووى چارۆكەكە يەتى و پەراسسۆكانى دىوارەكانىەتى.

* ئەوەى بىبىنى سىكى لەت لەت و پارچە پارچە بوەو رىخۆلەكانى ھاتونەتە دەرەوہ و پەراسسۆكەكانى شكانون كەشتىكەى دەشكى بەلگەيە بۆيەكى كەشتى نەبىت لەسەر فروشگاگەى كەخىرو خەرجى لىدەرەدەچىت.

سكچوون: (نابلسى) دەللىت: سكچوونى ئاساىى لەخەودا زىادەرەويىيە لەمالو سامان خەرجكردندا، قەبزىش رەزىلى و دەست نوقاويىە.

سكەلىدەرى دىنارو درەھەم: (ئىبن سىرىن) دەللىت: سكەلىدەرى دىنارو درەھەم كەسكىكە غەيىبەتدەكات و دوو زوبانە، ھەرۈەھا دەللىن: سكەلىدەر پىاويكى چاكەكارى قسەو گوفت خۆشە ئەگەر ئەجرو پاداشتى لەسەر وەرنەگرى. ھەرۈەھا دەللىن: پىاويكە قسەگەرمەدەكات.

* ئەگەر بىنى سىكەى دىنارو درەھەم لىدەدات لەبەر دەرگاي ئىمام ئەگەر شاىستەى دەستەلاتبوو وەرىدەگرى.

* ھەرۈەھا دەللىن: سكەلىدەرى دىنار پارىزگاريدەكات لەنوئىزو ئەمانەت ئەسپەردە دەكات.

* دەگونجىت سك بەلگەبىت لەسەر پەنھانىكردن لەئاينو شارەدەوئى رىقو قىن.

* ئەوەى بىنى سىكى بەتالە و سروشتى ھىچ گۆپانكى بەسەردا نەھاتوہ لەمالو وەچەكەى كەمدەكات.

* ھەرۈەھا دەللىن: سىكى لەھەرام بەتالە، دەگونجىت سك كەشتى مەردوم بىت ھەردەردەدارىك روودەدات روو لەكەشتىكەى بكات.

* ئەوەى خۆى لەسىكى دايكىدا بىبىنى ئەگەر لەولائى خۆيدە نەبوو دەگەپتەوہ بۆ ولاتى خۆى، ئەگەر نەخۆشبوو ئەسپەردەى خاك دەكرىت، ئەگەر لەش ساغبوو زىدەدانى دەكرىت.

* سك بەلگەيە لەسەر مالى مۇڧو ئازەلەكانى، جەرگو دلى: كۆپەكەيەتى و سىيەكانى خزمەتكارو مالا، ورگو سىكى كىسەيەو گەرووشى: ژيانىتى.

* ئەوەى بىبىنى كىژەكەى يان مالاكەى رووخاوہ و خۆشى نەخۆشە بەنەخۆشى سكئىشە دەمرىت، ئەگەر دەستىكرد بەدروستكرەدەوئى يان چاككرەدى چاكەبىتەوہ لەو نەخۆشەيە، وەگەرنا روژانى تەمەنى بەئەندازەى مانەوہى ساختمانەكەيەتى.

* نه گهر بینى دوژمنه که ی سلأوی لیگرد
داوای ناشته وایی و ریکه و تنی لیده کات.

* نه گهر بینى یه کیک سلأوی لیگرد هیچ
دژایه تی و ناکوکیه ک نییه له نیوانیاندا
سلأوکار خوښی وشادی له سلأویکه ر
ده سته ده وئ، نه گهر ناکوکی و ئاژاوه
هه بوو له نیوانیان زالده بیته به سه ریواو
له شه پو خراپه ی دلنیا ده بیته.

* نه گهر بینى سلأویگرد له پیاویکی
به ته من نه ده دیده ناسی دلنیا ییه
له خه شم سزای خواپی.

* نه گهر سلأویگرد له پیاویکی پیر
دهیناسی ژنیکى شوخ و شنگ ماره
ده بری و چه ندین جور میوه
به ده سته هیئت به پیی نایه تی: ﴿لَهُمْ
فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَائِدُغُونُ ،
سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٌ﴾
(یس: ۵۷-۵۸).

* نه گهر لاویک سلأوی لیگرد به لام
نه دهیناسی دلنیا ده بیته له شه پو خراپه ی
دوژمنانی.

* نه گهر پیاویک بینى سلأو
له پیاویکده کات و وه لامیده داته وه
کیژه که ی ده داتی، نه گهر وه لامی
نه دایه وه کیژی ناداتی.

خوښده بی " ده یگتپنه وه بو (نبن شاهین) و
نه ویش له (بزان) وه.

* لیدانى سکه ی دره می خراپ و قه لب
قسه یه کی خراپ و ته ی بیکرداره.

(نابلسی) ده لیت: بینینی به لگه یه
له سه ر جیگرو به پتوه به ری
کاروباره کانی فه رمانپه و یا خود
وتاریژیکی به ناویانگ.

* ده گونجیت به لگه بیته له سه ر:

+ نیگار کیش.

+ سپره وه.

+ نه وه ی مال و دارایی به توندوتیژی
به ده سته هیئی.

+ نه وه ی سزای ته میگردن ده سه پیئی.

س ل

سلأوکردن: (نبن سیرین) ده لیت:
نه گهر بینى ته وقه له گه ل دوژمندا
ده کات یا باوه شی پیدا ده کات
ناخوښی و دوژمنایه تی له نیوانیاندا
هه لده گیرسی و له بری خوښه ویستی و
ته بابی جیگريده بیته چونکه
پیغه مبه ر(ﷺ) فه رموویه تی:
"ته وقه گردن خوښه ویستی
زیاده کات" (۱).

(۱) (هندی) له (کنز العمال) دا (۱۲۴/۹) ژماره

(۲۵۳۶۵) هیئاویه تی به ده سته واژه ی: "نه وه ی
بیكات به براکه ی له خوښه ویستی به ته وقه ی
له گه لکات و جیا نابنه وه خوداوه ندلییان

له سەر و ته یه کی باش گوئیستی ده بیټ
وهك ئو ده دویټ.

*ته گەر بینى ته و قه ده كات و دوژمن
له نامیزده گری به لگه یه له سەر نه وهی
دوژمنایه تیه کی پووچ و به تالده بیټه وه.

*ته گەر بینى فریشته كان (سلاویان
له سەر بیټ) سلاوی لیډه كەن
خوداوه ند به رپتی روشنده كاته وه
دواین چاره نووسی به باشده بیټ.

*سلاو كردن له خه ودا به لگه یه له سەر
گوێزپایه لی بۆ موسولمان.

*ده گونجیټ سلاو كردن به لگه بیټ
له سەر پیداو یستی بۆ یه كێك راهات بیټ
له سەر وه لامدانه وهی سلاو، نه گەر
یه كێك وه لامیدایه وه سوودمه ندده بیټ
له بازرگانیدا، وه گەر نا كالاو شتومه کی
بازار ساردی روى تیڤه كات، یا خود
وته كانی له نیو خه لكیدا نابیستری،
نه گەر داوایه کی هه بوو به لام سلاوی
له كه سینه كرد داواو پیداو یستی كه ی
به جیتایه ت.

*ته گەر له گه ل نه ته وه یه كدا بهر له سلاو
ده ستیكرد به لیډوان و قسه به لگه یه
له سەر پێچه وانه بوونی سوننه ت و
روو كردنه بیدعه، هه روه ها نه گەر یه كێك
سلاوی لیكرد به لام وه لامینه دایه وه

*هه روه ها نه گەر له نیوان خۆی و نه
پیاوه دا بازرگانی هه بوو له خه ودا بینى
سلاوی لیڤه كات و نه ویش وه لامی
ده داته وه نه بازرگانیه ی نیوانیان
سه قامگیر ده بیټ نه گەر وه لامی
سلاوه كه ی نه دایه وه جیگیرو چه سپاو
نابیت.

(نابلسی) ده لیټ: نه گەر بینى سلاو
ده كات له كه سیك و هیچ دژایه تی و
دوژمنایه تییه كه نییه له نیوانیاندا و
سلاو لیكراو له سلاو كار وه خۆشی و
شادی به ده سته هینیت یان خیر و
چاكه و دانیایی له شهرو خراپه
به ده سته هینتی.

*ته گەر دهنگیكى نادیارى بیست
سلاوی لیكرد نه ویش په سه ندیكرد
موسولمانده بیټ و سلاو
دوو پاتده كاته وه و پادا شته دریته وه
له سه ری، نه گەر وه لامیدانه دایه وه
په سه ند نه بوو لای پاشان پادا شت
نه درایه وه له سه ری.

*هه روه ها ده لیټ: نه گەر بینى سلاو
له پیاو یكده كات غه م و په ژاره
به ده سته هینیت.

*ته گەر بینى ته و قه ده كات له گه ل
یه كێكدا راهات وه ته و قه بكات له گه لی و
سلاوی لیبكات خیر و چاكه یه و به لگه یه

*تهگر گوئی له دهنگی سمی و لاخ بیټ به بیټه وهی به دیبکات باران و لاقاوه .

سمارته (ساف و لووسکهر) : (ئیبین سیرین) ده لیت: به لگه یه له سه ر ئه وهی مندال خاوه ن ده سه لاتو ته و نه گهر رووپایه کی به ردی سافو لووسی بینی کوپکی دلپه قه ، نه گهر زهر دبوو کوپکی دووپوه ، نه گهر قورقوشمبوو کوپکی نیره مووکه .

سمور^(۱) : (نابلسی) ده لیت: سموره پیاویکی سته مکاری دزه و رووده کاته چۆله وانیه کان چونکه مال و سامانه کهی سوودی لپوه رناگری دوی مردنی خوی نه بیټ .

سمی مانگا و شتیتز : (نابلسی) ده لیت: له خه ودا نه گهر نه بوو به لگه یه له سه ر ماندوبوون و هه و لدان و یه کگرتنی ژنو میژدو باوک و دایک .

سمیل : (نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سه ر مال و سامان ، نه گهر بینی مووی سمیلی کورته کاته وه له سوننه تدا باشه .

*تهگر بینی مووی سمیلی زیادیگر دووه و درپژبوه خراپه له سوننه تدا .

یاخود به ئامازه یه ک وه لامیدایه وه ده گونجیت سلاو به لگه بیټ له سه ر خۆدان به ده سته وه .

س ل

سلق : (ئیبین سیرین) ده لیت: به لگه یه له سه ر خیر هه روه ها ملوخیاش به و چه شنه یه .

(نابلسی) ده لیت: نه گهر سلق به ر له پیکه یشتنی خورا به لگه یه له سه ر ئاین و گومانداری یاخود پشتته لکردن یان به لگه یه له سه ر ئه و ژنانه ی له خولی مانگانه دان .

*سلق وته یه که سه باره ت به ئابرووو ده کری .

س م

سم (پاقوو لاخ) : (نابلسی) ده لیت: سم به لگه یه له سه ر زانیاری و شوینکه وتنی شوینه وارو رزق و ده وله مهندي به تاییه ت نه گهر له خه ودا جپیتی فریشه و پیغه مبه ری به دیکرد .

*سم به لگه یه له سه ر گواستنه وه له شوین و جیگه یه که وه بۆ شوین و جیگه یه کیت حه ق تئیدا فه رزکراوه ، هه روه ها رینمونییه بۆ سه رگه ردان و وئیل .

^(۱) سمور: گیانداریکه له (سموره) ده چیت .

به (تابوت) ناوزه دیکردوه و ده لیت:
به لگه به له سه ر:

+ مال.

+ هاوسه ر.

+ فروشگا و دوکان.

+ گه نجینه و سینه ی.

*ته گه ر هاوسه ره که ی دوو گیانبوو
کورپکی ده بیت ، ته گه ر کالایه کی
هه بوو زهره رده کات یاخود
پاشگه زده بیتته وه لیت.

(نابلسی) ده لیت: سندووق هاوسه ره بۆ

که سینکی ره به نو ده وله مهنديه بۆ

هه ژار، سندووقی سه فەر سه فەر یا

نوینه ره.

سنگ (سینه): (ئین سیرین) ده لیت:

سینه تهنگی و ئیلی و سه رگه ردانیه،

ته گه ر که سینکی ناموسولمانی بینی

سینه ی تهنگه زهره ر ده کات له مال و

ساماندا.

*هه روه ها ده لیت: فراوانی سینه ی مروژ

ده ست و دلفراوانیه و تهنگی رژدیه.

*ژۆری سوو به سه ر سینه وه قه رزارییه

تووشی مه ردوم ده بیت.

*ته گه ر بینی بوه به به رد دلپه ق

ده بیت.

*ته گه ر بینی مووی سمیللی
کورتیوه ته وه یاخود کورتیکردوه ته وه
به و نه ندازه یه ماله که ی خه رجه ده بیت.

*ته گه ر بینی مووی سمیللی به نه ندازه ی
خۆی و له سروشتی تاییه تی ده رچوه و
ریگه ره له ناخواردن خراپه و بیده یه.

*سمیللی دریز به لگه به له سه ر غه م و
په ژاره، ده گونجیت به خواردنه وه ی
هه رامکراوه کان ناویانگ ده ربکات ،
کورته کردنه وه و جوانکردنی به لگه به
له سه ر شوینکه و تنی سوننه ت.

*تاشینی سمیل و ریش به لگه به له سه ر
پشوو ره واندنه وه ی غه م و په ژاره
به تاییه ت لای نه وانه ی به باشی ده زانن،
لای نه وانه ی به خراپی داده نین به لگه به
له سه ر له کیسچوونی پله و پایه و
ناویانگی خراپه و هه ژاری و زهره ر.

*که می مووی سمیل دامرکانه وه یه
زیاده ی خراپه، ده گونجیت زیادبوونی
به لگه بیت له سه ر پاره خواردنی
سه رخۆش و مه ست یان ریگری له زه کات
یاخود ده ستگرتن به سه ر نه سپه رده و
نه مانه تدا.

سندووق: (ئین سیرین) ده لیت:

سندووق ژنه یان که ، (قهیره وانی)

سندووقی به زویانی خۆی باسکردوه و

* پیاویک هات بۆلای (ئیین سیرین) و
وتی: موویه کی زۆرم دی له سەر سینهم
ده رها تبوو منیش لوولمه کرد، نه ویش
وتی: نه مانه تیکت پی سپیژاوو
که یاندوته جپی خۆی.

* ههروهه سینهم فراوانی به لگه یه له سەر
هیمنی و له سەر خۆیی.

(نابلسی) ده لیت: فراوانی له خه ودا بۆ
بیباوه به لگه یه له سەر موسولمانیوونی
بۆ که سێکی سه ریچیکار تهو به یه و
فراوانیشه بۆ گوێپایه ل.

* ههروهه به لگه یه له سەر ئاسانکردنی
کاری قورس و گران.

* نه گەر خۆشه وسته که ی له سنگی
خۆیدا بینی به لگه یه له سەر نا په زایی
له دهستی، نه گەر نه خۆشبوو به لگه یه
له سەر چاکبوونه وه ی له و نه خۆشییه ی
گرتوویه تی.

* ده گونجیت باشی سینهم به لگه بیته
له سەر خۆنه وستی.

* ده گونجیت سینهم به لگه بیته
له سەر نه وه ی تیدا ده شاریته وه
له زانیاری و مال و رینوما یی یان ویلی و
سه رگه ردا نی.

* سینهم میوان یا ئن یاخود
پله و پایه یه که تیدا کۆده بیته وه.

* سینهم لانه ی غهم و په ژاره و دهروه،
نه گەر بینی سینهمی فراوانیوه خۆشی و
شادی به ده سته هیئت، نه گەر بینی
سینهمی ته نگبوه ته نگه به ری
به ده سته هیئت، ههروهه ده لیتن:
فراوانیوونی بۆ ئیسلامه و تهنگی بۆ
یاخیبوون و گومراییه.

* نه گەر بیباوه پیک بینی سینهمی
فراوانیووه، سه لامهت و سوودمه ند
ده بیته له بازرگانیدا.

* نه گەر نیش و نازاری به سینهمیه وه دی
گوناهیکێ نه جامداوه و پاشان
سزادراوه، ههروهه ده لیتن: مال و
دارایی خه رجه کات له زیاده په وی و
کاری لاوه کیدا به بی نه وه ی
له گوێپایه لی په روه ردا گارا بیته و سزا
دراوه له سهری.

* نه گەر پیاویک دوو مه مکی له سەر

سینهمی خۆی دی هاوسه رده گری نه گەر

ره به ن بیته یاخود تووشی عیشق

ده بی و پاشان ئابرووی ده چیت.

سنوور: (نابلسی) ده لیت: بۆیه کیک

داوای بکات یان داوای نه به زاندنی بکه ن

لیی به لگه یه له سەر قه رزو داواکردنی

دانه وه ی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر رامانی
مرؤف له سنووری خویدا یاخود
هاوسه رگیری بۆ ره به ن و دامه زrandنی.

سنه ویه ر: (ئین سیرین) ده لیت:
سنه ویه ر پیاویکی دووری ده نگه رزه
سووک و ره وشت نزم و رژده، سته مکارو
دز رووی تیده کات.

* نه و ده رگایه ی له داری سنه ویه ر
دروسته کړی ده رگاوانیکی ره وشت
خرابی سته مکاره و بۆ بازرگانیش
پاریزه ریکی سته مکاری دزه.

بی و

سوار (نه سپسوار): (نابلسی) ده لیت:
بینینی له خه ودا به لگه یه له سه ر
چاودیوی دلپاگرتن و گه یشتن به هیواو
ئاوات به ماندویون و هیلاکی.
سوار بوون: (نابلسی) ده لیت: نه گه ر
له خه ودا بینینی سواری ئازه لیکبوه،
ئاره زوویه کی زالده چیتته نه ندیشه و
بیری و دوایده که وی.

* سوار بوونی هه موو ئازه لیک مه زنی و
ده سته لاتنه.

* نه گه ر بینینی سواری نه سپیکبوه و باش
ناتوانی سورچاک بیت دوا ی ئاره زووی
خویده که وی، نه گه ر به باشی سوار بوو
پاریزراو سه لامه تده بیت.

* نه گه ر بینینی سواری نه سپیکبوه
به هه موو پیداو یستیه کیه وه خاوه ن
لانه و مالبوو له گه ل خزمه تکارو
به رده سست مه زنی باویا پیرو
ده سته لاتنه که یه تی و ده کات پتی.

* نه گه ر سواری ملی پیاویکیو بوو
به زۆر ده مریت و تهرمه که ی هه لده گرن
به زۆر، نه گه ر به ویستی خۆی سوار ببوو
نه وه ی که سواریده بیت ئه رک و
ناره حه تی سواره هه لده گری به ویستی
خۆی.

* هه روه ها ده لیت: رووداویکی سه خت و
گرانه، نه گه ر فریددا وازیلیته ینا
روونادات، نه گه ر به پشتا و پشت
سوار بوو به لگه یه له سه رنه وه ی به هانه
به سه ند ناکات و گویناگری له نامۆزگاری
یاخود پشت هه لده کات له کاتی
پتویستیدا یان له دواوه یاخود له کاتی
خولی مانگانه دا ده چیتته لای ئن.

سوالکه ر (داواکار): (ئین سیرین)
ده لیت: سوالکه ری هه ژار له خه ودا
زانسته خوازه، نه گه ر نه وه ی داویکرد
پتی درا نه وه نه و زانیارییه
به ده سستده هینیت و ملکه چی و
خۆبه که مزانیینی له گه لدا ده بیت.

(نابلسی) ده لئیت: سوالکاران به لگه ن
له سهر غه م و په ژاره و فیکرو بۆچوونیک
روو له ده روونده کات.

* نه گهر بینى پاره یه کی لئوه رده گرن
نارچه تیه کی توند ده هینتیه پیش
چاوی و له گه ل مه رگی خه وینه رو
مه رگی نه وه ی کاروباره کانی گرنگه
له لای، نه گهر بینینی خۆپانده کهن
به ماله کهیدا، یا گونده که ی له یه کترازا
روو له خانه واده که ی ده کات، نه گهر
شتیکیان له و ماله برد به لگه یه له سهر
زیاننکی گهره.

* سوالکار خۆپندکاره و به پرپر سیش
زانایه.

* نه گهر بینى سوالده کات به لام
نایده نئ ملکه چده بیئت.

* نه گهر سوالکار یکی بینینی لالویه
به لگه یه له سهر عوره تی ژنیک له کاتی
ماره برپندا، نه گهر ناویاندا یه
هاوسه رگری و ماره برپنه.

(نابلسی) ده لئیت: که سیکه په پۆکونه و
وه ره قه کۆده کاته وه له ریگه و باندا،
مه روه ها بینینی له خه ودا به لگه یه
له سهر کۆکردنه وه ی مالى حه لال و
حه رام و ده رخه ری نهینى و پرسیارکار
له شتیک په یوه ندی به وه وه نییه.

سوپیّا^(۱): (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا
به لگه یه له سهر پشوو رزق و رۆزی و
که یانندی خراپه به وه ی ده یخواته وه.
* نه گهر خه وینه ر ره به نبوو ده گونجیت
ژنی ته لاقدر او حه لال بکات.

سوپیاسگوزاری: (نابلسی) ده لئیت:
سوپیاسگوزاری خوداوه ند له خه ودا
قوتار بوونه له غه م و په ژاره و دلته نکى.
* نه گهر بینى سوپاسى خوداوه ند
ده کات له غه م و په ژاره قوتارده بى و،
هیزو مال و سامان و خیر و فیه رو
پاداشتی ده سترگرده بیئت.

* نه گهر فره مانپه وابوو ناوچه یه کی
ئاوه دانى پیده سپێردى.
* نه گهر بینى سوپاسى په روه ردار
ده کات یه کتاپه رسته.

* هه روه ها ده لئین: نه گهر بینى
سوپاسى خوداوه ند ده کات نه گهر
ناموسولمانبوو موسولمان ده بیئت.

* نه گهر دوو پو بوو دلسۆز ده بیئت، نه گهر
موسولمانبوو هاوه لایه تی پیاوێکی
به پێزو مه زنده کات له مه ترسیه کی
به ناویانگی دووردا.

^(۱) سوپیّا: باده یه کی به ناویانگه له گه نم
دروسته درکړئ (اللسان: ماده سوب).

(نابلسی) ده لئیت: بینینی به لگه یه
له سهر مولک و ده سته لات بۆ یه کیک
شایسته ی بیت یاخود به لگه یه له سهر
دادگا و دادگایی فیهو فه توا بۆ ئه وه ی
شایسته یه تی به تایبه ت نه گهر تاجه که ی
یا نه هوس تیله که ی هه لگرت یاخود
له سهر جیگه ی خۆی داینا، ده گونجیت
کاری قورس و گرانی بۆ ئاسان ببیت و
له لایه ن په ره وردگار وه پله و پایه ی
به رزی ده سته گریبیت و چاره نووس و
ده ره نجامی به خیر کوتای بیت.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سهر
ناره حه تی له لایه ن ژنانه وه بۆله بۆل
له دوولاه، نه گهر خه وینه ر
ده سته لات داریبو و له پۆستی ده سته لات
لاده بری پاشان ده گه پینه وه بۆی و
ده گونجیت به فروفیل ژنیکه ی خاوه ن
مال و دارایی به پیز بکات به هاوسه ری.

* نه گهر خه وینه ر رزق و رۆزی له سهر
بائنده بوو یان ناماده کاری روحی
جنۆکه یاخود شووشه کاری رزق و
رۆزیه کی فراوانی ده سته گریده بیت،
ده گونجیت مالیکه ی گرانبه های بۆ
وه به ربیت دوا ی نا ئومیدی.

* ده گونجیت سه ربکه ویت به سهر
دوژمنه که یدا دوا ی زهره ر پیبردنی.

سورام^(۱): (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا
پیاویکی چاکه کاره له نیوان خه لکید
له میراتیدا.

سوریزه (درکه): (ئین سیرین) ده لئیت:
سوریزه به ده سته یانی مال و داراییه
له لایه ن ده سته لات داره وه له گه ل خه م و
په ژاره و ترس و بیم و تیا چوو نیدا.
هه روه ها وتراوه: توهمه و تاوانبار کردنه.
(نابلسی) ده لئیت: سوریزه به لاو
نه هامه تی کشتو کاله.

سورینچک: (نابلسی) ده لئیت: به لگه یه
له سهر له ش ساغی و نه خۆشی.

سوله یمان (سه لامی خوا ی لیبت):
(ئین سیرین) ده لئیت: ئه وه ی
(سوله یمان) ببینی مولک و ده سته لات و
زانباری و فیهی ده سته گری ده بیت.

* نه گهر به مردووی ببینی له سهر دوانگه
به پرپرس یا سه رکرده و فه رمان په وا
ده مرئ و به مه رگی نازانیت هه تا دوا ی
ماوه یه ک.

* هه روه ها ده لئین: نه گهر (سوله یمان)
ببینی فه رمان په وا و دوژمن ملکه چی
ده بن و رۆر سه فه ر ده کات.

(۱) سورام: ناویکه له ناوه کانی جهنگه شه.

به پئی نایه تی: ﴿وَقَاسَمَكُمَا إِنِّي لَكُمَا
لَمِنَ النَّاصِحِينَ ، فَذَلَّاهُمَا بِغُرُورٍ﴾
ههروه ها نایه تی: ﴿فَيَخْلِفُونَ لَهُ كَمَا
يَخْلِفُونَ لَكُمْ﴾ سویندی راستیش
سه رکه وتون زالبوننه و تهی حه ق و
راسته به پئی نایه تی: ﴿وَإِنَّهُ لَفَسَمٌ
لَوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ﴾ سویندی دروش
ملکه چی و سه ر شوپیه له گه ل
ئه نجامدانی سه رپیچی و گوناوه هه ژاری
به پئی نایه تی: ﴿وَلَا تُطْع كُلَّ خَلَافٍ
مَلَکِیْنِ﴾ .

(نابلسی) ده لیت: ئه گه ر به شیوه یه کی
مه جازی سویندی خوارد فیل و
ده سترینه .

* ئه گه ر له خه ودا سویندی به خاچ یا
ئه ستره یان ده ریا خوارد به لگه یه
له سه ر هه واداری بۆ سه رگه ردانی و
دوو پوویی .

* ئه گه ر سویندی به په روه ردگار خوارد
یاخود سویندی که فاره تی بکه ویته
ئه ستق به لگه یه له سه ر شوینکه وتنی
حه ق و راستی و شوینکه وتن و پابه ندی
پیغه مبه ری خوایه (ﷺ) .

* سویند خواردنی مروڤ له ژنه که ی
له خه ودا به لگه یه له سه ر خه م و
خه فه ت و ئه وه ی پیویستی ده کات

* ئه گه ر خه و بینه ر له وانه بوو به ده ریادا
سه فه ریانده کرد له سه ر ره شه با
وه ستابوون یاخود ئه وه ی پیویستی
پییه تی به ده ر له سه فه ر خوازو داواکه ی
بۆ به جیدیت .

* ئه گه ر (سوله یمان) پیغه مبه ری بینى
نیعمه ت و به خششی خوایی به سه ریا
ددپژیت ، ده گونجیت زانینیکی ته واوی
پیپیه خشری .

* ده گونجیت بینینی به لگه بیّت له سه ر
شاره زابوون له زانیاری زمان وه ک
وه رگێپان .

* ده گونجیت بینینی به لگه بیّت له سه ر
له شساغی نه خوش چونکه ناوی
(پاریزراوه) هه روه ک چۆن ناوی
(دلناییه) .

* بینینی ئه موستیله که ی (سه لامی
خوای لیبت) نوێکردنه وه ی
ئه مه کدارییه بۆ خاوه ن بریار .

* ئه گه ر حه زه ته ی (سوله یمان) بینى
مال و داریه که ی زۆر به ده سته ده تی
سه فه ریکی دووری ده که ویته به ر ، به لام
زوو ده گه پیته وه و خیر و سه لامه تی
لیده سته گه ر ده بیّت .

سویند خواردن: (ئین سیرین) ده لیت:
سویند خواردن له بنه په تدا به لگه یه
له سه ر له خۆبایبوون و فیل و ته له که

سویند به باو با پیران و دایک بخوریت
بوی.

سویند خواردن به پهره و در دگار:
(نابلسی) ده لیت: نه گهر سوینده که ی
به درو بیت هه ژاری و ملکه چی و
ده سترینه، ده گونجیت سویندی درو
ویرانبوونی مال بیت بویه کیک بیخوات.
* سویندی زانست کاریکی چاکه یاخود
دلنیا بیه له ترس و بیم.

س و و

سووپه (قه ئغان): (ئبین سیرین)
ده لیت: نه گهر له به ریبکات به لگه یه
له سه هاوسه رگیری له گهل ژنیک ی
به هیزو جوان و شوخ و شهنگو خاوه
مال و دارایی.

(نابلسی) ده لیت: سووپه مه زنی و هیزو
سه ره که وتن و مال و دارایی و
له بنه ره تیشدا میراتییه.

سووپه ساز (قه ئغان چی): (ئبین
سیرین) ده لیت: ماموستایه کی
بانگخوازه بۆ خیر و چاکه، هه روه ها
ده لیت: دهسته لا تداره.

(نابلسی) ده لیت: بینینی له خه ودا
به لگه یه له سه ئاسانکردنی کاروبای
قورس و گران و یارمه تیدان و
هاوسه رگیری بۆ که سی ره به ن.

* سووپه رساز پیاویکه خه لکی فیری
ئه ده بو زانیاریه ده کات و
ریتوینیا نه کات بۆ ره وشتی به رزو بالا
به لام دوو پویی تیکه له.

سوود مه ند (به سوود): (نابلسی) ده لیت:
به لگه یه له سه هاوسه ر بۆ ره به ن و
ته واو بوون له کار و فرمان.
سوراجی^(۱): (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
کچ یان ژنیک ی پله و پایه به رزه و ناپاکی
قبولناکات.

سوور بوون له سه ر کاریک: (نابلسی)
ده لیت: نه گهر هات به سه ر نه خوشدا
ته مه نی به سه ر ده چی یاخود روژانی
غهریبی که سیک زور ده خایه نی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
پاراستنی نه وه ی به لگه یه له سه ری.

سوور بوونی ریش: (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا فیتنه یه و به تاییه ت نه گهر
تاله مووی سپی تیکه لبو له خه ودا،
ده گونجیت له بنه ره تدا سووریک بیت
سپی تیکه ل بیت.

سووره ته کانی قورئان: (ئبین سیرین)
ده لیت: (حه سه ن) له (قتاده) وه
ده گیزیت وه پیاویکده مریت و براکانی

^(۱) سوراجی: لای عه ره ب پتر بۆ تیکردنی مه ی

به کارهاتوه. (وه رگیت)

*ته گهر بینى سووره تی
(البقرة) ده خوینیت ته مه نی دريژ
ده بیټ و ټاينى باشده بی.

*ته گهر بینى سووره تی (ال عمران)
ده خوینیت می شکی سافده بیټ و
نه فسی پاکده بیټه وه ده بیټ
به مشتمه پکار له به ران بهر په پره وانی
ناحه قی.

*ته گهر سووره تی (النساء) ی
خوینده وه میراتی دابه شده کات و
خاوه ن ژنو کچ ده بیټ و دواى
ته مه نیکی دورودريژ میراتی
به جیده هیلی.

*ته گهر سووره تی (المائدة) ی
خوینده وه پله و پایه و ناویانگی
به رزده بیټه وه دلتیایى و خواناسی
پته وده بیټ.

*ته گهر سووره تی (الانعام) ی
خوینده وه ئاژه لى ژورده بیټ و رزق و
روزی به رین و فراوانده بیټ و خوشی
ده ست و دلفراوانده بیټ.

*ته گهر سووره تی (الاعراف) ی خویند
له دنیا درناچى مه تا نه چیت بؤ
(سیناء).

*ته گهر سووره تی (الانفال) ی
خوینده وه خوداوه ند زالبوون و
سه رکه وتنى به سه ر دوژمناندا

له خه ودا ده بیینن، ئه وانیش لیى
ده پرسن: برای شیرینمان چ کاریک
وهرده گیرئ و باشه ، ده لیت: قورئان،
پاشان ده پرسن: چیت قورئان؟
ده لیت: (ئایه ته لکورسی) پاشان
ده پرسن: تکا بؤ خه لکیده کری؟
ده لیت: به لی، ئیوه کارده که ن و نازانن
به لام ئیمه ده زانین و کارناکه یین.

(نابلسی) ده لیت: ئه و سووره تانه ی
به سه ر مردودا ده خوینریته وه زوربه ی
به لگه یه له سه ر مه رگی نه خوش.
*خویندن سووره تیك خوشی و شادییه
له گه ل رزق و روزی و نوپکاری و کوپنکی
قورئانخوین.

*سووره تی قورئان ژنه یاخود کوپ
یان دره م و دیناره به نه ندازه ی ئه وه.

*ده گونجیت سووره ت ئه گهر (مه کی)
یا (مه دنی) بیټ وه ک سووره تی (مائدة)
(و أنعام) و (نحل) و (حج) و (لقمان) و
(سجدة) و (تغابن) به لگه بیټ له سه ر
(حج) چونکه سووره ته (مه کی)
مه دهنیه کان) به و چه شنه
هه لمسه نگاندوه.

(ئیین سیرین) ده لیت: ئه گهر بینى
سووره تی (فاتحه) ده خوینئ
ده روزه کانی خیری بؤ ده کریته وه و
ده روزه کانی شه پی لیډاده خریت.

به ریتنوماييدهر ناوزده ده کړی و به سه ر
دورژمناندا سرده که وی.

*نه گهر سووره تی (الکف) ی خویند
به نومیده کانی خویده گات و ته مه ندریژ
ده بی هتا له ژيان بیزارده بی و
خوازیا ری مه رگده بیټ.

*نه گهر سووره تی (مریم) ی خویند
سوننه تی پیغه مبه ران (سلوی خویان
لیبیت) زیندو ده کاته وه و دروی
به دمه وه ده کړی و پاشان پاکیتی
دیاریده دات.

*نه گهر سووره تی (طه) ی خویند
جادوی جادوگره ران هیچ زیانکی
پیناگه یه نیټ.

*نه گهر سووره تی (الانبیاء) ی خویند
ده روی لیده کړیته وه دوی سه ختی و
ناره حه تی و زانیاری و ملکه چی
پیده به خشری.

*نه گهر سووره تی (الحج) ی خویند
چه ند جارک (حج) ده کات.

*نه گهر سووره تی (المؤمنون) ی
خویند نیمان و باوه پی به میژ ده بیټ و
به و حاله وه دوی به کرداره کانی دیت.

*نه گهر سووره تی (النور) ی خویند
خوداوه ند دل و گوی رووناکده کاته وه.

*نه گهر سووره تی (الفرقان) ی خویند
حق و ناحق له یه کجیاده کاته وه.

پیده به خشی و ده ســـتکه وت
به ده سته هینیت.

*نه گهر سووره تی (التوبة) ی
خوینده وه به باشی و پله و پایه داری
له نیو خه لکیدا ده ژی و به ته و به وه
ده مریت.

*نه گهر سووره تی (یونس) ی خویند
به ندایه تی باشده بیټ و پلان و خراپه ی
جادوگره ران زیانی پیناگه یه نیټ.

*نه گهر سووره تی (هود) ی خویند و
وه چه و کشتوکالی پیده به خشری.

*نه گهر سووره تی (یوسف) ی خویند و
سته میلیکرا یان نا به لام له کوتاییدا
ده بیټ به خاوه نی خوازی خوی و سه فهر
ده کات و له و شوینه نیشته جیده بیټ.

*نه گهر سووره تی (الرعد) ی خویند
دوعا و نزاکان ده پاریزی و پاشان زو
پیر ده بیټ.

*نه گهر سووره تی (ابراهيم) ی خویند
ناین و کاروباره کانی لای په روه ردگار
په سه ند ده بن.

*نه گهر سووره تی (الحجر) ی خویند
لای خواو خه لکی به باشه و په سه ندکراو
ناو ده بری.

*نه گهر سووره تی (بنی اسرائیل -
اسراء) ی خویند لای خوداوه ند

* نه گهر سووره تی (فاطر) ی خویند
 خوداوه ند دهرگاگانی نیعمه ت و
 به خششی خوی بؤ ئاوه لاده کات.
 * نه گهر سووره تی (یس) ی خویند
 خوشه ویستی خانه واده ی پیغه مبه ری
 (ﷺ) پیده به خشری.
 * نه گهر سووره تی (الصافات) ی خویند
 خوداوه ند کوپیکی خاوه ن دلتیایی
 پیده به خششی و گوپرایه لیده کات.
 * نه گهر سووره تی (ﷺ) ی خویند مال و
 سامان و ریایی و زرنگی له پیشه که یدا
 زیاد ده کات.
 * نه گهر سووره تی (الزمر) ی خویند
 له ناینه که یدا دل سوژ ده بیست و
 دهره نجام و چاره نووسیشی باشده بی.
 * نه گهر سووره تی (المؤمن) ی خویند
 له دنیا و قیامه تدا به رزی و شکومه ندی
 پیده به خشری و خیر و چاکه له سهر
 دهستی ئه و به دی دیت.
 * نه گهر سووره تی (الشوری) ی خویند
 ته مه نیکی دووودریژ به سهر ده بات.
 * نه گهر سووره تی (الزخرف) ی خویند
 راستگو ده بیست له وته کانیدا.
 * نه گهر سووره تی (الدخان) ی خویند
 راستگو ده بیست له وته کانیدا.

* نه گهر سووره تی (الشعراء) ی خویند
 خوداوه ند له خراپه ده پیاریژی.
 * نه گهر سووره تی (النمل) ی خویند
 مولک و دهسته لاتی پیده به خشری.
 * نه گهر سووره تی (القصص) ی خویند
 که نجیکی حه لالی پیده به خشری.
 * نه گهر سووره تی (العنکبوت) ی
 خویند له ژیر سایه و پاریزراوی
 خوداوه ندا ده بیست هه تا ده مریت.
 * نه گهر سووره تی (الروم) ی خویند
 خوداوه ند له سهر دهستی ئه ودا شارو
 ولاتانی دی نازاد ده کات.
 * نه گهر سووره تی (لقمان) ی خویند
 دانایی پیده به خشری.
 * نه گهر سووره تی (السجدة) ی خویند
 له کرپنووشدا ده مریت و له براوه کان
 ده بیست لای په روه ردگار.
 * نه گهر سووره تی (السجدة) ی خویند
 بانگه وازده کات بؤ لای حه ق و راستی و
 خوشه ویستانی زور ده بن.
 * نه گهر سووره تی (الاحزاب) ی خویند
 له حه قبه روه رو خوانا سانه بیست.
 * نه گهر سووره تی (سبا) ی خویند
 له دنیا دا گوشه گیرو له دنیا
 نه ویستانده بیست.

* نه گهر سووره تی (الرحمن) ی خویند
له دنیا دا نازو نیعمه ت
به ده سته هینیت و له قیامه تیشدا سۆزو
به زه بیه .

* نه گهر سووره تی (الواقعة) ی خویند
پیشرپه و ده بیت له گوپرایه لیدا .

* نه گهر سووره تی (المجادلة) ی خویند
مشتومرکار ده بیت له گهل ناحق
په پره وان و به به لگه کانی هه موویان
ده به زینی .

* نه گهر سووره تی (الحشر) ی خویند
خوداوه ند دوژمنه کانی تیا ده بات .

* نه گهر سووره تی (المتحنة) ی خویند
ناپه حه تی و پاداشتی پیده به خشری .

* نه گهر سووره تی (الصف) ی خویند
شه هید ده کری .

* نه گهر سووره تی (الجمعة) ی خویند
خوداوه ند خیره کانی بۆ کۆده کاته وه .

* نه گهر سووره تی (المنافقون) ی خویند
له دوپرووی پاریزراو ده بیت .

* نه گهر سووره تی (التغابن) ی خویند
چه سپاوو جیگیر ده بیت له سه ر
رینوما یی .

* نه گهر سووره تی (الطلاق) ی خویند
به لگه یه له سه ر روودانی ناکۆکی

* نه گهر سووره تی (الجاثية) ی خویند
به درپژایی ته مه ن ملکه چی
په روه ردگار هکه ی ده بیت .

* نه گهر سووره تی (الاحقاف) ی
خویند شتی سه یرو سه مه ره له دنیا دا
ده بینی .

* نه گهر سووره تی (محمد) ی (ﷺ)
خویند ژیا ننامه ی باشده بی .

* نه گهر سووره تی (الفتح) ی خویند
سه رکه وتوو ده بیت له جیهادا .

* نه گهر سووره تی (الحجرات) ی خویند
په یوه ندی خزمایه تی به جیده گه یه نیت .

* نه گهر سووره تی (ق) ی خویند رزق و
رۆزی فراوانده بیت .

* نه گهر سووره تی (الذاریات) ی خویند
وه چه و کشتوکالی پیده به خشری .

* نه گهر سووره تی (الطور) ی خویند
خه ونه که ی به لگه یه له سه ر ئه وه ی
ده بیت به جینشین (مه ککه) .

* نه گهر سووره تی (النجم) ی خویند
کورپکی جوانکیله و ژیری رینوما ییده ری
پیده به خشری .

* نه گهر سووره تی (القمر) ی خویند
جادووی لیده کری به لام زیانی
پیتاگه یه نیت .

سوپاسگوزاری پیدە بە خشری و ژینی
خۆش دەبی.

* ئەگەر سوورەتی (المرسلات) ی خویند
رزق و رۆزی بۆ فراواندەبێت.

* ئەگەر سوورەتی (عم) ی خویند
پلە و پایە و ناوبانگی بەرز دەبێت و
بە باشی باسیدە کەن.

* ئەگەر سوورەتی (النازعات) ی خویند
ناپاکی و غەم و پەژارە لە دایدا لادەبڕی.
* ئەگەر سوورەتی (النازعات) ی خویند
ناپاکی و غەم و پەژارە لە دایدا لادەبڕی.
* ئەگەر سوورەتی (عبس) ی خویند
لە کاتی زە کاتدا خێر دەکات.

* ئەگەر سوورەتی (التکویر) ی خویند
سەفەر زۆر دەکات لە خۆرە لاتە و
سوود و قازانجیشی لە سەفەردا
زۆر دەبێت.

* ئەگەر سوورەتی (الانفطار) ی خویند
دەستە لاتداران نزیک دەکەن و
لە خۆیان و ریزیدە گرن.

* ئەگەر سوورەتی (المطففین) ی
خویند ئەمانە تپاریزی و ئەمە کداری و
دادپەوهری پیدە بە خشری.

* ئەگەر سوورەتی (الانشقاق) ی خویند
و چە و کوپی زۆر دەبی.

* ئەگەر سوورەتی (البروج) ی خویند
بە سەر غەم و پەژارەیدا زالدەبی و

لە نیوان خۆی و هاوسەرە کەیدا و
لە ئەنجامدا دەبێتە هۆی جیا بوونە وەیان.

* ئەگەر سوورەتی (الملک) ی خویند
مولک و زەوی و زاری زۆر دەبێت.

* ئەگەر سوورەتی (ن - القلم) ی خویند
نووسین و رهوانبێژی پیدەدریت.

* ئەگەر سوورەتی (الحاقة) ی خویند
لە سەر حەق دەبێت.

* ئەگەر سوورەتی (المعارج) ی خویند
دلتیا و سەرکەوتو و دەبێت.

* ئەگەر سوورەتی (نوح) ی خویند
فەرمان بە چاک و رێگری
لە خراپە دەکات و بە سەر دۆزمناندا زال و
سەرکەوتو و دەبێت.

* ئەگەر سوورەتی (الجن) ی خویند
پاریزراو دەبێت لە شەپو خراپە ی
جنۆکە.

* ئەگەر سوورەتی (المزمل) ی خویند
رینوینی دەکری بۆ شە و نوێژ.

* ئەگەر سوورەتی (المدثر) ی خویند
ژیاننامە ی باشدەبێت و بە کەسیکی
بە ئارام و دانەبە خۆدا گرتو و دەبێت.

* ئەگەر سوورەتی (القیامة) ی خویند
خۆی لە سویند دەپاریزی و هەرگیز
سویند ناخوات.

* ئەگەر سوورەتی (الانسان) ی خویند
بۆ دلفراوانی رینوینی دەکری و

ئاسانده كات و غەم و پەژارەكانى
دەپ رەوتتەو.

* ئەگەر سوورەتى (التين) ى خويندەو
بەجىيەننى پىداويستىەكانى بەخىراى
بۇ بەدى دىت و رزق و رۇزى بۇ
ئاسان دەيىت.

* ئەگەر سوورەتى (اقرأ) ى خويندەو
نووسىن و رەوانبىژى و خۇبەكە مزانىنى
پىدە بە خشرى.

* ئەگەر سوورەتى (القدر) ى خويندەو
تەمەندرىژ دەيىت و كاروبار و پلەوپايەى
بەرز دەيىتەو.

* ئەگەر سوورەتى (لم يكن، البينة) ى
خويندەو خوداوەند لەسەر دەستى
ئەودا كۆمەللىكى وىل و سەرگەردان
رىنوئىدەكەت.

* ئەگەر سوورەتى (الزلزلة) ى
خويندەو خوداوەند قاچى بىباوەرپانى
پىدە ھىيىتە لەرزە.

* ئەگەر سوورەتى (العاديات) ى خويند
ئەسپ و ابەستەكانى پىدە بە خشرى.

* ئەگەر سوورەتى (القارعة) ى
خوداوەند بە بەندايەتى و خواناسى
رىزدار دەكرى.

* ئەگەر سوورەتى (التكاثر) ى
خويندەو پارە و مائەويست دەيىت و
واز لەكۆر و كۆبۇنەو ھىيىت.

بەجۆرىك زانىارى رىزدار دەكرى،
وتراويشە زانىارى ئەستىرەناسىە.

* ئەگەر سوورەتى (الطارق) ى خويند
زۆر يادى خواو تەسبىحات دەكەت.

* ئەگەر سوورەتى (سبح) ى خويند
كاروبارەكانى بۇ ئاسان دەيىت.

* ئەگەر سوورەتى (الغاشية) ى خويند
پلەوپايە و ناويانگى بەرز دەيىتەو
لەگەل زانىارپەدا.

* ئەگەر سوورەتى (الفجر) ى خويند
شان و شەوكتە و سامى پىدە بە خشرى.

* ئەگەر سوورەتى (البلد) ى خويند
سەرگەتو دەيىت لەناندان بەھەتوو
لاواز نەداراندا.

* ئەگەر سوورەتى (الشمس) ى خويند
تىگەيشتن و زىنگى پىدە بە خشرى.

* ئەگەر سوورەتى (الليل) ى خويند
رىنوئىنى دەكرىت بۇ شەو نوئىرو
لەدەركە و تنى نەيىنىەكانى
پارىزراودەيى.

* ئەگەر سوورەتى (الضحى) ى خويند
رىز لەھەتوو بىنەوايان دەكرى.

* ئەگەر سوورەتى (الم نشرح،
انشراح) ى خويند خوداوەند سىنەى
ئاو لەدەكەت بۇ ئىسلام و كاروبارى بۇ

* نه گهر سوورده تی (النصر) ی
خوینده وه رینوینی ده کری بۆ
سهرکه وتوویده کات به سهر دوژمناندا،
نهم خه ونه ش به لگه یه له سهر نزیکی
مه رگی خاوه نه که ی چونکه سوورده تی
هه والده ری مه رگی پیغه مبه ر (ﷺ) بوو.

* ده گپرنه وه پیاویک دیت بۆلای (ئین
سیرین) و ده لیت: من له خه ودا بینیم
سوورده تی (الفتح) م ده خوینده وه،
نمایش وتی: وه سیهت بکه چونکه
نه جه لو چاره نووسی تۆ له به رئه وه ی
وتراوه دوا یین سوورده ته
له ئاسمانه وه دابه زیوه.

* نه گهر سوورده تی (تبت یدا) ی
خوینده وه هه ندیک له دوو پووان خۆیان
ئاماده ده که ن بۆ دژایه تی وه وه لده دهن
قاجی هه لبخلیسکی پاشان خودا وه ند
تیایه بات.

* نه گهر سوورده تی (الاخلاص) ی
خوینده وه به هیوا و ئاواتی خۆیده گات و
به مه زن ناوده بری و له پیته لخلیسکان
ده پیاریزی، هه روه ها ده لیت: مندالی
که مده بیته به لام ژین و بژیوی باشده بی،
هه روه ها ده لیت: خوینده وه ی به لگه یه
له سهر نزیکبونه وه ی چاره نووس و
نه جه لی.

* نه گهر سوورده تی (العصر) ی
خوینده وه رینوینی ده کری بۆ
ئارامگرتن و داده نری به سهر
حه قپاریزی و له بازرگانیه که شیدا
زیانده کات و دواتر خیریکی زۆری
ده ستگیر ده بیته.

* نه گهر سوورده تی (الهمزة) ی
خوینده وه مال و سامانیک کۆده کاته وه
له کاری چاکه و خیردا سوودی
پیده گه یه نیت.

* نه گهر سوورته (الفیل) ی خوینده وه
زالدیه بیته به سهر دژمناندا و ئازادکردن
له سهر دهستی ئه ودا رووده دات.

* نه گهر سوورده تی (قریش) ی
خوینده وه نانده دات به هه ژاران و
خودا وه ند ته بابی و خوشه یستی
ده خاته نیو دلی ئه وو به نده کانیه وه.

* نه گهر سوورده تی ((أرایت) ی
خوینده وه زالدیه بیته به سهر ئه وه ی
رووبه رووی ده وهستی و پیچه وانه یه تی.

* نه گهر سوورده تی (الکوثر) ی
خوینده وه خیر و چاکه ی له دنیا و
قیامه تدا زۆرده بیته.

* نه گهر سوورده تی (الکافرون) ی
خوینده وه رینوینی ده کری بۆ جه نگان
له دژی بیباوه پان.

به چاکه و ریکری له خراپه ده کات به پئی
 نایه تی: ﴿يُثْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ﴾ مه تا
 ﴿...وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ
 الْمُنْكَرِ﴾ (آل عمران : ۱۱۴).

(نابلسی) ده لیت: نه گهر له خه ودا
 سووره تی (الفتاحه) ی خوینده وه ،
 خوداوه ند ده روزه کانی خیری لیتاوه لا
 ده کات، هه ریه که له (نافع) و (نوبین کثیر) و
 (جه عفری صادق) و (سه عیدی کوری
 مسیب) (ره زای خویان لیتیت) ده لیت:
 نه گهر بینی سووره تی (فاتحه) یا چه ند
 نایه تیکی لیده خوینیتیه وه
 دوعایه کده کات وه لآمده دریتیه وه .

هه روه ها (کسانی) ش ویپرای واگوتنی
 ده لیت: سوودیک ده بینی پئی
 شادمانده بیت.

* (عومهر) ی کوری (خه تتاب) ره زای
 خوی لیتیت - ده لیت: "نه وه ی
 له خه ودا بیخوینیتیه له ناینه که یدا پاریزاو
 ده بیت مه گهر نه خوخشبیت و نه جه لی
 نزیکبوو بیتیه وه ."

* هه روه ها ده لیت: نه وه ی سووره تی
 (فاتحه) بخوینیتیه وه له خه ودا یان چه ن
 نایه تی یا به شیکی یاخود به سه ریا
 بخوینیتیه وه خوداوه ند ده رگا کانی
 شه پی لیداده خات و ده روزه کانی خیری
 بو ناوه لآده بیت.

* ده گیرنه وه هه ندیک له پیاوچاکان
 سووره تی (الاخلاص) ی بینی له نیتوان
 هه ردوچاویدا نووسراوه ، نه م خه وه ی
 بو (سه عید) ی کوری (موسه یب)
 گیرایه وه نه ویش وتی: نه گهر خه ویک
 ثاوات دیبئی مه رگت نزیکه ،، پاشان
 نه م لیکدانه وه یه به م چه شنه ی
 خوپیوو.

* نه گهر سووره تی (الفلق) ی خوینده وه
 شه پی مروفو جنوکیه ی
 لیدوورده خریته وه له گهل شه پرو خراپه ی
 گیاندارو زینده وه رانی زیان به خش.

* نه گهر سووره تی (الناس) ی خوینده وه
 له به لاو نه هامه تی پاریزاو ده بیت و
 له شه یتان و سه ریا زو وه سه وه کانی
 ده پاریزئی.

* (نه بوسه عد) (ره زای خوی لیتیت)
 ده لیت: بو لیکدانه وه ی نه م خه وه
 ده بیت رافه کاری خه و نه و نایه ته ی
 خه وینه ر خویندوو یه تی به هه ندبگری،
 نه گهر نه و نایه ته ی بینی یا خویندیه وه
 نایه تی سوزو به زه یوو مژده و نازو
 نیعمه ت و دنیایی له خوگر تبوو یان
 وریایی و گوناوه تاوان و نامازه ی جوړی
 سزای تیدابوو ده بیت ره چاوبکری.

* نه گهر به شیوه یه کی دیار بینی قورئان
 ده خوینیتیه نه مانه ت ده پاریزئی و فه رمان

* هـروهـا دهـلـین: خویندنه وهی
سووره تی (فاتحه) له خه ودا (حه ج) هـ.

* نهـگـهـر بـینـی سووره تی (البقرة) ی
خوینده وه یان چهن ئایه تیک یاخود
خویندرایه وه به سه ریا (نافع) و (ئین
کثیر) دهـلـین: زانیارییه کی فراوان و
چاکیتی لهـ ئاین و قوتـاـربوونی
کورپه که یه تی (کسانی) ش هـمان رای
هـیه .

* خاتو (عاشه) (ره زای خوی لیبت)
دهـلـیت: ئهـوه ی بیخوینیت
له شوینیکه وه دهـچـیت بۆ شوینیکیترو
بهـختی له وجییهـدا دهـبـیت
که بۆیده چیت.

* (ئین فضالة) (ره حمه تی خوی
لیبت) دهـلـیت: نهـگـهـر له خه ودا
خویندیه وه نهـگـهـر دادوه ربیت واده و
کاتی نزیکه بیته وه، نهـگـهـر زانابوو
تهـمهـنـدریژ دهـبـیت و حال وباری
باشه بیت.

* هـهـنـدیک له زانایان دهـلـین: ئهـوه ی
سووره تی (البقرة) بخوینیت
ئاینپهـروهـهـر دهـبـیت و بهـخـیرایی دهـچـیت
روو بهـهـموو پاداشتیک تهـمهـنی
دریژده بیت و شهـرو خراپهـی
که مهـدهـبـیت و له سهـر ناـرهـحهـتیه کان
ئارامده گری.

* نهـگـهـر بهـتهـنـیا (آیه الكرسي) لیخویند
بهـلـگهـیه له سهـر زیره کی و پاریزراوی.

* خویندنی سووره تی (البقرة)
میراتیه که ناکۆکی تیا دروستده بیت.

* نهـگـهـر له خه ودا سووره تی (أل عمران)
بخوینیته وه یان چهن ئایه تیکی
به سهـرا بخوینیته وه (ئهـبو به کر) ی
(سدیق) (ره زای خوی لیبت) له گهـل
(نافع) و (ئین کثیر) دهـلـین: که مهـخت
دهـبـیت له نیکه سهـهـو وکارو
خانه واده که یداو له گهـوره ییدا کورپکی
پیده به خشری و ژور سهـفهـرده کات.

* دهـلـین: دهـبـیت به دهـمـراست له نیکو
خه لکیداو پاک و بیگهرد دهـبـیت له هـموو
پیسیه که یاخود رزق و رۆزی و فهـروپیتی
دهـستگیرده بیت.

* نهـگـهـر له خه ودا سووره تی (النساء) ی
خوینده وه یان چهن ئایه تیک یاخود
به سهـریا خویندرایه وه بهـژنیک
تا قیده کریته وه هاوه لایه تی ناـقـولاو
خراپهـدهـبـیت ، نهـگـهـر خویندکاری
زانیا ربوو شارهـزا دهـبـیت له زانیاری
فهـرزه کاندای.

* (جه عفري صادق) (ره زای خوی
لیبت) دهـلـیت: ئهـوه ی بیخوینیته وه
له کۆتایی تهـمهـنـیدا هاوه لایه تی ژنیک
خراپهـدهـکات.

فضالة) (رهزای خویان لیبت) دهلین:
مردهی پاراستنی مال و مندا و رزق و
روزی باشی له دنیا و قیامه تدا
پیده به خشری.

* هروه ها دهلین: خداوند کاروباری
دنیا و قیامه تی بو کوده کاته وه
به زهی و رزق و روزی پیده دات و
سلاواته دات له دیاری و هفتا هزار
فریشته داوی لیخوشبوونی بو ده کن.

* نه گهر سووره تی (الاعراف) ی
خوینده وه له خه ودا یان چهن ئایه تیک
یا خود خویندرایه وه به سهریا (نافع) و
(نبین کثیر) دهلین: له هه موو زانیاریه ک
به شی ده دری و به غیری بی ده مرئ و
باوه پرداریکی دان پیانه رده بیته به نایندا.
* هروه ها دهلین: نه گهر خویندیه وه
سه فهر ده کات، پاشان به خیرایی
ده گهر پیتیه وه و پاریزرا و ده بیته
له شهیتان و فروغیله کانی و (ئاده م)
ده بیته به تکاکاری له روزی قیامه تدا.

* هروه ها دهلین: خویندنی سووره تی
(الاعراف) گالته و لیخوشبوونه
به شکستی دوزمن و بینینی له خراپترین
حال و یاردا.

* نه گهر سووره تی (الانفال) ی
خوینده وه له خه ودا یا به شیکی یا خود
به سهریا خویندرایه وه (نبین عباس)

* (نبین فضالة) دهلین: داواکاری و
پیداویستی زورده بیته و هیزی زوبانیسی
پته وده بیته، ههریه ک له (کسانی) و
(علی) و (حه مزه) (رهزای خویان بیته)
هه روا دهلین.

* هروه ها دهلین: خاوه ن گوروتین
ده بیته له هاوسه رگیری له گهل ژنیکی
باشدا و هاوه لدار ده بیته.

* نه گهر له خه ودا سووره تی (المائدة) ی
خوینده وه یان به شیکی لیخوینده وه یا
به سهریا خویندرایه وه.

* (نافع) و (نبین کثیر) دهلین: نه فس
به خشنیدی و ه زده کات خواردن
ده رخواوردی خه لکییدات.

* هروه ها دهلین: دلنیایی و خواناسی و
ملکه چی له گهل دهسته لاتی به سهر
خه لکی شاریکدا پیده به خشری، یان
خداوه ند دوعا و نزای وه لآمده داته وه و
پشک و به شی خوی ده ستگیر ده بیته و
پاداشتی ده ستگیر ده بیته و
به تیکه لبوونی له گهل کومه لکی و شکدا
تاقیده کریتیه وه، ههروه ها دهلین: فهرو
به ره کات و رزق و روزی پیده به خشری.

* نه گهر سووره تی (الانعام) ی
خوینده وه له خه ودا یان به شیکی له و
سووره ته یا خود خویندرایه وه به سهریا
خاتوو (عائشه) و (کسانی) و (نبین

بۆیخویند رایه وه (ابوبکر ی) (سیدق)
(رهزای خوای لیبیت) دهفه رمویت:
به شیک له مال و دارایی شکست رووی
تیده کات.

* (جه عفری صادق) (رهزای خوای
لیبیت) ده لیت: حه ز له ته نیایی ده کات و
به نزیکی ژن په سته دبیت.

* هه روه ها ده لیت: زانیاری و دل نیایی
پیده به خشری و نه گهر نه خوشیک
خویند رایه وه خودا وه ند شیفا و
چاره سه ریده دات، یان له دنیا نه ویستیدا
رۆده چیت.

* نه گهر سووره تی (هود ی) خوینده وه
له خه ودا یا به شیکی لیخویند یا خود
خویند رایه وه به سه ریا (عومه ر ی) کوپی
(خه تتاب) (رهزای خوای لیبیت)
دهفه رمویت: دوزمنی زۆر ده بیت،
(جه عفری صادق) (رهزای خوای
لیبیت) ده لیت: غه ربیی پیخوشره و
ته مه ندریژ ده بیت.

* هه روه ها ده لیت: رزق و رۆزی ده دریت
له کشتوکال و دل نیایی و گومانی باشبردن
به خودا و پاداشتی به نه ندازه ی نه وانه ی
بروایان به (نوح) (سه لامی خوای لیبیت)
هینا - له گه ل نه وانه ی بیاه و پوون
پیده دری و له رۆزی قیامه تدا له وانه
ده بیت شه فاعه تده که ن.

(رهزای خوای لیبیت) ده لیت: روو
له مه زنی و شوکداریده کات و به ده سستی
ده هینیت، به هه مان شیوه (جه عفری
صادق) (رهزای خوای لیبیت) ده لیت
زیادله وه ده لی: له ئاینه که یدا پاریزاو
ده بیت.

* (ئین فضالة) ده لیت: نه گهر
سه رکرده و پادشابوو سه رکه وتوو
ده بیت، نه گهر زانا بوو خواناس و
دیندار ده بیت.

* هه روه ها ده لیت: مال و دارایی و سامانی
حه لالی پیده به خشری وه ک
ده سکه وتیک و پیغه مبه ر (ﷺ) ده بیت
به تکاکاری له رۆزی قیامه تدا.

* نه گهر سووره تی (التوبة ی) له خه ودا
خوینده وه یا به شیکی یا خود
خویند رایه وه به سه ریا (نافع و) (ئین
کثیر) ده لیت: پیاوچاکانی خوئشه ویت.
* هه روه ها ده لیت: خودا وه ند ئاینه که ی
چاکده کات پیغه مبه ر (ﷺ) له رۆزی
دوا پیدا ده بیت به گه واهیده ر بۆی و
له دوو پوویی پاریزاو ده بیت و نه جرو
پاداشتی به نه ندازه ی ژماره ی دوو پوان
پیده دریت و په روه ردگار دل سوژی
پیده به خشی.

* نه گهر له خه ودا سووره تی (یونس ی)
خوینده وه یا خود به شیک یا

قیامه تداو له وانه ده بیټ که په یمانی
خودا به جیده گه یه نن.

*ته گهر سووره تی (ثیبراهیم) ی
خوینده وه له خه ودا یا به شیکی
لیخوینده وه یا خود خویندرایه وه
به سه ریا (جه عفری صادق) (ره زای
خوای لیبت) ده لیت: له (جابر) ی کوپی
(عبداللأ) یان پرسویه سه باره ت
به وه ی ده یخوینده وه له وه لامدا
وتویه تی: گویملیبوو (عائشه) (ره زای
خوای لیبت) وتویه تی:
له یادکاره خواناسه کانه، هه روه ها
وتراره: هوکاریکده بیټ بو
ره واندنه وه ی غه مو په ژاره کانی و
خوداوه ند ده پیاریزی.

*ته گهر سووره تی (الحج) ی خوینده وه
یاچه ن ثایه تیکی لیخوینده وه یان
به سه ریا خویندرایه وه (نافع) و (ثیین
کثیر) ده لیت: به هه ژاری ده مریت.

* (ثیین فضالة) ده لیت: ته گهر
دادوه ریټ مه رگو واده ی له دنیا
دهرچوونی نزیکه بیټه وه، ته گهر
پادشایټ ژیاننامه ی باشده بی، ته گهر
بازرگان بیټ ده پیرټیت به سه ر
خانه واده که یداو و تراویشه خوداوه ند
رزق و روزییه کی باشیده دات و

*هه روه ها ده لیت: ته گهر خوینده وه
سه فه رده کات و رینومایی و دنیا
به ده سته هیټیت.

*ته گهر سووره تی (یوسف)
بخوینده وه یان به شیکی یا خود
به سه ریا بخوینرت (نافع) و (ثیین کثیر)
ده لیت: دوزمنی زورده بیټ
له خانه واده ی خو ی و له غه رییدا رزق و
روزی ده دریت و مال و سامان و به ختی
ده بیټ.

*هه روه ها ده لیت: سه رکردایه تی و مائی
ده سټگیر ده بیټ و خوداوه ند ئیش و
ئازاری سه ره مه رگی له سه ر
که مده کاته وه، و تراویشه: مژده ی
خیری پیده دهن و دوی هه ژاری
ده و له مهنده ده بیټ و مه زن و شکومه ند
ده بیټ دوی رسوایی و ملکه چی و
ده رووی خیری لیده کرټه وه.

*ته گهر سووره تی (الرعد) ی خویند
له خه ودا یان به شیکی لیخویند یا خود
خویندرایه وه به سه ریا (نه بوبه کر) ی
(صدیق) و (جه عفری صادق) (ره زای
خوای لیبت) ده لیت: مه رگو له دنیا
دهرچوونی نزیکه بیټه وه.

*هه روه ها ده لیت: دلنیا ده بیټ
له ده سته لاتدارو زور ده پارټیه وه
له خوداوه ندو به نه ندازه ی هه موو
هه ورټک پاداشته درټه وه له دنیا و

له توهمه تيك ده ترسۍ له كاتيكدا
بيټوان و پاكو سته مليكراو ده بيټ و
كوړيكي ده بيټ پاشان حال واري پشت
به خدا باش و چاكده بۍ.

* نه گهر له خه ودا سووره تي (الكهف) ي
خوينده وه يان به شيك ياخود
خويندرايه وه به سهر يا (نافع) و (ثيبن
كثير) ده لۍن: ته مه ندر يو حال و
گوزره رانباشده بۍ و به ختيكي
چاكده بيټ له ژياندا.

* هه نديكده لۍن: نه وه نده ده ژي هه تا
له ژيان بيټ زار ده بۍ و سهرجه م
تاييه تمه نديه كاني ثاين ده پاريزي و مال
ساماني زورده بۍ و ده گات به هيو او
ثاوا ته كاني.

* هه روه ها ده لۍن: ترسو بيم رووي
تيده كات له دوژمنيكي خو به زلزان و
دواتر دلنبايي ديټ به سهر ياو له دوژمني
شهره نكي ز پاريزراو ده بيټ.

* نه گهر له خه ودا سووره تي (مريم) ي
خوينده وه ياچه ند ثايه تيك ياخود
خويندرايه وه به سهر يا خاتوو (عائشه) و
(جه عفر ي صادق) (ره زاي خويان
ليټيټ) ده لۍن: خوداوه ند ده رووي
ليده كاته وه.

* هه روه ها ده لۍن: له گه ل پيغه مبه راندا
ده بيټ ، نه وانه ي خوي گه وره

به نه ندازه ي كوچبه رو پشتيوانه كان
پاداشتي ده بيټ.

* هه روه ها ده لۍن: خويندني نه و
سووره ته مه ردوم ده گريټه وه
له سهر پيچي، نه گهر زانايه ك خوينديه وه
به غريبي ده مرټ.

* نه گهر له خه ودا سووره تي (النحل) ي
خويند يان چه ن ثايه تيكي ليخويند يان
به سهر يا خويندرايه وه، (عومهر) ي
كوړي (خه تتاب) (ره زاي خوي ليټيټ)
ده لۍن: رزق و رزي پاريزراو ده بيټ.

* (جه عفر ي صادق) (ره زاي خوي
ليټيټ) ده لۍن: ده بيټ
به خو شه ويستاني پيغه مبه ر (ﷺ).

* هه روه ها ده لۍن: له شساغ ده بيټ و
رزق و رزي ده درټ به حه لالي.

* هه روه ها ده لۍن: خوداوه ند
خو شه ويستي زان او پياوچا كاني
پيده به خشي و ليټا پرسټه وه له سهر
نه وه ي كه له دنيا دا پي به خشيوه.

* نه گهر له خه ودا سووره تي (الإسراء) ي
خويند يا چه ن ثايه ت و به شيك ياخود
خويندرايه وه به سهر يا (نافع) و (ثيبن
كثير) ده لۍن: گومان
له ده وريدروس ته كړي له لايه ن
ده سته لاتداره وه ياخود له لايه ن گه ل و
كومه ليكي سووك و نزمه وه، يان

له‌رشته‌ی پیغه‌مبـه‌ردا (ﷺ) باسیکردوون.

*هه‌روه‌ها ده‌لـین: خوداوه‌ند خۆشه‌ویستی پیاوچاکانی پـیداوون و مال و دارایی به‌هیزی ده‌سته‌که‌وی، هه‌روه‌ها ده‌لـین: ری ونده‌کات پاشان رینمووی ده‌کریتته‌وه.

*نه‌وی سووره‌تی (طه) بخوینیتته‌وه یا چه‌ند ئایه‌تیک یاخود بۆی بخوینریتته‌وه (نافع) و (ئین کثیر) ده‌لـین: دژایه‌تی جادو و گه‌رانده‌کات و خوداوه‌ند جادوو له‌سه‌رده‌ستی نه‌ودا به‌تالده‌کاته‌وه.

*هه‌روه‌ها ده‌لـین: هه‌ز له‌شه‌و نوێژده‌کات له‌گه‌ل چاکه‌دا، یاخود بـیئاگایی و سه‌رقالی روی تـیده‌کات سه‌باره‌ت به‌ئاینه‌که‌ی، پاشان ده‌گه‌ریتته‌وه و پاشگه‌زده‌بیته‌وه. *نه‌گه‌ر له‌سه‌فه‌ردابوو یاخود دوورکه‌وتبوه‌وه له‌که‌س و کاره‌که‌ی ده‌گه‌ریتته‌وه لایان و له‌سه‌رده‌ستی نه‌و هه‌ندیک له‌دپنده‌و شه‌پانییه‌کان ده‌سه‌ستیگرده‌کرین و خوداوه‌ند سه‌رکه‌وتن و زالبوونی پـیده‌به‌خشی به‌سه‌ر دوژمناندا و لـیپرسینه‌وه‌یه‌کی هیواش و سووکی له‌گه‌ل نه‌جامده‌دات و فریشته‌کان ته‌وقه‌و نوێژی له‌سه‌رده‌که‌ن.

*نه‌گه‌ر له‌خه‌ودا سووره‌تی (الانبیاء) خوینده‌وه یا چه‌ند ئایه‌تیک لیخوینده‌وه یاخود بۆی خویندرايه‌وه (جه‌غفری صادق) (ره‌زای خوای لیبیت) ده‌لـیت: خوداوه‌ند پشکی مه‌زن و گه‌وره‌ی پـیده‌دات.

*هه‌روه‌ها ده‌لـین: زانست و زانیاری پیغه‌مبه‌رانی پـیده‌دری له‌گه‌ل پارانه‌وه. *نوێژ و دوعای پیغه‌مبه‌ران (سلاوی خویان لیبیت) به‌ده‌سته‌ده‌هینیت و سه‌رده‌که‌ویت به‌سه‌ر دوژمناندا.

*خوداوه‌ند ئیمامه‌ت و رووکردنه‌ گۆپرايه‌لیه‌کانی پـیده‌به‌خشی.

*نه‌گه‌ر سووره‌تی (الحج) خوینده‌وه یا چه‌ن ئایه‌تیک یاخود بۆخویندرايه‌وه (نافع) و (ئین کثیر) ده‌لـین: چه‌ند جارێک (حه‌ج) ده‌کات.

* (ئین فضالة) ده‌لـیت: مه‌گه‌ر نه‌خۆش بیت نه‌وکات ده‌مریت.

*فه‌رزی (حه‌ج) به‌جـیده‌گه‌یه‌نی و پاشان ناگه‌ریتته‌وه.

*نه‌گه‌ر سووره‌تی (المؤمنون) خوینده‌وه یا چه‌ن ئایه‌تیک لیخوینده‌وه یاخود بۆخویندرايه‌وه حال و بارێک ده‌بینی خه‌لکی پی سه‌رسام ده‌بن.

پیشین و داماتوو نه جرو پاداشتی
ده سستگیرده بی.

* نه گەر له خه ودا سوورتهی (الفرقان) ی
خوینده وه یا چهن ئایه تیکی
لیخوینده وه یاخود بۆیان خوینده وه
(نافع) و (ئین کثیر) ده لئین: له وانه ده بی
حه قیان خوشده وئو رقیان له ناحه قه.

* نه گەر له خه ودا سوورتهی (الشعراء) ی
خوینده وه یا چهند ئایه تیکی
لیخوینده وه یاخود بۆیخویندرایه وه
(نه بوبه کری صدیق) و (جه عفری
صادق) (ره زای خویان لیبت) ده لئین:
له رزق و رۆزیدا گرفت و ناره حه تی
تووشده بی و هرچ بیهک
به ده سستده هینئ دواي ماندووونیکي
نۆرده بی.

* هه ندیکیان ده لئین: خوی گه وه
له بوختان و هه لبه سستی ناحه ق و قسه و
وته ی پووچ و نابجی ده پیا ریژی.

* پارێزراوده بیته له قسه ی بیماناو درۆو
خۆناندن به جۆریکی ناشیاو.

* نه گەر له خه ودا سوورتهی (النمل) ی
خوینده وه یا چهن ئایه تیکی لیخویند
یاخود خویندرایه وه به سه ریا (نافع) و
(ئین کثیر) ده لئین: ده بیته به سه ردارو
گه وه ی نه ته وه ی خوی.

* هه روه ها ده لئین: (حه ج) ده کات و
له گه ل پله و پایه به ره کاندا
له باوه پدارانده بیته.

* زووناکی و سه رفرازی و باوه پی
راسه ته قینه و راسه تگویی
به ده سستده هینت.

* پاکیته به ده سستده هینت و له به لاو
نه هامة تی قوتار ده بیته.

* خوداوه ند له دنیا دا به لگه ی
پیده به خشی و له گه ل باوه پداراندا
حه شر ده کری و فریشته کان مژده ی
چاکه ی پیده ده ن و له کاتی سه ره مه رگدا
دلخوشیده کن.

* نه گەر له خه ودا سوورتهی (النور)
بخوینتیه وه یا چهن ئایه تیک یاخود
بۆیخوینریته وه (جه عفری
صادق) (ره زای خوی لیبت) ده لئیت:
له وانه ده بیته که فه رمانبه چاکه و ریگری
له خراپه ده کن و له سه ر خوا خه شیم و
قین و خۆشه ویستی نه نجامده ده ن.

* هه روه ها ده لئین: نه خوشده که وئ
یاخواناسی و دلنایی پیده به خشری.

* نه گەر ده ئایه تی لیخوینده وه
ژنه که ی ته لاقدهدات یان خۆیده مرئ.

* نه گەر سه ره تای سووره ته که ی
خوینده وه دواي سوونه ت ده که وئ و
به نه ندازه ی هر باوه پداریکی نیرومی

* (ثیین فضالة) ش ده لیت: زانیاریده بیت.

* هه روه ها ده لیت: مولک و ده سته لات و تیگه یشتن و پله و پایه ی پیده درئ دوعای گیراده بی و به نه ندازه ی راستگویی (سلیمان) و پیغه مبه ران (سه لامی خویان لیبت) پاداشته دریته وه و کاتی له گوره که ی دیته دهر وه ده لی: ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ﴾.

* نه گهر له خه ودا سووره تی (الضحی) خویند یا چه ند ئایه تیکی لیخویند یاخود بؤیخویند رایه وه (نه بوبه کری صدیق) (ره زای خویان لیبت) ده لیت: له سهر زه وی خوداوه ند به پرووداویک تا قیده کاته وه.

* هه ندیک له زانا یان ده لیت: خوداوه ند دانایی و خیری له خویندنه وه ی (ته ورات) و (ئینجیل) پیده دات و زانست و تیگه یشتنی پیده به خشرئ.

* نه گهر له خه ودا سووره تی (العنکبوت) ی خویند یان چه ند ئایه تیکی لیخویند وه یاخود بؤی خویند رایه وه (جه عفری صادق) (ره زای خوای لیبت) ده لیت: خوداوه ند تا قیده کاته وه و مژده ی ده داتی به زیاده ی خیر و چاکه.

* هه روه ها ده لیت: خوداوه ند که م و کورپیه کانی داده پۆشی و قوتاریده کات له دوژمنان و به نه ندازه ی باوه پدارانی پیاو و ژن پاداشتیده داته وه.

* نه گهر له خه ودا سووره تی (الروم) ی خویند وه یا چه ن ئایه تیکی خویند یاخود بؤیخویند رایه وه (نافع) و (ثیین کثیر) ده لیت: دوو پرووی روو له دلیده کات. * (ثیین فضالة) ده لیت: نه گهر زانا یا دادا وه ربوو پاریزو سته مکارده بی، نه گهر بازرگان بوو سوو دیکی گه وری ده ستگیر ده بیت یا مال و مندالی پیده درئ.

* کاروباریکی بؤ به جیدیت دژایه تی و ناکوکی له نیوان خوی و که سیکی تر دا بهرپاده کری و پاشان زالدیه بیت به سهر یا نه گهر باوه پداران له جه نگد ابوون سهر که وتووده بن به سهر دوژمناندا.

* نه گهر له خه ودا سووره تی (لقمان) ی خویند وه یا به شیکی لیخویند وه یاخود بؤیخویند رایه وه ، خوداوه ند فیزی قورئان و دانا بیده کات و دئیایی پاک و پوختی پیده به خشرئ.

* نه گهر له خه ودا سووره تی (السجدة) ی خویند وه یا چه ن ئایه تیکی لیخویند وه یاخود بؤیخویند رایه وه (جه عفری صادق) (ره زای خوای

*نه گەر له خه ودا سووره تی (فاطری)
خوینده وه یا به شیکی لیخوینده وه
یا خود خویندیانه وه به سه ریا فریشته
نزیکه کان داوای لیخوشبوونی بو
ده که ن و په روه ردگار لیتی رازیده بیت.

*هه روه ها ده لئین دوعای گیراده بی و
له روژی قیامه تیشدا له هه شت
دهرگاکی به هه شته وه بانگده کری و
له هه ریه کیکیان بیهویت له ویه ده چیه
نیوی.

*هه روه ها ده لئین: سه رکه وتن و
زالبوونی به سه ر دوزمناندا بو فه راهم
دیت.

*نه گەر له خه ودا سووره تی (یس)
خویند یا چن ئایه تیک یا خود بو
خویند رایه وه خودا وه ند له ژیر کومه ل و
نه ته وه ی (محمد) (ﷺ) و خانه واده یا
حه شریده کات.

*هه روه ها ده لئین: یه کیک
له خوشیه کانی دنیای ده ستگیر ده بیت،
یا خود له پاکانده بی و ئاینه که ی
روپامایی تیدا نییه و پاداشتی
به نه ندازه ی یه کیک که دوانزه جار
قورئانی خویندی ده دریته وه چونکه
سووره تی (یس) دلای قورئانه.

*نه گەر له خه ودا سووره تی
(الصفات) ی خوینده وه:

لیبیت) ده لیت: یه کتا په رستی به هیژ
ده بیت و نه فسی پاک و پاریزراوده بی.

*هه روه ها ده لئین: له دنیا ژینی خوش و
خواناسی و پاریزکاری پیده به خشری و
پاداشتی به نه ندازه ی که سیکه شهوی
(قدری) زیندو کرد بیته وه و نزیکی
له په روه ردگار وه به ده ستده هیئی.

*هه روه ها ده لئین: نه وکه سه حه ز
له شه ونویژده کات.

*نه گەر له خه ودا سووره تی (الاحزاب)
خوینده وه یا به شیکی لیخوینده وه
یا خود بویان خوینده وه (نه بوبه کری
صدیق) (رهزای خوی لیبیت) ده لیت:
ئیره یی به خانه واده ی خویده بات.

*هه روه ها ده لئین: که سیکی حه قبیژ
ده بی و پشت له ناحه ق ده کات و
پیاوچاکانی خوشده وی و له سزای گوپ
دلنیا ده کری، یان پشتگیرو پشتیوانی
ده بیت له لایه که وه خوی نه یزانی و
بیئاگا بیت لیتی.

*نه گەر له خه ودا سووره تی (سبا)
خویند یا چن ئایه تیکی لیخوینده وه
ده گونجیت نازو نیعمه تیکی
لیوه ربگریته وه پاشان پیی بداته وه.
هه روه ها و تراوه: ئازا ده بی و حه زی
له هه لگرتنی چه کده بی.

رینومایی و نیگای راست به نه ندازه ی
پیته کانی خیری ده ستگیر ده بیّت.

*هه روه ها ده لّین: کاریکی پاک و پوخت
نه نجامده دات له پیناوی په وه ردگارا
به نه پینی و ئاشکرا.

*نه گهر له خه ودا سووره تی (الشوری) ی
خوینده وه فریشته کان سلاوات ده دهن
له دیاری و داوی لیخوش بوونی بو
ده کن.

*هه روه ها ده لّین: زانیاری و کرداری
زیادی پیډه درئو، له نه خوښی
به در ده که ویت و چاکده بیته وه.

*نه گهر له خه ودا سووره تی (الزخرف) ی
خوینده وه یا به شیکی لیخوینده وه یا
بویخویند رایه وه رزقیکی که می
پیډه درئو و لاوازو که م توانا ده بیّت
له دنیا دا.

*هه روه ها ده لّین: راستگو ده بیّت و
به شی لهدنیا دا که مده بی و
له قیامه تیشدا خوش حال ده بی و
له وانه ده بی که له قیامه تدا پیی ده وترئ:
"ئهی به نده کانم مه ترسنو غه م و
په ژاره مه خون".

*نه گهر له خه ودا سووره تی (الدخان) ی
خوینده وه یا به شیکی لیخوینده وه
یا خود بویخویند رایه وه له دوزمنا نی
قوتار ده بیّت و پله وپایه ی به رزو بالا
به ده سته هیئت.

+فیری پیشه یه کده بی پیی سه رسام
ده بن.

+شه ی تانه یا خیبوه کانی لیډوور
ده که ویته وه.

+بژبوییه کی حال و دوو کوپی
پیډه به خشرئ.

+خیری دنیا ی ده ستگیر ده بی له گه ل
پاکی و به دووری له پیسی و ترسان
له په روه ردگار.

*نه گهر له خه ودا سووره تی (الزمر) ی
خویند یا نه چن نایه تیکی لیخویند
یا خود بویخویند رایه وه کتیدیکی زور
به ده سته هیئت و تیډه گات له وه ی
تیدایه و خوی پیډه پاریزئ.

*هه روه ها ده لّین: له روژی قیامه تدا
یه که م ریز ده بی له گه ل باوه پدارندا و
پاداشتی ترسانی له په روه ردگار
وه ده گری، هه روه ها ده لّین: زور
ده ژئ هه تا کوپی کوپه که ی ده بی نی.

*نه گهر له خه ودا سووره تی (غافر) ی
خویند یا چن نایه تیکی لیخوینده وه
یا خود بویخویند رایه وه باوه پداریکی
راسته قینه ده بیّت و خودا وه ند لی
خوشده بی و چاوپوښی لیډه کات.

*نه گهر له خه ودا سووره تی (فصلت) ی
خوینده وه یا چن نایه تیکی
لیخوینده وه خه لکی بانگده کات بو

ههروه‌ها وتویانه: غه‌م و په‌ژاره رووی
تی‌ده‌کات له‌لایه‌که‌وه خوازیری
خیر و چاکه‌یه.

* نه‌گه‌ر له‌خه‌ودا سووره‌تی (محمدی)
(ﷺ) خوینده‌وه یا به‌شیکی
لیخوینده‌وه یاخود بۆیخویندرایه‌وه
ده‌چینه ژیر به‌یداخی ئه‌و له‌روژی
قیامه‌تداو له‌دنیا دا له‌سه‌ر سوننه‌تی ئه‌و
ده‌بی، هه‌روه‌ها ده‌لین: سه‌رکه‌وتوو
ده‌بی‌ت به‌سه‌ر دوژمنانداو به‌رزی و
بلندی و ناویانگی باش
به‌ده‌ستده‌هینیت.

* نه‌گه‌ر له‌خه‌ودا سووره‌تی (الفتحی)
خوینده‌وه یا به‌شیکی لیخوینده‌وه
یاخود بۆیان خوینده‌وه برابیان و خزم و
دۆستان به‌سه‌ر ده‌کاته‌وه.

* هه‌روه‌ها ده‌لین: جیهاد و تیکۆشان
له‌پیناوی خوادا به‌ده‌ستده‌هینیت.

* هه‌روه‌ها ده‌لین: پشک و به‌شی دنیاو
قیامه‌تی بۆیه‌کانگیر ده‌بی‌ت یاخود
دوعای گیراده‌بی و له‌ته‌نگه‌به‌ری
به‌ده‌رده‌چی و داواخوازی خۆی بۆ
به‌دیدیت.

* هه‌روه‌ها ده‌لین: ده‌روازه‌کانی خیری
بۆ ئاوه‌لا ده‌بی‌ت و وه‌ك ئه‌وه ده‌بی‌ت
په‌یمانی به‌پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) دا‌بی‌ت.

* هه‌روه‌ها ده‌لین: داواخوازی شتی
نایاب و به‌نرخه.

* هه‌روه‌ها ده‌لین: دلنیا ده‌بی‌ت
له‌چه‌کمه‌ی سه‌مه‌کارو سزای گۆپو
ئاگرو دلنیا‌یی پته‌و ده‌بی‌ت.

* نه‌گه‌ر له‌خه‌ودا سووره‌تی (الجاثیه‌ی)
خوینده‌وه یا به‌شیکی لیخوینده‌وه
یاخود بۆیخویندرایه‌وه خواناسی و
دینداری به‌ده‌ستده‌هینیت. هه‌روه‌ها
ده‌لین: له‌خوداوه‌ند ده‌ترسی و
خوازیری قوتار بۆونه له‌خرابه.

* هه‌روه‌ها خوداوه‌ند که‌م و کورپیه‌کانی
ده‌شاریته‌وه و له‌روژی قیامه‌تدا
به‌دلنیا‌یی‌وه هه‌شیده‌کات.

* نه‌گه‌ر سووره‌تی (الاحقاف‌ی)
خوینده‌وه یا به‌شیکی لیخوینده‌وه
یاخود بۆیخویندرایه‌وه به‌ر له‌مه‌زنی
په‌روه‌ردگارو ده‌سته‌لاتیده‌کاته‌وه.

* هه‌روه‌ها ده‌لین: خراپ ده‌بی‌ت بۆ
دایک و باوکی پاشان ته‌ویه‌یه‌کی
باشده‌کات و هه‌لو‌یستی باشده‌بی
له‌گه‌لیان.

* (جه‌غهری صادق) (ره‌زای خوای
لی‌بی‌ت) ده‌لین: نه‌گه‌ر سووره‌تی
(الاحقاف‌ی) خوینده‌وه فریشته‌ی
گیانکیشان له‌جوانترین شیوه‌دا دیت
بۆلای و نه‌رم و نیا‌نده‌بی‌ت له‌گه‌لی،

*ههروه‌ها ده‌لین: کوپیک‌ی ده‌بیٚت
پاشان کوپه‌که‌ی ده‌مری بهر
له‌بالغبوونی.

*ههروه‌ها ده‌لی: نزیکی
له‌په‌روه‌ردگار‌ه‌وه‌ پیده‌به‌خ‌شری
به‌هوی کاریکی باش یان
هاوسه‌رگیریه‌کی پیروژه‌وه.

*هه‌گه‌ر سووره‌تی (النجم) ی خوینده‌وه
یاخود به‌شیکی لیخوینده‌وه یان
بۆیخویندرایه‌وه (جه‌غفری صادق)
(ره‌زای خوی لیبت) ده‌لٚت: کوپیک‌ی
ده‌بیٚت له‌پیناوی ره‌زامه‌ندی خودایا
ده‌مریت و هه‌گه‌ر سه‌فه‌ریکرد
ده‌گه‌رپٚته‌وه.

*هه‌گه‌ر له‌خ‌ودا سووره‌تی (القمر) ی
خوینده‌وه یان به‌شیکی لیخوینده‌وه
یاخود بۆ یخویندرایه‌وه زیندانیده‌کری و
پاشان له‌زیندان قوتارده‌بی و خوداوه‌ند
شه‌ری خراپه‌کارانی لیدوورده‌خاته‌وه و
له‌روژی قیامه‌تیشدا وه‌ک مانگی چوار
ده‌بیٚت.

*هه‌روه‌ها ده‌لین: له‌گومان‌داری دٚته
ده‌روه‌ه چاک‌ده‌بی دوی تی‌ک‌چوونی
ناینه‌که‌ی.

* (جه‌غفری صادق) (ره‌زای خوی
لیٚت) ده‌لٚت: ده‌ترسی نو‌قم بیٚت و
بخکی.

*هه‌گه‌ر سووره‌تی (الحجرات) ی
خوینده‌وه له‌خ‌ودا یا به‌شیکی
لیخوینده‌وه یاخود بۆیخویندرایه‌وه
شوینکه‌وتنی فه‌رمانی خودای
پیده‌به‌خ‌شری له‌قورئاندا و خه‌لکی ته‌با
ده‌کات.

*هه‌گه‌ر سووره‌تی (ق) ی خوینده‌وه یا
به‌شیکی لیخوینده‌وه یان
بۆیخویندرایه‌وه کردار و ره‌فتاره‌کانی
پیغه‌مبه‌رانی پیده‌به‌خ‌شری (سه‌لامی
خوایان لیبت).

*هه‌روه‌ها ده‌لین: زانیاری
به‌ده‌س‌تده‌هٚت یا به‌باوه‌په‌که‌ی
سوینده‌خوات یاخوداوه‌ند ده‌روازه‌کانی
خیری بۆ ده‌کاته‌وه و ئیش و ئازاره‌کانی
سه‌ره‌مه‌رگی له‌سه‌ر ئاسانده‌بیٚت.

*هه‌گه‌ر له‌خ‌ودا سووره‌تی (الذاریات) ی
خوینده‌وه یا به‌شیکی لیخوینده‌وه
یاخود بۆیخویندرایه‌وه رنق و روژی
له‌کشتوکالی زه‌وی ده‌ستیگر ده‌بی و
له‌گه‌ل هاوپی و تی‌که‌لبووانی ته‌با
ده‌بیٚت و تراویشه: هاوسه‌رده‌گری
یاخود سوینده‌خوات.

*هه‌گه‌ر سووره‌تی (الطور) ی
خوینده‌وه یان به‌شیکی لیخوینده‌وه
یاخود به‌سه‌ریا خویندرایه‌وه روو
ده‌کاته (کابه‌ی پیروژ).

* هـروهـا دهـلـيـن: له پيشه نگانده بيت
بو چوونه به هشت.

* هـروهـا دهـلـيـن: دلنياه بيت له وهى
ليى ده ترسى و دنيا باله كانى بو
ده كاته وه.

* نهـگـر سـوـورهـتى (الحديد)
خوينده وه يا خود به شيكى ليخوينده وه
يان به سهر يا خويندرايه وه (نه بوبه كرى
صديق) (ره زاي خواى ليبيت) له گهل
(جه غه رى صادق) (ره زاي خواى
ليبيت) ده لىن: هيرو تواناي له نايى
خودايا ده سته كه وي ره وشته رزو بالا
ده بى.

* هـروهـا دهـلـيـن: چاكه و ستايشى
له لايه ن خه لكيبه وه ده ستيگرده بى
له گهل له شساغى، يان مال و دارايى و
خير، هـروهـا سهـرجهـم دهـروازهـكانى
خيرى ليده كريته وه له ريزى باوه پداران
به خداو پيغه مبه ره كه ده نووسرى.

* نهـگـر سـوـورهـتى (المجادلة)
خوينده وه يان به شيكى ليخوينده وه
يا خود به سهر يا خويندرايه وه (نافع و
(نئين كثر) ده لىن: سزاو نه شكه نجه
ده درى له كومه ليكى نرم و سووك.

* (نئين فضالة) ده لى: نه گهر زانابو
هيچ زيانكي پيئاگات.

* (نئين مسيب) ده لىت: ترسى
يا خيبوونى هه يه.

(نئين فضالة) ده لىت: له دنيا دا
به مؤله ت قوتار ده بيت.

* نهـگـر لهـخـودا بـيـنى سـوـورهـتى
(الرحمن) خويند يا به شيكى ليخويند
يا خود بوخويندرايه وه په روه ردگار
ده يگويزت وه بو يه كيك له و
دوومزگه وته مه زنه (مزگه وتى مه ككه)
يا (مه دينه) يان بو (عه دهن) يا بو
(نه سكه نده ريه) يا خود يه كيكيان
ده مرى.

* هـروهـا دهـلـيـن: خودا وهـند به سـؤـزو
به زه بى خوى ره حمى پيده كات.

* هـروهـا دهـلـيـن: قورئان
له به رده كات و پاشان له نايندا شاره زا
ده بيت و زانياريه كي زورى ده ستيگر
ده بيت، نه گهر دوژمنداربو و ناتوان
شه پى پيگه يه نن وه نديكيش ده لىن:
له (قودس) نيسته جيده بى.

* نهـگـر سـوـورهـتى (الواقعة)
خوينده وه يان به شيكى ليخوينده وه يا
به سهر يا خويندرايه وه (عومه رى كورى
(خه تتاب) (ره زاي خواى ليبيت)
ده لىت: هـرگـيـز لهـدنيا دا هـزار
ناكه وىت و له قيامه تيشدا رى و نناكات.

* نه گهر سووره تی (الصفی)
 خوینده وه یان به شیکی لیخوینده وه
 یا خود خویندرایه وه به سه ریا
 (جه غفری صادق) (ره زای خوای
 لیبت) ده لیت: له گهل کومه لیکي
 بیدعه چیدا ده بیت، یان غه زاده کات و
 له پیناوی خودایا به مریت، یا خود
 جیگر بوون و به جیه تانی نه ز
 به ده سته هیئت یا زمان پاریز ده بی.

* نه گهر سووره تی (الجمعة)
 خوینده وه یا به شیکی لیخوینده وه یان
 بوخویندرایه وه، خودا وه ند به ختی
 له دنیا و قیامه تدا یه کانگیر ده کات و
 به نه ندازه ی ناماده بووانی مه راسیمی
 (جومعه) و نه وانیه ناماده نه بوون
 پاداشته دریتته وه.

* نه گهر سووره تی (المنافقین) ی خویند
 یا چهند ثایه تیکی لیخویند یان
 بوخنوینده وه (جه غفری صادق)
 (ره زای خوای لیبت) ده لیت: ژن
 به سه ر ژنه که ی ده هیئت.

* مه روه ها ده لیت: دوو پوی و گومانی
 لیده رده که ویت، یا که سیکی ناپاکی
 قولر پییده گاته وه یا له گهل کومه لیکدا
 تیکه لده بی و به دور ده بیت له بوچوون و
 بیروبوچوونیان.

* مه روه ها ده لیت: قوتار ده بیت له وه ی
 به دوویدا ده گه پی به نزایه کی قبول و
 وه رگیرا و.

* نه گهر له خه ودا سووره تی (الحشر)
 خوینده وه یا به شیکی لیخوینده وه
 یا خود به سه ریا خویندرایه وه
 په روه ردار له گهل چاکه کاراندا
 حه شریده کات.

* مه روه ها ده لیت: چاکه ده بیت دوا ی
 تیچوونی ثایه که ی و له غه م و په ژاره
 قوتار ده بی، نه گهر له سه فیه ردا بو و
 له سه فیه ره که ی ده گه پیتته وه یان
 خودا وه ندد رزق و رۆزی ده دات و
 له قیامه تدا به دلنیا ییه وه حه شرده کری.
 * (جه غفری صادق) (ره زای خوای
 لیبت) ده لیت: خودا وه ند کاتی
 حه شریده کات لی رازییه.

* نه گهر له خه ودا سووره تی
 (الممتحنة) ی خوینده وه یان به شیکی
 لیخوینده وه یا خود خویندیه وه به سه ریا
 (جه غفری صادق) (ره زای خوای
 لیبت) ده لیت: له کوتایی ته مه نیدا
 ته و به یه کی باشده کات، مه روه ها
 ده لیت: له مه موو شه پو خراپه که قوتار
 ده بی یا خود دلسوزی ده نوینیت و
 گویراپه لی دهرده به پی.

سامانه وه و پاشان ژنه که
په شیمانده بیته وه و دایسی ته مه نی
به خیر کوتایی دیت و خوئی
له حه رانه کان ده پاریزی و لیلی نزیك
نابیته وه .

* هه روه ها ده لئین: ده که ویت به سه ر
قسه و وته یه کدا ده رباره ی نه وکراوه ،
هه روه ها ده لئین: خوداوه ند لیلی
خوشده بی .

* نه گه ر له خه ودا سووره تی (الملک) ی
خویند یان چه ند نایه تیکی خویند یا بۆ
یاخویند ده وه له خزمه تی
فه رمانه وایه کدا ده ژی که سه وودو
قازانجی پیگه یاندوه .

* (نافع) و (ئیین کثیر) ده لئیت:
له فه رمانه و او ده سه ته لاتداره وه
ده سه تکه وتی ده سه تده که وئ .

* هه روه ها ده لئین: ده بییت
به یه کتاپه رسته و بیر له دروستکراوه کانی
خوداوه ند ده کاته وه .

* هه روه ها ده لئین: قوتارده بییت له سه زای
خوایی له کاتی روحکیشانی و مژده و
خیرو فه ری پیده گات .

* نه گه ر سووره تی (ن) ی خویند یا
چه ن نایه تیکی یاخود بۆخویند راپه وه
ته ماشای دروستکراوه سه یرو
سه مه ره کانی په روه ردگار ده کات و

* نه گه ر سه ووره تی (التغابن) ی
خویند وه یا چه ن نایه تیکی لیخویند
یاخود بۆخویند راپه وه دلنیا ده بییت
له زیندو بوونه وه .

* هه روه ها ده لئین: مه رگی کتوپری
لیدوور ده خریته وه و دلنیا ده بییت
له نا په حه تیه کانی قیامه ت .

* نه گه ر سه ووره تی (الطلاق) ی
خویند وه یا چه ند نایه تیکی لیخویند
یاخود بۆیاخویند وه (نه بوبه کر) ی
(صدیق) (ره زای خوای لیبییت) ده لئیت:
ده بییت به شای راستگویان و (ئیین
فضالة) هه مان رای هه یه و ، هه روه ها
(جه عفه ری صادق) (ره زای خوای
لیبییت) ده لئیت: ده بییت به گه وره ی ژنان
یان ژن زۆر ته لاقده دات .

* هه روه ها ده لئین: له نیوان خوئی و
ژنه که یدا ناکۆکی ده که ویته وه به پیتی
قورئان و سونده ت ده مرئ .

* هه روه ها ده لئین: ژنیکی ده بییت نیشرو
نازاریده دات .

* نه گه ر له خه ودا سووره تی (التحریم) ی
خویند یا چه ند نایه تیکی لیخویند
یاخود بۆ یخویند راپه وه (جه عفه ری
صادق) (ره زای خوای لیبییت) و (ئیین
فضالة) ده لئین: به ژنیک تاقیده کرپته وه
نازاریده دات له رووی نه فسی و مال و

ده پۆی ترسی قاچ و ده ست برینیان
ههیه.

* ههروه ها ده لئین: زۆر له خوا
نزیکه ده بێته وه یاخود ده که ویت به لاو
نه هاهمهی و پاشان ته و به ده کات.

* ههروه ها ده لئین: حق و راستی له سه ر
دهستی ئه ودا دێته دی و بۆ ماوه ی
(چل) سال خێرو چاکه نه نجام ده دات.

* نه گه ر سووره تی (المعارج) ی خویند
یان چه ن ئایه تیک یاخود به سه ریا
خویند رایه وه سه ره تای ته مه نی
دوود لده بۆ و له کۆتای شدا له سه ر
خوانا سیده بێت.

* ههروه ها ده لئین: کهسانی نزیک
لێ نزیکه به نه وه و زۆر رۆژو ده گریت.
* ههروه ها ده لئین: دوعای شه ر له خۆی و
خانه واده که یده کات.

* نه گه ر سووره تی (نوح) ی خویند یا
چه ن ئایه تیک لێ خویند یاخود
بۆ یخویند رایه وه (جه عفری صادق)
(ره زای خوای لیبیت) ده لئیت:
به کۆمه لیک گالته باز تا قیده کریته وه ،
یا ئه و نوینه ری ره وانه یده کات هیواش
ده بێت.

* نه گه ر له خه ودا سووره تی (الجن) ی
خویند یا چه ن ئایه تیک لێ خویند
یاخود بۆی خویند رایه وه (جه عفری

پیاوئیک زاناو ژیر ده بێت و ره وشتی
به رزو بالا ده بی.

* ههروه ها ده لئین: سه ر ده که ویت به سه ر
دوژمناندا ، ده گونجیت مال و سامانیکی
دابیت به هه ژاران.

* نه گه ر سووره تی (الحاقة) ی خویند یا
چه ند ئایه تیک لێ خویند یاخود
خویند رایه وه به سه ریا ، نه گه ر له سه ر
دوانگه وه ستابوو له سه ر بیدعه یه ک
سزاده درئ.

* (ئین مسیب) ده لئیت: نه گه ر
به دانیشتنه وه خویندیه وه به قامچی
لێ ده درئ.

* (جه عفری صادق) (ره زای خوای
لیبیت) ده لئیت: نه گه ر فه رمان په وایه ک
له خه ودا خویندیه وه مو لک و
ده سه ته لاته که ی تیا ده چیت ، نه گه ر
که واهید ده ریک خویندیه وه
که واهیدانه که ی ده وه ستی ، نه گه ر
نه خوشیک خویندیه وه ده مریت، نه گه ر
ژنیک خویندیه وه میرده که ی
ته لا قیده دا، نه گه ر که سانیک خویندیان
له کاتیکدا ده درانه پال زانیاری
به قامچی لیبان ده دریت، نه گه ر
دانیشتبوو زیندانی ده کرئ، نه گه ر

صادق) (رهزای خوای لیبیت) ده لیت: رزق و رۆزی و بزئیوی ته نگه بهر ده بیت پاشان خوداوهند ده رۆوی لیده کاته وه جنۆکه ملکه چیده بیت.

* هه روه ها ده لیت: له گه ل کۆمه لئیکی وشکدا رهق و زیر ده بیت، هه روه ها ده لیت: تیگه یشتن و حالیبونی به سوودی پیده به خشری.

* نه گه ر سووره تی (المزمل) ی خویند یا چه ند ئایه تیکی خوینده وه یاخود بۆیخویند رایه وه چاکه کار ده بی و شه ونوێژ ده کات.

* هه روه ها ده لیت: قورئان ده خوینی و ته نگه و ناره ته تی دنیا و قیامه تی لید و ورده خریته وه.

* هه روه ها ده لیت: ته نگه ژه و ترسو بیمی تووشده بی نه گه ر له سه ر شه ونوێژ به رده وامبوو، گه رسار دبو وه لیی ده ستی بکاته وه.

* نه گه ر سووره تی (المدثر) ی خویند یا چه ند ئایه تیکی لیخویند یاخود بۆیخویند رایه وه به رۆژ ده بیت به دریژی سال.

* هه روه ها ده لیت: ژینی لیل و ئالۆژ ده بی و رزق و رۆزی نه سه ته م و گرانه ده بی، هه روه ها ده لیت: فه رمان به چاکه و ریگری له خراپه ده کات.

* نه گه ر له خه ودا سووره تی (القیامه) ی خویند چه ند ئایه تیکی لیخویند یاخود بۆیخویند رایه وه (جه عفری صادق) (رهزای خوای لیبیت) ده لیت: ده ست و دل فرا وانه بیت و نان به خه لکیده دات.

* هه روه ها ده لیت: له سویندی حه ق و ناحه ق خۆیده پاریزی و نه به پاسه ت و نه به درۆ سویند ناخوات به هه مان شیوه ش (کسانی) واده لیت.

* هه روه ها ده لیت: پیاوی که خه لکی زۆلم و رۆزی لیده کریت.

* نه گه ر له خه ودا سووره تی (الانسان) ی خویند یا چه ند ئایه تیکی لیخویند یاخود بۆیخویند رایه وه (جه عفری صادق) (رهزای خوای لیبیت) ده لیت: دلخۆش ده بی به خانه واده ی پیغه مبه ر (ﷺ).

* هه روه ها ده لیت: سوپاس گوزاری و به ندایه تی و خواناسی پیده به خشری و کار ده کاته سه ر ده رۆنی خۆی.

* هه روه ها ده لیت نه وکه سه خیر زۆر ده کات و هه له ده کات له کاریک که سوودی زۆر بهاته و به بکات، یاخود خاوه ن ره وشتیکی جوانه و به ختیکی باشیده بیت و ژینی خۆشده بی.

* نه گه ر له خه ودا سووره تی (المرسلات) ی خویند یاخود

*ههروه ها دهلئین: کورپکی چاک و باشی
پیده به خشری له دنیا داو دلنیا ده بیئت،
له قیامه تیشدا ناترسی.

*ته گهر له خه ودا سووره تی (اللیل) ی
خویند یا چهن ئایه تیکی لیخویند ،
یاخود بۆیخویند رایه وه (نافع) و (ئیین
کثیر) ده لئین: رزق و رۆزی که مده بیئت و
شه هیدده بی و شه ونوژیژ شده کات و
گوپرایه لی پهروه ردگار ده بیئت.

*ههروه ها ده لئین: رزق و رۆزی گران و
ئه سته م ده بیئت.

*ته گهر له خه ودا سووره تی (الضحی) ی
خویند یا چهن ئایه تیکی لیخویند
یاخود بۆیخویند رایه وه (نافع) و (ئیین
کثیر) ده لئین: خیری ده سته گهر ده بیئت و
دلنیا ده بیئت دوا ی ترس و بیم و
دلنیا ده بیئت دوا ی ناهومێ ددی و
ئومیده کانی به جیدیت پاش بیه یوایی،
ئه گهر هه ژار بوو ده و له مه نده ده بیئت،
ده گونجیت چاره نووس و مه رگی
نزیکی بیته وه.

*ته گهر له خه ودا بینی سووره تی
(الانشراح) ی خویند یا هه ندیکی
لیخویند یاخود بۆی خویند رایه وه
(جه غفری صادق) (ره زای خوای
لیبیئت) له ئابروچوون و نه خوشی دور
ده بیئت.

*ههروه ها ده لئین: زانیاری و خواناسی و
پیده به خشری یاخود پاره و پوول بۆ
کۆمه لئیک خه رجده کات و سوپاسی
ناکه ن.

*ته گهر له خه ودا سووره تی (الفجر) ی
خویند یا چهن ئایه تیکی لیخویند یا
بۆیخویند رایه وه (نافع) و (ئیین کثیر)
ده لئین: له سوننه ت ده رناچی هه تا
ده مری، ههروه ها ده لئیت: هه تیوو و
هه ژارانی خوشده وێ.

*ههروه ها ده لئین: دوعایه کی خیر بۆ
خۆی و موسولمانان ده کات و سوودی
ده بیئت بۆیان.

*ته گهر له خه ودا سووره تی (البلد) ی
خویند یا چهن ئایه تیکی لیخویند
یاخود بۆیخویند رایه وه (جه غفری
صادق) (ره زای خوای لیبیئت) ده لئیت:
سویندیک ده خوات ، پاشان
پاشگه زده بیته وه، ده گونجیت درۆبکات
یا ن دلنیا بیئت دوا ی ترس و بیم.

*ته گهر له خه ودا سووره تی (الشمس)
بخوینێ یا چهن ئایه تیک یاخود بۆی
بخویند ریته وه (نافع) و (ئیین کثیر)
ده لئین: له ولایتیک دده ژێ
فه رمان په وایه کی دادپه وه ری هه یه،
یاخود سه رکه و تن و زالبوون له سه رجه م
کاره کانی دا به دیده کات.

*ههروهه ده لئین: هه ره شه ی
له مرؤفیکه وه پیده گات.

*نه گهر له خه ودا سووره تی (القدر) ی
خویند یان بۆیانخوینده وه کرداری
خیروچا که ی ده بیست و حال وباری
باشده بی و نه جرو پاداشتی گه وره ی
ده دستگیر ده بیست.

*ههروهه ده لئین: به که مترین هه ول
سه رکه وتن به ده سته ده یینیت و نه جرو
پاداشتی وه ک زیندو کردنه وه ی شه وی
(قدر) ه.

*نه گهر له خه ودا سووره تی (البینه) ی
خوینده وه یان بۆیانخوینده وه به لگه یه
له سه ر ناگاداری و مژده .

*ههروهه ده لئین: ویژدانی باشده بی
دوای تیکچوونی و دلنیا ده بیست له کارو
باره کانی پاش گومان و دودلی.

*نه گهر سووره تی (الزلزله) ی خویند یا
بۆیانخوینده وه له لایه ن شه ی تانه وه
له خسته ده بری له و شوینه دا.

*ههروهه ده لئین: خودا وه ند تووشی
زه مین له رزه ی ده کات له گه ل خه لکی
ناموسو لمانه وه .

*ههروهه ده لئین: رزق و روزی و مالکی
په نهان به ده سته ده یینیت یان
له ده سته لاتدار ده ترسی.

*ههروهه ده لئین: مرؤفیک منه تده کات
به سه ریا له بری نه وکاره ی
نه نجامیده دات بۆی.

*نه گهر له خه ودا سووره تی (التین) ی
خویند یا به شیکی لیخویند یا خود بۆی
خویند رایه وه ناگادار ده کریته وه و غه م و
په ژاره ده خوات به لام دلنیا ده بیست لی و
چاره نووسی باشده بی.

*ههروهه ده لئین: کاروپیشه ی
پیغه مبه ران و پیاوچا کانی
پیده به خشری، یا خود رزق و رزق و
روزی و فه روپیت و ته مه ندری ژی و،
ده گونجیت سویند بخوات.

*ههروهه ده لئین: به چه شنی
په شیمانده بیته وه که ده ره نجامه که ی
به خیر کۆتایی دیت.

*ههروهه ده لئین: فییری زانیاریه کی
به سوود ده بیست و خودا وه ند له شساغی
له ناین و دنیا و قیامه تی پیده به خشی.

*نه گهر له خه ودا سووره تی (العلق) ی
خویند یا بۆیخویند رایه وه کوپکی
ده بیست و پاشان به نده یه کی پیاوچا کی
لیده ره ده چیت.

*ههروهه ده لئین: قورئانخویندن و
ملکه چی پیده دری یا خود فییری راقه ی
قورئان ده بی.

* نه گەر له خوډا بينى سووره تى
(الهمزة) ى خویند
يان بۆيخويندرايه وه به لگه يه له سه ر
ئاگادارى.

* هه روه ها ده لّين : سینه سافو
پاكده بى.

* هه روه ها ده لّين : باسى خزمه
نزىكه كانیده كات ياخود فیتنه بيده كات.

* نه گەر له خوډا سووره تى (الفيل) ى
خویند ياخود بۆيانخويند وه
سه رده كه ویت به سه ر خزم دوژمنانیدا.

* هه روه ها ده لّين : نه گەر
فه رمانزه وايه ك بيت سوپای دوژمن
ده به زینى وولاتان ئازاد ده كات،
هه روه ها ده لّين : (حه ج) ده كات يان
فیتنه و ئاشوب ده كه ویت وه و تیدا
دوژمنانى خوا له ناوده چن.

* هه روه ها ده لّين : خوداوه ند به دريژايى
ته مه نى سزایه دات به ترسو بيم و
پيسى و گهنده لى.

* نه گەر له خوډا سووره تى (قریش) ى
خویند يا بۆيانخويند وه به لگه يه
له سه ر (حه ج) نه گەر
له ریتنومايیده رانبوو ، وه گه رنا رزق و
رۆزى خوداوه ند ده خووات و
سوپاسگوزارى له سه ر ناكات.

* هه روه ها ده لّين : رزق و رۆزى به بى
ماندوبوون ده ستگيرده بيت ياخود

* نه گەر له خوډا بينى سووره تى
(العاديات) ده خوینى ياخود
بۆيده خوینتیه وه ، نه گەر
له سه فه رداوو ريگه ى لیده گيرى، نه گەر
وانه بوو خوښيه كانى دنيا له دلّيا
شيرينه بيت.

* هه روه ها ده لّين : به ستنه وه ى نه سپو
مه ره.

* هه روه ها ده لّين : له وانه يه رۆز يادى
خودا ده كاته وه ده گونجيت ته مه نى
دریژبى و به خيړايى باسبرى.

* نه گەر له خوډا سووره تى (القارعة) ى
خویند وه ياخود بۆيخويندرايه وه
به لگه يه له سه ر مژده و ئاگادارى.

* نه گەر له خوډا سووره تى (التكاثر) ى
خویند وه يا بۆيانخويند وه وه
له كۆكرنده وه دنيا ده كات و قيامه ت
له ياد ده كات.

* هه روه ها ده لّين : به لگه يه له سه ر
ته نگى له رزق و رۆزى و رۆز قه رزكردن.
* نه گەر له خوډا سووره تى (العصر) ى
خویند يا بۆيانخويند وه به لگه يه
له سه ر مژده و ئاگادارى.

* هه روه ها ده لّين : فره خيـرو
قازانجده كات و به سه ر دوژمناندا
سه رده كه وى.

ئەگەر دەستە لاتدارنە بوو دەمرئ ،
 ھەر وہا دەلئین: سەردە کەوئ بە سەر
 دوژمنانیداو لە گەل شەھیدان و پیغەمبەر
 (ﷺ) دەبی.

* ھەر وہا دەلئین: خوشە ویستیکی
 دەمرئ.

* ئەگەر لە خەودا سوورەتی (تبت) ی
 خوئند یا بۆیان خوئندەو مالا و سامان
 لە کارێکدا خەرچە کات خوداوەند پئی
 رازی نییە، ئەگەر مالا و سامانی نە بوو
 دووژمانی لە نێوان خەلکیدادە کات و
 نامرئ ھەتاسەر جەم خانە وادە کە ی
 نەمرن.

* ھەر وہا دەلئین: یەکتاپەرستی
 پێدە بە خشرئ لە گەل منالی کەمدا،
 یاخود ژنیکی ببخیر دەگریتە خوئ یان
 مالا و سامانی لە دەستدەدات.

* ئەگەر لە خەودا سوورەتی
 (الاخلاص) ی خوئند یاخود
 بۆیخوئندرایەو خوداوەند بە تاكو تەنیا
 دادەنئ و ھەرگیز کوپی نابیت و کاتی
 دەمرئ سەر جەم ئەندامەکانی
 خانە وادە ی مردین.

* ھەر وہا دەلئین: ناوی مەزنی خوا
 دەزانئ و دوای پێدە کات و دوای کە ی
 گیرادە بی و حال و باری باشدە بی،
 ھەر وہا ئەگەر بترسی دانیادە کرئ
 یاخود ئەگەر ستمی لیکرابی خوداوەند

لە سەفەرێکدا سوودو قازانجیکی نۆری
 دەستگیر دەبیت.

* ئەگەر لە خەودا سوورەتی (الدین) ی
 خوئندەو یان بۆیان خوئندەو لەوانە
 دەبیت بپوایان بەرۆژی قیامت نییە و
 رێگر دەبیت لە چاکە و زەکاتی مالا کە ی
 نادات.

* ھەر وہا دەلئین: دراوسی و خەلکی
 سوودی لێوەردەگرن و لئی رازیدە بن.

* ئەگەر لە خەودا سوورەتی (الکوثر) ی
 خوئند یاخود بۆیخوئندرایەو لە گەل
 قیامەتخوازن دادەنیشئ و زالدە بی
 بە سەر دوژمنانداو زۆر قوربانیدەدات.

* ھەر وہا دەلئین: بەھۆی بە لاو
 نە ھامەتی کە وارووی تیکردو ئە جرو
 پاداشتی دەستدە کەوئ یاخود دەلئین
 دەوڵە مەند دەبیت.

* ئەگەر لە خەودا سوورەتی
 (الکافرون) ی خوئندەو یاخود
 بۆیان خوئندەو بە لگە یە لە سەر بیدعە،
 ھەر وہا دەلئین: ئامادە دەبیت لە گەل
 کۆمەلئ بیدعە چیدا یاخود باوەرپیکی
 پاكو پوختی بوو دروستدە بی و
 ئایندروست و لە شساغدە بی.

* ئەگەر لە خەودا سوورەتی (النصر) ی
 خوئند یاخود بۆیخوئندرایەو ئەگەر
 دەستە لاتدار بوو ولاتان ئازاد دەکات،

*هه ركه سـيـكـيش له ليـكـدانـه وهـي
 سوورته كاندا روچيـت يا بـو هـر مـرؤفـيـك
 به پيـي حاـلـي خـوـي بـوـي ليـكـبـداـته وهـ،
 ئه وهـي له قورئاندا تاقـيـكـراوه ته وهـ بـو
 خـيـر به دهـسـتـهـهـيـتـهـيـتـيـنـيـي يا خود
 دوورخستنه وهـي شهـر له خـهـودا به پيـي
 مهـرجه كاـنـي خـوـيـدهـبيـت چ خـيـر يا شهـر،
 ئنجا ته ماشاي سوورته كه بكه و بـروـانه
 ئه گهـر وهـك (مائدة) بوو ئه وهـ مـژـدهـيهـو
 (التوبة) شـگـهـر پانه وهـيه بـوـلـاي خوداو
 (مريم) هاوسهـر يان كوـپـهـو (الطلاق)
 ته لاقـدان يا خود مردنه و سهـرجهـم
 سوورته كاـنـي ديش دهـتـوانـي رافـهـي
 له سهـر بـكهـي.

سوورهدال: (ئيبـن سـيـرـيـن) دهـلـيـت:
 سوورهدال فهـرمانـپـهـوايهـكي خاوو
 خـلـيـچـك و توندوتـيـژو خـوـبهـكهـمـزاني
 ستهـمـكارهـ.

*ئهـگـهـر يـيـنـي بـوه بهـخاوهـني
 سوورهدالـيـك و راوي بـوـ دهـكـات
 دهـسـتـهـلـات و مـال و دارايـي
 بهـدهـسـتـهـهـيـتـهـيـتـيـنـيـي.

*ئهـگـهـر يـيـنـي سوورهدالـيـكي دپـندهـي بـو
 راونهـكـراو بهـپـشـتـيـوانـي رامـيـكـرد بهـلام
 واييـنـي بهـدهـسـتي گـرتـوـيهـتي كوـپـيـكي
 دهـبيـت هـهـر بهـمـندالـي دهـبيـت
 بهـفهـرمانـپـهـواو بهـرپـرسـ.

سهـريـدهـخات و دهـگوـنـجـيـت تهـمهـني
 بهـسهـرچـووبـيـت و چارهـنووسـي وادهـو
 كاـتي هاـتـبيـت.

*ههـروهـها دهـلـيـن: تهـويهـي پاـكو
 بيـخـهـوش و باوهـپـي راسـتهـقـينه
 بهـدهـسـتـهـهـيـتـهـيـتـيـنـيـي.

*ئهـگـهـر لهـخـهـودا سووردهـتي (الفلق) ي
 خوـيـند يا خود بـوـيـخـوـيـند رايهـوه بهـلـگـهـيه
 لهـسهـر باشـي حاـل و بـاري و زالبـوون
 بهـسهـر دوژمندا.

*ههـروهـها دهـلـيـن: يادوزيـكـري
 بهـرـزدهـكـريـتهـوه ناوي مهـزني خوداوهـند
 فيـرـدهـبيـو دوعاو نـزاي گـيرايـبيـي،
 ههـروهـها دهـلـيـن: دنيا بهـچهـشـنـي
 باـلهـكاـنـي ئاوهـلاـدهـكات بـوـي خهـلكـي
 ئيرهـبي پـيـدهـبهـن.

*ئهـگـهـر سووردهـتي (الناس) ي خوـيـند
 يا خود بـوـيـخـوـيـند رايهـوه بهـلـگـهـيه لهـسهـر
 گوـنـجـاني كاـريـك بـوـي، پاشان زالبـوون
 بهـسهـر دوژمندا.

*ههـروهـها دهـلـيـن: جادووي
 جادووهـگـهـراني ليـدوور دهـخـريـتهـوه لهـگـهـل
 وهـسووهـسهـي شهـيـتان.

*ههـروهـها دهـلـيـن: بهـوهـسووهـسهـه
 تاقـيـدهـكـريـتهـوه، يا خود بهـلـگـهـيه لهـسهـر
 كوـبوونـهـوهـي خانـهـوادهـيـان خهـلكـي
 سهـلامـهـت دهـبن ليـي.

سووک و رسواو که سیکی به رزو پایه داری.

* نه گهر بینى مرؤفیک سووکایه تی پیده کات له وهی سووکایه تیده کات ئیش و نازاری پیده کات سهرده که وی به سه ریاو زه فیزی پیده بات، هه روه ها ده لئین: حه قیکه که سی قسه پیگوتراو هه یه تی لای قسه پیده ر.

* نه گهر قسه پیده ر پادشابوو قسه پیگوتراو باشته ره له قسه پیده ر.

سووککردنی بارو قورسایى: (ئین سیرین) ده لئیت: دانان و سووککردنی بارو قورسایى له سه ر مرؤفو ئاژهل به لگه یه له سه ر چاکه کردن له گهل که سیکدا بیناسیت یا نه ییناسیت.

س و

سۆل (خوف): له پیکردنی سۆل سه فهرکردنه له ده ریادا له گهل پۆشینى جل و به رگی قه لغان، سۆلى نویش قه لغانه له خراپه و پاریزگاریش له مال و دارایی.

* نه گهر چه کی پینه بوو غه م و په ژاره یه کی توندو ته نگه به ربیه که سه خت و گرانه ره له غه م و په ژاره .

* سۆلى ته نگ قه رزاری و زیندانی و کۆت و بعده، نه گهر فراوانبوو غه م و په ژاره یه به هوی مال و داراییه وه دروستده بیته، نه گهر نویبوو ده دریتته پال پاریزگاری و

* نه گهر ئه و داله له دهستی هه لفری منداله که به مردووی له دایکده بیته یاخود زور ناخایه نیت و ده مریت، به چه کانه ییشی منداله کانییه تی، یه کیکیش ژنیکى ناپاکه و خراپه ی ناشاردریتته وه.

* هه روه ها ده وترى: سووره دال به لگه یه له سه ر دزو جه رده و قۆلپره خیروچاکه له هاوه لانیان ده شارنه وه.

(نابلسی) ده لئیت: سووره دال به لگه یه له سه ر:

+ جه نگو کوشتار.

+ پیاوی به پیز.

+ ژنی داوینپیس.

* هه موو سووره دالیک به لگه یه له سه ر ئه وه ی شایسته ی کوشتاره به هوی بیباوه پی و هاوه لپه یداکردنه .

سووژن: (نابلسی) ده لئیت: به لگه یه له سه ر ژن، نه گهر سووژنیکى به ده ستیه وه بینى نه گهر ژنه که ی دوو گیانبوو دوو مندالی ده بیته نه گهر دوو گیان نه بوو سه فهریک دیتته ریی.

سووکایه تی (گالتیه - پیخوشبوون): (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا ملکه چی و رسواییه و پله وپایه و مه زنییه بۆئه وه ی گالتیه ی پیده کری مه گهر که سیکی

* نه گهر سۆلۆكى قەيتاندارى له پيكر
غەم و پەژارەى لە لايەن ژنەكەيەو
پيڤەگات.

* نه گهر له بهشى خواروى سۆلهكەدا
پينەى پيۆه بوو هاوسەرگيرى له گەل
ژنيكدا دەكات كۆپىكى هەيه.

* له پيكرنى سۆلى سوور بۆ يەك
بيەويت سەفەريكات باش نيبە.

* نه گهر بينى دوو سۆلى ليدزراوه
دوو خەم و خەفەت رووى تيدەكات،
له خەودا بەلگەيه لەسەر:

+ نه لقه.

+ مال و دارايى.

+ خۆپاراستن له خراپە.

* نه گهر بينى دايكەند غەم و پەژارەو
تەنگەبەرى دەره و يتەو.

* له پيكرنى سۆل له گەل جيبە بەلگەيه
لەسەر زيادبوونى شكۆمەندى و رزق و
رۆزى.

* بينينى سۆل لەسەرەتاي زستاندا
بەلگەيه لەسەر خيرو لەكۆتايى
هاوينيشدا بەلگەيه لەسەر غەم و
پەژارە.

* نه گهر بينى سۆلهكەى كەوتو تەنيو
بيريكەوەيان سووتاوه ژنەكەى
دەمریت.

باشترە بۆ خواوەنەكەى، نه گەر شرپوو
له پاريزگاريدا لاوازترە، نه گەر درايە پال
غەم و پەژارە تۆكمە نابيت و لەدەرەو
دورە.

* نه گهر سۆلهكە لەجلوبەرگ و جيبە
دروستكرابوو زيادەبوونى پلەوپايەو
شكۆمەندى و بژيويه.

* سۆل لەدەمى سەرەتاي زستاندا
چاك و باشەو لەهاويندا غەم و پەژارەيه.
* نه گهر سۆلۆكى بينى بەلام
له پينەكرد مال و داراييهكى لەنەتەو
عەجەمەو دەستدەكه و يت.

ونكرنى سۆل دەدریتە پال پاريزگارى و
تياچوونى جوانكارى، خۆئەگەر درايە
پال غەم و پەژارەو قەرزارى و دەروو
قوتاربوونە لەناخۆشى.

* له پيكرنى سۆل بەشيۆهيهكى
پەرت و بلاو بەلگەيه لەسەر هاوسەرگيرى
كچ، نه گەر لەژير پييدا دراو و كون
هەبوو بەلگەيه لەسەر هاوسەرگيرى
له گەل بپۆه ژندا، نه گەر ونبوو ژنەكەى
دەكه و يت نه گەر فروشتى ژنەكەى
دەمریت.

* نه گهر بينى گورگيك يا ديويك بازيدا
بەسەر سۆلهكەيدا پياويكى خراپ
ناپاكى لەگەل دەكات بەوەى دەست
له گەل ژنەكەى تيكەل دەكات.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سهر
رافه کاری خه ویاڼه وهی ئاگاداری
کالو گه نجینه یه.

س ه

سه به ته: (ئیین سیرین) ده لیت:
سه به ته به لگه یه له سهر مژده و
ئاگادارکردن، نه گهر جوړو ناوه پوکی
به دلپو مژده یه، نه گهر له ناوه پوکدا
به دلپه بوو ئاگاداریه.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا مژده یه
ده دریته پال نه وهی که له خویگرتوه،
نه گهر سه به ته یه کی بیینی ترئی سپی
تیدابوو رزق و رۆزیه که له لایه که وه
رووی تیکردوه خوی بۆ ئاماده
نه کردوه.

* هه روه ها به لگه یه له سهر نه خوشی
(سیل).

سه به ته چن (سه به ته فروش): (نابلسی)
ده لیت: نه وهی سه به ته دروستده کات
یاڼ ده یفروشی بیینی به لگه یه له سهر
چنه ریاڼ به رگدروو یاخود بیناسازی
لانه و مال یاخود نه دنازیار.

* ده گونجیت بیینی به لگه بیټ
له سهر نه وهی مردوو داده پووشی
له گورد.

* سۆل به ئاژه ل لیکده دریته وه، ههر
رووداو یک بیټ به سهر سۆله که یدا روو
له ئاژه له کانی ده کات.

* نه گهر سۆلیکی کونه ی لیون ببی
غهم و په ژاره ی قه رزاری
له کۆلده بیته وه.

* نه گهر یه ک تاک سۆلی ون بیټ نیوهی
ماله که ی تیا ده چیت، نه گهر هه ردوو
سۆله که ی به یه که وه ونبوو هه موو مال ز
داراییه که ی تیا ده چیت.

* نه گهر بیینی قاجده کات به سۆله که یدا
ژنیکده کات به هاوسه ریخوی.

* نه گهر سۆلیکی دۆزیه وه به لگه یه
له سهر سه رقالپوون به دنیاو
پشتگوئخستن قیامت یاخود
سه رقالپوون به دنیاو وه پشتگوئخستن
فه رزه کان.

* سۆلی خوشتر له خه ودا هیژو سه فه ره،
ده گونجیت سۆلی خوشتر به لگه بیټ
له سهر ئاسانکاری بۆ کاروباری باشو
په سهند.

سۆلدروستکهر: (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا به لگه یه له سهر پیاوپیکی
خاوه ن زانیاری یاخود لیکده ره وه
قسه و وته.

سەر (سەلک)؛ (ئىبن سىرىن) دەئیت:

سەر لە لیکدانە وەدا سەرۆکی مەرفە
لە ژێردە ستیدا کار دەکات یاخود ئەو
سەرمايە یە کە دەیدۆزێتە وە.

* ئەگەر بینی سەری پتر لە ئەندازەى
خۆى گەرەبوو ریزو شکۆمەندى
زیادە کات و بە پێچەوانە وە.

* ئەگەر بینی دووسەر یا سیانی هەیه
زالدەبیت بە سەر دوژمنەکانیدا ئەگەر
پالە وانبیت بەلام ئەگەر هەژار بوو
دەوڵەمەند دەبیت، ئەگەر
دەوڵەمەند بوو مندالی چاک و باشی
دەبیت، گەر رەبەنبوو هاوسەر دەگرێ و
ویستخوازی خۆى بە دەست دەهێنیت.

* ئەگەر بازرگانیک بینی سەری شۆرە
زیان دەکات لە بازرگانییە کەیدا، ئەگەر
پیاویک بینی سەر شۆرە و هەلواسراوە
تەمەندریژ دەبیت و پڕ لە هەول و
سەرزەنش بە پیتی چیرۆکی (هارووت) و
(ماروت).

* ئەگەر بینی سەری شۆرە و خۆى
چەمەندووە تەو لە نێو کۆمەلێکدا گوناھو
هەلە یەکی ئەنجام داوە و لێى
پاگشەز دەبیتە وە تەو بە دەکات،
بناغەى ئەم خەونەش بە لگەیه لە سەر
تەمەندریژى بە پیتی ئایەتى: ﴿وَمَنْ
عَمَرَ نُكْسَتْ فِيهِ الْخُلُقُ﴾ (یس: ۶۸).

* ئەگەر سەری بە هەلگە پاوہ یی بینی
بۆیە کێک لە سەر سەفەر بیت رێگریکی بۆ
پیشدیت و ئەوێ حەزی پێدەکات بەو
نزیکانە نایبینی بە لکو دواتر
بە دیدە کات.

* بۆیە کێک موسافیریکی ئاوارەى هەبیت
بە لگەیه لە سەر گەرانی وەى بۆ ولاتی
خۆى دواى دواخستن و هیواش
رۆشتنى ئەو رووداوە.

* سەر وەل ئەگەر مەرفە بە دییان بکات
کێم و برین و ژانە، ئەمەش نەخۆشییە
بۆ سەر جەم خەلکی بە شیوە یەکی
هاوسەنگ.

* ئەگەر بینی سەرییو بە سەری سەگو
گویدریژو ئەسپ یان هەر ئازە لیکتر
رووبەماندو بوون هەنگاودەنى.

* ئەگەر بینی سەرییو بە سەری فیل و
شیر و پلنگ و گورگ لە جێهێنانى
کاروبارەکانیدا پلە و پایە یەکی بەرز
بە دەست دەهێنیت و سەروود
لە پلە داریدە کات و زالدەبیت بە سەر
دوژمنەکانیدا.

* ئەگەر سەری بوبووبە سەری بالندە
خەونەکی بە لگەیه لە سەر زۆر
سەفەر کردن.

* ئەگەر بىنى سەرى دەرکە وتوھ مالو دارايى بەئەندازەى ئاينىدارى دەستدە کەوئت.

* سەر بەرپم و دارىکەوھ سەرۆکىكى پلەوپايە بەرزە.

* ئەگەر سەرۆک بىنى لە دەفرىکدا خوئى پىوھى سەرۆکە کەى درۆدە کات لەگەلى.

* ئەگەر بىنى لە ملیدە درىت و سەرى لىى جیادە بىتەوھ ئەگەر نە خوشبوو چاکدە بىتەوھ، ئەگەر قەرزاربوو قەرزە کەى دەداتەوھ یاخود حەجى بۆ پىشدیت، ئەگەر لە ناپە حەتیدابوو دەرووی لیدە کریتەوھ، ئەگەر ئەو کەسەى ناسى کە لە ملیدە دات لیدانى ئەو لە سەردەستى ئەو دە بىت.

* ئەگەر ئەوھى لیدە مندا لىكى نابالغبوو پشیر و دەرووھ بۆى لەناو ناپە حەتى و نە خوشى کە تیدایەو مردنیەتى لە سەر ئەو حال و بارە.

* ھەر وھە ئەگەر بىنى و نە خوشبوو نە خوشیە کەى درىژ دە بىتەوھ و گوناھى لىھە لئەوھەرى و بە باشترین حال و بار بە دیدارى خوداوەند دەگات و دەرووی لیدە کریتەوھ.

* ھەر وھە ژنى زەىستان و نە خوش و ئەوھى لە دەریای دوژمندا بىت ئەگەر

* ئەگەر سەرى خۆى بە چەورکراوى بىنى خەونە کەى بە لگەىە لە سەر باشى با پىرەى.

* ئەگەر چەن سەرىكى برأوى بىنى خەونە کەى بە لگەىە لە سەر ملکە چىوونى خەلکى بۆى.

* ئەگەر بىنى سەرى مرقىتى خرابى خوار و باسى سەرۆک و فەرماندەى کەدە کات و مال و دارايى لە ھەندىک بەرپرسىتەر وھ بە دەستدە ھىنیت.

* ئەگەر بىنى سەرىكى بە لىنراوى خوار و مالى خۆیەتى دە یخوات.

* ئەگەر بىنى سەرمایەى خۆى بە دەستى خۆى گرت مال و دارايىەى کە پىیدە گات زوربەى خوئىنبايىە کە مترىنى ھەزار درھەمە، ئەم خەونە بە لگەىە لە سەر روودانى پەیمانەستى لە نیوان خۆى و پیاویک قەرزى لایەتى بە پى ئایەتى: ﴿وَإِنْ تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُؤُوسُ أَمْوَالِكُمْ﴾ (البقرة: ۲۷۹).

* ئەگەر بىنى سەرکەوت پىوھى بىتەوھى لىى بدرى لە سەرۆک و بەرپرسە کەى جیادە بىتەوھ.

* ئەگەر سەرى برأو ھە لىگرت و نایەوھ بە سەرى خۆیەوھ و چاکبەوھ لە جیھاد و تىکۆشاندا دە کوژى.

له گهر دندانی یه کتکی بینی هیچ
نارپه حه تیه کی نه بوو له و نازو نیعمه ته
ده بریت و دهسته لاته که ی کتایی دیت و
حال و باری له بنه په ته وه ده گوږی.

* نه گهر پادشا یا خود فه رمانپه وایه کی
بینی ده دات له گهر دنی ئه وکات
فه رمانپه واپه روه دگاره له غم و په ژاره
قوتاری ده دات و پشستگیریده بی
له کاروباره کانیدا.

* نه گهر بینی پادشایه ک ده دات
له گهر دنی به رده سته کانی له تاوانباران
ده بووری و گهر دنیان نازاد ده کات.

* نه گهر بینی له گهر دنی ده دهن
به فه رمانی فه رمانپه وایه ک یا خود
له ریگه ده گیرئ یان له جه نگدا خراپه
بویه کیک باوک و دایکی زیندونین و کوږی
هه بیت چونکه سر به دایک و داده نریت و
هوکاری ژیان و به کوږیش ده چوینرئ
چونکه وینه ی خو په تی.

* نه گهر که سیکیتر یا خود ئه وه ی
فه رمانی کوشتنیان به سه راداو ه بینی
باشه چونکه به لاو نه هامه تی یه کجار
روو له مروفت ده کات و بو جاری دوو هم
رووی تیناکات.

* بۆ پاره گوږه رو که نجینه دار به لگه یه
له سه ر سه رمایه، بۆ موسافیریش

به لگه یه له سه ر گه رانه وه ی، بۆ نه وانه ی
ناکوک و به ربه ره کانیکارن به لگه یه
له سه ر زالبوون چونکه نه گهر له شولار
سه ری لیبرکریته وه هه رگیز چاره سه ری
نییه.

* نه گهر سه ری خو ی له ده سته د بیینئ
باشه بویه کیک مندالی نه بیت.

* نه گهر سه ری خو ی له ده ستیا بینی و
سه ریکی تریشی بینی به سه ر
له شولاریه وه به لگه یه له سه ر
به ره نگاریوونی به لاو نه هامه تیه کان و
هه ندیک له و کاروباره نارپیکانه ی
چاکه ده کات.

* ده گیرنه وه پیاوێک دیت بۆلای
پیغه مبه ر(ﷺ) و ده لیت: ئه ی
پیغه مبه ری خوا له خه ودا بیینیم سه رم
له لاشه مکرایه وه به چا ویکم
ته ماشامده کرد، پیغه مبه ر(ﷺ) بزه یه ک
گرتی و فه رمووی: به کام چاوت
ته ماشامده کرد؟ ئه وه نده مایه وه
که چاره نووسی مابوو، پاشان
پیغه مبه ر(ﷺ) بۆلای په روه ردگار
گه راپه وه.

* (ئبین مریم) له خه ودا بینی
(٦٠) که نیه که خو یان ده که ن
به ماله که ییدا به ده سته هه ر
که نیه که کیکیانه وه سینیه که هه بوو

(نابلسی) ده لیت: نه گهر بینى سهرى
گه وره بوه سه رۆكايه تى ده كات له نیتو
نه ته وه كه یدا.

* نه گهر بینى سهرى بچوو كېوه ته وه
نه گهر ژيرو عاقل بیت ده بیت به نه زان و
نه فام، نه گهر زانا بوو ده بیت
به كه سیكى گیل و كه وده ن، نه گهر
سه رۆكبوو له كارو سه رۆكايه تى
لا ده بریت.

* نه گهر سهرى خۆى بینى
له لاشه یكراوه ته وه به بى لیدان،
له پهروه ردگار كه ی دورده كه ویتته وه.
* سه ر به لگه یه له سه ر سه رمایه و چه ند
سه ر یتكیش به لگه یه له سه ر مال و
دارایی.

* نه گهر سهرى مرقیكى به ده سته وه
بینى به نه ندازه ی هه زار دینارى
ده سته كه وى یان به نه ندازه ی هه زار
درهم یان سه د به پیتی حالى
خاوه نه كه ی.

* سه ر به پزیزترین پارچه و به شى
نه ندامى مرقه و به لگه یه له سه ر
پله و پایه و سه ر كر دایه تى سه رۆك
له هه موو شتیكدا وهك باوك و دایك و
مامۆستا و پهروه رشیارو فه رمانزه وایه.

* سه ر به لگه یه له سه ر:

+ مه نجه لى قولقدار.

+ كالهك.

سهرى مرقیكى شۆراووشانه كراوى
له سه ریوو وهك نه وه ی یه ككیش نه م
نایه ته ی ده خوینده وه: ﴿وَمَا كَانَ
لِبَشَرٍ اَنْ يُّكَلِّمَ اللّٰهَ اِلَّا وَحْيًا اَوْ مِنْ
وَّرَآءِ حِجَابٍ﴾ (الشورى: ۵۱)
خه ونه كه ی گێرایه وه پیتانوت: خه لیفه
ده تكات به ده رگاوان و په رده دارى
خۆى و شه ست هه زار دینار
به ده سته هیئت، به وچه شه نه بوو
كه بۆیان لیکدایه وه.

* نه گهر سهرى خه لکی به بپراوى بینى
به ده سته وه خه لکی به ملکه چى
دینه به رده مى و ده گونجیت خه لکی
له ویدا كۆببته وه.

* نه گهر بینى بوه به خاوه ن سه رۆك
مال و سامانیكه ده سته ده كه ویت
كه مه كه ی (هه زار) درهمه مه و زۆره كه ی
(هه زار) دیناره.

* نه گهر پيشه وایه ك بینى سهرى
گه وره بوه زیاده وهیژو ده سته لاته.

* نه گهر سهرى خۆى بینى بوه به سهرى
به رانیك دادپه وه رده بیت.

* نه گهر بینى سه ریوو به سهرى سه گ
سته مه ده كات و به خراپی مامه له له گه ل
ژێرده سته كانى ده كات.

تیاچوونی پله وپایه و که مېوونه وهی
مال و دارایی و که وتنه نیو نه زانینه وه .

* نه گهر له خه ودا چند سهریکی هه بوو
وه چه ی پیډه به خشری یان زانیاریه کی
به سوود یاخود زه وی وزاری تیاچو
مندال و شوینکه و ته و مال و دارایی ،
وه گهرنا خانه واده کی زورده بنو
نه رکی سهرشانی قورس و گراند ه بیت و
سوود و قازانجی که مده بیت ه وه .

* نه گهر سهری له ده سستیدات به لگه یه
له سهر خودی خو ی .

* نه گهر به ده سستی خو ی سهری
لیکړده وه خو یده کوژیت به هو ی خرابی
هه لسوکه وت و کاروباره وه ، یان به باشی
ری وره سمه کانی نو یژ به جینا گه یه نیت
یاخود په یوه ندی نیوان ده بچر ی له گه ل
که سیکی نازیزدا یا ناپاکی له گه ل
باوک و گه وره یه کیدا نه تمامده دات
یاخود نه وه ی سهر به لگه یه له سهری .

* نه وه ی روو له (سهر) ده کات له خیر و
شهر یان نه وه ی له روو خسار و ده ست و
ثانی شک و جوموژگه دا رووده دات
له زیاده و که می وابه سته ی ده ستنو یژ و
ته و او ی و پاک و بیگه ردیده کړی .

* نه گهر بینی سهری لیبوه ته وه
سه رمایه کی له کی سده چیت
که به هو یه وه ده ژ ی ، یان ده گونجیت

+ قه لای پادشاو گه نجینه کانی .

+ جامانه و کلاو سهریان .

+ تاج و سه و له دانی پادشا .

+ خوده ی جه نگاوه ر .

+ که شتی ناسمانی .

+ کیشانه و پیوانه .

+ کوتر و فرن .

+ هه موو شوینیک هه لمی تیا

په نگبخوا ته وه بو به رژه وه ندیه ک .

+ چادری کوله که دار .

* ده گونجیت سهری زانا به لگه بیت

له سهر زانیاریه کی ی .

* بو پیشه وهریش به لگه یه له سهر

پیشه کی ی .

* هه روه ها ده گونجیت به لگه بیت

له سهر :

+ باسیکی جوان و شیاو .

+ ژیان و مردن .

* نه گهر سهری جوان و هه لکه و تووبی

یان له نه اندازه ی خو ی گه وره تربی و

له بهرچاو ناشیرین نه بیت به لگه یه

له سهر شکومه ندی و به رزی و رزق و

روزی .

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر

زانیاریه کی فراوان یان دانایی یاخود

ژیری و نه قل ، به لام نه گهر سهری

بچو و کبوو به لگه یه له سهر نه مان و

قازانچیکى نابیئت، ئەگەر بۆگەن و
پیسبوو مامۆستاکەى ستایشیکى
خرابیدە کات.

* ئەگەر بینى سەرى مەپک یا مانگا و
گا و حوشتەر دەخوات و خراپبو و
غەیبەتى بەرپرس و گەرە کەیدە کات،
ئەگەر لیتراپبو و یاخود برژابو و مال و
داراییەکی دەستگیر دەبێت لەلایەن
فەرمانپەر واد دەستەلاتدارە کە یەو.

* سەرى مەپ سەرمايە کە زیادە کەى
(دە) هەزار درهەم و کەمە کە شى
(هەزار) درهەمە :

* خواردنى مۆخ مالتیکى شاراوە یە .
* خواردنى چاو مالتى سەرکردە و
فەرمانپەر وایە .

* ئەگەر بینى سەرى مەپو پاچە کەى
دەخوات شکۆمەندى مال و دارایی
میراتى بۆ دەمینیتەو.

سەرانی : (نابلسی) دەلیت : بۆئەو
کە دەیدات لەخەودا گەر موسولمانییت و
بیدات بە بیباوەپان بەلگە یە لەسەر
ملکە چى و سەر شوپى ، ئەگەر
لە بیباوەپان وەرگیرا بەلگە یە لەسەر
شکۆمەندى و سەرکەوتن .

سەرناو (سەرپیشاو) : (نابلسی)
دەلیت : لەخەودا بۆ رەبەن بەلگە یە

سەرى بتاشى و کۆپە کەى فەپیدات
لەگەر مادا یان ژوورە کە پرۆختى یان
سەرى ماله کەى لا بیات .

* ئەگەر بینى سەرى
بەدەستى وە یە تی و تە ماشایدە کات
هەلسووکە و تی خەو بینەرە بە سەرمايە و
پارە کە یەو .

* ئەگەر بینى سەرى دەبات نە خوشیە ک
رووی تیدە کات .

* ئەگەر بینى قسە و گفتوگۆ لەگەڵ
سەرى خۆیدە کات خێروچاکە رووی
تیدە کات .

* ئەگەر لەخەودا سەرى مەپو گۆرا
بۆ سەرى گویدریژ لە نوێژدا بەر لە نیام
سەرى بەرزدە کاتەو بە پێى ئەو
فەرمودە یە کە لە پیغەمبەرەو
دە یگێرپنەو^(۱) . یان دەبێت بە کەسیکى
نەزان .

* سەرى مەپو مانگا و هیتەر ئەو
دەخوری ئەگەر بینى شتیکى لیکرى
دەخړیتە نیو تەنورەو و قەلەو بوو
سوود لە سەرکردە و مامۆستایە کە دە کات
جیکەى سوود و قازانجە ، ئەگەر
لە پولا و زیو و مامۆستاکەى هیچ سوود و

^(۱) (بوخارى) (۶۹۱) و (مسلم) له (الصلاة) دا

(۲۲/۱۱۶/۱) (نوي) له فەرمودە یە کى (ئەبى

پیغه مبه (ﷺ) ده فهرمویت: "ئه وهی له خه لات و دیاری خوئی په شیمان ده بیته وه وهك یه كيك وایه رشانه وهی بخواته وه."

* رشانه وه مالیکي حه رامه و ده گونجیت به لگه بیته له سهر ژن، نه گهر فروان و پاک و دیاریوو بونه که ی ژنه که ی خوش مامه له یه و پاکیتی و فراوانی گوپرایه لی و که می بۆگه نی و باشی پیا به لدانیه تی، نه گهر ته نگ و پرپوو خاوه نه که ی شوینکی تیا به دینه کرد دابنیشی یاخی و گومرایه، نه گهر بۆگه نبوو زماندریژ ده بیته.

* قوولی بیرى سه ریپیشاو یان زیرابه که ی به جیهیتانی کاروباره کانیه تی، نه گهر ته ماشایکردو خوینی تیدابه دیکرد له کاتی بینوژییدا ده چینه لای ژنه که ی.

* نه گهر بیرو زیرابه که ی بینى پرپوه ریڅخستن و ریگری خه لکيه له خپرو ده سترگیوئی له ترسی زیاده پره وى.

* نه گهر داریکي به ده سته وه بینى ده یجوولاند له بیریکدا له ماله که یدا ژنیکی ته لاقدر او هه یه، نه گهر بیرو زیرابه که پرپوو ترسی هه لچوونی نه بوو ژنه که ی دوو گیانه.

له سهر ژن که به چاکه دایده پوښی، ده گونجیت چونه که ی به لگه بیته له سهر خوشاردنه وه به کردارو ده سترپین و دوو پووی.

(نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سهر عه وره تی خانه واده و شه که تی و هه ژاریان.

* ده گونجیت به لگه بیته له سهر هاوسه ده چینه لای و نهی و عه وره تی ده بینى، یاخود به لگه بیته له سهر باران که مال و سامان و گه نجینه و شتی فروشگای تیدایه، هه روه ها نه ی پشوودانه و خوئی تیدا خالیده کریته وه، نه گهر پرپوو له خه ودا به لگه یه له سهر دوو گیانی هاوسه یان مولك و سامانی خرمه تکار.

* ده گونجیت به لگه بیته له سهر ژوری مال و سامان یاخود پیویستی بوون به پاره هه تا نه و نه خوشیانه بره وینه وه. * نه گهر پیسبوو به شتیک و بونی نه هات به لگه یه له سهر ده رکه وتنی خپرو ده گونجیت داواوخوازی به جینه یه ت، نه گهر خواردی له وانه یه پاشگه زبیبته وه له وهی به خشوییه تی یان کردوویه تی به خپر یاخود له وانه یه به لگه بیته له سهر خراپه و حه رامخوری حوکه که شى وهك یه کیک وایه رشانه وهی خوارد بیته وه،

ثایه تی: ﴿كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ
فِئَتَ كَثِيرَةٍ بِإِذْنِ اللَّهِ﴾ (البقرة: ۲۴۹)
بینینی سهریاز قامچی به دهسته وه بیئت
یان تیروپم به لگه یه له سهریژیوی
باش وچاک.

(نابلسی) ده لئیت: به لگه یه له سهر
سهریازانی په روه ردگارو هه روه ها
په ریو فریشته کانی سۆزو به زه بین
له گه ل فریشته ی سزاو خه شم.

* نه گه ر مرقفیک بینی بوه به سهریاز
ده سسته لات و فـه رمانپه وایی
به ده سته هیئت، هه روه ها ده سته لات
به سهر ولاتیکدا به ده سته هیئت به بی
ماندو بوون.

* نه گه ربینی ناوی له دیواندا تۆمارکراوه
خیریک به ده سته هیئت به سیه تی و
پیداویستی پرده کاته وه یاخود
بیئه وه ی خوازیاری بیئت پییده گات.

* نه گه ربینی بوه به سهریاز نه گه ر
نه خوشبیت ده مریت، وه گه رنا به لگه یه
له سهر غه م په ژاره و زهره ر.

* نه گه ربینی ده بیئت به سهریاز یان
ده بیه ن بۆ سهریازی بۆ نه خوش
به لگه یه له سهر مردن، ده گونجیت
به لگه بیئت له سهر شکست و
غه م په ژاره و جموجوول له سه فه ردا.

* نه گه ربینی له سهر پيشاو دانراوه
غه درو ناپاکی له گه لده کەن نه گه ر
ده رگا که شیان لیداخست ده مری.

سهر ئیشه: (ئین سیرین) ده لئیت:
سهر ئیشه گوناو تاوانه و ده بیئت
ته و به ی لییکری و کرداریکی چاکه
نه نجام بدات به پیی ثایه تی: ﴿أَوْ يَهْ
أَذَى مِنْ رَأْسِهِ فَفَدَيْتَ مِنْ صِيَامٍ أَوْ
صَدَقَةٍ أَوْ نُسْكَ﴾ (البقرة: ۱۹۶).

(نابلسی) ده لئیت: سهر ئیشه ناخوشی و
بۆ له یه بۆ یه کیک به لگه بیئت له سهری،
سهر ئیشه لیكدانه وه ی ده گه رپته وه بۆ
سهرۆک.

* هه روه ها ده لئین: گوناو تاوانه و ده بی
ته و به ی لییکری.

سهر یازی مووچه: (نابلسی) ده لئیت:
له خه ودا به لگه یه له سهر گواسته وه ی
قسه و به جیه یانانی پیداویستی.

* ده گونجیت به لگه بیئت له سهر
خزمه تکاری لانه و مال.

سهر یاز: (ئین سیرین) ده لئیت: نه وه ی
کۆمه له سهر یازی ببینی جه مبه ون
له سهر تیاچوونی بیکارو سهر که وتی
راستیژو حه قبه روه ران به پیی ثایه تی:
﴿فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ بِخُورٍ لَا قَبْلَ لَكُمْ بِهَا﴾
(النمل: ۳۷).

* که می سهر یاز به لگه یه له سهر
سهر که وتن و زه فه ر پێبردن به پیی

(ئىبن سىرىن) دەلىت: ھاتنى سەرباز
بۇ شارىك بەلگەى بارانبارىنە تىيدا.
(نابلسى) دەلىت: ئەگەر لەخەودا
پىغەمبەر يان فەرمانرەوا يا زاناي
لەگەلدابو سەرکەوتنە بۇ
يەكتاپەرستان.

* ئەگەر بىنى لەنىو كۆمەللىكى كەمدايە
تووشى شەپو جەنگدىت و سەردەكە وىت
بەسەرياندا.

* ھەرۋەھا دەلىن: سەرباز سەرکەوتنى
باۋەرداران و تۆلەسەندە لەستەمكاران.
سەربازان: (نابلسى) دەلىت: لەخەودا
ژىئىكى پلەوپايەبەرزە، ھەرۋەھا
دەلىن: پياۋىكى پلەوپايەدارە، ئەۋەى
بەسەرباننىكدا بىروات بەلاۋنەھامەتى
لەلايەن دەستەلدارەۋە پىدەگات.

* دانىشتن لەسەرباز لەۋەرزى ھاۋىندا
بەلگەيە لەسەر پىشۋودان و داپۇشىن و
رەۋاندنەۋەى غەم و پەژارە و
چاكبۈنەۋە لەنەخۇشى و دەرکەوتنى
حالۋىار.

(ئىبن سىرىن) دەلىت: سەرباز
پياۋىكى پلەوپايەبەرزە، ئەگەر
لەداربۈو پياۋىكى لەخۇبايىيە.

* ئەگەر سەرباننىكى بىنى خەرىكە
دەپمى بەسەريا ترسو بىم روۋى
تىدەكات لەلايەن پياۋىكى پلەوپايە

* ئەگەر كۆمەلە سەربازىك بىنى
لە(شام) ۋە دەن يان لەلاى
(عىراق) ۋە يا لەلاى (يەمەن) ۋە
بەلگەيە لەسەر جىاۋازى و
تەۋقەسەريان.

* بىننى سوپا بەلگەيە لەسەر
ترسو بىم، ئەگەر سوپاى بىياۋەپان
پىترىو لەسوپاى موسولمانان
سەرکەوتن بۇ موسولماناندىت،
بىست و ھەزارو سەدو سى ھەزارو پىنج
ھەزار مژدەيە و بۇ جەنگاۋەر
سەرکەوتنە بەسەر بەدخو بىياۋەپاندا.
* دەگونجىت دەستەۋاژەى (سەد)
بەلگە بىت لەسەرئەۋەى پەروەردگار
دەيگىرى لەجىھاندا لەسەرى ھەموو
(سەد) سالىكدا.

* دەگونجىت ھەزار بەلگە بىت
لەسەربىننى شەۋى(قەدر)، ئەگەر
سەربازان پىغەمبەرۋ پادشاۋ زانايان
لەگەلدابو سەرکەوتنى
پەكتاپەرستانە.

* ئەگەر بىنى سەرباز روۋ لەۋلاتىك يان
رىگەيەك دەكەن ئەۋ سالىيان باراناۋى
دەبىت.

* ھەرۋەھا وتراۋە: سەربازان
سەرکەوتنە بۇ باۋەرداران و سزاۋ
تۆلەيە لەستەمكاران.

*ته گهر خوئی له سه ربانی ماله کە ی
بینیه وه ده یویست دابیه زی به لام
نه یده توانی زیندانیده کړی.

*ته گهر بینى سه ربان ده پوخت
به سه ریا سزاو خه شم رووی تیده کات.
*ته گهر نه ستیره ی له ژیر سه رباندا
بینى سه ربانه کە ی ده پرمی و
نه ستیره کان ده بینى.

سه ربیرین: (ئین سیرین) ده لیت: ته گهر
سه ربیراویکی بینى به لام نه یزانی کى
سه ربیرپوه بیدعه یه کى داهیناوه یان
گه واهیه کى درۆی خستوه ته ملی.

*ته گهر باوک و دایک و کورپه کە ی
سه ربیرپیت ئازاریان نه دات و
ده ستریزیده کاته سه ربان.

*ته گهر ژنیک سه ربیرپیت لاقه یده کات،
هه روه ها ته گهر ئازهلتيکی مینه ی
سه ربیرى لاقه ی ژنیکده کات یاخود
کچیک ده کات به ژن.

*ته گهر ئازهلتيکی نیرینه سه ربیرپیت
له دواوه کارى نیربازیده کات.

*ته گهر بینى مندالیک سه رده بپیت و
سووریده کاته وه به لام نه برژا سته می
له باوک و دایکی خوێکردوه، ته گهر
منداله که جیگه ی سته م و ژورلیکردنبوو
مافی ده خوات و قسه ووته ی
ناشیاوده کات به رانبه رى.

به رزه وه، ته گهر خاک و خۆل که وته
خواره وه به سه ریا و جلـه کانی
خۆلاویيون له دواى ترس و بیم مال و
سامانى ده ستگیرده بیت.

*ته گهر کۆله که یه ک رما مه رگی خاوه ن
ماله یاخود به لاو نه هامه تیه ک رووی
تیده کات.

*ته گهر بینى پایه که درزی تیبوو بوو
به دوو که رته وه به لام نه که وت سه رجه م
نه وه یه که ده درتیه پال ماله که.

*دارو کۆله که له بینا سازیدا پیاوێکی
دوو پووی بارکیشى خه لکییه شکانى
مه رگی پیاوێکه به و سیفته و
تایبه تمه ندیانه.

(نابلسی) ده لیت: ته گهر بینى چوه
ژیر سه ربانیک و بینى ئاسمانى لیگرت
دزو جه رده رووده که نه ماله کە ی و
شتومه که کانی ده دزن.

*ته گهر بینى سه ربانى ماله کە ی ناوی
لیده چۆرئ گریان و شیوه نه بو
مردوویده کات یان بو که سیکی بیمارو
نه خۆش.

*ته گهر بینى باران خاک و خۆلى
سه ربانى شته وه هه ژارو نه دار
ده که ویت.

*پیاویک هات بۆلای (ئیین سیرین) و
وتی: ژنیکم بینى سەر برابوو
له ناوه پاستى ماله کهیدا هه لده به زیه وه
له سەر جیگه کهى ، ئنجا (ئیین سیرین)
پیی وت: ده گونجیت ئه و ژنه له سەر
جیگه کهى ئه مشه و ماره کراییت،
پیاوه کهش برائى ژنه که بوو میرده کهشى
دیار نه بوو، ئنجا پیاوه که لای (ئیین
سیرین) هه لساو توپه بوو له خوشکه کهى
شه پى بۆ هه لگرتبوو له ناخیدا هات بۆ
مالی خوشکه که و که نیزه کی خوشکی
دیاری و خه لاتیکى بۆ هیناو وتی:
گه وره م دوینی له سه فهر گه پايه وه ،
ئنجا پیاوه که رووی گه شبوه وه و
توپه یی نه ما.

*ژنیک هات بۆ لای (ئیین سیرین) و
وتی: له خه ودا بینیم میرده که مم
کوشت له گه ل کۆمه لیکدا، (ئیین
سیرین) وتی: تو میرده که ت
ناچار کردوه له سەر گوناھو تاوان،
له خوابتسره ، ئه ویش وتی:
راستده کهى.

*یه کیکیت هات بۆ لای و وتی: له خه ودا
بینیم مندا لیکم کوشت و برژاندم،
ئه ویش وتی: سته م و زو لم له و مندا له
ده کهیت به وه ی بانگیده کهى بۆ

*ته گهر مندا له که له وانه بوو قسه ی
ده رباره ده کرا باوک و دایکی زو لم و
سته مده که ن لیى به درۆ
تاوانباریده که ن، خه لکیش زۆر ده لئین
له باره یانه وه هه موو ئه و بۆچوونا نه ش
به تالان ئه گهر به ئاگر نه ییرژینى.

*ته گهر مندا له کهى بینى سهر برابوو
برژاوه مندا له که ته مه نی ده گات
به ئاستى ته مه نی پیاو، ئه گهر
که س وکاره کهى له گۆشتیانخوارد
خیر وچا کهى ده گات پێیان.

*ته گهر فهرمانپه وایه کی بینى پیاویک
سهر ده بریت و سهر یدیه کات به ملی
خه و بینه ره وه فهرمانپه و او ده سته لاتدار
زو لم و سته مده که ن و داوای کاریکى
لیده که ن ناتوانیت ئه نجامیبدات یاخود
داوای مال و سامانیکی زۆرى لیده که ن
به ئه ندازه ی قورسى سهر برپاو ، ئه گهر
ناسیه وه خۆیه تیی، ئه گهر نه یناسی و
پیریکبوو هاو پێیه کی ده یگرئ و غه رامه و
پاره ی به ئه ندازه ی قورسى ئه و سهره
لیده سینیت، ئه گهر لاو یکبوو غه رامه و
پاره ی لیوه رده گرئ، ئه گهر سهر برپاو
سهر ی له گه لدا بوو پێوه ی بانگده کرئ
به لام غه رامه ناکرئ ئه و جا غه رامه که ی
ده که ویته ئه سته ی خاوه نه که ی به لام
ئهرک و غه م و په ژاره ی ده سته ده که وئ.

*ته گەر غەم و پەژارەى ھەبىت و
لەخەودا بىنى سەرىدەبىن غەم و
پەژارەكەى دەپەوئەو.

*سەرىپىن مارەبىنە.

*ته گەر ژن سەرىپىت لەخەمامدا
بەلگەيە لەسەر ھاوسەرگىرى.

*ته گەر لەدواوە زىندەوەرئەك سەرىپىت
لەدواوە دەچىتە لای ژنەكەى.

سەرىپىچى: (نابلسى) دەئەيت: بۆيەكەك
رقى لىبىت دابەزاندنى سزايە.

سەرتاش: (ئىبن سىرىن) دەئەيت:
پىاوئەكە كاروبارى خەلكى لای

فەرمانپەرەوا چاكەدەكات.

سەرتاشىن (قەزىرىن): (نابلسى)
دەئەيت: ئەوھى لەخەودا سەرىتاشى

دەگەرپتەوہ بۆ سروشتى خەوبىنەر
لەكاتى بەناگايى و بىدارىدا.

*ته گەر بىنى سەرى دەتاشى
لەمامەلەو ساماندا زەرەر دەكات .

*ته گەر سەرتاشىنەكەى لەوہرزى
ھاويندابوو سروشتى بەچەشنەيكى

تايبەتبوو سوودو قازانجى پىدەكات.

*دەگونجەت بەلگەبىت لەسەر پشوو و
چاكبونەوہ لەنەخوشى سەرىئەشەو

چاوئەيشە.

كارئەكى نابەجى و ئەوئەيش
بەگوئەدەكات.

(نابلسى) دەئەيت: سەرىپىن لەخەودا
ستەم و ژۆردارىيە، ئەوھى بىنى

سەرىپاوە پەنابگىت بەخوا.

*ته گەر كۆمەلەو نەتەوہيەك بىنى
سەرىپاوان بەلگەى خىرە لەسەر

تەواوېوونى كارو بارەكانى خەوبىنەر.

*ته گەر لەخەودا بىنى يەككىتەر
سەرىدەبىرى بەلگەيە لەسەر تەواوى

كاروبارەكانى بەلام ئەم خىراترە.

*ته گەر يەكەك بىنى سەردەبىرى
بەدەستى يەككىتەر سەرىپاو خىرى

لەسەرىپ دەستگىردەبىت، ئەگەر
زىندانىبوو ئازاد دەكرى، ئەگەر

تاسابوو دلتىادەبىت، ئەگەر دىلبوو
ئازاد دەكرى، ئەگەر مىرو

فەرمانپەرەواوو دەستەتەلات و
فەرمانپەرەوايى زياد دەكات.

*ته گەر بىنى مۆفەك سەردەبىرىت
ستەمى لىدەكات ھەمووشەتەيكىش

خەلەنەبىت سەرىپىنى بەو شىوازەيەو،
بەكر ستم لەكارلەكرەو دەكات.

*ته گەر ھەندەك لەخەمەكانى سەرىپى
پلەوپايەى خەمەيەتى ورايەلەكانى

فەرمانۆشدەكات.

*نه گەر دهوله مەندبوو مال و دارایی
که مده کات.

*نه گەر بینی سەری تاشیوه زەفەر
به دۆژمنه کانی ده هیئت و ده بیئت
به خاوهن هیزو شکۆمهندی.

*نه گەر بینی وهك ئەوهی قژی ده بریت
له شکۆمهندی و ریزو حورمهتی
داده به زیت.

*نه گەر بینی سەری ده تاشیت
نه خوشده که ویت.

*نه گەر بینی بریویه تی باشه بۆ یه کیک
سروش و خودی وابیت.

*نه گەر بینی به دهستی خۆی قژی
ده تاشیت قه رزه که ی ده داته وه.

*نه گەر بینی قژی هاوسه ره که ی برپاوه
ته لاقیده دات یاخود ده مریت و لیتی
جیاده بیته وه.

*نه گەر ژنیک بینی میرده که ی قژی
کورتده کاته وه و پاشان سەری
ده تاشیت زیندانی کردنیه تی به دهستی
میرده که ی له ماله که ی خۆیدا، ههروه ها
وتراوه نه گەر سەر بتاشیت نهیئی
ده درکیئی.

*نه گەر قژتاشینه که ی قسه ی باشی
تیدابوو له گهل قه رزدا نه وه دا نه مانه ت
ئه سپه رده ده کات.

*نه گەر قژی بینی برپاوه له وه رزی
زستاندا ده گونجیت به لگه بیئت له سەر
شوینی سه رتاشین و کاره سات و زه ره ر.
*سه رتاشین نه مانه ت سپیرییه له گهل
دلنیا بوون له ترس و بیم.

*ههروه ها کورتکردنه وه و تاشینی
له (حه ج) دا قه رزدا نه وه یه، ههروه ها
له گهل ئەوه شدا سه ره که وتن
به ده سته ده هیئت، ههروه ها قژ
کورتکردنه وه دلنیا بوونه له ترس و بیم.

*نه گەر به ده ره له کاتی (حه ج) قژی
تاشی له چاکیتی له خواردنه وه وه
پیده گات، نه گەر خاوه نه که ی
له نا په حه تی و ده رده سه ریدابوو یاخود
قه رزاربوو خودا وه ندد ده رووی
لیده کاته وه.

*ههروه ها وتراوه: نه گەر له کاتی
خۆیدانه بوو ده وله مەندبوو هه ژار
ده که ویت، نه گەر قه رزاربوو قه رزه که ی
ده داته وه، ده گونجیت به لگه بیئت له سەر
ناشکرابوونی نه هیئی و لابر دنی گه وره و
سه رکرده که ی به فیل یاخود مردنی.

*نه گەر که سیکی یه کلابوو
شکۆمهندی و که سییتی خۆی
له ده سته دات.

*نه گەر قه رزاربوو قه رزه که ی
ده داته وه.

*نه‌گەر بینى چنگىكردوه به‌پیشى
مامىدا قه‌رزیده‌داتى هه‌تا
له‌بنده‌ریده‌هیتى و میراتى مامى
ده‌خواتله‌وه زیاترى پینابریت، نه‌گەر
به‌شیكى لیبرى به‌و نه‌ندازه‌یه میراتى
وه‌رده‌گریت.

*ریش تاشین به‌سه‌رچوون و روینى
مال و شکومه‌ندییه.

*وتراویشه ریش تاشین فیل و قۆلبرینه
یاخود به‌لاو ئافیه دیت به‌سه‌ر
کشتوکالدا یان هه‌لکی‌شانیه‌تى به‌ر
له‌وه‌ی سه‌ره‌لبدات یا مردنى
کوپه‌که‌یه‌تى یا ژنه‌که‌ی له‌ناکاو.

*نه‌گەر بینى سه‌ریده‌تاشى هه‌روه‌ک
چۆن به‌بیدارى ده‌یتاشى و حه‌ز به‌وه
بکات و له‌نیو خه‌لکیدا بپروات
ده‌وله‌مه‌ند ده‌بیٔ به‌هۆى مناله‌کانیه‌وه
نه‌گەر که‌سیکبوو قژی درێژده‌کرده‌وه
نیده‌تاشى، نه‌گەر له‌جه‌نگدابوو
دیلده‌کری و ده‌کوژریت، نه‌گەر له‌کاتى
ناشتیدابوو مال و داراییه‌که‌ی
به‌سه‌رده‌چیت و نه‌ینى ئاشکرا ده‌بیٔ و
له‌گه‌وره‌وه‌ فرمانپه‌واکه‌ی
جیاده‌بیٔه‌وه.

*هه‌روه‌ها ده‌لین: نه‌گەر یه‌کێک بینى
له‌جه‌نگ و غه‌زادا سه‌ریده‌تاشى
لیخۆش‌بوونه له‌گوناهاکه‌کانى و

*نه‌گەر بینى مرقفیک بانگیده‌کات بۆ
قژپرین میرده‌که‌ی ژنانیتر به‌نه‌ینى
بانگیده‌کات و ئاژاوه ده‌که‌ویتته‌ نێوانیان.
*نه‌وه‌ی په‌لکی ژنه‌که‌ی به‌پراوى ببینی
هه‌رگیز کوپی نابیت.

*نه‌گەر قژی بپریٔ هیزو توانای
لاوازه‌بیٔ.

*نه‌گەر بینى نیوه‌ی ریشى تاشراوه
هه‌ژارده‌که‌ویٔ و شکومه‌ندى
له‌ده‌ستده‌دات.

*نه‌گەر لاویکی نادیار بیتاشیت له‌سه‌ر
ده‌ستى دژومنیکی ناسراو یاخود
هاوچه‌شنى نه‌و دوژمنه‌وه ده‌پروات.

*نه‌گەر پیاویکی پیرو به‌ته‌مه‌نبوو
شکومه‌ندییه‌کانى له‌سه‌ر ده‌ستى
پیاویکی به‌ده‌سته‌لاتى بى ره‌چه‌له‌ک
له‌ناوده‌چیت.

*نه‌گەر بینى قژی برا رووخسارى
پیره‌بیٔ له‌بژێوى په‌یداکردن و
هه‌ل‌داندا.

*تاشین ئاسانتره له‌هه‌لکیشان،
ده‌گونجیت باشبیٔ بۆ هه‌ندیک
له‌کاروباره‌کانیدا نه‌گەر رووخسارو
ده‌م و چاوى ناشیرین نه‌کات به‌لام نه‌و
باشییه قورسو گراندەبیٔ له‌سه‌رى.

*نه‌گەر پپ به‌چنگى گرتى و به‌و
نه‌ندازه‌یه بپری پیاویکه‌ مال و
سامانه‌که‌ی پاک راده‌گریت.

قەرزه‌که‌ی بداته‌وه و کاروباری خو‌ی
پېرېکېخت.

*نه‌گەر بینى قسڵده‌گرېته‌وه مووى
پېشى عه‌وره‌تى پى لاده‌بات نه‌گەر
ده‌وله‌مه‌ندبیت مال و دارایی تیا‌ده‌چیت و
نه‌گەر هه‌زاربیت ده‌رووی لیده‌کرېته‌وه و
ده‌وله‌مه‌ندبیت ، به‌لام نه‌گەر نیوه‌ی
بردو نیوه‌ی نه‌برد هه‌ندیك نارېحه‌تى و
چهرمه‌سهرى ده‌ره‌وېته‌وه و هه‌ندیكېش
ده‌مینیتیه‌وه و مال و دارایی
له‌ده‌سته‌دات و به‌شیكى كه‌مى بۆ
ده‌مینیتیه‌وه .

*نه‌گەر بینى مووى پېشى به‌مووس
ده‌تاشى له‌لاین هاوسه‌ره‌كه‌یه‌وه خېرو
چاكه‌ رووی تیده‌كات بۆ ژنیش
به‌هه‌مان شیوه‌یه .

سه‌رتویژ فروش : (نابلسی) ده‌لێت:
له‌خه‌ودا پیاوێكى دپنده‌یه‌ له‌نیو
خه‌لكیدا فیتنه‌ی ده‌كات و ده‌مه‌ده‌مه‌و
سه‌وقاتی بلا‌وده‌كات و هه‌تا خو‌ی
سو‌ودمه‌ندبى .

سه‌رجل (كه‌وا) : (نیین سیرین) ده‌لێت:
ده‌ره‌كه‌وتن و هی‌زو ده‌سته‌لانه‌ له‌گه‌ل
ده‌رووی خېرو، سفت و لو‌وسیشی
باشتره .

*نه‌گەر سه‌رجلیكى ئاو‌ریشمی
به‌خو‌یه‌وه دی ده‌سته‌لانه‌

برژاندنه‌وه‌ی قهرزه‌كانیه‌تى له‌گه‌ل
ره‌واندنه‌وه‌ی غه‌م‌وپه‌ژاره ، نه‌گەر
سه‌رتاشینه‌كه‌ له‌وه‌رزى زستاندا‌بوو
له‌پله‌وپایه‌دا شكسته‌خوات و مال و
داراییه‌كه‌ی به‌فېرۆده‌چیت ، نه‌گەر
دايكی هه‌بوو ده‌مریت ، نه‌گەر
كو‌رداریش بیت هه‌ر به‌وچه‌شنه‌یه .

*نه‌گەر ژنیک بینى قژى ده‌بریت
به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر مردنى خو‌ی یا
مێرده‌كه‌ی یاخود به‌ده‌رکه‌وتنى نه‌ینى و
په‌نه‌انى ، یاخود خېروچاكه‌یه‌كى
له‌لاین مێرده‌كه‌یه‌وه ده‌سته‌كه‌وێت .

*نه‌گەر بینى سمێلى تاشراوه‌ یاخود
كو‌رتکراوه‌ته‌وه خېرو چاكه‌ رووی
تیده‌كات .

*نه‌گەر بینى سه‌رو ریشى تاشراوه
نه‌گەر نه‌خۆشبیت چاكدە‌بیته‌وه ،
نه‌گەر قه‌رزاربیت قهرزه‌كه‌ی ده‌داته‌وه ،
غه‌مباریش غه‌م و په‌ژاره‌كه‌ی
ده‌ره‌وېته‌وه ، هه‌روه‌ها ده‌لێن:
له‌خه‌ودا باش نییه .

*نه‌گەر بینى پېشه‌سهرى ده‌تاشى
قه‌رزارى تیا‌یده‌بات و كه‌سیش پى
نازانیت .

*نه‌گەر بینى مووى سكى ده‌تاشى
خوداوه‌ند هۆكارىكى بۆ ده‌سازینى

پیاویکی نه و مالّه وه وهك برايان زاوا
ياخود هاوړې.

* نه گهر ئاوه كه هه لقولا هه تا هه مووی
رؤیى له غه م و په ژاره به خیرایی
قوتارده بې، نه گهر ئاوه كه
نه هاته دهره وه خه میكه ده میښته وه،
نه گهر سازگار بوو غه م و په ژاره په له گهل
له شساغیدا.

* سه رچاوه ی ئاوی لیل باش نییه
له گهل نه و ئاوه ی له بهرینه پوات.

* نه گهر ئاویکی بینى له بهریده پوات
نه گهر خاوه نه كه ی زیندو یا مردو بوو
لیكدانه وه ی له كارو كړداریدایه له روژی
قیامه تدا.

* نه گهر ئاویکی بینى هه لقولا
له گهړه كه كه یان یان له مالّه كه یان و رڼا
یان له بهرې نه پړی غه م و په ژاره له ویدا
بلاو ده بیته وه، هه روه ها نه گهر له ئاوی
سه رچاوه په كې خوارده وه غه م و
په ژاره په، نه گهر ئاوه كه لیښو
غه م و په ژاره كه سه خت و گرانه.

* هه روه ها ده لیل: نه گهر سه رچاوه
ئاویك هه لقولا له مالّه كه ی خوی یان
له شونښكدا خزمه تكاریك ده گړی.

نه گهر سه رچاوه په ك ئا و له زه ویدا
هه لقولا خه لكی نه و شونښه مال و
سامان و بهر و بوومی ژور به ده سته هیڅن

به ده سته هیڅن به نه ندازه ی هیڅو
توانای سه رچله كه به لام خواردنې
زیانكې له ناینده كه وې.

* نه گهر له جهنگدا له بهر یكرد له گهل
چه كدا زیانى نییه و بوخواوه نه كه ی
ده سته لات و دهره له هه موولایه كه وه.

سه رچاوه ی ئاو: (نابلسی) ده لیت:
سه رچاوه ی ئاو نیعمه ت و خیر و فوړو
كه یشتنه به ئومید و هیوا نه گهر
خواه نه كه ی حال وبارى باشبوو.

* نه گهر چن سه رچاوه ئاویکی بینى
ته قى و دهر كه وت له مالى خویدا و ده ی
دا پو شراونه بوو به لا و نه هاهمه تیبه ك رووی
تیده كات و نه ندامانى خانه واده كه ی
ده گړین.

* نه گهر بینى ده ستنو یرژده گړی
له سه رچاوه ئاویك خیریكى ته واو دیته
رڼی نه گهر سازگار بیت یان لیل.

* نه گهر بینى له مالّه كه یدا ياخود
جیگه په ك كه زیانى پیده گه یه نئ ئاو
هه لقولا له مالّه كه هاته دهره وه
بژووی و خیر و نیعمه تی ده سته گړه بې،
نه گهر له مالى خویدا هه لقولا
غه م و په ژاره په له لایه ن ژنه وه تووشی
ده بې، نه گهر له دیوارك هه لقولا بوو
غه م و په ژاره په تووشی ده بیت له لایه ن

سەر خوشی (مهستی): (ئىبن سیرین)
 ده لیت: سەر خوشی به بى مه یخواردن
 خەم و پەژارە و بە لاو نە هامە تیه به پى:
 ﴿وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَىٰ وَمَا لَهُمْ
 بِسُكَارَىٰ﴾ (الحج: ۲).

* سەر خوشیون به هوى مه ی و باده وه
 مال و دەستە لاتە خە و بینەر
 به دەستیدە هیئت.

* سەر خوشی به هوى مه ی و باده وه
 دلتیاییه له ترسو و بیم چونکه سەر خوش
 له هیچ شتیک ناترسى.

* ئەگەر بینى سەر خوشبوه،
 جل و بەرگە کە ی پڕۆل و لەت لە تبوه
 پیاویکە ئەگەر دنیا دەروازەکانى بۆ
 بکاتە وه خوى راناگریت.

* ئەوه ی ببینى باده دەخواتە وه
 سەر خوشیش دەبیّت مال و سامانى
 به حەرەم به دەستدە کە ویت و به و ماله وه
 دەستە لات به دەستدە هیئت
 به ئەندازە ی سەر خوشیه کە ی.

* هەر وه ها دەلین: سەر خوشی بۆ ژن و
 پیاو خراپە و بە لگه یه له سەر نە زانی نیکی
 ئۆد.

* پیاویک له خە ودا بینى دەستە لاتىکی
 پى سپیڤا له کارە کەیدا ها وه لایە تی
 کۆمە لیک کرد و یستى بپروات
 به سەر خوشی هەمو یانى به دیکرد و

له گەل پیسی و تیک چوونی
 سەر چاوه ئاوه کە.

* ئەو ئاوه ی له شاخ و دۆله کانه وه
 هەلده قولی ئەگەر سازگاریو به لگه ی
 خیره بۆ سەرجه م خە لکی به تاییە ت
 نە خوش و هە ژاران و به لگه یه له سەر
 ئاسانى و چاکبوونه وه چونکه هیچشتیک
 له ئاو خوشتر نییه، ئەگەر بینى
 وشکی کرد وه به پێچه وانه وه بۆ
 سەرجه م خە لکی به لگه یه.

* ئەگەر یه کیک له ئاوی سەر چاوه یه ک
 دەستتوێژی گرت ئەگەر غە مباربوو
 خودا وه ند دەرووی لیدە کاته وه ئەگەر
 ترسابوو دلتیاده بى یان نە خوشبوو
 چاکدە بیته وه یاخود قەرزاربوو
 قەرزە کە ی دەداتە وه، ئەگەر
 گونا هباربوو خودا وه ند له سەرجه م
 گونا هەکانى خوشدە بى.

* ئەگەر ئاویکی سازگاری بینى ژیا نه
 بۆ یه کیک ببیّت به خاوه نی، ئەگەر بینى
 به نئو مالاندا دەروات ژیا نی گشتیه.

* ئەگەر ئاویکی بینى دەچوه نئو
 ماله کە ی به کونیکدا کە واکە سیک
 دەیتوانی به دەست بیکریت رزق و
 رۆزییه رووی تیدە کات.

سەردانی پیڭەمبەر (ﷺ) لەخەودا:

بەلگە یە لەسەر خۆنزی ککردنەو

لەپەرەردگار بەکاروکرداری چاک.

* ھەرەھا بەلگە یە لەسەر:

+ دلتیایبون لەترسو بيم.

+ نزیکي لەگەورە پیاوانەو.

+ پلەوپایە بەرزی.

+ رووکردنە زاناو پلەداران و دلتسۆزی بۆ

خانەوادی پیڭەمبەر (ﷺ) و

خۆشویستنی ئەوێ خۆشی دەوین.

+ ئارەزووداری و زانیاری و رینومای.

* ھەرەھا سەردانی (قودس) لەخەودا

بەلگە یە لەسەر بەرەکەت و شارەزابون

لەزانیاری و نھیتی، سەردانی حەزەرەتی

(ئىبراهيم) (سەلامی خواى لىبىت)

بەلگە یە لەسەر گوێرپایەلى باوك و دايك و

چاکەکردن لەگەلىان و خۆشیرینکردن

لایان بەوتەوکرداری بەرز.

* دەگونجیٔ بەلگەبیٔ لەسەر ھەولدان

لەبەدەرخیستنی زانیاریدا.

* دەگونجیٔ بەلگەبیٔ لەسەر

خۆشەویستی بۆ خەلکی خیرۆمەندو

گوێرپایەلى و ھاتنەدى ئاواتەکانی لەدنیاو

قیامەتدا.

* دەگونجیٔ بەلگەبیٔ لەسەر

خۆشویستنی خەلکی خیرۆمەندو

گوێرپایەلى و ئومیدەواربوونی خیری

دنیاو قیامەت.

نەیتوانی زالبیٔت بەسەر کەسیاندا،

ئەمەى گێرپایەو ھە بۆ (ئىبن سىرىن) و

ئەویش وتی: ئەوانە دەمرن و سوودت

پێناگەینو و ھەلامیشت نادەنەو.

* بینینی مەى لەمەرکانەدا

بەدەستھێنانی گەنج و داراییە.

(نابلسی) دەلیٔت: سەرخۆشی

دەوڵەمەندییە لەگەل رێگرتن لەوێ

لەخۆی بابییٔت. ئەگەر سەرخۆشیەکە

لەبادەى تریٔوو دەستەلاتو

فەرمانپەرەییە بەھەموو شیئەیک.

* سەرخۆشی بەلگەى خیرو چاکەى بۆ

یەکیٔ بترسى.

* سەرخۆشبون بەبى مەى بەلگەى

لەسەر بانگەشەکردنی حالٔیک کەتیدا

نییە و ناتوانیٔت ئەنجامیبدات،

دەگونجیٔ رووداویٔک رووی تیٔیکات،

گرنگ بیٔت لەلای تا بەمەستی

دەگەریتەو لى، ئەگەر چاکەکاربوو

مەستە بەخۆشەویستی خوداوەند.

سەرد^(۱): (نابلسی) دەلیٔت: لەخەودا

پیاویٔکی دوؤوو دوؤرەنگو و باش نییە

لەقسەدا ساردو سپرو و تەکانی زیرو

رەقن.

^(۱) **سەرد:** بالئەدەیکە سەری گەورەو ھە ژیرسکی

سپییەو سەرپشتی سەوزەو پەلەو ھەری بچوک

راو دەکات (فەرھەنگی دەریا: ۵۵۷/۱).

سه‌رپووتانه‌وه: (نابلسی) ده‌لَیت:

له‌خه‌ودا مائیکه له‌لایه‌ن
سه‌رکرده‌یه‌که‌وه هیچ سوودیکی
لیوه‌رن‌اگیرئو سوودی نییه
به‌ماندوبوون و هیلای نه‌بیت.

* بینینی سه‌رپووتاه سالتیکی قات و
قَریبه.

سه‌رزه‌نشست(گله‌یی - لومه): (نیین

سیرین) ده‌لَیت: سه‌رزه‌نشست به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر خۆشه‌ویستی.

* نه‌گه‌ر بینینی گله‌یی و سه‌رزه‌نشستی

خۆیده‌کات کرداریکده‌کات لَیی

پاشگه‌زده‌بیتته‌وه یان سه‌رزه‌نشست

ده‌هکری له‌سه‌ری به‌پیتی ئایه‌تی: ﴿يَوْمَ

ثَائِيٍّ كُلِّ نَفْسٍ يُجَادِلُ عَنْ

نَفْسِهَا﴾ (النحل: ۱۱۱).

(نابلسی) ده‌لَیت: نه‌گه‌ر له‌خه‌ودا

له‌لایه‌ن پیغه‌مبه‌ریان به‌رپرستیکه‌وه

سه‌رزه‌نشستکرا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر ته‌وبه‌و

گه‌رانه‌وه‌ی له‌سه‌رگه‌ردانی.

سه‌رسامی (سه‌رسورمان): (نیین

سیرین) ده‌لَیت: سه‌رسامی له‌هه‌موو

ئاینه‌کاندا نکولویه، نه‌گه‌ر بینینی

سه‌رسامه‌و هیچ ئاینیکی نییه سه‌رجه‌م

ده‌روازه‌کانی داوای لیداده‌خرئو خوازو

ئاواته‌کانی لیده‌گیرئو هیچ ویستی و

خوازیک به‌ده‌ستناهیئت.

(نابلسی) ده‌لَیت: سه‌رسامی به‌لگه‌یه

له‌سه‌ر بیتاگایی و په‌لکیشکردنی

له‌لایه‌ن شه‌یتانه‌وه بۆسه‌رگه‌ردانی.

سه‌رشان: (نابلسی) ده‌لَیت: له‌خه‌ودا

پشت و په‌ناو قیزه‌و ژنیکی شوخ و

شه‌نگ و جوانه.

* نه‌گه‌ر بینینی ده‌یدات به‌خۆیداو

ده‌نویت ژنیک ده‌هیئت.

* نه‌گه‌ر دووچه‌رخه (پاسکیل) یکی

گه‌وه‌رداری بینینی ژنه‌که‌ی قورئان

له‌به‌ر ده‌کات.

سه‌رقالی: (نیین سیرین) ده‌لَیت:

نه‌گه‌ر خۆی به‌سه‌رقالی بینینی کچیک

ده‌هیئت و سه‌رقالیده‌کات هه‌روه‌ک

قورئان ده‌فه‌رموی: ﴿اِنَّ اصْحَابَ

اَلْكِتَابِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَاَكْفُون﴾

(یس: ۵۵) ده‌لَیت: شکانی شقلی

کچینییه.

(نابلسی) ده‌لَیت: سه‌رقالبوونی مروڤ

له‌خه‌ودا به‌کاریکیتر نه‌گه‌ر به‌سیبوو

به‌لگه‌یه له‌سه‌ر نوێکردنه‌وه‌ی رنق و

رۆزی و هاوسه‌رگیری و من‌دال و

به‌ندایه‌تی.

سه‌رقۆل: (نابلسی) ده‌لَیت: سه‌رقۆلی

مروڤ له‌خه‌ودا به‌مال و سامان

لێکده‌دریته‌وه، سه‌رقۆلی گوشادو

به‌رین فراوانی مال و سامانه.

* نه گهر بینی کاتی پئیدا سرکه وتبوو
به نه ستیره و رینوما یی کرا پله و پایه و
سر و کایه تی به ده سته هیتیت.
* دابه زین دوی سرکه وتن پئیدا
ملکه چی و رسوایی و سرشوریه،
هه روه ها ده لئین: به ده سته هیتانی نازو
نیعمه تی دنیا په له گهل پله و پایه ی
تایندا.

* نه گهر بینی له شاخیکه وه دابه زی
خوشی و شادی به ده سته هیتیت.
* هه روه ها ده لئین: به لگه یه له سر
گورانی کاروبارو به ده سته هیتانی
ویست و خواز.

(نابلسی) ده لئیت: له خه ودا سرکه وتن
واژووی دابه زینه، نه وه ی به رزبیتته وه
به نه ندازه ی به رزبوونه وه ی داده به زی،
ده گونجیت به لگه بیت له سر
چه و سوانه وه ی ده روونی،
به رزبوونه وه ش به رزیه و دابه زین
نزمی و سووکیه.

* نه گهر سرکه وت به سر کوسپیکی
به رزدا به رزبوونه وه یه به ماندوویه تی و
شه که تبوون.

* نه گهر بینی سرکه وت به سر
شاخیکدا نه و شاخه مه به ست و خوازه و
به نه ندازه ی نه وه ی ده یه ویت
به رزده بیتته وه.

* دراندنی سه رقول هه ژاری و نه بوونیه
هه روه ها نه مانی نازو نیعمه ته.

سه رکار (به ریوه بهر): بینینی سرکاری
ناژهل له خه ودا به لگه یه له سر پیاویکی
سه رکرده ی خاوه ن مال و به ریوه بهرن.
* سه رکار هیچ خیریکی تیا نییه.
* ده گونجیت به لگه بیت له سر:
+ هاوه لئیک.

+ نووسه ری گریه سته ها و سه رگری.
+ ده ویت.

سه رکرده ی سوپا: (نابلسی) ده لئیت:
پیاویکی به ناوبانگه باکی نییه نه گهر
سه ربازه کان هه لئیکرن.

* نه گهر بینی سه رکرده ی سه ربازه کانه
خیر و مال و دارای و شکومه ندی
ده سته گیده بیت نه گهر شایسته ی
نه وه بیت به لام نه گهر شایسته نه بیت
به لگه یه له سر مردنی، نه گهر هه ژاریت
به لگه یه له سر بشیوی و
ده نگه رزکردنه وه ی به سر
خزمه تکاراندا.

سه رکه وتن به ئاسمانا: (نابین سیرین)
ده لئیت: نه گهر بینی سه رکه وت به سر
شاخیکدا به لگه یه له سر غم و په ژاره و
سه فهر، نه گهر سه رکه وت به ئاسمانا
هه تا گه یشته به نه ستیره کانی ریزو
پله و پایه به ده سته هیتیت.

* هه موو به رزبونونه وه یه ک مړوڅ بیبینی
به شاخدا یان هه وراز ټکدا یاخود
هه رش ټټیکتر ویست وخوازی
به ده سته هینی له پیداو یستیه کانی
به رزبونونه وه ی ریکیش نارپه حه تییه و
خیری تیدا نییه.

سهرگه ردانی (لادان - ویلی): (نابلسی)
ده لیت: لادان له ریگه ی راست به لگه یه
له سهر لادان له حه ق و رینومایی، به لام
نه گهر ریگه که خواربوو لادان لیتی لادانه
له خراپه و داواخوازی رینومایی و
جیگر بیونه.

* نه گهر بینی له ریگه لایدا رووده کاته
ناحق، نه گهر ریگه ی راستی دوزییه وه
ریگه ی سهر فرازی ده یوه ته وه.

سهرما: (نابلسی) ده لیت: نه گهر مړوڅ
له خه ودا هه سستی به سهرما کرد
هه ژارییه.

* نه وه ی له سیبیه ردا سهرمایوو
نه یتوانی له بهر تیشکی خورا دابنیشیت
هه ژاری به سهر ده چیت، هه روه ک چوڼ
نه گهر له بهر تیشکی خوردا بوو
روویکرده سیبیه له خه م په ژاره قوتار
ده بیت.

* سهرما له خه ودا نه گهر خه وه که
له وه رزی هاویند ابوو به لگه یه له سهر
سوودو رزق و رۆزی و پوڅاکی گرانبه ها.

* نه وه ی بیبینی سهرمایه تی و دواتر
ره شه بایه ک هه لیکات به سهریدا هه ژاری
پترو زیاد ده کات، نه گهر چوه پال ټاگر
یان پشکرو دوکله هه ژارده که ویت و
پاشان له کاروباری فهرمانپه وادا
هه ولده دات و کاره که شی مه ترسیدار
ده بیت، نه گهر پشکروبو ده ست بو
مائی هه تیو ده بات، نه گهر خو ی
گهر مرکرده وه به دوکله به لاو
نه هه تییه کی گهره رووده کاته
ده روونی.

* هه ندیک ده لیت: سهرمایه کی سهخت
له کاتی خویدا به لگه و نیشانه نییه
له سهر هیچ شتیک به لام نه گهر له کاتی
خویدا نه بوو به لگه یه له سهر سه فهری
که شتیار که روونادات و به لگه یه له سهر
به دهر که وتنی شته نادیارو په نهانه کان.
سهر نشینانی لانه و مائی فهرمانپه وادا:
(نابلسی) ده لیت: بینینی له خه ودا
به لگه یه له سهر:

+ سه فهر و جموجوول له وشکانی و ناودا.
+ چاکبوونه وه له نه خوڅشی و به لاو
نه هه تی.

سهر وکایه تی: (نابلسی) ده لیت: نه گهر
بینی له خه ودا ده ویتی ده کات به لام ژنه
سوزانیه کانی نه دی نه وه پیاوکی
ده لاله و شتومه ک و کاله ده خاته روو
به هویه وه ده ژی.

* سه روکایه تی گه واهیدانی ناحه قه،
ئه گهر بینى گه واهى ناحه ق ده دات
ده ویتى ده دات.

سه ره تان^(۱): (ئیین سیرین) ده لیت:
پیاویکی شان و شه وکه تدارو به هتزه،
خواردنی گوشته که ی سوود وهرگرته
له مال و سامان و له زه وییه کی دورو
چه په کدا.

* هه روه ها ده لئین: ئه وه ی بیبینی
مالیکی حرام به ده سته هیتیت.

سه ره لدان: (نابلسی) ده لیت: ئه گهر
شتیکی شاراه ی تیا ده رکه وت به لگه یه
له سه ر خو شه ویستی دواى نارچه تی و
سوود و قازانج دواى زیان یا خود بوونی
کورپک دواى نا ئومیدی.

* هه موو شتیک کات و واده یه کی
دیاریکراوی هه یه بینینی له کاتیکدا
به لگه یه له سه ر:

+ به جیه پێنانی به لئین.

+ به ده سته پێنانی پیداو یستی.

+ قه رزدانه وه.

+ گه پانه وه ی که سیکی ئاواره.

+ ئازاد بوونی زیندانی یان مندالبوونی
دووگیان.

* ده گونجیت شتیک گهر له کاتی خویدا
نه بی به لگه بیته له سه ر قه رز.

سه ره هنگ: (نابلسی) ده لیت: بینینی
له خه ودا به لگه یه له سه ر مژده و
سه رکه وتن به سه ر دوژمناندا به پێ
تایه تی: ﴿وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي
إِسْرَءِيلَ وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ
نَقِيْبًا﴾ (المائدة: ۱۲).

سه ری جالووت: (نابلسی) ده لیت:
ئه گهر سه ری جالوتی له خه ودا بینى
خرابه کارى فیتباز بانگی خه لکیده کات
بو ناپاکى و فروفیل.

* ئه گهر بینى سه ری جالووت ناو زه د
ده کات رقی له کارو پیشه که یده بیته
ناپاکى و فروفیلی له گه لده کرى و خو شى
پاک و بیتاوانه.

سه رین: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
هاوسه رو مال و سامانى پاریزراو و
هاورپیه تیه یان نه پێنه له گه ل پشودان
له ماندوبوون و هیلاکى.

(ئیین سیرین) ده لیت: سه رینی به رز
خزمه تکاره که یه تی، هه ندیکده لئین:
منداله یان زانا به لام جیگه ی راخراو
به لگه یه له سه ر هاوسه ر.

* ده گونجیت جیگه به لگه بیته له سه ر
ئه و زه وییه ی مروفت ته پاولتی تیا ده کات
به بیتاگایی هه تا له وێوه روو به قیامه ت
ده که ویته رى.

^(۱) سه ره تان: گیاندارى کی ناوییه. (وه رگێ)

ده لَئِن: ئو پشتييه ی پالی پتوه ده دات
غم و په ژاره یه .

* ه روه ها پشتي هاوسه رو هاوپړ يان
كوړو دايكي به سوزو به زه ييه .

* ده گونجيت به لگه بيت له سر پشو
يان نه خوشی بويه کيکي له شساغ .

سه عوگ^(۱): (ئيبين سيرين) ده لَئِن:
نه گهر بينی ئو دهرمانه ده کاته لووتی
تووپه ده بيت به نه ندازه ی ته نگه به ری
خشل و باب ته کانی .

(نابلسی) ده لَئِن: له خه ودا به لگه یه
له سر پتويستی به خوشه ويستی يا خود
نه ووی رو ده کاته نه قل و ژیری مروځ .
سه فهر: (ئيبين سيرين) ده لَئِن: سه فهر
له حال و باريکه وه ده گويزي ته وه بو
حال و باريکي تر .

* نه گهر بينی سه فهر ده کات
زه وييه کده مالی .

(نابلسی) ده لَئِن: سه فهر له خه ودا
به لگه یه له سر دهرکه وتنی
خووپه وشتي خه لکی، نه گهر
نه وکه سی سه فهر ده کات هه ژاريو
ده وله مند ده بيت، نه گهر که سانی
موسافير هاتن بو لای له خه ودا

(نابلسی) ده لَئِن: له خه ودا ژنيکی
خزمه تکاره بو خاوه نه که ی و خزمه تی
خه لکی .

* نه گهر سه رینی بينی به لگه یه له سر
ژنيک نه ينی ژنيکي تر ده زانی و
دايده پوشي ، نه گهر سه رينه که ی دزی
خزمه تکار يان هاوسه ره که ی دهری .

* نه ووی له سه ریندا ده بينی له دراندن و
کونی و تياچوون رو به رووی خزمه تکار
ده بيت ته وه .

* ه روه ها بو ده سته لاتدار نووسه رو
به رده ست و نه وان ه کاروباريان
پيده سپيړی، ده گونجيت به لگه بيت
له سر که نجينه داره که ی پشتي
پيده به ستی به نه ندازه ی نه ووی
خه ويينه ده بينی .

* بو خه لکی گشتی له براو هاوپړ
رافه ده کړی .

* پشتي به فهر شو به ره و راخه
رافه ده کړی و نه جوانی و قه شه نگیه ی
تيايدا ده بينی ده گه پي ته وه بو
خزمه تکارو به رده سته کانی .

* نه گهر بينی له سه ری دانیشته وه
کيزک ده ينی .

* نه گهر بينی سه رینی هه لگرتوه
خيرو چاکه به دده سته هي نی ، ه روه ها

(۱) سه عوط: چاره سه ريکه ده کړي ته لووت هه تا
بگات به ميتشکو پرمين لابي ات .

سه کباچه^(۲): (ئین سیرین) ده لئیت:

ئه گەر به گوشتی مه پلئیرابوو و خواردی
به لگه یه له سه ره ده ستپاکی و ته وای
شکۆمه ندی له لای خه لکی پایه دار.

* ئه گەر به گوشتی مانگا لئیرا خواردنی
به لگه یه له سه ره ژینیکی خوشنودو
به ده سه تهیتانی ویست و خواز
له لایه که وه.

* ئه گەر گوشتی بالنده لئیرا بازرگانی و
ده سه ته لات به سه ره کۆمه لئیکی
ده وله مه ندی باسکراو به نه ندازه ی
چه ورییه که ی به ده سه ته ده هینی.

سه کۆ: (نابلسی) ده لئیت: سه کۆ
له خه ودا ده روولیکردنه وه یه بۆ غه مبارو
غه م و په ژاره یه بۆ دلخۆش به تاییه ت
ئه گەر بۆ خۆشۆردن به کار ده هینرا.

سه گا: (ئین سیرین) ده لئیت:
له لئیکدانه وه ی سه گدا جیاوازی هه یه
هه ندیکده لئین: کۆیله یه، هه ندیکتر
ده لئین: پیاویکی یاخی نه زان و
توندوتیژه ئه گەر وه پی، سه گی ره شی
عه ره بی دوزمنیکی لاوازی بچووی که م
رێزه و ده له سه گیش ژنیکی سووک و
نزمه، ئه گەر گازی لئیکرت خراپه روی

ده گونجیت به لگه بیت له سه ره نه و
هه والانه ی له لایه ن ئه وانه وه ده گات
به خه وینه ر.

* ئه گەر بینی سه فه ره ده کات له شوین و
جیگه یه که وه ده چیت بۆ شوین و
جیگه یه که تر گه رانه وه و ته ویه و
پاشگه زیبونه وه یه له سه ره پچی و تاوان.
* هه ره ها گه رانه وه له سه فه ره به لگه یه
له سه ره به ده سه تهیتانی پێداویستی.

* ئه گەر بینی له سه ره قاچ سه فه ره
ده کات قه رزکی زاله به سه ره یه وه.

* ئه گەر بینی له مال و لانه یه کی
نادیاره وه گواستیه وه سه فه ره ده کات.

* ئه گەر نه خۆشیک بینی سه فه ره ده کات
بۆ زه وییه کی دور یاخود رووده کاته
لانه یه کی نادیار یاخود له مالیکه وه
ده چیت بۆ مالیکتری نادیار به لگه یه
له سه ره مردنی، ئه گەر بینی تویشووی
سه فه ری هه لگرت روو له خیریکده کات.

سه فه ره^(۱): (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا

ژنیککی ده وله مه ندو به رێزو شوخ و

شه نگه و مال و دارایی ئیجگار ژۆره،

ئه وه ی ببیت به خاوه نی ئه م بالنده یه

ژن یا کچی ئاوی ده بیت.

^(۱) سه فه رد: بالنده یه که به نمونه ده بهینه وه

له ترسنۆکیدا. (وه رگێپ)

^(۲) سه کباچه: شله یه که له گوشت و ترشی دروست

ده کری. (وه رگێپ)

*هروه ها ده لئین: تووله ی سهگ
مندالی دوزاوو ی پیاویکی نه زانه و
خزمه کانی هه موو له زیناوه په یدابوون.
*سهگ پیاویکی که وده نه، سهگی
شوان مال و سامانه له گه وره و
به پر سه وه ده ستیده که ویت.

*سهگ دوزمنیکی سته مکاره.
*سهگی ماموستا هاوه له که ی
سه رده خات به سه ر دوزمنه کانیدا به لام
سووک و بی نرخه.

*هروه ها ده لئین: خاوه نی ئەم خه وه
ده سته لات و بژیوی پیویستی پیده درئ.
*هه ندیکه ده لئین: سهگ له لیکدانه وه دا
به لگه یه له سه ر:

+زه ره ر.

+هه ژاری.

+نه خوش.

+دوزمن، مه گه ر له شوینیکداییت
سهگی تیدا بویاری و بازی داده نرئ
له ویدا به لگه یه له سه ر ژیان و تام و چیژو
خوشی.

*سهگی ناوی داوایه کی به تاله له گه ل
برپارو فرمانیک به جیتایه ت، هه موو
جوړه سه گیک به لگه یه له سه ر که سی
خراب و گه نده ل.

*ده گپنه وه (نه بوبه کری صدیق)
(ره زای خوا ی لیبت) له خه ودا سالی

تیده کات، نه گه ر سه گیک جله کانی
دراند پیاویکی سووک نابرووی ده بات.
*نه گه ر گوشتی سه گیک خوارد زال و
سه رکه وتوو ده بیت به سه ر دوزمنیکدا
مال و سامانی داگیر کردوه.

*خواردنی شیر ی سهگ له خه ودا
ترس و بیمه.

*نه گه ر کارو فرمانیکی به سهگ سپارد
نه وکات سهگ هاو پیه که به هویه وه
سه رکه وتوو ده بیت.

*سهگ به لگه یه له سه ر پایه دان یان
که سیك خاوه نی بیده بیت.

*نه گه ر سه گیک گازی لیکرت نه گه ر
هاوه لایه تی بیده کاتریکی کرد
فیتنه یه، نه گه ر دوزمندار بوو قسه و
جنیوو سووکایه تی پیده کات یا خود
زالده بیت به سه ریا.

*نه گه ر خزمه تکاری هه بوو ناپاکی
له گه لده کات، نه گه ر له کاتی
نه بوونیدابوو شتیکی لیده سته که وئ
ننجا به نه ندازه ی گه رتن نازاری
پیده گات.

*سهگ ژنیک سووک له نئو کومه لیک
خرابدا، تووله سهگ کوپنکی ره شتاله ی
خوشه ویسته، تووله شکودارییه له نئو
خانه واده و مالی خویدا و سپیتی
باوه رپه تی.

*ئەگەر بىنى سەگ دەكوژى زالدەبىت
بەسەر دوزمناندا ، ئەگەر بىنى سەگى
راو رووبەراوکردن دەچن بۆسەرچەم
خەلكى باشە، ھەروھە بەلگەيە لەسەر
رەفتارىك مرقۇ ئەنجامىدەدات.

*ئەگەر سەگەكەى بىنى لەراوگەپايەو
بەلگەيە لەسەر ترسويىم و بىكارى.
*ئەگەر بىنى خويكرد بەشاردا بەلگەيە
لەسەر بىكارى .

*تەو سەگانەى پارىزگارى لەمال
دەكەن بەلگەيە لەسەر پاراستنى
شتومەكى پىاوا لەلايەن
ھاوسەرەكەيەو، ئەگەر بىنى نەخۆشە
بەلگەيە لەسەر نەخۆشى و زەرەو
تياچوونى ھەندىك شتومەك.

*ئەگەر دەلە سەگىكى بىنىنى دەوھپى
بەلگەيە لەسەر زيان لەلايەن خەلكى
خراپەو.

*سەگ بەلگەيە لەسەر تا بەھۆى ئەو
ھەسارەيەى بەسەگ ناوژەدكراو.

*ھەموو جۆرە سەگى بەلگەيە لەسەر
نەتەوھەكى سووك و رسوا.

*سەگ بەمنىدالى پۆلىس
لىكەدەرىتەو، ھەروھە سەگ
دوزمىنىكى لاواژە يان پياويكى رژدە.

*ئەگەر بىنى سەگىك پىي دەوھپى
لەمروفيكى كەم رىزقسەيەكى
ناخۆشەبىستى.

نازادکردنى (مەككە)ى ديوە بىنىويەتى
لەنىوان (مەككە)و (مەدىنە)دا كاتى
پىغەمبەر (ﷺ) لە(مەككە)
نزيكەبىتەو بەياوھرى ھاوھلانى
سەگىك پىيان دەوھپىت كاتى لىي
نزيكەبنەو لەسەر پىشتەكەوى،
گوانەكانى شىريان لىدەت. خەوھەكى
بۆ پىغەمبەر (ﷺ) دەگىرپىتەو
پىغەمبەر (ﷺ) دەفەر مويىت:
"سەگەكەيان رۆيى و چاكيان مايەو
بەھۆى پەيوھندى خزمایەتەو داواتان
لىدەكەن كاتى دەگەن پىيان ، ئەگەر
(ئەبوسوفيان)ى كوپى (حەرب)تان دى
مەيكورن."

*ئەگەر بىنى بوە بەسەگ خوداوەند
فەرى زانىارەكى مەزىدەكات ، پاشان
لىي وەرەگىتەو بەپىي ئايەتى:
﴿وَأَنذِرْ عَلَيْهِمُ نَبَاَ الَّذِي أَتَيْنَاهُ أَيَاتِنَا
فَأَنسَلَخَ مِنْهَا﴾ (الأعراف: ۱۷۵).

(نابلسى)دەلىت: ئەگەر سەگى چىنى
بىنى تىكەل بەكۆمەلى لەعەجەم
دەبىت و موسولمان نىين.

*ئەگەر بىنى سەگىكى گرت
ھاوھلەيەتى خزمەتكاراندەكات و بەزۆرى
خۆشىدەوین.

*ئەگەر بىنى راو بەسەگ دەكات
دەكات بەويست و خوازی خۆى.

* ده گونجیت سهگ به لگه بیت له سه ر
بیباوه پری و نا ئومید بوون له سوژو
به زه بی خوایی و به درؤ خستنه وه .

* بینینی سهگی (أصحاب الکهف،
هاوه لانی نه شکوت) به لگه یه له سه ر:
+ ترس و بیم .

+ زیندانی .

+ هه لهاتن .

* هه روه ها بینینی به لگه یه له سه ر
نوێکردنه وه ی ده ست لآت .

سه لاهی نوێژ: (ئین سیرین) ده لئیت:
ئه گه ر بینیی سه لامده داته وه له نوێژ
ده رده چی دوا ی ته و او کردنی له خه م و
په ژاره کانی قوتار ده بیت .

* ئه گه ر سه لامیدایه وه به لای راستدا
به ده ر له چه پی به لگه یه له سه ر
چاکبوونی هه ندیک له کاروباره کانی،
ئه گه ر سه لامیدایه وه به لای چه پیدا
به ده ر له لای راستی کاروبارو حالی
ئالۆز ده بیت به سه ریه کدا .

(نابلسی) ده لئیت: سه لامدانه وه دوا ی
ته و او بیوونی له نوێژ به لگه یه له سه ر
شوێنکه وتنو سـوـننه تپاریزی و
لیبـوونه وه له کارو سه فـهـرو رزق و رۆزی
په یدا کردن .

* ئه گه ر به لای چه پدا سه لامیدایه وه
به رله وه ی به لای راستیدا سه لامبداته وه

* نه گه ر بینیی گوشتی سهگی خوارد
زآلده بیت به سه ر دوژمندا و مال و
سامانی به ده ستده هئینی .

* سهگ به لگه یه له سه ر پاسه وان
هه روه ها به لگه یه له سه ر خاوه ن بیدعه .
* خواردنه وه ی شیری سهگ ترسو
بیمه ، سهگ هاوړپیه و به هۆیه وه
سه رکه وتن به ده ستده هئینی .

* سهگ مندالیک یان سوالکهری
ده رودو وکاره ، ده گونجیت به لگه بیت
له سه ر سووکی و رسوایی و نزمی
ده روون و یـپـرای زۆری باشه ی بـۆ
خاوه نه که ی و پاراستنی مال و مندالی .

* ده گونجیت سهگ به لگه بیت له سه ر
هه و لدان له دنیا دا له گه ل په سمه نده
نه کردن بۆ رۆژی ته نگانه و پتـیـوست .

* سهگی ده وری ران دراو سیپه کی باشی
مشورخۆره بۆ خانه واده .

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر سهگ
راگرتن یان هاوړپیه تی له سه ر پووچ و
به تال و زه ره رکـردن له مالـدا و
پووچه لکردنی کردار .

* هاوه لایه تی سهگ به لگه یه له سه ر
خۆشاردنه وه به هۆی چیرۆکی (أصحاب
الکـهـف) .

* ده له سهگ ژنیک ی پاریزگار یکاره
له میژده که ی و فره وه چه نه وه یه .

تیده کات و هاویه شده بیت له گه ل سه ما
بوکراودا.

* نه گه ر بینى له نیتو لانه و مالى خوی
سه ما ده کات و که سیکی نادیاریان
له گه لدا نه بوو بۆ سه رجه م خه لکی باشه
به شیویه کی هاوسه نگ.

(نابلسی) ده لیت: ئه وه ی له مال و
لانه که ی خوی سه ما بکات تیرده بیت و
شادی ده یگری.

* نه گه ر نه خوش سه مایکرد زۆر
نیگه رانی و دوودلی ده یگری، ئه وه ی
به کی شبرکی بۆ سه ما قوتار ده بیت
له ناپه رحه تی.

* نه گه ر بینى ژنه که ی یا کوپه که ی
یاخود هه ندیک له خزمه کانی سه ما
ده که ن خیرو چاکه یه و به لگه یه له سه ر
خوشی و شادی و مه زنی.

سه ماکار (سورده ر): (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا خاوه ن به لاو نه هامة تییه
ئه گه ر سه مایکرد بۆخوی سه ما روودانی
کاروباریکه و به رزیبونه وه یه .

* ئافه رته ی سه ماکار به لگه یه له سه ر
دنای پیسو و گهنده ل و پشوو دان
له ماندویتییدا.

* مه یموونی بازی و سه ما به لگه یه
له سه ر ته میکاری هاوه لپه یداکارو
منداله کانیان.

به لگه یه له سه ر شوینکه و تنی شه رو
خرابه و بیدعه خوازی ، نه گه ر
له نوێژه که ی ته و او بوو سه لامینه دایه وه
به لگه یه له سه ر گرنگیدان
به ده سته پنانی سوودو قازانچو
فه رامۆشکردنی سه رمایه .

سه ما: (ئین سیرین) ده لیت: سه ما
غم و په ژاره و نه هامة تییه کی
هه راسانکاره ، سه ما بۆ نه خوش
به لگه یه له سه ر درێژخایاندنی
نه خوشی.

* هه روه ها ده لیت: سه مای هه ژار
ده و له مه ندیه که زۆر ناخایه نیت،
سه مای ژنیش ئابروو چوونیه تی.

* سه مای ئه وه ی گه وره داره به لگه یه
له سه ر لیدانی، به لام سه مای زیندانی
به لگه یه له سه ر قوتار بوون له زیندان و
کردنه وه ی کۆت و به نده کانی.

* سه مای مندال به لگه یه له سه رئه وه ی
که منداله که ی که رو لاله .

* سه مای ئه وه ی به نیتو ده ریادا ده پروات
کارێکی خراپ و ناله باره ، هه روه ها
به لگه یه له سه ر توندی و ناپه رحه تی
که رووی تیده کات.

* نه گه ر مۆڤ بۆ که سیکیتر سه مایکرد
به لاونه هامة تییه کی گه وره رووی

سه متور (جوره سازیکه): (ئین سیرین)

ده لئیت: لیده ری سه متور پیاویکی
سه رکده ی خاوه ن ره فتاری پرپوچه
له نیو هه ژاراندان یان زیناکار داوینپیه
یاخود پاره په یداکاره.

* **ئه گهر ده سته لاتداریک بینسی**
گوئیستی سه متور بوه گوئیستی
وته ی پیاویکی پرپوچه گوده بیت.
(نابلسی) ده لئیت: له خه ودا به لگه یه
له سه ر:

+ کاروباری خه لکی و شتی پرپوچه.
+ زیناوداوینپیه.

* یاریکردن به شه ترهنج و دامه.

+ به گه پخستنی جنۆکه و جادووگه ری.
* ده گونجیت لیدانی سه متور
ئامۆژگارکردن یان سه رزه نشت بیت.

سهنج^(۱): (ئین سیرین) ده لئیت: ئه و
سه نهجی له زێر دروستده کری به لگه یه
له سه ر خوشیه کانی ژیان و لیدانی
شانازیکردنه به دنیاوه.

(نابلسی) ده لئیت: سهنج له خه ودا پیاوی
دنیاویستی خۆبه زلزانه.

* **ئه گهر بینسی به سهنج**
له ده رگا که یدهدات ده سته لاتیک لای
(عهجه مه وه وهرده گری).

^(۱) **سهنج:** ئامرازیکی به زم و شاییه و به دوو په نهجه
لیده دریت.

(وه رگێر)

* سهنج ناخۆشی و ماره برینیکی خراپه
یاخود پیاویکی عهجه مییه.

سهنگ (مسقال^(۱)): (نابلسی) ده لئیت:
له خه ودا به لگه یه له سه ر فه رمان
به چاکه و ریگری له خراپه و ئامۆژگاری و
سه رزه نشت.

* **ههروه ها به لگه یه له سه ر رینومایی و**
راستگویی و ده گونجیت به لگه بیت
له سه ر گوناوه تاوان.

سه رزه فروش: (نابلسی) ده لئیت: بینینی
له خه ودا به لگه یه له سه ر به رپرس و
پیشکه وتن له کاروبارداو پۆلیس و
به رپرسی کاروباری خه لکی و هۆکاری
به ده سته پێنانی مال و دارایی.

سه وزی جل و به رگ له خه ودا: (ئین
سیرین) ده لئیت: هه موو سه وزیه ک
به ده ر له سه وزی گه نمو جوو کونجی و
پاقله ئیسلامه.

* **ئه گهر بینسی له کێلگه یه کی سه وزدا**
هه وڵده دات له کرداری چاکه و خواناسیدا
هه وڵده دات.

(نابلسی) ده لئیت: جل و به رگی سه وز
باشه له ئایندا چونکه جل و به رگی
به هه شتیه کانه، ئه گهر جل و به رگی
سه وزی بینسی به لگه یه له سه ر ئاین و

^(۱) **مسقال:** نزیکه ی (ه) گرامه.

(فه رهنگی ده ریا: ج ۲/ ۱۱۸۸).

به لآو نه هامه تیهك دادیت به سهریاو تیدا
وشك و داماو ده بیئت، ده گونجیت
تووشی لیدان و نه شكه نه دان بیئت
له لایه ن فرمانپراوه.

* به ستینیش غه مویه ژاره و سزایه مه گهر
مروژ ناوی تیا هه لگوزی و بیکاته نیو
ده فریک و شوینه که ی بیبهستی نه وهش
مالیکه مۆلده بیئت له شوینی خویدا،
به سستهریش که نجینه ی مائی
فرمانپروایه.

سه یفان^(۱): بینینی له خه ودا به لگه یه
له سهر نهیننی نیوان خو ی و که سانیت
که هیچکه س ناگای لینه بیئت.

سی

سی (کۆنه ندامی هه ناسه): (ئیین
سیرین) ده لیت: چاکی سی
ته مه ندریژییه، خراپی ته مه ن
کورتیه تی چونکه شوینی روح و گیانه،
نه گهر بیننی سی بۆگه نیکردوه به لگه یه
له سهر نزیکیبونه وه ی چاره نووسی
چونکه سی شوینی روحه.

(نابلسی) ده لیت: سی شوینی
توپه بوونیته تی و به ژن لیکده دریته وه.

* نه گهر بیننی سی ره شه لگرساوه
به لگه یه له سهر:

+ شکانی ده رگای سوودو قازانجی.

هیزو زیاده ی به ندایه تی، له گه ل باشی
حال وباری مردو لای خودا وه ند.

* پۆشیننی جل و به رگی سه وز بۆ زیندوو
به لگه یه له سهر مانه وه ی میراتی بۆ
مردووش به لگه یه له سهر نه وه ی
به شه هیدی له دنیا ده رده چیت.

* هه موو جل و به رگیکی سه وز سووده و
زیان ناگه یه نیت.

* هه روه ها و تراوه: سه وزی
له جل و به رگی ناو ریشمدا نه ژن و نه پیاو
پابه ند نابن پتوه ی.

سه وولی به لهم: (نابلسی) ده لیت:
بینینی له خه ودا به لگه یه له سهر
زانباری و به لگه نامه ی راست و دروست.

سه هۆل: (نابلسی) ده لیت: له کاتی
خویدا بریتیه له غه م و په ژاره
ره وینه وه و لووتشکانی ئیره بیبه رو
دوژمنان.

* نه گهر ئاو به ستی و دارو درهخت
تیا چوو ده رگا کان داخه ران
به لگه یه له سهر پووچه لیبونه وه ی
بژیوی و رامانی حال وبارو سه فه رکردن.

* ده گونجیت سه هۆل به لگه بیئت له سهر
پیاوی به هیزو پشت نه ستور.

* سه هۆل هیچ خیریکی تیدا نییه
به هۆی به ستنی، نه وه ی سه هۆل و به فر
به سهریا بباری یا خود بکه ویته نیوی

^(۱) سه یفان: جۆره داریکه. (وه رگتی)

+تیکشکانی به خشینی.

+شکانی پانکو و نامیری فینککه ره وه.

سیخوږ: (نابلسی) ده لیت: سیخوږ

له خه ودا به لگه یه له سه ر جنوکه یان
نه وه ی کاریگری کاری شه ږو خراپه
ده گه یه نیت به سه ر خیردا.

سیر: (ثین سیرین) ده لیت: سیر

پیاوه لدانیکي ناقولایه، هـروهـها
ده لیت: مال و داراییه کی هـرامـه و،
خواردنیشی له چیشندا به لگه یه له سه ر
ته و به و په شیمانی له گونا هو تاوان.

* ده گڼږنه وه پیاوړیک دیت بولای

(نه بوهوره یه) و ده لیت: له خه ودا

پیغه مبه ری خوا (ﷺ) م بینی له مزگه وت

دانیشته وه خه لکی دینه ژوره وه و

سلاوده کهن، نجا منیش هاتم تا بیمه

ژوره وه به لام کومه له پیاوړیک قامچیان

به ده سته وه بوو نه یانه یشت، پاشان

پیموتن: ریگم بدن با بیمه ژوره وه،

نه وانیش وتیان: تو سیرت خواردوه،

پاشان ده ریانکردم.

(نه بوهوره یه) وتی: مال و داراییه کی

پیستخواردوه.

(نابلسی) ده لیت: خواردنی سیر

بونه خوش به ته نیا به لگه ی

خړوچا که یه. نه گهر سیری هـلکـیشا

زیان رووی تیده کات و هـلکـه نـدنی

پیاویش هـروایه.

* هـروهـها ده لیت: سیروپیاو غـم و

په ژاره یه.

سینه ها: (نابلسی) ده لیت: نه گهر بینی

چوه سینه ما گونا هیک نه نجامده دات و

به دوا ی گونا هو تاواندا ده گه ږی.

سینی: (ثین سیرین) ده لیت: سینی

خوشه ویستی پیاوه، نه گهر سینه که

پاقله و ترشه مه نی له سه ر بوو له مالی

خوشه ویست و دلداره که ی دژایه تی و

رق و قین بلاوده بیته وه.

(نابلسی) ده لیت: سینی له خه ودا

به هـزار درهـم لیکـده دریتـه وه، یان

به سه د به پیی توانای خه وینه ر.

سیواک: (ثین سیرین) ده لیت: سیواک

له سروشت و فیره وه یه، نه مهش

خه ونی شوینکه و توانی ریازو سوننه تی

پیغه مبه ره وه (ﷺ).

* نه گهر بینی سیواکده کات چاکه

کارده بی له گه ل خزمه نزیکه کانی و

په یوه ندی خزمایه تی به جیده هیتی.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر بینی

سیواکده کات سوننه تیکی پیغه مبه ر

(ﷺ) جیبه جیده کات به نه ندازه ی

سیواکه که ی و پاککردنه وه ی.

سی

سیبهر: (نابلسی) ده لئیت: له وه رزی
هاویندا پشوو سوودو پله وپایه و
شکومه ندییه ده چیتته ژیری،
له زستانیشدا به لگه یه له سهر غه م و
په ژاره و بیدعه.

* **ههروه ها** به لگه یه له سهر ده سته لاتدار
چونکه سیبهری خواجه له سهر زهوی
ههروهك چۆن له فهرموده یا هاتوه.

* **سیبهر** زانایه کی خواناسی
دنیانه ویسته.

* **ته گهر** بینى چو ژیر سیبهره وه
له گهرمادا له غه م و په ژاره قوتارده بی و
رزق و رۆزی به ده سته هیئت.

* **سیبهری** ژن میرده که یه تی.

* **ته گهر** ژنیکى بیمیرد روویکرده
سیبهری پیاویك ده یهتیی شان و
شه و که وت و مال و سامانی هه یه.

* **ته گهر** بینى تیشکی خوری بینى و
چوو روو به ره و سیبهریك له غه م و
په ژاره قوتارده بی.

* **ته گهر** له ژیرسیبهردابوو سه رمایوو

روویکرده به رتیشکی خور هه ژاری

ده ره ویتته وه چونکه سه رما هه ژارییه.

سیو: (ئین سیرین) ده لئیت: سیو وزه و

توانای پیاوه، نه گهر پادشاو

فه رمانه وابوو بینینی سیو مولک و

* **ته گهر** بینى به پوشیك سیواکده کات
سوننه تیك به جیده هیئت به مال و
سامانی حه رام.

* **ته گهر** بینى سیواکی هه لگرتوو
کردوویه تی به ده میا به لگه یه له سهر
شوینکه وتنی سوننه تی پیغه مبه ر (ﷺ).

* **ته گهر** بینى سیواکده کات و خوین
له نیو ددانه کانی دیت له گوناوه
تاوانه کانی به ده رده که ویت.

* **ده گونجیت** به لگه بیت له سهر ئه و
گوناوه تاوانانه ی نه نجامیده دات و زیان
به خانه واده که ی ده گه یه نیت و مال و
سامانیان ده بات.

* **ههروه ها** ده لئین: نه گهر بینى
سیواکده کات و خوینی له بهر ده پوات
پیاویکه غه یه تی خه لکیده کات.

* **سیواک** به لگه یه له سهر خوپاریزی
له وته ده گونجیت به لگه بیت له سهر
پاکیتی له گوناوه تاوان و موسولمانبوون
دوای بیباوه پری و قهرزدانه وه.

* **ده گونجیت** به لگه بیت له سهر:

+ **کاریک** نزیکى بخاته وه له خودا وه ند.

+ **به جیهتانی** به لئین و په یمان.

+ **دووگیانیوونى** هاوسهر.

+ **هاوسه رگری** که سانی ره بن.

سی و جگهر: (نابلسی) ده لئیت: له خه ونا
مال و سامانیکی کۆکراوه یه له هه موو
جۆریك زیو زیو گه وه ره.

ناوبانگ په یداده کات، نه گهر خواردی
له شویښکی ناسراودا منالیکي
باشیده بیټ، گازگرتنیش له سیو
به ده سته یتانی خیروسوودو نومیدو
قازانجه.

* ده گپړنه وه له (هشام) ی کورپی
(عبدالملهک) وه پش خيلافه
له خه ودا ده بیښی (نوزده) سیو (نیو)
به ده سته هیټی، خه وه کای بو
رافه کاری خه ویک ده گپړته وه، نه ویش
ده لیت: (نوزده) سالو (نیو) تو
فه رمانپه وایی ده که یت، زوری به سهر
رانه بورا فه رمانپه وایی گرته ده ست.

(نابلسی) ده لیت: سیو له خه ودا به لگه یه
له سهر وه چای نیړینه ی رووخسار
جوان، سیویش به هاوپی و برا
داده نریت.

* نه گهر بیښی سیوده خوات دوزمنی بو
ده رده که ویت.

* سیویش به لگه یه له سهر تامو چیرتی
جووتبون.

* مزه سیو به لگه یه له سهر
په رته وازه بوونو دهنکه دهنکو قاقویش،
داره که شی به لگه یه له سهر ترس وبیم.

ده سته لاتنه که یه تی، نه گهر بازرگانبوو
بازرگانیه که یه تی، نه گهر چینه ربوو
به ربوومه که یه تی.

* هه روه ها سیو بوئه وه ی ده بیښی
هیمه ت و نیراده یه تی و گرنگی پیده دات،
نه گهر بیښی سیوکی لیکرده وه و
خواردی یان بوو به خاوه نی سیو
به نه ندازه ی نه و سیو هیمه تی
به ده سته که ویت.

* هه روه ها ده لیتن: سیوی خوش
رزقیکي حه لاله، مزه سیویش رزقی
حه رame.

* نه گهر ده سته لاتداریک سیوی تیگرت
نوینه ریکه نومیده کانی نه و ی
له خوگرتوه.

* دارسیو پیاوکی باوه پرداره
له خه لکه وه نزیکه، نه گهر بیښی داری
سیو ده پوښی منالی ه تیو
به خپوده کات.

* نه گهر بیښی سیویک ده خوات مالیک
ده خوات خه لکی سه یریده کات، نه گهر
لیتیکاته وه مالو دارایی له پیاوکی
ریزدارو به ناوبانگه وه ده سته که ویت.

* سیوی بژیراو دره مو پاره ی بژیراوه.

* نه گهر بونی سیویکیکرد له مزگه وتیکدا
ژنده هیټیت، هه روه ها بو ژنیش
شوده کات، نه گهر له کوریکدا بو نیکرد

شین

شا

شاتوو: (نابلسی) ده لَیت: له خه ودا
قه رزکردنی مائی خه لکییه و وهک
(درهم) و (اینار) وایه و داره که ی
پیاویکی ریزداری فره پاره و مندالداره .
*ته گهر بینی شاتوو ده خوات
له کاروپیشه یه کی فراوان بژیوی په یدا
ده کات.

*تووی رهش (دیناره) و هی سپی
(درهم) ه.

شار: (نابلسی) ده لَیت: شار به لگه یه
له سهر نیشته جیبوانی ، هه روه ها
به لگه یه له سهر کوبونه وه و خه لکی
زورو شوینی خو په نادان چونکه کاتی
(موسی) (سهلامی خوای لیبت) چوه
شاره که (شوعه یب) (سهلامی خوای
لیبت) فره رموی ﴿ لا تُحْفَ حُجُوت ﴾
(القصص: ۲۵).

*ده گونجیت گوند به لگه بیټ له سهر
دنیاو شاریش قیامت، چونکه نازو
نیعمه تی قیامت به رزو بلنده و
ماله کانی بیثومار گوره ن.

*ده گونجیت شار به لگه بیټ له سهر
دنیا.

*ده گونجیت شاریکی ناسراو به لگه بیټ
له سهر لانه ی دنیاو شاری نادیاریش
له سهر قیامت و پاشه پوژ ، گوندی
ناخوش و ته نگ به لگه یه له سهر ناگر
به هوی نازو نیعمه تی خه لکی شارو
به دبه ختی گوندنشینان.

*ته گهر له گوندیکی نادیاره وه چوو بو
شاریک ته ماشای حالیده کری ته گهر
بیباوه پوو موسولمانده بی، ته گهر
گونا هباربوو ته و به ده کات و ته گهر
سالخ و هه ژارو نزمبوو ده وله مهند
ده بیټ و شکوو ریزداری رووی
تیده کات، ته گهر وپرای چاکی ترسی
هه بوو دلنیا ده بیټ، ته گهر خواوه ن
تیمیکبوو هاوسه رده کری، ته گهر وپرای
چاکی نه خوشبوو ده مری.

*ته گهر له لانه و مالیکی ناقولاوه چوو
بولانه و مالیکی خوش له ناگره وه
ده چیټ بو به هه شت.

كَأَفْتُ﴾ (البقرة: ۲۰۸) ئەمەش لىرەدا
شارە.

* ئەگەر شارىكى دىرىنى بىنى وىرانىبو
لەویدا منداڭ لەدايكېدەبى يان لەویدا
خوئاسى و دىئانە وىستى روودەدات.

* ئەگەربىنى چوھ نىو شارىكى وىران و
ھىچ دىوارى تىدانەبوو، ئەگەر
لەوۆزگارىدا زانايان ھەبوو دەمرى و
سالان تىدەپەن بەسەرياندان منداڭ و
وھەچەشيان لەدوا بەجىئامىنىت.

* ئەگەر بىنى خەرىكى ئاوەدانىيە
لەوھەچەى زانايان كوپىكىدەبى و
ھەلدەكە وىت.

* ئەگەر شار يان ولاتىكى چۆل و بەتالى
بەتالى بىنى نرخی خوارى
بەرزەبىتەوھ.

* ئەگەر شار يان ولاتىكى فەپوپىتدارى
بىنى و كشتوكالەكەى باشبوو خىرو
چاكى دانىشتوانەكەيەتى.

* ھەندىكەلەين: ئەگەر شارەكان ھىمى و
خامۆشبوون لەكاتى بوونى فەپوپىتدا
بەلگەيە لەسەر قات و قىر و لەكاتى
نەبوونىدا بەلگەيە لەسەر فەپوپىت و
باشتر وايە مۆڤ شارە ئاوەدانەكان
بىنى ئەوجا بەلگەيە لەسەر بەرزى و
بەندى و فەپوپىت.

* ئەگەر لەگوندەوھ چو و روو
بەگوندىكى نادىار بەواژووى حالى
يەكەمجارەوھيە، ئەگەر ناسراو بوون
ناو و ناوھ پۆكيان بەھەند دەگىرى،
بۆئەوھى دەگويزىتەوھ بىرپارەدات
وھك كەسەك لەدارستانىكەوھ رووبكاتە
شارىك و لەخراپە قوتار بى و دەگات
بەوىستى خۆى و لەترس و بىم دلتيا
دەبىت و خوداوەند دەفەرموى:
﴿ادْخُلُوا مِصْرَ إِنَّ شَاءَ اللَّهُ
آمِنِينَ﴾ (يوسف: ۹۹).

* دەروازە و رىگە و باني بەناوبانگى شار
دەستە لاتدارەكانىيەتى لەگەل ئەوانەى
پارىزگارى لىدەكەن.

* لانە و مالەكانى جىئەشەكانىيەتى
لەسەرۆك و گەرە پياوان...

* ھەندىكەلەين: شار پياويكى زانايە
ئەگەر لەدوورەوھ بىنى، ھەروھە
وتراوھ: شار قەرزاريە و ھاتنە دەرەوھ
لەشار ترس و بىمە بەپى ئايەتى:
﴿فَكَرَّجَ مِنْهَا كَافَّةً
يَرْقُبُ﴾ (القصص: ۲۱).

* چوونە نىوشار ئاشتەوايە لەنىوان
خەبىنەرو خەلكىداو بانگىدەكەن
بۆلاى ھەق و راستى خوداوەند
دەفەرموى: ﴿ادْخُلُوا فِي السَّلَامِ

* نه گەر خۆی له (میس) و (فیوم) دییه وه خوداوه ند بژێوی باشده کات و ته مه ندریژ ده بیټ.

* نه گەر خۆی له گوندنشینه کان دییه وه ئه وا درۆده کات به ده م فه رزه کانی پیغه مبه ره وه (ﷺ).

* نه گەر خێری له ناوچه ی که پرو ده وارنشین دییه وه خێرونازو نیعمه تی زیاده کات.

* نه گەر خۆی له (قسطنطنیه) دییه وه ئه وا له مال و سامانی زه ره رده کات.

* نه گەر خۆی له (بیت لحم) و (برقاء) و (خولان) (سیناء) دییه وه نوێژو ئاینی زیاد ده کات.

* نه گەر خۆی له شارانی خۆره لاتدا بینی خێریکی مه زنی ده ستگیر ده بی.

* نه گەر شاری (به غداد) ی بینی دیت بۆلای فه رمانه واو ده سه ته لاتدار.

* هه موو شارێک گه رماو سه رمای تێدابی به لاو نه هامة تی رووده کاته خه لکه که ی.

* نه گەر خۆی له چای (خه لیل) و (ئه رده ن) و (ده ریاجه ی طبریه) دییه وه سه فه رو ملکه چی و رسوایی دیت به سه ردا.

* نه گەر خۆی له شاری (دمشق) دی خوداوه ند رزق و رۆزی و خێریکی نۆری پیده دات.

* شار به لگه یه له سه ر باوباپیران، نمونه ی ئه وه ش پیاویک بینی به هۆی زه مین له رزه وه که وتو خاپووربوو، ئه وجا بریاردا به سه ر باوکی به کوشتن.

* ده گێرنه وه (وکیع) له گه ل (قوته ییه) بوو کاتی له (ری) وه چوو بۆ (خوراسان) (وکیع) له خه ودا بینی په نجه ره کانی شار رووخان، له رافه کاریکی پرسى ئه ویش وتی: که سانی رێزدار له شان و شه وکه ت و پله وپایه داده به زن له سه رده ستی تۆ.

* نه گەر شارێکی بینی رووخا یان هه ندیکی رووخا و ناسرابوو ئاینی خه لکه که ی ده فه وتی و ده گونجیت دنیایان به سه ربچی به هۆی خراپه یه ک که رووده کاته ئاینه که یان.

* شاری مروّف که ده چیته وه سه ری به باوک لیکده درێته و ده گه ربینی شار به هۆی زه مینله رزه وه وێرانبوو باوکی ده کوژری.

* نه گەر خۆی له شاره به رزه کانی عه ره دبابوو گرانی زیاد ده کاتو، نه گەر له شاره کانی خوارووی عه ره ببوو فروفیل و پلانی نۆرده بی.

* نه گەر خۆی له ولاتانی تر دییه وه ژینی ناخۆشده بی و له سه رده م و کاتی خۆیدا به ده خته ده بی.

*ته گەر له خه ودا روویکرده شارێك به لگه یه له سه ر ناشتی نیوان خۆی و خه لکی و بانگکردنی بۆ حه ق و راستی، ته گەر له وشاره دا روویکرده كۆشكێك ته گەر دهسته لاتداربوو سه رده كه وئ.

*ته گه ربینی چوه نێو شارێکی دیرین و ویرانبوو پاشان گه له که ی هاتن و بناغه ی ماله که یان هه لکه نه د له وشوینه دا زانایه که له دایکده بی یان پیشه وایه کی خواناس.

*ته گەر شارێکی فه ره پیتداری بینى و کشتوکالی باشى تێداکرا بوو باشى حالى ئه و شاره یه ، شار سویتنه خوداوه ند ده فه رموی: ﴿لَا اُقْسَمُ بِهٰذَا الْبَلَدِ﴾ (البلد: ۱).

*شار دلتاییه له ترسو بیم ، هه روه ما به لگه یه له سه ر کۆبوونه وه ی یاران و بینینی باوه رداران و گه یشتن به هیواو ئومید.

*بینینی (بدر) به لگه یه له سه ر زالبوون و سه رکه وتن به سه ر دوژمناندا، خوداوه ند ده فه رموی: ﴿وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللّٰهُ بِدْرٍ وَاَنْتُمْ اَرْلَتُمْ﴾ (آل عمران: ۱۲۳).

* (حونه ین) به لگه یه له سه ر ده رووی خیر دوا ی نا په حه تی و قه یران و ته نگه ژه .

*ته گەر خۆی له ولاتانی رۆخ و که ناره کان دییه وه لای خه لکی په سه نده بیّت.

*ته گەر خۆی له ولاتی (روم) دییه وه متمانه ی به خودا هه یه .

*ته گەر خۆی له ولاتانی ئه وروپا دییه وه دل و ده روونی خۆش و بیرو هۆشی سافده بن.

*ته گەر له ولاتی (عه جه م) خۆی دییه وه فیری نزمی و سووکی خراپه ده بی.

*ته گەر خۆی له ولاتی (هند) دییه وه سه رده که ویت به سه ره ره وه ی دژایه تیده کات و به سه ر ئیره یی به رانیدا زالده بیّت.

*ته گەر خۆی له (دیاربه کر) و ئه و ناوچانه ی دیکه ی ده ور به ریدا دییه وه حال و یاری له دنیا دا باشده بی.

*ته گەر خۆی له چۆله وانیه کی ئاسمانیدا دی مال و سامانی گرفت رووی تیده کات.

*ته گەر خۆی له زه ویه یه کی شۆره خاک یان کبریتیدا دییه وه نه خۆشده که ویت.

*ته گەر خۆی له ولاتیکی ئاوه دانی پر له خه لکدا بینیه وه نازو نیعمه ت له لایه که وه رووی تیده کات خۆشی نازانیت.

له شوینیکی ویرانه بینرا به لگه یه له سهر
ئاگرو به دبـه ختی جینـشینانی و
بیئاگایان.

* نه گهر شاره که ناویکی باشی هه بوو
وهك (صنعاء) به لگه یه له سهر
پیشه سازی یان شاری (باش) به لگه یه
له سهر باشی هه ولو دهنگ ویاس یان
سهر که وتن به سهر دوژمندا.

* شاری (نه صفه هان) له خه ودا به لگه یه
له سهر شهرو خراپه له لایه ن
جووله که وه، ده گونجیت بینینی
به لگه بیت له سهر ئاواره.

* ده گونجیت (حیجان) له خه ودا
به لگه بیت له سهر باوه رو ئیمان.

* نه گهر سنووری شار به پووخواوی
به دیکرا به پرسه که ی ده مری یان
له کار ده خری.

* نه گهر بینینی له دهره وهی شار خوی
مه لاسدا هه تا شیر یا لافاوی شار
ره وییه وه ئیسلام لاواز ده بیت یان
بازار سارد ده بیت به تاییه ت بازارپی
زانست.

شاردنه وهی نهینیی: (نابلسی) ده لیت:
ده گونجیت له خه ودا به لگه بیت له سهر
شاردنه وهی زانیاری له خه لکی ئالووده و
شایسته. ده گونجیت به لگه بیت له سهر
ره سه نی ره چه لهك.

* مانه وه له (شام) به ره که وت خیره بو
یه کیک له ناره حه تیدابیت، ده گونجیت
بینینی به لگه بیت له سهر فیتنه وه
ئاشووب.

* شاره کانی (مه غریب، روژئاوا)
زانیاری و به رزی و بلندی پله وپایه یه.

* نه و شارانه ی خوداوه ند ویرانی کردوه
به لگه یه له سهر ترس و بیم و که م وکورتی
له کیشانه دا.

* ده گونجیت شار به لگه بیت له سهر
ته و به و لیخو شبوون.

* هه ریم له خه ودا شکومه ندی و به رزی و
ده و له مه ندیه.

* ده گونجیت هه ریم به لگه بیت له سهر
ده سته لاتدارو فرمانپه و او زاناکه ی.

* نه گهر له خه ودا بوو به خواوه نی شاریک
یا خود فرمانپه وایی تیدا نه جامدا
مولک و ده سته لات یان پله وپایه ی
به نه ندازه ی پتویست و شیاو
ده سته گیر ده بیت، نه گهر ره به نبوو
هاوسه رده گری، نه گهر نه خو شبوو
چاکده بیتنه وه، نه گهر خراپه کاربوو
ته و به ده کات و نه گهر ویلبوو رینومایی
ده کری.

* نه گهر مردوو له خه ودا له شاریک بینرا
ده گونجیت له به هه شتدا هاوکاری
جینشینانی بکات، هه روه ها نه گهر

*ته گەر بینى ھۆنراوہ یه کی خوینده وه
له نیو کۆمه لیکدا داناییه .

*ته گەر گوئی له شیعر بوو ئاماده ی
کۆر یکده بیئت قسه ی پرپو وچ و به تالی
تیدا ده کری .

*ته گەر بینى بوه به عجه میکی
ره وانبیز ریزو مه زنییه یاخود
فه رمانزه وایه ک هاوچه شنى نییه یان
ته گەر بازرگان بوو باسده کری له نیوان
خه لکیدا .

*ته گەر بینى به هه موو زوبانیك ده دویت
کاروباریکی گه وره وه له دنیا دا ده گریته
ده ست به پئی ئایه تی: ﴿ اَنْجِ حَفِیْظُ
عَلِیْمٌ ﴾ (یوسف: ۵۵) واته: به هه موو
زوبانیك .

(نابلسی) ده لیت: ده گونجیت بینینی
بو یژ به لگه بیئت له سه ر زیناو
خواردنه وه ی مه ی و غه رامه کردن، ته گەر
خه و بینه ره شیعی له به رکردو دانایی
یان یه کتاپه رستی تیدابوو یاخود
ستایشی پیغه مبه ر ﴿﴾ یان خه و بینه ر
بوو به شاعیر له خه ودا زانیاری و
رینومایی و پله و پایه ی به رز
به ده سته ده ینیت، بو یژ له خه ودا
پیاویکه ئه وه ی ده یلیت به جیی
ناهینیت .

شاری قودس: (ئین سیرین) ده لیت:
ئه وه ی ببینی له (قودس) نو یژ ده کات و
رووی له قیبله و رووگه نییه
(حه ج) ده کات .

*ته گەر بینى وه ک ئه وه ی ده ستنو یژ
ده گریت له (قودس) ماله که ی شتیکی
تیکه لده بیئت .

*ده رچوون له (قودس) به لگه یه له سه ر
سه فه رو تیا چوونی میراتیه که ی ته گەر
له ژیر ده ستی خویدا بیئت .

*ته گەر بینى له (قودس) چرایه کی
هه لکرد کۆره که ی ده پیکری یان
نه زریکی له سه ره که بۆ کۆره که ی
بریار دا وه ده بیئت به جیی به ینیت .

(نابلسی) ده لیت: ئه وه ی له خه ودا
ببینی نو یژ ده کات له (قودس) میراتی
بۆ به جیده مینی و پابه ند ده بیئت
به چاکه وه .

شاعیر (بو یژ): (ئین سیرین) ده لیت:
شاعیر پیاویکه ئه وه ی ده یلی به جیی
ناهینیت و شیعر قسه ی ساخته و
به تاله، ته گەر بینى شیعی و ھۆنراوه
ده لی و بژووی پی په ی داده کات
ئاماده ی گه واهیدانی به تالده بی^(۱) .

^(۱) پێیده چی ئه م لیکدانه وه یی (ئین سیرین)
له ئایه تی ﴿ وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ ﴾ وه
سه ریگرتیی. (وه رگرتی)

یان پئی هه لده گرن له بارو شتیت،
نه گهر بارو کیشی بینی به سهر شانیه وه
قورسبوو به لگه یه له سهر هه لگرتنی
گوناهمی که سانیت.

(ئین سیرین) ده لیت: پیاوئیک بینی
ده یه ویت یه کیک له شانیه کانی ببینی
به لام نه یوانی ئنجا گوتبووی نه مه ش
به وه لیکدرایه وه هه زیاده که میه ک
رووی تیکات هیزی مروؤ یان ژن
لیکده ریته وه.

شانازی: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
به لگه یه له سهر:

+ مال و دارایی.

+ فراوانی رزق و رۆزی.

+ ده ستفراوانی.

+ زو بانباشی.

شانه: (ئین سیرین) ده لیت:

هه ندیکده لیت: به لگه یه له سهر
خوشحالی له سات و ئانیکدا، چونکه
پاکه ره وه و جوانکاری که تاسهر
به رده وام نابیت.

* هه ره وه ده لیت: شانه دادپه ره ریبه.

* هه ره وه و تراوه: شانه کردن به لگه یه

له سهر زه کاتدان و شانه به لگه یه له سهر

زانباری و نه وهی سوود له زانباری

وه رده گری.

شان (باهوو): (نابلسی) ده لیت: هاوپی و
شهریک و کریگرتیه یان نه وهی
هه لده ستی به وکاره و هه رووداوو
کاره ساتیک رووی تیکات ده دریته پال
نه وانه ی که باسکران.

* شان به لگه یه له سهر رزق و رۆزی و
خیر و هه ولدان بو نه خوش. هه ره ها
به لگه یه له سهر سه فهر خوداوه ند
ده فهرموی: ﴿فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا
وَكُلُوا مِنْ رِزْقِ﴾ (الملک: ۱۵)

مه به ستی سه فهر رو گه پانه به نیو زه ویدا.

(ئین سیرین) ده لیت: ئیش و ئازاری

شان ئازاردان و شه که تی ده ستیه تی

له کار و فرماندا.

(ئین سیرین) ده لیت: شان هاوپی یان

کریگرتیه.

* هه ره ها ده لیت: نه گهر ره ق و زیربوو

به لام گوشته که ی باشبوو به لگه یه

له سهر پیاوه تی و هیزی کرداره کان.

* له بوئاگرپه رستان به لگه یه له سهر

زۆرمانه وه له زیندان هه تا ده توانن

کوژت و به نده کانیان هه لیکرن.

* نه گهر بینی ناته واویه که له شانیدایه

به لگه یه له سهر نه خوشی براکان یان

مردنیان چونکه هه ردوو شان بران.

(نابلسی) ده لیت: شان به لگه یه

له سهر نه وهی مروؤ هه لیده گری له گونا

*ههروه‌ها ده‌لئیت: به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
بیژنگ یان هیلکه.

*ده‌گونجیت ددانه‌کانی شانە ته‌مه‌نی
خاوه‌نه‌که‌ی بیټ، هه‌روه‌ها وتراو کونه
له‌جل‌وبه‌رگدا یاخود مشاری دارتاشه.

*شانە بۆ شادی و خوشییە ،
ئه‌گه‌ریبێنی سه‌رو ریشی به‌شانە
داده‌هێنی غه‌م و په‌ژاره‌ی به‌خیرایی
لێده‌په‌وێته‌وه ، هه‌روه‌ها ده‌لئین:
به‌لگه‌یه له‌سه‌ر زانیاری.

*شانە مروفیکه‌ خاوه‌ن هاوپیانی
هاوتاو دووپوون و یه‌کتریان خوشناوێت،
ئه‌گه‌ر شانەکه له‌تاسنبوو پیاویکی
سوودمه‌ندو باوه‌ردارن.

*شانە به‌لگه‌یه له‌سه‌ر:

+ته‌مه‌نیکی دوووه‌ر درێژ.

+مال‌وسامانی زۆر.

+سه‌رکه‌وتن به‌سه‌ر دوژمناندا.

شانە‌کراو (داهینراو): (تابلسی) ده‌لئیت:

له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی که‌شانە
به‌لگه‌یه له‌سه‌ری.

*شانە‌کراو بۆ پیاوی ره‌به‌ن
هاوسه‌ریکی به‌دین و ئارامه‌ بۆ ژنیش
پیاو می‌دره‌.

شانە‌ی هه‌نگ: له‌خه‌ودا ژنی می‌ردداره‌و
میشه‌نگه‌که‌ی وه‌چه‌یه‌و هه‌نگوینه‌که‌ی
مال‌و سامانیه‌تی.

*ئه‌گه‌ر که‌سیک سه‌رو ریشی شانە‌کرد
ئه‌گه‌ر غه‌مباربوو به‌دووی غه‌م و
په‌ژاره‌وه‌ دیت، وه‌گه‌رنا کشتوکاله‌که‌ی
چاره‌سه‌ره‌ ده‌کات یان
چاره‌سه‌ریده‌کات و خراپه‌ی لێدوور
ده‌خاته‌وه‌ له‌وته‌ یان شه‌پی
لێدوورده‌خاته‌وه‌.

(تابلسی) ده‌لئیت: پیاویکی سوودکاره‌و
غه‌م‌وپه‌ژاره‌ ده‌په‌وینێته‌وه‌و به‌لگه‌ی
خیره‌ بۆیه‌کێک بیه‌وێت هاوبه‌شی بکه‌ن
له‌گه‌لبوونی کارو قه‌رزاری.

*ئه‌گه‌ر شانە‌کردن به‌هه‌ساره‌ی زی‌پو
زیوپیټ کریکارن به‌لام ئه‌ستیره‌ی زی‌پ
کریکاری راستگۆیه‌و ئه‌ستیره‌ی زیو
کریکاری ناپاکه‌.

*قژداهینان به‌شانە زه‌کاتی
مال‌وسامانه‌.

*شانە له‌خه‌ودا بریتییه‌ له‌:

+زه‌کاتی مال‌و دارایی.

+پیاویکی دادپه‌وره‌ره‌.

+خۆشحالی چه‌ند سالێک.

+ئه‌وه‌ی سوود له‌وته‌ی وه‌رده‌گری وه‌ک
دادوه‌رو پزیشک و ئامۆژگاریده‌ره‌.

*شانە دایکی مروفه‌و قژداهینانی
ژنێکی نادیار ره‌شه‌بایه‌ کشتوکال
ده‌جوولینێت.

* نه گهر بینى شایه تی ده دات
له به رده ستی پیاوئکدا (حه ج) ده کات.

* نه گهر بوو به شایه یه تی دادوهر
دوژمنانی تووړه ده کات.

شایه تیدان: (نابلسی) ده لئیت:
شایه تیدان له خه ودا به لگه یه له سهر
په ش—یما نښونه وه له پ—ه یما ن
به جینه هینانی نه زرو وازه یندان
له بانگه وازو قهرزدانه وه، نه گهر شایه تی
شارده وه له خه ودا به لگه یه له سهر
قه رزو چاوبرسیټی و چلټیسی
له نه مانه ت و پشت سووری له گوناو
تاوان و بوونی رق و قین، یاخود
ده گونجیت به لگه بیت له سهر نه خوشی.

شایی (ناهه نگ): (نابلسی) ده لئیت:
نه گهر به مؤسیقاوه بوو که سیټک
له وشوینه دهری که شایی تیا ده گپړی.

* نه گهر بینى خه ریکی شایی و
ناهه نگ گپړان به لام بووکی نه دی و
بوښی باسو ناوره دنه کرا کوچی
دوایده کات، نه گهر بووک و زاوای بو
ده ستنیشان کرا دنیا رووی تیده کات.

شفره (تیغ): (ئین سیرین) ده لئیت:
شفره زوبانه و بره نگیش هه روايه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر قه لاو
حه شارگه و میسه نگه که شی خانه وادیه و
هه نگوینه که ی مال و داراییه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر:
+ ده سته رداربوونی غه م و په ژاره
یاخود دهره نجامی ئارامگرتن وه ک
هه نگوین شیرین بیت.
+ ده سته رداربوونی به ندایه تی و هه ول و
کوڅش.

شاهه نگ: (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا
پیاوئکی به سوودو قازانجی پیروژه و
خواناس و دنیا نه ویسته و نازاری که س
نادات، نه وه ی شتیکی لټبه ده سته هینئ
مالټیکی حه لال له گه ل له شساغی
به ده سته هینئ.

شای شه تره نج: (نابلسی) ده لئیت:
بینینی له خه ودا به لگه یه له سهر پادشاو
فه رمانړه و او سه رکړده.

شایه تی دادوهر (گه واهیده ری):
(نابلسی) ده لئیت: له خه ودا پیاوئکه
زالده بیت به سهر دوژمنانداو به پرپه رچی
دوړووی ده داته وه.

* نه گهر بینى شایه تی به سهر مروفتیکدا
تومارده کات قهرزده دات به وه ی
شایه تی له سهرده دات به هه ر پیتیټک
درهم یان دیناریټک.

* شمشالژهنی ئاهه‌نگو شایی به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر شادی و خوشی.

* شمشالژهنی فه‌رمانپه‌وا به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر جموجوول و ئاماده‌کردنی
سه‌ریازان.

* شمشالژهن پیاویکه به‌مه‌رگ یان
کوشتن یاخود زینا یا ده‌ویتی ناوزه‌د
ده‌کری، ژنیش به‌وچه‌شنه‌یه گه‌ر
شمشال بژهنیت.

* ده‌گونجیت به‌لگه‌بیّت له‌سه‌ر پاش و
دوای مرۆف.

* ئە‌گه‌ر بینى شمشالژهن نادیاره
شمشال ژهنینی به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
نه‌خۆشکه‌وتنى پاش و دواوه‌ی.
* ژهنینی شمشال به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
گریان و لاوانده‌وه‌ی جه‌رگسووتاو.

شمشیر: (ئین سیرین) ده‌لّیت: شمشیر
کوپو ده‌سته‌لاتداره.

* ئە‌گه‌ر بینى شمشیریکی هه‌لگرت
ده‌سته‌لاتیکی گه‌وره ده‌گریتته ده‌ست
چونکه گه‌ردن شوینی ئە‌مانه‌ته‌و
ئاسنیش کاریگه‌ری به‌هیزی هه‌یه.

* ئە‌گه‌ر شمشیره‌که قورسبوو
به‌کی شیکرد لاوازه‌بیّت
له‌ده‌سته‌لاته‌که‌یدا.

* ئە‌گه‌ر بینى ئە‌وپه‌ته‌ی شمشیره‌که‌ی
پیکیشده‌کرد پچرا له‌ده‌سته‌لاته‌که‌ی
دوو ده‌خړیتته‌وه.

(نابلسی) ده‌لّیت: ده‌گونجیت ژنیک بیّت
ژۆر خزمه‌ت بکات، یان به‌لگه‌بیّت
له‌سه‌ر رزق و رۆزی و بژنوی.

* قه‌له‌مداده‌ر کوپیکی زیره‌ک و ژیره‌و
نیره‌یی به‌باوکی ده‌بریت.

* ئە‌گه‌ر به‌ده‌سته‌یه‌وه بینى خوداوه‌ند
کوپیکی باشی ده‌داتى.

* ئە‌گه‌ر قه‌له‌مداده‌ری به‌ده‌سته‌یه‌وه
بینى ژنیکى بۆ ده‌گه‌رپته‌وه لیى
جیاپه‌ته‌وه.

ش ک

شکۆ (به‌رزی): (نابلسی) ده‌لّیت:
شکۆمه‌ندى مرۆف له‌خه‌ودا زیندوویّت
یان مردوو به‌لگه‌یه له‌سه‌ر پله‌وپایه‌ی
به‌رز لای خه‌لکی، له‌لای په‌روه‌ردگاریش
به‌هه‌مان شیوازه.

* ده‌گونجیت به‌لگه‌بیّت له‌سه‌ر
رێنموونی بی‌باوه‌په‌ته‌وبه‌ی
سه‌رپنچیکار.

شکۆمه‌ندى (به‌رزی): (نابلسی) ده‌لّیت:
له‌خه‌ودا ملکه‌چیبه، ئە‌گه‌ر بینى
له‌خه‌ودا شکۆمه‌نده ملکه‌چو رسواپوه.

ش م

شمشالژهن (نه‌یژهن): بینى به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر سوتاو یاخود قسه‌وگوته‌یه‌کی
بیکه‌لک و سوود.

* نه گەر درزىك له شمشىره كيدا هه بوو
ناته واوييه كه له زمانيدا و ناتوانى
قسه بكات وهك پيوست.

* نه گەر شمشىرىكى دهرهينراوى
له بهر بهر كانيدا هه لكيشا حهق و راستى
لاى نه وه.

* نه گەر شمشىرىكى دوزيه وه و گرتى
به دهه ستييه وه خاوهنى حهق وه
دهيد و زيته وه.

* نه گەر شمشىرىكيان پيدا ژنه به پيى
وتهى (لوقمان) دهر بارهى (شمشير)
كاتى ده لى: "نابىنى چهن ديمه نه كهى
جوانه به لام شوينه واره كهى ناشيرين و
نابووته."

* نه گەر بىنى دوو شمشىر يان سىانى
له خويدابوو بچرا ژنه كهى ستيه سى
ته لاقده دات.

* ههروهه ده لىن: نه گەر بىنى
شمشيره كهى دهرهين نا داواى
گه واهيدانده كات له خهلكى به لام به جى
ناگه يهن به پيى ئايه تى: ﴿سَلَفُوكُمْ
بِالسِّنِّ جَدَّادٌ﴾ (الأحزاب: ۱۹)
واته: شمشىر.

* نه گەر بىنى له ولاتى موسولمانان
به شمشىر به لای راست و چهپدا شمشىر
دهوه شىنى زمانى بلاوده كاته وه و
قسه له باب تهيكى ناشياو و حه رامدا
ده كات.

* نه گەر سه ره پمىكى دا به ژنه كهى يان
نه و شمشىرىكى پيدا له كالانه كيدا
كوپىكى له و ژنه ده بيت، ههروهه
وتراوه كچىكى ده بى.

* نه گەر چوار شمشىرى له خويدابوو:
شمشيرىك له ناسن و يه كىك له قورقوشم
يه كىك له زىپو يه كىكيش له دار چوار
كوپيده بيت، ئاسنه كه كوپىكى
نازاده بيت، زىپه كه كوپىكى
ده و له مهن دو قورقوشمه كهش كوپىكى
نيره مووك و، داره كهش دوو پوو ده بى.

* نه گەر بىنى شمشىره كهى دهرهيناو
ژهنگيردبوو كوپىكى ناقولاى ده بيت،
نه گەر شمشىره كهى له كالانه كيدا شكا
كوپه كهى له سكى دا كيدا ده مرى.

* نه گەر كالانى شمشىره كهى شكاو
شمشيره كهى دهرهينا ژنه كهى
ده مرىت و كوپه كهى ده مینى، نه گەر
هه مووى شكا مندا ل و داىكه كهى
ده مرىت.

* نه گەر بىنى شمشىرىكى له لاكانه كهى
دهرهيناو ژنه كهى دوو گيان نه بوو قسه و
وته يه كه ئاماده يكرده، نه گەر
شمشيره كه بپهرو دره و شاوه بوو
قسه كانى حهق و راستيه و تام
چيژداره، نه گەر شمشىره كه قورسبوو
قسه يه كى قورسده كرى به رانبه رى و
خوى راناگرى.

مزگه و ته که و شمشیر که شی زمانیه تی
که به ردی پیده کات به دوو که رته وه
حه ق به دهرده خات له نایندا.

* (هیشام) به (ئیین سیرین) ی وت:
شمشیر یکی هه لکی شراوم به دهسته وه
بینی و له کاتی کدا ده پویشتم به پتوه و
لایه کم کردبوه سه رزه وی به چه شنی
گۆچان ، (ئیین سیرین) پیی وت:
ژنه که ت دوو گیانه ؟ وتی: به لی، وتی:
پشت به خوا کوپی ده بیت.

* پیاویکی (هندی) ئازا له خه ودا بینی
شمشیر یکی قوتداو خه و نه که ی بۆ
رافه کار یکی خه و گپراهه وه، وتی: مال و
سامانی دوژمه که ت ده خۆیت نه که ر
بتینیا یه شمشیر تۆی قوت بدایه نه وه
مارک ده یگه زتی.

* پیاویک هات بۆلای (ئیین سیرین) و
وتی: له خه ودا بینیم ره شپێستیکم
گرت و شمشیرم خسته سه ری تا
روحم ده رکرد، ئه ویش وتی: ئه وه ی
سه رزه نشت و لۆمه ی ده که یت به هه مان
شیوه ده کات له گه لئا.

* شمشیر له گه ل چه کی دیکه دا
دهسته لاته ، کوشتار به شمشیر
به ره ره کانی گه لو نه ته وه یه که ، لیدان
به شمشیر زمان و ده ستپان کردنه وه یه
نه که ر زالبوونی تیدا به دیبکری،

* نه که ر شمشیر له لاوه ده رکه وت
پیاویکی به تواناو فریا گوزاره .

* نه که ر باری هه لگرت به بی شمشیر
ئه سه په رده و نه مانه ت هه لده گری ،
بارسنایی شمشیریش باوک و مامه ، یان
دایک و پووره و شکانی مه رگی
یه کیکیانه .

* یاریکردن به شمشیر ده دریته پال
دهسته لات و ژیری و وریاییه تی، نه که ر
درایه پال قسه و وتار ره وانپێژییه تی،
نه که ر درایه پال کوپ سه رسامییه تی.

* نه که ر شمشیر له گه ل ره شه بادا
ده رکه وت نه خۆشی تا عونه ، هه روه ها
ده لئین: شمشیر به لگه یه له سه ر خه شم و
قینی خه و بینه رو توندی بارو حاللی.

* پیاویک هات بۆ لای (ئیین سیرین) و
وتی: پیاویکم بینی له ناوه راستی
مزگه تدا (مه به سستی مزگه وتی
(به سه ره) بـوو شـمـشـیرـیـکی
به ده سه سته وه گرتبوو به توندی
شمشیره که ی کیشا به به ردیکداو کردی
به دوو که رته وه، (ئیین سیرین) وتی:
ده بیت ئه و پیاوه (حه سه نی به سری)
بیت، پیاوه که وتی: خۆیه تی
سویند بیت به خوا خۆیه تی، (ئیین
سیرین) وتی: ده مزانی (حه سه ن) خۆی
یه کلایکردوه ته وه بۆ ئاین له شوینی

*نه گەر بینى پیاویك به شمشیر
برینداریکرد به بئى به ربه ره کانی و جهنگ
پیکراو پیکر هاویشه ده بن
له خزمایه تی گهل و نه ته وه و کومه لیکدا
یاخود هاوچه شنى نه وه .

*شمشیر به لگه یه له سه رزق و رۆزى،
ده گونجیت به لگه بیئت له سه ر
فه رمانپه وا یان زانیاری، نه گەر غه ریبوو
به لگه یه له سه ر ژن و کوپ، وه گه رنا
مالیکی گوماناوییه له بنه پهدا بۆگه ن و
پیشه ، پاشان شمشیر به لگه یه له سه ر:
ژنى شیت که په ریژی لیده کری له کاتى
چوونه ژوو رو هاتنه دهره وه دا .

*شمشیری نه خشدار به لگه یه له سه ر
توندوتیژی و نارامگرتن له سه ر کاریکی
نه سته م و ده گمه ن .

*شمشیری تیژو بره ر: (ئین سیرین)
ده لیت: تیژو بره ر وه زیریکی
به هه بیته وه فه رمان و ریگریده کات
به وه ی سوودو زیانده گه یه نیت .

*شمشیره کانی سه ر یازه کانیه تی و
پیاوه کانیشى فه رمانه کانیه تی .

*هه روه ها به لگه یه له سه ر زانا یاخود
فه رمانپه وا .

*شمشیره بره ره کانی به لگه یه له سه ر
فه تواو نامۆزگاری و حوکه مه کانی .

*هه روه ها به لگه یه له سه ر پزیشک .

شمشیر به ته نیا به دهر له چه کی دیکه
کوپه .

*نه گەر شمشیریکی به ده سستی خۆیه وه
بینى و به رزیکرده وه هه تا بارستایی
سه رى و نه یویست بیوه سستی
ده سه ته لاتیکی به ناویانگ
به ده سه سته هیئت و ناوبانگی
پیده رده کات .

(ئین سیرین) ده لیت: نزیکترین
لیکدانه وه بۆ شمشیر نه گەر نه وکه سه
خوازیاری ده سه ته لاتبوو ده سه ته لاته ،
وه گه رنا مندالی نیرینه یه .

(نابلسی) ده لیت: نه گەر بینى
به شمشیر له مروفیتیدا به لیدانه که ی
ده ست یان کولمى یا قاجى برى یاخود
نه ندامیکی دیکه ی قسه و وته یه له نیتوان
خه وینه رو لیدراودا رووده دات .

*نه گەر به شمشیر گه ردنى مروفى
پیرپى و سه ره که ی به جیا بینى
سه رپراو له سه رپ خیر و چاکه ی
ده ستگیر ده بیئت یان ده روویه کی مه زنى
لیده کریته وه .

*نه گەر بینى به شمشیر لیدراو
نه ندامه کانی برا لیدراو سه فه ر ده کات،
نه گەر نه ندامه کانی له یه ک جیا کرده وه
وه چه ی لیدراو ژۆرده بن و له ولاتدا
بلاوده بنه وه .

ژێرده سسته کانه وه به دادپهروه رانه ،
مه گهر شوانی به رازییت نه و جا به لگه یه
له سه ر تیکه لبوون له گه ل مه سیحی و
بیده کاران.

شوعه ییبا (سه لای خوای لییییت) : (ئین
سیرین) ده لییت: نه گهر ه زه تی
شوعه یی بی بی شله ژابوو بینایی
چاوه کانی له ده سته دات، نه گهر
له حال و باریکیترا به دیکرد کومه لییک
مافی ده خوون و سته می لیده که ن،
پاشان ده یانبه زیتی.

* ده گونجییت نه و خه ونه به لگه بییت
له سه ر نه وه ی خاوه نه که ی کچداره .

شوینه وار: (نابلسی) ده لییت: بینینی
له خه ودا به لگه یه له سه ر دوزمن و
پله وپایه و به ده سته یانی پیداو یستی و
زانباری و زانست.

شوینه وارزانی ئازهل: (نابلسی) ده لییت:
بینینی له خه ودا به لگه یه له سه ر
راگو یزان و سه رتاشین، ده گونجییت
بینینی به لگه بییت له سه ر شه رو ئازاوه و
مال و سامان خه رجکردن.

شوینه وار ه لگر: (نابلسی) ده لییت:
بینینی له خه ودا به لگه یه له سه ر
ده رخستنی نه یی وکاری شاراوه یان
زانباری و شوینه وار ه لگری زانایان.

* نه گهر له خه ودا بوو به شمشیری بره پ
کاریکده کات شیاو بییت له گه لی.

(نابلسی) ده لییت: بینینی شمشیری
بره پ له خه ودا به لگه یه له سه ر:
+ ره واندنه وه ی غه م و په ژاره .

+ زانیاری دوی ماندوبوون.
+ هاوه لایه تی پیاوچاکان نه وانه ی که م و
کورپه کانی نیشاند ه ره وه .

ش و

شوان: (ئین سیرین) ده لییت: شوان
خاوه ن ده سته لات ه و به لگه یه له سه ر:
+ ماموستای مندالان.

+ نه وه ی کاروباری فره مانپه و
ده گریته ده ست.

* نه گهر عه ره بییک بینینی شوانی مه رو
مالاته قورئانده خوینییت به لام له واتاو
ماناکانی تیناگات.

(نابلسی) ده لییت: شوان بو
به رده سته کانی هه ول و کۆششده دات و
هه ولده دات به سۆزو میهرییت له گه لیان.
* نه گهر بینینی بو ه به شوان
ده سته لاتیکه پییده گات به شیوه ی
بینینی بو مه ره کان و له خه دا پیاوی
ریژداره .

* بینینی شوان به لگه یه له سه ر
پله وپایه ی به رزو شکومه ندی و
هه لئس وکوه و تکردن به سه سه ر

یاخود میراتی له باوکیه وه بۆ
ده میننیتته وه.

* ده گونجیت دانیشن له وشوینته دا
به لگه بیت له سه ر راما ن له سه ر
سنوریک هه تا ده گو یزیتته وه.

شوینی خۆل و پیسی: (ئین سیرین)
ده لیت: شوینی خۆل و پیسی دنیا یه،
هه ر به وه ش پیغه مبه ر (ﷺ)
چواندویه تی کاتی له سه ری وه ستاوه.
خۆل ئاوه چونکه له خا و خۆلی
زه وییه و پاشه پۆیه که خه لکی
فرییده ده ن.

* ته گه ر خۆی له شویننکی خۆل و زبلی
چه په ک دییه وه ته ماشای حال و بار ییکه
له گه ل ئه و کردارانه ی که له گه لی شیاوو
گونجاو ن، ته گه ر نه خۆشبوو یاخود
ترسا بوو له تیا چوون به هۆیه ک
له هۆیه کانه وه مژده ی قوتاری بوون یان
تیکه ل بوون له گه ل دنیا ی پیده درئ
که به زبڵدان چوینراوه.

* ته گه ر هه ژاریک شتیکی ئاوی بینی
ده وله مهن د ده بی له دوا ی هه ژاری و
مال و سامان په ی داده کات، ته گه ر
که سیک ی هه بوو خوازیاری میراتییه که ی
بوو میراتییه که ی پیده گات چونکه زبڵ

شوینی ئیسماعیل (سه لامي خواي
لیبیّت): (نابلسی) ده لیت: ته گه ر
له خه ودا خۆی له ویدا بینییه وه کورپکی
ده بیت و یارمه تی و هاوکاری ده کات،
ده گونجیت ته گه ر مال و دارایی دار بیت
ریگه نه دریت هه لئس و که وت
به ماله که یه وه بکریت.

شوینی خوشتر: (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا شوینی کۆبوونه وه یه وه ک
مزگه وت و خان و ئوتیل بازرگان و
خه لکی روى تیده که ن هه ر ته نگ ی
فراوانییه کی تیدا ببینرئ ده گه پیتته وه
بۆنه وه ی که باسکرا.

شوینی هه زه تی (ئیهراهم) (سه لامي
خواي لیبیّت): (نابلسی) ده لیت:
ته گه ربینی چوه ته لای و رووبه و شوینه
نویژ ده کات پیاویکی باوه پداره و
پاریزگاری له شه رعه ده کات و (حه ج) یش
ته نجامده دات به پیی ئایه تی: ﴿فیه
آیات بینات مقام ابراهیم﴾
(ال عمران: ۹۷).

* ته گه ر ترسا بوو ئه و جا چوه شوینی
(ئیهراهم) دلنیا ده بیت.

* ده گونجیت چوونه نیو شوینی
(ئیهراهم) به لگه بیت له سه ر
به ده سته ئنانی پله و پایه ی به رز یاخود
هه وڵدان بۆ به ده سته ئنانی زانیاری

ناهه موار به لگه یه له سهر غه م و په ژاره و
ماندو بوون و رامانی حال و بار.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر
و هستانی جموجول و ته مه ندریژی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر و تللی و
سهر گه ردانی.

* هه روه ها به لگه یه له سهر گيژی و
ناسانیش به لگه یه له سهر ژیری.

شوینی نویژی جه ژن: (نابلسی) ده لیت:
شوینی نویژی جه ژن له خه ودا به لگه یه
له سهر:

+ شادی و خوشی.

+ ره واندنه وه ی غه م و په ژاره .

+ له شساغی و چاکبوونه وه .

+ قوتار بوون له زیندان .

+ هه ینی و نه نجامدانی نویژی هه ینی .

+ جوانی و پاکیتی .

* ده گونجیت نویکردنه وه ی به لگه بیت

له سهر ته وپه ی خراپه کارو

موسولمان بوونی بیباتوه پو

هاتنه خواره وه ی باران و سهر که وتن .

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سهر:

+ بیکاری .

+ بازار پساردی .

+ وهستانی جموجول .

+ سه فهرو خوشترو مه پو مالاتی

ده رده دار .

له کۆکراوه ی که سانیترو و له په یداکردنی
خوی نییه .

* زبلدان وه ک مالیکی کۆکراو وایه لیره و
له وی به پیی خوپاراستن و گوئی پیدان
به هوئی نه و تیکه لیه ی تیدایه ، نه گه ر
ره به نبوو هاوسه رده گری ، نه گه ر
وانه بوو زبلدانه که فروشگا و
دوکانه که یه تی .

* نه گه ر شایسته ی دادگا و ده سته لات و
پاره وه رگرتن له خه لکبوو پییده درئ ،
نه و جا مال و سامانی پییده دهن له گه ل
سوود و قازانج له میراتی وشتیر .

* ده گونجیت زبلدان بو پادشا و
فه رمان په وا گه نجینه و خه زنه دار بیت و
بو دادوه ریش لانه یه کی دلنیا و به ئارام و
نه مانه تپاریژی بیت .

* نه گه ر له زبلدان خویندنه وه یکرد نه گه ر
دادوه ربوو لاده برئ ، نه گه ر نه خوشبو و
ده مرئ نه گه ر هه ژار بوو خویده پاریزی .

شوینی دژوارو ناهه موار: (نابلسی)
ده لیت: نه گه ر خوی له شوینیکی دژوارو
ناهه مواردا به دیکرد پاشان خوی
له شوینیکی ئاساندا دیه وه به لگه یه
له سهر ئاسانی کاروباره کانی و
قوتار بوونی له ناره حه تی و به لا و
نه هامه تی .

* نه گه ر خوی له شوینیکی خوشرو
ئاساندا بینینی پاشان شوینیکی دژوارو

به گریان هوه ، لییان پرسویه بۆ ده گری؟ وتویه تی: پیغه مبه ری خوام بینسی و شووشه یه کی به ده سته وه بوو، لیمپرسی چیه ئه ی پیغه مبه ری خوا (ﷺ)؟ فهرمووی: "خوینی حسینی تیدا کۆده که مه وه" زۆرینه برد مه رگی حه زره تی (حسین) و کاره سانه دلته زینه که ی روویدا.

(نابلسی) ده لیت: ئه وه ی شووشه یه ک ببینی و شتیکی لپه نهان بوو دواپی بۆیده رده که ویت چونکه شووشه هیچی تیدا ناشارد ریت هوه، به لام ئه وه ی له شووشه ی سه وزو سوور و زهرد یان سه ده فی گه وه هر دروستده کری هاوچه شنی گومانه له مال و دارایی ژنو مندال و روپامایی و گوته آخستن و دوو پوویی و ئه وه ی چاره سه ری پیده کری و به لگه یه له سه ر زانا و دانا.

*گه ر له خه ودا شتیک بکری یاخود وه ربگری و هک گه وه هر به شووشه یان مال و لانه به سه ده ف به لگه یه له سه ر هه لباردنی دنیا به سه ر قیامه تدا یان سه رپیچیه به سه ر گوپایه لیدا یاخود له ئاینه که ی پاشگه زده بیت هوه.

(ئین سیرین) ده لیت: شووشه و ئه وه ی لپی دوستده کری هه لگرتنی له خۆبایی و نه و شکاویشی مال و داراییه و

*شوینی نوژی مردوو له خه ودا به لگه یه له سه ر غه م و په ژاره و ویرانبوونی ناوه دانی و ته لاقی هاوسه ر، هه روه ها به لگه یه له سه ر سه فه ری دوور.

*ده گونجیت به لگه بیت له سه ر دانان و لابردنی خاوه ن پله وپایه.

*هه روه ها به لگه یه له سه ر:

+رزگاری و نه له زیندان و پاکبوونه وه.

+پشوو دان به هۆی ماندبوونه وه.

+قه رزدانه وه چونکه مردوو رزق و رۆزی ته واوبوه.

*گه ر قه رزاربوو داوی قه رزه که ی لیده کریته وه.

شین و

شووره یی: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا چوست و چالاکیه یاخود لاوازی دۆراندن و شکستخواردنه له کاتی روو به رو بوونه وه ی دۆژمندا. بۆ خه لکی ماندووش به لگه یه له سه ر پشوو دان.

شووشه: (ئین سیرین) ده لیت: شووشه هیچ بوونیکی نییه و ناخ و بناغه ی ژنانه، ببینی له ده فزیکدا زیانی که مته ر.

*هه روه ها ده لین: غه م و په ژاره یه کی که مه.

*هه روه ها له (ئوم سه له مه) هی دایکی موسولمانانه وه (ره زای خوا ی لیتیت) ده گپنه وه: له خه ودا به ناگاهاتوه

*هروه‌ها ده‌لټن: نه‌گه‌ر بینى شووشه
مه‌ره‌كه‌يټك به‌ده‌سسته‌هټټټ له‌گه‌ل
هاوسه‌ره‌كه‌يدا ده‌نگ داده‌پرټټ.

*زۆرټك له‌رافه‌كارانى خه‌و ده‌لټن:
شووشه‌ى مه‌ره‌كه‌ب هاوسه‌رو ماره
برينه ، هه‌روه‌ها مه‌حه‌ریش به‌و
چه‌شنه‌يه به‌لام كچو كوړ ده‌بټټ.

*قه‌له‌م نټټره ، نه‌گه‌ر ژنبوو
قه‌له‌مووچه‌كه‌ى مال‌و دارايى و سوودو
قازانجه‌يا خود غه‌م و په‌ژاره‌يه
به‌تاييه‌ت ره‌نگى ره‌ش رووى يان
جل‌وبه‌رگه‌كه‌يه‌تى.

*هه‌روه‌ها شووشه‌ى مه‌ره‌كه‌ب به‌لگه‌يه
له‌سه‌ر برين و تلوق بۆ‌يه‌كټك به‌له‌شو
لارى خۆيه‌وه ببينى و قه‌له‌م به‌لگه‌يه
له‌سه‌ر تايين ، په‌ره‌مووچه‌كه‌ى به‌لگه‌يه
له‌سه‌ر ماوه بۆ‌يه‌كټك بۆ‌ئه‌وه‌ى
شووشه‌ى مه‌ره‌كه‌ب به‌له‌شو لارى
خۆيه‌وه ببينى و قه‌له‌مى تټټكات.

*نه‌گه‌ر بينى له‌لاپه‌ره‌يه‌كدا
ده‌نووسټټنه‌وه ميراتيه‌كى بۆ
ده‌مټټټنه‌وه به‌پټى تايه‌تى: ﴿ اِنَّ هٰذَا
لَفِي الصُّحُفِ الْاُولٰى ، صُحُفِ اِبْرٰهِيْمَ
وَمُوسٰى ﴾ (الاعلى : ۱۸ - ۱۹).

*نه‌گه‌ر له‌خه‌ودا بينى وه‌ك نه‌وه‌ى
له‌كاغه‌زټكدا ده‌نووسټټ نكوولټكرده
له‌وه‌ى له‌نټوان خۆى و خه‌لكټدا
رووده‌دات.

جوان و رازاوه‌شى قاپ و قاچاغ و
هاوسه‌رو خزمه‌تكارو ژنه ، زۆریشى
له‌مال‌دا به‌لگه‌يه له‌سه‌ر كۆبوونه‌وه‌ى
ژنان له‌خټر يان شه‌ردا.

(نټټټ سټرټټ) ده‌لټټ: خزمه‌تكارىكى
دوودله له‌گواستنه‌وه‌ى مال‌و داراييدا.

هه‌روه‌ها ده‌لټټ: نه‌گه‌ر شووشه‌ى
ناديارى بينى ته‌مه‌نى كوړتده‌بى.

شووشه‌ساز (شووشه‌چى): (نټټټ سټرټټ)
ده‌لټټ: شووشه‌ساز بازرگه‌كانى
به‌نافره‌ته‌وه ده‌كات.

(نابلسى) ده‌لټټ: به‌لگه‌يه له‌سه‌ر
له‌خۆبايوون به‌خودى خۆى و مال‌و
دارايى.

(نابلسى) ده‌لټټ: ببينى له‌خه‌ودا
به‌لگه‌يه له‌سه‌ر پاكى ژيان و چاوډټرى
نه‌زان و ده‌رخستنى نه‌ټټى.

*ده‌گونجټټ به‌لټټ له‌سه‌ر نه‌و
سه‌رانه‌يه‌ى كه‌سى پټټټټلكار ده‌يدات.

شووشه‌ى مه‌ره‌كه‌ب: (نټټټ سټرټټ)
ده‌لټټ: خزمه‌تكار سوودټكه له‌لايه‌ن
ژنه‌وه به‌پياو ده‌كات و پله‌وپايه‌كه‌يشه
له‌لايه‌ن كوړه‌وه به‌پياو ده‌كات.

*نه‌گه‌ر مه‌ره‌كه‌بى له‌شووشه‌يه‌كدا
بينى خزمه‌تكارټك ده‌گرټى و كارى
ناب‌جټى له‌گه‌ل‌دا ده‌كات و دواتر هټچ
پله‌وپايه‌و ناستټكى له‌لا نامټټټټ.

حال و باریکدا خۆی ده پارێزێت و دهستبهرداری داواکارییهکانی دهبیئت بههۆی خۆپارێزییهوه.

*نه‌گهر بێنی له‌به‌رزاییه‌که‌وه ده‌که‌وێته خواره‌وه بۆ سه‌ر زه‌وی ناھومێد ده‌بیئت له‌پیاویک که‌ ئومێدی پێخواس‌توه یان له‌پله‌وپایه‌ی خۆی داده‌گیرێت به‌هۆی قسه‌ولێدوانێک که‌ ده‌یکات.

*نه‌گهر بێنی له‌که‌وتنه‌ خواره‌وه‌یدا که‌وته‌ نیۆ قوڤه‌وه‌ وازله‌ کاروباریکی ئایینی ده‌هێنێت یان کاروباریکی دنیایی.

(نا‌ب‌ل‌سی) ده‌ل‌ی‌ت: خزمایه‌تی و نزیک‌ی له‌خه‌ودا ناشیاو و گونجاوه‌ و هه‌ک نزیک‌بوونه‌وه‌ له‌د‌پ‌رن‌ده‌ و جانه‌وهر ئه‌مه‌ش به‌ل‌گه‌یه‌ له‌سه‌ر هه‌واداری شه‌په‌نگیزو خراپه‌کاران به‌هۆی ئه‌وه‌ی ده‌چیته‌وه‌ سه‌ری له‌خزمایه‌تی و هاو‌پ‌ی‌ه‌تی، ئه‌گه‌ر نزیک‌بووه‌وه‌ له‌مه‌په‌ مانگا یان حوشت‌ر رووده‌کاته‌ خێرومه‌ندو چاکه‌کار.

ش‌ۆ‌ڤ‌ه‌ی: (ئ‌ی‌ب‌ن س‌ی‌ر‌ین) ده‌ل‌ی‌ت: پیاویکی پله‌به‌رز ی به‌ئارامه‌.

*نه‌گهر بێنی له‌ماله‌که‌یدا داریک رواو سه‌وزبوو له‌هه‌موو روه‌که‌کانیتر جوان‌تر‌بوو به‌ل‌گه‌یه‌ له‌سه‌ر بوونی منداڵێکی ریزدارو پیروژ له‌وما‌له‌دا.

شی‌ه

*نه‌گهر بێنی پێشه‌وايه‌ک کاغه‌زێکی دایه‌ پێداویستییه‌کی بۆ جیه‌جیده‌کات و به‌رزیده‌کاته‌وه‌ بۆی.

*کاغه‌ز به‌ل‌گه‌یه‌ له‌سه‌ر رووداووکاره‌ساتنێکی نادیارو تیکه‌ل به‌پێی ئایه‌تی: ﴿تَجْعَلُوهُ قَرَأْطِيسَ تُبْدُوْنَهَا﴾ (الأنعام : ۹۱).

(نا‌ب‌ل‌سی) ده‌ل‌ی‌ت: شووشه‌ی مه‌ره‌که‌ب له‌خه‌ودا به‌ل‌گه‌یه‌ له‌سه‌ر شکۆمه‌ندی و ده‌ولت و به‌رز ی به‌پێ و ئه‌ندازه‌ی خۆی.

*هه‌روه‌ها به‌ل‌گه‌یه‌ له‌سه‌ر هاوسه‌رو مال و دارایی.

*نه‌گهر بێنی مه‌ره‌که‌بدانێکی ک‌ر‌پ‌وه‌ ژنیکه‌د‌ه‌کات به‌هاوسه‌ری و روژنێکی خۆشی له‌گه‌ل به‌سه‌ر نابات، چونکه‌ قه‌له‌مه‌که‌ی ئایه‌ته‌ ده‌روه‌ به‌میدادو درێژکردن نه‌بیئت.

*شووشه‌ی مه‌ره‌که‌ب به‌ل‌گه‌یه‌ له‌سه‌ر ده‌رمان و چاره‌سه‌ر، ئه‌وه‌ی ب‌ی‌ب‌ی‌ن‌ و نه‌خۆشیش بیئت ئه‌وه‌ روو له‌چاره‌سه‌ر ده‌کات و پشت به‌خوا چاک‌ده‌بیته‌وه‌.

شی‌و

ش‌ۆ‌ڤ‌کردنه‌وه‌ (نزیک‌بوونه‌وه‌): (ئ‌ی‌ب‌ن س‌ی‌ر‌ین) ده‌ل‌ی‌ت: ئه‌گه‌ر بێنی خۆی ش‌ۆ‌ڤ‌کردوه‌ته‌وه‌ و نزیک‌بووه‌ته‌وه‌ له‌به‌رزاییه‌که‌وه‌ بۆ خواره‌وه‌ له‌هه‌موو

بۆ حالئیکیترو تیکچوونی ویستو
سهفه ره .

شهریه تا (خوشاوه): (نابلسی) ده لئیت:
هه موو شهریه تیکی ره نگزهرد له خه ودا
نه خوشییه، نه گهر بینی مه ی و باده
ده خوات له نه خوشییه که ی یان هه
شیتیک زیانی پیبگه یه نه لئیت
چاکده بیته وه، نه گهر کاتی خوار دیه وه
خه شمی لیده بوه وه نه خوشییه کی
سووکده گری و پاشان چاکده بیته وه .

*نه گهر مرقفیک بینی شهریه تی
هه نگوین ده خواته وه یان شهریه تی
سیوو هه موو شهریه تیکی به تام و چیژ
بۆ ده وه له مه ند خیرو ده روزه یه و بۆ
هه ژار خراپه چونکه نه وان چاوانا پر نه
نه و شهریه تانه، مه گهر نه خوش و
ناچار بن بیخونه وه .

*شهریه تی سیوو سوود و قازانجه
له لایه ن خزمه تکاره وه یان دنیا یه کی
خه ماویه .

*نه گهر له خه ودا به هۆیه که وه
شهریه تیکی خوارده وه به لگه یه له سه ر
ره واندنه وه ی نه و نه خوشییه، وه گهر نا
خوارده وه ی به لگه یه له سه ر روودانی
نه خوشی .

شه پۆلی ناو: (نابلسی) ده لئیت: بینینی
له خه ودا توندی و سزایه به پیی نایه تی:
﴿واذا غشیهم موج كالظلل دعوا الله
مخلصین له الدین﴾ (لقمان: ۳۲).
هه روده ها نایه تی: ﴿و حال بینهما
الموت فكان من اطغرفین﴾
(هود: ۴۳).

شه تره نج: (نین سیرین) ده لئیت: یاری
شه تره نج هه و لدانه له کوشتار یان
دژایه تیدا .

(نابلسی) ده لئیت: له خه ودا به لگه یه
له سه ر تیکه لیبوون له گه ل خه لکی
تیکه ل و پیکه ل و بۆ فه رمان په واو
سه رۆك شاریکی گه وره یه له گه ل
شادی و نا هه نگ گپران .

*هه روده ها ده لئین: نه گهر بینی یاری
شه تره نجده کات به ربه ره کانی
کۆمه لیکده کات باوریادی ت لئیان .

*شه تره نج له خه ودا: گوته ی پووچ و
به تاله و به لگه یه له سه ر جه نگیکی لاواز،
نه گهر بینی یاری پییده کات و
سه رده که ویت له بیرداری و به ناگاییدا
به سه ر نه یارو به رانبه ره کهیدا .

*شه تره نج جه نگو دژایه تییه و
ناگاداربوونی نه پنییه و شوینکه وتنی
شوینه وارو گواستنه وه یه له حالیکه وه

(ئىبن سىرىن) دەلئیت: شەرپەت و
گوشىنى زۆرباشە ، ئەوھى ئەوکارە
ئەنجامدەدات ئەوھ سەیرى ھالئیدە کرئ
ئەگەر ھەژار بوو دەولە مەند دەبیٹ.

* ئەگەر خەوھکەى گشتیبوو واتە
کۆمەلئىكى بىنى ترئ دەگوشن لە ھەموو
شویئىك یان زەیت و سەرچەم
گوشش راوھکان دەگوشش—ن و
لەنارپەھتیدابوون ئەوھ فەرپو بەرھەت
دەھکەوئتە نئویان و دەر وویان
لئیدە کرئتەوھ ، ئەگەر نەخۆشئىك
کارئىكى ئاواى بىنى یان زىندانئىك
قوتاردەبن لەوھى تئیدان، ئەگەر
بەکئىكى خاوەن دانەوئىلەو قەرز
خەوئىكى لەو چەشنەى بىنى قەرزەھکەى
دەداتەوھو سوودو قازانجەدە کات .
ئەگەر خوئندکارئىكى زانست خەوئىكى
لەو چەشنەى بىنى شارەزا دەبیٹ
تئیداو راوئوچوون بەلئشاو لەسینەى
دئتە دەرەوھ .

* ئەگەر کەسئىكى رەبەن خەوئىكى ئاواى
بىنى ھاوسەر دەگرئ و بژئووى
باشدەبئ .

* ئەگەر شەرپەتە کە زۆربوو ھەنجیر یان
مەى و شیرى بەدەستھئنا دەستەلات
بەدەستدەھئنى .

* شەرپەتئى ئاسایى و سروشتى بەلگەىھ
لەسەر ریزیان دەر خستنى نھئنى و
راستى و ئاگادارى .

* ئەو شەرپەتەنەى گېرانی جگەر
چارەسەر دەھکن بەلگەىھ لەسەر
ئەندازە و رەوشە شەرپەکان و
رئخستنى کاروبار چاککردنى
حال و بار .

* دەگونجئیت شەرپەتئى مئوھکان
بەلگەبیٹ لەسەر مئوھکان .

* دەگونجئیت شەرپەتئى گولائو بەلگەبیٹ
لەسەر بەلاو نەھامەتئى ژنان .

* ئەگەر لەخەودا شەرپەتئى نادىارى
خواردەوھ بەلگەىھ لەسەر زیادبوونى
دئنیایى و بەجئەنئانى نەزرو بەتایبەت
ئەگەر شەرپەتە کە گولائوو، بەلام
ئەگەر شەرپەتئى بۆن ناخۆشبوو
لەدەفرئىكى حەرامدا بەلگەىھ لەسەر
ناسو پاس—گوزارى نئعمەت و
پاشگەزبوونەوھ لەئاین ، ھەرۆھە
بەلگەىھ لەسەر ئەوھى مردوھکەى
لەبەھشتداىھ .

* دەگونجئیت شەرپەتئى نادىار بەلگەبیٹ
لەسەر شەرپەتئى حەقپەرۆھران و
چاودئىرکراوان .

* دەگونجئیت شەرپەت لەپەر داخدا
بەلگەبیٹ لەسەر خەلات و پاداشت .

*ته گهر بینى شهر بهت یان باده ی
خوارده وه مال و سامانه به ماندوبوون
به ده سته هیئی.

*خواردنه وه ی شهر بهت لابر دنى
فرمانر ه وایه وهك خواردنه وه ی مه ی و
باده وایه .

*نه مانى شهر بهت ی خورما مالیکه

گومان یان غه م و په ژاره ی تیدایه .

شهرم: (نابلسی) ده لیت: شهرم و حه یا
له خه ودا به خششه له لایه ن خودا وه
یا خود خوگر تنه وه یه له نه نجامدانى
خراپه و، به لگه یه له سه ر زیادبوونى
با وه پو رنق و رۆزى و ده گونجیت
به لگه بیت له سه ر رینومایى
سه ر پیچیکار و با وه پهیئانى بیبا وه پ.

شهروال: (نابلسی) ده لیت:
شهروال ژنیکی عه جه مى یا ژنیکی
پابه نده، نه گهر بینى شهروالى کرى
له یه کیکیتر ژنیکده کات به ها وسه رى
خوى به بیبه رپرس.

*شهروالى نوئ کچه ، شهروال به لگه ی
پاریزگار ییه له تاوان و گونا ه.

*هه روه ها و تراوه به لگه یه له سه ر
چاکى و راستى ژن و خانه واده که ی.

*له پیکردنى شهروال به بیکراس
هه ژارییه و پوشینی به هه لگه راوى

*ته گهر بینى تر یى گوشى و کردى
به مه ی و باده لای ده سته لاتدار پله و پایه
به ده سته هیئی و مالیکى حه رام دیته
ده سته ی به پئی چیرۆكى حه زره تى
(یوسف) (سه لامى خواى لیبت).

(نابلسی) ده لیت: نه گهر بینى له خه ودا
ترى ده گوشى فه روپیت
به ده سته هیئی.

شهر به تساز: (نابلسی) ده لیت: بینینى
له خه ودا به لگه یه له سه ر با وه پو
یه کتاپه رستى و ته وه ی سه ر پیچیکار و
زانبارى بۆ قوتابى.

شهر به تفروش: (نابلسی) ده لیت:
بینینى له خه ودا به لگه یه له سه ر
رووتیکردن و شادى یان لابر دن و
گر تنه ده سته و مال و دارایى و پله و پایه ی
به رزو بالا.

شهر به تى خورما و میوژ: (نابلسی)
ده لیت: به لگه یه له سه ر خه م و په ژاره .
*ده گونجیت به لگه بیت له سه ر ناخوشى
ژیان و نه بوونى.

*ته وه ی شهر به تى میوژى خوارده وه و
بۆ ده سته لات باشبوو به ده سته ی
ده هیئییت، نه گهر باشنه بوو
واپو یسته ده کات بدریته پالى.

*شهر بهت مالیکى حه لاله ماندوبوون و
هیلاکى تیدایه .

وهرده گری له کاتی پیووستی و
نارپه حه تیدا.

* نه گهر کوپه که ی شه فاعه تی بۆکرد
به لگه یه له سه ره نه وه ی سوودی
لیوه رده گری یان سوود له لای نه وه وه
رووی تیده کات ، هه روه ها نه گهر
شه فاعه تی بۆ که سانی تریشکرد به و
چه شنه یه .

* نه گهر قورنانبوو به تکاکاری سوود
له زانیاری وهرده گری و پله و پایه یه کی
زانستی به ده سته هینیت.

شه کر: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
به لگه یه له سه ر شایی و چاکبوونه وه
له نه خۆشی و ره واندنه وه ی غه م و
په ژاره و گه یشتن به هیوا و ئاوات و دوا یی
هاتنی سه رجه م کرداره کان یا خود
خواردنی یابوون به خاوه نی.

* نه گهر به لگه بیته له سه ر هاوسه ر
ریژدارو شوخ و شه نگه .

* نه گهر به لگه بیته له سه ر کوپ زیره ک و
ریژدارو زانا ده بیته هاو به شی هه موو
هونه رمه ندیکده بی.

* نه گهر به لگه بیته له سه ر مال و سامان
حه لال و پاکده بی.

* نه گهر به لگه بیته له سه ر زانیاری
پاکده بیته له بیدعه .

* شه کر به لگه یه له سه ر مال و دارایی .

ده گونجیت نه نجامدانی به لگه بیته
له سه ر شانازی به پرچه له که وه .

شه پرکه له شیر: (نابلسی) ده لیت:
هاندان و ورژاندنی نیوانی زاناو
بانگیبژانه .

شه فاعه ت (تکا): (ئیبین سیرین)
ده لیت: به لگه یه له سه ر ناپاکی و
ساخته کردن، هه ندیکتر ده لیت:
به لگه یه له سه ر شکومه ندی و مه زنی
چونکه که سیك شکومه ندنه بی
شه فاعه ت ناکات.

(نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سه ر
نه جرو پا داشت به بی ملکه چی و
سه رشوپی، نه گه و له خه ودا قیامه ت و
پیغه مبه رانی به دیکرد خه لکی روویان
تیده که ن له روژی قیامه تدا بۆ
شه فاعه ت و به لگه یه له سه ر وه ستانی
حال و بارو یارمه تینه دانی
پیداویستیداران له کاتی بوونی
پیویستیدا چونکه ده وه ستن له تکا
بۆکردن و هه ریه ک ده لیت: من ناتوانم
شه فاعه ت بکه م و به ته نیا (محمد) (ﷺ)
دانراوه بۆ نه و کاره .

* نه گهر دراوسیکه ی شه فاعه تی بۆکرد
به لگه یه له سه ره نه وه ی سوودی
لیوه رده گری و له لایه ن یه کیک
له هاوه له کانیه وه پشوو ده دریت ، یا خود
یارمه تی هه ک له هاوکاره کانیه وه

* ئەگەر يەككە لە لاقەكانى دريژتر بى
لەوى دى سەفەرىكەدەكات.

* ئەگەر بينى شەلبوھ يان لەجى خۆى
ناتوانى بجوولئ و ھەليناگرن لاواى
توانايەتى لەوھى داواخوازيبوھو
ملکەچکردنى ئەوھى كەئەو ئەندامەى
دەدریته پال وەك خزم و كەسەكانى.

* ھەروەھا دەلئىن: ئەگەر بينى شەلبوھ
ئايىنى باشدەبى و زانيارى فيردەبى ،
ئەگەر سويندى خواردبوو زيانى نابيئت
بۆى، ئەمەش وتەى (ئىبن سىرىن) ە.

* ئەگەر پياويك ژنيكى لەنگى بينى
كاروباريكى ناتەواو بەدەستدەمئى،
ئەگەر ژنيكىش پياويكى لەنگى بينى
بەھەمان شىوھىە.

* پىرى لەنگ باپىرى خەوبىنەرە يان
ھاوپىيەكە كەموكۆرى ھىە.

* ئەگەر مۆفئىكى بينى بەيەك
قاچدەپوات بەپۆھو يەككيانى
خستوھتە سەرئەويتەر نيوھى مالەكەى
دەشاريئەوھو بەنيرەكەيتەر ئيشوكار
دەكات.

(نابلسى) دەلئىت: لەنگى دەستپىرىن و
ناپاكى و خيانەتە.

ھەروەھا دەلئىت: بەلگەيە لەسەر
شاردنەوھى نازو نىعمەت و خو بەھەژارو
رەجال دەرخستن.

* يەك كۆشەكر ماچيەكە لەلايەن
خۆشەويستىكەوھ يان كۆرەوھ.

* چەند كۆشەكرىك بەلگەيە لەسەر وتى
وتى.

(ئىبن سىرىن) دەلئىت: شەكر فروشى
خىرى تيدا نىيە ، نەبات بەلگەيە
لەسەر دلسۆزى لەوتەو كرداردا.

* دەگونجىت بەلگەبيئت لەسەر
چاكبوونەوھ لەنەخۆشى.

* دەگونجىت بەلگەبيئت لەسەر خۆشى و
رزق و بۆزى لەرووھكەوھ يان بارانبارىن.

شەللاق قامچى: (نابلسى) دەلئىت:
بەلگەيە لەسەر كەشتىەوانى و
تيروپشك.

شەلئىن (لەنگىن): (ئىبن سىرىن)
دەلئىت: ئەگەر بينى قاچى راستى شكا
يان كەموكۆرىيەكى تىكەوت ئەگەر
برىندارى پۆھبوو كۆرەكەى
نەخۆشەكەوئ، ئەگەر لەقاچى چەپيدا
بەديكردو كچى ھەبوو
دەستنيشانەكۆئ، ئەگەر كچى نەبوو
كچىكيدەبيئت.

* ئەگەر شكانى قاچى خۆى بينى و
لەسەرسەفەربوو با نەجوولئ و لەشوئى
خۆى بمئيتەوھ ، ئەگەر تەلاقى بخات
ژنەكەى نەخۆشەكەوئ.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا پیاوئیکی
خواناس و لیپراوه و به لگه یه له سهر
به تال و ره واندنه وهی ترس و بیم،
هه روه ها به لگه ی خیر و چاکه یه بۆ
ئافره تی دووگیان چونکه مندالی
ده بیټ، به لام بۆ موسافیر باش نییه
گر به وشکانی یاخود ده ریادا بروات.

* به لگه یه له سهر:

+ ویرانبوونی مالیک به لگه بیټ له سهری.
+ پیاوئیکی سته مکاری بیبهش.

شهو: (ئین سیرین) ده لیت: شه وورژ
دوو ده سته لاتداری وازووی یه کن و
داوای یه کدی ده که ن.

* شه و بیباوه په و رۆژیش موسولمان،
چونکه تاریکایی ده په وینیته وه،
خوداوه ندیش له قورئاندا گوزارشتی
له بیباوه پی به تاریکایی کردوه و
ئاینیشی به نورو رووناکی باسکردوه.
* ده گونجیت هه ردوکیان به لگه بن
له سهر دوو نه یارو زیان.

* ده گونجیت شه و به لگه بیټ له سهر
ماره برین و رۆژیش به لگه بیټ له سهر
ته لاقدان.

* ده گونجیت شه و به لگه بیټ له سهر
بازارپساردی و پشوو پيشه وهرو

* هه روه ها ده سترپین و به جیه یشتنی
خانه واده و هاوسه رو مال و منال و
به ره چرچدانه وه و نک و وولیکردن
له خیر و چاکه کویری و تالیش وایه.
شه مار^(۱): (نابلسی) ده لیت: به لگه یه
له سهر پیاوه لدان و ستایشی باش.

شه شه کویره: (نابلسی) ده لیت:
بینینی له خه ودا به لگه یه له سهر
کویری و سهرگردانی، ده گونجیت
به لگه بیټ له سهر کوپیک له زیناوه
له دایکبووی.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیټ له سهر
خۆشاردنه وه به هوی کرداری خراپه وه
وهک دزی و گوێگرتن.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیټ له سهر
ره واندنه وهی نازو نیعمه ت و
دوورکه و تنه وه له کاری ئاسایی.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیټ له سهر
به جیه ینانی سوننه ت و به لگه چونکه
موعجیزه ی حه زره تی (عیسا) (سه لامی
خوای لیبت).

(ئین سیرین) ده لیت: پیاوئیکی
خواناسی لیپراوه، یاخود ژنیک
جادوگره.

^(۱) شه مار: روه کیکه گوئیکی زهره ده رده کات.

له زیندان نازادده بی، نه گهر
ریگه لینگیرای سهری وشکانی و
ده ریا بوو ده رووی لیده کریته وه و ریگه ی
بۆ ده کریته وه.

* نه گهر پیاویک بینی هاوسهره که ی لیتی
یاخیبوو له یه ک جیاده بنه وه، چونکه
رۆژ هه ردوکیان له یه ک جیاده کاته وه.

* نه گهر گوناهاکاریکی بیتاگا بینی یان
بیئاوه پێکی ئاره زووبار تهویه ده کات و
له بیتاگایی و بیدار ده بیته وه.

* نه گهر بیبهش یان بازرگانیک بینی
بازرگانه که ی سستی رووی تیکردبوو
بازارپساردی هاتبوو به سهریا دیسان
بازاری گهرم ده بیته وه.

* نه گهر یه کێک بینی دوژمنیکی
بیئاوه پێ هه بوو یا نه یاریک زالده بیت
به سهر دوژمنه که یداو حق و راستی
به سهریا پیاده ده کات.

* نه گهر کۆمه لێ خه لک بینبان
له نه بوونی و قات و قریدا بوون یان
سته م و فیتنه رووی تیکردبوون
رزگاریان ده بیت له و ناچه تهیه.

* ههروه ها هاتنی شه و به سهر رۆژدا
به واژووی رۆژ داده نرێ و هه رکه سه
به پێی خۆی بۆ لیکده درێته وه.

سه هه رکاران، رۆژیش به لگه بیت له سهر
دوو پوویی و جموجوولی بازارپو نرخ.

* ده گونجیت شه و به لگه بیت له سهر
زیندان چونکه تاریکاییه که ی مرۆف بۆ
هه ندیک کار پا به نده کات، رۆژیش
به لگه یه له سهر قوتاریبون.

* ده گونجیت شه و به لگه بیت له سهر
ده ریا و رۆژیش له سهر چاکه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر مردن،
چونکه خودا وه ند روحی زینده وه ران
به نوستن ده کیشی و به لگه یه له سهر
زیندو بوونه وه.

* ده گونجیت هه ردوکیان به لگه بن
له سهر دووگه و اهیده ری دادپه روه،
چونکه گه واهی و شاهیدی ده دن
به سهر دروستکراوه کانه وه.

* نه گهر بینسی رۆژ بوه ته وه
گه رنه خۆشبوو نه خۆشیه که ی به مه رگ
یان چاکبوونه وه ده په ویتته وه.

* نه گهر له کاتی به یانیدا به رنوێژی بۆ
خه لککرد یاخود چوو بۆ سه هه ر یاخود
بۆ (حه ج) یان به ره و به هه شت چوو
مردنیه تی و به لگه ی باشه یه له سهر
خێرو رووناکی گۆرستان بۆی.

* نه گهر ناوی هه لگۆزت یان خواردنی
کۆکرده وه یاخود جۆیکری رۆژ ده روه
لیده کریته وه، نه گهر زیندانیه ک بینی

* نه گهر بینى دنیا هه موو کات شه وه
خه لکى نه ناوچه په هه ژارى و برسیتى و
مردن روویان تیده کات.

* نه گهر بینى هه رشه وه هه ساره کان
به ده وری ئاسماندا ده سوورپنه وه
خه لکى نه وجییه له لایه ن
به رپر سه کانه وه زو لم سته میان
لیده کړی.

* تاریکایى سته مو گومراییه ، نه گهر
هه وره بروسکه و گرمه ی له گه لدا بوو
کاریگه رتره .

* هه ندیکه لاین: هه لپاتنى روژ به لگه په
له سر:

+ خو شحالی.

+ دلنایى.

+ ده رووى خپـ رو قوتـ اریوون
له ناړه حه تی.

* سه ره تاي روژ به لگه په له سره
سه ره تاي کاروبار خه و بینه ر شوینى
ده که وى، نیوه پوښ به لگه په له سه
نیوه ی کاروباره کان و، کو تایی روژ
به لگه په له سره کو تایی کاروبار.

* نه گه ر بینى شتیکی لیونبو وه
دو زییه وه له کاتى روژه لپاتنم به سره
نه یاره که یدا ده چه سپینى له کاتیکدا
نکوولى لیده کات به گه واهى

گه واهیده ران به پپی نایه تی: ﴿لَنْ قُرَانَ
الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُوداً﴾ (الإسراء: ۷۸).

* نه گهر بینى هه موو سه رده م هه
روژه و شه وى تیدا نییه و روژیش ئاوا
نابى به لکو به ده وری ئاسماندا
ده سوورپنه وه به لگه په له سره نه وه ی
ده سته لاتدارو فه رمانړه و ا بریاری خو ی
زاده کات و پرس و راویژ به که س ناکات.

(تابلسی) ده لیت: به لگه په له سره
بیکاری، نه گهر بینى سه رده م و کات
هه مووی شه وه بژیوی راده وه ستنى،
نه مه ش له کاتیکدا نه گهر شه و رووناکی
مانگی تیدا به دى نه ده کرا.

* ده گونجیت شه و روژ به لگه بن له سره
نزیکبوونه وه ی دور له خیر یان شه ر
چونکه هه موو شتیکی نویده هین و
دورنزیکه ده نه وه.

* ده گونجیت به لگه بن له سره:

+ ناموژگارى.

+ ره وشت و نادابه کان.

+ که وتنه نیو نه و حاله ی په شیمانى
له دواوه بیت.

* ده گونجیت بینینى شه و به لگه بیت
له سره گورپان و هه لگه پانه وه ی روژگارو
رووداوه کانى.

* نه گەر داواى گهنج و سامانیده کرد
به ده ستیده هیئت.

* ههروه ها بینینی شهوی پانزه ی
(شه عبان) و شهوی (ئیسرا- شه وره وی) و
شهوی (ههینی) به هه مان شیوازه.

* شه ویی داری: (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا خو شویستنی دروستکاروه کانه
له خانه واده و کوپ خو شه ویست و
به لگه یه له سه ر جیا بونه وه
له خو شه ویستان.

* نه گەر بینى به رده وام شه ویی داره و
نانویت له خو شه ویستانی داده بپری و
جیا ده بیته وه.

* شه ووق پیهیدا کار: (نابلسی) ده لیت: بو
قاپ و قاچاخی شکاوو بینینی به لگه یه
له سه ر باشی حال و بارو پاراستن
له نه خو شى و گرته وه ی شوینی شکاو.

* شه وگه ر: (ئین سیرین) ده لیت:
شه وگه رد مروفیکه خراپه له نیو
خه لکیدا بلاوده کاته وه، نه گەر کوشتی
زه فەر به مروفیکى له و چه شنه ده بات،
ئه وه ی گۆشته که ی بخوات به لیترای
مالی ئه و مروفه ده خوات، نه گەر
بۆگه نیو غه یبه تیده کات.

* شه وگه ر: (نابلسی) ده لیت: به لگه یه
له سه ر مژده.

* شه و به لگه یه له سه ر ژنى ره شو
روژیش له سه ر ژنى سپى و دوو گیانی
ژن.

* بینینی شه و به لگه یه له سه ر
جل و به رگو هی روژیش له سه ر رزق و
روزی و بژیوی.

* ده گونجیت بینینی شه و به لگه بیئت
له سه ر شاردنه وه ی کاروباره کان و
دلتیا بون له ترس مه گەر خه و بینه ر
له سه فه ردابی نه و جا شه و به لگه یه
له سه ر سته میك دیت به سه ریا و به لگه یه
له سه ر سویند به پتی نایه تی: ﴿واللیل
إذا بغشى﴾ (اللیل: ۱).

* ههروه ها شه و بو خواناسان و
شه ونوژکاران به لگه یه له سه ر:
+ مامه له.

+ گه یشتن به هیوا و خوان.
+ کۆبونه وه له گه ل نه وانه ی ئاواره و
غهرین.

* نه گەر شهوی له خه ودا بینى یان خو ی
له شه ودا بینیه وه له سه ر باریکی بیئاگا
به لگه یه له سه ر ره واندن و تیاچوونی
ناز و نیعمه ت و به لاو کاره ساتی
روودا وه کان.

* بینینی شه وانی رووناك و پرشن گدار
وهك شهوی (قه در) له خه ودا مژده ی
خیره.

شه پیوری لیدا هه والێکی خوشو پر
خیر ده بیستی.

شه یتان: (ئین سیرین) ده لیت:
شه یتان دوژمنه له ئاین و دنیا داو
قولبریکی فیلبازه و گوینادات پیی
به هیچ شتیک و لیکدان هه و
به دهسته لاتدار ده کری یان ده گونجیت
به خانه واده لیکدریت هه.

* نه گهر بینى شه یتان ده سستی
لیوه شاند له کاتی کدا سه رقالی یادی
خوابوو خه ونه که ی به لگه یه له سه
ئه وه ی دوژمنی زوری هه یه و ده یانه ویت
تیا بیه رن ، به لام ناتوانن ویستی خویان
به ده سته بیه تین به پیی ئایه تی: ﴿ اِنَّ
الَّذِينَ اتَّقَوْا اِذَا مَسَّهُمْ طَآئِفٌ مِّنَ
الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا ﴾ (الأعراف: ۲۰۱).

* نه گهر بینى بریسکیکی داگیرساو نرا
به شه یتانی که وه خه ونه که ی به لگه یه
له سه دروستی ئاینه که ی.

* نه گهر بینى شه یتان ترساندی
خه ونه که ی به لگه یه له سه درل سوژی
له ئاینه که یداو دنیایی له وه ی پیی
ترسینراوه به به لگه ی ﴿ فَلَا تَخَافُوهُمْ
وَخَافُونَ اَنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴾
(آل عمران: ۱۷۵).

* نه گهر خوشی و شادی بینى
سه رقاده بیت به ئاره زووجه زه وه.

شه پیور (هۆرن - زورنا): (ئین سیرین)
ده لیت: ئه وه ی بینى شه پیور لیده دات
خیر رووی تیده کات و نه گهر گوئی
لیبوو به کیکیتر لیده دا بانگده کریت بو
جهنگو به ره ره کانی.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا ناوبانگی
باش و چاکه و ترسانی دوژمنه یان
جهنگه ، ئه وه ی له خه ودا دهنگی
شه پیور بیستی بانگده کریت بو
رووداوو کاره ساتیک.

* نه گهر بینى فووی پیدای ده کات
رووداوێك دیت به سه ریدا.

* شه پیور خزمه تکاره له گه ل
دهسته لاتداری نه گهر شاخی له گه لدابوو
یان پیوه یبوو.

* شه پیور به لگه یه له سه ره وه والی
به تال و پوچ ، شه پیور لیده ریش
به لگه یه له سه ر پیاویکی مه یفرۆش یان
پیاویکی بیکه لگ و سووک .

* شه پیور به ره وشتی ژن لیکده ده نه وه
ئه وه ی که م و کوپی و نات ه وای
له شه پیوره وه بینى ده دریت هه
پالژنه که ی.

* دهنگی شه پیور یان زورنا : ئه وه ی
له خه ودا دهنگی شه پیور بیستی بو
کاره سات و رووداوێك بانگده کریت،
نه گهر خۆی فووی پیداکرد رووداوێکی
تونودوتیژ رووده دات یان نه گهر

* نه گەر بینى شه يتانك هاته خواره وه
بۆلای گوناھو تاوانيك نه نجامده دات و
درؤيه كده كات به پيى نايه تی: ﴿نُزِّلْ
عَلَيْ كُلِّ أَقَالِكِ اِثْمٌ﴾ (الشعراء: ۲۲۳).

* نه گەر بینى گفتوگو له گهل
شـــــه يتانده كات راویـــــژ
به دوژمنه كاننده كات و له نيوچا كه كاراندا
ناويانده بات به لام نه وان ناتوان به و
به رگه وه ده ريكه ون به پيى نايه تی:
﴿أَمَّا النَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزَنَ
الَّذِينَ آمَنُوا﴾ (المجادلة: ۱۰).

* نه گەر بینى شه يتان فيرى
گوفتاريده كات و به قسه يه كي خراپ
ده دويت يان پلان له خه لكى ده گيپي
ياخود شيعرى درؤ هه لده به ستي.

* نه گەر بینى (ئيبليس) ي كوشت
فروفيلا ده كات و (ده جال) يش مرؤقى
ده ستيپره و خه لكى پي فریووده خون.

(نابلسی) ده لیت: بينينى شه يتان
خوشي و ئاره زووه هه روهك چۆن
ئاره زوو له وزه ده رچوون و شه يتانييه.

* نه گەر بینى شه يتان ده ستي
ليوه شاند سوو ده خوات.

* نه گەر بینى دژايه تی شه يتان ده كات
پياويكي باوه پداري راستگوويه و
گوپرايه لي په روه ردار ده كات
له ئاينه كهيدا توند ده بي.

* نه گەر بینى شه يتان جل و به رگه كه ي
ليدامالي له كارو پۆسته كه ي لاده بري ،
نه گەر ده سته لاتداربوو ياخود زه وي و
زاري ليده سه نري به پيى نايه تی: ﴿يَا
بَنِي آدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ﴾
(الأعراف: ۲۷).

* نه گەر بینى شه يتان ده ستي
ليوه شاندوه دوژمنيكي هه يه و هه ولي
له خسته بردني ژنه كه يده دات.

* هه روه ها ده لين: نه م خه ونه به لگه يه
له سه ر ده رووكر دنه وه له خاوه نه كه ي و
ره واندنه وه ي غه م و په ژاره و
چاكبوونه وه له نه خوشي به پيى نايه تی:
﴿وَاذْكُرْ عَبْدَنَا أَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ
أَنِّي مَسْنِيَّ الشَّيْطَانُ﴾ (ص: ۴۱).

* نه گەر بینى شه يتان شوينيكيه و توه
دوژمنيكي هه يه ده ستيده بريت و
له خسته يده بات يان له كارو پله وپايه ي
كه مده كاته وه به پيى نايه تی:
﴿فَاتَّبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ
الْعَاوِينَ﴾ (الأعراف: ۱۷۵).

* نه گەر بینى بوه به خاوه ني شه يتان و
شويني كه و توه و رامبوه بۆي پله وپايه و
هه ييه ت و زالبوون به سه ر دوژمنه كانيدا
به ده سته هينييت به پيى نايه تی:
﴿وَمِنَ الشَّيَاطِينِ مَنْ يَغُوصُونَ لَهُ﴾
(إبراهيم: ۴۹).

شەیدایی: (نابلسی) دەلێت: لەخەودا
سەرمايە لەدنیادا و دەرەنجای
خێروباشە.

ش ی

شیش (سەلامی خواي ئیبيت): (ئەبن
سیرین) دەلێت: ئەگەر (شیخی) بینی
ئەو مال و سامان و منداڵ و ژنیکی
خۆشنوودی دەستدەکەوی. ئەگەر
(ئیدریس) ی بینی بە پێزداری و کۆتایی
خێرو چاکە ی پێدەدری.

(نابلسی) دەلێت: ئەگەر بینی لەخەودا
خۆشی و شادی و منداڵ و ژنیکی
خۆشنوودی پەشت بەخودا
پێدە بەخشی ئەگەر لێز و بۆی باش.

* هەرەها دەلێن: ئەو کەسە دەبیّت
بە چاودێری کەسێکی مەزن یان
کاروباری مەزن دەگرێتە دەست و
بەباشی بەجێدەگەینێ چونکە
(شیخ) یە کەم جیگرو چاودێربو
لەسەر زەوی.

شیر: (ئەبن سیرین) دەلێت:
لەپێغەمبەرەو (ﷺ) دەگیرنەو
فەرموویەتی: "ئەگەر بینی
شیردەخواتەو ئەو لەپاکیەتی".

* (ئەبوسەعد) دەلێ: بینینی شیر
لەهەردوو مەکدا بۆ پیاو و ژن

* ئەگەر بینی بریسکیکی داگیرساو
دوای شەیتانکەوتو لەو گەرەکەدا
پیاویکی تێدایە دوژمنی خوداوەندەو بۆ
دەستەلاتدار ناگاداری نەینەکانی
پادشا دەبیّت و بۆ دادوەریش تووشی
بەلا و نەهامەتی و تۆلە و سزای خوايي
دەبیّت.

* ئەگەر بینی شەیتانیکردووە
بەدوژمنی خۆی نایندارو گوێپایە ئەو
پەرەردگارە کە ی.

* ئەگەر بینی شەیتانیک خۆیکردو
بەنیو لاشەیدا یان شەیتان
هەلێلوشیووە کردووەتیە نیو سکی،
ئەگەر لەسەفەردابوو بەدەریادا ترسی
شکانی کەشتیە کە یانی هەبە، ئەگەر
لەوشکانیداوو خراپە ی پێدەگات.

* دەگونجێت بینینی شەیتان بەلگەبیّت
لەسەر بیناسازان و رۆچوون و سیخو
گوێگران.

* دەگونجێت بینینیان بەلگەبیّت لەسەر
چاوداگرتن و ناماژەکردن.

* ئەگەر بینی بوە بەشەیتان رووی
گرژکردووە بەبینینی مـرؤفـو
دەستپێشخەریکردووە بۆ دژایەتیان
یاخود دەبیّت بەوەستای بۆری و
بەلوە.

* دەگونجێت بەسووتاوی بمری یان
لەئایە کە ی ساردبوویتەو.

له بازرگانیه که یدا ده کات به نه ندازه ی
لیهاتنی شیر.

*نه گەر حوشتریکی دۆشی و شیره که ی
خوارد به لگه یه له سه ره وه ی ژنیکی
باشده هینیت، نه گەر هاوسه رداربوو
کوپیکی ده بیت به فه پو خیره بی.

*شیری مانگا فه پویتی ساله له گه ل
مالی حه لال و گه یشتن به سروشت.

*هه روه ها و تراوه: نه گەر خه وینه ر
هه ژاریوو ده وه له مه نده بی.

*شیری مه پو بز: به ده سته ینانی
مالیکی حه لاله نه گەر شیربوو.

*شیری شیر: زالبوونه به سه ر دوژمندا
نه وه ی که ده یخواته وه.

*هه روه ها ده لاین: مال له لایه ن
ده سته لاتداری سته مکاره وه
به ده سته هینی.

*شیری سه گ: ترس و بیمیکی
سه خت و گرانه و هی گورگیش به هه مان
شیوازه، ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
به ده سته ینانی مال و سامان له لایه ن
سته مکاریکه وه.

*شیری به راز: گوپانی نه قل و ژیری
خاوه نه که یه تی.

*هه روه ها ده لاین: زوریکی مالی
هه روه و که میکیش حه لاله، خوداوه ند
ده فه رموی: ﴿فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا

مال و سامانه و جولان و هاتنه ده ره وه ی
فراوانی و گوشادی مال و سامانه.

*نه گەر ژنیک بینی شیر به مندال یان
پیاو یاخود ژنی ناسراو ده دات و
له بیداریشدا شیر نه بوو ده روازه کانی
دنیا به پووی خوی و نه وانه ی شیر
پیداوون داده خری.

*هه ندیکده لاین: نه گەر بینی شیر
ده دات به ژنیک مال و سامان و سوودو
قازانج به ده سته هینی.

*نه گەر بینی شیر نه سپ و حوشت
ده خواته وه فه رمانپه و خۆشی ده ویت و
مال و سامانی لیوه به ده سته هین.

*شیری نازه ل مالیکی حه لاله
له ده سته لاتداره وه.

*نه گه ربینی شیر کرا به سه ریا
له مروفیکه وه به لگه یه له سه ر ته نگه
حال و بار، بۆشیر خۆرو شیرده ریش
هه رکامیکیان ناسراو بوون حالی له کاتی
به ندکردندا توندتره له نادیار.

*شیر مالیکه به مانده و بوون
به ده سته دیت.

*دۆشین له لیکدانه وه دا فرۆفیله،
دۆشینی حوشت کریکارییه، هه روه ها
نه گەر دۆشینی و خوینی لیهات
له ده سته لاته که یدا سته مده کات.

*نه گەر بازرگانیکی دۆشی و شیربوو
رزقیکی حه لال و سوودو قازانج

* شیرى ئەر دېندانەى دەگەن: چاکی
نیوان خوی و دوژمنانیه تی.

* ئەگەر لە شیرى ماریخوارد کاریک
ئە نجام دەدات خوداوەند رازیدە کات.
هەر وەها دەلێن: ئەو هی بیخوات
دەرووی لێدەکرێتە وەو لەنەهامە تی
قوتاردە بێ و مالتیکی کۆکراوی
بە سوودە.

(نابلسی) دەلێت: لەخەودا شیر
فیتەرەت و پاکی ئیسلامەو مالو
سامانیکی حەلالە بە بیتمان دویون.
* شیرى هەلبێزپکاو: مالتیکی حەرامە
بە هۆی ترشی و چەورییە وە.

* ئەگەر ژن یا پیاویکی بینی شیر
لە مەمکیدابوو مال و سامان کۆدە کاتە وە،
ئەگەر هەردوو مەمکی بینی شیریان
لە بەردە پۆیی ئەوا دنیا رووی تێدە کات.
* شیرى دەلەسەگ: ئەگەر خوردا یە وە
پلە و پایە ی بەسەر خەلکی ئەو شارەدا
دەستگیر دەبێ.

* شیرى دېندەکان: هەمووی گومانە
لە ئایندا.

* شیرى گویدرێژی کێوی: نەخۆشییە
دوای چاکبوونە وە.

* شیرى مەرۆ: گرتن و زیندانییە
بۆ شیرخۆرو شیردەر.

عَادٍ فَلَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
(البقرة: ۱۷۳). کەمێکی تاییە تکر دوو وە
نۆرێکی حەرام.

* شیرى پلنگ: دەرخیستنی
دوژمنانیه تییە.

* شیرى ئاسک: ئاگادارییە، شیرى
گویدرێژی کێوی نەخۆشییەکی
سووکە.

* رزق و رۆزییەکی کەمە.

* شیرى دېندەکان: هێزە لە ئایندا.

* شیرى مەرۆ گامیش: خێرو سروشتە.

* شیرى ورچ: زەرەر و غەم و پەژاری
خێراو کتوپرە.

* شیرى پشیلە: نەخۆشیەکی ئاسانە
یان شەپو پیکدادانە.

* شیرى ئەسپ: بۆیەکیک بیخواتە وە
ناویکی باشە بۆ خەویکی.

* شیرى ماکەر: بە دەست هێنانی خێرە.

* دەرکەوتنی شیر لەسەر زەوی
بەلگە یە لەسەر ستم و زۆرداری.

* شیرى ئەو گیاندارانەى

کە شیریان نییە: بە دەست هێنانی

هیاو و ئاواتە و لەلایە کە وە
کە چاوەرێینە کردووە.

* ئەگەر مەرۆ دۆزییە وە دەگات
بە خواست و هیوای خۆی.

* شیرخواردنی مەرۆ لە مەمکی خۆی
بەلگە یە لەسەر ناپاکی.

*هروهه گوتراوه: شیرى پشيله و
رئوى خراپهيه.

*شیری ئاژه‌لى ناديارى دپنده:
شكومه‌ندى و چوست و چالاكییه بۆ
نه‌خۆش و ئازادبوونه له‌زیندان یاخود
مال‌وسامانیكى زه‌وتكراوه.

شیرا^(۱): (نابلسى) ده‌لئیت: نه‌خۆشیه‌كى
خویناوییه‌و به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر
ده‌وله‌مه‌ندییه‌كى كتوپرو خیراو خۆشى
هه‌لگر، هه‌روهه‌ خراپه‌و ئاماده‌کردنى
سزایه.

شیردان: (نبین سیرین) ده‌لئیت: نه‌گه‌ر
ژنێك بینى شیرده‌دات به‌مرۆفێك
داخستنى ده‌روازه‌كانى دنیايه
به‌پرویدا، چونكه شیرده‌ر وه‌ك زیندانى
وايه به‌مه‌رجێك منال مه‌مكى له‌ت
نه‌كات، له‌به‌رئوه‌ى مه‌مكه‌ى له‌ده‌مى
مندالدايه‌و ناتوانییت واى لێبكات،
به‌هه‌مان شیوه ئه‌وه‌ى هه‌له‌دستیت
به‌مژینى شیر هه‌ركه‌سێك بیټ منال یان
پیاو یاخود ژن، نه‌گه‌ر شیرده‌ر
دووگیان بوو ئه‌وا پارێزراو ده‌بیټ.

(نابلسى) ده‌لئیت: شیردان له‌خه‌ودا
به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر پێویستى و گوپرانى
هه‌زو ئاره‌زوو، نه‌گه‌ر ژنێك بینى
شیرده‌دات به‌مرۆفێك داخستنى دنیايه

^(۱)شیر: نه‌خۆشیه‌كى خویناوییه. (وه‌رگێڕ)

*نه‌گه‌ر بینى شیرده‌ریكى به‌كرێگرت
هه‌تا شیر بدات به‌كوپه‌كه‌ى كوپه‌كه‌ى
له‌سه‌رپه‌وشى خۆى په‌روه‌ده‌ ده‌كات.
*شیری رێوى: رزقیكى كه‌مه
له‌قه‌رزوه‌و بۆ خه‌وبینه‌ر ده‌گه‌رپێته‌وه‌و
وتراویشه‌ چاكبوونه‌وه‌یه له‌نه‌خۆشى.

*شیری مه‌ر: مالتیكى پیرۆزه.
*شیری مانگا: ده‌وله‌مه‌ندییه.
*شیری هیستەر: توندی و قورسى و
ناپه‌حه‌تییه.

*شیری به‌راز: به‌ده‌سته‌پێنانى مال‌و
سامانیكى مه‌زته.

*شیری نه‌وه‌ى ئاده‌م: بۆنه‌خۆش
شیفایه‌ چونكه هی‌زنه‌ش ونمای
پێده‌كات.

*نه‌مانه‌تو ناییت هه‌لسوكه‌وتى
پێوه‌بكری.

*شیری سه‌گ و پشيله: نه‌خۆشى یان
ترسو بيمه.

*نه‌گه‌ شیره‌كه‌ى رشت تیا‌ده‌چیت.
*شیر به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر مال‌وسامان‌و
ته‌مه‌ندریژی و ده‌ركه‌وتنى زانیارى و
یه‌كتاپه‌رستى هه‌روهه‌ به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر
چاره‌سه‌رو رزق و رۆزى و خاوه‌نى ئازهل
یان نواندنى ره‌وشى ئه‌و.

*شیری مانگا و مه‌رو حوشترو گامیش:
هه‌موو ئه‌وانه‌ مالتیكى كۆكراوه‌و شیرى
بزیكاویش غه‌م و په‌ژاره‌یه.

*ته گەر رۆزی تئیداو ته پړوو غه م و
 په ژاره و نار په حه تی تووشده بی.
 شیرین ساز (شیرینچی): (نبین سیرین)
 ده لئیت: پیاوړکی نه رم و نیانه، نه گەر
 بینى شه کر ده فروشى و به هاو
 نرخه کى به درهم وهرده گری قسه ی
 نه رم و نیان له گه ل خه لکیده کات و
 نه وانیس وه خوی وه لامیده ده نه وه.
 شیرینی (حه لئا): (نبین سیرین) ده لئیت:
 حه لئا و شک مال و داراییه که
 به نار په حه تی ده سته که ویت، حه لئا و
 چه وریش جیاوازی هیه له باره یه وه
 هه ندیکه ده لئین: به لگه یه له سه ر
 نه خو شى، هه ندیکتر ده لئین: مالیکى
 زوره، له گه ل ئاینیکى پاک و پوخت،
 پاروویه لئى ماچى کور یا
 خوشه ویستیکه، هه ندیکتر ده لئین:
 حه لئا قسه و ته ی نه رم و نیانه
 سه باره ت به بژیوی و رزق و رۆزی.
 *هه روه ها به لگه یه له سه ر رزق و
 رۆزیه کی زور له گه ل میزو ده سته لات.
 شیشی گوشت برژاندن: (نبین سیرین)
 ده لئیت: شیشی گوشت برژاندن بژیوی
 په یداکاری ماله.
 *هه روه ها ده لئین: خزمه تکاریکى
 خاوه ن ده سته لاته به هو یه وه ده گه یت
 به ویست و خواز.

به پړویاندا یا خود زیندانیکردنیانه
 چونکه شیرده ر وه ک زیندانی وایه هه تا
 شیرخور مه مکى به رده دات.
 *ته گەر بینى شیرده دات به مندالیک
 دواى برینه وه ی زیندانیده کریت یا خود
 نه خوشده که وى یا ده روزه یه کی
 لیداده خری، نه گەر ژنى دووگیان بوو
 پاریزراوده بیت له گه ل منداله که ی.
 *ته گەر بینى شیر له مه مکیدایه روو
 له دنیاده کات له کاتیکدا دنیا پشתי
 تیده کات و به سه رده چیت.
 *ته گەر ژنیک بینى پیاوړیک شیرى
 ده خوات له مال و دارایی ده بات
 به نه ندازه ی نه وشیره ی خوار دوویه تی
 له کاتیکدا ژنه که پتی ناخوشه.
 *ته گەر بینى ده گه ریت به سه ر ژنانداو
 شیرى ده ده نى به لام شیرى
 ده ستناکه ویت مندال په سه نده کات.
 *ته گەر نه خوشیک بینى شیرده دات
 له نه خوشیه که ی چاکده بیته وه چونکه
 به شیر نه ش و نمایکردوه.
 شیر فروش: (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا
 بینینى به لگه یه له سه ر زانیاری و رزق و
 رۆزی حه لال و رینوما یی.
 شیر هوان: (نبین سیرین) ده لئیت: نه گەر
 شیرى وشک کردو کویکردوه مال و
 سامان کزده کاته وه.

(نابلسی) ده لئیت: به لگه یه له سهر به جیهینانی پیداو یستی له لای فه رمانره و او میانه په وی و خیر و رزق و روزی و پشوو.

شعیر (هؤنراوه): (نابلسی) ده لئیت: ئە گەر بینى له خه ودا شعیر ده لئیت و ده یه ویت پاره ی پښه ی دابکات شه هاده ی دروؤ ساخته ده دات.

* ئە گەر بینى هؤنراوه یه که له کۆرپکدا ده خوینیت وه داناییه که روو به دوو پوویه.

* ئە گەر گوئی له شعیر بوو ناماده ی کۆرپى واده بیت هیچ حه قیکی تیدا ناوتری.

* شعیر له خه ودا قسه و وته یه کی به تاله، نه وه ی گوئی له شعیر بیت له خه وداو له به ربیکات با و اتاکه ی وه ربگرئ.

* ده گونجیت شعیر نووسین له خه ودا یاله به رکردنی به لگه بیت له سهر تیاجوونی پله و پایه و که م و کوپی له نایندا.

* ده گونجیت بینینی شعیر و هؤنراوه به لگه بیت له سهر پیشه سازى به رزو به نرخ.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر غه م و په ژاره و ره خنه گرتن له نابپووی دوژمنان.

* ئە گەر له خه ودا شعیر کی خراپی دانا وه که جنیودان به که سیک به لگه یه له سهر توهمه تبارکردن، ئە گەر پیاوه لدان و هه ژار ده که وی گه رده وله مه ندبیت.

* ئە گەر هؤنراوه که ئاوازدار بوو یان کیشه که ی ناته وای تیدابوو ده گونجیت به لگه بیت له سهر وته ی هه له ت و خراپ و ده وه ستی له وه ی ده یلی یان ده یکات یاخود نه وه وه سوه سه یه ی تووشیده بیت.

شیکه رده وه (هه لاج): (ئسین سیرین) ده لئیت: خاوه ن شه پو ئاژاوه یه و له سه رده ستی مال و سامان په یدا ده بی.

* ئە گەر بینى خه ریکی شیکردنه وه یه ده چیته نیو به ربه ره کانیه وه.

* ئە گەر نه یده زانی به باشی شیبکاته وه نه یاره کانی زالده بن به سه ریا.

شیلاقه^(۱): (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا رزق و روزی و باشیه، هه روه ها ده لئین: پیاویکی دوو پوه.

* هه روه ها به لگه یه له سهر دوورخسته وه ی غه م و په ژاره و له نا کاو ده رکه وتنی دوژمن و به جیهینانی بریار.

^(۱) شیلاقه: بالنده یه که به نه ندازه ی کوتره باریکه

* هـروهـا و تراوه لیكدانه وهی
شین و گریان دهنگ و ناوازه.

* ئەگەر بینى مرقۇڤىك دەمرى
دەیناسى و شیوهن دەكات بەسەریا
بە لاو نه هامەتى رووده کاته ئەوکه سە
یان وه چهکانى.

* ئەگەر بینى شیوهن بۆ بەرپرسى
دەكەن مردوه و جل و بهرگه کەیان
دەدرپنن و خاك و خۆلده دەن بەسەری
خۆیاندا دەستەلاتداره ستمەدەكات
لە فەرمانپەر واییه کەیدا.

(نابلسى) دەلئیت: بەلگه یه له سەر
نامۆزگاریدەر، بینى گریان بەلگه یه
له سەرکردنه وهی لایهك بۆگەنى لیوه
بلاوبیته وه.

* هـروهـا و تراوه شیوهن و زارى
دهنگى سهگه.

* دهنگى لالانه وه دهنگى ئاگرو دهفه،
دهگونجیت بەلگه ی شایى بیت.

* شین و زارى بۆ لووسکه له باش نییه
له هه موو حال و بارێکدا.

* ئەگەر گریاو ئاشکرایکرد بۆ مردوویهك
ئەگەر ناسراو بوو له جینشینه کانی
مردوه بە لاو نه هامەتى رووی تیدەكات.

* ئەگەر شیوهن و زارى بۆ مردوویهك
کرد یان غەم و پەژاره یه کى سهختى بۆ

* دهگونجیت بینى بهلگه بیت له سەر
ناسوپاسگوزارى نازو نیعمەت و
به سەرچوونى پله و پایه و ژینى ناخۆش و
ئالۆز.

شیلان (گه وهه رى شه وچرا، عه نئاب) ^(۲)؛
هەندیک دەلئین: مال و سامانىکی
بیشوماره له گەل کیرتیکى شوخ و شنگ.
(ئین سیرین) دەلئیت: شیلان شتیکى
پیرۆزه و هەژارى دوورده خاته وه
ههروهك دهگیرنه وه له پیغه مبه ر (ع)؛
ئەگەر بینیتان مۆرى پیدەكەن دەبن
بە خاوهنى شتیکى پیرۆزو نازو
نیعمەتیکى گەشەسەندو
بە دەستدەهینیت.

* ئەگەر بوو بە خاوهنى شیلان هەژارى
لیدوورده که ویتە وه، ههروهـا
له پیغه مبه ره وه (ع) دهگیرنه وه
فەرموویهتى: "شیلان هەژارى
دوورده خاته وه و یه که م بەرده دانى نا
به یه کتاپه رستى خودا وهندا".

شین و زارى: (ئین سیرین) دەلئیت: ئەگەر
شوینیکى بینى شین و زارى تیدا
ئەنجامدەدات له و شوینەدا کاریکى
بەدو خراپ روودەدات هاوه لانی لیدوور
دەکه ویتە وه.

^(۲) شیلان: جۆره مووویهکى سووره. (وه رگپ).

* شیتی ژن فەپوپیتماری سالا ،
نەخۆشکەوتنی سەر لەلێکدانەویدا
دەدریتە پال سەرۆک.

(نابلسی) دەلێت: شیتی لەخەودا
دەولەمەندییە ئەگەر بەبێ ھۆبوو،
ھەروەھا بەلگەیە لەسەر رووتیکردنی
دنیاو داھاتنی شادی و خوشی بەوانە
ھەواداری دۆستایەتی و خزمایەتین.

* ئەگەر بەھۆی شتیکەوێ شیتبوو
لەخەودا بەلگەیە لەسەر سووخواردن.
* وتراو: شیتی بەلگەیە لەسەر:

+ چوونە نیو بەھەشتەو.

+ عەشق و شەیدابوون.

+ لێدان بەسوی و ژان.

+ کاروکردەوێ چاکە.

شیر: دەستەلاتداریکی ستەمکارە

بەھۆی مەترسی و تووڕەیی و

جەربەزەبییەو.

نیشانە لەسەر:

+ جەنگاوەر.

+ دزی پەنھان و نادیار.

+ کریکاری ناپاک.

+ ھاوڕێی بەئەرك.

+ دوزمەنی داواکراو.

* دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر مەرگ و

ناپەھەتی ، چونکە ئەوێ تەماشای

دەکات رەنگی زەرد ھەڵدەگەڕێت و ئالی

خوارد بەلگەیە لەسەر شای و
خۆشحالی.

* شین و زاری ھەلگیرسانی فیتنە و
ناشوو بەلایەن شینکارەو،
دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر ویلی و
سەرگەردانی یان پاشگەزیوونەوێ
لەئایندا.

* ھەروەھا بینینی بەلگەیە لەسەر
گۆڕانی حال و بارو و یرانبوونی لانی و
کرداری خراپ بەپێی فەرموودە
"شین و زاری لەرەفتارەکاندا وادە
نەزاننە" (۱).

ش ی

شیتی: (ئێین سیرین) دەلێت: شیتی
مال و داراییە کە خەوینەر بەدەستی
دەھێنێت بەئەندازە شیتی کە و
خەرجیدەکات و دەیبەخشی لەگەڵ
ھاوھێکی خراپدا.

* ھەروەھا دەلێن: شیتی پۆشتەو
پەرداخ بوونە بەھۆی میراتییەو،
یاخود بەدەستپێانی دەستەلاتە ئەگەر
شایستە بێت، شیتی مندالیش
دەولەمەندی باوکیەتی بەھۆی
مندالە کە یەو.

(۱) (ئێین ماجە) لە (الجنائن) (۱۵۸۱ - ۱۵۸۲) و

(ترمذی) (۱۰۰۱) لە فەرموودەیکە

(ئەبوھورەیرە) ھو.

به خیرایی لیده دات و له هوش خوی ده چیت.

* به لگه په له سهر دهسته لاتداری نادیارو سته مکاری دژ به مروځ.

* نیشانه و به لگه په له سهر دوزمنی زال و خو سه پیښ.

* نه وهی شیریک ببینی دیته ماله که ی نه گهر نه خوشیان هه بیت دهریت، وه گهرنا زولم و زوری دهسته لاتدار روویان تیده کات.

* نه گهر شیرکه په لاماریداو دهریازبوو یان سهری لیکرایه وه سهری ده په پږیت.

* به لام هاتنی شیر بو شارو ئاوه دانی به لگه په له سهر:

+ بلاو بوونه وهی تا عون.

+ ترسو و بیم.

+ دهسته لاتداری زوردار.

+ دوزمنی سته مکار.

* نه گهر شیرکه هاته نیو مزگه وت و سه رکه وت به سه ر مناره که دا دهسته لاتدار فهرمانپه وایه و زالد ه بیت به سه ر خه لکیداو ترسو و بیم ده خاته نیو دلیانه وه.

* نه وهی سواری پشتیک ببیت کاروباریکی مه زن و گهره ده گریته ده ست له وهی به پچ وانه ی

دهسته لاتداره وه ده جو لیته وه ، یان به نیو دهریادا دهروات و رووداویک دیته پیش له کاتی خویدا ، نه وهش به لگه په له سهر دهره نجامی به پی زیادو که می خه وه که ی و به لگه کانی که له خوی گرتوه .

* نه وهی به ربهره کانی له گه ل شیریکدا بکات به ربهره کانی له گه ل دوزمن یان دهسته لاتدار یا خود نه وهی هیما ی شیری دهریته پال.

* نه وهی سواری پشتی شیر ببیت و شیرکه ش ملکه چ و رام بیت زال و سه رکه وتوو ده بیت به سه ر فهرمانپه وایه کی سته مکاردا.

* نه وهی پیشوازی له شیریک بکات یان به دیبکات له لای خوی و تیکه لی نه بیت ترسو و بیم رووی تیده کات له فهرمانپه وای به لام هیچ زیانکی پیناگه یه نیت.

* نه وهی هه لبیت له شیرو شیرکه ش دوا ی نه که ویت قوتارو رزگار ده بیت له حال و باریک خوی لیده پاریزیت.

* نه وهی گوشتی شیریک بخوات مال و سامانی به ده سته که ویت له لایه ن فهرمانپه وایه و زالد ه بیت به سه ر دوزمنه که یدا.

* دەگىرنەۋە پىاۋىك دىت بۆلەي
(مەھمەد) كۆپى (سىرىن) دەلىت:
لەخەۋا بىنىم ۋەك ئەۋەي تۈلە شىرىك
بەدەستەۋە بىت ۋە ئەمىزى بگرم.

كاتى (ئىبن سىرىن) ھالى پەشىۋى
كابرا بەدىدەكات ۋە شاپىستەي ئەۋەي
نابىنى پىدەلىت: چىت داۋە بەسەر
ۋەچەي فەرمانپەرۋەر ، ئىجا پىي
دەلىت: دەگونجىت ئىكەت شىر بىت
بەيەككە لەمناۋەكانى فەرمانپەرۋەر،
پىاۋەكە دەلى: سۈيىندىت بەخۋا
راستەكەيت.

* ھەرۋەھا پىاۋىكىتر دىت بۆلەي (ئىبن
سىرىن) ۋە دەلى: لەخەۋا بىنىم تۈلە
شىرىك ھەلگىرتىۋەدەمىرەۋە بۆ
مالەۋە ، ئەۋىش پىي دەلىت: مەكەچى
ھەندىك لەفەرمانپەرۋەرۋەيەن دەبىت.

* ھەرۋەھا لەرۋانى ياخىبۋونى
(يەزىد) كۆپى (مۈھەلەب)
لە (يەزىد) كۆپى (عەبدولمەلىك) دا
خۋى بىنى لەخەۋا لەسەر شىرىكە
لەدەستەبەرەيەكدا ، ئەۋجا خەۋەكەي
گىرپەرۋەر بۆ پىرەئىك ، ئەۋىش ۋەي:
رۈۋ لەكارىكى مەزىن دەكەيت ۋە پاشان
تەۋقەدرىت.

* دەلەشىر ئىككى خراپى زۆردارە
كەجگەر سۆزە بۆ كۆپەكەي ، بىنىنى

* ئەگەر گۆشتى دەلەشىرىك بىخۋا
دەستەلات ۋە فەرمانپەرۋەرۋەيەكە گەرە
بەدەستەھىت.

* پىستى شىر مالى دۈزىنەكەيەي.
پەراندنى سەرى شىر بەدەستەئىنانى
دەستەلات ۋە مۈلەك.

* ئەۋەي شىر بەخىۋ بىكات ھارپىيەي
پادشاۋ فەرمانپەرۋەرۋەي گەرەدەكات.
* ئەۋەي شىر بەرەبەرەكانى ۋە زۆرانبايى
لەگەل بىكات تاي لىدىت چۈنكە شىر
گەرم ۋە چۈست ۋە چالاكە.

* ئەۋەي شىر پىچەۋانەي بىت بەلام
ئەم بەئاراستەي ئەۋىت دىنئادەبىت
لەشەرى دۈزىنى ۋە داکۆكى نىۋانىان
ھەلدەگىرى ۋە ھارپىيەي دەكەۋىتە
نىۋانىان.

* ئەۋەي سۈرى پىشتى شىر بىت ۋە
ترسى لىبىنىشيت بەلاۋ نەھامەي رۈۋى
تەدەكات.

* تۈلە شىر مالى نىرىنەيە.

* ھەرۋەھا ۋەتراۋە : ھەركەسىك
لەخەۋا بىنى شىرىكى كۈشتۈ
لەخەم ۋە خەفەت قوتار دەبىت.

* ئەۋەي بىت بەشىر بەپىي ھالۋ
بارى خۋىدەبىت بەستەمكار ۋە زۆردار.

* ھەرۋەھا ۋەتراۋە: دەلە شىر كچى
پادشاۋ فەرمانپەرۋەرۋەيە.

له دوزمن و ناحه زى و بارىكى هاوچه شن
رووى تیده کات.

* نه وهى ببینی له گه ل شيريك
ده جه نگی کوشتار ده کات له گه ل
دوزمنیكى زال و به ده سته لاتدا.

* نه وهى ده له شيريك ماره بپړی
له به لاو نه هامه تی زور قوتار ده بیئت و،
زالده بیئت به سهر دوزمنه که یداو
پله و پایه ی به رز ده بیته وه و ناوبانگ
ده رده کات له نپو خه لکیدا.

* نه وهى ببینی سهری شیر ده خوات
ده سته لات و مولگیكى گوره
به ده سته هیئت.

* نه وهى ببینی هه ندیک له نه ندامه کانی
جه سته ی شیر ده خوات مال و دارایی و
دوزمنیكى زال به ده سته دینیت
به نه ندازه ی نه و نه ندامه ی له خه ودا
خوارد و یه تی.

* شیر نیشانه و هیما ی جه نگاهه ره.
دزی خو مه لاسداره.

* کریکاری سته مکارو هاوپی به ئه رکو
مه رجه.

* (دمیری) ده لیت: هه رکه سیك ببینی
شیر مه رایى بۆ ده کات له سهر ده ستیدا
رووداوی سه یر رووده دات و ده گونجیت
به لگه و نیشانه ی تیا بردنی دوزمنه که ی
بیئت.

(نابلسی) ده لیت: ببینی له خه ودا
به لگه یه له سهر نه زانین و خوبه زلزانین و
ویلی و سه رگه ردانی و ده لالی.

شیر نیشانه و به لگه یه له سهر نه زانین و
خوبه زلزانین و به خو سه رسام بوون و
زۆرداری و نازو نووز.

* نه وهى شیريك ببینی به لام شیره که
نه و نه ببینی و هه لیت لی قوتار ده بیئت
له وهى ترسی لیت شتوه و دانایی و
زانست به ده سته هیئت.

* نه وهى شیريك زۆرانبازی له گه ل بکات
به لام نه یکوژی هه میسه تا دایده گریت
چونکه شیر هه رده م جه سته ی گهرمه
یان زیندانی ده کریت.

* نه وهى زۆرانبازی بکات له گه ل
شیریکدا نه خو شده که ویت چونکه
نه خو شى گوشت ده توینیت وه و
خراپیده کات ، نه وهى زۆرانبازی له گه ل
شیردا بکات گوشتی لاشه ی
خراپه ده بیئت.

* نه وهى له گه ل شیریکدا جووت ببی و
لی نه ترسی له نه خو شى دلنیا ده بیئت.

* نه وهى له شیر بترسی به لام دیاری و
ده ستنیشانی نه کات دلنیا ده بیئت
له دوزمنه که ی .

* نه وهى شیريك ببینی له ماله که ی خویدا
ده سته لات و ژینیکى دووردریژی
پیده به خشری.

* نه وهى شیر حال و باریک بهیئى
به سه ریا به نه ندازه ی خه وه که ی

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه
 له سه ر ژنیکى گوندنشین، نه گهر و ابو و
 مندالی نیرینه ی نه و ژنه و ده مری.
 (نابلسی سیرین) ده لیت: ژنیکى
 گوندنشین پست ره ق و زیره و
 ره وشتى خو ه لقورتینه ری هه یه.
 * هه روه ها ده لیت: غه م و په ژاره یه
 نه گهر و ابو و منداله و دیسان وه چه
 ده خه نه وه.

شیری هه له ته تبه ر: (نابلسی سیرین)
 ده لیت: پیاویکی ناژاوه چیه و جه للادی
 ده سته لاتداره.
 (نابلسی) ده لیت: له خه ودا پیاویکی
 درنده یه و خاوه نی وړینه یه.
 * بینینی له خه ودا به لگه یه له سه ر
 سوود و قازانجی به رده وام و دیاری و
 رزق و رۆزی حه لاله.
 * ده گونجیت به لگه بیت له سه ر دزی
 له کاتی به ره به یاندا.
 شیلیم: (نابلسی سیرین) ده لیت: شیلیم و
 سه رجه م نه وشتانه ی ناژهل ده یخوات
 زقیکی گه وره یه.

عهین

* هـروهـا و تراوه: لیـدانی (عود)
سهـرۆکاری لیـدهـروژه نهـرانیـه تی،
هـروهـا دهـلێن: غهـم و پهـژاره یه.

* نهـگهـر بیـنی (عود) دهـژنه ی لهـناکاو
بچـرا تالهـکه ی لهـغهـم و پهـژاره ی
قوتاردهـبیـت.

* هـروهـا دهـلێن: ههـلکۆلینی بهـلگه یه
لهـسهـر فهـرمانـپهـویه کی رێـزدار
نیـگهـرانکراوه.

(نابلسی) دهـلێت: لهـخهـودا بهـلگه یه
لهـسهـر چاکبوونه وه لهـنهـخۆشی،
ئهـوه ی مرۆـف لهـسهـری راهاتوه لهـخێـرو
شهـپ.

* دهـگونجیـت شارهـزای زانیاری
جهـسته یی یان زانیاری ئهـستێـره کان،
بۆ کهـسی رهـبهـن هاوسهـره و بۆ ژنیکی
هاوسهـر داریش کۆـرپه له یه کی نێـزینـه یه.
عوـزهـیر (سهـلامی خـوای لیـبیـت):
(نابلسی) دهـلێت: بیـنـی
بهـدهـستهـیتانی پلهـوپایه یه بهـزانیاری و
دانایی.

ع ۱

عائشه (رهـزای خـوای لیـبیـت): (نابلسی)
دهـلێت: بیـنی لهـخهـودا بهـلگه یه لهـسهـر
خێـرو فهـپ، نهـگهـر ژنیـک بیـنی
پلهـوپایه یه کی بهـرز بهـدهـستهـهـیتی
ناویانگهـردهـکات و لای باوان و
مێـرده که ی بهـختی دهـبیـت.

عاشوراو: (نابلسی) دهـلێت: نهـگهـر
لهـخهـودا که سیـکی خانـهـواده ی
پیـغهـمبهـری (ﷺ) بیـنی لهـروژی
(عاشورا) دان بهـلاو نهـهامهـتیـه بۆ،
ئهـوه ی دوژمنانیان بهـدیـکات
پیـچهـوانه ی ئهـوه یه.

ع ۲

عود^(۱): (ئین سیرین) دهـلێت: ژهـنـی
عود قسهـوتـه ی درۆیه، هـروهـا
گوێبیستبوونی بهـهـمان شیوه یه.
* نهـگهـر بیـنی لهـمالی خۆی (عود) دهـژنی
بهـلاو نهـهامهـتیـه رووی تیـدهـکات.

^(۱) عود: نامرازی موسیقییه. (وهـرگێـن)

عوسمانی گۆری عەفان (رەزای خەوای
لەبەت): (ئەبەن سیرین) دەلەت: ئەگەر
خەزەرتی (عوسمان) ی بەزیندویتی
بینی خەیاو ھەبەت و، شکۆمەند
دەبەت و ئیریبەزانی زۆر دەبن.

(نابلسی) دەلەت: بینینی لەخەودا
بەلگە یە لەسەر ئاھەنگگێڕانی
بەزانیاری و پاراستنی خۆشەویستی و
خۆبەکەمزانی لەبەر پەرورەدگارو
دەلایای و سەرۆکایەتی.

* دەگونجیت بینینی بەلگەبەت لەسەر
ھێرشێ دوژمنان و بەدەستھێنانی
گەواھیدان.

* دەگونجیت بەخت و رزق و رۆزی و
نزیکی لەگەورە پیاوانەو
بەدەستبەھێتی بەھۆی خزمایەتیو
چونکە بەدوو نۆرە ناوبراوو دووکیژی
خەزەرت (ﷺ) دوابەدوای یەك
ھاوسەریبون.

* ئەگەر (عوسمان) ی بەزیندویتی بیني
ئاینداری تیکۆشەرە و قورئان
لەبەردەکات و نەیارەکانی لێدەترسن.
* ئەگەر بیني دەگونجیت چاکەکاربەت و
بەستەم شەھیدبکری.

* ھەرۆھە بینینی بەلگە یە لەسەر
سووربوون لەسەر زانیاری و قورئان و
زۆر خوێندنوھێ.

* ئەگەر لەشاری (مەدینە) بیني
سینەپاکی پێدەدری.

* ئەگەر بیني لەنیو سوپایەکداو
جلوبەرگی جەنگی لەبەرکردوھ فیتنە
خۆشەدەکات لەنیوان زانیانی فیقھدا.

* ئەگەر بیني مامەلەدەکات و دەرۆشی
خەوبینەر لەدنیا دارانەو بەزانیاری خۆی
دەپازینیتو ھەو خۆی وادەردەخات
بەلام وانییە.

* ئەگەر (عوسمان) ی بەکوژراوی بیني
لەمالی خۆیدا جێبوو قسە ناشرین
بەخانەوادە ی پێغەمبەر (ﷺ) دەدات و
ھەولێ وابەستەیان نابێت.

* ئەگەر لەشاری (مەدینە) دا بیني یان
لەبازار لەگەل شەھیدان و پیاوچاکان
خەشخەردەکریت و زانیاری
بەدەستدەھێتی.

* ئەگەر بیني لەلانە ی ستەمدا
گەمارۆدراوھ ستەم لەزانایەکی گەورە
دەکات.

* ئەگەر بیني چوھتەسەر شیوھ ی ئو
یان جلوبەرگی ئو پۆشیوھ ئەگەر
دەستەلاتداربوو ژێردەستەکانی
دەیکوژن یان پلانی لەدژ دەگێرن و
سەرپێچی پەرورەدگار دەکات
بەھۆیوھ.

* ئەگەر بیني ھاوھل و شەریکەکانی
لەگەل نیشەجێبوون و لەکاتی بێداریدا
لەشساغبوو باخۆی ئامادەبکات بۆ
بەلایەکی یان سزایەکی بەسزاو شکاندن
پێدەگات و عەقل و ھۆشی دەوھستی،

پاشان دەرەنجامی بەبەلایەکی باش
کۆتاییدیت.

عومەری کۆری خەتتاب (رەزای خوای
لەبەیت): (ئەبەن سیرین) دەلەیت:

هەرکە سەیک (عومەر) بێینی لەئایندا
بەدادپەوهری لەوتەو باشی مامەلە
لەگەل ژێردەستەکانیدا رێزدار دەکری.

(نابلسی) دەلەیت: ئەگەر لەخەودا بێینی
تەمەندرێژو رەوشتبەرەز حەقبێژ
دەبەیت، دەگونجیت (عەمرە) ی مالى
خوای لەچارە نووسرابی.

* ئەگەر (عومەر) ی بێینی و تەوقە
لەگەلکرد دنیاىەکی بەرین و فراوان و
خواناسی و چاکسازی و فیراسەتی
پێدەبەخشی.

* ئەگەر (عومەر) ی بەروویەکی
گرزەوہ بێینی و توورپەبوو لیتی فەرمان
بەچاکەدەکات و رێگری لەخرابە.

* ئەگەر لەشاریکدا بێینی قاتی و قری
بلاووبووە بارانی باشدەباری و
فەرپەرەکەت دەکەوێتەو، ئەگەر
خرابە ی تیاوو دادپەوهری تیدا
بلاودەبێتەو.

* ئەگەر (عومەر) ی بێینی لێیدا یان
هەرپەشە ی لێکرد بادەست هەلبگرێ
لەوہی ئەنجامیدەدات، دەگونجیت
دەستەلاتدار یان زانایەک رووی تێبکات.

* ئەگەر بێینی چووەتە سەر شیوہ ی ئەو
حال و دارایی بەچەشنی گونجاو
دەبێت و دەگونجیت بەشەهیدی بمریت.
* ئەگەر بەروویەکی گەشەوہ بەدیکرد
خاوەن سوننەتە.

* ئەگەر لەنیو سوپایەکدا بوو چەکی
هەلگرتبوو خواناسی و ترسو و بیم
لەپەرەردگار بەدەستدەهێنی و خاوەن
ئەمانەتدەبی.

* ئەگەر لەگەل پێغەمبەردا (ﷺ) بێینی
خێریکی مەزنی دەستگیر دەبێت.

* بێینی (عومەر) بەلگە یە لەسەر
بوونی حەق کە لەسەر دەمی ئەودا
هەبوە، لەگەل فەرمان بەچاکە و رێگری
لەخرابە و بانگدان.

* دەگونجیت بێینی بەلگەبێت لەسەر
ناشتی دواى دوزمناستى و
خۆشەویستى لەدواى رزق و قین و
بەخت و خزمایەتی لەگەل دنیا نەویستی.
* ئەگەر بێینی بوە بەپادشاو
فەرمانرەواو ولاتان ئازاددەکات و ئاین
جێبەجێدەکات و ناپەرەتییەکانی
ئاسانددەکات و سۆزو بەزەیی بو
ژێردەستەکانی دەبێت.

ع ٥

عەبە: (ئەبەن سیرین) دەلەیت: عەبای
لۆکە ئەگەر ئاوریشمی تیدا نەبێت
خێری دنیا و قیامەتە.

ونکردوه ئەوه دُنیا دەبێت لەهه‌ژاری و
خۆیدەردەخات لەبەرچاوی خەڵکیدا.

* ئەگەر ژنێک عەبایەکی ونکردوه
دُنیا دەبێت لەهه‌ژاری و خۆیدەردەخات
لەبەرچاوی خەڵکیدا.

* ئەگەر ژنێک عەبایەکی ببینی
هاوسەریتی و چاکەیی لەگەڵدا ناکات.

* عەبا ئەمانەتی پیاوه، چونکە شوینی
گەردنە، گەردنیش شوینی ئەمانەتە.

عەبافرۆش؛ (نابلسی) دەلێت: ببینی
لەخەودا بەلگەیه لەسەر رێگرتن و
پووجە لکردنەوه‌ی کاریان پەخستنی
سەفەر و سوربوون یاخود وێنەگرتن
لەکاری خراپدا.

عەتارد^(۱)؛ (نابلسی) دەلێت: ببینی
لەخەودا یان تێکەڵبوونی بەلگەیه
لەسەر قەلەمی بەرین و فراوان و ئەو
فەرمانەیی دەگاتە لای وەزیران.

* دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر
گواستەوه‌ی لەشوینیکیکەوه بۆ
شوینیکیکتر.

* دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر غەم و
پەژارە و کۆشتار، ئەگەر مانگ لەگەڵ
(عەتارد) دابوو لەکاتی بێداریدا
بەدبەخت دەبێت ئەوه‌ی بەزۆری
لەخەودا دەببینی درۆو هه‌ژاری و

* باشترین عەباش عەبای هه‌ورانیه،
عەبای ئاوریشم مائیکی حەرامە لەگەڵ
تێکچوونی نایندا.

(نابلسی) دەلێت: ئەگەر لەبەر یکرد
بەلگەیه لەسەر خیری دنیا و قیامەت،
باشترین جل و بەرگیش عەبای
هه‌ورانیه لەلێکدانەوه‌دا بەهێزترە
لەعەبای خوری.

(ئەبن سیرین) دەلێت: عەبای نوێ
سپی شکومەندی و مەزنی و ئایین و
ئەمانەتە، عەبای ناسکیش ناسکی
نایینه.

* هه‌روه‌ها دەلێن: عەبا ژنێکی
نایندارە.

* کاروباریکی مەزن و بالایه، بۆیه و
رەنگی عەبا رەش و رووتیه بەهۆی
هه‌ژارییه‌وه.

* عەبا ئەمانەتە، چونکە شوینی
هەردوولای گەردنە، گەردنیش شوینی
ئەمانەتە.

* لە (ئەبن سیرین) دەپرسن سەبارەت
بەپیاویک ببینی عەبایەکی تازەیی داوه
بەشانیدا دامێنەکه‌ی درپاو، ئەویش
دەلێت: ئەو پیاوه چەند ئایه‌تێکی
قورئان فێربوه، پاشان لەبیرکردوه.

(نابلسی) دەلێت: ئەگەر لەزستاندا
دایه‌سەر شانیدا خۆیجوانکردوه و
لەخۆی بایبوه، ئەگەر ببینی عەباکه‌ی

(۱) عەتارد: بەکێکە لە تۆه‌سارە گەڤۆکە.

(فەرەنگی دەریا: بەرگی ۱/ ۷۲۸۷).

* ده گونجیت عه رش به لگه بیت له سهر
نه وهی مروؤ ده یگریته بهر له خیره شه پر.
* هه روه ها به لگه یه له سهر:

+ پله وپایه کی باش بۆ خاوه نه کانی.
+ هاوسه رو مال و ئوتومبیل و سهرکه و تن
به سهر دورژماندا.

+ نه خوشی له رزینی له شولار.
+ کرداری چاکه بۆ یه کیک له سهر
کارو کرداری چاکه بیت.

* نه گهر عه رشی په روه ردگاری بینی و
خوداوه ند له سه ریبوو به لگه یه له سهر
باشی و دلنایی و ثانی.

* نه گهر بینی ناتا وایه کی تیدابوو
به لگه یه له سهر ئاره زوو بیدعه.

عه ره ب: (نابلسی) ده لیت: بینان
به لگه یه له سهر ئاسانکردنی کاروباری
قورس و گران و خوداوه ند ده فره رمویت:
﴿وَكَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٍّ مَبِينٌ﴾
(النحل: ۱۰۳).

عه ره فه: (ئین سیرین) ده لیت: نه گهر
بینی له روژی (عه ره فه) دایه نه رکی
خزما یه تی به جی ده هینی و
ناشته بیته وه له گه ل یه کیکدا که ناکۆک
بوو بیت له گه لی.

(نابلسی) ده لیت: (عه ره فه) به لگه یه
له سهر (هه ج و)، ده گونجیت به لگه بیت
له سهر:

+ روژی هه یینی.

+ بازارگانی به سوودو بازار.

هه والی ترسیته و خراپه رووی
تیده کات. هه روه ها عه تارد پیاویکی
پۆلیسه.

عه جور^(۱): (نابلسی) ده لیت: جوړه
خه یاریکه له خه ودا کوړه له دایک و
باوکده چیت.

عه جوړه^(۲): (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
مال و ساماننکی کوړاوی نادیا ری
حه لال و باشه، نه و خورمایه ش
چاره سهره بۆ هه موو نه خوشه ک
به تاییه عه جوړه شاری (مه دینه).

عه جه م: (نابلسی) ده لیت: بینینان
له خه ودا به لگه یه له سهر کاروباری
قورس و گران به پپی ئایه تی: ﴿وَلَوْ
جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا أَعْجَمِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا
فُصِّلَتْ آيَاتُ﴾ (فصلت: ۴۴) نه گهر
بینی بو ه به عه جه می ملکه چی و
رسوایی توشده بی.

عه رشی خوداوه ندی مه زن: (نابلسی)
ده لیت: نه گهر به شیوه یه کی باش بینی
مژده یه به پاریزگاری بیرو بۆچوونی.

* نه گهر بینی که موکوپیه کی تیدایه
به لگه یه له سهر نه وهی کرداریک
نه نجامده دات بیدعه و سهرگه ردانییه.

^(۱) عه جور: جوړه خه یاریکه. (وه رگیپ)

^(۲) عه جوړه: جوړه خورمایه که.

(فرهنگی ده ریا: بهرگی / ۱: لا: ۶۹۶)

*ئەگەر لەخەودا شتێکی سەرپەری
گونجاوو شیاو بوو لەکاتی بێداریدا
یاخود رەفتاریکی ئەنجامدا بەلگەبوو
لەسەر باشی رەفتاری دنیاو قیامەتی.

*ئەگەر بەرازیکی بۆ خەلکی سەرپەری
یان مردارەو بووبە کدا بەخەلک وێپای
بوونی زانیاری بەحەرامی ئەوکارە
بەلگەیه لەسەر ئازاردانی دایک و باوک
یاخود ئازاردانی یەکیکیان.

**عەلی کوری ئەبوتالیب (رەزای خوای
لیبیّت):** (ئەبن سیرین) دەلیت: ئەگەر
پێشەوا (عەلی) بەزیندووێتی بینی
زانپاری پێدەبەخشێ و ئازایەتی و
خواناسی پێدەدرێ.

(نابلسی) دەلیت: بینینی لەخەودا
بەلگەیه لەسەر سەرکەوتن بەسەر
دوژمناندا، ئەگەر لەشوێنێکدا بینراو
خەلکی کپنووشیان بۆدەبردو
ستایشیان دەکرد یان لەسەر شان
هەڵیان دەگرت بەلگەیه لەسەر
کۆبوونەوێان لەسەر ئاشوب و فیتنە.

*ئەگەر زانایەك بینی زانیاری
خواناسی و شکۆ و هێز بە دیار چاری
سەیرکارانەو وەر دەگرێ و ترسی
گواستنەوێ هەیه لەشوێنێکەو بۆ
شوێنێکیتر.

*زۆربە ی راڤەکاران ئاماژە
بەو دەهەکن هەرکەسێک یەکیک لە وچوار
پێشەوايه ببینی بەشەهیدی دەمریت.

*ئەگەر لە (عەرەفە) هەستا لەخەودا
پەلەوپایەکی بەئەندازەی خۆی
داده بەزی بۆ نزمترین لەشەپەو و بۆ
خێر، دەگونجێت بالاتریبێت لەوێ
خۆشەویستە لای لەژن یان هەزارێکی
داماو، دەگونجێت زالبێت بەسەر
دوژمندا.

*ئەگەر سەرپێچیکار بوو تەو بەی
لێقبوڵ دەکرێ، ئەگەر نەیتێهەکی
شاراوەی هەبوو دەردەکەوێ.

*دەگونجێت وەستان لە (عەرەفە)
بەلگەبێت لەسەر کۆبوونەو لەگەڵ
خۆشەویستێکدا کەوا لێی
جیا بووبنەو، ئەگەر لەخەودا وەستا
دەلێن: پێداویستی و داوای خۆی
بە دەست دەهێنێ، ئەگەر داوی بەیانی
بوو ویست و خوازی خۆی
بە دەست ناھێنێت.

عەقیقە^(۱): (نابلسی) دەلیت: لەخەودا
مژدەیه بەگەرانی وەهێ کەسێکی دووچو
ئاواریە یاخود بەچاکبوونەوێ
نەخۆش و ئازاد بوونی دیل و بەند.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر
زیادبوونی باوەڕمندان بەبەجێهێنانی
سوننەت.

^(۱) **عەقیقە:** ئەو مەڕپە لەرۆژی حەوتەمی منداڵدا

سەر دەپێ و داوی تاشینی قژەسەری ساواکە.

(فەرھەنگی دەریا بەرگی ۷/۷۴۴)

فیتنه و ناشوب ده که ویتنه و نیو
دانیشخوانه که ی به زوبان یان هر
شیوه یه کیت.

* نه گهر له شوینیکدا بینرا پریوو
له گهره پیاوان هه موو تیا ده چن.

* نه گهر بینو و دهستی خه ناویوو
کوپی خه وینهر سه رده که ویت
به سه ریا.

* نه گهر (عهلی) (رهزای خوای لیبت)
بینو و له شو لاری برینداروو
خه وینهر بریندارده کروی و له ژیر
دهسته لاته که ی ده رده چی.

* نه گهر بینو شمشیرکی له کالانه که ی
ده رهینا فرمان به منداله کانی ده کات
دوای دهسته لات بکه ون.

* نه گهر بینو ده جهنگی کوپه کانی
سه رده خات.

* نه وهی له شوینو جیگه یه ک بیبینی
فیتنه و ناشوب ده که ویتنه و شوینو
جیگه یه.

عه مری (حه ج): (تابلسی) ده لیت:
به لگه یه له سه کۆتایی ته مه نو دوایی
هانتی ژینیکی خوشنود.

* ده گونجیت (عه مری) به لگه بیت له سه
زیادبوونی مال و دارایی ته مه ن.

* نه گهر بینو (حه ج) یکرد یان عه مری
نه وه ژینیکی دوو درژ به سه رده بات و
کاروباره کانی په سه ند ده کرین.

* نه گهر خه وینهر فرمانره وابوو
قه لایه ک نازادده کات و به باشه
باسده کروی.

* ده گونجیت بینینی هه زره تی (عهلی)
(رهزای خوای لیبت) به لگه بیت له سه
مندال و وه چه و ره چه له کی پیرو.

* هه روه ها بینینی به لگه یه له سه
هه لکه ندنی ناموسولمان به تاییه ت
جووله که.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سه
پۆستی به رزو سه فهری قورس وگران و
ده سته کوتی موسولمانان و ده رخستنی
که رامات و نه وهی به زیندوویه تی بیبینی
نیره یی پی ده بریت و خوداوه ند
فرمانره وایی و هیزی بریارو خواناس و
شوینکه وتنی سوننه تی پی ده دات.

* نه گهر (عهلی) (رهزای خوای لیبت)
به پیرییه وه به چه که وه بینو خاوه نی
ئه و خه ونه په یوه ندیکرده
به فرمانره واوه و سوود و پله و پایه به رزی
لیوه ده گری.

* نه گهر به پیری و به پستی چه ماوه وه
بینو هیزو ده سه لاتی پته و ده بی.

* نه گهر بینو سه روپیشی سپیوه و
زانابوو کاروبارو زانیارییه که ی
لاوازه بیت.

* نه گهر له جل و به رگی سه ربازو
خۆئاماده کردن بۆ جه نگدا بینو
له شاریک له شاره کانی موسولماناندا

عه و رهت: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
به رده سستیکی بچوک یان کوپی
خزمه تکاره.

عه و رهتی مروؤ: (ئین سیرین) ده لیت:
عه و رهتی مروؤ له نیو خه لکیدا ریرو
مندال و که مو زیاده یه.

*هه ره وها ده لیت: نه گهر بینی دریزبوو
له نه ندازه ی خوی زیاتر غه مو په ژاره
رووی تیده کات.

*ته گهر دوو عه و رهتی هه بوو کوپیکی
ده بیت له گهل یادکردن و ریزیدا، نه گهر
به ده سستی خوی هه لیکه ند یان هه ندیکی
لابرد پاشان گهراندیه وه بو شوینی
خوی کوپیکی ده مریت و سوودو قازانج
ده کات و هه نديک له ماله که ی
به سه رده چیت نجا بۆیده گهریتته وه،
پچرانی هه تا لیتی ده رده که وی و به لگه یه
له سه ر مردنی یا خود مه رگی کوپه که ی
چونکه یادو باسی ده پچرپی به مه رگی.

*پچراندنی عه و رهتی نه مانی باسو
خواسیه تی له و ولاته دا.

*عه و رهت نه گهر که میگرد یان
زیادیکرد یا خود گهره بوو یان بچوک
دوای نه وه یه که رووی هه بوو سه رجه م
لیکدانه وه که ی له باره ی کوپو
وه چه وه یه.

*ته گهر بلایوه وه چه ند دۆل و شیویکی
زۆری لیبوه وه سه رجه م لیکدانه وه ی

عه نقا (سیمرغ)^(۱): (ئین سیرین)
ده لیت: سه رکرده یه کی بیدعه کاره
قسه و وته کانیشی به ده سته یتانی مال و
سامانه له لایه ن پیشه و اووه یان
به ده سته یتانی پله و پایه یه.

*هه ره وها ده لیت: به لگه یه له سه ر
ژنیکی شوخ و شه نگ.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر سیمرغ شتیکی
فریدا به سه ریا رزو و رۆزی ده دری
له لای په ره رده گاره وه به هوی
سه رکرده و فه رمان په وایه که وه.

*ته گهر بینی سواری عه نقابه
پله و پایه ی به رزده بیتته وه و ده بیت
به که سیکی بیوتنه، نه گهر راویکرد
پیاویک قیل لیته کات، نه گهر فروشتی
زۆلم و سته می لیته کات.

*ته گهر به بی فروفیل راویکرد کوپیکی
نازایه.

*ته گهر جووتبوو له گه لی ژنیکی جوانی
شوخ و شه نگه کات به هاوسه ری خوی.

*عه نقا هه والی سه یرو سه فه ری دووره.
خه گونجیت به لگه بیت له سه ر قسه ی
پروپووج و وپینه له لایه ن له شساغ و
نه خوشه وه.

(۱) عه نقا (سیمرغ): بالنده یه کی نه فسانه یه و
بوژیانی کلاسیکی کوردی زۆر له قه صیده کانیا ندا
باسیانکرده. (وه رگیتی)

گێڕایه وه ئه ویش وتی: به لگه یه له سه ر خراپه و رۆچوونت تێیدا.

(نابلسی) ده لێت: به لگه یه له سه ر مال و کوپو ته من.

* نه گه ر بینى عه و ره تی درێژو گه و ره بووه و به و نه ندازه یه ش ناشیرینی نه کرد به لگه یه له سه ر رۆزی مال و سامان.

* نه گه ر بینى عه و ره تی له ده ستداوه و غه م و په ژاره ی بۆخوارد کوپه که ی له ده ستده دات یاخود سه فه رده کات و باس و خواسی و نه ده بی، نه گه ر نه و خشبیت ئه وه ده مریت نه گه ر فه رمانپه واییت لاده بریت و له کار ده خری.

* هه لسانی عه و ره ت به لگه یه له سه ر چوست و چالاکی و به جیه تینانی پێداویستی.

* نه گه ر بینى سه ری دانه واندوه بۆ لای عه و ره تی و ده می لاقه کرد ملکه چی کوپه که ی ده بییت و داده به زیت ته سه ر خواستی ئه و.

* نه گه ر چه ن به شیکی دی له عه و ره تی بوه ته وه به لگه یه له سه ر زۆری وه چه و نه وه ی، نه گه ر بوو به سی به شه وه به لگه یه له سه ر سی کوپ یان مه رگی خۆی.

* نه گه ر عه و ره تی بپا به لگه یه له سه ر مردنی یاخود تیاچوونی مال و دارایی

له باره ی ریزو باسیه تی به نه ندازه ی بلاوو بوونه وه ی.

* لاوازی عه و ره ت به لگه یه له سه ر نه خۆشی کوپ یان شکان و دابه زینی پله و پایه و شکۆمه ندی.

* نه گه ر بینى نێره مووکه ئایینی باش و چاک ده بی.

* نه گه ر بینى عه و ره تی دیارو ناشکرایه به لام ته ماشای ناکات و شه رمیش ناکات و که سیش ته ماشای ناکات له کاروباریک زگاریده بیته که نه خۆشی و به لاو غه م و په ژاره و ترس و بیمی له خۆگرتوه.

* نه گه ر بینى عه و ره تی چوه ته وه نیو سکی به لگه یه له سه ر نه وه ی گه و اهیده دات له سه ری.

* نه گه ر بینى کونی میزی ماچده کات نه گه ر کوپی نه بیته کوپیکی ده بیته، نه گه ر کوپی هه بیته و سه فه ر بکه ن ده گه پینه وه بۆلای و ماچیانده کات.

* نۆنیک خه و ی بینى پیشی کوپه که ی تووکی کردبوو ئه ویش بۆی قرتاندو بپی خه و نه که ی بۆ رافه کاریکی خه و گێڕایه وه وتی: ته مه نی دوایی هاتوه، نه وه ندیه نه برد مرد.

* نه کیکێتر بینى پیشی عه و ره تی تووکی زۆر کردوه هه تا نه ملالای، خه و نه که ی بۆ رافه کاریکی خه و

ئەگەر دووگیان نەبوو ھۆزۈگەل و
خانەوادەكەى بـەپـرئەدەبات و
سەرپەرشتیان دەكات، ئەگەر كۆرى
نەبوو دووگیانبوو نەزۆك دەبیئت و
ھەرگیز مندالى نابیئت، ھەرۈھا
لئىكدانەۋەى بەم چەشنەى ئەگەر بینى
ریشیدەركردوھ.

*عەرەتى پیاو بۆ ژن بەلگەىە
لەسەركارى نابەجئى یەكگرتنى دوو
مئینە، ئەگەر عەرەتى نەبوو
بئپاوسەربوو ھاوسەر دەگرئ، ئەگەر
مئردداربوو تەلاقدەدرئت.

*ریشو عەرەت بۆ ژن دەگونجئیت
ھئزبئت بۆ ئەۋەى كاروبارەكانى دەبات
بەپـرئە.

*ھەرۈھا دەلئین: ئەگەر ژن ویستی
عەرەتى پیاو ریشى ھەبئت زالدەبئت
بەسەر مئردەكەیداو دەستدان
لەعەرەتیش شادى و خوشییه.

*ئەگەر بینى عەرەتى لەدوايەۋەىەتى
تەمەندریژدەبئت، ئەگەر ھاوسەرەكەى
دووگیانبوو لەباریدەچئ.

*ئەگەر ھەموو عەرەتى یان ھەندىكى
لەدەستى خۆیدا بەدیكر، پاشان
گەراندیەۋە بۆ شوئین و جئگەى خۆى
كوپئكى دەمرئ دواى دەگونجئیت
گەراندنەۋەى مال و سامان بئت بۆى
پاش لەكيسچوون یان پچرانی ناوى

یان مردنى مندالەكانى یا پچرانی
وہچہ و نہوہى نئیرینہ یاخود ونبوون و
دوورکە و تنہوہى لەولاتى خۆى زۆر
دەخایەتئت و باسى لەنئودەچئ.

*ئەگەر یەكئک لەو دوو عەرەتەى
بەسەریەكەۋە دى نئریازیہ، ئەگەر
خەوبینەر بەدپرەوشتبئت.

*ئەگەر عەرەتى یەكئكى بەدەستى
خۆیەۋە بینى مال و داراییەك
بەدەستدەھئتئت بەئەندازەى ھەزار
دینار یان ھەزار درھەم یاخود بەپئى
ئەۋەى شایستەتى.

*ئەگەر بینى گاز لەعەرەتى دەگرئت
ئەو پیاۋەى خوشدەۋئ رۆدەچئ
لەپیاھەلدانیدا.

*ئەگەر بینى عەرەتى بپاۋەو كراۋە
بەگوئچكەىەۋە كچەكەى مندالى دەبئت
بەبئ مئرد.

*ئەگەر بینى لەعەرەتیەۋە
كولئیرەىكى گەرم دئتە دەرۈۋە ھەزار
دەكەۋئ.

*ئەگەر عەرەتى بینى لەعەرەتى
ژنەكەیدا دەپچرئ ژنەكەى دووگیانبئت
ئەو مندالەى لەباردەچئ، ئەگەر باخو
باخاتى ھەبئت ئاوى لئیدەبپئ، ئەگەر
ھەردووگونى بپاۋ ھەر عەرەتى
مايەۋە ۋەچەى مئینەى نابیئت.

*ئەگەر ژن عەرەتى پیاۋى ھەبوو
ئەگەر دووگیانبوو كوپئكى دەبئت،

هاوسه رگری نه نجامنه دات به هوی
ده ستکور تیه وه.

* کونی عه وره تیش به مندال
لیکده درپته وه و مه نی له ویوه دپته
دوره وه چونکه هوی مندالبوونه بۆ
ژنییش هوی تام و چپژه.

* ههروه ها به لگه یه له سه ره وشت و
دهسته لات و نه وه ی مروڤ خاوه نیه تی
چونکه هه ندیکجار زیاد و که مده کات.

* نه گه ر بینی کونی عه وره تی
ماچده کات کوپه که ی ته ندروستی ساغ و
باشده بی، نه گه ر کوپینه بوو خه ونه که
به لگه یه له سه ره نه وه ی مندالی نیرینه ی
ده بیته، نه گه ر مندالی نیرینه ی هه بوو
له ولاتیکی دی ده ژیا ده گه رپته وه و
ماچیانده کات و چاوی پیانده که وی.

* نه گه ر بینی تووک و موو له عه وره تی
باوکی هاتوه ته مه نی باوکی
به سه رده چپته و مه رگی نزیکده بیته وه.

* نه گه ر بینی عه وره تی بوه به عه وره تی
ژن هیژو توانای لاواز و کز ده بیته.

* نه گه ر بینی ده سته دات له عه وره تی
ژنیک و پاشان ده بیته به هی پیاو
ره وش و هه لسوکه وتی ده گورپته، نه گه ر
وایزانی عه وره تی هه ر هی پیاوه
زویاندریژو زالد ده بیته به سه ریا.

* نه گه ر بینی ژنه که ی عه وره تی پیاوی
هیه و دوو گیانبوو کوپیکی ده بیته و
خانه واده که ی ده بات به پژه، نه گه ر

بیته و دیسان سه ره له دانی باسو
خواسی بیته.

* نه گه ر خوی له شوینیکدا بینی و
له پۆشاک و جل و به رگ دامالرابوو
عه وره تی ره پ بووبوو شه رمی نه کرد
له هه مانکاتیشدا سه رقالی کاریکی
قورسو گرانبوو له دوا بیته
ده دیدۆزپته وه و ده گات به هیواو ناواتی
خوی و زالد ده بیته به سه ره دوژمنه کانیدا.

* نه گه ر بینی عه وره تی هه ستاوه
باپیره ی به هیژ ده کات و دهسته لات و
فه رمانپه وایی بۆ ده گپرتیه وه.

* نه گه ر درپژبووه و گه یشته
سه سه ری و له گه لیا جوتبوو باسو و
خواسی له ولاتدا بلاوده بیته وه و
بارو حاللی به رزده بیته وه و چوست و
چالاکده بیته.

* نه گه ر بینی عه وره تی گه یشته سه ره
سنگی له باپیره ی به رزتر ده بیته وه.

* نه گه ر بینی له ژیر جل و به رگه که یدا
شاردیه وه و هه سستیپیکرد له ولاتدا
باسده کری و کاروبار و پله و پایه ی
به رزده بیته وه دواتریش وه چه و
منداله کانی باسده کری.

* نه گه ر بینی گرتیه کی داوه
له میزه لدانی بژیوی و ژیا نی سه خت و
گرانده بیته و کاروباره کانی قورسده بن و
گالتیه به کوپه که یده کات، ده گونجپته

*عه ورت بۆ چه كدار به لگه يه له سه ر
تيرو رم ، بۆ خاوه ن كشتوكا ليش
به لگه يه له سه ر ئامپري كونكه ره ، بۆ
ئاسنگه ر به لگه يه له سه ر فوتيكره ، بۆ
نوسه ر قه له مه كه يه تي پييده نووسي ،
بۆ كه شتيه وان به لگه يه له سه ر
چارۆكه كه ي .

*هه روه ها به لگه يه له سه ر:

+چه قۆي قه ساب .

+چاويك ئه شك و فرميسك برژي .

+يه ك كه له چاو .

+ئه و ميرووله و گياندارانه ي شه وان
بلاوده بنه وه و ده گه پينه وه بۆ كون و
شاري خويان .

*بووني عه ورتيكي زياده به لگه يه
له سه ر حه لالكردي ئن بۆ يه كيكيكتر و
ده رخستني نه يتي و ناديار .

*ئه گه ر عه ورتي بيئي ره شدا گيرسا وه
يان ناسكو نه رمه يان روته به لگه يه
له سه ر خراپي حالي ئه وه ي به لگه يه
له سه ري .

*هه روه ها عه ورت به لگه يه له سه ر
ئه وه ي ده وه ستئ له وتي بيژرا و
جييه جييناكات .

*ئه گه ر له پاش و پيشدا زيادوكه مي
به يدكر د ده گه پينه وه بۆ سه ريپشاوي و
ئه وه ي خۆي پيپاك ده كاته وه ، يان
ئه وه ي ناگونجيت خۆي پيپاك بكاته وه
وهك پشقل و ئيسقان و خواردن .

كوپينه بوو هه رگيز مندا لي نابيت ، نه گه ر
هه ييووي كوپه كه ده مر يت به رله وه ي
بالغ ببيت ، ده گونجيت ئه وه ش
بگويزر يته وه بۆ خاوه نه كه ي و له ني و
خه لكيدا باس بكر يت و پله وپايه
وه ريگر ي ، نه گه ر له سه ر عه ورتيكيتر
رووا سوودي نابيت .

*عه ورت به لگه يه له سه ر ئه وه ي خۆي
ماندو ده كات بۆ پشووداني كه سانيتر
وهك پيغه مبه رو گيانفیدا و شهريك باوك و
كوپو

*ده گونجيت به لگه ييت له سه ر:

+چاكردي يان به خشي ني .

+ئه وه ي ده يكات به هاوسه ري خۆي .

*ئه گه ر له خه ودايي ني دريژو ره پ و
جوانه به لگه يه له سه ر حالي ئه وه ي
به لگه يه له سه ري ، ده گونجيت حال و
باري باشبيت و مال و دارايي زۆرييت يان
پاراستني عه ورت بيت .

*ده گونجيت به لگه ييت له سه ر باشي
حالي ئه وه ي هه لده ستيت به ئاوداني
زه وييه كه ي يان له شساغي
هاوسه ره كه ي ، نه گه ر خه ويبنه ر
نه خۆش بوو له نه خۆشي كه ي
چاكد ه بيته وه و غه م و په ژاره ي
ده په ويته وه چونكه هه لسانی عه ورت
له كاتي ميشك سافي حالباشيدا يه .

*ده گونجيت زالببيت به سه ر
دورژمه كانيدا به هۆي پله وپايه وه .

فره خَیرو سه فەرکاره و زانستی
پزیشکی پَیډه درئ و پَرای زانیاری دیکه .
* (حه سه ن) ی کوپی (عه لی) (ره زای
خوای لیبیت) ده فەرمویت: له خه ودا
(عیسی) ی کوپی (مه ریه مم) بینى وتم:
ئه ی روحی خودا من ده مه ویت له سه ر
ئه موس تیله که م بنووسم چی بنووسم؟
ئه ویش فەرمووی: بنووسه "هیچ
خوایه که نییه جگه له ئه لّلا حه قیکی
روون و ناشکرایه و ئه م نووسینه غه م و
په ژاره ت لید وورده خاته وه ." .

* هه روه ها ده لّین: ئه گه ر ژنیکی
دووگیان (عیسی) ی بینى کوپنیکی دانای
ده بیّت .

(نابلسی) ده لّیت: ئه وه ی (عیسی)
بیینی هیچ خراپه یه که رووی تیناکات
له وساله داو ئه گه ر داواخوازی شتیکیبوو
به ده ستیده هیئت .

* ئه گه ر (عیسی) ی بینى ده بیّت
به خواناسیکی گه پۆک به سه ر زه ویداو
قوتارده بیّ له وه ی لیده ترسی ، ئه گه ر
یه کێک زۆربینی زانیاری پزیشکی
پَیډه به خشری و له سه رده می خۆیدا
که سی وه که ئه وی تیدا نابی .

* ئه گه ر له شارێک یان ئاپۆره یه کی
خه لکیدا بینى ئه گه ر له نا په حه تیدا بوون
قوتارده بن چونکه (عیسی) (سه لامی
خوای لیبیت) روح و سۆزو به زه یی
خواییه .

* عه وهره تی خه ته نه کراو به لگه یه له سه ر
تیری (مه سیح) ، عه وهره تی بیخه ته نه ش
به لگه یه له سه ر مه کۆی چنه ر .

* ئه گه ر بینى یاری به عه وهره تیده کات
ئه گه ر له زانسته په روه ران بیّت
له بیرکردن و خله فان رووی تیده کات .

* ئه گه ر عه وهره تی بخوات یان به شیکی
په یوه ندی ده پچرئ له گه لّ ئه وه ی
به لگه یه له سه ر ی .

* ئه گه ر عه وهره تی له ئاسن یان مسبو
یاخود هه ر کانزایه که ده و له مه ند ده بیّ ،
ده گونجیت نه وه و وه چه ی بیریت یاخود
پشو له ده ستبدات .

* ئه گه ر بینى عه وهره تی پیستی چوکی
پیویه زیاده یه له دنیا دا پییده کات
به بیّ سوننه ت .

* ئه گه ر برینیک به عه وهره تی خۆیه وه
بیینی گوته یه کی ناقولای پَیډه گوتری و
بیریده خاته وه .

* ئه گه ر بینى یه کێک ده سته دات
له عه وهره تی خوشی و شادی و
شکۆمه ندییه .

* ئه گه ر بینى خه ته نه کراوه چاکی ئاینه
چونکه خه ته نه کردن سوننه ته .

ع ی

(عیسی) (عه لّالی خوای لیبیت) : (نیین
سیرین) ده لّیت: ئه گه ر (عیسا) ی
به دیکرد خه وه که ی به لگه یه له سه ر
ئه وه ی پیاویکی سوودمه ندو پیرۆزو

وده فه رمویت : ﴿ وَمَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ ﴾ (المؤمنون: ۱۹).

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سهر
دهرکه وتنی خه لکی له نه ته وهی خوی.
* نه گهر خه وینه ر پیشه وه ربوو یان
چاره سه رکاربوو سوود وهرده گرنو
کاروباره کانی ئاسان ده بیت و
له بازرگانی و پیشه ی سوودو
قازانجده کات.

* ده گونجیت خه وینه ر
توهمه تباریکری و له کاتیکدا پاکبیت یان
درق به دهمی خوی و دایکیه وه بکات.
* بینینی له گه ل دایکی به لگه یه له سهر
دهرکه وتنی نیشانه یه ک له شاردا.

* ده گونجیت بینیان (عیسی و خاتوو
مه ریهمی دایکی) به لگه بیت له سهر
غم و په ژاره و گواستنه وه
له شوینیکه وه بۆ شوینیکتر.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سهر
دهرکه وتنی شتی سه رسام و ده گمه ن.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سهر
قبولبوونی دو عاو توو پرهبوون له گه و ره و
سه رداران چونکه نه وانه ی داوی
سه ره که یان کردو باوه ریان پینه هیتا
کران به به راز، هه روه ک چۆن
ده ستریزکارانی نه ته وهی (موسی)
له شه ممه دا کران به مه یموون.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر بوونی
هاوپی و قوتابی باش.

* نه گهر دایکی له گه ل دابوو به لگه یه کی
مه زن و گه و ره یه له و شوینده دا
دهرده که وی.

* نه گهر بینیی چوه ته سه ر شیوه ی نه و
یا خود جل و به رگینکی پۆشیوه شیاووو
له گه لی نه گهر ده سه ته لاتداربوو
ده سه ته لاتکه ی مه زنده بی، نه گهر
پزیشکبوو ناویانگده رده کات و زۆر
سه رکه وتوو ده بیت.

* نه گهر به دیکردو له ناخا ده ترسا
دلنیا ده بی.

* هه روه ها بینینی به لگه یه له سهر
شکو مه ندی و به ره که ت له هه ر لایه ک
لابدات.

* نه گهر نه خوشیک بینیی چاکده بیته وه.
* نه گهر خوی بینیی و نه خوشبوو
به لگه یه له سهر مردنی.

* هه روه ها بینینی به لگه یه له سهر
دهرکه وتنی نه و شتانه ی خه لکی پی
سه رسام ده بن و رووداوی دادپه روه ری و
خۆشی.

* بینینی (عیسی) (سه لامی خوای
لئیبت) به لگه یه له سهر جیاوازی گومان
له نایندا چونکه جووله که وتیان
کوشتمان وه هه لمانواسوه و خوداش
ده فه رموی : ﴿ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا
صَلَبُوهُ ﴾ (النساء: ۱۵۷) ﴿ وَقَالَتِ
النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ﴾ (التوبة: ۳۰)

* ئەگەر منداڵى بچوك (عيسى) ى بىنى
بە مەتيوى لە نامىزى دايكىدا
گورە دەبى و چاك و باش و زانادەبى.
* مەروەها بىنىنى بە لگەيە لە سەر
دوودلى لە (ميسر) ەو ە بۆ (شام) و
بە پىچە و انەشە ەو.

* ئەگەر خە و بىنەر سىست و هىواش
باسدەكرا لە سەرەتاي تەمەندا بە لگەيە
لە سەر چارەنوسى باشى چونكە
(عيسى) (سەلامى خواى لىيىت)
لە كۆتايى دنياىدا لە ئاسمانە ەو
دادە بە زى و (دەجال) دەكوژى و
دادپە وەرى لە سەر گۆى زەوى
بلاودەكاته ەو.

* دابەزىنى (عيسى) (سەلامى خواى
لىيىت) لە خەودا بە لگەيە لە سەر
دەرکەوتنى دادپە وەرى لە شوئىنە داو
دابەزىنى فەرپو پىرۆزى و تياچوونى
بىباوەرەن و سەرکەوتنى باوەرداران.
عیشق: (نابلسى) دەلىت: لە خەودا
غەم و پەژارەيە ، ئەگەر بىنى بوە
بە عاشق تاقىدەكرىتە ەو.

* عاشق ئالودەيەكە بۆ چاكە يان
خراپە.
* خۆشەويستى لە دلددا فیتنە و ئاشوبە
بۆ خاوەنەكەى.

* ئەگەر فیتنەيەكى لە دلدا بىنى
خۆشەويستى.

* ئەگەر بىنى كارىك ئەنجامدەدات و
بە دل حەزى لىدەكات كارىك
ئەنجامدەدات كۆتايى نىيە.

* ئەگەر بىنى پياويك لە خەودا پىتى وت:
من تۆم خۆشەويىت رقى لىيەتى.

* ئەگەر بىنى ەموو حەزو ئارەزوويەك
بە جىدەهيتى و هىچ رىگريكى نىيە
ەموو بە لاو ئەهامەتيەك دىت بە سەرياو
دللى تىكدەدات.

* عىشق غەم و پەژارەيە ئەگەر بىنى
بوە بە عاشق غەم و پەژارەى توشدەبى
چونكە عاشقان غەم و پەژارەدارن.

* عىشق بە لگەيە لە سەر دەرخستى و
گوتنى قسەيەك نەيتوانىوە
بىشارىتە ەو.

* عىشق تاقىكردنە ەيە لەكاتى
بىدارىداو ناوبانگە سۆزو بەزەيى
خەلكى دەهينىت و بە لگەيە لە سەر
هەژارى و مەرگ بۆ نەخۆش.

* دەگونجىت مەرگ لە خەودا بە لگەيىت
لە سەر عىشق و دوركەوتنە ەو
لە خۆشەويست.

* سووتان و داخكردن لە خەودا عىشقە.
* عىشق تىكچوونى ئاين و نەبوونى
پارەيە.

غەين

غە

* ئەگەر بىنى سوورە لەسەر شتېك و
داكۆكى لىدەكات سوور دەبىت لەسەر
مال و سامانى دنيا.

غەم و پەژارە: (ئابلسى) دەلئىت: لەخەودا
بەلگەى لىخۆشبوونى گوناھو تاوانە
بەپىي و تەي پىغەمبەر (ﷺ): "ھەر
گرفت و ناخۆشپىيەك روو لەموسولمانانت
بكات تەنانەت غەم و پەژارەش
خوداوەند بەو ئەندازەيە گوناھى
دەسپىتەو" ^(۱).

* غەم و پەژارە بەلگەيە لەسەر عىشق،
ئەگەر بىنى غەمبارە بەعشق
تاقىدەكرىتەو و غەم و پەژارە
دەخوات.

غى

غىرەت: (ئابلسى) دەلئىت: لەخەودا
سووربوونە.

(ئىبن سىرىن) دەلئىت: ئەگەر بىنى
غىرەى ھەيە سوورە لەسەركارەكانى.

^(۱) (مسلم) لـ (البر والصلة) (۲۵۷۳)

لەفەرمودەيەكى (سەعيد) و (ئەبوھورەير) ھەو

فی

ف

فاتمه‌ی کچی پیغه مبه‌ره (ﷺ): (نابلسی)

ده‌لئیت: بینینی له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
له‌ده‌ستدانی هاوسه‌رو باوک و دایک و
دلّه‌پاوکی و ناآرامی.

فالوده^(۱): (نابلسی) ده‌لئیت: له‌خه‌ودا

وته‌یه‌کی نه‌رم و نیان و باشه له‌باره‌ی
بژئیویه‌وه و زۆره‌که‌شی رزق و رۆزی
زۆرو ده‌ستکه‌وته.

* **ئه‌گه‌ر بینی (فالوده)** ده‌خوات رزق و

رۆزی ده‌دری له‌گه‌لدا و یان ده‌ستکه‌وت
له‌گه‌ل خوش‌حالی و سه‌روه‌ری و
ده‌گونجیت به‌لگه‌شبیّت له‌سه‌ر
نه‌خۆشی ئیفلجی.

فالگرته‌وه: (نابلسی) ده‌لئیت: بینینی

له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
پوچه‌لکردنه‌وه‌ی کاروپیشه.

^(۱) **فالوده:** حه‌لوایه‌که له‌ئارد و ئاو و مه‌نگوین

دروسته‌کریت و ئیستاش له‌نیشاسته‌و شیروو

ئاو و شه‌کر دروسته‌کرئ.

(فه‌رمه‌نگی ده‌ریا: ۱/ ۸۴۸).

* **ئه‌گه‌ر بینی هات بۆلای فالگره‌وه‌یه‌ک و**
پرسیاری لێکرد ده‌ربه‌اره‌ی باب‌ه‌تیک
به‌لگه‌یه له‌سه‌ر غه‌م و په‌ژاره‌یه‌کی
تونوو سه‌خت.

فانۆس (چرا): (ئێبن سیرین) ده‌لئیت:
بژئیوی په‌یداکاری.

* **ده‌گونجیت به‌لگه‌بیّت له‌سه‌ر**
هاوسه‌ره‌که‌ی.

* **ده‌گونجیت کوپیکبیّت هیشتا له‌دایک**
نه‌بووی.

* **ده‌گونجیت فانۆس به‌لگه‌بیّت له‌سه‌ر**
ئه‌وه‌ی مڕۆڤ به‌هۆیه‌وه رینوما‌یی و
تیشکی رووناکی وه‌رده‌گرئ.

* **ئه‌گه‌ر فانتۆسیکی بینی کوژابوه‌وه**
ئه‌وه‌که‌سه‌ی به‌لگه‌یه له‌سه‌ری ده‌مرئ
له‌زانا و بژئیوی په‌یداکار و کوپ، یاخود
چاوی کوپرده‌بی یاخود ئاینه‌که‌ی
ده‌پیکرئ به‌پێی زیاد و که‌می
له‌خه‌وه‌که‌یدا.

ف و

فرمیسک (ئەشك): (ئەبن سیرین) دەلێت: فرمیسکی سارد خۆشی و شادییه، فرمیسکی گەرمیش غەم و پەژارەیه.

* **ئەگەر** بینی فرمیسک بە کۆلم و گۆنای خۆیەو بەبێ ئەوێ بگری نکوولی و رەخنە لەرەچەلەکی دەگریت.

* **ئەگەر** فرمیسکی دی لە چاویدا دەهاتە خوارەو مالتیکی حەلال کۆدە کاتەو لە کاروباریکی ئاینی و نایەوێت ئاشکرای بکات، ئەگەر بەسەر کۆلم و گۆنایدا هاتە خوارەو دلی نەرم و نیان دەبێت و دەبیە خشی.

* **ئەگەر** فرمیسکی چاوی راستی بەدی کرد چوێ فرمیسکی چاوی چەپی کچی کچەکی دەهێنێت - پەنا بەخوا. (نابلسی) دەلێت: ئەو فرمیسکی لە کاتی باویشکدا دێتە دەرەو غەرامە یەکی کەمە بەبێ هۆ لەخواوەنەکی دەسێنرێت.

* **فرمیسک** لە کاتی بێنینی رووناکیدا یاخود تیشکی خۆر یا ئاگریدا بەلگەیه لەسەر زیان لەرێگە ئێوێ کە خۆرو ئاگرو رووناکی بەلگەیه لەسەری.

* **دەگونجیت** فرمیسک بەلگەبێت لەسەر

تەنیاوی و ئاوارەیی و سۆزو بیر

خۆشەویستی دۆستان.

* **ئەگەر** چراو فانتۆسیکی لەمالی خۆیدا بینی تیشک و رووناکی بلاوکردبەوێ ژنەکە یان کۆرەکە یەتی ناویانگێکی باشیدەبێ.

(نابلسی) دەلێت: بێنینی لەخەودا بەلگەیه لەسەر بژێوی بۆ ئەوانە ی شایستە و ئالودەن، ئەگەر لەوانەبوو کە پێوێ دەگەپان لەمالدا بەلگەیه لەسەر خاوەن مال یان ئەوێ کاروباری مال بەپێوێ دەبات.

* **ئەگەر** فانتۆسە کە لەزێربو خێرێکی چەسپاوو جێگیرە، ئەگەر لەشووشە بوو کە مەترە لەو، فانتۆس وەک ژیانی وەچە ئادەم وایە لەگەڵ سروشتیدا لەخەوێ کەدا. روح وەک چارەیه ک وایە ئەگەر بینی نەوتی چراکە لیلبوو خۆیتە کە لیلدەبێ، ئەگەر هەمووی بەپاکی و سازگاری بینی لاشەو خۆیتە کە بەپاکی دەمیتێتەو.

* **فانتۆس** دەروونی نەوێ (ئادەم) و ژیانیەتی، نەمانی نەوت رویشتنی ژیانیەتی و پاکیتی پاکی ژین و بژێویەتی، لیلبان لیلبی بژێویەتی بەچەشنی لەش و لاری چارەسەر وەرناگرێ.

فانیژ ^(۱) (نابلسی) دەلێت: لەخەودا دەروو خۆشی و رزق و رۆزییەکی ئاسانە.

^(۱) **فانیژ**: جۆرە شیرینیە کە (وەرکێپ)

فروشتن: (ئېن سیرین) دەلێت:

فروشتن لەلێكدانەویدا جیاوازه بەپێی
فروشاو ، ئەوەی بێنی دەفروشی یان
بانگی بۆ دەکات ئەگەر کڕیارەکە
پیاو بوو غەم و پەژارە رووی تێدەکات،
ئەگەر ژنی کڕی دەستەلات یان
مەزنی و ریزداری بە دەست دەهێنێت
هەركات نرخى زۆتر بێت بەرێزتر
دەبێت.

* ھەر ھەوا واپۆیست دەکات ریز
لەفروشاو بگرن بەپێی ئایەتى: ﴿وَقَالَ
الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لَأَمْلَأَ اَكْرَمِي
مَدْوَاهُ﴾ ھەرشێك بۆ فروشیار خراب
بێت بۆ کڕیار خێرە و ئەوەشى خێرە بۆ
فروشیار بۆ کڕیار شەپە.

* ھەر ھەوا دەلێن: فروشتن تیاچوونی
مولک و دەستەلاتە ، فروشیار کڕیارەو
کڕیاریش فروشیارو فروشتن زاکردنە
بەسەر کڕاودا ، ئەگەر ئەوەی فروشتی
بەلگەبوو لەسەر دنیا قیامەتى
پێشخستووە بەسەریا، ئەگەر ئەوەی
فروشتی بەلگەبوو لەسەر قیامەت
دنیای زاکردووە ، فروشتنى مرۆڤ
ملکە چى و رسواکردنەتى یاخود
چارەنووسى باشیەتى بەپێى چیرۆكى
(یوسف) (سەلامى خواى لیبێت).

* فروشیارو کڕیار جیاوازن ، ئەوەی
بێنی شتێك دەفروشی یان دەیکرێ
پۆیستی و ئاتاجى پێیەتى چونکە مرۆڤ
لەکاتى پۆیستیدا دەفروشت، ئەگەر
ناچاربوو بيفروشی شتێك دەکڕێ،
ناچاریش مرۆڤ دەبات بەرەو فروفیل.
* ئەوەی بێنی شتێك دەفروشی
لەجۆرى بەرزو خۆشەویست دەکەوێتە
بشپۆی و دوودلی و پێکدادانەو یان
مەترسی و ئۆمێدەوارە سەرکەوتوو
قوتار بێت لەتیاچوون.

* ئەگەر بێنی شتێكى ناقولاً بێخیر
دەفروشی ئەگەر شتێكى خۆشەویستی
کڕی رێکخستنى قوتاربوونە لەوەی
خۆی لێدەپارێزێت، ئەگەر لەجۆریكى
خراب و ناقولاً بێت رێکخستەکە
هەلەیه و خەم و پەژارە رووی تێدەکات.

(نابلسى) دەلێت: فروشتن لەخەودا
رزگاربون و لیبوونەو یە لەوەی
فروشتوویەتى و بوونی ئارەزوو حەزە
لەوەی کڕبوویەتى.

* ئەگەر لەخەودا شتێكى ناقولاً
فروشت و شتێكى گرانبەها بەنرخى
کڕی و لەجەنگدا بوو بەشەھیدی
دەمریت، ئەگەر شتێكى گرانبەهای
فروشت و شتێكى سووک و نابووتى کڕی

(تابلسی) ده لئیت: ئه گهر دوکانه که ی رووخا ژنه که ی ته لاقده دات یان له کوره که ی جیاده بیته وه، یاخود کوره که ی ده مریت ئه گهر نه خوشبوو، یاخود مال و دارایی له ده سته دات و ده مریت یان ئاژه له که ی ده به خشی و نهی نی سهره له دات.

* ئه گهر فروشگا که ی به تازو جوان و رازاو و بونخوشی به دیکرد ئه گهر ره به نبوو ژنیکی باشده هیئت یاخود کورپکی ده بیئت، ئه گهر نه خوشبیئت چاکده بیته وه و ته مهنی دریز ده بیئت و پله و پایه ی به رزو بلند ده بیئت، یان نهی نی په نهانده کات.

* ده گونجیت فروشگا به لگه بیئت له سهر باوک و دایک چونکه هۆکاری له دایکبوونیه تی.

* ده گونجیت به لگه بیئت له سهر باوک و دایک چونکه هۆکاری له دایکبوونیه تی.

* ده گونجیت به لگه بیئت له سهر زانیاری به خت و دهنگی، ئه وه ی رووده دات له فروشگا که ی له زیاده و که مکردن یاخود نوێکاری و رووخاندن و گوپینی شوین و جیگه به لگه یه له سهر نه وه ی خاوه نی فروشگا که یه.

* ئه گهر بیینی له فروشگا که ی دانیشته و خیریکی ده سته که ویت.

به لگه یه له سهر خراپی دره نجام و کوتایی (په نا به خوا).

* ئه وه ی ده یه ویت حال وباری گوپانی به سهر دا بیئت به لگه ی خیر و چاکه یه. سه باره ت به ده وله مه ندو نه خوشو کیشه دا به لگه یه له سهر شه پو خراپه.

فروشگا: (ئین سیرین) ده لئیت: به لگه یه له سهر هه موو شوینیک سوودی لیوهر بگیریئت له دنیا دا یان له قیامه تدا وه ک بیستان و دارخورماو دارو ژن و باوک و دایک و کتیب.

* ئه گهر فروشگا که ی بیینی هه ره سیه یتابوو ده مریت چونکه بزئیوی له وه وه یه، ئه گهر دایکیشی نه خوش بیئت تیا ده چیت، ئه گهر هاوسه ره که ی دوو گیان بیئت و نه خوش بیئت ده مریت، چونکه دنیا مایه ی خوشی و شادییه تی.

* ئه گهر هیچکام له وانه نه بوو بزئیوی قورسو گرانه و شوین و جیگه ی بزئیوی په کیده که ویت و ده گمه ن ده بیئت.

* ئه گهر بیینی ده رگای فروشگا که ی ده شکینی ده گوپزیتته وه لی.

* ئه گهر ده رگای فروشگا کانی بیینی داخرا بوون بازار ساردی رووی تیده کات و بازار گانیان ده وه سستی.

* ئه گهر ده رگای فروشگا که ی داخرا بوو ده مری و باسو خواسی نامینیت.

*فروشه‌ری خووری به‌لگه‌یه له‌سه‌ر سه‌فه‌ر.

*قاپی شیرفروش به‌لگه‌یه له‌سه‌ر مال‌و پاره.

*فروشه‌ری جل‌وبه‌رگی گرانبه‌ها نه‌مانه‌تی و مه‌ترسیداره نه‌گه‌ر به‌هاکه‌ی وه‌رنه‌گری.

*فروشه‌ری سه‌وزه‌و میوه‌ پیاویکی ئاینی به‌سه‌ر دنیا‌دا زال‌کردووه‌و زۆرماندوه‌ له‌هه‌ل‌دان بۆ بژیوی و رزق و رۆزی.

*بۆنفروش خاوه‌ن په‌ژاره‌و گریانه‌ یان پیاویکی قورئانخوینه‌و خه‌لکی ده‌خاته‌ گریان.

*په‌له‌وه‌رفروش کۆیله‌فروشه‌ یان زه‌وتکاری ئازادی مروّفه‌.

فره‌خه‌یال: (ئین سیرین) ده‌لّیت: پیاویکی که‌م نه‌قل‌و ژیرییه‌ خۆی به‌کاریک تیا‌ده‌بات و له‌به‌رچاوی خه‌لکیده‌یخات.

(نابلسی) ده‌لّیت: بینینی مروّفی فره‌خه‌یال به‌لگه‌یه له‌سه‌ر خوش‌سیرینکردن لای خه‌لکی و خۆبردنه‌ پێشه‌وه‌و به‌لگه‌یه:

+شتیک قازانج نه‌هێنیت.

+سه‌رسامی و له‌بیرکردن.

فروشه‌رو دروستکه‌ری کاغه‌ز: (نابلسی) ده‌لّیت: پیاویکه‌ خه‌لکی فی‌ری فپوێل‌ده‌کات چونکه‌ نووسین فپوێله‌.

فروشه‌ری شتی ده‌گه‌ه‌ن و نا‌وازه‌: (نابلسی) ده‌لّیت: له‌خه‌ودا بازرگانی کۆیله‌یه‌، بینینی به‌لگه‌یه له‌سه‌ر زانینی باشت‌ترین گفتار و رۆچوون له‌ده‌ریای زانیاریدا.

*به‌لگه‌یه له‌سه‌ر جادوو نه‌گه‌ر بیني یاری پێ‌ده‌کات جادوو ده‌کات یان هه‌ول‌ی جادوو ده‌دات.

*مه‌روه‌ها به‌لگه‌یه له‌سه‌ر جادوو دوعاو ویست و خواز نه‌گه‌ر له‌مال‌ی خۆیدا روویدا له‌ویدا ته‌خته‌کری.

فروشیاری ره‌ها: (ئین سیرین) ده‌لّیت: بینینی به‌لگه‌یه له‌سه‌ر بژیوی خراپ‌و نادیا‌ری که‌به‌هۆی کاره‌که‌یه‌وه‌ واز له‌نوێژ ده‌هێنیت و له‌کێشانه‌دا دزیده‌کات و سوو ده‌خوات و پاک نییه‌.

*بینینی جو‌فروش به‌لگه‌یه له‌سه‌ر پیاویک که‌ دنیا‌ی خوش‌بویت و بیر له‌قیامه‌ت نه‌کاته‌وه‌.

*نه‌گه‌ر بیني له‌سه‌ر فروشتنی بتيك دره‌م و دینار وه‌رده‌گری هێچی تیا نییه‌.

فریشته‌کان (سه لایه) خویان لیبیت) :
 (نبین سیرین) ده لیت: (جه عفر) ی
 کوری (خه یات) (ره زای خوی لیبیت)
 ده لیت: پیریکی خواناس وتویه تی:
 پیغه مبه رم (ﷺ) له خه ودا بینی
 دانیشتبوو له گه ل کۆمه لیک هه ژاردا
 به رگی سۆفیکه رانیان پۆشیبوو،
 له نا کاو ئاسمان درزیردو (جویره نیل) و
 فریشته‌کانی لیدابه زین به ده سته وه
 ته شت و کتریان هه لگرتبوو،
 ئاویانده کرد به ده سستی هه ژارانداو
 قاجیشیان بۆ ده شت، کاتی گه یشته
 لای من ده ستم دریزکرد هه ندیکیان
 له نیو خویاندا وتیان: ئاو مه که ن
 به ده ستیدا له وان نییه، منیش وتم: ئه ی
 پیغه مبه ری خوا (ﷺ) گه رچی له وان نه بم
 به لام خۆشمده وین، پیغه مبه ری
 خواش (ﷺ) فه رموو: باوه ردار له گه ل
 ئه و که سه دایه که خۆشی ده ویت، ئنجا
 ئاوکرا به ده ستما هه تا ته واو بووم
 له شتنی.

(ئه بوسه عد) (ره حمه تی خوی لیبیت)
 ده لیت: بینینی فریشته له خه ودا ئه گه ر
 ناسرابوون و مژده یان دها به لگه یه
 له سه ر ده رکه وتنی شتیک بۆ خه وینه رو
 شکۆمه ندی و مه زنی و هیژو مژده و
 سه رکه وتن دوا ی سته م و زۆرداری

یاخود چاره سه ره دوا ی نه خۆشی یان
 دلناییه له دوا ی ترس و بیم، یان
 ئاسانییه دوا ی قورسی و گرانی، یا
 ده وله مه ندیه دوا ی هه ژاری یاخود
 غه زاده کات و شه هید ده کری.

*ته گه ربینی فریشته یه که مژده ی
 کوپنکی ده داتی کوپنکی زاناو
 رینمایکراو پیشه نگی ده بی به پپی
 نایه تی: ﴿إِنَّ اللَّهَ يُشْرِكُ بِكَلِمَتٍ
 مِنْهُ﴾ (ال عمران: ۴۵) هه روه ها
 نایه تی: ﴿أَنَا رَسُولُ رَبِّكَ لِأَهْبِ
 لَكَ غَلَامًا زَكِيًّا﴾ (مریم: ۱۶).

*ته گه ر چه ند فریشته یه کی بینی کاشی
 پر له میوه یان پیبوو به شه هیدی له دنیا
 ده رده چـیت، ده گونجـیت
 له هاوسه ره که ی جیابیته وه .

*ته گه ربینی فریشته کان له شوینی کدان و
 ئه ویش لییان ده ترسی له وشوینه دا
 فیتنه و جه نگو ئاشوب ده که ویته وه .

*ته گه ر فریشته‌کانی له شوینی جه نگدا
 بینی زالدیه بیت به سه ر دوژماندا.

*ته گه ربینی چه ماونه ته وه له به ر پپدا
 یان کپنووشیان بۆ بردوه هیواو ئاوات و
 باس و خواسیده کری.

*ته گه ربینی زۆرانبازی له گه ل
 فریشته یه که ده کات غه م وپه ژاره و
 ملکه چـی دوا ی شـکۆمه ندی
 به ده سته ده ییت .

فریشته‌کان نیکه‌رانی ده‌کن مال و
لانه‌کی ویرانده‌بی.

* نه‌گه‌ر ژماره‌یه‌ک فریشته‌ی بینی
له‌ولایت‌کدا یان گه‌ره‌ک و گوندیک له
شوینه‌دا زانایه‌ک یان خواناسی ده‌مری
یاخود پیاویک به‌ناحق ده‌کوژری، یان
مال و خانوویه‌ک به‌سه‌ر کۆمه‌لایت‌کدا
ده‌پوخی.

* نه‌گه‌ری بینی فریشته‌کان هه‌مان پیشه‌ی
ئه‌و نه‌نجام‌ده‌دن به‌رزبونه‌وه‌ی
پیشه‌که‌یه‌تی.

* نه‌گه‌ری بینی فریشته‌یه‌ک پیی ده‌وت:
قورئانبخوینه‌ره‌وه، نه‌گه‌ر پیاو بوو
له‌خیرۆمه‌ندانیشبوو ریزو شکو
به‌ده‌س‌تده‌هینی، نه‌گه‌ر خیرۆمه‌ند
نه‌بوو باوریا بیست، خوداوه‌ند
ده‌فه‌رمویت: ﴿قِرْا کِتَابَکَ کَفٰی
بِنَفْسِکَ الْیَوْمَ عَلٰیکَ حَسِبٰ﴾
(الاسراء: ۱۴).

* نه‌گه‌ر فریشته‌کانی له‌شوینیکدا
به‌سواری ئه‌سه‌په‌وه بینی له‌و شوینه‌دا
سته‌مکاری تیا ده‌چیت.

* بینینیان له‌خه‌و له‌جیگه‌یه‌کدا به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر تۆله‌سه‌ندن له‌سته‌مکاران و
سه‌رکه‌وتنی سته‌ملیکراوان.

* نه‌گه‌ر فریشته‌ی تۆمارکاری
کرداره‌کانی بینی خووشی و شادی

* نه‌گه‌ر نه‌خۆشیک بینی فریشته‌یه‌ک
هاتوه‌ته‌ لای فریشته‌یه‌کیتر مه‌رگی
نزیکه.

* نه‌گه‌ر بینی فریشته له‌ناسماندا
به‌رزبون بۆسه‌ر زه‌وی به‌لگه‌ی
شکۆمه‌ندییه بۆحه‌قه‌ره‌ران و،
ملکه‌چی و رسواییه بۆ پوچ په‌رستان و
سه‌رکه‌وتنی تیکۆشه‌رانه.

* نه‌گه‌ر فریشته‌کانی له‌شیوه‌ی ژناندا
بینی درۆده‌کات به‌ده‌م په‌ره‌ردگاره‌وه
به‌پی ئایه‌تی: ﴿فَاَصْفَاکُمْ رَبُّکُمْ
بِالْبَیِّنٰتِ وَاَنْتُمْ مِّنَ الْمَلٰٓئِکَةِ اِنَّا اَنْتُمْ
لَقَوْلُوْنَ قَوْلًا عَظِیْمًا﴾ (الاسراء: ۴۰).

* نه‌گه‌ری بینی له‌گه‌ل فریشته‌کاندا
ده‌فه‌ری یان سه‌رده‌که‌ویت له‌گه‌لیان روو
به‌ناسمان و ناگه‌پیتیه‌وه ریزو
شکۆمه‌ندی به‌ده‌س‌تده‌هینی و شه‌هید
ده‌کری.

* نه‌گه‌ری بینی ته‌ماشای فریشته‌کان
ده‌کات به‌لاو نه‌هامه‌تی رووی تیده‌کات
به‌پی ئایه‌تی: ﴿یَوْمَ یَرَوْنَ الْمَلٰٓئِکَةَ لَا
بَشَرٌ مِّثْلُ یَوْمَئِذٍ لِلْمُؤْمِنِیْنَ﴾
(الفرقان: ۲۲).

* نه‌گه‌ری بینی فریشته‌کان نه‌فه‌ره‌تی
لیده‌که‌ن به‌لگه‌یه له‌سه‌ر سستی و
خاوی ئاینه‌که‌ی، نه‌گه‌ری بینی

به پئی نایه تی: ﴿الَّذِي يُصَلِّيْ
عَلَيْكُمْ وَمَلَأْتُكُمْ لِيُخْرِجَكُمْ مِنْ
الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِ﴾ (الأحزاب: ۴۳)
پاشان موسولمانبوو خوداوه ند
رینم — ویکرد، هؤکاری
موسولمانبوونی شی ده گه ریته وه
بۆئه وه ی قهرزی پیاویکی موسولمانی
هه زاری بژارده وه کاتی داویان
لیکریدبوو.

(نابلسی) ده لیت: ئە گەر هه ریه ک
له فریشته کانی بینی له گه لی ده دیڤن
یان شتیکی پیده دهن شه هیدبوونه
خوداوه ند پیده به خشی.

* ئە گه ربینی فریشته کان له شوینیڤیک
هاتنه خواره وه ئە گه ر خه لکه که ی
له جه نگدا بوون سه رده که ون، ئە گه ر
به لاو نه هامه تی روی تیکریدبوون
ده روویان لیده کریته وه.

* ده گونجیت دابه زینی فریشته
به لگه بیته له سه ر ناردنی سه رباز
له لایه ن فه رمانپه واوه بۆ ئه و زه وی و
خاکه یا خود به لگه بیته له سه ر
نه خوشی و به لاو نه هامه تی ئە گه ر
دابه زینی زۆریو له مالان و سه ربانه کان.

* ده گونجیت دابه زینی فریشته
به پیزه کان به لگه بیته له سه ر کریکارو
فه رمانپه وا.

له دنیاو قیامه تدا به ده سته هینی و
دوایی کرداره کانی به باشه کوتایی دیت
ئه گه ر له چاکه کارانبوو، وه گه رنا ترسی
ههیه، په روه رداگه ر ده فه رمویت: ﴿اَمَّا
كَاتِبَيْنِ، يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ﴾
(الانفطار).

* هه ندیک له زانا یان و شاره زایانی ئە م
بابه ته گوتویانه: بینینی فریشته له سه ر
شیوه ی پیریڤ به لگه یه له سه ر چه رخ و
سه رده می رابردوو، بینینی شی
له شیوه ی لاویڤدا به لگه یه له سه ر
چه رخ و ده می ئیستا، له سه ر شیوه ی
مندالیک به لگه یه له سه ر داهاتوو.

* ئە گه ربینی چه ته شیوه ی فریشته
ئه گه ر له ناره چه تیدابوو ده رووی
لیده کریته وه، ئە گه ر ریزداریو پله و پایه
به ده سته هینی، ئە گه ر نه خوشبوو
ئە م خه ونه به لگه یه له سه ر مردنی.

* ئە گه ربینی فریشته کان سلاوی
لیده که ن خوداوه ند به رچاوپوونی
پیده دات له ژیانداو دوایی
کرداره کانی شی به خیر ده بیته.

* ده گیرنه وه (شمویل)ی جووله که
بازرگانبوه له خه ودا بینویه تی کاتی
له سه فه رداپوه فریشته کان سلاوی
لیده که ن، له رافه کاریکی خه و ده پرسى،
ئە ویش ده لیت: تۆ موسولمانده بیت

*ته گه ربینى بوه به فریشته ده بیټ به قه شه و رمل لیده رو فیلباز، نه گه نه خو شېوو به لگه یه له سر مردنى.

*ته گه ربینى له گه ل فریشته یه کدا جوو تېوو نه گه ر چیژی وهر گرت مال و سامان له ریژداران به ده سته هیڼی، نه گه ر تام و چیژی وهر نه گرت به لگه یه له سر مردنى.

*ته گه ربینى فریشته کان داوى لیخو شېوونى بو ده کهن ئاین و حال وبارى باشده بیټ و مال و سامانىشى زیاد ده کات.

*ته گه ر فریشته کان له گوږستان هاتنه خواره وه له و شوینه دا پیاوچاکان نه سپه رده ده کرین.

*ته گه ر فریشته کانى له بازار دابیڼى به لگه ی ناته واوى کیشانه یه.

*ته گه ربینى زوران بازى له گه ل فریشته یه کدا ده کات غم و په ژاره و ملکه چى به سه ردادیت دواى شکومه ندی و ریژدارى.

*ده گونجیت بینینى فریشته کان به لگه بیټ له سر شایه تی یان که سانی نه مین و پولیس و فرمانبه ران به چاکه.

*فریشته کانى سزاو خه شم نه گه ر بینى چوونه لای مردوو به لام نه ترسا لیان به لگه یه له سر دنئیایى له ولایه وه

*ته گه ربینى دابه زین بو سه رزه وى و قسه یانده کرد به خپرو مژده یانده دا شایه تی و خوشحالى دنیا به ده سته هیڼی.

*ته گه ربینى کړنووشى بو ده به ن یاخود بوى ده چه میڼه وه پید او یستیه کانى به جیدیت و چاکى پیده به خشرى له گه ل ناوبانگى باش.

*ته گه ر له شیوه ی ژاندا به دیکردن درو ده کات به دهم په روه ردگار وه.

*ته گه ر فریشته روحانیه کانى بینى ریژو شکومه ندی و قه پو به ره که ت و سوود و قازانچ و ناوبانگى باش به ده سته هیڼی و ده بیټ به پیښه نگ به لام له کوتایى ته مه نیدا که م و کوپى و نارچه تی و دووزوبانى رووى تیده کات.

*ته گه ربینى بوه به فریشته ریژو شکومه ندی به ده سته هیڼی.

*ته گه ربینى زوران بازى له گه ل فریشته دا ده کات له شوینى خویده چیت.

*بینینى فریشته کانى دوزه به لگه یه له سر دژایه تی و په رته وازه بوون.

*ته گه ر مندالیک فریشته ی بینى به لگه یه له سر رابردوو، نه گه ر لاویک بینى به لگه یه له سر نیستاو نه گه ر پیریک بینى به لگه یه له سر رابردوو.

به لگه یه له سه ره شه وهی خزمه تده کات
یاخود شایه تیدان و ره واندنه وهی تی.

فریشته ی پارێزگار: (نابلسی) ده لیت:
ئه وانه ی کرداره کانی مرووف تۆمار
ده که نه و له خه ودا زانایانی ئه مین و
پارێزکارن.

* ههروه ها ده لیت: ئه وه ی فریشته کانی
کردارنوس ببینیت مژده و شادییه
له دنیا و قیامه تدا و به هه شتی ده بی
ئه گهر خواناسبوو، ئه گهر خواناسیش
نه بوو با بترسی له فه رمایه شتی
په روه ردگار: ﴿وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ،
كِرَامًا كَاتِبِينَ، يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ﴾
(الانفطار).

فریشته ی مردن (روح کیش): (ئین
سیرین) ده لیت: ئه گهر فریشته ی مردنی
به روویه کی گه شه وه بین ی به شه هیدی
ده مرئ، ئه گهر به توو په ییه وه بین ی
به بی ته وه ده مرئ، ئه گهر زۆران بازی
له گه لکرد نزیک ده بیته وه له لیواری
مردن و پاشان خودا وه ند قوتاری ده کات.

* ههروه ها وتراوه: ئه گهر فریشته ی
مه رگی بین ی خودا وه ند
ته مه ندرێژیده کات.

* (حه مزه ی) (زه یات) ده لیت: فریشته ی
مردن له خه ودا بین ی منیش لیمپرسی و
پیمگوت: توخوا پیم بل ی هیچ خیریکم

که ده ترسی، ئه گهر له سه فه ردابوو دلتیا
ده بیته له جه رده و دز، ئه گهر سلاویان
لیکرد یاخود به لگه کانیا ن پتوت یاخود
به شی خیریان پیدا مژده یه و هیوا و
ئومیدی خوی له گه ل ده وه له مه ندی و
خۆشی و شادی ده روونی
به ده سته هیئی.

* ئه گهر به توو په یی به دیکردن و لیتاندا
به ئاسن یاخود که م ئه ندامیان کرد
ده گونجیت له ئاینه که ی پاشگه زیته وه
یاخود بگه ریتته وه بۆ سه ره پچیکردن و
ئازاری دلی دایک و باوکی بدات.

* بینینیا ن به لگه یه له سه ره نوینه رانی
پادشا یاخود جیگرانی.

* ئه گهر به مردوویه ک راگه یه ندرا ناچه
لای به لگه یه له سه ره باشی ناوبانگی و
وه رگرتنی خواناسی و باشی
چاره نووسی.

* ئه گهر قه رزاربوو قوتار ده بیته لیت.
* ده گونجیت بینینیا ن به لگه بیته
له سه ره:

+ چاکبوونه وه ی نه خۆش.

+ وه رگپو شاره زایان.

* ئه و فریشته یه ی رووده کاته مردو
له گۆره که یدا بینین ی بۆ هه ژار به لگه یه
له سه ره ده وه له مه ندی و، ئه گهر بیکاربوو

هه یه لای تو ؟ وتی: به لئی، نیشانه که ی
مردنیه تی له (حه لوان).

(نابلسی) ده لئیت: ئه گهر
(عزرائیل) ی بینی ته مه ندریژ ده بییت
چونکه (عزرائیل) ته مانی له هه موو
دروستکراوان دریژتره.

* ئه گهر (عزرائیل) ی بینی رووده کاته
کارێک هه رده بییت رووی تی بکات.

* هه روه ها ده لئین: بینینی ترسو
بیمیکی گه وره یه.

* ئه گهر بینی چوه سه ر شیوه ی
(عزرائیل) زالد ده بییت به سه ر خه لکیدا
یا خود ده بییت به پیاوی ده سه ته لاتدارو
کاروباری مه زن و گه وره له سه ر ده ستی
ئه ودا به رپا ده بییت.

* ئه گهر بینی ماچی فریشته ی مردن
ده کات میراتی بو ده مینیته وه.

* بینینی (عزرائیل) (سه لامی خوای
لئیییت) به لگه یه له سه ر:

+ په رته وازه بوونی کۆمه ل.

+ مه رگی نه خووش.

+ رووخان.

+ ناگرکه و تنه وه.

+ هه والی ناخووش و جه رگبێ.

* ده گونجییت خه ونه که ی به لگه بییت
له سه ر زه ره روسستی بژیوی و وه ستانی

بژیوی و دانیشتن و هه ولنه دان بو
په یدا کردنی پاره.

* هه روه ها به لگه یه له سه ر:

+ زیندان.

+ شکاندنی به لئین و په یمان.

+ نه دانی زه کات.

+ به جیه پێتانی ماف و حقی ئه ستو.

+ گووشه گیری.

+ به رزبوونه وه ی نرخ.

+ خراپ بوونی به رو بووم و کشتوکال.

+ نه شو و نما و گه رانه وه ی له شولار بو
حالی پێشو.

* ده گونجییت بینینی (اسرافیل) و

(عزرائیل) به لگه بییت له سه ر ناچار کردنی

دوژمنان و به درووخسته وه ی ئه وانه ی

زیندو بوونه وه به درو دادنه ین.

* بینینی (عزرائیل) بو خووشه ویستانی

په روه ردگار به لگه یه له سه ر

ده سه ته به رک کردنی هیمنی و گه یشتن

به هیوا و ئاوات و به ده سه ته پێتانی به لئین و

په یمان و ده رچوون له نا په حه تی ژیان

بو فراوانی و خووشی.

فرن: (ئیبین سیرین) ده لئیت: به لگه یه

له سه ر شوینی بژیوی خاوه نه که ی وه ک

دوکان و فروشگا و زه وی و زاری.

پیداویستی و چاکبوونه وهی
له نه خوۆشی، ده گونجیت سهر بکه ویت
به سهر دوژمن یان نه یاردا یاخود
نه یاره که ی زیندانی بکری، یاخود
منداله که ی فیتری پیشه یه کده کات یان
ده بیاته قوتا بخانه یه ک یان سوودو
قازانج به ده سته هیئت له رزق و رۆزیدا.
* شتومو که ی نیو فین و نانه وه خانه
به لگه یه له سهر ئامرازو سهر بازو
پشتگیره کانی یان نه و لاوو هه رزانه ی
به گه ریان ده خات له پیشه کهیدا.

* ده گونجیت فین به لگه بیت له سهر
بازار.

* نه گه ر گه نم یا جو ی برد بۆ فینکی
نادیار نه گه ر نه خوۆشبوو ده مرئ و مال و
سامانه که ی ده بات بۆ دادوه ریک، نه گه ر
نه خوۆش نه بوو به لام باجی میری
له سهر بوو ده داتاه وه ، وه گه رنا
کالا و شتومه که که ی ده بات بۆ بازار.

ف

فلس^(۱) : (ئین سیرین) ده لیت: بینینی
(فلس) له ده فریکدا به جیهینانی
پیداویستییه، فلسی دیارو به رچاو
قسه و ته ی خراپ و ده نگه ده نگه.

* نه گه ر بینینی دره میکی خسته نیو
که رووی و فلسیکی دره مینا خراپه کاره.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر خوۆ،
یان خیرو شه ره ی رووی تیده کات
یاخود زیادو که می ناوه دانی و ویرانی.

* فین و ناته وای نادیار به لگه یه له سهر
مالی ده سته لاتدار یان لانه ی دادوه.

* ئاگر ده سته لاتداره زیان و سوودی
هه یه.

* نه گه ر ئاردی جو نیردرا بۆ نانه و
له کالو شتومه که که ی به نه ندازه ی
سهر مایه که ی سوودو قازانجده کات.

(نابلسی) ده لیت: نه گه ر فین و ته نوری
مالبوو به لگه یه له سهر خاوه ن مال
یاخود نه وه ی هه لده ستی به پاراستنی
به رژه وهندی مال.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر
که نجینه و سندووق که مالی تیدا
ده پاریزی و ته نوویش هه ربه و
چه شنه یه.

* فینی بازار به لگه یه له سهر مال و لانه ی
دادوه، هه روه ها به لگه یه له سهر
به جیهینانی پیداویستی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر سوودو
قازانج یان چاکبوونه وه له نه خوۆشی.

* نه گه ر هه ویریکی برده نیو فین و
نانه واهه نانه که ی یاسه موونه که ی
به لگه یه له سهر به ده سته هینانی

(۱) فلس: دراویکی کانا زایی که م نرخه. (وه رگرت)

* نه گەر بینى ئاوى (فورات) وشكىردوه
دهسته لاتدار ده مړى و مولكو
دهسته لاتی به فیروده چیت .

* نه گەر بینى له ئاوى (فورات)
ده خواتوه به لگه یه له سهر زوری نویژو
به ندایه تی و قه ناعه تی .

ف و

* فووکردن به ناگردا: (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا فیتنه یه، فووکردن به زه ویدا
ده رخستنی نه ینییو داهینانه بو
یه کیک نه توانی بیشاریته وه .
* نه گەر فوویکرد به عه وره تی ژنیکدا
دوویگیا نده بی به پتی چیرۆکه که ی
(مریم) (سه لامی خوی لیتیت) .

* فووکردن له پیناوی چیشتلیناندا
به لگه یه له سهر وروژاندنی کاریک
له پیناوی به رژه و هندیه کدا، نه گەر بو
چیشتلینان نه بوو به لگه یه له سهر غه م
به ژاره .

* فووکردن به که په نادا قوتار بوونی
پیاوچا کانه و، یان حه قیکه و به لگه یه
له سهر ه والی داچلکینه ر، نه گەر
به ته نیا هه ر خوی گوئی لیبوو
ده گونجیت هه واله که تایبه ت بیت بو،
نه گەر خه لکی بیستی هه والیکه خه لکی

* فلس وته یه له گه ل روپامایی و
ده مه ده مه .

* نه گەر چه ن فلسیکی بینى ناوى
خودای له سهر بوو ریگه ی به خویداوه
گوئی بگری .

* نه گەر بینى دیناریکی قووتداو کاتی
داینایه وه فلسبوو له سهر بیباوه پری
ده مړی چونکه دینار ناینه و فلسیش
ناپاکى و سه رگه ردانی و بیباوه پریه .

* هه ندیکه دلین: فلس به لگه یه له سهر
غه م و په ژاره و نا په حه تی و قسه و
وته یه ک غه م و په ژاره ی به دودا د بیت .
* هه روه ها ده لیتن: به لگه یه له سهر
بیپاره یی و گیرفان به تالی .

(نابلسی) ده لیت: ده گونجیت به لگه بیت
له سهر رزقیکی خراب یان
ده روولیکردنه وه دواى نا په حه تی
یاخود به گه پخستنی کاریکی زور .

* فلسیکی زور هیچ پینه بوونه
له دادگایی و گفتوگو له نتوان زانایاندا
یاخود گیرفان به تالییه .

ف و

* فورات: (نابلسی) ده لیت: نه گەر
له خه ودا بینى له ئاوى (فورات)
ده خواتوه فه روپیت و سوود
له خوداوه نده وه و هه رده گری .

ده چيټه پلهی ده سته لات و ئاگاداری
نهئنی خراپده بیټ، نه گهر دادوه ربوو
به سسته م و زۆرداری و به رتیل
دادوه ریده کات.

* نه گهر فه رمانپه وای بینی له سه
شیوهی گونجاو و دروست یا خود خوی
به وچه شنه بینی به لگهیه له سه
ده ره نجام و چاره نووس باشی.

* نه گهر خه وینه ره به ئینیکیان پیدابوو
بۆی به دی دیت و ده گات به هیوا و ئاواتی
خوی.

* نه گهر یه کیکبوو به فه رمانپه وای
شایسته نه بوو به لگهیه له سه
تیکچوون و شیوانی حال و یاری خه لکی و
ده رچوونیان له حه قویستی و روکردنه
سته م و زۆرداری.

* نه گهر له خه ودا بینی یه کیک
له فه رمانپه وای سته مکاره کان مردن
به لگهیه له سه پشوو و هیوری بۆ
خه لکی نه و ولاته.

* بینینی فه رمانپه وای به لگهیه له سه:
+ قسه کردن ده ریاره ی ئابروی
خه وینه ره.

+ هه رکه سسیکی پله و پایه دارو
ره چه له کدار.
+ کوپ.

نیگه رانده کات، نه گهر گوئی له فووی
دوه مبوو به لگهیه له سه ره جوولاندنی
بژێوی و بوونی شتی شاراو هه یان
ده رکه و تنی نهئنی و چاکبوونه وه ی
نه خوش و قوتار بوونی زیندانی و
شادبوونه وه به گه شتیارو موسافیران.

ف ه

فه رامۆشکردنی مروّفه: فه رامۆشکردن
به لگهیه له سه سزا به پیتی ئایه تی
﴿فَمَلِكُمُ الْكَافِرِينَ اَمْ لَهُمْ رُؤُودًا﴾.

* نه گهر بینی پیاویک له توورپه ییدا
فه رامۆشده کات سزایه کی توند و تیژی
ده دات.

فه رش (قائی - راخه ر): (نابلسی)
ده لیت: له خه ودا ژنیکی داوینپاکی
خاوه ن پله و پایه یه له ئایندا.

فه رمانپه وای (ده سته لاتدار): (نابلسی)
ده لیت: به لگهیه له سه ره:

+ غه م و په ژاره.

+ مه ی و باده خواردنه وه.

+ ئاره زووبازی و گالته.

+ دزی.

+ نیربازی و زینا.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیټ له سه
نه مه کداری بۆ خه لکی و خوشه ویستیان،
نه گهر له وانه بوو خۆیا نه گرتنه وه

+ سوننه ت و به جیھتانی.

+ تایننداری و خواناسی و جیابوونه وه
له خه لکی.

+ گۆشه گیر بوون بۆ به ندایه تی.

+ راستگویی.

+ خۆ به خـــــــــــــــــشی و دل و ده روون
ئاوه دانکردنه وه به ته و به و یادی
په ره وردگار.

+ باوه رهیتانی بیباوه پ.

+ فه رمان به چاکه و ریگری له خراپه.

* نه گه ر فه رمان په و له خه ودا مرد یا
جوانی و رازاوه یی ده و روبه ری گۆرا
به لگه یه یه له سه ر که م و کوپی ئه وه ی
به لگه یه له سه ری.

* نه گه ر بینی بوه به فه رمان په و او
شایسته ی فه رمان په واییبوو
پێدیه به خـــــــــــــــــشری، وه گه ره نا
نه خو شده که ویت یان زیندانی یا خود
سه فه ریکی دوور دیته ری یان مافو
حه قێک به جیته اهیتنی بۆ خۆ یامافی
خوداوه ند پێشیلده کات.

* ده گونجیت له سه ره تای ته مه نیدا
لاوازو بیزار بیت و له کو تایی ته مه نیدا
شاد و خو ش حال بیت.

* نه گه ر بینی خوداوه ند کرد و یه تی
به فه رمان په و له سه ر زه وی نه گه ر
شایسته بیت وه ریده گری، وه گه ره نا

ده که ویته فیتنه و ناشو به وه و تیدا
خوین پێژێک له نا و ده چیت و
زانسته په ره و خواناسان رزگار یان
ده بیت.

* نه گه ر بینی بوه به فه رمان په و او
پێشه و ریژو شو کۆمه ندی
به ده سته دهیتیت یا خود فه رمان په وایی و
پێشه وایه تی به مه رجیک شایسته بیت ،
نه گه ر شایسته نه بیت ملکه چی و
سه رشـــــۆپی رووی تیه ده کات و
کاروباره کانی په رت و بلا و ده بنه وه
ته نانه ت نه وانه ی له به رده ستیدابوون
به رزده بنه وه به سه ری و دوژمنانی
گالته ی پێده که ن.

* نه گه ر وایبینی فه رمان په وای کو شتوه
داوای کاریکی مه زن و گه وره ده کات و
زالده بیت به سه ریا.

فه رمان کردن به چاکه : فه رمان کردن
به چاکه له خه ودا وه ئه وه وایه فه رمان
بکات به نوێژ کردن و وتنی شه هاده و
ئامۆژگار یکردنیان، نه مه ش به لگه یه
له سه ر باوه رهیتان به خوا و به جیتهیتانی
سه رجه م مافه کانیت، نه گه ر شایسته ی
فه رمان په وایی بوو به ده سته دهیتیت
یان ده سته لاتی پێده دریت.

* نه گه ر له خه ودا بینی ئاره قی رشت و
ئامیزی موسیقای شکاندو عه باکه ی

فی

فیتنه (ناشووې): (نابلسی) ده لیت:

له خه ودا مال و مندا له به پتی ثایه تی:

﴿إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ﴾

(الأنفال: ۲۸).

*ته گهر بینى مال و مندا لى هه یه

ده که ویتنه نیو فیتنه وه.

فیرعه ون: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا

دوژمنى ثاینه، ته گهر فیرعه ونى

له باشتړین حالدا به دیگر د خراپى حالى

سه روهره نه ته وه که یه تی، هه روها

باشى حالى فیرعه ون باشى حالى

سه رکړده و نه ته وه یه.

*ته گهر بینى وه که هه نندیک

له فیرعه ونه کانی دنیاى لیها توه هیژو

تواناو ته مه کدارى پیډه درى به لام

تیچوونى ثاین رووى تیډه کات، هه موو

دوژمنیکى پیاویش به و چه شنه یه.

*ته گهر بینى هه نندیک له فیرعه ونه مردوو

سته مکاره کان له شارنیکدان ناوبانگى

ته وکه سه له و شوینه دا سه ره لډه دات.

(ثیبن سیرین) ده لیت: بینینى هه موو

فیرعه ونیک له خه ودا بینى دوژمنى

ئیسلا مه، باشى حالى خراپى حالى

موسولمانان و سه رکړده که یانه، ته مه ش

بنه پره تی و به رده وامه، هه رکه س

فرېدا یان کاریکى هاوچه شنى نه وه یکرد

به لگه و نیشانه یه له سه ر باوه رو

دامه زړاندنى له سه ر ده ستى نه ودا.

*ده گونجیت به لگه بیت له سه ر روودانى

کاره ساتیک نارام و دان به خوگرتنى

پیو یستبیت.

*هه روها فه رمان به خراپه و ریگری

له چاکه له خه ودا به لگه یه له سه ر

دوو پووی.

فه روو: (ثیبن سیرین) ده لیت: فه روو

له هاویندا خیرو ده وله مه نندییه

به ده ستى ده هیئتیت و له هاویندا خیریکه

به غه م و په ژاره ده ستیده که ویت.

*پیستى ئاژه لان ده رکه و تنى هیژو

توانایه تی، پیستى ئاژه لى دړنده ش

وه که ریوى و سموره به لگه یه له سه ر

پیاوانى تاریکایى، هه روها ده لیت:

به لگه ی شکودارى و نرخه.

*له به رکړدنى فه روو به هه لگه پاوى

ده رختنى مالیکى شاراوه یه.

(نابلسی) ده لیت: ته گهر بینى

فه روویه که چاکده کات خراپه یه که رووى

تیډه کات له لایه که وه نه یزانیوه.

*فه رووى ئاژه لى دړنده وه که ریوى و

سموره به لگه یه له سه ر پیاوانى

نیوه ندی تاریک و و تراویشنه: به لگه ی

شکوو به نرخیه.

* ده گپړنه وه پياوړې دیت بڼ لای (ثین سیرین) و ده لیت: له خه ودا خوم به سوارۍ فیلیکه وه بینیه وه ، (ثین سیرین) وتی: فیل له و ناژه لانه نییه موسولمانان سوارۍ ده بن ده ترسم تو له سره ټاینی ئیسلام نه بیت.

* هه روه ها ده لیت: شتیکی به ناوبانگه و هیچ سوودیکی تیدا نییه چونکه گوشتی ناخوړی و شیریشی نادوشری.

* هه ندیکتر ده لیت: نه گهر فیلیکی بینی و سوارۍ نه بوو که م و کوړی رووده کاته ده روونی و مال و دارایشی زه رده دکات. نه گهر سواریبوو ده سته لاتیکي گه وره ی ره های پیده سپیری و زالده بیت به سر یا نه گهر شیاوی ده سته لاتیبی، نه گهر شیاووگونجاو نه بوو جهنگو شه ر رووی تیده کات و سه رناکه ویت چونکه سواره که ی هه میشه له ماندوبووندايه بویه سه ر ناکه ویت و خوداوه ند ده فهرموی: ﴿الَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ﴾ (الفیل: ۱).

* ده گونجیت بکوژیت تیدا ، نه گهر به زینه وه سوارۍ ببیت و به گوئی بکات کچی پیاوړی عه رجه می گه وره ده هینی، نه گهر بازرگانپوو بازرگانیه که ی گه وره و مه زنده بیت.

دوژمنه که ی له خه ودا ببینی به حال و باریکی خراپه وه لیكدانه وه ی باشی حالیه تی.

* هه رکه س دوژمنه که ی به حالیکي باشه وه ببینی له لیكدانه ودا تیکچوونی حالیه تی.

* نه گهر بینۍ وه ک یه کتک له فیرعه ونه کانی دنیا ی لپه اتوه، هیزو توانا به ده سته هینی و ناوبانگی هاوتای ناوبانگی سته مکارانده بی و له سر شه پرو خراپه ده مری.

* هه روه ها نه گهر بینۍ هه ندیک له مردوه سته مکاره کان له شاره که ی نه ودان ناوبانگی له وشاره دا بلاوده بیته وه.

فیکه: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سر نواندنی ره وشی هاوه لپه یداکاران، چه پله ش به و چه شنه یه.

* ده گونجیت نه نجامدانی نه وکاره به لگه بیت له سر نه خوشی زه ردوویی یاخود چولکردنی مال و لانه.

فیل: (ثین سیرین) ده لیت: سه باره ت به فیل رای جوراو جورها توه، هه ندیکده لیت: فه رمانډه وایه کی مه زنو گه وره یه و هه ندیکي دی ده لیت: پیاوړی نه فره ت لیكراوی شیواوه.

نەگەر بینى وتویژ له گەل فیلدا دەکات
له دەستەلات خیریکی گەورەى
دەستگیر دەبێ.

* نەگەر بینى بە غارەو فیل شوینی
کەوت زیانی لە لایەن فەرمانرەواوە
پێدەگات.

* نەگەر بە لووتی لییدا سامان و گەنج
بە دەستە هێنیت.

* ھەر وەھا دەلێن: بینینی فیل بە دەر
لە ولاتی (ھند) ناپەرھەتی و ترسو بیمە.

* کۆشتاری دوو فیل جەنگ و شەپى
نیوان دوو فەرمانرەواوە بە زۆری فیل
بە لگەییە لە سەر دەستە لانداریکی
عەجەمى.

* دەگونجیت بە لگەبێت لە سەر ژنیکی
کەتەولێ لە شولار گەورە یان
کەشتیەکی گەورە.

* ھەر وەھا بە لگەییە لە سەر وێرانى و
کاولبوون.

* نەگەر بینى فیلیك لە شارێك
بە دەرچوو فەرمانرەواکەى نە خۆشبوو
دەمرى، وەگەرنا سەفەر دەکات لێى یان
لادەبرى یاخود لە سەر پشٹی کەشتیەك
سەفەر دەکات، وەگەرنا نە خۆشى و
تیاچوون لە سەریان لادەچیت
بە لاچوونی فیل.

* نەگەر بە رۆژ سواریبوو ژنەکەى
تە لاقدەدات و خراپە بە ھۆى ئەو وە
تووشدەیت.

* نەگەر فیلى رامکرد فەرمانرەوايانى
عەجەم رێکدەخات و بە گوێى دەکەن
بە ئەندازەى گوێپاھەلێ.

* نەگەر بینى فیل دەدۆشێ
پلاندە گێرێ لە دژی فەرمانرەواوەکەى
مەزن و مال و سامانیکی حەلالێ لێو
دەستگیر دەبێ. پاشەپۆی فیل مال و
سامانی پادشایە.

* نەگەر کۆژاویکی لە شارێکدا بە دیکرد
فەرمانرەواى ئەو شارە یان پیاو
مەزنەکانى دەمرن.

* نەگەر بینى فیلیك ھەپەشەى
لێدەکات یان بە دواوھەتێ ئەو
نە خۆشیە.

* نەگەر بینى خستییه ژێر پێلەقەى یان
خستییه سەر خۆى بە لگەییە لە سەر
خەونى خەوبینەر، نەگەر نە یخستە ژێر
خۆى روو لە ناپەرھەتیدەکات بە لام
قوتار دەبێ لێى.

* ھەر وەھا دەلێن: فیل لە ئازە لەکانى
دۆزەخە.

* بۆ ژنان بە لگەى خێرنییە
بە ھەرباریکدا ببینی، ھەر وەھا دەلێن:

(نابلسی) ده لَئیت: له خه ودا پیاوئیکی
عه جه مییه به سامو هه بیته و دلسارده و
ئه رك هه لگرو و ئاگاداری هونه ری
جه نكه.

* نه گهر شه و سواری فیلبوو به سه رجه م
ئامرازه کانیه وه گوپرایه لَو رامبوو
زآلده بیته به سه ر فه رمانپه وایه کی
چـرووکدا نه گهر خه و بینـه ر
له ده سه سته لاتدارانبوو، نه گهر
ده سه سته لاتدارنه بوو جه نـگ رووی
تیده کات و سه رناکه ویت چونکه
سوواره که ی هه میسه له پلان و
نارپه هه تیدایه.

* نه گهر بینـی بانگی چه ندین فیلده کات
پادشایانی عه جه م کۆکـده کات و
به نه ندازه ی رامبوونی فیله که
گوپرایه لی بۆ ده نوینن.

* نه گهر بینـی فیل ده دوشی ناپاکی و
پلانده گپری له دژی فه رمانپه وایه کی
گه وره و مالئیکی هه لالی لیوه
ده سـتگیرده بی، هه روه ها نه گهر بینـی
له لووتی شتیکی گرت مالی هه لالی
ده سـتگیرده بی.

* ده لَئین: فیل پادشایه کی فره نازو
نیعه تداره و به ریزو ئارام و چاودیری و
نه رم و نیانه.

* هه روه ها فیل به لگه یه له سه ر:

+ نه ته وه چاکه کان.

+ زانایان.

+ خه لکی خاوه ن که سایه تی.

+ به لاو نه هه مه تی.

+ مانده بوون پاشان قوتاریبوون لیتی

چونکه فیل به نارپه هه تی له دایکده بیته.

* نه گهر فیلئیکی بینـی و سواری نه بوو

که موکوپری رووده کاته ده روونی و زه ره ر

له مال و داراییده کات، نه گهر بینـی

سواریبوو مولک و ده سه سته لات

به ده سه سته هیتی.

* نه گهر فیلـی له ولاتی به ره به ریه کان دی

به لگه یه له سه ر نارپه هه تی و ترس و بیم،

یاخود به لگه یه له سه ر فه رمانپه وایان

پیاوئیکی ریزدار.

* نه گهر ژئیک بینـی سواری فیلئیکبوه

به لگه ی مردنیه تی.

* نه گهر بینـی سواری فیلئیک بوه

له جه نگدا ده مری.

* نه گهر بینـی گوشتی فیل ده خوات

مال و سامان له فه رمانپه واره

به ده سه سته هیتیته، به هه مان شیوه

نه گهر هه ر نه ندام و به شیکی فیله که یبرد

به وچه شه یه.

* بینینی فیل بۆ خواناس و چاکه کاران

باش نییه، به لام بۆ دنیا په رستان

فی

فیگردنی مروؤ: (نابلسی) ده لیت:

فیربوونی مروؤ بۆ قورئان یان
فرموده یه کی پیغه مبه (ﷺ) یاخود
داناییه ک یا پیشه یه ک به لگه یه له سه
ده وله مهندی دوی هه ژاری و رینومایی
دوی ویلی و سه رگه ردانی.

* نه گه ر خه وینه ر ره به نبوو هاوسه ر
ده گریته یاخود خوداوه ند مندالیک
پیده به خشیت یان هاوه لایه تی
یه کی کده کات رینومایی ده کات و
ده ستیده گریته بۆ ریگه ی هه ق و
راستی.

* نه گه ر فییری دزی یا داوینپرسی و
بیباوه پیبوو به لگه یه له سه ر ویلی و
سه رگه ردانی دوی رینومایی یا هه ژاری
له دوی ده وله مهندی یاخود ریگه ی
ده وله مهندی ده گریته به ر یان
پاشکه زده بیته وه دوی باوه رهینان
(به نا به خوا).

به لگه یه له سه ر ده سه ته لاتداری
عه جه می.

* نه گه ر بینی فیلیکی کوشت پیاوکی
عه جه مییه.

* نه گه ر چه ندین نه ته وه ی بینی سواری
فیلبوون و به پتوه ی ده به ن نه گه ر
له جه نگدا بوون ده به زن.

* ده گونجیت بچیته لای ژنیکی
عه جه می نه گه ر له سه ر شیوه ی
سواری سواری نه بیت و له زه وی و
زاری جه نگیش نه بی.

* نه گه ر بینی فیلیک هاتوو
له شاریکه وه بۆ شاریکتر
ده سه ته لاتداریکه جوولینی له شاریکه وه
بۆ شاریکی دی.

فیله وان: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
به لگه یه له سه ر پهروه ده کاری مندالی
فه رمانزه واو سه رکرده کان وه
زمانه وان و فیرکاری سوارچاکی یاخود
زۆرانبازی و مه شقی جه سه تی.

فیلی شه تره نچ: (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا بینینی به لگه یه له سه ر
رابواردن و ئاره زوو یاری و ناته واوی
له شو لار بۆ یه کی ک خوازیاری
جمو جولی بیت له کاتی پیو یستداو یان
دانیشتر و نه جوولان له کاتی هه ول و
جوولاندا.

قاف

قا

قابله مهی گه وره: (نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سه ر ژنو خزمه تکار، ده گونجیت به لگه بیت له سه ر رزق و رۆزی.

قابیل (کورپ نادم): (نابلسی) ده لیت ئە گەر له خه ودا بینى زالدە بیئت و که سیک به بی حه قده کوژری و خوداوه نند ده فهرموی: ﴿فَطَوَّعَتْ لَکَ نَفْسُکَ قَتْلَ اَخِیْکَ فَاَصْبَحَ مِنْ اَکْاَسِرِیْنِ﴾ (المائدة: ۳۱).

قاپ: (ئین سیرین) ده لیت: سه رجه م قاپی مس خزمه تکاره له بازرگانیشدا لانه و خانووه.

*مه روه ها ده لیت: تاس و ده فر به لگه یه له سه ر جوانی ریکخستن و به پتوه بردنی مروڤ.

قاپ قاپ: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا ته و به یه بۆسه ر پچیکار یان دژایه تی و شه ره یاخود زانیارییه یا ده رخستنی نهینیه بۆیه کیک بیه ویت بشاریته وه.

*ئه گەر بینى به قاپ قاپیکه وه ده یه ویت بپوات و باغه بوو فتنه یی و دوو پویى هاوه له که یه تی.

قاپی شیردۆشین: (نابلسی) ده لیت: رزق و رۆزیه کی خوش و به تام و چێزه. قاج (لاق): (نابلسی) ده لیت: له خه ودا ته مه نی مروڤ و پشت و په نایه تی له په یدا کردنی برژیویدا.

*ئه گەر بینى قاجیکی به رز کرده وه و یه کیکى درێژ کرد، ئنجا هه ردوو قاجی له یه ک ئالا چاره نووس و ئه جه لی نزیکه یاخود کاریکی قورس و گران رووی تیده کات یان درۆزنده بیئت.

*ئه گەر لاقى ژنیکى بینى و پاشان ناسی ده یکات به هاوسه ری خۆی یان یه کیکیت ده هینیت ئنجا روو له خیریکی باشتر ده کات له وه ی خۆی له سه ریه تی.

*ئه گەر موویه کی زۆری به قاجه کانیه وه بینى قهرز له سه ری کۆده بیته وه له زیندانا ده مریت.

*ته گەر بينى شهلبوه زيناده كات.

*قاچ مالى مروڤو بژيويه تى، نه گەر بينى قاچى بوه به ئاسن مال و دارايى ده ميڭيڭته وهو ته مه ندرىژ ده بى، نه گەر قاچى له داربوو له بژيوى پيدا كردندا لاواز ده بيت، نه گەر قاچى له شووشه و گلڭينه بوو زور ناخايه نيت ده مريت و مال و بژيوى تيا ده چيت، نه گەر كوپو ئاژه ل ئوتومبيل و مال و دارايى هه بوو هه نديكى له كيسده چيت، ده گونجيت كه مو كوپيبييت له ته مه نيدا.

*ته گەر به يه ك قاچه وه رويشت نيوه ي مال و داراييه كه ي به فيرۆده چيت.

*ته گەر بينى هه ردو قاچى برپاوه سه رجه م مال و دارايى ده پوات، ده گونجيت به لگه بيت له سه ر مه رگى مه گەر له خه ونه كه يدا شتيكى تيا بيت به لگه بى له سه ر خير نه و جا به ئوتومبيل يان ئاژه ليك خه لات ده كرى، ياخود به لگه يه له سه ر سواربوونى كه شتى كرڭرته يان كه شتى هاوړپيه كى، يان روو له خراپه ده كات و كارى هه رامو ياساغ نه نجامده دات.

*ته گەر قاچىكى جوان و قه له وى دى له خه ودا به لگه يه له سه ر خودى خو و چۆنيه تى به كارهيڭنانى له باشه دا يان باشى نه و مال و داراييه ي به ده ستيه يڭناوه .

*گەردبوونه وهى موو به قاچى ژنه وه به لگه يه له سه ر سه رشوپى و فيل و ته له كه ميڭده كه ي پيڭده كات يان به پرپرس و فه رمانپه وا.

*ده گونجيت گەردبوونه وهى موو له سه ر قاچى ژن به لگه بيت له سه ر ده ركه و تنى نه يڭنى و رينومايى دواى ويلى و سه رگه ردانى.

*ده گونجيت قاچ به لگه بيت له سه ر ناڤه حه تى.

*ته گەر دوو قاچى بينى له يه ك ئالابوون به لگه يه له سه ر ترسو بيم و نه هامه تى.

*گوراني حال وبارى لاق به لگه يه له سه ر ده سگرتن به سه ر مالى كه سانيتردا يان نه وه ي به ده ستيده هيڭيت.

*ده رخستنى قاچ به لگه يه له سه ر وازهيڭنان له نوڭژو ملكه چى دواى شكومه ندى.

قاچى مروڤ: (ئيبين سيرين) ده لڭيت: قاچ هو ي بژيوى و مال و دارايى پياوه، ده گونجيت ته مه نى خاوه نه كه ي بيت.

*ته گەر بينى قاچى له ئاسنه ته مه نى خاوه نه كه ي دريژده بيت و مال و دارايشى ده ميڭيڭته وه.

*ته گەر قاچى بوو به دوو وگه وهه ر زورى پيڭاچيت ده مريت و مال و دارايشى به سه رده چيت.

* ده رځستنی لاق له لایه ن ژنه وه باشی
ناینو به ده سته پتانی خیریکۍ
که وره یه .

* پاژنه پۍ کورپکۍ قومارچیه .

* هه روه ها ده لاین: پېشه اتنی مهرگ یان
غم و په ژاره یه و پاژنه شکنیش
هه ولدانه له کاریکدا په شیمانی
ده به خشی به خاوه نه که ی .

* قاچ جوانی پیاو مالو سامانه و
په نجه کانی کچ و خزمه تکاره کانیه تی .

* نه گهر هندیك له په نجه کانی بینۍ
به رزبوه ته وه رووبه ناسمان هندیك
له به رده ستو کیژه کانی دهمرن .

* مووی قاچ هه رزیکۍ زاله ، نه گهر بینۍ
هه ردو قاچۍ روو به ناسمان
به رزبونو ته وه هه ردو کورپه که ی
ده مرن .

* نه گهر بینۍ به قاچۍ زیناده کات
به هرامی دواي ژنان ده که وۍ .

* نه گهر بینۍ چهن قاچیکۍ هه یه
نه وه بۍ :

+ ده وله مه ند نه خو شیه .

+ بۍ دپنده و به د خوو به لگه یه له سه ر
زیندانی و کۆتو به ندکردن .

* پیاوړیک بینۍ قاچیکۍ بوه به به رد ،
پاش ماوه یه که نه و قاچۍ و شکبوو .

* نه گهر بینۍ قاچۍ قرتاوه نیوه ی
مالو سامانی تیا ده چیت ، نه گهر
هه مووی بړا هه موو مالو سامانه که ی
تیده چیت و هیزو توانای نامینیت ، یان
هه مووی دهمریت نه گهر لۍ
جیا بوه وه .

* هه روه ها ده لاین: هه ردو قاچ باوک و
دایکن ، رویشتن به پۍ په تی به لگه یه
له سه ر ماندویه تی و نا په حه تی .

* هه روه ها ده لاین: نه گهر بینۍ چهن د
قاچیکۍ هه یه نه گهر له سه فهدابوو
سه فهره که ی بۍ ناسانده بیت و خیرۍ
ده ستگیرده بیت ، نه گهر هه ژاربوو
که نج و سامانی ده ستده که ویت ، نه گهر
ده وله مه ندبوو نه خو شده که وۍ .

* بینینۍ هه ردو قاچ به خه ت و
نه خش و نیگار وه مهرگی خانه واده یه ،
بۍ ژنیش مهرگی میړده که یه تی .

* نه گهر بینۍ قاچۍ به رزکړدوه ته وه و
یه کیکیان ئالوه له وه ی دیکه وه
چاره نووس و نه جبه لی نزیکه بوه ته وه و
رووداوۍ کی قورس و گران رووی
تیده کات و به لگه یه له سه ر نه وه ی
خه و بینر دروژنه .

* بینینۍ پیاو بۍ لاق و قاچۍ ژن
به لگه یه له سه ر هاوسه رگری .

بۆيە ليكدانەوہى وەك ليكدانەوہى
مالەكە يەتى، قاچ مالۆ جموجووليەتى
لەكاتى نەينى و ئاشكرادا.

* ئەگەر بىنى ھەردو قاقى روو
بە ئاسمان چوون و لىتى جىابوونەوہ
باوكى دەمرىت.

* ئەگەر بىنى سەوزبوون سەرشۆپى
دەكەيىتە نىو مالۆ دارايى.

* ئەگەر بىنى بەپىي پەتى دەپوات
ھىلاكى و ماندوبوون رووى تىدەكات.

* ئەگەر بىنى قاقى مۇقۇت دەخوات
نزيكى لەخوداۋەند دەستگىردەبىت و
كاروبارەكانى سەر دەگرن و سەرچەم
پىداۋىستىەكانى بۆ بەدەستدەت
لەئايىن و دنيادا.

* ئەگەر بىنى ھەردو قاقى دەسووتىن
ئەوہى كەخاۋەنيتى دەگۇرپىت و بەو
چەشنە نامىيتىت.

* ئەگەر بىنى چەن قاقىكى ھەيە
بۆيەكك ئارەزووى سەركرديەتى بكات
بەدەستىدەھىنيت، بۆ كەشتىەوان
سەفەرە لەگەل سوودو قازانجىكى زۆر،
بۆ ھەژاران شتومەككە خىرى لى
رەچاۋ ناكرى، بۆ كەسى چاۋكز
كويزىيە بۆ خەلك دپندە زىندانى و
غەم و پەژارەو گەلى و سەرزەنشە.

* دەگىرپەوہ پياۋىك ھات بۆ لاي (ئىبن
سىرىن) و وتى: بەقاقى پياۋىكەوہ
تووك و موويەكى زۆرم بىنى، ئەۋىش
وتى: قەرزار دەبى و لەزىندانە دەمرى.

* پياۋىك بىنى شەلبوۋ لەخەودا،
رافەكارىكى خەو پىيى وت: تۆ
زىنادەكەيت، دواتر لەگەل ژنىكدە
دەستگىركراۋ كارى داۋىنپىسىدەكرد.

* پياۋىك ھات بۆلای (ئىبن سىرىن) و
وتى: پەنجەكانى خۆم بىنى لەسەر
پشكۆ، كاتى قاقم دەخستەسەرى
پشكۆكە دەكوژايەوہ، كاتىكىش
بەرزمدەكردەوہ وەك خۆى لىدەھات،
رافەكارەكە پىيى وت: كەسىكى
ئارەزووبازە، ئەۋىش وتى: نەخىر
وانىيە بەلكو پياۋىكە باس
لەچارەنووسدەكات، ئەۋىش وتى: چ
شتىك لەچارەنووس قورستەرە.

* ژنىك بىنى پەنجەگەرە قاقى
قرتاۋە ئەم خەۋنەى بۆ (ئىبن سىرىن)
گىرپايەوہ ئەۋىش وتى: پەيۋندى لەگەل
كۆمەلىك دروستدەكەيتەوہ پىشتەر
پەيۋەندىت لەگەلئان بچراندوہ.

* پەنجەكانى ھەردو قاق مالۆ دارايى
خاۋەنەكەى و كردارى چاكەيە.

(نابلسى) دەلىت: قاچ پەناۋىشتگىرو
ھۆكارى رۆيشتنى پىاۋە،

ماله كه ی یاخود نیوه ی ته مه نی یا
نیوه ی کاروباره کانی.

*ته گهر بینى له سهر سى قاج ده پوات
نامریت تا به گۆچان نه پوات به پتوه
به هوی پیرییه وه یان به هوی
نه خوشیه كه كه دیت به سهریا.

*ته گهر دادوهر و فه رمان په و بینان
چه ند قاجیکیان هه یه له کارده خرین و
کاروباریان به وه کیل ده پوات به پتوه.

*ته گهر بینى قاجى له رزیه
له به ده سته پتانی ژندا هه و لده دات،
ته گهر بینى له مسه له پوچی و هیچدا
به گه پیا نه ده خات، ته گهر بینى
له قورقوشمه به لگه یه له سهر له کارکه و تن
یان گۆجی و ئیفلیجی مه گهر
له خه ونه که ییدا هۆکارو رووداویکی
تیابیت به لگه بیت له سهر خیر، ته و جا
هه و لده دات له پیناوی ره زامه ندی
په ره ردگاردا یاخود رامیانده کات له بۆ
په ره ردگار.

*ته گهر بینى گوشت به قاچه کانی وه
نه ما به لگه یه له سهر گه وره یی و پیری،
په نهجه کانی قاجیشی به لگه یه له سهر
کاروکرداری چاکه.

*ته گهر بینى قاچه کانی نازاریده دن
له کاری خراپدا هه و لده دات و سزاو
خه شمی خوداوه ند داد به زى به سهریا.

*ته گهر قاجى ریک بیت یان په نهجه کانی
ژۆدین شـ کۆمه ندی و ریز
به ده سته هیئت له گه ل هیزو توانادا.

*ته گهر بینى قاجى شکا با تاجه ند
روژى له ده سته لاتدار نزیک نه بیته وه و
له ولاتی خوی دووریکه ویته وه و داوی
له شساغی و پاریزراوی له خوداوه ند
بکات، هه روه ها ده لین: ته گهر
نه خوشبوو ده مریت.

*ته گهر بینى قاجیکی له وی دی
دریژتره سه فهر ده کات و کۆمه ک
یارمه تی وهرده گری.

*ته گهر ده و له مه ندبوو نه خوشده که وی.
هچاچ بۆ فه رمان په و به لگه یه له سهر
پیاوه کانی.

*ته گهر فه رمان په وایه ک بینى قاجى
فه رمان په وایه کیتری قرتاند پیاوه کانی
ده بات بۆ خوی.

*ته گهر بینى چوارقاجى هه یه ته گهر
هه ژاربوو سه فهرده کات و یارمه تی
وه رده گری، ته گهر ده و له مه ندبوو
نه خوشده که وی، هه روه ها به لگه یه
له سهر ته مه ندریژی و پیری یاخود
سواری ئازله و ئوتومبیل ده بیت،
بۆنه خوشیش به لگه یه له سهر مه رگی.

*ته گهر بینى له سهر یه ک قاج ده پوات
به لگه یه له سهر رویشتنی نیوه ی

خه م و خه فه ته به هوی مردن یان
ناگرکه وتنه وه یا نغروبون.

*هیلکه ی قازیش مال و داراییه کی
زوره.

قالونچه (خلینک ه): (ئیین
سیرین) ده لیت: قالونچه پیاویکی
قیناوی دلپسیه و ده بیت به هاوه ل
له سه فهداو مال و دارایی له شوین و
جیگه یه که وه ده گوپزیت وه بۆ شوین و
جیگه یه کیت ، هه روه ها: دوزمه یا
خاوه ن مال و دارایی هه رانه.

قالب ساز: (ئیین سیرین) ده لیت:
ده گونجیت به لگه بیت له سه ر جیاکاری
حه قه و ناحه ق.

*ده گونجیت به لگه بیت له سه ر شوره
یا خود ئوتوچی و جلشوره
هاوچه شنه کانی.

(نابلسی) ده لیت: بینینی له خه ودا
به لگه یه له سه ر مال و دارایی به فیروده رو
که سیک نهینی پاریزی و به لیت و په یمان
به جینه هینی.

*ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سه ر:
+ ره خنه گر چاک له خراب ده رده هینی.

+ رافه کاری خه چونکه خه وی
دروست و گونجاو له خه وی تیکه ل و
پیکه ل جیا ده کاته وه.

*هه روه ها ده لیت: نه گه بیننی قاجی
ئیش و نازاری هه یه له باریکه وه ده چیت
بۆ بارو حالیکتر.

قاره مان^(۱): (ئیینسیرین) ده لیت:
قاره مان پیاویکی زانای پاریزه ره.

قاز: (ئیین سیرین) ده لیت: قاز ژنی
به له شو لارو خاوه ن ناوبانگو مال و
داراییه ، نه گه ره له شویتیکدا ده نگیان
به رزکرده وه قیزه و هاوارده که ن.

*ئه وه ی بیننی قاز به خیو ده کات
له دوی کومه لیک پله وپایه داره وه
دیت و له لای نه وانه وه مال و دارایی
به ده سته هینیت چونکه قاز وه ک
ده لیت: پیاویکی خه م و خه فه تباری
به ده سته لاته له گشت لایه کدا.

*ئه وه ی له ده ریادا بالنده یه ک بگری
کورپکی ده بیت.

(نابلسی) ده لیت: قاز دوو جوړه ، قازی
مالی و کیوی ، قازی کیوی به لگه یه
له سه ر گه شتیارو بازرگانی ده ریاو
وشکانی ، قازی مالیش خانه واده یه
یا خود خه م و خه فه ت و هاوسه ر یان
مال و دارایی و خزمه تکار.

*ده گونجیت قاز به لگه بیت له سه ر ژنی
جوان یا خود ژنی گوشتن ، ده نگیشی

^(۱) قاره مان: که سیکه زالبیت به سه ر نه وانه ی
ژیزده سته خویدا. (وه رگپ)

*نه گهر بينى ده يگوشى له مولك و
ده سسته لاتكه ي فسه پوپيت
به ده سسته هيئت، نه گهر ناگر لى نه دا
به شهرهت وهرده گيرى چونكه سوود و
قازانجى شهرهت زاله به سهر شتيتردا.
*قاميشى شهكر وتنه وهى گوتو و
قسه يه كه باش و شيينه. يه كه شهكر يش
ماچى خوشه ويست يان كوپه، شهكرى
زوريش به لگه يه له سهر وتى وتى.

(نابلسى) ده لىت: بينينى قاميش
به لگه يه له سهرچواندن و چاوليكردن و
رووپامايى له كرداردا.

*ده گونجيت به لگه بيت له سهركارى
سووك و به ده ستهينانى به شهرو نازاوه
يان خوشى و تام و چيز يان شتيكى
ده گمن.

*قاميشى فارسى و نه وهى
ليدروسسته كرى به لگه يه له سهر
رهواندنه وهى غهم و په ژاره و
خوشنوودى.

*ده گونجيت به لگه بيت له سهر
دهركه وتنى خراپه كارو وتنى گوفتارى
زور رووپامايى له كرداردا.

*نه گهر قاميشه كه بوو به ئاسنى
زيندان و له زيو يان زير ياخود
زومور دبوو به لگه يه له سهركارى چاكه ي
مروقه كه به هويه وه ده گات به به ههشت و
چوونه نيو كوشكه كانى.

*ههروه ها پياويكه قسه ي خراب
ده كرى به رانبه رى يان پياويكه
ده سته لات و پله وپايه ي پيده سپيردرى.
*قامچى: (نابلسى) ده لىت: ده سته لات و
فه رمانزه واييه، نه وهى بينينى
ده سته لاتدارو فه رمانزه وايه كه خاوه ن
قامچيه پووست و ده سته لاتيكى
پيده سپيردرى.

*قامچى به لگه يه له سهر نه ده بو
ره و شتبه رزى له گه ل شوينكه وتنى
سوننهت و پله وپايه و پووست و
ده سته لات به بويه خاوه نى بيت.

*قاميش: (نابلسى) ده لىت: نه گهر
له خه ودا قاميشيكى بينى خويدا
به سهر يا ته مهنى كه ميك ماوه و
هه ژارده كه وي به هه ژارى ده مريت،
هه مووشتيكى ناو به تال نامينيته وه.

*قاميش دوزوبانييه يان مروفتيكى
بيتاينه نه مه كدارى و وه فای نييه،
ههروه ها ده لىن: سووك و رسواو گوftar
خراپه.

*به لام قاميشى شهكر نه گهر بينى
ده يمىژى رووده كاته كاروبارىك
قسه وپاسى زورى تىداكرى و
ده وترتیه وه به لام گوftارى نه و
ده گمنه نده بيت.

قامیشی که تیره‌ی سه‌وز: (ئین سیرین)
ده‌لئت: قامیشی که تیره به‌لگه‌یه
له‌سەر تیاچوون یان ئەو‌ه‌ی شتیکی
تیا‌برد‌وه.

(نابلسی) ده‌لئت: راوکاری بالنده‌یه.
قاووقیژ (ده‌نگه‌ده‌نگ): (نابلسی)
ده‌لئت: له‌خ‌ه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سەر بینینی
فیتنه یاخود بۆنه‌کانی سال یان
کاروباریکی گ‌رنگ خ‌ه‌لکی بۆ
کۆ‌ده‌بیته‌وه له‌ه‌ه‌موو لایه‌که‌وه.

قاووقیژکار: (ئین سیرین) ده‌لئت:
له‌خ‌ه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سەر قاووقیژو
ده‌نگه‌ده‌نگ له‌شه‌پ‌وخ‌را‌به‌دا.
ده‌گونجیئت به‌لگه‌بیئت له‌سەر
گواستنه‌وه‌ی شاره‌زایی له‌ره‌چه‌لو
هۆزوتیره‌وه ه‌ر زانیارییه‌کیتر بۆ
پیشه‌یدی.

* ده‌گونجیئت خ‌ه‌ونه‌که‌ی به‌لگه‌بیئت
له‌سەر ه‌ه‌لگرتنی شوینه‌وارو ئەو‌ه‌ی
وته‌کانی جیبه‌جیناکات.

قایشی بییاوه‌ران: (نابلسی) ده‌لئت:
له‌خ‌ه‌ودا کو‌په ئە‌گەر قایشی له‌پشتی
خۆیدا‌بینی خواناس‌ده‌بی و ئاینی خودا
سه‌رده‌خات.

* ئە‌گەر قایشی له‌گه‌ل جل‌وبه‌رگی نویدا
به‌دی‌کرد کو‌پیکی باشیده‌بیئت، ئە‌گەر
بینی بچ‌را کو‌په‌که‌ی ده‌مری، ئە‌مه‌ش

* ه‌ه‌روه‌ها قامیش کۆ‌مه‌لی دو‌وپ‌وه
ئه‌گەر ده‌نگی ه‌ه‌بوو شه‌رو ئا‌زاوه‌یه.

* قامیشی شه‌کر به‌لگه‌یه له‌سەر رزقو
رۆزییه‌ک به‌نا‌ره‌حه‌ت به‌ده‌ست‌ده‌یئت.

* ده‌گونجیئت به‌لگه‌بیئت له‌سەر:
+ ده‌نگه‌ده‌نگ له‌خ‌را‌به‌دا یان ئەو
شوینانه‌ی تیدا ده‌بینری.
+ ریزداری له‌ره‌چه‌له‌ک‌دا.

+ زانیاری به‌سوود وه‌ک یه‌کتا‌به‌رستی
بناغه‌ی خیره.

+ ژنی داپۆش‌راوی به‌پیزو پایه‌دار.
+ نه‌وپیاوانه‌ی ئە‌رکی رۆژوو یان
خ‌زه‌ت‌گوزاری به‌جیده‌هینئت.

* ده‌گونجیئت ئە‌گەر له‌شوینی خۆی
نه‌پوینترایی به‌لگه‌بیئت له‌سەر وێران‌بوونی
شوینی‌ک ره‌وانده‌وه‌ی شوینه‌واری
ده‌رخستنی حالێ خانه‌واده‌ی یان
کۆبوونه‌وه‌ی ژنان و گ‌ریان و شیوه‌ن و
ده‌رخستنی سه‌رو فرمی‌س‌ک رشتن.
ئه‌وه‌شی کاریکی بۆ به‌جی‌بیئت بۆی
ده‌شارد‌ریته‌وه.

* ده‌گونجیئت بینینی به‌لگه‌بیئت له‌سەر
چه‌که‌کردن و بلا‌بوونه‌وه‌ی به‌یداخ و
ئالای جو‌راوجۆر.

* بینینی به‌لگه‌یه له‌سەر قوتار‌بوونی
زین‌دانی و ئازاد‌بوونی دی‌لو
چاک‌بوونه‌وه‌ی نه‌خۆش و ده‌رهینانی
مردو له‌کو‌په‌که‌ی.

له کاتیکدا قایش به سەر جله کانیه وه
بینی نه گەر له ژیره وه به سستیووی
به لگه به له سەر تیکچوونی ئاین و دنیا.

ق و

قرقینه: (نابلسی) ده لیت: قرقینه
له خه ودا وته و قسه ی بیسوودو که لکه ،
ده گونجیت قرقینه به لگه بیت له سەر
ده وله مهندي بۆ هه ژار.

ق ژ

قژداهینه (ر) شانه کار: (نابلسی)
ده لیت: له خه ودا پیاویکه غه م و په ژاره
له خه لکی دوورده خاته وه.

* ژنی قژداهینه ژنیکی داپۆشراوه ،
ئوه ی لێنزیکیته وه ریزو شکۆمهندي
لای خه لکی زیاده کات.

* نه گەر قژداهینه ر چوه لای ره به نیک
هاوسه رده گری.

* نه گەر قژداهینه ر له حال و باریکی
باشدابوو دهره نجامی ره به نه که روو
به چاکه ده چیت.

* قژداهینه ر ژنیکی خاوه ن مال و
داراییه .

* هه روه ها به لگه به له سەر عه تارفرۆشو

حه مام، ئه وه ی قژداهینه ریک
له ده سته بات عه تاریک یان قژداهینه ر
یاخود هه مام له ده سته دات و
قژداهینه ریش دایکی مرقه .

قژفرۆش: (نابلسی) ده لیت: بینینی
له خه ودا به لگه به له سەر پیاویک دنیا ی
زالبکات به سەر ئایندا نه گەر به هاکی
به دره م وهرگرت.

قژلوولی: (نابلسی) ده لیت: لوولبوونی
قژ له خه ودا بۆیه کیک سهری

رووتاوه بیت به لگه به له سەر دهرکه وتن و
سهره لدانی کارکردن به سوونه ت،

نه گەر له خه ودا قژیکی لوولی بۆ
دروستبوو به لگه به له سەر

قه ره بووکردن به مال یان هاوسه ر یاخود
جل و به رگ.

* چرچ و لوولبوونی جل و به رگیش
به لگه به له سەر جوانی و رازاوه یی.

قژه سه ر: (ئێبین سیرین) ده لیت:
قژه سه ر مال و دارایی و ته مه ندریژییه .

* قژی پر جیاوازه به پیتی خه وینه ر،
نه گەر پیاویکی چاکه کاری بیني قژی

نۆربوه پارێزگاری و هه بییه ته بۆ پیاوه ،
نه گەر ده وله مه ندیك بیني مال و

سامانه که یه تی، نه گەر هه ژاریك بیني
گونا هه کانیه تی.

* جوانی قژی سه ر شه ره فو ریزدارییه ،
نه گەر بیني قژی لوولبوه مه زن و
شکۆدار ده بی.

* نه گەر قزّه لولو له که ی بینى دريژو
بلا بویه ته وه مال و دارایی گه وره که ی

* نه گەر قزى پيشه سهرى بينى
هه لوه رى ملکه چى و رسواى ديت
به سهرى له وکاته دا.

* نه گەر قزى پاشه سهرى بينى
هه لوه رى به لگه يه له سهر ناخوشيه ک
له کاتى پيريدا ديت به سهرى دا.

* نه گەر قزى لاجانى راستى هه لوه رى
به لگه يه له سهر پیکانى نيرينه يه کى
خزمى، نه گەر لای چه پيشبوو ميينه يه،
نه گەر خزمى نه بوو له پياوو ژن زيانه
روو له خویده کات.

* تاشينى قز بۆ پياو له (حه ج) داو
کور تکرده وه ی له ليکدانه وه دا دلنبايى و
ئازادکردن و قهرزدان و دهر وه به پيتى
ئايه تى: ﴿لَنَدْخُلَنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ اِنْ
شَاءَ اللّٰهُ اٰمِنِينَ مَخْلُقِينَ رُؤُوسَكُمْ
وَمُقَصِّرِينَ لَا تَخَافُونَ﴾ (الفتح: ۲۷).

* نه گەر له (حه ج) دانه بوو هر
به وچه شنه يه به لام له (حه ج) دا
به هيژتره، نه مهش نه گەر خه و بينه ر
سه رۆک نه بوو به لام نه گەر سه رۆک بوو
له کاتى (حه ج) دانه بوو قزيرينى به لگه يه
له سهر هه ژارى يان لابردينى يا خود
شکانى نه ينيه کانى، نه م خه ونه بۆ

* نه گەر قزّه لولو له که ی بینى دريژو
بلا بویه ته وه مال و دارایی گه وره که ی
پهرشو بلا و ده بيته وه، نه گەر نه رم و
خاوبوو زياد بوونى مال و داراييه.

* هه روه ها ده لئين: نه گەر بينى قزى کى
دريژى هه يه و دلخوشه پيتى باشه
به تاييه ت بۆ ژنان چونکه نه وان قزى ان
له جوانکارى و خورازاندن وه دا
به کار ده هينن.

* پرچ بۆ پياو کورپکى پيرۆزه، نه گەر
هاوسه رداربى، نه گەر ره به نبوو
کچى کى جوان و شوخ شهنگه، هه روه ها
بۆ ژن کوپى سه رۆک و فه رمانده و
گه وره يه و به لگه يه له سهر فه رپويتدارى
نه و ساله.

* به لام ره شى قزى ژن به لگه يه له سه
دووشه ت: يه که م / خوشويستنى
ميرده که ی بۆى. دوه م / جيگير بوونى
حال و يارى ميرده که ی.

* نه گەر ژنيک بينى قزى خوى
ده رخست ميرده که ی سه فه ر ده کات و
به جيى ده هيلى.

* نه گەر بينى به رده وام قزى دياره
ميرده که ی ناگه رپته وه بۆ لای، نه گەر
ميرددار نه بوو هه رگيز شوو ناکات.

* نه گەر قزى به پيرى بينى و خه لکى
به دييانکرد له کارى کدا ئابرووى ده چيت.

شه هیدبوو به وچه شنه بوو که خوی
دیووی و لیکیدایه وه.

* یه کیکیتر بینی سهری ده تاشی
به دهستی خوی بۆ راشه کاریکی خوی
گیپرایه وه ئه ویش وتی: قهرزه که ت
ده دهیته وه.

* نه گهر ژنیک بینی قژی تاشراوه
میرده که ی ته لاقیده دات یاخود
ده مریت، نه گهر بینی میرده که ی قژی
ده تاشی یان قژی له بناده بری
له حهره مدا خه ونه که ی به لگه یه له سهر
دانه وه ی قهرزه که ی یاخود گه یاندنی
ئه مانه ت.

* نه گهر بینی میرده که ی سهری
له شوینیکی دی تاشی خه ونه که ی
به لگه یه له سهرئه وه ی له ماله که یدا
به ندیده کات.

* ههروه ها ده لئین: برینی قژی له لایه ن
میرده که یه وه به لگه یه له سهر
نابرووردنی.

* نه گهر بینی مروفیک بانگیده کات
بۆئه وه ی قژی برپیت میرده که ی
بانگده کات بۆ ژنانیتر به نهینیی و له نیتوان
خوی و نه وژنه دا ئازاوه به ریاده بیت.

هه ژار قهرزدانه وه یه و بۆ ده وله مه ند
که م و کوپیه روو له مال و داراییده کات.
* نه گهر خه و بینهر چاکه کاربوو
ده سته لات و زه برو زه نگی لاوا زده بی،
نه گهر نه یبینی قژی بری به لام بینی
سهری تاشراوه زالده بیت به سهر
دوژمه کانیدا و هیژنو مه زنی و
شکو مه ندی به ده سته دهینیت.

* هه ندیکده لئین: قژتاشین کاتی
له لیکدانه ودا باشه بۆ یه کیک زوو زوو
قژی بتاشی.

* ههروه ها ده لئین: سهرتاشین بۆ
جه نگاوه ر شه هیدی ده هینیت.

* ده گپرنه وه پیاویک ده لئیت: بینیم قژم
تاشراوه و له ده میشمه وه بالنده یه ک
هاته ده ره وه، ژنیکم تووشبوو خستمیه
نیو عه وره تییه وه، ههروه ها باوکم بینی
ده گه را به دوامدا ئنجا لیم ونبوو، بۆ
هاوه له کانی گیپرایه وه وتی: خۆم
به مجۆره لیکمدا وه ته وه: سهرتاشینم
دانانیه تی، ئه و بالنده یه ش لیم هاته
ده ره وه روحمه و، ئه و ژنه ی منی خسته
نیو عه وره تی زه ویه و تیدا ونده بم،
به دومدا گه پان له لایه ن باوکمه وه
ئه وه یه هه مان حال و چاره نووسی من
روو له باوکمه کات. خاوه نی ئه م خه ونه

* هـروهـا دهـلـين: نهـگـر پرچى
ژنهـكـى بينى برابوو هـرگيز كوږى
نابيت.

(نابلسى) دهـلـيت: لهـخـودا مالو
تهـمهـندرژييه، نهـگـر بينى قژى سهـرى
درژبوه تهـمـنى درژ دهـبى.

* نهـگـر تـوپـهـلهـ قـژيـكى بهـسهـريهـوه
بينى و قژى ديكـى پـتـوهـكـرد نهـگـر
دهـولهـمهـندبوو مالو دارايى زيادهـكـات و
مالو سامانـتر قـهـرزدهـكـات و بازرگانى
پتوهـدهـكـات، بهـلام نهـگـر هـهـژاربوو
قـرـزى لهـسهـر كـودهـبـيتهـوه.

* قـژ مالو سامانهـ بـو يـهـكـيكـهـهـبـيت
ياخود بيگريتهـ خوى، لـاـبرـدنـى مووى
سميلو بـنـباخـهـل بهـلگـيهـ لهـسهـر
قـهـرزداـنهـوهـو رهـوانـدنهـوهـى غـمـو
پهـژارهـو شوينكهـوتنى سوننهـت.

* هـونـينهـوهـى قـژ بهـلگـيهـ لهـسهـر
شارهـزابوون لهـكاروباردا.

* هـونـينهـوهـى قـژ بهـلگـيهـ لهـسهـر
شارهـزابوون لهـكاروباردا.

* هـونـينهـوهـى قـژ بـو ژنان بهـلگـيهـ
لهـسهـر پاراستنى مالو كـوكـردنهـوهـى و
بوكهـسانى ديكـهـ وهـك هـهـژارو كوږ
بهـلگـيهـ لهـسهـر ئالـوژبوونى
كاروبارهـكان.

* نهـگـر بينى قژى لهـشوئينكى تردا
دهـرهـاتوه غـمـو پهـژارهـ رووى
تـيـدهـكـات.

* قـژتـاشـين و كـوكـردنهـوهـى لهـكـاتى
(هـجـ) دا بهـلگـيهـ لهـسهـر نهـمن و
ئاسايش و تاشين و هـلگـيشانى نهـگـر
ناشـيرين نهـبـيت يان شـيـوهـى تـيـكنهـدات
رهـوانـدنهـوهـى غـمـو پهـژارهـيه.

* هـهـروهـا دهـلـين: هـهـلگـيشانى موو
بهـلگـيهـ لهـسهـر قـهـرزداـنهـوهـ بهـزور.
* نهـگـر سهـربازيـك بينى قژى درژبوه
چهـك و جبهـخانـهـى زيادهـكـات.

* نهـگـر قـژى خـوى وهـك قـژو يـالى
نهـسـپ بينى دهـسـتگـيردهـكـرى نهـگـر دزو
گونـاـهـباريـت.

* نهـگـر قـژى خـوى بينى وهـك هـى
بهـرازى لـيـهـاتـبوو ناـرهـهـتى رووى
تـيـدهـكـات.

* زـورى قـژ بـو غـمـبار زيادهـبوونى غـمـو
پهـژارهـيهـو بـو دلـشادو بهـخـتهـوهـريش
زيادهـبوونى خوـشـحـاليـيه.

* درژى مووى بـنـباخـهـل پياويكهـ ئاينى
راست و دروستهـو ريـزدارو شكـومهـندهـ.

* نهـگـر بينى مووى بـنـباخـهـلى درژبوه
پياويكهـ داواخوازى مالو سامانهـ
لهـزانـيارى و بازرگانى و دهـستهـلاـتـداو
ناگـهـرپـتهـوه بـو پياوهـتى و ئاين، نهـگـر

میرده که ی شه پو ئاژاوه رووده دات،
 نه گەر له وکاتانه دابوو چاکیه له ئاین و
 دنیاو نه سپه رده یا، نه گەر مروفتیکی
 بینى قژى ده بپړى له دواوه بانگى
 میرده که ی ده کات بۆ لای ژنانیتر
 به نهیتى.

*ته گەر بینى قژى به رۆن چه ورکرد
 جوانیه بۆ، نه گەر رۆنى لیچۆرا غه م و
 په ژاره رووله کاروباره کانیده کات، نه گەر
 بۆنیکى لیکرد پیا به لدانى باشه.

*ته گەر بینى سه رى دۆزى بۆ نه سپى
 ده که ویت به سه ر هه ندیک که م و کوپى
 خۆیدا.

*ته گەر بینى قژى داهیناو نه سپى
 لیکه وته خواره وه نه وه مال و سامان
 له میراتیدا خه رجه ده کات یان که م و
 کوپى بۆ ده رده که وى.

*ته گەر بینى قژى سه رى که میکردوه
 مال و سامانه که ی تیا ده چیت یا خود
 که میکی ده میتیته وه.

*ته گەر بینى موو له ده مووچاوى دیت
 یان له شویتیکدا که مووی لیتایه ت قه رز
 به سه ریا ده که ویت.

*ته گەر بینى قژى له پشتى ده رها ت
 سوو و قازانجه ده کات.

*ده رها تنى موو له سنگ و زویان
 داناییه و ده رختنى شیعرو زیره کییه

کىچ دابویه قژى و زۆربوو به لگه یه
 له سه ر نه وه ی مندالى زۆره .

*ته گەر بینى قژى سه رى دريژبووه زیا د
 له ئاستى خۆى نه وه ی حه زى لیده کات
 ئومید و هیوا و ویست و خوازیه تی و
 ده وله مه ند ده بیست و قه رزه که ی
 ده داته وه منداله کانی تی ده کات.

*ته گەر بینى دريژبوو له ناو جی و
 له نیتو خه لکیدا پتویه ی رۆیشت قه رزیکى
 دیته سه رو غه م و په ژاره دایده گری و
 ناتوانى بژيوى خانه واده و نه رکه کانی
 به جیگه یه نیت.

*هه روه ها ده لى ن: دريژبوونى قژ
 دريژبوونه وه ی به دبختیه ، یان
 زیادبوونى منداله ، هه روه ها ده لى ن:
 فره ده ترسى و چاودى خواى
 لادروسته بى و له دنیا دا غه مبارو
 دلته نگه بى.

*ته گەر بینى قژى سه رى کورتبوته وه
 له وه ی که له سه ریبوه که مبوونى غه م و
 په ژاره یه نه گەر دريژییه که ی غه م و
 په ژاره بیست.

*ته گەر بینى که سیک قژى هه لده کیشى
 به لای نه هامة تییه ک و له مال
 سامانیده که ویت.

*ته گەر ژنیک بینى قژى برا بیته وه ی
 له (حه ج) بیست له نیتوان خۆى و

* نه گەر قژى چه ورکرد له خه ودا يا خود
دايهيټنا به لگه يه له سهر چاكه و
نه مه كدارى به و په يمانه ي له سهر يه تى و
تاشين و كور تركردنه وه ي به لگه يه له سهر
مال و سامان به فيرؤدان.

* كور تركردنه وه ي به لگه يه له سهر
زانبارى و ريټنومايى نه گەر له واده ي
(حه ج) دايټت، ده گونجيت به لگه بيت
له سهر (حه ج)، نه گەر لووليكرد به لگه يه
له سهر كوكردنه وه ي مال و سامان و
كوكردنه وه ي كشتوكال.

* نه گەر قژيداهيټنا يان كنيچ و نه سپي
له سهر ريده رهيټنا به لگه يه له سهر
دهر كړدى خراپه كاران له زه وي.

* نه گەر قژى ژنه كه ي داهيټنا ده گونجيت
ته لاقدانييټت.

* دريژى قژ بويه كيټك شايسته ي نه بيت
به لگه يه له سهر غه م و په ژاره و بول و
قهرز، دريژيشى بويه كيټك شياوو گونجاو
نه بيت له سهر بازو مندالان به لگه يه
له سهر باشى حال و باريان و زيادبوونى
مال و سامان و داپوشيني حال و باريان،
نه گەر دريژيوو به پيچه وانه ي سروشتى
خويه وه به لگه يه له سهر ناوبانگو قهرزو
غه م و په ژاره.

مه گەر له سنوورى خوى دهر بچي نه و جا
ده گه رپټه وه بو غه م و په ژاره و
خوخواردنه وه.

* نه گەر مووى سكي نؤربوبوو
قهرزه كانى نؤرده بنو غه م و په ژاره
له سهر ي كؤده بيته وه.

* نه گەر بينى مووى باله كانى هه لوه رين
سهر جه م نه و پاره يه ي په يدايكرده
به فيرؤ تيا ده چيت.

* نه گەر بينى مووى قاچه كانى
نؤربوون و بايدده دا مال و سامانيك
به ده سته ده نيټ به پيچه وانه ي كارى
خه لكى ده كات و با ترسى خواى له دلا
بيت.

* نه گەر بينى قژى هه لوه رى سهر جه م
هه ول و ته قه لاو رهنج و ماندوبوونى
به باده چيت.

* بينينى ژن بو قژى خوى به لگه يه
له سهر نه وه ي دايده پوښى.

* ده گونجيت قژ به لگه بيت له سهر
كشتوكال و مال و سامان و پله و پايه و
هاوه لو، بو ژن به لگه يه له سهر ميټردو
بو پياوى ره به نيش هاوسه ره.

* ره شى و دريژى قژ به لگه يه له سهر
باشى حال و بارى.

* كورتى و سپيټى و بؤگه نى به لگه يه
له سهر خراپى حال و بارى.

* ده گونجیت جوانی قز به لگه بیت له سر:

+ کرداری چاکه.

+ شیعر نووسین.

+ هه ستکردن به خیرو چاکه نه گه ره به نه، ده گونجیت به لگه بیت له سر چاودیرکردنی خانه واده کە یان منداله کانی وه ک پیاو.

* نه گه ره له خه ودا ناشیرینبوو به لگه یه له سر نه خووشی له رزین.

* نه گه ره قزی ژنه کە ی هونیه وه به سی پرچ سی به سی ته لاقده در، نه گه نه خووشبوو ده مریت.

* نه گه ره قزیکه هه بوو ده گونجی ماریک په لاماری بدات یان بکه ویته سه ری.

* نه گه ره قزی مروڤ وه ک قزی ناژه له کانی لیها ته به لگه یه له سر ماندوبوون و هیلاکی، نه گه ره هژار بوو ده وله مه ند ده بیت.

* مووی نه برۆو برژانگو قۆل و سنگو قاچ جوانیه بۆ پیاوو هه ره ها هیزو مال و سامانی هه میشه یه.

* نه و موانه ی که هیچ سوودیکیان نییه وه ک مووی بنباخه ل و پيشی مروڤ زیادبوونی غه م په ژاره و ده رچوونه له سوننه ت.

* مووی گوێچکه زانیارییه یاخود قسه وگوته یه که گوئیستی ده بیت.

* مووی لووت خیری که هه سستی پیده کات به لام غه م و په ژاره و ناخووشی تیدایه یاخود مائیکی شاراوه یه.

* موو به له شو لاری ئافره ته وه پووچه لکردنه وه ی هاوسه رگیری ره به نه، ده گونجیت به لگه بیت له سر چاودیرکردنی خانه واده کە یان منداله کانی وه ک پیاو.

* موو بۆ مندال به لگه یه له سر ته مه ندریژی، نه گه ره موه که له شوینی که وه ده رهات شیاوو گونجاو نه بوو وه ک له پیده ست یان به ری پیتی پووچه لکردنه وه ی پشووه یاخود هه ولدانه له کاریکی به ده ره ره زامه ندی خودا.

* ده رهاتنی موو له لاشه ی پیاوو دووگیانی ژنه کە یه تی و زیادبوونی موو بۆ که سیکی به لدار پتربوونی نه هه مه تییه تی و که وتنه خواره وه ی به سه رچوونی به لاو نه هه مه تییه تی.

* زیادبوونی مووی لاشه بۆ که سیکی خووشحال پتربوونی خووشحالی و ده وله مه ندیه تی.

* هه لوه رینی موه کانیشی تیاچوونی ده وله مه ندیه تی.

* نه گه ره مووی له شو لاری به سپیتی بینی نه گه ره ده وله مه ندبوو زه ره ده کات

قژى ده سترگد: (نابلسى) ده لىت:
بينىنى له خه ودا به لگه يه له سهر كارىكى
پوچ و به تال.
* هه روه ها قژى ده سترگد ژنىكه هيچ
خىرىكى تىدا نيه نه له تايى يا خود
له حال و باريدا.

ق س

قسه (گوفتار و ته): (ئىبن سىرىن)
ده لىت: قسه و ته ي مردو له گه ل
دهنگى بالنده بو خه و بينه ر مژده يه
به به ده سته ينانى ده سته لايىكى مه زن و
زانيارى و فيقه.

* دواندن به زوبانى جورا و جور
به به ده سته ينانى مولكىكى مه زن و
گه رده يه.

(نابلسى) ده لىت: نه گه ر حوشتر و مه رو
يه كيك له ناژه لانى بينى ده دويت له گه لى
به لام بيرى نه كه و ته وه نه يگى پرايه وه
تووشى شه رو دهنگه دهنگ و تياچوونى
خوى و مولك و ده سته لاندەبى.

* نه گه ر پلنگىكى بينى و تى: خه و نىكم
بينى مژده ي به به ده سته ينانى
ده سته كه و ته يا خود سوود و قازانچ و
خوشحالييه.

* قسه و ته ي بالنده خىروچا كه يه،
نه گه ر بينى بالنده يه كه ده دوى له گه لى
پله و پايه ي به رز ده بيته وه.

له ماله كه يدا و نه گه ر هه ژار بو قه رزىكه
ده توانى بيداته وه.

* گورانى مووى لاشه ي ناژه ل و درنده
به لگه يه له سهر نه وه ي ده كه و يته نيو
ناپه حه تيه وه.

* زوربوونى مووى سىنگى
قه رزبوونيه تى.

* نه گه ر بينى قژى خوى ده برىت
له پله و پايه ي ديتە خواره وه.

* نه گه ر ژنىك قژى تيشكو
رووناكيدە دايه وه ده وله مه ندبوونيه تى
به مالى مىرده كه ي.

* نه گه ر له لاجانه كانيه وه قژىكى جوانى
بينى پياويكى سینه سافه، نه گه ر
وانه بو پياويكى پيس و گه نده له.

* نه گه ر بينى مووى نه سپى پيوه يه
به لگه يه له سهر به ندايه تى و هيلاكى و
ماندوبوونى.

قژه و نينه وه: (ئىبن سىرىن) ده لىت:
هونينه وه ي قژ بو ژن باشه له گه ل نه و
پياوانه ي راهاتون له سهرى و بو
خه لكيتر خراپه.

(نابلسى) ده لىت: هونينه وه ي قژ بو
سهرجه م خه لكى به لگه يه له سهر
ئالوزى كاروبار و قه رزىكى زور،
ده گونجيت به لگه بيت له سهر شله قان و
ئالوزى.

* قسه و تهی ئاژه ل ده گونجیت سزاو
خه شمبیت.

* قسه و تهی دارو درهخت به رزی
پله و پاییه و تهی مردوان فیتنه و
ئاشوبه.

* قسه و تهی ئه ندامه کان ناره زاییه
له خه لکییه وه گوناوه تاوان
ئه نجامدانه.

* قسه و ته له سه زویانی که سه کان و
هه لپه راندنیان به لگه یه له سه
ئاماده کردنی جنۆکه، قسه و تهی
له سه زوبانیان فیتنه و ئاشوبه.

* قسه و ته له هه موو شتیکه وه نه گه
هاوتای قورئان و سوننه تبوو یان عه قل و
ژییری خیره له بیستنیان، نه گه و ژووی
قورئان و سوننه تبوو کاریکی یاساغه و
ده بیئت ئاگاداری، نه گه نه ندامیکی
لیی هاته گو ئامۆژگارییه ده بیئت
له که سه کانی وه برگری یان له شه ریک و
خزمی نزیکی چونکه ئه وان شاهیدن
به سه ریه وه له رۆژی قیامه تدا له لای
خودا له سه ر ئه وکاره ی که پئی
ئه نجامداون.

* قسه و تهی ئاژه ل به لگه یه له سه
ملکه چی و خوازیاری هاوه لان و

* نه گه ر ماریکی بینی به زویانیکی ناسک
دوا له گه لی خیره خوشی پیده گات
له لایه ن دوژمنیکه وه و خه لکی پئی
سه رسامده بن.

* نه گه ر بینی ئاژه لیک ده دویت له گه لی
ئه وه ده مرئ به پئی ئایه تی: ﴿وَإِذَا
وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً
مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ﴾ (النمل: ۸۲).

* نه گه ر بینی سه ری یا لووتی هاته گو
ئه و نه ندامه ی به لاو نه هاهمه تیه ک رووی
تیده گات یا خود هه ژار ده که وئ.

* نه گه ر داریک دوا له گه لی یا خود
پیکهاته و شتیک گونجاو بوو له گه ل
خه و بینهر به لگه یه له سه
به ده سه تهیتانی ئه وشته و خه لکی پئی
سه رسامده بن.

* و ته و قسه ی مندا ل له خه ودا
هه رجۆریک بیئت حه ق و راستیه.

* ده گونجیت گوئیی سه تبوونی قسه ی
مندا ل به لگه بیئت له سه ر که و ته نیوکاری
یاساغه وه.

* نه گه ر خه و بینهر له چاکه کارانبیئت
خه لکی ده که وئ به سه ر ریکه و تنی
سه یردا یا خود ده که ویت به سه
رووداو یکی سه یردا یان له که سیکی
ده بینئ.

* هاتنه گۆی بیگیان ئاشته وایی و
ریکه و تن یان ئامۆژگارییه.

* وتاری خودا له قیامه تدا بۆ بهنده کانی
بۆ سالتیک به لگه یه له سه ر ده رکه وتنی
دادپه روه ری.

* نه گه ر خه و بینه ر له خیرپاریزه رانبوو
پشت له دنیا ده کات و روو له قیامه ت.

ق ف

قفلی: (نابلسی) ده لیت: پیاویکی
نه مانه تداره، هه روه ها ده لین: کچیکه
بۆیه کیک چاره سه ری بکات.

* نه گه ر بینى قفلێك ده کاته وه
له زیندان قوتار ده بی.

* نه گه ر غه مباریک قفلێکی کرده وه
غهم و په زاره ی ده په ویتته وه و
کاروباره کانی ئاسانه بن.

* قفل تویشو به لگه و هیزه.

* نه گه ر بینى قفلێك ده کاته وه
باوریاییت له سویندیک که ده یخوات و
له هاوسه ره که ی جیا ده بیته وه، نه گه ر
قفله که کرایه وه له یه کدی جیا ده بنه وه.

* قفل مروفتیکه پشتی پیده به ستری
له نه مانه ت پاریزیدا.

* نه گه ر بینى ده رگایه کی داخست
داده خرت به لیتندرو که فیلێک له پیاویک
وه ده گری یان به لیتندرو که فیلی
لیوه ده گری.

دلخۆشبوونی به گوپرایه لی و بزئیوی
پاره په یدا کردن.

* قسه و وته ی دوو یارو دلدار ناگادارییه
به جیا بوونه وه و تام و چیژ وه رگرتن
له شوینه وار.

* قسه و وته ی دارودره خت به لگه یه
له سه ر ئاژاوه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر به رزی
پله و پایه ی خه و بینه ر چونکه
له مو عجیزه کانی پیغه مبه ر (ﷺ)
وسه لامه تی ریبازو رینوما ییه تی به پیی
گوتاری خودا وه ند بۆ (موسا) (سه لامی
خوا ی لی بیت) له نزیک داریک.

* قسه و وته ی دوژمن له خه ودا به لگه یه
له سه ر به سه رچوونی ماوه ی ده نگ
له یه کدا بران.

* نه گه ر گوئی له ده نگیبو و فه رمانی
پیده دا و ریگری لیده کات به مژده
لیکدانه وه ی نییه و وه ک خۆی وایه.

* وتاری خودا وه ند بۆ بهنده کانی
له رۆژی دوا ییدا تایبه ته و به لگه یه
له سه ر:

+ به رزی پله و پایه و نزیکه ی
له فه رمان په وایان.

+ کرداری چاک.

+ باشی ناویانگ.

*قفله ئاسنینه کان به لگه یه له سه ر
چاکسازی نه وه ی به لگه یه له سه ری و
له سه ر ئاسنیکی پته و.

*ده گونجییت به لگه بیته له سه ر
شکومه ندی و به رزی و بلندی نه گه ر
له شوینی قفله دارینه کان بوو.

*هه روه ها قفلی دارین به لگه یه له سه ر
دوو پووی له وته و ده رگرتنی به رتیلدا.

قفلاساز: (ئین سیرین) ده لئیت:

پیایوکی ده لاله، نه گه ر بینى ده رگای
فرۆشگاکی داخست ده لاله بی.

*نه گه ر بینى ده رگای مالتکی داخست
ده لالی هاوسه رگرییه.

(نابلسی) ده لئیت: بینینی به لگه یه
له سه ر شارده نه وه ی نه یته ی و
هاوسه رگری بۆ ره به ن.

*ده گونجییت به لگه بیته له سه ر:

+ په رچدانه وه ی دوو پوان.

+ ئاسانبوونی کاروباری قورس و گران.

ق ن

قنگ (پاش): (ئین سیرین) ده لئیت:

نه گه ر بینى له قنگیه وه تالیک هاته
ده ره وه کیژیکی شوخ و شه نگو
جوانیده بیته.

*نه گه ر ماسیه ک هاته ده ره وه کچیکی

ناشرینی ده بیته.

*نه گه ر بینى قفلێك ده کاته وه له غه م و
په ژاره قوتارده بی و له ژیریارو حالیک
ده رده چیت.

*هه موو داخستنیک غه م و په ژاره یه،
هه موو کردنه وه یه ک ده ره و.

*قفل بۆ یه کیک هاسه رگری
نه نجامبدات به لگه یه له سه ر نه نجامدانی
کاروباره کان و گه یشتن پی.

*بۆیه کیک بیه ویت خزمه تکاریک بگری
به لگه یه له سه ر هه مانه نگبوون
له سه ری، بۆیه کیکیش بیه ویت
سه فهریکات سه لامه تی و چاودیرییه.

*زنجره ئاسنینه کان به لگه یه له سه ر
کردنه وه ی هیمو نیشانه کان و زانیاری.

*قفله کانی دار هاوسه ره، سه رجه م
نه وانه ش به لگه یه له سه ر هاوسه ر،
هه روه ها به لگه یه له سه ر هاسه رگری و
مندال و زانیاری و دانایی و ئاسانبوونی
کاروباره کان.

*ده گونجییت به لگه بیته له سه ر
پاراستنی په یمان و به لئین.

*هه روه ها قفل به لگه یه له سه ر
بیناگایی خوداوه ند ده فه رمویت: ﴿ اَمْ

عَلَىٰ قُلُوبِ أَفْقَالِهَا ﴾ (محمد: ۲۴).

*قفل که فیلیکی ده سه به رکاره.

*نه‌گەر کرمیک هاته‌ده‌ره‌وه یا کێچو له‌هه‌موو حال‌و باریکدا غه‌ریبن به‌پێی پیاوه‌ل‌دان و باسکردنی خۆی.

*نه‌گەر خویینی لێهاته‌ده‌ره‌وه ده‌رچوونی‌ه‌تی له‌گونا‌هو تاوان، نه‌گەر پی‌سبوو مال‌و دارایی هه‌رامی لێ‌دیت‌ه‌ده‌ره‌وه.

*هه‌روه‌ها ده‌لێن: هاتنه‌ده‌ره‌وه‌ی خوین له‌پاشی م‌رو‌ف‌ه‌ کو‌په‌زایه ب‌ۆ خه‌بینه‌ر.

(نابلسی) ده‌لێت: قنگی م‌رو‌ف‌ه‌ له‌خه‌ودا به‌مێردو مال لێک‌ده‌دریته‌وه نه‌گەر بینی قنگی گیراوه ده‌مریت.

*ده‌رچه‌و پاشی م‌رو‌ف‌ه‌ پیاویکی رساو ملکه‌چه، و‌تراویشه‌ پیاویکی ته‌پ‌ل ژنه‌ یاخود پیاویکه‌ نه‌ینی ده‌پارێزی.

*نه‌گەر پاشی پیاویکی بینی له‌دواوه زه‌فه‌ری پێ‌ده‌بات گه‌رلاوییت، نه‌گەر به‌ته‌مه‌ن و ناسراوییت به‌پشتا ده‌یخات.

*نه‌گەر قنگی بې‌ریت سۆزو ره‌حمی ده‌بچریت.

*نه‌گەر پاشی دایکی ببینی (حه‌ج) هه‌کی به‌تال‌ده‌بیته‌وه نه‌گەر سوورییت له‌سه‌ری، وه‌گه‌رنا ب‌ژێوی و ر‌زق و ر‌ۆزی ده‌وه‌ستی.

*نه‌گەر پاشی م‌رو‌ف‌یک ببینی رو‌وخساریکی گر‌ژمو‌نده‌ببینی.

*ئه‌و خوین و پی‌ساییه‌ی لێی ده‌رده‌چیت مال‌و داراییه‌ به‌و نه‌ندازه‌یه، نه‌گەر پی‌سای لێهاته‌ده‌ره‌وه مال‌و سامانیکی لێ‌ده‌رده‌چیت له‌بوا‌رو به‌رژوه‌نده‌یه‌کا.

*هاتنه‌ده‌ره‌وه‌ی پی‌سای ده‌رچه‌یه‌کی‌تره‌وه ده‌رکردنی مال‌و سامانه‌ له‌کاریکی بی‌سو‌ودا.

*هه‌روه‌ها ده‌لێن: پاش و دواوه پیاویکی نه‌زانه.

*پاشی ژنیکی نه‌ناسراوو نادیار پشت‌تیک‌کردنی دنیاو ئاوابوونی‌ه‌تی.

*نه‌گەر له‌ورگ یان پاشی پارچه‌ په‌ر‌ۆیه‌ک بێته‌ ده‌ره‌وه له‌گه‌ل و کومه‌لێکی غه‌ریب جیا‌ده‌بیته‌وه، یان له‌نانێک ده‌خۆن هی من‌داله‌کانیه‌تی.

*نه‌گەر بینی ماره‌یی ژنیک‌ده‌ب‌ریت له‌سه‌ر پاشی و داوی شتی‌ک‌ده‌کات له‌سه‌ر یاری خ‌و‌ی نییه‌ به‌ده‌سته‌واژه‌یه‌کی دی سوودی لێ‌وه ده‌گریت.

*نه‌گەر بینی به‌دواوه‌ی راده‌کێش‌ری ناچار ده‌بی‌ت.

*چنگ کیسه‌ی پیاوه یاخود س‌ند‌و‌وق و گه‌نجینه‌و باز‌رگانی و سه‌رمایه‌ و ک‌ۆ‌پ‌و ک‌ۆ‌بو‌ونه‌وه‌یه، نه‌گەر بینی شتی‌ک‌دیت

له روژی جهنگو پیکداداندا یان نه و
رابهره ی دهرپرپوه لئی پاشگه ز
ده بیته وه .

* ده گونجیت بکه ویته هه لویستیکه وه و
نه یه ویت لئی قوتار بییت ، یاخود
ریگه یه ک بدوژیته وه و به رژه وه ندی
له وه دابییت، ده گونجیت دابنیشیت و
سه فهر نه کات.

ق ل

قلیشبوونی زهوی: (نابلسی) ده لئیت:
قلیشبوونی زهوی و هاتنه دهره وه روک
له باخچه کاندایه لگه یه له سه ر
دوگیانبوونی هاوسه ره که ی و
راچله کانی به ته لاقدان ، خوداوه ند
ده فهرموی: ﴿فَاِذَا اَنْزَلْنَا عَلَیْهَا الْمَاءَ
الْاَنْزَلَتْ وَرَبَّتْ وَاَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ رَوْحٍ
بَلْعِیْجٍ﴾ (الحج: ۵).

ق و

قوتابخانه: (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا
به لگه یه له سه ر ماموستاو زانایان نه و
مه زه به ی زانیاری لئوه رده گری.
* ده گونجیت به لگه بییت له سه ر ته لاق و
گه پاندنه وه ی.

* هه روه ها به لگه یه له سه ر چاکه و

به جیپینانی سنووره کان و مامه له و

فروشتن و کرپین و ناژاوه هه لگیرسان و
فیتنه .

به سه ریا رووداویکه دیت به سه ر یه کیک
له وانه ی باسما نکرد .

* ده گونجیت قنگ له خه ودا به لگه بییت
له سه ر نه وه ی له کاتی به ناگایی و
بیذاریدا له سه ری داده نیشی له زینی
ناژه ل و حه سیرو...

* ده گونجیت به لگه بییت له سه ر
رووتیکردنی بو کاروباری مه زن و
پشتتیه لکردنی .

* ده گونجیت به لگه بییت له سه ر
ده روزه ی نهیتی یاخود خزمه تکارو
به رده ستی .

* ده گونجیت به لگه بییت له سه ر:

+ ناگردانی ناسنگه رو فووتیکه ری
فوووان .

+ قسه ی چاک و خراپ .

+ زیراب که پیسو پوخلی خه لکی پیدایه
تیده په ریت .

+ مال و لانه یه ک که س رووی تیناکات .

+ سه خته زهوی که هیچ که سیك نایکات
به کشتوکال و به ره مه می تیدا
نادوورینه وه .

+ پیاویکی شه ره نگیز خو ی لئیه دوور
ده گری .

+ شوینی بیدعه و کاری خراپه .

+ ناهاهنگو شادی .

* نه گه زیاده یه ک له پاشی دهرهات و
خراپوو به لگه یه له سه ر پشتته لکردنی

خه لکیدا بالوده بیته وه و خیرو سوودی
رۆز ده گه یه نی.

* نه گه ربینی قورئانیك ده فروشی خوی
له خراپه ده پارێزی.

* نه گه قورئانیکی سوتاند ئاینه که ی
تیکده دات.

* نه گه قورئانیکی دزی نویژی
له بیر ده چیته وه.

* نه گه کتیبیک یان قورئانیکی
به ده سستی وه بینی و کاتی کردیه وه
نووسی نی تیدانه بوو به لگه یه
له سه ره وه ی ناخ و دهروونی و ژووی
هه لسوکه وتی دیارو به رچاویه تی.

* نه گه ربینی لاپه ره کانی قورئانی
خوارد قورئان به پاره ده نووسی و
رزق و رۆزی له لایه کی دیکه وه
داوا ده کات.

* نه گه ربینی ماچی قورئانی کرد
که مته رخه می نانوتیت له به جیهیتانی
نه رکه کاند.

* نه گه ربینی قورئان ده نویسته وه
له سه ره ده فو گلینه دا راو بو چوونی
خوی له قورئاندا ده ره ده بپی، خۆ نه گه ر
له سه ره زه وی نویسی بیبا وه په .

* ده گپنه وه (حه سه ن) ی (به سری)
(ره زای خوای لیبت) له خه ودا بینی
قورئان له جل و به رگدا ده نووسی ته وه،
خه وه که ی گپراپه وه بو (ئین سیرین)

قوتار بوون (پاکیزه یی و پاکیتی) :
ئه وه ی بینی له خه ودا پاکیزه یی و
قوتار بوونی پیده به خشریت دلنیا
ده بیت له وه ی لیده ترسیت.

قوتار بوون له ناره حه تی : (نابلسی)
ده لیت: به لگه یه له سه ره ده ره نجامی
کاری باش وه ک رۆژوو خیر.

قوچکه کانی میسرو پیکهاته ی تر :
بینی له خه ودا به لگه یه له سه ره هه والو
سه رگوش ته ی سه رسووپهینه ر
له نه ته وه کانی پشوو، یاخود
ئامۆژگاری و بیروبوچوون.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سه ره
هاوسه رگری ره به ن له گه ل موشریک
یان عه جه میدا یاخود تیکه لبوون و
هه لگرتنی مه زه به ی بیده چه کان، یا
گرنگیدان به هونه رو زانست.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سه ره
ته مه ندریزی یان شوینی گالته و گه پو
سه ماو ئاره قو... یان دیرو چین و
خومکردنی جلو به رگ.

قورئان (مصحف) : (ئین سیرین)
ده لیت: نه گه ربینی له قورئانیکدا قورئان
ده خوینی دانایی و شکومه ندی
به ده سته هینی له لیکدانه وه دا.

* نه گه ربینی قورئانیکی کپی
زانباریه که ی له ئایندا له نیو

گه واهیده ریک سـپـیه وه پاشـگـه ز
ده بیته وه له گه واهیدانه که ی.

* نه گه ر قورئانیکی هه لگرت یان کپی
به حکومه کانی کارده کات.

* نه گه ر بینى قورئان بۆ پیغه مبه ر
(ﷺ) ده خوینیتته وه له به ریده کات.

* لاپه ره کانی قورئان له لایه ن پیاویکی
ساده و گشتیه وه مسۆگه رکردنی
بژۆیه به سه ر قورئانه وه.

* نه گه ر بینى قورئان به ده ستی
ده نووسی ئاین و زانیاری و کردار
کۆده کاته و پاشان دووپوو ده بیته
له گه ل خه لکید.

* نه گه ر قورئانیکی دراند به ده ستی
پیاویکه نکولیده کات له وه ی خوداوه ند
دایه زاندوه یان ره خنه له ئایه تیک
ده گری.

* نه گه ر بینى کاریک نه نجامده دات
له قورئاندا رقی لیده بیته وه له کاتی
بیداریدا به لگه یه له سه ر تیگچوونی
ئایینه که ی.

* نه گه ر قورئانیکی به ده ستی خویه وه
بینى ده سه ته لات و زانیاری
به ده سته هینی.

* قورئان هاوسه ر یان کوپو مال و
سامانه، نه گه ر خه و بینه ر نه خو شیکی
هه بوو چاکده بیته وه، ده گونجیت سه ر
بکه ویت به سه ر دوژمنه کانیدا، نه گه ر

ئه ویش وتی: له خوابترسه قورئان
به راوبۆچوونی خۆت لیک مه ده ره وه
خه ونه که ت به لگه یه له سه ر نه وه.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به پادشاو
دادوه ری موسولمانان لیکده دریتته وه
ئه وانه ی له کاروباری ئایندا پشتیان
پیده به ستری.

* نه گه ر بینى قورئانیك له ناوبرا یا
سووتا یاخود شۆرا نه گه ر فه رمانپه و
یان دادوه ریوو ده مرئ.

* نه گه ر ده سه ته لاتداریکی بینى
قورئانیك ده نووسی دادپه روه ری
ده رده خات و پشتگیری سه رکه وتنی
شه رعه کات.

* نه گه ر دادوه ریک بینى قورئانیك
ده نووسی رژدو به خیا — ده بیته
له زانیاری و پله وپایه دا.

* نه گه ر زانیه ک بینى خه ریکی
نووسینی قورئانیکه له بازرگانیه که یدا
سوومه ند ده بیته.

* نه گه ر فه رمانپه وایه ک بینى یاخود
که سیك خه وی پێوه بینى قورئانیك
به ده سته هینی ده مرئ.

* نه گه ر دادوه ریک قورئانیکی
به ده سته ینا له ولاتی خو ی ده رده چی،
نه گه ر به زوبان قورئانیکی سـپـیه وه
گوناھیکی گه وه نه نجامده دات، نه گه ر

*نه گهر ته ماشای قورئانی کردو
دیره کانی به خواری بینی نه وهی
هه یه تی نه نجامیده دات.

*نه گهر بینی ته ماشای قورئانده کات و
له جل و بهر گدا ده نووسی قورئان
به پاپوچوونی خوی لیکده داته وه.

*نه گهر له ژووره که ی خویدا قورئانیکی
بینی به لام باروکه یه ک هات و کتیبه که ی
برد کوړیکی ده بیټ قورئان
ده خوینټه وه.

*قورئان میراتی و نه مانه ته له گهل رزق و
روزی حه لال و هیزو توانا.

*نه گهر بینی قورئانه که ی لیبرا زانیاری
لیده بریت و کرداره کانی له دنیا دا
ده پچرن.

*نه گهر بینی لاپه په کانی قورئان
بلاو ده کاته وه خوازیاری دانایی یا
میرات ده بی.

*نه گهر بینی قورئانیك هه لده گری
ده سته لاتیك به دسته ده هیئی و ده بیټ
به هه لگرانی قورئانی پیرو.

*نه گهر بینی لاپه په کانی قورئانیك
ده خوات زور قورئان ده خوینټه وه،
به لام نه گهر بینی ده یه ویت بیخوات
به لام ناتوانی هه ولده دات له بهر کردنی
قورئان چاره سر بکات به لام ناتوانی و
زالنابیت به سهریا.

سهر پیکار بوو ته و به ده کات و
ده گهر پټه وه بولای خودا یان مال و
میراتی بؤ ده مینټه وه، نه گهر
خه وینه له سر بیده بوو خودا وه ند
به قورئانی پیروز ناگاداریده کاته وه.

*ده گونجیت بینینی قورئان به لکه بیټ
له سر هه والی سه یرو دلخوشکه رو
ته مه ندریژی بؤ یه کیک هه موو
لاپه په کانی هه لبداته وه.

*ده گونجیت قورئان به لکه بیټ له سره:
+ باخچه.

+ روح.

+ به هه شت.

+ شوینی به ندایه تی.

+ نه وهی ده بیټ گوړپایه لی خوی
بنوینی.

+ سویندی راست و دوست.

+ مژده و هه والی خوش.

+ ناگاداری.

+ بویه کیک شایسته ی ده سته لاتبی
به ده سته ده هیئی.

*نه گهر کتیبیک یان قورئانیکی
به ده سته وه بینی به لام کاتی
ناوه لایکرد وانه بوو خوی به چه شنی
ده نوینی وانییه.

*نه گهر بینی لاپه په کانی قورئان
ده خوات قورئان به پاره ده نووسیته وه.

﴿وقالوا لو كنا نسمع أو نعقل ما كنا

في أصحاب السعير﴾ (الملك: ۱۰).

* نه گەر ئايه تي سۆزۈ بەزەيى دى و
گەشت بە ئايه تي سزاو قورس و گرانىو
لە سەرى خويندەنەو ەي دەروى
لیدە کریتەو ە.

* نه گەر بينى ئايه تي سزا
دەخوينتەو ەو کاتى گەشت بە ئايه تي
سۆزۈ بەزەيى بۆى نە سزاو خويندەنەو ەي
هەر لە ناپە چە تيدا دەمىنتەو ە.

* نه گەر بينى قورئان دەخوينتەو ە
داواخو ەي بە دەستدە ەينى و خىرى
قۇردە ەيت.

* دە گىرنەو ە پىاو ەي قورئانخو ەي
لە خەودا بينى پەپە پەپە ەي قورئان
دەدەرنى و دەخاتە نىو ئاگرەو ەو
گروپلەسە ەي دادەمرکىتەو ە، ئەم
خەو ەي بۆيەكە لەرافە کارانى خەو
گىرپا ەو ەو ئەو ەي و تى: فیتنە و ئاشوب
لە لایەن دەستە لاتدارەو ە بەرپادە ەي و
بەخويندەنى قورئان ئەو فتنە ە
دادەمرکىتەو ە.

* نه گەر گو ەي لـ قورئانبو
دەخوينتەو ە دەستە لاتى پتەودە ەي و
دەرنەجامى باشدە ەي و پەنادە گرى
بەخو لە پلان و ناپاکى خراپە کاران،
خودا وەند دەفەرمو ە: ﴿واذا قرأت
القرآن جعلنا بينك وبين الذين لا

(ئىبن سىرىن) دەئیت: ئەگەر بينى
قورئانى دەخويندەو خـو ەي
يەکلایدە کردەو ە ئارەزوومەندە.

* نه گەر بينى قورئانى دەخويندە نانى
پىو ە دەخوات.

* نه گەر بينى قورئانىكى خستەو ە
ژىرسەرى پىاو ەيە حوکم و بپیارەکانى
نىو قورئان جىبەجى ناکات بەپى ەي
فەرموودە ە: "ولا توسدوا بالقرآن"^(۱).

* نه گەر بينى قورئانى لە بەرکەد بەلام
نەپیاراست مولا و دەستە لات
بە دەستدە ەينى بەپى ئايه تي: ﴿ان ەي
حفیظ علیم﴾ (یوسف: ۵۵).

* نه گەر بينى گو ەيىستى قورئان بو ە
دەستە لاتى زیادە کاتى دەرنەجامىشى
باشدە ەيت.

* نه گەر بينى قورئانە کەيان لىسەند
زانپاری ە کە ەي لىو ەردە گىرى و
کردارەکانى لە دنیا دا کوتا ەي دیت.

* نه گەر بينى قورئانى بەسەرا
دەخوينتەو ە بەلام لى تىناکات
خراپە ەيە رو ەي تیدە کات یا لە لایەن
پەروەردگارەو ە يان لە لایەن
دەستە لاتدار ەيەو ە بەپى ئايه تي:

^(۱) (بوخارى) لە (التارىخ الکبىر) (۸۴/۶)

يؤمنون بالآخرة حجابا مستورا ﴿
(الإسراء: ٤٥).

(نابلسی) ده لیت: خویندنی قورئان
له خه ودا له سه ر قورئانه که فه رمان و
ریگری و ریزو خوشحالی و سه رکه و تنه .

*ته گه ر یه کیک له بهر قورئانی
خوینده وه له خه ودا له پیناوی حه قدا
به ره ره کانیده کات هه تا ئه و ئه مانه ته ی
له ئه ستۆیدایه به جێده گه یه نی و
باوه رداریکی ملکه چ ده بی و فه رمان
به چاکه ده کات و ریگری له خراپه .

*ته گه ر بینى په تیکى له قورئان پیدرا
یاخود به شیکی به دهسته وه بوو با
له نه فسی خۆیدا بپاریزی ئه و ئایه ت و
پیتانه ی قورئان ، ئه گه ر ئه و ئایه ته
باسی له مژده و سۆزو به زه یی ده کرد
لیکدانه وه ی سۆزو به زه یی و مژده یه ،
ئه گه ر سه باره ت به ئامۆژگاریبوو
ئامۆژگارییه که په ره ردگار
سوودمه ندیده کات ئه گه ر کارى
پتیکات، ئه گه ر تۆله و هه ره شه بوو
یاخود سزاو خه شم و قینبوو ئاگادارییه
به سزایه ک به هۆی سه ری چیه که وه
رووی تیکردوه .

*ته گه ر سه باره ت به فه رموده یان
نمونه یه کبوو ده رباره ی نه ته وه کانی
پیشوو ئامۆژگارییه بو ی .

*ته گه ر بینى قورئانى به سه را
ده خویندریتته وه یاخود خیرودانایی
فیرده که ن به لام وه ریناگری سزایه
له لایه ن دهسته لانداریان سزاو خه شمی
خواییه وه .

*ته گه ر بینى هه موو قورئان
ده خوینیتته وه تا کۆتایی له لایخوداوه
پاداشتیکی گه وره ی هه یه و ده گات
به خواست و هیوا ی خۆی .

*ته گه ر نه خوینده وارکی بینى قورئان
ده خوینیتته وه و ده مرئ .

*ته گه ر جووله که یه کی بینى قورئان
ده خوینیتته وه قورئان له دنیا دا
ئامۆژگارییه و ئایه تی سزاش له دنیا دا
هه ر سزایه .

*هینانه وه ی نمونه و په نده کانی
هه مان په ندی دنیا یه ، ئایه ته کانی سزای
دنیا هه مان سزایه ، ئایه تی نازو
نیعمه تیش هه ر نازو نیعمه تی دنیا یه .

*خویندنه وه ی دنیا بو بیباوه ر
باوه ره ئانه به لام ئایه ته کانی سزاو
سۆزو به زه یی لیکده دریتته وه
به مامه له ی به رپر سه که ی بو ی .

*ته گه ر بینى قورئان له شووشه دا
ده نووسی یان سه ده ف به راو بو چوونی
خۆی لیکیده داته وه .

* قورئانخوئینی جه نازه له خه ودا
به لگه یه له سه ر روپامایی
له کرداره کاندا.

* قورئان خوئین له کتیبدا به لگه یه
له سه ر گومان و نه خوئشی یان
خوئشه ویستی بۆ یه کیک کتیبه که
به لگه بیئت له سه ری.

قوربانی: (ئبین سیرین)
ده لئیت: قوربانی مژده یه به قوتاربوون
له گشت غه م و په ژاره یه ک و ده رکه وتنی
فه رو پیت به پپی فه رمایشتی
په ره ر دگار: ﴿وبشراؤه باسحاق نبیا
من الصالحین﴾ (۱۱۲) و بارکنا علیه
و علی اسحاق ﴿الصافات﴾.

* نه گه ر خه و بین ژنیکی دوگیان بوو
کورپکی سالح و باشیده بیئت.

* نه وه ی بینی حوشترو مانگا یاخود
به رانیکده کات به قوربانی له ئازادکردنی
کهسانی زیندانیدا رۆلئیکی
کاریگه ریده بیئت.

* نه گه ر قه رزار ببینی قوربانیده کات
قه رزه که ی ده داته وه یان ده وله مند
ده بیئت یاخود دلتیا ده بیئت و ترسی
ده په ویتته وه، یاخود ژن ناهینیت و
(حه ج) ده کات، یان جه نگاوه ریکه و سه ر
ده که ویت، یاخود غه م و په ژاره ی هه یه و
ده په ویتته وه.

* نه گه ر بینی قورئان له سه ر زه وی
ده نووسی بیباوه په.

* هه روه ها ده لئین: قورئانخوئیندن
به جیهینانی پیداو یستی و پاکی
حال و باره.

* نه گه ر کۆمه لئیکی بینی لیبراون
قورئانده خوئین نه وان هه روه
ئاره زوودارن و بۆنه و کاره لیبراون.

* نه گه ر بینی ئایه تیک له قورئان
ده خوئینیتته وه نازانی یان ده زانی
له کوئیدایه نه گه ر نه خوئش بیئت
چاکده بیته وه به پپی ئایه تی: ﴿وشفاء
لما فی الصدور﴾ (یونس: ۵۷).

* نه گه ر بینی قورئان به زوبان
ده لیسیتته وه گونا هیککی گه روه ی
نه نجامدا وه.

* خوئینده وه ی قورئان به لگه یه له سه ر
کاری چاکه و به رزبوونه وه ی پله و پایه.

قورئانخوئین: (ئبین سیرین) ده لئیت:
نه گه ر قورئانخوئینه کانی بینی له یه ک
جیگه دا کۆبوونه ته وه له وشوئینه دا
پیباوه کانی فه رمان په وای بالا
کۆده بنه وه.

(نابلسی) ده لئیت: قورئانخوئیندن
له سه ر گۆپ به لگه یه له سه ر ئامۆژگاری
یه کیک قبولی ناکات و فه رمان به چاکه و
رئیکری له خراپه ناکات.

* نه وهی ببینی گوشتی قوربانیه کی ده به خشیت وه له غم و په ژاره کانی قوتار ده بیت و ریزو پله و پایه به ده سته هیئت.

* نه وهی ببینی گوشتی قوربانی یان هر به شیکی قوربانی ده دزیت درو ده کات له گه ل په روه دگارا.

* هه ندیکه دلین: نه گه نه خوش بینی قوربانیده کات خوه کی به لگه یه له سر مردنی.

* هه ندیکش ده لین: شفاو چاره سهری بو دیت.

(نابلسی) ده لیت: قوربانی له خه ودا به لگه یه وه فاو به جیه نانی قه رزو قوتار بونه له به لاو نه هامه تی و رزگار بون له نه خوشی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر رزو برژیوی و سودی مالات.

* نه گه له خه ودا نازه لکی بریاردا بیكات به قوربانی ده گونجیت له یه که م کاتی هه ینیدا رو بکاته مزگه وت.

* نه گه مانگایه کیکرد به قوربانی له کاترمیری دووه مدا دیت بو مزگه وت له هه ینیدا.

* نه گه به رانکی کرد به قوربانی له کاترمیری سییه مدا دیت بو نویژی هه ینی.

* نه گه هیلکه یه کیکرد به قوربانی له کاترمیری پینجه مدا دیت.

* ده گونجیت قوربانی به لگه بیت له سر هه لسوکه وتکردن به دابه شکردنی مال و داراییه وه.

قور: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا قور نه خوشی و سووکیه، نه گه برژیوی له سر پیشه یه ک بیت وابه سته ی قور بیت به لگه ونیشانه ی خیره بوی.

* بینا و ساختمانکردن به قور ناین و دلناییه.

* قورپی وشک دزو جه رده یه.

* نه گه برینی قورکاری گوپی پیغه مبه ریکرد (ﷺ) (حه ج) ده کات به مال و داراییه کی.

* نه گه برینی قورکاری مالی خو یکردو قورپه که ته پوشلبوو باشه.

* نه گه برینی قورپه کی خوارد مال و سامانیکه ده یخوات به نه اندازه ی خواردنی قورپه که.

* قورپی بینا رزو و رژیوی و سودو قازانجه.

* هه روه ها ده لین: نه وهی قورپبینی ترسی مردنی هه یه، نه گه برینی چوه نیو قورپه یان کاریکی پیته نجامدا نه خوشی و سووکیه تی روی تیده کات.

* قورپی خه سته وشک چاره سهره و قورپی ته ریش چاکه و باشه یه، خواردنی

قورقوشمساز (قورقوشمچی)؛ (نابلسی)
ده لیت: له خه ودا خاوه ن لاوازی و
ناته واوه ییه.

قورولیتته (قوری رهش)؛ (نابلسی)
ده لیت: قورولیتته به لگه یه کی باشه
به تاییه ت نه گه ر نه وکسه بیناویان
هه ژاریو به لگه یه له سه ر پرکردنه وه ی
که م و کوری به رزقیکی که م و کورت.
*نه گه ر که سیکی ره به ن بینی هاوسه ر
ده گری و خه زوورو خه سووی بو
دروسته بیته.

*قورولیتته به لگه یه له سه ر:

+ که مترین بژیوی.

+ سوورکردنه وه.

*هه روه ها غه م و په ژاره و به لاو
نه هامه تییه ، هه مووره شیییه ک
پله وپایه و به رزییه.

*هه روه ها به لگه یه له سه ر:

+ مال و دارایی زیاده.

+ بنه ماکانی سوود و قازانج.

+ ناین و چمکه کانی خیر و پایه داری.

(ناین سیرین) ده لیت: نه گه ر نه خوشیک

قورولیتته بینی نه خوشیه که ی

به رده و امده بی مه گه ر له و قورپاوه

بیته دهره وه ، هاتنه دهره وه ی چاک

بوونه وه یه تی، نه گه ر که سیکیتر به نیو

قور و چلپاودا رویی ده چیتته نیو فیتنه و

به لاو نه هامه تییه وه یان زیندانی ده کری

قوری سووره وه کراو غه ییه ت و بوختانه و
قور بو نه خوش مردنه.

قور فروش؛ (نابلسی) ده لیت: بینینی
له خه ودا به لگه یه له سه ر فروشتنی
ناژهل و مروف.

*هه روه ها بینینی به لگه یه له سه ر
کوبوونه وه له خیر و شه ردا به پیی
پله وپایه ی خه و بینه رو هه ندیکیش
ده لیت: پیاویکه مال و سامانی
وه رده گری.

قورقوشم؛ (ناین سیرین) ده لیت:

قورقوشم به لگه یه له سه ر خه لکی
هه رپه مه و ره شه خه لک، هه روه ها
به لگه یه له سه ر سوود و هرگرتن له مال و
دارایی له ریگی ناگرپه رستانه وه.

*هه لگرتنی قورقوشمی تواوه به لگه یه
له سه ر زیان له مال و داراییدا.

*قورقوشمی به ستوو به لگه نییه
له سه ر زیان.

*نه گه ر بیننی قورقوشمی ده تویتته وه

له باره ی کاروباریکه وه ده که ویتته

ناکوکیه وه و لاوازی و سستی تیدایه و

ده که ویتته به رزویانی خه لکی.

(نابلسی) ده لیت: قورقوشم به لگه یه

له سه ر نه وه ی لیدروسته ده کری له قاپ و

جام و قولایی راوکردن و بوری ناو

ناوه پو.

خلقنا الإنسان من سلالۃ من طین ﴿
(المؤمنون: ۱۲).

* هه روه ها قوپو چلپاو به لگه یه له سه ر
وه ستانی جموجوول و وه ستانی نوژ.

* قوپ سالیکی پرو ته واوه .

* ده گونجیت قوپ به لگه بیت له سه ر
شانازی به نیعمه ت یاخود

هاوه لپه یداکردن و بیواوه پی.

* نه گه ر سه رو ریشی قوپای بوبوو
پیاییکه کشتوکاله که ی گرفت و ئافه

رووی تیده کات، نه گه ر چلپاوه که بوو
به قوپ ستایشی باش به ده سنده هینیت و

هه وه که شیی له گوپرایه لی خوداوه ندا
ده بیت، نه گه ر بوو به ئارد یان هه ویر

له رزق و روزیه که ی رزقیکی هه لال و
باشده ردی.

* نه گه ر رهنگی قوپ ره شگوپا بو
سوور به لگه یه له سه ر گواستنه وه ی

له زهویه که وه بو زهویه کیترو
له خورده وشتیکه وه بو یه کیکی دی.

* ده گونجیت قوپو چلپاو به لگه بیت
له سه ر ژنیکی به دپه وشتی خراپی ره قو

زیر.

* نه گه ر زهویه که زهویه کی بیه پرو
که لکبوو قوپو چلپاوی له خه ودا تیدا

یاخود ده که ویتته ده سستی
ده سته لاتداره وه، نه گه ر له قوپو

چلپاوه که هاته ده ره وه یان جله کانی
پاریزراو بوون له گه ل له شر لاری له و

گوناوه تاوانه ی هاتوه به سه ریدا
پاریزراو ده بیت.

* هه رکات چالی قوپو چلپاو قولتربیی
قورسو سه ختر ده بی له به لگه دا،

هه رکاتیش بۆنه که ی خراپوو ره نگیشی
ره ش داگیرسا پتر جه خت له سه ر

حه رامیده کاته وه له گه ل زۆری گوناوه
خرابی نیه تی.

* به هه مان شیواز شیلانی قوپو کردنی
به خشت هیچ خیریکی تیدا نییه چونکه

به لگه یه له سه ر غه م و په ژاره و ئاژاوه
هه تا وشکده بیتته وه خسته که یان ده بیت

به خاک و خۆل، نه و جا ده بیت به مال و
سامان دوا ی ماندوبوون و خه م و په ژاره و

به لاو نه هه م ته تی.

(نابلسی) ده لیت: به لاو نه هه م ته تی قوپو
چلپاوو ئاژاوه و لیلییه، ده گونجیت

به لگه بیت له سه ر قه رزاری یان
قه سه کردن له سه ر ئابوو، یاخود

ده گونجیت به لگه بیت له سه ر دووگیانی
ژنان به نیترینه به پیتی ئایه تی: ﴿ ولقد

قومار: (ئىبن سىرىن) دەلئىت: قومار شەپو ئاژاۋە و كىيەركىيە.

(ئابلىسى) دەلئىت: لەخەودا كارىكى بەتال و پىپوچە و ئەوئە لەمروڤ بىاتەو لەكاتى بىدارىدا لىيەدەباتەو.

قوماشكوت: (ئابلىسى) دەلئىت: لەخەودا بۆيەك قوماش بەلگەبىت لەسەرى ھەركەسىك شىتەك بىكوتى لەپىتارە بەرژەو ھەندىە كدا بىنىنى بەلگە بەلەسە پىشودان و بژىوى پەيداكردن بەشەپو ئاژاۋە ياخود بەلگە بەلەسە تىكچوونى ئەوئە ئومىدى چاكىوونى لىدەكرىت.

*دەگونجىت بەلگەبىت لەسەرخەركردنى مال و سامان لەئالتوون و زىو بۆخەلگى شەپەنگىزو درۆزن.

*كوتەرو خاۋەن شتومەكى كۆمەلەكن دىنایان زالكردو بەسەر ئايندا ئەگەر پارە درەم و دىنارىيان ھەرگىز، ئەگەر ئەو كەلەپەلە كوتراۋەيان فروشت و نرخ و بەھاكەيان ھەرگىز ئاينيان تىكەدەن و رىق و رۆزىيان بەوتە و شەپو ئاژاۋە دەشىۋىن و تەندروستى و لەشساغيان زالدەكەن بەسەر بژىوى و خىردا.

*ئەگەر فروشتيان بەلام درەم و دىنارىيان ديارىنەكرد خۆيان سپاردە

بىنى بەلگە بەلەسە مژدە باش و زۆرى گزوكيا.

*ئەگەر قوپوچلپاۋەكە لەبىردابو بەلگە بەلەسە مىراتى و ھەركەوتنى فەپوپىت و ئەسەردەو نەئىنى بۆئەوئە بىرەكە بەلگە بەلەسەرى.

قورى خشت: (ئابلىسى) دەلئىت: لەخەودا مال و دارايەكى ھەلەلە، ئەگەر بەلگەبو لەسەركوپ لەباردەچىيان تەمەنكورتەبى.

*ئەگەر قورى خشت بەلگەبو لەسەركوپ فەتەنە و زماندرىژو تەمەندرىژەبى.

قولاپى تەشى: (ئابلىسى) دەلئىت: ئەگەر زىتەك بىنى قولاپى تەشىيەكى بەدەستەئىنا ھاوسەردەگرى، ئەگەر قولاپەكەى و نكردو ھاوسەرداربوو تەلاقىدەدات يان كچەكەى تەلاقىدەدرىت ئەگەر كچىكى ھاوسەردارى ھەبو.

*ئەگەر بىنى قولاپەكەى گەپاندەو بۆ تەشىيەكە مىردەكەى دىگەپىنئەو.

*ئەگەر بىنى خورىەكە دەبچرىت بەلئەكەى بەجىناھىتەت.

*قولاپى تەشى بەلگە بەلەسە جىگىرىبون لەسەركاروبارەكان و بەلگە بەلەسە ئەوئە لەسەفەردايە لەسەمال و دارايەكى بەسوودو ھاوسەر بۆ رەبەن.

(نابلسی) ده لئیت: له خه ودا هه لبه ست و
هؤنراوه خویننه روگه وره یه کی باشه.

* نه گهر قومریه کی به دیکرد خیر و
چاکه به دیده کات.

* نه گهر چاوه پئی که سئیکی نادیار و
ئاواره یکرد ده گه پیتته وه بؤلای، نه گهر
چاوه پئی پیداو یستییه کیکرد بؤی
به جیدیت، نه گهر غه مباربوو ده رووی
لئده کریتته وه.

* نه گهر کوکوختی له وه رزی به هاردا
بینی پیداو یستی به جیدیت.

* نه گهر له وه رزیکی به دهر له وه رزی
به هاردا بینی به ده سته پنانی پیداو یستی
دواده که وئ بؤ وه رزی به هار.

* هه روه ها قومری به لگه یه له سه ر
مندالبوون.

قۆبچه دانهر: (نابلسی) ده لئیت: بینینی
له خه ودا به لگه یه له سه ر ئه وه ی
هه لده ستی به ماره برین، ده گونجیت
بینینی به لگه بیت له سه ر قورسی بؤ
پیداو یستیدار.

قۆچ (شاخ): (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا
هیزو به رگریه، نه گهر بینی شاخی
هه یه دوژمن ده به زینئ.

* نه گهر فه رمانره وایه ک هاوچه شنیک
خوی به زاند دوو شاخی هه بوو

به کپیار چونکه ریبازی دنیا نه ویستی
ده گرنه به ر.

* نه گهر گه نمو جۆیانکری یان نرخ و
به های خۆیاند به لام دره مو دیناریان
دیارینه کرد له ده وله مهندي و دلیاییدان
له بژتیویانداو سوپاس و ستایشده که ن
له سه ر رزق و رۆزی.

قوماشی تیکه له: (نابلسی) ده لئیت:
مال و سامانی پیاویکی ریزدار و
پله و پایه یه.

* هه روه ها به لگه یه له سه ر کیزتیکی
شوخ و شنگ نه گهر له ئاسنبوو به لگه یه
له سه ر هیزوتوانای خه و بینه ر، نه گهر
له قورقوشمبوو سستیکاروبار و
ئاینه که یه تی.

* نه گهر له زیوبوو به لام به زتیر
روکه شکرابوو به لگه یه له سه ر
خزمه تکارو به رده ستی جوان و شوخ و
شه نگ.

* نه گهر زین و لغاو به بی خشلبوو
به لگه یه له سه ر خۆبه که مزانی
سواره که ی و ناواخنه که ی باشتره
له ناوه که ی.

قومری (کوکوختی): (ئین سیرین)
ده لئیت: قومری ژنیکی خواناسه،
هه روه ها ده لئین: کوپیکه خاوه ن ناز و
نیعمه تیکی باشه.

به بئى ئوۋەى بېھاۋىزىت سوۋرە لەسەر
 قىسەيەكى خۇى لەباسىكى حەقدا
 گەرچى دلرەقى تىدا بەدەر دەكەۋىت.
 * ھەرۋەھا دەلىت: قۇچەقانى ئەگەر
 فرپى نەدا بەلگەيە لەسەر تەۋبە
 پاشگەزبۈنەۋە لەگوناهو تاوان.

قۇخ: (ئىبن سىرىن) دەلىت: قۇخ ئەگەر
 لەكاتى خۇيدا نەبىت نەخۇشىيەكى
 توندوگرانە، ھەرۋەھا دەلىن: قۇخى
 ترش ترسو بىمە، دارى قۇخىش
 پىاۋىكى ئازاى خىرۆمەندە لەنىۋ
 خەلكىداۋ راۋىۋچۈۋنى توندەۋ
 لەھەرەتى لاۋىدا مالۋ سامان
 كۆدەكاتەۋەۋ بەرلەۋەى پىربىيىت
 دەمرىت.

* قۇخى سەۋز ئىشۋ ئازارو غەم
 پەژارەيە لەلايەن براۋە روۋى تىدەكات،
 قۇخى زەردىش نەخۇشىيە.

(ئابلسى) دەلىت: قۇخ لەخەۋدا ئەگەر
 خۇشۋ شىرىنبۈۋ بۆيەكك بىخۋات
 دەگات بەخەزو ئارەزۋى خوازارو.

* ئەگەر بىنى لەدارىك قۇخ لىدەكاتەۋە
 لەپىاۋىكى نەخۇشەۋە مالۋ داراىى
 بەدەستدەھىيىت.

* قۇخۋ ھاۋچەشنەكانى جگە لە(توۋ)
 نەبىت ئەگەر مۇۋى يەككىيانى بەدىكر

دەستەلاتى بەسەر رۇژھەلاتۋ رۇژئاۋادا
 دەۋوات.

* دەگونجىت قۇچ خزمىكىت ھىزو
 تواناۋ سوۋدى لىۋەربىگى.

* ئەگەر بىنى دوشاخى ھەيە
 لەشاخەكانى گاو ئاژەل بەلگەيە لەسەر
 مردنۋ شىكستەينانى.

* شاخ بەلگەيە لەسەر سالانۋ چەكۋ
 ئەۋمالۋ سامانۋ مندالۋ

شكۆمەندىيەى مۇۋى بەزۋىى لەدىادا
 پىيدەگات.

قۇچەقانى (ھاۋىژەر): (ئابلسى)

دەلىت: ئەگەر نەخۇشىك بىنى بەلگەيە
 لەسەر ھەلگەندى لەشۋىنى خۇى.

* دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر لاۋردىنى
 ئوۋەى دانراۋەۋ ۋازەينان لەتلىاكۋ
 ماددە بىھۇشكەرەكان ياخود
 نوپنەرىكە.

* ئەگەر بىنى بەردىكى بەقۇچەقانى
 گرە مۇۋىك بانگدەكرى بۇ كارىكى
 حەق.

* ئەگەر بىنى ژنان بەردىان تىگرت
 جادۋى لىدەكەن.

* قۇچەقانى ۋتەيەكى حەقۋ راستىيە
 بەتۈندىۋ رەقى دەكرى، ئەگەر
 قۇچەقانى بەدەستى خۇيەۋە بىنى

(نابلسی) ده لئیت: بۆژن دووگیا نییه
یا خود تیکه لیبوننه له گهل
پیاو خراپایان و قسه و وتی
به ئیش و نازاره.

قۆل: نه گهر ئیش و ژانیکرد به لگه یه
له سه ر غه م و په ژاره و به تاللبوننه وه ی
ئهو روودا وه ی که به ده ست
نه نجامده دریت و به لگه شه له سه ر
نه بوونی خزمه تگوزاری.

(ئین سیرین) ده لئیت: نه وه ی به قۆلی
پیانو نه یکرد سه فه ریک ی
دوورده که ویت به ری، نه گهر سرپه وه
به په نه ی له شوینیکه وه ده گو یزیته وه
بۆ شوینیکتر.

(نابلسی) ده لئیت: قۆل و نه ندازه
له خه ودا سه فه ره، نه و سه فه ره ش
به نه ندازه ی بالیکه، نه گهر به بالی
جل و به رگه که ی بپی یان دیوارو زه وی
سه فه رده کات بۆ گوندیک، نه گهر
زه ویه کی گسکدا به قۆلی (حه ج) و
تیکۆشان و سه فه ریک ی دوورو
دریژده کات.

قه پان (ته رازوو): قه پان
فه رمانپه وایه کی ده سه ته لانداره و
بزماره که ی دامه زان و راوه ستانی
مولکه که یه تی و دووپه شکی

له کاتی وه رزی نه و به رو بوومه دا
به لگه یه له سه ر تام و چیتۆ قۆلبرین ،
نه گهر له کاتی خۆیدانه بوو به لگه یه
له سه ر ماندو بوون و ناحه قی و به تالی.
* قۆخ له خه ودا مژده یه به گه پانه وه ی
نه و خیره ی له کیسچووه و ناگاداریشه
بۆ شه پیک به سه رچوه و قۆخیش براو
هاورپیه کی ره فتار به رزه .

قۆرپوون: (ئین سیرین) ده لئیت:
مه رکه س له خه ودا بیینی قۆرپوه مال و
داراییه ک به ده سه تده هینیت هه میشه
له به رچاوو ده ستی دوژمنانیدا ده بیت،
نه وه ی نه ندامیک ی ئیش و ژان بیگریت
له خه ودا که سه نزیکه کانی قسه ی به دو
خراپده که ن به رانه ری.

قۆلنج^(۱): (ئین سیرین) ده لئیت: نه گهر
تووشی نه و نه خوشییه بوو منداله کانی
هه ژارده که ون و سزاو خه شم رووی
تیده کات.

* هه روه ها ده لئین: ئیش و نازاری سک
به لگه یه له سه ر له شه ساغی
خزمه نزیکه کان و خانه واده .

(۱) قۆلنج: نه خوشییه کی به ئیش و نازاره ده دات
له ریخۆله و پیسایه به نه سه تم دیته ده ره وه .
(نهاية الأرب: ۱۱/۱۷۳).

به پئی وتی په روه ردگار دهر باره ی
دوزه خیه کان ده فرموت: ﴿سر ایبلهم
من قطران﴾ (ابراهیم: ۵۰).

قه تی: (ئین سیرین) ده لیت: ژنیکي
شوڅو و شه نگو جوانه به جوانی
سه رسامده بی.

(نابلسی) ده لیت: بینینی له خه ودا
به لگه یه له سر:

+ راستگویی.

+ ره وانبیژی.

+ خوشه ویستی و ته بایی.

قه رز (وام): (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
ملکه چی و رسواییه.

* نه گه ر بیني قهرزیکده داته وه یان
حه قیکده داته وه په یوه ندی خزمایه تی
ده گه یه نیت و ه ژاریک تیرده کات و
کاروباریکی قورس و گرانى دنیاى بو
ناسانده بیت یاخود کاروباریکی ثاین.

* ه روه ها ده لیت: مافدان ه وه
که پانه وه یه له سه فهر.

* نه گه ر بیني له خه ودا وابه سته ی
قه رزیکه و خوشی دانی پیداده نیت به لام
له بیداریدا نازانیت شوینه واره کانى
گونا هو تاوانه که ده وریداوه له گه ل
کرداری قورس و گران بوی و له دنیا دا
سزا ده دریت یان به لاو نه هامه تییه.

نه پنییه (نه و به شه ی له دوو پشکده چیت)
زنجره که کشی به رده سته کانیه تی و
تاکانیشی گوئی ه تی و کیلؤکانى
دادگایى و دادپه روه ریبه تی.

(نابلسی) ده لیت: بینینی له خه ودا
به لگه یه له سر کوپ یان هاوسه رى
ره وشت سووک و نزم یاخود ره وشت به ر.
* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سر:

+ زانیاری.

+ ریڼومایى.

+ شوینکه و تنى حه ق.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر دادوه رى
خاوه ن به رده ست و په رده وان.

قه تایف^(۱): (ئین سیرین) ده لیت:
مال و سامان و تام و چیژو خوشحالیه.

قه تران (روڼاوگ): (ئین سیرین)
ده لیت: مال و سامانیکه به ناپاکى
ده ستگیرده بی، پیسبونى جل و به رگه
له بژتوی په یدا کردند او رژانى به سر
مروفتیکدا توهه تبارکردنیه تی.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا پیاوړیکه
ریگه له خراپه کاران ده گری چونکه
کرمده کوژی، نه گه ر یه کیك خوی
پیچه ورکرد یان جل و به رگیکی
قه تراناوی پۆشى روو له سه ریچیده کات

^(۱) قه تایف: جوړه شیرینیبه که پتر له رهمه زاندا

دروسته کړی. (وه رگڼی)

*ده لئښ: حەق گە ياندن گە پاندنە وە يە
لە سە فەر هە روک چۆن گە پانە وە ي
لە سە فەر حە قدانە وە يە .

قه زاولقه دەری خوايي: (نابلسی)
ده لئيت: ئە گەر مروّف لە خە ودا بينی روو
لە دە روون یان مالّو سامانیدە کات
بە لگە یە لە سەر بە دە سستکە و تنی
پاداشتی زۆر یاخود دە چیتە پیش
لە کارێک پیشتر لێی تر ساو و یاخود
دەرە نجامە کە ی باش دە بێ بە پێی
فەر موودە ی پێغە مبر (ﷺ): "سویندبێ
بە خوا هەر قە زاو چارە نووسی بۆ
مروّفێک ئە نجام بدرێت خیری تێدا یە
بۆی"^(۱).

قه زوان: (نابلسی) ده لئيت: قه زوان
لە خە ودا بە لگە یە لە سەر بیر کردن یان
سە فەر ئە وە ی ببینی هە لدە زنی بە دار
قه زوانێکدا خێرێکی دە سستگیر دە بێت
یان گوێببستی قسە و وتە یە کدە بێت
پێی شادو کامە راندە بێت .

قه ساب: (ئە بن سیرین) ده لئيت: قه ساب
فریشتە ی مردنە ، ئە گەر بین ی
چە قو یە ک ی لە قە سابێک وەر گرت

(ئە بن سیرین) ده لئيت: ئە گەر بین ی
قەرز بە خە لکیدە دات لە پێناوی خوا یا
مالّو دارایی دە بە خشی لە پێناوی
تێکۆشان و جیهاد و بە پێی ئایە تی: ﴿ان
نقرضوا الله﴾ (التغابن : ۱۷).

(نابلسی) ده لئيت: لە خە ودا خێرە
قەرز دە ر دە ی کات بە قەرز کارو
پیدا و یستی بە وە ی دا وایدە کات .

*قه رز بە لگە یە لە سەر تە و یە بۆ
سەر پێچیکارو موسوّل مان بوونی بێ با وەر
دە و لە مە ندییە بۆ هە ژار، ئە گەر شتێکی
بە خشی نر خدار بوو ئە گەر دا وای لێ کرد
بە لگە یە لە سەر باش مامە لێ کردن لە گە ل
پەروە ر دگەرە کە ی .

*قه رز بە لگە یە لە سەر لە خۆ بووردوویی و
جوامیری لە بەر خودا ، ئە گەر نە خۆشێک
بین ی قەرز دە دات بە لگە یە لە سەر
نارە حە تی تووشیدە بێت، ئە گەر بین ی
ئە وە ی دەیدا بە قەرز وەریدە گرێت
بە لگە یە لە سەر مردنی .

*ئه گەر بین ی قه رز پێده ره که ی مرد
لە غە م و پە ژارە رزگاریدە بێت .

قه رز دانه وه: (ئە بن سیرین) ده لئيت:
ئە گەر بین ی قەرز دە داتە وە و حە قێک
دە گە یە نی سۆزو بە زە ییە یاخود
نان دە دات بە هە ژارێک و کارێکی قورسو
گرانی ئاین و دنیا ی بۆ پیش دێت .

^(۱) (ئە حمە د) هینا و یە تی لە (مسنده)
هە کە یدا (۱۲۰۹۹) و (هە یسە می) لە (المجمع)
دا (۲۱۰/۷).

تووشده بئ پاشان چاكده بيته وه و
چوست و چالاكي رووي تيدة كاته وه .

* نه گهر بيني نه و ئازده لانه سهرده بپئ
كه حه لال نييه به لگه ي ستميه تي
له گه ل تيكه لبووني كاروباري له نيوان
خوي و خوي گهر وه .

* نه گهر بيني باوكي سهربري
چاكده بيت له گه لي نه گهر خويي
لينه هات ، نه گهر خويي بيني
خه ونه كه ي باش نييه .

* هه روه ها ده لئين : قه ساب به لگه ي
ناپه حه تي و گرانييه له هه موو حاليكدا ،
مه گهر له دوو حالدا نه بئ يه كه م / كاتي
قه رزاري نه و جا به لگه يه له سهر
قه رزدانه وه . دووهم / كاتي كوت و
به ندبئ نه و جا به لگه يه له سهر
كردنه وه ي .

* نه و قه سابه ي ده دريته پال فريشته ي
مردن كه سيكي نادياره به لام ناسراو
به شكه ري ميراتييه له نيوان ميراتداران .
* هه روه ها ده لئين : خويند پزژه پان
شمشيرو چه ك به ده سته .

* نه گهر بيني گوشت دابه شده كات
له نيو خه لكيدا دووزووبانيده كات .

* نه گهر بيني گوشتي مانگا له نيوان
خرمه كانيدا به شده كات نه گهر خيركارو
چاكخوازي په يوه ندي خرمايه تي

به جيده هئني هه روه ها مال و
سامانه كه ي له نيوان ميراتبه راني
به دادپه وه ري به جيده هئني له حالي
زيانداو زن بؤ كورپه كاني ده هئني .

* بيست دامال پياويكي ستمكاره وه ك
بازرگان ماف له خه لكي زه وتده كات و
مال و سامانيان به فيروده دات .

(نابلسي) ده لئيت : نه گهر
فه رمانپه وايه كي بيني ژيرده سته كاني
سهربري و زولم و ستمه ميان ليده كات ،
بينيني نه و قه سابانه ي گوشت
هه لده واسن و ده يفروشن له بازار به لگه يه
له سهر سه ختي و ناپه حه تي و
بونه خوشيش زيان پيكه وتنه له گه ل
سه ختي و توندي .

* بينيني قه ساب بؤ غه مبارو زينداني
به لگه ي خيرو ده رووه چونكه
نه ندماه كان له يه كدي جياده كاته وه .
* نه گهر قه سابيكي كوشت قوتارده بئ
له نه خوشي .

* قه ساب به لگه يه له سهر خاوه ني
كه سيئي و مال و سامان دابه شكار
له نيوان ميراتگراندا .

قه شه : (نابلسي) ده لئيت : نه گهر
قه شه يه كي له خه ودا بيني بيده كاره و
روده چيٲ له بيده كه يدا .

* نه گهر بيني بوه به قه شه يه ك
پيايه لدانتيكي باشده كرئ به لام

دهرووی خیر یاخود ئه وهی دهچیته
نیوی و کیشانهی پی ئه نجام دهدریت.
*قه فیز به لگه یه له سه ر پاریزه ری
نهیننی له مروؤو شتیت.

قه له ره ش: (ئین سیرین) ده لیت:
قه له ره ش پیاویکی نئه مین و بیزارکاره و
خوازیاری گرانکردنی شت و مه که و
وته کانی به لگه یه له سه ر هاتنی خیر
له که سیکی غه ریه وه.

(نابلسی) ده لیت: ئه گه ر بیننی
قه له ره شیکی هینا پیاویکی ناپاکی
خراپه کار ده پیکئی، ئه گه ر بیننی
قه له ره شی رامده کات هه ولی باشکردنی
کاریکی خراپه دات.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا پیاویکی
پله وپایه به رزی به ئارام و هیمنه.
قه له ره شیکی به لئه که به لئه که: (ئین
سیرین) ده لیت: پیاویکی فیلبازه و
له رویشتندا خۆی به گه وره ده زانی و
رژده.

*هه روه ها ده لیت: ئه گه ر قه له ره شیکی
راوکرد مالتیکی حه رام به ده سته دهیننی
به خراپه و فیل، هه روه ها ده لیت:
پیاویکی درۆزنی ناپاکه.

*ئه گه ر بیننی قه له ره شیکی
به ده ستهینا له خۆباییوون و کاروباری
پوچ و به تاله.

حال وباری قورسده بیته له سه ری و
ده روزه کانی رزق و رۆزی ئه سته م و
گرانده بن و له هه موو کاروباریکدا
ملکه چی و ترس و بیم رووی تیده کات.

*به لگه یه له سه ر پیاویکی ناپاک و
فروفتلای بیده کار.
قه فه س: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
زیندانیه، ده گونجیت به لگه بیته له سه ر
لانکه بۆ مندال.

*قه فه س لانه و ماله، ئه گه ر بیننی
مریشک و لانه ی کپی کچیکده هینتی و،
له ماله کهیدا نیشته جییده کات.

*ئه گه ر بیننی سه ریکرد به نیو
قه فه سه که داو له نیو بازاردا ده پروات
لانه و ماله که ی ده فروشی و
گه واهیده دن به سه ریه وه.

*قه فه س به لگه یه له سه ر تیچوون و
نالۆزی کاروباره کان به نیویه کدا.

*دادوهر به لگه یه له سه ر هاوسه رگیری.
قه فه س ساز: (نابلسی) ده لی: له خه ودا
به لگه یه له سه ر ساختمان و بیناو
به یه ککه یه نه ری هاوسه ران، ده گونجیت
به لگه بیته له سه ر:

+ په روه رشیاری مندالان.
+ زیندانه وان.

+ چنه ر.

قه فیز: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
به لگه یه له سه ر غه م و په ژاره یان

جیگه که ی هاته خواره وه و کلاوه که ی
به رز کرده وه و له سه ر سه ری داینا، پاشان
خه وه که ی بۆ راشه کارێک گیرایه وه
که (حیوه) ی (نیشابوری) بوو ئه ویش
وتی: که سیکی خانه واده که ی خۆت
به رهنگارت ده بیته وه له وه دهسته لات هه
که هه ته پاشان بریارو دهسته لات هه
بۆ خۆت ده گه ریته وه، ئنجا (ئه با
ئیسحاق) (سامانی) یاخیوو کاروباری
تیکداو پاشان کاروباره که گه رایه وه
ژێرده ستی خۆی.

* ههروه ها یه کێک بینی قه له په شیك
له سه ر (کابه) یه، خه وه که ی بۆ (ئیبین
سیرین) گیرایه وه و وتی: پیاو خراپێک
ژنیکی ریزدار ده هیئێ، پاشان (حه جاج
کچی (عبدالله) ی کوپی (جه عفر) ی
کوپێ (ئه بی تالیب) ی هیئا.

* بینینی قه له په رش له شوینی کدا باش
نییه، ئه گه ر قه له په شیکی له ماله که ی
خۆیدا بینی به لگه یه له سه ر پیاویک
خیانه تی لێده کات و ده ستی له گه ل
هاوسه ره که یدا تیکه لکرده، ههروه ها
به لگه یه له سه ر هه لمه تبردنی پیاویکی
دهسته لاتدار بۆسه ر ماله که ی.

(نابلسی) ده لێت: قه له په رش شومه
ئه گه ر له سه ر کشتوکال یا دارێک
بینی، ئه گه ر قه له په شیکی بینی

* ئه گه ر قه له په شی راوکرد ده سته وت
به ده سته هیئێ به ریگی پووج و به تال.

* ئه گه ر قه له په شیك هاته گۆ له گه لی
غه مو په ژاره دایده گری پاشان ده رووی
لێده کریته وه.

* ئه گه ر گوشتی قه له په شی خواردو
مال و سامان له کۆمه لی دزه وه
به ده سته هیئێ.

* ئه گه ر قه له په شیکی له به رده رکی
فه رمان په واو سه رکرده یه ک بینی گونا هو
تاوانێک ئه نجام ده دات و پاشان لێی
پاگه زده بیته وه یاخود هه لده ستی
به کوشتنی برا که ی پاشان ته و به
ده ه کات به پیی ئایه تی: ﴿فَبَعَثَ اللَّهُ
غُرَابًا بِبَيْتٍ فِي الْأَرْضِ لِيرَبِّهِ﴾
(المائدة: ۳۱).

* ئه گه ر به چنگی برینداریکرد له سه ر ما
ره قده بیته وه یاخود کۆمه لێکی
سته مکار توندوتیژ ده بن له گه لی و
نیش و نازار رووی تیده کات.

* ههروه ها ده لێن: قه له په رش به لگه ی
ته مه ندرێژییه.

* (نه سری کوپی ئه حمه د) له خه ودا بینی
له سه ر کور سه یه که ی داین شت بوو،
قه له په شیك هات و کلاوه که ی به ده نوک
کوونکرد، ئنجا له سه ری
خسته یه خواره وه و ئه ویش له سه ر

*هروه ها به لگه یه له سه ر خه لگیکه
زماندریژی زۆربله .

*قه له پره ش پیاوئیکه جه نگاوه ری
سته مکاره له گه ل به ختدایه ده گونجیت
به لگه بیت له سه ر سووربوون له سه ر
بژیوی .

*ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
کاروباری شاراو له زه ویداو
ئه سپرده کردنی مردوو، خوداوه ند
ده فرمویت: ﴿ فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا
يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيرِيكَ كَيْفَ إِذَا
سُوءَ أَخْبَرُ ﴾ (المائدة: ۳۱).

*ته گه ر قه له پره شیکی بینی راوی بو
ده کرد ده سته وت له شتی به تالو
پوچدا به ده سته هیئی .

*ته گه ر قه له پره شیکی له شوینیکدا بینی
له وشوینه دا مرقئیکه ئاواره و غه رب
ده مرئ .

*ته گه ر قه له پره شیکی بینی له زه ویدا
ده گه را کاریک نه نجامده دات
پاشگه زده بیتته وه لی، یان ده لئین:
شتیکه بو ده رده که وئ تیکه لئبویت
لیو نه زانیت چیبکات وه ک کوره که ی
(ئاده م) چۆن نه یده زانی ته رمی براکه ی
بشاریتته وه دوا ی کوشتنی و
قه له پره شه که فیریکرد .

گفتوگۆی له گه لده کرد کوپئیکه
خرابه کاری ده بیت .

(ئین سیرین) ده لئیت: به لگو غه م و
په ژاره یه کی زۆر رووی تیده کات پاشان
قوتارده بی .

*قه له پره ش به لگه یه له سه ر جیا بوونه وه
له خۆشه ویستان و غه ربی .

*ته گه ر قه له پره شیکی پیسپیرا خوشی و
شادی به ده سته هیئی .

*قه له پره شی به لک به لک به لگه یه
له سه ر ته مه ندریژی و مانه وه ی
شتومه ک و خوشی یان به لگه یه له سه ر
پیری به هوی ته مه ندریژی
قه له پره شه وه .

*له بالنده کانی زستانه بویه به لگه یه
له سه ر سه رماو سۆله و تیکچوون و
شیوان .

*ته گه ر قه له پره شیکی به لک به لک کبوو
چاوی گه شو و روشنده بی پی، ته گه ر
بوو به خاوه نی کوپئیکه خرابه کاره و
سه ربیرینی زه فربردنه به کوپیک یا
هه والیک رووی تیده کات .

*ته گه ر بینی قه له پره ش ده دوی له گه لی
کوپئیکه پیسیده بیت .

*ته گه ر چه ند قه له پره شیکی بینی
له مالی خۆیدا مال و دارایی و شکومه ندی
به ده سته هیئی هه تا کوتایی ته مه نی .

*دهگونجیت قه له پەش به لگه بیت
له سه ر:

+ئاواریه ی.

+ره شبینی به هه وال و دهنگو باس.

+غم و په ژاره.

+سه فەری دووردریژ.

+ئه وه ی پێویست ده کات دوعای

لێبکات له خزم و کەس و کار یان

دهسته لاتداریکی سته مکار.

*قه له پەشی نیو کشتوکال به لگه یه

له سه ر کۆرێک به زینا له دایکبووی

له لگه ل پیاویکی تیکه له له خێره شه ی.

*نه گەر قه له پەشیکی بینی به سه ر

کشتوکالێکه وه نه و کشتوکاله به لاو

تافه لێبه دات.

*قه له پەش مرقیکی خراپه کاری

درۆزنه، نه گەر بینی چاره سه ری

قه له پەشی کده کات چاره سه ری

مرقی کده کات به و چه شنه یه.

*نه گەر بینی قه له پەشیکی گرت

به ده ستی له خۆباییونه له گه ل

داوایه کی پوچ و به تال.

*نه گەر قه له پەشیکی له مال و لانه یه ک

بینی مرقیکی به دو خراپه.

*نه گەر بینی قه له پەشیکی راوی

بۆده کات ده سته کۆت به ده سته ده ینی

به درۆ کاری پوچ و به تالیشه.

*نه گەر قه له پەشیکی به لگه به لگه کی

بین شتیکی ده یینی پێی سه رسامده بی

له کاتی بیداریداو نه وشته هیچ خیریکی

تیدا نییه.

*نه گەر قه له پەشیکی له شوینیکدا بینی

له زه ویدا کاری کده کات لێی

پاشگه زده بیتتوه، هه روه ها ده لێن:

کاریکی بۆ سه ره ده دات

پاشگه زده بیتتوه هه روه ک چۆن

سه ریه لدا بۆ نه وه ی (تاده م) له کێ شتی

براکه یدا.

قه له پەشیکی سووری ده نوو کدار:

بینینی له خه ودا به لگه یه له سه ر

پیاویکی چه کمه بۆری تاره زووبازی

خاوه ن ده سته لات.

*هه روه ها به لگه یه له سه ر نه ته وه یه ک

یان کۆمه لێکی هه ژار یاخود پێکدادان و

بژێوی به بییوونی هیچ بنه مایه ک.

قه لا: (ئین سیرین) ده لیت: نه وه ی

بینی له سه ر قه لایه ک یان له نیویدا به

ده مریت و هیچ خێروچاکه ی نییه به پێی

ئایه تی: ﴿اینما تکنونا یدرککم اطوت﴾

ولو کنتم فی بروج مُشْبِدَةٍ ﴿

(النساء: ۷۸).

قولله کانی وه زیرو مالانی ده ورو به ریشی خزم و که سوکارو ده رگاوانیه تی.

*ته گهر خوئی له قه لایه کدا بینیه وه ته گهر شایسته ی مولک و ده سته لاتبوو پییده گات یاخود هاوسه رده گیریت ته گهر ره به نبوو یاخود اوهند منالیک کوری پیده به خشی یاخود مولکیک ده کپری، ته گهر بیباوه پربوو برواده هیتیت یان ته و به ده کات له سه رجه م گوناوو تاوانه کانی.

*قه لا به لگه یه له سه ر ئیسلام ، ته گهر بینى له قه لایه کدا یه خواناسی و دینداری و چاکه ی پیده به خشری و له گوناوو تاوان پاشگه زده بیته وه به نه ندازه ی شوین و جیگه ی له قه لاکه دا. *ته گهر ئه و قه لایه له کاتی بیداریدا له ئاوێکدا یان له بیابانی کدا بوو دوژمنه که ی زالدیه بیت به سه ریا، ته گهر له بیابانی کدا بوو به لام له خه وه که دا که وته چیا یه که وه یان له نئو ئاودا بوو له جه نگو شه ردا به ده سستی به تالدیه گه رپته وه.

*ته گهر بینى قه لایه ک بیناده کات پارێزراوده بیت له دوژمنه کانی یاخود عه ورت و مال و دارایی پارێزراوده بیت و له ملکه چی و سه رشوپی به دوور ده بیت.

(نابلسی) ده لیت: ته گهر مروڤ له خه ودا بینى له نئو قه لایه کدا یه دلنیا نه بیت له وه ی بۆیده چیت و خوازیاریه تی، ته گهر نه خو شبوو ده مریت، هه روه ها ده لیت: ئه وه ی بینى وه ک ئه وه ی له سه ر قه راغی قه لایه ک یان دیواریکه زه فهر به پیاوێکی مه زنی مه ترسیدار ده بات.

(ئین سیرین) ده لیت: قه لا قه لغانه له ئایندا بۆ یه کیک خوئی بینى تیدا له گه ل یه کیکدا کاروباره کانی بۆ کۆده بیت وه له کاروباری دنیا دا زالدیه بیت هه روه ها نزیکده بیت وه له فه وتان و تیاچوون چونکه هه موو ته واییه ک ناته وای رووی تیده کات.

(نابلسی) ده لیت: قه لا به لگه یه له سه ر راستگویی خاوه نه که ی به پپی ئه و وته یه ی ده لیت: راستگویی قه لایه.

*ده گونجیت قه لا به لگه بیت له سه ر خاوه نه که ی یاخود ئه و سه ربازانه ی تیدان یان دوژمنان.

*ده گونجیت به لگه بیت له سه ر:

+زانباری و قورئان و ئه وه ی مروڤ خوئی پیده پارێزی له شه یتان و سه ربازه کانی ، قه لات هه کانی فه رمان په واکانی هه تی و ده رگاکانی هشی پاس هه وانه کانه و

* نه گەر بینى قه لاکه ی ویرانبوو یان
لانه و کۆشکه که ی تیڭچوونی ئاین و
دنیا یه تی یان مهرگی هاوسهره که یه تی.

* نه گەر خۆی له قه لایه کدا بینى یان
له شار یاخود له حه شارگه یه کدا چاکى
پێده به خشرئ له گه ل خواناسی و
یه کلایى بوونه وه بۆ ئه وکاره.

* نه گەر بینى له بهر په نجه ره ی
قه لایه کدا دانیشته برا یا سه رکرده
یاخود باوکی بانگده کات و به هۆیه وه
قوتارده بۆ.

* ههروه ها ده لئین: قه لا پیاویکی
پاریزراوه که س توانای به سه ریانیه ،
نه گەر له دووره وه بینى به رزی ناوبانگو
پله وپایه یه تی و پاراستنى عه ورته
له حه رام.

* نه گەر بینى له ناوه وه خۆی
هه لواسیوه به قه لایه کدا یان
له ده ره وه ی قه لا دا خۆی هه لواسیوه
حال و بارى له ئایندا به و شیوه یه یه .

* ههروه ها ده لئین: ئه وه ی ببینی
له قه لایه کدا خۆی حه شارداوه
سه رده که ویت.

(نابلسی) ده لئیت: قه لا وازه تانه
له گوناو تاوان ، ههروه ها قه لا
به پیاویکی مه زن رافه ده کری.

* ههروه ها ده لئین: نه گەر بینى
قه لایه کی ئازادکرد کچیکه کات به ژن.

* نه گەر بینى قه لاکه ی یان نه و مال و
کۆشکه که ی ویرانده کات تیڭچوونی
ئاین و دنیا یه تی یاخود مردنى
هاوسهره که یه تی.

* نه گەر بینى له به رده می په نجه ره و
قه لایه ک دانیشته به هۆی برا و سه رۆک و
کوپه که یه وه قوتارده بیئت.

* ههروه ها و تراوه: قه لا پیاویکی
پاریزراوه و که س پیناویزیئت، ئه وه ی
له دووره وه قه لا ببینی پله وپایه ی به رز
ده بیته وه و عه ورته تی پاریزراو ده بیئت.

(ئین سیرین) ده لئیت: قه لا کۆتایی
هیتانی غه م و په ژاره یه و ده روازه ی
خیره .

* قه لا یه کیکه له پادشاو سه رکرده کان و
له خیره وه ده چیت بۆ شه ر.

* نه گەر بینى چوه نیو قه لایه ک رزق و
روزی و دنیانه ویستی له ئاینه که یدا
به ده سته ده تئى.

* نه گەر قه لایه کی له دووره وه بینى
له شوینیکه وه ده چیت بۆ شوینیکى
دیکه و پله وپایه و ناوبانگی
به رزده بیته وه .

* نه گەر بینى قه لایه کی دروستکرد
عه ورته تی له حه رام ده پاریزی و مال و
دارایشی له به لاو نه هامة تی.

قه لای شه تره نچ: (نابلسی) ده لیت:
بینینی له خه ودا به لگه یه له سه ر
جیگیر بوون له کاروباره کاندا.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر:
+ داپوشین.

+ مه رگی ناکاو وکتوپر.
+ راستکویی.

* بۆ دووگیانیش به لگه یه له سه ر
له دایکبوونی کچ.

قه لغان: (ئین سیرین) ده لیت: قه لغان
پیاویکی ره و شتبه رزی گوپرایه لۆ
مشوورخوری براکانیه تی له هه موو
شتیکدا که په یوه ندی به کاری چاک و
جوانه وه هه یه، هه روه ها پاریزگاریان
لیده کات و پشتگیریانده کات و له خراپه
دووریانده خاته وه.

* هه روه ها ده لیت: شتیکه سویندی
پیده خوری یا کورپکه نه زان و نه فام
ده بیت به رانه ر باوکی.

* قه لغانی سپی پیاویکی خاوه ن ئاین و
پله وپایه یه، قه لغانی سه وز پیاوی
ئاینداره هی سوور پیاوی ئاره زووبازی
شه په نگیزه، ره شیش پیاوی مالۆ
ساماندارو شکۆمه نده، قه لغانی
ره نگاوپه نگیش پیاوی تیکه لۆ بیتکه له.

* نه گه ر له گه ل قه لغاندا چه کی به دیکرد
دوژمه کانی ناتوانن زیانی پیبگه یه نن.

* نه گه ر زه په نگه ر یان بازرگان
قه لغانیکی بینی له گه ل شت و مه کی
خۆی یان له نیو فروشگاهه کی دانرا بوو
یا خود لای نه وانیه ی مامه لیه ی
له گه لده کردن پیاویکی سویندخۆره،
سوینده که شی وه ک په ناو قه لغانیکه
له فروش وکړیندا، به لگه ش ئایه تی:
﴿لَا تَزُوا اٰیْمٰنَهُمْ﴾ (المجادله: ۱۶).

* نه گه ر بینی قه لغانیکی نییه و کورپشی
هه بوو کورپه که ی له خراپه به دووری
ده گریست و بژئیوی و پینداویستی
دایینده کات.

* هه روه ها ده لیت: ئه وه ی خۆی بداته
پال قه لغان یا قه لغانیک بگریست
به ده سته وه په ناده بات بۆ پیاویکی
به هیزو ده یكات به په ناو پشتگیری
خۆی.

* هه روه ها وتراوه: نه گه ر قه لغانه که
به نرخبوو به لگه یه له سه ر ژنی
ده وله مه ندی جوان و شوخ و شه نگ،
وه گه ر نا ژنیکی ناشیرینه.

(نابلسی) ده لیت: قه لغان له خه ودا
په ناگه و پاریزه ره، هه روه ها به لگه یه
له سه ر

* و تراویشه:

(۱) قه لغان مال و مولکه.

(۲) هه موو وابهسته یه کی جه نگ وه ک
قه لغان و کلاوو ...

(نابلسی) ده لئیت: نه گهر هاوړپو
پیاوړکی به خشنده و په ناو پشتگیره بۆ
یه کیک په نای پیگیریت، پاریزره بۆ
نه وه ی په نای پیده گړیت و کوړیکیشه
بژئوی خوی په یداده کات و به توانا و
هیزه، هه روه ها بۆ یه کیک له به ریکات
نیعمه تیکه له لایه ن پیاوړیکه وه هه روه ک
باسکراو له نه ینی و ناشکراو
ده بیاریزیت و له پلان و فیلی پیلانگیران
قوتاریده کات.

* نه گهر بینى قه لغانیکى پوښیوه و
قه لغانه که له ناسن دروستکراوه
پاریزگاریی نایینه.

* هه روه ها ده لئین: نه وه ی قه لغانیک
بپوښیت مال و مولک به ده سته هینیت.

* قه لغان به لگه یه له سه هیمنى و
دلنیاى له ترسو بیم و پاراستنى
ناپرووى هاوسه رو مال.

* قه لغان بۆ ژن په چه یه یاخود میړدیکه
بیپاریزیت.

* پوښینی قه لغان به لگه یه له سه ر براو
په ناو پشتگیر یاخود کوړیکى به سوزو

میهر.

* هه روه ها ده لئین: قه لغان مال و مولکه.

روژوو، پیغه مبه ر (ﷺ) ده فهرمویت:
(روژوو قه لغانه - پاریزره) ^(۱).

* ده گونجیت به لگه ش بیت له سه ر
هاوړپه کی رکه به ر.

(ئین سیرین) ده لئیت: قه لغان
قه لاوپه نایه، نه وه ی ده پوښی
پله و پایه کی مه زن به ده سته هینیت،
پوښین و له خودانى هه موو جوړیکى
چه ک پاریزگارییه له دزی دوژمن، قه لغان
پاریزگاری و مسوگه رى ناینه بۆ
سه رجه م خه لکی نیعمه ت و پاریزگارییه
له به لاو نه هامه تی و فوفیل. خوداوه ند
ده فهرمویت: ﴿سَرَّ اِبِلَ تَقِيْكُمْ اَلْكَرْ
وَسَرَّ اِبِلَ تَقِيْكُمْ بِاَسْكُمْ كَذَلِكْ يٰتِمُّ
يَعْمَنْتْ عَلَيْكُمْ﴾ (النحل: ۸۰) هه روه ها
ده فهرمویت: ﴿وَعَلَّمَآهُ صُنْعَتْ لِبُوسْ
لَكُمْ لَتَصْنَعْنَكَ مِنْ اَسْكُمْ﴾
(الانبیاء: ۸۰).

* نه گهر بینى وه ک نه وه ی قه لغان
دروسته کات شاریکی توکمه و به هیز
دروسته کات، قه لغان پوښی به لگه یه
له سه ر براو په ناو پشتگیر یان کوړیکى
به سوزو دلئسوزو، پوښینی بۆ بازرگان
چاکه یه که پئیده گات یاخود
بازرگانیه کی هه میشه یه له گه ل
هیمنى و پاریزگاریی.

^(۱) (بوخاری) (۱۸۹۴) و (مسلم) (۱۶۲/۲۸۵/۴)

له فهرموده یه کی (نه بوهوره یه) هه وه.

* نه گەر زیاده کی له له شو لاریدا بینی به بیته وهی زبانی هه بیته زیادهی نیعمه ته که ده پزیت به سه ریا.

* پیاویکی ساده و هه ژار هات بۆ لای رافه کاریکی خه و وتی: بینیم له شولا رم زیادی کردوه وه که ئه وهی نورو روونا کیم هه بی له وه ده چوو روو به زوهو و خوانای چووم له نئو چیاو دهشت و دۆله کاندای ده گه پام، رافه کاری خه وه که پییوت: تق شایستهی دهسته لاتده بیت و مولک و دهسته لات به دهسته هینیت و مال و سامان و شکومه ندیت زیاد ده کات، پاشان زۆرینه برد له گه ل غه زا کاراندا چوو بۆ غه زاو پیاویکی ئازابوو موشریکه کانی به زاندو مال و سامان و دهسته که وتی به دهسته ئینا.

(نابلسی) ده لیت: نه گەر له خه ودا بینی قه له وه مال و سامانی زیاد ده کات، نه گەر له گه ل قه له ویدا جل و به رگیککی ئالتونی له به ردا بو نه خو شده که وئ و چاکه بیته وه.

* هه روه ها ده لیت: قه له وی له شو لار به لگه یه له سه ر شکومه ندی.

* هه روه ها ده لیت: قه له وی له شو لار هینو باوه ره.

* هه روه ها ده لیت: قه له وی به لگه یه له سه ر شکومه ندی و پله و پایه ی به رز.

* نه و چه که ی وه که قه لغان و خوده وایه به لگه یه له سه ر جل و به گو پۆشاک هه ردوو بالی نه گەر له ئاسنبوو خزم و خو شیه، نه وهی بینی دووباسکی هه یه به هینو په نادار ده بیته به هوی پیاویکی خزمیه وه، هه روه ها ده لیت: هاو پزیه تی دووپیاو ده کات به هینو مه زن.

* ده گونجیت لیکدانه وهی قه لغان وابهسته ی کوپو برا که بیته.

* نه گەر بینی دووبالی ئاسنی هه یه کوپو هیزه له سه فهدا.

قه لغانچی: (ئین سیرین) ده لیت: له خه ودا دهسته لاتیککی به هیزه هانده ری سوپایه دژ به دوژمنانی فریوی دوژمنانی ده دات به دوژمنانی، تیروپشکیش دهسته لات.

قه له وی له شو لاری مرووف: (ئین سیرین) ده لیت: قه له وی و هین له لاشه دا هینزی ئاین و باوه ره، نه گەر بینی له شو لاریبوه به له شو لاری ماریک هه لده ستیت به ده ر خستنی دزایه تی و دوژمنایه تی په نهان.

* نه گەر بینی دووگی هه یه وه که دوگی به ران کوپیککی هه یه دوی خویده ری.

* نه گەر بینی له شو لاری له ئاسنه یاخود له به رده ده مریت.

قه مېووری: (نېين سیرين) ده لیت: نه گه ربیني قه مېووریو ه مال و داراییه کی زوری به ده سته هیئت له گه ل مولک و ده سته لات له لایه ن خزم و که سیکی به هیتره.

(نابلسی) ده لیت: له گه ل نه وه دا سروشتی پاک و بیگه رد به ده سته هیئت، هه روه ها قه مېووری ناوبانگو قه رزاریه که نه سته مه دانه وهی چونکه پشت وه ک بار وایه، ده گونجیت گوناو تاوان بیت.

* و تراوه: قه مېووری ته مه ندریژی به یان منداله.

قه نند (شه کری کلؤ): (نابلسی) ده لیت: له خه ودا رزو و رۆزی به ماندوبوون و غم و په زاره ده سته گېر ده بی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر: + چاکبوونه وه له نه خو شی.

+ ده رووی خیر دواي ناپه حه تی.
+ مندالبوونی دوو گیان.

+ سه ره تاي خه ریکبوون به زانیاری و قورئان خویندن و پیشه سازیه وه.
+ مالئیکی مؤلی ده سته به ده ست.

قه یسی: (نېين سیرين) ده لیت: قه یسی نه خو شییه، خواردنی قه یسی سه وز دینار کردنه به خیر و چاکبوونه وه یه

له نه خو شی، خواردنی قه یسی زه رد خه رچکردنی مال و سامانه له نه خو شیدا.
* نه گه ربیني قه یسی له دارئیک ده کاته وه و ده یخوات هاوه لایه تی پیاوئیکی ده و له مه ندی ره وش خراپ ده کات.

* هه روه ها و تراوه: لیکر دهنه وهی قه یسی له داره که ی هاوسه رگری به له گه ل ژنی کدا مال و سامانی میراتی له ژیر ده سته دایه.

* نه گه ربیني هه ندی که له ده سته لانداران قه یسیان له داریکی سیولیکر ده وه مالئیکی خراپ ده خاته ده سته ژیر ده سته کانی.

* دار قه یسی پیاوئیکی ده رده دارو فره نه خو شییه.

* هه ندی که لیتن: به لکو پیاوئیکی رووگر ژه بؤ خانه واده که ی و له گه ل خه لکیداکراوه و چاونه ترسه.

* نه گه ر قه یسیه کی سه وزیو پیاوئیکی فره دره مه.

* نه گه ر لقئیکی له دار قه یسی شکانده وه نکوولی له مال و سامانی که کات له لای پیاوئیکه وه یا خود واز له نویژو رۆژو ده هیئت.

* نه گه ر له دارئیکی زپ لقئیکی شکانده تا بیکات به گزچان خو شی و شادی لیوه به دیده هیئت.

* نه گەر فهرمانپره وایه ک بینی له دارسیو
قهیسی لیکرده وه له ژیر دهسته کانی
پاره ی سته مکاری وهرده گری.
* قه یسی به لگه یه له سهر ترس و بییم،
ده گونجیت به لگه بیت له سهر گه پانه وه ی
شته کان بۆ دۆخی رابردوویان.
* ده گونجیت به لگه بیت له سهر رزق و
رۆزییه کی خوش و به تام.

ق ی

قیامت (رۆژی دواپیسی، رۆژی
زیندوبوونه وه): (ئین سیرین) ده لیت:
(نه بی عوبه یده ی ته ستوری) ده لیت:
له خه ودا بینیم قیامت هه لساوه و
خه لکی کۆبوونه ته وه، یه کێک بانگی کرد:
خه لکینه ئه وه ی له دنیا دا برسیبوو
با ئاماده ی نانخواردن بیت، خه لکی یه ک
به یه ک هه لسان، پاشان بانگرا: (باوکی
عوبه یده هه سته) هه ستام و سفره دانرا
له دلی خۆمدا وتم: پێمخۆش نییه
له دوا ی ئه وانه وه بم.

* (نه حمه دی کوری (مسروق)
ده گێژته وه ده لیت: له خه ودا بینیم
قیامت هه لساوه و خه لکی
کۆبوونه ته وه و یه کێک بانگی کرد: کاتی
نوێژی به کۆمه له ، ئنجا خه لکی
ریزان به ست فریشته یه ک هات
رووخساری به ئه ندازه ی میلێک ده بوو

* ئه و به روبرو مانه ی رهنگیان زهرده
نه خۆشن و ئه وه ی ترشه غه م و
په ژاره یه و سه وزه کانیان نه خۆشی
نییه .

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا کۆمه له
دیناریکی رۆره نه گەر له کاتی خۆی یان
له کاتی خۆیدا نه بوو.

* دار قه یسی پیاویکی نه خۆشه و هیچ
که لک و سوودی نییه .

* نه گەر داره که قورسبوو به و
به ربوومه ی هه لگرتوه پیاویکی خاوه ن
مال و داراییه .

* هه روه ها دار قه یسی پیاویکی
رووگه شی رۆده له گه ل خانه واده که ی و
له خودی خۆشیدا ئازایه .

* نه گه ریینی به روبرو مه که ی سه وزه
به لگه یه له سهر دره م ، نه گەر زه ردبوو
به لگه یه له سهر دینار.

* نه گه ریینی لقیکی شکاند له داریکی
بیه روبرووم ناکۆکی و دژایه تی ده کات
له گه ل که سیکی نزکی .

* ئه وه ی دارو دره خت چاکبکات
ئه مانه ت ده گه یه نی.

* هه موو دارو دره ختێک له کاتی خۆیدا
به روبروومی لیبکریته وه خۆشی و چیژو
خزمه تکاره به دهر له توو، نه گەر له کاتی
خۆیدا نه بوو ماندو بوونیکی پووچه .

* نه گەر بینى قیامت هه لساوه
ئه ویش له بهرده مى پهروه ردگاردا
راگیراوه خه ونه که ی به هیزو پته وتره و
سه ره لدانى حق خیراتره .

* ههروه ها نه گەر بینى له خه ودا
گۆره کان شه قیانبردوه و مردوو
له گۆر دینه دهره وه خه ونه که ی به لگه یه
له سه ر بلاویونه وه ی دادپه وه ی .

* نه گەر بینى قیامت به رپابوه و
خۆشى له جهنگدا بوو سه رده که وى .

* نه گەر خۆى له قیامتدا بینیه وه
خه ونه که ی به لگه یه له سه ر سه فەر ،
ئه گەر هه ر خۆى به ته نیا حه شرکرا
له گه ل یه کیکتر خه ونه که ی به لگه یه
له سه ر سه مکاره به پێى نایه تی :
﴿احشروا الذين ظلموا وازواجهم﴾
(الصافات: ۲۲).

* نه گەر بینى قیامت به رپابوه به ته نیا
هه ر بۆ خۆى خه ونه که ی به لگه یه
له سه ر مردنى به پێى ئه و فه رموده یه ی
ده ئیت: " ئه وه ی بمړى قیامه تی
به رپابوه "

* نه گەر بینى قیامت به رپابوه و
سه ختى و نا په حه تیه کانی داهاتوون
به لگه یه له سه ر هاتنى سته م به دواى
دادپه وه ریدا له لایه ن کۆمه لیکه وه
چاوه پێى سته مى لێنه کردوون .

وتى: بچۆره پیشه وه و به رنوێژى بۆ
خه لکی بکه ، ته ماشای رووخسارمکرد
له نێو چاوانیدا نووسـرابوو
(جوبره ئیل) ی (ئه مین) منیش وتم: ئه ی
کوا پتغه مبه رى (ﷺ) ئه ویش وتى:
سه رقائى دانانى سفره یه بۆ دنیا
نه وىستان .

* (ئه بوسه عد) (ره حمه تی خواى
لیبیت) ده فه رموى: ﴿ونضع اطوازين
القسط لیوم القیامت فلا تظلم نفس
شیئا﴾ (الانبیاء: ۴۷).

* هه رکه س بینى قیامت هه لساوه
له شوینیکدا دادپه وه رى بلاوده بیته وه
له وشوینه داو تۆله له سه ته مکاران
ده کرىته وه چونکه ئه و رۆژه رۆژى
جیا کردنه وه دادپه وه یه .

* نه گەر بینى مه رجیک له مه رجه کانی
قیامت هاته پێش وه که هه له اتنى خۆر
له رۆژئاوا وه هاتنه ده ره وه ی
زینده وه رى دوا و یا خود سه ره لدانى
(ده جال) و (یا جوج و مأجوج)، نه گەر
گۆپرایه لى خودا وه ندبیت خه ونه که ی
مژده یه بۆى، نه گەر سه رپى چیکاریبیت
یان خه ریکبیت سه رپێچى بکات
خه ونه ی ئاگادارییه بۆى .

قورسترېوون له چا که کانی مه ترسی
له سر ټاينه کې هه يه .

*ته گهر بينی کې شاننه که
به ده سستی به وو له سر ریازیکی
راست وړیک به پټی ټایه تی: ﴿وانزلنا
معهم الكتاب والپیزان﴾
(الحديد: ۲۵).

*ته گهر بينی فره مانیکیاندايه و
پټیانوت: بخوښه، نه گهر له چا که کاران
بیت شادی و دلخوشي رووی تیده کات،
نه گهر وانه بی حالی مه ترسیداره به پټی
ټایه تی: ﴿اقرا کتابك﴾
(الإسراء: ۱۴).

*ته گهر خوی له سر (صراط) دیه وه
جیگیره له سر ټاین، نه گهر بينی
له سر (صراط) لایداو له کیشانه و ده گریا
خوایاری ټاسانکردنی کاروباره کانیه تی
پشته خوا له روژی قیامه تدا.

(نابلسی) ده ټیت: له خه ودا ټاگاداریه
بویه کیک خه ریکبی سه ریچیه ک
نه نجامبدات قیامه تیش دادپه وه ریبه و
حه قسه ندنه وه په له سسته مکار
بوسته ملیکراو.

*ته گهر په کیک له جه نگاوه ران بينی
قیامت به رپا بوه تیاچوونی گروه و
کومه لی سته مکار نزیکه به سرکه وتنی
خوایی.

*ته و خه ونه به لگه په له سر نه وه ی
خاوه نه که ی سه رقاله به نه نجامدانی
گوناو تاوان و داوی کاری ده گهن و
مه حالده کات و ته و به ده کات له سهری
یا خود سوورده بیت له سر درو کردن
به پټی ټایه تی: ﴿ولو ردوا لعادوا لما
نهوا عنه وانهم لکاذبون﴾
(الأنعام: ۸).

*ته گهر بينی له لیپرسینه وه
نزیک بوه ته وه خه ونه که ی به لگه په
له سر نکو ولیکردنی له خیر و
پشته لکردن له حق به پټی ټایه تی:
﴿اقترب للناس حسابهم وهم في
غفلت معرضون﴾ (الأنبياء: ۱).

*ته گهر بينی مامه له و لیپرسینه وه په کی
سووکی له گه له نه نجامدرا خه وه که ی
به لگه په له سر باشی ټاينه که ی.

*ته گهر بينی به توندی مامه له ی
له گه لکرا خه وه که ی به لگه په
له سر نه وه ی رووی تیده کات به پټی
ټایه تی: ﴿فحاسبناها حسابا
شدیدا﴾ (الطلاق: ۸).

*ته گهر بينی خوداوه ند لی
ده پرسیته وه و کرداره کانی خراوه ته
نیوکیشانه وه و چا که کانی قورسترېوون
له خراپه کانی له گوپراه لیه کی مه زندایه و
خوداوه ند پاداشتیکی مه زنی
ده داته وه، نه گهر خراپه کانی

*زهوى قىامت ژنيكى ريزداره يان
پياويكى به ريزى به سووده، فووكردن
به كه په نه دا قوتاريوونى پياوچاكانه.

*نه گهر بينى قىامت له شارېك يان
گونديك به رپابوه ياخود روژ
له روژئاواوه هه لاهاتوه يان هه
نيشانه يه كيترى قىامت و زيندوبونه وه
ديت به دووى يه كدا هه تا ده گاته به شى
پاداشت و سزا مژده دهره بويه كيك
كارى چاكه نه نجامبدات به ناسانى و
بوئه وه شى كارى خراپه ده كات
ئاگادارييه هه تا ته ويه بكات و
پاشگه زببته وه.

*نه گهر قىامت ته له خه ودا بينى به لگيه
له سه ر دهره كوتنى نيشانه يه كى قىامت
وهك خوښپرشتن و دهره كوتنى كارى
ناقول او به دكارى.

*هه روه ها قىامت به لگيه له سه ر
نيشانه كانى خراپه و بينينى ئه وه ش
يادخه روه يه بوخه و بينه ر.

*نه گهر بينى گوره كان قليشاون و
مردوه كان له گوره كان به دهره كوتون
دادپه وهرى له شوينه دا بلاوه بيته وه.

*هه روه ها ده لئى: نه گهر بينى قىامت
به رپابوه له شه پى دوژمنانى
قوتارده بى ياخود فيتنه و ناشووب
له نيو خه لكى شارو ولاتدا به رپا ده بى
كه تيدا بينراوه.

*نه گهر نيشانه يه كى قىامت ته بينى
وهك فووكردن به كه په نا ياخود
هاتنه دهره وهى مردووان له گوپ
يا هه لاهاتنى روژ له روژئاواوه ليكدانه وهى
وهك ليكدانه وهى روژى قىامت و ايه.

*هه روه ها ده لئى: هاتنه دهره وهى
زينده وهران سه ره لدانى فيتنه يه و تيدا
كومه لئى قوتارده بن و كومه ليكيش
تيا ده چن.

*سه ره لدانى (ده جال) دهره كوتنى
پياويكى بيدعه كاره و وئلى و
سه رگه ردانى له نيو خه لكيدا
بلاوه كاته وه.

*فووكردن به كه په نا كوكه په شه و
نه خو شيبه ياخود ئاگادارييه
له ده سته لاتداره وه له ناردنى يه كيك
ياخود رووداوېك له وشاره ده قه وى يان
سه فهرى كى گشتيه له (حه ج) ياخود
جيهاد و تيكوشان.

*نه گهر بينى خوداوه ند خه لكى
زيندوده كاته وه بو جياكرنه وه يان
لئيرسينه وه يان دادپه وهرى خوايه
له نيو خه لكيدا بلاوه بيته وه، يان
پيشه واو ئيمامى كى دادپه وهره ياخود
روژيكي مه زنه خه لكى ده بيبين و
سه ريان پيده سوپمى.

*نه گهر بينى نامه ي كرداره كانى
به ده سته راستى وهرگرت چاكه و
ده وله مه ندى و شوكودارى

پۆش-ییبوو قورئانی به دروستی
خوینده وه (حهج) ده کات.

* نه گهر روو به رۆژه لات نوێژیده کرد
هه مان بۆچوونی قهدهریه کانی ههیه و
هاوتای رای مه سیحیه کانه.

قیارات^(۱): (نابلسی) ده لێت: له خه ودا
ناخۆشییه به هۆی قهرزه وه تووشی
ده بیئت که له نه ستۆدایه.

قیارتاو: (نابلسی) ده لێت: بینینی
له خه ودا به لگهیه له سههر کارویارو
ئاسانگهر یاخود برههری قوماشی
ئه ستور.

قییه (گۆشتی وردوردگراو): ده گونجیئت
بۆ ره بهن به لگه بیئت له سههرهاوسه رو بۆ
دوگیان کورپیئت.

* ده گونجیئت به لگه بیئت له سههر
تیکه لکردنی مال و سامان له گه ل
شه ریکه کانی و نه نجامی سوودو قازانجی
نئوانیان.

به ده سته ده هیئت ، نه گهر به ده سته
چه پی وه ریکرت به گوناوه تاوان و
هه ژاری و پێداویستی تیا ده چیئت.

* نه گهر بینى به سههر پردی (صراط) دا
رۆیی به سه لامه تی قوتارده بی
له ناره حه تیه کی گهر وه گران.

قیبله و رووگه ی نوێژخوین له نوێژدا:
(نابلسی) ده لێت: نه گهر له خه ودا بینى
روو به رۆژه لات نوێژده کات پیاویکی
مه زه ب خراب و فره بوختانه بۆ
خه لکی و چاوه ترسه له بۆگوناوه
چونکه له گه ل جووله که دا هاوپایه و
نه وانیش به و چه شنه ن.

* نه گهر رووی له به رانه بری رۆژه لاتبوو
پیاویکی بیدعه چی سههرقاله به کاری
پرپووچه وه.

* نه گهر رووی له پشتهی (کابه) بوو
ئیسلامی وازی پێناوه به نه نجامدانی
گوناوهی گهر وه یان سویندخواردنی درۆ
یاخود توهمه تبارکردنی داوینپاک و
خۆنه پاراستن له گوناوه تاوان و
چاودیری خوادوه ند له ده سته دات.

* نه گهر بینى رووگه و قیبله نازانی
یاخود بینى بۆیده گهری و نایدۆزیت وه
له ئاینه کهیدا سههرسامده بیئت.

* نه گهر بینى روو به قیبله نوێژده کات
ئه وه ئاینه که ی جیگیره ، خۆنه گهر
نوێژ روو به شوینیکی به ده ر
له (کابه) یکردو جل و به رگی سپی

^(۱) قیارات: ۲۴/۱ دیناریک و له کیشانه شدا
(۴) دهنگه که نه (فه رهنگی ده ریا: ۱۰۰۹/۲).

کاف

ك

کا: (نڀښن سیرین) ده لټیت: کا مالټیکی
زورو فهداره بؤنه وهی به ده سستی
بهیننی یان بیباته ماله که ی.

* ده گڼپنه وه (نڀښن سیرین) سهیری
کایه ک ده کات له بیداریداو ده لټیت:
خوزگه له خه ودا بوايه ، هه روه ها
ده لټین: نه وهی کا بیبینی له خه ودا
فهرده و تووره که ی بؤ ه لډورئ چونکه
مال و داراییه کی زوره و شوینه واره که ی
پیدا دیاری دهادت، یاخود مالټیکی
که مه زورپشی چؤنیه تی هه ل سوکوت
کردنه پیوه ی.

(نابلسی) ده لټیت: کا مالټیکه
به ماندوبوون ده سته گير ده بیټ چونکه
دوای کوتان به ده سته دیت. نه وهی
له خه ودا بیبینی کای لایه رزق و رۆزی
حه لال به ده سته هینټیت بؤخوی، نه گهر
له خه ودا لیخوارد نرخى فروشتنی
وه رده گریټ و دهیخوات یان برسیتی و
نه بوونی رووی تیډه کات.

نه گهر له شوین و جڼگه ی ناشیاو داینا
وه ک سندووق و گه نجینه به لگه یه له سه ر
گرانی و مردنی ناژه ل.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سه ر خپرو
چاکه چونکه له مال و دارایی زیاده یه .
* زوری کا له ولاتدا به لگه یه له سه ر
زوری رووه ک، به لگه شه له سه ر رووه ک،
کای گه نم به لگه یه له سه ر گه نم، کای
پاقله ش به لگه یه له سه ر پاقله ، هی
توکیش له سه ر توك.

کابه (که عبه): (نڀښن سیرین) ده لټیت:
نه گهر بینی نویژ له (کابه) دا ده کات
زالده بی به سه ر هه ندیک له ریژدارو
شکومه ندانداو دلټیایی و خپری
ده سته گير ده بی.

* نه گهر بینی شتیکی له (کابه) برد کارو
رووداو یکسی له ده سته لاتداره وه
به ده سته دی.

* (کابه) له خه ودا فهرانپه وایان
به رپرسه یاخود وه زیره رمانی

* نه گهر بينى دراوسى (مهككه) يه
ته واووپر ده بى.

* نه گهر بينى له (مهككه) دايه و له گهل
مردوانداو پرسىارى ليده كهن
به شه هيدى ده مرى.

* ده گيرنه وه پياويك ديت بولاى (ئين
سيرين) ده لئيت: له خه ودا بينم له سر
(كابه) نويزده كم ، نه ویش وتى:
له خوابترسه من واده بينم له ئيسلام
دهرچوبى.

* نه ندازياريك له خه ودا ده بينى چوه ته
نيو (حرم) وه له سر (كابه)
نويزده كات، خه ونه كهى بؤ رافه كارىكى
خه و ده گيرپته وه نه ویش ده لى:
دلنبايى و ده سته لائيك وه رده گرى باج
له مه مولايه كه وه كرده كه يته وه، وپراى
خراپى بؤ چوون و پيچه وانه بوونى
سوننه ت.

* پياويكتير ده بينى بازده دات به سر
(كابه) دا پاشان بؤ (ئين سيرين) ي
ده گيرپته وه نه ویش ده لى: پياويكى
پيچه وانى سوننه تى پيغه مبه رى (ﷺ) و
دواى ناره زوى خوت كه وتوى.

* ده گونجيت (كابه) به لگه بيت له سر
نويز چونكه رووگهى نويز خويانه و
به لگه يه له سر مزگه وت چونكه مالى
خوايه.

ديواره كهى به لگه يه له سر مه رگى
فه رمانپه وا.

* بينينى (كابه) له خه ودا مژده ي
خيروچا كه يه يا خود ناگادارييه به شه پرو
غم و په ژاره.

* نه گهر بينى (كابه) بوه به مال و لانه ي
نه وه خزمه تكارى به رده وامى ده بى و
ناوبانگو شكومه نديشى ده بى، مه گهر
(كابه) له شيوه يه كى خراپدا به دى بكات
نه مه ش هيچ خيرىكى تيدا نيبه.

* نه گهر بينى لانه و مالى بوه به (كابه)
ريزي ليده گرى.

* هه روه ما ده لئين: نه گهر بينى چوه ته
نيو (كابه) وه پشت به خوا ده چيته
نيوى.

* نه گهر بينى هه نارىكى له (كابه) دزى
ده چيته نيوى.

* نه گهر بينى له سر (كابه) نويزده كات
ناينى تيكده چى.

* نه گهر بينى ده سته لات و پوسستىكى
له (مهككه) پى سپيرا فه رمانپه وا
هه نديكارى پيده سپيردى.

* نه گهر بينى روو به (كابه) چوو
ناينه كهى باشده بى.

* نه گهر بينى له (كابه) پيساييكرد
به لگه يه له سر به لاو نه هامه تى روو
له فه رمانپه وا ده كات.

كارىك له بىداريدا به لگيه له سهرى،
به لام نه گهر له کاتى بىداريدا بترسى
دلنياده بى و نه گهر نه خو شپوو ده مرى.

* نه گهر که سيك (کابه) ى بينى له شارىك
يان گهره كيك نه گهر خه ونه که
تاييه تبوو به خه و بينه ره وه و که سى
نه دى له خه وه که ىدا ته ماشاى
حاليده كرى نه گهر چاوه پتى ژنبى
ماره يده کات و زور چاوه پتده بى.

* نه گهر که سيكى بيتاگا له تايين بينى
ياخود نويزى واز لپه تايبوو بۆ نه و که وسه
ئاگادارييه له واز هيتانى له وهى که و
ده بوو بيکات و له رووکردنه شوپنیک،
ههروه ها بۆ که سيك (حه ج) ى مالى
خواى له نه ستودا بى به لام خوى
لپه بيتاگا بکات، نه گهر هيچکام له وانه
نه بوو خه وه که ش هى زانايه کبوو
خه لکى له ده وری کۆده بوونه وه
له خه وه که داو ده نگه ده نگیان له ده وری
دروسته ده کرد ده سته لاتداريکى
دادپه روه ر کاروباريان ده بات به پتوه و
پياوړکى زانا يان که سيکى ناسراو
له (حه ج) ده گه پته وه يان له سه فريکى
دور يان له مالى خوى ده چپته ده ره وه
به هوى کاره سات و رووداوړکى که رووى
تپده کات يان فره زىک که دپته نه ستوى
يان مردويه کى ده مریت و خه لکى

* ههروه ها به لگيه له سهر نه وهى
وابه سته ى ده بيت و ريتمووى نه و
وه رده گرى و پاشگه زده بيت وه
له کاره کانى.

* ههروه ها ده گونجيت به لگيه بيت له سهر
به ههشت چونکه مالى خوايه و
به ههشتيش مالى خودايه.

* ههروه ها به لگيه له سهر نه وهى
مزگه و ته کانيتر به لگيه له سهرى.

* نه گهر بينى (کابه) بوه به مالى نه و
خه لکى رووى تپده که نه و ريزيان
به سته له به رده رگايدا خاوه ن زانارييه
ياخود کچيکى ريزدارى هه يه و هاتوون
بۆ داخووزى.

* نه گهر له ده وری (کابه) بوو ياخود
هه نديک له رى وره سمه کانى
جپه جپه ده کرد خزمه تى ده سته لاتدار
ده کات يان خواناسى يا باوک و دايک
ياخود هاوسه ر يان گه وره يه ک
به ناموزگارى و خوماندوکردن.

* نه گهر بينى چوه نتيو (کابه)
هاوسه زده گرى نه گهر ره به ن بيت و،
نه گهر بيپاوه پبوو موسولمانده بى نه گهر
بيتاگابوو ديسان ده گه پتته وه بۆ
چاکه کارى و نه گهر نازارى دلى دايک و
باوکيدابوو چاکده بيتته وه له گه ليان،
وه گهر نا ده چپته مالى فه رمانپه و بۆ

*ته گهر بينى گهړا به ده وړى (کابه) دا
ياخود يه کيک له سر ووتنه کاني

به چيگه ياند چاكيه له نايښه كيدا.

*ته گهر بينى روويكړده (کابه)
رووده كاته نه وهى حال وبارى نايښه كى
چا كده كات له گال دنيايدا يان
رووده كاته فرمانپړه وا هه تا تيكل
به هه نديك له بهر پر سه كاني ببيت.

*ته گهر بينى (کابه) هاتوه ته
نيوما له كى و له خزمه تى دهسته لاتداردا
نه بوو ژنيكى ريزدا ده هيتى
له چا كه كاران.

* (کابه) به لگيه له سر نويز چونه
رووگى موسولمانانه.

* هه روه ها به لگيه له سر مزگه وت
چونه مالى خويه.

* بو يه کيک رووى تيبكات به لگيه
له سر:

+ رينومايى و قورنان و سوننه ت.

+ کوپ.

+ زانا.

+ گه وړه و هاوسه رو دايك.

* هه روه ها به لگيه له سر به هه شت.

* ده گونجيت به لگه بيت له سر (حه ج) و

ناپوړه و بازپو خوشحالى.

* ته گهر بينى (کابه) يوه به مالى و
خه لکى رووى تيده كنه و وه ستاون

شوئى ده كهن و به ده وړيا دوعا
ده كهن.

(نابلسى) ده لئيت: نه گهر بينى نويزى
تيداكرد زالده بيت به سر فرمانپړه واو
پيشه وايه كى ريزدار ياخود دلنياه دبى
له دوژمنان و خپرى ده ستگير ده بى
ليوه يان.

* ته گهر چوه (بيت العتيق) ده چيته
لاى فرمانپړه وا.

* ته گهر بينى يه کيک له ديواره كاني
كه وت و رما به لگيه له سر مهرگى
فرمانپړه وا.

* ته گهر هات بو (کابه) به لام هيچ
سرووتيكى به چينه مينه له قيامه تدا نه و
فرزانهى به چينه ناهه خودا له سرى
داناهه يان كه فاره تى سوينده كه يداوه.

* ته گهر بينى دزى له (کابه) كرد ده چيته
لاى مهره ميكي خوى.

* ته گهر فريشته كاني بينى له ناسمان
دابه زى و پايله كاني (بيت) يان
به رزكرده وه له شاريكدا دايننا فيتنه و
ناشوب له و زه وييه دا ده كه ويته وه.

* ته گهر بينى (کابه) سووتاوه وازى
له نويزه ميناهه.

* ته گهر (کابه) بينى زياد يان
كه ميكرد بو ياخود له حال وبارى خوى
گورپانكاريه كى به سر دا هاتبوو
ليكدانه وهى ده دريته پال فرمانپړه وا.

چاکبوونی حال و باره نه گهر هه لده ستا
به نه نجامدانی کارێک.

کاتژمێری خۆلی شووشه یی: نه گهریبینی
شتێک دیت به سه ریا لێکدانه وه ی به پێی
خێرو شه ر ده بی.

* ده گونجیت به لگه بیته له سه ر
جوانکاری.

کار: (ئێین سیرین) ده لیت: کرداری
ناته واو به لگه یه له سه ر ناو می دبوون
له وه ی خوازیاریه تی و روودانی ناته واوی
له سه ر کردایه تیدا.

(نابلسی) ده لیت: کاری ناته واو
له خه ودا به لگه یه له سه ر بیکاری و کاری
ته واویش به لگه یه له سه ر ژیان.

* نه گهر بینى کارێکی خێر
نه نجامده دات خوازیاری منداڵی
نێرینه یه و خودا وه ند پێی ده به خشی و
به لگه ی خێره بۆ ده وله مه ندو که سانی
به هیزو هه روه ها به لگه یه له سه ر مۆلک و
پله وپایه ی فراوان و به رین.

کارا (بکه ر): (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
به لگه یه له سه ر هه ژاری و ده وله مه ندی.

* ده گونجیت به لگه بیته له سه ر سه فه رو
دوودلی له داواکردنی بژێویدا و هه لگری
غه م و په ژاره ی که سانیت ره له گه ل
ئارامگرتن له سه ر نه وه ی تیدا یه.

له به رده رگا که ی ده سه سه ته لاتێک
به ده سه سه ته هێتی یان به هۆی
زانیا ریه که وه یاخود کارێک
که نه نجامیدا وه.

* نه گهر بینى به ده وری (کابه) دا
ده سه سه وری ته وه یاخود یه کێک
له سه رو ته کانی جیه جیده کات خزمه تی
ده سه ته لاتدار یا زانا و خواناس یاخود
دایک و باوک یا هاوسه رو گه وره یه ک
ده کات به ئامۆژگاری و چاکه له گه لکردن و
خۆره نجانندن بۆ به رانبه ر.

کاتژمێر: نه وه ی کاتژمێرێک ببینی
(د ره م) و (دینار) ی به پێی دیاری کردنی
کاته که ده سه ته که وێ.

* کاتژمێری وه لآمدانه وه ی دوعا له روژی
هه یینیدا یان کاتی خوێندنی زیکرو ویرد
به لگه یه له سه ر لا بردنی به لاو
نه ها مه تی و ده وله مه ند بوونی هه ژارو
به جیه پێنانی به لێن.

* هه روه ها ده لێن: کاتژمێری ده سه ته
له خه ودا به لگه یه له سه ر پێشکه و تن
به یار مه تی هاو پێیه ک که ده سه ته لاتێکی
گه وره ی هه یه.

* کاتژمێری دیوار: به کات

لێکده درێته وه، نه گهر له نمره یه کی

دیاریکرا ودا لیدا له سه ته کانی شه وودۆ

کارگه چی: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سهر ئارامگرتن و چوست و چالاکى له هه موو کاروبار یکتدا.

*** هه روه ها بینینی به لگه یه له سهر رزقو بژئوی و سوودو قازانج.**

کاروان: (نابلسی) ده لیت: ئاژهل له خه ودا به لگه یه له سهر که لوپه لو پیداو یستی باش، کاروانیش: پشوو سه فهر و گواستنه وه یه، هه روه ها (ئین سیرین) ده لیت: گهشتیاری ژن ژنیکی ئازادی ده وله مهنده.

کاری چاکه: (نابلسی) ده لیت: بینینی له خه ودا به لگه یه له سهر ره واندنه وه ی غه م و په ژاره و شایى و ئاهه نگه.

*** ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سهر هه ره شه و گریان و شیوه ن.**

کاشی: (نابلسی) ده لیت: نه گهر له خه ودا بینى له جیگه ی مه رمه پ دانراوه به لگه یه له سهر گۆرانی پله و پایه و هاوسه رو شوین و جی و بژئوی، هه روه ها نه گهر مه رمه پ له جیگه ی کاشی دانرابوو به لگه یه له سهر پینچه وانه ی شه پ به خیر.

*** نه گهر کاشی بینى له شوینیک گونجاوو پئویستبوو به لگه یه له سهر ته بابی و کۆبوونه وه و شایى و ره واندنه وه ی غه م په ژاره و رزقو رۆزى و نوئیبوونه وه ی جل و به رگ.**

*** ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سهر هه لبه ستى قسه و جوانکاریى له لال تیکهل به حه رآمده کات.**

*** کارا (بکه ر) پیاویکه خه لکی هانده دات دژ به یه ک، نه گهر کاریکیشى نه نجامدا بۆ خوداوه ندیده کات، نه گهر ته م و مژ که وته سهرى سوود له و ته پ و تۆزه وه رده گری به نه ندازه ی خۆی، نه گهر ته پ و تۆز نه که وته سهرى هیچ سوودیکی لئوه رناگری.**

*** نه گهر بینى بکه ر مالان له بنده رده هیئى له گهل دیوارداو هه ندیکی ده خری به سهر هه ندیکیترا د بیزاری و ناره حه تى له نئوان که سانیکدا رووده دات له و شوینه دا یاخود ده مر ن.**

*** نه گهر بینى به ده ستى کاریک نه نجامده دریت وه که هه لکه ندن به پاچ کردگارى په روه ردگاره، پاچیش پیاویکه خه لکی به کیشده کات بۆ لای خۆی و ده چیته نئو کرۆکی نه و باسه وه.**

کار په کخستن: (نابلسی) ده لیت:

په کخستنى نه و کاروبارانە ی ناتوانی به جی بهیئى نه گهر ژنبوو جیا بوونه وه و دانیشتن بۆ خۆی ده هیئى یاخود شوونه کردن و گوشه گیرییه.

(تابلسی) ده لئیت: کافور به لگه یه له سهر خیر به نه پیتی و دوو گیان بوونی ئافره ت.

* نه گهر له گهل مردوو یان پیردا بینرا به لگه یه له سه رکرداری چاک و چه شرکردنی له گهل چاکه کاران.

کاکیله ی مروؤ: (ئین سیرین) ده لئیت: نه گهر بینی کاکیله یه کی ئیش و ئازاری مه یه قسه و وته یه کی خراپ ده بیستی توندو ره قی له گهلده کات به نه ندازه ی ئیش و ئازاره که ی که هه یه تی.

(تابلسی) ده لئیت: کاکیله له خه ودا گه وری نه ته وه یان ریش سپیه که یانه، ئه و کاکیله یه شی ده که ویت یان هه ردانیک به لگه یه له سهر که موکوری له مال و داراییدا یان مردنی که سانیک.

* کاکیله خانه واده ی پیاوه دووپوه کان یاخود نه وانه ی خوی پیده نوینی یان نه و مندالانه ی نه گه یشتون به ئاستی.

* نه گهر بینی کاکیله ی دهره ئناوه ده مریت، هه روه ها ده لئین: نه گهر قه رزاربوو قه رزه که ی ده داته وه یاخود نه گهر نه مانه تیکی لایبوو ده دات به خاوه نه که ی یان په یوه ندی و رایه له ی خزمایه تی ده بریت له نیوان نه وه ی کاکیله که ی ده دریته پال.

کاغه ز (تیانوس): (تابلسی) ده لئیت: نه گهر بینی له کاغه زیکدا ده نووسی نکولییه له گهل خه لکیدا.

* هه روه ها ده لئین: نووسه ر پیاویکی غه مباری به لاو نه هاهمه تیداره وه مه میسه له دلله راوکه دایه وه خوداوه ند ریتوماییده کات له وه غه م و په ژاره یه قوتارده بی.

* نه گهر بینی پیتشه وایه ک کاغه زیک دایه داوای شتیکده کات له نیمام و ده یدوزیته وه.

کاغه زفرؤش: (تابلسی) ده لئیت: له خه ودا پیاویکه هاوکاری خاوه ن پلان و فیلده کات.

کافرؤش (ئالیکفرؤش): (ئین سیرین) ده لئیت: پیاویکی به خشنده ی مال و سامانداره.

(تابلسی) ده لئیت: پیاویکی به خشنده ی ده وله مه نده و باسی چاکه کانیده کری.

* بیننی کافرؤش به لگه یه له سهر هه ستان به به رزه وه ندی که سانیت یان هه لسوکه و تکار به رزق و رۆزی هه ژارو نه وانه ی له سه فهران یان ته مه لی.

کافور: (ئین سیرین) ده لئیت: کافور پیاوه لدانی باشه له گهل پله وپایه و شکومه ندی.

پیی وت: هر کاله کیک که تیان
گرتوی که سیکی ماله که ت ده بریت.

* کاله کی سهوزی هندی پیاویکی روح
قورسی ساردو سپه له دیدی خه لکیدا.

(نابلسی) ده لیت: ئه وهی ببینی کاله ک
ده خوات له زیندان قوتار ده بیت به پیی
ئایه تی: ﴿فَابْعَثُوا أَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ هَذِهِ
إِلَى الْمَدِينَةِ فَلْيَنْظُرُوا أَيُّهَا أَزْكَى طَعَامًا
فَلْيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ مِنْهُ﴾ (الكهف: ۱۹)
به واتای کاله ک هاتووه.

* ئه وهی ببینی کاله کی هندی ده دات
به خه لکی سووک و سارد ده بیت
له به رچاوی خه لکیدا یان قسه ی قورسو
گرانده کات.

* ئه وهی بیه ویت ئیش و کاربکات کاله کی
خراب به لگه یه له سه ر بیئیشی.

* کاله کی سهوز شاروچکه یان کوپ یا
ژنه یان سه ری هاوپییه ، ئه گهر چوه
لای نه خویش چاره سه ر وهرده گری
ئه گهر پیویستی پینه بوو به لگه یه
له سه ر نه خویشی.

* کاله کی زه ردیش پیاوو ژنه که باسی
چاک و باشیان هیه ، ده گونجیت
به لگه بیت له سه ر ژنی خانه دان و جوان
له گه ل که مو کوپی ره قو ئیشی زبر یان
له سه ر ره قی.

کالانی شمشیر: (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا به لگه یه له سه ر نه نیپاریژ.

* ههروهه ده لیت: کالانی شمشیر
به لگه یه له سه ر مال و دارایی پاریز یا
شت و مه کپاریژ، ههروهه بینه یی
به لگه یه له سه ر:
+ سه فەر.

+ کوپیک مروث به سه رشانیه وه
هه لیبگریژ.

کالا (شتومه ک): (ئین سیرین) ده لیت:
ئه وهی کالو شتومه ک به ده ستیه وه
ببینی مال و سامان به ده سته هیئت.

کاله ک: (ئین سیرین) ده لیت: کاله ک
نه خویشیه ، ههروهه ده لیت: پیاویکی
له ش به بارو نه خویش، ههروهه ده لیت:
ئه گهر کاله ک بهیئیی خه مو په ژاره یه ک
رووی تیده کات به بیئیه وهی بزانیست
له کوپیه سه ریگرتوه، ههروهه
ده لیت: کاله که سه وزه ی نه گه یوو
ته ندروستی و لاشه یه.

* ئه وهی ببینی ده ستی بو ئاسمان
دریژ کردوه کاله کیک ده گریته وه مولک و
ده سته لاتی ک داوا ده کات و به خیری
ده ستیده که ویت.

* ده گریته وه پیاویک کاله کیان گرتیه
ماله که ی، خه وه که ی بو
خه ولیکده ره وه یه ک گپرایه وه ئه ویش

* نه گەر كانزايه ك يان چه ند كانزايه كي
دييه وه ته ماشاي حال وباريده كړي
نه گەر كشتياربوو بژيوي پيدا كړدني
ده ژيټه وه، نه گەر زانسته پوه رويو
به ده سستیده هيتيټ و سه ركه وتوو
ده بيت.

* نه گەر نه و كانزايانه ي له خه ودا بو
خه لكی خه لاكرد به لگه يه له سه ر نه و
زانياربييه ي به درده كه وي، نه گەر
ده سته لانداربوو له دريای دوزمندا
ياخود به تيكوشان ناسرابوو چه ندين
شاري هاوه ل پيدا كره ان نازادكارو
ده سته و تيان ده بيت، نه گەر
بيده چييه كي گه وره بوو فیتنه يه بوي
به پوي خه لكيدا ناوه لايده كات.

* كانزاكاني نيو زه وي مال و ساماني
بيده نكه وه ك چاو پاريزاوه.

كاوئبوون (فهوتان - تياچوون):
(نابلسي) ده لټت: له خه ودا
پوچه لېوونه وه ي سوودو قازانجه
ياخود نه بووني نهرم ونيانييه به وي
نه خو شيبه وه يان دورينه وه ياخود
ثافه ت و به لبارين به سه ر كشتوكال يان
هاتني نه هامه تي به سه ر ناژه لاند.

* لاي خه لكی رټيازدار بوون و مانه وه يه .

* نه گەر كاله كيكي له تكراري بيني
به لگه يه له سه ر قهرزيك ده يده نه وه يان
له چن مانگيدا قهرزيده كات.

* كاله كي سووريش به لگه يه له سه ر
جزره كاني خشل و نالتوون.

كاله ك فروش: (نابلسي) ده لټت:
بينيني له خه ودا به لگه يه له سه ر پياوي
له ش به بارو نه خو شو به لگه شه له سه ر
نه وه ي چاره سه رو شيفاي نه خو شي
لايه له گل رزو و رزي فراوان.

كامخ^(۱): (نابلسي) ده لټت: له خه ودا
غهم و په ژاره و كيشمه كيښ و ناكوكييه،
نه گەر ليڅخوارد غهم و په ژاره روي
تيده كات، نه گەر ليڼي نه خواردو
ده ستي ليته دا مال و سامانيكه زيان
ليده كات.

كامخ فروش: (نابلسي) ده لټت: له خه ودا
پياويكه فره نه خو شو و درده داره.

كانزاكان: (نابلسي) ده لټت:
كانزاكاني نيو زه وي به لگه يه له سه ر:
+ گه نجينه .

+ مال و ساماني هه لگير او.

+ زانباري شاراوه .

+ كاروباري نه يني .

(۱) كامخ: نه وه ي له خواردندا به كاردټ بو تام و
چيژتيكردني . (فرهنگي ده ريا: ۱۰۲۲/۲).

ک ت

کتری: (ئین سیرین) ده لیت: ریزو
پله و پایه نرخی ماله.

* نه گەر ئاگریکی کرده وه و کتریه کی
خسته سهری و گۆشتی تیکرد یان خوارد
پیاویک ده جوولینن بۆ به ده ستهینانی
سوودو قازانج، نه گەر بینن گۆشته که
کولوا و خواردی سوودو قازانجی
لیوه رده گری و مال و سامانی حه لال
به ده سته هینن، نه گەر نه کولابوو
سوودی حه رامه.

* نه گەر گۆشت و خواردنی تیدانه بوو
پیاویکی هه ژار راده سپیرن به کاریک
له توانایدا نییه و سوودی لیوه رناگری.
* کتری شووشه پیاویکه نازو نیعمه تی
خوی بۆ سه رجه م خه لکی ده رده خات و
به تاییه تیش بۆ دراوسیکانی.

کتیب (په رتووک): (ئین سیرین)
ده لیت: کتیب هیزه، نه گەر کتیبیکی
بینن هیزه به ده سته هینن به پیتی
ئایه تی: ﴿يَا يَحْيٰى خُذِ الْكِتٰبَ بِقُوَّةٍ﴾
(مریم: ۱۲).

* کتیب خیریکی به ناویانگه نه گەر
بلاو کرابوه وه نه گەر داخرابوو خیریکی
شاراوه هیه.

* نه گەر کتیبه که له ده سته مندالدا بوو
مژده یه، نه گەر له ده سته کچی کدا بوو

خیرو مژده و خوشییه، نه گەر له ده سته
ژنیک دابوو په بیردن به کاریکه
له خوشیدا.

* نه گەر کتیبکی داخراوی
به ده سته یه بینن زوو ده مرئ به پیتی
ئایه تی: ﴿يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ
السَّجِلِّ لِّلْكَتٰبِ﴾ (الانبیاء: ۱۰۴).

* نه گەر بینن به بلاو کراوه یی
له پیشه وای وهرگرت ده سته لات و
سه رکه وتن و نازو نیعمه ت
به ده سته هینن نه گەر به ئارامبوو،
وه گه رنا له کویلا یه تی و ملکه چی
ده ترسی.

* نه گەر بینن کتیبیکی داخراوی نارد بۆ
مروفتیک و پاشان بۆینارده وه، نه گەر
ده سته لاتداربوو به سوپایه که وه رووی
تیکرد ده دۆرین، نه گەر بازرگان بوو
له بازرگانیه که یدا زهره ر ده کات، نه گەر
ژنی ده سته نیشاندبوو پیناگات و وازی
لیده هینن.

* نه گەر کتیبیکی به ده سته راستییه وه
بینن خیره، نه گەر شه رو ئاژاوه ی
هه بوو له گه ل مروفتیکدا یا خود گومانی
هه بوو به ئاشکرا بۆی روونده بیته وه،
نه گەر له سزاو نیش و نازاردا بوو خوشی و
شادی رووی تیده کات به پیتی ئایه تی:
﴿وَنَزَّلْنَا عَلَیْكَ الْكِتٰبَ تَبْيٰنًا لِّكُلِّ

فهرمان‌په‌وایه‌کده‌بی به‌لگه‌ش له‌سه‌ری
چیرۆکه‌کی (سوله‌یمان) پیغه‌مبه‌ره
(سه‌لامی خوای لیئیت) له‌گه‌ل
(به‌لقیس) دا.

* نه‌گه‌ر لاپه‌ره‌و گۆفاریکیان بۆ ناردو
تیدا پارچه‌یه‌کی لۆچکراوی تیدابوو
کچیکه‌و هاوسه‌رگیری له‌گه‌ل ده‌کاتو
دووگیانده‌بی.

(ئین سیرین) ده‌لیت: نه‌گه‌ر بینی
کتیپیک ده‌نوو سی کاروکا سبیه‌کی
حه‌رام نه‌نجامده‌دات به‌پیی نایه‌تی:
﴿قَوْلٌ لَّكُم مِّمَّا كُنْتُمْ ابْدِئْتُمْ وَوَيْلٌ
لَّكُم مِّمَّا يَكْسِبُونَ﴾ (البقرة: ۷۹).

* نه‌خشو نیگاری ده‌ستی پیاو فووفیله
ملکه‌چی و رسوایی به‌دوادا دیت، بۆ
ژنانیش فووفیل و پاره‌به‌یدا کردنه.
* نه‌گه‌ر بینی نایه‌تیک قورئان له‌سه‌ر
کراسه‌کی نوسراوه‌ پیاویکی پابه‌نده
به‌قورئانه‌وه.

(نابلسی) ده‌لیت: نه‌گه‌ر نامی
کرداره‌کانی به‌ده‌ستی چه‌پ بینی
په‌شیمانده‌بیته‌وه له‌سه‌ر کاریک
نه‌نجامیداوه. وه‌رگرتنی نامی
کرداره‌کان به‌پاست سالیکی پر
فه‌روپیتته، وه‌رگرتنی له‌مروفتیک
پیرۆترین شتی لیوه‌رده‌گری، له‌لایه‌ن
خۆیه‌وه.

شَيْءٌ وَلَهْدَى﴾ (النحل: ۸۹) نه‌گه‌ر
غه‌مباربوو یان ئاواره‌ کاروباری بۆ
ناسانده‌بی و به‌دلخۆشییه‌وه
ده‌گه‌رپیتته‌وه بۆ لای خانه‌واده‌که‌ی.

* وه‌رگرتنی کتیب به‌ده‌ستی راست
خیره.

* نه‌گه‌ر به‌ده‌ستی چه‌پ کتیبیک
وه‌رگرت په‌شیمانده‌بیته‌وه له‌کاریک
نه‌نجامیداوه.

* نه‌گه‌ر کتیبیک له‌مروفتیک وه‌رگرت
ریژدارترین شت وه‌رده‌گری لای به‌پیی
نایه‌تی: ﴿لَا خِزْيَا مِنْهُ بِالْإِيمَانِ﴾
(الحاقة: ۴۵).

* نه‌گه‌ر بیباوه‌رێک قورئانیکی
به‌ده‌ستی وه‌ بینی یان کتیبیک
عه‌ره‌بی ملکه‌چده‌بی یان ده‌که‌وێته
بۆ ته‌ی غه‌م و په‌ژاره‌و به‌لاو
نه‌ها مه‌تییه‌وه.

* نه‌گه‌ر ته‌ماشای لاپه‌ره‌و گۆفاریکیکرد
به‌لام ئه‌وه‌ی تیدابوو نه‌یخوێنده‌وه
میراتی وه‌ به‌ده‌ستیده‌هێنیت.

* هه‌روه‌ها ده‌لێن: نه‌گه‌ر بینی کتیبیک
دراند غه‌م و په‌ژاره‌کانی ده‌په‌وێته‌وه
فیتنه‌و شه‌پی لیده‌که‌وێته‌وه و خیری
ده‌ستگیرده‌بی.

* نه‌گه‌ر بینی کتیبیک مۆرکراوی
بۆ هات ملکه‌چه‌و رامی

ههروهك چۆن ژن دهرووی خیره بۆ
ئەوانەى لەنارەحەتیدان.

كچۆلەى گۆرانىيىژ: (ئىبن سىرىن)
دەلّيت: گۆرانى و مۆسقى لەشايدا
هه مووى بەلاو نه هامة تىيه بۆ
دانىشتوانى ئەو مالا.

كچى شقل و مۆرنەشكاو: (نابلسى)
دەلّيت: ئەوەى لەخەودا كچىك بىنى
قورسى و گرانىه بۆخاوەن پلەوپايە
ههروهك چۆن ژن دهرووكردنەوہە بۆ
ئەوانەى لەتەنگانەدان.

* دەگونجيت بەلگەبیت لەسەر:
+ حوشت.

+ زەوييەكى بەسوودو خانوويەكى
تازەبىناکراو.

+ بەروبوومى نەچنراو.
+ ناپەحەتى و مەينەت.

+ کارى ئەستەم و گران.

* بۆ پادشاو فەرمانپەرە بەلگەىە لەسەر
قەلا.

* ئەوەى ببىنى دەچیتە لای كچىك
دەبیت بەخاوەنى كىلگەىەك یان
بازرگانىەكى بەسوود ئەنجامدەدات.

ك

كراس: (ئىبن سىرىن) دەلّيت: كراس
حال و بارى مۆفە لەبژىوى پەيداكردن و

* ئەگەر بىياوهرپك قورئان یان كتيبيكى
عەرەبى بە دەستى خۆیەوہ بىنى
ملكە چدەبى و دەكەویتە نىو غەم و
پەژارە و بەلاو نه هامة تىيهوہ، مۆركردن
دلتيا بوونە لەوكارە.

* ئەگەر كتيبيكى بىنى بەسپىتى
لەلایەن كەسكى ناديارو ئاوارەوہ پى
گەشت هەوالى نامىنى و دوايدىت.

* ئەگەر كتيبيكى بىنى لەناسمانەوہ
دابەزى بۆى بەپىنى ئەوەى حالیدەبوو
لىى یان كەوتە نىو ویزدانى، ئەگەر
خىزىبوو یان شەپ.

* دەگونجيت كتيب بەلگەبیت لەسەر
یەكك خۆش دانىشتن و مەجلىس بىت.

* كتيبي بەرگدار ئەگەر نەيزانى چى
تیداىە ببىنى بەلگەىە لەسەر ناپاكى و
غەش لەپيشە سازىداو مامەلەى ناديار
یان ژنى زماندریژە.

كتيبفروش: (نابلسى) دەلّيت: ببىنى
لەخەودا بەلگەىە لەسەر خالىبوونەوہ
لەغەم و پەژارەو چارەسەرى
گىروگرفت و كەوتن بەسەر هەوالى
سەيرو هاوسەرگىرى بۆ رەبەن و تەوبە
بۆ خراپەكارو موسولمانبوونى بىياوهر.

ك

كج: (نابلسى) دەلّيت: لەخەودا
قورسى و گرانىيە بۆ خاوەن پلەوپايە،

* نه گەر ژنيك بينى كراسيكي پوښى و
لوس و گوشادبوو باشى حال و باريه تى
له ناي و دنيو حالى هاوسه ره كه يه وه .

* پيغه مبهري خوا (ﷺ) ده فهرموى:
"بينيم خه لگى ده خرانه روو لام و هه بوو
كراسه كه ي تاسه ر مه مكى بوو هه يشبوو
خوارتر ، نجا (عومه) م بينى كراسيكي
له به ردا بوو رايده كيښا " وتيان: به چى
ليكيده ده ديت وه نه ي پيغه مبهري (ﷺ) ؟
فهرموى: نايين"^(۱).

(نابلسى) ده لئيت: كراسى سپى نايينه ،
نه گەر بينى كراسيكي به ديارى پيدرا
خيرو چا كه يه بوى .

* نه گەر بينى كراسه كه ي دپاوو پيسه
غهم و په ژاره و به لاو نه هامه تيبه
تووشيده بى .

* كراسى سهوز به لگه يه له سه ر نايين و
هى سپيش به هه مان شيوه و كراسى
شين باش نيبه .

* كراسى سوور به لگه يه له سه ر
ناوبانگ .

* كراسى زهرده نه خوشيبه .

* ته پى جل و به رگ به لگه يه له سه ر
كوښپ و ريگر له سه فهر كردندا نه گەر

ناينداريدا ، نه و زياد و كه ميبه ي تيدا
به ديد هكات ده گه پيته وه بو خوى .

* هه روه ها ده لئين: كراس مزده يه به پيى
نايه تى: ﴿ اذْهَبُوا بِقَمِيصِي هَذَا ﴾
(يوسف: ۹۳) .

* هه روه ها ده لئين: بو پياو ژنه و بو ژن
ميرده به پيى نايه تى: ﴿ لَكُنْ لِبَاسٌ
لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهَا ﴾ (البقرة: ۱۸۷) .

* نه گەر بينى جل هكاني هه لته قا
له ژنه كه ي جيا ده بيت وه .

* نه گەر بينى كراسيكي بيتگيرفانى
له به ر كرد باشى حال و باريه تى له نايندا ،
مه گەر مال و سامانى نه بيت و نه توانى
كارو كردار نه نجامبدات .

* نه گەر گيرفانى كراسه كه ي دپاوو
به لگه ي هه ژاريه تى .

* نه گەر بينى چهند كراسيكي زورى
هه يه به لگه يه له سه ر خيرو چا كه ي زور
كه پييده گات له قيامه تداو
پادا شته دريته وه .

* كراسى سپى نايين و خيره ، پوښينى
نه و جوړه كراسه پله و پايه يه بو
خاوه نه كه ي ، هه روه ها جبه ش به و
چه شنه يه و چاكي و خراپى حالى
پوښه رى ده رده خات .

^(۱) متفق عليه (بوخارى) ۲۳/ و (موسلم) :

*ده گونجيت كراس مالو لانه ي
پياوييت چونكه مەردوم داده پوشي و
چارالاي هه يه وهك مالو لانه .

*ته گەر بينى كراسه كه ي له بارى
درژييدا دپاوه دەرووى ليدە كړي ته وه ،
ته گەر له بارى پانيدا دپا قسه و ته
له سەر ئابرووى ده كړي .

*ته گەر بينى كراسه كه ي له دواوه دپاوه
دەرياره ي ئابرووى ته و قسه ده كړي
له كاتيكا خوى بيتاوان و پاكه ته گەر
له پيشه وه دپا قسه يه و دەرياره ي كراوه .
*ته گەر بينى كراسه كه ي له هه وره نازو
نيعمەت ده يگرته وه .

*بينى كراسى (يوسف) (سهلامى
خواى لييت) په يامبه ريكي خير رووى
تيده كات .

کردنه وهى قفل: (ئيبى سیرين) ده لييت:
ئه وهى قفلېك ده كات وه ته گەر
ره به نبوو هاوسه رده گري و قفل
هاوسه ره .

*ته گەر زيندانيهك بينى به دوعا
قوتارده بى و خوداوه ند ده فره موى:
﴿اِنَّ تَسْتَفِئُوْا فَعَدْ جَاءَكُمْ الْفَتْحُ﴾
(الأنفال: ۱۹) واته: ته گەر دوعا بكن
سه ركه وتوو ده بن .

*ته گەر له كي شه و به ره ره كانيداييت
سه رده كه وييت و پريارده دات خوداوه ند

ئه و ته پرايه وشكبو وه كه سپه و
لا ده چي .

*ته گەر بينى كراسيكي بيگر فانو
ملوانى له به ركردو بؤينباخى نه به ست
به لگه يه له سەر مردنى .

*ته گەر بينى كراسيكي خهت خهتى
له به ركرد (حهج) يا سه فەر ده كات .

*ته گەر بينى كراسيكي كورتى
له به ركردو وه وره تى دانه پوشي له گەل
هەردوو ئه ژنوى له ئاينه كه يدا
كه موكوپى ده نويني .

*ته گەر بينى كراسيكي له دار
دروست كرد به ده ريدا سه فەر ده كات و
سواري كه شتى ده بيت و ته گەر
نه خو شبوو مه ترسى مردنيدە بيت .

*ته گەر له سەر كراسه كه ي ئايه تيكي
قورئانى بينى نووسرابوو پابه ندى
قورئانده بى .

*كراسى بؤيه و خومكراو به رهش
به لگه يه له سەر غه م و په ژاره بؤنه وهى
له به ريده كات .

*ته گەر بينى كراسيكي هه لگه پاوهى
له به ركرد حال و بارى ده گوپى بؤ
واژووى خووسروشتى خووى و
ده گونجيت به لگه بيت له سەر چوونه لاي
خيژانه كه ي له دواوه .

دهه رموی: ﴿ اَنَا فَتَنَّا لَكَ فَتْنًا مُبِينًا ﴾ (الفتح:).

* نه گهر مه ژارو رزقو رۆزی سواربوو دهروازهی خیری لیده کریته وه له سه دهستی هاسه ریان شهریک یا له سهه فریکدا.

* نه گهر دادوه زیوو نه یوانی بریاریدات یاخود پرسیارکاربوو فه توای بۆنه ده درا نه وهی بوه به کۆسپ و رێگر بۆیده رده که وی.

کردنه وهی قفل و شوینی داخراو: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سه ر ئاسانبوونی کاری قورس و گران و ئاسانکردنی رزقو رۆزی.

کردنه وهی گری: (نابلسی) ده لیت: کردنه وهی گری یاخود شیهه لی له شو لاریکی تۆکمه و توند به لگه یه له سه ر رزقو رۆزی و ئاسانکردنی نه وهی ترسی هه یه قورس و گرانبییت، ده گونجییت به لگه بییت له سه ر پووچه لکردنه وهی سیحرو جادوو.

کرم: (ئوبین سیرین) ده لیت: کرم له سکدا نه و منداله خۆرانه که حال و باریان شیواندوه و کرمی ئاوریشم به رده سه ته کانی فه رمانپه وان.

(نابلسی) ده لیت: نه و کرمانه ی بژۆوی و رزقو رۆزیان له شو لاری مروقه

به هه مان شیوازه ، هه روه ها نه و کرمانه ش گۆشته خۆن یاخود نه وانه ی نایخۆن ، نه گهر بیینی روی تیده که نو تیکه ل به له شو لاری نابن.

* نه گهر کۆمه لی کرمی بیینی له پاشیه وه دیته ده ره وه مندالی منداله کانیه تی.

* نه گهر بیینی کرم له زاری دیته ده ره وه خانه واده کی ده یانه وییت دهستی بپن و فیلی لیکه ن خۆشی ده زانییت و له و فروفیله قوتار ده بییت به سه رکه و تووی و له به خێو کردنیان ده رده چیت.

* نه گهر بیینی کرم له سکی دیته ده ره وه به بی ده ست و ویست خۆی له کۆمه لیکی شه په نگیز دوورده که ویته وه به مه ش ریزو شکۆمه ندی به ده سته هینیت.

* هاتنه ده ره وهی کرم له لاشه ره واندنه وهی غه م و په ژاره یه چونکه زیانه ، هه روه ها زوخم و کیمیش ره وینه وهی غه م و په ژاره یه یاخود مال و دارایی تیاچوونه .

* کرم دوژمنی خزم و ناسراوه ، هه روه ها ده لین: کرمی ئاوریشم کپاری بازرگان و پیشه ی پیشه وه ره ، به ده سه ته یانی سوود و قازانجه .

کرمی شویننه تهره کان: (ئین سیرین)
ده لیت: کرمی شویننه تهره کانی وه
حمام دوشمنیکی لاوزه.

کری (مزه): (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
به لگه یه له سهر توشبوون به غه مو
په ژاره و ناسۆری و چاوپرینه دهستی
خه لکی، نه گهر شتی ونبوی کوکرده وه
یان کاریکی نه جامدا کرئی به پتیویست
ده گهرا به لگه یه له سهر وه فار
به سه بردنی نه و په یمانه ی که داویه تی و
پاراسستنی خۆشه وریستی و
به دهسته ینانی نه جرو پاداشت.

ک و

کراو: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
ناچاره، نه گهر بینی شتیکی کپی یان
فروشتی ناچاره و پتیویستی هیه
چونکه مروؤ نافروشری مه گهر
له ناچاریدا بوشتیک.

کرنووشی قورنا نخویندان: (نابلسی)
ده لیت: نه گهر له خه ودا کرنووشی برد
له دوا ی خویندنی نایه تی کرنووش
له سه ووره تی (الاعراف) دا
پاریزگاری ده کات به فه رمانکردن
به چاکه و ریگری له خراپه و
پله وپایه یه کی به رزو بلندی ده بیت.

* نه گهر له دوا ی نایه تی کرنووشی
سووره تی (رعد) کرنووشی برد به لگه یه

* هه روه ها ده لیت: کرمی ناوری شم
به لگه یه له سهر حرام و روودانی حال و
باریکی بیداری.

کرمۆکه: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
جل و بهرگ یان هاوسه ریکی
ناشایسته یه.

کرمی داره مه ییت: (نابلسی) ده لیت:
به لگه یه له سهر پیاویکی به پیز، نه وه ی
بینی هه مووی ده که ویته خواره وه
زانایانی نه وولاته ده مرن، نه وه ی
بینی نه و له که لیدایت هاوپتییه تی
مروفتیکده کات یان کوپتیکیده بیت یا
هاوسه رگیری له که ل ژنیکده کات.

کرمی سووری ره شبه له ک: (نابلسی)
ده لیت: نه گهر له خه ودا بینی و
کرداره کانیشی گنده لو پیسبوون
خراپه بیت بۆی و نه وه شی حال وباری
نادیار بیت به لگه ی خیروچاکه یه بو
ورده واله فروش و خه لکتر به لگه یه
له سهر خۆشی و شادی.

کرمی سه ووزی دره خت: (ئین سیرین)
ده لیت: پیاویکه خۆی به ناینداری خۆی
ده نوینی و ده چیته نیو مال و سامانی
سه رکرده و بازرگانه کان و که م که م
ده یزدنی و گرنگی به وه ده دات
به پروخسار.

له سه ر ریزگرتن و گوپزپایه لی و هه والی
راست و دروست.

*ته گه ر له دواى نایه تی کپنووشی
سووره تی (اسراء) کپنووشیبرد له ترسی
خوداوه ند زۆر ده گری و ملکه چی بۆ
دروسته بێ.

*ته گه ر له دواى نایه تی کپنووشی
سووره تی (مریم) کپنووشیبرد نه وه
به لگه یه له سه ر نیعمه ت و
خۆشگوزه رانی و به رزکردنه وه ی
پله وپایه له دنیاو قیامه تدا مه گه ر
بۆ نه وه ی له پله وپایه دا ده بیست
به جێنشینی ناتوانیت رۆلی نه و ببینی
له کوپو میراتگر.

*ته گه ر له دواى نایه تی کپنووشی
سووره تی (الحج) (کپنووشی به که م)
کپنووشیبرد به لگه یه له سه ر
نامۆزگاری و ناخۆشی و نیگه رانی به هۆی
نه و حاله وه که له سه ریه تی، نه گه ر
له دواى نایه تی دووه می (حج)
کپنووشیبرد به لگه یه له سه ر هاندان
له سه ر گوپزپایه لی و فه رمانبه چاکه و
ریگری له خراپه .

*ته گه ر کپنووشی برد دواى خۆیندنی
نایه تی کپنووش له سووره تی
(فرقان) به لگه یه له سه ر ده رچوون و

لادان له گوپزپایه لی و ده سـتـدانه
سه رپێچی، یاخود نه گه ر نه وه ی
خه وه که ی بینى قاچی هه تـخـلیـسـکـابـوـو
به لگه یه له سه ر گومانی باشبردن
به په روه ردگار و بیرو باوه پی باش.

*ته گه ر دواى خۆیندنی نایه تی
کپنووشی سووره تی (نمل) کپنووشیبرد و
ناویانگی به رز لای بیدعه کاران و قسه
رۆیشتن لای پادشایان و راستگۆی
له لایان و گواستنه وه ی قسه ی خراپ و
ناقۆلا.

*ته گه ر دواى خۆیندنی نایه تی
کپنووشی سووره تی (السجدة)
کپنووشی برد به لگه یه له سه ر
باوه رهیتان به خوا و دلتیا بوون و
خوازیاریبوونی ریزو شکۆی خواپی و
ته وبه و پارێزگاریکردن له نوێژ.

*ته گه ر دواى خۆیندنی نایه تی
کپنووش له سووره تی (فصلت)
کپنووشیبرد به لگه یه له سه ر به جێهێنانی
فه رمانه کانی په روه ردگار به گوپزپایه لی
بۆ په رپرس و سه رکرده .

*ته گه ر له دواى خۆیندنی نایه تی
کپنووش له سووره تی (النجم)
کپنووشیبرد به لگه یه له سه ر ته وبه کردن
له گوناوه تاوان و خۆگرتن له وکارانه ی
نکوولی لێکراوه .

قوتاریوونه له ناپه حه تی و به لاو
نه هامه تی.

*نه گهر بینسی کړنووشده بات بڼ
خوداوه ند له سر چیا په زه فر
به پیاوړکی توکمه و به هیژ ده بات.

*نه گهر کړنووشی برد بڼ به در له خودا
پیداو یستیه کی به جینایه و
شکسته دهی نی نه گهر له چه نگدا بیت و
زه ره ده کات نه گهر بازرگان بیت.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر بینسی
کړنووشی برد نو یژیکرد بڼ خوداوه ند
ملکه چه بیت بڼی و له خو به گه وره زانین
قوتارده بی و سنوره کانی خوداوه ند
ده پاریزی و نه رکه کان به جیده هی نی و
نویژ ژورده کات و به خواستی دنیا و
قیامه تیده گات به شیوه یه کی خیر او
به سر دومنه کانیدا زال و سر رکه وتوو
ده بیت.

*نه گهر به سر گردولکه و به رزاییه که وه
کړنووشی برد یان به سر دیواریکه وه
ملکه چه ده بی بڼ پیاوړکی شکومه ندو
بالا و رسا یده کات.

*کړنووشی برد له خودا به لکه په له سر
باوه په نیان به خودا و ته ویه کردن
له گوناوه تاوان.

*ده گونجیت به لکه بیت له سر
چه مانه وه کړنووش له حه جدا به پی
نایه تی: ﴿طَهْرًا بَيْتِي لِلطَّائِفِينَ﴾

*نه گهر له دوا ی خویندنی نایه تی
کړنووش له سووره تی (الانشقاق)
کړنووشی برد به لکه په له سر ترساندن و
ته می کردن له نه نجامدانی گوناوه تاوان.

*نه گهر له دوا ی خویندنی نایه تی
کړنووش له سووره تی (اقرا)
کړنووشی برد به لکه په له سر ته ویه و
په شیمان له گوناوه تاوان کرداری
خراب و نه وه ی مړو شایسته ی
دوزه خده کات.

کړنووشی سوپاسگوزاری: (نابلسی)
ده لیت: له خودا به لکه په له سر به لاو
نه هامه تی و نو یکردنه وه ی رزو و رزی و
پاداشدانه وه ی خه وینه ر بڼ رنجه رو
ماندوی نه و کاره.

*نه گهر کړنووشی سوپاسگوزاری بڼ
خوداوه ند بردو خو ی پیروبرینداریو و
به لام پستی نه چه مابوه وه به مال و
به خششیک به هیژ ده بی و ده وله مند
ده بیت به دروستی.

کړنووشی نویژه کان: (نین سیرین)
ده لیت: کړنووش له خودا به لکه ی
سر رکه وتن و ته ویه له گوناوه ی
نه نجامید او ده ، ه روه ها به لکه ی
به ده سته نیانی مال و دارایی و
ته مندریزی ، ه روه ها به لکه ی

کشان و پوویه دوزمن چوون: به لگه یه
له سر غه م و په ژاره و دلسوزی
له زانیاری مال و داراییدا.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر
خوناماده کردن بۆ (حج) یان
ناماده بوون ټییدا.

* نه گهر خویکشا روو به دوزمن روح
مالی ده خاته مه ترسییه وه روو
به چاره نووسیکی نه سستم و
گرانده چیت.

کشتوکال: (نابلسی) ده لیت: نه گهر
بینی له خه ودا کشتوکالیکده کات
ژنه که ی دوو گیانده بیت.

* نه گهر بیني له خاکی یه کیکیتردا
کشتوکالده کات له ټیوان خوی و خاوه نی
نه و زه و بییه دا جه نگ به ریاده بیت و
کشتوکالده که ده سووتی و برسیتی و
نه بوونی بلاوده بیته وه.

* نه گهر بیني له نیو کیلگه یه کدا دیت و
ده چیت و سه وزه ، له کاری چاکه و
خواناسیدا هه ولده دات و نازانیت لیتی
وه رده گیرئ یان نه.

* نه گهر بیني له زه و بییه کدا
کشتوکالده کات بۆ هاوسه ردار کوپه و بۆ
ره به ن هاوسه رگرییه و بۆ خاوه ن
دانه و ټله زیاده یه له به رو بووم و پاره داو

وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعَ السُّجُودَ ﴿٢٢٥﴾
(البقرة: ۲۲۵).

* ده گونجیت کړنووشېردن به لگه بیت
له سر شوینکه و تنی سوخته و
هاوه لایه تیکردنی پیغه مېهر (ﷺ)
له به هه شتدا.

* مه روها کړنووشېردن له خه ودا
به لگه یه له سر:

+ سه رکه وتنو زالبوون.
+ پاشکه زیوونه وه له گوناوه ته ویه کردن.
+ مال و دارایی ده سته که وتن به درټژایی
ته مه ن.

+ قوتار بوون له مه ترسیه کان.
* مه روها کړنووشېردن سه رکه وتنو
چاکی کاروباره کانه.

* ده گونجیت کړنووشېردن نیعمه و
به خشش بیت خوداوه ند بیدات
به به نده کانی.

* نه گهر بیني خشتیکي زېږ کړنووشی
برد بۆ خشتیکي زیو پیاوړکی ریزدار
ملکه چی به رده سته پیاوړکی سووک و
رسواده بیت.

* نه گهر کړنووشیبرد بۆ خاچ (صلیب)
ملکه چی کومه لیکي دووړو ده بیت
له گورانی و لیدانی نامیردا.

* نه گەر به نئو كشتوكالدا رۆنى به نئو ريزى تىكۆشه راندا تىده په پيټ.

* نه گەر بينى كشتوكالتيكى ئاساي هه به كاروكرداريه تى له نايىن و دنيا دا.

* نه گەر بينى به نئو كشتوكالتيكى سه وزدا رۆى له كاروكردارى چا كه دا هه ولده دات.

* كي لگه به لگه يه له سه ر ئن تۆو ده گريته خۆى و منداليده بيت و، شيرده دات هه تا كاتى دورينه.

* ده گونجيت كي لگه به لگه بيت له سه ر گوپه پانى جهنگ و په له كانيشى سه ر يازييت و دوورينه وهى به شمشير ليكبردريته وه.

* ده گونجيت به لگه بيت له سه ر دنيا و گوله گه نه كانيشى به لگه بيت له سه ر ئاپۆرهى خه لكى گه وده و بچوك و پيرو لاويان.

* ده گونجيت به لگه بيت له سه ر هه موو شوين و جيگه يه ك تۆوى تيدا بچيترى بۆ قيامت وهك مزگه وت و كۆپى زيكر و شوينى خير و چا كه.

كهف: (ئيبىن سيرين) ده لئيت: به لگه ي نالووده بوون و هه زكرده له زينا، نه گەر بينى له بهرينه كرا بانگده كرى بۆ زينا به لام وه لام ناداته وه.

بۆ ده سته لاتدار فراوانى ده سته لاته كه يه تى.

* نه گەر جووله كه يه ك بينى كشتوكاله كى له كي لگه يه كدا ده كات نه وه ده كوژييت و به رده بارانده كرى.

* كشتوكال: سه وزيه كه ي به لگه يه له سه ر ته مه ندرى و وشكيشى به لگه يه له سه ر نزيكبوونه وهى چاره نووس، چاندنى گه نم چا كه و چه ندقات خيره بۆ.

* ده گونجيت گوله گه نم به لگه بيت له سه ر ئاپه حه تى هه روهك چۆن گوله گه نم به لگه يه له سه ر زيادبوونى پاداشت و چا كه، گوله جۆش هه ستردنه به خيره.

* كشتوكال به لگه يه له سه ر كردار، نه گەر بينى له خاكي كدا يه گونجاو له باره بۆ كشتوكال كارى ك نه نجامده دات بۆ داهاتوو ئومىدى باشى ليده كات.

* نه گەر له شوينى كدا كشتوكالى نه نجامدا گونجاو نه بوو تيدا كشتوكال بكات نيز يازيده كات يا خود زينا و داوئى نپيسى.

* نه گەر بينى كشتوكال له كاتى كي تر دا ده دوريتته وه به لگه يه له سه ر مردن له و جيگه يه دا يا خود هه لگيرسانى جهنگ.

* ههروهه ده‌لێن: کل به‌لگه‌یه له‌سه‌ر تیژی و رووناکی بینایی، هه‌روهه‌ها نه‌گه‌ر بینیی چاره‌گانی چاره‌سه‌ر ده‌کات ئاینه‌که‌ی چاکده‌کات.

* نه‌گه‌ر بینیی چاوی ده‌پژێژی نه‌گه‌ر چاوپژێژی بۆ چاککردن چاویبوو به‌باشی ئاینه‌که‌ی چاره‌سه‌ر ده‌کات، نه‌گه‌ر بۆ جوانکاریبوو له‌ئاینه‌که‌یدا کارێک نه‌نجامده‌دات خۆی پێده‌پارێنێته‌وه.

* نه‌گه‌ر کلی پێدرا مال و سامان به‌ده‌ستده‌هێنی.

(نابلسی) ده‌لێت: له‌خه‌ودا زیاده‌ی مال و سامان و دیدی فراوانه‌ روو به‌چاکسازی.

* نه‌گه‌ر پیاویکی باشی بینیی چاوی بۆ رێژا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر خێر، نه‌گه‌ر پیاویکی ره‌ش چاوی ره‌شکرد باش نییه‌.

* نه‌گه‌ر بینیی کلی به‌ده‌سته‌پێنا مال و سامان به‌ده‌سته‌ده‌هێنی، نه‌گه‌ر کوژیروو چاره‌سه‌ریه‌تی.

* نه‌گه‌ر بینیی چاوی به‌کل رێژا دوو ژن ده‌هێنی، به‌لام نه‌گه‌ر به‌کل نه‌بوو وه‌ک چه‌وری هه‌رشتیکیتر دوا‌ی هه‌رامێک ده‌که‌وێ له‌پێشو و پاشه‌وه‌.

* نه‌گه‌ر بینیی له‌کتیبه‌یکه‌وه پێچراوه وه‌ک مرده‌و به‌لگه‌یه له‌سه‌ر مردنی، نه‌گه‌ر سه‌ری دانه‌پۆشرا له‌گه‌ل قاجیدا تیکچوونی ئاینه‌که‌یه‌تی.

* نه‌گه‌ر کفنه‌که به‌مرده‌وه‌که‌وه کورتبوو به‌لگه‌ی ته‌وبه‌یه‌تی، نه‌گه‌ر درێژیشبوو دووره له‌ته‌وبه‌کردنه‌وه.

* نه‌گه‌ر کومه‌لێکی نادیا‌ری بینیی رازاندیا‌نه‌وه و جل و به‌رگی گرانبه‌هایان له‌به‌رکرد به‌بێ هۆیه‌ک وه‌ک بوونی جه‌ژن یا نه‌هنگ یا خود له‌مالێکدا به‌ته‌نیا به‌جێیان هێشت به‌لگه‌ی مردنیه‌تی.

* جل و به‌رگی نوێی سپی دیا‌ریکردنی کاروباره‌کانیه‌تی.

(نابلسی) ده‌لێت: له‌خه‌ودا داپۆشینی عه‌یب و ناتواویییه‌، ده‌گونجێت به‌لگه‌بێت له‌سه‌ر شارده‌نه‌وه‌ی کاره‌کان یا خود بۆ ره‌به‌ن به‌لگه‌ی هاوسه‌رگیری بێت به‌بێته‌وه‌ی بگونجی.

ک ل

کل (سووره) (ئێین سیرین) ده‌لێن: کل مال و سامانه‌، کلدانیش ژنه‌، چاوپژێژی بۆ پیاوی چاک باشه‌و به‌پێچه‌وانه‌شه‌وه، هه‌زلیکردنیشی کوپه‌.

(نابلسی) ده لئیت: پیاویکه نویکاری
ده کات و خوداوه ند له سر دهستی نه وه
ریتومایی خه لکیده کات و خوشه ویستان
به یه که وه کۆده کاته وه.

* کلدان پیاویکه به لگه یه له سر:
+ زانیاری.

+ به رچاوپۆشنی.
+ تیزی تیروانین.
+ مه له وان و بیرمه لکه ندن.
+ کاریز.

+ چاکه کار.

+ ره خنه گرانی راسته قینه.

+ نامۆزگاریدهر بۆ نه وه ی راویژو پرسى
پێده که ن.

* ههروهها کلدان خاوهن هه والۆ
دهنگویاسه.

كلك: (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا
شوینكه وته یه، نه گهر بینی کلکی هه یه
خه لکێك ده بن به شوینكه وته ی نه و
چونكه كلك به دواى خاوهنه کهیدا دیت.

کلیل: (ئێبین سیرین) ده لئیت: کلیل
به لگه یه له سر:

+ خۆبردنه پێش لای فه رمانپه روا.

+ مال و سامان.

+ دانایی و چاکسازی.

* نه گهر کللی ی به هه شتنبوو
دهسته لاتیکی مه زن به دهسته دهیئى

* نه گهر بینی چاوی مندالان به شتیکتر
ده رپژن به ده ره له (کل) گالته یان
پێده کات.

* نه گهر مروفیکی بینی چاوی ریزراو
کویریکرد شتیک له مال و سامانی
به فروفیلده بات.

* نه گهر کچیک چاوی ریزرا سووده کات و
بیوه ژنیش به هه مان چه شن و شتوازه.

* چاوریزتن به خوین و خۆله میش
خراپه کاری و ماره برپینیکی پوچ و
به تاله.

کلدان (چاوریز): (ئێبین سیرین) ده لئیت:

نه گهر ویستی چاوی برپیزی نه گهر

ره به نبوو هاوسه ره ده گری و نه گهر

هه ژاریبو سوودو قازانجده کات، نه گهر

نه زانبوو فیرده بیت مه گهر کله که ی

خۆله میش یان که ف یاخود شتیکى

له ویا به ته بی نه و جا داواى کاریکى

حه رامده کات له بژیوی و په یوه ندی

سێکسیدا.

* کلدان له بنه په تدا ژنتیکه

بانگه شه ده کات بۆ چاکه کاری.

(نابلسی) ده لئیت: ده گونجیت به لگه بیت

له سر پاراستنی نهینى و مالى

به فیرۆدراو.

* نه گەر ساختمانیکی لولو له ناسای به کلیلک کرده وه دروویه کی مه زنی لئناوه لاده کری له گه ل دروازه کانی خیردا به دوعاو پشتگیری که سانیتیر بۆی.

* قفل که فیلیکی دهسته به ره، داخستنی درگاش پیدانی که فیل و دهسته به ره یه.

* کردنه وهی قفل درووی خیره.

* مه موو داخستنی غه مو په ژاره یه و مه موو کردنه وه یه که دروه.

* مه روه ها قفل کردنه وه پیاویکی به دهسته لاته یان تیروپشکه.

* نه گه ربینی دره گایه که یان قفل یی ده کاته وه زه فیه و سه رکه و تنی پیده در یی به پپی نایه تی: ﴿نَصْرٌ مِنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ﴾ (الصف: ۱۲).

* کلیل دهسته لات و مال و مه ترسیه کی مه زنه.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا رزق و رۆزی و پشتگیری به یان کردنه وهی دروازه ی زانیاری و فیروونی قورنانه له غه بیه وه وهریده گری به تاییه ت نه گه چهند کلیلیکی پیبوو رزق و رۆزی و زانیاری و پشتگیری و هۆکاره کانی به دهسته ده هیئی.

* ده گونجیت کلیله کان به لکه بن له سه ر:

له نایندا یان له کرداری باش یاخود که نجینه و مالی جه لال.

* نه گه ر کلیلی (کابه) دیار نه ما دهسته لاتدارو فره مانزه وایه کی مه زنو به وچه شنه دیار نامینی، یان

مال و سامانه یاخود مه ترسیه کی که وره یه و که نجینه کانه خوداوه ند ده فره موی: ﴿لَيْسَ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ

وَالْأَرْضِ﴾ (الزمر: ۶۲) واته :

دهسته لات یی ناسمانه کان و زه وی و که نجینه کانی، به هه مان چه شن

سه باره ت به (قارون) ده فره موی: ﴿مَا

إِنَّ مَقَالِيكَ لَتَنُوءُ بِالْعُصْبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ﴾ (القصص: ۷۶) باس له مال و سامان و که نجینه کانی ده کات.

* نه گه ربینی کلیلیک یان چهند کلیلیکی به دهسته هیئا دهسته لات به دهسته ده هیئی

یاخود به نه ندازه ی نه وه مال و دهسته لات به دهسته ده هیئی.

* نه گه ربینی دره گایه که به کلیل ده کاته وه کلیله که دوعایه وه لام

ده دریته وه بۆ خۆی و دایک و باوک و که سانیتیر، به مهش داوا و خوازی

به جیدیت.

* نه گه ر کلیله که دره گاکه ی نه کرده وه په ناده گری به که سانیتیر له کاروباری

خه لکیتیردا.

* کلیلئ ناسن پیاویتی به هیزو توانایه و
 کاروباره کانی بۆ ئاوه لآده بی.
 * نه گه ربینی ده رگایه کیکرده وه یان
 قفلئک سه رده که ویت به سه ر
 دوژمنه کانیدا، ده گونجیت به یارمه تی
 که سانیت سهریکه ویت نه گه ر به کلیلئک
 کردیه وه به یارمه تی خودا ئه وه ی
 که ده یه ویت به ده سستیده هیتیت، نه گه ر
 به بی کلیل کردیه وه پیداو یستیه کانی
 به دوعا و چاکه یان دوعای دایک و باوکی
 به ده ستنده هیتیت.
 * نه گه ربینی کلیلئک هه لده گری و
 که نجینه یه ک به ده ستنده هیتیت یا خود
 مال و سامان له ئاژده لداریه وه، نه گه ر
 مال و سامانداربوو خودا وه ند مافیکی
 هه یه له مال و سامانه که یدا یا
 له خوابترسی و مافی خودا بدات.
 * نه گه ر ژنیک بینی کلیلئکیان دایه
 شووده کات به پیاوئک، نه گه ربینی
 ناتوانی ده رگایه ک بکاته وه ناگات
 به ویست و خوازی هه تا نه یکاته وه.
 * ده گونجیت کلیل به لگه بیت له سه ر
 عه وره تی نیرینه که ده چیت به نیتو
 عه وره تی مئینه یان مردو که ده خریته
 نیتو گۆره که ی یان مندالی بالغبوه.
 * کلیلئ شار خاوه نداری یان
 فه رمانپه واییه.

+ مندال.
 + سیخوړ.
 + نوینه ر.
 + هاوسه ر.
 + مال و سامان.
 * ده گونجیت کلیله کان به لگه بن له سه ر
 به ده سته تیتانی ئه وه ی
 له خودا وه نذیده ویت.
 * بینینی کلیل بۆ پله و پایه داران شارو
 ولاتانه.
 * کلیل سه رکه و تنه به سه ر دوژمندا
 به پیتی ئایه تی: ﴿نَصْرٌ مِنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ
 قَرِيبٌ﴾ (الصف: ۱۳).
 * نه گه ر کلیلئکی دارینی به ده سته وه
 بینی مال و سامان لای که سی دانانی
 نه گه ر داینا که سه که نکوولی لیده کات
 چونکه دار دووړووییه.
 * نه گه ر کلیلئکی بیددانی به ده سته وه
 بینی ستم له هه تیو ده کات.
 * نه گه ر کلیل به ده سته وه بینی
 خواناسی و دنیانه ویستی و زانیاری و
 که نجینه وه مایئکی هه لالی
 ده سته گیرده بی.
 * کلیل که نجینه یه چونکه به هزیه وه
 ده کریته وه له به رنه وه به (حه ج)
 گوزارشتی لیده کری.

به سهر خه لکييه وه و پۆستی
دهسته لاتیانده داتی.

* له سه رکردنی کلاو به هه له وگه پاوی
گۆپانی سه رۆکه که یه تی.

* نه گهر مێزه ری ئیمام که موکوپیه کی
تیدابوو که موکوپیه تی له ئیسلامدا.

* نه گهر له سه رمایا مێزه ری
کردبووه سه ری وه ک پیاوچاکان خۆی
ده چوینی به وان و شوینیانده که ویت.

* نه گهر چالک و پیسی به کلاوه که ی
خۆیه وه بینی به لگه یه له سه ر گوناوه
تاوان که نه نجامیداوه.

* نه گهر ژنیک کلاویکی به سه ری وه بینی
هاوسه رده گری نه گهر ره به نبوو ، نه گهر
دووگیانبوو کوپیده بیت.

* نه گهر کلاویکی بینی له پیستی
سمۆره دروستکراوو یان ریوی نه گهر
به رپرسه که ی دهسته لاتداربوو
سته مکاریکی خیانه تکاره ، نه گهر
بازرگانوو پیسو که نده لی فرۆشگایه ،
نه گهر کلاوه که له فه روی مه رپوو باشه .

* پیاویک هات بۆ لای راشه کاریکی خو
وتی: دوزمنیکی شاره زای خۆم دی
جل و به رگو کلاویکی ره شی
له سه ردابوو به سواری گویدریژیکی
ره شه وه بوو ، ئه ویش وتی:
کلاوه ره شه که به دهسته تهنانی

* ده گونجیت کلیل بۆ زانا به لگه بیت
له سه رنه وه ی ده روزه کانی زانیاری پی
ناوه لاده کات.

ک

کلاو (شه بقه): (ئین سیرین) ده لیت:
کلاو سه فه ریکی دووره یان
هاوسه رگرییه له گه ل ژنیکدا یاخود
به کریگرتنی خزمه تکاریکه ، دانانی
له سه رسه ر به دهسته تهنانی دهسته لاتو
خیره له سه رکرده یه ک یاخود هیزه بۆ
به رپرسه که ی، داکه ندنی جیابوونه وه یه
له به رپرسه که ی.

* نه گهر به دپاوی یان پیسی بینی
گه ووه به رپرسه که ی غه م و په ژاره ی
توشده بی به نه ندازه ی شه ، نه گهر
لاویکی نادیار دایکه ند له سه ری یاخود
دهسته لاتداریکی نادیار مه رگی
به رپرس و گه ووه که یه تی و
جیابوونه وه یانه به مردن یان ژیان.

* نه گهر کلاوی قه شه یه کی به سه ری
خۆیه وه بینی له نامیزی به رپرس و
گه ووه یدا ده ژی، نه گهر سه پیبوو
دهسته لات به دهسته ده هینی نه گهر
وانه بوو راده ی ناینپه روه رییه تی.

* نه گهر فه رمانپه وایه کی بینی کلاو
ده دات به خه لکی ده کری به به رپرس

+مال و دارایی.

+هاوسه رو خزمه تکار.

+سه فیه رو سهر.

*کلاوی ناسنی سپی به لگه یه له سهر
به تالی و پووچی می شک یان دلنیا یی
له ترس و بیم ، یا خود نیش و نازاری
سهر.

*ته گهر کلاوی ناسن به سهریه وه ببینی
دلنیا ده بیت له کم و کوپی مال و
دارایی.

*کلاو ناسن نه گهر به نرخ و به ها بوو
به لگه یه له سهر ژنیک یی ده وله مهن دی
شوخ و شنگ، نه گهر کلاوه که نرخ و
به های که مبوو به لگه یه له سهر ژنیک یی
ناشیرین و نابووت.

*ته گهر کلاویکی ناسنی به سهریه وه
بینی ده گات به هوکارو مرامیکی
گهره وه مهن.

*کلاوی ناسن به لگه یه له سهر گهره وه
سهر و کیک خراپه و زیان دورده خاته وه
بو یه کیک بیوشی، له دهسته لاتی شدا
دهسته لاتدارییه و بو ره به نیش ژنیک یی
خاوه ن تواناو هه بییه ت و شکومه ند.

*کلاو ساز: (نابلسی) ده لیت: که سیکی
پله و پاییه و دهسته لاتداره به نه ندازه یی
نه وه یی کلاوده کاته سهری خه لکی

دهسته لات و فرمانپه واییه ، جل و به رگی
ره شیش پله و پاییه و گوید ریژی ره ش
خیر و دهسته لات.

*دهسته سپ خزمه تکاره نه وه یی روی
تیده کات له جوانی و پاکی خزمه تکاره .
(نابلسی) ده لیت: نه گهر کلاوی
به سهری خوییه وه بینی له وه بوو
که له کاتی بیداریدا ده یکرده سهری
به رپرس یان براو مام و زاناییه و
له دهسته لات به سهری وندا چوونیه کن و
حالی له لای به رپرسه که یی به نه ندازه یی
جوانی کلاو شویه تی.

*ته گهر کلاویکی دا به دهسته لاتدار
پوستی دهسته لات و فرمانپه وای
وهرده گری.

*هروه ها ده لیت: نه گهر کلاوی
به سهری خوییه وه بینی و سپی بوو
دهسته لاتی پیده دری.

*هروه ها کلاو به لگه یه له سهر
دنیا نه ویستی.

*کلاو ناسن: (نین سیرین) ده لیت: کلاو
ناسن پیاویکه کاروباری خه لکی
ده گریته دهست وه ولده دات
ریکی بخت.

(نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سهر :
+دلنیا بوون له دوزمن.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر کورپان
هاوسه ر یاخود نازه لی هیواش و سست.
* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر دلتیایی
له ترس و بیم و خو پاراستن له دومژنان
یاخود مالی شاراوه یان مردوو
له گورستانه کی.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سه ر
جادوو نهیئی شارده وه وازهیتان
له سه فەر.

* نه گەر کلۆمیکی بینی به لگه یه له سه ر
ده وله مهندي نه گەر مه ژاریوو
شکومه نديیه نه گەر ملکه چ و لاوازیوو.

ك ن

كنافه^(۱)؛ (نابلسی) ده لی: له خه ودا
به لگه یه له سه ر زانیاری و ریتومایی.

ك و

کوانوو (ئاگردان)؛ (نابلسی)
سیرین) ده لی: گه وده ی خزمه تکاریکه
خاوه نه که ی نه وازش و پیاوه لدانی لیوه
به ده سته هیتی.

* یه کیک له ده سته لاتداران بینی کوانوو
دانراوه له ولاتداو به بیتاگر دووکه لی
لیبه رزده بیتوه، هه روه ها بینی توو
له زه ویدات ده چیتتری، له سه رویه وه

چونکه کللو له لیکدانه وه دا گه وده ی
خاوه نه که یه تی.

کللو کووره؛ (نابلسی) ده لی: له خه ودا
مندالیک بیجووکه.

کللوی قووچ؛ (نابلسی) ده لی: بینینی
له خه ودا به لگه یه له سه ر:
+ سه فەر.

+ هاوسه ری دووگیان.

+ پیاویک نه رک ی ژن له نه ستویدا بیت.

کلۆم (کلیل)؛ (نابلسی) ده لی: له خه ودا

کرێگرتی خرابی چه وساوہ ی

که شتییه، کلۆمی دار داخستنی

فروفتیله.

* نه گەر ده رگاکی بینی داخرا بوو

له کاروباره کانی دنیا دا کاری پیتاگری،

نه گەر کلۆمی نه بوو له کاروباره کانی

دنیا دا ناتوانی کاره کانی ریکبخت.

* نه گەر ویستی ده رگاکی داخات و

دانه خری بۆ ریگی لیده گیری

له کاریک ناتوانیت به جیتی بهیتیت.

* نه گه ربینی جه نگاوه ره و

ده رگایه کیکرده وه قه لایه ک کونده کات

یاخود ئاوه لایده کات و خیری بۆ

ده خریته سه رپشت له لایه ن پیاو یان

ژنیکه وه.

* کلۆم سه نه گه رو خه شامکه یه.

(۱) كنافه: جوره شیرینییه که (وه رگزی)

کوتان (لیدان): (نابلسی) ده‌لئت: له‌خه‌ودا پیکدادان و هه‌لگیرساندنێ ئاژاوه‌یه‌ کۆتەر بۆ کۆتروا.

(نابلسی) ده‌لئت: کوتان له‌خه‌ودا بێیکەر وه‌ک کوتان و داگرتنه‌وه‌ی چایه‌یه‌ک وایه‌ یان شوین و جینگه‌یه‌ک بروانیت به‌سه‌ر شوینیکدا، هه‌روه‌ها به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر له‌ناوچوونی ناویانگو شوینه‌وار.

* ده‌گونجیت به‌لگه‌بیّت له‌سه‌ر به‌جێهێنانی به‌یمان و به‌لێن.

کورتان — کۆپان: (ئێبن سیرین) ده‌لئت: بینینی له‌خه‌ودا به‌لگه‌و نیشانه‌یه‌ له‌سه‌ر ژنیکێ عه‌جه‌می به‌دپه‌وشتی ناپه‌سه‌ن لای میژده‌که‌ی وه‌ک خزمه‌تکار وایه‌.

* سواربوونی پیاو بۆ کوردستان به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر ته‌ویه‌کردنی له‌سته‌م و ژۆرداری دوا‌ی به‌سه‌ربردنی ماوه‌یه‌کی ژۆر تێیدا.

کورتاندرۆو: بینینی له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر خاوه‌ن بریاری یه‌کلاکه‌ره‌وه‌و ریکخه‌ری وردی کاروبار.

* ده‌گونجیت به‌لگه‌بیّت له‌سه‌ر ئێسکگره‌وه‌ یان ماره‌ب.

کورسی: (ئێبن سیرین) ده‌لئت: بۆ یه‌کێک له‌سه‌ر کورسی دابنیشی به‌لگه‌یه‌

تاجه‌گولینه‌ی هه‌یه‌، خه‌ونه‌که‌ی بۆ رافه‌کارێکی خه‌وگێپایه‌وه‌و ئه‌ویش وتی: سێ یان چوار سال فهرانپه‌وایی نه‌جامده‌ده‌یت و به‌روبوم و فه‌رپویت زیاده‌ه‌کات له‌سه‌رده‌می تۆدا که‌ه‌شتیاران ژۆرده‌بن.

* نه‌گه‌ربینی بوو به‌هه‌لم سوود و قازانج و خێری ده‌ستگیرده‌بی له‌بژێویدا له‌گه‌ل پیاوه‌لدانی باش.

(نابلسی) ده‌لئت: نه‌گه‌ر بینێ کوانه‌که‌ی کورژایه‌وه‌ یاخود ناته‌واوییه‌کی تێدا دروستبوو بیده‌ره‌ پال خزمه‌تکار یان هاوسه‌ره‌که‌ی.

کوتالفروش: (ئێبن سیرین) ده‌لئت: کوتالفروش پیاویکی چاکه‌کاره‌و خه‌لکی رێنوماییده‌ه‌کات بۆ رینگه‌ی راست و سوودمه‌ندی له‌دنیاو قیامه‌تدا، به‌مه‌رجێک له‌سه‌ر کوتاله‌کانی پاره‌ وه‌رنه‌گریت، نه‌گه‌ر دره‌می وه‌رگرت کاری چاکه‌ به‌روپاماییده‌ه‌کات، خۆنه‌گه‌ر دیناری وه‌رگرت ئه‌وا به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر وتی و ئه‌و غه‌رامه‌.

(نابلسی) ده‌لئت: بینینی کوتالفروش به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر رزق و ده‌وله‌مه‌ندبوون له‌دوا‌ی هه‌ژاری و نه‌داری، نه‌گه‌ر خه‌وبینه‌ر ره‌به‌نبوو ژنده‌هێنیت.

لای خانه واده کی له سه فەر به پئی
 نایه تی: ﴿وَالْقَيْنَا عَلَى كُرْسِيِّهٖ
 جَسَدًا ثُمَّ أَنَابَ﴾ (ص: ۳۴).

(نابلسی) ده لیت: نه گەر بینی له سه
 کورسیه ک دانیشته وه جل و به رگی
 له به ردایه و یان له سه ر جیگه ی
 خه وه که یه تی زانیارییه کی به پیزی
 ده سته گرده بی له گه ل خیرکی زوړو
 شکومه ندی.

* کورسی بۆ پله وپایه داران به رزی و
 شکومه ندی و مندا ل و هاوسه رو لانه و
 مالی خوش و ناژه ل و جل و به رگه .

* نه گەر بینی کورسیه کی به ده سته یتنا و
 دانیشته له سه ری ده سته لات
 به ده سته هیئی یان ژنیک ده هیئی
 به نه ندازه و شیوه ی کورسیه که .

* نه گەر ژنیک دوو گیانیان هه بوو
 کوړیده بی و تراویشه به شه هیدی
 ده مرئ.

* نه گەر بینی کورسیه کی شکا
 به لگه ی مردنیه تی یا خود مردنی
 ژنه که ی یا جیا بوونه وه لئی یا خود
 نه مانی شکومه ندی و پله وپایه ی.

* کورسی خوشحالی و شادی به له گه ل
 پله وپایه ی خیرا بۆ یه کیک له سه ری
 دابنیشی.

له سه ر بردنه وه له قیامه تدا، وه گه رنا
 ده سته لات و به رزی و ریزه به و چه شنه .

* نه گەر به نبو ژنیک ده هیئی
 به نه ندازی جوانی و شوخ و شه نگی و
 بونه خوش خیری تیدا نییه ، هه روه ها
 خیر تیدانییه بۆ یه کیک له شویتنیک
 داخراودا دابنیشی وه ک زیندان یا
 نه خوشخانه، به لام بۆ ژنیک دوو گیان
 باشه و ده گونجیت کوړی بییت یان
 نه گەر له سه رووی نه بوو یان له پشته
 توړ یان کالانی شمشیره وه کچیک
 ده بییت.

* هه روه ها ده لین: نه گەر بینی
 کورسیه کی به ده سته یتنا یان دانیشته
 له سه ری ده سته لاتیده بییت به سه ر
 ژنیکدا و ژنه که ش به نه ندازه ی جوانی
 کورسیه که و شتوازی ده بییت، هه روه ها
 نه وه ی رووده کاته کورسیه که ده درپته
 پال ژنه ی دراو ته پال کورسیه که .

* کورسی ژن یان به رزی و شکومه ندیه
 له لایه ن ده سته لاتداره وه ، نه گەر
 کورسیه که له داربوو هیزو توانایه
 له دوو پوویداو ، نه گەر له تاسنبوو
 هیژنیک ته واوه .

* نه گەر دانیشته بو له سه ر کورسی
 وه کیل یان فه رمانږه و یا خود به رپرسی
 مندا ل نه گەر شایسته بییت بگه رپته وه بۆ

فیتنه و ناشویکی دامرکاندوه ته وه یان
 جهنگو بیدعه یه کی پوچه لکړدوه ته وه .
 *نه گەر ئاگرکی هه لگیرساوی
 کوژانده وه له خه ودا ده گونجیت
 به لکه بیت له سهر هه لگیرسانی شه پ
 به هوی ئه وه ی له خوله می شه وه
 په ی داده بی، نه گەر خه و بینر
 سه فهریده کرد له ده ریا وه نو قم ده بی و
 ده که ویته سهر ئاو ، نه گەر سه فهری
 هه بوو ده که پیته وه وه هه والی
 ده بیستری .

کوشتار: (نابلسی) ده لیت: کوشتاری
 خراپه کار له خه ودا به لکه یه له سهر
 سه رکه وتنی ئاین و پشتگیری باوک و
 دایک و بوونی غیره ت له سهر هاوسهر
 نه گەر نه وکه سه بوو به هه واداری
 خراپه کاران پاشگه زبونونه وه یه
 له ئیسلام و واژوو بوونی ئاینه یان
 سه رپنچیکردنی و وازهینانه له نویت .

کوشتارگه: (نابلسی) ده لیت: هیچ
 خیرکی تیدا نییه له خه ودا به هوی
 روینی روحه وه و دامالینی پیسته
 له لاشه و خوینرپی و بونی ناخوشه وه .
 *ده گونجیت بینینی به لکه بیت له سهر
 به جیهنانی پیداویستی و شایبی و
 شادی .

*بینینی کورسی خودا له سه روو
 ناسمانه کانه وه یه بو ژانستخوازن
 به لکه یه له سهر به رزی پله و پایه
 به تاییه ت نه گەر له سهر شیوه یه کی
 ته و او به دیبکات، ده گونجیت بو
 دوو گیان قوتاریوون بیت له و
 ناره حه تیه ی تیدایه و بو ره بن هاوسهر
 بیت و بو هاوسه رداریش کور بیت .

*هه روه ها به لکه یه له سهر سه فهر بو
 گه شتیاران و بو نه خوشیش
 هه لگرتنیه تی له سهر جینگه ی مه رگ یان
 له نیتو ئوتومبیل و ئازه ل یاخود
 گواستنه وه ی له مال یاخود نه و
 ریبازه بیت که ناوبانگی پیده رکردوه .

کوپ: (نابلسی) ده لیت: نه گەر بیني
 کومه لی مندالتيوه خه ونه که ی به لکه یه
 له سهر غه م و په ژاره .

*نه گەر بیني مندالتيکی بچو و کیوو
 زیاده یه که له دنیا و ده سته و تدا
 به ده سته ده هینیت و غه م و په ژاره
 دایده گری .

*نه گەر کورپکی بالغی به ده سته هینا
 شکومه ندی و هی زه و دایکی
 له لیکدانه وه دا له پیشته ره له باوکی .

کوژانه وه (دامرکانه وه): (نابلسی)
 ده لیت: نه گەر ئاگرکی کوژانده وه

* ده گونجیت به لگ بیت له سهر لانه و
مالی سته مکاران و زینا، نه گهر
نه خوشیک خوی پیداکرد دهمری و
میراتیه کی دابه شده کری، نه گهر
که سیکي پاک سیسبوو به لگ یه له سهر
ناخوشی و غم و په ژاره یاخود
قرزاری.

* نه گهر بینی به رازی تېدا سهرده بری
یاخود شتیک خواردني گوجای نییه
به لگ یه له سهر تیاچوونی سته مکارو
بیدعه کاران.

* نه گهر خه لگی له دوزخنیک دهرسان
سهرده که ون به سهر یا.

* کوشتارگه لانه ی سزاو سته مو
زیندانه، نه وه ی چوه نیو کوشتارگه یه
با وریای زیندان یان ده ستگیرکردن
له لایان پولیس وه بیت.

* کوشتارگه ژنیکي ده ویت به هوی
خرین و پیسی و بونی ناخوشه وه.

* کوشتن: (نیهن سیرین) ده لیت: نه گهر
بینی مروفیکي کوشت کاریکي مه زن
نه نجامده دات.

* مه روه ها ده لیتن: قوتار یوونه له غم و
په ژاره به پیی نایه تی: ﴿وَقُتِلْتَ نَفْسًا
فَنَجَّيْنَاكَ مِنَ الْغَمِّ وَفَتَنَّاكَ
فُتُونًا﴾ (ه: ۴۰).

* نه گهر بینی خویده کوژیت خیری
ده ستگیرده بیت و ته و به یه کی
باشده کات به پیی نایه تی: ﴿فَتَوَبُوا إِلَى
بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ﴾
(البقرة: ۵۴).

* نه گهر بینی کوژا ته مه ندریژ ده بی،
نه گهر بینی که سیکي کوشت
به بیتنه وه ی سهری بریت کوژاو خیری
ده ستگیرده بی.

* سهر برین بونه وه ی گونجاو نییه
سهر بری زولم و سته مه.

* نه گهر بینی سهر برپاوه سهر بر سته م
له سهر برپاوده کات له ناییندا یاخود
گوناو تاوان نه نجامده دات.

* نه گهر کوژا یان به کوژاو
ناورزه دکر او بکوژه کی ناسی خیر و
دوله مه ندی و ده سته لات و مال و
سامانی ده ستگیرده بی، ده گونجیت
له بکوژ یان له شهریکه کی
به ده سته بیت به پیی نایه تی: ﴿وَمَنْ
قِيلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيهِ
سُلْطَانًا﴾.

* نه گهر بکوژی نه ناسی پیاوکی
بیاوهری ناسو پاسگوژاره، ده گونجیت
بیاوهری نابن یان نازونیمه د بکات
به پیی نایه تی: ﴿قِيلَ الْإِنْسَانُ مَا
أَكْفَرُ﴾ (عبس: ۱۷).

* نه گەر بينى كوره كى خويكوش
رزقو رۆزى ده ستگيرده بيت.

* نه گەر بينى دووسه د كسى كوش
دووسه درمه مده داتو غه م و په ژاره
ده رپه ويته وه.

* نه گەر بينى له پيتناوى خودايا كورزا
به لگيه له سر سوودو قازانچ
له بازگانيداو به جيتناني به لين و
په يمان، ده گونجيت خه ويينه ر
به نو قمبون يا ژانه سك بمرى.

* نه گەر كورزاو گه واهى و شاهاده كى
ده سته لاتدار گه واهى و شاهاده كى
په سنده كرى، ده گونجيت دنيايه كى
به رين و فراوان به ده سته بختيت له گه ل
ناز و نيمه تيكى ديارو ناشكرا.

كوفى^(۱): (نابلسى) ده لىت: له خه ودا
بينينى به لگيه له سر خوپاراستن
له چاره سهرى به سوود.

* ده گونجيت بينينى به لگيه بيت له سر
شهر يان نه وهى سهر دده پزشى
له خوده و عه مامه.

كولله: (نمين سيرين) ده لىت: كولله
سهر بازو ده نكه ده نگو قاوقيزه و ديت
به دوويه كدا.

(نابلسى) ده لىت: نه گەر كه سىكى
كوشته له غه م و په ژاره قوتارده بى
به پتى نايه تى: ﴿وَقُلْتُ نَفْسًا
فَنَجِّنَاكَ مِنَ الْغَمِّ﴾ (طه: ۴۰).

* نه گەر بينى مروفىك ده يكورژيتو
ناراضى بى ده يكورژى مروفىكه شهر بعه تى
له راموشكردوم.

* نه گەر زاننى گى كوښتويه تى زه هه ر
به دورمه كچى ده بياتو شهر ده گه ویت
به شهر كورژانيدو.

* نه گەر بينى پياوړى كى كوشته و خوين
له ريخ له گاش ده هات كورزاو نيش و
ناوړى ده وياى بكورژ ده ستگيرده بى:
هه روه ها نه لين: كورزاو خيږى له بكورژ
ده ستگيرده بيت.

* نه گەر مروفىكى به ده سته نه نقه ست
به سته م كوشته سهر پيچيكاره، نه گەر
دانينا به وهى كه سىك بكورژى
ده سته لات و پله وپايه ده ستگيرده بى
به پتى نايه تى: ﴿رَبِّ اِنِّي قُلْتُ
مِنْكُمْ نَفْسًا﴾ (القصص: ۲۳) دواى
دانپيانان ده سته لات و پله وپايه
ده ستگيرده بى.

* هه روه ها ده لين: نه گەر بينى كورزا
نكولى له نويزه ده كات يا خود وازى
ليده مپتى.

(۱) كوفى: نه وهى ده دريت پال كوفه. (وه رگنې)

* نه گه ربینى كوللے ئالتوونى
ده باريت نيعمهت و خوشحالى
به ده سته هينيت.

* هه روه ها ده لئين: كوللے نانه و ايه كه
ناپاكيد هكات له گه ل خه لكيدا.

(نابلسى) ده لئيت: كوللے له خه ودا سزاي
خوابى و سه رىازانى په روه رد گاره،
چونكه له به لگه و نيشانه كانى
موسايه (سه لامى خوى لئيت).

* نه گه ر كوللله بارى سزاي خوابيه،
نه گه له شوين و جيگه يه كدا بينى
ده خوريت و به شيكى ليده برتت نه وهش
رزق و رۆزييه و خاوه نه كهى به ده ستي
ده هينيت، نه گه ر خرايه نيو ده فريك
دينار و دره مه.

* هه روه ها ده لئين: كوللے فيتنه و دوژمنه،
هه روه ها كوللے به لگه يه له سه ر گوندو
كي لگه و ناپه حه تى و بيكارى و تياچوون
چونكه رووله رووه كو كشتوكالده كات
به لام له بو خه لكى به لگه يه له سه ر
شه رو خراپه بويان و هاوه لايه تى ژنانى
سوزانيه.

* نه گه ربينى كوللے هه لده گريت و
ده يخاته نيو كوپه يه ك مال و داراييه كى
ده سته كه وئيت و ده يبات بو ژنيك.

* هه روه ها ده لئين: كوللے به لگه يه
له سه ر رووبه رووبوونه وهى دوژمن و

* ده گونجيت به لگه بيت له سه ر باران
نه گه ر بكه وئيت سه رياندا ياخود
مانگه گه رمه كانى هاوين بيت.

* نه گه ر زيادى كرد به پيچه وانهى
كوللے وه بو ل ه نيوان زه وى و
ناسماندا بو سزاو خه شمه، هه روه ها
كيچ و بو ق و خوئينش و ايه، چونكه
به لگه و نيشانه بوون له سزادانى به نى
ئيسرائيلا مه گه ر خه لكى كوى
بكه نه وه و بيخون نه و جا رزق و رۆزييه و
روويان تيده كات و برژوييان زياد
ده كات.

* هه روه ها ده لئين: كۆكردنه وهى
له ده فريكدا به لگه يه له سه ر دره مه و
دينار.

* ده گيرنه وه پياويك ديت بۆلاى (ئين
سيرين) و ده لئيت: له خه ودا بينيم كوللے م
كو ده كرده وه له گۆزه له و كوپه يه كدا،
نه ويش وتى: دره مه و پاره يه
كوئيد كه يته وه و بو ژنيكى ده به يت.

* هه روه ها ده لئين: هه موو شتيك
كوللے ئي تيكري و به ده ر نه كه وئيت
به لگه يه له سه ر خوشى و شادى به پيى
چيروكه كهى (ئه يوب) (سه لامى خوى
ليبيت).

ياخود گه پانه وهی که سیکبیت له سه فه ر
يان هاتنی نامه یه ک بیت له وه وه .

* نه گه ر نه خشانندی و خاوه نه ک ی
جوانکرد مژده یه بوی ، نه گه ر
ناشیرینی کرد به لگ ی غه م و په ژاره و
نه هامه تیه .

کون کون : (ئین سیرین) ده لیت :
پیاویکی مه زنی فریولای قسه توندو
تیزه و به لگ یه له سه ر بیر هه لکه ندن و
پیاویک ژنده هیتی و خاوه نی ناژه لی نیر
ده بیت .

(نابلسی) ده لیت : کون کون به لگ یه
له سه ر به ده سته تانی پیدایستی و
په ناو پشنگیر له سه ر ویست و
خاوه کان .

* ده گونجیت به لگ بیت له سه ر سه فه ر .
کونار (نه بک) : (ئین سیرین) ده لیت :
پیاویکی باشه به کورای راهه کارانی خه
به هوی پیروزی داره که وه به هیزییه وه
مال و رزق و رزیه . ته په که ی به هیزتره
له وشکی ، زه ربه که ی هیچ زیانیکی
نییه ، هیچ شتیک له لیکدانه وه دا
نه وه نده باش نییه و بۆ دنیا و
مال و سامانه بۆ ناینداران زیادی چاک و
ناینه و مالیکه به ده ر له دینارو درهم .

* ده گونجیه وه ژنیک دیت بۆلای (ئین
سیرین) و پپی ده لیت : له خه ودا بینیم

بازدان به سه ر قه لاوسه نگه ردا و
مال و سامان تالانکردن به هوی
سوپایه کی مه رنه وه .

* ده گونجیت کولله به لگ بیت له سه ر
رزق و رزنی حه لال .

* نه گه ربینی کولله ده خوات که میک
خیر له سه ر یازان به ده سته هیتیت .

* نه گه ر ورده کولله ی بینی خه لکی
گشتی و گیره شیوینن ، ده گونجیت
بارانیکی به خو پو لیزمه بیت .

* ده گونجیت کولله چوونه نیو
شاریکه وه بیت بۆ هاوه لیک .

* نه گه ربینی کۆمه له کولله یه ک
هه لده گری فیتنه زۆرده کات
له ده سنیشانکردنی نافرته دا .

کولمه (گۆنا) : (نابلسی) ده لیت :
له خه ودا بوونی به هانه یه ، نه گه ر له سه ر
کولم و گوناوه موو ده رها ترسی
نه وه ی ده بیت کۆت و به ند بکرتیه
گه ردی .

* ده گونجیت به لگ بیت له سه ر ریحانه و
مۆرد هه روه ک چۆن ریحانه و مۆرد
به لگن له ساری .

* ده گونجیت به هانه یه کی رووژ و
ناشکرابیت و زیادبوونی رزق و رزنی

کونجی: (ئین سیرین) ده‌لټ: مالټکی
هه‌لگیراوو وشکه‌کی به‌هیزتره
له‌ته‌ره‌کی.

(نابلسی) ده‌لټ: له‌خه‌ودا رزق و مالی
حه‌لاله، هه‌روه‌ها پالوتنی و شیلانی
مالټکه له‌هیزو شکویدایه.

***ئه‌گه‌ر بینی کونجی ده‌پوینی**
ده‌سته‌لاتنکی تازه‌گه‌شه‌کردوو
به‌ده‌سته‌ده‌ئینی له‌گه‌ل بازرگانیه‌کی
زیاده‌و خواناسی و کاروکاسبی و
خۆشی.

***هه‌روه‌ها ده‌لټن:** کونجی و خه‌رده‌ل بۆ
به‌ته‌نیا بۆ پزیشک باشه بۆ سه‌رجه‌م
خه‌لکی به‌لگه‌یه له‌سه‌ر نه‌خۆشی گه‌رم.
***ئه‌وه‌ی کونجی بیینی زیانی**
لټده‌که‌وټ.

کوندرا^(۱): (نابلسی) ده‌لټ: له‌خه‌ودا
به‌پټی خۆیه‌تی.

کونده‌په‌پوو: (ئین سیرین) ده‌لټ:
کونده‌په‌پوو دزیکسی لټزانه‌و خاوه‌ن
سام و هه‌یه‌ته.

(نابلسی) ده‌لټ: کونده‌په‌پوو
له‌خه‌ودا پادشایه‌کی مه‌زنه‌ خه‌لکی
لټیده‌ترسن، کونده‌په‌پووش به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر بټکاری و ره‌واندنه‌وه‌ی
ترس و بیم.

دار (کونار "نه‌بک") که‌وته نټو مال‌که‌م و
دوو نه‌بکم هه‌لگرت، ئه‌ویش پرسى:
مټرده‌که‌ت رۆیوه؟ وتی: به‌لټ وتی:
ده‌مرټ و دووه‌زارت به‌میراتی بۆ
به‌جیده‌هټلټ.

***هه‌ندیکه‌لټن:** رزق و رۆزیه‌که له‌لای
(عټراق) هوه، خواردنی کونار بۆ
ده‌سته‌لاتدار ده‌سته‌لاته‌که‌یه‌تی.

(نابلسی) ده‌لټ: بۆ ئاینپه‌روه‌ران
چاکیه‌و، خواردنی ده‌سته‌لاته‌و بۆ
یه‌کټک شایسته‌ی به‌لټنده‌رایه‌تی بټت
هیزو توانایه.

***ئه‌گه‌ر خه‌وبینه‌ر له‌ناپه‌ه‌تیدابوو**
دارکوناری بینى له‌کاتټیکدا کاتی نه‌بوو
به‌لگه‌یه له‌سه‌ر مانه‌وه‌ی تا نه‌وده‌مه،
به‌هه‌مان شیوه ئه‌گه‌ر له‌خټردابوو.

(نابلسی) ده‌لټ: له‌خه‌ودا به‌رټزو
داپۆشه‌ره، هه‌روه‌ها داره‌که‌ی
پیاویکی به‌پټزی ره‌نگ‌کردوه، ئه‌وه‌ی
به‌روبوومه‌که‌شی بیینی ناوپانگی
به‌رزه‌به‌یتته‌وه‌و خواناسی و زانیاری
به‌ده‌سته‌ده‌ئینټ.

***ئه‌گه‌ر له‌و داره‌بخوات نه‌خۆشیه‌کی**
تونوو سه‌خته‌گرئ.

***ئه‌گه‌ر بینى سه‌رده‌که‌وټ به‌سه‌ر**
داره‌که‌دا غه‌م و په‌ژاره‌و ناپه‌ه‌ته‌تی دټت
به‌سه‌ردا.

^(۱) کوندرا: شيله‌یه‌کی تاییه‌ته له‌درمختک

ده‌رده‌هټنئ (فه‌رمه‌نگی ده‌ریا: ج ۲/ ۱۰۷۳)

بینی گایه کی مه زنی لیهاته دهره وه،
ئه ویش وتی: کونه که دمه کاتی
وشه یه ک دیته دهره وه ناتوانریت
بگه ریتنریتته وه.

(نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سر
شوینکه وتنی بیدعه و پابه ندبون
به شوینه واری بیدعه چوسی و
ویژ و سه رگه ردانه کانه وه، کونیش
خه لوزه.

کویری (نابینایی): (ئین سیرین)
ده لیت: نه گه چاوی له ده ستدا نازو
نیعمه تی نامینیت. نه گه بینى
هر دو چاوی له ده ستدا شتیکی
به سه ردیت دلی پیخوشده بی.

(ئین سیرین) ده لیت: کویری
سه رگه ردانییه له نایندا یاخود
به ده سته تینانی مال و داراییه
له لایه که وه.

* نه گه بینى کویری وه نه گه ره ژار بوو
ده وه له مه ند ده بیت.

* هه ره ها کویری به لگه یه له سر
له بیر کردنی قورنان به پپی نایه تی:
﴿قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى﴾
(طه: ۱۲۵).

* نه گه بینى موفیک کویری کرد ویل و
سه رگه ردانیده کات له راو بوچوونی
خوی.

* کونده په پووی مینه موفیکی ناپاک و
فروفیلاییه و هیچ خیریکی تیانیه.

* نه وه ی بینى چاره سه ری
کونده په پوویه کی مینه ده کات
چاره سه ری موفیکه کات هیچ بنه ماو
جیگر بوونیکی نییه له سه ره قو
راستی.

* نه وه ی بینى کونده په پوویه کی مینه
که وتوه ته ماله که یه وه به مه رگی موفیک
خیر رووی تیده کات.

* کونده په پوو به لگه یه له سه ره دز
له نیوان دوو دیواردا له گه ل رزو و رۆزی
سوار.

* هه ره ها به لگه یه له سه ره جیاوازی و
غه مباری و نابه جی کرێکارو قسه ی
پووج و نابه جی.

کونی دوروگه وه ره: (نابلسی) ده لیت:
به لگه یه له سه ره به جیگه یاندنی کاروبارو
ناسانبوونی کاری قورس و هاوسه رگری.

کونی مشک: (ئین سیرین) ده لیت: کون
له سه ره زه وی و دیواردا ده م و زاره ،
نه وه ی کونیک بینى نازه لیکى
لیدیته دهره وه ده م و زاریکه قسه و
گوته یه ک دیته دهره وه لیسی و
له لیکدانه وه شدا وه ک نه و نازه له وایه.

* ده گپنه وه پیاویک دیت بۆلای (ئین
سیرین) ده لیت: کونیکى ته نگه به رم

*ببینی بیباوه پی کویر به لگه یه
له سر زهره یان غم و په ژاره.

*ته گهر کویرنکی بینی پیاوړک
چاره سریده کات و چاری چاکبوه وه
رینوما ییده کات بۆ کارنک خیری تیدایه و
ته و به ی تیدا ده کات.

*ده گونجیت کویری به لگه بیت له سر
سستی باسکردن.

*ته گهر له ره شینه ی چاودا سپیتی
بینی به لگه یه له سر غم و په ژاره
که توشیده بیت.

*ده گیزنه وه پیاوړک دیت بۆلای
(جه غفری صادق) (ره زای خوی
لیبیت) و ده لیت: تانهم له چای خۆمدا
بینی، نه ویش وتی: که موکوپي روو
له مال و سامانت ده کات پاشان نه وه ی
خوازو ئومیده واریت له کیستده چیت.

*ته گهر هندیك له خزمه نزیکه کانی
ئاواره بوو یاخود سه فهریکردبوو
که پایه وو کویربوو و خه بینر ده مریت،
چونکه خه ونه که ی به لگه یه له سر
میوانیکی کویری نه ناسراو.

*مه روه ها ده لین: تانه ی سرچاو
به لگه یه له سر غم و په ژاره یه کی
گه وره رووده کاته خه و بینر و
ناراده کری له سهری به پیتی چیرۆکه کی
(یه عقوب) (سه لامی خوی لیبیت).

*ته گهر بینی چاری ناوی ره شی
داماتوه و هیچ نابینی خه وه که ی
به لگه یه له سر که می نابوو چونکه
چاو شوینی نابوه.

(نابلسی) ده لیت: ته گهر بینی کویری وه
تیکۆشان یا (حه ج) یکی له بهردایه.

*ته گهر بینی کویره باس و خواسی
هه لده گری به لام باسناکری،
ده گونجیت لیکدانه وه ی نه وه بیت
ده سته لات و زانیاری به ده سته بیت
به پیتی چیرۆکی (نيسحاق) (سه لامی
خوی لیبیت).

*ته گهر بینی کویره و پشتیکردوه ته
قیبله له سر گهر دانیدایه.

*ته گهر بینی هه ردو چای کویربوون
پیاوړکه په رده ی نه پیتی پۆشی نیتوان
خۆی و خوداوه ند ده شکینتی.

*ته گهر له خه ودا چای کویربوو
هه ژارده که وی دوی ده وله مندی یاخود
نه و مال و داراییه ی لای شیرینه
له ده سته دات یا مندال و خانه واده که ی
که شیرین له نیتو دل و ده روونیدا.

*ده گونجیت بیری ناوی هه بیت و
داییپۆشیت یا پاسه وانه که ی
له ده سته دات یان سیخوپه که ی مال و
دارایی نه مینیت، یان له وانه بیت خه شم و
قینی له کاری چاکه هه لیس.

* نه گەر بينى ئاويكى هه لگوزى و كرده
نيو گوزه يه ك دهست به سهر مائىكدا
ده گرى و لاي ژنيك نه سپرده دهكات ،
كوپه و گوزه لهش وهك مهركانه ي ئاو
وايه .

(نابلسى) ده لئيت: گوزه له له خه ودا
ژنيكى داويئىپسى زيناكاره و
ليكانه وهى هه موو كوپه يه كيش
به وپئيه و بير ياخود مهركانه ي ئاويش
به لگه يه له سهر:

+ چاوديرو به خيوكارى خانه واده .

+ فروشگا و گه نجينه .

+ هاوسهرى دووگيان .

* گوپه ي مهى به ده سته ينانى
گه نجينه يه .

* بيريش نه گەر ئاوى تيدابوو كه وتبوه
مائىكه وه ژنيكى ده وله مهندي خه م
په ژاره داره ، نه گەر بيره ئاوه كهش هى
ئاو ده ربوو پياويكى فره مال و داراييه و
زور خيتردهكات له پيتناوى خوادا .

* ههروهه ها نه گەر بيره كه سركه ي
تيدابوو پياويكى ئاينداره ، نه گەر
كه ره ي تيدابوو خاوه ن مال و داراييه كي
بيتاگايه ، به لام نه گەر داوده رمانى
چيشتى تيدابوو پياويكى نه خوش و
بيماره .

* نه گەر نه خوشبوو بينى چاو نابينا بوه
به لگه يه له سهر كوچى دوايى .

* ده گونجيت كويزى به لگه بيت له سهر
كه پى .

* ده گونجيت بۆ گوپرايه لان به لگه بيت
له سهر خه شم و قينبوونه وه له دنيا و
وردبوونه وه لئى به چاوى كه م و
سووكه وه .

* ده گونجيت كويزى به لگه بيت له سهر
په نهان كردنى نه ينى .

* كويزى بۆ غه ريب و ئاواره به لگه يه
له سهر نه وهى ناگه رپته وه بۆ نيشتمانى
خۆى .

* كويزى بۆ زيندانى قوتاربوونه چونكه
خه لكى به زه بيان به كه سى كويزدا
ديته وه ده ستيده گرن .

* نه گه خوازيارى داوايه كبوو به لگه يه
له سه ره وهى به ده سستينه هيتاوه ،
چونكه چاو كاتى كويزده بى ناگات
به خواست و داواى خۆى .

ك و و

كووپه (گوزه): (نين سيرين) ده لئيت:
كوپه و گوزه ژنيكى خيرومهنده و
ليخواردنه وهى مال و داراييه كه له لايه ن
ئه و ژنه به ده ستيده گات .

* نه گەر بينى كووپه يه ك ده شكى
به ده ستيه وه ژنه كى ته لاقده دات.

كووره (توون): (نابلسى) ده لئيت:
له خودا به لگه يه له سەر غەم و پەژارە و
گومان، كورەى گە چ بە لگه يه له سەر
كە و تن به سەر ئابووى زانا ياندا
به قسەى خراپ به پى ئايەتى: ﴿وَإِنَّ
مِنْهَا لَمَّا يَلْهِيكَ مِنْ غَشِيَةِ اللَّهِ﴾
(البقرة: ۷۴) كووړه ى خستى
سوړه وه كراو به لگه يه له سەر زولم و
سته م و هاوه لپه يدا كړدن.

* ده گونجيت كووره به لگه بيت له سەر
دوزه خو خه لكى دوزه خى و زيندان و
زيندانى به كان وهك حەمام و نه وانه ى
له حەمام دان.

كووړه ى ناسن: (نابلسى) ده لئيت:
كووړه ى ناگر ژنيكه له خانه واده ى مال و
خاوه ن هيزو توانايه.

* نه گەر له زړېبو له خانه واده ى
دنياويستان ده بى، نه گەر له ته خته بوو
له مال كده بيت دوو پويى تيا ده بى،
نه گەر له گه چبوو له خانه واده يه كده بى
له فیرع و نيه كان ده چن، نه گەر له گل
دروستكر ابوو له خانه واده ى ناياندارو
خواناسده بى.

* نه گەر كووړه كه ناگرى تيا بوو به لگه يه
له سەر ده ولت، نه گەر به تال بوو له ناگر
به لگه يه له سەر پشوو.

(نابلسى) ده لئيت: نه گەر ناگرى بينى
له كورده كاته بليسه ى دها يان
له ته نورى كدا به لگه يه له سەر مندا لى
نيرينه ى خه بينه ر.

* كووړه به لگه يه له سەر برژوى
په يداكارى مال.

* نه گەر بينى له نيو كووړه كدا
ناگرده كاته وه به بيخواردن گه يووى
خانه واده كى به دوو زوبانى و شه پو
ناژاوه ده وروژيښتى.

* نه گەر مه نجه ل نرخی مال بوو كووړه
ميرده كه يه تى نا په حه تى رووى
تيد ه كات و ماندوويه تى ده كي شى و
له مالدا سهرى خوى كزده كات.

* ده گونجيت كووره به لگه بيت له سەر
هاوسه رو مه نجه ليش پياو بيت.

* نه گەر كووړه ى ناگرى تيدا نه بوو
به لگه يه له سەر غەم و پەژارە، نه گەر
ناگرى تيا بوو پيداويستى و روزيه.

* كووړه به لگه يه له سەر چوونه لای
خيژان و سوار بوونى هوکارى گواستنه وه
ياخود به ده سته ينانى پله وپايه.

* هه روه ها به لگه يه له سەر:

* کووله که بۆنه خوش چاره سهره،
 نه گهر بينى به ليتراوى شتيكى
 ونده دوزيتته وه يا خود زانياريه ك
 ده پاريتي نه به نه ندازه ي پاراستنى يا خود
 شتومه كى كوكراوه كوده كاته وه.

* نه وه ي له ليتراوه كان باشه له خه ودا
 كووله كه و گوشت و هيلكه يه.

* نه گهر بينى كووله كه يه كى بۆگه نى
 خوارد له گهل مروفتيك تووشى دهنگه
 دهنگو به زم و شه پ ده بيت، پاشان
 له جنوكه ده ترسى.

* نه گهر بينى له كاله كدا كووله كه ي
 هه لگرت له نه خوشيه كه ي چاكده بيتته وه
 به هوى دوعا و چاره سهره وه.

(نابلسى) ده لئيت: نه گهر يه كيك
 به كولاوى بيخوات تووشى
 سه رزه نشته ده بيت يان زانيارى
 به نه ندازه ي خواردنى بۆ كووله كه كه.

* كووله كه به لگه يه له سهر:

+ غه م و په ژاره.

+ قورسى بژيوى و ژيان.

+ نه خوشى و زيندان.

* ده گونجيت به لگه بيت له سهر
 ده رهنسافى و پاكييتى.

* ده فري كووله كه به لگه يه له سهر ژنى
 شوق و شهنگ و نازدارو روحسووك و
 ناودار.

+ به ديهيتانى كاروبارو ناسانكردنى
 كارى قورس و گران.

+ باوك و دايك.

+ كوپ بۆ دووگيان.

+ فروشگا و دووكان.

+ مانگى (كانون).

* نه گهر بوو به خاوه نى كووره هاوسهر
 ده گرى نه گهر به نه بيت، نه گهر ژنبوو
 دووگيانده بيت، نه گهر بيباوه پيوو بپروا
 ده هينيت نه گهر خراپه كاربوو
 ته ويه ده كات.

* پياويك له خه ودا كووره يه كى بينى
 هه نديك ئاگرى تيدابوو له گهل
 ته خته يه كى نزيك له وكوره يه،
 رافه كارتيكيش پيى وت: كووره كه
 گه وده ي تويه و ته خته كه خواردنكي
 قورسه و دوينى خواردوته، پياوه كه ش
 وتى: ليكدانه وه كه ت به و چه شنه يه.

كووره له: (نابلسى) ده لئيت: خواردنى

دوزه خيه كانه و بينينى له خه ودا باش

نييه، نه گهر بيخوات كردارى

دوزه خيه كان نه نجامده دات.

كووله كه: (ئين سيرين) ده لئيت:
 پياويكى زانا يان پزيشكيكى به سوود و
 كه لگه نزيك له خه لكه يه وه و پيروزه.
 هه روه ها ده لئيت: پياويكى هه ژاره.

هه لڦړی و بینى، مه گړ نه خوښ و
له شگران بیت بکه ویت به سهریا نه وکات
کوتر مردنه به تاییت نه گړ
له (یه مام) هوه بیت و له سهرویه
بخوینیت له خه ودا.

* ده گونجیت کوتر کچ بیت ، باشتړین
کوتر کوترى سه وزه .

* نه گړ بینى بوه به خاوه نی پوره
کوتریکى زور ده سته ووت و خیرى
پیډه گات، هیلکه که شی کچ و
خرمه تکاره، کوشک و هیلانه کى
شوینى کوپوونه وى ژنانه، هیلکه کانى
کوپ یان کچه .

* نه گړ بینى کوتریک بوه به مروږ
پیاویکى زیناکارو داوینپیس، نه گړ
دانه کى پهرش و بلاوکرده ووه بوو
به گوشت و بانگیکردن بو خواردنى
رڼیه رایه تیده کات.

* گمه گمى کوتر له خه ودا سزادانى
پیاوه بو ژنه کى. کوترى سپى ثاینه و
هى سه ویش خواناسییه و، ره شیش
که سانى به ناوبانگن له ژن و پیاو، کوترى
به لک به لک خه لکى تیکه لو
پیکه لکاره، نه ووى کوتریک هه لڦړیت
لیى و نه گه پیته ووه لای ژنه کى
ته لاقده دات یان ده مریت.

* نه گړ بینى کووله که یه کى
بؤگه نیخوارد به لگه یه له سهر شه پو
ده نگه دهنک، نه گړ به لیترای خواردى
داووده رمانى خواردنى له گه لدا بوو
به لگه یه له سهر غم و په ژاره، نه گړ
بیډا ووده رمانبوو رزق و رۆزییه،
ده گونجیت ویستو و خوازى خوئى
بدوژیته وه.

ك

کوتر: (نښن سیرین) ده لیت: کوتر ژنى
سالج و باش و خوشه ویسته و
له میرده کى زیاتر که سیتړى
خوشناویت.

* کوتر به لگه یه له سهر هه والیکى
کتوپرو پیغه مبه رو په پرتوک، چونکه
هه وال له کتیبه ووه ده گویریته ووه
بنه پرتى نه و باسه ش به م چه شنه یه:
(نوح) (سه لامى خواى لیبتیت)
قه له پره شیک ده نیریت هه تا بارى که ش و
هه وای پى رابگه یه نیت، کاتى ده چى
که لاکیک له سهر ناوه که ووه ده بینى و
خوى پیوه خه ریکده کات، نجا کوتریک
ده نیریت و شتیکى سه وز ده بینى و
دوعای بو ده کات، به چه شنیک بو نه ووى
له ناپه حه تیدایه یا بو نه ووى که سیتى
غریبى هه یه و له هه مان کاتدا مژده یه
بوى نه گړ که ووت به سهریا یان

له عه وره تیدایه و به دخوو ده بیټ و
نازارت ده دات، ئنجا پیاوه که ژنه که ی
هیناو ره وشتی خراپ و چه وتی
لټیه دیکرد.

(نابلسی) ده لټت: کوتر له خه ودا
نوینه ریکی نه مین و چاکه یا هاوپییه کی
راستگوو خوشه ویستکی له بز شیرین و
مه جلیس خوش و به چیژه.

*ده گونجیت به لگه بیټ له سه ر:

+هاوسه رانی داوین پاریزو نه یتنی
هه لگرو خورته و بۆله کار به سه ر
مندالادا.

+پیاوی فره ره چه له ک که ده سستیگرتوه
به سه ر خانه واده که یدا.

*مه روه ها بینینی کوتر به لگه یه له سه ر
لاواندنه وه و گریان.

*کومه له کوتریک پله و پایه و
فرمانزه واییه.

*ته گه ر بینینی له گوشته که ی خوارد مالی
خزمه تکاران ده خوات و ده بیټ به ده لال.

*کومه لی کوتر له گه ل به چه که کانیاان
ژنی زه و تکراره له گه ل مندالادا.

*ته گه ر بینینی کوتر راوده کات مال و
دارایی به ده سته هینیت له پیاوی
ریژدار.

*گوتراوه نه وه ی کوتریک بیینی داوی
هه رچه یه که له په روه ردگار بکات
پییده به خشری.

*ته گه ر خاوه نی کومه له کوتریکبوو
چه ن ژنیکی ده بیټ له گه ل خزمه تکارداو
خه رجاان بۆ ناکات.

*ته گه ر بالی کوتریک بیی سویند
له ژنه که ی ده خوات نه چیټه ده ره وه
یان نابیت منالی دیکه ی لینی بیټ
یادوگیان بیت لینی.

*کوتر پیاو یا ژنی عه ره به ، نه وه ی
سه ریبرپیت موری کچینی کیژیک
ده شکیتنی ، نه وه ی گوشته که ی بخوات
مال و سامانی ژنیکده خوات.

*کوتر له گه ل به چه که کانیاان ژنی
زه و تکراره له گه ل منداله کانی.

*کوتری نامه به ره هه لیکه له دووره وه
دیت ، نه گه ر ژنه که ی دووگیان بیټ
کوپیده بیټ.

*ده گپنه وه پیاویک دیت بۆلای (ئیین
سیرین) و پیتی ده لټت: له خه ودا بینیم

کوتریک سبیم گرت و ژور به دلمبوو،
یه کیک له چاوه کانی جوانترین چاوی

کوتریوو به لام چاوه که ی تری خیل و
تیلبوو، وامزانی زه ردییه ، (ئیین

سیرین) بزه یه که گرتی و وتی: تو ژنیکی
جوان ده هینیت و ژور به دلت ده بیټ،

مه ترسه له و ناتا واییه شی له چاویدا
به دیده که یت چونکه که م و کوپی

له چاویدا نییه به لکو که م و کوپی

کرداره کانی، نه گهر سپیوو دیمه نی
جوانبوو به لگه یه له سر باشی رهفتارو
کرداره کانی.

* نه گهر بینى په پى کوتر یاخود
گوشتى به ده سته هیئت پاره و
سامانى زوری ده سته که ویت.

کوټرى کیوى (قومرى)؛ (ئین سیرین)
ده لیت: ژنیکى زیور ه قى ناین کزو
لاوازی زماندریژه.

* ههروهه ده لیت: به لگه یه له سر
کابانى نیومال یان ژنیکى خاوه ن
جوامیری و جوان و شوخ و شهنگ.

کوټاو به نده؛ (ئین سیرین) ده لیت:
نه گهر ده سته به کوټکراوى بیینی و
کرایتیه گهر دنی مال و سامان
به ده سته هیئت به لام زه کاتى
ده رناکات.

* ههروهه ده لیت پاریزاو ده بیت
له سر پیچی.

* نه گهر ههردوو ده سته بینى
کوټکراوو به لگه یه له سر زوچوونى
له رزیدا.

* نه گهر کوټ و به ندرکراو بیئاوه پوو
بانگه کری بۆ لای نیسلام.

* نه گهر بینى ده سته گیکراو کوټ و
به ندیشکرا ده که ویتیه به لاو
نه هامة تیه کی گهره وه له زیندانى و

* نه گهر کوټریکی له ماله که یدا بینى و
خه وینه ریش ره به نبوو ژنیکى جوان و
شیرین ده هیئت و ده بیت به ژنیکى
مالدارى گوټپرایه ل بۆ میرده که ی.

* نه گهر بینى کوټریک بازیدا بۆلای
یاخود هه لیگرت و به رزیکرده وه شادى و
خوشى رووى تیده کات.

* نه گهر بینى بوه به کوټر مال و سامانى
دورمه نه کانی ده خوات.

* نه گهر بینى به رد ده گریته کوټریک
ژنیک تاوانبار ده کات یاخود نامه یه کی
په له قسه ی ناخوشى بۆ ره وانه ده کات.

* نه گهر بینى هیلکى کوټرى
به ده سته یئاوه مال و سامان و منالى
نیرینه و مینه ی له ژنده بیت.

* نه گهر بینى کوټرى مالى راوده کات
به حه رامى ده چیتیه لای ژنان.

* نه گهر بینى کوټرو بالنده یتر زیکه زیك
ده که ن قسه و گوته یه که ده دات به گوټ
ژنیکدا یاخود فیتریده کات.

* نه گهر کوټر یان هه بالنده یه کیتر
به سه سه ره یه وه بیینی یان
به گهر دنی وه به ستر او ته وه به لگه یه

له سر رهفتار و کرده وه کانی له نیوان
خوی و پهروه ردگارى.

* نه گهر بالنده که ره شو ناشیرینبوو
به لگه یه له سر به دو خرابى

باری به پئی نایه تی: ﴿عزوه فغلوه﴾ (الحاقه: ۲۰).

* ژئیک هات بۆ لای (ئین سیرین) و وتی: پیاویکم بینى کۆت و به ندى پیوه بوو، نه ویش وتی: نه و پیاوه بانگه شه ی (عه ره بی) بوونی خۆیده کات به لام وانییه.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا کارو پیشه ی حه رامه به پئی نایه تی: ﴿وَمَا كَانَ لِئِبْنِي أَنْ يَغْلُ وَ مَنْ يَغْلُ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾ (آل عمران: ۱۶۱).

كۆر (كۆمه ل): (نابلسی) ده لیت: نه گه ر بینینی له خه ودا كۆرپکی وه عزو نامۆزگاری به ستوه خه لکی نامۆزگاری ده دات و خوشی شایسته نییه نه و له غه م و په ژاره و نه خوشییدا یه و نزاو دوعا له خه ودا وه ند ده کات ده رووی لیتکاته وه.

* نه گه ر قسه ی چاک و دانا ییکردو راسه تگوبو له نامۆزگارییه که ییدا ده رووی لیده کرپته وه له نه خوشیه که ی چاکده بیته وه له ته نگه ژه ییه وه ده چیت بۆ خیر و یاخود له قه رزیک قوتار ده بی یا به سه رسته مکاریکدا زاده بی.

* بینینی کۆرپک له شوین و جیکه یه ک یادی خوای تیدا بکری وه که خۆیندی قورئان و نزاو پارانه وه هۆنراوه ی دنیا

نه ویستی و به ندایه تی وایه و به لگه یه له سه ر ئاوه دانى نه و شوینه به دانانی به پئی خۆیندنه وه و دروستی، نه گه ر له هۆنراوه که دا هه لای تیدا بوو ده سته لاته که یدا ته وایه نییه، نه گه ر هۆنراوه ی غه زه لیبو ده سته لاتی پوچ و به تاله. نه وانه ی له پیشه وکاره کانیاندا به هره مه ندو به توانان بیهاوتان به پئی شاره زاییان له خۆیندنه وه داو ده رپرینی پیته کان له گه روویان.

* نه گه ر کۆمه لکی ئاپۆره به ستووی بینى بۆ دادگایی یان هاوسه رگرتن به لگه یه له سه ر رووداویکی نادیارو ده ره نجامی کۆتایی به خیره اتن.

* نه گه ر کۆرپکی وه عزو نامۆزگاری بینى نامۆزگاری تیدا ده کرد کاروباره کانی به جیدیت نه گه ر وه عزه که ی نه نجامدا، وه گه رنا نه سته مه گه رانه وه ی کاره کانی.

* کۆر له خه ودا نه و شوینه خاوه ن بریارانی ده و له تی تیدا داده نیشن یان نه و نازه له یه به گه رپیده خات یان هاوسه رو کۆپو خزمه تکاره که یه تی.

* نه گه ر بینى بانگه را بۆ کۆرپکی نادیار تیدا میوه و خواردنه وه ی تیدا بوو بانگه ده کری بۆ جیهاد و شه هیدبون.

کۆسپ (ته گهره): (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا به کێکه بۆ پێداویستی هه که چوه و پێداویستی هه که دنیایی یاخود قیامه تییه به پێی مه به سستی له خه ودا.

* ده گونجیت کۆسپ به لگه بیته له سه ر ژنێکی که له ره ق یاخود پیاویکی ره ق نه رم و نیانی نازانیت.

* ده گونجیت به لگه بیته له سه ر نه و کرداره ی مرقفه له مه ترسی قوتار ده کات، خودا وه ند ده فرموی: ﴿فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ﴾ (۱۱) ﴿مَا اِذْ لَكَ مَا الْعَقَبَةُ﴾ (البلد: ۱۱-۱۲).

* ده گونجیت چه ن کۆسپێک به لگه بیته له سه ر نا په حه تی و مه ترسی و زالبوون و به سه ر کۆسپه کاندای دابه زین لێی پارێزواویی و سه لامه تییه.

* ده گونجیت به لگه بیته له سه ر دوو پشک یا ن به لگه بیته له سه ر:

+ ناژه ل.

+ هاو سه ر.

+ پر د.

* ده گونجیت کۆر به لگه بیته له سه ر به رز کردنه وه ی پله و پایه به هۆی زانیاری یا ن سیاسه تیکی باش یاخود داناییه کی ره وان یا ن ژیا ننامه یاخود پێدان یا چاودێر کردن.

* نه گه ر له سه ره وه چو و بۆ خواره وه پله و پایه ی نزم ده بیته وه یا ن مال و دارایی تالان ده کری یاخود له ئاینه که ی پاشگه زده بیته وه.

* هه موو به رز بوونه وه یه که مرقفه به دی بکات به سه ر کۆسپ دا یا ن ته په و به رزاییه که دا یاخود سه ربانێک خوازو پێداویستی به ده سته ده ئینی.

* به رز بوونه وه به رێکی نا په حه تی و مه ی نه ته و ه یه خیرێکی تێدا نییه.

* نه گه ر بی نی له ته په یه که وه دابه زی یا ن له شاخ و کۆشکێکه وه نه وه ی دا وای ده کات که لی و نا ته واوی به خۆ وه ده بی نی و ته وا و نا بی.

کۆشک (سه را - ته لار): (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا به لگه یه له سه ر درۆو خۆ به زلزانین و وێرانه.

* ده گونجیت به لگه بیته له سه ر ریتنومایی و ناشتی.

(ئین سیرین) ده لئیت: بۆ خرا په کار زیندان وه ته نگه شه ی ماددی و که م و کورپییه تیی داو بۆ که سێکی بار و دۆخ باش به رزی و بلندی و قه رز دانه وه یه، نه گه ر له دووره وه بی نی ده سته لاته.

* کۆشک پیاویکی به رین و پارێزکاره.

* نه گه ر بی نی چوه نێو کۆشکێک روو له ده سته لاتناریکی گه وره ده کات و

ناینه که ی باشد ده بی و خیر و چاکه ی
ده ستگیر ده بی، خوداوه ند ده فره موی:
﴿تَبَارَكَ الَّذِي اِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ
غَيْرًا مِنْ ذَلِكَ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلُ لَكَ فُصُورًا﴾
(الفرقان: ۱۰).

* نه گه ر بین ی به سه ر کوشکیکه وه یه و
کوشکی خویه تی پله و پایه ی
به ده سته ده یئی له گه ل شکومه ندی
توانا، نه گه ر کوشکه که هی
که سیکی تربوو خیر و سوود
له خاوه نه که ی وهرده گری.

(نابلسی) ده لیت: کوشک له خه ودا
کاریکی چاکه ناینداران، نه گه ر چوه
نیو کوشکی هاوسه رده گری، نه گه ر
چوه نیو کوشکی به لام له قاچیدا کوت و
به ند هه بوو هاوسه رداری له گه ل
که سیکیدا ده کات که هاوه لایه تی
به رده وامده بی.

* کوشک له شاردا نازو نیعمه تیکی
مه زو به رچاوه و ژوره کانیش نه گه ر
سه رکه وت بویان به رزی و بلندیه
له دنیا دا به ده ستیده هیئی.

* هه روه ها ده لیت: بینینی کوشک
به لگه یه له سه ر چوار ده سته کوت:
(۱) پاره و سامان.

(۲) ده سته لات و پله و پایه .

(۳) به ده سته هیئیانی ویستووخوان.
(۴) خوشحالی و شادی.

* نه گه ر خوی له کوشکیکه بینیه وه
له کوشکه کانی به هه شت پله و پایه و
سه رکه وتن به سه ر دوژمندا
به ده سته ده یئی یان کچیکی شوخ و
شهنگو جوانده کات به هاوسه ری خوی.
* نه گه ر کوشک و ته لاری به دیکرد
دوو پومه رجانی تیدابوو کوشک و
ته لاریک به ده سته ده یئی خزمه تکاری
تیدابی.

کوکراوه: (نابلسی) ده لیت: به لگه یه
له سه ر شتی هه رزانی به نرخ له بوونی
کچو کوپی پیوژ یان میراتی.
کوکردنه وه (جه مکردن):
(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه
له سه ر ئاره زوو هه ستان و کوکردنه وه ی
مال و سامان.

(نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سه ر
کوکردنه وه ی مال و دارایی، خوداوه ند
ده فره رمویت: ﴿وَتُؤْتُونَ الْمَالَ حُبًّا
جَمًّا﴾ (الفجر: ۲۰).

* نه گه ر قزی زوریو مال و داراییه کی
زوری ده سته ده ویت، نه گه ر
شتومه کی جه مکاری پهرته وازه بوو
مال و دارایی به هه ده ر ده چیت، نه گه ر

له سەر دارخورما نه گەر میوه بوو
به لگه یه له سەر داره که ی.

کۆله که: (نیین سیرین): ده لیت:

کۆله که ی دارو قورپو که چو خشت

چاودنپرو سه ره رشتیار یان خزمه تنکاری

ماله نه که سیه که لهرکی

خزمه تنکردنی له شستری خۆیدا

هه لگرتوونه

کۆله که ی مال: (تابلسی) ده لیت:

له خه ودا مال یان هاوسه ره.

کۆمه ل (تاقم - ئاپوره): (تابلسی)

ده لیت: نه گەر کۆمه له خه لکینکی بینی

په روه ره گار ره حمی پیده کاته به روه ی

که واده یخاته ناره حه تی و تاقیده کاته وه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سەر

ترس ریم و غم و په ژاره و زهره ر،

هه روه ها نه گەر کۆمه لیک هاتنه لای

نه خوشیک یاخود مردوویه کی بینی

له نیو کۆمه لیکدا خوا لیتی خوشبووه و

ره حمی پیکردوه.

کۆنه: (تابلسی) ده لیت: کرینی

جل و به رگی کۆنه له خه ودا

له لیکدانه وه دا باش نییه چونکه کۆنه

هه ژارییه و فروشتنی باشه چرنکه

خرابه نه خۆی دوورده خاته وه.

نه فسی خۆیکۆ کرده وه هه ولده دات
سه فەر نه کات و چیتر باسه کریت.

(تابلسی) ده لیت: کۆکردنه وه ی

شت و مه کی گونجاو له خه ودا وه که

که وهر له که ل ئالتون به ناوه ده تنکی

دانه ویتله له که ل دوو دوو موو له لگه پ

له سەر سوو دوو ده روه ی نه که لکی

له زانیاری یاخود ریکو ده روه ی نه که لکی

کۆکردنه وه ی ئامرازه کانی راو: (نیین

سیرین) ده لیت: له خه ودا خه ویتله.

کۆکه (کۆخه): (تابلسی) ده لیت: کۆکه

له خه ودا به لگه پ به سەر سکا لار

ناپه زایی. نه که نه که ی ده کۆکی

ناپه زایی ده رده پری به دهستی پیاویکی

سه ره به ره مانپه واوه.

* نه گەر تا رۆژه له اتن هه ر کۆکی

ده مریت.

* هه روه ها ده لیت: کۆکه به لگه یه

له سه ره نه وه ی ده یه ویت ناپه زایی

ده رپرییت به رانبه ر که سیك به لام

نایکات.

کۆل و بار^(۱): (تابلسی) ده لیت: نه گەر

کۆل و باریکی پیدایه خورما به لگه یه

^(۱) کۆل و بار: له عه ره به که پیدایه به نه ندازه ی (۶۰

+ گه یشتن به هیواو ناواته کان.
* کویلایه تی له خه ودا غه م و په ژاره یه.
* نه گه ر بینى له خه ودا بوه به کویله
غه م و په ژاره رووى تیده کات.

* نه گه ر بینى ده فروشرى ته ننگى رووى
تیده کات مه گه ر ژنیک بیکه ی شه ودا
ریزی لیده گیرى و روژگرتنى په شه ودا
نرخه که یه تی.

* ژنى بى میرد نه گه ر گه ر په ژاره یه
له خه ودا شه وده کات و شه وده نه گه ر
میرد د که ی فروشتى و بوو په گه ر نه
ته لاقده درى.

* نه گه ر بینى بوه به کویله ی په رده ستنى
دیزمنه که ی ملکه چو رسواده بیټ.

که بابجى: (نبین سیرین) ده لټت:
که بابجى ره وشتاده ره، نه گه ر بینى
پارچه یه ک گزشتى برژاو ده کړى
که سیکى زنگو وریا به کریده گرى.

* شه وده ده لټن: که بابجى پیاویکه
له قسه کاڼیدا قاو قیژو دهنکه دهنکه
هه ده.

(نابلسى) ده لټت: نه گه ر بینى ده چټت
بو لای که بابجى تا گوشتیکى برژاوى
لیبکړى نه گه ر کورپکى هه بوو ده داتاه
ده ستنى په روه رشیاریک بو شه وده،
په روه رده و فیزییکات.

(نبین سیرین) ده لټت: کونه فروشیش
پیاویکى حال وبار مام ناوهندییه کړینى
کونه به لگه یه له سه ر ه ژارى و
فروشتنیشى به لگه یه له سه ر
ره واندنه وى ه ژارى.

کویلایه تی: (نابلسى) ده لټت: له خه ودا
سوینده و خه وینه ر ده یخوات.

کویله: (نابلسى) ده لټت: نه گه ر
له خه ودا کرایه کویله و شه وى کردیشى
به کویله نه ناسراو بوو لای ده گونجیت
له کاتى بیدارىدا شه رمه زاریبکات،
ده گونجیت به ناگادار بوونى له کارى
خرابه ی ملکه چو به کویله بیبکات.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سه ر قه رزیک
روو به ما که چى بیات.

* ده گونجیت نه خوش بکه ویت و
بکه ویت ته ژیرده ستنى شه وى فره مانى
به سه ردا ده کرد.

* نه گه ر له خه ودا گه وده که ی فروشتى
پله و پایو شکمه ندی به ده سته هیڼى،
له وانه یه بکه ویت ته نیو پلان و فوفیله
چونکه فروشتنى که سى نازاد
ملکه چکر دنیه تی، ده گونجیت خیریکى
ده ستنگیر بى به پټى چیرو که که ی
حه زده تی (یوسف) (سه لامى خواى
لیبیټ).

* نه گه ر کویله یه ک نازاد بوو به لگه یه
له سه ر:

+ ناسانى دواى توندی.

که تانسان؛ بینینی له خه ودا به لگه یه
له سر گۆپانی کاروبارو گواستنه وهی
مروؤ له پیشه یه که وه بق یه کیکیت یان
گواستنه وهی له شوینیکه وه بق
شوینیکیت یان گواستنه وهی قسه.

* پیاویکی کاروبار سه خته له گه
پیاویکی گوستاخ و نازادا تیکه له.

که تانفروش؛ (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا بینینی به لگه یه له سر
ملکه چی و تاقیکردنه وه به ژنان و
ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سر
غم و په ژاره و ماندوبوون.

که تانی ته نک؛ (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا که پانه وه یه له وهی
که له سهریبوه.

که تیره (چه سپا)؛ (نابین سیرین)
ده لیت: که تیره مالی زیاده یه.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا که تیره ی
هموو داریک زیاده و ره چه له کی چاک و
ره سته بق پیاو.

که چه ل؛ (نابین سیرین) ده لیت:
هر که سیک بینینی که چه لبوه له خه ودا
خوازیاری مالی که ورو به رپر سه کی
ده بیت به لام هیچ سودیکی
لیوه رناگریت له ده ورده سهری زیاتر.

* ژنی که چه لیش سالیکی وشک و قات و
قریبه.

* نه گه ر خوی بینی بوه به که بابچی
ده سته لایتک وهرده گری له بق
ده رهینانی مالی ده سته لاتدار به زورو
سته م.

* ده گونجیت که بابچی به پزیشک
لیکبدریته وه.

* که بابچی دیله وانه یان خه لکی
به تاسن و دار نازار ده دات.

* بینینی که بابچی به لگه یه له سر
تالانکردنی مال و روحکیشان و تالانی.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سر
مندالی نیرینه بوون به تایپه ت نه گه ر
برژاوه که گوشتی کویره که یوز.

که په که؛ (نابین سیرین) ده لیت: که په ک
قورسی وگرانی بژیویه و خواردنی
هه ژاریه.

که په کفروش؛ (نابلسی) ده لیت: بینینی
که په کفروش به لگه یه له سر ده سته پاک و
پاریزه ری خیری خه لکی.

که په کفروشی نارد؛ (نابلسی) ده لیت:
بینینی به لگه یه له سر دادوه رو نه وهی
حق و ناحق له یه ک جیاده کاته وه.

که تان؛ (نابلسی) ده لیت: نه گه ر بیني
کراسیکی که تانی له به رکرد بژیوی
ریژدارو خه لالی ده سته که وی و مالو
سامانی لیکوده کاته وه.

باشه و بۆ یه کیکیش خوازیاری کوپیت
کوپه، نه وهی به دهستی بهیتی نه جرو
پاداشت به دهست دههیتی نه وهی
سواری بیی هه ژار ده که وی.

(نابلسی) ده لیت: نه گو بینى
کومه لیتی بۆرى هه یه پله و پایه و مال و
دارایی به دهسته هیتی، گوشت و
په په که ی مال و سامانه له پیاویکی
هه ژار و داماو وه.

* نه گهر بینى به خوییده کات
دهسته لاتیك وهرده گری به سه
کومه لیتی دامادا.

* نه گهر بینى چاره سه ریده کات
چاره سه ری پیاویکی هه ژارده کات،
نه گهر گوئی له دهنگیوو له غم و
په ژاره زرگاریده بیت بۆ خیر و چاکه.

که رویا^(۱): (ئین سیرین) ده لیت: مال و
سامانی که مال و دارایی دی پی
باشه که وی.

که رویشك: (ئین سیرین) ده لیت:
که رویشك: ژنه، نه وهی بییات دویم کات
به هاوسه ری خوی، نه گهر سه ری به ری
ده بیت به هاوسه ری کی کوچکردوو.

که ره که ده ن: (ئین سیرین) ده لیت:
پادشاهی کی مه زنه هیچ که س خوازیاری
چاوپیکه وتنی نییه، نه گهر که سیک
بینی ده دیدوشی مال و سامانی کی حه رام
به دهسته هیتی له دهسته لاتدارتی
مه زن، نه گهر سواریوو هه ندیک
له فه رمان په واه سه رکرده کانه.

که رکی^(۱): (ئین سیرین) ده لیت:
که رکی مرفی کی دامای لاوازه نه گهر
له که لیاوو هاوه لایه تی که ل و کومه لیتی
ره وشت خراپه کات.

* هه ندیک ده لیت: بینى سه فه ری کی
دوره که ده که ویت به ری، نه گهر
له سه فه رداوو به سه لامه تی ده که پیت وه
بۆ لای خانه واده که ی.

* هه ره ها ده لیت: که سانیکن ئالوده ی
کوبونه وه هاو به شیده که ن، نه گهر
بینى به ده وری ولتکدا ده که پی له و
ساله دا سه رمایه کی سه خت و توند
بلاوده بیت وه، له که ل هیرشیک که س
خویناگری له به رانبه ریدا.

* نه گهر کومه لیتی بینى کوبونه ته وه
له زستاندا به لکه یه له سه ر دزو جه رده و،
بۆ نه وهی له سه فه ردایه به لکه ی خیره و
بۆ نه وهی خوازیاری هاوسه رگیریه

^(۱) که رویا: ره که که شروی لیدروسته که وی.

(مه رنگی ده ریا: ۱۰۴۵/۲).

^(۱) که رکی: بالنده په که. (ره رگی)

کهړ (کاس): (ئین سیرین) ده لیت: هرکه سیک ببینی کهړه یان لاله به لگه یه له سره تیچوونی ناین.

(نابلسی) ده لیت: کهړ له خه ودا که موکوپیه له نایندا چونکه خوداوه ند له به رانه بر بیتاوه پاندا وتویه تی: ﴿صَمَّ بُكْمٌ عُمْيٌ﴾ (البقرة: ۱۸)

کهړی هه ردوو گوپچکه: کهړی لادانه له حق، ده گونجیت به لگه بیت له سره له ده ستدانی پشوو بونه وهی گوی و چاو به لگه یه له سره ی.

که ژاوه: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا بینینی به لگه یه له سره ژنیکسی گوندنشین، که ژاوه ی حاجی له خه ودا به لگه یه له سره ناشتی و حه ج و مرژده له ولاندا ده یگه پیتنی.

(نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سره ژن چونکه تاییه ته به ژنه وه، ده گونجیت به لگه بیت له سره جیاوازی.

که شتی: (نابلسی) ده لیت: که شتی به لگه یه له سره هه موئوه ی به هوی هه قوتارده بی له نغروبون چونکه خوداوه ند به هوی که شتییه وه (نوح) پیغه مبه ری (ﷺ) قوتارو زرگار کرد له گه ل نه وانه ی باوه پریان پیهینا له نغروبونو به لاو نه هاهمه تی.

* هه روه ها وتراوه: که رویشک نیشانه ی پیای ترستوکه.

(نابلسی) ده لیت: وتراوه: که رویشک ژنیکسی خراپه نه وه ی ببینی که رویشکی ده پیکسی ژنیکسی خراپ ده هیتی، نه وه شی ببینی گوشته که ی ده خوات یان پیسته که ی به کار دیتی خیرنکی که می له ژن ده ستده که ویت، نه وه ی کوره که ی بیکری غه م و په ژاره به هوی به لاو نه هاهمه تی هه رووی تیده کات.

که رهوز: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا سامانیکه له لایه ن ده سته لاتداره وه و حه لاله دواتر پیا هه لدانی به دوودا دیت.

* ده گونجیت به لگه بیت له سره بیتاوه پی، یاخود به لگه بیت له سره جهنگ و شه رو قیل.

* ده گونجیت ده سته لاتبیت له گه ل مالو سامان و مندا لدا.

که ره ی پیسته: له خه ودا هاوسه ر یان برتوییه، نه گه ر باشبوو یاخود نرخه که ی زوربوو به لگه یه له سره شکومه ندی.

* بینینی که ره فروش به لگه یه له سره دلئارامی و هیمنی و دانیشتن و سه فه رنه کردن.

له سەر مەرگ ئه وجا سواربوونی
 قوتاریوونه له فیتنه و ئاشوبه کانی
 دونیا، نه گهر به ئاگابو و خوازیارو
 قوتابی زانیاریبو و یان سوودی
 له زانیاری وهرده گرت له نه زانین
 قوتارده بی، به پیتی سواربوونی (موسا)
 (سهلامی خوی لیتی) له گهل (خضر)
 له کهشتیه کهدا.

* نه گهر که سیکێ قه رزار خه و نیکێ
 له وچه شنه ی بینێ قه رزه که ی
 ده داته وه و غه م و په ژاره ی
 ده په ویته وه.

* نه گهر که سیکێ بییه ش خه و نیکێ
 ئاوی بینێ یان نه وه ی رزق و بزوی
 تووشی گرفت هاته بو و خودا وه ند رزق و
 رۆزی ده په ژرێ به سه ریا له لایه که وه
 خۆی پیتا زانیت.

* نه گهر که سیکێ ره به ن خه و نیکێ
 ئاوی بینێ ژنده هیتیت و هاوسه ر
 ده گری.

* نه گهر له خه و نه کهیدا مردووی بینێ
 له قیامه تدا قوتارده بیت و سۆزو به زه بی
 خودا وه ند به ده سته هیتیت و له ئاگری
 دۆزه خ و ناره حه تیه کانی رزگاریده بی.

* نه گهر هات به سه ر که سیکێ زیندانیدا
 قوتارده بی له زیندانه که ی و ده بیت
 به هۆکاری قوتاریوونی.

* ههروه ها به لگه یه له سه ر ئیسلام
 مه ردوم به هۆیه وه قوتارده بیت
 له فیتنه و نه زانین.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
 هاوسه ریک به هۆیه وه عه یب و ناته وای
 داده پۆشری و له ئاگرو به لاو نه هامة تی
 قوتار ده بی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر باوک و
 دایک به هۆیان وه مه ردوم له مردن و
 پیتاویستی قوتارده بن.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر نه و
 ریزازو ریکه یه مه ردوم باوه پداران
 قوتارده بن به گرته به ری له ئاگری
 دۆزه خ.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر زیندان و
 غه م و په ژاره و ژیری.

* نه گهر بینێ سواری کهشتیه کبوه
 له ده ریادا ته ماشای حالیان ده کریت
 له گهل نه وه ی پینگه یشتون، نه گهر
 ببیاوه پوو موسولمانده بیت به تایه ت
 نه گهر له ناوه پاسه تی کهشتیه کهدا
 سواریبوو و دلنیا نه بوو له تیاچوونی،
 نه گهر تاوانباربوو پاشگه زده بیت وه
 له تاوان و گوناھی، نه گهر هه ژاربوو
 ده وله مه ند ده بیت، نه گهر نه خوشبوو
 له نه خوشیه که ی چاکده بیت وه، مه گهر
 له گهل مردوودا سواری ببیت و
 له خه و نه کهدا به لگه یه کی تیدا بیت

قوتارده بیټ له گه ل سهر نشینه کانی
مه گه ر بگه نه وشکانی و به سهر
وشکانیدا برپوات نه و جا خیری تیا
نامیټی، نه گه ر نه خوشبیټ ده مریت و
ده گه ریټه وه بؤ نامیزی خاك و زه وی.

*نه گه ر قوتابییه ك بینی که شتییه کی
چوه سهر وشکانی و پیوه وی رژی
له زانیاری و مشتمومپی ده چیت روویه
بیدعه و دوو پوویی و خراپه.

*نه گه ر قوتاریوو بؤ سهر زه وی له نیو
ناوه وه سواره وی نه و که شتییه له حق و
پاکي قوتارده بیټ ، نه گه ر وانه بیټ
سویند ده خوات له هاوسه ره کی و به و
حاله و له گه لی ده میټیټه وه یان پیشه و
بژیوی روو له ساردی ده کات و بژیوی و
رزقی ته نگی پیټه لده چنری و دیسان
رووده کاته وه شپوه ی جارانی بؤ
پیدا کردنی رزق و رژی.

*نه گه ر که شتییه که به ه وادا رژی و
به لگه یه له سهری تاده چیت، ده گونجیت
به لگه بیټ له سهر داره مهیت بؤ
فرمانپره وایه که نه خوشبیټ یان زاناو
داناو سهر کرده.

*مه ندیکده لټین: نه گه ر بینی
له که شتییه کدایه له ده ریادا ده چیت نیو
ده سته لاتیکي مه زن.

*نه گه ر که شتییه که به که ناری ده ریایا خود
له وشکانی دابه زی خیراو باشت ده بی،
به لام نه گه ر که شتییه کی وه ستاوی
بینی و شه پؤ له کانی ده ریایه له سابوو
واده ی زیندانییه که ی دریس ده بیټه وه
نه گه ر زیندانی بیټ و دریزه ده خایه نی
نه گه ر نه خوشبیټ و رزق و رژی
سواره بی و ناتوانی سه فهر بکات،
نه گه ر هه ولبدات و ناتوانی بکات
به هاوسه ره کی یان سارده ده بیټه وه
له خوازیاریونی بؤ زانست نه گه ر
خوازیاری بی به تاییه ت نه و خونه
له وه رزی زستاند ابو له کاتی هوروزانی
شه پؤ لی ده ریادا.

*ده گونجیت به لگه بیټ له سهر زیندان
به پیټی نه وه ی هات به سهر (یونس) دا
کاتی له نیو سکی نه هه نگدا به ندرکا،
به لام ده ره نجامی سه رجه م نه وه ی
باسمانکرد به خیرو باش کوتایدیت
(پشت به خوا) چونکه (نوح) قوتاریوو،
(خضر و) (موسا) ش قوتاریوو و
که شتییه که ش له ده ست و چنکی پادشای
داگیرکار ده رچوو رزگاریوو ، هه روه ها
(یونس) پیغه مبه ر (سه لامی خوی
لیټیت) قوتاریوو له و ناره حه تییه ی
تیدابوو، هه ر بویه ده لټین: نه گه ر
که شتییه که شکا یا خود درزی تیټوو

به پئی ثابته تی: ﴿ فَلَمَّا نَبَّأَهُمُ إِلَى الْبَرِّ
إِذَا لَهُمْ يُشْرِكُونَ ﴾ (العنکبوت: ۶۵).

* نه گەر خه ویننه ره دهسته لاته که ی
به سه رچوو یا خود بازرگانوو که شتی
که پانه وه ی نه وشخانه یه، نه گەر
که شتی که نغو یوو خو ی به پارچه
ته خته یه کدا هه لواسی و دهسته لانداز
توو په ده بیته لی ی نه گەر فه رمان په وایته
پاشان قوتار ده بیته و فه رمان په وای بی
ده گه پیتته وه، نه مه ش که ل و که مبوونی
سامانییه تی پاشان قهره بوو کرده
بو ی، نه گەر نو قمبوو وه که خویه تی.

* نه گەر بین ی له نیو که شتی کدا به
له نیو جه رگی ده ریادا ده که ویتته
دهستی که سی که لیته ترسی و مه رگی
قوتاریوونه له شه پیک ده سته و
یه خه یدیه بیته وه.

* نو قمبوونی که شتی و بلاو یوونه وه ی
پارچه کانی به لاو نه هامة تییه بو یه کیک
نازیزو خو شه ویست بیت لای.

* هه روه ها ده لئین: نو قمبوونی که شتی
سه فه ریکی پاریزراوه به پئی
فه رمایشتی خودا وه ند: ﴿ وَسَخَّرَ لَكُمُ
الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ ﴾
(ابراهیم: ۳۲).

* که شتی پر له خه لکی پاریزراوییه بو
نه وانه ی له نیو یدان و سه فه ره ده که ن

* که شتی قورتا بوونه له به لاو
نه هامة تی و نه خو شتی وزیندانی بو
یه کیک بیته به خاوه نی، نه گەر بین ی
تیدایه به و چه شنه یه مه گەر قوتاری
بیته.

* نه گەر له که شتی که هاته ده ره وه
رزگار بوونی خیراتر ده بیته، نه گەر
له نیو یا بو به لام که شتی که له سه ر
زه و بییه کی و شکبوو غه م و په ژاره ی
توندو سه خت ده بیته و قوتاریوونی
دوره ده بی.

* نه گەر فه رمان په وایه کی له کارخراو
بین ی سواری که شتی کبوه
دهسته لاتیکی دیکه ی پیده سپی درئ
له لای نه پادشایه کی مه زنه وه
به نه ناندازه ی ده ریـــــاوو
دهسته لاندارییه که شتی به نه ناندازه ی
پته وی که شتی و فراوانییه تی له گه ل
دووری که شتی که له وشکانییه وه.

* هه روه ها ده لئین: سواربوونی که شتی
له ده ریادا سه فه ره به نا په حه تی و
مه ترسیداری، دووریشی له وشکانییه وه
دووریشی له ده روو قوتاریوونه.

* نه گەر سواربوونی که شتی بو
به جیه یانی فه رمانیکبوو مه ترسی دیتته
ری و نه گەر هاته ده ره وه لی ی قوتار
ده بی و سه ریچی خودا وه ند ده کات

به پئی نایه تی: ﴿فَانْجِئْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلِّ الْمَشْهُونِ﴾ (الشعراء: ۱۱۹).

* مه لگرتنی سه ولی که شتی به ده سته پئیانی زانیارییه یا خود به ده سته پئیانی مال و داراییه به ناخوشی، گرتنی په تی که شتی باشی ثاینه له گه ل هاوه لایه تیکردنی پیاوچاگان به پئیانه وهی لئیان جیابیته وه به پئی نایه تی: ﴿وَأَعِصْمُوا بِحُلِّ الْإِلَهِ جَمِيعاً وَلَا تَقْرَبُوا﴾ (آل عمران: ۱۰۳).

* ده گپړنه وه پیاویک دیت بولای (نبین سرین) و ده لیت: له خه ودا بینیم له ننیوکه شتی کی ره شدام هیچی تیدا نه ماوه جگه له پته و گوریس زیاتر، نه ویش وتی: تو پیاویکی هیچ له ثاینه که نه ماوه جگه له دلسوزی زیاتر، پته و گوریسی که شتی دینداران.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا قوتار بیونه بوی که له غم و په ژاره و نه خوشی و نه بیونی و قات و قریدا بیت.

* نه گه که شتی کی، له و شکانیدا بینی نزیکی بیونه وهی قوتار بیونه، نه گه به سهر زه ویدات به کی شیکرد ده ویتی و دوو بیوی نه نجامده دات له نایندا، نه گه سوار بیوی له گه ل کومه لیکي پیاوچا کدا

رینوما یی وهرده گری و خوداوه ند لیخو شده بی، نه گه ر لئی هاته دهره وه شادو قوتارده بیت له دوزمنانی.

* نه گه ر په کیک بینی که و شایسته ی فه رمان په وای به بو ده که ویت ه مترسیه وه و تیدا قوتار بیون یا تیاچوون به ده سته هیئت، نه و دی خه ریکبیت تیا بیت بینی سواری که شتی کبوه دهره و قوتار بیون رووی تیده کات و ده ست به پیاویکی مه ترسیداره وه ده گری، نه گه ر لیوه ی هاته و شکانی سهر پیچیده کات.

* نه گه ر که شتی که ده درایه پال ده سته لات هاتنه دهره وهی لئی به سهرچوونی ده سته لاتیته تی به مردن یان ژیان، نه گه ر درایه پال غم و په ژاره قوتارده بی به دوعا یاخیر یاخود چاره سهر یان هر هوکاریکتر.

* نه گه ر بینی له ننیو که شتی کدایه تیکه ل به ده سته لاتی که مه زنده بیت و حالی وه که نه و کاته ی لیدیت له ننیو که شتی که دابوو.

* مه روه ها ده لاین: که شتی له لیکدانه وه دا غم و په ژاره یا نه خوشی و زیندانیه یاخود کاریکه مه ولی بوی ده دات و بویه جینایه ت به لام قوتارده بیت لئی و ناشکی.

قوتار بون له زیندان و کۆت و به ندو
دیلی.

* نه گهر بینى ناتوانى به نئو ده ریادا
بروات به که شتی وه به لگه یه له سر
زیندانیکردنى له لایه ن کۆمه لیکه وه
له گال ئالۆزبونى حال وبارى.

* نه گهر بینى به وشکانیدا ده پوات و دارو
درهخت و شاخ و داخ دیته به رده مى و
ده بن به ریگر له به رده م ئه ودا
که به رده وام بیت له رویشتن ئه و خونه
به لگه یه له سه رگیرخواردن و ئالۆزى
کاروباره گانى.

* نه گهر بینى له سه ر رۆخى ده ریایه که و
که شتی که ده بینى له ده ریادا به هیواشی
ده پوات خیره بۆ سه رجه م خه لکی و
به لگه یه له سه ر سه فه ر بۆیه کیکیش
سه فه ریکردبى به لگه یه له سه ر
که پانه وه ی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر هه والیک
له ده ریاهه پییگات.

* نه گهر که له که شتییه کی بینى
سه رده که ویت به لگه یه له سه ر خیریکى
هیواش و له سه رخۆ، نه گهر بینى
داده به زى خیره که خیراده بیت.

* بینینى به ریکه وئنى که شتی
به لگه یه له سه ر:

+ ئاینداران.

* نه گهر بینى له نئو که شتییه کدایه
ناروات زیندانه، نه گهر ده ستيگرت
به په ته کانییه وه له چاکه کارانبوو
له که سه نزیکه گانى دیته پیشه وه و
په یوه ندیان پیوه ده کات.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر له خه ودا
که شتییه کی گهره ی بینى وه ستاوه ئه و
ساله فه رو به ره که ت زۆرده بییت و رزق و
رۆزى فراوانده بى.

* نه گهر بینى له گال خانه واده و
هاوپیکانى سواربوو شکومه ندی و جوانی
خیرو فه ر به ده سته هینیت و له ده ستي
دورمنان قوتار ده بیت.

* نه گهر بینى به سواری یه ختییه وه
ده په پیتیه وه کاریکى مه ترسیدار
نه نجامده دات و به هۆیه وه غه م و په ژاره
رووی تیده کات.

* نه گهر مروفیک بینى له نئو که شتییه کدا
ده پوات به هیواشی و خۆشى ده بینیت
به لگه ی خیره بۆ سه رجه م خه لکی،
نه گهر ناره حه تی رووی تیکرد به لگه یه
له سه ر غه م و په ژاره به رپابون.

* نه گهر که شتییه کی درزو قلیشیردو
حالی سه رنشینانى ئالۆزبوو، به لگه ی
خرابه بۆ سه رجه م خه لکی و واژووی
ئه وه ی دیل و زیندانیه و به لگه یه له سه ر

+ نالۆزبونی کاروبار.

+ ده ستگرتن به سهر شتومه کدا.

+ باوه پهیئان.

* چارۆکه ی که شتی به لگه یه له سهر

که شتی وانیکی کاروبار ریڅخه ر.

* سه رنشینانی که شتی به لگه یه له سهر

خزمه تگوزاران.

* سه ول به لگه یه له سهر:

+ به پیکه وتنی که شتی.

+ مندالی خاوه ن که شتی.

* نیوه پاستی که شتی به لگه یه له سهر

خاوه نه که ی، شکان و درزو کونتیپوونی

به نه ندازه ی نه وه ده بیئت.

* هه روه ها ده لئین: نه گهر بیننی سواری

که شتی کبوه زبانی کتوپر روی

تیده کات.

* نه گهر شتیکی له نیو که شتی کدا بیننی

گه نچ و سامانه بۆ خاوه ن مال و دارایی و

هاوسه رگرییه بۆ که سی ره به ن و

به خششه بۆ یه کیک په یوه نندی هه بیئت

به هه رمانپه واوه.

* نه گهر بیننی له نیو که شتی کدا یه و

ره شه با هه لیکرپوه و ده ریا له حالی

هه لکشان و دابه زیندایه و خۆی له نیو نه و

نالۆزییه دا دییه وه و ره وانیدییه وه

پله و پایه ی ده سته لات به ده سته هینیت

له گه ل ده سته لاتیکی تۆکه و به هیزو

سه ریانو خزمه تکاران له حالی

ناماده یی و ناماده نه بووندا به گوئی

ده که ن.

* نه گهر بیننی که شتی به نیو خویندا

ده پروات به لگه یه له سهر زینا، نه گهر

که شتی که ی شکاو پارچه کانی په رش و

بلاویوونه وه دایکی ده مرئ.

* نه گهر بیننی که شتی کی کپیوه و

ره به نیو هاوسه رده گری.

* سه ولی که شتی به لگه یه له سهر

زانباری بۆ یه کیک بیبینی به ده سستی

خۆیه وه.

* هه روه ها ده لئین: که شتی ژنیکی

قه له وه چونکه (عه ره ب) ژنی قه له و

به که شتی ده چوینی.

* که شتی به لگه یه له سهر (نیسلام)

که مه ردوم له نه زانین و به لاو فیتنه

قوتارده کات.

* نه گهر قوتابیه کی زانسته ره ره بیننی

که شتی که چوه ته سه ر و شکانی و

به سه ریا ده پروات له زانباری و بیدعه و

مشتومپو دوپوویسی و خراپه

به ده رده که وی.

* بینینی که شتی به لگه یه له سهر ترس و

بیم و نومید و هیوا، نه گهر سواریبو و

خوازیاری قوتاریوونه به هۆیه وه و

ده ترسی نوقم ببیئت.

* که شتی به لگه یه له سەر:

+ حوشتەر که باری قورس مه لده گری.

+ ئاسانبوونی کاروباری قورس و گران.

+ دلنیا بوون له ترس و بیم.

+ مزگه وت و بازپ.

+ نه مه کداری بۆ خانسه واده ی

پیغه مبه ر (ڤه).

+ نادى و یانه ی خوار بنه وه که مرۆف

به ژیری ده چیته نئوى و به سه رخوشی

لئیدیته دهر وه.

* به لگه یه له سەر مرۆف خۆی به م

شیوه یه:

+ قاچه کانی قاجیه تی.

+ سه وه لکانی ده ستیتی.

+ چارۆکه که ی سه ریتی.

+ دلی نه قلاو ژیرییه تی که وه رده گری و

ده به خشی.

+ پارچه کانی په راسوه کانییه تی.

+ ناواخنیشی نه دامه کانییه تی.

+ ره گو ده ماره کانی په ت و گوریسه.

* مه روه ها که شتی به لگه یه له سەر:

+ خه وش و ناتا وای ته ندروستی.

+ زیادبوونی زانیاری و پارێزداوی

له دوژمن.

* ده وه له مهندي هه ژارو راوه ستانی

که شتی له سەر چیا یه که به لگه یه له سەر

پارێزداوی له دوژمنان.

* رۆیشتنی که شتی به سەر وشکانیدا

به لگه یه له سەر قوتاریبوون و پارێزداوی

له مه ترسی و نا په حه تی.

* نه گه ر که شتی رفی و برديه نئو

ئاسمان به لگه یه له سەر مردنی و

مه لگرتنی له سەر داره مه يت.

* نه گه ر له نئو ده ریادا نو قم بوو به لگه یه

له سەر نه وه ی دۆزه خیه.

* نه گه ر که شتی که بوو به ئاسن یان

مس به لگه یه له سەر ته مه ندریژی

نه وه ی به لگه یه له سەری یاخود

به رده و امبوونی پشودانی.

* نه گه ر مه ندیکی ئاسنبوو مه ندیکی دار

گومان رووی تیده کات.

* نه گه ر بینى که شتی خوارد یاخود

قوتیدا نرخه که ی ده خوات یاخود

میراتییه کی زۆی بۆ ده میتیته وه یان

گۆشتی گیاندارانی ده ریا ده خوات.

* نه گه ر بینى که شتی که گفتوگۆی

له که لده کات به لگه یه له سەر نه وه ی

دانایی به ده ستده هیئت له خه لکی

نه قام و نه زان.

* ببینی که شتی (نوح) (سه لامی خوا ی

لپیت) به لگه یه له سەر خۆشی و شادی و

بارانبارین ، مه گه ر سته مکارین نه و جا

به لگه یه له سەر نه بوونی و به لاو

نه هامة تی.

که شک: (ثین سیرین) ده لیت: که شک
مائیکی خوش و به تامه. ده گپنه وه
له پیغه مبه ری خواوه (❦) له خه ودا
بینیویه تی هاتوه بۆ (طائف) و جامی
ماستیان بۆ هیئاوه، خستویه تیه
نیوان دهستی و رزاوه، حه زره تی
ئه بویه کر (❦) به چه شنی لیکیداوه ته وه
وتویه تی: وایزانم ئه مسال هیچت
له (طائف) ده ست ناکه ویت،
پیغه مبه ریش (❦) فه رمویه تی: به لئ
وایه ^(۱)، پاشان پیغه مبه ر (❦)
تیده په پئی.

* پیاوێک هات بۆ لای (ثین سیرین)
وتی: جامی شیریان بۆ هینام، پاشان
جامیکی تریان هیئاو قلیپانکرده وه
ناوی، ئینجا من و هاو پێکانم
ده ستمانکرد به خواردنی له سه ر
تویژه کە ی، پاشان گۆرا بۆ سه ری
حوشتر ئیمه ش به مه نگوین
ده مانخوارد. ئه ویش وتی: شیره که
پاکیتیه، ئه وه ی قلیپکرایه وه نیوی و
تۆرێکرد فراوانبوونی پاکیتیه،
خواردنی سه رتویژیش په روه ردگار
ده فه رمویت: ﴿فَأَمَّا الرَّبْدُ فَيَذَلُكُ
جُفَاءً﴾ (الرعد: ۱۷).

* هه روه ها که شتی (نوح) (سه لامی
خوای لیبت) به لگه یه له سه ر:
+ ده روولیکردنه وه له نا په حه تی و به لاو
نه هاته تی.

+ پارێزواوی له نو قه مبوون له ده ریادا بۆ
ئه وه ی له سه فه ردایه.

+ په وپایه ی شکومه ندو سه رکه وتن
به سه ر دوژمناندا.

که شتی گهر: (نابلسی) ده لیت:
ئه وکه سه یه هه لده سستیت
به دروستکردنی که شتی و بینینی
به لگه یه له سه ر ده لالی ژنان.

که شتی هوان: (ثین سیرین) ده لیت:
که شتی هوان زیندانه وانه. هه روه ها
وتراوه: به پێوه به ری کاروباری پادشایه
یان وه زیرو به ر پرسی سه ربازه کانیتی
یا خود ریکه خه ری کاروباری نیوان
هه ردووکیه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر حوشتر و
هیسترو گویدرێژو ...

(نابلسی) ده لیت: بینینی له خه ودا
به لگه یه له سه ر:
+ سه فه ری دوور.

+ مال و باززگانی به سوود و قازانج.

+ تێک هلبوون له گه ل زنجی و
ره شه پێسته کان و که مه ندکی شکردنی
دلیان.

^(۱) (ابن هشام) له (السيرة النبوية) : (۴/ ۱۱۰- ۱۱۱)
به م چه شنه، هه روه ها (ابن کثیر) له (البدایه
والنهایه) ۴/ ۲۵۰ له (ابن اسحاق) وه به پراگه یاندن.

دانانی شه له خه وو کاتی بیداریدا
نه زانینه له نایندا.

کهف - توێژ(کهفی سه رئاو): له خه ودا
مندالێکه له سکی دایکیدا به، کهف
مالێکی جه مکرای خوش و به تام و
سوودمه نده له گه ل رزق و رۆزی و قازانج.

* مه روه ها ده گوتری شه وه ی کهف
بخوات خودا وه ند سه ردانی خاکی
پیرۆزی پێده به خشی.

* کهف به لگه یه له سه ر:

+ هه پوخیرو شی و بژی و سوود و قازانج.

+ سووکی و سانای شه وه ی داوایده کات و
له کاتی بیداریدا چاره سه ریده کات.

* کهفی سه رئاو به لگه یه له سه ر شتیك
هیچ سوودیکی لیوه رناگیرئ.

* کهف بیسوود و قازانجه ، خاوه نه که ی
پیی سه رسامده بیت، نه گه ر بینى
کهف و توێژی ده سته که وت شتیکی
بیکه لک و سوود به ده سته ده ییت.

کهفاره ت: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
به لگه یه له سه ر قه رزدا نه وه له رۆزو
(حه ج) و خێرو مال و سامان
که ده که ویتته نه سته وه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر غه رامه
چونکه خواردن و پۆشاکی تێدا به.

که له شاخ: (ئین سیرین) ده لیت:
نه گه ربینی که له شاخی لیده گیرئ یان
که له شاخ بویه کیک ده گری ده سته لاتیك

سه باره ت به خوشتر پیتاسیکی
(عه رب) وه، هیچ شتیکیش نه وه نده ی
سه ری خوشتر مه زنتر نییه و،
سه ردارانی (عه رب) یش پیشه وای
باوه پدارانه و ئیوه غه یبه تی ده که ن و
له گزشته که ی ده خۆن.

(ئین سیرین) ده لیت: که شک رزق و
رۆزی به مانه بوون و نه خۆشی ده سته
ده که ویت، دۆینه نه گه ر چه وری تیابوو
به لگه یه له سه ر بازرگانیه کی پیس
به سوودیکی زۆره وه.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا غه م و
په ژاره یه ، تریتی دۆینه بازرگانیه کی
به سووده به لام بۆگه نه.

که شیش(مالوم): (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا به لگه یه له سه ر باوه پو
وازه تان له دنیا و گومان، مه روه ها
به لگه یه له سه ر نه ئیما مه ی له زانیاریدا
پابه ندی وته کانیده بن و یاخود دانایه ک
له راوبۆچوونی دوورببخه نه وه.

* که شیش پیاویکی له خۆبایی خاوه ن
قه سی پوپو وچ و نادرسته بۆ خۆی.
* نه گه ر بینى بوه به که شیش یاخود
ده گات به پله و پایه ی شه وان به لگه یه
له سه ر خێر بۆ سه رجه م خه لکی و
به لگه ی ناویانگو شکوداری به.

* نه گه ر بینى قسه ی قه شه کانه کات
شته پوپو وچه کانی دنیا به و به راست

که له شاخه که شکا ژنه که ی ته لاق
ده دات یان ده مریټ.

* نه گه ربیني که له شاخه گری سووډو
قازانچ به ده سته هیټیت یاخود
پیکاندنی سوننه ته، یان قوتار بونه
له ناپه حه تی و ناسوړی.

* ده گپړنه وه: (یه زیډی کوپی
(موه له ب) له زیندانی (حه جاج) دا
ده بیټ له خه ودا ده بیټیت
که له شاخه گری و دواتر له زیندان قوتار
ده بیټ، هه روه ها (معن) ی کوپی
(زائده) ده بیټی له خه ودا
که له شاخه گری و چادرو ده واره که ی
خویناوی ده بیټ کاتی به ناگادیت دوو
رش پیست دینه لای و ده یکوژن.

(نابلسی) ده لیت: نه گه ر شوپنه واری
که له شاخه که ی به نه ستویه وه بیني
که واهی ده دن له سهری، نه گه ربیني
که له شاخ له مرفټیک ده گری و
که له شاخگر وانییه له غم و په ژاره
قوتار ده بیټ یان له ترس و بیم کردن
له مرفټیک رزگاریده بیټ.

* که له شاخگرتن خواردنی ده رمانیکی
تالو و نارامگرتن له سهری وه
نارامگرتن له سهر نه شته هه تا له شسغ
بیټ.

به ده سته هیټیت یاخود نه مانه ت و
نه سپه رده یه کی پیده سپټردری یان
نوسراویکی مه رجدار ده نووسیت یاخود
ژن ده هیټیت چونکه گهر دن وه
نه مانه ت و نه سپه رده وایه.

* نه گه ر که له شاخگره که پیاوړکی پیرو
به ته مه ن و ناسراو بوو هاوړپی ده بیټ،
نه گه ر لایکبوو دوژمنی ده بیټ
نوسراویکی مه رجداری قهرزی له سهر
تومار ده کات.

* نه گه ر که له شاخی له لویک گرت زه فهر
به دوژمنه که یده بات.

* هه روه ها ده لټین: که له شاخ
ره واندنه وه ی نه خوځشی و په تایه، یان
که مو کوپی مال و داراییه.

* نه گه ربیني که له شاخگر که له شاخی
لیده گرت مال و دارایی له کاریکی
به سووډو قازانچا خه رجه کات، نه گه ر
که له شاخیگرت و خوینی لټنه هات مال و
داراییه کی شاربوه ته وه و
ناچټه وه سهری، یان نه سپه رده و
نه مانه تیکی سپاردوه به یه کټک و
نایداته وه، نه گه ر له بری خوین به ردی
لټاته ده روه ژنه که ی له یه کیکیتر
مندالی ده بیټ و نه ویش نه و منداله
په سهند ناکات، نه گه ر که ره سته ی

* نه گەر ژنيك كه له شاخى ليگرت
نازاريده دات.

* ده گونجيت كه له شاخگرتن ژارنك بيت
له خوښ بېته دهره وه.

* نه گەر كه له شاخى له كه سيگرتو
له بڼه پتا ليدنه ترسا دنيا ده بيت
له شه پو خراپه ي.

* ده گونجيت كه له شاخگرتن به لگه بيت
له سهر مال و سامانى حرام و نادرستو
به خشين له گهل كه له شاخ ليگيرلودا.

* نه گەر يه كيكيان به رڼو بېت
هه رڼو كيان رڼو ده شكېتن ياخود
کردارنك نه نجام ده دن رڼو كه
به تالده كاته وه.

* نه گەر خه ويڼه ر كه له شاخيگرت بو
لابردنى ژانه سهر و نيشى چاو به لگه يه
له سهر چاره سهر ته ندرستى.

* نه گەر له خه ودا خوښى خواره وه
به لگه يه له سهر:

+ کاروکاسبى حرام.

+ غه بيه تکردن.

+ ريگري و بېدهنگى له وه لامدانه وه دا.

كه له شاخگر: (نئين سیرين) ده لیت:

كه له شاخگر پياوښكه ده سته لاتى به سهر

نه ستو گهردى خه لكيدا ده پوات وهك

ده سته لاتدارو ژانواو فره مانپه وواو

پزیشك و پسووله وان.

* نه گه ربينى كه له شاخگرنك كه له شاخى
ليده گري ته ماشاى حالى خويده كات
نه گەر خوښى ليد او ابكرت يان
له جبهه د ادبيت ده كورنيت و خوښ
له گهردى ده پښت.

* نه گەر نه خوښ بيت له سهر ده ستي
پزیشك چاكده بېته وه.

* نه گەر قه رزاريوو ده بوو نه مانه ت و
قه رنك بداته وه له سهر ده ستي
دادوه ريك بيداته وه، نه گەر خوازيارى
هاوسه رگري بيت ژنيكده هينيت و
مه رجه كاني ده خاته نه ستوى خوى.

(نابلسى) ده لیت: كه له شاخگر له خه ودا
پياوښكه پسووله له سهر خه لكى
تومارده كات.

* بينينى كه له شاخگر به لگه يه له سهر
ره واندنه وهى غم و په ژاره و نه خوښى.

* ده گونجيت بينينى به لگه بيت له سهر
زهره ر دواى سوودو قازانج.

* نه گەر له خه ودا بوو به كه له شاخگر
ياخود يه كيك له كه س و كار كه يبوو

كه له شاخگر ده گونجيت هوكاره كاني
به هه نديگري يان سه رپيچى دايكى
بكات ياخود نه وهى كه له شاخى
ليگرتوه.

كه له شير: (نئين سیرين) ده لیت:

كه له شير له ليكدانه وه دا به نده و

کزیله یه کی خاوه نداره ، هه روه ها
مریشکیش وایه چونکه لای مرقۇ وەك
کزیله ن و نافین .

* هه روه ها که له شیر به لگه یه له سه ر :

+ پیاویکی ئیراده و خواس به رز .

+ دهنگی وەك بانگده روایه .

+ دهسته لاتداریک له ژیر فرمانپه وایی
که سیکی تردابیت چونکه وێپای
که وده یی و ریش و پۆپنه ی مالییه و
ناتوانیت بفریت و خاوه نداره .

* هه روه ها ده لێن : نه گەر که له شیرێك
بپریت به لگه یه له سه ر نه وه ی وە لاسی
بانگبێژ ناداته وه .

* هه ندیکتر ده لێن : نه گەر بینی بوه
به که له شیر زوو ده مریت .

* که له شیرێ بجووک خاوه نداره یاخود
مندالی خاوه نداره ، هه روه ها بارپۆکه ش
به و چه شنه یه و پۆله بالنده ش تالانی و
مال و دارایی ده سته سه راگیراوه .

(عومه ر) ی کوپی (خه تتاب) (ره زاو
ره حمه تی خوای لیبیت) ده لیت :
که له شیرێکم دی ده نووکی یان دوو
ده نکوی لیدام یاخود گوتی سی
ده نووک ، نه م خه ونه ی گێپایه وه بۆ
(نه سما) ی کچی (عومه یس) و نه ویش
وتی : کزیله یه کی عه جه می ده تکوژیت .

* پیاویک هات بۆ لای (ئهبی عون) ی
(زه راب) و وتی : بینیم وه ك
که له شیرێکی گه وده له بهر ده رکی مالی
تۆدا ده یخویند ، ئنجا (ئهبی عون)
هات بۆ لای (ئین سیرین) و نه م خه ونه ی
بۆ گێپایه وه ، (ئین سیرین) پتی وت :
نه گەر خه ونه که ت راستبیت تۆ دوا ی
سی و چوار رۆژ ده مریت ، نه ویش
نالوده ی خواردنه وه بوو وازی لێهینا و
ته وه یکرد پاشان له ناکاو مرد هه روه ك
(ئین سیرین) ئاهاژه ی پیکرد ، ئنجا
له (ئین سیرین) یان پرسی چون نه و
لێکدانه وه یه ت له خه ونه که هه لێنجا ؟
وتی : له ژماردنی (جمل) چونکه (دال)
چواره و (یا) ده یه و (کاف) یش بیسته .
(نابلسی) ده لیت : که له شیر خاوه ن
ماله ، هه روه ها کزیله و به نده یه .

* هه روه ها ده لێن : که له شیر مندالیک
خاوه ن خۆشه و یستیه نه وه ی بیبات
چاکبوونی نێوان خۆی و که سیکیتره .

* هه روه ها ده لێن : نه وه ی که له شیر
له خه ودا ببینی دانایی و دانیشتن له گه ل
زانایاندا نه نجامده دات و سوودیان
لیوه رده گری .

* نه گەر که له شیره که سپیوو
بانگبێژه .

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر نه و
که سه ی فره مانبه چاکه ده کات و خوی
جیبه جیی ناکات چونکه باسی نویژ
ده کات و خوی به جیی ناگه یه نیت.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر پیاوئیک
ژن زور بهینیت یاخود ده لالئیکسی
ده نگه رزو قاوقیز کار.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر:
+ پیاوئیکی ریزدارو به خشنده بو خوی
یاخود به قه ناعه ت.

+ یه کیک زور بکه ویتسه ناپه حه تی و
ده رده سه ریبه وه.
+ تئوی هه موو شتیک.

* نه گهر که له شیریک ببینیت ده چیته
نیو ماله که ی و ده نکه جۆکان ده خوات
بانگبیز دزیه کی لیده کات.

* نه گهر بیی به خاوه نی که له شیر
کوپئیکی پیده به خشری و بژئوی و زقو
رۆزی ده پزیت به سه ریا یاخود که سیکسی
ئاواره ی ده که پیته وه یان هه والئیکسی نه و
که سه ده گات نه وه ی که له شیره که
به لگه یه له سه ری و تارپیژه یان ده لاله
یاخود بانگبیزه یان پاسه وانه .

* نه گهر ده نووکی گرت له مروفیک یان
به سنگی نیگه رانی کرد ناپه حه تی روی
تیده کات.

* نه گهر که له شیریکسی سوور بیئیکسی
خزمه تکارئیکی خراپه کار
به ده ستده هینیت.

* نه گهر بینسی ده جه نگی له گه ل
که له شیریکدا کیشمه کیش له گه ل
پیاوئیکی عه جه میدا نه نجامده دات،
نه گهر زیانیکی له لایه ن که له شیره وه
پتگه یشت له و پیاوه عه جه میه وه
خراپه یه کی پیده گات به نه ندازه ی
نه وه ی که له شیره که پیده گات.

که متیار: (نیهن سیرین) ده لیت: ژنیکی
خراپه کاری ناقولایه و گیل و جادووگه رو
پیره، نه گهر تیریکسی تیگرت قسه و نامه
له نیاواناندا ده بیت، نه گهر به ردی
تیگرت یان بوندوقیک نه گهر برینداریکرد
یان گهر به شمشیر لییدا زمانی
دریژده بی به سه ریا، نه گهر گزشته که ی
خوارد جادووی لیده کری پاشان
چاکده بیتته وه.

* نه گهر شیره که ی خوارد ناپاکی و
خیانه تی له گه لده کری و هه موو پیست و
ئیسقانه که ی مال و داراییه.

* که متیاری نیره دوزمنئیکسی
سته مکاره و زور پلان و فروقیلده کات،
هه روه ها ده لئین: نه وه ی سواری ببیت
ده سته لات به ده ستده هینیت. یان
ده لئین: به لئین و ملکه چی و بیبه شکردنه.

* هـروهـا دهـلـټـن كهـمـتـيارى مـيـنـه
ژنـيـكى ناړـهـ سـهـ نهـ .

(نابلسى) دهـلـټـت: كهـمـتـيار لهـخـهـ ودا
دوژمنـيـكى سـتـهـمـكارى پلانـگـيـړه
كاروبارهـكانى بـڼـ دواوهـ دهـگـهـ پـڼـهـ وهـ،
نهـگـر سوارىـبوو ژنـيـكـدهـ مـيـنـى.

* كهـمـتـيارى شـلـ بهـلـگـهـ يـهـ لهـسـر
ژنـيـكى جادووـگـرو ژنى پياوړـيـكى ناديار
كهـخاوهـنى هـيـچ رهـچـهـ لهـكـيـك نـيـيـهـ و
نهـنا سـراوهـ .

* هـروهـا كهـمـتـيار بهـلـگـهـ يـهـ لهـسـر
خـهـلـگـى بـيـكارهـو دهـسـتـېـر.

* هـروهـا بـيـنـيـنى بهـلـگـهـ يـهـ لهـسـر
دهـرخـسـتنـى نهـيـنى و خـڅـواوـيـشـتنـه نـيـو
نـهـو باسـانـهـ وهـ كهـپـهـ يوهـنـدى نـيـيـهـ،
پـيـوهـى و كهـمـتـيارى مـيـنـهـ شـ هـرـيـهـ و
شـيـوهـ يـهـ يـهـ .

* دهـگـونـجـيـټ كهـمـتـيار بهـلـگـهـ بـيـټ لهـسـر
نـيـرهـ موـكـ .

* نهـگـر كهـمـتـيار بهـلـگـهـ بـيـټ لهـسـر
هاوسـهـرو كـچ ناشرينـو ناـقـولاـيـهـ .

كهـمـو كـوړـى: (نابلسى) دهـلـټـت: بـيـنـيـنى
كهـمـو كـوړـى لهـخـهـ ودا بـڼـكهـ سـى
دهـسـتـېـر يـشـتـوو بهـلـگـهـ يـهـ لهـسـر
سـهـر تـاشـيـنى و ، كـهـمـو كـوړـى
لهـنـيـش و كارداو بهـهـانـهـ وهـرگـرتـنـ .

(نـيـبـن سـيـرـين) دهـلـټـت: بـيـنـيـنى
كهـسـيـيـكى ناـتـهـواو نهـگـر
لهـنهـندامهـكانـيـد ابو بهـلـگـهـ يـهـ لهـسـر
كهـمـو كـوړـى لهـمالـو ناـزو نـيـعـمهـ تـدا .

كهـمـؤـلهـ (شـووشـهـ): (نـيـبـن سـيـرـين)
دهـلـټـت: كـچ يـان كـوړـهـ ، هـروهـا
دهـلـټـن: ژنهـ بهـ پـيـى گوـفـتـارى پـيـغهـ مـبهـر
(*) "نـهـرمـو نـيـان بـن لهـگـهـ لـ
شـووشـهـ ناساكان" (۱).

(نابلسى) دهـلـټـت: كهـمـؤـلهـ ژنـيـكهـ نهـيـنى
ناپارـيـژى ياخود هاوړـيـهـ كـى فـيـتـنـهـ يـهـ .

* دهـگـونـجـيـټ بهـلـگـهـ بـيـټ لهـسـر ژنـيـكى
داوړـنـيـس بـڼـ هـر يـهـ كـيـك ناو لهـكهـمـؤـلهـ يا
دا بـنـى .

* نهـگـر كهـمـؤـلهـ يـهـ كـى بـيـنى رـؤـى
تـيـد ابو كهـمـؤـلهـ كهـ ژنـهـ و رـؤـن
جوانـيـيـهـ تـى ، نهـگـر لهـو چـهـ وړـيـيـهـ
سـهـرى چـهـ وړـكـرد جوانـيـيـهـ بـڼـى ، نهـگـر
بهـنهـندازهـ يـهـ كـى گونـجاوـبوو ، نهـگـر رـؤـى
لـيـچـوړا غـمـو پـهـ ژاړهـ رـوـى تـيـدهـ كـاتـ .

* دهـفـرى شـكاو مالـو دارايـيـهـ ، نهـگـر
بـيـنى شـتـيـكى لـيـنهـ لـدهـگـر مالـو
ساـمانـهـ .

* كهـمـؤـلهـ يـهـ مـهـى و بـادهـ خـزمـهـ تـكارـيـكى
دوودلهـ لهـگواستـنهـ وهـى مالـو دارايـيـدا .

(۱) (بوخارى) له (الادب) دا (۶۲۰۹) لهـفـهـرموودـهـى

(نهـنـسـى كـوړـى (مالـيـك) وهـهـ مـيـناوـيـهـ تـى .

* نه گەر که مەر به نده که زڼېری تڼد ابوو
 نه و خشلانه ی ناوچه که ده ویتی
 فرمانره وانو بوونی شیان له زڼې
 تاریکاییه، نه گەر له ناسنبوو هیزی
 سه ر بازه کانی تی، نه گەر له قورقو شمبوو
 لاوازیانسه، نه گەر له زیو بوو
 ده وله مه ندیانه .

* نه گەر دوو ناوچه ی له نه ستود ابوو یان
 زیاتر به پاده یه ک نه ییده توانی
 کاروباره کانی بیات به پړوه خاوه نه که ی
 ته مه ندریز ده بیست و پیری روی
 تڼده کات.

* نه گه ربینی که مەر به نديکی پڼدراو
 به ده سستی راست وه ریگرت و که مری
 خوی پڼنه به ست، سه فه ریگده کات،
 نه گەر به ده سستی چه پیبوو به ده سستی
 راستیش قامچیبه ده سته لات
 به ده سته هیڼیت.

* نه گەر که مەر به ندي ده سته لاتداریک
 بچرا هیزو تواناو ده سته لاتی
 به هیژده بی و ته مه ندریزیش ده بیت.

* نه گەر ناو قه دی خوی به به کره یه ک
 پیچا نیوه ی ته مه نی به سه رچوه، نه گەر
 به ماریک ناو قه دی به ست توره که ی
 دره مو دنیار له پشتی تونده کات.

* هه روه ها وتراوه: نه گەر پادشاو
 فرمانر ه وایه ک که مەر به نديکی دایه
 مولک و ده سته لات به ده سته هیڼی.

* ده گوڼجیت که مۆله به لکه بیت له سه ر
 پیاوی فره ره گز.

* ده گوڼجیت به لکه بیت له سه ر
 دوو زوبانی و که وتن به سه ر نه ینیی
 نه وانه ی بیته مه ک و خوشه ویستین.

* نه گەر بینی که مۆله یه ک شکا ماله که ی
 له کیسه چیت.

که مۆله ی عه تار: (ئین سیرین) ده لیت:
 که مۆله هه لگرو پاریزه ره.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا پیاو یا ژنیکه
 نه ینیی خه لکی ده پاریزنو نه سه پرده و
 نه مانیش پاریزگاری لیده که ن و به خیرو
 چاکه دایانده پوښی.

که مەر به ندي: (نابلسی) ده لیت: بینینی
 به لکه یه له سه ر توندوتیژی له کاروبارو
 قورسی وگرانی مه گەر خه و بینه ر
 له هه لو یستی که دا پتویستی به پشتگیری
 هه بیت نه و جا به لکه یه له سه ر که یشتن
 به پله و پایه و به ده سته ینانی پڼداویستی.

(ئین سیرین) ده لیت که مەر به ندي باوک و
 براو مام و کوږه، هه روه ها به لکه یه
 له سه ر پیاویکی سه رکرده پشتی
 پڼده به سترئ له کارنکدا.

* نه گه ربینی به پرپر سی که مەر به نديکی
 دایه و له ناوه راستدا داینا به لکه یه
 له سه ر نه وه ی نیوه ی ته مه نی
 ماوه ته وه.

شتیکی سووریو و نه هیزه له گه ل
خوڅی و ناره زو.

* نه گه رپشتی پټه ست به لام پچرا
له کاره کای لاده بری نه گه
ده سته لاتداربوو یاخود له گه وره کای
دورده که وټه وه ، نه گه له وانه بوو
که ده درایه پال سه روکایه تی نه گه
چوبوه ساله وه ده مرئ.

* نه گه که مهربه نده کای پچرا ره وانبیژ
ده بیت ، نه گه خوازیاری کوپړوو
پټیده درټ ، نه گه ترس ویمی هه بوو
یان نه خوڅبوو چاکده بیته وه .

* ده گونجیت که مهربه ند به لگه بیت
له سر سواربوونی نوتومبیل و پاسکیل و
ناژه لی پوڅته چی .

* هه روه ها بویکار خزمه ته یان ژنه
یاخود زوری منداله به تاییه ت نه گه
نه لقه ی زوری تیدابوو .

که نداو : له خه ودا شوینکه وته و ده رگایه
نه گه له واده و کاتیکدا زیادیکرد ده ریا
که مده کات .

* به لگه یه له سر ناویانگو چاکه ی
خیرومه ند .

* ریگه ی میانپه وه ییه .

* پیاویتی بژیوی و ده رامه ت مام
ناوه نده .

* نه گه که مهربه ندیکی به بی خشل
به خوڅیه وه بیی پشت به پیاویتی به ریز
ده به سته ی هیزو خپرو نازونیمه تی
ده سته گیده بی ، نه گه ده وله مهنده بوو
هیزو پاریزگاریه تی له گه ل خوڅپاگری
له سه ریازه کانی و ده سته لات
په یداکردنی مالی حه لال و نه پیتی باشت
ده بیت له ناشکراو دیاری .

* که مهربه ندی نادیار پشتی مهربه وه ،
نه گه له ناوه پاسته که یدا زپری تیدابوو
مال و شکومه ندی به ده سته هینی
یاخود کوپړک خانه واده کای ده بات
به پړوه .

(نابلسی) ده لیت : نه گه ناوکه دی
به که مهربه ند توندکرد نه گه هه ژاروو
ده وله مهنده ده بیت یاخود ده سته لاتی
به هیز ده بی .

* نه گه که مهربه نده که به زپړ
روکه شکرابوو زپړه که بو فه رمانپه و
دویتیه بویه که ن .

* نه گه که مهربه ندیکان دا به ده سته
راستی وهریگرت به لام نه یکرده پشتی
سه فه ریک ده کات ، نه گه به ده سته
چه پیبوو به لام ده سته راستی قامچی
تیدابوو ده سته لاته .

* نه گه که مهربه ندیک به ده سته
راستییه وه بوو ده سته چه پیشی

* که نیسه (دیر): (ئین سیرین) ده لیت:

کنیسه به لگه یه له سر:

+ کۆرستان و مالی سوزانی.

+ فرۆشگای باده و مه ی.

+ ولاتی بیباوه ران.

+ بیدعه.

+ شوینی لیدانی موسیقا.

+ گۆرانی.

+ مالی پرسه و هاوارو شیوه ندار.

+ دۆزه خ.

+ زیندان.

* نه گهر خۆی له (که نیسه) یه کدا دییه وه

نه گهر یانوزیکری خودای تیدا ده کرد

یان ده گریا یاخود نوژیده کرد روی

کردبوه (کابه) ده چیت بۆ سهردانی

مردوو یان نوژ له سه

مربویه کده کات، نه گهر گریانه که ی

به هاوارو لالانه وه بوو شتیکی تیدا بوو

به لگه بیت له سه غه م و په ژاره و

ده گیرئ و زیندانیده کړئ.

* نه گهر مربویه کی تیدا بیینی

له ناگردایه له گه ل سه ریچیکاران.

* نه گهر زیندویتی چوه نیوی و بانگیدا

یان قورئانیخویند نه گهر

له تیکۆشاندا بوو سهرده که وی به سه

ولاتی دۆژمندا له گه ل ئه وانیتردا.

* که ندائو ئاین و چاکیتی به مه ی

گوندانی جه زو ئاره زووه کانی له گه ل

به ندایه تی و خواناسی.

که نیزه ک: له خه ودا به لگه یه له سه

بازرگانی بۆیه کیک بیکریت یان لئی

نزیکیبیته وه.

* که نیزه ک کاروباری به پێوه براوه

ئه وه ی به سه رچه یان دیت.

* نه گهر که نیزه کیک رازاوه ی بیینی

هه والیک ناخۆشده بیستی، ئه وه ی

که نیزه کیک ده م و چا و گۆر بیینی غه م و

په ژاره دیت به سه ریا.

* نه گهر که نیزه کیک رووت و قووتی

به دیگر له کار و کاسبیدا زه ره رده کات و

ئابووی ده چیت.

* نه گهر بیینی ده چیت لای ده بیت

به خاوه نی زه وی و زارو بازرگانیه که ی

به سوود ده بیت.

* که نیزه ک هه وال به پێی جوانی و

جل و به رگی خۆ نه گهر که نیزه کیک

داپۆشرا بوو هه والیک په نهانه له گه ل

دینداریدا، نه گهر که نیزه کیک رووت بوو

هه وال که به ناویانگه، نه گهر ده مامکی

به سته بوو هه وال که تیکه ل و پیکه ل،

نه گهر دیار بوو هه والیک بلاوه،

که نیزه کی مه مکردوو هه والی

خوازاو جیی ئومیده.

+ ئالووده بوونی یهك له سهر میژنی
خواردنه وه و کاری خراپ نه نجامدان
له گهل هاوسهری یه کتردا.

+ دادوه ری سته مکار.

* نه گهر که سیکی ره بهن خۆیکرد
به که نیسه یه کدا هاوسهر ده گری یان
کوړپکی پیده به خشری یاخود
سهرگردان ده بی دوی رینومایی
به تاییه ت نه گهر کړنووشیبرد بۆ
په یکه رو بت یاخود ماچیکرد یان
له قوربانیدا هاوبه شیکردن به لام نه گهر
تییدا یادی خودایکرده وه فرمان
به چاکه ده کات و ریگری له خراپه و
که سیکه به پیتی توانای خۆی.

* ده گونجیت که نیسه به لگه بیته له سهر
شوینی شهیتان وه زبڵدان وحه مام.

* نوێکردنسه وهی که نیسه و
به رزیوونه وهی به لگه یه له سهر لاوازی
ناین و ملکه چی موسولمانان.

* نه گهر که نیسه یه کی بینی رووختنراوه
یان سووتاوه یان به لاو نه هامه تییهك
رووی تیگرددوه به لگه یه له سهر به رزی
باوه پو ملکه چی و رسواویی
هاوه لپه یداکارو دووپوان.

* که نیسه به لگه یه له سهر نه وهی
مه لده سستی به نه رکه کانی له مه سیجی

* نه گهر له شارپو و چوه لای خانه واده و
که سهه کانی خه ریکی بیدعه و
سهر پیچین.

* نه گهر له گهل نه واندابوو وهك نه وانیش
نوێژیکردو سهرجه م کرداره کانی وهك
خۆیانپوو نه گهر پیاوپیته تیگهل
به خانه واده و خزمه کانی ده بی
له کاتیکدا بیباوه پو و گوناومی گه وره
نه نجامده دن به تاییه ت نه گهر
کړنووشی بۆ خاچبرد.

* نه گهر ژنبوو نامادهی شاییهك ده بی
ره شبه لهك و ده مۆلی تیدا لیده دری یان
نامادهی پرسه و مه رگی که سیگده بی
ژنانیان سنگیان شه قده که نو
ده مووچاویان ده پرن و هاوارو قیژه
ده که ن.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا بۆ خاوه نی
خۆی به لگه یه له سهر:

+ زانیاری.

+ دنیانه ویستی.

+ ترسان و گریان له به رخوا.

+ غه مویه ژاره.

+ درۆ بوختان و توهمه تبارکردن.

+ بیدعه.

+ لانه ی سته مو گالته و گورانی.

يان ئو ئو ئرگەي بەجىي دەھيئى
لەر اگرتن وەستان.

*ئەگەر لەكە نىسە يەكدا جوولەكەي
بينى ئاينى ھەمان ئاينى ئوانە.

*ئەگەر بينى مالەكەي خۆيبوۋە
بەكە نىسە وتەكانى رووبەروى وتەي
ئوان دەبىتتە وەو مالەكەشى دەبى
بەلانكەي ئارەزوويارو بىدعەكارو
سەرپىچىكاران و دەگونجىت گەرەكەي
لىي توپەبىي.

(نابلسى) دەلىت : بينىنى لەخەودا
بەلگەيە لەسەر رەواندەنەوئى غەم و
پەژارە و ئارەحەتى و قوتارىوون
لەتەنگەژە ، ئەگەر خەوبىنەر
نەخۆشبوو دەمرىت.

كەو: (ئىبن سىرىن) دەلىت: ژنىكى
شۆخ و شەنگى رانەھاتوۋە.

*ھەرۋەھا دەلىن: گۆشتى كەو
جلوبەرگە ، ئەگەر كەويكى زۆدى
راوگەرد مال و دارايىيەكى زۆد
بەدەستدەھيئى لەدەستەلاتداران.

*ھەرۋەھا دەلىن: بەدەستەھيئانى
كەويك بخويئى يا گرتنى ھاوۋەلەيەتى
كۆمەلىكى رەوشتبەرزى دەم بەخەندەو
پىكەنە.

*ھەرۋەھا دەلىن: پۆپەكەويى ژنانە.

كەوان: (ئىبن سىرىن) دەلىت: شكانى
كەوان نەتوانىنە لەبەنەنجامگەياندىنى
پەيام.

*تەر بۆ ژن ھاوسەرەكەيەتى و
تەرۋانەكانىش ھەرۋايە.

*ئەگەر بينى تىردانئىكى پىدرا
دەستەلات بەدەستدەھيئى.

*ھەرۋەھا دەلىن: تىردان ژنىكى
پاريزگارىكارە يان ھەيپەتە لەلەين
دورمەنەو.

*تىردان دەستەلاتە بۆ دەستەلاتداران.

*تەرھەلدان قسەو وتەيە لەنامەدا،
كەوان ژنىكە زوو مندالى بىيىت يان بىرايە
ياخود سەفەرە يانزىكبوونەوئى
لەخوداۋەند.

*كەوان لەبەرگەكەيدا مندالى نىرىنەيە
لەسكى دايكىدا.

*كەوان لەگەل چەكىتردا دەستەلات و
شكۆمەندىيە ، ئەگەر ژنەكەي كەوانئىكى
پىدا كچى دەبىت ، ئەگەر ژنىكىدى
كەوانئىكى پىدا كوپىدەبىت.

*درىژكردى كەوان بەبى تەر سەفەرە.

*ئەگەر بينى كەوانئىكى درىژكر
روودەكاتە پىساۋىكى بەرزو
سەفەرەكات بۆلەيكەي بەرپزەو.

* نه گەر تالەکانی که وانه که بچرا له و
شوینه ی ده چی بۆی سه فر ده کات ،
نه گەر گه یی پی ، نه گەر که وانه که ی
شکا به لاو نه هامه تی له ری
ده سه لانداره وه پییده گات به فرمان و
ریگری نه و.

* هه لدانی بۆمب جنیو پیدانییه تی.

* نه گەر که وانیک هه لگرت
کورپیکیده بی و ده سه لاتی زیاد ده گات.
* نه گەر بینى که وانیک ده تاشی و
ره به نبوو خوازیاری هاوسه رگریبوو
هاوسه رده گری، پاشان دواى
به یه ککه یشتنى له گه ل هاوسه رکه ی
دوو گیانده بی.

* نه گەر ده سه لاتیکی پیدرا به گوئی
ناکه ن.

* کورپیک به که وان بچوینری خواوه ن
کتیب و نووسینده بی، نه گەر که وانه که ی
دریژکردو هه لیداو تیره که رۆی
ده سه لاتیکی به ده سه لته هینیت و
فرمانه کانى به دادپه روه رانه
جیبه جیده کری.

* نه گەر که وانیکى شکاوی به ده سه ته وه
بینی ژنیکی سه ربه سه ته و نازاد ده کات
به هاوسه ری خۆی.

* بچرانی تالی که وان به لگه یه له سه ر
کۆسه پ و به ربه سه ته که وینه نیو
سه فره وه، هه روه ها به لگه یه له سه ر
ته لاقدانی ژن.

* بچرانی که وان به لگه یه له سه ر مه رگی
ژن یا کوپ یان شه ریک یا خود هه ندیک
له خزمه کانى.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
ده سه ته لات و بچران و شکانى
لابردنییه تی.

* قورسی که وان بۆ نه وه ی
له سه فره دایه ماندوبوونه و، بۆ باززگان
زه ره ره و بۆ کوپ نازاردانی دایک و
باوک و بۆ ژن ده رچوونه له گوپراهه لی
مێرد و سووکی و ئاسانى به لگه یه له سه ر
ریگری.

* نه گەر تیریکی له که وانه وه هه لداو
نیشانه که ی پیکا ده گات به ویه سه ته
خوازی خۆی، ده گونجیت بینینی که وان
به لگه بیت له سه ر نزیکبوون له هه ندیک
له ریژدارانه وه به پیی ئایه تی: ﴿ثُمَّ دَنَا
فَدَلَّلَ﴾ (النجم: ۸).

* دریژبوونی که وان به بی تیر سه فره
بۆ شوینیکی دوووه گه رانه وه یه
به باشی.

(نابلسی) ده لَيت: نه گەر بينى
که وانيكى دريژکړو به ده ستييه وه ديت
ته مه نى دريژده بى.

* نه گەر مشتقى که وانه کهى بينى شكا
به لگيه له سر شکانى ده ستي نه وه
که وانه که به لگيه له سهرى له هاوپى و
شهرىك يان براو کوپ.

* نه گەر ده سته لانداری بينى که وانيكى
پيدا يان له نيوان خوى و فرمانره وادا
دووکه وانى بينى پله وپايه
به ده سته هيئت، له گال ده سته لات
به سر کومه ليکدا به پتي نايه تى:
(فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ اَوْ اَدْنٰى ﴿النجم: ۹﴾)
(النجم: ۹).

* هه روه ها دووکه وان به دوو ده رگاوان
ليکده دريژته وه.

* نه گەر که وانه کهى شكا
سه فهرده کات و نجا به سه لاهه تى
ده گه ريژه وه.

* ده گونجيت هه لدانى تير قسهى پوچ و
به تالبيت يان قسهى حه قو راستى
به نه ندازهى هه لدانى ره کان بپوات.

* نه گەر بينى که وانيک ده تاشى
ده سته لاتىک به ده سته هيئى يان
هاوسه رده گرى يا خود کوپىکى
پنده درى.

* نه گەر بينى که وانيک ده جوولتني
به لام به پتي ويستی خوى نايه ت نه وه
که وانه کهى ده دريژه پال کاروباره کانى
قورس وگران ده بنو زالده بى به سهرى،
نه گەر تيرىکى هه لدا بپارو ريگره کانى
جييه جيده کات، نه گەر نيشانه کهى
پيکا له ده سته لات کهيدا له سر حه قو
دادپه روه رييه، نه گەر نيشانه کهى
نه پيکا سته مده کات له ده سته لات کهيدا و
خه لکى ده چه وسينيته وه.

* نه گەر که وانه کهى ته نيا که وت و
تاله کهى قورسبوو خوشى
له سه فهر دابوو سه فهره کهى
ماندويده کا، نه گەر بازرگانپوو زهره
ده کات، نه گەر کوپىکى هه بوو
کوپه کهى ناته واوده بى، نه گەر ژنى
هه بوو ژنيکى خراپه، نه گەر که وانه که
ناسانبوو ليکدانه وهى پيچه وانه يه،
نه گەر تيرىکى ليوه هه لداو نيشانه کهى
پيکا ده گات به ويستو خوازي خوى،
نه گەر پياويکى خواناسبوو فرمان
به چاکه ده کات.

که ووتن: (نابلسی) ده لَيت: نه گەر بينى
که وتوه ته نيو شويکى زورى قول وه
به لام نه گه يوه ته به نه کهى دنيا يه کى
به رين به ده سته هيئى چونکه دنيا

گه وره ده فهرمویت: ﴿وَمَا يُغْنِي عَنْكَ مَالُكَ إِذَا تَرَدَّى﴾ (اللیل: ۱۱).

* نه گهر بینى كه وته خواره وه
له سهریانی مالتیک و ده ست و قاچی شکا
به لاو نه هامة تی رووی تیده کات یان روو
له مال و هاوپی ده کات یاخود له لایه ن
فهرمانره واوه خراپه ی پیده گات.

كه وسهر: (نابلسی) ده لیت: نه گهر بینى
له ناوی كه وسهر ده خواته وه
له به هشتدایه زانیاری و كردارو
دلنیایی و شوینكه و تنی سوننه تی
پیغه مبه ر: ﴿﴾ به ده سته هیئی، نه گهر
بیباوه رپوو موسولمانده بی و، نه گهر
سهر پیچیکاریوو ته و به ده کات یان
له بیدعه وه ده چی بق سوننه تی یان
له ژنیکی خراپه وه بق ژنیکی چاك و
باش.

* نه گهر بینى له ناوی (كه وسهر)
ده خوات و پله و پایه به ده سته هیئی
له گه ل سهر كه و تن به سهر دوزمانیدا
به پئی ثایه تی: ﴿اَنَا اعْطَيْنَاكَ الْكُوْثَرَ﴾
(الكوثر: ۱).

كه وش دروو: (نابلسی) ده لیت: كه وش
درووی چن جوریکه یه کیکیان كه وش
درووی سولی ژنانه، بینینی به لگه و
نیشانه یه له سهر ماره بر یان ریکخه ری
مابه بینى ژن و پیاو.

ده ریایه کی قووله، یاخود ده لیت:
ده كه ویته کاریکی گهر وه.

* نه گهر بینى كه وته نیو ئاوه وه
خوش حالی و نازو نیعمه ت
به ده سته هیئی.

كه و تن به زه ویدا: (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا به لگه یه له سهر ناخوشی
سه فهر.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا
سهر گهر دانییه، خوداوه ند ده فهرموئ:
﴿وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ
وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ﴾ (النمل: ۹۰).

كه و تنه خواره وه (به رپوونه وه):
(نابلسی) ده لیت: له سهر وه بق
خواره وه به لگه یه له سهر گورپینی
حال و یار له خیره وه بق شه پ، یان
له هاوسهریکه وه بقیه کیکیتر یا
له پیشه یه كه وه بق یه کیکیتر یان
له مه زه بیكه وه بق مه زه بیکیتر،
به لگه شه له سهر دهره نجامی باش،
نه گهر نه وه ی بوی دابه زی سه و زیوو
یان خواردنیکی باشبوو به لگه یه له سهر
گوزهران و حالباشی.

* نه گهر دابه زی بق ئاژه لیکى دپنده و
ویرانه یه كه به لگه یه له سهر ره زیلی و
حه سوودی له مال و سامانیدا، خوای

له شساعی و چوست و چالاکی و
به تالگردنه وهی غم و په ژاره .

که و لگوار: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
پیاوړیکه مال و سامانیکی زوری هه یه .

که وهر: (نابین سیرین) ده لیت: زقو
رؤزییه له پیاوړیکه که نه قله وه،
هه روه ها نه وهی بیخوات مالی
حه رامده خوات به وهی پیاوه لدانی درو
دزییه وه، نه گه به لیترای خواردی
ته و به ده کات و ده گه پیتته وه بق مالیکی
حه رام .

* نه گه که وه ری هه لگرت و ته یه ک
ده لیت پاشگه ز ده بیتته وه لیت .

ک ی

کیژوله: (نابلسی) ده لیت: بینینی
کیژوله یه کی بچوک له خه ودا به لگه یه
له سه ر فه روپیت و شکومه ندی و ناسانی
دوای قورسی و گرانی .

* نه گه مندالیکه بچوکی نؤزییه وه
یان هه لیگرت یاخود بووی نه گه ر
زیندانیبوو یاخود له بهر بهر کانیدا
ده ستریز کاربوو یا قه رزاربوو یان
ده رووی لیکر ابو وه غم و په ژاره ی
به مزده ده په ویتته وه، نه گه ر هیچکام
له وانه نه بوو نه و جا کیژوله که غم و
په ژاره ده بی بق یه کیک بیبینی ، نه گه ر
نه خورشیک بیبینیست ده وریان

* که وش درووی پیاوان به لگه و
نیشانه یه له سه ر خزمه تکارو سه فه رو
گه شت .

* بینینی به لگه و نیشانه یه له سه ر زقو
رؤزی و هه ولدان بق بژیوی په یداکردن و
خستنه رووی وه چه و منال و دانانی
شتیک له شوینی خویدا .

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سه ر
نه وهی خیر و چاکه له سه ر دهستی نه ودا
رووده دات و به ده سستدیت له ناین و
دنیدا .

(نابین سیرین) ده لیت: که وش رووی
نادیار پیاوړیکه میراتی دابه شده کات و
دابه روه ره تیدا پیست و چه رمیش
به هه مان شیوازه و سه ر جه م پیسته ی
ناژول میراته .

که و گیر: (نابین سیرین) ده لیت: که و گیر
جیگه ی متمانه یه و له سه ر دهستی بژیوی
خانه واده که ی به ده سته دیت .

(نابلسی) ده لیت: ژنیکه به ناویانگه و
پاره و پول له سه ر دهستی په یداده بیت .
که و لفروش: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
بینینی نه گه ر له وه رزی هاویند ابو و
به لگه یه له سه ر غم و په ژاره و
نه خورشی، له زستانیشدا به لگه یه له سه ر

کيسه ل: (ئېين سېرين) ده لئيت: کيسه ل
ژنيکه خوی جوانده کاو بۆنخوشيش
له خۆيده دات و خۆيده خاته روو لای
پياوان.

*هه روه ها ده لئين: کيسه ل دادوه ری
دادوه رانه چونکه شاره زاترين گيانداري
نئوده ریايه.

*نه گه ر کيسه لئیکي له نیو خۆل و
زېلداندا بېنی خۆيشاردوه ته وه زانا يه کی
نه ناسراو هه يه به هۆی نه ناسینی
له لایه ن خه لکی نه و ناوچه يه وه.

*هه روه ها ده لئين: کيسه ل پياوئیکي
خواناس و قورئانخوئینه و خواردنی
گۆشته که ی مال یا خود زانیاریه.

(نابلسی) ده لئيت: نه گه ر کيسه لئیکي
بېنی له ولات و گوندیکدا ریزی لیگیرا
زانایان له وشوئینه دا به پێزو شکومه ندن.

*هه روه ها ده لئين: نه وه ی کيسه ل
بخوات خێرو چاکه یا خود سوویدو
قازانجی ده ستگیرده بیئت.

*نه گه ر بېنی کيسه لی به ده سته پناوه
یا خود بوه به خاوه نی کيسه ل یا
ده بیاتنه نئومالی خۆی مرقفیک
به ده سته هیئت زانستی دیرینی هه یه.
*نه گه ر له رێگه ی خۆیدا کيسه لئیکي
بېنی فریدرابوو هېچ گرنگیه کیان پێنه دا

لئیده گریته وه مه گه ر له ده میه وه
بیته ده ره وه نه و جا به لگه یه له سه ر
مردن.

*کیزۆله دنیا یه بۆیه کێک بېبینی.
*نه گه ر ژنيک بېنی کیزئیکي ده بیئت
پیشه یه ک رووی تیده کات.

*نه گه ر ژنيکی دووگیان بېنی بوه
به کیزۆله و بچووک بوه ته وه نه و جا
نه گه ر دووگیان بوو کیزئیکي وه ک
خۆیده بی.

*بېنی کوپئیکي کپي غه م و په ژاره
رووی تیده کات.

*نه گه ر کیزۆله یه کی کپي نه و جا خیر
رووی تیده کات.

*نه گه ر بېنی کوپئیکي بوه و ژنه که شی
دووگیان بوو کیزئیکي ده بیئت، نه وه ی
کیزئیک بکپي خیری ده ستگیرده بیئت.

*نه گه ر بېنی کیزیکي بوو کوپیده بی.
*نه گه ر بېنی کیزۆله یه کی
به ده سته وه گرتوه خیره.

*نه گه ر بېنی بوه ته وه به مندا ل نه گه ر
مال و سامانداربوو نه قل و ژیری

له ده سته دات یان مال و سامانه که ی
لئیده گریته وه، نه گه ر هه ژار بوو
ته مه ندریژ ده بی.

له سەر مال له لایه ن خه لگی په ستو
دلگرانه وه.

کیرد (قیمه کیش): (ئین سیرین)
ده لیت: خاوه ن ده سته لات، نه گه ر
له سەر دارگوژیوو ده سته لاتی به سەر
عه جه میه رژده کاند ده بیت.

(نابلسی) ده لیت: نه گه ر ته ماشای
شوشه یکرد کاروباری ژنانی
پیده سپیری.

(ئین سیرین) ده لیت: کیرد پیاویکی
به هیزی نازاو بره ره له به ریه ره کانی و
کیشه دا.

(نابلسی) ده لیت: کیرد جیا که ره وه یه
له نیتوان کاروباری قورس و گراند،
نه وه ی بجه نگیت له گه لی له ولاتدا
بلاویده کاته وه.

کیشان به ده م و چاودا: (نابلسی)
ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سەر کوپ
دوای نا هو میدبون لی به پیتی ثایه تی:
﴿فَصَكَّتْ وَجْهَهَا﴾ (الذاریات: ۲۹).

کیشه ده: (ئین سیرین) ده لیت:
به لگه یه له سەر نه وه ی پابه ند ده بن
پتو وه ی یا خود به هوی نه وه ره ریتنومایی
ده کرین له دادوهر و زانو ده سته لاتدارو
قورنان، ده گونجیت به لگه بیت له سەر
زوبانی خاوه نه که ی.

زانایه کی فه رامۆشکراو هه یه که س
گرنگی پینادات.

* نه گه ر بینى له ده فریکدا پاریزراوه یان
له جل و به رگیکدا زانا له وشوینه به پیزو
به رزه.

* هه روه هاده لێن: بینینی کیسه ل
له خه ودا به لگه یه له سەر فوفیل و
جاسوسی و خوشاردنه وه و شه رو دارایی
چه که و جبه خانه.

کینتار^(۱): (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
ده وله مه ندیه بۆ هه ژار، خوداوه ند
ده فه رموی: ﴿وَالْقَنَاطِرُ الْمُقَنْطَرَةُ مِنَ
الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ﴾ (آل عمران ۱۴).

ک ی

کیچ: (ئین سیرین) ده لیت: کیچ
سه ربازی په روهر دگاره و به و سه ربازانه
(نه مروی) تیا برد.

* پیاویکی نه فس سووک و نزمه، نه وه ی
بینی کیچ گازی لیده گری مال و دارایی
به ده سته هینیت.

(نابلسی) ده لیت: نه وه ی بینى کیچ
ده یگه ریت غه م و په ژاره رووی
تیده کات و هه ره شه ی لیده کریت. کیچ
دوژمنی لاوازه و خوینی کیچ به لگه یه

^(۱) کینتار: ۴۴۹۲۸ کیلوگرامه.

(فه ره نگی ده ریا: ج ۲/ ۱۰۰۰).

شاره زاییه کی ته وای هیه، خوئه گهر
ناته وایوو دادوهر ناتوانی برپار بدات.

* ناسنی کیشانه دهر وونی دادوهر و
بزماریش دهسته لاته که یه تی، زنجیرو
به ته که ی هاوکارو چیگیره کانیه تی و
نه لقه که ی نه وکه سه یه که متمان ی
پیده کات.

* نه گهر هریوو تای ته رازوه که
قورسبوو دادوهر به رتیل وهر دگری،
نه گهر قورسی که وت به لای راستدا
دادوهر لاده دا به لای شکاتکاردا،
خوئه گهر به لای چه پدا که وت لاده دات
به لای سکالو شکایه ت لیکرودا.

* نه گهر بینی (فلس) ده کی ششی
گوئی بیستی شه هاده تی دروده بیست و
برپاری پیده دات.

* نه گهر بینی خوداو نه
لیده پرسیتته وه کرداره کانی
له کیشانه یا دانراوه و چاکه کانی
قورس تربوو له کاروباره کانی دنیا دا
له خوی ده پرسیتته وه لای خوداو نه
نه جرو پاداشتی کی گهر وه مه زنی
هیه.

* کیشانه ی قیامت به لکه یه له سه ر:

+ دهر که وتنی نهینی.

+ چه سپاندنی به لکه.

+ خقشی و شادی.

(نابلسی) ده لیت: به لکه یه له سه ر
کی شراوو هردوو کیشیان به لکه یه
له سه ر باوه رو دادپه روه ری له گوت و
کرداردا.

* ده گونجیت به لکه بیت له سه ر:
+ هاوسه ر.

+ قهرزدانه وه به سه ر بردنی نه زر.
* کیشانه ی ناس: به لکه یه له سه ر
پیاوکی ری زدار له خودی خویداو
سووک و ناقولا له هیمت و کارو کاسبی و
دهسته واژه و جموجو لیدا.

* کیشانه ی نیسقان: به لکه یه له سه ر
کوپکی لالو ناته و او.

* کیشانه ی میسک (بونیخوش):
ناگادارییه له بیتا گایی و سووربوونه
له سه ر لیپرسینه وه ی خود له سه ر نه زر.
* کیشانه به دادوهر لیکده دریتته وه
نه گهر تازه بوو نه و دادوهری له شاردا
به زاناو به هیزو توانایه.

* تای ته رازوه کان دادوهرانه
به هزیانه وه دادگایه یه کلایی
ده کرتته وه.

* نه گهر کیشانه یه کی بین ی
له ناسمانه وه دابه زی خوازیارو
داواخوازی حقه.

* تای ته رازوو زانیاری دادوهره، نه گهر
به رین و گوشانو ری کبوو دادوهر

+ سهرکه وتن به سهر دورنماندا.
+ دادپه روهی.

* نه گهر خه و بینر بینى دادگایده کراو
کیشانه ی کرداره کانی قورسبوون
قوتارو سه رفرازده بیت، نه گهر
کیشانه ی چاکه کانی سوکببوو
زه ره رده کات.

* هه موو کیشانه یه که به لگه یه
له سهر نه وه ی پابه ند ده بیت پیوه ی و
رینوما ییده کری به هویه وه وه ک زاناو
ده سته لاتدارو قورنان.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر زوبانی
هاوه له که ی.

* نه گهر هاوسه نگی تیدابینی
له راستگویی و درؤو ناپاکیدا
ده گهر پته وه بؤلای .

* کیشانه ی وشکه فروشه کان
که هچینه داری مال.

کیشانه باز کیشانه کار: (نبین
سیرین) ده لیت: کیشانه ساز به لگه یه
له سهر فرمانپه وایه کی دادپه وهر نه گهر
ناپاکى نه کات له کیشانه دا.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر بینى
کیشانه یه کی ریک نه نجامده داتو
لیده بیتوه له بپارداندا دادپه وهر و
به ویزدان ده بی له گه ل ژیر ده سته کانی.

* کیشانه ساز نه گهر بق دادگا به که لکبوو
به ده سستیده هیتى یاخود بؤ
فرمانپه وای، خو نه گهر شایسته ی
نه بوو له سهر جه م کاره کانیدا باشده بی و
له وته شدا راستگوو مامه لى
باشده کات، دواى حه قده که وى.

(نابلسی) ده لیت: بینینى له خه ودا
به لگه یه له سهر دادپه روهی و
راستگویی له وته داو بینینى به لگه یه
له سهر زانیاری و بابته ی به سوود.

کیشانه و پیوانه: (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا رینومایى و زانیاری و هاوسه رو
رزق و رۆزى و غم و په ژاره و هه ژارییه
به پئی چیرۆکی (یوسف) (سه لامى
خوای لیبت) له گه ل براکانى.

کیشى مال و سامان: (نبین سیرین)
ده لیت: نیشى مال و سامان له نیتوان
هه ردوو کپارو فروشیاردا غه رامه یه .

کیشک: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
سه فهره و بردنى بۆیه کیشک که نه توانى
بیخوات به لگه یه له سهر غم و په ژاره و
ناپه حه تی. نه وه ی له خیر یا شه پردابی و
لیى داپرابی پاشان ده گهر پته وه سهرى
چونکه سهره تاي وه ک کوتایى وایه .

کیشک دروستگهر: (نابلسی) ده لیت:
بینینى له خه ودا به لگه یه له سهر
سه فهره و جه مکردنه وه ی مال له شه پو
به ریه ره کانیدا.

کِلَان: (نابلسی) ده لیت: کِلان و جوو تکردن له خه ودا هاوسه رگیری و ژن هیتانه.

* نه گه ربینی له زه ویی که سیکیتردا جوو تده کات خاوه نه که ی بناسیت ژنه که ی نه و ده هیتیت.

کِلگه: (نبین سیرین) ده لیت: کشتوکال به لگه یه له سه ر ژن، چونکه ده کِللی و تووی پیو ده کری و ئاوده درئ و به روبووم ده گری.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر بازاپو که لاگه نم و قه ده کانی روک رزق و روژی و سوودو قازانج بیت به هوئی زوئی سوودو قازانج و زیانی کشتوکاله وه.

* هه روها به لگه یه له سه ر:

+ گورپه پانی جه نگ.

+ دنیوا کومه له خه لکیک گه وده و بچوکیان و پیرو لاو یان چونکه له زه وی دروستکارون له ویش پیگه یشتون وه ک کشتوکال، خوداوه نند ده فره موی: ﴿وَاللهُ اَنْبَاكُمْ مِنْ الْاَرْضِ نَبَاتًا﴾ (نوح: ۱۷).

* هه روها ده گونجیت به لگه بیت له سه ر سالانی دنیا له گه ل مانگو و ژژه کانی . هه زه تی (یوسف) (سه لامی خوای لیبتیت) به سالان لیکیداوه ته وه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر مال و سامان له دنیا له گه ل که نجینه کانی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر شوین و جیگه یه ک کشتوکالی بو قیامهت تیدابکری وه ک مزگه وت و خه لوه تگه و کوپی زیکرو خپرو به پیتی نایه تی: ﴿مَنْ كَانَ يُرِدْ خَرْجَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِيْ خَرْجِهِ وَمَنْ كَانَ يُرِدْ خَرْجَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا﴾ (الشوری: ۲۰) نه وه ی له دنیا دا کِلگه یه ک بکِللی ژنه که ی ماره ده بری، نه گه ر کشتوکاله که ی روا ژنه که ی دوو گیانده بی، نه گه ر به نبوو هاوسه ر ده گری، وه گه ر نا بازاپی گه رم و گوپ ده بی و سوودو قازانجی ژورده کات، ده گونجیت به قه رز بیدات و بلاوییکاته وه، وه گه ر نا له کوشتارو جه نگاندندا به گه ر پیده خات.

کیم (زوخم): (نابلسی) ده لیت: له خه ودا مال و سامانی که نه ش و نماده کات به لام هه موو مانگیک له لایه ن هاوه لیکه وه پارهی لیده بری.

* نه گه ر بینی کیم و زوخم له جه سته ی دهرهات به هوئی برین یان هه رشتی کتر تومهه تبارده کری به تاوانیک.

* کیم و زوخم و نه وه ی له عه وده ت دیته دهره وه مال و سامانی هه رانه.

* هه روها کیم و زوخمی دوومه ل به لگه یه له سه ر ده رووی خیر.

کاف

کا

گا: (ثین سیرین) ده لیت: گا له بنه پرتدا
هۆکاریکی سوودمه ندیی و هیزه بۆ
دهسته لاتدارو مال و دارایی و چاکه
مه گهر شاخداریت پیاویکی رسواو
ملکه چی مه ژاره و رزق و رزقی ته نگه.

* ده گونجیت گا به رده ست و
خزمه تکاریت چونکه له کریکارانی
سه رزه و بیه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه
هاوسه رداریی به هۆی کیلانه وه، یاخود
له وانه یه به لگه بیت له سه پیاوی
گوندنشین و گاسن، یان ده گونجیت
به لگه بیت له سه پیاوی تووچه و
هه لچوو.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه
یارمه تی و خزمه تکارو هاوه ل چونکه
هاوکاری و خزمه تی گوندنشینان
ده کات، نه وه ی له خه ودا گایه کی
هه بیت نه گهر ژنبیت میرده که ی
گوپراپه ل و ملکه چیده بیت، خۆنه گهر

ژنیک بیمیژد بیت هاوسه ر ده گریت یان
نه گهر خاوه ن دوو کچ بیت ده یاندات
به شوو.

* نه گهر ده سه له لاتداریت ده ستکه وت و
خوازی بۆ دیته دی، نه گهر سواری بیت
به هیژتره.

* نه گهر گایه ک سه ریبیت و
ده سه له لاتداریت خزمه تکارو به رده ستی
خۆی ده کوژیت یان هه لده چیت
به سه ریا، نه گهر خه لکیکی ئاسایی بیت
زالده بیت به سه ر نه وه دا که لیده ترسیت
مرۆشیک به کوشتده دات و به گه واهیه ک
که له دژی ده دیات.

* نه گهر له دواوه سه ریبی یاخود
له ورگییه وه یان له شوینیکیتیه وه سته م
له پیاویکده کات و هه لده کوتیتیه سه ری و
مال و دارایی ده بات و به بیتاگاداری
ئافره تیکی خانه واده که ی ماره یده بریت
مه گهر نیازی له سه ریبینی خواردنی
گۆشته که ی و خۆشه کردنی پیسته که ی

بیت، نه گهر فرمانپه و ابو هانی
ده ورو به ره کسای دده دات له سهر
خه لکیترو مال هکای به تالانکردن دده دات،
نه گهر بازرگان بوو دهر گای که نجینه کانی
ده خاته سه رپشت بؤ فروشتن یان
سوودو قازانجکردن، نه گهر گاکه
قه له و بوو سوودی لیوه رده گریته نه گهر
له پولوا و ابو زهره ی لیده کات.

نه گهر یینی سواری گایه که ده بیت خیری
ده ستگیرده بیت به مهر جیک گاکه
سوورنه بیت، نه گهر گاکه سووربوو
کوپه کسای تووشی ده بیت و گاکه ده بیت
به گورک و به لگیه له سهر نه وه ی
فرمانپه وایه کی دادپه روه و دواتر
ده بیت به سته مکار...

*یه که گا بؤ فرمانپه و فرمانپه وایی
سالتیکه و بؤ بازرگانیش بازرگانیه بؤ
ماوه ی سالتیک.

*نه گهر ببیت به خاوه نی کومه لی گا
کومه له فرمانپه و او سهر کرده یه که
گوپرایه لی ده بن.

*نه گهر سهری گایه که بخوات
پله و پایه و مال و دارایی و خوشحالی
به ده سته دهینیت به مهر جیک گاکه
سوورنه بیت.

*نه گهر یینی گایه کی کپی دلی
که سانی ریزدارو براو دۆسته کانی
را ده گری به قسه و لیدوانی شیرین.

*نه گهر گایه کی سپی بیینی
خیر و چاکای ده ستگیرده بیت، نه گهر
شاخی پیداکرد خوداوه ند لی زویر
ده بیت، هه روه ها ده لیت: نه گهر گاکه
شوقی لیدا خوداوه ند منالی چاک و
باشی پیده دات.

*نه گهر یینی گاکه هاشاولی بؤ هیناو
به لاماریدا سه فریکی دوورده کات.

*نه گهر دوا له گهل گاکه دا یان گاکه
له گهل دوا له نتوان خوی و پیایو یکیترا
شپو نازاوه ده که ویتته وه.

*هه روه ها ده لیت: نه گهر گایه که
بکه ویت به سهریا ده مریت هه روه ها
سهر پینی گاش هه رویه، به لام نه وه ی
گایه که گازی لیکری به لاو نه هه مته تیه که
رووی تیده کات.

*ده گپنه وه پیاوړک دیت بؤ لای (نیین
سیرین) و ده لیت: له خه ودا بینیم
گایه کی که وره و مهن له کونیکي بچوک
هاته دهر وه، نیمه ش پیی
سهر سامبووین، نجا هه نه و گایه
ویستی بگه رپته وه نه و کونه به لام
نه یتوانی و ناسته نگو قورسبوو بؤی.
(نیین سیرین) له لیکدانه ویدا بؤ نه و
خه وه وتی: وشه یه کی مهنه کاتی
له زاری دیتته دهر وه ناتوانی
بیگه پینیتته وه.

مال و دارایی بۆ به ده سته هینیت به نه ندازه ی باره که و جوره که ی ، نه گهر بر دیه نیومالی خوی و خوشی سوار بوو خیری پیده گات.

* گا مولک و دوژمنه ، شوقی رزق و رۆزی حه لاله .

* نه گهر بینی گایه کی کپیوه دلنه وای و نه وازشی هاو پیکانی ده کات به قسه ی شیرین و نهرم نیان .

* گا پیایکی گهره ی پاریزراوه ، گزشته که ی مالتیکه له لای نه و پیاهه گهره یوه دیت و چه وریه که شی رزق و رۆزیه له ساله که یدا .

* نه گهر بینی گزشتی گا ده خوات ده وله مهنده بییت .

* نه گهر سوار بوو پله و پایه ی به رزده بیته وه .

* نه گهر گا که سوار بوو یان برینداریکرد له و ساله دا ده مریت .

* نه گهر گایه که له قه فه سیکا بینی و خوی نه خوش و دیلیت نازاده کریت .

* نه گهر بینی گایه که زهوی ده کیلیت و جووتیار بوو فه پو خیرده که ویته

کشتو کال و به رو بوومه که یه وه ، نه گهر بازرگان بوو زه ره روزی ان روو

له بازرگانیه که یده کات ، نه گهر زانابوو پتر چاک و باشده بییت .

* مهروه ها له (نبین سیرین) وه ده گترپنه وه وتویه تی : کومه له گایه که عه جه مه ، نه گهر له چوارده گا زیاتریوو جه نگه ، نه گهر که متر بوو گترمه و کیشمه و ته نگ و چه له مه یه ، نه وه ی گایه که شوقی لیبدات له پله و پایه و ده سته لاتنی لایده بات ، نه گهر فه رمانپه واییت له کار ده خریت ، کریکاریش بییت له کارو پی شه که ی دوورده خریت وه .

* پیستی گا فه پوپیت و به ره که ته .

(نابلسی) ده لیت : گا له خه ودا سه رۆک و گهره ی کومه لیکه یان گهره ی مال و شارو گوئده ، یه که گا فه رمانپه واییه بۆ یه که سال و بۆ ده سته لاتدارو پیشه وهر بازرگانیه بۆ ماوه ی یه که سال .

* نه گهر بینی بوه به خاوه نی چه ند گایه که ده سته لاتیک به ده سته هینیت گهر شایسته بییت و چه ند سه رکرده یه که له ژیر ده ستیدا ده بن و له کاریان ده کات به نه ندازه ی گو پرایه لی . نه گهر بازرگان بوو شه ریک و هاو به شه کانی ده چنه ژیرده سستی ، نه گهر که سیکی بازاریش بوو کریگرت و کریکاره کانیه تی .

* گا کریکاره نه وه ی بینی سوار بوو کریکاریکی تووپه کردوه ، نه گهر گا که باری مه لگرتبوو ، کریکاره که ی

* نه گەر ببینیت ره وگه گایه ك دینه
نیوشار دزو جه رده و سته مكار
رووده كه نه نه وشاره .

* نه گەر ببینی گایه ك به كیشیده كات
له شوینی خوی لایده دات نه گەر
فرمانپه وابوو له كارد خریت .

* هه روه ها ده لئین: گا به لگه یه له سهر
پیاویکی سته مكار نه گەر كوژا یان
سه رپا سته مكاره هه لچوه و
تیاده چیت .

* نه گه رببینی سواری گایه كبوه له لایه ن
فرمانپه وایه كه وه كاریکی
ده سته گرده بیته و خیری لیده ببینیت .

* نه گه رببینی سواری گایه کی ره شبوه
مال و دارایی به ده سته هیئت، نه گەر
گاكه ی كرده مالی خویدا له وساله دا
مال و دارایی به ده سته هیئت، نه گەر
گاكه خاوه نی چه ن شاخیكبوو ساله
به پپی زیادوكم، نه وگایه ی بی شاخه
پیاویکی رسوای هه ژاره و وهك مه پ
وایه .

* ده گونجیت به لگه بیته له سهر پیاویکی
گوندنشین یان گاسن .

* ده گونجیت به لگه بیته له سهر
هه لچوون چونكه زه وی ده کوتیته وه و
هه لیده داته وه له سهر وه بق خواره وه .

* ده گونجیت به لگه بیته له سهر هاوکارو
هاوده م هاوپی و برا .

* نه گەر ببینی گایه ك دهیدات به زه ویدا
نزیكده بیته وه له تیاچوون یان ده مریت
له و نه خۆشی و به لایه ی رووی تیده كات .
* گا به لگه یه له سهر:

+ نا په حه تی قورس و گران .

+ ده ركردن و دورخستن وه .

* بۆیه كێك به ده ریادا سه فهر بكات
نا په حه تی و به لا رووی تیده كات .

* نه گەر ره وگه گایه ك به دیبكات
نا په حه تی رووی تیده كات، نه گەر
سواری گایه كبوو ناوبانگو پله وپایه ی
به رزده بیته وه، نه گەر گایه ك دواله گه لی
یان خۆی دوا له گه لی ناژاوه و
ده نگداپران ده كه ویتته نیوان خه وینه رو
پیاویکی تره وه .

* نه گەر ببینی گایه کی گه وره له كونیکی
بچوك دیته ده ره وه پاشان كاتی
ویستی بچیته وه شوینی خۆی نه یتوانی
وشه یه کی مه زنیكردوه و ناتوانیت
بیگه پئینتیه وه .

* نه گه رببینی سواری گایه کی ره شبوه
یاخود گاكه گازی لیده گزیت و
هه په شه ی لیده كات و ده یه ویت زیانی
پیبگه یه نیت به نیو ده ریادا تیده په پزیت و
نا په حه تی و به لا دیته پپی و له لیواری
نوقمبوون نزیكده بیته وه به لام دواتر
قوتار ده بیته .

*نه گەر بېيت به خاوهنى گايه ك گەر ژن
بېت مېرده كى ملكه چيده بېت، نه گەر
بېشووبېت شووده كات، كچيشى مه بېت
كچه كى ده دات به شوو.

*نه گەر سوارى گايه كى سوور يان زهر د
بېت بېته وهى ئامرازى سواربوونى
له سر پشېت بېت نه خوشده كه وېت.

*ده گونجېت گا به لگه بېت له سر
لاويكى جوان و قه شه نك.

*بېنينى گا به لگه يه له سر روودان و
خوشكردنى فېتنه و ئاژاوه يان كومه ك و
يارمه تى.

*ده گونجېت به لگه بېت له سر
سه رسوپمان.

*گاي به لك به لك: به لگه يه
له سر خوشى و شادى.

*گاي ره ش: ده سته كه وت و چاره سه ره
بو نه خوش.

گازگرتن: (ئىبن سىرىن) ده لېت:
گازگرتن فروقيله. هه روه ها ده لېن:
گازگرتن به لگه يه له سر روچوون
له خوشه ويستى كه زراودا گەر مروؤ بېت
يان هه رشتى كېتر.

*نه گەر مروؤيك كه زراو خوئينى
لېده رها ت خوشه ويستى له گونا هو
تاوانده بى، نه گەر گازىگرت
له په نجه كانى غم و په ژاره
به مه تر سېداربوونى ئاينه كه ي رووى
تېده كات.

(نابلسى) ده لېت: گازگرتن به لگه يه
له سر گوپستان، نه گەر گازى
له گوشتى خوئىگرت و فرقى
دايه سه رزه وى كه سىكى فېلبازه.

*نه گەر مروؤيكى بېنى گاز
له په نجه كانى ده گرى خه شم و قېنى
هه يه به رانبه رى به پى ئايه تى:
﴿عَصُوا عَلَيْكُمْ الْأَمْلَ مِنَ الْغَيْظِ﴾
(آل عمران: ۱۱۹).

*نه گەر بېنى گاز له په نجه كانى ده گرى
په شىمانى به پياويكى سته مكار به پى
ئايه تى: ﴿وَيَوْمَ يَعَضُ الظَّالِمُ عَلَى
يَدَيْهِ﴾ (الفرقان: ۲۷).

*گازگرتن نه گەر خوئينى لېهات قهيران و
گونا هابريه.

*گاز روچوونه له خه شم و قيندا، نه گەر
مروؤيكى بېنى گازى لىگرت خوشحالى و
شادى رووى تېده كات له سه ره تاي
ته مه ني هه به لام تووشى
دلئيشه ده بېت.

گازؤلك (قالونچه): دوزمنىكى
ره زاكرانى پيس و گنده له، نېره كه ي
به لگه يه له سر خزمه تكارى درنده و
خراپه كاران، مېه ش به لگه يه له سر
مه رگى ژنى زه يستان.

*گازؤلك ژنىكى شېرزو بېخېره.

گامىشى مېنىنە ۋەك مانگا وايە
لەيكدانە ۋەدا. ھەر ۋەھا شىرو گۆشتو
پېست ۋە ئەنامە كانىشى پىياۋىكى ئازايە
لەكەس ناترسىت، ئىش ۋە ئازارى
خەللى لەسەر ۋە تواناي خۆيە ۋە
ھەلدە گرېت ۋە سووديان پېدەگە يەنېت.

* ئەگەر ئۆتكەن بىنى شاخى ھەيە ۋەك
گامىش دەستەلات بەدەستە ھېنېت
ياخود ھەرمانرە ۋايەك دەيكات
بە ھاۋسەرى خۆي ئەگەر شايستە بېت،
ئە ۋە لېكدانە ۋەيە دەگونجېت بۆ بۆيۈي
پەيداكارى بېت.

(نابلسى) دەلېت: گامىش سەرۋىكىكى
بېدە ۋە چى ۋە داھىنەرە ۋە بەھىزۈ
ھەيەتە، گامىش لەخەودا پىياۋىكى
بە ھەيەتە گۆي ھەلخەرە بۆ قسە ۋە
زۆرسە ھەر دەكات بە ۋەشكانى ۋە دەريادا ۋە
داۋاكارى داۋايەكە ۋە تېدا دۆژمەن
زالدە بېت بەسەريا.

* دەگونجېت بەلگە بېت لەسەر
ماندوبوون دەستكورتى ۋە پىراي
خېرۋەندى ۋە خېرخوازىي.

* دەگونجېت بەلگە بېت لەسەر
خراپەكارى ئەگەر لەكشتوكالدا
بەكارھات بەلگەيە لەسەر ھەزارى ۋە
پىۋىستى.

* ئەگەر بىنى گازۆك بەدەستە ھېنېت
دەجېتە لاي ئۆتكەن ھاۋچەشنى ئەۋە.

* ئەگەر بىنى گازۆك خەرىكە دەبېت
بەدوۋىشك دۆژمەنكە گومانىكى ۋەزۋى
پېدەبات.

گالتە: (ئىبن سىرىن) دەلېت: فرۇفېل ۋە
گىزىيە، ئەگەر بىنى گالتەيان پىكرد
گىزى ۋە فېلى لېدەكەن.

گالتە پىكردن (سووكايەتى): (ئىبن
سىرىن) دەلېت: ئەگەر بىنى لەخەودا
ۋەك ئەۋەي گالتە بەباۋە پىدارىك دەكات
ناھومېد دەبېت لەپىياۋىك كەئومىدى
پىي ھەبۋە ۋە بەپسۋايى ۋە ملەكەچى
پىشۋازى لېدەكەن.

* ئەگەر بىنى يەككىتەر گالتە دەكات ۋە
لاۋىكى نادىاربوۋ زالەدە بېت بەسەر
دۆژمەنكەيدا، ئەگەر رىش سىپىيەكى
نادىار گالتەي پىكرد ھەزەر دەكە ۋەت
چۈنكە باپىرەيەتى.

(نابلسى) دەلېت: گالتە ۋە سووكايەتى
لەخەودا بەلگەيەكى خراپە، ئەگەر
كەسېك بىنى كارو رەفتارى گالتەكاران
دەكرېت بەرانبەرى ھەمان ھالى ئەۋان
دېت بەسەريا ئەگەر لەپەلە ۋەپايەداران
بېت.

گامىش: (ئىبن سىرىن) دەلېت: گامىش
ۋەك گاۋايە، پىياۋىكى پىارزىراۋە،

* نه گه ريښی بوه به خاوهنی کڙمه لیک
گامیش ده بیټ به به ږرسی پیاوونی
که وره و له شولار که وره.

* نه گه ريښی سواری گامیش بوه یان
ره نچ و ه و لید ا یاخود چوه نڼو
ماله که ی و کار ټکی هیڼا به سهریا وه
کا وایه له لیکدانه وه دا.

* گامیشی میڼه ش وه ک مانگا وایه
له سهرجه م حاله کانیدا.

گاوڼ: سه بارهت به خاوهنی ره شه ولاخ
(نابلسی) ده لیت: بینینی له خه ودا
رزق و رڼی و به ږتوه برڼی کشتوکال و
به رو بو و مه، ده گونجیت بینینی
به لکه بیټ له سهر سه رماو خول
خواردن.

ګر

* ګرد (ته پڼکه): (ښین سیرین)
ده لیت: نه گه زه وی به لکه بیټ له سهر
خه لکی، چونکه له خاک و خول
دروس تکران، هه موو گردو
ته پڼکه یه کیش رڼو شکومه ندیبه بڼ
یه کیک ناویانگ دهریکات به سهر
خه لکیدا به هوی ره چه له که وه یان مال و
دهسته لاته وه.

* هه روه ها به لکه یه له سهر شوینی
پیروڼو پله وپایه ی به رزو داهاتووی
باش.

* نه گه خوی بینیه وه له سهر گردو
ته پڼکه یه و نه خوشبوو نه و گردو
ته پڼکه یه داره مه یته که یه تی، به تاییهت
نه گه ر خه لکی له ژیریا بوون، نه گه ر
نه خوش نه بوو خوازیاری
هاوسه رگریبوو هاوسه رگری ده به ستی
له گه ل ژنیکی به ږتو شکومه ندو ناودار،
له دنیا دا به نه ندازه ی نه و ته پڼکه یه
توانای دارایی ده بیټ.

* نه گه بینی له سهر نه و گردو
ته پڼکه یه وتارده دات بڼ خه لکی یان
بانگده دات نه گه ر شایسته ی
ده سسته لات و فـه رمانږه وایبوو
به ده سستیده هیڼیت و نه گه ر گونجاو
له باریشبوو بڼ دادوه ریی و فتوا و تار
یان ناویانگ و روپامایی
به ده سستیده هیڼیت.

* نه گه بیني زه وییه کی ریک و تهخت و
گردو ته پڼکه یه کی له سهر هه لتوقیوه
پیاویکی دهسته لاتداره به نه ندازه ی نه و
گردو ته پڼکه هه لتوقیوه، نه گه ر
له ده وریره ی خویدا سه وزایی به دیکرد
ثاین و مامه له ی خوش و سانایه تی.

* نه گه بیني له سهر نه و گردو
ته پڼکه یه دانیشته و یاخود خوی
وابه سته یکردو یان زالـبوه به سهریا
وابه سته ی پیاویکی مه زنو گه وره
ده بیټ.

نه گهر بينى كه سيكتير گريكهى كرده وه
 نه وكه سه يتر هوكارى قوتار يوون
 رزگار يوونيه تى، نه گهر بينى دواى
 ماندو يوون وه وليكى زور كرده وه
 به قورسى و نه ستم قوتار ده بيت،
 نه گهر خوى كرايه وه خودا وهند ده رووى
 خيى ليده كاته وه له لايه كه وه هستى
 پينه كرده وه.

(نابلسى) ده لئيت: ده گونجيت گريكان
 به يمان و به لئيت بؤ يه كيك.

گ و

گروپليسه: (نابلسى) ده لئيت: له خه ودا
 قسهى ناقولايه، نه گهر گروپليسهى
 بينى قسه وگوته يه كى خراب ده بيستى
 له پياويكى ده سته لاتداره وه، نه گهر
 بليسهى سه ند نه و قسه وگوته يه زياد
 ده كات.

*نه گه نه و گروپليسه يه دو كه لى
 په يدا كرد نه و كاره زورمه زنتره.

*گروپليسه مه ترسييه له هه رلايه ك
 لابتات نه گهر گروپليسه كه سووتاندى
 به كزى دوژمه كهى قسهى خراپ ده كات
 به رانبه رى و نارامده گري له سهرى و
 دوژمه كهى هئورده كاته وه،
 يه كگروپليسه وشه يه كى خراپه.

*نه گهر بينينى گروپليسه زور يوو
 له سهرى سزايه ك ديت به سه ريا.

گيرفان دپاندن به لگيه له سهر نه و
 حال وبارانه، نه گهر گريان له ترسى
 خودا يوو يان به هوى كاريكه ريوون
 به نايه ته كانى قورئان يا خود په شيمان
 بوونه وه له گوناوه تاوانى رابردو
 به لگيه له سهر خوشى و شادى و
 ره واندنه وهى خه م و په ژاره و به لگه شه
 له سهر بارانبارين بوئه وهى بارانى
 ليگراوه و پيوستى پنيه تى.

گري وپنج: (ئين سيرين) ده لئيت:
 گري وپنج له ميزه رو په تدا سه فهره.

گري شتيك: (ئين سيرين) ده لئيت:
 گري كراس به ستنى گريه ستنى
 بازركانبيه.

*گري په تيك باشى نايه وهى
 ده سته سپ به ده سته ينانى خزمه تكاره و
 هى شهروال هاوسه رگرييه.

*گري ده زوويه كه به ستنى كاريكه
 كه تيدايه له ده سته لات و هاوسه رگري و
 بازركانى.

*نه گهر گري به ست نه وه داواكهى
 ئاسانده بى، به لام نه گهر گريينه به ست
 داواكهى قورسو نه ستم و
 مه حال ده بيت.

*نه گهر بينى گريه كه له شتيك درا به بى
 نه وهى توندى بكات به لگيه له سهر
 غه م و په ژاره له يه ن ده سته لاتداره وه،

گاس

گسك: (نڀين سيرين) ده لټ: گسك خزمه تكاره .

(نابلسی) ده لټ : نه گهر زيرو ره قبوو خزمه تکاری سهر پيچپکاره ، گسکی نهرميش خزمه تکاری خزمه تکاره کانه .

* هه روه ها گسك به لگه يه له سهر کچ .

* نه گهر بينی مال له کي گسك ده دات نه گهر ده وله مه ندبوو ترسی هه ژارکه وتنی هه يه .

* هه روه ها وتراوه : گسكدانی مال به لگه يه له سهر مردنی خوڅشی يان چوون روو به که سيکيتر ياخود مال و سامانی په رش و بلاوده بيته وه .

* نه گهر زه وييه کی گسکداو زبله کانی کوکرده وه سوود له مال و سامانی گوند وهرده گري نه گهر هه بييت ، وه گهرنا جابی و هه ژاريکی دهرودووکردو دهبی .

* ده گونجيت بينینی گسك به لگه بييت له سهر ره واندنه وه ی غهم و په ژاره و قهرز دانه وه .

گسكدان: (نابلسی) ده لټ: بويه کيک کاری پيس و پوڅل نه نجامبدات به لگه ي خيره به تاييهت بؤ پيشه وهران .

* نه گهر مالی که سيکی تری گسکدا مال و سامان به ده سته ده ينی ، گسكدان

* نه گهر بينی گروبلټسه له نيو کومه ليکدا بلا بوه وه دوزمنايه تی و رقو قينده که ويته وه له نيوانياندا .

* نه گهر بينی گروبلټسه هه موو شتيکی سووتاند قسه و شه پو به ربه ره کانی و جهنگه له نيوان نه ته وه يه کداو سته مه بؤيان .

* هه روه ها گروبلټسه به لگه يه له سهر کوپان ، نه گهر سووتاندی ياخود که وته سهر روو خسار شه پو خراپه ی يه که له دوا ی يه که .

* ده گونجيت گروبلټسه به لگه بييت له سهر به دی و خراپی کرده وه کان .

گژنيژ

گژنيژ: (نڀين سيرين) پياوړکی سوود وهرگره له ناي و دنيا ، گژنيژی وشك مال و سامانيکه مال و دارایی بيچاره سهر ده کړی .

گژوگياي نه سپه ک: (نابلسی) ده لټ: له خه ودا به لگه يه له سهر خوڅشی و شادی و نزيکبوونه وه ی رنق و رنزی .

* ده گونجيت به لگه بييت له سهر هه والی خوڅش يان مروڅی نامؤ به هه مان شيوه نه وه ی له ميوه و گولي بؤنداری سهر ده چيت له ليکدانه وه دا به و شيوه يه يه .

دروستکردنه و خزمه تکاره یاخود ژنی به دین و به رزه .

* شتومه کی گلکاری به لگه یه له سر شانازیکردن به پرچه له ک و مال و سامان و جوانیبه وه .

گلینه ی سوره وه کراو: (نښه سیرین) ده لیت: گلینه له خه ودا پیاوښکه خپروچاکه ی بڼو درودراوسیکانی ده بیټ .

(نابلسی) ده لیت: بینینی گلینه به لگه یه له سر ژن و دمه وانه و ده سکه کاشی مال و جیهازیبه تی له گه ل منال نه گه ر مسبوو، نه گه ر له شووشه بوو به لگه یه له سر ژنی هه ژار یاخود به لگه یه له سر به جیهینانی کاروبارو شاراوو نه ښی .

* ده گونجیت به لگه بیټ له سر ژنیک زوو دوگیان بیټ و زوو منالی له باربیټ .

* ده گونجیت به لگه بیټ له سر کچو ناژول یان سه فوړ .

گاو

گواره: (نښه سیرین) ده لیت: گواره بڼو پیاوان نه نجامدانی کاریکه به گوږی .

* نه گه ر ژنیک یان کچیک بینینی گواره یه ک له گوږچکه یدابوو بازرگانیه کی به سوودی له لایه کی ناوه دانو وه بوسه ره لده دات ژنی شوخ و شهنگی تنډایه .

بڼو ده وله مه ند هه ژاریو که مکړدنی مال و سامانه .

گل

گلکار: (نښه سیرین) ده لیت: گلکیش پیاوښکه نابووی خه لکی داده پوښی، نه گه ر بینینی کاریک له قوړ دروسته دات کردارنکی چاک و باش نه نجامده دات .

(نابلسی) ده لیت: بینینی گلکار به لگه یه له سر توندوتیژی له کاروبارداو نه وه ی خوی له به رزه وه ندی و کاری که سیکیترا مانوده دات .

* ده گونجیت بینینی به لگه بیټ له سر غه مو په ژاره .

گل و قوړکار: (نابلسی) ده لیت: نه گه ر قوړکاری بینینی له خه ودا به لگه یه له سر غه مو په ژاره و گواستنه وه ی قسه و یاس، نه گه ر له خه ودا گلی گواسته وه به لگه یه له سر ره واندنه وه ی غه مو په ژاره له هاوه له کانی .

گلوله ی خوری: (نابلسی) ده لیت: بڼو بڼویداران به لگه ی سوودو قازانچو رنق و روژیبه ، ده گونجیت به لگه بیټ له سر کریکرتی کار به رده وامو مندا ل یان ته مه نیدریژ .

گلینه فروش: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا پیاوښکه خه ریکی قاپ و قاچاغ

له به رده کات، نه گهر به بیگه وه ریوو
کوپه که به ناوازه وه گورانی ده لیت.

* نه گهر ژنیکسی ره به ن خه ویکسی
له وچوره ی بینی شوده کات.

* گواره له گوچکه ی مندالدا جوانیه و
بو مندالی بالغ باش نییه و بو پیاو
له که داری کاری ناقولایه زیادوکه می روو
له نه قل و ژیریده کات.

* نه گهر چهن گواره یه کی له گوچکه یا
بینی قورنان له به رده کات یاخود فیری
زانباریه کده بی خه لکی سوودی
لیوه رده گرن.

* گواره بو ژن هاوسه ره و پارچه
ئالتوونی دی له گوچکه دا
منداله کانیه تی.

* ده گوچیت گواره له وه پگه ی ئازه ل
بیت یاخود ئه وه ی که ده خوری یان
ژنان خویانی پیجوانده که ن له خشل و
زیر.

* نه گهر گواره ی له گوچکه یدا بینی
حه ز له بیستنی گورانیده کات یاخود
ناماده ی کوپی گورانیبیژ ده بی.

گواسته وه: (نابلسی) ده لیت: به لگه یه
له سه ر گواسته وه و گورپنی حال و باری
له خیره وه بو شه رو خراپه و له شه په وه
بو خیر.

* نه و گوچکه یه ی گواره ی تیدایه ژن و
کچه .

* نه گهر دووگواره ی له گوچکه یدا بینی
به گه وه ره روکه شکرابوون جوانی و
خوشی و دنیا یه به ده سته هیتی و
قورنان و ئاین و ده نگخوشی
پیده به خشری له گه ل دلتیایی
له سه رجه م کاره کانیدا.

* نه گهر له گه ل گواره که دا پارچه یه کی
دی له گوچکه یدا بو کچی
پیده به خشری، نه گهر ژنیکسی دووگیان
خه ویکسی ئلوا بینی کوپیکسی نیرینه ی
ده میت.

* گواره و پارچه ئالتونیک که بکریته
گوئی بو ژن و پیاو وه که یه وایه .

* نه گهر گواره که زیرپوو پیاو ویکسی
گورانیبیژ، نه گهر له زیوبوو نیوه ی
قورنان له به رده کات.

* ده گپرنه وه پیاو ویک دیت بولای (ئیین
سیرین) و ده لیت: تاکیک گواره م
له گوچکه دا بینی، نه ویش وتی:
له گورانیدا چونی؟ وتی ده نگم خوشه .

(نابلسی) ده لیت: گواره له خه ودا
بازرگانییه بویه کی که له گوچکه ی
ژنه که یدا بیبینی یان له گوچکه ی
کچیکدا، نه گهر له زیرپوو هه موو قورنان

* نه وهی ببینی بوه به منال هیچ
خیریک کی تیدا نییه له هه مو
حال وباریکداو تووشی نه فامی و نه زانی
ده بیټ.

* نه گەر ژنیک بینی پیربوه یان
نیمچه پیره وانه بیټ چاکیه له ناینو
دیندا.

* نه گەر بینی پیربوه و دواتر بوه ته وه
به لاو نه گەر هه ژاریو ده و له مه ننده بیټ
نه گەر له وانه بوو که دنیا پشته
تیکردبوو دنیا رووی تیده کاته وه،
نه گەر نه خوشبوو چاکده بیټه وه.

* نه گەر بینی شادی گرتوویه تی
جوانبوه به خیرایی ده مریت.

* نه گەر بینی له خه ودا بالای دریزویه
مال ودارایی و وه چه ی ده بیټ.

* نه گەر بینی کورتبوه ماله که ی یان
مالات یا ئوتومبیله که ی ده فروشیت.

* نه گەر که موکوپری بینی له به شیک
له نه ندانه کانشدا بینی له که مو کوپیه
له نایندا.

* نه گەر بینی چوه ته سه ر شیوه ی
ژنیک به لاو نه هامة تی و ملکه چی رووی
تیده کات مه گەر له خه وه که یدا وه ک
خوی لیټته وه.

* ده گونجیت به لکه بیټ له سه ر زه ره رو
زیان بۆ نه وه ی ده یگوزیتته وه،
سوودیش بیټ بۆ نه وه ی بۆی ره وانه
ده کریت.

* هه روه ها ده لئین: گواستنه وه شه رو
خیری هه لگرتوه به یه که وه.

گواستنه وه ی شتومه ک: (نبین
سیرین) ده لئیت: نه گه ربینی بوه
به فه رمانپه واو نه و پۆسته ش شایانی
نه بیټ خراپه و رووداو یکی ناقولای
پیده گات و دوژمنه کانی گالتیه ی
پیده که ن.

(نابلسی) ده لئیت: گواستنه وه ی شتومه ک
له خه ودا به پیچه وانه وه ده گه ریتته وه
وه ک بینینی که نیسه ده بیټ
به مزگه وت و دره ختی وشک
به دارودره ختی به ردار ده بیټ، نه وانه
له خه ودا به لکه یه له سه ر گوپینی
پله وپایه داران یان جیاوازی بارودوخی
جیهان له شه رو خراپه وه بۆخیروچاکه
یاخود به پیچه وانه وه.

* هه روه ها گواستنه وه ی نه ندانه کانی
لاشه و گوپینی شیوازی مروفه کان.

* نه وه ی ببینی بارگرانه و وانه بیټ
چاکی و باشیه له ناینداو ده بیټ به ریزو
شکومه ندی.

هیه هموی دنیا یو به باشه
ده گریټ (پشت به خوا).

* نه گریټ بینی نه دما یکی گویز او ته وه
بۆ جه سته ی نازده لیک نه گریټ دپنده بوو
زالده بیټ به سر به ران به ره کی به مال و
سامان یا به ده سته لات یا خود به پلان
یان به فیل و ته له که، نه گریټ بوو
به نازده لیک گزشتخوړ به لگه یه له سر
خیر و چاکی، یان رسوایی و سووکی.

* نه گریټ بینی وه بالنده په پوځی
هیه پله و پایو خیری به ده سته
ده هیټیت.

* نه گریټ بینی به باله کانی ده فیری
به پله و پایو داری سهر ده کات
به نه اندازه ی به رزیو نه وه ی به سر
زه ویدا.

* نه گریټ بینی له شولاری بو به گلینه
یان شوو شه و فخروری نامیټیت.

* نه گریټ بینی بو به ناسن ته مانی
دریژده بیټ.

* نه گریټ بینی بو به تاق و پردو خه لکی
به سهر یا ده پرنه وه ده بیټ
به فرمان په و یان هاوچه شنی نه و
یا خود به زانایه ک و خه لکی
له کاروباره کانیدا په نای بۆ ده بن.

* نه گریټ بینی عوره تیکی هیه وه
عوره تی ژن ملکه چی و سر شو یی
رووی تیډه کات.

* هره ها ده لاین: نه گریټ
له به ربه ره کانیکار انبوو با ناستی له گه ل
رکه به ره کانی بکات چونکه به لگه یه
له سهری نه گریټ ناستبوه وه له گه ل
دا و انیازی به ده سته یټ.

* نه گریټ ژنیک بینی عوره تی وه
پیاوی هیه یان ریشی هیه نه گریټ
کورپکی غریبی هیه بوو په یوه ندی پتوه
ده کاته وه، نه گریټ دوو گیانو بوو کورپ
ده بیټ، نه گریټ دوو گیان نه بوو هر گیز
کورپ نابیت، نه گریټ منالیبوو کورپه کی
ده مریټ به رله وه ی بالغ بیټ،
ده گونجیټ لیکدانه وه که شی
بگویزیت ته وه بۆ پیاو بژیوی په یداکه ری
باسی به باشه و چا که ده کریټ
به نه اندازه ی گوره یی نه و عوره ته.

* نه گریټ ژنیک بینی پیاویک له گه ل ژناندا
جووت ده بیټ لیکدانه وه کی بۆ بژیوی
په یداکه ری ده بیټ و پله و پایو
شکو مه ندی به ده سته هیټیت.

* نه گریټ بینی کلک یا شاخ یان سمو
په رچه می هیه بیټ له لیکدانه وه دا باشه.

* هره ها نه گریټ بینی دهنوک و شفره
یا لموز یا هرشتیکی زیاده ی لاشه ی

*ئەگەر بىنى بوە بەگۈچان و گالۆك
زۆردە بېت و خۆي ملکہ چدە بېت.

*ئەگەر بىنى بوە بەگالۆك
بەندايە تیدە کات و تەوہ و پەشىمانی
لە تاوان و گوناھیکى زۆر دەردە بېت.

گواستەنە وەى شتومەك بۇ شوینی باشتەر؛
(ئابلسى) دەلئیت: ئەو خەونە بەلگەيە
لە سەر فەرمان بەچاکە و رىگىرى
لەخرابە، ئەگەر گواستىە وە بۇ شوینی
فزمتر بەلگەيە لە سەر رىگىرى لەچاکە و
فەرمان بەخرابە يان گۆرپىنى خراب
بەچاکە يا چاک بە خرابە.

گورچىلە: (ئىبن سىرىن) دەلئیت:
ھەردو گورچىلە شوینی دەولەمەندى و
راستى و رەوانىبىزى و ھەلەيە.

*ئەگەر بەقەلەوى بىنى پىاویكى
دەولەمەندى خاوەن دواندن و راستىيە و
لاوازی گورچىلە کانیش ھەزارى و
ھەلەيى راویوچوونە.

*ھەرەھا دەلئین: گورچىلە
خزمایەتییە، باشى و خراپیان بۇ ئەو
دەگەر پىتە وە.

(ئابلسى) دەلئیت: لەخەودا ھاوکارو
يارمە تیدەرە، لە دەستدانى گورچىلەيەك
لە دەستدانى يارمە تیدەرە پەناو
پشتگىرە، لە دەستدانى ھەمووشیان
بەلگەيە ئەسەرى شەرىقى.

*ئەگەر بىنى بوە بەگۈچان و گالۆك
لەخەودا خىرى تیدا نىيە و خرابەيە
لەئاین دىياید.

*ئەگەر بىنى بوە بەگۈچان خىرى تیدا
نىيە خرابەيە لەئەلین و دىياید مەگەر
شوینکە و تەبېت لەئەلینیدا.

*ئەگەر يەككە مندالى نەخۆشى
ھەبېت و بېت بەبالتە دەمریت.

*ئەگەر بىنى بوە بەمەيمون يان
ھاوشىوہى ئەو لەئاوچوونى
نازونیعمە تە.

*ئەگەر بىنى بوە بەوشتر يان ئازەل
ياخود دپندە يان ھاوچەشنى ھىچ
خىرىكى تیدا نىيە لەئەلیندا بەتايبەت
لەھەموو حالیکدا.

*ئەگەر بىنى بوە بەبالتە دەبېت
بەگەشتىار لەسەر زەویدا و ھەز
لەسەفەر دەکات و، بزیوى لەبزیوى ئەو
بالتەيە دەکات.

*ئەگەر بىنى بوە بەدپندەيەك
لەکۆمەلى موسولمانان جیادەبېتە وەو
گۆشەگىردەبېت.

*ئەگەر بىنى بوە يەئاسك لەبزیویدا
خىر دەبىنى لەژن و منالان.

*ئەگەر بىنى بوە يەمەنگا يان سچندەيك
خىر لەژن وەرەگۆت.

* مهرودها ده لئین: ئه وهی له خه ودا
گورگێك ببینی گوتاریکی باشه بیستی
له لایه ن گهره که یه وه یاخود خیرێك
به ده سته هینیت، به لام نه گهر راویکرد
شادی و خوشی به ده سته هینیت
له گه ل شه هید بوندا.

* گورگ به لگه یه له سه ر بۆنه گانی سال
چونکه گورگ شوینی گورگ ده که ویت
به په ک ریگه دا نه گهر له تۆنێك په پینه وه
مه روه ها چون بۆنه گانی سال به دووی
یه کدا دین.

* مهرودها گورگ به لگه یه له سه ر
دوژمنیگی دز کاروگره رێ ئه و
نه هجامده دات به ناشکرا.

* نه گهر ببینی بوه به گورگ له خه ودا
شادی و خوشی به ده سته هینیت.

* شیرێ گورک ترسو و بیمو
به سه رچوونی کاروباره، گورگ
ده سته لانداریکی ناپاک و بێ واده یه،
یاخود دزیکی کزو لاوازه یان پیاویکی
دروژن و بێ به لئینه.

* نه گهر له خه ودا سه گیتی ببینی له گه ل
گورگدا یه کیانگرتوه به لگه یه له سه ر
دووپوویی و ناپاکی و ده سته برین.

* گوشه ر: (نابلسی) ده لئیت: نه گهر
گوشه رێك دانرا له شارێکدا به لگه یه
له سه ر:

* مهرودو گورچيله پیاویکی به میتزو
توانایه و له کاری فه رمانه واده یه و مال و
سامانه بۆ خه لکی خه رجده کری.

* مهرودها به لگه یه له سه ر په نجه گانی
مروژ.

* گورگا: (ئیبی سیرین) ده لئیت: گورگ
دوژمنیکی سه ته مکاری دروژن و دزو
ناپاکه، ناپاکی نه هجامده دات له گه ل
هاوه له گانی و فروفیلان له گه لده کات.

* نه گهر گورگێك بچیته ماله که ی دز روو
له ماله که یده کات.

* گورینی دز له شیوازی خۆیه وه بۆ
شیوازیکی تری ئاژه لی دزیکه ته و به
ده کات و پاشگه زده بیته وه.

* نه گهر توله گورگی ببینی
به خێویده کات ئه وه مندالێکی فریدراو
له وه چه و پشتی دزیك به خێویده کات و
تیکچوونی مال و حاله که ی له سه ر
ده ستی ئه و منداله دا ده بیت.

* مهرودها ده لئین: ئه وه ی گورگێك
ببینی پیاویکی پاک و تاوانبارده کات
به پیتی چیرۆکه که ی (یوسف) (سه لامی
خوای لئیت) له به رنه وه ی دز ترسو
بیمو له کیسچوونی کاروباره.

(نابلسی) ده لئیت: نه گهر گورگێکی ببینی
بوه به گا مندالێکی دز ده بیت
به پیاویکی دادپه وره ری به خشنده.

نژیکده بیٚته وهو رمان به سهر
خه لگیداده دات خویان به دوریگرن
له خۆشیه کانی دنیاو هاوکاریان ده کات
له سهر خواناسی.

* گوشه ی رۆنی گویز پیاویکی
ره نجبه رو مآشده و خاوه ن مال و
داراییه کی نه شونماکاره.

* گوشه ری تهری به لگیه له سهر
تیکچوونی ئاین و فیتنه و ناشوب.

* گوشه ری رۆن به لگیه له سهر
ده روولیکردنه وه و قوتاربوون له غم و
په ژاره و زانایان و لیکۆله ره وان و بینینی
به لگیه له سهر:

+ ئالوده بوونی حه زو ئاره زوو.

+ بیدعه کاری.

+ به جیهیتانی کاری نابه جی.

* بینینی به لگیه له سهر رینومایی و
دهرچوون له تاریکاری و روو به نوو
رووناکی چوون.

* ههروهه بینینی به لگیه له سهر رزق و
رۆزی و سوود و قازانج.

گول: (ئین سیرین) ده لیت: گول کور
یان مالتیکی ریزداره ، ههروهه ده لیت:
گول به لگیه له سهر گه پانه وهی
ئاواریه ک یان هاتنی کتیبیک.

* ههروهه ده لیت: گول ژنیکه له میرد
جیا به ته وه یان کورپکی ده مرئ یاخود

+ فهرو پیت له و شارهدا.

+ نه بوونی قات و قری.

+ مه رگی شیردهر.

* ههروهه له خه ودا نه گهر گوشه ری
قامیشی شه کربوو به لگیه له سهر دنیاو
رووتیکردنی به هۆی رزق و رۆزییه
جیا وازه کانه وه.

* ده گونجیت به لگیه بیٚت له سهر:

+ نه سپه رده کردن.

+ مال و سامان.

+ سوود و قازانج بلاوکردنه وه.

+ بلاو بوونه وهی زیندانیان و ده رچوونی

له ناره حه تی و قه یران.

+ حه مام.

+ قوتا بخانه.

+ خه لوه تگه و ته کیه.

* گوشه ری زه یت به لگیه له سهر
رینومایی گومراو زانیاری بق قوتابی.

* ههروهه گوشه به لگیه ی خیره بق
شیرده ری مندال.

(تابلسی) ده لیت: له خه ودا پیاویکی
خاوه ن مال و داراییه. نه گهر بینینی
کونجی گوشه ی مال و سامانی
له زیاد بووند به بیٚت ههروهه گویزیش
هه ر به چه شنه یه.

* گوشین به لگیه له سهر نیشتمان،
ترشیاتکار پیاویکه له خه لکی خواناس

*مه ندیکده لَین: بۆنداران زۆوکهمی
غهم و په ژاره یه، گول گریان و غهم و
په ژاره یه نه گهر نه شوینه ی ببینرئ
که تیدا ناسراوه بیتوه ی دهستی
لیدات یان لیبیکاته وه.

*زحانه گریان نه گهر له شوینی خوی
هه لکه نراو نه ما.

*خه هه مان شیوه گول و مۆرد و نه وه ی
بۆن و به رامی هه یه له گه ل پاقله و
نه وه ی رهنه گه کانی نابژئیرئ غهم و
په ژاره یه خواردنی پاقله واتیش غهم و
په ژاره یه.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر بینی گولی
چنبیه وه ریزو خوشه ویستی و نازو
نیعمه ت به ده سنده هینئ.

*نه گهر له باخیکدا گولی سووری
چنبیه وه به لگه یه له سه ر زیره کی و
بیرساغی و نزیک بوونه وه له خه لکی و
نه رم و نیانی.

*هگول به لگه یه له سه ر خوشی و شادی.
*نه گهر نه خوشیک گولی راخراوی له ژیر
خزیدتا بینی یان جلویه رگی گولییینی
پۆشی دوا ی چل رۆژ ده مریت چونکه
ماوه ی مانه وه ی گول نه وه نده یه.

*هگول باخ به لگه یه له سه ر کومه لکی
بۆله بۆلکارو کرداری غهم و
په ژاره هینر.

بازرگانیه که به رده وام نابیت یان
خۆشی و شادی به که به هۆی زوو
هه لوه رانی گوله وه تیا ده چیت.

*نه گهر بینی لایک گولیکی پیدای
دوژمنیکی به لئینی پیده دات و به رده وام
تاییت له سه ری.

*نه گهر تاجه گولینه یه کی له سه ر سه ری
بینی ژنیک ده هینئ و به خیرایی نازاوه و
ناته وایی ده که ویتته نیوانیان.

*نه گهر ژنیک خه ویکی وای بینی میرده
به وسیفه ته وه.

*هگولی راخراو خوشی دنیا به
به بیتوه ی هیزو مانه وه ی هه بیت.

*خیرینی گوله باخ غهم و په ژاره یه و گول
لێکردنه وه خوشیه.

*لێکردنه وه ی گولی سپی له بیستاندا
ماچکردنی ژنیک داوینپاکه ، نه گهر
گوله که سووریو ژنه که ی خاوه ن
ناره زوو خوشی و شادی به.

*نه گهر گوله که ی به زه ردی بینی
ژنیک نه خوشه ، لێکردنه وه ی خونه
که هیشتا نه کراوه ته وه به لگه یه له سه ر
له یارچوونی کوپ ، هه روه ها ده لَین:
گول باسکردنی باشه ، نه گهر گولیکی
که لا که وره ی لێکردنه وه و کوتی خراپه
به رانه ر ژنیک شوخ و شهنگ ده کری و
بیتاوانه لئ.

+سه‌فر بۆنه‌وه‌ی خوازیا‌ری سه‌فه‌ره.

+سه‌رکه‌وتن بۆ شه‌پگه‌ران.

+شایی و ئاهه‌نگی هاوسه‌رگیرو

هاوچه‌شنی.

* یاخود کچ و ژن و منداله، هه‌روه‌ها

ده‌لێن: گه‌نجینه‌داره‌ ئه‌گری خه‌رجی

مالی پێسپێراوه.

گۆله‌ به‌ییوونه: گۆله‌ به‌ییوونه

ئاوه‌لزاوای پیاوه، ئه‌وه‌ی بیینی گۆله‌

به‌ییوونه‌ لێده‌کاته‌وه‌ هه‌ندیک

له‌خزمه‌کانی هاوسه‌ره‌که‌ی ده‌که‌ن

به‌هاوپی خۆیان.

گۆله‌ شلیڤر: (ئێبن سیرین) ده‌لێت:

گۆله‌ شلیڤر پیاوه‌ل‌دان‌ی باشه‌،

هه‌ندیک‌ده‌لێن: به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر خراپه‌

چونکه‌ ناوه‌که‌ی له‌ (سوء - خراپه‌) وه‌

سه‌رچاوه‌یگرتوه‌.

(نابلسی) ده‌لێت: به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر

رێبازو سوننه‌ت یان خراپه‌، هه‌روه‌ها

ده‌لێن: ئه‌گه‌ر له‌خه‌ودا گۆله‌ شلیڤری

بیینی و پێیدا خراپه‌ی سالتیکه‌.

گۆله‌ گه‌نم و جۆ: (ئێبن سیرین) ده‌لێت:

گه‌نم و جۆی ده‌ستی مرۆڤ یان

سه‌رخه‌رمان یاخود کۆکردنه‌وه‌ی

له‌ده‌فریک‌دا مال و سامانیکه‌

به‌ده‌ستیده‌هێنیت له‌کارو پیشه‌ی

که‌سانێتر یاخود زانیارییه‌که‌

فێرده‌ییت.

* گۆلچینه‌وه‌ خۆشحالییه‌و ده‌گونجیت

گۆلی زه‌رد به‌لگه‌ییت له‌سه‌ر نه‌خۆشی

هی سووریش جوانیییت.

* ده‌گونجیت گۆلی سپی به‌لگه‌ییت

له‌سه‌ر دره‌م و هی سوور دینار.

* گۆلی سوور دیارو به‌هێزتره‌

له‌به‌لگه‌دا.

* له‌خه‌ودا چێژو خێره‌، ئه‌گه‌ر بیینی

تاجه‌گۆلینه‌ به‌سه‌ریه‌وه‌یه‌تی

ژنده‌هێنیت و تام و چێژ له‌دنیا‌دا

به‌ده‌ستده‌هێنیت.

* ئه‌گه‌ر گۆلی بیینی به‌لام له‌کاتی خۆیدا

نه‌بوو غه‌م و په‌ژاره‌ رووی تیده‌کات.

* ئه‌گه‌ر گۆل هه‌لبگری و له‌ده‌ستپه‌ره‌کان

ییت ئه‌وه‌ ده‌ستگیرده‌کری،

نه‌خۆشده‌م‌ری و گۆلی هه‌مه‌په‌نگو

جۆراوجۆر به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر دنیاو

خۆشیه‌کانی.

* گۆل مژده‌ی دووگیانبوونی ژنانه‌

له‌گه‌ل ده‌روولیکردنه‌وه‌و ره‌واندنه‌وه‌ی

غه‌م و په‌ژاره‌.

گۆلاو: (ئێبن سیرین) ده‌لێت: گۆلاو

مال و پیاوه‌ل‌دان و له‌شساغی و چاکییه‌.

گۆلاو پیرزێن (عه‌تردان): بیینی

له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر:

+لابردنی ئه‌وه‌ی کاریکی پێسپێردراوه‌.

+چاکبوونه‌وه‌ی نه‌خۆش.

گولیک: له خه ودا ژنیکي جوانه، نه وهی
بیبینی ژنیکي شوخ و شهنگو جوان
دهستنی شانده کات خه لکی پیی
سه رسامده بن و نه و ژنهش خزم و که سی
خوی نییه.

* هه روه ها له خه ودا به لگه یه له سر:
+ نامرازه کانی که یف و خوشی دهر برین.
+ پیکه نین و وینه گرتن و جل و یه رگی
جوان و رازاوه یه.

* ده گونجیت هاوسه رگیری نه نجامبدات
یاخود گوزانی بیژنیک به کری بگری.

* نه گهر بینی تیکه ل به مانگبوه یاخود
هاتوته خواره وه یاریکردنه به مندا لآن
یاخود ده گونجیت که سی شیت و
گیلبیت که واهیچ سوود و قازانجی
له قسه و گفتوگویا نییه.

* هه روه ها ژنی پادشاه و بهر پرسه.

* هه روه ها ده لاین: ژنیکي بیانییه،
نه گهر بینی و ره به نبوو ژنیکي به دهر
له نه ته وه و زویانی خوی ده کات
به هاوسه ری.

گومان (دوودلی): (نابلسی) ده لیت:
له گوته ی پهره دگارداتوه به لگه یه
له سر دوو پرووی و فروقیل و چاویه ست.
ده گونجیت دوو پرویت و خوداوه ند
له روژی قیامه تدا ته ماشای نه کات
یاخود هاوسه ری داوینپاکی
توهمه تباریکات.

* نه وه ی گوله گهنم و جوی پهرش و
بلاوی هه لگرتوه له زه ویداو خاوه نی
زه ویه که ی ناسیه وه مالتیکی پهرش و
بلاوی له هاوه لیکه وه ده سته که ویت.

* نه گهر بینی کشتوکاله که ی
که ده دوریت وه له کاتی خویدا نییه
به لگه یه له سر مردن له و شوینه یاخود
له جه نگدا، نه گهر گوله گهنم کان زهردو
نالتو نییوون به لگه یه له سر مه رگی
پیاوه به ته مه نه کان، نه گهر سه و زیوو
مه رگی لاوو کوشتنیانه.

(نابلسی) ده لیت: بیینی کشتوکالی
سه وز به لگه یه له سر مالتیکی جه مکر او
که زیاد ده کات، گوله گهنمی سه وز
به قه ده که یه وه رزق و روژی و فه پوپیت،
گوله گهنمی وشکیش نه بوونی و قاتی و
قرپیه.

* ده گونجیت گوله گهنم به لگه بیت
له سر ناره حه تی هه روه ک چوون
گوله گهنم و جو به لگه یه له سر
زیاد بوونی پاداشت.

* ده گونجیت گوله گهنم کان به لگه بیت
له سر سالانی دنیا به مانگو
روژه کانیه وه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر
مال و سامانی دنیا له گه ل که نجینه.

* پیغه مبهری خوا (ﷺ) ده فره موی:
"نه گهر له خه ودا بینی بینایه ک
دروسته دکات کرداریک نه نجامده دات".

* نه گهر بینی ده سستیکردوه
به دروستکردنی بینایه ک و له بناغه وه
چالیکرو بینایکړد همتا به رزو
بلندیدیکردوه دلوی زانیاری و
ده سسته لاتو پی ششیه کده کاتو
پیدلویستی خوی به ده سسته هینیت.

* نه گهر بینی بینایه ک دروسته دکات
له مشاریک یان گوندیک له و شوینه دا
ژنیکده هینیت، نه گهر له شووشه
دروستیکړد خوپر زلفدنه وه و روپاماییه،
نه گهر له قوپ دروستیکړد له لالو
برژوبیه.

* نه گهر نه خشداروو ده سسته لاتو
زانیاری و شادی و خوشییه، نه گهر
له گچ دروستیکړد یان له خشت و وینه ی
له سهرېوو روو له قسه و ته ی پووچ و
به تالده کات.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا ژنیکه
هیناویه تی و ماره ییه کی زوریداوه،
نه گهر گومه زیکی روو خاندو ژنه کی
نه خو شېوو ده مری، نه گهر له شس اغېوو
ته لاقیده دات.

* گومه ز ده سسته لاته بویه کیک خاوه نی
بیټ یان بچیته نیوی.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا گوناوه
به پتی نایه تی: ﴿ اِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ اَثمٌ ﴾
(الحجرات: ۱۲).

* گومه ز: (نبین سیرین) ده لیت:
گومه زهیزه، نه گهر بینی گومه زکی
له سهر هور دروستکړد ده سسته لاتو
هیزی ده سستیکړده یی.

* نه گهر بینی بیناو ساختمانی هیه
له ختوان تاسمان و زهوی و چه ندین
گومه زې سهو زی تیدایه باشی حال و یارو
مردمییه تی به شه هیدی.

* بیناو سلختمان دروستکړد به لکبه
له سهر هینانی ژن.

* هه روه ها ده لیت: نه گهر بینی بینایه ک
دروسته دکات هاوړی و خزمه نریکه کلنی
له خوشیدا کوده کاته وه.

* نه گهر بینی گلکاری گړی
پیغه مبه ریکړد (ﷺ) به مال و پارمیه ک
(حج) ده دکات.

* نه گهر خشت کؤکرا بوه وه به لام
له بینا سازیدا به کار نه ده هینرا
پاره وپووله.

* نه گهر بینی بینایه کی کون
نویده کاته وه بق زانیه ک باس و خواسی
نه و زانیه دوو باره ده هینیته وه پیش.

* نه گهر ساختمان و بینا که هی
فیرعه ونبوو یان سته مکاریک
نویکړدنه وه ی باس و خواسییه تی.

بینی گه ورده بوون یاخود هیژو توانایه کی
زیاتریان هه یه له هی خویان دوژمنه کانی
ناتوانن زیانی پیبگه یهن.

* نه گه ر بینی گونی به خشیوه
به که سانیتیر به ویستی و ئه وه ی
لیده رک ه و ت کوپیکه — ده بیته
به نادروستی و ده دریتته پال یه کیکیتر.

* نه گه ر گونه کانی به دهستی پیاویکی
ناسراوه وه بینی زه فیری پیده بات،
نه گه ر ئه و پیاوه لاویوو دوژمنیتی.

* نه گه ر شیر ی تیهات مال و داراییه ک
به ده سته هیتیت دلتیا نابیته
له دوژمنه کانی.

(نابلسی) ده لیت: جووته گون شوینی
چیژو خوشین و، ده گونجیت به لگه بیته:
+ هه ردوو هاوسه ر.

+ دووکوپ.

+ دووپیشه.

+ دوو ده رگاوان.

* نه گه ر بین ی هه ردوو گونی که وتوونه ته
دهستی دوژمنه کانی به و نه ندازه یه
دهستیان پیده گات.

* ده گونجیت جووته گون به لگه بیته
له سه ر دوو خوشک و دوو کچ و دوو
هاوسه ر یان دایک و پوو.

* نه گه ر گونه کانی بین ی براون نه گه ر
دوو نه خۆشی هه بوو ده مرن، نه گه ر دوو
هاوسه ری هه بوو ده مرن.

* نه گه ر کۆمه له گۆمه زیکی زۆری بین ی
یان دروستیکرد له خه ودا به لگه یه
له سه ر به رزیوونه وه ی پله وپایه ی یان
چوونه ریزی چاره نوو سدارانه وه.

* نه گه ر گۆمه زو بالنده ی بین ی به لگه یه
له سه ر پله وپایه و شکۆمه ندی.

* گۆمه ز ی له خه شت دروستکراو
ده سته لاتداره.

* نه گه ر بین ی گۆمه زیکی خشتی له سه ر
دروستکراوه به زووترین کات
ده سته لاتیکی پرشکۆو شانازی و
شکۆمه ندی ده ستگیر ده بی.

* گۆمه ز له مالدا ژنیک یان ریک وپیکیه
له لایه ن ژنه وه.

* پیاویک ده لیت: له خه ودا بینیم
گۆمه زیک دروستکراوو چوار پیاو
رووخاندیان، رافه کاری خه ویش وتی:
زانایه که ده مرئ، دوا ی دوو رۆژ یه کیک
له زانایانی گوندیکی (دمشق) مرد.

گون: (ئیبین سیرین) ده لیت: جووته
گون پهت و هۆکاری دوژمنه و به هۆیه وه
ده گه ن به مه ردووم.

* نه گه ر هه ردوو گونی بین ی برابوو
به بیته وه ی بۆگه ن بکه ن یا زیانیان
پیبگات دوژمنه کانی زه فیری پیده به ن
به نه ندازه ی ئه وه ی تووشی
هه ردوو گونی هاتوه، نه گه ر گونه کانی

نزيكى له ده سستده دات، ياخود ده گونجيت له خو پاريزيه وه بچيت بو خوار نه وه.

ګوناھ (تاوان): (ثيبين سيرين) ده لیت: نه نجامداني گوناھو تاوان به لگه يه له سهر قهرزکړدنې خاوه نه گه ی هه روه ک چوڼ قهرزکړدن به لگه يه له سهر گوناھو تاوان.

(نابلسی) ده لیت: له خه وندا قهرزه، نه گهر کومه لئ گوناھو تاوان بيبينئ کړيوه ته وه له سهری قهرزه، داننان به گوناھو تاواندا مه زتی و ريزداری و شکويه.

ګوناھو تاوانی بچووک: (نابلسی) ده لیت: شاره زاييه له خراپه کاران و به لگه يه له سهر ليخو شپوون له تاوانه کان به پټی ثايه تی: ﴿لَا اللَّيْمُ إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ﴾ (النجم: ۳۲).

ګونډ (لادی): (ثيبين سيرين) ده لیت: گونډيکي ناسراو به لگه يه له سهر خو ی يان دانيشتوانه گه ی و نه وه ی ليوه ی دیت چونکه هه موو شویتنيک به لگه يه له سهر دانيشتوانه گه ی هه روه ک په روه رډگار ده فرموی: ﴿وَأَسْأَلِ الْقُرْبَىٰ﴾ (يوسف: ۸۲) واته له دانيشتوانه گه ی پيرسه.

* ده گونجيت به لگه بيت له سهر مال و دارايی، نه گهر بينی گونه کانی براون پارهيه کی ليداوا ده کړيته وه، نه گهر هيچی نه بوو ره چه له کی ده بچړئ و رزق و روزی نه ستم و ده بيت و نيعمه تی خوايی ليده سه نړيته وه.

* نه گهر بينی به ويستی خو ی گونی به خشيوه و ليی بو وه کوړيکی ده بيت و نادروست ده بيت و کوړه کی ده دريته پال که سيکيتړ.

* ده گونجيت جوته گون به لگه بيت له سهر:

+ جموجوړل.

+ نه وه ی مروځ له سهری ده نویت له سيسهم يا ده يخاته ژيرسهری له سهرين.

* نه گهر ژنيک بينی دوو عوره تی هه يه ده گونجيت دوانه يه کی ببي.

* نه گهر پياوړيک بينی جوته گونی هه نيبه ياخود به هوی نه خو شيبه وه براون به هوی دهرده شيرو دهرده ريو ی ده گونجيت ژنه کی ته لاق بدات ياخود منډالتيکی له ده سستدات يا برثوي و کاروکاسبی که م و کوړی تيکبه ویت، نه گهر نيش وکاری کيشانه بکات کيشانه گه ی ده شکی، نه گهر هاوسه رداريی گه وره ی ژنه گه ی و خزمی

ياخود خيرتك نه نجامده دات واده زانیت
شـــه پو خراپه ی کـــردووه و
پاشگه زده بیته وه لی و سوودی نییه
له بوی.

*ته گهر بینى چوه ته نيو گونديك
ده سته لاتیك به ده سته هیئت.

*ته گهر له گونديك هاته دهره وه
به جییه شت له ناره حه تی قوتارده بیته و
پشوو ده دات به پیتی ثایه تی: ﴿اٰخِرُ حٰجٰتِنَا
مِنْ هٰذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ اَهْلُهَا﴾
(النساء: ۷۵).

*ته گهر بینى گونديكى ئاوه دان و
ویرانبوو کشتوکال و کێلگه کان کاولبوون
به لا و نه هامة تیی به بۆ خاوه نه کانی،
ته گهر به ئاوه دانی بینى چاکى ئاینى
خاوه نه که یه تی.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا سته و
تیاچوونه به پیتی ثایه تی: ﴿قَالُوا اٰنَا
مُهَلِكُوْا اَهْلَ هٰذِهِ الْقَرْيَةِ اِنَّ اَهْلَهَا
كَانُوا ظٰلِمِيْنَ﴾ (العنكبوت: ۳۶).

*ته گهر بینى له گونديك دیته دهره وه
چاکیه بۆ له ئایندا.

*ته گهر بینى له گونده وه ده چی بۆ شار
له ماندوویونه وه ده چیت روویه پشوو
له ترسه وه بۆ دانیایى.

*ته گهر بینى له شاره وه ده چیت بۆ
گونديك پیچه وانه ی ئه وه یه.

*ده گونجیت به لگه بیته له سه ره لانه ی
سته و بیدعه و خراپه و دهرچوون
له کۆمه ل و نامۆبوون له زاویۆچوونی
دانیشتوانی شاردا هه ریۆیه خوداوه ند
باسی رۆلى سته مکارانی چواندوه
له گونده کاندا.

*هه روه ها به لگه یه له سه ره:

+لانه و مالی میرووله.

+گوند خوی.

*ته گهر ئه و گونده ناسراو بوو
ده سته لاتدار ده دات به سه ریا.

*ده گونجیت به لگه بیته له سه ره:

+کوله.

+سه رما.

+دهردو نه خوشی.

+پرکردنه وه ی کونه میرووله و
له سه ریانی مالد.

*ته گهر بینى چوه ته نيو گونديكى
تۆکمه و قايم ده کوژدی یاخود کوشتار
به ریاده کات به پیتی ثایه تی:
﴿لَا یَقَاتِلُوْکُمْ جَمِیْعًا اِلَّا فِیْ قَرْیَ
مُحَصَّنَاتٍ﴾ (الحشر: ۱۴).

*هه روه ها ده لین: ته گهر بینى
له شاره وه ده چیت بۆ گوند کاریکی
سووک و نزم هه لده بژیرى به سه ره کاریکی
قورس و گراندا یاخود کاریکی دیاریکراو
نه نجامده دات واده زانی سنووردار نییه

أَذَانٌ يَسْمَعُونَ ﴿١٩٥﴾
(الأعراف: ۱۹۵).

*هروه‌ها وتویانه: نه‌گەر که سیکی ده‌وله‌مەند چەن گوێچکە یەکی جوانی هەمە چەشنی بینى گوێبیستی هەوالی خۆش‌ده‌بیټ، بە‌لام نه‌گەر گوێچکە‌کان هەمە چەشن و جوان نه‌بوون هەوالی ناقولاً و خراپ ده‌بیستی.

*هوه‌ی چاوه‌له‌گوێچکە‌کانیدا ببینی تووشی کوێزیده‌بیټ و نه‌وشتانه‌ی به‌دی ده‌کات به‌چاوه‌کانی به‌گوێ ده‌بیستی.
*هروه‌ها وتویانه: نه‌وه‌ی ببینی خاوه‌ن چەن گوێچکە یەکه زۆرباشه به‌تایبەت بۆ نه‌وانه‌ی ده‌یانە‌وێت که سیك گوێپرایه‌لیان بکات وه‌ك ژن و منال و خزمه‌تکار، به‌لام بۆ ده‌وله‌مەند به‌لگه‌یه له‌سه‌ر هەوالی خۆش نه‌گەر گوێچکە‌کان جوان و هەمە‌چه‌شن‌بوون، به‌لام نه‌گەر جوان و باش و هەمە‌چه‌شن نه‌بوون به‌لگه‌یه له‌سه‌ر هەوالی ناخۆش، بۆ زه‌بوون و که‌سانی ناکۆک و دووبه‌ره به‌لگه‌یه له‌سه‌ر به‌ندایه‌تی و به‌رده‌وام‌بوونی لایه‌نی ناکۆکیش به‌لگه‌و بریار به‌سه‌ریا ده‌چه‌سپینی.

*ده‌گێرنه‌وه که سیك بینى له‌خه‌ودا خاوه‌نی دوانزه گوێچکە زیاتره، خه‌وه‌کە‌ی لای خه‌ولیکده‌ره‌وه‌یه‌ک

گوێ؛ (ئەین سیرین) ده‌لټت: گوێ هوسه‌ری پیاوه یان کچه‌که‌یه‌تی، نه‌گەر بینى سى گوێچکە‌ی هەیه به‌لگه‌یه له‌سه‌ر ژنیک و دوو کچه، نه‌گەر چوار گوێچکە‌ی هەبوو خه‌وه‌کە‌ی دوو لټکدانه‌وه هه‌لده‌گرټت:

(۱) ده‌گونجټ چوار ژنی هەبیټ.

(۲) چوار کچی بى دایکی هەبیټ.

*نه‌گەر بینى گوێچکە‌کانی به‌ده‌رکه‌وتوو نه‌وا ژنه‌کە‌ی ته‌لاقه‌ده‌دات یان کچه‌کە‌ی ده‌مرټت.
*نه‌گەر بینى یه‌ك گوێچکە‌ی هەیه که سیکی نزیکی ده‌مرټت.

*نه‌گەر بینى خاوه‌ن نیو گوێچکە‌یه خه‌وه‌کە‌ی به‌لگه‌یه له‌سه‌ر مردنی ژنه‌کە‌ی و هینانی ژنیکتر.

*نه‌گەر بینى له‌یه‌کێک له‌گوێچکە‌کانیدا نه‌موسه‌تيله‌یه‌ک هه‌لواسه‌راوه که‌چه‌که‌یده‌دات به‌شوو منداڵیکى نټرینه‌یده‌بیټ.

*هروه‌ها وتویانه: ناین گوێچکە‌یه، نه‌گەر بینى گوێی ناخنی به‌شتیک به‌لگه‌یه له‌سه‌ر بټیاوه‌پى، نه‌گەر بینى خاوه‌ن چەن گوێچکە‌یه‌که‌هه‌ق و راستی بۆ ده‌خرټه‌پوو، به‌لام پټی قایل نابټت به‌پټی ئایه‌تی: ﴿أَمْ لَكُمْ

* نه گهر بينى له خه ودا گوچكه ي
 بچوكه و بونی ناخوشی لیدیته دهره
 یان ده چیتته ناوه وه به لگه به له سر
 خراپه، ده گونجیت گویی زیاده ش
 به لگه بیت له سر ریگه دان و موله
 پیدان، نه گهر گوچكه كانی جوات بوو
 نه وه ی ده یه ویت باش و چاكه .توری
 گوچكه له خه ودا به لگه به له سر
 هونه ری زانسته كان یان جیگیر نابیت
 له سر حال و باریک.

* ده گونجیت گوچكه به لگه بیت له سر
 نه وه ی ده چیتته نیویه وه.

* نه گهر بينى گوچكه كانی بوو بوو
 به گوچكه ی هه ندیک له ناژه لان
 پله وپایه كی له ده سنده دات و ریزو
 شكومه ندی كه مده كات و بیستنی
 سارده بیت.

* نه گهر بينى هه ردو په نجه ی خستوته
 گوچكه یه وه به لگه به له سر مردنی
 به بیدعه وه، نه گهر بیدعه چیبوو به لگه به
 له سر مهرگی و سووریوونی له سر
 وازلپه تانی نه وه ی نه نجامیداو یاخود
 ده بیت به بانگبیز.

* گویی پادشاو فرمانه روا
 سیخوره کانیه تی.

* گوچكه به لگه به له سر نه وه ی شتی
 تیده کری له کیسه و سندووق و گه نجینه .

گتپرایه وه نه ویش وتی: نه گهر
 نه وكه سه ی خه وه كی بینیه خاوه ن
 بریار بیت به سر كه سانیدیدا خیرو
 چاكه ی توری پیده كات، خو نه گهر
 ده و له مه ند بیت هه والی پیده كات
 به نه ندازه ی گوچكه كانی له ولاتانه وه
 به هوی بژیویه وه، نه گهر زه بوونی شبوو
 غه م و په ژاره رووی تیده كات، نه گهر
 ناحه زو دوژمن دار بیت دادوهر
 فرمانده دات به سه ریا به بریاری گران و
 وتو گوته ی زیرو ره قیش ده كات
 به رانبه ری، نه گهر ناكو كیشبوو زال و
 سه ركه وتووده بیت به سه ر نه یارو
 ناكو كه كانی.

* (نابلسی) ده لیت: گوچكه شوینی
 بیتداری و پله وپایه یه بویه له خه ودا
 به لگه به له سر منال و مال و سامان و
 پله وپایه . ده گونجیت به لگه بیت له سر
 زانیاری و نه قل و دین و ده سته لات و
 خزم و كه سو كار كه مروف پتیه یان
 جوان و رازاوه ده بیت ، نه وه شی ببینی
 گوچكه ی كه وده بووه یان جوان بووه
 یاخود رووناكی لپوه دیته دهره وه یان
 ده چیتته نیوی به لگه به له سر ریونیو
 گوپرایه لی بؤ په روه ردگارو وهرگرتنی
 بریارو فرمانه كانی.

*نه گەر جوانبیت جوانی و قه شهنگی
خاوه نه که یه تی.

*نه گەر سپیوو ناین و گه شهی
خاوه نه که یه تی.

*نه گەر لاوازیوو هه ژارییه ، قه له ویش
مال و دارایی خاوه نه که یه تی، نه گەر
ره شبوو شادی و مامه لهی خوشیه تی
له گه ل مولک و ده سته لات و
فرمانپه وایی.

*نه گەر رهنگی سه وژیوو پارێزکاری و
نایندارییه.

(نیهن سیرین) له نیتو سه رجه م ناژه لاند
گویدریژی لاباشتربوو، هه روه ها
گویدریژی ره شیش له پشتربوو،
گویدریژی به زینه وه کوپیکه
له شکومه ندیده.

*دریژی کلکی گویدریژ مانه وهی
ده سته لات و پۆستی فرمانپه واییه.

*تۆپینی گویدریژ به لگه یه له سه ر
مردنی خاوه نه که ی.

*سمی گویدریژ سه رچاوهی مال و
داراییه که یه تی.

*هه روه ها ده لئین: نه گەر گویدریژه که ی
بتۆپی مال و دارایی له کیسده چیت
نه گەر وانه بیت په یوه ندی ده بچپی
یاخود خزمه تکاره که ی ده مریت یا
باوک و باپیری ده مرن که به خێویانکردو

*نه وهی ببینی به باشی ببیستی
به لگه یه له سه ر تیگه یشتن و راستی و
ناین و دنیایی.

*نه وهی ببینی که په به لگه یه له سه ر
تیگچوونی ناینی.

*نه وهی ببینی گوپچکه ی بپاوه و که س
نه زانیت یه کیک ژنه که ی یان که که ی
هه لده خه له تینی، نه گەر چاک و باش
بووه و ژن و که که ی ته ویه ده که ن و
پاشگه زده ببه و ده گه رینه وه بۆچاکه.

*نه وهی ببینی له چاک و پیسی گوپی
ده خوات زینا له گه ل منال و
نیرینه داده کات.

گوینیستی پشکنینی پزیشک: له خه ودا
به لگه یه له سه ر پششکه و تن و
سه رکه و تن، ده گونجیت به لگه بیت
له سه ر چاکبوونه وه له نه خوشی،
هه روه ها به لگه یه له سه ر ده رخستنی
که موکوپ.

گویدریژ (که ر): (نیهن سیرین) ده لیت:
گویدریژ باپیره ی مرقه به هه ر
چه شنیک ببینی نه گەر قه له و یا
لاوازیت.

*نه گەر به باشی ده پۆیشت به پۆیه
سوود و قازانجی دنیا یه.

*ته گەر بينى گويدريژده كى به ليدان ده پوات به پتوه بيبه شه و به تهنيا به نزاو پارانه وه نان و بژيوى پييده دريت.

*ته گەر گويدريژده كى چوه نيو لانه و ماله كى باپيره يه تى به خيرو چاكه وه رووى تيده كات.

*ته گەر بينى گويدريژده كى بوه به هيستر بژيوى له لايه ن فرمانپه واره ده بيت، ته گەر بوو به درنده بژيوى له لايه ن سته مكارى كى ده بيت، ته گەر بوو به به رانك باپيره يه تى ريژداريده كات.

*ته گەر بينى گويدريژده كى هه لگرتوه ميزو توانايه خودلوهند پييده به خشى هه تا پتى سه رسامده بيت.

*ته گەر گوئى له سمى نازه لبيت به بيتنه وهى بيبينى باران و رييازه.

*گويدريژ بۆ گه شتياو موسافير خيره له وهى هياوش بيت و نه جووليت.

*ته گەر ته رسى گويدريژ كوكاته وه مال و دارايى زياده كات، ته گەر زورانبازي له گه ل گويدريژ كدا بكات هه نديك له خزمه نزيكه كانى ده مرن.

*ته گەر هاوسه رگيرى له گه ل گويدريژ كدا بكات به هيز ده بيت له سه ر رييازي باوياپيرانى.

رزق و روزيان بۆ په يداده كرد، ته گەر واش نه بوو گوره و سه ردارى ده مریت يا خود سه فر ده كات و ده سته ردارى خزمه تكاره كى ده بيت.

*ته گەر ژنبيت ميژده كى ته لاقيده دات يا خود ده مریت يان سه فرده كات.

*ته و گويدريژده خاوه نه كى نه ناسراوه پياويكى نه زان و بيباوه په به پنى نايه تى: ﴿ اِنَّ اَنْكَرَ الْاَضْوَاكِ ﴾ (لقمان: ۱۹).

*ته روه ها به لگيه له سه ر پياويكى جووله كه به پنى نايه تى: ﴿ كَمَلِ اِكْمَارِ يَحْمِلُ اَسْفَارًا ﴾ (الجمعة: ۵)، ته گەر گويدريژده كه زه پانى له سه ر مزگه وتيك يان بلندگويه كه وه بيباوه پيك بانگه شهى بيباوه ريده كات، ته گەر بانگيدا به بانگى نيسلام بيباوه پيك موسولمانده بيت.

*ته گەر بينى بوه به خاوه نى گويدريژ تووشده بيت به ده ستى كۆمه ل و گروهيكى نه زانه وه به پنى نايه تى: ﴿ كَانَهُمْ حُمٌ مُسْتَنْفِرَةٌ ﴾ (المدثر: ۵۰).

*ته گەر سواری گويدريژيك ببيت و به باشى پتوهى بپوات باپيره ي له كاروكرده وهى رازيه.

*ته گەر گوشتى گويدريژ بخوات مال و دارايى به ده سته هيتيت.

دوگيانبوو لئى و منداليبوو به چه شنى
ره گه زى نه و قبولينه كات كوپه كه هى
نه و نيه گه نيشانه يه كى تيداييت.

* نه گه ره له شيرى ماکه ر بخواته وه
نه خوشييه كى سووك ده گريست و
چاكده بيتته وه.

* نه گه ر ماکه ره كى جاشه كه ريكي
نيرينه بيت منالى نيرينه ده بيت
نه گه ر مينه بوو به لگه يه له سر خاوى و
له سر خويى.

* هـروه ها ده لئن: نه وهى سوارى
ماكه ريك بيت بينه وهى جاشه كه رى
له گه لداييت ژنيكده هينيت به بينه وهى
مندالى هـ بيت، نه گه ر گويدرژده كه
جاشه كه رى له گه لداييت ژنيكى كوپدار
ده هينيت.

* نه گه ر بينى ده ستي جاشه كه يگرت
ياخبيو و ترس وييم روى تيده كات
له لايه ن كوپه كه يه وه، نه گه ر ياخينه بوو
سوودو قازانچيكي هيواشى پيده كات.

* هـروه ها ده لئن: ماکه ر زياد بوونى
مال و دارايى و پله وپايه يه.

(نابلسى) ده لئيت: له خه ودا مناله يا
كوپه ياخود ژنه، ده گونجيت
به لگه بيت له سر سه فەر يان زانست
به پيى نايه تى: ﴿كَمَلُ الْكَمَلِ يَحْمَلُ
اسْفَارًا﴾ (الجمعة: ۵).

* نه گه ر بينى گويدرژيك هاوسه رگيرى
له گه لكروده مال و دارايى و جوانى
به نه اندازه يه كى بيشومار زيادده كات.

* گويدرژى رامو گوپرايه ل بيدارى
باپيره ي خه ويينه ره بو خيرو مال و
دارايى.

* نه گه ر ببى به خاوه ن گويدرژيك
ياخود ببه ستيتته وه يان بيخاته نيو
مالى خوى خوداوه ند خيرو چاكه يه كى
بيشومارى پيده به خشى و قوتاريدده كات
له غه م و په ژاره.

* نه گه ر له سر پشتى گويدرژده كه ي
بكه ويتته خواره هـ ژار ده كه ويت،
نه گه ر گويدرژده كه هى كه سيكيتر بيت و
له سهرى بكه ويتته خواره وه په يوه ندى
نيوان خوى و هاوه له كه ي ده بچري.

* نه گه ر گويدرژيك بكري و نرخه كه ي
بدات به دره هم خيرو چاكه ي
له قسه وگوفتاره وه ده سته كه ويت.

* نه گه ر گويدرژيكي چاوكويز ببينى
مال و داراييه كى هـ يه شوين و جى
نازانيت، نه وهى ناقولاو نكولى ليكراوه
له گويدرژدا ده نكييه تى، له بنه په تدا
باپيرى مروفو به ختیه تى.

* ماکه ر ژن يان خزمه تكارىكي به دخو
يان بازرگاني مروفو شوينى سوودو
قازانچيه تى، نه گه ر له خه ودا له ژيريابوو

+کوپو مندالی زینا.
 +دەرکه وتنی جنۆکه و دروستکراوی په نهان.
 *مه روها ده لاین: بینینی دهنگی گویدریژ به لگه یه له سر تاریکایی.
 *نه گهر بیني به باشی ده توانیت سواری گویدریژ بیت یاخود ده ترسی له وهی سواری ببیت، به چه شنیکي جیاوازی خۆیده رده خات.
 *نه گهر زانایه کی بیني سواری گویدریژ ژبوه پله و پایه به ده سته هینیت و له وانه وتنه وه دوا ده که ویت.
 *گویدریژی له پولواز مال و دارایی و زیادبوویه تی.
 *گویدریژی قه له ویش مال و داراییه که ته واوبوه و کوتایی هاتوه.
 *گویدریژی (مه غریبی) باشترین جینشینه.
 *ماکر مال و داراییه که له چاندن و کشتوکال به ده سته ده که ویت.
 *نه گهر بیني سواری جاشه که ریځبوه غه م و په ژاره رووی تیده کات له لایه ن کوړ یان ژنه وه.
 *نه گهر گویدریژه که ی بمړیت مال و دارایی زیاد ده کات، دابه زینیش له سر پشتي گویدریژو فروشتنی هه ژاریه.

*نه وهی پېچه وانه ی حالی به ناگابوونی له گویدریژه که یدا به دیبکات و خه و بینه له خواترس بیت به لگه یه له سر خاوبوونه وهی به ندایه تی.
 *ده گپړنه وه (ذي النون) ی (میسری) (ره زای خوای لیبت) گوتویه تی: من کاتی سه ریچی خد او ده ند ده که م نه و حال و باره له گویدریژو خزمه تکاره که مدا به دیده که م.
 *نه گهر سواری ناژه لیکبوو که شیاوینه بوو به هوی تویشوو پیداوینستیه کانه وه نه رکه خاته نه ستوی به کیک که شایسته یه بیت.
 *ده گونجیت گویدریژ به لگه بیت له یه ر بژوی و رزق و روزی.
 *گویدریژ به لگه یه له سر:
 +زانایه ک کارو کرده وه به زانیاریه که ی نه کات.
 +جووله که.
 +نه وهی مړوف له سهری داده نیشیت.
 *هیسترو خاوه ندریتی گویدریژ له خه ودا به لگه یه له سر جوانکاری به مال و سامان.
 *گویدریژ ژنیکي بژوی په یدا کاره و خپرو بیړی زوره وده چه و نه وهی سوو و قازانجی په یتا په یتا هه یه.
 *دهنگی گویدریژ به لگه یه له سر:
 +شه رو ناخوشتی.

گویدریژئی کیوی: (ئیین سیرین)
 ده لئیت: جیاوازی هه یه سه بارهت
 به گویدریژئی کیوی له لیکنانه وه دا،
 هه ندیکیان ده لئین: پیاویکه، ئه وه ی
 بیینی به لگه یه له سه ر دوژمنایه تی
 نیوان خه و بینه رو که سئیکی نادیار
 که هیچ و پووچ و به دپه چه له که.

*هه روه ها ده لئین: به لگه یه له سه ر مال و
 دارایی، ئه وه ی بیینی گویدریژئیکی
 کیوی له دورده وه ئه وه مال و داراییه کی
 تیاچووی ده سته که ویتته وه.

*ده لئین: سواربوونی گه پانه وه یه بۆ
 ناحه قی و به تال و تیکدانی به ندی
 گوپراهی لی بۆ موسولمانان.

*هه گه ر گوشتی گویدریژئیکی کیوی
 خوارد یان شیره که ی چه ند
 خزمه تکاریکی ده سته که ویت له لایه ن
 پیاویکی ریژداره وه.

*شیری گویدریژئی کیویش مال و
 داراییه که ی رامکراوه.

*هه گه ر سواری گویدریژئیکی کتیبوو
 رام و گونجاو بو بۆی سه ریکردوه ته
 سه رپچی، نه گه ر گویدریژه که رامنه بوو
 زۆرانبازیده کات له گه لی یاخود
 لئیده دات نا په حه تی قورسی پئیده گات
 به هۆی سه رپچییه وه و غه م و په ژاره
 روی تیده کات.

*هه گه ر بیینی گویدریژئیکی سه ر ده بریت
 تا گوشته که ی بخوات و رزق و رۆزی
 فراوانده بیت له دوا ی ته نگه ژه و نه داری.

*هه گه ر بیینی گویدریژئیکی بۆیه کئیکتر
 سه رده بریت خوارینی خراپه بیت.

*هه گه ر بیینی گویدریژه که ی چه ن
 کلکیکی هه یه به لگه یه له سه ر رزق و
 رۆزی فراوان.

*هه گه ر بیینی گویدریژئیکی یا چه ن
 گویدریژئیکی هه یه خۆشی و شادی و
 خیر و چاکه ی زیاده کات.

*گویدریژئی کیویش به لگه یه له سه ر
 سه رپچی.

*هه گه ر بیینی سواری گویدریژئیکی
 کیوی بوو له سه ر پشتی ده که ویتته
 خواره وه باناگاداری سه رپچی بیت.

گویدریژموان (خاوه ن گویدریژ): (ئیین
 سیرین) ده لئیت: خاوه ن مالی حه رامه و
 سه رچاوه ی بژۆوی نادرست و حه رامه و
 هانی خه لگیده دات له سه ر
 به تال و نا په وا.

(نابلسی) ده لئیت: خاوه نی گویدریژ
 به لگه یه له سه ر به پررسی کاروبار،
 بیینی به لگه یه له سه ر بژۆوی به هۆی
 سه فه رو گه پانه وه، ده گونجیست
 به لگه بیت له سه ر سووک و ئاسانکردنی
 کاروباری قورسو و گران.

* هـروهـا گویدریژى كىوى به لگه به
له سەر:

+ هاوسەر یاخود منداڵ.

+ كه سانى دلپهق و توندوتیژ.

+ كه سانى ده شته كى و گوندنشین.

* هـروهـا مانگای كىویش وایه به لام
پتر به سۆزه له گویدریژى كىوى.

گویرهكه: (نابلسى) ده لیت: له خه ودا
كوپكى نیرینه به نه گەر به شاخه وه بوو

یان پتیبه خشرا، هـموو به چكه به كى
ناژه لانی تریش هەر به وشپوه به نه گەر
پتی ببه خشری.

* گویرهكهى سوروه كهراو دلنیاپییه
له ترس و بیم به پتی چیرۆكه كهى

حه زه تی (ئیهراهم) (سه لامى خواى
لیتیت).

* گویرهكه كوپكه شایستهى خیره،
ده گونجیت بینینى به لگه بیت له سەر
غم و په ژاره و سه پپچی و ده رچوون
له گویرپایه لى خوداوه ند.

* نه گەر ژنیک بینى به خشلی ژیره وه
یان به جل و به گه وه به لگه به له سەر
خوشى و شادی، ده گونجیت به لگه بیت
له سەر فیتنه.

* گویرهكهى قه له و مژده به به بوونى
كوپو سه ركه وتن به سەر دوژمناندا.

* نه گەر گویدریژه كه چوه ماله كهى
پیاویكى به دوخرایی بیدین رووده كاته
ماله كهى، نه گەر گویدریژه كهى برده
نیو ماله وه و له دل و دهرووندا وهك
نیچیریک بۆیده پوانى خیرو ده ستهكوت
روو له ماله كه یده كات.

* ماكه رى كىوى ژنه، خواردنى
شیره كهى خواناسى و رینوماپییه
له نایندا.

* نه گەر بینى بوه به خاوه نى گویدریژى
كىوى و رام ببیت بۆى قسهى به سەر
كۆمه ل و تاقمیكى په رته وازهى
موسولماناندا ده پوات.

(نابلسى) ده لیت: نه گەر گویدریژى
ناساییوو به گویدریژى كىوى به لگه به
له سەر زیان بۆى، نه گەر گویدریژه كهى
یهك كه له چاوپوو یا دییهى لاوازیوو
كه م و كوپى رووده كاته بژىوى.

* نه گەر بینى بوه به گویدریژ به لاو
نه هامة تیهك رووى تیده كات نه قل و
ژیرى تیکده دات و كرداره كانى كه م خیر
ده بیت.

* نه گەر گویدریژىكى بینى له ناسمانه وه
دابه زیوه ته خواره وه و عه و ره تی چوه
به نیو پاشیدا مال و دارایی بیشومارى
ده ستهگیر ده بیت و پتی ده وله مهنده بى
به تاییه ت نه گەر پادشاو فه رمانپه وابوو.

* نه گەر له سهر دارگويزه که
 هاته خواره وه نيوانيان يه کناگري و
 نابه سترئ، نه گەر که وته خواره وه
 له سهری و مرد له بهردهم پياويکی
 که ته ولی له شولار گه ورده دا ده کوژیت
 يان له بهردهم پادشايه ک، نه گەر
 دره خته که شیکا پياوه
 له شولار گه ورده که ده مریت و نه وه ی
 ده که ويته خواره وه له بیته به فهرانپه و
 نه گەر نه مریت قوتارده بیته، نه گەر
 هوردوده سست و قاچی شکا روو
 به تياچوون و هیلای ده چیت و به لاو
 نه هاته تیه گی گه وره رووی تیده کات
 به لام له دواییدا قوتارده بیته.

* نه گه ربینی دارگويزیک ده بریته وه
 پياويکی عه جه می ده کوژیت.

* نه گه ر گويزی له باخیک لی کرده وه
 له مال و دارایی له لای ژنیکه وه
 به ده سته که ویت نه گه ر گويزه که
 پاکرابوو رزق و رۆزی ته واه.

* نه گه ر توکیلی گويزی خوارد غه بیه تی
 پياويکی ره زیل و چرووکه کات، نه گه ر
 نه و توکیله ژنیک بلای کرده وه غه بیه تی
 پياويکی ره زیل و چرووک ده کات.

* نه گه ربینی وه که نه وه ی یاری
 به گويزه کات له مالی حه رامدا
 رۆده چیت.

* نه گه ر بیني گوشتی گويزه که
 ده خوات مال و دارایی له پياووژن
 به ده سته هینی، نه گه ر بیني
 گويزه که یه کی هه لگرت و بردی بۆ مالی
 خویان غه م و په ژاره یه کی قوول رووی
 تیده کات.

گويز: (ئيبين سيرين) ده لیت: گويزی
 هندی: نیرگه له یه، هه ندیکه لیت: مال و
 داراییه که له لای پياويکی فالگه ری
 به نه ستیره، نه گه ربینی گويزی هندی
 ده خوات زانیاری نه ستیره گه ری
 فیرده بیته یا خود دوی رای
 نه ستیره گه ریک ده که ویت
 له راو بۆ چووندا و برۆای پیده کات،
 هه روه ها نه گه ر بیني بوه به کاهین
 یا خود نه ستیره گه ر به بیداری و به ناگایی
 گويزی هندی به ده سته هینیت.

(نابلسی) ده لیت: مال و داراییه کی
 په سمه نده کراوه، نه گه ر خشه خشی
 هه بوو ناکوکی و ده نگه ده نگو
 قاوقیزه.

* دارگويز پياويکی عه جه می ره زیل و
 چرووک و وره و پکاره و خاوه ن مال و
 داراییه کی کتوپره و خیری لیناکات.

* نه گه ربینی له سهر داگويزیکه
 وابه سته ی پياويکی عه جه می گه وره
 ده بیته به پپی پياوه لدانی خوی.

بگوئیزی پاکراویش رزقو رۆزییه،
ههروه ها دهچوئیرئ به پیاوچاکان و
سه رکده و برایان.

بهره وه ها دهچوئیرئ به له شساغی و
دریژه کیشانی سه فهر.

بهنه گه رخواهینه ر ژنبوو گوئیز به لگه یه
له سه ر ته مه ندریژی له گه ل میردو
هاوسه ر به هوی واژوو یوونی
پیته کانیه وه دروستی کارویاری
قورسو گران و نه ستم.

بگوئیزی شکاو مال و داراییه
به بیماندوبوون.

بگوئیزی هندی به لگه یه له سه ر گوشتاری
کاهینه کان، نه گه ریینی گوئیز ده خوات
گوته ی راست و دروستده بیئت.

گوئیگر: (نابلسی) ده لیت: گوئیگرتن
له قورتان یان گوئیگرتن بۆ پیامه لدانی
پیتغه مبه ر (ﷺ) یان گوئیگرتن له وتار
به لگه یه له سه ر رینومای و گه پانه وه بۆ
لای خوداو پاشگه زبوونه وه، نه گه ر
گوئییستی به ده ر له وه بوو نه وه
ده چیتهریزی نه وانه ی خوداوه ند
ده رباره یان ده فهرمویت: ﴿وَإِنْ
نُذِرُوا لَهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ لَا يَسْمَعُوا﴾
(الأعراف: ۱۹۸). گوئیگرتنیش درۆ
فیتنه یه، ده گونجیت گوئیگر ناره حه تی و
به لاو نه هامة تیه ک بیته ریی.

بهنه گه ریینی گوئیده گری نه گه ر
بازرگه انبوو گریه سه ته که ی
هه لده وه شینی، نه گه ر فره مانپه وایت
لاده بریت.

بهنه گه ریینی گوئی له مروفتیک گرتوه
به نه پینی ده یه ویت ئابرووی بیات.
بهنه گه ریینی گوئی له وتی وتی گرتوه و
شوینی باشتیرین وته ده که ویت مژده ی
پیده دریت.

بهنه گه ریینی گوئیده گری و خوی
به چه شنیک لیده کات و گوئی لیتییه
نه وه درۆده کات و رادیت له سه رنه وه ی،
ههروه ها گوئییستبوونی ده نگه کان
له خه ودا یاخود پیدانی نه وه ی شیای
خه وینه ره به م چه شنیه:

+ هه ووتیرئ نه وه ی (ئاده م): رزقو
رۆزی و سوودو قازانجه.

+ ده نگه ئازهل: غه م په ژاره و ترسو
بییه.

+ سه گوه ر: گوته و خۆمه لقورتانه
له کاریکدا هیچ که لکناکری.

+ مه ری پلنگ: خۆناندن و نازکردن و
پیتنه زانینه.

+ گه گمی کوتر: شیوه ن یاخود
ماره برینه.

* گوینگرانی مروؤ: (نابلسی) ده لیت:

به لگه یه له سهر سه رسامی و جیاوازی و
په رته وازه ی یان دروکردن له گه لی.

* گوپه له خستن: (ئین سیرین) ده لیت:

گوئ مه له خستن له خه ودا بریتییه له درو
قسه مه له ستن، به پئی فره مایشتی
خوداوه ند ﴿يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْثُرُ هُمْ
كَازِبُونَ﴾ (الشعراء: ۲۲۳).

واپۆیست ده کات گوئ مه له خستن
له لایه ن فره مانپه واوه کاریکی ناشیاو
گونجاو بیته به پئی نایه تی ﴿إِلَّا مَنْ
إِسْتَرْقَ السَّمْعَ فَأَتْبَعَتْ شَيْهَابٌ
مُّبِينٌ﴾ (الحجر: ۱۸).

* سه باره ت به گوپه له خستن: نه وه ی
له خه ودا ببینی گوئی مه له خستوه نه گه ر
بازرگانبوو په شیمان ده بیته وه
له گریه ست و په یمان، نه گه ر
فره مانپه وا بیته له کارده خرئ به پئی
نایه تی: ﴿لَكُمْ عَنِ السَّمْعِ
لَمَعْرُؤُونَ﴾ (الشعراء: ۲۱۲).

* نه گه ر خۆی ببینی گوئی گرتوه
له یه کێک ده یه ویت ئابرووی بیات و
نه ئینی ئاشکرا بکات.

* نه وه ی ببینی گوئ بو وتی وتی و
قسه ی نه م و نه و رادییری و شوینی
باشه کانی ده که ویت مژده ی پیده دریت
به پئی نایه تی: ﴿فَبَشِّرْ عِبَادَ، الَّذِينَ

+ دهنگی په ره سیلکه: قسه و ته ی
به سووده یاخود گوینگرتنه له قورنانی
پیرۆز.

+ دهنگی بوؤ: لیدانه یان دهنگی
زهنگه.

+ فیشکه ی مار: جهنگاندن و
ناگاداری و ده مه ده مه یه.

+ زه ره ی گویندریژ: دوعا کردنه
له سته مکاران.

+ ره زیل، به خیل: گوته و خو خستنه
نیو گومانه وه یه.

+ بویره ی گویره که: فیتنه و ناشوبه.

+ دهنگی خوشتر: سه فره و
ماندوبوونه.

+ نه ره ی شیر: مه ره شه لیکردنه.

+ مه ره ی پشیله: فیتنه ی و
دهنگه دهنگه له گه ل چاوداگرتن و
فروفیل.

+ دهنگی مشک: کۆبوونه وه و
خۆشه ویستی و رزق و رۆزییه.

+ دهنگی ناسک: ئالوده و بیرکردنی
نیشتمانه.

+ لوره ی گورگ: ناگاداری دزییه.

+ دهنگی ریوی: ناگادارییه
به مه له اتن و گواستننه وه.

+ دهنگی چه قه ل: کاروباری گرنگه
له شه پو چاکه دا.

غَاثِيَةً مِنَ عَذَابِ اللَّهِ ﴿يوسف: ۱۰۷﴾

(نابلسی) ده لیت: گۆچان زمانیتی یاری
پیده کات ویست و خواز لیکده دریتیه وه،
نه وهی تیدا رووده دات له زیادوکه م
بیگه پینه وه بۆ کوپ یا زویان.

* نه گهر بینهی به گۆچان له توپنیکده دات
شه پ له گهل هاوسه ره که ی ده کات یان
له گهل پیاویکی دوو پوو چونکه توپ
هه رکات بوه سستی دیسان
ماندوویده کات و لیتده داته وه، نه مهش
له شه پو پیکدا دانه چیت.

* وشه ی گۆچان له وشه ی (جان) ه وه
هاتوه ده گونجیت بینینی به لگه بیت
له سه ره نه گ و زویان.

* هه روه ها بینینی به لگه یه له سه ره
خیریکی گوزه راو له رابردودا.

* نه گهر بینهی گۆچانانکی
به ده سه ته وه یه و لیتده دات خوازه کانی
ده سه تگیر ده بیت به بیتیه وه ی جیگیر
بوو بیت و به نه ندازه ی زالبوونی به سه ره
لیداندا به ده سه تیده هینیت.

(نابلسی) ده لیت: گۆچان پیاویکی
پاریزدای دوو پوه، نه گهر بینهی
گۆچانانکی به ده سه ته وه یه په ناده گری
به پیاویک نه و سیفه ته ی هه لگرتوه و
نه وه ی که وا خوازیاریه تی

يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ
أَخْسَنَهُ ﴿الزمر: ۱۷-۱۹﴾

* نه گهر بینهی گوتی هه له خستبو به لام
خوی وانیشانده دا گوتی لیتیه
راستناکات و به ره ئایه تی: ﴿يَسْمَعُ آيَاتِ
اللَّهِ تُنَلِّیْ عَلَیْهِ ثُمَّ يَصْرُ مُسْتَكْبِرًا كَأَن
لَمْ يَسْمَعْهَا فَبَشِيرَةٌ بِعَذَابِ الْعَالَمِ﴾
(الجاثیه: ۸)

گ و

گورژالک (گورژاک): (نابلسی)
سیرین) ده لیت: داری گورژالک پیاویکی
ترسنۆکی توقیوی بیدینه و خوی
گه وره به پيس و گه نده ل
ناوزه دیکردوه و به چه شنی باسیده کات
جیگیر بوونی نییه و ده فره مویت:
﴿كَشْبَرَةَ غَيِّبَتِ اجْتَنَّتْ مِنْ فَوْقِ
الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ﴾ (ابراهیم:
۲۶) به رو بوومه که شی غه م و په ژاره یه.

گ و

گۆچان (گالوک): (نابلسی) ده لیت:
گۆچان کوپیکی خیراو تیز تپه په،
هه روه ها ده لیت: پیاویکی دوو پوو
شه له و یاریکردن پی هانا بردنه بۆ
پیاویک نه وه سیفه تی بیت.

* هه روه ها ده لیت: باش نییه له خه ودا
به پیی ئایه تی: ﴿أَفَأَمِنُوا أَن تَأْتِيَهُمْ

* نه گەر گزچانه كه له باده مېوو به لگه يه
له سهر به سهر چوونى نه وه ي
خپروشه پرى تېدايه .
* نه گەر له قوڅبوو ده گونجيت
به لگه بيت له سهر دوو پووي له نايندا .
* ده گونجيت گزچان به لگه بيت له سهر
مار يان جادوو .
* نه گەر بينى له كه سيكده دات به گزچان
زماندرېژيده كات به سهر يا .
* نه گەر گزچانه كه ي كيشا به به رديكدا
ناوى ليده رهيتا نه گەر هه ژارېوو
ده وله مه ند ده بيت، نه گەر ده وله مه ند بوو
پتر ده وله مه ند ده بيت، ده گونجيت رنقو
روژيه كي باشبيت .
* ده گونجيت گزچان پياويكي گنده ل و
پيس و بى نايين بيت چونكه له دار
دروستكراوه وه وهش پياويكي
دوو پووه .
* **گورانى** (نېين سيرين) ده لئيت: نه گەر
گورانپه كه خوڅېوو به لگه يه له سهر
بازرگانيه كي به سوود ، نه گەر باشنه بوو
به لگه يه له سهر بازرگانيه كي
زهره رهنه ند .
* هه نديكده لئين: گورانيبيژ زاناو دانايه
يان يادخه روه يه .

به ده ستيده هيتيت و به سهر دوژمناندا
زالده بى و مال و دارايى زياد ده كات .
* نه گەر گزچانه كه ي به نوشتاوه يي
بينى و خوڅيدابوو به سهر يا مال و سامانى
ده پوات و نه وهش له خه لكى ونده بى ،
نه گەر بينى شكا نه گەر بازرگانېوو
بازرگانيه كه ي زهره ده كات، نه گەر
فه رمانپه واپوو لاده برېت .
* نه گەر بينى به گزچانه كه ي كيشا ي
به زه ويه كدا كي شه و گرفتى تېدا بوو
ده بيت به خلوه نى نه وه زه ويه و
نه ياره گاني ده شكيني .
* نه گەر بينى خوڅيوه به گزچان
به خپرايى و كتوپر ده مرى .
(نابلسى) ده لئيت: نه گەر بينى
گزچانه كه ي شكا نه خوڅيه كي سه خت و
توندد ده گرى و هيزو تواناي
له به رده برېت .
* نه گەر بينى به گزچانه وه ده پوات
به پتوه سووره له سهر سوارېوونى
كه شتى .
* **گزچان به لگه يه له سهر:**
+ فه رمان به چا كه و ريگري له خراپه .
+ سه ركه وتن به سهر دوژمناندا .
+ گه يشتن به هيو او ناوات .

ناسرابوو ئامادهی فیتنه ده بی
که رووده دات و ده که ویتنه وه.

*گۆرانی ملکه چو رسوایان له بازاردا

به لگه یه له سه ر ئه قل و سووکیان.

گۆرانیبیژ: (نابلسی) ده لیت: له خه و دات

بینینی به لگه یه له سه ر شادی و خوشی،

ده گونجیت به لگه بیت له سه ر سه فه رو

گواستنه وه له شوینیکه وه بۆ

شوینیکیت. ده گونجیت به لگه بیت

له سه ر ئامۆزگاریکار.

گۆره ویی: (نابلس سیرین) ده لیت:

گۆره ویی مال و دارایی و پارێزهره بۆی،

ئه گهر بۆنیخو شبوو به لگه یه

له سه ر ئه وهی خاوه نه که ی مال و

دلارییه که ی ده پارێزنی به زه کات و

به باشی باسده کری، ئه گهر بۆنه که ی

ناخو شبوو به لگه یه له سه ر ناقلای زن،

ئه گهر پروکاو و کونبوو به لگه یه له سه ر

رێگری له زه کات و خیر.

(نابلسی) ده لیت: ئه گهر بینینی گۆره ویی

له پێده کات مال و داراییه که ی هاوسه نگ

ده بیت ئه گهر دایکی مابوو کۆچی

پێده کات، وه گهر نا کوپه که ی

یاسا غده بیت.

*هه روه ها گۆره ویی به خزمه تکار و ژنو

به رده ست ئاوزه دکراوه.

*گۆرانی له بازاردا ئابو و چوونه یاخود

کاروباری ناقلایه ده که ونه نئوی، بۆ

هه ژاریش ژیری و ئه قل له ده ستدانه.

*ئه گهر شوینیکێ بینینی گۆرانی تیا

ده گوت له وشوینده دا درۆ رووده دات و

جیاوازی ده که ویتنه وه نئوان

خۆشه و یستان و پلانی ئیره بیبه ره.

*هه روه ها ده لیت: گۆرانی به لگه یه

له سه ر قاوو قیزو گیزمه و کیشمه به هوی

جیاوازی جموجوولی سه ماوه.

*ئه گهر بینینی هه روه یکردوه به گۆرانی

به ده نگیکێ خوش و به رز خیره بۆ

گۆرانیبیژان و سه رجه م ئه وانه ی له ژان.

*ئه گهر بینینی گۆرانیه کی ناخو شتی و ت

به لگه یه له سه ر بیکاری و رسوایی.

*ئه گهر بینینی له نئو قوردا ده پواوه

گۆرانی ده لیت: خیره به تایبته ئه گهر

خورمای فروشت.

*گۆرانیبیژێ هه مام قسه و قسه ی

تاوانباره.

*هه روه ها ده لیت: گۆرانی له بنه په قدا

به لگه یه له سه ر شه پو ئاژاوه و

ده نگه ده نگه.

*گۆرانی و لاوانده وه به لاونه هه مته یه.

(نابلسی) ده لیت: ئه گهر له هه مامدا

گۆرانی و ت له بازاردا به خواناس

نایه تی: ﴿وَلَا تُقُمْ عَلَى قَبْرِهِ﴾
(التوبة: ۸۴).

* نه گهر پیاوونکی دهوله مهندي
له گورستان بينی به دهوری گورپه کاندای
ده هاتو ده چوو سه لامی لیده کات،
هه روه ها ده لاین: بیتاره ده بیو ده ست
له خه لکی پانده کاتوه چونکه
گورستان شوینی بیتاره یانه.

(نابلسی) ده لایت: له خه ودا زیندانه و
زیندانیس گورستانه، نه گهر بیني
له گورستان نیشته جیبوه و هیشتا هه ر
زیندوه زیندانی ده کری.
* نه گهر گورپی هه لکه ندو ره به نبوو
ژنیکده هیئی به فروفیل.

* نه گهر گورپنکی له سه ر زه وی
هه لکه ندو دیواری نه بوو لانه ی قیامه ته
نه گهر چوه نیوی نه جه لی هاتوه، نه گهر
نه چوه نیوی هیچی تیدا نییه.

* نه گهر گورپنکی کپی و نه چوه نیوی
ژنیکده هیئی.

* نه گهر گورپنکی کپی و نه چوه نیوی
ژنیکده هیئی.

* نه گهر گورپنکی بیني له شوینیکه وه
گویرزیه وه بو شوینیکتر که سیك
له جینشینه کانی خاوه نی نه و گورپه
لانه و مالیک دروستده کات.

گور: (ئین سیرین) ده لایت: گورپی
هه لکه نراو زیندانه هه روه ک چوون
زیندانیس گورپه.

* نه گهر بیني ده چیت بوسه ردانی
گورستان سه ردانی زیندانه کات.
* نه گهر بیني گورپنک هه لده که نی
له سه ریانتیک ته مه ندریز ده بی.
* کومه له گورپنکی زور له شوینیکي
نادیاردا به لکه یه له سه ر پیاوانی
دووپوو.

* نه گهر بیني گورستان بارانی لیباری
خه لکی سوزو به زه بیان به سه راده بارئ.
* نه گهر گورپنکی له شوینیکي نادیار
بیني تیکه له به پیاوونکی دووپوو ده بیت.
* گورستانی ناسراو به لکه یه له سه ر
کاریکی حق که نه و لئی بیتاگایه.

* نه گهر بیني گورپنک بۆ خوی هه لده که نی
لانه و مالیک بۆ خوی دروستده کات.
* نه گهر بیني گورپی مردوو یه ک
گویرزیه ته وه بۆ ماله که ی یان که ره ک و
شاره که ی منداله کانی له و شوینه دا
مالیک دروستده که ن.

* نه گهر بیني چوه نیو گورپنک
به بیته وه ی ته رم و جه نازه بی مالیکي
به تالده کری.

* نه گهر بیني له سه ر لیواری گورپنک
وه ستاوه گوناھیک نه نجامده دات به پیی

راسته، نه گهر به مردوویی بینی داواکه ی
ده سته گهر نابی.

* نه گهر بینی گۆپی پیغه مبه ری (ﷺ)
هه لدايه وه سـوننه تی ئـه و
زیندوده کاته وه.

* نه گهر مردووی بینی له گۆپه کانیاندا
هه ستاون و گه رانه وه بۆ مالیان
به بیته وه ی که س بیاننا سیته وه
له مزگوت دیته دهره وه و جینشینانی
شار گهرچی هاوه لپه یداکارن پاریزراو
ده بن، یاخود کشتوکالی خه لکی
سه وزده بیته که پیشتر ناھومیدبوون
لیتی.

* نه گهر گۆپی بیباوه پێکی هه لدايه وه
یا بیدعه کارئی یان که سیکی
ناموسولمان دوا ی رییازی سه رگه ردانی
ده که ویت یاخود مال و داراییه کی
به حه رام و فروفیل چاره سه رده کات،
نه گهر هه لکه ندنه که به رده وامبوو هه تا
گه یشت به که لاکیکی بۆگه ن یاخود
سووتا و پیسیاییه کی زۆرو بی شومار
نه و جا له به لکه هیتانه وه دا به هیزده بی و
ده گات به دهره نجامی خراپی خۆی.

گۆرستان: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
به لکه یه له سه ر:

+ ئامۆزگاری.

+ خوێندنه وه.

+ گریان.

* گۆپی نادیار نه ته وه و کۆمه لێکی
دوو پوون به پیتی ئایه تی: ﴿وَمَا أَنْتَ
بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ﴾ (فاطر: ۲۲).

* نه گهر گۆپێکی هه لکه ند
هاوسه رده گری، نه گهر کردی به مالی
خۆی زۆر باسی مردنده کات.

* گۆپ به لکه یه له سه ر سه فهری دوو و
بیزاری و هاوسه رو زیندان.

* نه گهر بینی گۆپێک پرده کاته وه
ته مه نیدریژده بی و له شساغده بی.

* نه گهر بینی له گۆپێکدا نه سه پرده کرا
به بیته وه ی بمری غه م و په ژاره رووی
تیده کات یاخود ته نگه شه و گرفت دیت
به سه ریا یاخود زیندانیده کری.

* نه گهر خۆی به کفنکراوی و
نه سه پرده کراوی بینی له گۆپه که یداو
زیندوو بو ژنده هیتی.

* نه گهر گۆپی مردوویه کی هه لدايه وه
خوازیاری رێگه یه که و شوینی رییازی
مردوه که ده که وی، نه گهر مردوه که
زانابیت زانیارییه و به ده ستیده هیتیت،
نه گهر ده وله مه ندبوو مال و سامان
به ده سته ده هیتی، نه گهر چوه نیتو
گۆپه که ی و به زیندویتی به دیکرد مال و
دارییه حه رامه، نه و زانیاری و داناییه

نه گەر بينى كه سيكتير گريكهى كرده وه
 نه كه سه يتير هوكارى قوتار بويون
 رزگار بويونيه تى، نه گەر بينى دواى
 ماندوبويون وه وليكى زور كرده وه
 به قورسى و نه ستم قوتار ده بيت،
 نه گەر خوى كرايه وه خودا وهند ده روى
 خيى ليده كاته وه له لايه كه وه هستى
 پينه كرده وه.

(نابلسى) ده لئيت: ده گونجيت گريكان
 به يمان و به لئيتيت بۆ به كيك.

گ

گروپليسه: (نابلسى) ده لئيت: له خه ودا
 قسهى ناقولايه، نه گەر گروپليسهى
 بينى قسه وگوتيه كى خراپ ده بيسى
 له پياويكى ده سته لاتداره وه، نه گەر
 بليسهى سهند نه قسه وگوتيه زياد
 ده كات.

*نه گه نه و گروپليسه به دو كه لى
 په يدا كرد نه وكاره زورمه زنتره.

*گروپليسه مه ترسييه له هه رلايه ك
 لابات نه گەر گروپليسه كه سوتاندى
 به كزى دوژمنه كهى قسهى خراپ ده كات
 به رانبه رى و نارام ده گرى له سهرى و
 دوژمنه كهى هتور ده كاته وه،
 به كگروپليسه وشه به كى خراپه.

*نه گەر بينينى گروپليسه زوربوو
 له سهرى سزايه ك ديت به سهر يا.

گيرفان دراندن به لگيه له سهر نه و
 حال و بارانه، نه گەر گريان له ترسى
 خودابوو يان به هوى كاريگه رويون
 به نايه ته كانى قورئان يا خود په شيمان
 بويونه وه له گوناوه تاوانى رابردو
 به لگيه له سهر خووشى و شادى و
 ره واندنه وهى خه م و په ژاره به لگه شه
 له سهر بارانبارين بۆ وهى بارانى
 ليگراوه و پيوستى پييه تى.

گرى و پيچ: (نابلسى) ده لئيت:
 گرى و پيچ له ميژه رو په تدا سه فهره.

گرينى شتيك: (نابلسى) ده لئيت:
 گرينى كراس به ستنى گرييه ستنى
 بازركانيه.

*گرينى په تيك باشى ناينه و هى
 ده سته سږ به ده سته پيئانى خزمه تكاره و
 هى شه روا ل هاوسه رگيريه.

*گرينى ده زوييه كه به ستنى كاريكه
 كه تيدا به له ده سته لات و هاوسه رگيرى و
 بازركانى.

*نه گەر گرينى به ست نه وه داواكهى
 ناسانده بى، به لام نه گەر گرينه به ست
 داواكهى قورسو نه ستم و
 مه حال ده بيت.

*نه گەر بينى گرينه كه له شتيك درا به بى
 نه وهى توندى بكات به لگيه له سهر
 غه م و په ژاره له يه ن ده سته لاتداره وه،

گسک

گسک: (نښېن سیرین) ده لټت: گسک

خز مه تکاره .

(نابلسی) ده لټت : نه گهر زیرو ره قبوو

خز مه تکاری سه ریچیکاره ، گسکی

نه رمیش خز مه تکاری خز مه تکاره کانه .

* هه روه ها گسک به لگه یه له سهر کچ .

* نه گهر بیینی مال ه ک ی گسک ده دات

نه گهر ده ول ه مه ند بوو ترسی

هه ژار که وتنی هه یه .

* هه روه ها وتراوه : گسکدانی مال

به لگه یه له سهر مردنی خوشی یان

چوون روو به که سټیکتر یاخود مال و

سامانی په رش و بلاو ده بیته وه .

* نه گهر زه وییه کی گسکداو زیله کانی

کوکړه ده وه سوود له مال و سامانی گوند

وهرده گری نه گهر هه بییت، وه گهر نا

جایی و هه ژاریکی ده روو دوو کړدو

ده بی .

* ده گونجیت بینینی گسک به لگه بییت

له سهر ره واندنه وه ی غم و په ژاره و

قه رزدانه وه .

گسکدان: (نابلسی) ده لټت: بویه کیک

کاری پیسو پوخل نه نجامدات به لگه ی

خیره به تاییه ت بقی پشه وهران .

* نه گهر مالی که سټیک تری گسکدا

مال و سامان به ده سته ده یتنی، گسکدان

* نه گهر بینینی گرویلټسه له نیو

کومه لټکدا بلاو بو وه دوزمنا یه تی و رقو

قینده که وټه وه له نیوانیاندا .

* نه گهر بینینی گرویلټسه هه موو شتیکی

سووتاند قسه و شه رو به ریه ره کانی و

جه نکه له نیوان نه ته وه یه کداو سته مه

بو یان .

* هه روه ها گرویلټسه به لگه یه له سهر

کوپان ، نه گهر سووتاندی یاخود

که وته سهر روو خسار شه رو خراپه ی

یه که له دوا ی یه که .

* ده گونجیت گرویلټسه به لگه بییت

له سهر به دی و خراپی کړده وه کان .

گژ

گژنیژ: (نښېن سیرین) پیاوړکی سوود

وهرگره له ټاین و دنیا، گژنیژی وشک

مال و سامانی که مال و دارایی

بیچاره سهر ده کړی .

گژوگیای نه سپه که: (نابلسی) ده لټت:

له خه ودا به لگه یه له سهر خوشی و

شادی و نریکبوونه وه ی رنق و رنزی .

* ده گونجیت به لگه بییت له سهر هه والی

خوش یان مروقی نامو به هه مان شیوه

نه وه ی له میوه و گولی بوونداری سه یر

ده چیت له لټکدانه وه دا به و شیوه یه یه .

دروستکردنه و خزمه تکاره یاخود ژنی
به دین و به رزه.

* شتومه کی گلکاری به لگه یه له سر
شانازیکردن به په چه له ک و مال و سامان و
جوانیبه وه.

گلینه ی سوره و کراو: (نښې سیرین)
ده لیت: گلینه له خه ودا پیاوړیکه
خړوچاکه ی بۆ ده رود راوسپیکانی
ده بیټ.

(نابلسی) ده لیت: بینینی گلینه به لگه یه
له سر ژن و ده مه وانه و ده سکه که شی
مال و جیهازیبه تی له گ ل منال نه گه ر
مسبوو، نه گه ر له شووشه بوو به لگه یه
له سر ژنی هه ژار یاخود به لگه یه له سر
به جیهاتیانی کاروبارو شاراوو نه یتنی.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سر ژنیک زو
دوگیان بیټ و زوو منالی له بار بیټ.
* ده گونجیت به لگه بیټ له سر کچو
ناژهل یان سه فر.

گه و

گواره: (نښې سیرین) ده لیت: گواره بۆ
پیاوان نه نجامدانی کاریکه به گوئی.

* نه گه ر ژنیک یان کچیک بینی
گواره یه که له گوئچکه یدابوو بازگانیه کی
به سوودی له لایه کی ناوه دان ه وه
بۆسه ره لده دات ژنی شوخ و شه نگی
تیدایه.

بۆ ده وله مه ند هه ژاری و که مکردنی
مال و سامانه.

گه ل

گلکار: (نښې سیرین) ده لیت: گلکیش
پیاوړیکه نابووی خه لکی داده پوښی،
نه گه ر بیني کاریک له قوړ دروستده کات
کرداریکی چاک و باش نه نجامده دات.

(نابلسی) ده لیت: بینینی گلکار
به لگه یه له سر توندوتیژی له کاروبارداو
نه وه ی خوی له به رزه و نه دی و کاری
که سپیکرتدا ماندوده کات.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیټ له سر
غم و په ژاره.

گل و قوړکار: (نابلسی) ده لیت: نه گه ر

قوپکاری بیني له خه ودا به لگه یه له سر
غم و په ژاره و گواستنه وه ی قسه و باس،
نه گه ر له خه ودا گلې گواسته وه به لگه یه
له سر ره واندنه وه ی غم و په ژاره

له هاوه له کانی.

گلوله ی خوری: (نابلسی) ده لیت: بۆ
بژویداران به لگه ی سوودو قازانچ و
رزق و رۆزیه ، ده گونجیت به لگه بیټ
له سر کرښگرتی کار به رده وام و مندا ل
یان ته مه نیدریژ.

گلینه فروش: (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا پیاوړیکه خه ریکی قاپ و قاچاغ

له بهرده کات، نه گەر به بیځکه وه رېوو
کوږه که به ناوازه وه گورانی ده لیت.

* نه گەر ژنیکی ره به ن خه ویکی
له وجوره ی بینی شووده کات.

* گواره له گوڅکه ی مندالدا جوانیه و
بو مندالی بالغ باش نیه و بو پیاو
له که داری کاری ناقولایه زیادوکه می روو
له نه قل و ژیریده کات.

* نه گەر چه ن گواره یه کی له گوڅکه یا
بینی قورنان له بهرده کات یاخود فیتری
زانباریه کده بی خه لکی سوودی
لیوه رده گرن.

* گواره بو ژن هاوسه ره و پارچه
نالتوونی دی له گوڅکه دا
منداله کانیه تی.

* ده گونجیت گواره له وه پگه ی ناژله
بیټ یاخود نه وه ی که ده خورئ یان
ژنان خویانی پیجوانده که ن له خشل و
زپ.

* نه گەر گواره ی له گوڅکه یدا بینی
حه ز له بیستنی گورانیده کات یاخود
ناماده ی کوپی گورانییژ ده بی.

گواستنه وه: (نابلسی) ده لیت: به لگه یه
له سر گواستنه وه و گورپنی حال و باری
له خیره وه بو شه پو خراپه و له شه پوه
بو خیر.

* نه و گوڅکه یه ی گواره ی تیدایه ژنو
کچه.

* نه گەر دووگواره ی له گوڅکه یدا بینی
به گه وه ر روکه شکرابوون جوانی و
خوڅشی و دنیا یه به ده سته هینی و
قورنان و ناین و ده نگخوڅشی
پیده به خشرئ له گه ل دنیایی
له سه رجه م کاره کانیدا.

* نه گەر له گه ل گواره که دا پارچه یه کی
دی له گوڅکه یدا بو کچی
پیده به خشرئ، نه گەر ژنیکی دووگیان
خه ویکی نلوا یبینی کوپتکی نیرینه ی
ده بیټ.

* گواره و پارچه نالتونیک که بکریته
گوڅ بو ژنو پیاو وه ک یه وایه.

* نه گەر گواره که زپړپوو پیاویکی
گورانیییزه، نه گەر له زیو بو نیوه ی
قورنان له بهرده کات.

* ده گپړنه وه پیاو ځک دیت بولای (نبین
سیرین) و ده لیت: تاکیک گواره م
له گوڅکه دا بینی، نه ویش وتی:
له گورانیدا چونی؟ وتی ده نگم خوڅه.

(نابلسی) ده لیت: گواره له خه ودا
بازرگانییه بویه کیک له گوڅکه ی
ژنه که یدا بیبینی یان له گوڅکه ی
کچیکدا، نه گەر له زپړپوو هه موو قورنان

* نه وهی بینى بوه به منال هېچ
خیریکى تیدا نییه له هه موو
حال وباریکداو تووشى نه قامى و نه زانى
ده بیټ.

* نه گەر ژنیک بینى پیربوه یان
نیمچه پیره و وانه بیټ چاکیه له ناین و
دیندا.

* نه گەر بینى پیربوه و دواتر بوه ته وه
به لاو نه گەر هه ژاریو ده وله مه نده بیټ
نه گەر له وانه بوو که دنیا پشتمی
تیکرد بوو دنیا رووی تیده کاته وه،
نه گەر نه خوشبوو چاکده بیټه وه.

* نه گەر بینى شادی گرتوویه تی
جوانبوه به خیرایى ده مریت.

* نه گەر بینى له خه ودا بالای دریزویه
مال و دارایی و وه چهی ده بیټ.

* نه گەر بینى کورتبوه ماله که ی یان
مالات یا ئوتومبیله که ی ده فروشیت.

* نه گەر که م و کوپى بینى له به شیک
له نه ندامه کانیشدا بینى له که م و کوپیه
له نایندا.

* نه گەر بینى چوه ته سه ر شیوه ی
ژنیک به لاو نه هامه تی و ملکه چی رووی
تیده کات مه گەر له خه وه که یدا وه ک
خوی لیټیټه وه.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سه ر زهره رو
زیان بوئ وه ی ده یگویتیت وه،
سوودیش بیټ بوئ وه ی بوئ ره وانه
ده کریت.

* هه روه ها ده لټن: گواستنه وه شه رو
خیری هه لگرتوه به یه که وه.

گواستنه وه ی شتومه ک: (ئبین
سیرین) ده لټت: نه گه ربینى بوه
به فه رمانپه و او نه و پۆسته ش شایانى
نه بیټ خراپه و رووداوکی ناقولای
پیده گات و دوژمنه کانی گالتیه ی
پیده که ن.

(نابلسی) ده لټت: گواستنه وه ی شتومه ک
له خه ودا به پیچه وانه وه ده گه ریته وه
وه ک بینینى که نیسه ده بیټ
به مزگه وت و دره ختى وشک
به دارودره ختى به ردار ده بیټ، نه وانه
له خه ودا به لگه یه له سه ر گۆرینى
پله و پایه داران یان جیوازی بارودوخى
جیهان له شه رو خراپه وه بوخیروچاکه
یاخود به پیچه وانه وه.

* هه روه ها گواستنه وه ی نه ندامه کانی
لاشه و گۆرینى شیوازی مرقفه کان.

* نه وه ی بینى بارگرانه و وانه بیټ
چاکى و باشیه له ناینداو ده بیټ به پیزو
شکومه ندی.

هه یه هه مووی دنیا یه و به باشه
ده گه پیت (پشت به خوا).

* نه گه ر بینى نه ندامیکى گویز او ته وه
بۆ جه سته ی ئاژه لیک نه گه ر دپنده بوو
زالده بیت به سر به رانبه ره که ی به مال و
سامان یا به ده سته لات یا خود به پلان
یان به فیل و ته له که، نه گه ر بوو
به ئاژه لیکى گۆشتخۆر به لگه یه له سر
خیر و چاکه ی، یان رسوایی و سووکی.

* نه گه ر بینى وه ک بالنده په پوبالی
هه یه پله و پایه و خیری به ده سته
ده مینیت.

* نه گه ر بینى به باله کانی ده فپړئ
به پله و پایه دارى سه فەر ده کات
به نه ندازه ی به رزبوونه وه ی به سر
زه ویدا.

* نه گه ر بینى له شولاری بوه به گلینه
یان شوشه و فه خفوری نامینیت.

* نه گه ر بینى بوه به ئاسن ته مه نی
دریژده بیت.

* نه گه ر بینى بوه به تاق و پردو خه لکی
به سه ریا ده په رنه وه ده بیت
به فه رمان په وایان هاوچه شنی ئو
یا خود به زانایه ک و خه لکی
له کاروباره کانیدا په نای بۆ ده به ن.

* نه گه ر بینى عه وره تیکی هه یه وه ک
عه وره تی ژن ملکه چی و سه رشوپی
رووی تیده کات.

* هه روه ها ده لاین: نه گه ر
له به ربه ره کانیکاران بوو بائاشتی له گه ل
رکه به ره کانی بکات چونکه به لگه یه
له سه ری نه گه ر ئاشتبوه وه له گه لی
داواو نیازی به ده سته دیت.

* نه گه ر ژنیک بینى عه وره تی وه ک
پیاوی هه یه یان ریشی هه یه نه گه ر
کوپیکی غه ربی هه بوو په یوه ندی پتوه
ده کاته وه، نه گه ر دوو گیانبوو کوپی
ده بیت، نه گه ر دوو گیان نه بوو هه رگیز
کوپی نابیت، نه گه ر منالیبوو کوپه که ی
ده مریت به رله وه ی بالغ بیت،
ده گونجیت لیکدانه وه که شى
بگویند ته وه بۆ پیاو بژیوی په یداکه ری
باسی به باشه و چاکه ده کریت
به نه ندازه ی گه وره یی ئو عه وره ته.

* نه گه ر ژنیک بینى پیاویک له گه ل ژناندا
جووت ده بیت لیکدانه وه که ی بۆ بژیوی
په یداکه ری ده بیت و پله و پایه و
شکومه ندی به ده سته مینیت.

* نه گه ر بینى کلک یا شاخ یان سم
په رچه می هه بیت له لیکدانه وه دا باشه.

* هه روه ها نه گه ر بینى ده نووک و شفره
یا لمۆز یا هه رشتیکی زیاده ی لاشه ی

*ته گەر بينى بوه به به راز بزيوى
زورده بيت و خوى ملكه چده بيت.

*ته گەر بينى بوه به جالجاڭوکه
به ندایه تیده کات و ته وبه و په شیمانی
له تاوان و گوناھیکى زور دهرده بريت.

گواستنه وهى شتومهك بۇ شويىنى باشت;
(نابلسى) ده لیت: نه و خونه به لگه به
له سهر فرمان به چاکه و ريگري
له خراپه، نه گەر گواستیه وه بۇ شويىنى
نزمتر به لگه به له سهر ريگري له چاکه و
فرمان به خراپه يان گويىنى خراب
به چاکه يا چاک به خراپه.

گورچيله: (ئىبن سیرين) ده لیت:
هر دوو گورچيله شويىنى ده وله مهندي و
راستی و ره وانبیژى و هه له به.

*ته گەر به قه له وى بينى پياويكى
ده وله مهندي خاوهن دواندن و راستییه و
لاوازی گورچيله کانیش هه ژارى و
هه له یى راويچوونه.

*ته روه ها ده لیت: گورچيله
خرمایه تیه، باشی و خراپیان بۇ نه وه
ده گه پیتته وه.

(نابلسى) ده لیت: له خه ودا هاوکارو
يارمه تیده ره، له ده ستدانی گورچيله به ك
له ده ستدانی يارمه تیده رو په ناو
پشتگیره، له ده ستدانی هه مووشیان
به لگه به له سهر شلر ده قى.

*ته گەر بينى بوه به گزچان و گالڭو
له خه ودا خيىرى تیدا نیه و خراپه به
له ناين دنایدا.

*ته گەر بينى بوه به گزچان خيىرى تیدا
نییه خراپه به له نلين و دنایدا مه گەر
شويىنکه وته بيت له نليندا.

*ته گەر به كيك مندالى نه خوشى
هه بيت و بيت به بالنده ده مريت.

*ته گەر بينى بوه به مه يمون يان
هاوشيوه ی نه وه له ناوچوونى
نازونيحه ته.

*ته گەر بينى بوه به وشتر يان ناژله
ياخود دپنده يان هاوچه شنى هيج
خيىرىكى تیدا نیه له نايندا به تاييه ت
له هه موو حالیکدا.

*ته گەر بينى بوه به بالنده ده بيت
به كگه شتيار له سهر زه ويداو حه ز
له سه فهر ده کات و ، بزيوى له بزيوى نه و
بالنده به ده کات.

*ته گەر بينى بوه به دپنده به ك
له كومه لى موسولمانان جيا ده بيتته وه و
گوشه گیر ده بيت.

*ته گەر بينى بوه به ناسك له بزيويدا
خير ده بينى له ژن و مزالان.

*ته گەر بينى بوه به هانگا يان دپنده ك
خير له ژن و هره گرقت.

* مهره‌ها ده‌لین: نه‌وه‌ی له‌خه‌ودا
گورگيک بيبني گوتاريکی باشده بیستی
له‌لایه‌ن گه‌وره‌که‌یه‌وه یاخود خیریک
به‌ده‌سته‌هینیت، به‌لام نه‌گه‌ر راویکرد
شادی و خوشی به‌ده‌سته‌هینیت
له‌گه‌ل شه‌هیدبووندا.

* گورگ به‌لگه‌یه له‌سه‌ر روزه‌گانی سال
چونکه گورگ شوینی گورگ ده‌گه‌ویت
به‌په‌ک رنگه‌دا نه‌گه‌ر له‌تلوتیک په‌رینه‌وه
مه‌روه‌ها چون روزه‌گانی سال به‌دروی
یه‌کدا دین.

* مهره‌ها گورگ به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
دوژمنیکی دز کاروگرلری نه‌و
نه‌جامده‌دات به‌ناشکرا.

* نه‌گه‌ر بیني بوه به‌گورگ له‌خه‌ودا
شادی و خوشی به‌ده‌سته‌هینیت.

* شیري گورك ترسو بیم
به‌سه‌رچوونی کاروباره، گورگ
ده‌سته‌لآنداریکی ناپاک و بی‌واده‌یه،
یاخود دزیکي کزو لاوازه یان پیاویکی
دوژدن و بی‌به‌لینه.

* نه‌گه‌ر له‌خه‌ودا سه‌گيکی بیني له‌گه‌ل
گورگدا یه‌کیانگرتوه به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
دوژوویی و ناپاکی و ده‌ستبرین.

* گوشه‌ر: (نابلسی) ده‌لئت: نه‌گه‌ر
گوشه‌ریک دانرا له‌شاریکدا به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر:

* مهره‌وو گورچيله پیاویکی به‌هینو
توانایه و له‌کاری فه‌رمان‌په‌وادایه و مال‌و
سامانه بق‌خه‌لکی خه‌رجده‌کری.

* مهره‌ها به‌لگه‌یه له‌سه‌ر په‌نجه‌گانی
مروء.

* گورگ: (ثین سیرین) ده‌لئت: گورگ
دوژمنیکی سته‌مکاری دوژدن و دزو
ناپاکه، ناپاکی نه‌جامده‌دات له‌گه‌ل
هاوه‌له‌گانی و فروفیلان له‌گه‌ل‌ده‌کات.

* نه‌گه‌ر گورگيک بجیته ماله‌ک‌ی دز روو
له‌ماله‌که‌یده‌کات.

* گورینی دز له‌شیوازی خویه‌وه بق
شیوازیکی تری ئازله‌لی دزیکه ته‌ویه
ده‌کات و پاشگ‌زده‌بیته‌وه.

* نه‌گه‌ر توول‌ه‌گورگی بیني
به‌خیویده‌کات نه‌وه مندالیکي فریدراو
له‌وه‌چه‌و پشتی دزیک به‌خیویده‌کات و
تیک‌چوونی مال‌و حاله‌ک‌ی له‌سه‌ر
ده‌ستی نه‌و منداله‌دا ده‌بیټ.

* مهره‌ها ده‌لین: نه‌وه‌ی گورگيک
بیبني پیاویکی پاک و تاوانبارده‌کات
به‌پئی چیرۆکه‌ک‌ی (یوسف) (سه‌لامی
خوای لیټیت) له‌به‌رنه‌وه‌ی دز ترسو
بیم و له‌کیسچوونی کاروباره.

(نابلسی) ده‌لئت: نه‌گه‌ر گورگيکی بیني
بوه به‌گا مندالیکي دز ده‌بیټ
به‌پیاویکی دادپه‌وره‌ری به‌خشنده.

+ فەرو پیت لەو شارەدا.

+ نەبوونی قات و قپی.

+ مەرگی شیردەر.

* ھەروەھا لەخەودا ئەگەر گوشەری

قامیشی شەکرپوو بەلگەیە لەسەر دنیاو

رووتی کردنی بەھۆی رزق و رۆزییە

جیاوازی کەنەو.

* دەگونجیت بەلگەبێت لەسەر:

+ ئەسپەردەکردن.

+ مال و سامان.

+ سوود و قازانج بلۆکردنەو.

+ بلۆبوونەوی زیندانیان و دەرچوون

لەناپەختی و قەیران.

+ ھەمام.

+ قوتابخانە.

+ خەلۆتەگ و تەکیە.

* گوشەری زەیت بەلگەیە لەسەر

رێنومایی گومراو زانیاری بۆ قوتابی.

* ھەروەھا گوشەر بەلگەی خێرە بۆ

شیردەری مندال.

(نابلسی) دەلێت: لەخەودا پیاویکی

خاوەن مال و داراییە. ئەگەر بینی

کونجی گوشەری مال و سامانی

لەزیادبوودەبێت ھەروەھا گوێزیش

ھەر بەوچەشنە.

* گوشین بەلگەیە لەسەر نیشتیمان،

ترشیانکار پیاویکە لەخەلکی خواناس

نزیکەدەبێت ھەو رمان بەسەر

خەلکیدەدات خۆیان بەدووریگرن

لەخۆشیەکانی دنیاو ھاوکارییان دەکات

لەسەر خواناسی.

* گوشەری رۆنی گوێز پیاویکی

رەنجبەر و ھاقدەر و خاوەن مال و

داراییەکی نەشن و نماکارە.

* گوشەری قەیری بەلگەیە لەسەر

تێکچوونی ئاین و فیتنە و ئاشوب.

* گوشەری رۆن بەلگەیە لەسەر

دەرووێ کردنەو و قوتاریبوون لەغەم و

پەژارە و زانیان و لێکۆلەرەوان و بینینی

بەلگەیە لەسەر:

+ ئالوودەبوونی ھەزو ئارەزوو.

+ بیدعەکاری.

+ بەجێھێنانی کاری نابەجی.

* بینینی بەلگەیە لەسەر رێنومایی و

دەرچوون لەتاریکاری و روو بەنوو

رووناکی چوون.

* ھەروەھا بینینی بەلگەیە لەسەر رزق و

رۆزی و سوود و قازانج.

گول: (ئێبن سیرین) دەلێت: گول کوپ

یان مالتیکی رێژدارە، ھەروەھا دەلێن:

گول بەلگەیە لەسەر گەپانەوی

ئاواریەك یان ھاتنی کتییێك.

* ھەروەھا دەلێن: گول ژنیكە لەمێرد

جیاوێتەو یان کوپێکی دەمری یاخود

*هه نديکده لئين: بونداران زۆروکه می
غهم و په ژاره یه، گول گریان و غهم و
په ژاره یه نه گهر نه و شوینه ی ببینری
که تیدا ناسراوه بیته و هی دهستی
لیدات یان لیبکاته وه.

*زیحانه گریان نه گهر له شوینی خوی
هه لکه نراو نه ما.

*به هه مان شیوه گول و مۆرد و نه وه ی
بۆن و به رامی هه یه له گه ل پاقله و
نه وه ی رهنگه کانی نابژیری غهم و
په ژاره یه خواردنی پاقله واتیش غهم و
په ژاره یه.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر بینى گول
چنبیه وه ریزو خوشه ویستی و نازو
نیعمه ت به ده سته هینی.

*نه گهر له باخیکدا گول سوری
چنبیه وه به لگه یه له سه زیره کی و
بیرساغی و نزیکبونه وه له خه لکی و
نهرم نیانی.

*گول به لگه یه له سه خوشی و شادی.
*نه گهر نه خوشیک گول راخراوی له ژیر
خویدا بینى یان جلویه رگی گولیینی
پۆشی دواى چل رۆژ ده مریت چونکه
ماوه ی مانه وه ی گول نه وه ندهیه.

*گوله باخ به لگه یه له سه کومه لیکى
بۆله بۆلکارو کرداری غهم و
په ژاره هینه ر.

بازرگانه که به رده وام نابیت یان
خۆشى و شادییه که به هوی زوو
هه لوه رانی گوله وه تیا ده چیت.

*نه گهر بینى لاویک گولیکى پیدا
دوژمنیکى به لینی پیده دات و به رده وام
نابیت له سه ری.

*نه گهر تاجه گولینه یه کی له سه سه ری
بینى ژنیک دهمینی و به خیرایى نازا وه
ناته وایی ده که ویتته نیوانیان.

*نه گهر ژنیک خویکی وای بینى میرده
به وسیفه ته وه.

*گولی راخراو خوشی دنیا یه
به بیته وه ی هیزو مانه وه ی هه بیت.

*ببینى گوله باخ غهم و په ژاره یه و گول
لیکرنه وه خوشیه.

*لیکرنه وه ی گولی سپی له بیستاندا
ماچکردنی ژنیکى داوینپاکه ، نه گهر
گوله که سووریو ژنه که ی خاوه ن
ناره زوو خوشی و شادییه.

*نه گهر گوله که ی به زه ردی بینى
ژنیکى نه خوشه ، لیکرنه وه ی خونه
که هیشتا نه کراوه ته وه به لگه یه له سه ر
له بارچوونی کوپ ، هه روه ها ده لئین:
گول باسکردنی باشه ، نه گهر گولیکى
که لا گه وره ی لیکرنه وه و گوتی خراپه
به رانه ر ژنیکى شوخ و شهنگ ده کری و
بیئاوانه لئی.

+سه‌فر بۆنه‌وه‌ی خوازیری سه‌فره.

+سه‌رکه‌وتن بۆ شه‌پگه‌ران.

+شایی و ئاهه‌نگی هاوسه‌رگیرو

هاوچه‌شنی.

* یاخود کچه و ژن و منداله، هه‌روه‌ها

ده‌لێن: گه‌نجینه‌داره ئه‌گری خه‌رجی

مالی پێسپێراوه.

گۆله‌ به‌ییوونه: گۆله‌ به‌ییوونه

ئاوه‌لزاوی پیاوه، نه‌وه‌ی بیینی گۆله‌

به‌ییوونه لێده‌کاته‌وه هه‌ندیک

له‌خزمه‌کانی هاوسه‌ره‌که‌ی ده‌که‌ن

به‌هاوپی خۆیان.

گۆله‌شلیڤ: (ئێین سیرین) ده‌لێت:

گۆله‌شلیڤ پیاوه‌ل‌دانی باشه،

هه‌ندیکه‌لێن: به‌لگه‌یه له‌سه‌ر خراپه

چونکه ئاوه‌که‌ی له‌ (سوء - خراپه‌) وه

سه‌رچاوه‌یگرتوه.

(نابلسی) ده‌لێت: به‌لگه‌یه له‌سه‌ر

رێبازو سوننه‌ت یان خراپه، هه‌روه‌ها

ده‌لێن: نه‌گه‌ر له‌خه‌ودا گۆله‌شلیڤی

بیینی و پێیدا خراپه‌ی سالتیکه.

گۆله‌گه‌نم و جۆ: (ئێین سیرین) ده‌لێت:

گه‌نم و جۆی ده‌ستی مرۆڤ یان

سه‌رخه‌رمان یاخود کۆکردنه‌وه‌ی

له‌ده‌فریکدا مال‌و سامانیکه

به‌ده‌ستیده‌هێنیت له‌کارو پیشه‌ی

که‌سانیت یان خاود زانیاریه‌که

فێرده‌بییت.

* گۆلچینه‌وه خۆشحالییه‌و ده‌گۆنجیت

گۆلی زه‌رد به‌لگه‌بیته‌ له‌سه‌ر نه‌خۆشی

هی سووریش جوانیییت.

* ده‌گۆنجیت گۆلی سه‌پی به‌لگه‌بیته‌

له‌سه‌ر دره‌م و هی سوور دینار.

* گۆلی سوور دیارو به‌هێزتره

له‌به‌لگه‌دا.

* له‌خه‌ودا چێژو خێره، نه‌گه‌ر بیینی

تاجه‌گۆلینه‌ به‌سه‌ریه‌وه‌یه‌تی

ژنده‌هێنیت و تام و چێژ له‌دنیا‌دا

به‌ده‌سته‌هێنیت.

* نه‌گه‌ر گۆلی بیینی به‌لام له‌کاتی خۆیدا

نه‌بوو غه‌م و په‌ژاره‌ رووی تیده‌کات.

* نه‌گه‌ر گۆل هه‌لبگری و له‌ده‌سته‌په‌کان

بیته‌ نه‌وه‌ ده‌سته‌تگیرده‌کری،

نه‌خۆشه‌مری و گۆلی هه‌مه‌په‌نگو

جۆراوجۆر به‌لگه‌یه له‌سه‌ر دنیاو

خۆشیه‌کانی.

* گۆل مژده‌ی دووگیانبوونی ژنانه

له‌گه‌ل ده‌روولیکردنه‌وه‌و ره‌واندنه‌وه‌ی

غه‌م و په‌ژاره.

گۆلاو: (ئێین سیرین) ده‌لێت: گۆلاو

مال‌و پیاوه‌ل‌دان و له‌شساغی و چاکیه.

گۆلاو پێژین (عه‌تردان): بیینی

له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر:

+لابردنی نه‌وه‌ی کاریکی پێسپێردراوه.

+چاکیبوونه‌وه‌ی نه‌خۆش.

گوئیك: له خه ودا ژنیکی جوانه، نه وهی
بیبینی ژنیکی شوخ و شهنگو جوان
دهستنیشانده کات خه لکی پیی
سه رسامده بنو نه و ژنهش خزم و کهسی
خوی نییه.

* هه روه ها له خه ودا به لگه یه له سه ر:
+ نامرازه کانی که یف و خوشی ده رپرین.
+ پیکه نین و وینه گرتن و جل و به رگی
جوان و رازاوه یه.

* ده گونجیت هاوسه رگیری نه نجامبدات
یاخود گورانییژیک به کری بگری.

* نه گه ر بیني تیکه ل به مانگبوه یاخود
هاتوته خواره وه یاریکردنه به مندالان
یاخود ده گونجیت که سی شیت و
گیلبیت که واهیچ سوو و قازانجی
له قسه و گفتوگویا نییه.

* هه روه ها ژنی پادشاه به رپرسه.

* هه روه ها ده لئین: ژنیکی بیانییه،
نه گه ر بیني و ره به نبوو ژنیکی به ده ر
له نه ته وه و زوبانی خوی ده کات
به هاوسه ری.

گومان (دوودلی): (نابلسی) ده لئیت:
له گوته ی په روه ردگاردا هاتوه به لگه یه
له سه ر دوو پووی و فروفیل و چاوبه ست.
ده گونجیت دوو پوویت و خوداوه ند
له روژی قیامه تدا ته ماشای نه کات
یاخود هاوسه ری داوینپاکی
توهمه تباریکات.

* نه وه ی گوله گه نم و جوی په رش و
بلاوی مه لگرتنه وه له زه ویداو خاوه نی
زه ویه که ی ناسیه وه مالتیکی په رش و
بلاوی له هاوه لیکه وه ده سته که ویت.

* نه گه ر بیني کشتوکاله که ی
که ده دوریتنه وه له کاتی خویدا نییه
به لگه یه له سه ر مردن له و شوینه یاخود
له چه نگدا، نه گه ر گوله گه نمه کان زه ردو
نالتوونیبوو به لگه یه له سه ر مه رگی
پیاوه به ته مه نه کان، نه گه ر سه وزبوو
مه رگی لاوو کوشتنیانه.

(نابلسی) ده لئیت: بینینی کشتوکالی
سه و ز به لگه یه له سه ر مالتیکی چه مکر او
که زیاد ده کات، گوله گه نم ی سه و ز
به قه ده که یه وه رزق و روژی و فه پوپیتنه،
گوله گه نم ی وشکیش نه بوونی و قاتی و
قربیه.

* ده گونجیت گوله گه نم به لگه بیت
له سه ر ناره حه تی هه روه ک چوون
گوله گه نم و جو به لگه یه له سه ر
زیاد بوونی پاداشت.

* ده گونجیت گوله گه نمه کان به لگه بیت
له سه ر سالانی دنیا به مانگو
روژه کانیه وه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
مال و سامانی دنیا له گه ل گه نجینه.

* پیغهمبهری خوا (ﷺ) ده فهرموی:
"نه گهر له خه ودا بینى بینایه ک
دروسته دکات کردارک نه نجامده دات."

* نه گهر بینى ده سستیکردوه
به دروستکردنى بینایه ک و له بناغوه
چالیکردو بینایکرد هه تا به رزو
بلندیدیکردوه دلوای زانیاری و
ده سسته لاتو پی ششیه کده کات و
پیداویستی خوی به دروستده هیئت.

* نه گهر بینى بینایه ک دروستده کات
له شارک یان گوندیک له و شوینه دا
ژنیکده هیئت، نه گهر له شووشه
دروستیکرد خورازاندنهره و روپامایه،
نه گهر له قور دروستیکرد هه لال و
بژتوبیه.

* نه گهر نه خشداربوو ده سسته لاتو
زانباری و شادی و خوشییه، نه گهر
له گهچ دروستیکرد یان له خشت و وینه ی
له سه ربوو روو له قسه و وتی پووچ و
به تالده کات.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا ژنیکه
هیناویه تی و ماره ییه کی زوری داوه،
نه گهر گومه زیکى روو خاندو ژنه که ی
نه خوشبوو ده مرئ، نه گهر له شساغبوو
ته لاییده دات.

* گومه ز ده سسته لاته بویه کیک خاوه نی
بیت یان بچیته نیوی.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا گوناوه
به پیی نایه تی: ﴿ اِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ اَلَمُّ ﴾
(الحجرات: ۱۲).

* گومه ز: (نبین سیرین) ده لیت:
گومه زهیزه، نه گهر بینى گومه زیکى
له سه ره ره دروستکرد ده سسته لاتو
هیزی ده سستیکرده یی.

* نه گهر بینى بینا و ساختمانی هیه
له فتوان ناسمان و زهوی و چه ندین
گومه زى سه زى تیدایه باشی حال تو یارو
مردنیه تی به شه هیدی.

* بینا و ساختمان دروستکردن به لگه یه
له سه ره هینانی ژن.

* هه روه ها ده لیت: نه گهر بینى بینایه ک
دروسته دکات هاوړی و خزمه مزیکه کلنى
له خوشیدا کړده کاته وه.

* نه گهر بینى گلکاری گورپی
پیغهمبهریکرد (ﷺ) به مال و پارمیه ک
(هه ج) ده کات.

* نه گهر خشت کړکړابوه وه به لام
له بینا سازیدا به کار نه ده هینزا
پاره وپووله.

* نه گهر بینى بینایه کی کون
نویده کاته وه بۆ زانایه ک باس و خواسی
نه و زانایه دو یاره ده هیئتیه وه پیش.

* نه گهر ساختمان و بینا که هی
فیرعه ونبوو یان سسته مکارک
نویکړدنه وه ی باس و خواسییه تی.

بینی گه وره بوون یا خود هیژو توانایه کی
زیاتریان هه یه له می خویان دوژمنه کانی
ناتوانن زیانی پئیگه یه نن.

* نه گه ر بینی گونی به خشیوه
به که سانیتیر به ویستی و نه وه ی
لیده رک هوت کوریکه دده بیئت
به نادروستی و ده دریتته پال یه کیکیتیر.

* نه گه ر گونه کانی به دهستی پیاویکی
ناسراوه وه بینی زه فیری پیده بات،
نه گه ر نه و پیاوه لایوو دوژمنیتی.

* نه گه ر شیر ی تیهات مال و داراییه ک
به ده سته هیتیت دلتیا نابیت
له دوژمنه کانی.

(نابلسی) ده لیت: جوته گون شوینی
چیژو خوشین و، ده گونجیت به لگه بیئت:
+ هه ردوو هاوسه ر.

+ دووکوپ.

+ دووپیشه.

+ دوو ده رگاوان.

* نه گه ر بینی هه ردوو گونی که وتوونه ته
دهستی دوژمنه کانی به و نه اندازه به
دهستیان پیده گات.

* ده گونجیت جوته گون به لگه بیئت
له سه ر دوو خوشک و دوو کچ و دوو
هاوسه ر یان دایک و پوو.

* نه گه ر گونه کانی بین ی بران نه گه ر
دوو نه خوشی هه بوو ده مرن، نه گه ر دوو
هاوسه ری هه بوو ده مرن.

* نه گه ر کومه له گومه زیکی زوری بین ی
یان دروستیکرد له خه ودا به لگه یه
له سه ر به رزبونه وه ی پله وپایه ی یان
چونه ریزی چاره نووسدارانه وه.

* نه گه ر گومه زو بالنده ی بین ی به لگه یه
له سه ر پله وپایه و شکومه ندی.

* گومه ز ی له خشت دروستکراو
ده سته لاتداره.

* نه گه ر بین ی گومه زیکی خشتی له سه ر
دروستکراوه به زووترین کات
ده سته لاتیکی پرشکوو شانازی و
شکومه ندی ده سنگیرده بی.

* گومه ز له مالدا ژنیک یان ریک وپنکیه
له لایه ن ژنه وه.

* پیاویک ده لیت: له خه ودا بینیم
گومه زیک دروستکراوو چوار پیاو
رووخاندیان، رافه کاری خه ویش وتی:
زانایه که ده مرئ، دوا ی دوو روژ یه کیک
له زانایانی گوندیکی (دمشق) مرد.

گون: (ئیبین سیرین) ده لیت: جوته
گون پهت و هۆکاری دوژمنه و به هۆیه وه
ده گن به مه ردووم.

* نه گه ر هه ردووگونی بین ی برابوو
به بیته وه ی بۆگه ن بکه ن یا زیانیان
پئیگات دوژمنه کانی زه فیری پیده به ن
به نه اندازه ی نه وه ی تووشی
هه ردووگونی هاتوه، نه گه ر گونه کانی

نزیکى له ده سستده دات، یاخود ده گونجیت له خو پارزیه وه بجیت بو خوار نه وه.

گوناها (تاوان): (نښې سیرین) ده لیت: نه نجامدانی گوناهاو تاوان به لگه یه له سر قه رزکردنی خواخوښه کى هه روه ک چوڼ قه رزکردن به لگه یه له سر گوناهاو تاوان.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا قه رزه، نه گه ر کومه لى گوناهاو تاوان ببینی کږبوه ته وه له سهرى قه رزه، دانسان به گوناهاو تاواندا مه زنى و ریزداری و شکویه.

گوناهاو تاوانى بچووک: (نابلسی) ده لیت: شاره زاییه له خراپه کاران و به لگه یه له سر لیخو شپوون له تاوانه کان به پپی ثایه تی: ﴿لَا اللَّامُ إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ﴾ (النجم: ۳۲).

گوند (لادی): (نښې سیرین) ده لیت: گوندیکى ناسراو به لگه یه له سر خوی یان دانیشتوانه کى و نه وه ی لیوه ی دیت چونکه هه موو شوپنیک به لگه یه له سر دانیشتوانه کى هه روه ک په روه ردگار ده فرموی: ﴿وَاسْأَلِ الْقَرْيَةَ﴾ (یوسف: ۸۲) واته له دانیشتوانه کى بېرسه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر مال و دارایی، نه گه ر بینى گونه کانی براون پارویه کى لید او ده کړتیه وه، نه گه ر هیچى نه بوو ره چه له کى ده بچپړ و رنق و رونی نه سته م و ده بیت و نیعمه تی خواى لیده سه نریته وه.

* نه گه ر بینى به ویستی خوی گونى به خشیوه و لى بو وه کوپکى ده بیت و نادروست ده بیت و کوپه کى ده دریته پال که سیکتیر.

* ده گونجیت جووته گون به لگه بیت له سر:

+ جموجول.

+ نه وه ی مړو له سهرى ده نویت له سیسم یا ده یخاته ژیرسهرى له سهرین.

* نه گه ر ژنیک بینى دوو عه وره تی هیه ده گونجیت دوانه یه کى ببی.

* نه گه ر پیاوړیک بینى جووته گونى هه ر نییه یاخود به هوى نه خو شیبیه وه براون به هوى دهرده شیزو دهرده ریوی ده گونجیت ژنه کى ته لاق بدات یاخود مندالیکى له ده سستدات یا برژوی و کاروکاسبى که م و کوپى تیبه ک ویت، نه گه ر نیش وکارى کی شانه بکات کی شانه کى ده شکى، نه گه ر هاوسه رداریى که وره ی ژنه کى و خزمی

* ده گونجيت به لگه بيت له سهر لانه ي
سته م و بيدعه و خراپه و ده رچوون
له كومهل و ناموبوون له زاوبوچوونى
دانيشتوانى شاردا هه ربويه خوداوه ند
باسى رولى سته مكارانى چواندوه
له گونده كاندا.

* هه روه ها به لگه يه له سهر:

+ لانه و مالى ميرووله.

+ گوند خوى.

* ته گه ر نه و گونده ناسراو بوو
ده سته لاتدار ده دات به سه ريا.

* ده گونجيت به لگه بيت له سهر:

+ كوله.

+ سه رما.

+ ده ردو نه خووشى.

+ پر كردنه وهى كونه ميرووله و
له سه ريانى مالدا.

* ته گه ر بينى چوه ته نيو گونديكى
توكمه و قايم ده كوژدى يا خود كوشتار
به رپاده كات به پيى نايه تى:
﴿لَا يَقْبَلُونَكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرَى
مُحَصَّنَاتٍ﴾ (الحشر: ۱۴).

* هه روه ها ده لىن: ته گه ر بينى
له شار هه ده چيت بو گوند كارىكى
سووك و نزم هه لده بژيرى به سهر كارىكى
قورس و گراندا يا خود كارىكى ديارىكراو
ته نجامده دات واده زانى سنووردار نيه

يا خود خيريك ته نجامده دات واده زانيت
ش—هه پوخراپه ي ك—هه ردوه و
باشگه زده بيت هه لى و سوودى نيه
له بوى.

* ته گه ر بينى چوه ته نيو گونديك
ده سته لاتيک به ده سته هيتيت.

* ته گه ر له گونديك هاته ده ره وه
به جيه شت له نا په حه تى قوتارده بيت و
پشوده دات به پيى نايه تى: ﴿أَخْرَجْنَا
مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ الْأُولَى﴾
(النساء: ۷۵).

* ته گه ر بينى گونديكى ناوه دان و
ويرانبوو كشتوكال و كىلگه كان كاوبوون
به لاو نه هه م تيه بو خاوه نه كانى،
ته گه ر به ناوه دانى بينى چاكى نايى
خاوه نه كه يه تى.

(نابلسى) ده لىت: له خه ودا سته م و
تياچوونه به پيى نايه تى: ﴿قَالُوا أَلَا
مُظْلِكُوا أَهْلَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ إِنَّ أَهْلَهَا
كَانُوا ظَالِمِينَ﴾ (العنكبوت: ۳۶).

* ته گه ر بينى له گونديك ديه ده ره وه
چاكيه بوى له نايندا.

* ته گه ر بينى له گونده وه ده چى بو شار
له ماندوبوونه وه ده چيت روويه پشوو
له ترسه وه بو دنيايى.

* ته گه ر بينى له شار هه وه ده چيت بو
گونديك پيچه وانه ي نه وه يه.

أَذَانٍ يَسْمَعُونَ ﴿١٩٥﴾
(الأعراف: ۱۹۵).

*هروه‌ها وتویانه: نه‌گه‌ر که سیکی ده‌وله‌م‌ند چن گوچکه‌یه‌کی جوانی همه‌چه‌شنی بینی گویستی ه‌والی خوشده‌بیٚت، به‌لام نه‌گه‌ر گوچکه‌کان همه‌چه‌شن و جوان نه‌بوون ه‌والی ناقول‌و خراب ده‌بیستی.

*ه‌وه‌ی چاو له‌گوچکه‌کانیدا بیینی تووشی کویریده‌بیٚت و نه‌وشتانه‌ی به‌دی ده‌کات به‌چاوه‌کانی به‌گوئی ده‌بیستی.
*هروه‌ها وتویانه: نه‌وه‌ی بییی خواهن چن گوچکه‌یه‌که زورباشه به‌تایب‌ت بؤ نه‌وانه‌ی ده‌یان‌ه‌ویٚت که‌سیک گوپرایه‌لیان بکات وه‌ک زن و منال‌و خزمه‌تکار، به‌لام بؤ ده‌وله‌م‌ند به‌لگه‌یه له‌س‌ر ه‌والی خوش نه‌گه‌ر گوچکه‌کان جوان و همه‌چه‌شن‌بوون، به‌لام نه‌گه‌ر جوان و باش و همه‌چه‌شن نه‌بوون به‌لگه‌یه له‌س‌ر ه‌والی ناخوش، بؤ زه‌بوون و که‌سانی ناکوک و دوبه‌ره به‌لگه‌یه له‌س‌ر به‌ندایه‌تی و به‌رده‌وام‌بوونی و لایه‌نی ناکوکیش به‌لگه‌و بریار به‌س‌ریا ده‌چه‌سپینی.

*ده‌گپ‌نه‌وه که‌سیک بینی له‌خ‌ودا خواهنی دوانزه‌گوچکه زیاتره، خه‌وه‌که‌ی لای خه‌ولیکده‌ره‌وه‌یه‌ک

گوئی: (نبین سیرین) ده‌لیت: گوئی هاوس‌ری بیاوه یان کچه‌که‌یه‌تی، نه‌گه‌ر بینی سی گوچکه‌ی ه‌یه به‌لگه‌یه له‌س‌ر ژنیک و دوو کچ، نه‌گه‌ر چوار گوچکه‌ی ه‌ه‌بوو خه‌وه‌که‌ی دوو لیکدانه‌وه ه‌لده‌گریٚت:

(۱) ده‌گونجیت چوار ژنی ه‌بیٚت.
(۲) چوار کچی بی دایکی ه‌بیٚت.
*نه‌گه‌ر بینیی گوچکه‌کانی به‌ده‌رکه‌وتوو نه‌وا ژنه‌که‌ی ته‌لاقدهدات یان کچه‌که‌ی ده‌مریت.
*نه‌گه‌ر بینی یه‌ک گوچکه‌ی ه‌یه که‌سیکی نزیکی ده‌مریت.

*نه‌گه‌ر بینی خواهن نیو گوچکه‌یه خه‌وه‌که‌ی به‌لگه‌یه له‌س‌ر مردنی ژنه‌که‌ی و هیتانی ژنیکتر.
*نه‌گه‌ر بینی له‌یه‌کک له‌گوچکه‌کانیدا نه‌موس‌ستیله‌یه‌ک ه‌لواس‌راوه کچه‌که‌یده‌دات به‌شوو مندالیک نیرینه‌یده‌بیٚت.

*هروه‌ها وتویانه: ناین گوچکه‌یه، نه‌گه‌ر بینی گوئی ناخنی به‌شتیک به‌لگه‌یه له‌س‌ر بیاوه‌پی، نه‌گه‌ر بینی خواهن چن گوچکه‌یه‌که حه‌ق و راستی بؤ ده‌خریت‌ه‌وو، به‌لام پیی قایل نابیت به‌پیی نایه‌تی: ﴿أَمْ لَهُمْ

* نه گەر بينى له خه ودا گوځچكې
 بچووكه و بۆنى ناخوشى ليدتته دهره
 يان ده چيته ناوه وه به لگيه له سر
 خرابه، ده گونجيت گوتى زياده ش
 به لگه بيت له سر ريگه دان و مولات
 پندان، نه گەر گوځچكې كانى جوات بوو
 نه وهى ده په ويت باش و چاكه زورى
 گوځچكې له خه ودا به لگيه له سر
 هونرى زانسته كان يان جيگر نابيت
 له سر حال و بارىك.

* ده گونجيت گوځچكې به لگه بيت له سر
 نه وهى ده چيته نيوپه وه.

* نه گەر بينى گوځچكې كانى بوو يو
 به گوځچكې هه نديك له نازه لان
 پله وپايه كى له ده سته دات و ريزو
 شكړه مندې كه مده كات و بيستنى
 سارده بيت.

* نه گەر بينى هه ردو په نجهى خستوته
 گوځچكې وه به لگيه له سر مردنى
 به بيدعه وه، نه گەر بيدعه چيوو به لگيه
 له سر مهرگى و سوور يوونى له سر
 وازليهنانى نه وهى نه نجاميدوه ياخود
 ده بيت به بانگيږ.

* گوتى پادشاو فره مانړه وا
 سيخوړه كانيه تى.

* گوځچكې به لگيه له سر نه وهى شتى
 تيده كړى له كيسه و سندووق و گه نجيته.

گيراپه وه نه ویش وتى: نه گەر
 نه وكه سهى خه وكهى بينيوه خاوه ن
 برياربيت به سر كه سانيديدا خيرو
 چاكهى زورى پيده كات، خو نه گەر
 ده و له مهنديت ه والى پيده كات
 به نه ندازهى گوځچكې كانى له ولتانه وه
 به هوى بزيوييه وه، نه گەر زه بوونيشبوو
 غه و په زاره رووى تيده كات، نه گەر
 ناحه زو دوژمن داربيت دادوه ر
 فره مانده دات به سهر يا به برپارى گران و
 وتو كوتى زبرو ره قيش ده كات
 به رانبرى، نه گەر ناكوكيشبوو زال و
 سهر كه وتووده بيت به سر نه يارو
 ناكوكه كانى.

* (نابلسى) ده لىت: گوځچكې شوينى
 بيدارى و پله وپايه يه بويه له خه ودا
 به لگيه له سر منال و مال و سامان و
 پله وپايه. ده گونجيت به لگه بيت له سر
 زانبارى و نه قل و دين و ده سته لات و
 خزم و كه سو كار كه مروځ پتوه يان
 جوان و رازاوه ده بيت، نه وهى ببينى
 گوځچكې كه وده بووه يان جوان بووه
 ياخود رووناكى ليوه ديتته دهره وه يان
 ده چيته نيوى به لگيه له سر رينوينى و
 گيراپه لى بى په روه رديگار و هه رگرتنى
 برپارو فره مانه كانى.

* ئەگەر جوانبېت جوانى وقەشەنگى
خاوەنەكەيەتى.

* ئەگەر سىپىبو ئاين وگەشى
خاوەنەكەيەتى.

* ئەگەر لاوازىبو ھەزارىيە ، قەلەویش
مال و دارايى خاوەنەكەيەتى، ئەگەر
رەشبوو شادى و مامەلەى خوشىيەتى
لەگەل مۆلك و دەستەلات و
فەرمانپەر وایى.

* ئەگەر رەنگى سەوزىبو پارىزكارى و
ئايندارىيە.

(ئىبن سىرىن) لەنىو سەرچەم ئازەلاند
گويدىرىژى لاباتىربو، ھەرەھا
گويدىرىژى رەشىش لەپىشتىربو،
گويدىرىژى بەزىنەو كوپىكە
لەشكۆمەندىدايە.

* درىژى كلكى گويدىرىژ مانەوھى
دەستەلات و پۇستى فەرمانپەر وایىە.

* تۆپىنى گويدىرىژ بەلگەيە لەسەر
مردنى خاوەنەكەى.

* سىمى گويدىرىژ سەرچاوەى مال و
دارايىەكەيەتى.

* ھەرەھا دەلئىن: ئەگەر گويدىرىژەكەى
بتۆپى مال و دارايى لەكىسەدەچىت
ئەگەر وانەبېت پەيوەندى دەبچرى
ياخود خزمەتكارەكەى دەمرىت يا
باوك و باپىرى دەمرن كەبەختويانكردو

* ئەوھى بېينى بەباشى بېيىستى
بەلگەيە لەسەر تىگەيشتن و راستى و
ئاين و دلئايى.

* ئەوھى بېينى كەپە بەلگەيە لەسەر
تىكچوونى ئاينى.

* ئەوھى بېينى گوپچەكى پراوھ و كەس
نەزانىت يەككە ژنەكەى يان كچەكەى
ھەلدەخەلە تىنى، ئەگەر چاك و باش
بەوھ و ژن و كچەكەى تەوبەدەكەن و
باشگەزدەبەنەو دەگەپنەوھ بۆچاكە.

* ئەوھى بېينى لەچاك و پىسى گوئى
دەخوات زىنا لەگەل منال و
نۆرىنەدادەكات.

گوئيىستى پشكنىنى پزىشك: لەخەودا
بەلگەيە لەسەر پىشكەوتن و
سەرکەوتن، دەگونجىت بەلگەبېت
لەسەر چاكبەونەوھ لەنەخوشى،
ھەرەھا بەلگەيە لەسەر دەرخستنى
كەموكوپى.

گويدىرىژ (كەر): (ئىبن سىرىن) دەلئىت:
گويدىرىژ باپىرەى مۆفە بەھەر
چەشنىك بېيىنى ئەگەر قەلەو يا
لاوازىت.

* ئەگەر بەباشى دەپۆيشت بەپۆھ
سوود و قازانجى دنيايە.

*نه گەر بينى گويدريژه كەى به ليدان ده پوات به پتوه بيه شهو به تنيا به نزاو پارانه وه نان و بژيوى پيډه دريت.
*نه گەر گويدريژه كەى چوه نيو لانهو ماله كەى باپيره يه تى به خيرو چاكه وه روى تيده كات.

*نه گەر بينى گويدريژه كەى بوه به هيستر بژيوى له لايه ن فره مانره واوه ده بيت، نه گەر بوو به سرنده بژيوى له لايه ن سته مكارنيكه وه ده بيت، نه گەر بوو به به رانيك باپيره يه تى ريزداريده كات.

*نه گەر بينى گويدريژه كەى هه لگرتوه هيزو توانايه خوداوه ند پيډه به خشي هه تا پتي سه رسامده بيت.

*نه گەر گويى له سمى نازه ليت به بينه وهى ببيني باران و ريبازه.

*گويدريژ بۆ گه شتيا رو موسافير خيره له وهى هتياش بيت و نه جو ليت.

*نه گەر ته رسي گويدريژ كوكاته وه مال و دارايى زياده كات، نه گەر زورانبايى له گه ل گويدريژيكد ا بكات هه نديك له خزمه نزيكه كانى ده من.

*نه گەر هاوسه رگيري له گه ل گويدريژيكد ا بكات به هيز ده بيت له سه ر ريبازى باو باپيرانى.

رنق و رزيان بۆ په يداده كرد، نه گەر واش نه بوو گه وره و سه ردارى ده مریت يا خود سه فر ده كات و ده سته بردارى خزمه تكاره كەى ده بيت.

*نه گەر ژبييت ميڙده كەى ته لاقيددهات يا خود ده مریت يان سه فره ده كات.

*نه و گويدريژهى خاوه نه كەى نه ناسراوه پياويكى نه زان و بياوه په به پتي نايه تى: ﴿ اِنَّ اَنْكَرَ الْاَصْوَاتِ ﴾ (لقمان: ۱۹).

*هه روه ها به لگه يه له سه ر پياويكى جووله كه به پتي نايه تى: ﴿ كَمَلِ اِكْمَارِ يَحْمِلُ اَسْفَاراً ﴾ (الجمعة: ۵)، نه گەر گويدريژه كه زه پانى له سه ر مزگه وتيك يان بلندگويه كه وه بياوه پيك بانگه شهى بياوه ريده كات، نه گەر بانگيدا به بانگى ئيسلام بياوه پيك موسولمانده بيت.

*نه گەر بينى بوه به خاوه نى گويدريژ تووشده بيت به ده ستي كومه ل و گروهيكى نه زانه وه به پتي نايه تى: ﴿ كَانَهُمْ حُمٌ مُسْتَنْفَرَةٌ ﴾ (المدثر: ۵۰).

*نه گەر سواري گويدريژيكد ببيت و به باشى پتوهى بپوات باپيره ي له كاروكرده وهى رازيه.

*نه گەر گزشتى گويدريژ بخوات مال و دارايى به ده سته هيتيت.

* نه گهر بينى گوډيريزټك هاوسه رگيرى
له گه لكر دوه مال و دارايى و جوانى
به نه اندازه كى بيشومار زياده كات.

* گوډيريزى رام و گوډرپايه ل بیداری
با پیره ی خه وینه ره بؤ خیر و مال و
دارایی.

* نه گهر ببی به خاوهن گوډيريزټك
يا خود بيه ستيت و په يان بيخاته نيو
مالی خوی خود او هند خیر و چا كه به كى
بیشومارى پیده به خشی و قوتاریده كات
له غم و په ژاره.

* نه گهر له سر پشته گوډيريزه كى
بكه ویته خواره ه ژار ده كه ویت،
نه گهر گوډيريزه كى كه سيكيتي بیت و
له سهرى بكه ویته خواره وه په يوه ندى
ننوان خوی و هاوه له كى ده بچي.

* نه گهر گوډيريزټك بكړی و نرخه كى
بدات به در هم خیر و چا كه كى
له قسه و گو فتاره وه ده سنده كه ویت.

* نه گهر گوډيريزټكى چاوكویر ببینی
مال و داراييه كى هیه شوین و جیى
نازانیت، نه وهى ناقولا و نكولى ليكراوه
له گوډيريزدا ده نگیيه تی، له بنه په تدا
با پیری مړوډو به ختیه تی.

* ماکه رن يان خزمه تکارىكى به دخو
يان بازرگانی مړوډو شوینی سوود و
قازانچیه تی، نه گهر له خه ودا له ژير يابوو

دوگيانوو لئی و منداليوو به چه شنى
ره گه زى نه و قبولینه كات كوپه كه هی
نه و نییه گه نیشانه یه كى تیدابیت.

* نه گهر له شیرى ماکه ر بخوا ته وه
نه خوشییه كى سووك ده گریست و
چا كه ده بیت و وه.

* نه گهر ماکه ره كى جاشه كه رىكى
نیرینه بییت منالی نیرینه ی ده بییت
نه گهر مینه بوو به لگه یه له سر خاوی و
له سر خوی.

* هـروهـا ده لـین: نه وهى سوارى
ماكه ريك بییت بیت و وهى جاشه كه رى
له گه لدابیت ژنیکده هیتیت به بیت و وهى
مندالی هـ بیت، نه گهر گوډيريزه كه
جاشه كه رى له گه لدابیت ژنیکى كوپدار
ده هیتیت.

* نه گهر بينى ده سستی جاشه كه يگرت
يا خيـبو و ترس و بیم روى تیده كات
له لایه ن كوپه كه یه وه، نه گهر يا خینه بوو
سوود و قازانچىكى هیواشی پیده كات.

* هـروهـا ده لـین: ماکه ر زياد بوونی
مال و دارايى و پله و پایه یه.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا مثاله یا
كوپه يا خود ژنه، ده گونجیت
به لگه بیت له سر سه فه ر يان زانست
به پتی نایه تی: ﴿كَمَلًا اَكْمَلًا يَحْمَلُ
اسْفَارًا﴾ (الجمعة: ۵).

+ کوپو مندالی زینا.

+ ده رکه و تنی جنۆکه و دروستکراوی
په نهان.

* هـروهـا دهـلـین: بینینی دهـنگی
گویدریژ به لگه یه له سهـر تاریکایی.

* نهـگـر بینـی به باشی دهـتوانیت سواری
گویدریژ بیت یاخود دهـترسی له وهی
سواری بیت، به چه شنیکی جیاوازی
خوید هـرده خات.

* نهـگـر زانایه کی بینـی سواری
گویدریژ — ژیه پله و پایه
به دهـسته هـیتیت و لهـوانه و تنه وه دوا
ده که ویت.

* گویدریژی له پولواز مال و دارایی و
زیاد بوونه تی.

* گویدریژی قه له ویش مال و داراییه که
ته وایوه و کوتای هاتوه.

* گویدریژی (هـغریبی) باشترین
جینشینه.

* ماکـر مال و داراییه که له چاندن و
کشتوکال به دهـستیده که ویت.

* نهـگـر بینـی سواری جاشه که ریکبوه
غـم و په ژاره رووی تیده کات له لایه ن
کوپ یان ژنه وه.

* نهـگـر گویدریژه که ی بمـریت مال و
دارایی زیاد ده کات، دابه زینیش له سهـر
پشتی گویدریژو فروشتنی هه ژارییه.

* نه وهی پیچه وانه ی حالی به ناگابوونی
له گویدریژه که یدا به دیبکات و خه وینه ر
له خواترس بیت به لگه یه له سهـر
خاوبوونه وهی به ندایه تی.

* دهـگـیرنه وه (ذي النون) ی (میسری)
(ره زای خوای لیبت) گوتویه تی: من
کاتی سهـر پیچی خـوداوهـند دهـکهـم نهـو
حال و باره له گویدریژو خـزمه تکاره که مدا
به دیده که م.

* نهـگـر سواری ناژه لیکبوو
که شیاوینه بوو به هوی تویشوو
پیداو یسته کانه وه نهـرکده خاته
نهـستوی یه کیک که شایسته یه بیت.

* دهـگـونجیت گویدریژ به لگه بیت له یهـر
بژیوی و زق و زوی.

* گویدریژ به لگه یه له سهـر:

+ زانایه ک کارو کرده وه به زانیارییه که ی
نه کات.
+ جووله که.

+ نه وهی مروف له سهـری داده نیشیت.

* هـیـسترو خاوه نـداریتی گویدریژ
له خه ودا به لگه یه له سهـر جوانکاری
به مال و سامان.

* گویدریژ ژنیکی بژیوی په یداکاره و
خـیـرو بـیری نـقـده و وه چه و نه وهی
سوود و قازانجی په یتا په یتا هه یه.

* دهـنگی گویدریژ به لگه یه له سهـر:

+ شهـپو ناخوشی.

*نه گهر بينى گويدريژنيك سهر ده بريټ
 تا گوشته كه ي بخوات و رزق و رۆزى
 فراوانده بيت له دواى تهنگه ژه و نه دارى.
 *نه گهر بينى گويدريژ بۆيه كيكيتر
 سهرده بريټ خواردنى خراپده بيت.
 *نه گهر بينى گويدريژه كه ي چن
 كلكيكى هيه به لگيه له سهر رزق و
 رۆزى فراوان.
 *نه گهر بينى گويدريژنيك يا چن
 گويدريژنيكى هيه خوښى و شادى و
 خيروچا كه ي زياده كات.
 *گويدريژنى كيويش به لگيه له سهر
 سهرپيچى.
 *نه گهر بينى سواري گويدريژنيكى
 كيوى بوه و له سهر پشتى ده كه ويته
 خواره وه باناگادارى سهرپيچى بيت.
 گويدريژه وان (خاوهن گويدريژ): (ئين
 سيرين) ده لئيت: خاوهن مالى حه رامه و
 سهرچاوه ي بژيوى نادروست و حه رامه و
 هانى خه لگيده دات له سهر
 به تال و ناپه وا.
 (نابلسى) ده لئيت: خاوهنى گويدريژ
 به لگيه له سهر به رپرسي كاروبار،
 بينينى به لگيه له سهر بژيوى به هوى
 سه فه رو گه پانه وه، ده گونجيت
 به لگه بيت له سهر سووك و ناسانكردى
 كاروبارى قورس و گران.

گويدريژنى كيوى: (ئين سيرين)
 ده لئيت: جياوازي هيه سه بارهت
 به گويدريژنى كيوى له ليكدانه وه دا،
 هه نديكيان ده لئين: پياويكه، نه وه ي
 ببينى به لگيه له سهر دوژمنايه تى
 نيوان خه وبينه رو كه سىكى ناديار
 كه هيچ و پوچ و به دپه چه له كه.
 *هروه ها ده لئين: به لگيه له سهر مال و
 دارايى، نه وه ي ببينى گويدريژنيكى
 كيوى له دووره وه نه وه مال و داراييه كى
 تياچووى ده سته ده كه ويته وه.
 *ده لئين: سواربوونى گه پانه وه يه بۆ
 ناحه قى و به تال و تيكدانى به ندى
 گوپاپه لى بۆ موسولمانان.
 *نه گهر گوشتى گويدريژنيكى كيوى
 خوارد يان شيره كه ي چه ند
 خزمه تكارنيكى ده سته ده كه ويټ له لايه ن
 پياويكى ريژداره وه.
 *شيري گويدريژنى كيويش مال و
 داراييه كه ي رامكراوه.
 *نه گهر سواري گويدريژنيكى كيويبوو
 رام و گونجاو بوو بۆي سهر يكرده ته
 سهرپيچى، نه گهر گويدريژه كه رامنه بوو
 زۆرانبازيده كات له گه لى يا خود
 ليئيده دات ناپه حه تى قورسى پيڊه كات
 به هوى سهرپيچيه وه و غه م و په ژاره
 رووى تيڊه كات.

* هـروهـا گویدریژی کیتی به لگه یه
له سەر:

+ هاوسەر یاخود منداڵ.

+ که سانی دلپه ق و توندوتیژ.

+ که سانی ده شته کی و گوندنشین.

* هـروهـا مانگای کیتویش وایه به لام
پتر به سۆزه له گویدریژی کیتی.

گویره که: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا

کوپکی نیرینه یه نه گەر به شاخه وه بوو

یان پییه خشرا، هـموو به چکه یه کی

ناژه لانی تریش هەر به وشیه یه نه گەر

پتی ببه خشری.

* گویره که ی سور وه کراو دلناییه

له ترس و بیم به پتی چیرۆکه که ی

حه زه تی (ئبراهیم) (سه لامی خوا ی

لیتیت).

* گویره که کوپکه شایسته ی خیره،

ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سەر

غم و په ژاره و سه ریچی و ده رچوون

له گوپراهی خوداوه ند.

* نه گەر ژنیک بیننی به خشلی ژیره وه

یان به جل و به گوه به لگه یه له سەر

خوشی و شادی، ده گونجیت به لگه بیت

له سەر فیتنه.

* گویره که ی قه له و مژده یه به بوونی

کوپو سه رکه و تن به سەر دوژماندا.

* نه گەر گویدریژه که چوه ماله که ی

پیاویکی به دوخرابی بیدین رووده کاته

ماله که ی، نه گەر گویدریژه که ی برده

نیو ماله وه له دل و ده رووندا وه ک

نیچیریک بۆیه پروانی خیر و ده سته ک و ت

روو له ماله که یه کات.

* ماکه ری کیتی ژنه، خواردنی

شیره که ی خواناسی و ریتوما ییه

له نایندا.

* نه گەر بیننی بو به خاوه نی گویدریژی

کیتی و رام بیت بۆی قسه ی به سەر

کۆمه ل و تاقمیک پهرته وازه ی

موسولماناندا ده پوات.

(نابلسی) ده لیت: نه گەر گویدریژی

ئاساییو به گویدریژی کیتی به لگه یه

له سەر زیان بۆی، نه گەر گویدریژه که ی

یه ک که له چاوبوو یا دییه ی لاوازیو

که م کوپی رووده کاته بژیوی.

* نه گەر بیننی بو به گویدریژ به لاو

نه هامة تیه ک رووی تیده کات نه قل و

ژییری تیکه دات و کرداره کانی که م خیر

ده بیت.

* نه گەر گویدریژیکی بیننی له ئاسمانه وه

دابه زیوه ته خواره وه و عه وده تی چوه

به نیو پاشیدا مال و دارایی پیشوماری

ده سته گیر ده بیت و پتی ده وله مهنده بی

به تاییه ت نه گەر پادشاو فرمانپه و ابوو.

* نه گەر بينى گۆشتى گۆيزه كه ده خوات مال و دارايى له پياوژن به ده سستده هينى، نه گەر بينى گۆيزه كه يه كى هه لگرت و بردى بۆ مالى خويان غه م و په ژاره يه كى قول رووى تيده كات.

گۆيز: (ئيبين سيرين) ده لئيت: گۆيزى هندى: نيزگه له يه، هه نديكه لئين: مال و داراييه كه له لاي پياويكى فالگه رى به نه ستيره، نه گه ربينى گۆيزى هندى ده خوات زانيارى نه ستيره گه رى فيرده بئيت يا خود دوى راى نه سستيره گه ريك ده كه وئيت له راو بۆ چووندا و برى وى پئيده كات، هه روه ها نه گەر بينى بوه به كاهين يا خود نه ستيره گه ر به بيدارى و به ناگايى گۆيزى هندى به ده سستده هينى.

(نابلسى) ده لئيت: مال و داراييه كى په سمه نده كراوه، نه گەر خشه خشى هه بوو ناكوكى و ده نگه ده نگو قاوو قيزه.

* دارگۆيز پياويكى عه جه مى ره زيل و چرووك و وده وپكاره و خاوه ن مال و داراييه كى كتوپره و خيى لئناكات.

* نه گه ربينى له سه ر داگۆيز ئه كه وابه سته ي پياويكى عه جه مى گه وده ده بئيت به پئى پياوه لئانى خوى.

* نه گەر له سه ر دارگۆيزه كه هاته خواره وه نئوانيان به كنگه رى و نابه سترى، نه گەر كه وته خواره وه له سه رى و مرد له به رده م پياويكى كه ته ولى له ش و لار گه وده دا ده كوژيت يان له به رده م پادشايه ك، نه گەر دره خته كه شكا پياوه له ش و لار گه وده كه ده مرئيت و نه وه ي ده كه وئيه خواره وه ده بئيت به فهرمانه ر وه نه گەر نه مرئيت قوتارده بئيت، نه گەر هه ردوو ده سست و قاچى شكا روو به تيا چوون و هيلاكى ده چئيت و به لاو نه هامة تيه كى گه وده رووى تيده كات به لام له دو اييدا قوتارده بئيت.

* نه گه ربينى دارگۆيز ئه كه ده بئيت وه پياويكى عه جه مى ده كوژيت.

* نه گەر گۆيزى له باخك ليكرده وه له مال و دارايى له لاي ژنيكه وه به ده سستده كه وئيت نه گەر گۆيزه كه پاكرابوو رزق و رۆزى ته واوه.

* نه گەر توئيكي گۆيزى خوارد غه بيه تى پياويكى ره زيل و چرووكه كات، نه گەر ئه و توئيكه ژنيك بلاويكرده وه غه بيه تى پياويكى ره زيل و چرووك ده كات.

* نه گه ربينى وه كه نه وه ي يارى به گۆيزده كات له مالى هه رامدا رۆده چئيت.

ڳوڙي پاڪراوڻ رزق و روزيه،
هروهه ده چوڻي به پيا وڃاڪان و
سه رکدهو برايان.

ڳهروهه ده چوڻي به له شساغي و
درڙه ڪيشاني سه فەر.

ڳهه گر خه ويڻه رڙبوو گوڙ به لگه به
له سه ته مه ندرڙي له گل مڙدو

هاوسه ر به هڙي واڙو بـووني
پيته ڪانيه وهه دروستي ڪاروباري
قورسو گران و نه سته م.

ڳوڙي شڪاو مال و داراييه
به بيتمانديوون.

ڳوڙي هندي به لگه به له سه گرفتاري
ڪاهينه ڪان، نه گه ربيني گوڙ ده خوات
گوتهي راست و دروسته بيٺ.

گوڙگر: (نابلسي) ده لڙت: گوڙگرتن
له قورٿان يان گوڙگرتن بڙ پيا مه لداني
پڙغه مبه ر (ﷺ) يان گوڙگرتن له وتار

به لگه به له سه رڙنو ماي و گه پانه وه بڙ
لاي خوداو پاشگه زبونونه وه، نه گه
گوڙبيستي به ده ر له وه بوو نه وه
ده چيٽه ريزي نه وانه ي خوداوه نـد

ده رياره يان ده فەر مويت: ﴿وَأَن
تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ لَا يَسْمَعُوا﴾
(الأعراف: ۱۹۸). گوڙگرتنيش درڙو

فيٽنه به، ده گونجيت گوڙگر ناپه حه تي و
به لاو نه هاهه تيه ڪ بيٺه رڙي.

ڳهه گر بيني گوڙده گري نه گه
بازرگـانـبوو گرڙبه سـته ته ڪي
مه لده وه شڙي، نه گه ر فەرمانپه وابت
لا ده بريٽ.

ڳهه گر بينيني گوڙي له مرڙيڪ گرتوه
به نهڙي ده يه وٽ نابرووي بيات.

ڳهه گر بيني گوڙي له وتي وتي گرتوه و
شوڙي باشتري و ته ده ڪه وٽ مڙده ي
پڙده دريٽ.

ڳهه گر بيني گوڙده گري و خڙي
به چه شنيڪ لڙده ڪات و گوڙي لڙنييه
نه وه درڙده ڪات و راديت له سه رنه وه ي،
هروهه گوڙبيستبووني ده نگه ڪان
له خه ودا يا خود پڙداني نه وه ي شياوي
خه ويڻه ره به م چه شنه به:

+ فاووقڙي نه وه ي (ناده م): رزق و
روزي و سوود و قازانجه.

+ ده نكي نازهن: غم و په ڙاره و ترسو
بيمه.

+ سه گوه: گوتو و خڙه لقورتانه
له ڪاريڪدا هيچ ڪه لڪناگري.

+ مڙهي پلنگ: خوناندن و نازڪردن و
پڙنه زانينه.

+ گمه گمي ڪوٽر: شيوهن يا خود
ماره برينه.

* گوینگرانی مروؤف: (نابلسی) ده لیت:
به لگه یه له سه سه سامی و جیاوازی و
به رته وازه ی یان درؤ کردن له گه لی.

* گوینه نخستن: (ئین سیرین) ده لیت:
گوئ هه نخستن له خه ودا بریتییه له درؤ
قسه هه لبه ستن، به پئی فرمایشتی
خوداوه ند ﴿لَقَوْنَ السَّمْعَ وَ أَكْثَرُ لَهُمْ
كَازُوبُونَ﴾ (الشعراء: ۲۲۳).

واپتویست ده کات گوئ هه نخستن
له لایه ن فرمانره واوه کاریکی ناشیاو
گونجاو بیت به پئی نایه تی ﴿لَا مَنْ
إِسْتَرْقَ السَّمْعَ فَأَتْبَعَ شَهَابٌ
مُبِينٌ﴾ (الحجر: ۱۸).

* سه باره ت به گوینه نخستن : نه وه ی
له خه ودا ببینی گوئی هه نخستوه نه گه ر
بازرگانبوو په شیمان ده بیته وه
له گرینه ست و په یمان، نه گه ر
فرمانره وا بیت له کارده خری به پئی
نایه تی: ﴿لَهُمْ عَنِ السَّمْعِ
لَمَعْرُولُونَ﴾ (الشعراء: ۲۱۲).

* نه گه ر خوی بینی گوئی گرتوه
له یه کیک ده یه ویت ئابووی بیات و
نهینی ئاشکرا بکات.

* نه وه ی ببینی گوئ بو وتی وتی و
قسه ی نه م و نه و رادیرو و شوینی
باشه کانی ده که ویت مژده ی پیده دریت
به پئی نایه تی: ﴿فَبَشِّرْ عِبَادَ، الَّذِينَ

+ دهنگی به ره سیلکه: قسه و ته ی
به سووده یا خود گوینگرتنه له قورئانی
پیروژ.

+ دهنگی بوق: لیدانه یان دهنگی
زهنگه.

+ فیشکه ی مار: جه نگانندن و
ئاگاداری و ده مه ده مه یه.

+ زه ره ی گویندریژ: دوعا کردنه
له سته مکاران.

+ ره زیل، به خیل: گوته و خوختنه
نیو گومانه وه یه.

+ بوره ی گویره که: فیتنه و ناشوبه.
+ دهنگی حوشتی: سه فیره و
ماندوبونه.

+ ته ره ی شیر: هه ره شه لیکردنه.
+ مهری پشیل: فیتنه ی و
دهنگه دهنگه له گه ل چاوداگرتن و
فروغیل.

+ دهنگی مشک: کوبوونه وه و
خوشه ویستی و رزق و رزیه.

+ دهنگی ناسک: ئالوده و بیرکردنی
نیشتمانه.

+ توره ی گورگ: ئاگاداری دزیه.

+ دهنگی ریوی: ئاگادارییه
به هه له اتن و گواستن وه.

+ دهنگی چه قه ل: کاروباری گرنگه
له شه رو چاکه دا.

غَاثِرَيْتٍ مِّنْ عَذَابِ اللَّهِ ﴿
(یوسف: ۱۰۷).

(نابلسی) ده لَیت: گۆچان زمانیتی یاری
پئیده کات ویست و خواز لیکده دریته وه،
ئه وهی تیدا رووده دات له زیادوکه م
بیگه پئینه وه بۆ کوپ یا زوبان.

* نه گهر بینی به گۆچان له توپیکده دات
شه پ له گهل هاوسه ره که ی ده کات یان
له گهل پیاویکی دوو پوو چونکه توپ
هه رکات بوه سستی دیسان
ماندوویده کات و لییده داته وه، ئه مه ش
له شه پو پیکدا دانه چیت.

* وشه ی گۆچان له وشه ی (جان) وه
هاتوه ده گونجیت بینینی به لگه بیت
له سه ره نه گو زوبان.

* هه ره ها بینینی به لگه یه له سه ره
خیریکی گوزه راو له رابردودا.

* نه گهر بینیی گۆچانیکی
به دهسته وه یه و لییده دات خوازه کانی
ده ستگیر ده بیت به بیته وه ی جیگیر
بوو بیت و به نه ندازه ی زالبوونی به سه ره
لیداندا به ده ستیده هیئت.

(ئین سیرین) ده لَیت: گۆچان پیاویکی
پاریزداوی دوو پوه، نه گهر بینیی
گۆچانیکی به دهسته وه یه په ناده گری
به پیاویک ئه و سیفه ته ی هه لگرتوه و
ئه وه ی که وا خوازیاریه تی

يَسْمَعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ
أَخْسَنَتْ ﴿(الزمر: ۱۷-۱۹).

* نه گهر بینی گوئی هه لختبوو به لام
خوی وانیشانده دا گوئی لَینیه
راستناکات و به ر ئایه تی: ﴿يَسْمَعُ آيَاتِ
اللَّهِ تُنَلَّى عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا كَأَن
لَّمْ يَسْمَعْهَا فَبَشِّرْهُ بِعَذَابِ أَلِيمٍ﴾
(الجاثیه: ۸)

ک و

گورژا لک (گورژا ک): (ئین
سیرین) ده لَیت: داری گورژا ک پیاویکی
ترسنوکی توقیوی بی دینه و خوی
که وه به پيس و گه نه ده ل
ناوزه دیکردوه و به چه شنی باسیده کات
جیگیر بوونی نییه و ده فره مویت:
﴿كَشَجَرَةٍ خَبِئَتْ اجْتَئَكَ مِنْ فَوْقِ
الْأَرْضِ مَالِكًا مِنْ قَرَارٍ﴾ (ابراهیم:
۲۶) به رو بوومه که شی غه م و په ژاره یه.

ک و

گۆچان (گالوک): (ئین سیرین) ده لَیت:
گۆچان کوپیکی خیراو تیر تپه پره،
هه ره ها ده لَین: پیاویکی دوو پوو
شه له و یاریکردن پیی هانا بردنه بۆ
پیاویک ئه وه سیفه تی بیت.

* هه ره ها ده لَین: باش نییه له خه ودا
به پیی ئایه تی: ﴿أَفَأَمِنُوا أَن تَأْيِيَهُمُ

* نه گەر گۆچانه كه له باده مېوو به لگه يه
له سهر به سهر چوونى نه وهى
خېروشې تېدايه .

* نه گەر له قوخبوو ده گونجيت
به لگه بيت له سهر دوو پووى له نايندا .

* ده گونجيت گۆچان به لگه بيت له سهر
ماريان جادوو .

* نه گەر بينى له كه سپكده دات به گۆچان
زماندرېژيده كات به سهر يا .

* نه گەر گۆچانه كهى كيشا به بهر ديكدا
ئاوى ليدهره يئا نه گەر هه ژاريوو
دهوله مه ندده بيت، نه گەر دهوله مه ندبوو

پتر دهوله مه ند ده بى، ده گونجيت رزقو
رۆزىيه كى باشبيت .

* ده گونجيت گۆچان پياويكى گه نده ل و
پيسو بى ناين بيت چونكه له دار
دروستكراوه نه وهش پياويكى
دوو پووه .

گۆرانى: (تيبن سىرين) ده لئيت: نه گەر
گۆرانىه كه خوشبوو به لگه يه له سهر
بازرگانيه كى به سوود ، نه گەر باشنه بوو
به لگه يه له سهر بازرگانيه كى
زه ره ره مند .

* مه ند كده لئين: گۆرانىبيژ زاناو دانايه
يان يادخه وه يه .

به ده ستيده هينيت و به سهر دوژمناندا
زالده بى و مال و دارايى زياد ده كات .

* نه گەر گۆچانه كهى به نوشتاوه بى
بينى و خويدابوو به سهر يا مال و سامانى
ده پوات و نه وهش له خه لكى و نده بى،
نه گەر بينى شكا نه گەر بازرگانبوو
بازرگانيه كهى زه ره ده كات، نه گەر
فرمانپره وابوو لاده بریت .

* نه گەر بينى به گۆچانه كهى كيشاى
به زه وه كدا كيشه و گرفتى تيدابوو
ده بيت به خلوه نى نه وه وييه و
نه ياره كانى ده شكيتى .

* نه گەر بينى خويبووه به گۆچان
به خيراى و كتوپر ده مرئ .

(نابلسى) ده لئيت: نه گەر بينى
گۆچانه كهى شكا نه خوشيه كى سه خت و
توندد ده گرئ و هيزو تواناى
له بهر ده بریت .

* نه گەر بينى به گۆچانه وه ده پوات
به پيوه سووره له سهر سواربوونى
كه شتى .

* گۆچان به لگه يه له سهر:
+ فه رمان به چاكه و ريگرى له خراپه .

+ سه ره كه وتن به سهر دوژمناندا .

+ گه يشتن به هيو او ئاوات .

ناسرابوو نامادهی فیتنه ده بی
که رووده داتو ده که ویتته وه.

*گورانی ملکه چو رسوایان له بازاردا

به لگه یه له سهر نه قل و سووکیان.

گورانیبیژ: (نابلسی) ده لیت: له خه دات

بینینی به لگه یه له سهر شادی و خوشی،

ده گونجیت به لگه بیت له سهر سه فیهرو

گواستنه وه له شوینیکه وه بۆ

شوینیکیت. ده گونجیت به لگه بیت

له سهر نامۆزگاریکار.

گوره ویی: (ئین سیرین) ده لیت:

گوره ویی مال و دارایی و پارێزهره بۆی،

نه گهر بۆنوخو شبوو به لگه یه

له سهر نه وهی خاوه نه که ی مال و

داراییه که ی ده پارێزی به زه کات و

به باشی باسده کری، نه گهر بۆنه که ی

ناخو شبوو به لگه یه له سهر ناقلای زن،

نه گهر پروکار و کۆنبوو به لگه یه له سهر

زیگری له زه کات و خیر.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر بینینی گوره ویی

له پنده کات مال و داراییه که ی هاوسه نگ

ده بیت نه گهر دایکی مابوو کۆچی

پنده کات، وه گهرنا کۆپه که ی

یا ساغده بیت.

*ههروه ها گوره ویی به خزمه تکارو ژنو

به رده ست ناوزه دکراوه.

*گورانی له بازاردا نابوچوونه یاخود

کاروباری ناقلایه ده که ونه نیوی، بۆ

هه ژاریش ژیری و نه قل له ده ستدانه.

*نه گهر شوینیکی بینینی گورانی تیا

ده گوت له وشوینه دا درۆ رووده دات و

جیاوازی ده که ویتته وه نیوان

خۆشه وستان و پلانی ئیره بیبه ره.

*ههروه ها ده لیت: گورانی به لگه یه

له سهر قاووقیزو گێرمه وکیشمه به هوی

جیاوازی جموجوولی سه ماوه.

*نه گهر بینینی هۆنراوه یکردوه به گورانی

به ده نگیکی خوش و به رز خیره بۆ

گورانیبیژان و سه رجه م نه وانه ی له وێن.

*نه گهر بینینی گورانییه کی ناخوشی و

به لگه یه له سهر بیکاری و رسوایی.

*نه گهر بینینی له نیو قوردا ده پواشو

گورانی ده لیت: خیره به تایبته نه گهر و

خورمای فروشت.

*گورانیبیژی هه مام قه ممه و قه م

تاوانباره.

*ههروه ها ده لیت: گورانی له بنه په قدا

به لگه یه له سهر شه پو ئاژاوه و

ده نگه ده نگه.

*گورانی و لاوانده وه به لاونه ها مه تیبه.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر له هه مامدا

گورانی و له بازاردا به خواناس

نایەتی: ﴿وَلَا تُقِمُّ عَلَى قَبْرِهِ﴾
(التوبة: ۸۴).

* ئەگەر پیاویکی دەولەمەندی
لەگۆرستان بینی بە دەوری گۆرەکاندا
دەهات و دەچوو سەلامی لێدەکات،
هەرەها دەلێن: بێپارە دەبێ و دەست
لەخەلکی پاندەکاتەوێ چونکە
گۆرستان شوینی بێپارەیانە.

(نابلسی) دەلێت: لەخەودا زیندانەو
زیندانیش گۆرستانە، ئەگەر بینی
لەگۆرستان نیشتەجێبەو و هیشتا هەر
زیندوێ زیندانی دەکری.

* ئەگەر گۆرپی هەلکەندو رەبەنبوو
ژنیکدەهینی بەفروغیل.

* ئەگەر گۆرپی لەسەر زەوی
هەلکەندو دیواری نەبوو لانە قیامەتە
ئەگەر چوێ نێوی ئەجەلی هاتو، ئەگەر
نەچوێ نێوی هیچی تێدا نییە.

* ئەگەر گۆرپی کپی و نەچوێ نێوی
ژنیکدەهینی.

* ئەگەر گۆرپی کپی و نەچوێ نێوی
ژنیکدەهینی.

* ئەگەر گۆرپی بینی لەشوینیکەو
گۆزرایەوێ بۆ شوینیکێتر کەسێک
لەجێنشێنەکانی خاوەنی ئەو گۆرە
لانەو مالتیک دروستدەکات.

گۆر: (نێین سیرین) دەلێت: گۆرپی
هەلکەندو زیندانە هەرەک چۆن
زیندانیش گۆرە.

* ئەگەر بینی دەچیت بۆسەردانی
گۆرستان سەردانی زیندانەکات.

* ئەگەر بینی گۆرپیک هەلکەنێ
لەسەربانیک تەمەندریژ دەبێ.

* کۆمەلە گۆرپی زۆر لەشوینیکێ
نادیاردا بەلگەییە لەسەر پیاوانی
دووپوو.

* ئەگەر بینی گۆرستان بارانی لێباری
خەلکی سۆزو بەزەبیان بەسەرا دەباری.

* ئەگەر گۆرپی لەشوینیکێ نادیار
بینی تیکەل بەپیاویکی دووپوو دەبیت.

* گۆرستانی ناسراو بەلگەییە لەسەر
کاریکی حەق کە ئەو لێی بێتاگایە.

* ئەگەر بینی گۆر بۆ خۆی هەلکەنێ
لانەو مالتیک بۆ خۆی دروستدەکات.

* ئەگەر بینی گۆرپی مردوویەک
گۆزرایەوێ بۆ مالتیکێ یان گەرەک و

شارەکەێ مندالەکانی لەو شوینەدا
مالتیک دروستدەکەن.

* ئەگەر بینی چوێ نێو گۆرپیک
بەبێنەوێ تەرم و جەنازەبێ مالتیکێ

بەتالەدەکری.

* ئەگەر بینی لەسەر لێواری گۆرپیک
وەستاوێ گوناھێک ئەنجامدەدات بەپێی

راسته، نه گهر به مردووی بینی داواکه ی ده سترگرنای.

* نه گهر بینی گوی پیغه مبری (ﷺ) هه لدايه وه سوننه تی نو زیندوده کاته وه.

* نه گهر مردووی بینی له گۆره کانیا ندا هه ستاون و گه پانه وه بو مالیان به بیته وه ی که س بیاناسیتته وه له مزگه وت دیتته ده ره وه و جینشینیانی شار گهرچی هاوه لپه یداکارن پاریزراو ده بن، یاخود کشتوکالی خه لکی سه وزده بیته که پیشتر ناھومیدبوون لئی.

* نه گهر گوی بیتاوه پیکي هه لدايه وه یا بیدعه کارئ یان که سیکي ناموسولمان دواي رییازی سه رگه ردانی ده که ویت یاخود مال و داراییه کی به حه رام و فروغیل چاره سه رده کات، نه گهر هه لکه ندنه که به رده وامبوو هه تا گه یشت به که لاکیکي بۆگه ن یاخود سووتاو پیساییه کی زۆرو بی شومار نه و جا له به لکه هیتانه وه دا به هیزده بی و ده کات به دهره نجامی خرابی خوی.

گۆرستان؛ (نابلسی) ده لیت: له خه ودا

به لکه یه له سه ر:

+ نامۆزگاری.

+ خویندنه وه.

+ گریان.

* گوی نادیار نه ته وه و کومه لیکي دووبوون به بی تی ئایه تی: ﴿وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ﴾ (فاطر: ۲۲).

* نه گهر گۆرپیکي هه لکه ند هاوسه رده گری، نه گهر کردی به مالی خوی زۆر باسی مردنده کات.

* گۆر به لکه یه له سه ر سه فهری دووبوو بیزاری و هاوسه رو زیندان.

* نه گهر بینی گۆرپیک پرده کاته وه ته مه نیدریژده بی و له شساغده بی.

* نه گهر بینی له گۆرپیکدا نه سه پرده کرا به بیته وه ی بمرئ غه م و په ژاره رووی تیده کات یاخود ته نگه شه و گرفت دیت به سه ریا یاخود زیندانیده کری.

* نه گهر خوی به کفنکراوی و نه سه پرده کراوی بینی له گۆره که یداو زیندوبوو ژنده هینی.

* نه گهر گۆری مردوویه کی هه لدايه وه خوازیاری ریگه یه که و شوینی رییازی مردوه که ده که وی، نه گهر مردوه که زانابیت زانیارییه و به ده ستیده هینیت، نه گهر ده وله مه ندبوو مال و سامان به ده ستیده هینی، نه گهر چوه نئو گۆره که ی و به زیندویتتی به دیکرد مال و دارییه حه رامه، نه و زانیاری و داناییه

گۆره پـانی سوارچـاكان:

(نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سه ر
چوست و چالاکی و سه رکه وتن به سه ر
دوژمنان و ناگادارییه بۆ مندالان یان
پیشه سازی بۆیه کیک بیینی.

گۆره لگه ن: (ئیین سیرین) ده لیت
قوتابی و زانستخوازه به لام نادیاره،
نه گه ر شایسته ی زانیاری نه بوو
ده ویته. هه روه ها به لگه یه له سه رنه وه ی
به دووی کاروباری نه ینیدا ده گه پێ.

* نه گه ر مردوه کانی گواسته وه ده گات
به وه ی حزی پیده کات.

* نه گه ر گۆپی مردوویه کی هه لدایه وه
به دووی زانیاریه کدا ده گه پیت له بۆ
به ده ستخستنی دنیا، نه گه ر مال و
سامانبوو هه رامه نه گه ر مردوه که
زیندو بوو نه وجا زانیاری زیاده بوونی
ناینه که یه تی گه رمالبوو هه لاله.

* نه گه ر بیینی له گه ل مردوویه که ده دوێ
له بۆ به ده ستخستنی پیداو یستیه کانی
پیداو یستیه کانی به ده سته هیئی.

(نابلسی) ده لیت: ده گونجیت به لگه بیئت
له سه ر چوونه نیو مالی بییا وه پو
بییده کاران.

+ بیرخسته وه.

+ ملکه چی و پشت له دنیا کردن.

+ زانیان.

+ خواناسان.

+ فه رمانپه وایانی پادشا.

+ سه رکرده کانی سوپا له باوه رداران.

+ ناماده کردنی چاده رکانیان بۆ
روبه پووونه وه ی سه ربازانی دوژمن.

+ کۆبوونه وه ی ژنو پیاو بۆ کاروباری
گرنگ و پیویست.

* ده گونجیت به لگه بیئت له سه ر لانه و
مالی داوینپیس.

* گۆرستانی خه لکی ناموسولمان
به لگه یه له سه ر:

+ بییده.

+ بییناگایی.

+ مه ی.

+ زینا و خراپ.

+ بییا وه پێ و ترس و بیم.

+ تالانی.

+ ده رخستنی نه ینی و چاو هه لپنان
به عه وره ت و نات و او ی موش ریک و
دوو پوان.

* نه گه ر له گلکۆی نه وانه شتیکی ئاوا
بیینی به لگه یه له سه ر رزق و رۆزی
هه لال له کاسبی یان ده سته که وت.

ده بئیت به فەرمانرہ و اوکار به ده ست،
وہ گەرنا ئەوا لە کار دەخریت.

* دەگێرناوە پیاویک دیت بۆ لای (ئەبن
سیرین) و دەلێت: لەخەودا بینیم
لەگۆزە یەکی سەر باریکدا ئاوا
دەخۆمەو، ئەویش پێی وت: تەنگت
بە کێژێک هەلچنیووە و زۆرت بۆ هێناوە.

* ھەر وہا لە (ئەبن سیرین) یان پرسى
ئەگەر پیاویک گۆزە یەک هەلگیرى و
پەتیکی تێبکات و شۆرپبکاتەو بۆ
ناو بیریەک کاتى پڕناو بوو پەتەکە
ببچرێ و گۆزە کەش بەربیتەو
خوارەو، ئەویش لەلێکدانەو دەى ئەم
خەودا وتی: پەتەکە پەیمان و بەلێنەو
گۆزە کەش ئافرەتەو ئاویش فیتنەو
بیریش خراپە، ئەو پیاویش لەلایەن
ھاوڕێیەکیەو نێردراوە بۆ ئەو دەى ژنیکی
بۆ دەستنیشان بکات بەلام ناپاکى
لەگەڵ کردووە و بۆخۆى
دەستنیشان کردووە، پاشان ماری
برپووە و کردوویەتى بە ھاوسەرى خۆى.

* ھەر وہا پیاویکیتر ھات بۆ لای و پێى
وت: لەخەودا بینیم گۆزە یەک بەسەر
شانەو دەو لەناکاو شکا بەلام
ئاوہە مایەو، ئەویش وتی: ئاخۆ
ژنە کەت دووگیان نییە؟ وتی: بەئێ،

* ئەگەر بینی گۆرھە لێدەداتەو وە مردوو
دەرناھێنى دەرووی لێدەکریتەو وە
مژدەى دەدریتى.

گۆرھە لێکەنە: (ئەبن سیرین) دەلێت:
پیاویکی ستمکاری دلرەق و بێسۆزو
بەزەییە، ھەرکەس لەخەودا ببینى
دەچیتە مالى وەك پشیلە وایە.

(ناہلسى) دەلێت: ئەو دەى کێشمە کێشى
لەگەڵ بکات کێشمە کێش لەگەڵ
مۆفێکی لەو جۆرەدا دەکات، ھەر وہا
لەخەودا گۆرھە لێکەنە یان پشکنەرە.

گۆرینەو (شتبەشت): (ناہلسى) دەلێت:
ئەگەر گۆرینەو یکرد لەخەودا
دەستى تەو وەلامدانەو دەو شتیکی
باشترى باشترى پێدەدرى لە دنیاو
قیامەتدا.

گۆرینی ناو: (ئەبن سیرین) دەلێت:
ئەگەر بینی بەناویکیتر بانگدەکریت
ناوہە ناقلایە خەوش و کەم و کوپى
تێدا دیارى دەدات یان نەخۆشییەکی
خراپ، خۆئەگەر بەناویکی باش بانگرا
وەك (محەمەد) یا (عەلى) یا (حەسەن)
یان (سەعید) رێزو شوکو
بەدەستدەھێنیت بەپێى مانای ناوہە.

گۆزە: (ئەبن سیرین) دەلێت: پیاویکی
بەتوانای بریار سەپێنەرەو ئەزموونى
دەستەلاتى ھەيە ئەگەر ئاوى لێرژا

وتی: خوی دهمریت و مناله کی ده میتیت.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا کچ یان خزمه تکاره ، کومه له گوزه یه ک کچو خزمه تکاری ناماده ی هاوسه رگیرین، نه وه ی لییخوا ته وه مال و سامانی له دوولاه ده ستگیر ده بی.

* نه گه ر بینی شکاوه مه رگی کچو خزمه تکارانه.

گوزه له: (نبین سیرین) ده لیت: به کریگیراویکی دووپوه وه له سه رده ستی نه ودا مال و دارایی به ده سته ده ویت و خواردنه وه ی ئاو تیدا مال و دارایی هه رام یان ژنیکی خو شنووده.

* نه گه ر بینی نیوه ی خواردنه ته وه نیوه ی ته مه نی له ده سته دات ، نه گه ر که متر یا زیاتر بخواته وه لیکدانه وه کی به وچه شنه یه نه وه ی به سه رچوه یان ماوه له ته مه نی، به م پتیه سه رجه م ده فره کان لیکه دریته وه.

* گوزه له ژن یان خزمه تکار یا خود کویله یه یا خزمه تکار.

* ده گونجیت نه گه ر پرییت به لگه بیت له سه ر زهیت یان هه نگوین یا شیر بق خه لکی دنیا.

(نابلسی) ده لیت: نه گه ر بینی له گوزه له یه کی دهم باریک ئاو ده خواته وه تنگ به کیژیک هه لده چنی، نه گه ر بینی گوزه له یه کی به سه ر شانه وه هه لگرتوه گه ریکه ویته خواره وه و بشکی به لام ئاوه کی به میتیته وه ژنه کی دووکیانده بیت و دهمریت و کوپه کی ده میتیته وه.

* بینینی گوزه له به لگه یه له سه ر ئاژه ل یان هاوسه ریک ژور خوی ماندویکات و ره نجیدات مه گه ر گوزه له که مس بیت نه وجا به لگه یه له سه ر ژنیکی پله وپایه به رز.

* گوزه له ی مه ی و باده به لگه یه له سه ر ژنیک له خولی مانگانه دابیت ، نه وه ی له و گوزه له یه ئاوبخواته وه ده چیته لای ژنیک له خولی مانگانه دابیت.

گوشت: (نبین سیرین) ده لیت: گوشت نه خوشتی و نیش و نازاره و کپینی به لاو نه هاهمه تیه، گوشتی تازه ش مردنه و خواردنی غه یبه تکردنی نه وپیاوه یه که ئاژه له کی ده دریته پال.

* خوی له گه ل گوشتی مه ر نه گه ر خرایه سه ر ئاگر خیره روو له خانه واده کی ده کات، دوا ی به لاو نه هاهمه تی و، به نه ندازه ی خوی و، قه له ویش باشتره له لاوازی و له پی.

بِعِجْلٍ حَنِيزُ ﴿٦٩﴾ هه تا کوتایی
چیرۆکه که.

* هه موو شتیک ئاگری به ربکه وی
له کاتی بیداریدا له خه ودا رزق و رۆزییه
گوناھی تیکه لویه.

* نه گهر له خه ودا بینى گوشتى گا
ده خوات ده بریتیه به ردهم دادوه ریک،
گوێره که ی قه له و مژده یه کی گهره ی
خیرایه و مژده کهش به پیتی قه له و بییه تی،
هه روه ها ده لێن: رزق و رۆزی و فیه و
پیتیه له گه ل قوتار بیون له ترس و بیم.

* گوشتى لیتراوى مانگا ریزیکى که مه
له خه و بییه نه هه تا واباشه سوپاسگوزاری
خودای تیدا نه خا مبدات: ﴿وَيَقَانِ
كَالْجَوَابِ وَقُدِّرْ رَاسِيَّاتٍ اَعْمَلُوا آلَ
دَاوُدَ شُكْرًا﴾ (سبا: ۱۳).

* گوشتى مه پر نه گهر سووره وه کراو بوو
هه لواسرا بوو له مالى خۆیدا به لگه یه
له سه ره په یوه ندى کردنى به وان هه
که نایناسی و میوانداری کهسانی
نه ناسراو یان نه وان هه ی چاوی پتیان
که شده بی، نه گهر گوشتى هه لواسرا و
له پول و لواز بوو به لگه یه له سه ره وه ی نه و
هاور پتیانه ی به ده سه ته پتیان هه ژان.

* نه گهر گوشته که ی له مالى خۆیدا
به تویتو ی کراوی و هه لواسراوی بینى

* نه گهر به بی گوشتى مه پر بوو که سیکه
باسی نه ماوه.

* هه روه ها ده لێن: گوشتى لاواز
پیاویکی هه ژاره یان زه ره ره گوشتى
وشکه وه بووش ده سه ته که وه ته
له باسکردنى مردواندا.

* نه گهر گوشتیکى له پى سویری خوارد
مال و دارایی که مده کات.

* گوشتى خوشتر مال و داراییه که
له لایه ن دژومنیکی گهره ی به هیزه وه
به ده سه تیده هینی به مه رجی خه و بییه ره
ده ستی لینه دات، نه گهر ده ستی لیدا
له لایه ن پیاویکی گهره و دژومنیکی
به هیزه وه یه، نه گهر به لیتراوی خواردی
مال سامانی پیاویکده خوات و
نه خۆشده که وی و پاشان چاکده بیته وه.
* هه روه ها ده لێن: نه وه ی بیخوات
سوود و قازانج له ده سه ته لاتدار ده کات.

* گوشتى مانگا به لگه یه له سه ره
ماندو بوون چونکه به هیتواشی
هه رسده بیت، هه روه ها به لگه یه له سه ره
که می نیش و کار به هوی چیرپیه وه.

* هه روه ها ده لێن: نه گهر گوشتى مانگا
سووره کراو بوو دنیاییه له ترس و بیم،
نه گهر خه و بییه ره ژنیکی دوو گیانبوو
کوړپکی ده بی به پیتی نایه تی: ﴿جَاءَ

* هەندیکدەلێن: ئەگەر قەلەویبوو مالاو
سامانیکی زۆرە، ئەگەر لاوازیشبوو
رزقو رۆژییەکی کەمە بەهیاکی و
ماندووبون دەستیدەکوێ.

* هەندیکدەلێن: گوشتی حوشتی
بەسورەوێ کراوی دلتاییه لەترسویم.
* هەندیکدەلێن: حوشتی سورەوێ کراو
کۆپە.

* ئەگەر بینی دەیخوات یا لێیدەخوات
کۆپێکی پێدەبەخسری و گەورە دەبی و
لەکاسبی خۆیدەخوات، ئەگەر کولابوو
کۆپەکە ی رەوشتەرزێ پێدەدری،
ئەگەر نەکولابوو لەکارو کاسبیدا ژیر
نابی.

* هەروەها وتراوه: هەموو
سورەوێ کراویکی بازارپ مژدەیه، ئەگەر
نەکولابوو غەم و پەژارەیه لەلایەن
کۆپەکەیه وە رووی تێدەکات.

* ئەگەر گوشتی سورەوێ کراو دوا
لەگەلی لەتیاچوون قوتاردەبی بەپێی
چیرۆکی ئەو گوشتە ژاراوییهی گوشتاری
لەگەل پێغەمبەر (ﷺ) کرد^(۱).

* سەری تەنوریش سەرۆکە، ئەگەر بینی
سەری ئاژەلێکی گەورە ی کپری و
قەلەویبوو سوود لەمامۆستاکی دەکات،
ئەگەر لاوازیبوو هیچ سوودیکی لێناکات.

بەلاو نەهامەتییه دیتە رێی ئەگەر
قەلەویبوو لەمردوو مالاو سامانی
دەستدەکوێ، ئەگەر لاوازیبوو بۆی
بەجێنامینت.

* هەروەها دەلێن: گوشتی مەپ ئەگەر
لێنرابوو مالاو سامانە بەماندووبون
دەستگیردەبی ئەگەر خراپ و بۆگەنبوو
غەم و پەژارە و ئاژاوەیه.

* گوشتی نەکولابوو غەم و پەژارە و
ئاژاوە و دەنگەدەنگە.

* ئەو گوشتی مەزۆ دەیبینی خراپ
بوو و دەیخوات هەمووی خراپە و
بەلگەیه لەسەر تیاچوونی شتێک
کە خاوەنیەتی چونکە سروشتی خۆی
ناتوانی هەرسیبکات.

* هەندیک لەرافەکاران دەلێن: گوشتی
بۆگەن خراپە بۆیە کێک ببینی و
نەیخوات، بەلام ئەوێ خواردی
بۆیباشە، ئەگەر بینی گوشتیکی
لێنراوی خوارد مالاو سامانی
زیاددەکات.

* ئەگەر لەگەل پیری کدا خواردی
پلەوپایە ی لای دەستە لاتدار
بەرز دەبێتەو.

* حوشتی سورەوێ کراو جیاوازی هەیه
دەربارە ی.

(۱) (ئەبوداود) (۴۵۱۱) و (دارمی : ۶۷).

خواردنی مالی گه وره پیاوانه چونکه
سه روپی مال و سامانه، مه پش
به لگه یه له سر خه لکی گه وره ی
شکومه ند.

* خواردنی پیسته ی حوشر خواردنی
مالی ه تیوه، خواردنی جگر
به ده سته پتانی هیزو توانایه له لایه ن
کوپه وه.

* خواردنی ریخۆله له شساعی و خیره.
* ریخۆله ی پر له گوشت مال و سامانی
هه لگراوه یان مال و سامانه له لایه ن
ژنه وه.

* گوشتی بالنده نه گه ر لئراو یا
سوره وه کراو بو رزق و رۆزی و فرۆفیل و
ناپاکیه له لایه ن ژنه وه، نه گه ر
نه کولابو غه یبه تی ژنیکده کات پاشان
سته می لیده کات.

* نه گه ر بینی گوشتی بالنده یه کی
خوارد گوشتی نه ده خورا له کالی گه ل و
کۆمه لکی سته مکار به فرۆفیلده خوات.

* هه روه ها و تراوه: خواردنی گوشتی
مریشک و قاز خیره باشه بۆ هه مو
خه لکی چونکه گوشتی مریشک به لگه یه
له سر سوودو قازانج له لایه ن نه و
ژنانه ی تایبه تن پیوه ی، له به رنه وه ی
مریشک له ژن ده چی له رۆیشتنداو

* نه گه ر سه ره که ی بۆگه نبوو
پیاوه لدانکی خراپی پیدا هه لده ده ن و
خواردنی سه ری ئازله لی بۆگه ن به لگه یه
له سه ره رنه وه ی غه یبه ته ی
گه وره که یده کات.

* خواردنی سه ری لئراو و سووره وه کراو
سوودوه رگرتنه له هه ندیک سه رکرده
له رووی مال و پاره وه.

* هه ندیک له رافه کارانی خه وده لئین:
نه گه ر بینی که لله ی مه پو پاچه و مۆخی
ده خوات مال و سامان و میراتی
که سانیتری بۆ ده مینیتته وه.

* هه روه ها ده لئین: سه ری مه پ
له لیکدانه وه دا مال و پتر له ده هه زار
دره مه مه و که مه که ی هه زار دره مه.

* خواردنی سه ری سووره وکراو
خواردنی مالی گه وره پیاوانه.

* خواردنی مۆخ خواردنی مال و سامانه
یان خواردنی مالی شاراهه یه،
نه گه ر بینی له مۆخی خۆی و هیت
ده خوات له مالی خۆیده خوات
که هه لیگرتوه.

* نه گه ر مۆخی پاچه که ی خوارد
له کۆکی مالی خۆیده خوات.

* خواردنی سه روپی جیاوازی هه یه
له باره یه وه، هه ندیکده لئین: خواردنی
مالی ه تیوه، هه ندیکتر ده لئین:

* گۆشتی مار مال و سامانه له دوژمنه وه،
 نه گەر بۆگه ن و نه کولابوو غه ییه تی
 دوژمنه بۆیه کیک بیهوات.

* خواردنی گۆشتی درپنده مالی
 دهسته لاتداره، ههروه ها گۆشتی هه موو
 جوژه بالنده یه کی درپنده ش
 به وچه شنه یه و خواردنی گۆشتی به راز
 مالیکی حه رامه.

* نه گەر بینى گۆشتىکى بۆگه ن
 ده خوات خیره بۆی، نه گەر بینى و
 نه یخوارد خراپه.

* نه گەر بینى گۆشتىکى لیترای خوارد
 مال و سامانى زیاد ده کات، نه گەر
 له گه ل پیاویکی پیردا خواردی
 پله و پایه ی لای فره مانپه وایان
 به رزده بیته وه.

* گۆشتى مانگای سووره وه کراو
 دلنیا ییه له ترس و بیم، نه گەر چاوه پێی
 کوپوو کوپیده بیت، و تراویشه:
 بنق و دۆزی و فه پو پیته.

* نه و گۆشته ی کوکن له سه ر
 حه رامبوونی مالیکی حه رامه و نه وه شی
 تێدایه جیاوازییه له نیوان زانایان
 سه باره ت به مال و سامان یاخود
 ماره برینیک گومانیا ن هه بیت
 له باره یه وه.

* گۆشتى بالنده سوود وه رگرته
 له سه فه ر، ده گونجیت خواردنی گۆشتی

قازیش به لگه یه له سه ر سوودیکی
 گه وده له لایه ن نه وانه ی ره هن ده کهن.

* زه رنه قووته و به چکه ی بالنده نه گەر
 سووره وه کراو بوو مال و داراییه
 به ماندو بوون ده ستگیر ده بیت.

* نه گەر بینى به چکه یه کی توپیو
 ده خوات غه ییه تی خان وهاده ی
 پیغه مبه ر (ﷺ) ده کات یان غه ییه تی
 خه لکی ریزدار ده کات، نه گەر به چکه ی
 بالنده بوو بالنده بوو غه ییه تی کوپو
 مندالی به برپرس و فره مانپه و ده کات
 یاخود گونا هیک نه نجام ده دات
 له گه لیان.

* نه و بالنده انه شی گۆشتیان ده خورئ
 به ده سته یانی مال و سامانه له زه ویه ک
 به نه ندازه ی هه زار دره م یان شه ش
 هه زار دره م چونکه شه ش نه ندامی
 هه یه شه ش نه ندام و سه ریک و دووبال و
 دووقاچ و کلکیک.

(نابلسی) ده لیت: نه گه ر بینى گۆشتى
 مرقفیک ده خوات غه ییه تیده کات.

* نه گەر گۆشتى خو یخوارد
 له کار و کاسبی خو یده خوات.

* نه گەر ژنیک گۆشتى ژنیکیتى خوارد
 کارى سیکسى له گه ل نه نجام ده دات،
 نه گەر ژنیک گۆشتى خو یخوارد
 زیناده کات.

دوکان یا تاین و خواناسی و تیپوانینی بۆ
 حه لالۆ و حه رام یان هیمنی و تووپه بی و
 غه م و په ژاره و عه وره و
 به لاونه هامة تی و سزا.

*ته گه ر بینى گۆشتى زیادی کرده
 بژیوی زیاده کات، ته گه ر نه خوشبوو
 پارێزراو ده بیته.

*ته گه ر بینى گۆشته که ی که م و کوپی
 هه یه به لگه یه له سه ره وه ستانی
 حال و یاری یاخود نه خوشی.

*ته گه ر خواناسێك بینى گۆشتى
 زیادی کرده سارد ده بیته وه له به ندایه تی و
 سه رقاده بیته به دنیاو خوشیه کانیه وه،
 ته گه ر که مبوو به پێچه وانه وه یه.
 *ته گه ر گۆشتى مروفی کپی کالو
 شت و مه کی بێبازاره.

*ته گه ر فه رمانه وایه ک بینى گۆشتى
 زیادی کرده حوكم و ده سته لاتی زیاد
 ده کات و مال و سامانی زۆرده بیته،
 ده گونجیته فره تووپه بیی.

*ده گونجیته زۆریوونى گۆشتى مروف
 به لگه بیته له سه ر خوشی و شادی و
 که میشی غه م و په ژاره بیته.

*ته گه ر بینى گۆشته که ی ره شه لگه را
 یان شینبوو یاخود پارچه پارچه بوو
 لێیکه و ته خواره وه به لگه یه له سه ر
 ناره حه تیه ک رووی تیده کات وه ک سزا
 یان نه خوشی.

بالنده به لگه بیته له سه ر به هه شت و
 نه وه ی لێی نزیکه کاته وه به پیتی
 نایه تی: ﴿وَفَاكِهَةً مِّمَّا يَتَخَيَّرُونَ ،
 وَلَحْمَ طَيْرٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ﴾ (الواقعة: ۲۱).
 *گۆشتى درنده کان رزقیکی حه لاله
 ده گونجیته هۆکاری مانده بوون و
 خه ته رناک بیته.

*گۆشتى ماسی رزقیکی ناسانی
 حه لالی خیرایه، ده گونجیته به لگه بیته
 له سه ر سوود و قازانج و له لای ده ریا وه
 یان ده سته لاتداره وه.

*گۆشتى مروف زه فه ربردنه به دوزمن.
 *بینینی گۆشتى نادیارو خوین به لگه یه
 له سه ر زالبوون و فیتنه.

*گۆشتى بالنده ته گه ر لێنرابوو یان
 سه ره وه که راوو و رزق و رۆزی و مال و
 فروفی لای ناپاکییه له لایه ن ژنه وه، ته گه ر
 نه کولابوو باسی ژنیک ده کات و سته می
 لیده کات.

*ته گه ر بینى گۆشتى بالنده ده خوات
 نه و بالنده یه ی خواردنی دروست نییه
 نه و له مالی کۆمه لیک سته مکاری
 پلانگیر ده خوات.

*گۆشتى قاز به لگه یه له سه ر سوود
 له قه رزدان.

*گۆشتى مروف بریتیه له کار و کاسبی و
 له شساعی و نه خوشی یان مال یاخود

گؤنا (کولم): هەردوو کولم و گؤنا بە لگەن لەسەر ئەوەی مەژۆ خۆی پێدەپازینی تەو و ئارەزویدە کات.

*دەگونجیت هەردوو کولم بە لگەن لەسەر ئەوەی ماچیان دە کات، ئەو بە لاو نەهامەتییە رووی تێدە کات.

*دەگونجیت کولم و گؤنا بە لگەن لەسەر ملکه چی ئەگەر خاك و خۆلبن ئەمەش بۆ ئاینداران زیادە و بەرزییە و لای پەرەدگار چونکە ئەمە لەرەوشی تێکۆشەر و زانا یانە.

گۆلێژ: ئەگەر زەردبوو لەخەودا بە لگەن لەسەر نەخۆشی بە ئەندازەی توخی و پێگە یشتنی، ئەوەی سەوزە نەخۆشی نییە.

*بەهەمان چەشن و شێوە هەموو بەروبوومیکی زەرد نەخۆشییە جگە لە نارنج و سیو و ئەوانە زەردیان بێزانیە بەهۆی گرنگی و بەسوودی ناوەرۆکیانە وە.

گە چەفرۆش: (ئەبەن سیرین) دەلێت: گە چەفرۆش پیاویکی دوو پووە بیر پەرت و بلالوہ راہاتوہ لەسەر دوو پوویی چونکە بەکەم کەس گەچی داھێنا (فەرەون) بوو.

*تەگەر لەگۆشتی زیادە ی خۆیخوارد سـوودە خوات و سـەرما یەکی دەمینیتـەو، ئەگەر گۆشتی زیادە یخوارد رۆدەچی لەسەرما یە کەیدا یان پەشیمان دەبیتەو لەکرداریک نەنجامیدە دات.

گۆشتخۆر: (نابلسی) دەلێت: لەخەودا ژنە یاخود تێکـپـژان و کوشـتارو نەخۆشییە.

گۆشتفروش: (نابلسی) دەلێت: لەخەودا بێنینی بە لگەن لەسەر دلتیا بون لە ترس و بیم و پارێزگاری و بێدەنگی و زالبون بەسەر دوژمنانیدا و هەروەها پیاویکە خەلکی ھاندە دات بۆ سەفەر.

*بێنینی لە نزیک تەنور و نانە وادا بە لگەن لەسەر ئەو شووفیرە ی مەلانی لە مەلەو دەگوێزیتەو بـو قوتابخانە کان.

گۆشە نشینی: (نابلسی) دەلێت: گۆشە نشینی مەژۆ لەخەودا مانەو یە لە شوینی کدا.

*ئەو ی لە دوکانیکدا خۆی دەبێنیتەو بۆ بژێوی پەیدا کردن گۆشە نشین دەبیت.

حرام و مال و پارہ پیدا کردن به گومان و
دودلی و به گہ پختنی بیدعت و
فہراموشکردنی سونہت و دوپووی
لہ ناینی خواہا.

گہدہ: (نابلسی) دہ لیت: لہ خہ ودا
تہ مہن و رزق و رزنی و بڑوویہ.

* نگہ ربینی گہدہی بہ ہیزو دروستہ
نہوی خیرو تہ مہنریزیہ، وہ گہرنا
واژوی نہویہ.

* خالیکردنہوی گہدہ و پاکیتی
لہ پیسی بہ لگہیہ لہ سہر خیرو پشوو
چارہ سہر لہ نہ خوشی.

گہردن: (نہین سیرین) دہ لیت: گہردن
دانانی نہ سپہردہ و نہ مانہ تہ و
دریژیونی قولبوونہویہ لہ نایندا لہ گہل
نہ مانہ تپاریزی و کم و کوپی
لہ نہ مانہ تدا.

* نہ گہر ماریکی لہ گہردن و نہ ستوی
خویدا بینی پیچی خواردبوو مال و
سامانی خوی پاکدہ کاتہ و بہ پی
نایہ تی: ﴿سیطوقون ما نخلوا بت یوم
القیامت﴾ (آل عمران: ۱۹).

* نہ گہر بینی دوپہگی ملی خوینینان
لیہات دہمری.

* نہ گہر پیشہ وایہ کہ رقی و زبری لہ ملی
خویدا بینی ہیزو توانا و دادپہ روہری و
سہرکہ وتنہ بہ سہر دوزمنہ کانیدا.

(نابلسی) دہ لیت: نہوی گہ چ

دروستدہ کات لہ گہل گہ چکاردا،

گہ چکاری سہریان و شوینی ناو بینینی

بہ لگہیہ لہ سہر کارناسانی و

رہ واندنہوی غہم و پہ ژارہ و شہ پو

خرابہ و بؤلہ بؤل.

گہ چکار (سپیکار): (نابلسی) دہ لیت:

بینینی بہ لگہیہ لہ سہر گوناہو تاوان و

غہم و پہ ژارہ و بؤلہ بؤل و ناگر

کہ وتنہ و، ہہ روہا نہوی خشتی

سور سور دہ کاتہ و بہ وچہ شنہیہ.

* دہ گونجیت بینینی بہ لگہ بیت لہ سہر

دہرہ نجامی نہ خوش و ناوہ دانی و

ویزانی.

گہ چکاری (سپیکاری): (نابلسی) دہ لیت:

لہ خہ ودا بہ لگہیہ لہ سہر:

+ شکومہندی و پلہ وپایہی بہرز.

+ باشی حال وپاری ماوسہرو

مال و مندا.

+ جیگیربون لہ سہر ناین و زانست و

پیشہ و فرمان.

+ نو یکردنہوی جل و بہرگو پہیمانی

دروست ہہ روہا قسلیش بہ و

چہ شنہیہ.

* لای خواناسان و دنیا نہ ویستان

بہ لگہیہ لہ سہر بہرکہ وتنی گہردہ کانی

* نه گەر بېنې له گەردنې درا به شمشير چاكدە بېتە وه نه گەر نه خۆشبوو.

* نه گەر له گەردنې مندا لېكې لووسكه پيدا ده مړى چونكه مندا ل گومان دروستده كات.

* نه گەر له گەردنې خۆيدرا خوداوه ند غەم و پەژارەى دەپە ویتە وه، نه گەر قەرزاريوو دە پداتە وه و قوتارده بېت لىي، زيندانيش به هەمان شيوه يه له زيندان و قوتارده بى.

* گەردن شوينى گەواھيدان و وسپەت و زەكات و قەرزە كەوابەستەى دە بېت.

* نه گەر بېنې گەردنې باش و جوان و قەلەو گونجاويشە لە گەل لەش و لاريدا بەلگە يە لەسەر پلە و پايە يە كى باش گەردنې پيى بەرزو بڵند دەكاته وه.

* نه گەر گەواھيدەر گەردنې خۆى بېنې گەواھى و شەهادە دەدات و خۆى رزگار دەكات لەوہى خراوہ تە ئەستۆى، نه گەر ئەمانە تىكى لا بوو قوتار دەبى لىي يان زەكاتى مال و دارايى دەدات يا خود قەرزى ئەستۆى دەداتە وه.

* نه گەر دومەل يا كيم و زوخمى لە گەردندا بېنې يان خوينى لەبەر رووى بەلگە يە لەسەر سەرقالى و وابەستە بوونى.

* نه گەر گەردنې ئەستور يوو لەدواوه هيزە و خوداوه ند پيى بەخشيوه، باشى گەردن بەلگە يە لەسەر هەلپاتن.

* مووى گەردن بەلگە يە لەسەر ئەوہى قەرزارە و قەرزى لای خەلك هە يە.

* تاشينى مووى گەردن گەياندنې ئەمانەت و قەرز دانە وه يە، نه گەر بېنې هېچ موو يە كى پيوه نييە بەلگە يە لەسەر ئيفلاس و مايە پووچى.

* پياويك بېنې گەردنې نەدرېژە و نەكورت و خەونە كەى بۆ راشە كارىك گيژا يە و وتى: نه گەر بە دخو بېت رەوشت و خووت باش دەبى نه گەر ئازابيت بەشت زياد دەكات، نه گەر خووت خراب بېت ريژدار تر دەبى.

(نابلسى) دەلېت: لەخەودا جيگەى ئەمانە تە، نه گەر بېنې گەردنې ئەستور يوو ئەمانە تى هەلگرتو و دە يگە يە نيت، نه گەر ناسكبوو ستەمكارە و ناتوانى ئەمانە ت هەلگري.

* نه گەر گەردنې ئيش و نازارى هەبوو لەمامەلە يان ئەمانە تگە ريدا خراب دەبى، ئەوہى دە بېنري لە گەردن و شتومەك يان گري قەرزە و كودە بېتە وه لەسەرى.

* نه گەر بېنې لە گەردنې درا به شمشير چاكدە بېتە وه نه گەر نه خۆش بى.

(نابلسی) ده لیت: ده گونجیت
به لگه بیت له سر ملو ده سته لات،
نه گهر زیندانیه کی له نه سستوو گهرنی
مندالیکا بینی مولک و ده سته لاتی
به رده وامده بیت.

گهر دنده نند: (ئین سیرین) ده لیت: بۆ
پیاوان خنکانده و بۆ ژن جوانی و کوپه
له هاوسه ریک، نه گهر زپروو
له هاوسه ریکی عهجه میه وهیه، نه گهر
له مرواری و زه به رجه دبوو شووده کات
به پیاویکی به رزو بلندو دووکچی له و ژنه
ده بیت و ده کات به هیوای خوی.

(ئین سیرین) ده لیت: بۆ پیاو چاکه کی
ژنه له گه ل میرده که یداو ده وله مهندی و
فراوانیه بۆ میرده که میلو ده وله مهندی و
فراوانیه بۆ میرد، نه گهر له ئاسنبوو
هیزیه تی به لام نه گهر له داربوو
له ناوه رسته که یدا له کونیکی تیا بوو بۆ
ده سته لاتدار سه رکه وتنه و بۆ بازرگان
سوود و قازانجه.

* نه گهر بینی ته و قیکی ته سکراره ته
گهرنی رژدو ره زیله، نه گهر خاوه نی
نه و خه ونه خواناسبوو هیچ که ستیک
له تاینه پهره ران سوودی لیوه رناگرن،
نه گهر زانابوو نه وه زانیاریه که ی
ده شاریتته وه، خوداوه ند ده فره رموی:

* نه گهر نووسراویکی له گهر دینیدا بینی
به لگه یه له سر نزیکی سووتانی به ناگر.
* باشی گهرنی نه وه ی له سه فره دایه
به لگه یه له سه ره گهر پانه وه ی
له سه فره که ی به سه لاهه تی.

* گهرنی ژنان به لگه یه له سه ره نه و
ملوانکه و زیرزانه ی ده یکه نه گهر دین و
ملیان، هه ره ها مل و گهرنی مندالیش
به هه مان شیوازه.

* نه گهر په تیک یان وایه ریکی له گهرنی
خویدا بینی دووپومه رجان یا گه ووه ری
تیدابوو به لگه یه له سه ره چاکه و فره زلی
زانیاری و جیه جیکردنی حه ق و راستی.
* نه گهر بینی پیغه مبه ر (ﷺ) گهرنی
کونکرد سه رزه نشتی ده کات له سه ره
ره فتاری خراپ و به دی.

* ده گونجیت گهر دین به لگه بیت له سه ره:
+ قهرز دانه وه.

+ چاکبوونه وه له نه خۆشی.

* نه گهر بالنده یه کی به گهرنی خۆیه وه
بینی نه گهر سه پیوه کرداریکی چاک و
باشه و نه گهر ره شبوو کرداریکی به دو
خراپه.

* نه گهر بینی قورئانیک له گهر دینیدا به
به جیه تینانی په یمان و به لێن و حه قه
له گه ل خویندنه وه ی قورئان وهرگرینی
زانیاری.

گهرم: (نابلسی) ده لئیت: نه گهر له خه ودا
شتیځی گهرمی له خواردن و خواردنه وه
بینی ده گونجیت به لگه بیت له سره
رزق و رززییه کی نه سته م و فره
ماندوکار.

* ده گونجیت به لگه بیت له سره
کاروکاسبی حرام نه مانی فو پرو
به ره که ت.

* نه گهرینی مردوویه که به ناوی گهرم
ده شوری یان ده یخواته وه ده خریته
ناگری دۆزه خه وه.

گهرها: (نابلسی) ده لئیت: نه گهر
له خه ودا گهرمایوو خه ونه کی
له زستان داییت به لگه یه له سره سوودو
رزق و هیمنی ده روون، خو نه گهر
له هاوینداییت پیچه وانه ی نه وه یه.

گهروو (بین): (نابلسی) ده لئیت:
نه گهر بینی ده کوکیت سکالای
حالد هکات له مروفتیک په یوه ندی هیه
به فره مانپه واوه.

* نه گهر بینی وه که نه وه ی ده کوکیت
هه تا رۆژه لاهات ده مریت.

* ده لئین: کوکه به لگه یه له سره نه وه ی
ده یه ویت سکالو شکات له مروفتیک بکات
به لام نایکات.

* نه گهر بینی له نیو گهرووی موو
ده ردیت یان به کره یه که و

﴿طوفون ما خلوا به يوم القيامة﴾
(آل عمران ۱۸۰).

* نه گهر کچیک بینی له گهر دینیدا
ته و قیځی زیوی تیدایه بازرگانیده کات
به پتی پتیوست و سوودی لئوه رده گری،
یا خود له بازرگانیه که ی سوود
وه رده گری له مال و دارایی یان کچیک
له به ده سته دهینیت چونکه بڼه پرتی
زیو ژنه.

* هه روه ها ده لئین: گهر دڼه ند له هه
جوړیک بیت تیځچوونی ناینه.

(نابلسی) ده لئیت: نه گهر ته و قیځی
له گهر دینیدا بینی رڼو به خپله، هه روه ها
ده لئین: هه موو جوړه کانی گهر دڼه ند
تیځچوونی ناینه، له گهر دڼکر دنی ته و ق
به لگه یه له سره رڼدی.

* ده گونجیت له گهر دڼه ند کړدنی
به لگه بیت له سره مولک و ده ستلآت یان
کوپو نه مانته.

گهر دنی به لئنه: (نابلسی) ده لئیت:
گهر دنی به نده و مه رگی نازادکاریه تی،
نه گهر نازادبوو خو ی به خنده کات یا
که سانیتیر خو یان به خنده که ن، نه گهر
خه و بینه نه خو شبوو له شساعی و
ته ندروستی باشده بیت، نه گهر
قه زار بوو قه رزه کانی ده داته وه.

* ده گونجیت نه و خونه به لگه بیت
له سر ته و بهی خه وینه ر له گوناو
تاوان چونکه له ماناکانی ته و به
پاشگه زیبونه و به له تاوان و گوناو.

گه پانه وهی ژنی ته لاقدر او: (نابلسی)
ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سر
ده ره نجام و چاره نووسی نه خوش
یا خود گه پانه وهی بق ناینداری یان بق
مه زه بو و پیشه و لای کوره که ی.

گه رۆک (گه رییده): (نابلسی) ده لیت:
نه گه ر بینى به ده وری (کابه) دا
ده سوو پیت وه نه گه ر سه ریچیکار بیت
له ناگر قوتار ده بی، نه گه ر ره به ن بیت
هاوسه رده گری و نه گه ر شایسته ی
پله و پایه بیت به ده ستیده هینیت،
ده گونجیت به لگه بیت له سر
نه مه کداری له به جیهینانی نه زردا به پیتی
تایه تی: ﴿وَلْيُؤْفُوا نُؤْرَهُمْ وَلْيَطَّوْفُوا
بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ﴾ (الحج: ۲۹).

* نه گه ر بینى حه جیکردو به ده وری
(بیت) دا سوو پایه وه و چاکی ئاین و
جیگیر بوونی ته له سر به رنامه و
به ده ستهینانی پاداشته له لایه ن
خودا وه نده وو دلتیاده بی له وه ی لیتی
ده ترسن و قه رز ده داته وه و نه سپه رده و
نه مانه ت ده گه یه نی چونکه نه مین و
ده سته پاک و هه ژاره و خاوه نی چاکه یه .

دریژده بیته وه و نه بچریت یان به ته وای
ده رینه هینیت رکه به رایه تی و نا کۆکی
له گه ل فه رمان په واه گه وره که یدا دریژه
ده خایه نیت.

* نه گه ر بازرگه انبوو کال او
شت و مه که که ی ده فروشیت.

(نابلسی) ده لیت: گه رووی مروڤ به لگه یه
له سر تیا چوونی مال و لانه و میر یا خود
چه ن مالتیک نه گه ر ناته وای و که م
کوپییسه کی له گه رووی دا بینى
له مال که یدایه که ده فو تی و تیا ده چیت.
(نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سر
نوینه رو مردن و ژیان.

گه پانه وه: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
واژووی مه لاته نه، نه گه ر مروڤ له خه ودا
گه پایه وه سه ر دوژمنه که ی دوا ی
مه لاته نی سه رکه و تووده بیت به سه رو
وه سه وه سه و بق چوونیدا.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر
به شیمان و ته و به و گه پانه وه بق
خیر و چاکه .

گه پانه وه له سه فهر: (نابلسی) ده لیت:
به لگه یه له سر به جیهینانی حه ق و
نه رکیکی سه رشان، هه روه ها ده لیت:
به لگه یه له سر ده رووی خیر و
قوتار بوون له بار و حالیکه خراب و
به ده ستهینانی نازو نیعمه ت.

وشك هه لاهاتنى پيستيش مالو
داراييه كه خاوه نه كه ي ده ترسى داواي
بكات.

(نابلسى) ده لئيت: گه پى به لگه يه له سهر
مال و دارايى هه رام، ده گونجيت
به لگه بيت له سهر ناگر كه وتنه وه.
*هه روه ها گه پى ده وه له مه ندييه.

(نين سىرين) ده لئيت: گه پى نه گه ر
ئاو دارنه بيت غه م و په ژاره يه له لاي نه
خزم و كه س و كار وه، نه گه ر ئاو داريو
به ده سه ته ينانى مال و داراييه
به مانديوون.

*هه روه ها ده لئيت: گه پى بو هه ژاران
به لگه يه له سهر مال و دارايى و بو
ده له مه نديش به لگه يه له سهر پله وپايه.
*هه روه ها ده لئيت: نه گه ر گه پى و
په لى به خويه وه بينى باشتره له وه ي
له يه كيكيتير بينى، نه گه ر
به يه كيكيتيره وه بينى هه لئيت لئى
نه مه ش له كاتى رافه و لئيدانه وه ي
خه ودا باش نيه.

*نه گه ر زيبكه شى ده ركردبو ته قى و
كيتم و زوخمه كه ي بلايوه وه به لگه يه
له سهر سه ركه وتن و زه فه ر بردن،
گه پى و ئاوله و نه خو شيه كانى ترى
پيست به لگه يه له سهر مائىكى زور.

*ده گونجيت ته و افه كه ي به لگه بيت
له سهر سه ركردن به كارى پيشه و ايه كه ي
به پيزدا.

گه ره ك: (نابلسى) ده لئيت: چوونه نئو
گه ره كيك له خه ودا به لگه يه له سهر
كه وتنه نئو گومانه وه به هوى نه و
پيچاوپيچيه ي هه يه.

*ده گونجيت به لگه بيت له سهر سويند
به دروخواردن و جيه اوازي
كه فاره ته كه بيت.

*هه روه ها به لگه يه له سهر ريگه ي
پيشه سازى.

گه رپى: (نين سىرين) ده لئيت:
نه گه ر بينى گه پيوه كرده وه كانى
به تالده بيت وه به پشت سوورى به ران به ر
خودا و تاوانىكى خراپ و ناقولا ده خريته
پالى له كاتيكدا پاك و بيتاوانه.

*نه گه ر بينى گه پيه كه زياده يه كه ي
له جه سه تدا دروستم كرده وه يان لويه ك
مال و داراييه كه ده ميتيته وه.

*نه گه ر بينى له نويزدايه و گه پيوه
خه و نه كه ي به لگه يه له سهر له بيرچوونى
قورئانى پيروز.

*ده گيرنه وه پياويك ديت بولاى (نين
سىرين) و ده لئيت: له خه ودا خوم به گه پى
بينى نه و يش وتى: تو پياويكى تاوانىكى
خراپ ده دريته پالت و توش بيتاوانى،

گوږپايه لى باوكى ناكات له ټيكه لېبوندا،
نه گهر ژنه كه يېوو به لگه يه له سر هر
رهفتاريك نه نجامده دات ناقولاييه
هر روه ما نه وه شى له گه ليدا
ټيكه لده بيت.

* نه گهر گه پى بينى له نه ستوو گهرنيدا
قه رزو واميكه كړده بيت وه له سرى.
گه ژو؛ (نابلسى) ده لټت: له خه ودا رزو
رؤزيه كى حه لاله، ده گونجيت به لگه بيت
له سر منه تكردن به سر به رانه ردا.

* گه زو رزو و رؤزيه له لايه خوداوه
نه گهر بينى گه زو ده خوات رزو و رؤزي
به بيماندو يوون به ده سته هيتى.

* ده گونجيت منه تبيت كه سيك بيكات
به سر به رانه ركه يدا له برى
نازا دكردنى له قهرز ياخود يارمه تيداندا.
گه شت؛ (نسين سيرين) ده لټت:

سه فهرى كى باشه تيدا فراوانى و
گونجاوى ده ستگر ده بيت.

* هر روه ما ده لټن: سه فهرى كه بولاي
پادشاهى كى مهنو خاوهن شكوتيدا
خوشى و ناواخنى خوراكه، خواردن و
نه و سينيه ي له سر ريده خورى و
له ته خته دروسته كرى به لگه يه له سر
به ده سته يتانى مال و دارايى له سه فهردا.
* سيني گلينه ش به لگه يه له سر
به ده سته يتانى له شارستان و ناوه دانيدا.

(نابلسى) ده لټت: نه گهر گه پى له له شو
لاريدابوو زيان رووده كاته براكانى و
بژيوى، نه گهر دابووى له ده ستي راستى
روو له هوزو تيره كى ده كات، نه گهر
ده ستي چه پى گرته وه غم و په ژاره
له لايه ن هاوه ل يان شريك ياخود
براكه يه وه، نه گهر به كولمه كانيدا دياريدا
روو له هوزه كى ده كات، نه گهر به سر
سكيدا دياريدا روو له مال و
منداليد كات، نه گهر خوراندى و
به ده ستي برينداري كړد مال و داراييه كه
به غم و په ژاره ده ستيده كه وټت، نه گهر
كيم و زوخمى تيدابوو به نه ندازه ي نه و
كټمه مال و داراييه كى جوولاو تازه سر
هه لدر او به ده سته هيتيت، نه گهر
زه رهرى تيدابوو به سر مال ټيكا
ده كه وټت ماندو يوونى تيدايه.

* هر روه ما ده لټن: گه پى و خوراندن
غم و په ژاره و ده سته لاته يا گه لو
نه ته وه يه كى به زيان و زيانى
پيده گه يه نن.

* نه گهر گه پى به كه سانيره وه بينى
به لگه يه له سر غم و په ژاره و
كه م و كوپى و شكومه ندى بول وه ي
خه وه كى بينيو به تاييه ت نه گهر
به خزمه تكاره كه يه وه بينى به كه لكى
خزمه تكارى نايه ت، نه گهر كوپه كه يېوو

* ده گونجیت به لگه بیټ له سهر کوپی
زینا یاخود یه کیک دوزز ابیتیه وه چونکه
له ده سته کوتو که سبی یه کیکیتره.

(نین سیرین) ده لیت: به لگه یه له سهر
دوگیانی ژن چونکه کوپان ئالتوونو و
کچانیش زیږ.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سهر مالو
سامانیکی بیتشومار یان زانیاری بو زاناو
رزقو رۆزی بو بازرگانو ده سته لاتیکی
بوئوه ی شایسته یه تیو دادپه وهره.

* هه روه ها ده لیتن: گنج به لگه یه له سهر
شه هیدبون ، هه روه ها کومه له کرداریک
مه ردووم له ولاتی جیاواز جیاوازا
ده یکات.

* هه ندیکه لیتن: نه گه ر بین یه گه نجیکی
دۆزیوه ته وه مالو سامانی تیداتیه
به لگه یه له سهر ناپه حه تی.

* ده گێڤنه وه ژنیک کچیکی مردووی
خوی ده بین یه پی ده لی: کچی شیرینم
کام کردار باشبوو ؟ ئه ویش ده لیت:
گوێز دابهش بکه به سهر هه ژاراند، ئنجا
خه وه که ی بو (نین سیرین)
ده گێڤیتیه وه ئه ویش ده لیت: با ئه و
ژنه گه نجینه که ی ده ره پیت یه و بیکات
به خیر، ژنه که ش ده لی: خواجه گیان
داوای لیخوش بوونت لیده که م،
گه نجینه یه که م هه بوو له رۆژانی

(نابلسی) ده لیت: گه شت سه فه رو
گرتن و فه پی خوداییه.

گه شته وان: (نابلسی) ده لیت: بینینی
له خه ودا به لگه یه له سهر هاوسه رگیری
کاتی (مُتعة) و ئاره زووی به هانه گیری.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیټ له سهر
مندالی زینا یاخود سه رکردایه تی.

گه شتیار: (نین سیرین) ده لیت:
گه شتیار خوازیاری زانیاری و کاروباری
پادشایانه.

گه لای دارخورما: له خه ودا قسه و ته ی
شه رو خراپه یه یاخود هه والتیکی
دلخوشکه ره.

گه نجینه: له خه ودا ژنی پیاوه ، نه گه ر
بین یه گه نجینه که ی شکاوه ژنه که ی
ده مریت، گه نجینه له خه ودا کیژوه
به لگه یه له سهر:

+ پاراستنی نه پیتی و داپوشینی کاروبارو
شاردنه وه ی له هاوسهر.

+ جل و به رگی دره و شاوه.

+ شه و ورۆژ.

(نابلسی) ده لیت: هه رکه سیکی له خه ودا
بین یه خه و نه که ی به لگه یه له سهر رزقو
رۆزی حه لال و ده سته کوتو گه نجینه.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سهر میراتی.

بالوبوننه وهی په تاي کؤکه دا
شارد بوبومه وه.

*پياوټک بينی شو له سهره ک له خه ويا
ده بينی په کټک دټه لای و پټی ده لی:
بجو بؤ (به سره) له وئ گنجينه په کت
هه به هه لیبگره، گوئی له و بانگه شه به
نه گرت هه تا شه وی سیټهم، نجا
ویستی روویکاته (به سره) شتوومه کانی
کؤکرده وه و کاتی گیشته (به سره)
ده روژ پټیدا گه را هیچ شتیکی بؤ
ده رنه که وت و ناووم یدبوو لومبوی
خویرکو روژیکیان خویرکو به وینیکی
ویرانه دا مالیکی داپوخواوی تاریکبوو
که وا پټیداو ده فتریکی تیدا به دیکرو
ده ریختنا ته ماشایکرد، هیچی
لیخالینه بوو به زوبانی عبری نوسرابوو،
هیچ که سټیکشی له شاری (به سره)
ده ستنه که وت بیخوینیت ته وه،
ده فتره که یهټنا بؤ لاوټک له شاری
(به غداد) کاتی ته ماشایکرد ویستی
بیفروشی پټی نه ویش وتی: نایفروشم
به لام بؤم و یو بگټرپه دواتر نوسخه
بنه رته که هی ده دم به تو نه ویش بؤی
وه رگټپراو نه وکتیبه ش باسی
له لیکنده وهی خه و ده کرد.

(نابلسی) ده لټت: له خه ودا زانیارییه
نه گه ر بیني گه نجينه په کی دوزییه وه

زانیاری به ده سنده هیټی نه گه ر قوتابی
زانست بیټ، نه گه ر بازرگان بوو
بازرگانی و به خشنده بی پټده درئ.

*نه گه ر خاوه ن ده سته لاتبوو
ده سته لات و زانیاری به ده سنده هیټی
له گه ل دادپه وهریدا هه موو
پیشه وهریکش له پیشه که پدا هه ر
به وچه شنه به.

*نه گه ر گه نجينه که مالیکی بیني
ده و له مند ده بی و دادگایی ده کری.

*نه گه ر بیني مال و سامانیکی زوری
به ده سته ټنا له دنیا دا به شه هیدی دټه
ده ره وه.

*نه گه ر پادشایه ک بیینی ده سټیگرت
به سه ر گه نجينه داو دلخو شبوو پټی
به لگه یه له سه ر تیاچوونی
ده سته لاته که ی.

*هه روه ها گه نجينه به لگه یه له سه ر:

+ناسانکردنی کاروبار.

+میراتی.

+غهم و په ژاره.

*ده گونجټ گه نجينه جل و به رگ بیټ و
کانزاش که بیټ بؤنه وهی خوازیاری
هاوسه رگرییه.

*ده گونجټ گه نجينه به لگه بیټ له سه ر
مال و سامانیک مروؤ کویکاته وه و
زه کاتی نه دات.

ده سته ده که ویت ، کرینی گه نمیش
به لگه یه له سر به ده سته یتانی مال
له گه ل زیاد بوونی مندا لدا.

* چاندنی گه نم کاریکه له پیناو
رایز کردنی په روه ردگار دایه ، هه ولدان
له چاندنیدا به لگه یه له سر جیهادو
تیکو شان.

* نه گه ر بیننی وه که نه وه ی گه نم
ده چینی به لام کاتی روا بوو به جو
به لگه یه له سر نه وه ی روو که شی
خیره و ناخیشی گه نده له.

* نه گه ر جوی چاندو له بری نه وه خوین
راو مالی سوو ده خوات.

* گوله گه نم سوز فو پیتداری
ساله ، هی وشکیش بیفه پی و گرانیبه
به پتی لیکدانه وه که ی (یوسف)
(سه لامی خوی لیتیت).

* گه نم له سر جی دوو گیانی نافرته ته.

* هه روه ها ده لین: نه گه ر بیننی
کشتو کالده کات ژنه که ی دوو گیانده بیت.

* نه گه ر بیننی له زه وی که سیکی تردا
کشتو کالده کات و خاوه نه که ی ده ناسیت
ژن له وکه سه ده هینیت.

* نه گه ر تقو بچینی له کاتی خویدا کارو
کرده ی چاکه نه نجامده دات، نه گه ر
فرمانره و ابو ده سته لات و
فرمانره وایی به ده سته هینیت، نه گه ر

* گه نجینه دوکان و فروشگاهی کی
سوو ده نده.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر
دوژینه وه ی شتی ونبوو یا خود
بیر کرده وه دوی له بیر کردن، نه گه ر
گه نجینه یه کی دوژینه وه و شتی کی
تیدابوو نه یده توانی بگات پتی به لگه یه
له سر پیاویکی رزو زه کات نده ر،
نه گه ر زانابوو رزو ده بیت
له زانیاریه که یدا، نه گه ر فرمانره و ابو
دادپه وهر نابیت، نه گه ر خه و بینر
ژنبوو به لگه یه له سر پاراستنی و
ده سنگرتنی، نه گه ر هیچ ریگریکی
نه بوو به لگه یه له سر به هه دهر دانی
مال و سامانی و نابو بردنی خوی به لام
نه م خه ونه بق که سانیت باشد به ی.

* نه گه ر پادشایه که گه نجینه یه کی
دوژینه وه و دیناری تیدابوو خه لکی
لینانده برد سه ریا زه کانی ناپاکی
لیده که ن و یه کیکیتر به گه پیا نده خات.

* گه نجینه به لگه یه له سر کوپکی
نه جیبزاده و ره سه ن و مال و دارایی.

گه نم: (نبین سیرین) ده لیت: گه نم
مالیکی که می به تام و چیژوه
کوبوه ته وه بیمان دو بوون و ره نج.

هه روه ها (نبین سیرین) ده لیت: گه نم
مالیکی خه لاله به نارپه حه تی و ماندو بوون

بازرگانبوو سوودو قازانجه و نه گەر
که سیکي بازارپیو پله و پاییه ی
پیده به خشری، نه گەر دنیا نه ویستبوو
خواناسی ده سنده که ویت.

* نه گەر بینی گه نمی وشك ده خوات
یا خود به لیتراوی ده یخوات خرابه و
زیانیک روی تیده کات.

* نه گەر بینی سکو پیست و ده می
پرپوه له گه نمی وشك یان لیتراو
به سه رچوونی ته مه نیه تی، وه گه رنا
به نه ندازه ی نه وه ی ماوه ده بیست.

* نه گەر به نئو کشتوکالیکي دوراودا
رویی به نئو ریزی تیگوشه رو
خه باتگیتدا ده پوات.

* هه روه ها ده لئین: کشتوکال له کرداری
مروفت ده چیت له به رزی و بالایی و نزمیدا.
* نه گەر بینی گه نمیکی سه وزی ته پ
ده خوات باشه و له پارێزکاران ده بیست.

* نه گەر بینی کشتوکالیکي ناسراوی
هه یه کردارو ره فتاریه تی له ناین و
دنیدا.

* هه روه ها هه ریه ک له و حالانه به گوته و
قسه ی خه وینه ر لیکده دریتوه، نه گەر
سه باره ت به ناینه که یبوو نه جرو
پاداشتی کرداره کانی له ناینه که یدا
به نه ندازه ی نه و کشتوکاله سوودو
قازانجه، نه گەر له دنیا دابوو مال و

داراییه کی جه م و کۆکراوه ی پیده گات،
له بری کرداره کانی پاداشته دریتوه.

* نه گەر کرداره کانی خه وینه ر
له کاروباری دنیا دابوو جل و به رگه که ی
به نه ندازه ی کشتوکاله که نه و مال
به رده وام به جه می ده مینیتوه هه تا
نه و ده نکه له گوله که ی دیته ده روه،
نه گەر هاته ده روه نه و مال و داراییه
له حالی یه که م جیا ده بیته وه، به لام
نه گەر جو بوو باشتره خوشره له گه ل
ته ندرهستی ساغ و پیخه وش و سووکی و
سانایی، نه گەر ساوه ریوو مالتیکی
ته واوه و باشتره له گه نم، له بهر نه وه ی
نان ناگری به رگه وتوه.

(ئیین سیرین) ده لئیت: گه نم مال و
داراییه کی پاک و پیروژه به مانده و بوون
ده سستگیر ده بیست، نه گەر
فرمانپه وایه کی بینی به دهستی گه نم
ده جولئینی، مال و داراییه که له کارو
ره نجی که سیت به ده ستیده هینیت
به نه ندازه ی که می و زوری.

* نه گەر له خه ودا بینی ده نکه گه نمی
داکه و توویی هه لده گرتوه و خواهن
کشتوکال بوو خه رمانه که شی ده ناسی
له خواهن کشتوکاله که خیترو چاکه ی
ده سستگیر ده بیست، هه رچه نده خیره که
په رته وازه بیست به لام ده مینیتوه.

* نه گەر بينى گەنم له گە نمفرۆشى
ده كېرى ده سته لات و فه رمانپه وای
له ده سته لاتدارك داوا ده كات.

* نه گەر بينى فروشتى به بينه وهى
نرخه كەى بزانی له كاروباره كانى
دنيانه ويستى هه لده بزئيرى و سوپاسى
خودا ده كات له سه ر به خشش و
نيعمه ته كانى، چونكه به هاو نرخى
هه موشتيك سوپاسگوزارييه تى.

* نه گەر بينى بوه به خاوهنى گەنم به لام
ده ستي لئنادات و هيچ پئويستيه كى
نييه پئى ريزو شكومه ندى
به ده سته هينيت چونكه گەنم
به ريزترين خواردنه.

* نه گەر بينى هه ولده دات
له به ده سته ئانيداو پئويستيبوو ياخود
ده ستي ليدا زه ره رو لابردين له پوسنى
خوى روى تيده كات و جياوازيو
دوبه ره كى ده كه ويته نيوان خوى و
خزمه كانى و به پئى چيروكى (ئاده م)
(سه لامى خواى ليبيت).

(نابلسى) ده لئيت: گە نمفرۆش له خه ودا
به لگه يه له سه ر پياويكى ريزدارى
خاوهن مال و دارايى، نه گەر پئويستى
به فروشتنى نه بيت، نه گەر پئويستى
به فروشتنى هه بوو ملكه چى و
سه رشوپى روى تيده كات.

* نه گەر مروفتيك بينى كشتوكال
ده دورپته وه به لام له كاتى خويدا نه بوو
مردنه رووده كاته نه و گه ره كه له گەل
فيتنه و ئاشوويدا، نه گەر گول
گه نمه كان پوچه لبوون مه رگى
به ته مه ن و شيخه كانه، نه گەر سه وزبوو
مردنى لاوانه يان كوشتنيانه.

* نه گەر گه نمى به ديكر
له فه رمانپه وايه كه وه خيرو چاكه ي
ده ستيگر ده بيت، نه و خواردنه شى
له گەنم دروسته كرى مال و دارايى
حه رame.

* نه گەر گه نمى به جو فروشت شيعر
ده گورپته وه به قورئان، گه نميش
له سه رجيكه دا دووگيانى ژنه.

* هه ره ها و تراوه: نه گەر بينى
كشتوكالتيكى كردوه ژنه كه ي
دووگيانده بيت.

* نه گەر بينى گه نميكي سه وزى ته پ
ده خوات پياوچاكيكى خواناسه
له نايندا.

گه نمفرۆش: (ئيبين سيرين) ده لئيت:
پادشاي و فه رمانپه وايه كه پادشاو
فه رمانپه وانى دى رام و گوپرايه ليده بن،
ياخود بازركانتيكه سه رو كايه تى
بازرگانه كانى دى ده كەن يا پيشه وه رو
وه به ره مه ينه رو هاو تاكـاـنى
گوپيستيدە بن.

لیده کریتته وه، خویندنی (ته حیات) یش
له خه ودا به لگه یه له سه ر به خیوکه رو
به رپرسیک به بی ئو مارهی نابه ستری
یان مه رجیکه له نئو چهنده شریکیکدا
ده بیئت به دیبیئت.

* ده گونجیئت به لگه بیئت له سه ر
گه پانه وهی مال و دارایی به باشتره
چاکتر.

گ ی

گیاهه نه به ر: (ئین سیرین) ده لئیت:
عه نه به مال و داراییه له لایه ن پیاویکی
ریژدارو شکومه نده وه.
(نابلسی) ده لئیت: نه گه ر به کارهینرا
پیاوه لدانیکی باشه.

* ده گونجیئت عه نه به به لگه بیئت له سه ر
مولک و زهوی ئه وهی سوود و قازانجی
پیده گه یه نی، یاخود ئه و بیستان و
کیلگه یه بیئت که سوود و قازانجی
لیوه رده گرئ یان زانیاریه کی به سوود
که لکه له زانایان به ده ستیده هیئت.

* ده گونجیئت ره شه با خیریئت له لای
ده ریاوه بیئت.

* نه گه ر خستییه سه ر ئاگر بیدعه
له ئاینه که یدا دروستده کات یان مال و
شکوی خراپ ده بی و تیکده چی یاخود
له شوینی خویدا نابی یان خزمه تی
ده سته لاتدار ده کات به مال و سامانی
خوی.

* نه گه ر فه رمان نه واه به رپرس بینرا
گه نمده فروشی به لگه یه له سه ر لابرندی و
جیاوازی که وتنه نیوان خوی و براکه ی.
* مه روه ها بینینی به لگه یه له سه ر:

+ کاری سووک و ئاسان دوا ی
قورس و گران.

+ رزق و رزنی.

+ کرداری چاکه.

گه نه شامی: (نابلسی) ده لئیت:
له خه ودا مال و داراییه کی زقرو
دوژمنیکه به دپه وشت و که مسوود
قازانجه یاخود به خاووخلیچی
باسکراوه.

گه نه (سج): (نابلسی) ده لئیت: به لگه یه
له سه ر به کیشکردنی سه رنج بۆکاری
سه یرو سه مه ره.

گه نه مووی نیوان لیوی خوارو چه ناگه:
(نابلسی) ده لئیت: له خه ودا به لگه یه
له سه ر هاوسه ر یان کچ.

* مه روه ها په ناو پشتگیری پیاوه
خوی پته لده کیشی به هوپه وه ده ئی.

گه واهیدان - شایه تی (وتنی ته حیات):
(نابلسی) ده لئیت: نه گه ر بینی دانیشته
بۆ خویندنی (ته حیات) غه م و په ژاره ی
ده په ویتته وه و پنداویستیه کانی
به جیدیئت و به هیوا و ئاواتی خویده کات،
نه گه ر له غه م و په ژاره دا ده ژیا ده رووی

گیاگه زنه: (ئیبین سیرین) ده لیت: خۆشی یا نه خۆشی له خۆگرتوه به هۆی سوودییه وه، توتیشووی پیاوه له کاردا. گیانکیشان: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا به ربه ره کانییه له نایندا یا خود گومانه له قورناندا.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه روکیشان و ناماده کردنی ئه وانه ی له سه فەردان و هاوسەرگیری ره بن بیت و گواستنه وه بی له مالتیکه وه بۆ مالتیکیترو گۆپینی پیشه وکار.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه قه رزدانه وه و مافدان و ته لاقدانى هاوسەر.

* نه گەر خۆی له سه ره مه رگدا بینه یوه له روکیشان و هاوچه شنی ئه وه سته م له خۆی و که سانیترده کات. خپداوه ند ده فەرموى: ﴿وَلَوْ نَرَىٰ اِذِ الظَّالِمُوْنَ فِيْ غَمْرَاتِ الْهَوْنِ﴾ (الانعام: ۹۳).

گیانه وه ری به زیان: (نابلسی) ده لیت: بینه یی له خه ودا به لگه یه له سه ر ژینکی ده ویت و داوینیس.

گی

گیره وه: (ئیبین سیرین) ده لیت: بۆقه رمانپه و شوینیکی ئاوه دانه و بۆ بازرگانیش بازرگانییه کی به پێزو پیرۆزه. (نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه

له سه ر:

+پیشه و.

+ناخۆشی ژیان.

+رزق و رۆزی.

+شه پو جه نگ.

گیزه ر: (ئیبین سیرین) ده لیت: گیزه ر

غم و په ژاره یه بۆ یه کێک بیخوات یان هه بییت.

* نه گەر به ده ستیه وه گیزه رێک بگرت له کاروباریکی سه خت و گراندایه و سووک و ناسانده بیت بۆی.

* هه ندیکه لێن: نه گه رینه یی وه ک ئه وه ی گیزه ر ده خوات خێرو سوود به ده ستده هییت.

(نابلسی) ده لیت: گیزه ر له خه ودا سه رزه نشت و قه لغان و گه رانه وه یه، هه روه ها گیزه ر پیاویکی ده م پیسن و چه په له.

* گیزه ر به لگه یه له سه ر پیاویک هیناو ئاواتی ئاسان و سووک، ئه وه ی گیزه ر به ده ستی خۆیه وه بینه یی نه گه ر له بارو حالکی سه خت و گرانداییت یا زیندانی بیت قوتارده بیت.

گیلی (که وده نی): (نابلسی) ده لیت:

ئه وه ی له خه ودا وه ک که سیکی گیل به ده ریکه ویت به لگه یه له سه ر رزق و رۆزی.

لام

ل

لابردن: (نابلسی) ده لیت: لابرده
له خه ودا ته لاقدان و ده سته رداربوونی
هاوسه ره یان گواستنه وهیه
له پیشه یه که وه بۆ پیشه یه کیت.

*خۆدوورخستنه وه له ژن مال و دارایی
به فیروندان و بیبه شکردنی منالانه.

*هه ره ها ده لیت: لابرده و
دوورخستنه وه په یمانه یان ده سته لات و
پۆسته.

*ته گه ر بینى له پۆست و ده سته لاتیک
لابرا خوازیاریبوو داده نریت له و
پۆسته دا.

*ته گه ر له پۆستیک لابرابوو بینى
به رپرس و سه رکرده یه ک نوینه ریکی نارد
بۆ لای هه تا لایببات دایده نی.

*ته گه ر بینى لابر او له جیکه ی لویک
دانرا له شوینی ده سته لاتیدا خراپه
له هه ندیک دوژمنانیه وه پیده گات.

لابردنی خراپه ته سه رزی: لابرده
خراپه له سه ر ری له خه ودا به لگه یه

له سه ر غیره ت له ئاینداو بیرداری یان
به لگه و نیشانه یه له سه ر هاوسه رو
منال و خۆپاریزی له قسه و گوته دا،
یاخود نیشانه و به لگه یه له سه ر
لیخۆشبوون له تاوان به هوی نهرم و
نیانی قسه و گوته ره وه یان راستگویی
به به رده وامی.

*ده گونجیت به لگه بیت له سه ر پله وپایه
به رزی و فرمان به چاکه و ریگری
له خراپه یاخود گرته ده سته کاروبار و
له کارخستن.

*ته گه ر له ریگه دا دپک و دال و به رد یان
هه رشتیکی زیانبه خشی داناو
بووبه مایه ی زیانی خه لکی به لگه یه
له سه ر خراپه له گوته ارداو زیان گه یانندن
به زمان و ده ست ، یان ده گونجیت ببیت
به چه ته ی ری، ته گه ر ریخه ری نه و
کاره دادوه رو فرمانپه واپوو به لگه یه
له سه ر سته م و زۆرداری و راسپاردی
خه لکی به نه رکی قورس و گران.

*بينينى لاپه‌په‌ى پهرش ويلو
له قيامه‌تدا به لگه‌يه له سهر دانيايى و
داننان به وه‌ى له لايه‌ن خوداى بالاوه
هاتوه له سهر زويانى پيغه‌مبه‌رو (ﷺ)
به‌رچدانه وه‌ى گومان و دوودلى.

لاجانگ: (نابلسى) ده‌لئت: هه‌ردوو
لاجانگ دووكوپى ريزدارو پيرۆزن،
نه‌گه‌ر رووداوئيكى خيتر يا شه‌ر رووى
تيكردن رووداوئيكه روو له هه‌ردوو
كوپده‌كات.

*ده‌گونجى لاجانگ به لگه‌بيت له سهر
چاكبوونه وه له نه‌خوشى.

*نه‌گه‌ر نه‌خوشيك بينى لاجانگى بوه
به‌ئاسنو له كاتى بيداريدا ئيش و نازارى
هه‌بوو به لگه‌يه له سهر چاكبوونه وه‌ى.

*ده‌گونجيت به مال و سامان
ليكبدريته وه.

*نه‌گه‌ر بينى لاجانگى كه سىكى ترى
هه‌لكيشا هه‌لكيش مال و دارايى
له لاجانگ هه‌لكيشراو وه‌رده‌گرى و خوى
پي‌ده‌نوئينت.

*هه‌روه‌ها ده‌لئين: نه‌گه‌ر قزى
هه‌لكيشى نه‌گه‌ر ده‌وله‌مەندبوو
مال و سامانى ناميئيت، نه‌گه‌ر
هه‌زاريشبوو قه‌رزكه‌يده‌داته وه.

لاحول ولا قوه الا بالله (هيج په‌ناو
هيزيك نيبه به‌ده‌ر له په‌روهر دگار):

لاپه‌ره (روو): (نابلسى) ده‌لئت:
مژده‌يه بۆ كه سيك خاوه‌نى بيت،
نه‌وه‌ى لاپه‌ره‌يه‌ك بيات يان بگرى بۆ
خوى مژده‌و ده‌رووليكردنه وه‌يه.

*نه‌گه‌ر ژنيكى بينى لاپه‌ره‌يه‌كى دايه
ره‌چاوى كارى كده‌كات ده‌گونجيت
ده‌رووى ليكبريته وه، نه‌گه‌ر ژنه‌كه
به‌چه‌ى گه‌ردبوو لاپه‌ره‌كان
بلاوبوونه وه خيترى به‌ناويانگه
فه‌رمانى پي‌ده‌كات وريابيت لى.

*نه‌گه‌ر لاپه‌ره‌يه‌كى پيچراو و لوولكراوى
دى به‌ده‌ستىيه وه په‌شيمانده‌بيته وه
له كرده‌ارى خوى.

*نه‌گه‌ر به‌ده‌ستى چه‌پى بنوسيت
له لاپه‌ره‌يه‌كدا هۆنراوه ده‌هۆنيتته وه يان
كرده‌ارى ناقولا نه‌نجامده‌دات يا خود
كوپتى به‌زينا ده‌بيت نه‌گه‌ر بويزو
شاعير نه‌بوو.

*نه‌گه‌ر بينى لاپه‌ره‌يه‌كى پي‌دراوه و
پارچه‌يه‌كى لوولكراوى تيدايه
دوگيانده‌بى.

*نه‌گه‌ر ته‌ماشى لاپه‌ره‌يه‌كيكرد به‌لام
نه‌خوينده وه ميراتيه‌كه
به‌ده‌ستى ده‌هيتت.

*نه‌گه‌ر بينى لاپه‌ره‌يه‌كه ده‌خوينتته وه
ميراتيه‌كه بۆ ده‌ميينتته وه، نه‌گه‌ر
پشتى لاپه‌ره‌كه‌ى خوينده وه قه‌رزى
له سهر كۆده‌بيته وه.

دل و ده روون که مه ندکیشکردن له پیناوی
چاکسازی له نیوان خه لکیدا.

* لاساییکردنه وهی به ده ستو په نجه
له خه ودا له بهر رووناکیدا به لگه یه له سر
چاوداگرتن و فروفیل.

* لاساییکردنه وه بۆ خه لکی ناسایی و
ژنان به لگه یه له سر نه وهی ده بی
به وه رگړې یان ژور قسه ده بزپکینی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر ناپاکی
له پیشه سازی و کاسه لیسې بۆ خه لکی.
لافاو (لېشاو): (نېن سیرین) ده لیت:

هه لسانی لافاو له شاردا به لگه یه له سر
که وتننه وهی په تاو نه خوشی نه گهر
رهنکه که ی رهنکی خوین و لیلیو.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر هاتنی
سهریاز به دلنیا یی یان هاوه لایه تی
نه گهر خه لی لی نه ترسن، نه گهر

هه ندیک له ماله کانی رووخاندن و مال و
ناژه لی بـردن دژمنیکه
هه لده کوتیتته سهریان، یاخود

ده سته لاتداریکه هه لمه تیان بۆ ده بات
به پتی زیادوکه می خه ونه که و نه
به لگانه ی له کاتی بیداریدایه.

* هه ندیکتر ده لیت: لافاو میژشی
دورژمنه، هه روه که چۆن میژشی دورژمن
لافاو، نه گهر لافاو که هه لسا
تاگه نیشته فروشگا و دوکانه کان لافاوی

(نابلسی) ده لیت: بۆ که سیك ژوریلئ
به لگه یه له سر ناگاداری ده رباره ی
نه وهی پتویسته کات بیلئ بۆی،
هه روه ها گه پانه وه به لگه یه له سر
ناگاداری ده رباره ی نه وهی
پتویسته کات بۆی، ده گونجیت
به لگه بیت له سر گه پانه وه له کاتی به لاو
نه هه مه تیدا.

لاسایی و چاولیکردنی ژن له پیاو:
(نابلسی) ده لیت: نه گهر ژنیک یی بینی
جل و بهرگی پیاوی له بهر دایه یان وه
نه وانه، حال و یاری باشده بیت نه گهر
به نه ندازه ی خوی بیت نه و جل و بهرگه،
خۆنه گهر جل و بهرگیکی ناشیاو بیت نه و
حال و یاری ده گورپیت و غم دایده گری و
ترس و بیم دیت به سه ریا.

* نه گهر بینی بو به پیاو باش و
چاکه بیت بۆ میژده که ی.

* لاساییکردنه وهی جووله که و
مه سیحیه کان یان به ده ر له وان به لگه یه
له سر تامه زړو بوونی هه زو ناره زو یان
ناره زوودارکردنی ثابنه که یان یاخود
داوای هاوسه رگړیکردن لیتیان یاخود
خۆشحال بوون به جه ژنه کانی نه وان.

لاساییکردنه وهی مروؤ بۆ ناژه ل و
بائنده: (نابلسی) ده لیت: به لگه یه
له سر لاساییکردنه وهی گوته و قسه و

* ده گونجیت لافاو به لگه بیت له سر
زوبانی خاوه نه که ی یاخود دوژمنی زالو
زماندریژی نه گه ر چوه نیو مال که ی
به تاییه تی.

* ده گونجیت لیشارو لافاو به لگه بیت
له سر نه وه ی ده چو پیتته وه
له هه نگوین و شیرو زهیت، نه گه ر بینى
لافاو کۆده کاته وه ده یکاته ده فریکه وه
خه لکی خوش حالده بن پیتی
چاودیریده که نو لییده خۆنه وه ده چیتته
ده روزه ی به هانه وه رگرتنه وه
که ناماژمان پيدا.

* ده گونجیت لافاو به لگه بیت له سر
ریبرین وه لکوتانه سه ری له لایه ن
تیکده رو شه وکوته وه یان له لایه ن
ناژه لی درنده وه.

* ده گونجیت لافاو گه ر له کاتی خۆیدا
نه بیت به لگه بیت له سر بیدعو، نه
ناوه ی زه وی نغوډه کات به لاو
نه هامه تیبت و زیانبیت روو
له خه لکیکات یاخود دوژمنیک روویان
تیبیکات یان به لاو نه هامه تی بیت روو
له زه وی بکات، نه گه ر بینى ناو
له ناسمان دیتته خواره وه فه رو خیره بو
خه لکی.

* نه گه ر بینى لافاو دیتته نیو مال
کۆمه لیکه وه مالو سامان و ناژه له کانی

راسته قینه یه یاخود سه ریازی
ده سته لاتدارن و سته مده که ن.

* لافاو دوژمنیکى زال، نه گه ر بینى
به وه ی بارانه وه لافاو هه لسا غه م و
په ژاره ی ده ره ویتته وه.

* نه گه ر ناوه پۆی هه بوو سزای بو
داده بارى.

* نه گه ر بینى به ره به ستنى دانا
له لافاوه که هه تا نه گاته مال که ی
چاره سه ره ی دوژمنیک ده کات و
ریکه ی نادات زیاى پتیکه یه نیت.

* ده گتپنه وه پیاویک دیت بو لای (ئیین
سیرین) و ده لیت: بینیم له خه ودا بیباران
لافاو هه ستابوو، خه لکی ناویان
لیده برد، (ئیین سیرین) وتی: لیتی
مه به، پیاوه که ش وتی: من له و ناوه م
نه برد، نه ویش وتی: باشتکرد زۆری
به سه راتیپه رنه بوو فیتنه و ناشوبی
(ئیین مهلب) به رپابوو.

(نابلسی) ده لیت: لیشارو لافاو به لگه یه
له سه ر قسه ی هه لته و بیسه رو
دروکردن، نه گه ر لافاوه که خوین و
مرداره وه بووی هه لگرتبوو به لگه یه
له سه ر سزاو خه شمی خواى.

* بینینى لافاو به لگه یه له سه ر دابارىنى
باران.

* هاتنی لافاو بۆ شار به لگه یه له سه ر
به لاو نه هامة تی نه گه ر خه لکی
له ویدا بوون یاخود رهنگی وهك رهنگی
خوین و ابو یاللبوو.
لاکردنه وه له نوێژدا (سه ییری
نه ملاونه ولاکردن):

(نابلسی) ده لیت: ئاوێردانه وه له نوێژدا
به لگه یه له سه ر رووکردنه دنیاو
خۆشیه کانی و پشتکردن له قیامه ت و
خۆشیه کانی و حه زو ئاره زوو
یه کانگیربوون له گه ل ئاره زووداراندا.

لاله نگي — نارنج: (ئسین سیرین)
ده لیت: یهك لالهنگی کوپه و زۆریش
پیاوه لدانی باش و چاکه، ههروهها
ده گێرنه وه پیغه مبه ری خوا (ﷺ)
فه رموویه تی: "باوهرداری قورئانخوین
وهك لالهنگی وایه بۆن و تامی
خۆشه" (۱).

* هه ندیک ده لیت: نیشانه و به لگه یه
له سه ر دوو پوویی چونکه دیوی
ده ره وه ی جیاوازه له دیوی ناوه وه ی.
* هه ندیک دیده لیت: نارنج و لالهنگی
باشن له خه ودا نه گه ر شیرینبوو
به لگه یه له سه ر مال و داراییه کی جه م و

بردن دوزمه نه هه لده کویتته سه ریان یان
به لاو نه هامة تیه دیت به سه ریاندا.

* هه موو ئاوێکی زال هه یج خه رێکی
تیانییه نه وه ی له بیر به رزده بیته وه و
ده رپژێ یان له رووباریک له شوینێکی
نادیار یاخود گه رلیلبوو یاخود روون و
سازگابوو که م یان زۆریو هه مووی
غه م و په ژاره یه.

* هه موو ئاوێکی که می سازگار ترسی
نه بیته ژینیکی خۆشنوده بۆ که سیك
بیته خاوه نی یان بیخواته وه یا
به ده ستیه ییت.

* لافاو له زستاندا به لگه یه له سه ر گه ل و
نه ته وه یه کی سه رپێچیکار که هه یج
زانباری و شاره زاییه کیان نییه و خراپن.
* نه گه ر بینێ له و ئاوه به مه له
هاته ده ره وه بۆ وشکانی
له ده سه ته لاتدارێکی سه ته مکار
ده ریا زده بیته، نه گه ر نه ییتوانی
به پێته وه و گه راپه وه دواوه باوریا بیته
له به رده سه تی ده سه ته لاتدارێکی
سه ته مکاردا دانه نیشیت و سه رپێچی
گه وره که ی نه کات.

* نه گه ر لافاو که یی به مه له که ی و
نه یه یشت بگات پێی له گه ل
دوژمه نه کانیدا ناشته وایی به رپا ده کات و
له زه ره ر ده پیا ریزی.

(۱) بوخاری گێڕاویه تیه وه (۵۴۲۷) و موسلیم
له (مسافیرین ۵۴۹/۲۴۲/۱) له (انس) وه - ره زای
خوا ی لیتیت - .

* لاله‌نگی وهك باوه‌پدار وایه له‌بۆن و
تام و به‌رداری دره‌خته‌كه‌یداو زهردی
زیانی نییه ، هه‌ركه‌سیك یه‌كێك و
دووان و سیان به‌ده‌ستبه‌یئیت مندالی
نێرینه‌ی ده‌بیت و ژماره‌یه‌کی زۆریش
مال و دارایی حه‌لاله له‌گه‌ل ناویانگی
چاك.

* لاله‌نگی سه‌وزیش باشتره له‌زهره‌،
ده‌گونجیت یه‌ك دانه مال و دارایی بیت و
ئه‌گه‌ر بیخوات و به‌تامبیت مال و
داراییه‌کی جه‌م و مۆلكراوبیت، ئه‌گه‌ر
ترش‌بیت نه‌خۆشیه‌کی سووك و
ناسانده‌گریت.

(تابلسی) ده‌لێت: لاله‌نگی له‌خه‌ودا
به‌لگه‌و نیشانه‌یه له‌سه‌ر ئافره‌تی
پیروزی منالدار یاخود ره‌گو
ره‌چه‌له‌کی پیروز، ده‌گونجیت
به‌لگه‌بیت له‌سه‌ر باوه‌پدار یا
قورئانخوین، به‌لگه‌شه له‌سه‌ر زانست و
ره‌فتار و نه‌وازشی جوان و قه‌شه‌نگ،
هه‌روه‌ها ده‌گونجیت به‌لگه‌بیت له‌سه‌ر
خۆشه‌ویستی و رامبوون.

* هه‌ندیکیش ده‌لێن: به‌لگه‌و نیشانه‌یه
له‌سه‌ر دوو‌پوویی چونکه ده‌ره‌وه‌ی
جیاوازه له‌ناواخنی.

لالی: (ئیه‌ن سیرین) ده‌لێت: لالی
تیک‌چوون و شێوانی ئاین و بوه‌تانه‌و

کۆکراو، خۆنه‌گه‌ر ترش‌بوو به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر سووكه نه‌خۆشی و خه‌م و
به‌ژاره‌یه‌ك كه‌له وه‌چه‌ی نێرینه‌وه
پێیده‌گات.

* نارنجی سه‌وز به‌لگه‌یه له‌سه‌ر وشكه
سال یاخود به‌لگه‌یه له‌سه‌ر ته‌ندروستی
خه‌وبینه‌ر گه‌ر لێیکرده‌وه.

* نارنجی زه‌ردیش به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
سالی پر خێر به‌لام نه‌خۆشی
له‌خۆگرتوه.

* نارنج ژنیکسی عه‌جمی به‌پیزی
ده‌وله‌مه‌نده، ئه‌گه‌ر خه‌وبین نارنجه‌که‌ی
له‌خه‌وه‌که‌یدا کرد به‌دووکه‌رتوه له‌وژنه
کوپو کچیکى نه‌خۆشیده‌بیت.

* ئه‌گه‌ر ئافره‌تێك له‌خه‌ودا
تاجه‌گولینه‌یه‌کی له‌سه‌ری خۆیدا بینی
له‌دارى نارنج دروستکراو و پیاویکی
دینداری به‌ناویانگ ده‌یه‌پێنیت * ئه‌گه‌ر
نارنجیکى له‌کۆشیدا بینی کوپیکى
پیروزی ده‌بیت...

* ئه‌گه‌ر پیاویك له‌خه‌ودا بینی ژنیک
نارنجیکى ده‌داتى کوپیده‌بیت.

* ئه‌گه‌ر بینی نارنج ده‌گریت پیاویکی
ژن و ژنخوازی داوا ده‌کات لێ.

* نارنج به‌ده‌ر له‌لاله‌نگی له‌شته
باشه‌کانه ، به‌لام هه‌ندیک به‌هۆی
ناوه‌که‌یه‌وه به‌خراپیان داناوه.

رازیوون و سه رکه وتن هسه ر دوژمناندا
به پیتی چیرۆکه که ی (نیبراهیم) (سه لامی
خوا ی لیبت) چونکه بته کانی شکاندو
له تله تیکردن و په روه ر دگار ده فهرموی:
﴿قَالُوا سَمِعْنَا فَتًی يَذْكُرُ لَهُمْ يُقَالُ
لَهُ اِبْرَاهِيمُ﴾ (الانبیاء: ۶۰).

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سه ر
دژایه تی خراپه کاران و ژالبوون
به سه ریاندا.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
به جیهینانی پیداو یستی چونکه
له که له پورو وته ی دیریندا هاتوه: "له بۆ
به جیهینانی پیداو یستی هه کانتان
رووخساره که شه کان به گه ر به خن".

* نه گه ر بین ی گالته له گه ل

لوسکه یه کدا ده کات یاخود زۆری

لیده کات کارێکی خراپ روو

له خۆیده کات.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا دوژمنی
پیاوه، نه گه ر سه پهبیت دوژمنیکی
شاراوه یه، نه گه ر نه سه ره ربیت
دوژمنیکی ده وله مه نشیده، نه گه ر
گه نهره نگبی دوژمنیکی
په روه که وته یه، نه گه ر به هیزوو
دژایه تیده کری.

به لگه یه له سه ر جنیودان به یاران له گه ل
غه یبه تی به پیزو شکومه ندان.

* نه گه ر بین ی زمانی گیراوه ره وانبیژی و
فیقه ی ده سنگه رده بیت به پیتی ئایه تی:
﴿وَإِخْلُ عَقْدَةً مِنْ لِسَانِي، يَفْقَهُوا
قَوْلِي﴾ (طه: ۲۷ - ۲۸) له گه ل رزق و
زۆری و سه رکه وتن به سه ر دوژمناندا.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا تیکچوونی
ئاین و بوختان هه لبه ستنه، نه گه ر بین ی
لالبوه جنیو به یاران ده دات یاخود
غه یبه تی پیاوماقول و ریزداران ده کات
یان خراپه کاره.

(نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سه ر

زماندرژی و ده ستوقاندن.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر رژی و
واژه یان له نوێژ.

* هه روه ها به لگه یه له سه ر قسه ی
ناشیرین له نیتوان موسولماناندا.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
تۆله سه ندنه وه یان داوای قهرز یاخود
سکالا که پێویستی به داده رده بی.

لانه (هیلانه): (نابلسی) ده لیت:
به لگه یه له سه ر کوپی زینا یان
مزگه وتی خواناسه گوشه گیره کان.

لاو (گه نه ج): (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
بینینی به لگه یه له سه ر شانس و

ښه گهر بڼې دوی لارونکي زه فـهـر
به دوژمننیکه بات، نه گهر لارونک

ښه گهر کچنک کچنکی لاروی بڼی
غه موبه ژاره و ه ژاری رووی تیده کات.

ښه گهر کچنکی به پووتی بڼی
له بازار گانیه که یدا زه رده کات و
نابرویده چیت.

ښه گهر بڼی کچنکی هیتا زه وییه کی
ده ستگیرده بیت و بازار گانیه کی به سوود
ده کات.

ځکچ خیره به نه ندازه ی جوانی و
جل و به رگو پو شاکی، نه گهر
د پو شرا و بوو خیرنکی هه لگیراوه له گه ل
ناینډا، نه گهر روو تېوو خیرنکی دیارو
به ناویانگه نه گهر په چای به ستېوو
نه وه خیرنکی تیکه ل و پیکه له ، نه گهر
دیارووو خیرنکه بلا وده بیت ه وه،
پنځه یشتووش خیرنکی خوازراوه.

ښه گهر ژننکی شوخ و شهنکی بڼی
دیته نیو ماله که ی خوشی و شادی رووی
تیده کات.

ژنی شوخ و شهنک مالیکه نامینیت ه وه
چونکه جوانی گورانی به سه ردادیت.

ښه گهر بڼی ژننکی شوخ و شهنک
به پووخ ساری رووی تیک—رد

ښه گهر بڼی دوی لارونکي زه فـهـر
به دوژمننیکه بات، نه گهر لارونک
دوایکه ووت دوژمنه که ی زه فـهـری
پیده بات.

(نښن سیرین) ده لیت: نه گهر لارونکی
نادیاری بڼی و رقی لیبوو دوژمننیکي
قیزه ونی بـو دهرده که وی، نه گهر
خو شویو یست دوژمننیکي خو شه ویستی
بو دهرده که وی.

ښه گهر لارونکی بڼی به دیار خو یه وه
دوژمننیکه زالده بیت به سه ریا به هو ی
به رزی و بلند یه وه.

ښه گهر بڼی بوه به لار خوشی پیربوو
که م کورپیه کی گه وره دیت به سه ریا.
*لاروی بالڅ دوژمنه چونکه نه گهر
بالغبوو گوتنا گری بـو گوتی نه وه ی
فرمانبه رداریده کات.

*لارو فروفیل و ناپاکییه یاخود
دوژمننیکي ناقولایه و بینینی به لگه یه
له سه ر جموجول و هیزو زالبوونی نه زان.
*ده گونجیت به لگه بیت له سه ر

نیعمه ت و سوپاسگوزاری په روه ردگار.

(نښن سیرین) ده لیت: نه گهر کچنکی
بڼی خو ی جوانکړدوه و موسولمانه
هه والیکي خو شه بیستی له لایه که وه
هیچ پیشبینییه کی بو نه کړدوه، نه گهر
بیباه و پوو هه والیکي خو شه بیستی
له گه ل نیکه رانیدا.

پته وده بی نه گەر ماره برینه که
حه لالیت، نه گەر حه رامبوو دنیا به
نه ندازه به.

* نه گەر پیریکی بینی له خه ودا
که نجبوه ته وه، نه گەر هه ژار بیت
ده وه له مه ند ده بی، نه گەر له وانه بوو دنیا
رووی لیوه رگتیا بوو دیسان رووی
تیده کاته وه، نه گەر نه خوشبوو
له نه خوشبیه که ی چاکده بیت وه.

لاوازی (سیسی): (ئین سیرین) ده لیت:
که م کوپی مال و سامان و حال و باره.

(نابلسی) ده لیت: به لگه به له سه نرمی
ئاست و پله، نه گەر لاوازه که
فه رمانزه و ابوو به لگه به له سه
قات و قری ئه و ساله و به رزبونه وه ی
نرخه کان له ولاته که یدا یان لاوازی
سه ر یازه کانی.

* هه روه ها گو تراوه: لاوازی و سیسی
نه خوشبیه یا خود برسیتیه.

* ده گونجیت لاوازی له عیشق و غه م و
په ژاره وه بیت.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا هیزه،
نه گەر بینی لاوازه به هیز ده بیت.

* هه روه ها ده لیت: نه گەر بینی
له ش ولاری لاوازه ئایینی لاوازی
سسته بیت تیدا یا له و قه رزه دا
که خودا دایناوه له سه ری

کاروباره کانی بو دیته پیش دوی
پشتتیکردن و له کیسچوون.

* ژنیکی عه ره بی نادیا ری لوی رازوه
باسی خیره سوود و قازانجی
له لیکدانه وه دا فراوان و دوور درێزه.

* ژنی قه له و له لیکدانه وه دا سالتیکی
په ره پو خیره، ژنی لاوازی قات و
قریه.

* باشترین ژن له لیکدانه وه دا ژنی
عه ره بی نادیا ره، چونکه له جوانکاری دا
یان له شیوه دا باشتره له ژنانی تر.

* نه گەر ژنیک له خه ودا ژنیکی
لاوکه نجی بینی دوژمنیه تی به هه ر
حالتیک به دیبکات، نه گەر پیریکی بینی
دایره به تی.

(نابلسی) ده لیت: بو ژن له خه ودا
دوژمنه نه گەر به هه ر حال و باریک
به دیبکات.

* کچی جوان و شوخ خیره خوشی و
شادییه، ژنانی نادیا ر باشتره له ی
دیا ر.

* نه گەر ژنیکی لاو جه حیل ببینی بوه
پیره ژن خه ونه که ی به لگه به له سه
باشی ئاینه که ی.

* نه گەر پیره ژنیک بینی که نجبوه ته وه و
هیزو توانای بو که پاوه ته وه و ده دریت
به شوو بنه ما کانی ئایینی به هیزو

* نه گەر سواری بارگیریکوو به لغاوه وه ده سسته لاتیك به ده سسته هیتی و هیچکس مافی نییه خوی تیهائی مه گەر به سویندیکي گهره و توند نه بی. *

* لغاو بی خشل به لگه یه له سه ر خۆبه که مزانی نی سورابوو، ناواخنی خیرتره له رووخساری.

* لغاو سه لامه تییه نه گەر بینی لغاوی له ده مدایه پاریزراو ده بی و قسه له شتی کدا ناکات په یوه ندی پیوه نه بی، نه گەر دادگایی هه بوو به لگه کانی پوچه لده بیته وه. *

* نه گەر لغاوی نه سپه که ی بینی پچراوه منداله که ی ده مری.

* هه روه ها لغاو به لگه یه له سه ر پاریزکاری بویه کیک نه سپ به لگه بیته له سه ری. *

* ده گونجیت به لگه بیته له سه ر پاککردنه وه ی مال و دارایی که هۆکاری پاراستنی زه کاته.

* نه گەر لغاوی نه سپه که ی بینی له سه ری ده که ویتته سه ر یاخود کاروباره کانی بلوده بنه وه و حالی ده شیوی و ژنه که ی لیحه رآمده بی یاخود بیته وه ی له نه ستویدا بیته له گه لیده بی.

که موکو پیده کات، هه روه ها ده لێن: لاوازی له خه ودا که م نارامیی هه له ماره بریندا به پینی نایه تی: ﴿وَعَلِّقَ الْاِنْسَانُ ضَعِيفًا﴾ (النساء: ۲۸) واته نارامناگرێ له سه ر جووتبوون.

* نه گەر بینی له ش ولاری لاوازه غه م و په ژاره رووی تیده کات.

لاولاو^(۱): (نبین سیرین) ده لیت: پیاویکی باشه.

(نابلسی) ده لیت: نه گەر بینی نه فسی پاک و پوخته ده بی به وه ی سوودی لیوه رده گری.

* لاولاو ره وشتی خراب و هه ولی سووک و نزمه.

ل س

لستنه وه (لێسانه وه): لێسانه وه ی په نجه کان له خه ودا رزقیکی که به له کرزکی نه وه یه که له خه ودا لێسراوه ته وه.

ل غ

لغاو: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا ریکه خستنه وه بۆ هه موو خاوه ن پیشه سازیه ک و هیزو توانایه له مالدا.

^(۱) لاولاو: گیاهی که لا پاته. (وه رگزی).

(نابلسی) ده لئیت: له خه ودا مال و داراییه
نه گهر زور نه بیټ، لمی زوری
سه رقاییه له تاین و دنیا دا.
* نه گهر له که زوریو زیادیکرد
له لیکدانه ودها سزایه.

* لم ماندوبوون و رهنچ و نارپه حه تییه و بۆ
ژن خیری تیانیه، نه گهر به نیتیا
بروات، نه مهش به لگه یه له سهر
خولاویبونی، هه روه ها بۆ پیاویش
به لگه یه له سهر پله و پایه ی شکومه ند بۆ
که سی بیکاره، لمی سپی رزق و رۆزیه
بۆ خوازیو واده دارو نه ستیره گهران.

* لمی زهره ده گونجیت به لگه بیټ
له سهر ته و به بۆ نه خۆش و چاره نووس و
ده ره نجامی باش.

* ده گونجیت هه لگرتنی به لگه بیټ
له سهر نه خۆشی و زیندانی و رزق و رۆزی
به هۆیه وه.

* لمی جه مپووی بنکیدارو درهخت و
رووه که به لگه یه له سهر رزق و رۆزی و
مولک.

لفروش: (نابلسی) ده لئیت بینینی
له خه ودا به لگه یه له سهر ده ستبرین و
دزی و هیئانی خزمه تکار به رده ست و
سوود و قازانچ سه فهر.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سهر رۆزو
چونکه رۆزو لغاوه.

* لغاوی پچراو باشه بۆ پادشکان و
خیری تیدا نییه بۆ خاوه نه که ی.

ل ق

لقو په لی دارخورما: (نابلسی) ده لئیت:
له خه ودا به لگه یه له سهر پاکیتی،
ده گونجیت به لگه بیټ له سهر
قژداهیتان و نه وه ی منداڵ
سوننه تده کات.

ل م

لم: (ئین سیرین) ده لئیت: لم وهک
خاک و خۆل وایه له لیکدانه ودها به لگه یه
له سهر مهرگو ژیان و ده وله مه ندی و
لانه، چونکه له زه و بییه وهیه.

* چوونی قاچ به نیولمدا به لگه یه له سهر
توندی و سووکی.

* نه گهر بینی دهستی چوه به نیو لمد
کاروباری دنیا ی لیتا لۆزو تیکه لده بی.

* نه گهر بینی له که ی کۆکردوه ته وه
یاخود هه لیگرت مال و دارایی
هه لده گری و سوود و قازانجی
باشده کات.

* نه وه ی به نیو لما بروات رووداو یکی
قورس چاره سه رده کات به پیتی زۆرو
که می.

* نه گەر بينى دوو لووتى هه بوو به لگه يه
له سهر جياوازييه ك روو ده دات له نتيوان
خوى و خانه واده كى چونكه لووت
غريب نيه.

* نه گەر بۆنكى خۆشيكرد به لگه يه
له سهر قوتاربوون و رزگار بوون.

* نه گەر ئه وهى خه وه كه ده بينيت
ژنكى دوو گيان بوو كورپكيد ه بىت.

* هه روه ها ده لىن: لووت كوپه يان
پله و پايه و ره چه له كه ياخود دايكو
باوكه.

* لىكدان ه وهى ئه وهى په يوه ندى
به لووت ه وه هيه به هه مان چه شنى
چاره سه رو دهرمان وايه، ئه و
خرابه يه شى تىكه لى ده بىت رقو كينه.
* ئه وهى ببينى لمۆزى هيه ره چه له كو
بنه چه يه كى به هيزى ده بىت.

(نابلسى) ده لىت: لووت هه ستيارى
بۆنكر دنه و ئامرازى هيووى پشودانه
به هۆيه وه هه وا ده گات به له ش و لارو
پييده هه وىته وه خۆشى هه ناسه
له خه ودا به لگه يه له سهر پشوو.

* لووت له خه ودا به لگه يه له سهر ئه و
شته ي مروف خوى پييده پازىنتيه وه
له مال و منال و براو هاوسه رو ژنبراو
هاوبه شو كرركار، ئه وهى لووتى جوان
بىت له خه ودا به لگه يه له سهر حال و

ل و

لووت (سەلامى خواى لىبىت):

(نابلسى) ده لىت: بينى له خه ودا
به لگه يه له سهر غه م و په ژاره له نه ته وه و
هاوسه ره كه يه وه، ده گونجيت خه و بينه ر
سه ريكه وىت به سهر دوزمه كانيد او سزاو
خه شى خواى له به رامبه رياندا به دى
بكات.

* هه روه ها بينى به لگه يه له سهر
تيا بردن و نغو كردن نه گەر خه لگه كى
له سهر هه مان كارى نه ته وهى
(لووت) بوون.

* نه گەر ژنك (لووت) بينى له خه ودا
له سه رپچدا رو ده چىت.

* نه گەر سه رجه م خه لكى بينيان خراپه
له نتيوان ژناندا بلاو ده بىته وه و
له و لاته دا.

* نه گەر (لووت) بينى ئاگادارييه بووى
له سهر ئه وهى كردارى نه ته وهى
(لووت) نه نجام ده دات و ژنىكى
خرابه كاريشى ده بى و هيج خيرىكى تيدا
نيه.

ل و

لووت: (ئىبن سىرىن) ده لىت: سه باره ت

به لووت و تراوه: جوانى پياوه، هه روه ها
ده و ترىت: نه گەر بينى بىلووت بوو
بىره حم و سۆزه.

* ده گونجيت به لگه بيت له سر
قوتاربون به هوى نهو چلمه ليوه
داده ته كيت، نه گهر ميشك بگرئ نهوا
چلمى لوت ده بيت هه به ناوو وه
نه وه ل جيتشه رمى نيرينه له شيوه
ناودا به دهرده كه ویت.

* ده گونجيت به لگه بيت له سر
ده روزه ل شپو خراپه بؤ مرقؤ.

* ده گونجيت به لگه بيت له سر نامرازى
ناگر خوشكردن كه بزيوى له سر يه تى.

* نه وه ل پهمپى باتيكردن دى
له كار كه وتبوو ده گونجيت به لايه ك روو
له لوتى بكات، هه روه ها نه گهر رووداو
كاره ساتيك روويكرده لوتى كارو
پيشه ل ده كه ویت مه ترسيه وه.

* نه وه ل قورئاخوين يان بانگبئز يا
گوزانيبئز بيت و ببينئ لوتى شيواوه
يان گيراوه و بؤن ناكات به لگه يه له سر
خوشحالى و شادى له پيشه كهيدا چونكه
لوت دهره نئى هه ناسه يه،
ده گونجيت خه ويينه نه خوش بكه ویت
به هوى تهنگه نه فه سيه وه.

* ده گونجيت لوت و گوئ به لگه بن
له سر كيئو به رزايى و كنده لانى
گژوگياپؤش و قوپاوبى.

* ده گونجيت لوت به لگه بيت له سر
قوتاربون و چاره سهرى نه خوش.

بارى باش هه روهك لئى دواينو
باسمانكرد، كه وره يى و ره شى لوت
به لگه يه له سر درؤ پيكردن و زالبون،
هه روهك چؤن شيوازي سروشتى
له هه لمزىنى هه وادا به لگه يه له سر
پله وپايه ل به رزو دلپاكرتن.

* به دهر كه وتنى كومه لئى لوت
له جه سته دا به لگه يه له سر
نو پيكرنه وه ل هؤكارى پشوو منالو
شوينكه وته.

* نه گهر بينى لوتى بوه به ناسن يان
ئالتون به لگه يه له سر به لاو
نه هه مته تيهك رووى تيده كات به هوى
تاوانتيكه وه نه نجاميده دات، چونكه
تاوانباران لوتيان ده بن، كاتيكيش
كه رانه وه ته ويه يانكرد خويان لوت
له ئالتون و ناسن دروستده كه ن
له ترسى ناويانگ و كه ستيان.

* نه گهر خه ويينه ر بازرگانبوو بينى
لوتى بوه به ئالتون يان زيوو به لگه يه
له سر به خت و زؤرى سوودو قازانجى.

* ده گونجيت لوت به لگه بيت له سر
نهو هه والئى ده گات به مرقؤ له سر
زويانى فرستاده.

* ده گونجيت به لگه بيت له سر سيخوپ
كه هه والئى واده ميئنيت كه س ناگادارى
نييه.

لووتېرېن: (ئىبن سىرین) دەلئیت:
 ئەگەر بىننى يەككە لووتى بېرىۋە
 قەسە يەككە كات بەرانبەرى لووتى
 دەشكىتى.

* ھەروھە دەلئىن: لووت بېرىن
 لەبنە پەتدا بەلگە يە لەسەر مەرگى
 لووتېراۋ، ھەروھە دەلئىن:
 بەلگە يە لەسەر مردنى ھاسەرى
 لووتېراۋ ئەگەر دووگيانىت.
 * بۇ بازىگان زەرەر زىانە.

لووتېزاۋ: (ئىبن سىرین) دەلئیت:
 لووتېزاۋ ئەگەر خوينى لووتى تۆدبىو
 رەنگى خوينە كە گەش و ئالبو بەلگە يە
 لەسەر بەدەستەيتانى مالىكى
 ھەمىشە يى، ئەگەر خەستىبو بەلگە يە
 لەسەر ئەۋەى مندالىكى لەباردە چى.

* ئەگەر لووتى پىزاۋو لەناخيا
 ۋاھەستىدە كىر سوۋدى پىدەگە يەنى
 لەسەر رۆك بەرپىرسەكە يەۋە سوۋدو
 قازانچى پىدەگات، ئەگەر ۋاھەستىكىر
 زىانى پىدەگە يەنى لەسەر رۆك
 بەرپىرسەكە يۈە خىرىكى پىدەگات بەلام
 ۋاھەستەكات، ئەگەر خىرىكى
 سەركىرە بوۋ بەلەش و لارى خىرىۋە
 دەيىننى بەئەندازەى ھىزو لاۋازى و
 تۆرى خوينەكە يە، ئەگەر يەك تىنۆك يان
 دوو تىنۆك خوينىبو سوۋدو قازانچە،

* ھەروھە دەگونجىت بەلگە يىت لەسەر
 گىلى و كەۋدەنى و خىرىۋە زىزانى و
 زىستانىكى خىراپ و نادىار.

* ئەۋەى لووتى يىتەۋە يەك خىرى
 بەگەۋرە دادەنىت يان ئەگەر لووتى
 لاربوۋ بەلگە يە لەسەر گىلى و ملگە چى.
 * ئەۋەى بىننى لووتىپراۋە مەرگ
 يە خەى پىدەگىر تىت ياخود بەلاۋ
 نەھامەت يەك روۋى تىدەكات ئابروۋى
 دەبات، ئەگەر مات و ئەۋرە
 دووگيانىبو خىرى يان باۋكى دەمرىت.

* ئەگەر بىننى خوينى بەرپوۋ كەۋتەسەر
 جىلەكانى مالى ھەرام
 بەدەستە ھىتت، ئەگەر خوينەكە
 بەتەۋمبوۋ كوپىكى دەپىكىرى.

* لووتەۋانە كىرە لووت مەرگى
 خاۋەنەكە يەتى.

* ئەۋەى بىننى دوو لووتى ھەيە
 پەرۋەردىگار دوو كوپى پىدەبەخشىت
 ياخود گەۋاھىدانى لەبرى گەۋاھى
 دووپىاۋە.

* ئەۋەى بىننى لووتى بىراۋە ئەگەر
 نەخۇشبىت بەلگە يە لەسەر مردنى،
 ئەگەر لەش ساغىش بىت بەلگە يە لەسەر
 گۆرۈنى حال و بارى و لەكىسچوۋنى
 مال و داراىى.

خه ونیکی ئاواى بينى گه نچ و مالىكى
بيشومار به ده سته هينيت.

*هروه ها ده لئىن: لووتپژان خيريكه
له لايىن سه روک و گه وده وه
به ده سته هينيت.

*هروه ها به لگيه له سه ر غه و
په ژاره و ئاه و ناره حه تى له لايه كى
نادياره وه.

*ته گه ر خه بينه ر به لووتپژان چيژى
وه رگرت لووتپژانى به لگيه له سه ر
دلئيايى و ناويانگو ناودارى.

لووله ي چرا: (نابلسى) ده لئيت: له خه ودا
خزمه تكارى مزگه و ته و هر كه م
زيادىك بينى بيه پال خزمه تكار.
سه رى مناره كه ش سه رى خزمه تكاره و
ده گونجيت مناره ژبنيت.

ل و

لوگه: (نابلسى) ده لئيت: مال و
سامانىكه به ده ر له خورى و
شيكردنه وه ي پاكبوونه وه يه له گوناو
تاوان، لوگه سوننه ته و داره كه ي
كه سيكى خۆبه كه مزانه.

لوگه فروش: (ئيبى سىرين) ده لئيت:
له خه ودا مال و سامانه به مانده بوون و
هياكى ده سته كه وي.

لومه (سه رزه نشت): (ئيبى
سىرين) ده لئيت: ته گه ر بينى لومه و

ته گه ر به ليشاو خويى پزارو
واهه ستيكرد سوود و قازانجه بو
له ش ولارى، ته ندروستى له شو لار
ته ندروستى ئاينه و له گوناو تاوانيك
ده رده چي و ئاينه كه ي دروسته بيت.

*ته گه ر له ناخو ويزدانيدا واهه ستيكرد
زيانى پيده گه يه نى خراپى و زيانى لاشه
خراپى زيانى ئاينه ياخود گوناو
تاوانه، ته گه ر دواى لووتپژان هيژو
تواناي نه ما هه ژارده كه وي، ته گه ر
به هيژبو ده وله مهنده بيت چونكه هيژ
ده وله مهنديه بو پياو.

*ته گه ر پوشاك و جلو به رگى
خويناويبو له وه وه مالىكى خراپ و
گوناوى ده ستيگرده بيت، ته گه ر
جله كانى خويناوينه بو خاوه نه كه ي
له بو ته قه ي گوناو تاوان قوتارده بيت.

*ته گه ر بينى لووتپژان له ريگه دا تنوك
تنوك ده پيژى زه كاتى مال و داراي
ده رده كات و خيرده كات به وانى
دينه رتي.

*هروه ها ده لئىن: لووتپژان
به ده سته ئانانى گه نجينه يه.

(نابلسى) ده لئيت: ته گه ر بينى لووتى
پزا له گوناو تاوان به ده رده كه وي،
ته گه ر ده سته لاتداريكى ستمكار

ناسیای له نامیزگرت تیکه لده بیت
له گه لی.

* نه گه له گه ل ژنه که ی یه کدیان
له نامیزگرت ناشتی له گه ل ده به ستی.

* هه روه ها گو تراوه: له نامیزگرتن
قسه یه کی باشه له گه ل وه لامی
هاوچه شنی خوی.

* هه روه ها ته بایی و خوشه ویستی و
سه فهره یان گه پانه وه ی موسافیر و
ره واندنه وه ی غه م وپه ژاره یه.

* هه روه ها ماره برین تیکه لیه.

* نه گه ریبینی ژنیک ی له نامیزگرت
باوه شی به دنیا دا کردوه و ناو می ده
له قیامت.

* له نامیزگرتنی پیاو به لگه ی یار مه تی و
پشتگیریه.

* له نامیزگرتنی کوته ره داریک
رۆچوونی ته له دوو پوویدا.

له بارچوون: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا

که سیکه به پوای به شتی پوپو وچ
هه بیت، هه روه ها بینینی به لگه یه
له سه ره نه وه ی گه وه ره فروش
به لگه یه له سه ری له به ردی به نرخ و
دوو پومه رجان و هاوچه شنه کانی.

له پیده ستا (به ری ده ستا): (نابین

سیرین) ده لیت: راخستنی له پیده ست
فراوانی دنیا و داخستن و ته نگه به ری

دنیا یه. بوونی موو به له پیده ست وه

سه رزه نشتی که سیکه کات له سه ره
کاریک هه مان کاری نه و نه نجامه دات.

* نه گه ریبینی لۆمه ی خۆیده کات له سه ره
کاریک رووده کاته کاریکی ئالۆزو گله یی

له سه ره ده کری، پاشان خودا وه ند
به ده ری ده کات و پاکیتی دیاری ده دات

وه ک چۆن له چیرۆکی (یوسف) (سه لامی

خوای لیبت) هاتوه: ﴿لَنْ نَجْعَلَ لَكَ
لَا مَارَةً بِالْأَسْوَأِ الْآ مَارِحِمَ

رَبِّی﴾ (یوسف: ۵۳).

(نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سه ره

دوا که وتنی شه یتان له زور به ی

کرداره کاندا که وا مه ردوم روو به دۆزه خ

ده بات، هه روه ها به لگه یه له سه ره

نه برده سه ری به لێن به پیتی ئای ته تی:

﴿وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ

اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْكَفِّ وَوَعَدْتُكُمْ

فَاخْلَفْتُكُمْ مَوْعِدِي﴾ (ابراهم: ۲۲).

له

له نامیزگرتن: (نابین سیرین) ده لیت:

تیکه له بوون و خوشه ویستی یه،

نه گه ریبینی له نامیزی گرت و سه ری

خسته سه ره رانی سه ره مایه یه کی

پیده دات و لای ده مینیتته وه.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه

له سه ره ته مه ندریژی، نه گه ره موفیتی

*له پیده ست پشوه له ماندویوون یاخود
دۆزینه وهی پشوه یان پشویه که
رووده کاته ده سته کانی.

*ههروه ها ده لَین: بینینی ده ست
به لگه یه له سه ر شه ش خال:

(۱) ژیان. (۲) مال و سامان.

(۳) سه روکایه تی. (۴) کوپ.

(۵) نازایه تی. (۵) په ریزگرتن له حه رام.

*له دایکبوون: (نابلسی) ده لَیت: نه گه ر
فه رمانزه وایه که له خه ودا بینینی
هاوسه ره که ی کوپیکیبوو دوو گیانیس
نه بوو گنج و سامان به ده سته ده تی.

*نه گه ر دوو گیانیك بینینی کوپیکیبوو
کچیده بیئت و به پیچه وانه شه وه.

*کچ له لیکنانه وه دا ده رووی خیره و
کوپیش غه م و په ژاره یه.

*نه گه ر نه خۆشیک بینینی له دایکبوه
ده مری چونکه منداڵ له په پۆیه کی
سپییه وه ده پیچری وه که مردوو، نه گه ر
پیشه وه ربوو به ربه ست و کۆسپ دیته
ری و کاریگه ری ده بیئت بق سه ر کارو
پیشه که ی، نه گه ر هه ژاربوو که سیک
ده دۆزیته وه یارمه تی دارایی ده دات،
نه گه ر ده وله مه ندبوو ده وله مه ندییه که ی
به رده وام نابیت و که سانیت زالده بیئت
به سه ریا چونکه منداڵ له ژیر ده سته
که سانی تردایه، نه گه ر پیاوکی
ژنداربوو هاوسه ره که ی مندالی نابیت.

قه رزو غه مبارییه، ههروه ها ده لَین:
مال و سامانیکه ده که ویته ده سته. موو
به پشته ده سته وه رویشتن و تیاچوونی
مال و سامانه.

(نابلسی) ده لَیت: نه گه ر بینینی
له پیده سته هه لواسراوه به ئاسماندا
نه گه ر له په یوه ندارانی ده سته لاتبوو
خیره سوودی ده سته گیرده بی، نه گه ر
راوچی بیئت نیچری زیاده کات، نه گه ر
خاوه ن مولکبیت سوود و قازانجده کات.
*نه گه ر بینینی له پیده سته بچوک و
ناسکه ترسنۆک و لاواز ده بیئت.

*له پیده ست دنیا یه، له پیده ست
وازهینانه له کاروبار.

*نه گه ر له پیده سته کی بینینی و ترسابوو
له کاریک ده سته لیده کیشیته وه.

*نه گه ر له پیده سته بینینی گوشادو
به رین و ژورجوانه به لگه یه له سه ر
فراوانی زق و رۆزی و دلفراوانی، نه گه ر
به نو قوای بینینی به لگه یه له سه ر ره زیلی و
که می خیری.

*نه گه ر له پیده سته جوانبوو به لگه یه
له سه ر وازهینان له شه پو سه ریچی
خودا یان وازهینان له خیر.

*ده گونجیت به لگه بیئت له سه ر
وه رگرتن و گیرابوونی دوعا.

*نه گەر ژنيكى دووگيان بينى هه رگيز
كوپى نابى.

*نه گەر كه سيك بينى دژايه تى هه بوو
به لگه كانى جىگير نابن له لاي دادوهر،
نه گەر بينى منداليبوو ده مري و روحى
له ده ميه وه ديتته ده ره وه له داىكبوونى
كچ ده رووى خيى زيندانييه.

*نه گەر پياويك بينى كوړيكي بوو
نه خو شدة كه وي و له غه م و په ژاره قوتار
ده بيت و زالده بيت به سهر
دوژمنه كانيداو له ژنيكى خراپ و به د
رزگار يده بى.

*نه گەر كچيكيبوو ده رووى خيى
له هه موو نا په حه تيه ك ليده كرتته وه و
له پششى كه سانتيك دينه ده ره وه
كاروبارى خانه واده ي به پړوه ده بن و
ناويانگيكي مەزن به ده سته هيني.

*نه گەر ژنيك ئاژه لايبوو نه گەر
پشيله بوو كوپه كه ي دز ده بيت.

*منداليبون ده رچوونه له نا په حه تى و
ده رووى خيى ره و قه رز دانه وه و ته و به يه.

*نه گەر ژنيك بينى منداليكيبوو
له ده ره نجامى كار هه كيدا خيى
ده ستيگر ده بى له گه ل خو شحالى و
قوتاريبون له قورسى وگرانى، نه گەر
كچييوو شكومه ندى و فەپو پيت و
ناسانى دواى نا په حه تى
ده ستيگر ده بيت و رزو و رزييه كى

فراوانى پيرۆزى به سهر ده رژيت، نه گەر
ده وه له مه ندبوو ده كه ويته وه نيو غه م و
په ژاره وه، نه گەر ره به نبوو به خيى راي
هاوسه رده گري هه تا ژنه كه ي
منداليده بى.

*نه گەر نه خو شيك بينى منداليده بوو
به لگه يه له سهر مردنى و بۆ نه خو شو
به لادارو زه بوون به لگه يه له سهر
قوتاريبون له نا په حه تى، بۆ بازرگانه كان
به لگه يه له سهر تياچوونى مال و
سامانيان، بۆ موسافىرو گه شتياران
به لگه يه له سهر سووكى كال او
شئومه كيان، هه روه ها به لگه يه له سهر
مردنى خزمى خه ويينه ر.

*نه گەر په تيكي بينى ده ستيگر د
به گريان و پارانه وه كوپه كه ي قوتار
ده بيت.

*نه گەر بينى كچيكي بوو قه رزاري
زالده بيت به سهر يا.

*نه گەر بينى كچه كه ي مردوه و گوپيان
بۆ هه لكه ندوه قه رزه كه ي ده داته وه.

له دواوه لييدان؛ (نيبن سيرين) ده لاييت:
لييدان نه گەر به گالته وه بوو
به ده سته ينانى ده سته لاته لاي لييدارو.
(نابلسى) ده لاييت له خه ودا به لگه يه
له سهر گالته و سووكا يه تى و كي شانه
به پيدانتيكى سووك و گوگرتن.

له شساغی: (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا
به لگه یه له سهر نه خوشی چونکه واژوو
دژیتتی، ده گونجیت به لگه بیت له سهر
له شساغی و نازو نیعه تداری.

له شگرانی: (ئین سیرین) ده لئیت:
ئه گهریینی له شگرانه له خه ودا
سه فهرده کات و داوایه کده کات
به رانبه ری نییه.

* ئه گهریینی خۆیده ششوات
پیداویستییه که به ده سستده هیئتیت،
خوشتنیش مهردوم له گوناوه و تاوان
پاکده کاته وه و غه م و په ژاره
ده په وینیتته وه.

(نابلسی) ده لئیت: له شگرانی سه فهره
له نه حجامدانی گوپراه لیدا، ههروه ها
وتراوه: ئه وکه سه ناینشیاوه.

* له شگرانی تیکه لېوونی کارو باره
بۆیه کیک ببینی له شگرانه و ناوی
ده ستناکه ویت خۆی بشوات، ههروه ها
قورسی وگرانی داواکانیه تی له دنیاو
قیامه تدا.

له شو لاری مرقه: (نابلسی) ده لئیت:
قه له ویه که ی له خه ودا له گه ل هیزو
پتهوی بریتیه له به هیزی ئاین و باوه پ،
ئه گهر له شو لاری بوو به مار
دوژمنایه تی په نهان به ده رده خات.

* ئه گهر مرقه کی ببینی لیتدا
ده سته لاتیکی هیه به سه ریدا، ئه گهر
پادشایه که له پادشایه کیتیدا لیدراو
زالده بیت به سهر لیده ردا له به رته وه ی
ده سترژیکاره بۆسه ری و نه مه ش
له ره وشی فرمانپه وایانه.
* لیدان چاکه یه که به رانبه ر شه رمه زار
ده کات.

له رزوک (له رینه ر): (نابلسی) ده لئیت:
له خه ودا کوپکی ژیریان مندالی
قوتاخانه یه.

له رزین: (ئین سیرین) ده لئیت: له رزینی
ئه ندامه کان ناره حه تییه، ئه گهر
له رزه له رزی له سه ریا ببینی ناره حه تی و
گرانی له لایه ن سه رۆکیه وه پیده کات.

* له رزینی کولم به لگه یه له سهر
ناره حه تی له لایه ن هۆزوتیره وه.

* له رزین له هه ردو قاجدا به لگه یه له سهر
ناره حه تی له ژیاندا یاخود به لگه یه
له سهر مال و دارایی.

(نابلسی) ده لئیت: له رزین له سه ردا
به ده سته پێنانی شکومه ندیه له لایه ن
سه رۆک و گه وره وه.

* ههروه ها ده لئیت: له رزین له کولمدا
خیروچاکه یه.

(نابلسی) ده لئیت: له خه ودا به لگه یه
له سهر ترسو بیم له خوداوه ند.

+ئەوھى دايدەپۇشى ۋەك جىلو بەرگى
پۇشاك و ژن و خۇشەويست و مال و
منال.

+ئەوھى خۇى پىدە پارىزىت و خۇى
دەداتە پەنای ۋەك دەستە لاتدارو
فەرمانپەر و بەرپرسيار.

*بەھىزى لەش و لارو جوانى و قەلەوى
بەلگىيە لەسەر باشى حال و بارى،
لاوازشى گۆپانى رەنگى لەگەل
بۆنکردنى بەلگىيە لەسەر خراپى حالى
ئەوھى بەلگىيە لەسەرى.

*لەش ولارش ئەگەر قەلەو و بەرچاويو
لەخەودا بەلگىيە لەسەر پلەوپايەى
بەرزى خاوەنەكەى و سەرکەوتنى
بەسەر دۆژمنەكانيدا.

لەش پىراو؛ لەخەودا كوپىكى بەرپىزەو
ئەگەر بىنى لەش پىراويكى لايە
كوپىكى پىدە بەخشى.

*مەرۋەھا دەلەين: ئەگەر دەستىدا
لەناژەلەك لەش پىراپوۋە يان دەستىدا
لەمندا ئەك لەش پىراپوۋە بەلگىيە
لەسەر غەم و پەژارە و ناخۇشى.

لەگوناھو تاوان خوشبوون: (نابلسى)
دەلەيت: لەخەودا بۆيەكەك شايستەى
سزايىت بەلگىيە لەسەر خىر يان
لەخوشبوون، خوداۋەند دەفەرموى:

﴿قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يَنْذَهُوا يَغْفِرَ

*ئەگەر بىنى خۇى دوۋگى ھەيە ۋەك
دوۋگى بەران خوداۋەند كوپىكى
پىدە بەخشى لەوۋە سوۋدەمەند
دەبىت و دەژى.

*ئەگەر لەش و لارى بوۋبو بەئاسن يان
شوشە دەمىت.

*ئەگەر زىادەيەكى بىنى لەش و لارىدا
پەرۋەردگار رزق و رۆزى زىادى دەدات.

*ئەوھى بىنى لەش و لارى دەخورىنى
ياخود ھەلدەكپىنى خزمەكانى بەسەر
دەكاتەۋە و لەوانەۋە توۋشى
چەرمەسەرى و مەينەت دەبىت.

*ئەگەر بىنى توۋشى خوراندن ھات و
ھەر دانەمركايەۋە مەينەت و ناخۇشى
بەھۇى خانەۋادەكەۋە روۋى تىدەكات،
ئەگەر خورانەكە دامركايەۋە خىرىكى
مەزن بەدەستە ھىت.

*قەلەۋى لەش و لارش زىادەيە
لەمال و پلەوپايە و شكۆمەندىدا، لەپى و
لاوازش بەلگىيە لەسەر ھەزارى و كەمى
مال و دارىي و زانست، كۆبۈنەۋەى
ھەردوۋ حالەكەش.

*قەلەۋى و لاۋازى چاۋپىكە و تنو
يەكانگىرەتى لەگەل ئەوانەدا كەرقى
لەيانە.

*لەش و لار لەخەودا بەلگىيە لەسەر:

مه به سته، نه گهر کارگه بوون
کوده بنه وه بۆ نه جامدانی کاره که یان.
* نه گهر بینی میزده کاته له که نیکه وه
یان کوپه یه که ده چیتته لای
خانه واده که ی.

له مال نه هاتنه دهره وه؛ به لکه یه
له سر ژنیکی داوینپاکی پاریزراو.
له وهر؛ (نیین سیرین) ده لیت: له وه پی
گونجاو دنیاو جوانکاری به کانیه تی.

* بینینی حه شیش بژیوی نازه له وه که
مال و سامانی دنیا به که مرؤف به پی
به شی خوی ده ستگیریده بیت، هه وه ها
رنق و رۆزی مهردومه چونکه نه وه
له وه ره ده بیت به گوشت و شیرو
بابه ته کانی و ده بیت به هه نکوین و
دانه وێله خوری وه که مال و سامان وایه
که ژینی به بنده کانی پی وابه سته بووه.

* ده گونجیت له وه ره به لکه بیت له سر
هه موو شوینیک.

* هه وه ها ده گونجیت به لکه بیت له سر
بازاری پاره گوپنه وه و زه ره نگه رو
شوینی زێر.

* ده گپنه وه پتغه مبه ر(ﷺ) له وه پی
به دنیاو خوشگوزهرانی لیکداوه ته وه،
هه وه ها(ﷺ) هه ره موویه تی: "دنیا
سه روز خوشه" و نه وه ی به ده می
حوشتره وه به به لکه یه له سر حه لال و

لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ ﴿ (الأنفال: ۳۸)
هه وه ها ده ره مو: ﴿ قُلْ لِلَّذِينَ
آمَنُوا يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ اللَّهِ
لِيَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿
(الجالية: ۱۴).

له گهن (قاپی مس)؛ (نابلسی) ده لیت:
وه که ته شت وایه، نه گهر بینی ته ماشای
له که نیکه کات هه وه که چون ته ماشای
ناویننه ده کات به لکه یه له سر
له دایکبوونی مندال.

* هه وه ها به لکه یه له سر که یان ژن
یا خود خزمه تکار.

(نیین سیرین) ده لیت: بینینی له خه ودا
خۆشه ویستی پیاوه، خۆشه ویست
نه وه یه شتیکی خۆشی
پیشکه شده کری.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا رزقی
مرؤف، نه گهر بینی له که نه که ی
هه لده واسی رنق و رۆزی ته وابه وه
چاره نووسی ناماده یه.

* نه گهر که مانی خه لکی نوری
گوندنشینینی بینی له نیو له که نیکه
که ورده دا زه وی و زاریان شوینیکه
خویانه له سهری کوده بنه وه، نه گهر
جه نگاوه ربوون کوبونه وایانه بۆ نه وه

دنيانه ويستبوو دنيای بؤ ده گه پښته وه
تووشی فیتنه و ناشووب ده بیت.

* نه گه له پاوان و له وه پښکه وه چوو بؤ
یه کښکتر له پښناوی دنیا دا سه فەر
ده کات و به زار پښکه وه ده چیت بؤ
بازار پښکتر و له پښشه یه که وه بؤ
یه کښکی تر.

له یه ک زویر بوون: (نابلسی) ده لیت:
له یه ک زویر بوون له خه ودا پښچه وانه ی
ته بابیه، ده گونجیت به لگه بیت له سر
دوران دن و پشته لکردن له کاتی یه که می
رووبه روو بوونه ودا.

لی

لیمو: (نابلسی) ده لیت: ده گونجیت
سه رزه نشت و لومه بیت.

* لیمو به لگه یه له سر نه خوشی نه گه ر
زه رد بوو لیتده خوارد، نه گه ر لیتی
نه خوارد مال و سامانه، لیمو ی سه وز
باشتره له زرد ه موو میوه و
جل و به رگیتی زه ردیش ه روایه.

* لیمو سه رزه نشتکاره، هه رکه سیڅ
لیمو یه کبدات به یه کڅک لومه ی ده کات و
داری لیمو پښاوځکی قره به سووده بؤ
خه لکی، هه روه ها گوتراوه ژنیکه خیری
زوره و راوبؤ چوونی خراپ و لاری هه یه.

ترشه که ی به لگه یه له سر ه رام و،
نه وه ی به غم و په ژاره به ده ستدیت ،
نه و له وه پو کشتو کاله شی چاره سهری
پښده کړی به دهره له مال و سامان و رزق و
روزی به لگه یه له سر زانیاری و
ناموزگاری و دانایی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر
مال و سامان کی ره هاو ته واو، نه گه ر
تامی ترشبوو نه و ترشیه ی ده گه پښته وه
بؤ نه و غم و په ژاره یه ی
که به ده ستیده هښتیت به ماندو بوون و
هیلاکی، نه وه ی ژاری بکوژه به لگه یه
له سر خه شمو قینگرتن له حرامه وه و
به ده سته پښتانی دنیا به سوود و بیدعه و
ناره زو.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا رزق و روزییه
به ئسانی به ده ستدیت له ژنیک کی کم
دارایی و مال و سامان، یاخود زانیارییه کی
خوداوه ندییه یاخود خیریک کی
به رده وامه و ده گونجیت به لگه بیت
له سر ئسلام.

* نه گه ر خؤ له پاوان و له وه پښکدا
دییه وه یاخود خه ریکی کؤکردنه وه ی
حه شیشبوو یان ده یخوارد ته ماشای
حالیده کړی نه گه ر ه ژار بوو
ده وله مندده بی نه گه ر ده وله مندبوو
پتر ده وله مندده بیت، نه گه ر

لینۆفه^(۱): (ئېين سیرین) ده ئیت: مال و سامانئیکى خه لالگه له لایه که وه کۆده کریت وه له لایه کیت ره وه خه رجه کړی.

(نابلسی) ده ئیت: به لگه یه له سه شاردنه وه یان زیان یاخود سه فهر به ده ریادا.

* نه گهر که سیک به ده ریادا سه فهریده کردو (لینۆفه) ی بینى ترسی نوقمبوون یان وه ستانی ره شه بای لیده کړی.

* هه روه ها به لگه یه له سه:

+ غه م و په ژاره وه نه خوشی.

+ پیاوئیکى دارا له کاروباره کانیدا.

* نه گهر بینى لینۆفه ی به ده ستهئنا به لگه یه له سه فره رارایی وه نه خوشی یان نۆد په ژاره و دلته نگى.

ل

لپیر سه ر: (نابلسی) ده ئیت: بینینى له خه ودا به لگه یه له سه چاکبوونى گشتى.

* نه گهر مۆفئیکى لپیر سه رى له حالئیکى باشدابینى و بۆئیکى خوشى هه بوو به لگه یه له سه باشى ناوبانگو

ژیاننامه ی، نه گهر له حالئیکى خراپدا به دیکرد یاخود بۆئیکى ناخوشى لیده هات یان چاوه کانى کویربوون به لگه یه له سه خراپى و ریکخستن له وه ی ده ستیداوه تی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه کورپئیکى په روه رده کارو مامۆستا و دادوهر، نه گهر لپیر سه ریوو به لاونه هامه تی رووى تیده کات و خوداوه نند پاداشتی ده داته وه ده بیت به پشتیوان و نه جرو پاداشته درئ.

لپیر سین ه وه: (نابلسی) ده ئیت: بۆ مردوو به لگه یه له سه سزاو لپیر سین ه وه ی، نه گهر مۆف له خه ودا لئى پرسرایه وه له سه خه رجى یان به روووم به شۆه یه کى سووک و ئاسان و له بیدارى و به ناگایشدا له سه سه فهریوو به لگه یه له سه سوود و هرگرتنى له وه سه فهر و گه پانه وه به بی زیان بۆ زیدو نیشتمانى خۆی.

* نه گهر مۆف به تئوئندى لئى پرسرایه وه به لگه یه له سه ته و به و گه پانه وه ی بۆلای په روه دگار.

* نه گهر بینى له خه ودا نزیکه له لپیر سین ه وه به سووکى لئیده پرسنه وه، یان خاوه نى هاوسه ریکى ئایندارى به سۆزو به زه ییه.

^(۱) لینۆفه: جۆره روه کیکه له ئاوى مۆل و

وه ستاودا ده پوئیت. "فه ره نگى ده ریا: ۱۱۰۲/۲"

* ده گونجیست داوای لیخوشببون
به لگه ونی شانیه سهرکه وتن و
دورخستنه وهی به لای نه هامه تیبت .

* نه وهی بیینی داوای لیخوشببون
ده کات په روه ردگار لیتی خوشده بیت و
مال و منال و خزمه تکارو به هه شت و
روباری پیده به خشیت .

(ثین سیرین) ده لیت: نه گه ر گونا می
که سیک بیینی کاریک نه جامده دات
خوداوه ند لیتی خوشده بی به پتی
نایه تی: ﴿وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا
الْأَثِمُونَ إِنَّهُ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ﴾
(النور: ۲۲)، نه گه ر بیینی که سانیر لیتی
خوشببون ته مه ندریز ده بی و پله و پایه ی
به رز به ده سته هیئی .

(نابلسی) ده لیت: نه وهی لیتی
خوشده بی ته مه ندریزده بیت و ناوداری و
پاکیتی و پیا به لادان و به ده سته هیئی .

* لیبورده بی لیخوشببون، نه گه ر بیینی
له مروفیک خوشبوو خه قیک ده چیته
نه ستوی یا خود حق لیکردنه وه و
تولیه یه کو خوداوه ند لیتی خوشده بی .

* لیخوشببون له کاتی بوونی
ده سته لاتدا به لگه یه له سهر خواناسی و
ترسان له خوداوه ند .

* نه گه ر یه کیک بیینی خودا له خه ودا

لیخوشبوو یا خود پیغه مبه ر (ﷺ)

لیخوشببون: (ثین سیرین) ده لیت:
نه وهی بیینی داوای لیخوشببونده کات
له خوداوه ند رزیکه یه له لال و منالی
نیرینه ی پیده به خسرئ به پتی نایه تی:
﴿فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ
غَفَّارًا﴾ (نوح: ۱۰) .

* نه گه ر بیینی له نویژ بوه وه و داوای
لیخوشببونیکرد له په روه ردگار و
رویکردوه ته قیبله دوعاکه ی
قبولده بیت .

* نه گه ر روی له قیبله نه بوو گونا میک
نه جامده دات و پاشان ده مریت، نه گه ر
بیده نگبوو له داوای لیخوشببون به لگه یه
له سهر به خشین به پتی نایه تی: ﴿وَإِذَا
قِيلَ لَكُمْ تَعَالُوا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ
اللَّهِ﴾ (المنافقون: ۵) .

* نه گه ر ژنیک بیینی پتی ده لیت: داوای
لیخوشببون بکه گرنگیده دات به گونا هو
داوین پیسی به پتی چیرۆکه که ی
(زلیخا) .

(نابلسی) ده لیت: داوای لیخوشببونی
مروؤ له خه ودا به لگه ونی شانیه له سهر
فراوانی رزق و رۆزی، نه وه شمی به دهر
له نویژدا داوای لیخوشببون بکات
به لگه یه له سهر ته مه ندریزی .

دايدېږي و خويڼي ليهاټ ده چيټه لاي
کچي ليدراو.

* هـروهـا دهـلـيـن: هـر نهـندامـيک
له نه ندامه کاني به لگه يه له سر نه و
نزيکي ليکدانه وي نه و نه ندامه يه.

* هـنـديک له رافـه کاران دهـلـيـن: ليدان
دوعايه نه گهر بيني له پياويک ده دن
دوعاي ليدنه کات، نه گهر ليداو نه ویش
له پشته وه بالي به سترابو قسه يه کي
خرابي له گه لدا ده کات و به ناقولاو خراب
باسيده کات.

(نابلسي) ده لیت: ليدان به قامچي
له خه ودا وته ي خراب و ناقولايه، نه گهر
خويڼي له به رويي له مال و داراييدا
زهره ده کات.

* ليدان به قامچي دريژ ژيان و حالي
مردوه له گه ل ده رخصتني کاريکي
نالوز.

* ليدان به شمشير به لگه ي سهرکه وتنه
به سره دوزمنانداو پوچه لکړدنه وي
به لگه کانيانه، نه گهر شمشيره کي بچرا
به لگه کي جيگيرده بيت، نه گهر نه شکا
به لگه ي دوزمنه کي دهرده کوي.

* نه گهر بيني له گويدرژيکيدا خوي
سوازي بوبو پياويکه نانناخوات هـتا
دوعانه کات و داوا له په روه ردگار نه کات.

چاوپوشي ليکړد به لگه يه له سر ته و به و
رينومايي و چاره نووسي باشي.

ليدان: (نيبن سيرين) ده لیت: خيریکه
ليدراو به ده ستیده هيټيت له ليدنه روه و
مه گهر ليدانه که به داربيت نه وکاته
به لگه يه له سر نه وي به ليني پيدهدات
به ليتنه کي به جي ناگه يه نيت.

* نه گهر بيني ده سته لاتدار يا پادشايه ک
ليدنه دات به دار پشته يده کات، نه گهر
له پشتيده قهرزه کي ده داته وه، نه گهر
له پاشيدا هاوسه ري بؤده هيټي، نه گهر
به دار ليددا خرابه يه ک رووي تيده کات.
* هـروهـا دهـلـيـن: ليدان به لگه يه له سر
گوړان، هـروهـا دهـلـيـن: ليدان
ناموزگارييه.

* نه گهر بيني به قامچي ده کيشي
به سهر ي پياويکداو کاريگه ري هـبوو
له سهر ي ده يه ويټ به رپر سو
که وره کي بروت، نه گهر له پيلوي
چاويدا ده يه ويټ ثابنه کي بشکيني،
نه گهر مووي پيلوي هـلکـيـشا
بانگيده کات بؤ بیده، نه گهر
له نيسکه کانيدا له گوړانکاريدا ده گاته
کوټاييه کي و ليدنه ده گات به ويستو
خوازي نه گهر له نه رمايي گوټچکه يداو

له بهری بپروات شادی و دانیایی
دههینیت بۆ لیدراو.

* لیدان له خه ودا سه فه ره، نه گهر بینى
له زه ویده دات سه فه رده کات.

* نه گهر سه د جه لده یان لیدا له خه ودا
زینایکردوه یاخود ویستوو یه تی زینا
بکات.

* نه گهر چالێکیان بۆ هه لکه ند هه تا
به رده باران بکری و خوشی
هاوسه رداربوو زینایکردوه یان
ئالووده ی کارێکی ئاوابوه.

* نه گهر چل جه لده ی لیدرا هـی
مه یخواردنه وه یه، نه گهر هه شتا جه لده ی
لیدرا ژنانی داوینپاکى هاوسه ردارى
توهه متبارکردوه.

* نه گهر مردوو یه کی بینى لیدرا یا
خه ریکبوو لیدره دا گونا هێکی کردوه
یاخود سوربوو له سه رى چونکه مردوو
له قیامه تدا یه و به ته نیا رازی به وه ی
خودا وه ند پێی رازی به و بیتا گایه
له ناحق.

* لیدانی زیندو بۆ مردو هێزی حالى
زیندوه له تاین و نوێژو (حه ج) و زه کاتدا
نه مه ش نه گهر مردوو رازی بوو به لیدان و
ملکه چبوو بۆی.

* هه روه ها ده لێن: نه گهر بینى
مردوو یه ک لیدرا خیرى له سه فه ر

* نه گهر بینى له هه ندیک له وانه ی له ژیر
ده سه ستیدان ده دات به لگه یه
له سه ره وه ی ژنه که ی زیناده کات،
لیدانی به ده ر له ژن له وانه ی له ژیر
ده ستیدان هۆکارى سوودمه ندکردنى
لیدره ن بۆی.

* نه گهر بینى له که سانیکه دات له ژیر
ده ستیدانین هۆکاره که ی ده گه رپته وه
بۆ سوودمه ندکردنى لیدره بۆیان.

* نه گهر بینى له یه کێک ده دات له ژیر
ده ستیدا نییه به لگه یه کی خراپه و
نیشانه ی زه ره ره رووی تیده کات.

* نه گهر بینى خۆی لیدره دات باشه
نه گهر هه ندیک له فریشته کان یاخود
مردوان یا نه وانه ی له ژیر ده ستیدان لێی
بدنه ن به لکو نه وه ی لێیان ده دات
که سانیتیر بیت، باشتیرینى نه وه یه مرقوف
ببینى به گۆچان یا به ده ست لیبیدات.

* لیدان به قامیش باش نییه.

* نه گهر بینى له که سانیتیر ده دات
سوودمه نتره بۆی له وه ی که سیکیتر
لیبیدات.

* هه روه ها ده لێن: لیدان به لگه یه
له سه ره وه ی که لیدره نه ده ب فێرى
لیدراو ده کات، نه گهر خوینی نه بینى

نه گەر له ترس و بيم و ناپره حه تيدابوو
ده رووى ليدنه كړيته وه .

* نه گەر نه و كه سهى ناسى كه له گه ر دنيدا
له سه ر ده ستي نه و كه سه دا ده بيت،
نه گەر نه وهى ليدا مندا ليكي نابالغ بوو
پشوو دهره بوى له ناپره حه تى و
نه خو شى و نه وهى رووى تپيده كات
له جيا بو نه وه و دهرچون له دنيا .

* هه روه ها نه گەر وايي نى و نه خو ش بوو
نه خو شيه كهى دريژهى خاياند گونا هو
تاوانى هه لده وه رى يا خود نه گەر
به چا كه كارو ناسرابوو به با شترين شي وه
ده چي ت بوى ديدارى په روه ر دگار، نه و
به لا و نه ه امه تيه شى له كو لده بيتته وه .

* نه گەر له گه ر دنى كه سيك درا نه خو ش
نه بوو به لا داريشنه بوو نازو نيعمه ته كهى
ده بر ي ت و له ده سته لات ده خرئ و
سه رجه م كارو ياره كانى ده گو ر ي ت .

* نه گەر بينى پادشايه ك يا خود
ده سته لا تدارك له گه ر دنيده دات
ليك دانه وهى ده سته لا تدار په روه ر دگار
له غم و په ژاره قوتار يده دات
يارمه تيده ريده بيت له كارو ياره كانيدا .

* نه گەر بينى فه رمان په وايه ك ده دات
له گه ر دنى به رده سته كانى خو ش ده بى
له تاوان باران و نازا ديانده كات .

ده ستي گرده بيت، نه گەر شتيكى
له كي سچو بيت به ده ستيده هيني ته وه .

* هه روه ها ده لين: نه گەر مردوويه ك
ليدا قه رزه كهى ده داته وه و ليدانى
زه و يش سه فه ره .

* ليدانى مرقف به بى بريندار كردنى
يا پووشاندنى ئيش و نازاره يا خود
دا پو شينه نه گەر له وه رزى ر ستا يه بيت،
وه گه ر نا گو تهى مردوه .

* ليدان بوى نه و نا گه ر هى شايسته يه
ته مي ك ر د نه و بوى نا ژه ليكيش شايسته
نه بى نه زانين و ده ستر ي ژي ك ر د نه .

* ليدانى دل: ليدانى دل واز هيتانه
له به ريه ره كانى و پي ك د ادان يا خود
سه فه رو ها وسه ر گيري ه .

* ليدانى گالته (سوعبه ت): (ئيبين
سپرين) ده ليت: نه گەر بينى به گالته وه
له دهر گاي پيشه وا ده دات به بزمارو
سه ماده كات ده سته لات و پو ستي
فه رمان په وايى به ده سته هيني نه گەر
شايسته بى و، وه گه ر نا گفتو گو و
قه سه گه ر مده كات .

* ليدانى گه ر دن: (ئيبين سپرين) ده ليت:
نه گەر له گه ر دنى پرا و سه رى
ليجيا بو وه نه گەر نه خو ش بوو
چا كه ده بيتته وه، نه گەر قه رزار بوو
قه رزه كهى ده داته وه، نه گەر وازى
له ژنه يتان هيتابوو (حه ج) ده كات ،

* **لټدانی** گهردن له لایه ن فەرمانږه و او
 نازادکردن یان گواستنه وه یه و بڼ
 پاره کوږه وه و داراییه و به لگه یه
 له سهر روینی سهرمایه و بڼ
 سه فهرکارانیش به لگه یه له سهر
 گهړانه وه یان.

* **نه گهر** بیني دهسته لانداریک له خه لکی
 ژیرده سته ی خویدا دادپه وهر ده بیټ
 له گه لیان.

* **نه گهر** بیني گهر دنیکرد به دوو
 کرته وه و هر لایه کیږد بڼ لایه ک دوو
 ژنده هیښت ناتوانی به دادپه وهری
 به ږیوه یان به ریت و پشی خوش نییه
 ده ستیان لټه لږگری، هه روه ها ده لټن:
 نه گهر شتیکی ناوای بیني له مال و
 داراییه که ی جیاده بیټه وه.

(نابلسی) ده لټت: ده گونجیت له خه ودا
 واز له نوږیږه ښی یاخود پاشگه زبیته وه
 له تاین.

* **نه گهر** بیني له گهر دنی ده دریت
 به فهرمانیک له لایه ن دادوه روه یاخود
 له رتگه برینداریانکود له جه نگدا باوکی
 ده مرئ نه گهر باوکی هه بیټ یان
 مندالاریی.

* **لټزایی** (زمو نزم و نشیو): (نابلسی)
 ده لټت: نه گهر بیني پیدا ده پوات
 ناږه حتی یان غه م په ژاره یه ک روی
 تیډه کات چاوه ږیټه کو تاییه که ی
 باشی.

* **لټسانه وه**: (ښین سیرین) ده لټت:
 لټسانه وه ی ماست و ناوشتیت به لگه یه
 له سهر رږدی یان کاروکاسبی ناسان.

* **ده گونجیت** لټسانه وه ی باش
 به لگه بیټ له سهر گهر وه ی به نرخ یان
 نه وه ی مړوډ ده یلیستنه وه.

* **نه گهر** به توندی لټیان پرسیه وه
 زیانده کات.

* **لټفه**: (نابلسی) ده لټت: له خه ودا ژنه و
 له گه ل پیاوډایه، نه گهر بیني لټفه یه کی
 له شه ودا هیټاو تیایدا نوست ژنیک
 ده هیټی و هیټمی و نارامی
 لټده ستگیرده بی.

* **لټفه** پشوه.
 * **هه روه ها** گوتراوه: ژنیک ی به سووده و
 به لگه یه له سهر هیټمی و نارامی.

(ښین سیرین) ده لټت: لټفه ژن و بڼوی
 په یداکاری مال.

* **نه گهر** بیني لټفه یه کی پوښیوه
 ده چټه لای ژنیک ی شوخ و شنگ.

* **نه گهر** لټفه یه کی سووری پوښی
 توووشی کوشتارده بیټ به هوی
 ژنیکه وه.

(نابلسی) ده لټت: لټفه له خه ودا ژنی
 خه وینه ر یان که بیانووی مال که یه تی.

* **نه گهر** بیني له نیو لټفه یه کدا نووست
 ژنیک ی دیندار ده هیټی.

* **نه گهر** لټفه یه کی سووری پوښی
 توووشی کوشتارو شږده بیټ به هوی

فریودانی هه بیت، ده گونجیت پشتگیری
به ده سته پیتی له سه ر خواست و
داواکه ی.

* شیر و هه گوشته و هه یان به برنج و هه
خوشتی و شادی به یان زانیاری و رزق و
روزی بیتوماره.

* نه وه ی له شیر دروسته کړی
له سه وزه و پاقله و هاوچه شنه کانی
تیکه لیبونی و هه چه بیدعه یه کی باشه.

لیو (لهوس): (ناین سیرین) ده لیت: لیو
هاوپی پیاوه خو ی پیجوانده کات و
هه ک په ناو پشتگیری وایه، لیوی
ژیره وه له لیکدانه وه دا به میز تره له لیوی
سه ره وه.

* هه روه ها ده لیت: لیو له لیکدانه وه دا
خزمایه تییه، لیوی سه ره وه نه وه ی
که وا له هه موو کاروباره کاندایه پشتی
پیده به ستری له لیکدانه وه شدا به و
شیره یه یه نه گه ر ئیش و ئازاری
پتیه بیینی کاروباری هاو پیکانی به باشی
ناپوات به پتیه.

* نه گه ر بیینی هه ردو لیوی بپاوه
ناماژه و چاودا گرته.

* نه گه ر لیوی سه ره وه ی به بپاوی بیینی
نه وکه سه ی پشتگیریده کات
له کاروباره کاندایه پشتی پیده کات.

* هه روه ها ده لیت: لیکدانه وه ی
هه ردو لیو له ده وری ژن ده گیر سیتته وه.

ژنه که یه وه، به هه مان چه شن جیکه و
شه روال و نه علیش هه روایه.

* نه گه ر بیینی شتیکی لیداما لرا یا خود
سووتا یان بر دیان له ژنه که ی
جیا ده بیتته وه به ته لاقدان یا خود مردن.

لیکدانه وه: (نابلسی) ده لیت:
لیکدانه وه له خه ودا به لگه یه له سه ر
بیستنی هه وال له سه ر زاری که سی
درؤن، نه گه ر یه کیک بوی لیکدایه وه
له خه ودا راستگو بوو به وچه شنه ده بیت
که وتویه تی.

لیکوله (تولر): (ناین سیرین)
ده لیت: لیکوله رو پشکنه ر له خه ودا
جه نکاندنه له گه ل نه ته وه یه کی دوو بوو
زه و تکرینی مال و داراییانه به فریو ل.

لیکولین: هه وه له ده نگویاس:
(نابلسی) ده لیت: له خه ودا بریتییه
له سیخو پی و گوینگرتن له رووداو ویک
که نا گونجیت گوئی بۆ رادی ری.

لینرا و به گوشته وه: (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا ده وله مه ندییه بۆ هه ژار، به لام
لینرا و به بیتگوشت هه ژاری یا
به ندایه تییه.

* نه گه ر خوی خوار دینکی خوشتی لینا
پله و پایه یه ک به نه ندازی خو ی
وه رده گری یان ده وله مه ند ده بی دوی
هه ژاری.

* نه گه ر که سیکتر چیشتی بۆ لینا
ده گونجیت پلان بگپری له دژی و ترسی

پاسهوان یاخود رمانی ده رگاکی ی دانه خرائی یاخود ونکردنی کلله کانی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر مردنی

باوک و دایک یاخود یه کیک له دوو هاوسهر.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر برژیوی

نه وانسه ی شمه شالده ژهنو

هاوچه شنه کانیاں یاخود وهک

دروستکهری شیرینی که فووده کات

به کوره ی ناگردا نهک فروشه ری یان

دروستکهری شووشه و هاوچه شنه کانی.

* ناسکی لیوو سووربوونی به لگه یه

له سهر ره وانبیژی و ریتومایی و خواردنی

باش و خواردنه وه و ئاهه نگ و شایی.

* ناقولایی لیویش یان قورسییان یاخود

ره شداگیرسانیاں یان شینبوونه وه یان

بو نه خوش به لگه یه له سهر مردنی

چونکه له نیشانه کانی مردنه.

* ده گونجیت پیکه وه دانی لیو به لگه بیت

له سهر پیلوی چاو.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر

عه و رته.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر

نه ملاولای روبارو بیر یان نه وه ی

ده خریته سهر بیرو هاوچه شنه کانی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر پاشی

مروڤ.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر لیوی
خواره وه ی نه ما ژنه که ی ده مریت یان
ته لاقیده دات.

* نه گهر لیوی سهر وه ی درزو

شه قیبردبوو نه و تاکه ی ده دریته پال

لیو ده بیت به دوان، نه گهر لیوی

خواره وه درزبرد گوزارشت له دووژن

ده کات، نه گهر سهر وه بوو

دوو هاوپییه، نه گهر زوخم و کیمیکرد

هر دوو هاوپیکی کۆکده بن له سهر راو

کاروباره کانی، نه گهر پچرا له هاوپیکی ی

جیاده بیت وه و دهنگی له گهل داده بپی.

* لیو هیزو توانای پیوو جوانییه تی،

ههروه ها لیو خزمایه تیه و به لگه یه

له سهر:

+ نه خوشی و به لا.

+ تیره بی.

+ نه و هه والو ده نگوباسانه ی زامه کانی

ده روون ساپیژده که نه وه.

* ده گونجیت هه ردوو لیو به لگه بن

له سهر:

+ په رده وان و مندالو پاسهوان و ده رگای

داخراو.

+ زانیاری و ریتومایی و خواردن و

خواردنه وه.

+ خوشی و ناخوشی.

+ شارندن وه و په نهانکردنی نهی.

* نه گهر له خه ودا هه لیوی نه بوو

به لگه یه له سهر له ده ستدانی مندال یان

میم

ما

ماچ: (نمین سیرین) ده لیت: ماچ به ناره زوه به ده سته نانی داوایه و ماچکردنی مندالیش خوشه ویستیه له نیوان باوکی مندال و نه وهی ماچیده کات.

*ماچکردنی خزمه تکار خوشه ویستی نیوان گه وره خزمه تکاره.

*ته گهر بیننی ماچی ده سته لاتداریکیکرد له شوینی نه و داده نری، نه گهر دادوهریکی ماچکرد و ته کانی په سه ندده کری.

*ته گهر ده سته لاتدار یان دادوهر ماچیانکرد له لایه نه وانه وه خیری ده سته گیده بی.

*ته گهر بیننی پیاوړیک نیوان هردوچاوی ماچکرد هاوسه ده گری.

*ته گهر بیننی پیاوړیک ماچیده کات یا جووتده بی له گه لی به ناره زوه خوازو داوای به ده سته هیتی، نه گهر ماچه که ی بۆ ناره زووبو بکه ر

له کارلیکراو خیری ده سته گیده بی یان زانیاری و ریتنمایی و گه یشتن به چاکه .
*ته گهر ماچه که ی به بی ناره زووبو کارپیکراو له بکه ره وه خیروچاکی ده سته گیده بی.

*ته گهر خزمه تکاریکی کچی ماچکرد راستیکردوه له گه ل به پرسه که ی، نه گهر ماچی ژنیکیکرد راستگوده بی له گه ل میرده که ی.

*ته گهر بیننی کوپه که ی ماچیده کات نه گهر بالغبوو سوودی لیوهرده گری یان له باوکی، نه گهر به ناره زوه کوپه که ی ماچکرد مال و سامانیککی کوکردوه ته وه ده به ویت بیدات پیی، نه گهر ماچه به بی ناره زووبو له کوپ یا کچی خوشحالی ده سته گیده بی.

*ته گهر مروفتیک چاوی ماچکرد ژنو پیاو له گه ل یه ک کوذه بنه وه .

*ماچکردنی ده می یار دیناره و له گوناو کو لمدادره مه .

* نه گەر بینى مردوویه کی نادیار
ماچده کات مال و دارایی له لایه که وه
دهستگیرده بی چاوه پئی نه کردوه،
نه گەر مردوویه ک ماچیکرد له و مردوه
یان له جینشینه کانی سوودو
قازانجده کات.

* نه گەر مردوویه کی ناسراو یا
نه ناسراوی ماچکردو ماچه که
به ناره زووی ماره برینه وه بوو داواکه ی
دهستگیرده بی.

* نه گەر نه خوشیک بینى مردوویه ک
ماچده کات به لگه یه له سه مردنی،
نه گەر له شولار ساغبوو به لگه یه
له سه رنه وه ی و ته کانی له و کاته دا
ناشیاون چونکه مردوویه کی بی روحی
ماچکردوه.

مار: (ئین سیرین) ده لیت : ده گونجیت
بیباوه پ یاخود خاوه ن بیدعه بیت
به هوی نه و ژاره وه هه لیگرتوه.

* ده گونجیت (حیا) له ناوی (مار) وه
وه رگه رابیت وه ک بینینی له کێلگه دا یان
بدریت پال دارو گرژکردنیان چواندوه
به ناو، ده گونجیت مار فه رمانه ولو
دهسته لانداریت، یان هاوسه رو کوپیت
به پئی نایه تی: ﴿اِنَّ مِنْ اَزْوَاجِكُمْ

* ماچکردنی ژن رووتیکردنه یان
موسولمانبوونی که سیکى خوشه ویسته.
* ماچکردنی پیر پۆزشه یتانه وه یه
له قسه یه ک.

* ماچکردنی کچ په رداخیک باده یه.
* نه گەر زانایه ک ژنیکی شوخ و شهنگی
ماچکردو قورئان ماچده کات، نه گەر
حه زی له دنیا بوو دنیا یه.

* نه گەر قورئانی ماچکرد
(حه ج) ده کات و به رده په شه که
ماچده کات.

* نه گەر بینى ژنیک ماچده کات خوی
رازاندوه ته وه یا جووتبوو له گه لی
بیوه ژنیک ده هتینی میژده که ی مردوه و
سوود له مال و سامان و منداله کانی
ده کات و له وساله دا خیر رووی
تیده کات.

* نه گەر بینى مردوویه کی ناسراو
ماچده کات سوود له زانیارییه کی
مردوه که ده کات که له دوا ی خوی
به جی هیشته یان له مال و سامان
یاخود له کرداره کانی که له حالی ژياندا
نه نجامیدوه.

* نه گەر بینى مردوویه کی نادیار
ماچده کات له مردوه که یان
له جینشینه کانی سوودو قازانج
وه رده گری.

وَأُولَٰئِكَ مِمَّنْ لَّدُونَهُمْ أَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ ۖ وَهُمْ فِيهَا
(التغابن : ۱۴).

*نه‌گەر له‌گەڵ ماریکدا به‌جه‌نگهات یان
به‌ریه‌ره‌کانی له‌گه‌ڵکرد له‌گەڵ دوزمندا
به‌جه‌نگدیت، نه‌گەر ماره‌که‌ی گوشت
زه‌فه‌ر به‌دوژمنه‌که‌ی ده‌هینیت، نه‌گەر
پێوه‌یدا زیان و خراپه‌ی
له‌دوژمنه‌که‌یه‌وه‌ پێده‌گات به‌ئه‌ندازه‌ی
ئه‌و پێوه‌دانه‌، نه‌گەر گوشته‌که‌ی
خوارد زه‌فه‌ر به‌دوژمنه‌که‌ی ده‌هینیت و
خۆشی و شادی پێده‌گات، نه‌گەر
ماره‌که‌یکرد به‌دووکه‌رت‌ه‌وه‌ گه‌واهی و
گوته‌ی دادپه‌روه‌ری له‌دوژمنی
ده‌بیستی.

*نه‌گەر مار بۆی بدویت و قسه‌و
گوته‌یه‌کی نه‌رم و نیانی له‌گه‌ڵدا بکات
خیرێکی پێده‌گات خه‌لکی پێی
سه‌رسام ده‌بن.

*نه‌گەر ماریکی تۆپیوی بینی دوزمنه‌و
خوداوه‌ند شه‌پو خراپه‌ی
لێدوورده‌خاته‌وه‌ به‌بیته‌زو هه‌ولدان.

*ماری سه‌پی: سه‌سه‌خترین دوزمنه‌،
ماری ره‌شیش: خراپه‌تره‌.

*نه‌گەر بینی بوه به‌خواه‌نی ره‌شماری
گه‌وره‌و نه‌ژدیه‌سه‌ر ده‌بیته‌ به‌پیشه‌نگی
کۆمه‌ڵێک و موڵک و ده‌سته‌لاتیکی گه‌وره‌و
بیشومار به‌ده‌سته‌ده‌هینیت.

*نه‌گەر ماریکی ساف و لووسی
به‌ده‌سته‌ته‌یناو رام و گوێپرایه‌لیبوو
به‌چه‌ک و هیچ ئامرازیکتر زیانی
پێنه‌گه‌یاند گه‌نج و ده‌وله‌مه‌ندی به‌کێک
له‌فه‌رمانپه‌وایان بۆ ئه‌و ده‌بیته‌،
ده‌گونجیت باپیره‌ی بیته‌ نه‌گەر ئه‌و
سیفه‌ته‌ی تێدابیته‌.

*نه‌گەر له‌ماریک بترسی به‌لام نه‌زانیت
چ ماریکه‌ دلتیاده‌بیته‌ له‌دوژمنه‌که‌ی،
نه‌گەر ده‌ستنیشان و دیاریکرد ئه‌وجا
ترسا لێی ترسو بیمه‌، هه‌روه‌ها هه‌موو
ترسو بیمێک مه‌ترسی هه‌بیته‌ لێی به‌لام
دیارینه‌کات و هاتنه‌ده‌ره‌وه‌ی مار
له‌مندالان کوپه‌، نه‌گەر ماریک بباته
ماله‌وه‌ دوزمنه‌که‌ی پلاندیه‌گیرێ له‌دژی.
*نه‌گەر بینی هه‌لیده‌گری مال و دارایی
پێده‌گات له‌لایه‌ن دوزمنه‌وه‌ به‌دلتیای و
بی‌دله‌راوکه‌ به‌پێی ئایه‌تی: ﴿خُذْهَا
وَلَا تُكْفِرْ﴾ (طه: ۲۱).

*تووله‌مار کوپه‌، نه‌گەر ماری بینی
له‌بازار ده‌کوژریت له‌کاتی جه‌نگدا
زه‌فه‌ر به‌دوژمنه‌که‌ی ده‌بات.

*مار ده‌سته‌لاتدارو فه‌رمانپه‌وایه‌که‌
دژایه‌تی له‌ناخیا هه‌لده‌گری و نه‌هین
پۆشیده‌کات.

*نه‌گەر ماریکی بینی له‌عه‌وره‌تییه‌وه‌
هه‌تا ده‌روه‌ پاشان بۆ جارێکتر

خۆیه تی، نه گەر له مالی خۆیدا نه یبینن
دوژمنه کانی بیگانه ن.

*گۆشتی مارو چه ورییه که ی مالیکی
حه لالی دوژمنه ، دژه ژاره
له دوژمنه که ی.

*ته گەر ماری بینی له هه موو لایه که وه
ده جهنگی و په لامارده دات و ماریکی
که وره ی لیگۆشتن ده بییت به خاوه نی
ئه و شارو ولاته، نه گەر ماره کوژراوه که
وه ک سه رجه م ماره کانیت و ابوو یه کیک
له سه ریا زانی پادشا ده کوژریت.

*ته گەر ماره که سه رکه وت
به به رزاییه کدا خۆشی و شادی روی
تیده کات.

*ته گەر ماره که له به رزاییه که وه
هاته خواره وه سه رۆکی ئه و شوین و
جیگه یه ده مریت.

*ته گەر ماریکی بینی له زه وی هاته
ده ره وه سزاو خه شمه له و شوین و
جیگه یه.

*ته گەر کێلگه و باخه که ی پرپوو له مار
باخ و کێلگه که ی نه شو نماده کات و ئه و
رووه که شی تیدایه زیاد ده کات و
ده ژیته وه.

*ده گێر نه وه پیاویک دیت بۆ لای (ئیمین
سیرین) و پیتی ده لی: له خه ودا ببنیم
ماریک ده جوو لیته وه و منیش دوا ی

خۆیکرده وه به نئویدا که سیکه ناپاکی
له گه لده کات.

*مار ژنه، نه گەر بینی ماریک
ده کوژریت له سه ر جیگه که ی ژنه که ی
ده مریت.

*ته گەر ماریک ئالابوو له گه ردنی و کردی
به سی پارچه وه هه رسی ته لاتی ژنه که
ده دات.

*دریژی و که لبه ی مار هیزو
توندوتیژی و پلانی دوژمنه ، نه گەر
بینیت به ماریک له حالیکه وه ده چیت بۆ
حالیکی تر و دوژمنی موسو لمانان
ده گریته خۆی له گه ل ژاره زووبازان.

*ماری ئاوی مال و داراییه.
*ته گەر له گیر فانیدا چه ن تووله ماریکی
بینی و ره نگیان سپیوو لی
نه ده ترسان با پیره یه تی.

*ته گەر ماریکی بینی به دوا یا ده پۆشت
دوژمنه که ی ده یه ویت زیانی
پێگه یه نی.

*ته گەر له به رده میدا له رزی یا
خولیخوارد دوژمنه و تیکه له به لام
ناتوانی زیانی پێگه یه نن.

*ته گەر چه ن ماریکی بینی هاتنه نئو
ماله که ی و به بی زیان چوونه ده ره وه
دوژمنه کانی له خانه واده و که سی

نه هامه تیه که رووده کاته خزمو که سیکي نزیک.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر مروڤ له ماری گهره نه ترسا هیژو دهسته لاته که یه تی، ماریش دوژمنیکی مالو دارايداره، چونکه لیکدانه وهی ژار مالو داراییه.

* نه گهر بینی خوی برديه نیو مالی خوی دوژمنه که ی پلاند ه گپړی له دږی.

* نه گهر بینی مارد ه گری به ده سته وه مالو داراییه کی له دوژمنه وه پیده گات به هیمنی و ناسایش، نه گه کوشتی زه فەر به دوژمنه که ی ده بات.

* نه گهر خوین به ده سته د رڅا دوژمنه که ی ده مریت و مالو داراییه که ی بۆ ده مینیت ه وه، نه گهر پیوه یدا که م کوپي دوژمنه که ی بۆ ده گوینریت ه وه، نه گهر ماره که ی سووتاند فەرمانپره و دوژمنانی ده کوژیت و زه فەریان پیده بات.

* نه گهر فږی سهغه رده کات.

* توله مار له لیکدانه وه دا دوژمنیکی بچوکه.

* نه گهر توله ماره که کوژا مردنی کوپي بچوکه.

* ره شمار خراپترو به زیانتره، ماری سپیش دوژمنی لاوازو بیتیهزه.

که وتم، خو یکرد به کونیکداو منیش بیلایکم به ده سته وه بوو خسته سه سر کونه که، نه ویش پپی وت: نیستا ژن ده ستنیشان ده که یت؟ وتی: به لی، وتی: ده بیت به میراتگری نه و ژنه و ده وله مه ند ده بیت، نه و جا ژنه که ی هیناو پاشان ژنه که مردوو حوت هه زار دره می بۆ به جیهیتشت.

* یه کیکیتر بینی مال ه که ی پږپوه، له مار، خه وه که ی بۆ (نیین سپرین) گپړایه وه، نه ویش پپی وت: له خوا بترسه و دوژمنی موسولمانان هه گر مخۆ.

* ژنیک هات بۆ لای و وتی باوکی (به کر) ژنیک له خه ودا دوو ده رچه ی هه بوو دوو مار له هه ردوو ده رچه که هاتنه ده ره وه، دوو پیاو هه ستان و له ساری ماره کان شیریان ده رهیناو دوشیان، (نیین سپرین) وتی: مار شیري لینایه ت به لکو ژاری لیدیت، نه و ژنه ش دوو پیاو له سه رکرده کانی (خه وارچ) ده چن بۆ لای و بانگیده که ن بۆ ریبازی خویان، هه ره وها داوای لیده که ن جنیو به هه ر دوو شیخی مه زن (ره زای خویان لیبیت) بدات.

* ماری نیو سک خزمو که س وکاره و هاتنه ده ره وه ی له پیاویک به لاو

دارایی ده بات و سه رکه و توو ده بیټ و شادی به ده سته هیټیټ.

*ته گهر به کولایخواردی زالد ده بیټ به سه ر دوزمنه که ید او مال و دارایه کی حال ل به ده سته هیټیټ و مال که ش به هوی جه نگو و تیکوشانه وه به ده سته بیټ.

*ته گهر ژاره که کاری تیکردو به پاده یه که گوشت و نیسقانه که ی ه لوه ری کوشتارو جه نگره کات له گه ل دوزمنه که ید او کوپه کانی په رته وازه ده بن له ولاتدا، نه گهر مردو کوشتاری دوزمنده کات و ده یکورټیټ.

*ته گهر مارټکی بینی به لام دیارینه کردو هه لاهات لیټی دلټیاده بیټ له دوزمنه که ی و زه فهری پیده بات.

*هه موو ترساوټک له شټیک نه گهر نه بیټی دلټیاییه له وه ی لیټیده ترسی و ناگاداری وهرده گریټ به رانبه ری، نه گهر ده ستنیشانی کردو لیټی ترسا ترسو بیمی بو دروستده بیټ له لایه ن دوزمنه که یه وه به لام ناتوانیټ زیانی پیټیگه یه نیټ.

*ته گهر مارټکی هټیا مالی حرامی دوزمنه که ی وهرده گری و زه فهری پیده بات.

*ته گهر مارټک له گه لی دوا به نه رمو نیانی خوټی و شادی رووی تیټده کات یاخود خټرو چاکه یه که له دوزمنه وه به ده سته هیټیټ و خه لگی پیټی سه رسام ده بن، نه گهر به رپه قی دوا له گه لی ده ستریزده کات بو دوزمنه مه گهر له گه ل نه وه دا پیټوه داننه بیټ، چونکه کردار له وته زور به هیټزتره، له کاتی که دا له ده سته ی نه دوزمنه قوتارده بیټ.

*ته گهر مارټکی بینی له کونټک هاته دهره وه و جارټکیتر خوټی پیټدا کرده وه شه یتان تووخی غه م و په ژاره یده کات.

*ته گهر ماره که یکرد به دوو که رته وه دوزمنه که ی به ویژدانه وه ده دویټ و ره فتار ده کات به رانبه ری، نه گهر هه ردو که رته که یبرد سوود له دوزمنټکی سه رداری خاوه ن شوټنکه وته ده بیټی، نه گهر کردی به سیټکه رته وه به ریبه رکه کانی له گه ل دوزمنه که ید او ده کات و زه فهری پیټده بات و سی دوزمن بوټی ملکه چ ده بن: پیټاوټکی سه رکرده و ده وله مه ندیټکی خاوه ن مال و مندا ل.

*ته گهر گوشتی ماره که ی به نیوکولای خوارد زه فهر به دوزمنه که ی و مال و

*نه گهر ماریکی مردووی بینی
خوداوه ند دوزمنه کئی له تاو ده بات
به ناسانی.

*نه گهر ماریکی کرد به دووکه و ته وه
دوزمنایه تی دوزمنه کئی ده کات
به دوو به شه وه، نه گهر فرمانپه واو
پادشایه که خویکی ئاوی بینی پادشاو
فرمانپه وایه کیت ده شکینی یا خود
بیخو ماندو کردن له ناویده بات.

*نه گهر له گهل ماریکدا دوا دوزمنیکی
(فیرعه ون) ناسا سر دهرده هیئت.

*نه گهر بینی ماریک قووتیداو
ده سسته لات و فرمانپه وایی
به ده سسته هیئت.

*نه گهر ماریکی به سهری خویه وه بینی
پله و پایه و که سیتی لای پادشاو
فرمانپه وایان، به رزده بیته وه.

*نه گهر بینی به نئو ماردا ده پروات
خه وه کئی به لگه له سهر بارانیکی
مه زن و دۆله کان پر له لافاو ده بن.

*نه گهر ماری شاخدار بیینی وه زاره تی
فرمانپه واو پادشا به ده سسته هیئت،
نه گهر شایسته بیته، نه گهر بازرگان بوو
سوودو قازانج له بازرگانیه کئی
ده سسته که ویت.

*نه گهر بینی ماریک له لووتی دیته
دهر وه یا له پشتی یان له شوینی
میزکردنی کوریکیده بیته، نه گهر
له گوچکه ی هاته دهر وه یا له ورگو
عه وره تی یا له پاشی گوناو تاوانیک
نه نجامده دات و که مته رخه میده کات
له نایندا.

*نه گهر بینی ماریکی کوشته
هاوسه رگری له گهل ژنیکدا ده به سستی.

*نه گهر بینی مار له مالتکه وه دیته
دهر وه لانه و مالی بینراو ویرانده بیته و
ده روخی به سهر داینشتوانه که یدا.

*نه گهر چند ماریکی بینی نه وه ی تیدا
نیشته جیده بیته به دهرده که ویت و
گهر نه خوش بیته ده مریت.

*نه گهر ماریک بیینی ده چیتته نیو
ده می سهرده که ویت به سهر
دوزمنه که یدا.

*نه گهر بینی ماریک له لووتی دیته
دهر وه یا له پشتی یان له شوینی
میزکردنی کوریکیده بیته، نه گهر
له گوچکه ی هاته دهر وه یا له ورگو
عه وره تی یا له پاشی گوناو تاوانیک
نه نجامده دات و که مته رخه میده کات
له نایندا.

مارگر: (نابلسی) ده لیت: یه کیک مارگریت و کویبکاته وه، بینینی له خه ودا به لگه یه له سه ر تیکه لوبون له گه ل خه لکی شه په نگیزو خراپه کارداو دزایه تیکردن له گه ل دوژمناندا ، نه گهر ماری به ده سته وه بوو خه و بیننه نه خو شبوو به لگه یه له سه ر ته مه ندریژی، نه گهر هیچی پینه بوو به لکوو بوو به کرمی ناوړی شم به لگه یه له سه ر ته وپه نه گهر سه ر پېچیکار یان ده وله مه ندبوو هه ژار ده که وی و به پېچه وانه وه یان ده گونجیت له پیشه یه کی خراپه وه بچیت بۆ پیشه یه کی چاک و باش.

* ده گونجیت مارگر به لگه بیت له سه ر شوینه واره لگرو هه موو پیشه وه ریک وه ک چه قو فروش و شم شیر فروشی عه جه م.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سه ر نه خو شی گه ری.

مارمیلکه (قوړی): (نابلسی) ده لیت: بینینی له خه ودا به لگه یه له سه ر نه زانایه ی ده ستیده گریت له تاریکایه وه روو به رووناکي.

(نابین سیرین) ده لیت: پیاوړکی ناقولای گوړاوو گوندنشینو پیاوړه کوژه بینینی له خه ودا به لگه یه له سه ر نه خو شی.

* نه گهر بینینی هه رماریک لیتی جیاده بیته وه له مرؤف که سیک جیاده بیته وه که له گه ل یه کدا هاو شیوه بوون.

* نه گهر بینینی له جیتی خوړی مار ده گریته وه به ده سته به لاو نه هامة تی له لایه ن خزمو که سه کانیه وه یا له لایه ن خانه واده که یه وه.

* ماری نیو مال دراوسیه و هی ده شت و ده ریش دزو جه رده یه.

* مار شه پو ئیره یی و ناپاکی و فیل بازی و دوژمنایه تی ده ر خستنه.

(نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سه ر پیاوړی شیوو دژلنشین ، ده گونجیت به لگه بیت له سه ر دوژمنایه تی له لایه ن که س وکارو هاو سه رو مناله وه یا خود ده گونجیت دراوسیه کی ئیره ییبه ری درنده بیت.

* ماری ناوړی په ناوړه شتگیری سته مکاره یان ناگادارییه له لایه ن دادوهره وه ده رده جیت.

* نه گهر بینینی بوو به خاوه نی ماریک ده سته لاتداریکی مه زن به ده سته هیئت.

* نه گهر بینینی ماریک گاز له عه وده تی ده گریت یان قووتیده دات ژنه که ی زیناو داوینپیسیکردوه.

* نه گەر بينى ژنيكى داوینېس ده بينى
پشکىكى حرام له دنيا دا
به ده سته هيتى.

* هه موو جوړه گاني ماره برين له خه ودا
نه گەر خاونه کى ناي هاته وه
خوشتن به پيوست گه را له سهرى
خه ويكى پوچو به تاله.

* نه گەر بينى چوه لاي ژنيكى ناسراو
خانه واده کى خیر له دنيايان
به ده سته هيتيت، نه گەر نه چوه لاي
جووت نه بوو له گه لى به لام ماچو
ده ستبازى له گه لکرد ده وله مهندي
خانه واده کى که متر ده بى چونکه
چوونه لاي باشترو کاریگه رتره.

* نه گەر بينى يان خه ويان پتوه بينى
دايکى ماره برى يا خوشکه که کى
ياکه سيکى مه حره مى نه م خه وه
که سيک ده بينى رايه لى خزمایه تى
پچپوه و مافى که سه کاني نه داوه و
به سه ريان ناکاته وه.

* نه گەر بينى ژنه کى نؤد
له خویده کات و پالکه وتوه له گه ل پتر
له حالى بيدارى و واژوى سروشتى
نيوانيان ساليكى پر په پوپيت روويان
تیده کات، نه گەر ژنيكى نادياربوو
به هيزتر ده بى.

(نابلسى) ده لیت: له خه ودا پياويكى
عهره بى گوندن شينه و فيل
له خه لکيده کات له مال و سامانيانداو
نه وهى به ديکات نه خوشده که وي.

(دميرى) ده لیت: نه وهى مارمى لکه بينى
له خه ودا نه خوشده که وي.
ماره برين (مه لا - ماموستاي نايى):

(نابلسى) ده لیت: بينى له خه ودا بو
که سيکى ره بن به لگيه له سهر
هاوسه رگيرى و بو هاوسه رداريش
ته لاقدان يان ده ويتيه به پتى بينى
خه ويينه رو نه ماره برينه بينيويه تى.
ماره برين (هاوسه رگيرى): نه گەر خوى
به زاوا بينى به لام ژنه کى نه بينى و
نه يناسى و ناي نه برا، ده مرى يان
مروفتك ده کوژى.

* نه گەر ژنه کى ديارى کردو ناسى
يا خود ناو بيرد وه هاوسه رگيرى وايه.
* نه گەر بينى هاوسه ريگرت ده ستلا ت و
فه زمانه روا به نه ندازه ي چاکه ي ژنه که
به ده سته هيتى له گه ل واتاي
ناوه که ي و شوخ و شهنكى و جوانى.

* نه گەر بينى له هاوسه ره که ي
جيا بو وه له ده سته لاته که ي دور
ده خرپته وه.

وابه سته نییه، نه گەر ئاژه له که
نادیار بوو زه فەر به دوژمنیک ده بات.

* نه گەر بالنده و ئاژه لی درنده ی
ماره بری به دهر له مرؤف به هه مان
شیوه یه .

* نه گەر مردوویه کی ناسراوی ماره بری
بکه له کارپیکراو خیرو دوعاو
په یوه ندی به ده سته هینتی.

* نه گەر مردوویه کی مه حره می ماره بری
بکه خیرده گه یه نیت به کارلیکراو
له پاره و دوعاو یارمه تی.

* نه گەر مردوویه کی ناسراوی بینی ماره
ده بری له زیندوویه ک خیر ده گات
به ماره کراو له مردوه کسه و
میراتگره کانیه وه .

* نه گەر بینی شوویکروه به ژنیک
مردوو و چوه لای زه فەر به کاریک
مردوو ده بات له کاروباره کاند
به نه ندازه ی جوانی نه و ژنه یه، نه گەر
نه چوه لای زه فەری بۆئه و کاره
به نه ندازه ی چوونه لایه تی.

* نه گەر بینی شوویکرد به پیاویکی
مردوو چوه لای له مالی خۆیان
که میبونی مال و سامانیه تی و گۆپانی
حال و بارو به کلایبونه وه ی
کاروباره کانیه تی.

* نه گەر بینی کوپیکی لای نادیار
ماره بری و بکه زه فەر به دوژمنی ده بات
به هه مان شیوه نه گەر ماره کراو
ناسراو بوو یان ئاژاوه و ناکۆکی هه بوو
له نیاواناندا وه ک لیکدانه وه ی پیشوو
ده بیت. نه گەر ناسراوو به لام ناکۆکی و
شه پو ئاژاوه له نیاواندا نه بوو کارلیکراو
له بکه ره وه خیری ده سته گیده بیت.

* نه گەر ماره کراو پیریکی نادیار بوو
نه و پیره باپیره یه تی و خیره که یه تی
ده یكات بۆ باپیری باشه و پێیده گات و
به هه مان شیوه نه گەر بینی پیاویک
ماچده کات یاخود له گه لی جووتده بی یا
تیکه لی ده بیت نه گەر ناره زوو هه بوو
له نیاواندا به و شوپوه یه یه که باسکرا،
به لام له هیزو نه ندازه دا خوارتره .

* نه گەر بینی ماچی پیاویکده کات نه ک
به ناره زوو شه هوه ته وه بکه
له کارپیکراوه وه خیری ده سته گیر
ده بیت و لئی وهرده گری.

* نه گەر بینی دوو گیانبوه زیاده بونی
دنیا یه تی.

* نه گەر بینی کچیوو خیر
به ده سته هینتی.

* نه گەر بینی ئاژه لیک ماره ده بری و
ئاژه له که ناسراوه خیری خۆی
ده گه یه نیت به که سیک له و په یوه ندیه دا

* نه گەر خوځى شتو جل و بهرگى
له بهر کرد لهو حاله قوتار ده بى.

* نه گەر بينى هاوسه ركه كى ريشى ههيه
نه و ژنه هه رگيز مندالى ناييت، نه گەر
كوپى هه بوو كاروبارى خانه واده كى
ده بات به پټوه.

(قهيره وانى) ده لټت: ماره پرېنى ژنى
ناديار نه گەر ماره پر نه خو شبيت
ده مرى، نه گەر بيدار بوو گرځيه ستى
ده سته لات ده به ستى ياخود شايه تى
له سر كوژداو يك ده دات چونكه ژن
ده سته لاتداره و چوونه لاي وه ك كوشتن
وايه و نامرازى نټرينه وه ك خه نجه رو رم
وايه به تاييه ت پچراندنى پهرده ي
كچينى و خوځين لټه اتنى، نه گەر
ناسراو بوو يان باوكى پياوځى پيربوو
له دنيا دا گرځيه ستى حالتيك ده به ستى
كړينى مال يان دوكان ياخود گرتنى
خزمه تكار ياخود كالا يه كه ده كړى يان
بريك پاره ي ده سته گيرده بى چاوى پيى
كه شده بى.

* به لام دواخستننى كاته كى و چوونه لاي
خي را به ده سته تهنانى نه وه يه
كه دوايخستوه. جووتبوون له گه لى
به لگه يه له سر به ده سته تهنانى ويستو
خوازيان نه وه ي خوازياريه تى له تايين و
دنيا وه ك سه فو رو كي لگه و چوونه لاي

* نه گەر مردووه كه له لانه و مالى خوځيدا
چوه لاي زيندوو ده مرى.

* نه گەر ژنيكى مټرددار بينى
شوويكردوه به يه كيكيتر خيرو چاكي
ده سته گيرده بيت.

* نه گەر پياوځى هاوسه ردار بينى
ژنيكى ترى هتياوه ده سته لات
به ده سته هتني.

* نه گەر ژنيك بينى مردويه ك
ماره ييرپوه خيري ده سته گير ده بيت
له شوځين كدا خوازيارينه بوه.

* نه گەر له دواوه چوه لاي ژنيك هه ولى
به جټه تنيانى كارنيكده دات له روويه كى
تره وه.

* نه گەر بينى ده چټته لاي ژنانى
پادشاو سه رو كه كان ياخود جووتده بى
له گه ليان حه رام دټه رټي.

* نه گەر بينى ژنه كى كه وتوه ته خولى
مانگانه وه كاروباره كاني لټدا ده خري،
نه گەر پاكيه وه نه و كاروباره ي بو
ناوه لا ده كړى، نه گەر جووتبوو له گه لى
كاروباره كاني بو سوو ك و ئاسانده بيت.

* نه گەر بينى خوځى تووشى خولى
مانگانه بوه ده چټته لاي مه حره ميك،
نه گەر له شگران بوو كاروباره كاني تيكل
ده بن به سر يه كدا.

یاخود خه رجیه، نه گهر نادیاربوو زه فەر ده بات به وهی نه و ناژه له به لگه به له سهری له لایه ن خو شه ویست یان دوزمنه وه.

* جوتبوون له دواوه له خه ودا داواکردنی کاریکی قورس و گرانه له رووگی به دهر له خو ی و ده گونجیت بو ی به جینه یه ت و مال و خه رچی به سه ریچیت و کرداره کانی په رته وازه ببن چونکه پاشه وه مه نی تیناکری و هیچ سوودو که لکی نییه به شیوه ی پیشه وه.

* جوتبوون له جیگه و لیفه یه کدا له گه ل تیکه لبوون وه ک ماره برین و ماچکردن وایه.

* نه گهر بینى چوار ژنى هیتاوه خیریکی زوری ده سستیگرده بیت، خداوهنده ده فره مویت: ﴿فَأَنْكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَى وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ﴾ (النساء: ۳).

* نه گهر بینى ژنه که ی شوویکړده به که سیکیتر و بردویانه بو مولاک و ده سست لاته که ی تیا ده چیت و بازگانیه که ی پوچه لده بیت.

* نه گهر بینى ژنه که ی ماره بری پیاویکتیر نه و پیاوه ی برد بولای

ده سته لاتدارو سواربوونی که شتی و گه پان به دووی شتی ونبودا چونکه جوتبوون تام و چیژو سوودی تیدایه، نه گهر له گه ل ژنه که ی جوتبوو خوازوهیواکانه به ده سستیده هیتی یاخود ژنه که ی نه وه ی ده یه ویت ده سستی ده که وی.

* ماره برینی مه حره م نه گهر جوتبوو له گه لیا په یوه ندی و خه لات و به خششه به تاییه ت له دایکه وه دوا ی له یه ک پچران و گه پانه وه ی بو نه و شوینه ی لیوه ی هاتوه ته دهر وه به خه رچی و رووتیکردنه وه دوا ی ریگرتن مه گهر له مانگه کانی (حه ج) دا جوت بیت له گه لیان یاخود له خه وه که دا شتیکی تیدابیت به لگه بیت له سهری نه و جا ده چیته خاکی (مه که که) و (مه دینه) و خواست و داوا ی خو ی به جیده هیتی، نه گهر تام و چیژی وهرگرت نه و جا نوتفه و ناوه که ی ماله که یه تی له خه رچی نه و رییه دا ده بینیته وه.

* نه گهر مه نی به ده سست یان جله کانیه وه بینى مال و سامان به ده سستده هیتی له کورپه که یه وه یان که سیکیتره وه.

* ماره برینی ناژه لی ناسراو به لگه یه له سهر چاکه له گه ل نه وه ی که نایبینیت

ژنه که ی بازرگانیه کی به سوودو قازانچ
نه نجامه دات.

* نامه نگو شایگی پزان به لاو نه هامة تییه
بو یه کیك نه نجامیبدات، نه وه ی
بانگبکری بوی خوشی و شادییه نه گهر
خواردنی نه بیینی.

* ده گپنه وه پیاویك هات بو لای (نبین
سیرین) پی پی وت: له خه ودا دایکم
ماره بپی پاشان خوشکم، (نبین
سیرین) وه لاهمه که ی بو نووسی و وتی:
نه م پیاوه له چاکه کردندا رژدو به خيله و
بو دایک و خوشکی خراپه.

* نه گهر بیینی فه رمانپه واه ماره یکرده
ده سته لات به ده سته هیئی، نه گهر
پیاویك له نیو خه لکید ماره بیپی
ده روی لیده کریتته وه له غم و په ژاره و
نه خوشیه کانی و چاکه بیته وه.

* نه گهر بیینی پی پیکی نادیار ژنه که ی
ماره ده بپی سوودو قازانچ و زیاده
به ده سته هیئی چونکه پی
باپی ره یه تی، نه گهر لایك ماره ی بپی
دوژمنیک کی خزمه تیکی ده کات و
هانیده دات له سه ر سته م و ژورداری
له هامة له دا.

* نه گهر ماره کراو زیندانییوو
نازاده کری.

* نه گهر بیینی دایکی مردوی ماره
ده بپی له گپه که ییدا ده مری به پی
تایه تی: ﴿هَذَا خَلْقُنَاكُمْ وَفِيهَا
نُعِيدُكُمْ﴾ (طه: ۵۵).

* نه گهر بیینی کچی ماره کرد
خیروچاکه به ده سته هیئی.

* نه گهر بیینی ژنیک به شیوه یه کی
نادروست ماره ده بپی داوای
کاریکه کات له رویه کی به دهر له روی
خویه وه و سوودی لیوه رناگری.

* نه گهر پیاویك بیینی خزمه تکاره که ی
ماره ده بپی زیاده و نه خوشی به وی
هه یه تی به ده سته هیئی.

* نه گهر خزمه تکاره که ی جووتبوو
له گه لی سووکیه تی پیته کات.

* شکاندنی شقی کچی
چاره سه رکردنی کاروباری قورس و گرانه
وه که جه نگو نازادکردنی ولتان و
هه لکه ندنی بیرو داواخوازی
گه نجینه یان و گه پان به دووی زانیاریداو
دانایی نادیارو خوخته نیو سه رجه م
کاروباره ته نکه به ره کان.

* نه گهر ناوه لایکرد له به ده سته پتانی
داواکه ییدا سه رکه و تووده بییت، نه گهر
نامرازی نیرینه ی شکا له داواکه ییدا
له حالی بیداریدا به ده سته هیئی.

ده کيڼلې يان داوايه کي مردووه به هوی
 بوونی که شو بارو لایه نگر
 به ده ستيده هیڼیت، مه گه ر نامرانی
 نیرینه ی له کاتی جووتبوندا لاوازیی
 یاخود له کاتی ناره زودا ته مېل و
 سستیټ، نه و جا هه ولده دات به لام
 ناتوانیت، به لام ماره برینی مردو و بؤ
 زیندو و نه گه ر نه خوشبو و یان نه خوشی
 هه بو و پتیده گات، وه گه ر نا
 په رته وازه یی له ماله که یدا به رپا ده بی
 یان نه خوشی و نات و او یه که له جه سته و
 له شو لاریدا دیاریده دات مه گه ر له گه ل
 نه وه دا به لگه و شتیکی تیدابیت
 نیشانه بیت له سه ر چاکسازی وه که
 نه وه ی پتی بلای: من مردوونیم یان
 له گه ل نه وه دا کاوجوی بداتی نه و جا
 خیریک زیندو و ده بیت وه چاوه پتی
 نه بو ه یان ناو مید بو ه له وه رگرتنی
 یاخود له پیا و نه گه ر بیوه ژن بیت یاخود
 له که سیکی ناواوه که یگه پتیه وه لای
 گه ر ناواره ی هه بی.

* نه گه ر ژنیک شوویکړد به پیاوړیکتر
 له خه ودا سووده رووی تیده کات یا
 رووده کاته خانه واده کی یاخود
 میړده کی سوودو قازانجده کات
 له شه ریکه کی یان کوړیک یارمه تی

* هاوسه رگری له گه ل نیرینه دا به م
 شیوه یه یه:

+ نه گه ر که نچو لاویو و ماره بر زالده بیت
 به سه ر دوزمنه که یدا.

+ نه گه ر پیربو و زالده بیت به سه ر
 باپیره ی و به خت و شانسی
 به رزده بیت وه.

+ نه گه ر ناسراویو و ماره بر زالده بیت
 به سه ریا و سته می لیده کات و
 هه لده کوتیته سه ری.

+ نه گه ر مندالبو و سواری شتیکه ده بیت
 که بوی گونچاو نییه.

* نه گه ر ماره بر هاوړپیبو و کاریکی
 ده خاته به رده م نه یزانیوه، نه گه ر
 به وست و خوازی خوپیو و خیری له بکه ر
 ده سنگیرده بیت و بکه رو کارلیکراو
 له گه ل که سانیترا هاوبه شده بن و
 له سه رکاریکی نه خوازراو کژده بنه وه.

* ماره برینی مردو و کارلیکراو خیری
 له بکه ره وه پتیده گات، به لام زیندو
 ده گونجیت میراتیه کی به ده سته که وی
 یان له که سیکی خانه واده ی نه و مردوه.

* نه گه ر ماره کراوی مردو نادیاربو و
 کاریکی مردووی بؤ زیندو و ده بیت وه
 خوازیاریبوه، یا زه وییه کی ویران
 ناوه داند ه کاته وه یا بیریکی ته پیو
 هه لده داته وه یاخود زه وی مردو و

* نه گەر پياويكى نه ناسراوى ماره كړد
زياده پوهيى ده كات له خه رجي مال و
ساماندا.

* نه گەر باوكى ماره كړد چاكده بيت
له گه لى و كه سيك خراپ بيت له گه ل
باوكى خوى له و جوړه نابيني.

* نه گەر له گورپه كه يا دايكى ماره كړد
ده مري.

* نه گەر دوژمنىكى بياوې كيزىكى
موسولمانى ماره كړد به لگه يه له سر
هه لمه تېردنه سر نه و شويى و جېگه يه،
به هه مان شيوه نه گەر موسولمان ژنى
دوژمنى هينا هه لمه تېردنه بوسه ر
دوژمن.

* ماره بېرېن به لگه يه له سر قهرزده وه و
ده رووى خيږ بقره واندنه وه غم و
په ژاره.

* نه گەر بينى فه رمانپه و ماره ي بېرى
ده ستلا ت به ده سته هيني.

* نه گەر بالنده يه كى ماره بېرى زالده بيت
به سر دوژمنه كيدا، نه گەر بالنده كه
ناسراو يوو چاكه له گه ل كه سيكى
نه ناسراو ده كات.

* نه گەر ناژه لىكى ماره بېرى خيږى
ده ستگير ده بيت له سر ويست وخوازى
خوى.

ده دات و هاوكا ريد ه بيت و ره نجى بقره
ده دات.

* نه گەر له خه ودا ژنه كى خوى
ماره كړد سر كه وتوو ده بيت له كاروبارى
پيشه كه يدا، نه گەر بينى له شگرانه
كاروباره كانى ئالوزو تيكه لده بن
به سره ريه كدا، نه گەر خويشت
له سر جه م نه وهى هاتوه به سر ريدا
قوتارده بى.

(نابلسى) ده لى ت: به لگه يه له سر
پله وپايه ي به پريزو چاك، هه موو
هاوسه رگيريه ك م نه تيدا به دى بكرى و
خوشوردن به پتويست بگه پى له كاتى
بيداريدا به تاله چونكه له شگرانبيه.

* نه وهى دوژمنه كى ماره بېرى
زالده بيت به سره ريا.

* نه گەر يه كيك له براكانى ماره كړد
چاكه ي له گه ل نه نجامده دات.

* هه روه ها گوتراوه: نه گەر پياويك
ماره بكات له سر نه زانين له گه لى
هاوپاده بيت.

* نه گەر دايك و خوشك و هه نديك
له مه حرمه كانى ماره كړد له مانگه
ياساغه كاندا رووده كاته (مه ككه) ي
پيروز.

*ته گەر ژنانى به هه شتى ماره کرد
 کاروبارى ناین جوانى به ده سته هینى.
 *ته گەر حۆریه کانی به هه شتى ماره کرد
 له ناینه کهیدا هه والى خوش ده بیستى و
 هه والىك به نهینى ده بیستى ته گەر
 کچکه دیاربوو خیرىكى بهرچاوه وهك
 زه کات و جیهاد.

ماره یی: (نابلسى) ده لیت: ته گەر
 له خه ودا ماره ییه کیدا بۆ شتىكى نادیار
 له بیدارىدا رۆژوو نوێژ (حهج)
 نه نجامه دات.

مازوو (سیچکه): (نابین سیرین) ده لیت:
 هه ل و سامانىكى نه ش و نماکاره و
 ده میتینته وه.

ماستاو: (نابلسى) ده لیت: له خه ودا
 پیاویکه بانگه شهى ده بیت و دلفراوانى
 ده کات و فه رمان به پیدانى زۆر ده کات.

ماسى: پیاویك دیت بۆلای (نابین
 سیرین) و ده لیت: له خه ودا بینیم له سه ر
 خوانتیکم ماسى له سه ردا نراوه من و
 خزمه تکاره که م له سه رو ژیریمان
 ده خوارد، نه ویش وتى: وریابه
 خزمه تکاران خیانه ت لیده کهنت، کاتى
 چاودیریکرد بینى به و چه شنه یه.

*ماسى سوێرى سووره وکراو سه عه ره
 له پیناوى زانیارى و هاوه لایه تیکردنى

*ته گەر ویستى ژنىك ماره بپى به لام
 پیاو ده رچوو ته گەر خوازیارى
 ده سته لاتبیت به ده سستینا هینیت و
 ویست و خوازی بۆ به جى نایهت، ته گەر
 له خه لکی گشتیبیت دنیای
 قورس و گرانده بى.

*ته گەر ژنىكى رووتى ماره کرد له غه م و
 په ژاره قوتارده بى.

*ته گەر ئازه لىكى دپنده ی ماره بپى
 زالده بیت به سه ر دوزمندا
 هه رکه سیکبیت.

*ته گەر ده له شیرىكى ماره کرد
 له گرفت و نه هامة تى زۆر قوتارده بیت و
 ناویانگی به رزده بیت هه وه ده بیت
 به که سىكى به و یقارو توانه نوێده وار.

*ته گەر دپنده بوو کارى نابجى
 له دوزمنى ده بینى.

*ته گەر بینى کیژۆله یه کی ماره کرد
 شقى کیژۆك ده شکینى.

*ته گەر پلنگىكى ماره کرد زالده بیت
 به سه ر ژنىکدا له نیو گه لو نه ته وه یه کی
 سته مکاردا.

*ته گەر بینى قاچىكى ماره کرد
 بۆ نه ویت که سىكى خزمى خۆى
 ده هینیت.

*ته گەر بینى ژنه که ی ماره ده کات
 زالده بیت به سه ر کاروبارو پیشه کهیدا.

سه رۆكَيْك به پیتی ئایه تی و ﴿ نَسَبًا
خَوَّلَکُمْ ﴾ (الکھف: ۱۶).

*ئەوێ ماسییەکی تازە ی
سورە وە کراو بە دەستبەھێنیت
دەستکەوت و خێر بە دەستدەھێنیت
بەھۆی چیرۆکی ھەزەرەتی (عیسا)
لە سوورەتی (مائدە) دا.

*ماسی سورە وە کراو بە جێھێنانی
پیداویستی و ھەڵامدانە وە ی داوایە
یاخود رزق و رۆزییەکی فراوانە ئەگەر
ئەو کەسە خواناسبیت، وەگەرنا
سزایە کە دادەبەزێ بە سەر یا.

*ئەگەر ماسی بچووکبوو لە نیوانداو
لەرۆندا سووریکردووە مالاو
سامانە کە ی لەشتیکدا خەرچدە کات
ھیچ سوودو قازانجیکی لێناکات ھەتا
بەھاو نرخ پەیدا بکات و خوشو
بەتامبیت.

*ئەروەھا دەلێن: ماسی باشە
بەتایبەت ئەگەر سورکرا بوو بەدەر
لەو ماسییە بچووکانە ی درکیان رۆر
تێدایە بەلگەیە لەسەر دژایەتی لە نیوان
خۆی و خانە وادە ی بەلگەیە لەسەر
خواریار بوونی شتیک بە دەستیناھێنیت.
*خواردنی ماسی سوێر بەلگەیە لەسەر
سوودو قازانج لەو دەموکاتە دا.

*ئەروەھا ئەگەر ماسییە کە
تازە وگەرەو رۆیوو مالاو سامان
دەستکەوتە بۆ یەکیک
بە دەستبەھێنیت.

*ئۆردە ماسی غەم و پەژارە یە بۆ ئەوێ
بە دەستیدەھێنیت و ھە ک منداڵ وایە.
*ئەگەر ماسییەکی تازە یان ددان
بە دەستبەھێنیت ژنیک یان دوان
دەھێنیت.

*ئەگەر لەسکی ماسییە کە داگە وھەری
دیو وە کوپێکی لێدەبیت.

*ئەگەر لەسکیدا چەوری بینی مالاو
سامان و خێری دەستگیر دەبیت.

*ئەگەر ماسییەکی سوێری گرت غەم و
پەژارە ی دەستگیر دەبیت بەھۆی
سوێرییە کە یەو.

*ماسی بچووکیش خێری تێدا نییە.

*ئەوێ ماسی لە دەمی بیتە دەر وە
قەسە یە کدە کات دەر یارە ی ژنیک
مەحالاو ئەستەم.

*ئەگەر بینی ماسی لە ئامرازی زاوژنی
دیتە دەر وە کچیک دەبیت.

*ماسی زیندووی تە پ کچە.

*راوی ماسی لە و شکانیدا ئەنجامدانی
کاریکی خراپ و نابەجییە.

*ئەروەھا دەلێن: ھەوائیکی خوشە ،
راوی ماسیش لە ناوی لێلا

(نابلسی) ده لئیت: نه گەر له خه ودا ماسی ژماره که ی نه وه ژنه نه گەر نه یزانی چه نده نه وه مالئیکی ده سته و توه.

* نه ههنگ وه زیری سه روک و
فه رمانپره وایانه، چونکه ده ریا پادشاو
سه روک و ماسیش لای سه روک، نه گەر
ماسیه که ته پو زیندوبوو نه وه کچیک
ده هینیت. ماسی زوریش ده سته و تیکی
قیزه ونه، ههروه ها مالئیکی زور
بیشوماره له لایه ن فه رمانپره وایه که وه
پنیده گات ده ترسی لئی بپرسیته وه
سزای بدات.

* نه گەر بینى ماسیه کی گه وده ی راوکرد
به لگه یه له سه ر سوود و قازانج و خیر.

* نه گەر ماسی بچوکی راوکرد
به لگه یه له سه ر ره واندنه وه ی تام و چیژو
سوود.

* پوه له که ی ماسی نه گەر نه رمبوو
به لگه یه له سه ر خیر بۆ یه کیک بیه ویت
فروفتیل بکات و نه و جا باس و خواسی
ونده بیت پاش نه وه ی مال و سامانی
خه لکی به فروفتیل داگیرده کات،
بۆ سه رجه م خه لکیش به لگه یه له سه ر
نالۆزی کاروباره کانیا ن و هتواشی و
له سه ر خوئی.

* ماسی بونیش به لگه ی خیره بۆ
یه کیک بیه ویت هاوسه رگیری

غهم و په ژاره یه کی تونده، به لام راوی
ماسی له ناوئیکی روون و بیگه ردا رزق و
رۆزییه یا خود کوپئیکی خوشحال و
به ختیارى ده بیت.

* نه وه ی ماسیه کی زیندو بخوات مولک و
ده سته لات به ده سته هینیت.

* ماسی برژاوی تازه ده سته و ت و
خیره به پیتی چیرۆکی هه زه تی (عیسا)
له سووره تی (المائدة) دا.

* ههروه ها ده لئین: به جیه ینانی
پیداوستیه یان وه لامدانه وه ی داوایه که
یاخود رزق و رۆزییه نه گەر نه و پیاوه
خواناس و پارێزکاریوو، وه گه رنا سزاو
خه شم وقینه.

* ماسی سویری سووره وه کراو سه فهره
له پیناوی زانیاری و زاناییدا به پیتی
نایه تی: ﴿نَسِیَ حَتُّلَهُمَا﴾ (الکف: ۶۱)
نه گەر بینى وده ماسی له ئارد
هه لکیشاو پاشان سووریکرده وه مالئیک
چا که ده کات سوود و قازانجی
لیوه رده گریت و مالئیکی پاش
خه رجه مکات له و پیناوه داو ماندوده بیت
هه تا مالئیکی پاک و بیگه ردی
ده سته که ویت.

*ماسی سویر به لگه یه له سه ر خیر و
چاکه له گه ل مال و سامانیک بمینتته وه،
چونکه سویری ماسی ده پاریزی
له خرابیون.

*مهروه ها ده لئین: غه م و په ژاره یه .

*ته گه ر ماسی گه وره و بچوکی بینی
هیچی تیدانییه و به لگه یه له سه ر
رزق و رزقی.

*ته گه ر به شیکی ماسی برد
له سه ر یازه کانی فـه رمانه و ا
شتیکده بات.

*ماسی ئیجگار گه وره نه گه ر گیر و
هه لچوو ده سندرژیکار تیاده چیت.

*ته گه ر بینی له ماسی فروشیک ماسیه ک
ده کرئ کچیکده هینیت یان ژنیک.

*ته گه ر بینی ماسیه کی
بۆگه نده هینیت و خوار دنیکی پاک و
پوخت ده خاته به رده سستی
ماره برینیکی هه رام نه نجامده دات و
ژنانی جه لال و ژالیده هینی.

*ته گه ر داوای نه هه نگیکیکرد
له حه وزیکدا یا له گولاویکدا به لام
له ده سستیچوو که سیکی رکه به ری
ده یه ویت نکولی له مال و سامانی بکات و
ناتوانیت به ده سستی بهینتته وه مه گه ر
به شه رو ئاژاوه یه کی زۆر نه بیت.

نه نجامدات، بۆیه کیکیش بیه ویت
هاوبه شی که سی دیبکات.

*ماسی بی پوله که و سه رجه م نه و
ماسیانه ی له و ره گه زه یه و دریزه
به لگه یه له سه ر کاروبیشی
به تال و پوچ له گه ل مانده و بون و
شه که تی چونکه له ده سته خزی.

*ته و ماسیه شی له به رچاوبیت به لگه یه
له سه ر خیریکی که م و کورت.

*ته گه ر مژۆف ماسیه کی مردوی بینی
له نیو ده ریادا نه وه به لگه یه کی خراپه
به تایبته به لگه یه له سه ر
نومیده واربوونی شتیک که و ا
به ده ستنایه ت.

*ته گه ر ماسیه کی زیندوی بینی له ناو
ده ریهنایان که سیکیتر ده ریهنایان
ده یخوات به لگه ی سوود و قازانجه .

*ته گه ر ماسیه کی بینی له جیی خۆیدا
به لگه یه کی خراپه بۆنه وه ی به نیو
ده ریادا ده پروات، بۆیه کیکیش
نه خوشبیت که به ده ریادا پروات
ناره حه تی و نه خوشیش ئیش و ئازاری
به سوو و توندوسه خترده بیت.

*ته گه ر ماسیه کی له سه ر جیگه که ی
بینی و له سه ر دابوو به ده ریادا تیده په پری
به لگه یه له سه ر ناره حه تی و ترسی
نوقمبون هه یه .

به کۆبوونه وه ده کات له خه لکی چاک و خراپ.

*ته گەر ماسیه کی بینی له مرفۆده چوو یان له بالنده به لگه یه له سه ر داننان به بازرگان و نه وانیه ی له ده ریاوه ها تو چۆده کن یا خود زمانزانان یان ره وشتپاریزان.

*ته گەر شتیکی بینی دلی پیخۆشبوو یا خود زینده وه رو گیانداریکی وه ک کیسه ل به لگه یه له سه ر چاکه کردن له گه ل مه تیواندا یان نه یاران و له خۆگرتنیان.

*ته گەر بینی ماسیه کی له قوولایی ده ریادا راوکرد ده گونجیئت له پیشه که یدا تواناداریئت و رزق و رۆزیه کی بی شوماری ده ستگیرییئت، وه گه رنا ده سته ده بات بۆ مالی ده سته لاتداران یا خود ده بیئت به سیخوړ.

*ته گەر ده ریا ده رکه وت و ماسیه کی گه وره ی ده ره یئنا ناگاداری له زانیاریه کی خوداوه ندا ده بیئت و ئایینی بۆرونده بیته وه و رینۆینی ده کری بۆ ریگه یه ک و ده ره خجانی کاروباره کانیشی کۆتاییدییئت، نه گەر ماسیه که گه رایه وه نیو ده ریا هاوه لایه تی پیاوچاکان دیتته وه و ناگاداری نه وه ده بیئت که س ناگای لینییه و نه گەر ویستی سه فه ر

*ته گەر نه مه نگیکی له حه وزیا نه ستیلتیکدا بینی و وشکیکرده وه زیندانیده کریئت.

*ته گەر ماسیه کی دپکاوی توئکلداری مه لدپی زیویکی مه لگراوه یا خود ئالتونیکه مافی خودای لئناداریئت چونکه خواردنی حه لال نییه .

*ته گەر ماسیه که چه کیکی پیوه بوو به لگه یه له سه ر سه رکه وتنی به سه ر دوژمناندا، ده گونجیئت هاوه لایه تی خه لکی شه په نگیز بکات، نه گەر به کیکبوو نه یده توانی نه وه شتومه ک و کالایه بۆ ته ماداران.

*ته گەر ماسیه کی بینی له ئاوویکی شیرینه وه ده چوو روو به ئاوویکی سوێرو به پیچه وانه وه به لگه یه له سه ر دوو پوویی له سوپادا یا خود جیاوازی خه لکی گشتی له سه ر روودانی سته مکارییه ک یان که وتنه وه ی بیدعه یه ک.

*ته گەر ماسیه که ی له سه ر پووی ئاو بینی به لگه یه له سه ر ئاسانبوونی کاروبارو نزیکبوونه وه ی کاروباری دوورو ده رکه وتنی په نهان و نه ئینی له گه ل ده رکه وتنی کاری شاراوه یا خود میراتی.

*ته گەر ماسی بچوک و گه وره ی بینی به لگه یه له سه ر گرنگیدان به ئاوه نگر شیوه ن یا خود نه وه ی پتویست

له ئاودا وه كه شتیه وان و ئاودیرو ناتری
حه مام.

*ته گەر له ئاسمانه وه ماسیه کی برژاوی
بۆ دابه زی مژده یه به گیرابوونی دوعاو
سه رگه وتنی به سه ر دوزمنداو
به رژیوونه وه ی پله وپایه ی.

*ده گونجیت بینینی ماسی به لگه بیئت:
+ غه م و په ژاره .

+ نه خۆشی.

+ مردن له شوینه دا خه ونه کی
تیاده بینیی.

ماسی سووره وگراو: (نابلسی) ده لیت:

ماسی سووره وگراو یان مریشک
مال و سامانی په یسداکراوه یاخود
که نجینه ی هه لگرتنی شت و مه که بۆ
ره بن هاوسه ره و چاره سه ریشه بۆ
نه خۆش.

*ته گەر چه وری تیدابیت نه وه مال و
سامانه له لایه ن ژنانه وه.

ماسیگر: (ئین سیرین) ده لیت:
پیاویکه مرووف به کویله ده کات و
ده یفرۆشیت یان به گه پریده خات
له به رژه وه ندی خۆیدا چونکه ماسی که
یان ژنه .

بگات که سانیگده بن به هاوه لی نه رم و
نیانز و به سه لامه تی ده گه پیته وه بۆ
شوینی خۆی.

*ته گەر له ماسیه که وه شتیکی وای دی
له دوورگه یه که ده چوو ده سته که وتی
ده سته که وئی به هۆی جیهاد و تیکۆشان
یاخود هاوه لایه تیکردنی له گه ل میریکدا
نه گەر له چاوی ماسیه که رۆنی ده رهیتا و
له گوشتیخوارد، نه گەر له ماسیه که یخوارد
به بیچاککردنی سه باره ت به ئابرووی
خه لکیده دویت و به فروفیل ده سته که گری
به سه ر مال و سامانیاندا.

*ده گونجیت خواردنی گوشتی ماسی
به بیچاککردنی به لگه بیئت له سه ر:
+ زینا.

+ نه خۆشیه کی توندی سه ختی هیواش
وه که ئیفلیجی و هاوچه شنه کانی.

*ته گەر ماسیه کی له سه ر زه وی بینیی
به لگه یه له سه ر گواسته نه وه ی
کاروپیشه ی له کاری نۆوده ریاوه بۆ
وشکانی، نه گەر واته بوو مال و سامان
به ده سته هیتیت و زانیاری ده رباری
پیداویستی ده سته که وئی یاخود
خانه واده و خزمه کانی یه کده گرنه وه .

*مه ر ماسیه که به لگه بیئت له سه ر مرووف
بینیی به لگه یه له سه ر بژیوی په یسداکاران

(نابلسی) ده لئیت: بینینی له خه ودا
به لگه یه له سهر شه پرو کتیه رکی و غه مو
په ژاره و ده روو له دواى ناپه حه تی.

*قرۆشتنی ماسی به ته پى به لگه یه
له سهر:

+فرۆشى گه وه روو دوپو مه رجان.

+رئق و رۆزی و مالى حه لال.

+زانبارى و ماندوبوون.

+فرۆفیل.

+ده رخستنى نه ینى.

ماسیه ده عموس: (ئین سیرین) ده لئیت:

سپینه وه یه، له خه ویشدا پیاویکی
نه فره تلێکراوى لووشه یه.

مافی کرپن به رله که سانیتر: (نابلسی)

ده لئیت: له خه ودا به لگه یه له سهر:

+ریکه وتن له گه ل دوژمناندا.

+هاوسه رگبری بۆکه سی ره به ن.

+پاریزگارى له نوێژه کان.

+کوپو مال و سامان.

مال (لانه - خانوو): (ئین سیرین)

ده لئیت: مال و لانه به لگه یه له سهر
خاوه نه کانی، نه و رووخان و تهنگی و
فراوانیه ی تیدایه یاخود خێرو شه پى
نیوى ده گه پیتیه وه بۆ خاوه ن و
جینشینانى، دیواره کانیش پیاوانن،
سه ریا زیش ژنه.

*لانه و مالى پیاو به لگه یه له سهر له شو
خودى چونکه به هوى نه وه وه
ده ناسرى و به شکۆمه ندی و ناوو
په رده ی دانراوه.

*ده گونجیت به لگه بیت له سهر نه و
ماله ی که بژێوى و کاروبارى پیده چیت
به پتیه.

*ده گونجیت به لگه بیت له سهر
جلو به رگی پۆشراو.

*ته گه ر له شو لاریبوو ده رگا و
رووخساریتی، نه گه ر هاوسه ره که ی بیت
ده رگا که ی عه وده تیه تی، نه گه ر دنیاو
مال و داراییو ده رگا که ی ده رگا یه تی
بژێوى و ژيانى پیده سته گیر ده بیت، به لام
نه گه ر جلو به رگه که ی بیت ده رگا و
ده وریه ره که یه تی.

*ده گونجیت ده رگا نه گه ر جیا بکریته وه
له لانه و خانوو به لگه بیت له سهر خاوه ن
مال، ده گونجیت به لگه بیت
له سه ره نه وه ی ده رگا داده خات و
ده یکاته وه.

*ده گونجیت به لگه بیت له سهر نیرو می
به شیوه و رووخسار، نه وه ی داخراو بیت
نێرینه یه نه وه شى ده سک و قولقى
پتیه وه هاوسه ره که یه تی.

*ته ملالو لای ده رگا که ده گونجیت
به لگه بیت له سهر کوپو خزمه تکارو براو

جیگه یه کی ناسراو یا نه ناسراو
ته ماشای حال و باریده کری نه گهر
نه خۆشبوو یا خود نه خۆشی هه بوو
گۆره که یه تی، نه گهر وانه بوو دنیایه تی
سوودی لیوه رده گری، نه گهر له شوین و
جیگه یه کی ناسراو بوو، نه گهر به خشت و
قور بینایکرد حه لاله، نه گهر به خشتی
سوورو گه چ بینایکرد حه رانه به هوی
ئه و ئاگره وه که له نیش و کاره که ی
به رده بیته.

*ته گهر لانه و ماله که ی له شوین و
جیگه یه کی نادیار دروستکردو نه خۆش
نه بوو، نه گهر به خشت دروستکراو
کرداری چاکه یه بق قیامهت و دواوژی
نه نجامده دات یا خود کرداری که
نه نجامداوه، نه گهر به خشتی سوورو
کرداری خراپ و نابجیه له قیامهتدا
لیی پاشگه زده بیته وه مه گهر
بیروخینی ته و به ی لیده کات و
پاشگه زده بیته وه.

*مال و لانه ی نادیار و چه په ک ته نیا
به تایبته نه گهر مردووی تیدابینی
لانه ی قیامهت، نه گه بینی ده چیه
نیوی ده مریت، نه گهر لیی
نه یه ته دهره وه، نه گهر بجیه نیوی و
لیی بیته دهره وه نزیکه بیته وه
له مردن و پاشان قوتارده بیته.

په ناو پشتگیر، نه لقی ده رگا به لگه یه
له سه ر خاوه نه که ی له گه ل خزمه تکارو
ده رگاوان.

*مال و لانه ی نادیار لانه ی قیامهت و
دوایه چونکه په روه رگا به لانه و مال
ناوی برده ﴿تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ﴾
(القصاص : ۸۲)، هه روه ها نه گهر
ناسراو بوو ناویکی هه بوو وه لانه ی
ناشتی، نه گهر یه کیک خوی دییه وه
تیداو نه خۆشبوو رووی تیده کات
به پارێزداوی له فیتنه و ناشویه کانی
دنیا و خراپه کانی، نه گهر نه خۆش نه بوو
مژده یه بوی به پتی کرداره کانی
له (حه ج) و جیهاد و دنیا نه ویستی و
به ندایه تی و خپرو چاکه و ئارامگرتن
له سه ر پێچی و به لگه یه له سه ر ئه و
ده ره نجامه ی پتیه گه یشتوه له گه ل
ئه وه ی له پێناویدا مژده ی پیدراوه.

*ته گهر له خه ودا بینی کتیبیکی
به ده سته وه یه و زانستی لیوه رده گریت
زانیا ریبه که ی هۆکاره بۆی، نه گهر
نویژی تیدا نه نجامده دا به و نویژه
به ده ستی ده هینیت، نه گهر ئه سپ و
شمشیری له گه لدا بوو به جیهاد و
تیکۆشان پیدیه کات.

*ته گهر خانو مالیکی جیاواز له خانو
مالی خوی دروستبکات له شوین و.

* دروستکردنی مال و لانه بۆ که سیکی ره بهن ژنیک ی پله و پایه داره ده یکات به هاوسه ری خۆی ، نه گهر لانه و مالیک له دورده وه ببینی مال و داراییه ک دوا ی ماوه یه کی دورودریژ به ده سنده هینیت ، نه گهر چوه نیوی و له قور دروستکرا بوو جیاواز نه بوو له مال و گهره ک دنیا به به ده سنده هینیت به حه لالی .

* نه گهر ببینی له بینا و مالیک دیته دهره وه به توو په یی یا خود رووی وهرده گپری دهرچوونیه تی له دنیا یا خود له و حال و باره ی خاوه نیه تی به نه ندازه ی نه وه ی به لگه یه له سه ری و لیدیته دهره وه .

* ده گپرنه وه پیاویکی خه لکی (یه مه ن) دیت بۆلای رافه کاریکی خه و پیی ده لیت : له خه ودا بینیم له مالیکدام و شت و مه کی کۆنم هه یه ، خانوه که رووخا به سه رما ، رافه کاری خه ویش پیی گوت : میراتیه کت بۆ ده میتیته وه ، زۆری به سه را رانه بورد یه کیک له خزمه کانی مردو شه ش هه زار دره می بۆ به جیما .

* یه کیکیتز ببینی له خه ودا له سه ربانی مالیک دانیشته وه و سه ربانه کی له شووشه و مه رجان دروستکراوه ، ئنجا به رووتی له و سه ربانه که و ته خواره وه ،

* نه گهر ببینی ده چیته نیو مال و لانه یه کی نوی و هه موولایه نه کانی ته واوه و له نیو مال انداییت له شوین و جیگه یه کی ناسراو ، نه گهر هه ژار بوو ده وله مه نده بیت ، نه گهر ده وله مه ندبوو پتر ده وله مه نده بیت ، نه گهر سه ربیژ چیکار بوو ته و به ده کات به نه ندازه ی جوانی و فراوانی .

* نه گهر ماله که له قوربوو حه لاله ، نه گهر که چکاریکرا بوو حه رامه و فراوانی و گوشاری مال فراوانی دنیا و ده ست و دلفراوانیه یان ته نگه به ری دنیا به له گه ل به رچا و ته نگه و قورکاریشی ناینه که یه تی ، به لام تۆکه مه و سه قامگیرکردنی باش ریکه خستیه تی و مال و لانه ی ئاسن دریتزی ته مه نی خاوه نه که یه تی له نیو حال و باری خۆیدا .

* نه گهر له ماله که ی به توو په یی هاته دهره وه زیندانی ده کریت به پیی نایه تی : ﴿وَاللّٰهُنَّ اِذْ ذٰلَکَ مُعَاضِبًا﴾ (الانبیاء) .

* نه گهر ببینی چوه نیو مالی دراوسی که یان ئاگاداری نه نیتیده بیت ، نه گهر پیاو خراپ بیت له ژن و بژئویدا ناپاکی و خیانه تی لیده کات .

خه وه که ی بۆ رافه کاریکی
 خه و گتیرایه وه، نه ویش وتی: ژنیکی
 شوخ و شهنگی جوان له مالی
 فه رمانپه واو به پرستیک ده بیئت
 به هاوسه رت به لام له ناکاو ده مریت، نه م
 لیکدانه وه یه ش بۆ خه وینه ر هاته دی.
 * مال و لانه ژنی خه وینه ره و
 نه خش و نیکاریشی پیاوه، په نجه ره ی
 لانه و مالی پله و پاو ریزداری دنیا یه
 له گه ل شکومه ندی و گه نجیدا،
 سه ریانه که ی ناوبانگو ناو داریییه تی.
 * لانه و مال بۆ پیشه و او نیمامی
 ده ره و ره کونجی که له به رو سه نگه ری
 مه و لمانانه، رووخانی لانه و مالی
 فه رمانپه وای شکومه ندی که م و کوپی
 پله و پاییه داره، نه گهر پیاویک
 له سه ریانیکی نادیاربوو بگر پله و پاییه و
 شکومه ندی و په ناگیری نه پیاویکی
 به ده وانه گه به ده سه ده میتیت و ده وای
 گه که ی و یاره تی لیده کات.
 * مه و سوجیه کان ده لیت: نه گهر بینمی
 گه که ی مال گه که ده ده غه م و په ژاره
 رووی تیده کات، یاخود له ناکاو
 ده مریت، هه ره و ها گوتراوه گسکی مال
 به سه رچوون و ره واندنه وه ی غه م و
 په ژاره یه.
 * هه ره و ها ده لێن رووخانی لانه و خانوو
 مه رگی خاوه نه که یه تی.

(نابلسی) ده لیت: لانه و خانوو له خه ودا
 دنیا یه، نه گهر بینمی خانوویه کی قورینی
 نوینی ته وای هه یه نه گهر هه ژاریت
 ده و له مه ند ده بیئت، نه گهر غه م و
 په ژاره داربیئت خودا وه ند ده رووی
 لیده کاته وه، نه گهر پیشه وه ریت
 ده سه لاته و پله و پاییه به نه ندازه ی
 باشی حال و باری، نه گهر
 له سه رپنجیدا بو ته و به ده کات، نه گهر
 له قور دروستکرا بو باشی حال و
 باریه تی له قیامه تدا، نه گهر له خشتی
 سوورو گه چ دروستکرا بو خراپی حال و
 باریه تی له قیامه تدا، نه گهر چوه نیوی و
 لیتیه اته ده ره وه نه خوشده که ویت و
 له مه رگ نزیکده بیته وه به لام قوتار
 ده بیئت لیتی.
 * مال و خانوو نه گهر ته نیابوو مردووی
 تیدا به دیکرد سه رجه م جینشینانی نه و
 ماله ده مرن.
 * نه گهر به توو په ییه وه له ماله که ی
 هاته ده ره وه ناگاداری نه نینیده بیئت،
 نه گهر خراپه کاربوو له ژن و بژیویدا
 نا پاکی و خیانه تی لیده کات.
 * نه گهر مال و خانوویه ک دروستبکات
 هه ندیک له خزمه نزیکه کانی ده مرن
 یاخود یه کیک له کوپه کانی.

* نه‌گەر خانوه‌كه‌ی بفرۆشیت ژنه‌كه‌ی ته‌لاقده‌دات.

* نه‌گەر مالۆ لانه‌یه‌کی خوشی بینی کرداره چا‌كه‌كانییه‌تی، نه‌گەر خانوه‌كه‌ ته‌نگه‌به‌رو ناخۆش‌بوو به‌لگه‌یه له‌سه‌ركرداری خراب و نا‌قۆلا.

* نه‌گەر مالۆ خانویه‌کی چه‌په‌كبوو ریزو شكۆمه‌ندی بۆ ده‌گه‌رێته‌وه یاخود نه‌وه‌ی له‌ده‌ستیداوه بۆیده‌گه‌رێته‌وه.

* ده‌گونجیت خانوو مالۆ به‌لگه‌بیته‌ له‌سه‌ر چاودیری.

* ده‌گونجیت به‌لگه‌بیته‌ له‌سه‌ر ئالۆ كۆپی شتومه‌ك و رۆژگار.

* نه‌گەر مالۆ خانویه‌ك دروستبكات له‌خه‌ودا به‌شیوه‌یه‌کی نادروست شتیکی مه‌ل‌چنراو له‌حه‌رام پێكده‌هێنیت.

* مه‌روه‌هاده‌لێن: رووخانی مالۆ خانوو مه‌رگی خاوه‌نه‌كه‌یه‌تی، نه‌گەر بینی مالۆ خانویه‌کی نوێ ده‌پوخینێ غه‌م و په‌ژاره‌ رووی تێده‌كات.

* نه‌گەر خانویه‌کی دروستكردو رووخانه‌دی خیری‌كی زۆری ده‌ستگیرده‌بیته‌، نه‌گەر خانوه‌كه‌ی یاخود ژوره‌كانی یا گۆره‌پان و حه‌وشه‌كه‌ی یان سه‌ربه‌انه‌كه‌ی بینی فراوان‌بوو له‌ئه‌ندازه‌ی خۆی زیاتر ده‌روولێكردنه‌وه‌یه‌ له‌دنیا‌داو به‌خت

چا‌كیه‌یه‌ له‌بژێوی و رزق و رۆزیدا، نه‌گەر له‌نیو خانوه‌كه‌دا پيسایی بینی یا به‌ده‌رگا‌كانه‌وه‌ پيساییه‌ له‌ژنه‌كانیاندا، نه‌گەر وایینی ئه‌و خانوو ماله‌ له‌هیچ خانویه‌كیتر نا‌چیت و گلۆ خا‌كه‌كه‌ی دیاره‌ بریتییه‌ له‌مولگی خه‌وین‌ه‌رو نه‌وه‌ی پێوه‌ی ده‌رده‌كه‌وێت.

* نه‌گەر نه‌خۆشێك بینی له‌ماله‌كه‌ی دیته‌ده‌روه‌و خوشی بێده‌نگه‌و هیچ له‌زاری نایه‌ته‌ ده‌روه‌و مه‌رگو تیا‌چوونییه‌تی.

مالان: (ئین سیرین) ده‌لێت: مالی پیاو ژنه‌كه‌یه‌تی كه‌رووی تێده‌كات. ده‌گونجیت ماله‌كه‌ی به‌لگه‌بیته‌ له‌سه‌ر له‌شو لاری و مالی خزمه‌تكاران و گه‌نجینه‌ی گه‌نم و دایکی كه‌هۆکاری بژێویییه‌تی به‌شیر و په‌روه‌رده‌کردنی.

* شوینی حه‌وانه‌وه‌و پشوو‌دانیش به‌لگه‌یه له‌سه‌ر خزمه‌تكارو ته‌یان.

* ده‌گونجیت به‌لگه‌بیته‌ له‌سه‌ر نه‌وه‌ی له‌گه‌لایه‌تی به‌ته‌نیا ده‌میتێته‌وه‌و پێداویستی خۆی به‌جێده‌هێنیت به‌ده‌ر له‌سه‌رجه‌م ئه‌ندامانی خانه‌واده‌كه‌ی.

* ته‌ماشاکردنی پیو له‌په‌نجه‌ره‌ی ماله‌كه‌یه‌وه‌ به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر

ته ماشاگردنی عه ورهت و له شولاری
ژنه کئی.

* نه گهر له ماله کیدا نه خوښتک هه بوو
به لگه په له سهر چاکیتی مه گهر
سروشتی خوئی وانه بیت.

* نه گهر نه خوښینه بوو ژنده هیئتیت
نه گهر ره به نبوو یاخود کچه کیده دات
به شوو.

* نه وهی ببینی مال و خانویه کی نوئی
ده پوڅینی خه م و په ژاره رووی
تیده کات.

* نه وهی مالیک دروستبکات یان بیکړئی
خیریکی زود رووی تیده کات.

* نه وهی خوئی له مالیکي
که چکاریکراوی نوئی نادیاریدا
بدوژیته وه به تنیا له ماله کانیتر
به لگه په له سهر شه پو حالی گوږه کئی.

* نه وهی ببینی خوئی له مالیکدا
گیرکردوه و ده رگاگانی داخستوه و
ماله کئی له ناوه راستی مالانیتر دابیت
خیرو له شساغی به ده سته هیئتیت.

* نه وهی ببینی نارامده گریټ له سهر
نه رکو باری مال و دیواریک نه رکی ژنیک
هه لده گریټ، نه گهر مال و دیواره که
هه لیانگرت ژنیک نارامده گریټ له سهری،
ده رگای مال ژنه.

* نه وهی ببینی ده رگا داده خات
ژنیکده هیئتیت، ده رگای کراوه
ده روازه کانی رزق و رژییه، راپه ویش
خزمه تکاره له سهر ده سستی نه و
چاره سهری گیروگرفت و کاروباری
نه سته م و گران ده کړئی.

* نه وهی ببینی ده چیته نیو مالیک یا
ده رگایه که داده خات له سهر خوئی و
سهر پیچی په روه رگار ﴿وغلقت
الابواب﴾ (یوسف: ۲۳).

* نه گهر بینسی به لیتنیداوه تیتیداو
ده رگاگانی داخراوه و ماله کهش ناوه لاو
فراوانه خیرو له شساغی
به ده سته هیئتیت.

* نه گهر بینسی ماله کئی له نالتونوه
ده سووتی له ومله دا.

* نه وهی ببینی له مالیکي ته نگ دیته
ده روه له خه م و په ژاره قوتار ده بیت.

* مال و لانه ی بیسه ریان که خور یا مانگ
لیوهی دیار بیت ژنیکه له ومله دا
شووده کات.

* نه وهی له ماله کئی خویدا لانه یه کی
فراوانی قوپین ببینی و تیدا نه بووی
ژنیکي سالحه له و ماله دا ده بیت، نه گهر
که چکاری کرابوو یان به خشت
دروستکرابوو ژنیکي زال و دوپووه،

* نه گەر مالتیكى نوئی بینى دوژمنه كەى ده مریټ.

* نه گەر ماله كەى به تاریكى ببینی سه فه ریکی دور ده كه ویته بهری بیته وهی سوودی لیور بگریټ و خوشحال بیټ.

* نه گەر ماله كەى خۆی به روشنی به دی بکات سه فهر ده کات و خیری ده ستگیر ده بیټ، نه گەر وایبینی ماله كەى ده پوخیی مالتیکیت به میراتی ورده گریټ.

مالئاوایی (خواحافیزی)؛ (نابلسی) ده لیت: مالئاوایی له خه ودا به لگه یه له سه ر به سه رچوونی پله وپایه یان ته لاقدانى ژن یان مردنى نه خوش یاخود چوونه ده ره وه له نیشتمانیکه وه بۆ نیشتمانیکیت.

* نه گەر بینى وه كه نه وهی مالئاوایی له ژنه كەى ده کات ته لاقیده دات.

* هه روه ها ده لئین: مالئاوایی به لگه یه له سه ر جیا بوونه وه له خواحافیزلیټکراو به هۆی مردن یا هۆکاره کانیتری جیا بوونه وه.

* هه روه ها مالئاوایی به لگه یه له سه ر جیا بوونه وهی هه ردوو شه ریک و لابردنى فه رمانپه واو زه ره رى بازرگان.

* هه ندیکه ده لئین: مالئاوایی له لیكدانه وه دا باشه، به لگه شه له سه ر:

نه گەر له ژیر ماله كەدا ئاوه پوټوو پیاویكى فیلباز، نه گەر له قوټوو فیل له تاینده کات.

* مال و خانووی تاریك ژنیكى به دپه وشتی خراپه، نه گەر ژن ببینی پیاوه.

* نه گەر ببینی چووه مالتیكى شیدار خه م و په ژاره له لایه ن ژنیکه وه رووی تیده کات به نه ندازه ی ته پى و شیداری و قوټوای پاشان به سه رده چیت و چاکه ده بیټ.

* نه گەر ببینی ماله كەى فراوانتره خیرو فه پو به ره كه ت ده پژیټ به سه ریاو خیری ده سته ده كه ویت له لایه ن ژنیکه وه.

* نه وهی ببینی مالتیک هه لده کۆلی و ره نگاوپه نگیده کات له و ماله دا جیاوازی و ئاژاوه ده كه ویته وه، مالى رووناك و روشنیش به لگه یه له سه ر خیرو ره وشتی به رزی ژن.

(نابلسی) ده لیت: نه گەر بینى ماله كەى ژور فروانتره له وهی خۆی فه پو به ره كه ت ده پژیټ به سه ریاو سامان و مالى له لایه ن ژنه كه یه وه پیده کات.

* نه وهی ببینی مالتیكى نوئى دروسته کات خه م و په ژاره یه كى گه وره رووی تیده کات.

+ گه پانه وهی ژنی ته لاقدراو.

+ چاکبوونه وهی په یوه ندى نیوان

دووشه ریک.

+ سوودو قازانجی بازرگان.

+ گه پانه وهی پله وپایه بۆ فه رمانږه وا.

+ چاکبوونه وهی نه خۆش.

* هه نديکيتر ده لئين: نه گهر مروؤ

له خه ودا بينى وهك نه وهى سه لامى

مالئاوايى بكات خراپه بۆ يه كيڅ گوئى

ليبيت و نه وهشى ده ليبيت له بهر نه وهى

خه لكى له كاتى له يه ك جيا بوونه وه دا

مالئاوايى ده كهن له يه كتر ياخود

نوستن و ده ست له يه كبه رداندا.

* هه روه ها نه م خه وه به لگه يه له سه ر

به تالبوونه وهى هاوسه رگيرى بۆ يه كيڅ

بيه ويټ هاوسه رگيرى و جيا بوونه وهى

دووشه ريك و مردنى كه سيڅكيش

نه خۆش بيت.

مال و سامان: (نابلسى) ده ليټ:

مال و سامان بۆ هه ژار خراپه يه ديتته پټى

ياخود ده گونجيت زور كر دنيټ

له دورژمن و كاروكا سببيټ بۆ حه سوودو

رژد.

* ده گونجيت مال و سامان به لگه بيت

له سه ر هاوسه روكردارى چاك بۆ

به ده سته پټنانى خۆشيه كانى به هه شت.

* ده گونجيت مال و سامان بۆ نه خۆش

به لگه بيت له سه ر ده وله مه ند بوون.

مال و منداال: (نابلسى) ده ليټ:

له خه ودا مال و سامانه بۆ يه كيڅ به دييان

بكات، خداوه ند ده فه رموى: ﴿وَ اَنْ

عَفْتُمْ عَيْلَتَ فَسَوْفَ يَغْنِيْكُمْ اللّٰهُ مِنْ

فَضْلِكَ﴾ (التوبة: ۲۸).

مامؤستا: (ئين سيرين) ده ليټ:

مامؤستا بۆ منداالنى ناديار به لگه يه

له سه ر ميرو داوه رو شاره زا له گه ل

نه وهى زويانى فه رمانكر دن و ريگرى

هه يه.

* ده گونجيت به لگه بيت له سه ر

زيندانه وان به هوى زيندانى كر دى خه لك.

* هه روه ها به لگه يه له سه ر راوى

چوله كه له گه ل فروشه ريډا.

* نه گهر بينى بوه به مامؤستا ته ماشاى

حاليده كرى و له گه ل نه وهى گونجاوه

له گه لى وهك په روه رده كارى ك.

* ده گونجيت مامؤستايه كى ناديار

به لگه بيت له سه ر خداوه ند هه روهك

چون به لگه يه له سه ر داوه ر به پټى

ثايه تى: ﴿لَرَّحْمٰنُ ، عَلَّمَ الْقُرْآنَ﴾

(الرحمن: ۲-۱).

مانگا: (ئين سيرين) ده ليټ:

له بنه په تدا وه زيرى فه رمانږه وايه،

مه زنه يان ده سته لاتدارى كه له خوار

فه رمانږه واوه و نه سته تيره كانى

ده وروپه رى سه ر يازه كانيه تى.

له سه فهره كه یدا له نیشتمان
دوورده كه ویتته وه .

* نه گهر مانگی لای خوئی بینی یاخود
له نامیزیدا له ده ستیدا هاوسه رده گری
به نه ندازه ی تیشك و رووناکی ژنبیت
یاخود پیار .

* خاتوو(عائشه) (ره زای خوای لیبت)
له خه ودا بینی سی مانگ كه وته نئو
ماله كهی، خه وه كهی بۆ باوکی
گیرایه وه ئه ویش وتی: نه گهر
خه ونه كه ت راستبی سی خیرۆمه ندی
سه ر زه وی له لانه ی تۆدا لاده دن .

* نه گهر بینی مانگ دیارنه بوو داواكه
له خیرۆشه پردایه به سه رده چیت و
ده فقه وتی .

* نه گهر بینی مانگ هه لهات
له سه ره تایدايه، نه گهر مانگی
به دره وشاوه یی بینی له ئاسماندا
وه زیریك سوود ده گه یه نی به خه لكی نه و
شوینه .

* نه گهر ته ماشای مانگیكردو
هاوچه شنی رووخساری تیدا بینی
ده مرئ .

* نه گهر بینی خوئی به مانگدا هه لواسی
خیرۆی له ده سه سه ته لاتداره وه
ده سته ده وی .

* ده گونجیت به لگه بیته له سه ر زانایه کی
شاره لۆ ئه وه ی رینوما یی پیوه
ده کری .

* به لگه یه له سه ر:

+كوپ.

+هاوسه ر.

+گه وره .

+كچ به هۆی جوانیه وه .

* نه ورووناکی له ژنو پیاوی
جوانده چی بۆ نمونه ده گوتری وهك
مانگ وایه یاخود كه رتیکی مانگه ،
پاشان لیكدانه وه ی وهك لیكدانه وه ی
روژ وایه .

* ده گونجیت به لگه بیته له سه ر
زیادوكه م چونكه وهك مال و دارایی و
کردار زیادوكه م ده كات .

* نه گهر نه خوشیك له سه ره تای مانگدا
بینی هاته خواره وه بۆلای له و
نه خوشی و به لایه قوتارده بی .

* نه گهر له كوتایی مانگدا بوو ته مه نی
به سه رده چی ، ده گونجیت چه ند
روژنیکی مابیت یان چه نه هه فته و مانگو
سالتك .

* نه گهر له سه ره تای مانگدا
هاته خواره وه یاخود هه لهات له كه سیك
ئاواره و غه ربی هه بوو له شوین و
جیگه ی خوئی ده چیتته ده ره وه

* نه گەر بینى مانگ تاريكبوو و
خه و بینى ر فـه رمانپه و ابوو
ژیرده سته كانى نازاریده دهن و نکوولى
له فه رمانه كانى تری ده کن.

* نه گەر بینى مانگبوو به خۆرو
خه و بینى ر خیرو شکومه ندی و مالو
سامانى له لایه ن دایک یان ژنه که ی
ده سته ده کوئ.

* نه گەر بینى مانگ تاريكبوو و
خه و بینى ر فـه رمانپه و ابوو
ژیرده سته كانى نازاریده دهن و نکوولى
له فه رمانه كانى تری ده کن.

* نه گەر بینى مانگبوو به خۆرو خه و بینى ر
خیرو شکومه ندی و مالو سامانى
له لایه ن دایک یان ژنه که ی
ده سته ده کوئ.

* نه گەر مانگی بینى هاوتایه تی به لگه یه
له سه ر ئه وه ی له سه فه ردايه و
که شتیه وان و نه سستیره وان به هۆی ته پری
جموجوولی.

* ده گێرپنه وه (ئین عه باس) (ره زای
خواى لیبیت) له خه ودا بینى مانگ
به رزبوو وه روو به ناسمان و خه وه که ی
بۆ پیغه مبه ر (ﷺ) گێرپایه وه و وتی:
ناموزاکه ته مه به سستی له خۆیبوو (ﷺ).

* ده گێرپنه وه ژنیکهات بۆ لای (ئین
سیرین) و نانى نیوه پۆی ده خوارد،
وتی: بینیم له خه ودا مانگ چوو به نئیو

کۆمه له هه ساره یه که ی تۆکمـه و
رشته به نداو یه کیکیش بانگیکرد بچۆ
بۆلای (ئین سیرین)، ئنجا خه وه که ی
بۆ (ئین سیرین) گێرپایه وه، نه ویش
ده سستی له خواردنه که ی کیشایه وه و
وتی: وای له تۆ چۆن خه ویکى ئاوات
بینی؟ دیسان ژنه که خه وه که ی بۆ
گێرپایه وه و رهنگی گۆراو ده سستی
به سکسیه وه گرتبوو، خوشکه که ی پێی
وت: چیت؟ وتی: نه م ژنه ده لیت دواى
حه وت رۆژیتر تۆ ده مبرى .. پاشان
له رۆژى حه وته مدا مرد.

* پیاویك له خه ودا بینى ته ماشای
ئاسمانیده کرد، ده گه را بۆ مانگو
نه یدۆزییه وه ئنجا ته ماشای زه ویکردو
مانگی له سه رزه وى بینى ورده ورده
وئبوو، پاشان خه وه که ی بۆ رافه کارێک
گێرپایه وه و وتی: نه گەر خاوه نى نه م
خه ونه پیاو بوو کیمیاگه ره و مالو
سامانى له کیسه چیت، نه گەر هه ژاریوو
ده و له مه ندده بیئت، نه گەر ژنیک خه لکی
له و جۆره ی بینى میرده که ی ده کوژئی.

* پیاویك هات بۆلای (ئین سیرین) و
وتی: له خه ودا بینیم مانگ له مالى
ئیمه دایه، نه ویش وتی: ده سته لاتداری
بالا روو له شاره که تانده کات.

* مانگگیران وه ک رۆژگیران وایه .

*ته گەر به نئۆمانگدا رۆیی هاوسهریکی دهوله مهنده بۆی.

*رۆژومانگ باوک و دایکن.

*ته گەر ته ماشای مانگی کردو رووخساری خۆی تیدا به یدکرد ده مرئ.

*ته گەر ژنیکی دووگیانی هه بوو کوپنکی ده بیت.

*ته گەر بینى وابسته ی مانگده بن خیر و چاکه ی له فرمانپه و او دهسته لاتدار دهسته که وئ.

*ته گەر بینى مانگ تاریکبوو خه و بینه ر دهسته لاتداربوو ژیر دهسته کانی نازاریده دهن و نکولی لیده که ن.

*مانگ به لگه یه له سه ر ژنی خه و بینه ر یان دایک و باوکی و خوشک کچی و شتومه ک و بازرگانی و کردار.

*هه روه ها به لگه یه له سه ر که شتی چونکه ده ریا و انان به ده ریادا ده پۆن به پیی پله و روه تی مانگ.

*هه روه ها به لگه یه له سه ر سه فه ر چونکه هه میشه جموجوڵده کات به لگه یه له سه ر چاوانی خه و بینه ر.

*بینینی مانگ بۆنه خوش یاخود بۆ به کیک به ده ریادا تیپه پریت به لگه یه له سه ر تیاچوون و فه وتان.

*ته گەر بینى به ری مانگو به گه واله هه ورگه را به لگه یه له سه ر

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا فرمانپه وایه کی دادپه وهر یان زانایه کی گه وریه یا میردمندالیکه یاخود دهسته لاتدارنکی سته مکاره یا پیاویکی درۆزنه.

*ته گەر مانگی له ژووره که ی خۆیدا بینى یاخود لای خۆی بینى ژنیک ده هیئت به نه اندازه ی تیشک و رووناکی مانگ، نه گەر لیتبوو هاوسهره که ی هاوتای خۆی نیه.

*ته گەر ژنیک بینى مانگ که و ته خواره و وه که و ته نئو مالى نه وه نه دیکى لیه لگرت و له پارچه په پویه کی نالاند نه وه کوپنکی ده بیت ده مرئ و غه م و په ژاره ده خوات بۆی، نه گەر بینى مانگ تیشک و رووناکی کزیوو وه زیریک له کارده خری.

*ته گەر بینى مانگ به هاوتای خۆرده چیت به پیوه رویشتنی باشته ره له رویشتنی خۆر وه زیر له دهسته لات ده رده چی و یاخیده بیت.

*ته گەر مانگی له مالى خۆیدا بینى که سیکى ناواره و غه ریب ده گه پرته وه بۆ لای.

*ته گەر مانگی له سه ر زه وی بینى مردنی دایکیه تی.

رووناکی ته واو ده بی پاشان که موکوپي
رووی تیده کات.

*ته گهر بینی کړنووشده بات بۆ روژ یا
مانگ گونا هو تاوانیکی گه وړه
نه نجامده دات یاخود گوپرایه لی
فه رمانپه واو وه زیریکی ده بیست
له کاریکی پرپوچدا.

*ته گهر بینی روژوومانگ کړنووشده به ن
بۆی دایک و باوکی رازین لی.

*ته گهر مانگی له حالې خویدا بینی
له ناسمانداو تاریک و نوو ته کبوی
رووداویک رووده کاته کاربه ده ستانی نه و
ولاته.

*ته گهر بینی مانگ درزو قلیشیردوه
ده گونجیت به لکه بیست له سر تیاچوونی
وه زیر یان فه رمانپه وا.

*ته گهر مانگی بینی چوه ته سر
شیوازی پیاویکی ملکه چ و رسوا
وه زیریک له کارده خری.

*ته گهر مانگی بینی تیشکی هه بوو
ده یو یست بیشاریته وه درده که وی و
ناشکراده بی.

*ته گهر بینی مانگ گراوه یاخود
تاریکارییه کی هاتوه به سر دایان
سووری گورپان و که موکوپیه
ده درپته پال نه وه ی مانگ به لکه یه
له سهری.

نه خوشی توشی وه زیرو
کاربه ده سستده بیست پاشان
چاکده بیته وه.

*ته گهر مانگی له نیو که وال هه وړدا
بینی له کاروباری ده سست لآت
دوورده خریته وه.

*ته گهر مانگی بینی که وال هه وړ
دایپوشی و خوشی ده وله مه ندبوو هه ژار
ده که وی.

*ته گهر بینی مانگ گفتوگو ده کات
له گه لی پله و پاییه و نزیکی
له فه رمانپه وایان به ده سته هیئی.

*ته گهر زنیکی دووگیان بینی مانگ

له ژووره که یایه کوپی ده بیست مه گهر
له خه ونه که ییدا شتیکی تیداییت
به لکه بیست له سر کچ وه نه وه ی
دهرگای لیدا بخری یان به جل و پو شاکي
دایپوشی یاخود له چاوی خه لکی
به دووری بگریت.

*ته گهر مانگی له شوینیکدا بینی و
دهستی بۆ دریزده کات به لام دهستی
پیتاگات هه ز له کوپده کات و پیی
نادری، نه گهر دووگیانبوو کچیده بیست.

*ته گهر بینی مانگ دهرکه وتوه به پری و
ته واوی به لکه یه له سر لایردنی وه زیر
چونکه نه گهر بوو به مانگی چوارده

یا خود نه وهی شاره زای لیکدانه وهی
خه وه.

*ته گهر مانگی له شیوهی ریزداری
خویدا بینی به لگه ی خپرو چا که یه،
به لام نه گهر له شوی نی دابه زینی خوی
بینی به لگه ی خراپه یه.

*ته گهر له بورجی (کاوې) بینی
ده گونجیت خراپیت بۆ نه و ساختمان و
بینایانه ی هه یه.

*ته گهر له بورجی (گا) بینی و خوازیاری
سه فهریو له پیتناوی به جیه پیتانی
چا که دا نه وه خراپه بۆی.

*ته گهر له بورجی (مه پ) دا بینی خراپه.
*ته گهر له بورجی (قرژالد) دا بینی بۆ
هاوسه رگری ده شی و ده توانیت بجیته
لای ژنان.

*ته گهر له بورجی (شیز) دا بینی
خراپه بۆ شهریک و ده سته به رکردن و
تیکه لی مال و دارایی.

*ته گهر له بورجی سونبوله (گوله گه نم)
بینی باش و به جیه بۆ به گه پخستنی
له شولار.

*ته گهر له بورجی ته رازوو (کیشانه)
بینی خراپه بۆ خوی و که مپوونی ناو.

*ته گهر له بورجی (دوپشک) بینی باشه
بۆ چیژوه رگرتن له حه مام و جل و به رگ
به لام بۆ سه فهر خراپه.

*ته گهر له بورجی (که وان) دا بینی
خراپه بۆ رواندن و دارودره خت.

*مانگ به لگه یه له سه ر خپرایی سه فهر
چونکه به خپرایی ده پروات
به نیتو گهر دووندا.

*ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سه ر
نه خوشی به هوی سه ر ماو سو له هه روه ک
چون روژ به لگه یه له سه ر که رما.

*ده گونجیت مانگ به لگه بیت له سه ر
حال و بار یان که سیکی هاوده م.

*ده گونجیت به لگه بیت له سه ر:
+ وه زاره ت.

+ نووسین.

+ ده سته لانداری سته مکار.

+ قومار.

+ سویند به پیتی نایه تی: ﴿كَلَّا وَالْقَمَرَ
(۳۲)﴾ (المدثر)

+ چا که بونه وه و چاره سه ر
له نه خوشیه کانی چاو.

*ته گهر بینی مانگ درزو قلیشیردوه
به لگه یه له سه ر ده رکه وتنی نیشانه یه ک
به پیتی نایه تی: ﴿اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ
وَانشَقَّ الْقَمَرُ﴾ (القمر: ۱).

*بینینی مانگ به شیوه ی مانگی
چوارده به لگه یه کی چا که و
به پیچه وانه شه وه.

*ده گونجیت مانگ به لگه بیت له سه ر
شاره زاو زانا به زانیاری نه ستیره زانی

هه‌له‌ی تیدانییه، بینینی له‌خه‌ودا
به‌لگه‌یه له‌سه‌ر ده‌رووی خێرو
قوتار بوون له‌زیندان و چاکبوونه‌وه
له‌نه‌خۆشی.

*ته‌گه‌ر خه‌وبینه‌ر له‌نه‌ته‌وه‌که‌ی
جیا‌بو‌بو‌وه‌ یان له‌ولاتی خۆی
دوو‌ر‌که‌وت‌بو‌وه‌ ده‌گه‌ر‌یت‌وه‌ بۆ‌لایان
به‌پێی چیرۆکه‌که‌ی (یونس) (سه‌لامی
خوا‌ی لێ‌بیت).

*ده‌گونجیت فیتنه‌و ناشو‌بێکی مه‌زن
ببینی له‌مردنی زانایه‌كو..

*ته‌گه‌ر خه‌وبینه‌ر سه‌ر‌پێ‌چ‌یک‌ار‌بو‌و
ته‌وی‌ه‌ده‌کات و ده‌گه‌ر‌یت‌وه‌ بۆ‌لای
خودا.

*ته‌گه‌ر خه‌وبینه‌ر خوا‌زی‌اری
پله‌وپایه‌بوو له‌گه‌ل ریز‌دار‌یدا به‌ده‌ستی
ده‌هێنیت چونکه‌خوداوه‌ند (ئید‌ریس)
پێغه‌مبه‌ری (ﷺ) به‌رز‌کرد‌وه‌.

*ته‌گه‌ر خه‌وبینه‌ر له‌سه‌فه‌ردا‌بو‌و
له‌ده‌ریادا هه‌وا نابیت و ده‌ترسی غه‌رق
ببیت، پاشان خۆی و نه‌وانه‌ی
له‌گه‌ل‌یدا‌یه‌ قوتار‌ده‌بن.

*ته‌گه‌ر خه‌وبینه‌ر له‌نا‌په‌حه‌ت‌یدا‌بیت
قوتار‌ده‌بی له‌نا‌په‌حه‌تی و دو‌ژمه‌کانی.

*ده‌گونجیت خه‌وبینه‌ر له‌ب‌ید‌عه‌و وێلی و
سه‌ر‌گه‌ردانی پاش‌گه‌ز‌ب‌یته‌وه‌.

*ته‌گه‌ر له‌بورجی (هه‌وا‌ل‌کار) دا‌بینی
خراپه‌ بۆ‌ دانانی بناغه‌.

*ته‌گه‌ر له‌ دۆ‌ل‌چه‌دا بیني خراپه‌ بۆ
به‌گه‌ر‌خ‌ستنی په‌یا‌مبه‌رو هه‌موو
جمو‌جو‌وێک.

*ته‌گه‌ر له‌بورجی (هه‌نگ) دا‌بینی باشه‌
بۆ‌ گرێه‌ستی مامه‌له‌.

*ته‌گه‌ر خۆ‌رو مانگو ئه‌ست‌یره‌کانی
بیني له‌یه‌ك خول‌گه‌دا ورو‌ناکی هه‌بوو
وته‌کانی لای فه‌رمان‌په‌روا و ده‌زی‌رو
خه‌لکی به‌پ‌یز په‌سه‌ند‌ده‌ک‌ری، ته‌گه‌ر
ورو‌ناکی نه‌بوو به‌لا‌و نه‌ها‌مه‌تییه‌ بۆ
خه‌وبینه‌ر.

*ته‌گه‌ر بیني رۆ‌ژو مانگ هه‌ل‌هاتن لێ‌ی
با‌وک و دا‌یکی را‌زین لێ‌ی، ته‌گه‌ر
تیشکیان نه‌بوو تو‌په‌وه‌خه‌شم له‌د‌ل‌ن
بۆ‌ی.

*ته‌گه‌ر رۆ‌ژو مانگی له‌لای راست و
چه‌پ و پشت و قا‌چه‌وه‌ بیني غه‌م و
په‌ژاره‌ یاخود ترس و بیم یان به‌لا‌و
نه‌ها‌مه‌تی و هه‌ل‌هاتنه‌ به‌پ‌یی ئایه‌تی:
﴿وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ (۹) يَقُولُ
الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ إِنَّنِ أَمْلَأُ﴾
(القیامة: ۱۰).

(نابلسی) ده‌ل‌یت: ته‌گه‌ر خه‌ونه‌که
له‌مان‌گه‌ سا‌غه‌کان‌دا‌بو‌و راست و هه‌ر‌گ‌یز

پښه درې و فەرمان به چاکه ده کات و
رېگری له خراپه چونکه له و مانگه دا
پښه مېر (ﷺ) له دایکبوه .

* ده گونجیت خه لکی غه زایه کی پیروز
نه نجامېده ن چونکه له و مانگه دا غه زای
(دومة الجندل) نه نجام درا .

* نه گه ر خه وه که له مانگی (ربیع الاخر،
ره بیعی دوهم یادوایی) دابوو
خه ونه کی به لگه بوو له سر خیر
هیواش ده بیته وه، نه گه ر به لگه بوو
له سر شه پ خیرا رووده دات .

* نه گه ر خوی له مانگی (ربیع الاخر) دا
بینیه وه به سر دوزمه کانیډا
سهرده که ویت یان کوپتی ده بیت زانا
بیت یاخود نازاده بیت چونکه
له و مانگه دا نیمای (عولی) (ره زای خوی
لیبیت) له دایکبوه .

* نه گه ر خوی بینیه وه له مانگی
(جمادی الاولی، جه مادی یه که م)
دهرکه و تنی ناییت و حه ز له کپړنو
فروشتن ناکات، نه وه ی له خه ودا نه و
مانگه بیني کچه که ی یان ژنه که ی
له ده سته دات چونکه له و مانگه دا
خاتوو (فاتمه ی زه هرا) (ره زای خوی
لیبیت) کوچیکردوه .

* نه گه ر خوی له مانگی (رجب) دا
بینیه وه به لگه یه له سر به رزکردنه وه ی

* نه گه ر خه وینه ر له کارو کرداری
لابرابوو ده گه ریته وه بوی .

* نه گه ر ه ژارېوو یان نه خو شېوو
خوداوه ند چا کیده کاته وه و
ده و له مه ندیده کات .

* ده گونجیت خوداوه ند ولاتیکی پی
نازاد بکات و ده سته که و تی زوی
ده سته که ویت .

* مانگی (سه فەر) باش نییه نه گه ر
خه ونه که ی تیدابینی به لام بینینی خه و
تیدا بوی که ی له غه م و په ژاره دایت
هیچی تیدا نییه .

* نه گه ر نه خو شېوو به لگه یه له سر
چا کبونه وه ی گوزهران و نه و
حال و باره .

* ده گونجیت خه ونه که ی به لگه بیت
له سر ده رووی خیر .

* مانگی (ربیع الاول - ره بیعی یه که م)
نه گه ر خه ونی تیدابینی سوودو قازانچ
له بازار گانه که ی ده کات و ده رووی
لیده کریته وه .

* نه گه ر مړوؤ خوی له مانگی (ره بیعی
یه که م) دا بینیه وه ده گونجیت کوپتی
بیت و باش بیت ، نه گه ر خه لکی
له نا په حه تیدابن ده په ویته وه ، نه گه ر
سته میان لیکراییت سهرده که وزن و
مژده یان به که سیکی دادپه وه ر

له‌گه‌ل‌دابوو چا‌کده‌بیته‌وه چونکه تیدا
شه‌یتانه‌کان کۆت و به‌ند ده‌کړین.

*نه‌گه‌ر خه‌وی به‌مانگی (شه‌وال) هوه
بینی و جه‌نگی تیدا‌بوو ده‌س‌تپیده‌کات،
نه‌گه‌ر خۆی له‌مانگی (شه‌وال) دا دیبه‌وه
به‌لگه‌یه له‌سه‌ر قو‌تار‌بوونی
له‌نا‌ر‌ه‌ه‌تی و به‌ده‌س‌ته‌یتانی خۆشی و
شادی چونکه (کابه‌ی پیرۆز بیناکراو
غه‌زوه‌ی (خندق) روویدا.

*نه‌گه‌ر خه‌ونه‌ک‌ی له‌مانگی (ذي
القعدة) داو بینی و خه‌ونه‌ک‌ی به‌لگه‌بوو
له‌سه‌ر سه‌فه‌ر نه‌وا سه‌فه‌ر ناکات و
باخۆی بیاریزی، نه‌گه‌ر خه‌ونه‌ک‌شی
به‌لگه‌بیته له‌سه‌ر غم و په‌ژاره باخۆی
به‌دو‌رو‌یگری.

*نه‌گه‌ر خه‌وی به‌(ذي القعدة) هوه
بینی، نه‌گه‌ر خه‌وه‌ک‌ی به‌لگه‌بوو
له‌سه‌ر سه‌فه‌ر با سه‌فه‌ر بکات و
به‌فراوانی مامه‌له‌ی تیدا‌بکات و چونکه
مانگیکی پیرۆزه و جه‌ژنی قوربان و
قوربانی تیدایه.

*نه‌گه‌ر له‌خه‌ودا بینی له‌مانگی (ذي
الحجة) دایه یان بینی خه‌ریکه
قوربانیده‌کات یان نو‌یژی جه‌ژن ده‌کات
نه‌و خه‌ونه به‌لگه‌یه له‌سه‌ر قه‌رز‌دانه‌وه و
به‌جیه‌یتانی نه‌رزو ته‌ویه و رینومایی
له‌دوای سه‌رگه‌ردانی و ویتلی.

په‌لویه‌پایه چونکه له‌ومانگه‌دا پی‌غه‌مبه‌ر
(ﷺ) به‌رزکرایه‌وه بۆ ئاسمان.

*خه‌وه‌ک‌ی له‌مانگی (شه‌عبان) دابوو
باش‌بوو له‌ش‌ساغ ده‌بیته و
نه‌ش و نه‌ماده‌کات و خیری زیاده‌کات،
نه‌گه‌ر شه‌پو خراپه‌بوو هیواشده‌بی.

*نه‌گه‌ر له‌خه‌ودا خۆی له‌مانگی
(شه‌عبان) دا دیبه‌وه به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
شکومه‌ندی و به‌رپرس له‌به‌رنه‌وه‌ی تیدا
هه‌موو‌کاریکی دانایی ده‌رووی
لیده‌ک‌ریته‌وه.

*نه‌مانگی (ره‌مه‌زان) دا ده‌رگا‌کانی
نا‌ر‌ه‌ه‌تی و خراپه‌و رژی لیده‌ده‌خ‌ری و
خه‌ونی باش و چاک‌ی تیدا دیته‌دی،
خه‌ونی خراپ و تیکه‌ل و پیکه‌ل‌یش
دروست نییه، به‌لام حال و بیاری
که‌سیکی بی‌باوه‌پ جیایه له‌ومانگه‌دا
له‌چاو موسو‌لمان و بی‌باوه‌پ به‌ته‌نیا
شه‌پو خراپه‌ی بۆ هه‌یه.

*نه‌گه‌ر له‌خه‌ودا بینی له‌مانگی
(ره‌مه‌زان) دایه خه‌ونه‌ک‌ی به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر فه‌پو‌خ‌یرو فه‌رمان به‌چاکه‌کردن و
ریگری له‌خراپه، نه‌گه‌ر خوازیاری
زانست و قورئانی مه‌زنبوو بۆی دیته‌جی
چونکه له‌ومانگه‌دا قورئانی پیرۆز
هاته‌خواره‌وه، نه‌گه‌ر نه‌خۆش‌بوو فیتی

ژنه و ونبونیشی به لگه یه له سهر
تیکچوون و شیوانی ره فتاری ژن.

*مه ندیکده لَین: سپیتی له رووی مانگادا
نارپه حتی سهره تای ساله و ماش و
برنجی و به لکی له لاکانی شیدا
نارپه حتی به له ناوه پاستی سالدو
له دواوهیدا نارپه حتی له کورتایی سالدو.

*مانگای پیست دامالراو به لاو
نه هامه تیه روو له خزم و کس و کار
ده کات و نیوه پیست دامالراویش
نه هامه تی و مهینه تیه روو له خوشک یان
کچ ده کات به پیی نایه تی: ﴿وان
کانک واحد فلهذا النصف﴾
(النساء: ۱۱).

*چواریه کی گوشتی مانگا به لاو
نه هامه تیه روو له ژنده کات، که میکیشی
به لاو نه هامه تیه روو له سهرجه م
خزمانده کات.

*مه ندیکتر ده لَین: خواردنی گوشتی
مانگا به ده سته پیتیانی مالی حه لاله
له سالدو چونکه مانگا ساله.

*مه روها ده لَین: دوچار دوشینی
مانگا سالی به فپو پیتیه، نه وهی
مانگایه کی قه له وی کپی ده سته لاتی
ولات و ناوچه یه کی ئاوه دان
ده گریته ده ست نه گهر شایسته بیته.

*مه گونجیت خه وه کی به لگه بیته
له سهر له ده سته دانی زانایان و لابرندی
کاربه ده سته چونکه له مانگی (ذی
الحجة) (عومری کوپی (خه تتاب)
(ره زای خوای لیپیته له گهل
(عوسمان) ی کوپی (عه فان) (ره زای
خوایای لیپیته) مردن

مانگا: هه میسه (ئیین سیرین)
ده یگوت: مانگای قه له و بوخواوه نه کی
باشتره له هی له پولواو چونکه مانگای
قه له و سالانی پرفه پوپیتیه و مانگای
لاوایش سالانی نه بوونی و قات و قریبه
به پیی چیرۆکه کی (یوسف) (الکاف).

*مه روها ده لَین: مانگا پله و پایه و
سامانه و مانگای قه له ویش ژنی
خوشگوزهرانه و هی لاوایش هه ژاره،
مانگای شیردر به سوودو خیره، نه و
مانگایانه شی دوو ده فر پیر شیرده که ن
ژنی ناپیکه له گهل میرده کهیدا، نه وهی
ویستی مانگایه ک بدوشی و نه به پیشت
لیی یاخیده بیته، نه گهر بینی یه کیکتر
دهیدوشی و ریگی ده دات و نکوولی
لیناکات نه وهی دهیدوشی ناپاکی
له گهلده کات به نزیک بوونه وه له ژنه کی.

*مورگی مانگا مال و دارایی بی نرخ و
که لکه و دووگیان بوونی دووگیان بوونی

خه وهی مانگایه ک یان گایان
به سهردا بدات ناپه هه تی و سزا روی
تیده کات و ترسی کوژرانی ده بیته.

هماتنه نیو شاری مانگای به دوا یه کدا
به لگه یه له سهر به دوا یه کدا هاتنی
سال به سهر خه لکیدا، نه گهر مانگاگان
قه له و بوون خوشییه، نه گهر لاوازیوون
ناپه هه تییه، نه گهر جیاوازیوون و
نه وانه ی پیشه وه قه له و بوون خوشی
پیشه ده ویت، نه گهر به یه که وه هاتن و
جیاوازیوون و نه و شارهش له سهر
ئاو بوو که شتی به پتی ژماره ی
مانگاگان و حالیان روی تیده که ن
به در له وه فیتنه و ئاشوبه وه روی
مانگا هه روه که ده لئین: (هه ندیکی
له هه ندیکی ده چیت)، نه گهر هه موویان
زهر دب بوون نه خوشییه روو
له خه لکیده کات، خو نه گهر ره نگیان
جیاوازیوون یا خود شاخیان
مه تر سیداریوون یان هه له اتن لییان یا
وه که نه وه ی ئاگر یان دو که له ده م و
لووتیان ده هاته ده روه وه سهر بازو
هیرشه یان دوزمنیکه ده دات
به سهر یاندا.

همانگای دوو گیانیش سالی ئومیده وارو
په فه رو پیتته.

خه وه ی مانگایه کی ده سستبکه ویت
کیلگه یه کی له پیاویکی پیروژه وه
به ده سسته که ویت نه گهر ره به نبوو
ژنیکی پیروژه هینیت.

خه وه ی بیینی سواری مانگایه کبووه
یان هاتوه ته ماله که ی به سستویه تییه وه
سامان و خوشحالی و قوتاریوون له خه م و
په ژاره به ده سسته هینیت، نه گهر شانی
پیدا کرد به لگه یه له سهر زهره رو زیان و
خانه واده و خزمه کانی دلنیا نابن.

خه گهر بیینی جووتبووه له گه لی
سالتیکی په فه رو پیت له لایه کی دیکه وه
دیت به سهر یاندا.

خه رنگی مانگاش نه گهر بدریته پال
ژنان وه که رنگی نه سپ وایه به هه مان
چه شن نه گهر بدریته پال سال.

خه گهر له ماله که یدا مانگایه کی بیینی
شیری گویره که ی ده مژی ژنیکیه
کچه که ی ده بات به پیوه.

خه گهر خزمه تکاریکی بیینی مانگایه ک
ده فروشی هی به پر سه که ی ژنی
گه وره که ی ده هینیت.

خه وه ی بیینی مانگا یان گایه ک
برینه دارو زام داریکردوه
نه خوشده که ویت به نه ندازه ی
برینه دار کردنه که ی.

(تابلسی) ده لئیت: مانگا له خه ودا به لگه یه له سه ر سالان، مانگای ره شو زه رد سالتیکه خویشی و فهداریی له خوگرتووه، پشتی نیوچه وانی مانگا ناره حه تیه له سه ره تای سالتا، پاشی مانگاش ناره حه تیه له کو تاییدا.

* هه روه ها ده لئین: مانگا به رزی و مالی به پیزه و فهدوپیته و به نه ندازه ی نه وه ی به ده ستیده هیئت و ده یخوات، نه گه ر قه له و بوو ژنی به دین و خواناسه.

* نه گه ر بینی جووتبوو له گه لی سالتیکی پر فهدو پیت له لایه کی دییه وه دادیت به سه یا.

* ورگی مانگا مال و رزق و رژییه.

* نه گه ر مانگا که ی به دووگیانی بینی دووگیانی ژنه که یه تی، نه گه ر بینی کپی ده سته لاتنی ناوچه یه کی ناوه دان به ده سته ده هیئت.

* نه گه ر مانگا یه کی بینی له مالی خویدا شیر ی گویره که که ی ده خوارد ژنیک کچه که ی به ختوده کات، نه گه ر خزمه تکاریکی بینی مانگای گه وره که ی ده دوشی ژنی گه وره که ی ده هیئت.

* نه وه ی ببینی شیر ی مانگا یه کی به دیاری بۆ ده هیئن ژنیک ی سالت و ری زدار به ده سته ده هیئت یان

* نه وه ی ببینی مانگا یه ک ده دوشیت و له شیر ه که ی ده خواته وه ده وله مه ند ده بیت نه گه ر هه ژا بوو پله و پایه ی به ر زده بیت ه وه، به لام نه گه ر ده وله مه ند بوو ده وله مه ند ی و شکو دارییه که ی زیاد ده کات.

* نه وه ی گویره که یه کی بچو وکی به دیاری بۆ به یئن کوی ده بیت و، هه موو بچو وکی که وره که ی له لیکدانه ودا ژن و پیاوه و بچو وکه که ش منداله که یه تی.

* گوشتی مانگا مال و سامانه.

* ده گیزنه وه پیاویک دیت بۆ لای (ئیبین سیرین) و ده لئیت: له خه ودا بینیم وه که نه وه ی مانگا یان گایه ک سه ربیرم، نه ویش ده لئیت: ده ترسم ورگی پیاویک بدپی نه گه ر خوینت بینی هاته ده ره وه خراپتره چونکه ده ترسم بیکوژیت نه گه ر خوینت نه ببینی باشتره.

خاتوو (عائشه) (ره زای خوی لئیت) ده لئیت: له خه ودا بینیم وه که نه وه ی له سه ر به رزاییه ک بم له ده وریشم مانگا هه بیت و سه ر بپریت، (مه سروق) پتی ده لئیت: نه گه ر خه وه که ت واییت، له ده وری تۆ کاره سات و رووداو رووده دات، نه مه ش رویدا و که وته وه.

* مانگای پیست گروار به لاو نه هامه تی
خزمانه و مانگای نیوه گرواریش به لاو
نه هامه تی خوشک و کچه .

* نه وهی ره وگه مانگایه کی نادیار
ببینی و خاوه نی نه بی بیت و بچیت یان
بچیت شویټیک یان لیوهی بچیت
دهره وه نه گهر رهنگی زهر دو سووریټ
هیچ جیاوازیه ک نییه تیدا نه خوشیه و
له وشوټنه بلاوده بیتوه، نه گهر
جیاوازیټ سالانه .

* نه وهی ببینی بوه به خاوه ن مانگای
قه له و سالتیکی به فو پو پیته نه گهر
مانگاکه دوگیانوو زیاتر .

* نه وهی ببینی مانگایه ک ده گری
ساله کی پرخیره بیت .

* نه وهی بیی به خاوه ن مانگایه ک ژنیکی
به دپره وشت و ناین ده هیټیت .

* نه وهی ببینی مانگایه ک ده بات بو
فرمانپه وایه ک ناحه زیده کات لای
فرمانپه وادژ به کومه لیک، نه گهر
فرمانپه وادیاریه کی وه رگرت به گوئی
ده کات نه گهر وه رینه گرت به گوئی
ناکات .

* نه وهی ببینی گوشتی مانگا ده خوات
یان شیره کی مال و دارایی و
دهسته لاتی زیاد ده کات و پاکیتی روو

ده سه ته لات و فره رمانپه وایی
پیده سپر دری .

* نه وهی ببینی سواری مانگایه کبوه و
مانگاکه ی ببینیوه ده وله مه ندده بیت و
له خه مو په ژاره قوتارده بیت .

* نه وهی شاخی گا ببینی مالتیکی زور
به ده سنده هیټیت و ده بیت به خاوه نی
کاریکی پیرو زو له نیوان خه لکید
بلاویده کاته وه .

* نه وهی ببینی له گا یا مانگایه کده دات
به دار گونا می زوی له سه ر تو مارکراوه
لای په روه ردگار هه روه ها نه گهر ببینی
گازیان لیده گریټ .

* نه وهی ببینی گایه ک ده که ویت
به سه ریا خه وینه ر ده مریت له و ساله دا .

* نه وهی ببینی سواری مانگایه کی
ره شبووه یان هاتوه ته ماله کی و
بیه ستیتته وه خیره خوشی رووی
تیده کات و خه مو په ژاره ی
ده په ویتته وه .

* مانگا له خه ودا به لگه ی خیره بو
هه مووان، نه گهر به کومه ل ببینی
به لگه یه له سه ر بشیوی و،
به رزکردنه وهی ده نگیش به لگه یه
له سه ر خه لکی بیټره وشت و به دخوو .

مانگا و گای کیوی: (نابلسی) ده لیت:

به لگه به له سه ر پیاویکی سه رکده
به ندایه تی زوره و خوی گوشه گیر
کروه.

* نه گه ر چاوی مانگا و گای کیوی
به دیکرد ژنیکی جوانی شوخ و شنگ
به ده سته هیئی.

* نه گه ر سه ریوو به سه ری مانگا و گای
کیوی پله و پایه و ده سته و وتو
سه ر کایه تی به سه ر خه لکی غه ریوو
ئاواره دا به ده سته هیئی.

مانگی نوی: (نیهن سیرین) ده لیت:
به لگه به له سه ر پادشاو زیندانی و
سه ریازو له دایکبویه کی دیار له ره حمدا
که راسته و خوی دوی له دایکبویون ده گری و
هاو ارده کات، هه روه ها به لگه به له سه ر
خیریکی کتوپرو سه رکه وتن له ولایه وه
مانگی تیا هه لئی.

* هه روه ها به لگه به له سه ر شوپشگیرو
یاخی نه گه ر له شوینی خویه وه هه لئات
یاخود تاریکایی له گه لدابوو یان بارانی
خویناوی یاخود له بهر روینی جوگه و
ئاوه، یا گه پانه وهی ئاواره یان
چوونه سه ر مناره له لایه ن بانگیژده وه،
یا چوونه سه ر دوانگهی وتارییژو
که سیکی هه ئواسراوی ریزدار.

له نایینه کات، نه گه ر نه خۆشبیت
په روه ردگار شیفایده دات.

* نه وهی ببینی چه وری مانگا ده خوات
فه روپیتی پیده کات.

* نه وهی ببینی پیستی مانگای بو
ده هیئن مالو دارایی له فه رمانپه واه
به رپرسی وه رده گریت.

* نه گه ر پیسته یان لیسهند غه رامه
دکریت له لایه ن فه رمانپه واه.

* نه وهی پیسته به ده سته هیئی و بیی
به خاوه نی مالو داراییه کی له لایه ن
ده سته لاتداره وه ده سته که ویت یان
له لای پیاویکی به ریزه وه.

* ده گونجیت مانگا به لگه بیت له سه ر
زه ویه کی فره خیردارو به به ره کات.

* بینینی مانگاکهی (بنی اسرائیل)
فیتنه و ئاشوبه به هوی کوشتنه وه
بوئه وهی ده بیت به خاوه نی یان
لیاریدانی به لگه و نیشانه یه ک له وشاره ی
که بینویه تی، نه گه ر سه رپیچیکاری
دایکی بیت گوپراه لیده کات.

* نه وهی ببینی مانگایه ک سه رده بری و
ترسا له کوشته که ی بخوات مالو و
داراییه کی له ژنیکی شوخ و شنگه وه
ده سته که ویت.

دهگه پښته وه نه گهر سهره تاي مانگبوو،
وه گهرنا نارپه حه تيه کاني
دورده که ونه وهو سه فهره که ی
دورده که وپته وه.

* هندی که دلین: نه گهر مانگی چوارده ی
بینی کورپکی پیروزیده بیت یا خود
پوست و ده سته لاتیکی پیروز
وهرده گری، نه گهر بازرگانیو سوودو
قازانجه دکات له بازرگانیه که یداو مانگی
جه مبوو (جه ج) ه به پنی نایه تی:
﴿سَأَلُوكَ عَنِ الْاَهْلِ﴾
(البقرة: ۱۸۹).

* نه گهر بینی مانگ سووریوه ژنه که ی
مندالی له بارده چیت، نه گهر بینی
که وتوه به سر زه ویدا زانایه که یان
کورپه که ی تیاده چیت.

* نه گهر بینی خه لک به دواي مانگدا
ده گهر پیت و نایدورپته وهو که سیش
نایبینی ده مرئ.

* هندی که دلین: نه گهر بینی مانگی
بینی سه رده که ویت به سه ر
دورمنه کانیداو زالده بیت به سه ریاندا.

* نه گهر بینی مانگ به دهر که وت
له روژانی دوهم و به ره و ژوریدا
دهر که وتنی فهرمانپه وایان
له دایکبوونیکی مه زنه، یان گهر پانه وه ی
ناواره یه یان کاریکی نوییه، هه لاهاتنی
مانگ پیاویکی ریژداره.

* ده گونجیت به لکه بیت له سه ر
ته واوردنی نه جه لو فهرمانکردن
به قهرزدانه وه.

* ده گونجیت به لکه بیت له سه ر (جه ج)
بو یه کیک له مانگه کانی (جه ج) دا بیبینی
یان له و روژانه دا.

* نه گهر بینی مانگ له روژه لات یان
روژناوا هه لدی و خه لکی ته ماشایده دکات
نه وه که یه که م و کوتا شه ویت
له و مانگه دا خیر رووده کاته خه لکی
به کاریکی ناسراو.

* نه گهر تیشک و رووناکیبوو خه لکی
ستایشی خویانده کرد کاریکی باشه.

* نه گهر تاریکبوو دورسنگراو یکبوو
له زهر دو له شیوه ی مارو دو پیشکدا
دهر که وت هیچ خیریکی تیانییه، نه گهر
که ورده یی زیادی کرد یان به ناسماندا
رؤیی به رده وام ده بیت و بلاوده بیت وه،
نه گهر رؤیی و بلاوبوه وه پاشان نه ماو
له چاو ونبوو به لکه یه له سه ری
نامینیت و به تال و پوچ ده بیت وه،
نه گهر به لکه بوو له سه ر شوپشگپر
به لکه یه له سه ر تیاچوون و نه مانی،
نه گهر هه ر خوی بینی له ماله که یدا
به دهر له خه لکی مزگه وت یان بینی
هاته خواره وه یان گیراو دیارنه ما یا خود
که وته نپو ژورده که ی که سیکی ناواره ی

* نه گەر مانگيكي بينى ده ركهوت
پاشان ديارنه مانئو كارهى
داواخوازيه تى به جيتنايه ت.

مانه وه؛ (نابلسى) ده لئيت: مانه وه
له خه ودا بۆ ئه وانه ي په يمانيانداوه مالو
لانه يه يا بۆ مروؤ جيجيربوونيه تى
له سه رنه وه ي له سه ريپووه به كاروپيشه .
* ده گونجيت به لگه بيت له سه ر
يه كتاپه رستى نه گەر يادى خوايكرد،
نه گەر له خويداو ده موچارى برينداركرد
به لگه يه له سه ر خاوه نه كه ي.

ماوه ي دوورودريژى - ساختمانى به رزو
چهند نهؤم؛ (نابلسى) ده لئيت: نه گەر
ماوه يه كى دوورودريژ ده بپي يان
ساختمانتيكى كپى يا خود پيى به خشرا
ئه وه سه فه ريكي دوور ده كه ويته به رى
به پيى نايه تى: ﴿وَلَكِنْ بَعُرَتْ
عَلَيْهِمُ الشَّقَاتُ﴾ (التوبة: ۴۲).

* نه گەر بينى ماوه يه كى
دوورزيكه كاته وه يا خود ساختمانتيك
هه لده چئي يان په رتو بلاويده كاته وه
سه فه ر ده كات.

ماين؛ (ثيب سيرين) ده لئيت: ماين
به لگه يه له سه ر هاوسه ر، نه گەر له سه ر
پشتى ماينه كه دابه زى و نه يتوانى
سواري بيت يان لغاوه كه ي ليكرده وه
يا خود به ره لايكرد ژنه كه ي ته لاقده دات.

(نابلسى) ده لئيت: له خه ودا نه گەر
له شويى خوى هه لها ت كوړيكي
ريژداره بۆ يه كيك به ده سه ت لا تدارى
بزاني ده سه ت لا ت يان بۆ بارزگان سوودو
قازانجه .

* نه گەر كۆمه لى مانگى به يه كه وه بوى
دى (حاج) ده كات به پيى
نايه تى: ﴿سَأَلُونَكَ عَنِ الْآهْلِ﴾
(البقرة: ۱۸۹).

* ده ركه وتنى مانگ به لگه يه له سه ر
راستى به لئى يان گرتنى مالو سامان
چونكه كرئى گرتن و قه رزى
تيده كه ويته ده ركه وتنى له شويى كه وه
ه ي خوى نه بى وه ك رۆژه لات كارتيكى
خراپه .

* نه گەر به خيرا يى ئاوا بو له و
شويتانه وه خراپه يه به رده وام نابيت.

* بينينى مانگ سه ركه وتنه به سه ر
دورمنانداو ده لئى: به جيهيتنانى به لئى و
په يمانه .

* ده گونجيت بينينى مانگ به لگه بيت
له سه ر ته ويه ي سه ريچيكارو
موسولمانبوونى بي باوه رو قوتاربوون
له نا په حه تى وه ك زيندان يان
چاكبوونه وه ي نه خو ش.

* بينينى مانگ له سه ره تا وه باشتره
له كه مبوونى .

م ر

مراوی: (نیبن سیرین) ده لیت: نه وهی بیینی گۆشتی مراوی ده خوات مال و دارایی پیده گات له گه ل ژنیکه ده وله مند چونکه قاز لانکه ی ناوه و بیزار نابیت لیتی.

* **هروه ها ده لیت:** مراوی پیاوی مه ترسیداره خواوهن وه ره عو خواناسی و پاکیه، نه وهی قاز له گه لی بدویت ریزو پله و پایه ی له لایه ن ژنیکه وه پیده به خشری.

(نابلسی) ده لیت: مراوی له خه ودا به لگه یه له سه ر ژن و کچ، هروه ها به رده ست و خزمه تکاری فه رمانره وایه، ده گونجیت ژینی خوشنود بیت به هوی خوشی و به تامی گۆشته که وه یا به لگه بیت له سه ر که شتی وه ان و لانه ی نو یوو یزان.

* **نه وهی له خه ودا دهنگی مراوی** بیستی له ماله که ی یاخود ولات و شوینی جینشینی دهنگی به لاو نه هامة تیه له و شوینه رووده دات یاخود تیاچوون و فه و تانه.

مردن (مه رگا): (نیبن سیرین) ده لیت: (عه بدوله زینی کورپی (سوله یمان) م بینی له خه ودا جل و به رگیکی سه وزی له به ردابوو، تاج و سه وله دانیکیش

* **نه گه ر ویستی گه رانه وهی شارده وه** یاخود به هویه که وه دابه زی هاوسه ره که ی له خولی مانگانه دابیت و خوی لید و ورخسته وه، نه گه ر دابه زی له سه ری بۆسواری نه سپتکی تربوو ژن به سه ریده هیئت، نه گه ر له کاتی سورابوونیدا روی وه رگیپا به پیاده سه فرده کات، نه گه ر کاتی دابه زی له سه ری میزکرد به سه ر زه ویداو میرزه که ی خوینبوو به هوی زیناوه له هاوسه ره که ی بیئاگاده بیت چونکه زه وی ژنه و میزکردنیش هاوسه رگرییه و خوینیش هرام و یاساگراره.

* **هروه ها به لگه یه له سه ر مال و دارایی.**
* **ماینی ره ش:** ژنیکه ی ناینداری ده وله مندو به ناوبانگه.

* **ماینی به لک به لک:** به جوانی و مال و دارایی به ناوبانگه.

* **ماینی زه رد:** ژنی خوشحال و چوست و چالاکه.

* **ماینی سپی:** ژنیکه ی خواناس و دینداره.

(نابلسی) ده لیت: نه گه ربینی به بی زین و لغاو سواری ماینه به بیته وهی خوی له گوناوه تاوان بپارژیت ژنیکده هیئت یاخود ده که ویت به سه ر کاریکدا بوی ناچیته سه ر.

* نه گه ربینى پيشه وایه ك مرد شاره كى خراپده بیټ هه روهك چۆن ویرانبوونى شار به لگه یه له سه ر مردنى ئیمام و پيشه وا.

* نه گه ر مردوویه كى ناسراوى بینى جارێكیتر مردوه و هه گریان به سه ریا به بیهاوارو لاواندنه وه كه سیكى وه چهى نه و مردوه هاوسه رده گری و گریان شیوه نه كه به لگه و ده رووى خیره بۆیان.

* هه روه ها گو تراوه: نه گه ر مردوویه كى بینى سه رله نوێ مردوه و مردنى كه سیكى جینشینیه تی.

* نه گه ربینى مردوه و شیوه ی مردووى نه بینى له گه ل كفتدا له ماله كه یدا دیوارو جینگه یه ك ده پوخى، نه گه ر خه ونه كه له سه ر حال وبارى خۆیوو نه گریان و نه ناشتنى ته رمى تیدانه بوو بینای نه وه ی روه خاوه دروست ناکرێته وه، مه گه ر بکه وێته ده ستنى كه سیكىتر وه.

* نه گه ربینى مردنێكى خراپ و دلته زین له شوێنێكدا كه وتوه به لگه یه له سه ر كه وتنه وه ی ئاگر له وشوێته دا.

* نه گه ر بینى مردوه و به رووتى له سه ر زهوى دانراوه هه ژارده كه ویت.

* نه گه ر خۆى له سه ر راخه رێك دییه وه دنیا ده روازه كانى بۆ ئاوه لاده كات

به سه ریه وه بوو كه له گه وه ر دروستكرا بوو، وتم: نه ی باوكى (مه مه د) دواى مردن چۆنبووى؟ یاخود تام و چێزى مردن چۆنبوو یا كاروباره كان له وێ به چ شیوه یه كبوون؟ وتی: سه باره ت به مردن ئیجگار ناخۆش و غه مه یته به لام سۆزو به زه یى خواى هات به سه رمانداو كه م و كورپیه كانى داپۆشین و نه مه شمان به فه زل و چاكه ی خدا به ده سته ینا.

* (نه بو سه عد) (ره زای خواى لی بیټ) ده لیټت: مردن له خه ودا په شیمان بوونه وه یه له كارێكى مه زن، نه گه ربینى مردو پاشان زیندو بووه و گونا مه یك نه نجامده دات پاشان پاشگه ز ده بیته وه و ته وه به ده كات به پیتی ئایه تی: ﴿رَبَّنَا امْتِنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْغَفُورُ الْكَرِيمُ﴾ فاعترفنا بذنوبنا ﴿غافر: ۱۱﴾.

* نه گه ر بینى به بى نه خۆشى و شیوه ی نه وه ی ده مرى مرد ته مه ندرێژده بیټ.

* نه گه ربینى نامرى نه جه ل و واده ی رویشتنى نزیکبوه ته وه.

* نه گه ر خه وینه ر بینى هه رگیز نامریت له پیتاوى خودایا ده مرى.

* نه گه ربینى مردو پرسه ی بۆدانرا دواى نه وه ی شتیان و كفنكرا دنیاى باشده بى و قیامه تی خراپ.

نه گەر خۆی له سەر رهختی خهویك
بینی پله و پایهی بهرز به دهسته هینی
یاخود له خانه واده که یه وه خیری
دهستگیر ده بی.

* نه گەر مردووی که دۆزییه وه
مال و سامان ده دۆزیته وه.

* نه گەر هه والی مهرگی که سیکی
ئاواری پیگه یشت غه م و په ژاره یه کی
کتوپر روی تیده کات و ده گونجیت به و
غه مه وه بمری.

* نه گەر دوو گیانیکی بینی مردوه و
خه لکی ده ستیان کردوه به شیوه و ن
گریان به بیده نگ و لا وندنه وه کوپکی
ده بیت و پپی شادو دلخوشده بی.

* هه ندیکه ه لئین: بینینی مردن له لایه ن
که سی ره به نه وه به لگه یه له سەر
هاوسه رگیری، مردنی هاوسه ردار
به لگه یه له سەر ته لاقدان ی چونکه
به هۆی مردنه وه جیاوازی و ئاژاوه
ده که ویتنه وه، به هه مان شیوه نه گەر
یه کیک له و دوو شه ریکه مهرگی نه وی
دی که ی بینی به لگه ی جیا بوونه وه یانه.

* نه گەر بینیی دهسته لاتداریک مردوه و
ده گرین به دووی تهرمه که ییدا
به بیهاوار کردن له و فره مانپه وایه
خۆشی و شادی به دیده که ن.

* نه گه ربینی فره مانپه وای ولات مردو
خه لکی باسی چاکه کانیده که ن
له دهسته لات که یدا باشد ه بی.

* نه گەر خۆی له نیو کۆمه لئ مردودا
بینیه وه له نیو کۆمه لئ دوو پودا
به دفرمانیان پیده کات به چاکه و
به گوئی نا که ن خودا وه ند دفره رموی:
﴿فانلک لاتسمع اطوتی﴾ (الروم: ۵۲).

* نه گه ربینی به مردووی له گه لیان
مایه وه له سەر بیدعه ده مرئ یاخود
سه فره ریک ده کات و لئ نی ناگه رپته وه.

* نه گه ربینی تیکه لیان بو یاخود
دهستی به ریانکه وت خراپه ی له لایه ن
خه لکی سووکه وه پیده کات.

* هه ندیکه ه لئین: نه گه ربینی هاوه لایه تی
مردووی که ده کات سه فره ریکی دوو
دیته به ری و خیر تکی گه وره ی
لئ به دهسته هینیت.

* نه گەر مردووی له سه رشان هه لگرت
مال و سامانی گه وره ی
دهستگیر ده بیت، نه گەر مردووه که
نانیخواردو ته مه نی درێژ ده بیت.

* بینینی مهرگی فره مانپه وای به لگه ی
لابردنیه تی.

* مهستی مردو و خیری تیدا نییه.

* نه گەر مردووی که بینی خۆی
ده شوات به لگه یه له سەر قوتار بوونی

جلوبه رگی سپیش دیار یکردنی
کاروباره کانیه تی.

* کافورو بۆنیخۆش به لگهی تهویه به بۆ
خرابه کارو دهرووی خیره له بۆ غه مبارو
ئهوهی شایستهی چاکهیه.

* نهگه ریینی په ناده گری به پیاویک
بۆنیخۆشی بۆ بکریت بۆ کاریکی باش
په نای بۆ ده بات له بهر ئه وهی کافورو
بۆنیخۆش بۆ گه نی مردوو
ده په وینیته وه.

* نهگه ریینی له سه ر داره مه یتیک
هه لده گیری باس و خواسی به رز
ده بیته وه و ناویانگده رده کات.

* نهگه ریینی له سه ر ته رمیکه برایه تی و
ته بابی له بهر خوا ده به سستی، خوداوه ند
ده فه رموی: ﴿اٰخُوْا اَنَا عَلٰی سُرُرٍ
مُّتَقَابِلِیْنَ﴾ (الحجر: ۴۷).

* نهگه ر مردوویه کی بینی وابه سستی
خرابه کاریکبوو مشک راوده کات،
نهگه ریینی مردوویه کی گواسته وه بۆ
گۆرستان پێداویستی و سوودو قازانچو
خیر له بازرگانیه که ی ده کات.

* نوێژکردن له سه ر مردوو زۆر
دوعا کردن و داوای لیخۆشبوونه بۆی.

* نهگه ر پێشه وای له کاتی نوێژدا بینی
نوێژی له سه رده کرد ده سته لات و
پۆستیک له لایه ن فه رمانپه وایه کی
دوو په وه وه رده گریت.

شوینکه وته کانی له غه م و په ژاره و
زیادبوونی مال و سامانیان ، نهگه ر
مۆفیک شتی تهویه ده کات له سه ر
ده سستی ئه و مۆفه داو که سیکی
خرابه کارو تیکده ر.

* مردوشۆر بازرگانیکی به سووده
به هۆی کۆمه لیکه وه له غه م و په ژاره
قوتارده بیست یاخود پیاویکی به پرێز
له سه ر ده سستی ئه و تهویه ده کات یاخود
کۆمه لیکه خراپه کار.

* نهگه رخۆی له ژووری مردوشۆردا
بینیه وه له غه م و په ژاره قوتارده بیست و
سوود ده که یه نی.

* نهگه ر مردوویه کی بینی به دوا ی
که سیکا ده که پێ جلوبه ر که که ی
بشوات ئاتاجیه تی بۆ دوعا و خیر یان
قه رزدانه وه یاخود گه ردن ئازادی
نه یاره که ی یاخود به جیهینانی
وه سه یه ته.

* نهگه ریینی که سیک جله کانی شت
خیری که ده کات به مردوه که
له جلشۆره وه.

* نهگه ر کۆمه لیکه نادیا ری بینی
رازاندیه وه و جلوبه رگی
رازاه یانکرده به ری به ی هۆ وه ک
جه ژن و شایی هیه به ته نیا له مایکا
به جییا نه یشت به لگه ی مردنیه تی و

* نه گەر جل و بهرگی سه وزی به سهر
مردوویه که وه بینی مردنه که ی له سهر
شیوه یه که له شیوه کانی شه هیدبوه،
ههروه که چۆن نه وه خونه به لگه یه
له سهر باشی حالی مردوو له قیامه تداو
باشی حالیه تی له دنیا شدا.

* نه گەر مردوویه کی بینی بزه و خنده
له سهر لیوه کانیبوو لیخوشبون به پیی
نایه تی: ﴿وَجَوَّهْ یَوْمَئِزْ مُسْفَرَّةٌ،
صَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ﴾ (عبس: ۳۹).

* نه گەر مردوویه کی به روویه کی
که شه وه بینی نه دوا له گه لی و دهستی
تیوه نه دا رازیبه لی به هوی گه یشتنی
چاکه ی پیی دوا ی مردنی.

* نه گەر بینی پشتی تیکردوه وه که
نه وه ی پییده دات به لگه یه له سهر نه وه ی
گوناوه تاوانیکی نه نجامدوه.

* نه گەر مردوویه کی بینی لییدا
قه رزده داته وه.

* نه گەر مردوویه کی به ده وه له مهندی
بینی پتر له حالی پیشووی و ژیا نی
چاکه ی حال و باریه تی له قیامه تدا.

* نه گەر هه ژاریک خه وی له و چه شنه ی
بینی هه ژاریتی به چاکه بۆ ده نووسری.

* نه گەر مردوویه کی بینی رووتبوو
دهرچوونیه تی به بیخیر له دنیا دا.

* نه گەر خوی له دوا ی پیشه وایه که وه
بینی نوێژده کات له سهر مردوویه که
ناماده ی کوپیکده بیته تییدا دوعا بۆ
مردوو ده کری.

* نه گەر مردوویه کی بینی به زیندوویی
کاروباری چاکده بیته دوا ی ناره حه تی و
له لایه که وه ده رووی لیده کریته وه خوی
خوازیاری نه بوه.

* نه گەر زیندوویه کی بینی مردبوو
کاروباری لیقورس و گرانه بیته چونکه
ژیان ناسانه و مردن قورس و گرانه.

* نه گەر مردوانی بینی مژده دده دن
به لگه یه له سهر باشی حالی له لای خودا
چونکه نه وان له لانه ی حه ق و راستین،
نه گەر به دیکردن به حالیکیره وه یان
پشتیانیه لکرد به لگه یه له سهر خراپی
حال و باری له لای خودا به پیی
فرمایشتی پیغه مبه ر (ﷺ): "به سه
یه کیکیان له خه ودا ناموژگاری بکری".

* نه گەر مردوویه کی بینی و ناسی و پیی
راکه یاند نه مردوه به لگه یه له سهر باشی
حالی مردوو له قیامه تدا به پیی نایه تی:
﴿بَلْ أَخْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْقُونُ﴾ (ال
عمران: ۱۶۹) به مه مان شیوه نه گەر
تاج و سه وه دانی به سهر مردوه وه بینی
یاخود نه موس تیه یان به دانیش توویی
بینی له سهر جیگه یه که.

* نه گهر مردوویه کی بینی سه رقاله
یاخود شوینکه وته ی کاری خویه تی .

* نه گهر بینی باپیره و داپیره ی
زیندوبوونه ته وه ژینی باپیره و
داپیره یه تی له گهل پشک و به شیان .

* نه گهر بینی دایکی زیندوبوه ته وه
ده رووی لیده کریت ته وه له غم و
په ژاره یه ک که و رووی تیکردوه ،
به هه مان شیوه نه گهر باوکی بینی به لام
له لیکدان وه دا بینینی باوک به هیزتره .

* نه گهر بینی کورپکی زیندوبوه ته وه
دورمنیکی له لایه که وه درده که ویت
که واهیچ چاوه پینه بوه ، نه گهر بینی
کچیکی مردووی زیندوبوه ته وه ده رووی
لیده کریت ته وه .

* نه گهر بینی برایه کی مردووی
زیندوبوه ته وه به هیز ده بیت دوی
لاوازی ، خدا وه ند ده فهرموی : ﴿ اَشْدَدُّ
بِهٖ اَزْیِ ﴾ (طه : ۳۱) .

* نه گهر خوشکیکی مردووی بینی
زیندوبوبوه وه که سیکي ناواره ی
له سه فهر ده گهر پینه وه و خوشی رووی
تیده کات به پیتی نایه تی : ﴿ وَقَالَتْ
لَا خَیْرَ فُصَّیْهٖ فَبَصَّرَتْ بِهٖ عَنْ
جُنْحٍ وَهَلَمَّ لَا یَشْعُرُونَ ﴾
(القصص : ۱۱) .

* هه روه ها گوتراوه : رووتی مردو
پشودانیه تی ، نه گهر بینی کومه لیکي
ناسراو له یه ک شویندا جلویه رگیان
له به رکروه دلخوشن حال وباریان
باشده بی .

* نه گهر غه مباریو یان جلو به رگیان
پیسبو وه ژارده که ون و گوناوه تاوان
نه نجامده دن .

* نه گهر خوی له گورستانیکي ناسراو
بینی وه ک مردو و خه لکی نه و شوینه
ناپه حه تی روویان تیده کات و دووپو
له نیویاندا سه ره لده دات .

* بیباوه پی مردو و نه گهر له حالیکي
باشدا بینرا به لگه یه له سه ره
به رزبونه وه ی کاروباری و باش نییه
حالی لای خودا .

* نه گهر بینی مردوویه ک پیکه نی ننجا
گریا به لگه یه له سه ره نه وه ی
به موسولمانی مردوه ، هه روه ها نه گهر
رووخساری مردو ره شدا گیر ساوه
به پیتی نایه تی : ﴿ فَاَمَّا الَّذِیْنَ اَسْرَدْنٰ
وَجُوْهُهُمْ اَكْفَرُ ثُمَّ بَعْدَ اِیْمَانِکُمْ ﴾
(ال عمران : ۱۰۶) .

* نه گهر جلویه رگی چلکنی به مردوه وه
بینی یاخود وه ک نه خوش و ابو
به پر سه له نیوان و خوی و خودا
له ناینه کی .

خۆینەربوو، لەڕۆژانی ژیاویدا
لێکدانەوهی بەچەشنیکە ئەجرو
پاداشتی کردارەکانی دنیای
پێگەیشقو، ئەگەر مردووەکە
فەرمانرەوایو جێنشینەکانی هەمان
ئەجری ئەو بەدەستدەهێنن.

* ئەگەر یینی مردووەکە لەشوێنێکدا
کە ڕۆژانی ژیاو دنیای نوێژی
تێدا کردو، ئەمەش بەلگەیە لەسەر
چاکی ئاینەکی مردوو دای خۆی،
چونکە مردوو زنجیرەکی کردارەکانی بۆ
خۆی پچراو.

* ئەگەر یینی مردوویەکی بەرنوێژی بۆ
زیندواندەکات تەمەنی ئەوانە کورتدەبێ
چونکە دای مردووەکە وتوون.

* ئەگەر یینی دای مردووەکە وتو
شوێنەواری هەلگرتو، لەچوونە نیو
هاتنەدەرەویدا ئەوجا وابەستەکی
کرداری چاک و خراپیدەبێت.

* ئەگەر مردوویەکی لەمژگەوتێکدا یینی
بەلگەیە لەسەر دلتیایی لەسزا چونکە
مژگەوت دلتیایی.

* ئەگەر مردوویەکی یینی هاواری
ئیش و ئازاری سەریکرد بەرپرسە
لە کاروباریکدا بەرانبەر دایک و
گەرەکی. ئەگەر هاواری ئیش و ئازاری
گەردنیکرد بەرپرسە لەتیا بردنی

* ئەگەر خالی یا پووری یینی ژیاو
شتتێکی بۆ دەگەرێتەوه
لەدەستیدەرچو.

* ئەگەر یینی مردوویەکی
زیندو کردو، ئەو لەسەر دەستی ئەو
بیاوهرێک موسوڵماندەبێت یا خود
خراپەکاریک تەو بەدەکات.

* ئەگەر لەگەرەکی خۆیاندای ژنی
مردووی ناسراوی یینی لەمال و لانە
ئەو بەزیندویتی وەستان و خۆیان
رازاندو، بۆ ئەو ژنە مردوانە
کرداری جوان و رهفتاری شیرین
زیندو دەکات و بە ئەندازەکی جوانی
خۆیان و جل و بەرگەکیان، ئەگەر
جلەکانیان سپیوو کاروباری ئاینە،
ئەگەر سووربوو کاروباری حەزو
نارەزو، ئەگەر رهشبوو دەوڵەمەندی و
شکۆمەندی، ئەگەر پروکابوو جلەکان
هەژاری و غەم و پەژارە، گەرپیس و
چلکنبوو بەلگەیە لەسەر ئەنجامدانی
گوناو تاوان.

* ئەگەر مردوویەکی یینی نوستبوو
خەو نەکی پشودانیەتی لەقیامەتدا.

* ئەگەر یینی لەجێگەیکدا نوستو
لەگەر مردوویەکی تەمەنی درێژدەبێت.

* ئەگەر مردوویەکی یینی نوێژدەکات
لەشوێنێک گەواهی نوێژکردنی

*نه گه ربینى مردوویه ک پئی گوت:
له هه مان بهر وادا تق ده مری، نه وه ی
که ده یلّیت حه ق و راستیه.

*نه گه ربینى دواى مردوویه ک کهوت
به لام له گه لی نه چوه نّیو نه و لانه و ماله
یاخود چوه نّیوی و گه پایه وه له مردن
نزیکه ده بیته وه پاشان قوتارده بیّت.

*نه گه ربینى له گه لّ مردوویه ک سه فهر
ده کات کاروباره کانی لیّتیکه لده بیّت.

*نه گه ربینى مردوویه ک شتیکى
پّیده دات له شته خۆشه ویسته کانی دنیا
خیره ده ستیده که ویت له لایه که وه
چاوه پئی نه کردوه.

*نه گه مردوه که کراسینکى نوئی یان
پاک و پوختی پّیدا بژئوییه کی ده بیّت
وه ک بژئوی روژانی ته مهنی دنیای.

*نه گه ربینى جبه یه کی دایه
شکۆمه ندی و ریزى وه ک نه و
به ده سته دهیّنى.

*نه گه ر جلیکى دپاوى دایه
هه ژارده که وى.

*نه گه ر پۆشاکینکى پیسو چلکنى دایه
سه رده کات به کارى خراپه دا.

*نه گه ر خواردنى دایه رزق و رۆزییه کی
پیرۆزى پاک به ده سته دهیّنى له لایه که وه
هیچ حسابیکى بۆ نه کردوه.

مال و سامانى یاخود رێگرى پّیدانى
ماره یی ژنه که یه تی.

*نه گه ر نازارى ده ستى هه بوو بهر پرسه
له براکه یی و خوشکه که یی و شه ریکه که یی
یان سویندێک که خواردوویه تی به درۆ.

*نه گه ر نازارى که له که یی هه بوو
بهر پرسه له مافى ژن.

*نه گه ر نازارى سکی هه بوو بهر پرسه
له مافى باوک و خزمه نزیکه کانی و مال و
سامانى.

*نه گه ر نازارى قاچى هه بوو بهر پرسه
له خه ر جکردنى ماله که یی له رێگه یه کی
به دهر له ره زامه ندی خودا.

*نه گه ر نازارى ران و لاقه کانی هه بوو
ژیانی له ناحه قى و ئاره زوو شتى پوچ و
به تالدا به سه رده بات.

*نه گه ربینى مردوویه ک بانگیکرد
له لایه که وه نه ییده بینى نه ویش
وه لامیدایه وه و چوه دهر وه له گه لی
نه یقوانى رێگرى لیى به هه مان
نه خۆشى نه و مردوه ده مریت
که بانگیکردوه یاخود به هه مان هۆکارى
مردنى له رووخان و نوقمببون و مهرگى
کتوپر تیا ده چیت.

*به هه مان شیوه نه گه ربینى دواى
مردوویه ک که وتوه له گه لی چوه نّیو
لانه و مالتیکى نادیار پاشان نه هاته
دهر وه ده مری.

* نه گه ربینى مردوویه ك سه لامى
لیده كات به لگه یه له سه ر باشى
حال وبارى له لای خوداوه ند.

* نه گه ربینى ده سستى گرت مال و
سامانى كى ناومید ده كه ویتته
ده سستیه وه .

* نه گه ربینى مردوویه ك باوه شى
پیدا كرد وهك خۆشه ویست و نازیزك
ته مه ندریزده بیت.

* نه گه ربینى باوه شى پیدا كرد وهك
به ربه ره كانى و ناكو كى خونه كه ی باش
نییه .

* نه گه ربینى له گه ل مردوویه ك ده ویت
ته مه ندریزده بیت ، نه م خونه ش
به لگه یه له سه ر نه وه ی خاوه نه كه ی
ناشت ده بیتته وه له گه ل كۆمه لیک دواى
شه پو ناكو كى .

* نه گه ربینى مردوویه كى نادیار
ماچده كات مال و سامانى له لایه كى
چاوه پوان نه كراوه وه ده سستى گرتده بیت ،
نه گه ر مردوه كه ناسراو بوو سوود
له زانیارى و مال و سامانى مردوو
ده بینى .

* نه گه ربینى مردوویه كى نادیار
ماچیده كات وه رگرتنى خیره
له لایه كه وه ئومید خوازى نه بوه .

* نه گه ربینى مردوویه ك ههنگونى دایه
ده سستكه وتى ده سستى گرتده بیت له لایه كى
خوازاوه وه .

* نه گه ر كاله كى كى دایه غم و
په ژاره یه كى چاوه پوان نه كراو رووى
تیده كات .

* نه گه ربینى مردوویه ك نامۆزگاریده كات
یان فیری زانیاره كى ده كات چاكى
له ناینه كه ییدا به ده سستده هیتى
به نه ندازه ی نه وه .

* نه گه ربینى پۆشاكی كیدا به مردوویه ك و
بلاوینه كرده وه له به ربینه كرد زیانه
له مال و سامان و ته ندروستیدا به لام
چاكده بیتته وه .

* نه گه ربینى پۆشاكه كه ی فرییدا هه تا
مردوویه ك له به ربیكات به لام پۆشاكه كه
له شارى زیندوان ده رچوو ده مرئى ،
نه گه ر ده رنه چوو وه ریگرت هه تا
درومانى تیدا نه نجامبدات زیانى
پیناگات .

* هه موو شتیک زیندو ده بینى ده یدات
به مردوو باش نییه له دوو حالدا نه بیت
یه كه م/ نه گه ر كاله كیدا به مردوو نه وه
غم و په ژاره ی ده په ویتته وه له لایه كه وه
چاوه پئی نه بوه . دووهم/ نه گه ر شتیدا
به مام و نامۆزنى دواى مردنیان زیانو
بژیوى كیشانده كه ویتته نه سستوى .

خیریکده گات به جیند شینه کانی،
گوتراویشه: روو ده که نه حرام.

* نه گه ربینی مردوویه کی ناسراو
ماره ییری سوودو قازانج له کردارو مالو
سامانی پیده گات.

* نه گه رښتیکي مردووی بینی
زیندوبوه ته وه ماره ییری و ناوه که ی
به رکوت داواو خواسته که ی
ده سته پکرده بیت و مالو سامانی
به ویست و خوازی خوی ده سته پکرده بی،
دیسان ده سته لات به ده سته هینی
له گه ل بازگانیه کی به سوودو قازانج.

* نه گه رښتیکي مردووی هینا و دواتر
بؤیده رکوت مارو و گواستیه وه
ماله که ی خوی کرداریک نه نجامه دات
لیی پاشگه ز ده بیتوه، نه گه ر جووتوبو
له گه لی و ناوه که ی پیسبوو
پاشگه زبوه ته وه له کرداریک که زهره رو
غهم و په ژاره ی تیدایه و دهره نجامه که ی
باشه و خیری لیده سته گیر ده بیت
به نه اندازه ی به رکوت و تنی ناوی
له کورتاییدا.

* نه گه ربینی رښتیکي مردووی کرده
به هاوسه ری خوی و پاشان بؤیده رکوت
ماره و چوه لای و دهستی بؤ نه برد
به لام چوه نیولانه که ی و جیند شینبوو
تیدا خونه که ی به لگه یه له سر مردنی.

* نه گه ر مردوویه کی بینی خواردنیکي
کپی گرانه ده بیت یا خود نامیتیت.

* نه گه ربینی مردوان خواردن ده فروشن
یا خود شت و مه که کالاً نه و خواردن و
شت و مه که بازارپساردی رووی تیده گات.
* نه گه ر له نیو خواردن و کالاً و شت و
مه که کانداز مرفیکی مردوویان
مشکیکی توپیو یا ناژه لیکي توپیوی
بینی به لگه یه له سر خرابوونی نه و
خواردن و شت و مه که.

* نه گه ربینی مردوویه کی نه ناسراو
ماره ده پری له کوره که یدا زیناده گات،
نه گه ربینی ماره ییری و مه نی له نامرازی
نترینه ی هاته دهره وه تیکه لده بیت
له گه ل پیاویکی دپنده ی دوپووداو
سه رانه ی لیوه رده گری.

* نه گه ر مردوویه کی ناسراوی ماره پری
پیاووبو و یان رنخوازو داوی
به جیده هینی پیشتر ناومیدبوه لیی.

* نه گه ر پیاویکی هاوپتی ماره پری
وه چه کانی کاری خیر نه نجامه دهن،
نه گه ر ماره پراو دوزمنبوو بکه ر زه فیر
به پاشماوه ی نه و مردوه ده بات.

* نه گه ر که سیکی مه حره می مردووی
ماره پری ماره پری خیرده گات بؤ ماره پراو
یان دوعای خیری بؤ ده گات یا خود

* (نه بو سه عد) (ره زای خوای لیټیت)
ده لټیت: نه گهر مردوویه کت به دیکرد
له خه ودا کارټکی باش نه نجامده دات
نه وه هانت ده دات له سر نه نجامدانی
نه وکاره، خو نه گهر به دیکرد کارټکی
خراب نه نجامده دات ریگری و یاساغي
ده کات له سر نه نجامدانی نه وکاره.

* نه گهر بینی گډی مردوویه کی
هه لدايه وه ده گه پټ به دواي ژيان نامه ی
نه و مردوه دا له حالي ژيان و ناین و
دنیايدا هه تا وه ک نه و بږی.

* نه گهر مردوویه کی به زیندویتی
له گډه کهیدا بینی چاکه و دانایی و
مالټیکی حه لالی ده سنگیره بی.

* نه گهر مردوویه کی له گډه کهیدا بینی
نه و مال و سامانه پاکنا بیته وه.

* هه ندیکیان ده لټین: نه گهر بینی
روویکرده گډپستان و گډه کهانی
هه لدايه وه زیندو و مردووی تییدا
به دیکردن به لگه یه له سر روودانی
کاره ساتیکی ناپه و له وشارو
ناوچه یه دا.

(نابلسی) ده لټیت: له خه ودا که م و کوپیه
له نایندا تیگچوونیته تی له گه ل به رزی و
بلندی و ریزی دنیا یه نه گهر گریان و
هاواری له گه لدايو و پاشان له سرشانی
پیاوان هه لگیرا له سر داره مه یت

به مه رجټک نه سپه رده ی خاک نه کری
نه گهر نه سپه رده کرا چاکه ی
لیچاوه پوان ناکری به لکو دنیا زالده بیټ
به سه ریا و شوینکه وتوانی له واده ی
کارو ده سسته لاتیدا به نه ندازه ی
شوینکه وتوانی تهرمه که ی ده بیټ.

* نه گهر بینی مردوه و شیوه ی مردو
دیارنه ماوه و گریان و شیوه نی تیدا نییه
یا خود شتن و کفن و نه سپه رده کردن
به لگه یه له سر رووخانی مال و دیوار
یا خود شکانی پارچه و به شټک له و
ماله دا، هه روه ها ده لټین: له ناینه کهیدا
کویره و وپرای نه وه ته مه ندریژده بیټ.

* نه گهر ری و ده سمه کانی مردووی بینی
له شتن و کنف کردن زیاده بوونی
ناینه که یه تی، نه و گریان و شیوه نه ی
تیدايه به رزیوونه وه یه تی له دنیا دا.

* هه روه ها ده لټین: مردن له سه فیه و
گواستنه وه یه یان هه ژارییه، نه وه ی
بمری و نه سپه رده بکری ته و به ده کات،
نه گهر له گډه که ی هاته ده روه ته و به
ده کات.

* هه روه ها ده لټین: به شیوه یه کی ره ها
مرن هاوسه رگرییه چونکه مردو
پیویستی به پزیشک ده بیټ، شتنیش
وه ک هاوسه رگری وایه.

* نه گه ريښي مردو له سر شاني پياوان
هه لگړا به لام نه سپرده نه کړا
زالده بڼت به سر دوزمه کانيدا، نه گه
شايستته ده سستته لاتبوو

به ده ستیده هښت.
* نه گه ريښي دواي مردني ژبايه وه
دوله مه ند ده بڼت دواي هه ژاري يا خود
ته و به ده کات له گونا هو تاوان.
* نه گه ريښي مردو هه لگړا له سر شاني
پياوان و نه سپرده کړا زالده بڼت به سر
دوزمه کانيدا.

* نه گه ريښي دواي مردني زيندوبوه وه
دواي هه ژاري دوه له مه ند ده بڼت يان
ته و به ده کات له دواي گونا هو تاوان،
نه گه ر خه ويښه له سه فهر دابوو
به سه لامه تي و پاريزدواي ده گه پښته وه
بو نيشتمانه کي.

* نه گه ريښي دواي مردني ژبايه وه
دوستاني بارانبارين، نه گه ر ژبا
خوداوه ند زه وي زيندوده کات وه
به باران.
* نه گه ر مردن له نيو ژناندا داکه وت بو
مندا لانه و به پيچ وانه و به.

* نه گه ر مردو يه ک پښي گوت نامري
له روژي دواييدا له پله وپايه ي
شه هيداندايه له نازو نيعمه تدا.
* نه گه ريښي مردو يه کي هه لگرت به لام نه ک
له سر شيوه ي هه لگرتني مردو
مالتي کي حرام به ده سسته هښتي، به لام
نه گه ر له سر شيوه ي مردو يه ک
به سه رجه م ري وړه سمه کانيه وه
هه لگرت هه لده سستيت به خزمه تي
ده سته لاتدار.
* نه گه ر مردو يه کي به نه خوځشي بيښي
به پر سره له کاروباره کاني ثابته کي
له نيوان خوي په روه ردگار ه کي.
* نه گه ر گورنشينه کاني هاتنه دهر وه
له گورنه کانيان هاتنه دهر وه و خواردي
خه لکيان خوارو هيجيان بو
به جينه هښستن نرخي خواردي
به رزده بڼته وه، نه گه ر ناوي سازگاريان
خوارده وه له بيره کان دواي نه وه به لاو
نه هامه تي بلاوده بڼته وه.
* نه گه ر مردو يه کي ناسراوي بيښي
مردوه ته وه ده گرین بو و هاوارو
قيزه قيژ که سيکي جينشيني نه و مردوه
ده مريت، نه وه ي مردو دهر باره ي
خوي رايده گه ي نه راست و حقه
چونکه له لانه ي حقه دايه و دنياش
به تال و پوچه.

* نه گه ربینى له سهرمه رگدایه سستم
له خوى و کهسانتر ده کات.

* نه گه ربینى هه والى مردنى پیاوړى
غهربی بیست هه والى تیکچوونى ریشو
دنیاى دیت.

* نه گه ربینى کوړى مرد له دوژمنه کى
قوتارده بیټ.

* نه گه ربینى که که کى مرد ناوومید
ده بى له ده رووى خیر.

* نه گه ربینى مردو نه سپرده کړا نه گه
نه مانه ت پاريزبوو به زور لى
وهرده گرن، نه گه ره به نبوو
هاوسه رده گزى.

* نه گه ربینى مردو نه سپرده کړو
هاوسه رده اربوو له زه نه گه
شهریکه کى یاخود برار هارون گانی
جیاده بنه وه، ده گوډجینه به لکه بیت
له سهر سه فو رو غه ربى، نه گه
له سه فو رده اربو ده گه پرتسه وه بق لای
خانه واده کى.

* مردن به لگى خیره، بویه کک
که له شتیکه برسى یان غه مباریت.

* نه گه نه خوشیکه بینى مرد به لگه یه
له سهر چاکوونه وهى له نه خوشیه کى.

* مردنى چنه دبرایه که به لگه یه له سهر
مردنى دوژمنان و قوتار بوون
له زهره رى کى چاوه پیکراو.

* نه گه مردووه که شتى کى پى راگه یاند
نه ده بوو خوى تیکه لو پیکه له،
به هه مان شتوه نه گه به نه خوشى بینى
گړوده دى ده ستنى گوناو تاوانه.

* نه گه نوړى له سهر مردو وکړد
به زه بى پیا یاندا دیتسه وه سهر دانی
گوړه کانیا ن ده کات.

* نه گه ربینى نوړ له سهر مردووه کان
ناموژگارى پیاوړى ره قو زیر ده کات
یاخود ناموژگارى پیاوړى نه زانده کات.
* نه گه ربینى هاوسه رده کى مردو پاشان
زیندووبوه وه له کشتوکاله وه سوودو
قازانجده کات، نه وه دى مردوویه کى
دوژبیه وه مال و سوامان
به ده ستنده هیئت.

* نه گه ربینى به شوینه وارى مردوویه کدا
ده روات پابه ندی ژیا ننامه کى ده بیټو
شوینه وارى له دنیاو نایندا ده سپړنه وه.

* نه گه ربینى نیمام و پشه واکه دى مرد
ولات ویرانده بى، هه روه که چون نه گه
بینرا و لات ویران بو نیمام ده مرى.

* نه گه ربینى نه مرد چاره نووسى
نزیکبوه توه.

* مردن قوربانى و خیره له برى
گوناهى کى گه وره.

* هه روه ها ده لى: نه گه ربینى
له خه وه که یدا ده مرى به بیټه وه
نه خوشى ته مه نیدریرده بى.

* نه گه ربینى مردوویه کی زیندوکرده وه
له سه رده سستی نه ودا جووله که یه ک یا
مه سیحیه ک موسولمانده بیټ.

* نه گه ربینى مردوو زیندوده کاته وه
رینومایى کومه ائیکى مردوو ده کات یان
بیدعه چیان له سه ر ده ستیدا تهویه
ده که ن له سه ر نه و گونا هانه ی سوربوه
له سه ر ی.

* نه گه مردوانى بینى جار یکتیر
ده مر نه وه به لگه یه له سه ر مردنى
که سټک که هه مان ناوى نه و مردوه ی
هه لگرتوه.

* نه گه ر پیاوئیکى مردووی بینى ژنیکی
زیندووی هټنا به ماره ییه کی نو ی و
گۆپى بۆ مالى خۆی مردنیه تی.

* نه گه ر زیندوویه ک بینى دواى
مردووکه وتوه و چوه نیو مالیکه وه و
هاته ده ره وه لیلى له مردن
نزیکه ده بیته وه و پاشان قوتارده بی.

* نه گه ر دواى مردوویه ک که وت و پاشان
له گه لى نه چوه نیتوماله که وه له مردن
قوتارده بیټ.

* نه گه ر مردوویه کی بینى کرایه
پیسیه که ی دایه هه ژار ده که ویت.

* نه گه ربینى مردوو لیلى ده درى یان
زیندوده بیته وه پشتی لیده کات
زیندووه که له ناینه که یدا خراپه ده کات

* نه گه رخۆی له نیتو کومه ائیکى مردوودا
بینیه وه له نیتو کومه ائیکى دوو پرودایه.

* نه گه ربینى هاوه لایه تی مردوویه ک
ده کات سه فهریکى دور ده که ویته
به رى و له سه فهره دا خیرى ده سنگیر
ده بیټ، نه گه ر مردووه که شتیکی
خوارد به لگه یه له سه ر ته مه ندریژی.

* نه گه ر خۆی به مردوو چواند
خۆش حالده بیټ و خواردنى مردوو بۆ
شتیک به لگه یه له سه ر گرانی نه و شته.

* نه گه ربینى له ژوروى مردوو شۆردایه
ناویانگی بلاوده بیته وه له گونا هه کانی
قوتارده بیټ و له قهرزارى رزگاریده بیټ.

* نه گه ر مردوویه ک داواى له که سینک کرد
جل و به رگی بۆ بشوات هه ژاریه تی یاخود
دوعا و نزیاه بۆ نه وه ی بینویه تی یاخود
قه رزدانه وه و گه ر دن نازادییه له وه ی
ستمى لیکردوه و به جیه یتنانى
وه سیه تنامه یه یاخود شتیک که نه و لیلى
به رپرسه، نه گه ر مرقفیک شتی
هه لوه شان و تیاچوونى له ژێرده سستی
نه ودا ده بیټ.

* نه گه ر مردوویه کی بینى زیندوبوه ته وه
کار یکی مردووی بۆ زیندوده بیته وه،
نه گه ر له تارپه حه تیدابوو کارى ناسان
رووی تیده کات له لایه که وه چاوه پئی
نه بوه.

ده بیټ به مردوه وه له وهی
که مردوه که له سهریه تی له ناین و
دنیا یدا.

* نه گەر مردوویه کی بینی مرد
به موشریکی نمونوی دانای
ده هیئت وه و قسه ی چاکه و
راستده کات.

* نه گەر بیباوه پښکی مردووی بینی
جل و بهرگیکی دپاوی له بهر دابوو خراپی
حال و باریه تی له قیامه تدا.

* نه گەر جووله که و مه سیحی و
ناگر په رستی بینی مردوویه که له سهر
جنگیه که و جل و بهرگی سه وزی
له بهر دایه و تاج و سه وله دان
له سهر سه ریوو به لگیه له سهر
به رزیوو نه وهی و شکومه ندی و
به ده سته پنانی خپرو خوشی و شادی و
مه زنی.

* نه گەر مردوویه کی بینی پیښگوت
هه رگیز نامری له پله و پایه ی
شه هیدان دایه و له قیامه تدا نازو نیعمه ت
رووی تیده کات.

* نه گەر مردوویه کی بینی به زیندوویه کی
گوت ده مریت، ده گات پښی له کاتیکی
دیاریکراودا له وده مه دا له وروژ مانگو
ساله دا.

نه و جا مردو و رازی نابیت مه گەر به وهی
خودا پښی رازییه چونکه نه و له لانه ی
حق و راستیدا یه.

* نه گەر بینی زیندوویه که له مردوویدا و
مردوه که ملکه چ و رامبوو بو ی هیزی
زیندوه له ناینه که یدا و گه یشتنی خپرو
دوعایه یا خود ناموژگارییه به جیه پنا.

* نه گەر مردوویه کی نوستووی بینی
لیدده دات خپری ده سستگیر ده بیټ
له سه فهره که ی و نه وهی لیدده رچوه
بویده که پښت وه و له لیددانی
قه رزدانه وه یه تی.

* نه گەر مردوویه کی بینی کاریکی باشی
نه خجامدا فهرمانی نه خجامدانی کاریکی
له وچه شنه ی پیده دریت، نه گەر
خراپوو واز له ده سستبه رداربوونی
ده هیئت.

* نه گەر زیندوویه کی له نیوان مردودا
بینی سه فهریکی دوو دریز
ده که و یت به ری و ناینه که ی تیکده چی.
* نه گەر خزی له گه ل مردوه کاندای بینی و
زیندوویو له گه ل کومه لیکدا تیکه لده بی
که ناینه که یان شپواوه.

* نه گەر زیندوویه کی بینی دوی
مردوویه که ده که و یت و شوینه واری
هه لده گری له چوونه ژوو
هاتنه دهره وهی نه و زیندوه پابه ند

حال و باری سه رۆكه كه يان چاكده بېت و
ژياننامه يان باشده بېت.

* نه گەر يه كيك له فيرعه ونه كان
له ولاتيكدا بينرا يان بوو به فرمانپره وای
سته م له وولات وشاره دا دهركه ویت
له گال خرابی بژیوی.

* نه گەر بېنی مردوویه کی هه لگرت وهك
شیوه ی هه لگرتنی تهرم دواي
دهسته لاتداريك دهكه ویت، به هه مان
شیوه نه گەر له سهر شان هه لیا نگرې
ياخود له دهه فریکدا.

* نه گەر بېنی نوپژ له سهر مردوویه ك
دهكات شه فاعهت بۆ پیاوړي
به دوخراپه دهكات.

* نه گەر بېنی مردوویه ك له لایه كه وه
بانگیكرد له لایه کی نادیاره وه و
نه بیینی و وه لامیدایه وه دهمری و دهكات
به و مردوه.

* نه گەر مردوویه کی بینی له دهه رایه كدا
نوقمبوو له هه له و گوناها دا نوقمه ده بی.

* نه گەر بېنی مردوان له گورپه كانیان
راستبوونه وه و گه پانه وه بۆ لانه و
ماله كانیان نه وه له زیندان قوتارده بېت
ياخود خوداوه ند روهك زیندوده كاته وه
دواي مردنی.

* ده گونجیت مردن به لگه بېت له سهر
گوشه گیري به هوی راوېچوون
دنیا نه ویستییه وه.

* نه گەر بېنی دایکی دهمری حالی دنیا ی
به سهرده چیت و ده شیویت، نه گەر
له خوازیارانی قیامه تبی دهست له کاری
ده کیشیته وه و له به جیهینانی فرهزه كان
دوورده كه ویته وه.

* نه گەر بېنی براک هی مردوه و
نه خۆشبوو نه وه مه رگیه تی، وه گه رنا
یه كيك له وانه یه كه برایه تی
له گه لده به ستی یان پشتی پیده به ستی.
* خۆنه گەر براینه بوو مردنی برا و
كه سیکی نزیکي بینی دهمری یان مال و
سامانی به سهرده چیت، نه گەر هه ژار بوو
چاوړي ده پیکری یاخود دهستیکی
ده پیکری.

* نه گەر بېنی هاوسه ره كه ی دهمری
نه وه پیشه سازه به كه ی ده وه ستی.

* نه گەر مردوویه کی بینی بوه
به دهسته لاتداری ولاتيك یان گه په كيك
ژياننامه ی نه و مردوه زیندوده بېته وه و
ژیرده سهسته كانی فرمانپره و به هه مان
ریبازدا ده پۆن یاخود كه سیکی خوی
به هه مان ریبازی نه ودا تیده په پړی.

* نه گەر بېنی زانایه کی مردو و یاخود
پیاوچا کیک و زانایه کی له شوینیکدا بینی
نه گەر له جه نگدا بوون یان نه بوونی
دلنیا یی دهروویان لیده کریته وه و

* ده گونجیت مردنی کتوپر به لگه بیت
له سهر گه شتی مه ژار.

* مردنی پیغه مبه ران (س) له خه ودا
لاوازی تکه سان و ژیانیا نه و واژوی
نه وه یه.

* مردنی پاشا به لگه یه له سهر لاوازی
سهر یازان و مرگی زاناش به لگه یه
له سهر پوچه لېوونه وه ی به لگه ی
خه و بینره ده گونجیت مردنی زانا
به لگه بیت له سهر بیدعه له نایندا و مردنی
خواناس مه لگه پانه وه ی خه و بینره
له به ندایه تی.

* مردنی پیسه وهر بازار ساردی
پیشه که یه تی و مردنی باوک و دایک
ته نگه بژوییه و مردنی ژن دنیا یه کی
به سهر چوه و مردنی کچ پچرانی باسو
خواسیه تی، مردنی نه وه ی په نای
پیده گری له کاری چاکسازیدا یا خود
پوچه لېوونه وه ی سه فهره که ی یان
زه ره ریکه به پی و نه ندازه ی .

* نویژی مردو له سهر مردو کرداری
پوچ و به تاله چونکه هه مردو
مردو کاره کانیا ن به تال و
پوچه لېوونه وه ی، یا خود هه سته ده کات
قه رزیکه له سهره شه فاعه ت ده کات بۆ
که سیک شه فاعه تی لیتبول ناکات.

* بردنی جل و به رگو و خواردن یان ناژهل
زیاده و رزق و رۆزیه نه گهر به لگه بیت
له سهر خیر. نه گهر له گهل مردوه که دا
جووله که و مه سیحی هه بوو ده گونجیت
به لگه بیت له سهر کرداری مردو پاشان
خوداوه ند قوتاریده کات له ناگرو
ده روی لیده کاته وه.

* هاوسه رگری مردو له گهل ژنیک
هاوسه رگریه یان ته لاقه.

* ده گونجیت هاوسه رگری به لگه بیت
له سهر باشی حالی له لای په روه ریدگار.

* بینینی مردووی موشریکه کان
له خه ودا دوژمنان و مردووی خاوه ن
کتیبان رۆچوونه له نایندا له گهل
نویبونه وه ی غه م و په ژاره.

* مرواری (گه وهه ر)؛ (ئین سیرین)
ده لیت: مرواری ریزه ندرکراو
له لیکدانه وه دا قورئان و زانیاریه.

* نه گهر بینینی مردواریه که کونده کات
به راستی قورئان رافه ده کات.

* نه گهر بینینی مرواری فروشت یان
قوتیدا قورئان له بیر ده کات.

* هه روه ها ده لیت: نه گهر بینینی مرواری
ده فروشی زانیاری پیده درئ و نه ویش
له نیتوخه لکیدا بلاویده کاته وه.

* خسته ده می مرواری به لگه یه له سهر
باشی ناین.

* نه گەر بینى مرواری بلوډه کاته وه
له ده ریادا ده رهینا مالیکى خه لال
له گه نجینه ی فـه رمانږه وایان
به ده سته هیئت.

* نه گەر بینى مرواریه که دورکه وته وه
نه وا ده لاین تووشى ناږه خه تیده بیت.

* نه گەر بینى ده رگای گه نجینه یه کی
به کلیکرده وه، مرواری لیدـه رهینا
پرسیار له زانایه ک ده کات ده رباره ی
بابه تیک، چونکه زانا گه نجینه یه و
پرسیار لیکردنیشی کلیله.

* ده گونجیت شقلی کچینی کچیک
ببات و کورپکی لیبتیت.

* نه گەر بینى مرواری هه لدایه نیو روبار
یان بیریک چاکه له گه ل خه لکی
نه خا مده دات.

* نه گەر بینى مرواری و به رگه که ی
له یه ک جیاکرده وه و به رگه که ی بردو
فرییدا گوره لکه نه.

* مرواری گه وره باشته ره له پچوک،
ده گونجیت گه وره که ی به لکه بیت
له سه سوره ته دریزه کانی قورنان.

* مرواری ریزه ندرکراو به لکه یه له سه ر
کوږ، نه گەر شاراوو بوو خچه،
ده گونجیت په رش وبلوډه که ی به لکه بیت
له سه رسه وگوته ی جوان.

* نه گەر بینى مرواری بلوډه کاته وه
له ده میه وه و فرپى ده دات و خه لکی
کوږیده که نه وه به لام خوی هه لیناگرى
ناموزگاریده ریکی به سووده.

* هـروهـا ده لـین: مرواری ژنه
ده بهینیت یان خزمه تکاره، گوتراویشه
کورپه به پنی نایه تی: ﴿وَيُطَوِّفُ عَلَيْهِمْ
وَلَدَانِ مُخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ
لُؤْلُؤًا مَّنْثُورًا﴾ (الانسان: ۱۹).

* به نه مانه ت وهرگرتنى مرواری به لکه یه
له سه ر کورپک ناږی.

* ده رهینانى مرواری زور له قوولایى
ده رهیا یان له ده ریادا مالیکى خه لاله
له لایه ن هه نديک کاربه ده سته وه.

* مرواری زور میراتییه و بـو فـه رمانږه وا
ده سته لاکه و بـو زانـا زانیاری و بـو
بازرگان سوودو قازانجه.

* مرواری پړو ته واری هه موشتیکه و
نه وه ی بینى مرواری کونده کات به دار
ژنیکى مه حرم ماره ده بړی.

* نه گەر مرواری قوتدا گه واهى و
شه هادته ده شاریتته وه.

* نه گەر مرواری مژى غه ییه تی
خه لکیده کات.

* نه گەر بینى رشایه وه و مرواریبوو
پاشان مژى و دیسان قوتیدایه وه پلان
له خه لکی ده گپړی و غه یبه تیان ده کات.

* پياوړې هات بولای ووتی: له خه ودا
بینیم مرواری قوتده دهم، پاشان فری
ده دهم، وتی: تو پیاوړې هات
قورئان له بهر بکې له بیرید هکیت بویه
له خوابترسه.

* په کیکتر هات بولای وتی:
له خه ودا بینیم به سر مرواریدا
ده رویستم، وتی: مرواری قورئانه و
نابیت قورئان بخیه ژیر پیوه.

* په کیکتر هات بولای وتی: له خه ودا
بینیم دهم پرپوه له مرواری ناتوانم
دهری بهنم، پی وتی: تو پیاوړې
قورئان باشده زانی به لام ناخوچنی،
نه ویشوتی: راستده کي.

* په کیکتر هات بولای وتی: بینیم
له یه کیک له گوچکه کاندا مرواری هه بوو
وهک گواره، وتی: له خوابترسه و قورئان
وهک گورانی مه خوینه.

* په کیکتر هات بولای وتی: له خه ودا
بینیم مرواری له دهم دیته خواره وه،
خه لکی ده بیه و منیش هچی لینابه،
وتی: تو پیاوړې قسه تیژو
حیکایه تخوانی و نه وهی ده یلیت کاری
پیناکه یت.

(نابلسی) ده لیت: مرواری خزمه تکاری
ژورو میراتی هکی بی شوماره بویه کیک
چاوه پی بکات.

* هه موو جوره کانی مرواری و گه وهرو
هیتر به لگیه له سر خوشه ویستی و
حه زو ناره زوی ژنان و کورن.

* ده گپنه وه پیاوړې دیت بولای (نبین
سیرین) و ده لیت: دو پیاوړې بیني
گه وه ریان خستبوه نیوده میان،
یه کیکیان بچوکه کي له ده میا
ده رده هیئا و ویتر گه وره کي
ده خسته نیوده می، نه ویش وتی:
نه وپیاوړې مرواری به بچوکه کي
ده رده هیئا نه وه یه نیشانی منداوه و
منیش باس له وه ده کهم که بیستومه،
به لام نه وهی گه وره کي ده رده هیئا
نیشانی (حه سن) ی (به سری) تداوه و
له گال به ندایه تییه کی زیاتر له وهی
بیستومانه.

* ژنیک هات بولای وتی: من له نامیزدا
دو وگه وهرم بیني، په کیکیان له ویتر
مه زنتربوو خوشکه کهم داوای په کیکیان
لیکردم و بچوکه کهم دایه، (نبین
سیرین) وتی: تو ژنیک فیتری دوو
سورده ده بی، په کیکیان له وی دی
دری ژتره، خوشکه کهت فیتری
بچوکه که یان ده که یت، نه ویش وتی:
راستده کي، فیتری سوورده تی (البقرة و)
(آل عمران) بووم و خوشکه کهم فیتری
(آل عمران) کردوه.

* مرواری ماره برینه یان گریبه سستی
مال و سامان یان خویندنی سهراپای
قورئانه.

* نه گهر بینى مروارییه كه فریده داته
نیوچه مامك قورئان له ریگه
چه په كه كاندا ده خوینتته وه.

* نه گهر بینى مرواری به ده سته هیئی و
ده یخاته ده می فیری قورئانده بی
پاشان فیری كه سیناكات.

* هه روه ها ده لئین: نه گهر چه ندباره
مرواریه کیان بق هیئا غه م و په ژاره یه.

* نه گهر بینى مرواری قوتدا دانای و
زانباریه له به ریده كات.

* نه گهر بینى مرواری ریزه ندكردو
فریده دایه نیو زیل و سه ریگه یان
شوینك زانبارى له لای كه سانى دى
باسده كات و سووكایه تی پیده كات.

* نه گهر بینى ناگر ده كاته وه به مرواری
له شوینی دارو ته نوری پتگهرم ده كات
مروفتك ناچارده كات له سه ر كارئك
كه ده بیروژینى له قسه و گوته ی چاكه.

* مرواری گه وره باشته له بچووكه كه ی،
ده گونجیت گه وره كه ی به لگه بییت
له سه ر سووره ته دریزه كانى قورئان،
مرواری ناكونكراو به لگه یه له سه ر كچو
كونكراویش رزق و رژییه كى خیرایه
هیچ ماندوبوونيكى تیدانییه.

* مرواری بق زانا زانباریه و بق
فه رمانپه وا ده سته لاته و بق بازركان
بازركانیه و بق بازاپی و پیشه وه ر
پیشه كه یه تی.

* مرواری ته وایى و كاملى هه موو شتیکه
له گه ل جوانى و قه شه نگی.

* نه گهر بینى مرواری كونده كات
كه واهى و شه هاده ده شاریتته وه.

* نه گهر بینى مژى غه بییه تی
خه لكیده كات، نه گهر رشایه وه ديسان
مژى و دواتر قوتیدا غه بییه تی
خه لكیده كات.

* نه گهر بینى مرواری فریدایه نیو
روبارك چاكه له گه ل خه لكیده كات.

* به رگی مرواری و فریدانى و
كوكرده وه ی به رگه كه ی گوپه لگه ندنه.

* نه گهر بینى گه نجینه یه كى كردوته و
به كلیلیك و مرواری لیده رده هیئی
پرسیار له زانایه كه ده كات ده رباره ی
بابه تيك.

* نه گهر مروارییه كى بینى زرد
خوشحالده بی.

* نه گهر مرواری پیدرا پله و پایه
به ده سته هیئی.

* نه گهر بینى مروارییه كى قوتدا پاشان
هه لیدا هه ر ئایه ت و سووره تيكى قورئان
له به ر بكات زوو له بیریده كات.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سر
فرمیسکو نه شک چونکه فرمیسکیان
به مرواری چواندوه.

مرواری ژن: (نابلسی) ده لیت: نه گه
به پاورانه وه بوو چاکه ی میړده که یه تی و
چاکه کردنیه تی له گه لیدا به نه ندازه ی
ده نکه کانی مرواری و جوانی، نه گه
مرواریه که ریک نه بوو بو پیاو ژن
زیانه.

* نه گه مرواریه که زیو بوو لاواری
ژنه که یه تی.

مروښه: نه وه ی له خه ودا یه کیک
له شیوه ی مروښا بینیت و نه ی ناسیت و
له که سیک نه چیت بیناسیت ده گونجیت
نه و روح شیوازه روح نه فسی خوی
بیت و خودا وه ند نیشانیبدات.

* نه گه نه و که سه ی بینی کرده وه ی
چاکه ده کات خویه تی.

* نه گه بینی له خه ودا کرده وه ی خرابه
ده کات هر خویه تی.

* ده گونجیت نه و که سه سنوړو کوتایی
بیت یان رزقو چاره نوو میبیت.

* نه گه دوو که س بینیت و بترسیت
دلنیا ده بیت.

* نه وه ی پیاوړیک بینیت و بیناسیت
خوه که ی به لگه یه له سر وه رگرتنی
شتیک لیتی یان هاوچه شنی نه وه.

* نه گه بینی شتیکی لیوه رگرت پیی
خوشبوو نومیدو هیوای به ده ست
دینیت له ده سته لات نه گه
شایسته بیت.

* نه گه بینی وه ک کراسیکی نویی
لیوه ر بگریست ده سته لاتی
پیده به خشیت و، نه گه مالی لیسند
ناو میدده بیت لیتی و دزایه تی و ناژاوه
ده که ویتنه نیوانیان.

* هه موو مروښکی ناسراویش له خه ودا
به لگه یه له سر:

+ خودی خوی.

+ ره گه زی.

+ هاوچه شنی.

+ شاروپیشه که ی.

* نه وه ی مروښکی ناسراو بینیت نه و
مروښه پله وپایه ی به رز ده بیت وه،
نه گه خوی خاوه ن پله وپایه بوو نرم
ده بیت وه یا به لاو نه هامه تی روی
تیده کات نه وه ش به لگه یه له سر شر
یان خیر هه روه ک بینویه تی.

مروښی فیږ: (نابلسی) ده لیت: بینینی
له خه ودا به لگه یه له سر چاکه و
فراوانی و گوشادی.

میشک: (نین سیرین) ده لیت: مریشک
ژنیکی گیلی زیو ره قه، خاوه ن
جوانیه و له وه چه ی پادشاو میرانه

یاخود وه چه و مندالی که نیزه کو
خزمه تکاره، نه وهی ببینی له خه ودا
مریشک سه ده بپن، نابرووی کچیکی
داوینپاک ده بات، نه وهی راویبکات
مال و داراییه کی حه لالی
ده سته ده ویت، نه وهی له گزسته که ی
بخوات له لایه ن عه جه مه وه مالیکی
حه لالی ده سته که ویت.

* نه گهر بینی مریشک و تاوس
له ماله که ی ده خوینتن خاوه نی به لاو
نه هامه تی و داوینپسییه.

* هه روه ها ده لیتن: مریشک و په روباالی
مال و داراییه کی به سوود و قازانجه.

(نابلسی) ده لیتن: ده گونجیت مریشک
له خه ودا ژنیک بیت هه تیو به خیتو بکات و
هه ول و کوششیان بۆ بکات
له په یداکردنی خیرداو گسکیان بۆ بدات
له وپیناوه دا، بیگومان نه و ژنه
سوودمه نده.

* مریشکی هه لنیشتوو ژنی چوست و
چالاکو خاوه ن بنه چه یه.

* مریشکی زیلدان و سه رخولیش ژنی
بیچه له کو بنه چه یه بارپۆکه کانیشی
وه چه ی نیرینه یه که له زیناوه
په یدابوون.

* ده گونجیت مریشک به لگه بیت له سه ر
ژنی خاوه ن مندال و چوونه ژووره وهی

مریشک بۆلای نه خۆش به لگه بیت له سه ر
چاکبوونه وه، هه روه ها بارپۆکه ش به و
چه شن و شیوازه یه.

* بانگدانی مریشک شه رو خراپه یاخود
به رگه.

* ده گونجیت هاتنه ژووره وهی مریشک
بۆ لای که سی له ش ساغ ناگاداری
تووشبوونی بیت به نه خۆشییه که تیدا
پتیوستی به کات هه بیت بۆنه وهی چاک
ببیته وه.

* ده گونجیت هاتنه ژووره وهی مریشک
یان خاوه نداریتی به لگه بیت له سه ر
ره واندنه وهی غه م و په ژاره و خۆشی و
شادی و نیعمه تداری.

* بارپۆکه کوپه یاخود جل و به رگیتی
ده رچه و کونداره، یان ده روی خیره بۆ
یه کیک له نا په حه تیدابیت.

* نه گهر مریشکیکی ژور له ماله که یدا
بیت و به هیه شیتو یه که نه ژمه رده
نه کویت ده سته لاتداری و ده وله مه ندییه،
ترس و بیمه که شی ده په ویتنه وه و حال و
باری سه قامگیر ده بیت.

مریشکه به کپ: (نابلسی) ده لیتن:
له خه ودا ببینی به لگه یه له سه ر چنه ری
حه سیرو سووروسی و بره ری ئاوریشم
یان دروستکه ری راخه ر. هه روه ها

به نه ندازه يه ك گه وره بوون ده رگاكانى
دۆزه خيان ليگرت.

* مزگه وت به لگه يه له سر:
+ قيامه ت.

+ كابه ي مالى خودا.

+ شويني كۆبوونه وه په يداكردنى
سوودو قازانج.

+ كۆپى يادو زىكر.

+ مه يدانى جهنگو شه پ.

* ته گه ر كه سيك مزگه وتيك دروستبكات
شايسه تى دادگا بوو پؤستى دادوهرى
وهرده گري يان فتوا.

* دهگونجيت به لگه بيت له سر زاناي
خاوه ن كتيبو نووسراو، بو
كاغه زفروش به لگه يه له سر
نووسينه وه ي قورئانى پيرؤز، بو
ره به ن به لگه يه له سر ماره برين و
هاوسه رگيرى، بو خوازيارانى مال و
دارايى و دنيا به لگه يه له سر
دروستكردنى بيناو ساختمانيك
كه به رده وام سوودو قازانجى بؤيده بى
وه ك حه مام و نوتيل و فروشگا و فېرو
كه شتى و هاوچه شنى نه مانه.

* ته گه ر مزگه وتيكى رووخاند واژوى
نه وه يه كه دروستيكر دووه و
به لگه يه له سر هه ول وليبرانى بؤنه وه ي
دروستيده كات.

بينينى به لگه يه له سر شكومه ندى و
مه زنى و خوشه ويستى و ته بايى.

مريشكه وان: (نابلسى) ده لئيت: بينينى
به لگه يه له سر ده رووليكر دهنه وه و
ره واندنه وه ي غه م و په ژاره و بازرگانى
كه نيزه ك و كۆيله.

* دهگونجيت بينينى به لگه بيت له سر
چاكبوونه وه له نه خوشى.

م م ز

م م زى (ترشوكه): (نابلسى) ده لئيت:
م م زى و ترشوكه له خه ودا به لگه يه
له سر چاكبوونه وه له نه خوشى و
ناساغى. دهگونجيت به لگه بيت له سر
رووپامايى و دووپوويى به هوى خوشى
سه ر ه تاو كوتاي دواييه كه ي.

مزگه وت: (نئين سيرين) ده لئيت:
(عه بدولعه زينى كوپى (نه بوداود)
ده لئيت: پياويكى ده شته كى مزگه وتيكى
به حه وتبه رد دروستكردو هه ركات
نويزيكى ده كرد ده يگوت: نه ي
به رده كان من پيتان ده ليم خوداوه ند
تاك و ته نياو بيه اوتايه، پاشان نه م
پياوه مردو روچه كه يان به رزكرده وه
روو به ناسمان نه ويش وتى: منيش
له خه ودا بينيم وتى - كاتى برديانم بو
دۆزه خ هه ريه ك له و به ردانه

*نه گەر فروشگايه کي دروستکرد دنيای زالکړدووه به سر قیامه تدا.

*نه گەر گه رماویکي دروستکرد نایني تیکده چی به هوی ژنیکه وه، نه گەر له شوینه کي چالیکي مه لکه ند گونا هبار ده بی به گونا هیک که نه نجامي ده دات یاخود له پیناوی کومه لیکدا که وا له سر زانیاری و خیر لتي جیابونه ته وه یان دادوه ریك که له کاریخستوه یاخود پیاویکي چاک کوشتویه تی یان شوینیک پشو و یان هاوسه رگری تیداییت و پوچه لیبکا ته وه.

*نه گەر خوی به دهر له جل و بهرگ بیني له مزگه وتیکدا خوی داده مالی له وهی شایسته یه تی، نه گەر له روزانی (حج) دابو (حج) ده کات پشت به خوا به تایبه ت نه گەر بانگی تیدایا، نه گەر گونا هبار بوو رو له ته و به په شیمانیده کات، نه گەر له سر حاله تیکي جیاواز نویژی تیداده کړدو روی نه کړد به قبيله رو له دنیا گه ری ده کات و له بازاریکدا خوی سه رقالد ه کات، نه و جا بیبه شده بی له دنیا ش چونکه نویزه کي نادرسته و زهره ر کړد نی ش هیلاک و ماندو بوونی ته تی.

*ده گونجیت به لگه بیت له سر خرابی نه وه ی روی تید ه کات له بینا گایی له حرام و سوو خوریدا.

*بینینی مزگه وتی (حرام) به لگه یه له سر (حج) بو یه کیک یه کلایی بوویته وه تیدا یان بانگی تیدا دابی، نه گەر نه وه له روزانی (حج) دا نه بوو وه ک خوی ته تی.

*ده گونجیت به لگه بیت له سر مالی ده سته لاند ار بو یه کیک به ویت له نیویدا دلنیا بیت.

*هه روه ها به لگه یه له سر:

+لانه و مالی زانا.

+مزگه وتی گه وره ی شار.

+بازاریکی گه وره و مه زن وه ک بازارپی پاره گورپینه وه و زه پهن گه ران.

* (نه بوسه عد) ده لی: نه گەر مزگه وتیکي بیني ناوه دان بوو نه و مزگه وته پیاویکی مه زن و خه لکیکي زور له ده وری کوده بڼه وه له خپرو چاکه و یادی خودایا به پیی نایه تی: ﴿يُذَكِّرْ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا﴾ (الحج: ۴۰).

*نه گەر بیني مزگه وته که رووخا سه روکیکی به ناین له و شوینه دا ده مری.

* نه گهر بينى مزگه وتيك دروستده كات
رايه لى خزمایه تی ده گه یه نیت و
خه لکی له سر خیر كوده كاته وه .

* دروستکردنی مزگه وت به لگه یه له سر بازاپو
زالبوون و سه ركه وتن به سر دوژمناندا
به پتی نایه تی: ﴿قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا
عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمُ
مَسْجِدًا﴾ (الكهف: ۲۱).
* نه گهر بينى پیاوړى ناديار به رنویژى
بو خه لکيکړد له مزگه وتيکداو پيشه واو
نیمامى نه و مزگه وت نه خوښبوو
ده مری.

* نه گهر له مزگه وتى شاره وه چوو بو
مزگه وتى لادى به لگه یه له سر
پوچه لکردنی کاته کانی و پچرانی
رايه لى كومه له كى ياخود گډوانی
حال وپارى واژووى نه وه یه گهر
له مزگه وتى گونده وه چوو بو شار.

* نه گهر مزگه وت و شویڼیكى له بوخودا
دروستکرد نه گهر پادشابوو حه ق
جیبه جیـده كات و فـهرمان
به چاكه ده كات و ریگری له خرابه، نه گهر
زانابوو كتیڼيك ده نووسی و خه لکی
سوود له زانیاری و فتواکانی و ده رده گرن،
نه گهر مال و سامانداربوو زه كاتى مال و
سامانه كى ده دات، نه گهر ره به نبوو
هاوسه رده گری، نه گهر هاوسه رداربوو
كوړیكى ده بیت و به باشه ناوی ده به ن،
نه گهر هـ ژاربوو ده وله مند ده بی،

* نه گهر بينى مزگه وتيك دروستده كات
رايه لى خزمایه تی ده گه یه نیت و
خه لکی له سر خیر كوده كاته وه .
* دروستکردنی مزگه وت به لگه یه له سر
زالبوون و سه ركه وتن به سر دوژمناندا
به پتی نایه تی: ﴿قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا
عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمُ
مَسْجِدًا﴾ (الكهف: ۲۱).

* نه گهر بينى پیاوړى ناديار به رنویژى
بو خه لکيکړد له مزگه وتيکداو پيشه واو
نیمامى نه و مزگه وت نه خوښبوو
ده مری.

* نه گهر بينى مزگه وتيك بوه به حه مام
به لگه یه له سر نه وه پیاوړى حال و
بارداپوښراو كاری خرابه نه نجامده دات.
* نه گهر بينى ماله كه يیوه به مزگه وت
ریزو پله ی بانگخوازی بو حه قى
پیده دری.

* نه گهر بينى له گه ل كومه ليكدا چوه ته
نیو مزگه وتی و چالتيكان بو ه لگه ند
ژنده هینى، نه گهر بينى له نیو
دوانگه كه دا نویژده كات مژده یه بوى
به پتی نایه تی: ﴿فَنَادَتْهُ الْمَلَائِكَةُ
وَقَالُوا قَائِمٌ يُّصَلِّي فِي الْمَحَارِبِ﴾
(آل عمران: ۳۹)

* نه گهر خوئی له مزگه وتیځی نویدا
بینی وه نه بینینیو نه وساله
(حه ج) ده کات یاخود شاره زا ده بیت
له ثانی خودایا، نه گهر فروشگا که بیو
به مزگه وت یا نه مزگه وته کای بوو
به فروشگا به لگه یه له سر کاروکاسبی
حه لال، ده گونجیت به لگه بیت
له سر نه وهی حه لال و حه رام به یه که وه
تیځه لده کات.

* مزگه وتی ویرانه و بینو یژخوین به لگه یه
له سر فه راموشکردنی زانایان و
پوچه لکردنه وهی فه رمان به چاکه و
ریگری له خراپه.

* هه روه ها به لگه یه له سر
دنیا نه ویستانی خوداپر له دنیا و نه وهی
له ده ستیاندا یه.

* بینینی هه موو مزگه وتیځ به لگه یه
له سر رووگه و شوینه کای وه ک
مزگه وتی (نه قضا) و (حه رام) و
(دمشق) و (میسر) و هاوچه شنی نه وانه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر زانایانی
هاوړپیکاز یاخود نوینه رانی
پادشاکانیا نه، نه گهر بینینی له ده رگای
مزگه وته وه چوه ژوره وه و کړنووشی
برد ته و به ی پیده درئ به پیتی نایه تی:
﴿وادرخلوا الباب سجداً وقولا عطف﴾
نغفر لکم خطایاکم ﴿البقرة: ۵۸﴾.

وه گهرنا خزمه تی نه و شوینه ده کات و
به یادی خوا ئاوه دانی ده کات وه و
کاروباره کانی ده بات به پړوه یا نه
له خیردا خه لکی به یه که وه ده به ستی
له سر گوړپایه لی یا نه ته و به ده کات
بۆلای خوا له وهی کردوویه تی یاخود
رینومایی ده کری بۆلای نیسلام و
به شه هیدی ده مرئ نه وه ش ده بی،
به کوشکه کای له به هه شتدا نه مه ش
له کاتیکدا نه گهر مزگه وته که به وچه شنه
دروستکرا که شیاوه به لام نه گهر
به وچه شنی دروستیکرد وانه ده بوو یاخود
دوانگه کای لاریو و یاخود
روو به جیگه یه کیتربوو به لگه یه له سر
واژووی خیر به شه پ.

* نه گهر بینینی مزگه وتیځ دروسته کات
یاخود خه لوه تگه یه ک له ثایندا شاره زا
ده بی یاخود نه و ساله (حه ج) ده کات یا نه
شتیځ دروسته کات وه ک حه مام یا نه
نو تیل یا فروشگا و شتیر.

* نه گهر بینینی سه قفی مزگه وت
تیځه ده کات هه تیوی بیده رته تان
ده ژبه نیت، نه گهر مزگه وته کای
گه وره کرد له ثایندا خیر نه نجامه دات
یا کرداری چاکه یاخود ته و به یا نه
ره وشتی به رزو جوان و به ویزدانه وه
له گه ل خودی خویدا ده دوی.

مزگه وتی شار: (ئیبین سیرین) ده لیت:
مزگه وتی شار به لگه یه له سه ر
خه لکه کسه ی و به رزاییه کسه ی
سه ر کرده کانیه تی و نزماییه کسه ی ره شه
خه لکه ، ناوه پاسته کسه ی خه لکی
یادوزیکرکاره ، دوانگه کسه ی پېشه و او
نیمامی خه لکه ، گلۆپ و چراکانیشی
زانایان و خیرۆمه ندو تیکۆشه رو
پاریزه رانیه تی.

* **حه سیره کانیچی خه لکی خیرۆمه ندو**
چاکه کاره له گه ل نه وه ی تیدا
کۆده بیته وه نوژی تیا ده کات.
* **مناره ی مزگه وت دادوه ی شاره یان**
زاناکه یه تی بانگه وازی خه لکیده کات و
رازین به وته کانی و به پیتی رینوماییه کانی
ده چن به پیه و په پیه وی
برپاره کانیده کن، هه روه ها دوعای
قبول و گیرایه .
* **ده رگا کانی کرێکارو نه میندارانه ،**
له گه ل هه رکه سیڤ به رگری و پاریزکاری
له خه لکیده کات.

(نابلسی) ده لیت: مزگه وتی شار
له خه ودا به لگه یه له سه ر:
+ پادشاه و فرمانپه واه به هوی
به پیه بردنی کاروباری ناین و راگری
حه ق و ریگری حه رام.

* **نه گه ربینی گه یشتوته نیو مزگه وت**
به لام به داخراوی بینویه تی پاشان
بۆیکرایه وه هاوکاری پیاویکده کات
له قه رزیکدا که له سه ریه تی و
قوتاریده کات لیتی و ناوبانگی باش لای
خه لکی ده رده کات.

* **نه گه ربینی چوه نیو مزگه وت**
به سواری رایه لای خزمایه تی
ده به چرپیتی.

* **نه گه ربینی له مزگه وتیکدا ده مرئ**
له سه ر ته و به یه کی په سه ندو قبول
ده مرئ.

* **نه گه ربینی هه سیری مزگه وتیک دپاو**
پوکایه وه خانه واده کسه ی دوا ی چاکی
خراپده بن.

* **دروستکردنی مزگه وت به لگه یه له سه ر**
سه رکه وتن به سه ر دوژمناندا به پیتی
نایه تی: ﴿قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ
أَمْرِهُمْ لَنُثَبِّدَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا ﴿
(الکھف: ۲۱).﴾

* **چوونه نیو مزگه وتی (حرام) بو**
نه وه ی ژن دیاریده کات به لگه یه له سه ر
چوونه نیو مالی ده زگیرانه ی.

* **هه روه ها به لگه یه له سه ر دلتیایی**
له ترس و بیم و راستگویی له به لیتندا.

دهرگاگانیشی پهرده کانیسه تی و
مناره کئی چیگره کانیسه تی یان
هه والگره .

* نه گه به لگه بوو له سه ره فرمانپره وا
کوله که کانی کاتو داده و چراکانیشی
پیاوچاکه و زاناکانی سه ره ده مه ،
حه سیره راخه ره کانی بلایوونه وهی
حوکم و فرمانپره واییه تی ، سه ریان و
سه قفه که ی نه و کتیبانه یه له کاتی
پیوستدا بویانده گه پیتته وه ، دوانگه که ی
به نده یسه و میحرا به که ششی
هاوسه ره که یه تی .

* هه روه ها ده گونجیت میحرا به کئی
به لگه بیت له سه ره رزق و رۆزی حه لال یان
هاوسه ری چاک و باش .

* مناره ش وه زیرو پی شه وای
دادپه روه ره .

* ده گونجیت مناره به لگه بیت له سه ره
بانگبیزان ، قورئانه کانیش به لگه بیت
له سه ره قورئانه خوین و دوانگه ش له سه ره
وتارییزان ، دهرگاگان له سه ره
دهرگاوان و ، بهرپرسیشی به لگه بیت
له سه ره چراو رووناکی نیو مزگه وت .

* نه و مزگه وتانه ی بهرپرسیانی
موسولمانان رووی تیده که نه له کاتی
سه ره یان جه ژنه کاندایه لگه یه له سه ره
دروستکردنی بو به جیهیتانی

+ بازاپیک خه لکی رووی تیده کات و
سوودو خیری لیده که نه به پیتی هه ول و
تیکوشان .

+ هه ره که سیک پیویست بیت گوپراهی لی
له باوک و ماموستاو زانا .

+ دادپه روه ری بوئه وهی سسته می
لیده کریت و رووده کاته مزگه وت .

+ قورئانی پیروژ .
ده ریا .

+ حه مام که شوپینی خو پاککردنه وه یه .

+ گوپرستان شوپینی ملکه چیه .
خوشتن .

+ چاکه کردن .

+ پزشکی .

+ بیده نگی .

+ رووکردنه قیبله .

+ نه وهی په نای پیده گیریت دژ
به دژمنان وه که قه لای پته وو . . .

* سه ریانش تاییه تی پادشاه و
فرمانپره وایه ، له گه ل نه وانه ی
به دیده که نه ، دریزکردنه وه ش گه وره
پیاوانی ولاته و چراکانیشی گه نجینه یه
له گه ل نه ومال و داراییه ی مزگه وتی
پیجوان و رازاوه ده کریت و له پیناوی
خوداوه ندا ده به خشری ، حه سیره
راخراوه کانیش دادپه روه ریبه تی له گه ل
نه و زانایانه ی له ژیر فرمانپره واییدان و

* نه گهر شتیکی له ده ستیدا بینی با
ناگاداریت له که سانیك دزایه تی
ده که ن.

* نه گهر مسگه ریکی بینی بوختان و
دروو جنیو ده دات.

م ش

* **مشار:** (ثیبن سیرین) ده لیت: به لگه یه
له سر دادو ورو نه وهی نیوانی دوو
لایه نی جیاواز یه کلا بیده کاته وه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر کشانه وه
یان شوی نی دوو پووان و پلانه کانیا ن.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر
هاوسه رگیری.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر پیاویک
بیه خشی و چاوپوشی بکات.

(نابلسی) ده لیت: پیاویکه ده بات و
ده دیات، ده گونجیت به لگه بیت له سر
هاوسه رگیری یان شه پ، مشار هیزو
پشتگیری و رزق و رزیه.

* **مشاری** ناسایی پیاویکی زانایه و
مشاری دارپینه وهش پیاویکه رهش
پیسته کان ده چه وسینته وه.

* **مشاری** مه پمپ به لگه یه له سر
کوشک.

* **مشاری** داری نه ستورو رهق به لگه یه
له سر خه لکی نه خوینده وارو
هاوچه شنه کانیا ن.

ری وده سمه کانی ثاین و به رزکردنه وهی
وته و بریاری موسولمانان و سه رکه وتن
به سر دوژمناندا، نه گهر سووتاو
که و ته بهر ته وژمی با به لگه یه له سر
خاوه نه که ی حوکم و فەرمانږه وایی
ده گوریت و حوکم که شی له کاتی
لیکدانه وه دا حوکمی نه و راره وانه یه
که پيدا تیده په پښ.

م ژ

* **مژین:** (نابلسی) ده لیت: مژین بردنی
مال و سامانه، نه گهر مه مکه کانی مژی
مال و پاره له ژنه که ی وده ده گری،
هه روه ها هه موو نه دما میک به لگه یه
له سر که سیکی نریک.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر بینی له خه ودا
مروفتیک ده می مژئ مال و سامانی
لیت و ده ده گری.

* نه گهر رانی مژی مال و سامان له تیره و
هوزو خانه واده که ی وده ده گری.

م س

* **مسگه و:** (ثیبن سیرین) ده لیت: خاوه نی
ده یه که.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر له خه ودا بینی
مال و سامان به ده سته هینی لای
جوله که و مه سیحیه کانه وه.

چونکه مشك له خوراكی مړوځ ده خوات
خزمه تكارېش له هی گه وړه كی.

(دمیری) ده لیت: كوتری كیوی به لگه یه
له سر خواناسان و گوشه گیری بۆ زیكو
یادو خوداوه ند ده فهرموئ: ﴿وَأَنْ مِنْ
شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ﴾ (الإسراء: ۴۴)
* ده گونجیت به لگه بیت له سر گورانی
بیژو گورانی و سه ما یان هاوسه رو
خزمه تكار.

* نه گه ر بینى مشكك له ماله كیدا
یاریده كات فه پوپیت به ده سته هینى
له وساله دا چونكه یاریكردن دواى تیرى
دروسته بى.

* مشكى سپى و رهش به لگه یه له سر
شوو روژ، نه گه ر له خودا بینى به روژ
دیت و ده چیت به لگه یه له سر
ته مه ندریژى.

* نه گه ر بینى كراسه كی كون كونكرد
له پیناوى نودا تپه پوه و
ناشكرایده كات.

* نه گه ر مشككی بینى چالیه لده كنه
دزكى كونكاری گیرفانپره.

* مشك گه پیه نه گه ر هنگی جیاواز
جیاواز نه بى.

* نه گه ر مشككی رهش و سپى بینى
هاتوچو ته مه ندریژده بى سپیه كان
روژه و رهش كانش شوه.

مشتومپ: (نابلسی) ده لیت: له خودا هیچ
خیریکى تیانیه و ده ستنویژ
ده شكینى و له گه ل په یمان مه گه ر
مشتومپ له سر شتیكى خرابكات یان
بانگه شه ی چاكسازى.

مشك: (نبین سیرین) ده لیت: ژنیكى
خراپه كاره یان دزه یاخود رابردویه كی
خراپى هیه، نه گه ر كومه لپوو
رهنگه كانى جیاوازیوون رهش و سپى
شه وگارو روژكاره.

* جرج هیچ خیریکى تیدا نییه،
هه روه ها ده لیت: دزكى لیها توو
كارامه یه.

* هه روه ها ده لیت: مشك به لگه یه له سر
مندال و بده سته.

* هاتنه دهره وهى مشك له مال
به سه رچوونى نازو نیعمه ته.

* ده گپړنه وه پیاوړك دیت بولای (نبین
سیرین) ده لیت: له خودا بینیم له گه ل
مشككدا جوتبووم له پاشى دهنكه
خورمایه ك هاته دهره وه، (نبین سیرین)
وتی: تو ژنیكى به دكارت هیه؟ وتی:
به لى، وتی: كوریکى چاكه له و ژنه
ده بى.

(نابلسی) ده لیت: نه گه ر بوو به خاوه نى
مشك ده بیت به خاوه نى خزمه تكار

مقه‌ستا؛ (ئین سیرین) ده‌لئت: پیاویکه
شت دابه‌شده‌کات، نه‌گەر مقه‌ستیکی
به‌ده‌ستی‌وه بینی له‌به‌ربه‌ره‌کانیدا
پیوستی به‌دادور ده‌بی.

* مقه‌ست کورپکی پیاوچاکه له‌نیوان
خه‌لکید.

(قه‌یره‌وانی) ده‌لئت: نه‌گەر مقه‌ستیکی
به‌ده‌ستی‌وه‌بینی نه‌گەر کورپی هه‌بوو
کورپکی تریده‌بیئت، بۆ خزمه‌تکار
به‌همان شیوازه، نه‌گەر ره‌به‌نبوو
هاوسه‌رده‌گری.

* نه‌گەر له‌ئاسمان‌وه مقه‌ستیکی
بۆکه‌وته‌خواره‌وه له‌کاتی نه‌خۆشی و
به‌لادا قه‌رزده‌کات، به‌لام نه‌گه‌رینی
به‌مقه‌ست خوری و پیسته‌و مووده‌بپی
له‌پشتی ئازهلک به‌هۆی گوتنی شیعو
هۆنراوه‌وه پارو سامان کۆده‌کاته‌وه
یاخود به‌داوا به‌ده‌ستی‌ده‌ییت، به‌لام
نه‌گەر ریشی خه‌لکی به‌و مقه‌سته‌بپی و
جله‌کانی که‌رت که‌رتکردن پیاویکی
ناپاکه یاخود غه‌یبه‌تده‌کات.

(نابلسی) ده‌لئت: بینینی له‌خه‌ودا
به‌لگه‌یه له‌سه‌ر ئابروو بردن و نکوولی
لیگرتن.

* ده‌گونجیئت به‌لگه‌بیئت له‌سه‌ر
به‌رپرستیك حق و ناحق له‌یه‌ك
جیاباکاته‌وه.

* هه‌روه‌ها ده‌لین: مشک خانه‌واده‌و
مال و مندا له.

* نه‌گەر بینی مشکك ده‌کوزیئت زه‌فه‌ر
به‌ژنیکی داوینپیس ده‌بات.

* نه‌گەر بینی به‌رد یان رمیک یاخود
گولله‌یه‌کی ده‌گرێته مشکك غه‌یبه‌تی
ژنیکی خراپه‌ده‌کات یان به‌خراپه‌ نامه‌ی
بۆ ده‌نیری.

* نه‌گەر کۆمه‌لی مشکي زۆری بینی
سپی و ره‌ش له‌یه‌ك شویندا له‌سه‌ر
لابوون یان ده‌رده‌که‌وتن به‌ته‌واوی
له‌نیو بیریکی که‌موکوپي ته‌مه‌نیه‌تی.

* نه‌گەر بینی مشکك له‌لووتی
هاته‌ده‌ره‌وه یاخود له‌عه‌وره‌تی کچیکی
خراپه‌کاریده‌بیئت، نه‌گەر له‌پاشی
هاته‌ده‌روه‌وه ژنیکی بیخی‌ری
لیدیته‌ده‌ره‌وه.

* نه‌گەر له‌مالی خۆیدا چه‌ندین مشکي
بینی ژنانی بیخی‌ر روی تیده‌کات.

* نه‌گەر له‌نیوجله‌کانی یاخود له‌سه‌ر
جیگه‌که‌ی مشکي بینی ژنیك
تیکه‌لیده‌بیئت که‌هیچ خیریکی تییدا
نییه.

* نه‌گەر پیستی مشکيکی به‌ده‌سته‌ینا
مالیکی که‌م له‌ژنیکی خراب
به‌ده‌سته‌هینی.

ملوانکه (زریزه): (ئیبین سیرین) ده لیت:

ملوانکه و زنجیر بۆ ژنان جوانی و شوخ و
شهنگیانه له گەل هیوا و ئاره زوویان.

*ملوانکه ی داپژزاو له دوو پوگه وهه
ترسانه له گەل قورئان له بهرکردن
به پیتی بچووکى گه وهه رو جوانی و
نۆدی.

*ته گەر ملوانکه یه کی زێپى له ملی
خۆیدا بینى کارىكى موسولمانانى
پێده سپێدری یاخود نه مانه تێك.

*گه وهه له ملوانکه دا یان شیلانه ی
نێوی ناوه پۆکی و کوتاییه که یه تی.

*ملوانکه بۆ پیاوان ته گەر پاره ی
زیوینی له گه لێو به لگه ی هاوسه رگیرییه
له گه ل ژنیکی شوخ و شهنگدا، بوونی
یا قووت و گه وهه ریش جوانییه تی، ته گەر
له زیو بوو دهسته لات و پاره دارى و
خۆشحالییه، ته گەر له ئاسن بوو
دهسته لات و توندوتیژییه، ته گەر
له زێپى پاك و پوختبوو خۆشیه کانی
دنایه، ته گەر درایه پال ژن ژنیکی
خرابه .

*ملوانکه بۆ ژن مال و سامانیکه
مێرده که ی لای نه و نه سپه رده یکردوه .
*هه ندیکه لێن: نه و جوانییه ی ژنان
له گه ر دنیا ندا هه لیده گرن به لگه یه
له سه ر هاوسه رو کورپه کانیان، به لام بۆ

*به لگه یه له سه ر زیاد بوونی مندال و
خزمه تکار.

*ته گه ر بینى له ئاسمانه وه مقه ستیکی
بۆ دابه زی ته مه نی به سه ر ده چیت.

*ته گه ر به مقه ست ریشی خه لکی بپری
یان جل و به رگه کانیان غه یبه ت و
ناپاکیتان له گه لدا ده کات.

*هه روه ها گوتراوه: مقه ست به لگه یه
له سه ر دوو هاوه ل که ریککه وتوون
له گه ل یه ک.

*هه روه ها ده لێن: ته گەر به ده ستی
یه کیکه وه بینرا له دایکه وه برایه کی
ده بیته .

*ته گه ر مقه ستیکی به ده ستیه وه بینى
خوری پێده بپری مال و سامانیکی زۆر
کۆده کاته وه .

*ته گه ر مقه ستی به ده ستیه وه دی
له شه رو ئاژاوه دا ناچار ده بیته بچیته
به رده ستی دادوهر .

*هه روه ها ده لێن: پیاویکی چاکه کاره
له نێوان خه لکیدا.

م

ملکه چى (سه رشوړى): (ئیبین سیرین)
ده لیت: به لگه یه له سه ر هه لسان
به کارى خراپ و لادان له قورئان و
سوننه تی پێغه مبه ر (ﷺ).

* مناره‌ی مزگه‌وت خاوه‌ن پوخته یان
پیاویکه خه‌لکی بانگده‌کات بقو لای
نائینی خوا.

* نه‌گه‌ریینی منالئیکی که‌وته نیو
بیریکه‌وه تواناو ده‌سته‌لای
به‌سهرده‌چیت و خه‌ونه‌ک‌ی به‌لگه‌یه
له‌سهرئه‌وه‌ی ژنیکی زماندریژده‌هینی و
ویرای نه‌وه‌ی ژنیکی به‌دین و شوق و
شه‌نگی هه‌یه.

* نه‌ندازیارک بینی سه‌رکه‌وت به‌سهر
مناره‌یه‌کی مه‌زندا له‌دار دروستکرا‌بو
پاشان بانگی لیوه‌یدا، خه‌ونه‌ک‌ی بقو
رافه‌کارئیکی خه‌و گپ‌ایه‌وه، نه‌ویش
وتی: ده‌سته‌لات به‌ده‌سته‌هینیت
له‌گه‌ل پله‌وپایه‌ی به‌رز به‌دوو‌پوویی.

* ده‌گپ‌نه‌وه (قه‌عقاع) ده‌ه‌زار دره‌م
قه‌رزار‌بوو غه‌م و په‌ژاره‌ رووی تیکرد
له‌خه‌وه‌که‌یدا باوکی له‌سهر لیواری
مناره‌یه‌ک بینی یادوزیکری خودای
ده‌کرد، کاتی بینی بانگیکرد پاشان
به‌ئاگاهات، ئنجا له‌رافه‌کارئیکی خه‌وی
پرسی، نه‌ویش به‌م چه‌شنه‌ بقو
لیکدایه‌وه: مناره‌که‌ پله‌وپایه‌و
شکو‌مه‌ندییه‌ باوکت به‌ده‌ستی
ده‌هینیت، نه‌ویش وتی: باوکت مردوه،
رافه‌کاری خه‌و وتی: تو کوپی باوکی
خوت نیت؟ وتی: به‌ئی، وتی:
ده‌گونجیت تو بیت به‌زانا یان میریک،

پیاوان هاوچه‌شنی نه‌و خه‌وه به‌لگه‌یه
له‌سهر ناپاکی و ئالوزیوونی هوکاره‌کان.
(نابلسی) ده‌لئت: ملوانکه‌ بقو دووگیان
کوپه، نه‌گه‌ر بچرا یان شکا
ده‌سته‌لاتدار لاده‌بری.

* ملوانکه‌ی سوور بقو ژن ده‌مامکئیکی
سووره، بقوژنی هاوسه‌ردار کوپه‌و بقو
ره‌به‌نیش میرده.

* نه‌گه‌ر چه‌ند ملوانکه‌یه‌کی به‌ملی
خویه‌وه بینی و نه‌یده‌توانی هه‌لیبگری
ناتوانی کردار نه‌نجام‌دات.

* نه‌گه‌ر ژنیک بینی ملوانکه‌یه‌کی
له‌ملدایه‌و نه‌و چاکییه‌ی تیدایه‌ یان
خراب لیکدانه‌وه‌ک‌ی ده‌دریتنه‌ پال
میردو بژئوی په‌یداکاری یان
نه‌مانه‌تپاریژیده‌کات.

مل و گه‌ردن: (نابلسی) ده‌لئت: به‌لگه‌یه
له‌سهرئه‌وه‌ی سنگ و گه‌ردنی
پینده‌به‌ستری، هه‌روه‌ها (ئین سیرین)
ده‌لئت: ریکخستنی کاروباره.

من

مناره: (ئین سیرین) ده‌لئت: مناره
پیاویکه خه‌لکی له‌سهر
خیرکۆده‌کاته‌وه، رووخانی مناره‌ی
مزگه‌وت مه‌رگی نه‌و پیاوه‌یه له‌گه‌ل
سستی باسو و خواسی و په‌رت‌ه‌وازیوونی
نویژخوینانی مزگه‌وته‌که.

مه گەر له ده مه وه بیبی نه و جا به لگه یه
له سه ر مه رگو تیا چوون.

(ئین سیرین) ده لیت: منداڵ له خه ودا
دوژمنیکه ی لاوازه هاوه لایه تی
ده رده خات پاشان دژایه تی.

* نه گەر پیاویک بینى بوه به منداڵ
پیاوه تی به سه ر ده چیت نه وکات
خه ونه که ی به لگه یه له سه ر ده رووی
خیر لیکردنه وه.

* نه گەر بینى منداڵیک هه لده گری
کارێک ریکده خات.

* نه گەر بینى له قورئان یان کتیبى
نه ده ب فێرده بیته له گوناوه تاوان
ته و به ده کات.

* نه گەر بینى کومه لیک منداڵیوو
خه ونه که ی غه م په ژاره ی تووشده بی
چونکه منداڵ ناتوانی په روه رده بکری
به چه شتنی ئیش و ئازار نه بی.

* هه روه ها ده لێن: نه وه ی بینى
منداڵیکى بچوکی بوه زیاده یه که
پێیده گات یان نازو نیعمه ت یاخود
غه م په ژاره یه.

* هه روه ها ده لێن: منداڵى بچوک
به لگه یه له سه ر غه م په ژاره ی که م.

* کچی بچوک له خه ودا فه روپیت و
قوتار بوون و ئاسانییه دواى ناپه حه تی.

یادو زیکری خوداش نه وه یه تو له غه م و
په ژاره دایت و خوداوه ند ده رووی خیرت
لیده کاته وه به پیتی نایه تی: ﴿فَقَادَى
فِي الظُّلُمَاتِ اِنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ
سُبْحَانَكَ اِنِّي كُنْتُ مِنَ
الظَّالِمِينَ﴾ (الانبیاء: ۸۷). نه وه نده ی
به سه را رانه بورد پیاویک هات
ده ستیگرت و وتی: تو (قعقاع) ی ؟
له نه فسی خویدا وتی: نه مه قه رزاریکه
لیم نابیته وه، به لام نه و وتی:
(سه عدانه) ژنیکی نه خوشه و
بانگده کات، کاتی چوو له گه لی کومه لی
ریش سپی دانیششتبوو نو سراوێک
نووسرابوو به م شیوه یه (سه عدانه)
سییه کی ماله که ی ده دات به (قعقاع)
دواى سى روژ نه و ژنه مرد.

منداڵ: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
بینینی به لگه یه له سه ر غه م په ژاره و
ماندو بوون و چاودیری و دلپاگرتنی
نه زان و ئاره زوویازان.

* نه گەر کچۆله یه کی بچوکی هه لگرت
نه گەر زیندانی یا گه مارۆ درابوو یاخود
ماندو بوو به هوی کیشه و هه ژارییه وه
ده رووی لیده کریته وه و دلخوشده کری،
نه گەر له هیچکام له وحالاته دا نه بوو
کچۆله که غه م په ژاره یه نه گەر ژنیکی
نه خوشبوو ده رووی لیده کریته وه

* نه گەر له خه ودا بينى كورپيوه
ژنه كهى دووگيانبوو كچى ده بىټ و
به پيچه وانه شه وه.

* ده گيرنه وه ژنيك له (مه ككه)
قورئانخوينبو وه له خه ودا ده بينى
له ده وري (كابه) خزمه تكارى ليه و
ريحانه يان به ده سته وه گرتوه و رهنگى
جوړاو جوړى هه يه وه لئى: بيگه ردى و
پاكى بو خوا چوڼ نه وه له ده وري
(كابه) يه. ئنجا پييده لئى: نه تزانپوه
(عه بدولعه زيزى كوږى ئه بى داود)
نه مشو ژنيهيناوه و بو به يانى مردوه.

* نه گەر بينى بوه به منداڵ نه زانى و
نه قامى دهرده بږي.

(نابلسى) ده لئيت: له خه ودا غه م و
په ژاره يه نه گەر منداڵكيبوو به باوه ش
هه لئيده گري، منداڵى هه رزه مژده يه.

* نه گەر نه و ولاته گه مارؤدرايوو خه لكى
له ناڤه حه تيدابوون و بينى منداڵكى
جوانكي له خو يكرد به شاردا يان
له ئاسمان دابه زى ياخود له زه ويهاته
دهر وه مژده و دهر ووى خيره بو
خه لكى نه و شوينه.

* منداڵى بالغ هيزو شكومه ندييه.

* نه گەر بينى منداڵكه و له قوتا بخانه
فيڤرى قورئان ده بىټ ته و به ده كات
ياخود له شكومه ندييه وه ده چيټ بو
سووكى و رسوايى.

* نه گەر بينى منداڵكى كړيوه
غه م په ژاره دىټ به سهرىا، نه گەر
كچى هينا خير رووى تيده كات.

* نه گەر بينى جل و به رگيكي نه رخه وانى
درا به سهرىا هاوسه رده گري له گه ل
ژنيكى ره چه له ك پاك و پوخت.

* نه گەر خه ويكى له وچه شنه ي بينى
خه وه كهى به لگه يه له سهر بالقبوونى
كوږه كهى، نه گەر به پيرى بينى
خه وه كهى به لگه يه له سهر مردنى.

* نه گەر بينى كوږه كهى گوناوه
تاوانىكى نه نجامداوه به نهيتى
تابروویده چيټ.

* نه گەر بينى كوږىكى باقى
به ده ستهينا مه زنى و شكوو هيزه بو و
دايكيشى له ليكدانه وه دا له پيشتره
له باوكى.

* نه گەر ژنيك منداڵكى نيره مووكى
بينى خيريكه ده يكات به پيى باشى يان
خراپى.

* هه روه ها ده لئين: نه وهى ببينى
كوږىكى بچووكى هه يه و بينى بوه
به پياو به لگه يه له سهر مردنى.

* هه روه ها ده لئين: نه و منداڵه ي بگات
به پياو به لگه يه له سهر به هيز كردن و
يارمه تى.

* ده گونجیت بینینیان به لگه بیت له سه ر شایی و خوشی و جوانکاری.

* ده گونجیت بینینیان نه گه ر مندالی خه و بینینه ربوون به لگه بیت له سه ر فیتنه و گوران به پاره.

* ده گونجیت بینینی مندالی بچوک به لگه بیت له سه ر ده سته رداربوون به پازیبوون به که مترین جوړی بژیوی.

* ده گونجیت کوشتنی مندال له خه ودا به لگه بیت له سه ر زانیاری زووفراوانی به هوی چیرۆکی (خضر) (سه لامی خوی لیبت) نه گه ر کوپیان تیدابوو بینیان به لگه یه له سه ر مال و سامان و هاوسه رو زوری خیر.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا مژده یه بۆ به کیک به دیبکات ﴿يَا بُشَيْرُ هَذَا غُلَامٌ﴾ (یوسف: ۱۹).

* نه گه ر بیننی کوپیکی هه بوو غه م و په ژاره یان نه خوشی رووی تیده کات.

* نه گه ر بیننی کچیوو ده رووی لیده کریته وه.

* نه گه ر مندالیکي بچوکی هه لگرت غه م و په ژاره به ده سته هینی.

* نه گه ر ژنیکي دووگیان کوپیکیبوو مژده ی کچی پتیده درئو به پینچه وانه شه وه.

* نه گه ر بیننی بوه به منالیکي لوسکه و بیموو میراتیکی له دایکه وه بۆ ده مینیته وه.

* نه گه ر هه ژارێک بیننی بوه به مندال رزق و روزی و ده وله مه نددی به ده سته هینیت.

* نه گه ر لایک بیننی بوه به مندال باش نییه.

* نه گه ر نه خوشیک بیننی بوه به مندال ده مریت.

* نه وه ی خوی به مندالی بیننی و دادگای هه بیت ده دوی و شکسته خوات.

* نه گه ر رووخساری خوی له ناوینده دا به مندالی بیننی و ژنه که ی دووگیانیت ژنه که ی کوپیکی ده بیت له خویده چیت.

* له باوشه کردنی مندالی بچوک غه م و په ژاره یه، نه گه ر منداله که نیرینه بوو ده ره نجامه که ی باشه، به لام نه گه ر مینینه بوو خراپه.

* مندالی بچوک له خه ودا بینینی به لگه یه له سه ر تاوان و خوداوه ند ده فرمویت: ﴿سَيَصِيبُ الَّذِينَ اجْرَمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ﴾ (الانعام: ۱۲۴).

مَنْ دَانِي دُوزَارُو (بِيَكْ هَس) :

(نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سهر دوزمن به پیتی نایه تی: ﴿فَالْقَطْعُ أَلْ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَخَرَّأً﴾ (القصص: ۸۰).

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر کوله کی شت و ره واندنه وه ی غم و په ژاره به پیتی نایه تی: ﴿فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ﴾ (القصص: ۱۲) ﴿فَرَجَعْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ﴾ (طه: ۴۰).

م و

موزده لیفه: (نابلسی) ده لیت: نه گهر خوی تیدا بینیه وه پیا به لدانی باش به ده سته هیتن به هو ی ه و لدانی له خوا په رستی و گوپرایه لیداو ده گونجیت نه و قه رزه ی له سهریه تی بیداته وه یان به لیتن و په یمانه کی به جیبگه یه نیت.

موسی (سه لامی خوای لییت): (ثین

سیرین) ده لیت: نه گهر (موسی) و (هارون) ی بین ی یاخود یه کی کمیان ی بین ی له سهردهستی نه ودا سته مکاریک تیا ده چیت، نه گهر به دیکردن خویان ناماده ی جه نگکردبوو سهرکه وتن به ده سته هیتنیت.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر (موسی) بین ی په روه ردگار له سهردهستی نه ودا سته مکاریک له ناو ده بات و پاشان ش کومه ندی و سهرکه وتن به ده سته هیتنیت و هه رگیز ملکه چی و رسوایی رو ی تیناکات.

* بینینی (موسی) (سه لامی خوای لییت) به لگه یه له سهر هیزی حه ق و راستی و زالبون به سهر ناحه قاندا، نه گهر پادشایه کی سته مکاریان سه رکی زندیقه کانبوو خودا وه ند تیا یه بات و له شهرو خراپه ی قوتار ده بیت.

* نه گهر بین ی چوه ته سهر کیوه کی (موسی) یاخود جل و به رگیکی پو شیه نه گهر ده سته لاتدارو دوزمن داریشبوو زالده بیت به سهر دوزمنه کانیداو ده گات به هیوا و ناواتی خوی، نه گهر زیندانیه ک بین ی یاخود که سیک له ده ریادا په کی که وتبوو به لگه یه له سهر قوتار بوونی، نه گهر که سیک بین ی له جه نگدا بوو سهرده که ویت.

* نه گهر (موسی) ی بین ی زالده بیت به سهر بارودوخی خویدا به لام له لایه ن که سه کانیه وه غم و په ژاره رو ی تیده کات، نه گهر موسافرو گه شتیاربوو له ده ریادا سه لامه ت و قوتارده بیت.

به سهر دوزمناندا نه گهر جادووی
لیکراپو پوچ و به تالده بیتته وه .

* ده گونجیت دهرکه وتنی گزچانی
(موسی) به لگه بیت له سهر سه رکه وتنی
باوه پداران و تیاچوونی بیباوه پان .

موسولمان بوونی مروؤ له خه ودا : (نین
سیرین) ده لیت : هر هاوه له پیداکه ریک
له خه ودا خوی یان یه کیکی دی بیینی
له به هه شتدایه یان له سهر سینی زیوه
موسولمانده بیت به پتی ثایه تی :
﴿وَعَلُوا أَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ﴾
(الإنسان: ۲۱) .

* به هه مان شیواز نه گهر بیینی ده چیتته
نیو قه لایه ک ، ده گپرنه وه
له پیغه مبهروه (ﷺ) ده فره مویت :
"په روه ردگار ده فره مویت : هیچ
په روه ردگاریک نییه به دهر له من ،
به رزوشکومه ندبیت قه لای من ، نه وه ی
بجیتته نیوی دلتیا ده بیت له سزای من " .
* نه گهر هاوه له پیداکاریک (موشریک)
بیینی موسولمانیوه یاخود روو
به رووی (قیبله) نویژده کات یاخود
بیینی سوپاسی خودا ده کات
ریتمونیکراوه بۆ لای نیسلام ، نه گهر
له لانه ی ناموسولمانیدا بیت و له خه ودا
بیینی روو به لانه ی نیسلام رووی
وه رگپراوه ده مریت به خیرایی چونکه

* بینینی (موسی) سه لامی خوای
لیبیت) به لگه یه له سهر تاقیکردنه وه
له مندالیدا یان جیاپوونه وه ی خزم
که س وکارو له نامیزوگرتنی له لایه ن
که سانی بیگانه وه و تیکه لیبون له گه ل
پادشا سته مکاره کان و به جیهیتانی
به لیز و په یمان و بوون به زاوای
پیاوچا کان و شاره زابوون له کاری
سهر سوپهیتنه ر .

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سهر
سه فهر له ده ریادا و دهره نجامه که شی
به خیرو سوود کوتایی بیت ، ده گونجیت
ده ریاره ی نابرووی قسه یه که بکری
به وچه شنه بیت .

* نه گهر خواناسیک (موسی) یان بیینی
به لگه یه له سهر زیادبوونی نوری
نیوناخی و به ده ستهیتانی پله وپایه ی
به رزوبلند .

* نه گهر ژنیک (موسی) ی بیینی ده ترسی
کوپه که ی تیاچیت یاخود نه هاهمه تیه که
رووی تیبکات و به خراپ چاره نووسی
کوتایی بیت ، به هه مان شیوه یه چه شن
بۆ یه کیک (موسی) بیینی له منالان .

* نه گهر گزچانه که ی (موسی) ی بیینی
به ده ستهیه وه پله وپایه یه کی مه زن
به ده ستهیه یی له گه ل سه رکه وتن

به ده میا هات ده گه پیتته وه بۆ لای دایک و
باوکی یان بۆ ئه و شوینهی کۆچی
لیکردوه یان بۆ ئه و هۆکاره ی
ئه نجامیداوه، ئه گه ر موسولمانبوو
به پاستگویی و حه قبیژی ناوبانگ
ده رده کات.

موشته ری: (نابلسی) ده لیت: خاوه نی
گه نجینه ی فره مانپه و او پادشاییه .

* بینینی موشته ری له گه ل مانگ
به لگه یه له سه ر :

+ مال.

+ کرپن.

+ رنق و رۆزی.

+ پله و پایه ی به رز.

* ئه گه ر له گه ل مانگدا بوو نزمبوو یان
سووتا بوو به لگه یه له سه ر
قورئاخویندن یان تۆله سه ندن یاخود
کۆپی دانیشتن و فره مووده و
خه ولیک ده ره وه و نوێ ژو رۆژوو
به ندایه تی و (حه ج).

م م

موویرا (قزیر): (ئیه بن سیرین) ده لیت:
موویر پیاویک زهره ر به ده وله مه ند
ده گه یه نیت و سوود به مه ژاران.

(نابلسی) ده لیت: بینینی موویرپه وه
به لگه یه له سه ر پۆلیس مال و دارایی
خه لکی به شه پو ئاژاوه ده سته سه را

لای ئیسلام شوین و جیگه هه ق و
راستیه .

* ئه گه ر موسولمانیک بیننی له خه ودا
وه ک ئه وه ی بلیت: موسولمانبووم
کاروباره کانی ریکه بن و دلسۆزی پته و و
قایم ده بیّت.

* ئه گه ر موسولمانیک بیننی بۆ جاری
دووه م موسولمان ده بیّت له به لای
نه هامة تی پارێزراو ده بیّت.

* ئه و هاوه ل په یداکاره شی بیننی
مردوه، پاشان زیندو ده بیّت وه
موسولمانده بیّت، به هه مان شیوه ئه گه ر
خۆی له که شته کدا له نێو ده ریادا بیننی
موسولمانده بیّت.

(نابلسی) ده لیت: بریتیه
له سه قامگیربوونی ئاین، هه موو هاوه ل
په یداکاریکه گه ر له خه ودا بیننی یاخود
یه کیکیتر بیننی له به هه شتدایه یان
بازنی زیوی پیدراوه موسولمانده بیّت،
ئه وه ی شایه تومان به زاریا بیّت
له خه لکی ناموسولمانی ژیر به یداخی
موسولمانان له نا په حه تی قوتار ده بیّت و
رینمونی ده کریت دوا ی سه رگه ردانی
ئه گه ر دوودل بیّت، خۆ ئه گه ر به ژۆد وای
لیکرا بیّت ده که ویته کاریکه وه که خۆی
لیی پاراستوه، به لام ئه گه ر
پاشگه زیو بوه وه و له خه ودا شایه تومان

پس تویتوی بکری یاخود نازده لکی
پیتریندار بکات نه وکات زوبانی پیسو
زاله و خه لکی نازارده دات.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا کورپکی
نیرینه یه، چونکه مندالی بیخه ته نه
ده کریت، نه گهر پتی برا به سه رچوونی
کاریکه خه ریکه نه نجامیده دات.

* موس به لگه یه له سه ر رق و قین و
زوبانی دریتی بریندارکار.

مووگیش: (نابلسی) ده لیت: بینینی
له خه ودا به لگه یه له سه ر:
+ مندالی به نارامو هیمن.

+ ماندوبوون و هه ول و کوشش.
+ گوftar.

* یو بیکاره خزمه ته.

م

موخ (کروک): (نابلسی): ده لیت: مؤخ و
کروکی شتیک زانیاری به سوود و
دلسوزییه له گوته و کردار و نه پنییه کی
چاکه.

موران (خوورک): (نابلسی): ده لیت: مورانه به کریگیراوه یان
دراوسیه یان خزمه تکاری دزه،
قوماشی مال که م که م ده دزی.

(نابلسی) ده لیت: بینینی له خه ودا
به لگه یه له سه ر ململانی له زانست و
ده مه ده مه دا، نه وه ی بینینی له کیس یان

ده کریت، نه گهر له خه ودا مووی نازده لی
بریه وه به لگه یه له سه ر خیر و چاکه و
پشودان به و نازده له یان
به خاوه نه کهی، وه گهرنا واژوی
نه وه یه.

مووروو: یه ک مووروو هاو پنییه کی
بیتشگیره، مووروی زوریش مال و
دارایی حه رامه.

* له خه ودا خزمه تکار یاخود مال و
داراییه، نه گهر بینینی مووروی
به ده سته پناوه مال و دارایی خزمه تکار
به ده سته هینیت.

نه گهر نقیمی نه موس تیله کهی بینینی بوه
به مووروو له گه وه ره ده چی بانگه شه ی
ریزداریده کات به لام له راستیدا وانیه،
یاخود خوی به نه ته وه یه ک ده چوینی
به لام له وان نییه.

* نه گهر نه موس تیله یه کی نقیمداری
بینینی له موورودروست کرابو کردیه
په نه جی ده بیت به خاوه نی شتیک و
ده ترسی له ده سستی بچیت و هه ژار
بکه ویت.

مووروان: له خه ودا پیاویکه کاروباری
ژنان ده گریته ده ست و جوانکاری تیدا
نه نجامه دات و مووروش ژنه.

موس (گویران): (نابلسی): ده لیت:
هیچ خیریکی تیدا نییه مه گهر گوشتی

په يمان به جېده هېښتو، نېشانه و
به لگې ناثومېدى و بېزارېشه، نه وهى
بېښى تاج و سه وله دانى مۇرد
به سهرېه وهى تې پياو بېت يان ژن
هاوسه ردارى به رده وام ده بېت،
به هه مان چه شن نه گه ر بۇنيكرد، نه وهى
له مالى خويده به ديكات خيريكي
هه ميشه بيه و مال و داراييه كي
به رده وامه .

* نه گه ريښى له لاويك مۇردى وهرگرت
په يمانيك له دوژمن وهرده گريټ .
* نه گه ر بېښى مۇرد ده پوښى
كاروباره كانى به پيكي جېبه جيده كات .
* مۇرد كه تيره و ناوه دانى هه ميشه بيه
يان ده سته لات و خوشال بيه .

(نابلسى) ده لېت: بېښى له خه ودا
بۇنه خوش به لگېه له سهر له شساغى و
ميانه پره وى گه ليك و داپوشىنى دهم و
چاو به قڙ .

* ده گونجېت به لگېه بېت له سهر
ناثومېدى له وهى به ده سته ديت .

مۇرى داخكردن: (نېښ سېرىن) ده لېت:
به لگېه له سهر دلى مرقو و دانانى
ناوناتوره بۇيان .

* هه روه ها گوتراوه: به لگېه له سهر
چاكېوونه وهى نه خوش .

مۇر: (نېښ سېرىن) ده لېت: مۇر بۇ
داواكارى دنيا رنقو رۇزيه به ده سته
ده هېښت به پي شويڼى روانى، بۇ

گوشانه كه يداوه نه و به لگېه له سهر
مردنى .

(نېښ سېرىن) ده لېت: مۇرانه پياويكي
دوژنوبانى فيتنه يه .

(نابلسى) ده لېت: نه گه ر نه خوشيك
مۇرانه بېښى له ماله كه يدا يان دابوويه
له شولارى ده مري .

* مۇرانه له ده رگاوسه رجيگه دا ياخود
له سهر ميڙى ناخواردن نه خوشيه .

* ده گونجېت مۇرانه به لگېه بېت له سهر
زورى مال و مندا ل و كه مى مال و سامان
به پي نه و گوته يه ده لېن: مندا ل
مۇرانه ماله و مۇرانه ش دوژمنى
خانه واده و خېزانه .

مۇركردن: مۇركردن له خه ودا نه گه ر
به تالېو يا به ده سته جنوكه بوو
يامۇردرا له چاوو گوئ و دهم و دل
به لگېه خه شم و قينى خوايه بۇ يه كيك
نه گه ر حاليكي له و چه شنه روى
تيكات .

* نه گه ر مۇرى به ده سته خويه و بېښى و
مۇركى ده دا له مال و خه رمان و
شايس ته ده سته لاتېو
پييده به خشري و گه ر هه ژاريشبوو
ده وله مهنده بېت .

مۇره: (نېښ سېرىن) ده لېت: سه باره ت
به مۇرد و تراوه: پياويكه به لېن و

* مۆز بۆ بازرگان مال و داراییه و بۆ دنیانه ویستان ناین و خواناسییه بۆ نه خوش خراپه و ترسی مردنی ههیه .

مۆم: (ئیین سیرین) ده لئیت: مۆم دهسته لاتداره یان کورپکی پله دارو سهخی و به خشندهیه، کونی مۆم مائیکی حه لاله دهگات به دهستی خاوه نه که ی دوا ی ماندوبوون .

(نابلسی) ده لئیت: مۆم بۆ که سیکی ره به ن به لگه یه له سه ر هاوسه ره که ی، ده گونجیت به لگه بیت له سه ر دهسته لات یان پیاوچاکیک، نه گه ر هاوسه رداربوو به لگه یه له سه ر دهسته لات و رینومایی بۆ نه زان و دهوله مه ندیشه بۆ هه ژار .

مۆمدان: (نابلسی) ده لئیت: بینینی له خه ودا به لگه یه له سه ر هاوسه ر بۆ که سیکی ره به ن و، بۆ هاوسه ریش به لگه یه له سه ر کورپکی جوانکیله .

خوازیاری ناین به نه ندازه ی هیزیه تی له به ندایه تیدا .

* دار مۆز به لگه یه له سه ر پیاویکی ده وله مه ندی باوه رپاری ره وشت به رزو، رواندنی له مائیکدا به لگه یه له سه ر له دایکبونی کوپ، په ره ردارگار ده فه رمویت: ﴿وَطْلَحٍ مِّنْضُودٍ﴾ (الواقعه: ۲۹). که مۆزه .

* دار مۆز له به ریزترین داره کانه و گه لاکانی باشتین گه لایه و لیکدانه وه ی به پیی داره که یه تی .

(نابلسی) ده لئیت: به لگه یه له سه ر مائیکی به دهسته تینراو کورپه یان مرقف له گور یان زیندانه که ییدا، یاخود کتیبیکی پر له هه والی رابردوه، یاخود ئه و کتیبه به رگ ره قانه ی باسی زانیاریده کات چونکه میوه کانی به هه شته: ﴿وَطْلَحٍ مِّنْضُودٍ﴾ .

* هه ره ها به لگه یه له سه ر جل و به رگو خوشه ویستی و ته بایی .

* مۆز پیاویکی به خشنده ی خواناسی ره وشت به رزو جوانه، نه گه ر له مائیکدا روا هاوه له که ی کورپیده بی .

* نه گه ریینی خواردی مال و سامانی له شه ریکا یه تی و پیاویکی عه جه میوه ده ستگیر ده بیت .

م ه

مه تران^(۱): (نابلسی) ده لیت: نه گه
له خه ودا بینى بوه به مه تران خه لکی
ملکه چى بؤ ده نوینن پیاویکی
ده سته لاتداره خه لکی بانگده کات بؤ
بیدعو به نه ندازه ی ملکه چیان وه لامی
ده دهنه وه به نه ندازه ی به رزی به رز
ده بیته وه ناویانگی له نئو خه لکید
بلاوده بیته وه.

* نه گه به مه تران بانگکراو خوی پی
خۆشبوو بیدعو یان درۆیه ک ده کات و
پاشان تاوانبار ده کری پی له کاتیکیدا
بیتاوانه.

مه چه کی ژن: (نابلسی) ده لیت: به لگه یه
له سه ر هاوسه ره که ی یاخود نه وه ی
بازن و شتیتری تیده کات.

مه رایى (چاودیری): (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا به لگه یه له سه ر له خۆبردن و
چاکه، پیغه مبه ر (ﷺ) ده فره موی
"چاودیری نابرووی باوه ردار خیره".

مه رایکار: (ئیین سیرین) ده لیت:
نه گه ربینی روپامایى بؤ که سیکده کات
له پیتناوی خۆشییه کی دنیا دا خراپ و
نابه جییه.

* نه گه ربینی روپامایى ده کات
له پیتناوی زانیاریه کدا ده یه ویت فی ربیی
یان چاکه یه ک له کاری باشه دا ریزو
شکۆمه ندی وه رده گری.

* روپامایى بؤ که سیک راهاتبیست
له سه ری باشه و به پیچه وانه شه وه.

مه ردومی نه زموندار: (نابلسی) ده لیت:
بینینی به لگه یه له سه ر سه فره،
ده گونجیت بینینی به لگه بیست
له سه رجوانکار مه لده سی به تاشینی
سه ری خه لکی و قزی لیده کاته وه.

* ده گونجیت به لگه بیست له سه ر خاوه نی
قزیان پاره کۆکه ره وه بؤ به رپرس و
خاوه نکار.

* ه ره ها بینینی به لگه یه له سه ر
نوینه رو شتومه ک گویره ره وه
له شاریکه وه بؤ شاریکتر.

مه رگانه (شه ریه): (ئیین سیرین)
ده لیت: نه گه ر ناوی لیخواته وه مال و
سامان له لایه ن ژن و کچه وه
به ده سته مه نی.

* ه نه دیکده لیت: نه گه ر بینى ناوی
له شوینتیکی نادیار خوارد وه له سه ر
پشتی سفریه ک و له ده فریکی نادیار و
به ده ستی ناودیریک ته مه نی به سه رچوه
به نه ندازه ی خواردنه وه ی له و ده فره،

(۱) مه تران: سه رۆکی قه شه کان. (وه رگنې)

مهريه(م) سه لامي خواي ليبييت^(۱)؛
(ئين سيرين) ده لئيت: نه گهر (مهريه) ي
كچي (عيمران) ي بيني پله وپايه و
ده ستلات به ده سته ده يني له لايه ن
خه لكويه وه به سه رجه م ويست و
خوازه كاني ده گات.

* نه گهر ژنيك نه و خونه ي بيني و
دوگيانبوو كوپيكي داناو ژيريده بيت،
نه گهر بوختانيان بؤكرد قوتارده بي و
خوداوه ند پاكي و بيگهردي دهرده خات.
* نه گهر بيني كړنووشي بؤ (مهريه) م برد
له گهل فرمانپه وا ده دوي و داده نيشي.

مهرا (په ز): (نابلسي) ده لئيت: نه گهر
له مالداه مه پيكي بينيت به دامالراوي
مرفيك له و مالداه دهرمي.

* نه گهر بيني مه پي ده له وه پاند ده بيت
به بهرپرسی كومه ليك (عهره ب).

* نه گهر بيني بوو به خواوه ني ياخود
به ده سته يني ده سته كوتيك ي زور
به ده سته ده يني.

* نه گهر بيني گوشتي مه پ ده خوات
خيريك ي زوري ده سته كړده بيت.

(ئين سيرين) ده لئيت: مه پ له خه ودا
ده سته كوته، پيغه مبه ر (ﷺ)

ده گونجيت به سه رچووني زقو و زوزي
بيت له وشارو گهره ك و بازارپه ي تيدايه.
* مه مو ناويكي سازگا له ده فريكداه
ماليكي حه لالي كوكراويه.

(ئين سيرين) ده لئيت: به لگه يه له سه ر
خاوه ن مال. هه روه ما به لگه يه له سه ر
كه نجينه و فروشگا و هاوسه ره كه ي
كه دوگيانه لي.

* مه شكش هه مان راشه هه لده گري.
مه ركه بي روش: (ئين سيرين) ده لئيت:
له خه ودا ري زو به رزي و پله وپايه و
شادييه.

* نه گهر كراسه كه ي پيسبوو پتوه ي يان
كراسي كه سيكي تري پيسكرد پيسكه ر
ده كه وپته سه ري و به لام پيسكراو
سه رده كه وي و ناويانگو و پله وپايه
به ده سته ده يني، ده گونجيت پيسكراو
جله كاني په له په له بيت.

مه ريخ: (نابلسي) ده لئيت: بينيني
به لگه يه له سه ر شه پو ناخوشي و
ترس و بيم و خو پريزي.

* نه گهر كاتي بيني داده به زي ياخود
ده سووتا به لگه يه له سه ر
ناگرکه و تنه وه و سته م و كړدنه وه ي قفل و
ته لافداني ژنان و رمانی مال و خانوو.

* مه ريخ خاوه ن جه نگو سه ربازه
ياخود پوليسه.

^(۱) مهريه(م): دايكي حه زره تي (عيسي) يه (سه لامي

(وه رگي)

خوايان ليبييت).

ناثومیده بیت له وهی خوازیاریبوه و دووگیش مالی ژنه.

*بزنه میچکه کچه یان ژنیکی بیتابروه.

*وتهی بزن به لگه له سه ره خیره فیه رویت، مووی بزن مال و داراییه.

*کوبوونه وهی مه پ له شوینیکدا ده گونجیت به لگه بیت له سه ره پیاوانیک کوبوبوته وه بۆ کاریک، نه گه مه پ ده له وه پانده ده بیت به کار به ده ست به سه ره خه لگه وه.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا خه لگی ژیرده ستهی باش و گوپرایه له، مه پ به لگه له سه ره ده سته ووت و هاوسه رو مال و مندال و کشتوکال و دارو دره ختی به ردار.

*مه پ ژنانی ریزداری جوانن که خاوه ن مال و نابرووی داپوشراون.

*بزن ژنی نابروویه خش و عوره ت نمایشکاره.

*مه پ نابرووی داپوشراوه به دووگ، نه گه ره بوو به خاوه نی مه پ ده سته ووت به ده سته دهی، نه گه ره بینو بازیدا به سه ره یا پیاوی بیته قلّه، نه گه ره به پیوه بینو پیاون کۆده بیه وه له شوینه دا.

ده فیه رموی: "له خه ودا به لای کۆمه لیک مه پی ره شدا تپیه پیم و به عه ره ب لیکمدایه وه، پاشان به لای مه پی سپیدا تپیه پیم به عه جه مم لیکمدایه وه"^(۱).

*نه گه ره بینو کۆمه لی مه پ لیده خوری له گه ل بزن دا ده سته لاتداریه به سه ره (عه ره ب) و (عه جه م) دا.

*تاشیین و خوری لیکردنه وهی به ده سته یانی مال و سامانه لی.

*مه ره ها نه گه ره جله ویک مه پی بینو خوشحالی به رده وامده بیت.

*نه گه ره یه ک مه پی بینو خوشحالی بۆماوهی سالتیک به رده وامده بیت.

*جله وه مه پو سه روپیکه ی زیاده بوونی برژیویه.

*زیاده بوونی مه پ زیاده بوونی ده سته وته.

*نه گه ره بینو به لای کۆمه لی مه پ دا تپیه پی پیاوانیکن وه ک مه پ وان و هیچ نومی دیکیان نییه.

*نه گه ره کۆمه لی مه پ به ره وپییری هات چه ند پیاویک بۆ کوشتار به ره وپییری دین.

*مه پ (عه جه م) وه بزنیش (پیاوه).

*نه گه ره بینو دوی مه پیک که وته وه نایگریته وه زانیاری پووچه لده بیته وه و

^(۱) له سه ره تای پیتشه کی (نابلسی) داهاتوه.

* گۆپى مەپمەپو نەخشىدار بەلگەيە
لەسەر نوایی و دەرەنجا مېاشى و کات و
وادەى پېچۆز و پېچمېر.

* مەپمەپى لەسەر يەك ھەلچنراو
بەلگەيە لەسەر نووسىنى جوان و
ھاوسەرىگىرى بەمارەيەكى زۆر مەگەر
ئەو مەپمەپە لەئەندازە دەرىچى يان
لەئاستى خۆى بېتەخوارەو ھەو ھا
بەلگەيە لەسەر گومان لەمال و مندال و
ھاوسەردا.

* بىنەماكانى بەدەستەينانى بەلگەيە
لەسەر سوود و قازانچ و بلاوکردنەو ھى
ناوناوبانگ.

* مەپمەپى ناسك بەلگەيە لەسەر ژنى
جىوان و ناسك خاوەن پلەوپايەيەكى
بەرزە.

* دەگونجىت بەلگەيە بىت لەسەر ئەو
خېرەى مەروۇ بەلايدا تىدەپەپى و
سەرسامدەيىت ياخود شەپو خراپەيە.

* مەسىحى؛ (نابلسى) دەلەيت: لەخەودا
سەرکەوتنە، پىرى مەسىحى دوزمەنە
بەلام شەپو خراپەى نىيە.

* ئەگەر بىنى بوە بە مەسىحى
لەبىدەدا لەمەسىحەکاندەچىت.

* ئەگەر بىنى بوە بە مەسىحى مىراتى
پوورو خالى بۆ دەمىنەتەو.

* ئەگەر پىشتىنى پىو ھىنى كۆرى
دەبى، ئەگەر شايسەى دەستەلاتبوو

* ئەگەر مەپى دۆزىيەو پلەوپايەو
دەستەلات بەدەستەھىتن لەگەل
دانایی و نازو نىعمەت.

* مەپى سى و رەش بەلگەيە لەسەر
خېر بەلام سى خىردارترە.

* ئەگەر بىنى شىو ھى گۆپاوە بۆسەر
شىو ھى مەپ دەستەگوت
بەدەستەھىتى.

* مەپمەپ؛ (نابلسى) دەلەيت: لەخەودا
بەلگەيە لەسەر شىكۆمەندى و

پلەوپايەبەرزى و مال و دارايى و
ھاوسەرى بەرزو خزمەتکار، ئەگەر

لەخەودا بىنى شىتىكى وای ھەيە
دەوڵەمەندەيىت لەدوای ھەژارى ياخود

ھاوسەردەگىرى يان خوشحالەدەيىت،
ياخود شىتومەكى سوودمەند دەكۆپى،

دەگونجىت زانىارى و زوپانپارايى و
مندال سالى پىبەخىرى ئەگەر

شايسەى ئەو ھەو يان دەگونجىت
پلەوپايەيەكى بەرىز بەدەست بەيىت

بەئەندازەى خۆى.

* ئەو ھى لەمەپمەپ دروستەدەكۆپى
بۆئەو ھى خاوەنەتى ياخود دەيىت

بەخاوەنى بەلگەيە لەسەر رەواندەو ھى
غەم و پەژارەو داھاتنى خوشى و شادى و

ژنى بەپىزو مندالى بەسوود و سالى
لەگەل مال و لانەى بەرزو رىزو و رۆزى.

په روه رده د ابدات به لگيه له سر
کومه ل و تاقم، بؤ پيشه ور به لگيه
له سر پيشه و هاوکارانی له گل
خانه واده کي به رژه و ندي ده پاريزن و
له ژير فرمانبرداري نه ودان.

مه شکه: (نابلسي) ده لیت: ناو له خه ودا
سه فهره، ده گونجیت ژنيک
دوگيانيت و له باريچي، هـروهـا
به لگيه له سر هـژاري و ده وله مهندي.
*هـروهـا به لگيه له سر چونه
شوینی تهنگو بيبواره وه.

*ته گـر مه شکه يه کي پري بينی له ناو
له مالکـه يدا ژنه کي دوگيانده بي
چونکه ناو کوږه، مه شکه سکی ژنه.
*ته گـر بينی مه شکه کي دلوپه
ده کات ده گونجيت سکی بجيت.

مه ککـه ي پيروز: (نابلسي) ده لیت:
له خه ودا به نيمام و پيشه و
ليکده دريټه وه نه و کم و کوپيـه ي
رووی تيده کات بیده پال پيشه و يا
دينداری خه وينه.

*ته گـريـنی (مه ککـه) بوه به لانـي
خوی ته گـر نازاد بوو شکومه ندي و
پله وپايه به ده ستیده هيتي و خه لکي
رووی تیده کـن يا خود کچيکي هـيه و
ده ستنيشانده کړي.

وه ريده گړي چونکه پشتين له سر
جل و بهرگه وه ده سته لاتـه.

*ته گـر بينی به مه سيحي ناویرا به لام
پيی ناخوش بوو جل و بهرگي سپي
له بهر دابوو جوانبوو قوتارده بي له کارک
ليده ترسي.

*مه سيحي پياويکه خوشه ويستی
هـيه و بوون به مه سيحي سه رکه و تنه بؤ
يه کيک ده سته لات و ده وله تداري بویت.
*مه سيحيه به لگيه له سر مه رکانه ي
باده و ناگرکه و تنه وه.

*مه سيحيه کان به لگيه له سر به راز
بؤيه کيک بيان بينيت، هـروهـا دوزمن
له شيوه ي هاوپيدا.

*ته گـر بينی بوه به مه سيحي و دادگايي
ده کړي به ناحق سرده که ویت.

مه شعـري حـرام ^(۱): (نابلسي) ده لیت:
بينيني له خه ودا به لگيه له سر
پاراستني ناموزگاري و به جيه يتاني
بريارو فرمانه کان.

*ته گـر ترسي هـه بوو دنيا ده بيت و
ريتموایي پیده به خشري.

مه شقـساز: (نابلسي) ده لیت: له خه ودا
بؤ پياو مال و داراييه و، بؤ يه کيک

^(۱) **مه شعـري حـرام:** شوين و جيگيه له مزگوتی

(حرام). (وه رکيږي)

*ته گه ربینى له (مه ککه) یه له گه ل
مردواندا به شه هیدی ده مریت.

*ته گه ر (مه ککه) یوو به مائی تیدا
ده منیتته وه.

*ته گه ر خۆى له (مه ککه) دا بینى و
سهردانى (کابه) ی ده کردو به هۆى
بازرگانیه وه رووى تیکردبوو هیچ
مه به سستیکی تری نه بوو نه وه
سوورده بى له سه ر دنیا.

*ته گه ر خۆى له سه ر ریگه ی (مه ککه)
دیه وه (حه ج) ده کات.

*ته گه ر به فه پوپیتته وه بینى
خیروچاکه یه بۆى، نه گه ر به وشکی
بینى پیچه وانه ی نه وه یه.

مه له کردن: (نیهن سیرین) ده لیت:
ته گه ر بینى له ده ریادا مه له ده کات و
زانابوو له زانیاریدا ده کات به ویست و
خوازی خۆى.

*ته گه ر له وشکانیدا مه له یکرد
ده ستگیرده کړئ و له زینداندا ته نگى
پتیه لده چنرئ و تیايدا ده منیتته وه
به نه ندازه ی مه له کردنه کى یاخود
سووکى و ئاسانى و هیژو توانای.

*ته گه ر بینى له دۆلێکدا مه له ده کات
هه تا ده کات به شویتیک خۆى ده یه ویت
کارى ده سته لاتداریکى سته مکار

*ته گه ر (مه ککه) ی خسته دواى
خۆیه وه له سه رۆک و گه وره کى
جیاده بیته وه.

*ته گه ر بینى (مه ککه) رووخینراوه که م
نوژده کات.

*ده گونجیت (مه ککه) به لگه بیت
بۆنه وه ی رووى تیده کات یان ده بیت
به خواوهنى له سه ر بوکینکى شوخ و
شه نگ که پیشتر داواکارى ژۆر بوو بیت.

*چوونه نیو (مه ککه) بۆکه سیکی
سه ریچیکار ته وه یه و بۆ بیتاوه پ
موسولمانبوونه و بۆ ره به ن هاوسه ره.

*ته گه ر خه و بینه ر کیشه ی مه بوو
به لگه یه له سه ر دۆپاندنى نه یاره کى و
زالبوون به سه ریا.

*ده گونجیت چوونه نیو (مه ککه)
به لگه بیت له سه ر دلنیاى له ترس و بیم.

*ته گه ر بینى چوو بۆ (مه ککه) هه تا
(حه ج) بگات (حه ج) ی له چاره ده نووسرئ
پشت به خوا، نه گه ر نه خوشبوو
نه خوشبیه که درێژه ده خایه نیت،
ده گونجیت به مریت و بجیتته نیو
به هه شته وه.

*ته گه ر بینى له (مه ککه) له مالتیک لایداوه
ده سته لاتى پیده درئ.

*ته گه ر بینى دراوسیتى (مه ککه) یه
ته مه نیکى دوووردیژ به سه ر ده بات.

دهريای بهمه له بری نه و فرمانپړه وایه
ده کوږی.

(نابلسی) ده لټت: نه گهر له ده ریا په کدا
مه له یکردو ناوه که ی راوه ستا بوو رو
له کاری پادشاو فرمانپړه وایه که ده کات،
نه گهر ده ریا که ی بری و په پړه وه
قوتارده بیټ.

* هه موو ده ریاو د ټلکی وشک بوو بیټ
ده ولت و ده سته لاتنه ده دریته پالی.

* نه گهر بیني له روباړیکدا مه له ده کات
یان له ده ریا چه یه کداو خه ریکه
ده خنکی و له ده ریا که به خنکاری
ده ریا نه پنا وه که ماسی کاتی فریاندایه
سه رزه وی مؤفه له ناودا نارچه تی
دیته پړی، هه روه که چوڼ ماسی
له وشکانیدا نارچه تی ده بیټ، نه گهر
مؤف بهرله وه ی به ناگابیت له خه وه که ی
به مه له قوتار بیټ رزگاریده بیټ.

* نه گهر بیني خه ریکه تیا ده چی و
سواری که شتیه کبوه و هخته قوتار
ده بیټ یان ده سته گری قوتارده بی.

* نه گهر بیني به مه له چوه نیو
ده ریا په که هتا ونده بی و نابینری
تیا چوون و فو تانیه تی.

* نه گهر بیني ناو داپیوشی هتا خنکا
یاخود بیني له نیو ناوه که دا مرد
به شه هیدیده مری.

نه نجامه دات و داوایه کی لیده کات و بوی
به جیده هیښت و خوداوه ند ده پیاړیږی
به نه ندازی روینی له د ټله که دا.

* نه گهر ترساندنې ده سته لاتداریک
به وچه شنه ده پترسیږی، نه گهر چوه
نیو قوولایی ده ریا وه به باشی
مه له یکرد روو له کاروباریکی گهره
ده کات و ده سته لاتنی مه زنی
پیده سپړدری و زالد ده بیټ به سه ریاو
مه زنی و شکو مه ندی و هیږی
به ده سته که ویت.

* نه گهر پشته مه له یکرد له گوناو تاوان
پاشگه ز ده بیته وه و ته و به ده کات.

* نه گهر مه له یکردو ترسا ترس و بیم
به ده سته هیښت یان نه خوشی و
زیندانی دیت به سه را نه مه ش
به نه ندازه ی دوری له وشکانییه وه.

* نه گهر وایزانی قوتار نابیت لئی له و
غهم و په ژاره یه دا ده مریټ.

* نه گهر چاونه ترسبوو له مه له کردنیدا
له وکاره دا پاریزراو ده بیټ.

* نه گهر ده سته لاتداریک بیني ده یه ویت
له ده ریادا مه له بکات و ده ریا شله قاو
هه ژاروو به هوی شه پوله کانیه وه
کوشتارو جه نگ له گه ل فرمانپړه و او
ده سته لاتداریک به رپا ده کات، نه گهر

*هروه‌ها ده‌لین: به‌گونا‌هو تاوانیکی
زۆره‌وه ده‌مریت.

*رۆیشتن به‌سه‌ر ئاوی ده‌ریاو روویاردا
به‌لگه‌یه له‌سه‌ر باشی ئاین و دلنیا‌یی

+که‌سی مه‌زن.

+پیشه‌نگی رینوما‌یی‌کاران

+رافه‌کارو لی‌کۆ‌له‌ر.

مه‌لا‌شوو: (نابلسی) ده‌لێت: مه‌لا‌شوو
دوو هاوسه‌ر یا دووشه‌ریک یاخود

دوو‌کۆ‌په‌.

مه‌مک: (ئێبین سیرین) ده‌لێت: مه‌مک
له‌خه‌ودا ژنو کچی پیاوان، جوانی و

ناشیرینی مه‌مکو باشی و خراپیه‌تی.

*ته‌گه‌ر بینێ ژنێک به‌مه‌مک هه‌لو‌اسراوه
تووشی زیناده‌بی‌ت و کورپکی نادروست

ده‌خاته‌وه‌و به‌پیتی وته‌ی پتیه‌مبه‌ر(ﷺ)
سه‌باره‌ت به‌دیمه‌نیکی شه‌وپه‌وی

که‌ده‌فه‌رمو‌یت: "ژنی‌کم بینێ به‌مه‌مک
هه‌لو‌اسرا‌بوو، پرسیم له‌(جبریل): ئه‌مه

کێیه‌؟ وتی: ئه‌مه‌ به‌زیناو داوین‌پێسی
منالی خسته‌ته‌وه‌."

*ده‌گێزپه‌وه‌ پیاویک دیت بۆ‌لای (ئێبین
سیرین) و ده‌لێت: له‌خه‌ودا مه‌مک زلی‌کم

بینی، (ئێبین سیرین) ده‌لێت: تو له‌گه‌ل
مه‌حره‌می‌کدا زیناده‌که‌یت یاخود

ده‌گونجیت لی‌کدانه‌وه‌ی ئه‌م خه‌وه
به‌چه‌شنی بی‌ت خاوه‌نه‌که‌ی
ماره‌برینیکی نادروست نه‌جام‌بدات.

*هروه‌ها ده‌لین: به‌گونا‌هو تاوانیکی
زۆره‌وه ده‌مریت.

*رۆیشتن به‌سه‌ر ئاوی ده‌ریاو روویاردا
به‌لگه‌یه له‌سه‌ر باشی ئاین و دلنیا‌یی

دروست.

*هروه‌ها ده‌لین: دلنیا‌ده‌بی‌ت
له‌کاروباری‌ک که‌پیشه‌تر گومان‌ی مه‌بوه

به‌رانبه‌ری یاخود سه‌فه‌ر ده‌کات
به‌پشته‌ستن.

*ته‌گه‌ر بینێ به‌سه‌ر ئاوه‌که‌وه ده‌پوات
به‌لا‌وه‌ها مه‌تی له‌ده‌سته‌لاتداری‌که‌وه

دیت به‌سه‌ریا.

مه‌له‌وان: (ئێبین سیرین) ده‌لێت:
مه‌له‌وان فه‌رمان‌په‌روایه‌ یا

ها‌وچه‌شنیه‌تی، ته‌گه‌ر بینێ له‌نیو
ده‌ریادا رۆ‌چوو ده‌چی‌ته‌ نیو‌کاری

فه‌رمان‌په‌روا ده‌سته‌لاتداره‌وه‌.

*ته‌گه‌ر بینێ گه‌وه‌ری ده‌ره‌ینا
کچی‌که‌ده‌هینی و کورپکی لی‌ده‌به‌ی به‌پیتی

نایه‌تی: ﴿كَأَنَّهُمْ لَوْلُو مَكْنُونٌ﴾
(الطور: ۲۴).

*هروه‌ها بینینی رۆ‌چوون به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر داوا‌خوازی زانیاری په‌نه‌هان و

نه‌هینی، هه‌روه‌ها داوا‌خوازی مال
به‌مه‌ترسی و نه‌به‌ندازه‌ی گه‌وه‌ره‌که‌

خوا‌زودا‌وای به‌ده‌سته‌ده‌هینی.

* نه گه ربینى شیرده دات به ژنیک نه خوشده که ویت مه گه نه و ژنه هاوسه ره که ی خوی بیت نه و جا کوپنکی ده بیت، نه گه ره وینه ر ژنبوو کچیکیده بیت.

(نابلسی) ده لیت: نه گه ره مه مکه کانی به نه ندازه ی خویانگه وره بوون و جوانبوو به لگه یه له سه ر منال و شتیر که ده بیت به خاوه نی، نه گه ربینى شوپوونه ته وه به لگه یه له سه ر مردنى منال کانی، نه وه ی منالی نه بیت به لگه یه له سه ر هه ژارکه وتنی، هه روه ها به لگه یه له سه ر غه م وپه ژاره به تاییه ت له باره ی ژنى شیرده ر.

* هه روه ها به لگه یه له سه ر ئافات و به لای نه ها مه تی بۆنه وه ی شیرى پیده دات.
* نه گه ربینى مه مکى شوپوونه وه ده دات وه به سنگیدا به لگه یه له سه ر نه وه ی هه والی ناخوشی پیده گات نه گه ره وینه ر به ته مه نبوو نه گه ر ژن وپیاوی لاییشبوو به لگه یه له سه ر عیشق.

* نه گه ربینى له گه ل هه ردوو مه مکیدا مه مکیتى لیده رها تووه بوونى مندا لکی مئینه یه .

* نه گه ربینى مه مکى که میکرد مردنى کچه که یه تی، نه گه ره شیرى له به روینى

* هه روه ها ده لیت: نه گه ره پیاو ویک له مه مکیدا شیرى بینى نه گه ره به نبوو هاوسه رده گری و منال ده خاته وه، نه گه ره هه ژاربوو به لگه یه له سه ر ده و له مه ندبوون و خوشنوودى، نه گه ره لاو وگه نجیشبوو ته مه ندریژده بیت.

* نه گه ر ژنى لاو وگه نجیش خه ویکى ئابه م چه شنه ی دى به لگه یه له سه ر دو وگیانى و منال بوونى، نه گه ره پیره ژنیش بینى نه و به لگه یه له سه ر هه ژارکه وتنى، بینینى کچیش بو خویکی ئاوا به لگه یه له سه ر میزدکردنى به لام نه گه ر کچیکى منال بینى به لگه یه له سه ر مردنى.

* دريژى مه مکى پیاو به پاده یه ک بله ریت وه به لگه یه له سه ر حه زو ئاره زوو به گه پخستنى له کاروبارى به دهر له ره زامه ندی خودایا. هه روه ها ده لیت: به لگه یه له سه ر مه رگی منال، نه گه ره منالینه بوو به لگه یه له سه ر هه ژارى و خه م وپه ژاره .

* شوپوونه وه ی مه مکى ژن به نه ندازه یه ک له راده به دهر به لگه یه له سه ر نه وپه پى غه م وپه ژاره چونکه ژنان کاتى غه م وپه ژاره روویان تیده کات مه مکى ان راده کیشن و ده یرنن.

*مهك بق منالى نيرينه و ميينه
نه خوشى و په تاو برينه.

*مهكه مژه كه ل و په له.

*يهك مهك بق ژنيكى ره بن
هاوسه رگرييه، نه گهر ناو يان شيرى
ليتكاو هاته خواره وه هاوتاي خوى
ده بيت، وه گهرنا كوره كى يان
خوشكه كى له ده سته دات.

*مهك ژنيكى داوښپيسه.

*هروها مهكيان به هيلكه
خوشرمورخ يان نارنج ليكداوه ته وه
ياخود باوك و دايك.

*همكيش به لگه يه له سر مهى نه گهر
شيرى تيدايت.

*هروها ده لئين: مهك پياويكى
به خشنده يه.

مهك ده رتوقيو: (نئين سيرين)
ده لئين: جوواني مهك و يارى پيكر دنى
خو خه ريكر دنه به پوچ و به تاله وه
ده لئين: به لگه ي خيره.

مهك زل: (نئين سيرين) ده لئين:
پياويكه له سر ده ستي نه ودا مالى
جه لال به ده ستي دت و له كارى چاكه دا
خه رجيده كات.

مه نهجه ل: (نئين سيرين) ده لئين:
مه نهجه ل بژيوى په يداكارى ماله.

ده روازه ي ليداده خريت و، هيچ خيرنكى
نيه و، بق كه سيك شيربخت
غهم و په ژاره يه.

*مهكى پياوان به لگه يه له سر براو
هاوه ل و هاوسه كه وا هيچ سووډيكيان
نيه و ويراى جوانيشى به لام مهكى ژن
پچه وانه ي نه وه يه و به لگه يه له سر
رزق و رزنى.

*نه گه ريښى مهكى وهك مهكى ژن
وابوو شيرى ليدده تكا به لگه يه له سر
سهره رشتى منال كه كانى و
به ده مه وه چوونى ژن، ده گونجيت
نه وه ش به لگه بيت له سر ديندارى و
نارامگرتن، ياخود نه خوشى بيت
به سهر ياو شهرم بيگرى له و حاله ي،
نه گه ريښى نه وا به وه
ناويا نكده رده كات.

*نه گهر مهكه كه له مسبوو يان ناسن
به لگه يه له سر مندا ل مردن و
پوچه لېونه وهى هوكارو، مه مكيش
به شيره وه ميره.

*مهك به ژنى نه زكه وه مندا لتيكى
نيرينه يه دواى نا نوميدى.

*ده گونجيت مهك به لگه بيت
له سر نه وهى خوى پنده پازي نيت وه
له جوانكارى يان مال و دارايى.

توانینه له سر رازیوون به وهی
روویداوه.

مه نجه لاساز: (ئین سیرین) ده لیت:
پیاویکی ته مه ندریژه، خوداوه ند
ده فەرموی: ﴿وقدرور (اسیات)﴾
(سبأ: ۱۳).

مه نجه لی هه لمپه ست: (ئین سیرین)
ده لیت: مه نجه لی هه لمپه ست بزوی
په یداکاری مال له وه چای
مه سیحیه کان.

مه نجه نیق: (ئین سیرین) ده لیت:
مه نجه نیق و هاویژه ره به لگه یه له سر
بوختان و توهمه تبارکردن.

* نه گه ربینی قه لایه کی بیباوه پان
ده داته به ریژنه ی مه نجه نیق کۆمه لیک
بانگه کات بۆ خێروچاکه.

(نابلسی) ده لیت: مه نجه نیق فروفیل و
سه ره که وتنه به سه سه سته مکاراندان
ده گونجیت تیاچوونی بیباوه پانی
تیدابیت، نه گه هاویژه ری مه نجه نیق
ده سه لآتداربوو به ردیکی گرتە مروؤ
نوینه ریکی بۆ ره وانه ده کات دلره قو
زیره.

* بینینی هاویشن به مه نجه نیق ناپاکی و
فروفیل، ده گونجیت به لگه بیت له سه
پلارگرتنه زانایان و ناچارکردن
به توهمه تبارکردنی ژنانی داوینپاک و
پلارگرتن له ناین.

* هه روه ها ده لیت: ژنکی عه جه مییه،
نه گه ربینی له مه نجه لدا چیشتی لینا
مال و داراییه کی مه زن به ده سه سته هینی
له لایه نه ده سه لآتداره وه یان شایه کی
عه جه مییه.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه
له سه زانایه کی دانیشوو له سه
کورسی و نه و گوشت و ده رمانه ی
له خواردنه که دایه سه ووده کانیه تی
بۆیه کیک وازی لیبینی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ژنیک
ته لآقدا ربیت نه گه ربکولی.

* مه نجه ل پیاویکه نازو نیعمه تی خوی
بۆ سه ره جه م خه لکی ده رده خات و
بۆ دراوسیکانیشی به تایبه ت.

* مه نجه ل له مالی نه خوشتا نه گه کولا
ئاگری له ژیردابوو نه یزانی چی تیدایه
سپاکه جیگه ی نه خوشت و بلێسه ی
ئاگر ناره حه تیه کانیه تی و کولاندنی
دوودلی و دل راوکه یه نه گه ئاگره که
لاچوو یان دامرکایه وه نه خوشتیه که ی
ده ره ویتسه وه، مه نجه له که ش خویه تی،
نه گه له گوشته که ی خوارد به لام
نه کولابوو رزق و رۆزی لیده سه سته که وی
نه گه شتیکی لیه لگرت سوودی
لیده بین و مال و سامانی
ده سه سته گیده بیت و کۆیده کاته وه و

رووی تیده کات، نه گەر چوه نیوی ده که ویتته نئو فیتنه وه به وئه ندازه یه .

* هندیك له رافه کارانی خه و ده لئین:

به ته نیا مه یخواردن له خه ودا خراپ نییه به لکو نه گەر موقوفیک خوی له نئو کومه لئیک مه یخوردا بیینی خراپه چونکه سه رخووشی دیت به دوایدا .

* ههروه ها ده لئین: مه ی بویه کیک

هاوسهرداری بویت رازیوونه به هوی تیکه لیبوونه وه .

* ده گێپنه وه پیاویك بیینی رووی

ره شپوه و سه ری پاک و ساف تاشراوه و

مه ی ده خواته وه ، خه وه که ی بۆ

رافه کاریکی خه و گێپراه وه نه ویش وتی:

ره شی دهم وچاوت به لگه یه له سه ر

ئه وه ی ده بییت به به پررسی گه لو

نه ته وه که ت تاشینی قژی سه ریش

گه لو نه ته وه که ت پشت تیده که نو

فه رمانپه وایی له ده سسته ده دیت و

خواردنه وه ی مه ی و باده ش به لگه یه

له سه ر زه و تکردنی ژنیک .

* پیاویکیش هات بۆلای (ئین سیرین) و

وتی: له خه ودا بینیم وه که ئه وه ی دوو

ده فرم له به رده سته دایه له یه کیکیاندا

شه راب و ئه وی دیکه ش شیربوو، نه ویش

وتی: شیر دادپه روه رییه و شه رابیش

دوورخسته وه یه ، ئه وه ندیه به سه ردا

رانه بوردا له سه رکار لابرا .

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سه ر

فیتنه و ناشوب له شویتیکدا ده بینیت

سازینراوه بۆ هاویشن .

مه ی (باده): (ئین سیرین) ده لئیت:

مه ی به لگه یه له سه ر فه روپیت بۆ

یه کیک به دهستی بهیتیت، نه گەر بیینی

مه ی ناماده ده کات و ده گوشتی خزمتی

دهسته لاتداریکده کات و له سه ر دهستی

ئه و کاروباری مه زن رووده دات .

* مه ی له به رپه تدا مالتیکی حه رامه

بیماندبوون، نه گەر بیینی مه ی

ده خواته وه گوناو و تاوانکی گه وره

ئه نجامده دات له گه ل رزق و روزیه ک

به پیتی ئابه تی: ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنْ اَكْمَرِ

وَالْمَيْسَرِ قُلْ فِيهِمَا اِثْمٌ كَثِيرٌ وَمَنْ اَفْحَ

لِلنَّاسِ وَاِثْمُهُمَا اَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا﴾

(البقرة: ۲۱۹) .

* نه گەر بیینی مه ی ده خواته وه هیچ

که سیک به به ره کهانی نه کات تیدا

مالتیکی حه رام به ده سسته هیتیت،

هه ندیکده لئین به لکو مالتیکی حه لاله ،

نه گەر خواردیه وه به به ره کهانیان

له گه لکرد له خواردنه وه یدا له قسه و

دژایه تیدا به به ره کهانی له گه ل ده که ن

به و ئه ندازه یه .

* نه گەر بیینی روباریک له مه ی

به ده سته ئینا فیتنه و ناشوب له دنیا دا

به ربه ره کانیده کات، نه گهر بیتکاربوو
کاری ده سنده که ویت، نه گهر مه ژاربوو
ده وله مه ننده بیت، نه گهر نه خوش بیت
چا کده بیتته وه.

* نه گهر مه ی و باده خور له نیو گه لو
کومه لیک دابو مه ی و باده یان
ده خواره وه به لگه یه له سه
پاشگه زیبونه وه یان و شکانی به لیتن و
په یمان که داویانه به بهر پرس و
فرمانزه وا.

* نه گهر مه یخور زانابو زانیاری
زیاده کات.

* نه گهر مه ی و باده که له ترئ گیرابوو
خه وینه ترئ له کاتی خویدا ناخوات
یاخود پیویستی به چیتشت لیتن ده بیت
یاخود ده که ویتته نیو که م و کوپی و
خرابه وه.

* ده گونجیت رزق و رزنی حه لال بدرئ،
نه گهر مه ی و باده که فرو شرابوو یاخود
خوی گوشو مه ی و باده ی
لیدروستکرد ده گونجیت بکه ویتته کاری
حرام و به هویه وه شایسته ی نه فرهت
بیت.

* مه ی و باده به لگه یه له سه:

+ دروو قسه ی هه له ت و په له ت.

+ نه پیتی ده رخستن و زینا.

* خواردنه وه ی مه ی بۆ فرمانزه وا
لابردن و دوورخستن وه یه، شه رابی
خورما مال و داراییه کی گومانواییه،
خواردنه وه ی شه رابی خورما غه م و
په ژاره داگرتنه، هه روه ها جیاوازی
هه یه له نیو راهه کارانی خه ودا سه بارهت
به خواردنه وه ی باده و مه یه ک ئاوی
تیکه لیکری، گوتراوه: نه وکه سه مال و
داراییه ک به ده سنده هینیت هه ندیکی
حه لال و هه ندیکی حه رامه، یاخود مال و
داراییه ک به شه ریکی ده سنده که ویت،
یاخود و تراوه: مال و سامان له ژنیک
وهرده گریت و ده که ویتته نیویه وه.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر بینو بانگ
ده کریت بۆ کوپیک باده و مه ی تیدایه
له گه ل میوه یه کی زوردا بانگده کریت بۆ
جیهاد و شه هیدبون مه ی و باده
له خه ودا به لگه یه له سه ر فیتنه و شه رو
ناژاوه و رق و قین.

* ده گونجیت خواردنه وه ی مه ی و باده
به لگه بیت له سه:

+ چاکبونه وه له نه خوشی.

+ نه قل و ژیری له ده ستدان به هوی
شیتبونه وه یاخود غه م و په ژاره یه ک
له هوشی خوی بیات.

* نه گهر خه وینه ر به ربه ره کانی کاربوو
نه یارو دژاره که یه تی که به ناحق

* ده گونجیت بینینی به لگه بیټ له سه ر:

+ خه وینه ر.

+ فروشهری پیسی وهك به رازو مه یمون و

نامرانی ناره زووبازی.

* مه یفروش پیاویکه مال و داراییدارو

خاوه ن بژیوی حه رامه.

* نه وهی شهراب دروستده کات خه لکی

ده وروژینی بۆ ناهه قی و خوی

سوود مه ند بیټ.

مه یموون: (ئیین سیرین) ده لیت:

مه یمون پیاویکی هه ژاره له نازو نیعمه ت

بیټه شه، هه روه ها پیاویکی فیلبازی

ده نگه ده نککاری لیکنه، هه روه ها

به لگه یه له سه ر جووله که.

* نه گه ر بیننی له گه ل مه یموونیکدا

جه نگاو زالبوو به سه ریا تووشی

نه خۆشی ده بیټ و پاشان

چا که ده بیټه وه، نه گه ر مه یموونه که

زالبوو به سه ریا چا که نا بیټه وه، نه گه ر

مه یموونیککی به دیاری بۆ نیردرا

زالده بیټ به سه ر دوژمنه کانیدا.

* نه گه ر له گۆشتی مه یموونی خوارد

غه م و په ژاره یه کی توند روی

تیده کات.

* نه گه ر راوی مه یموونیککرد سوودو

قازانجی له جادووگه رانه وه پیده گات.

* نه گه ر مه یموونیککی ماره پری گوناوه

تاوان نه نجامده دات.

* ده گونجیت خواردنه وهی له خه ودا

به لگه بیټ له سه ر خراپه کردن له گه ل

دایک و باوک و نازاردانیان یا خود

فروشتنی مولک و شت و مه ک.

* ده گونجیت خواردنی مهی به لگه بیټ

له سه ر:

+ قه رزی بیسوود.

+ له کیسچوونی مال و سامان و روینی

باوک.

* ده گونجیت مه یخۆر به لگه بیټ له سه ر

پشو و ماندوده رک کردن نه گه ر شه که ت و

ماندوو بیټ.

* مه یخواردن به لگه یه له سه ر گیلی و

نه فامی مه یخۆر.

* نه گه ر مردوویه کی بیننی مهی ده خوات

له قیامه تدا نازو نیعمه ت ده پژیټ

به سه ریا نه وه له شه رابی خه لکی

به هه شته.

* مهی به لگه یه له سه ر خیر بۆ یه کیک

بیټه ویت هاوسه ربگری.

(ئیین سیرین) ده لیت: پیاویکی خراپه و

به ده سته یتانی مهی له هه نگوینه وه

به ده سته یتانی ده سته که وته له پیاویکی

قه له وی سووک و رساوه.

مه یفروش: بینینی به لگه یه له سه ر:

+ داواخوازی بژیوی.

+ چا کبوونه وه له نه خۆشی.

* نه گەر بینى مه یموونیکى پییه خشرنا
 ناپاکه له وهى متمانهى پیکراوه .
 * نه گەر مه یموونیکى به سه رشانى
 خۆیه وه بینى له مالى خۆیدا دزیك
 ده گریت و نابرویده بات .
 * هه روه ها ده لئین: مه یموون بۆ یه کێك
 بییت به خاوه نى به دب ختییه یا خود
 نه گەر هه لیبگرى .
 * مه یموون كه سێكه نازو نیعمه تى
 لێسه ندراوه ته وه به هۆى گونا هێكى
 كه و ره وه كه نه نجامیداو .
 نه گەر بینى بوه به مه یموون له لایه ن
 جادووگه رانه وه سوود وهرده گری،
 ده گونجیت چه ز له داوینپیسبكات .
 * هه روه ها مه یموون به لگه یه له سه ر
 سه ریچی و دزایه تى و كه وتنه نیو
 كاریكه وه شایسته ی خه شم و قین بیته .
 * ده گونجیت به لگه بیته له سه ر
 جووله كه، خواردنى گوشتى مه یموون
 هه زارى و پیداو یستیه، خواردنى
 گوشتى به راز رزق و رۆزى و سوودو
 قازانچه، سوور كرده وه ی گوشتى به راز
 خۆشى و شادییه، سوودى تیدانییه
 بۆیه كێك شیاو بیته بۆى .
 * ده گونجیت خواردنى گوشتى
 به لگه بیته له سه ر داوینپیسى و
 مه یخواردن .

* نه گەر مه یموونیکى گازی لیگرت
 له نیوان خۆى و كه سێكیترا ناژاوه
 رووده نات له گه ل ده مه ده مه .
 * هه روه ها ده لئین: ماسى پیاویكه
 گونا هه تاوانى كه و ره نه نجامده نات .
 * نه گەر بینى مه یموونیکى ده چیته
 جیگه ی مرقفیکى ناسراو نه گەر
 جووله كه یه كى بیباوه رپوو ژنه كه ی
 تووشى داوینپیسیده كات .
 * هه روه ها ده لئین: نه گەر گوشتى
 مه یموونى خوارد جل و به رگى نوێ
 به ده سته هینیت .
 (نابلسى) ده لیت: مه یموون له خه ودا
 پیاویكه هه مو كه مو كورپییه كى تیدایه،
 نه وه ی گوشته كه ی بخوات چاره سه ر
 له كه مومورپییه كه وهرده گری و
 چاكان بیته وه .
 * نه گەر بینى بوه به مه یموون
 له جادووگه ران سوودو قازانچ
 وهرده گری .
 * مه یموون دوژمنیکى دۆراوه .
 * نه گەر بینى سواری مه یموونیکه
 ده بیات به ره وه ره لایه ك بیه ویت
 زالده بیته به سه ر دوژمنه كانیدا .
 * نه گەر بینى مه یموونى پیدرا دوژمنه و
 زالده بى به سه ریا .

* مەیموون پیاویکی ھەژاری نەدارەو
نازو نىعمەتى لىتسەندراو ھەتەو ە.

م

میر: (نابلسى) دەلىت: بىننى مىرو
بەرپرس بەلگەيە لەسەر ھەوئەى مەوؤ
جیادە کاتەو ھەو قوتاریدە کات یاخود
فەرمان و ئەرك دەخاتە ئەستۆی.

* بەلگە و نیشانەيە لەسەر ھەو سەرگىرى
رەبەن ھەتا لەمالی خۆیدا ھەك مىرو
پادشای لىدیت.

* دەگونجیت بەلگەبیت لەسەر بەختو
چارەنووسی باش لەئاستی ھەوئەى
کەدەيەوئیت ئەنجامیبدات.

* ھەوئەى لەخەودا ببیت بەمیر
دەگونجیت زیندانى بکریت و کۆتو
زنجیر بکریتە پێی و دەستی چونکە
مىرو سەرکەردە لەرؤژی قیامەتدا
بەدەستی کۆت و بەندکراو دەھینرێن و
ھیچ کەس فریایان ناکەوئیت
دادپەرورەى خۆیان نەبیت.

* ھەوئەى بىننى دەستەلاتدارو مىر
لەشوئینکی دور فەرمانرەوايیەکی
پێسپاردو ڕیزو شکۆمەندی و پلەو
پایەيە ھەو ڕیگە شوئینەش
دوریدەخاتەو لەریگەى دەستەلاتدارو
مىر.

* ئەگەر میریک بىننى دەستەلاتکەى
ھاتو ھە بەدەستی لابرەنى دیتە

پیش، ھەروەھا ئەگەر تەماشای
کاروباری بکات لابرەنى ھەتەو
نامی نیتەو ھەتەو ھاوچەشنی
ئەو بىنیت مەگەر چاوەپێی کوپیت
خودا پێدەبەخشی.

* ھەروەھا ئەگەر بىننى ژنەکەى
تەلاقەدات لەسەرکار لادەبریت.

* ھەوئەى خواردنیک بیات بو
فەرمانرەواو سەرکەردەيەك خەم و
خەفەت رووی تیدەکات و پاشان
خوادو ھەند لەلایە کەو ھاو ھەوئەى
لێو ھەو بەدەستی بگات.

* دانانى کلارو جیەو گومەزو ھۆکاری
ناوچە لەلایەن پیشەواو میرەو ھە
مانەو ھەتەى لەسەر دەستەلات و
فەرمانرەوايی.

* لەبەرکردنى دەستبەکاربوون و
پیادەکردنى سیاسەتەيەتى.

* لەپیکردنى سۆلیکی نوێ بردنەو ھە
بەدەستەپێنانى مال و سامانى کەسانى
ناموسولمانە.

* لابرەنى فەرمانرەوا لەخەودا
دانانیەتى.

میز: (ئىبن سیرین) دەلىت : میز
لەلىکدانەو ھەد مالیکى حەرەمە، ھەوئەى
بىننى لەشوئینکی نادیار میز دەکات
لەشوئینەدا ژنیک دەھینى و تیايدا منال

ده خاتمه وه ده بیئت به خزمی
جینشینانی نه شوین و جیگه یه .

*مه روه ها ده لئین: نه وه ی ببینی وهك
نه وه ی میز ده كات خیریکده كات و
بوخوی ده گه ریته وه به پئی نایه تی
﴿وما أنفقتم من شیء فلهو یكلفه
وهو غیر الرزقین﴾ (سبا: ۳۹).

*نه گه ر وای بینی میز ده کاته بیریکه وه
له مال و داراییه کی حه لال ده به خشی و
خیرده كات.

*نه گه ر بینی میز ده كات به سه ر
شت و مهك و کالایه کدا نرخی نه و شت و
مهك و کالایه داده به زی.

*نه گه ر له دوانگه و میحراییکدا میزیکرد
کوپیکی زانای پئیده به خشری.

*نه وه ی ببینی که م که م میزده كات و
ده وه سستی نه گه ر ده وله مه ندبوو هه ندیک
له ماله کی به سه ر ده چیت، نه گه ر
ده ردو به لا روی تیکردبوو هه ندیکی
به سه رده چیت.

*نه گه ر بینی خوی میز ده كات و
یه کیکی تریش له گه لی میزده كات و میزی
هه ردوکیان تیکه لبوو، ژن و ژنخوازی و
خرمایه تی له نینوانیادا رووده دات.

*نه گه ر بینی میزی گیراوه ژنه کی
تووچه ده كات.

*نه گه ر میز زوری بو هینا و شویتیکی
نه دوزیه وه میزی تیابکات مال و
سامانه کی نازانیت له کوئی هه لبرگیت.

*نه گه ر وای ده ببینی له شوینی
میزکردنی میزیکرد خوا ده روی
لیده کاته وه نه گه ر هه ژاریت، نه گه ر
ده وله مه ندیشبیئت مال و داراییه کی
له ده سته دات.

*نه گه ر بینی خه لکی میزه کی
هه لده سوون له ده م و چاویان کوپیکی
ده بیئت خه لکی شوینی ده که ون.

*نه گه ر مرقو که سیکی ناسراو میزی
پیاکرد خیرپیکردنه.

*نه گه ر مرقو که سیکی ناسراو میزی
پیاکرد خیر پیکردنه.

*نه گه ر ژنیککی بینی میزیکری زوریکرد
حه ز له پیاوده كات.

*نه گه ر پیاویك بینی میزده كات و
میزه کی بوه به شیر سروشتی و پاکی
له ده سته دات.

*نه گه ر مرقوئیکی ناسراو میزه کی
خوارده وه له مالتیکی حه لال خیری
پئیده كات.

*نه وه ی ببینی میزه کی بوه به خوین
نه و له کاتی خولی مانگانه دا ده چیته
لای ژنه کی.

* نه گهر میزه که ی ماسیو
کچیکیده بیت.

* نه گهر بالندیه کبوی کوپکی شیاو
له باری ده بیت باشی و خراپیشی
ده گه پیتوه بۆ سروشتی نه و بالنده یه.

* نه وهی به پیتوه میز بکات به نه زانی
مال و دارایی ده به خشی.

* نه وهی میز له کراسه که یدا بکات
کوپکی ده بیت و نه گهر هاوسه رداری
نه بیت ژنده هیئت.

* نه گهر وای بینی میزده کات له لووتیدا
ده چیت له مای مه حره میت.

* پیاویک هات بۆلای (شین سیرین) و
وتی: ژنیک خزم بینی وه نه وهی
له نیوان هردوو مه مکیدا ده فریک شیر
هه بیت و هه رگات به رزیده کرده وه
بۆ خواردنه وه میز زوری بۆ ده هیئاو
په لیده کردو ده چوو بۆ میز کردن،
نه ویش وتی: نه و ژنه موسولمان و
سالحو له سهر سروشتی پاک
ماوه توهو حه زی له شوه و به لکو
میردیک بۆ بدۆژنه وه.

* باوکی (نهرده شیر) کوپی (ساسان)
که شوانی مه پوو له خه ودا بینی
میزده کات له میزه که یه وه هه لمیک
گه وره و ژور بالا پوه وه و ناسمانی
دپوشی و نه ویش له (بابک) ی پرسو و

* ده گپ نه وه پیاویک دیت بۆ لای (شین
سیرین) و ده لیت: له خه ودا بینیم میزم
ده کردو میزه که م خوینبوو، نه ویش
پیی ده لیت: له خوا بترسه کابرا، تو
له کاتی خولی مانگانه دا ده چیت له لای
ژنه کت، پیاوه که ش ده لی: راسته
وایه.

* هه روه ها ده لیت: نه گهر خاوه نی نه م
جۆره خه وه هاوسه ره که ی دوو گیانبوو
مناله که ی له بارده چیت.

* نه گهر بینی خوی له میزه لدانی دیت
یان نازاری پیده گه یه نیت ده چیت له لای
ژنیک ته لاقدر او یان ژنیک مه حره م
بینه وهی بزانی.

* نه گهر میزه که یوو به زافه ران
کوپکی ناته و اوو نه خوشیده بیت.

* نه گهر بینی میزه که یوو به شه ربه ت
له خه رجی مال و دارایدا زیاده پوهی
ده کات.

* نه گهر بینی میزه که یوو به خاک یان
قوپ پیاویکه باش ده ستنویژ ناگری و
ده ستنویژیش هه لئاگری.

* نه گهر میزه که ی بوبوو به ناگر
کوپکی دزو جه رده یده بیت.

* نه گهر میزه که ی درنده یه کبوی
کوپکی سته مکاری ده بیت.

له وه لامیدا وتی: بۆت لێك ناده مه وه
هه تا ئه و كوپهت كه له دایكه ده بیته
نه یكهیت به كورم، كاتی كورپه كه ی دایه
وتی: كورپێکی پله و پایه دارت ده بیته و
ناویانگی دینا داگیرده كات، پاشان
(نهرده شیر) ی بوو دای به (بابك) ی
خه و لێكده رو به لێنه كه ی به جهینا و هر
بۆیه ده وتی (نهرده شیر) ی كورپ
(بابك).

*یه كێكێتر بینى له خه ودا میزده كات
به كۆپو كۆمه لێكدا له بازارپ دواتر بوو
به ژمیریارو به رپرسی نه و یازاپه.

(نابلسی) ده لیت: میزکردن له خه ودا
مال و دارایی به خشینه به چه شنی
نادروست یان جووتبوونی نه شیاوو
به فیرپۆچ ————— وونی رزق و رۆزی و
خالیبوونه وه ی گه ده یه، میزگیرانیش
یان به نه سه ته میزکردن ده گونجیت
به لگه بیته له سه ره په له کردنی
له کاروباره کانی داو نه پێکانی چونکه
میزگیراو بریاره کانی جێگیر نییه و تا
له و باره قوتار نه بیته، ده گونجیت
ده روزه کانی لێبگیری.

*نه وه ی بینى له مالی خه لکیدا
میزده كات یان له گه په كێكدا یاخود
مزگه وتی كۆمه لێك یان شارو گوندێك
به ویدا هاوسه رگیری نه جامده دات و
ده بیته به خزمیان.

*نه گه ر میزکردن له مزگه و تدابوو
په روه ردگار كورپێکی خواناسی
ناینپه روه ری پێده به خشی.

*نه وه ی بینى میزده كات له كه مۆله و
شوشه یه كدا یان گۆزه له و بیرپێکی
نادیار ژێك ماره ده بپری.

*نه وه ی بینى میز له ده ریایه كدا
ده كات مال و دارایی ده بریت بۆ
فه رمانپه وا.

*نه وه ی بینى میزه كه ی بوه به كرم
مناله كانی بلاوده بئه وه.

*نه وه ی بینى له عه و ده تیه وه قه له م
دیته ده ره وه كورپێكیده بیته كه پشكو
به شی له هه موو زاناریه كدا ده بیته.

*نه وه ی بینى له میزه لدانیه وه مار
دیته ده ره وه كورپێکی ده بیته و ده بیته
به دوژمنی.

*نه وه ی بینى میزپێکی ژۆرده كات یان
پیسده بیته به و میزه یاخود میزه كه ی
بۆنپێکی ناخۆشی هه یه یان میزده كات و
خه لکی ته ماشای ده كه ن ده ركه وتنی
بارو حالێكه نابرووی ده شكێنی و غه م و
په ژاره ی بۆ دروستده كات.

*میز خواردنه وه به لگه یه له سه ر
شایه تیدان له سه ر کارو کاسبی یان
مال و دارایی هه رام و نا په حه تی و
مه ی نه تی چونکه به ته نیا له کاتی
نا په حه ییدا به کار دیت.

دەستگىردە كرى چۈنكە بۇنىخۇش
گوزارشت لە خاوەنەكەى دەكات و كارى
ناديار دەخاتەروو.

* ميسك بەلگەيە لەسەر مال و سامان،
هەروەها بەلگەيە لەسەر خۆشئوودى و
خىر بۆيەكەك بۇنىبكەت يا بېيەت
بە خاوەنى، هەروەها بەلگەيە لەسەر
پاكىتى تاوانبار.

ميكائىل (سەلامى خواى ئىبىت) : (ئىبن
سیرين) دەلەيت: ئەگەر (ميكائىل)ى
بينى داواو خواستى لە هەردوو دنيادا
بە دەست دەهيتت، ئەگەر خواناسبوو،
ئەگەر خواناسنەبوو باورياو زىنگىت.

* ئەگەر لەشارو گوندەكدا بينى بارانى
بەرحمەتيان بۆ دەباريت و نرخ
دادەبەزى و هەرزانى بلۆدەبىتەو.

* ئەگەر قسەى لەگەل خەوينەرداگر
يان شىتەكيداىە نازو نىعمەت و
خۆشحالى لەلايەن فرىشتەى سۆزو
مىهرەو بە دەستدەهيتى.

(ئابلسى) دەلەيت: بينىنى (ميكائىل)
بەلگەيە لەسەر رزق و رۆزى و هاتنى فەو
بەرەكەت و نەش و نەماى كشتوكال و رۆزى
باران.

* دەگونجەت بينىنى بەلگەبەت لەسەر
گوپىستى باندە.

* هەروەها بينىنى بەلگەيە لەسەر:

مىزەچوركە : (ئابلسى) دەلەيت: لەخەودا
بەشەشكردى پارهيە بۆ قەرزدار.

ميسك : (ئىبن سیرين) دەلەيت: ميسك و
هەموو بۇنىكى خۆش وەك مېخەك
خۆشحالى و شادىيە و شكاندى
پياھەلدانى باشە، ئەگەر كاتى
بلاوكرايەو بۇنىكى خۆشەبوو بەلگەيە
لەسەر چاكەيەك سوپاسى لەسەر
ناكرى.

(ئابلسى) دەلەيت: لەخەودا بەلگەيە
لەسەر خىركردن بەنەيتى و
منداخستەو.

* دەگونجەت بۆ مردوو بەلگەبەت
لەسەر ئەوەى لەبەهشتدايە.

* دەگونجەت ميسك بەلگەبەت لەسەر
بازرگانىەكى بەسوود و قازانچ بۆ
خاوەنەكەى.

* دەگونجەت بەلگەبەت لەسەر مولكى
باش سوود و قازانچى لىدەكات ياخود
زانبارىيەكى دەگەن و بەنرخە.

* ئەگەر ميسكى خستەسەر ئاگر وەك
عەنبەر بىدعەيەكى لەئايەكەيدا
دروستكرودە يان مال و سامان و
شكۆمەندى لەلايەكدا بەسەردەچىت
شوئىنى خۆى نىيە.

* ميسك خۆشەويست يان كچ ياخود
كوپە يان ژنە، ئەگەر دزىك هەليگرت

میوان: (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا
مژده یه به پیدانی کوپک، نه گهر
میوانه کان بینیان ئافره تی دووگیانی
نییه رزقیک خیرای ده سترگرده بیت.

میوانخانه: (ئین سیرین) ده لئیت:
میوانخانه و شوینی جینشینی مروه
به لگه یه له سهر نه وهی مال و خانه که ی
به لگه یه له سهری.

*میوانخانه ی نادیار به لگه یه له سهر
سه فهر.

*ده گونجیت به لگه بیت له سهر لانه ی
دنیا چونکه لانه ی سه فهره و ده پوات
لی و که سانیکتر جیگه ی ده گرنه وه.
*ده گونجیت به لگه بیت له سهر
باجگری.

*نه گهر بینی ده چیتته نیو
میوانخانه یه کی نادیاره وه ده مریت،
نه گهر نه خوشبیت یاخود له شوین و
جیگه یه که وه ده گویریتته وه بق شوین و
جیگه یه کتر، به لام نه وهی
له میوانخانه یه که وه بجیت بو
میوانخانه یه کتر سواری ولاخ یان
ئوتومبیله که ی ببیت له وکاته دا یاخود
به هوی ئوتومبیل و نازه لیکه وه
له ناوه راستی بجیتته ده ره وه ته ماشای
حال و باری ده کریت، نه گهر نه خوش
بیت ده خریتته سهر شان و نه گهر

+گه نجینه وانیک نه مین و ده سترپاک.
+پادشاو فرمانپه وای به سوزو به زه یی
بق ژیرده سته کانی.

*ده گونجیت به لگه بیت له سهر بیپیتی و
نه بوونی ناو.

*ده گونجیت به لگه بیت له سهر:

+دووگیانبوونی ژنی نه زوک.

+ئاسانبوونی کاری قورس وگران.

*نه گهر که شتیارو موسافیریک
له ده ریادا بینی ترسی له ده وه یاخود
گهر که شتیار و شکانبوو له وانه یه
سه فهره که شته که ی په کی بکه ویت
چونکه به رپرسی بارانه و بارانیش
جمو جلول ده وه ستین.

*بینینی بۆنه وهی زهره ره له بارانده کات
غم و په ژاریه و بق کشتیاران رزق و
روزی و سوود و قازانجه.

*نه گهر چه سهر شیوه ی (میکائیل)
فه روپیت و مال و سامان و باشی زیان
به ده سته هینیت.

مینا^(۱): (نابلسی) ده لئیت: نه وهی خوی
له ویدا بینی دلتیاده بیت له وهی
که ده ترسی و ده یکات به ویست و خوازی
خوی و نه وهی له دنیا و قیامه تدا
ئاو ته خوازیه تی.

(^۱)مینا: شویتیکه له (مه که که) به. (وه رگپ)

ته و به ده کات و نه گهر و یل و
سه رگه ران بوو ریئوینیده کری و باوه پو
رینومایی وهرده گریئت.

میوانداری: (ئیین سیرین) ده لئیت:
میوانداری کۆبوونه وه یه بۆ کاریکی
خیر و باش، نه گهر بینیی کۆمه لئیک
بانگده کات بۆ میوانداری خۆیده کات
به نئو کار بکدا پاشان سه رزه نشت و
په شیمانی لئیه ده سته هیئت به پئی
چیرۆکه کی (سوله یمان) (سه لامی
خوای لیبیئت) کاتی له خوداوه ند
داوایکرد بۆتوی به نده و دروستکراوان بۆ
ماوه ی رۆژیک بدات به لام نه یته وانی
ته وایبکات.

* نه گهر بینیی کۆمه لئیکی بانگکرد بۆ
میوانداریتی و خواردن هه تا تیریاخوارد
نه و جا سه رۆکایه تیان ده کات.

* هه روه ها ده لئین: میوانداریتی به لگه یه
له سه رگه پانه وه ی که سیکی ئاواره.

* نه گهر بینیی بانگکراو بۆشتیکی
نادیارو میوه یه کی زۆرو خواردنه وه ی
تیدابوو بانگده کری بۆ جیهاد و شه هید
ده کری به پئی ئایه تی: ﴿يَذْعُونَ فِيهَا
بِقَاكِهِنَّ كِذْبًا وَّ شَرًّا﴾ (ص: ۵۱).

میوه: (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا
هاوسه رگرییه به پئی ئایه تی:
﴿فَاِكْهُون (۵۵) هُمْ وَاَزْوَاجُهُمْ﴾
(یس: ۵۵ - ۵۶).

له سه فه ردا بیئت ده که ویتته جووله و
سه فه ر ده کات لیوه ی.

* هه روه ها نه گهر ها وه لانی بینیی
له میوانخانه یه کی نادیار لایاندابوو
ده بیئت به ده ردو نه خۆشی بۆ خه لکی
یاخود دیتته ده ره وه و جیاوازیده کات
له نئوان دوها وه لدا.

(نابلسی) ده لئیت: نه گهر له خه ودا
میوانخانه یه کی بینیی ئاماده کرابوو بۆ
به کریدان به لگه یه له سه ر هاوسه رگری
کاتی (متعه)، ده گونجیئت بینینی
به لگه بیئت له سه ر نه و مال و خانوو
ئوتومبیل و ئازره له که ی به کری ده گری
یاخود زه وی و جل و به رگی
به کری گراو و خوانزاو.

* میوانخانه کانی سه ره ریش نه گهر
لایدا لیتی و نه خۆش بوو ده مریت،
ده گونجیئت غه م و په ژاره ی بره ویتته وه و
دوای ره به نی و ته نیایی هاوسه رگری و،
خوداوه ند ئوتومبیل و ئامرازی
گواستنه وه ی بۆ فه راهه مپکات یان
مندالیک بدۆزیتته وه و هاوکاری و یارمه تی
بدات له سه ر ره نه ج و ماندوبوون.

* نه گهر خه و بینیه ر هاوسه رداربوو
خوداوه ند کوپکی پیده به خشی
یارمه تیده دات له پیشه و کاره که یداو
پشوو ده دات، نه گهر سه رپێچیکاریوو

چه قاندی و له تخته بوو مندالئیکی
دووپووی خۆشده ویت.

* نه گەر پیاوئیکی به تهمه نی بینى
میخیکی له پشستیا چه قاند له پشستی
پادشاو سه رکرده و هاوچه شنى
ده رده که ون.

* نه گەر لایکی بینى میخیکی ته خته ی
له پشستیدا چه قاند کوپئیکی دووپووی
ده بیت، دوژمنى خۆیده بیت.

* نه گەر میخه که ی هه لکیشا له لیواری
مردن نزیکه بیته وه.

(نابلسی) ده لئیت: له خه ودا پادشا یان
هاوتایه تی نه گەر میخیکی له دیواریکدا
چه قاند پیاوئیکی پله و پایه دارى
خۆشده ویت.

* نه گەر میخی له مالیکدا چه قاند ژنیکی
خۆشده ویت.

* نه گەر میخیکی ته خته ی، چه قاند
مندالئیکی دووپووی خۆشده ویت.

* نه گەر میخ له ناسنبوو مال و سامان و
هیزه.

* میخ به لگه په له سه ر ئیش و نازار
به هوی تیژییه وه، هه روه ها به لگه په
له سه ر غه م و په ژاره به هوی توکمه یی و
به هیزی.

* نه گەر بینى له نامرازی نیرینه ی (۱۲)
میخ هاته ده ره وه خۆشی
له دوانگه که دابوو له مزگه وت
(۱۲) کوپید بیت و ده بن به پششه نگه و
نمانای به رز.

* میوه ی ته ر رزقیکه نامینتیه وه
چونکه به خیرایی خراپده بی و هی
وشکیش رزق و رزقییه کی زده
ده مینتیه وه.

* هه روه ها ده لئین: میوه بو. هه ژارو
ده وله مه ند زباده بوونی مال و سامانه.

* نه گەر بینى میوه ده کپئ به سه ریا
به چاکه و خیر ناوبانگه رده کات.

میوه فروش: (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا
پیاوئیکی نه سینه له سه ر مال و سامانی
خه لکی و نه تیان و له لیکدانه ودا باشه
نه گەر چنگ نه کات به میوه دا.

* هه روه ها بینینی به لگه په له سه ر
وانه و تنه وه ی به سه وود یان هه والگه ری
فه رمان په واه واه سه رو مالئیکی خیراو
سه وددیکی دوا ییز.

میخ: (ئین سیرین) ده لئیت: نه گەر
بینى له سه ر دیوار یان زه ویدا لییدا
نه گەر ره به نبوو هاو سه ر ده گری، نه گەر
هاو سه ر داریوو دوو گیانده بیت لی.

* نه گەر خۆی له سه ره به وه بینى
زآلده بیت به سه ر زانایه کدا یا خود
به سه ر چیا په کدا ده پوات.

* هه روه ها ده لئین: میخ میریکه
دووپووی تی دایه، نه گەر بینى
له دیواریکدا رواندی پیاوئیکی ریزداری
خۆشده ویت.

* نه گەر له دیواری مالیکدا چه قاندی
ژنیکی خۆشده ویت، نه گەر له دیواریکدا

* نه گەر بینى میرووله ده چیتنه نیو
ماله که ی به خوار دنه وه خیری ماله که ی
زیاد ده کات.

* نه گەر بینى میرووله له ماله که ی دیتنه
دهروه هه ژار ده که ویت.

* هاتنه دهره وه ی میرووله له لوت و
گوچکه و نه دامتیر به لگه یه له سه
مردنی خه و بینر به شه هیدی، نه گەر
خوی بینى خوشحاله پیتی، نه گەر بینى
ناخوشبوو هاتنه دهره وه ی ترسی هیه.
* میرووله مرقییکى لاوازی
پشتنه ستوره زوریشى سه رباره یان
ته مه ندریزییه.

* نه گەر میرووله ی بینى چوه گوندیک
سه ربار ده چنه نه و شاره وه، نه گەر لیتی
هاتنه دهره وه دور ده خرینه وه لیتی.

* نه گەر بینى میرووله له مال و شاریک
هه لپاته دز له و شوینه شت ده بن و
له ویدا ئاوه دانى ده که ویتنه وه چونکه
میرووله و ئاوه دانى به یه که وه نایه ن.

* زوری میرووله له ولاتیکی دا
زه ره رگه یاندنه به خه لکی نه و ولاته،
میرووله ش دزو بژیوی په یدا کاره.

(نابلسی) ده لیت: نه گەر بینى
له شونینیکه وه ده فری و نه خوشی تیدایه
ده مرئ یا خود له و شوینه سه قهر
ده کات و نارپه حه تی تووشده بی.

* ههروه ها به لگه یه له سه ره فوپیت.

* کومه له میخیک زیانه، ههروه ها میخ
به لگه یه له سه ره:

+ په لویه.

+ خوراکرتن له سه رکاریار.

+ خه شم و قین.

+ دانان و کار پیسپاردن و لابر دن.

+ سه قهر.

* نه گەر به لگه بیت له سه رکورپان
هاوسه به لگه یه له سه ره ته مه ندریزی.

* نه گەر خوی له سه ره میخیک دییه وه
زالده بیت به سه ره زانایه کدا، گوتراویشه
به سه ره چپایه کدا هه لده زنی.

* ههروه ها ده لیت: به لگه یه له سه ره:

+ مال و سامان.

+ عیشق.

+ غه م و په ژاره.

میرووله: (نابین سیرین) ده لیت:
میرووله ی زور سه رباره و بینینی له سه ره
چیکه مندا له.

* بینینی میرووله به لگه یه له سه ره
نه فسی خه و بینر.

* ههروه ها گوتراوه: به لگه یه له سه ره
خزمه کانی.

* ههروه ها ده لیت: هاتنه دهره وه ی
میرووله له کونه کانی غه م و په ژاره یه و
که و تنی به سه ره نه خوشدا مردنیه تی و
زانینی زوبانی میرووله ده سه لاته
به پیتی چیرۆکه که ی (سوله یمان).
(سه لامی خوی لیتیت).

میرووله‌ی سوور: (نابلسی) ده‌لټت:
نه‌گەر بینى له‌خه‌ودا میرووله‌ی سوور
ناماده ده‌کات یاخود ده‌بیات به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر سته‌مو فیتنه ئه‌نجامدان.

* ژماره‌ی میرووله‌ی سوور به‌وه‌چه‌و
نه‌وه لټکده‌درټه‌وه، سه‌ریازیش
به‌مال‌و ته‌مه‌ندرټی.

* هه‌روه‌ها به‌لگه‌یه له‌سه‌ر خه‌لکی
بټنه‌واولان.

* هه‌روه‌ها ده‌لټن: میرووله‌ی سوور
سه‌ریازی خوداوه‌ندن.

* میرووله نه‌گەر خۆیکرد به‌شوټنټکداو
سروشتی خۆی وانه‌بوو به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
زانباری و مال‌که‌به‌هه‌یج شټیوه‌یه‌ک
ئه‌ژمه‌رده ناکرئ.

میژه‌ره‌ (مه‌ندیل): (ئین سیرین) ده‌لټت:
میژه‌ره‌ستن به‌لگه‌یه له‌سه‌ر پله‌وپایه‌و
هټزو ده‌سته‌لات.

* نه‌گەر بینى میژه‌ره‌ی پټجا به‌سه‌ریه‌وه
سه‌فه‌ریکده‌کات به‌شکو‌مه‌ندی و لای
خه‌لکی باسده‌کرئ.

* نه‌گەر بینى میژه‌ره‌که‌ی میژه‌ریکی
تری خرایه سه‌ر پله‌وپایه‌ی زیاده‌کات.
* میژه‌ره‌ی ئاوریشم به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
پله‌وپایه‌و تیک‌چوونی ئاین و مالی
حه‌رام.

* نه‌گەر میژه‌ره‌که له‌لۆکه‌وخو‌ریبوو
پله‌وپایه‌ی ئاین و دنیا به‌.

* نه‌گەر له‌ئاو‌ریشمبوو ده‌وله‌مه‌ندی و
جل‌وبه‌رگی ره‌نگاوه‌نگه‌.

* نه‌گەر میرووله‌یه‌کی نۆدی له‌مال‌و
گه‌په‌کټکدا بینى ژماره‌ی خه‌لکی نه‌و
ناوچه‌یه‌و وه‌چه‌یان زیاده‌کات.

* نه‌گەر بینى له‌مالټک یا نه‌گه‌په‌کټک
دټنه ده‌ره‌وه خانه‌واده‌که‌ی مردن و
راگو‌یزان روویان تیده‌کات.

* نه‌گەر میرووله بالی په‌یدا کرد به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر تیا‌چوونی سه‌ریازیکی نۆرو
بټشو‌مار.

* هاتنه‌ده‌ره‌وه‌ی میرووله له‌لووت و
گوټ‌چه‌یکه یا نه‌ندامه‌کانیترو
دلخۆشبوون پټی به‌لگه‌یه له‌سه‌ر مردنی
خه‌وبینه‌ر به‌شه‌هیدی، نه‌گەر غه‌م و
په‌ژاره‌داربوو ده‌مرئ به‌بی ته‌وبه‌.

* نه‌گەر بینى میرووله‌یه‌کی کوشت
به‌هۆی کۆمه‌لټکی لاوازه‌وه گونا‌هو
تاوان ئه‌نجامده‌دات.

* نه‌گەر گوټی له‌گوته‌ی میرووله‌بوو و
شایسته‌ی ده‌سته‌لاتبوو به‌ده‌سته‌ی
ده‌هټنی، وه‌گه‌رنا فه‌پوپیت و خټری
ده‌سته‌گیرده‌بټت.

* میرووله‌ی گه‌وره بو تیکۆشه‌ران
کوشتنیا نه‌بو نه‌خۆش مردنیه‌تی و بو
نه‌وانه‌ی ده‌یان‌ه‌وټت سه‌فه‌ریکه‌ن
ماندو‌بوون و زه‌ره‌ره‌.

* نه‌گەر میرووله‌یه‌کی گه‌وره‌ی بینى
له‌ماله‌که‌ی بارټکی هه‌لگرت و
هاته‌ده‌ره‌وه مال‌و سامانی ده‌دزئ و
کو‌پو‌براکی خټری پټده‌که‌ن.

* نه گەر میزهریگی به ست
به سه رمیزره که یدا پله و پایه و
شکومه ندی زیاد ده کات.

* میزهری زهره نه خوشییه و ره شیش
پله و پایه یه.

* نه گەر فرمانره و او دهسته لانداریک
بینی میزهره که ی وهک مالیک یان
نه موسستیله که ی وهک پاوانه یه
له پؤستی دهسته لات لاده بری.

* دهگونجیت دهسته وازه میزهر
له کویرییه وه هاتبی یان غم و
په ژاره یه کی گشتییه.

* نه گەر له خه ودا نویژیکی به بی
میزهر کرد گومانی ده بیته له دهست نویژو
چه مانه وه و کرنوشه که یدا.

* نه گەر یه کیک له موشریکانی به دیکر
میزهریکی به ست موسولمانده بی.

* نه گەر له فرمانره وایهک ترسا و
له خه ودا به میزهریکی جوانه وه به دیکر
به زه یی پیدا دیته وه و له شپری
دلنیا ده بیته.

* میش: (ئیین سیرین) ده لیت: میش
پیاویکی لاوازی زمان پیسی هیچ و
بینرخه و رزق و رۆزی پیس و حه رامه.

* نه گەر بینی میشینیک خۆیده کات
به ده میا له گه ل خه لگی سووک و رسواد
تیکه لده بیته و مال و سامانیکی حه رامی
لایانه وه دهسته ده که وی و نامینیتیه وه
لای.

* (نه بوموسلیمی خوراسانی)
له خه ودا بینی: پیغه مبه ری خوا (ﷺ)

میزهریکرده سه و ره نگی سوربو و بۆ
پنچایه وه بیست و دوو گرتی لیدا، ئنجا
خه و که ی بۆ راشه کاریک گپرایه وه و
ئویش وتی: بیست و دوو سال
فرمانره وایه که ییت به سه ته مکاری و
خه و نه که ش له واقعه ا هاته دی.

(تابلسی) ده لیت: له خه ودا تاجی پیاوی
شکومه ندی دهسته لانداره یان هیژو
هاوسه ره.

* نه گەر فرمانره وایهک بینی
میزهره که ی داگیرا پؤست و
دهسته لاته که ی لاده بری.

* هه روه ها نه گەر میزهره که ی له سه ر
داگیرا به هه مان شیویه، نه گەر
فرمانره وانه بوو هاوسه ره که ی
ته لاقده دات یان مال و شکومه ندی
به سه رده چیت.

* نه گەر بینی فرمانره وایهک میزهری
کرده سه ری یه دهسته لاتیکی
ده گرتیه ده ست یاخود له ترسا
ژنیکده هیئی.

* نه گەر بینی پیغه مبه ریک
میزهریکرده سه ر یان دهسته لانداریکی
زیندو یا مردوو خۆشی میزهر به سه ربوو
دهسته لات وهرده گری و میزهریش
سه رکه و تنه.

* نه گەر بینی میزهریکی به ستوه تواناو
دهسته لات و مال و سامانی زیاد ده کات.

* ده گونجيت به لگه بيت له سهر
كۆبونه وه يان له ده وري رزقيكي چاك و
باش.

* ده گونجيت به لگه بيت له سهر:

+ ده رمان و چاره سهر بۆ يه كيك
نه خۆشيت.

+ كرداري خراپ و ناله بار.

+ كه وتنه كار يكه وه.

ميشك (ده ماخ): (نين سيرين) ده ليت:

ميشك به لگه به له سهر نه قل و ژيري ،

نه گهر بيني ميشكيكي گهره ي هه به

به لگه به له سهر به ريني و فراواني نه قلى.

* نه گهر بيني ميشكى نيه به لگه به

له سهر نه زانين و كه نه قلى.

* هه روه ها ده ليتن: ميشك و نه قل مالتىكى

ده گمهنى هه لگيراوو پاك و پوخته ،

نه گهر بيني خهريكه ميشكى خوى

ده خوات يا خود موخى هه نديك

له نه نداهه كانى ماله كه يده خوات.

* هه نديك ده ليتن: خواردنى ميشكى

مردوو مه رگى خيرا ده هيتنيت ،

ناوچه وانيش مال و شكۆمه ندييه ،

هه روه ها ده ليتن: خه بينه ر ژنيك

ده هيتنيت جوانيه كه ي به نه ندازه ي

جوانى نه و نيوچاوانيه كه بينيويه تى.

(نابلسى) ده ليت: ميشك به لگه به

له سهر ئاين و بۆچوونى دل و

كارو كردارى نهيتى.

* كۆمه له ميشكى زۆر دوژمنىكى

به زيانه ، به لام نه گهر كه سىكى موسافير

بينى ميشبه سهر يه وه ده نيشيته وه

ده ترسى ريگه ي لي بگيرى و رووتى

بكه نه وه و مال و دارايى بيه ن به پتي

نايه تى: ﴿وَإِنْ يَسْأَلْهُمْ الذُّبَابُ شَيْئًا

لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ﴾ (الحج: ۷۳)،

هه روه ها نه گهر ميشكه وته سهر شتيك

ماله كه ي ده گه يه نيت ترسا له وه ي دز

بييه ن.

* هه روه ها ده ليتن: نه گهر ميشك

بكوژيت له شاساغى و ته ندروستى باش

به ده سته هيتنيت.

(نابلسى) ده ليت: نه گهر سوودى

ليوه رگرت سوود به پياويك ده گه يه نيت.

* نه گهر خواردى رزق و رۆزى خراپ

به ده سته هيتنيت نه وه ي ده يكا ته

نيوگه رووى مالى پياويكى خراپ و

ناقولايه .

* نه گهر بينى ميش ده فريت به سهر يا

دوژمنىكى لاوازي هه به ، ده يه ويت

زالبيت به سهر يا له ريگه ي سهر كرده و

فه رمانزه واكه ي كه به گوپيان ده كات

به لام ملكه چ ناكات و ناترسى.

* نه گهر بينى ميش يان ميشووله

ده چيته نيو گوچكه ي خيرو فه رو

مه زنى و ده وله تدارى به ده سته هيتنيت.

* ميش دوژمنىكى سهر سه خت و

سوپا به كى لاوازه .

*که پری میو ژنیکی شوخ و شهنگی دهوله مهنده خاوهن بهرده سست و خزمه تکاره، ههروه ها باخی تریش هه به وچه شنه یه.

*ته گهر تریتی بینی له سهر سهری روا دومه ل و برین له سهریده ردیت.

میوژ: له خه ودا رزق و رۆزی به سووده له هه ره گه زو ره نگیکیبیت رهش یا سوور یا خود سپی.

میوشووله: (نابلسی) ده لیت: میوشووله له خه ودا دوژمنی خوینمژه که له شو لار ناشیرین ده کات، ده گونجیت به لگه بیت له سهر شهرو بیبه شبوون و قورسی حال وبار بوئه وهی له ناستی سنگه وه رووی تیده کات.

میوشووله ورده: (نابلسی) ده لیت: نه وهی له خه ودا ببینی مال و سامان به ده سه سته هینیت به هه هی هاتنه ده ره وهی خوین.

میشوژ: (نین سیرین) ده لیت: به لگه یه له سهر پیای خراپ و نه زان له گه ل پیای خۆشه ویست.

میو: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا شکومه ندیه بو یه کیک بیرونی، هه موو دارنیکش هه به وچه شنه یه.

*میو به ژنیکی دهوله مهنده رافه ده کری نه گهر شووله میوی هه لگرت مال و سامانی له ژنیکی ریزداروه ده سستگیر ده بیت، ههروه ها ده لیت: پیایکی به خشنده یه.

*ته گهر میویکی بینی له زستاندا تریتی گرتوه به ژنیک لیکه دریتوه مال و سامانی رۆییوه و واده زانی هه ده ووله مهنده، نه گهر له دارمیوه که تریتی لیکرده وه مال و سامانی خه رجده بی به نه ندازه ی لیکردنه وهی تریتی.

*ته گهر میوو گه لامیوی دی سوود وهرده گری له کومه کی ئاین و گوپراه لی. *دارمیو به لگه یه له سهر هاوسه رگری به هه تی که لی و چوون به نیویه کی ره گه کانیدا.

نون

ن ا

ناثومید: (نابلسی) ده لیت: ناثومیدبوون له سۆز به زهیی خوا بی له خه ودا به لگه یه له سه هاره لپه یادکردن یان کوشتنی که سیک به ناحق یان که وتنه کاری ناپه وادره نجامه که شی به باشه کوتایی دیت. **ناثومید بوون له شتیک:** (ئین سیرین) ده لیت: ناثومیدبوون له کاریک به لگه یه له سه قوتار بوون و زرگاری به پتی نایه تی: ﴿لَمَّا اسْتِیْأَسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِیًّا﴾ (یوسف: ۸۰) و نایه تی: ﴿خَلَّىٰ اِذَا اسْتِیْأَسَ الرَّسُلُ وَاظُنُّوْا اَنْهُمْ قَدْ كُذِّبُوْا جَاءَ لَهُمْ نَصْرُنَا﴾ (یوسف: ۱۱).

(نابلسی) ده لیت: نه گهر بینیی ناثومیدبوو له سۆز به زهیی خوا کاری دۆزه خیه کان نه نجامه دات.

ناپاکی: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا که موکورییه له ناین و دنیا دا، ده گونجیت به لگه بیت له سه ر دزی و پیستبوون

به غه در لیکراو به پتی چیرۆکی (یوسف) (سه لامی خوی لیتیت).

* له خاوه نی مال و داراییه وه به لگه یه له سه ره ژارییان، هه ره ها ناپاکی و خیانه ت به لگه یه له سه ر زینا.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سه ر پاشگه زیبونه وه له ناین به پتی فهرمووده ی پیغه مبه ر ﴿﴾: "ئه وه ی ناپاکی و خیانه ت بکات له ئیمه نییه".

ناتری هه مام: (نابلسی) ده لیت: بینینی بۆ نه خوش به لگه یه له سه ر مردوش و ژوو به لگه شه له سه ر ره واندنه وه ی غه م و په ژاره و دانه وه ی قه رزو ته و به کردنی سه ر پیچیکار و باوه ره ی نانی بیباوه پ.

(نابلسی) ده لیت: بینینی به لگه یه له سه ر پاکیتی و قه رز دانه وه، ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سه ر ئه وه ی له ده رکی ده سه ته لاتداران ده وه سه ستی بۆ به جیه ی نانی پیداوسته ی که خه لکی.

* هه رووها به لگه یه له سه رنه وهی
هه لهاتن و قوتاربون ده هیئت .

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سه ر
خوشه ویستی و ئالوده بوون .

* زوری نارنج له مالد به لگه یه له سه ر
هه لگبرسانی ئاگر تیدا، هه رووها بۆ
که سیکی ره به ن به لگه یه له سه ر
هاوسه ری جوان و شوخ و شهنگی
خاوه ن مال و سامان .

* ناساغی؛ (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
په کخستنی سه فه رو نان و بزژیوی
په یداکردنه به ده ست و قاچ .

* نه توانینه له به ده سه تهینانی
ویستوخوازا .

* ناعور (ناوسه رخه ره گه ردوونی)؛ (ئین
سیرین) ده لیت: پارێزه ریکه
مال و سامانی خه لکی به نهینی
ده پاریزی . هه رووها گوتراوه ناعور
که پانی بازرگانی و مال و سامانه و
گواسته وه و گورانی حاله له سه فه ردا .

* ناکۆکی (ناژاوه)؛ (نابلسی) ده لیت:
ئه گه ربینی له خه ودا ناکۆکی هه بوو
له گه ل مروڤیکدا غه م و په ژاره یه کی
توند رووی تیده کات .

* ناکۆکی و ناژاوه ناشتبه ونه وه یه ئه گه ر
بینی ناکۆکه له گه ل نه یاریکدا
ناشتیده کاته وه .

(نابلسی) ده لیت: ناکۆکی له نیتوان دوو
نه یاردا ناشتییه بۆ نوێژ خوینانیش
غه م و په ژاره و فیتنه یه .

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
زیندانه وان .

* ناتر له مزگه و تدا خزمه تکاره بۆنه وهی
مزگه و ت به لگه یه له سه ری .

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سه ر
ته ویه و په شیمانی له گوناوه تاوان و
باشی حال و بار .

* ناتری هه مام له بازاپو که نیسه دا
به لگه یه له سه ر تیاچوونی مال و
رۆچوون له کرداردا یاخود تیکه لبون
له گه ل ئاره زووبازان .

* بینینی ژنی ناتر له هه مامدا به لگه یه
له سه ر میردی هه ژار ئه گه ر ره به نبوو .

* ناتوانایی سیکسی؛ (ئین سیرین)
ده لیت: که سیک توانای کاری سیکسی
نه بیت دنیانه ویسته و هیچ ناویانگیکی
له دنیا دا نابێ .

* ئه گه ر ئه و ناتوانییه ی ره ویه وه
ده سه لآت و ناویانگه رده کات .

* هه رووها ده لێن: ئه گه ر بیني ژنیکی
هیتا یان کچیکه یێنا نه ییتوانی
جووتبیت له گه لێ به هۆی ناتوانایی
سیکی بازرگانیه ک به بی سه رمایه
ده کات .

* ناته واوی و عه ییب؛ (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا به لگه یه له سه ر ره وشتی
خراب و ره وشتی ناله بار .

* نارنج؛ (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
شه ره یان فیتنه یه، ئه گه ر کۆمه لکی
بینی ریزیان به ستوه به دووی یه کداو
نارنجیان پییه کوشتاری یه کدیده کهن .

نامه گورینه وهی نیوان دوو تاقم:

(نابلسی) ده لیت: له جه نگدا به لگه یه

له سه:

+ نزیکه واده ی مهرگ.

+ کوزاندنه وهی ناژاوه و فیتنه.

+ شوینکه و تنی حه ق.

+ مهرگی نه خووش.

+ سه رخستنی سه ملیکراو.

* ته گه ر مرقه یك له خه ودا بوو

به په یامنیز به لگه یه له سه ره رزی

حال وباری.

نان: (نیبن سیرین) ده لیت: نان

به لگه یه له سه ر زانیاری و نیسلام چونکه

بناغه ی ئاینه و بناغه ی روح و ده روونه.

* ده گونجیت به لگه بیئت له سه ر:

+ ژنان.

+ نه و مال و داراییه ی ده روون پیی

ناسووده ده بیئت.

+ قورئانی پیروژو سووننه تی

پیغه مبه ر (ﷺ) و مال و دارایی.

+ دایکی په روهرشیار.

+ هاوسه ری دیندار که مرقه خو ی

پیده پارژنی.

* تانی پاک و خاوین به لگه یه له سه ر:

+ ژنیکی بیخه و شو زانیاری به پاک و

دروست.

+ ژنی شوخ و شهنگی سپی پیست.

* ته گه ر بینی نان دابه شده کات به سه ر

لاوازو زه بوئه نه کاند، ته گه ر قوتا بیانی

زانیاری په روهرده بیئت زانیاری پیویست

به ده سته هیئت.

* ده گونجیت به لگه بیئت له سه ر

به تالکدرنه وهی کاروکردار.

* ته گه ر بینی ناکوکی له گه ل

فه رمانپه وایه کده کات شادی و دلخووشی و

سه رکه وتن و هیژداریه.

* ده گونجیت به لگه بیئت له سه ر ناکوکی و

ده مه ده مه سه باره ت به ئایه ت و

نیشانه کانی په روهردگار.

* ده گونجیت به لگه بیئت له سه ر

زولمکردن له خه لکی ناموسولمان.

ناله نال: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا بو

ژن ژانه.

نامه: (نابلسی) ده لیت: ته گه ر له خه ودا

مرقه ناردی بو که سیک یاخود له لایه ن

که سیک تیره وه و پیگه یشت به لگه یه

له سه ر پله وپایه یه کی به رزو وشه یه کی

ته گه ر له خه ودا رایگه یاند، به لام ته گه ر

ناردی بو لایه نیکی دیاریکراو ته گه ر

خیری تیابوو وه که فرمانبه چاکه یاخود

ریگری له خراپه به لگه یه له سه ر به رزی

پله وپایه، به لام ته گه ر له خه ودا نامه ی

پیگه یشت مرژده ی تیدابوو به لگه یه

له سه ر ده ره نجام و دوریی باش

بوئه وهی تیدا ده یترسینی یاخود رزق و

روزی به ده سته هیئت یان هاوسه ره ی

به نسیده بیئت، ته گه ر مه لیکوتایه سه ر

نامه به ره که و لییدا به لگه یه له سه ر

پاشگه زیوونه وه له ئاینه کی یاخود

به لگه یه له سه ر بیدعه و ویلی و

سه رکه دانی و ده گونجیت به کوشتن

ژیانی دواپی بیئت.

* نه گەر نامۆزگار يده ربوو نانه وهك
نامۆزگارى نه وايه.

* نه گەر بينى مردويهك نانى پييده دات
مال و رزق و رززيه كه به ده ستي
كه ستيكتر وه پييده گات يان
له شويئيكه وه.

* نه گەر نانى بينى به سهر هه وره وه يان
به سهر يانه وه يا خود له به رزاييه گاني
دارخورمادا گرانه بيت، هه روه ها
سه رجه م خوارده مه نييه كان به و
چه شنه يه.

* نه گەر خوى بينى له سهر زه وييه كه و
به قاچى زه وي ده كوتيتته وه خوشحالى و
ده و له مه ندييه كي گه وره يه خوشى و
شادى و ناسوپاسگوزارى به رپاده كات.

* نه گەر مردويه كي بينى نانى نه و
ده بات يا خود له ده ستي كه وته خواره وه
بۆ ناو ئاگر يا خود بۆ سهر پيشاو يان
كه وته نيو قه ترانه وه ته ماشاي
حاليده كرئت نه گەر له سهر ده مي فيتته و
ناشوبدا بو به هيلاكده چيت يا خود
نانه كه ئايه كه يه تي و له ده ستيده دات،
به لام نه گەر هه چكام له وانه نه بو به لام
هاوسه ريكي نه خوشى هه بو ده مرئت،
نه گەر ئايى لاوازيو تيكده چي.

* نه گەر ميزيكرده به سهر ناند كه سي
ياساغ و ناشياو ماوه واده ده برئت.

* نه گەر خاوه نى نان پياويكي پيرو
به ته مه نيو له ريزداره توماركراوه كانه،
نه گەر لاويكبو پياويكي كوشتاگه يه.

* نه گەر بينى نانه دات هه ولده دات
له په يداكردى بژويده به هوى سوويكي
به رده وام، نه گەر خيرا نانيكرد هه تا
ته نوره كه سارد نه بيتته وه ده سته لات و
فه رمانره وايى به ده ستيده هيتت و
به نه ندازه ي هاته ده وه ي نان له ته نور
مال و دارايى به ده ستيده هيتت.

* نه گەر نانتيكي به ده ستيه ينا
ته مه نييه تي، نانيش چل ساله، كه م و
كوپيه له ته مه ندييه له گه ل
پاكيه تيه كه ي هى دنياه.

* هه روه ها گوتراوه: يهك نان هه زار
دره مه له گه ل فه رو به ره كه ت و رزق و
رززيه كي ئاماده يه كتيكتر هه ولي بۆ
ده دات و له ده ستيده چيت و غه م و
په ژاره دايدة گري به پي ئايه تي:
﴿وَقَالُوا أَكُمَدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا
أَكْرَنَ﴾ (فاطر: ۲۴).

* رافه كاران ده لئى: غه م و په ژاره نانه،
نه گەر چه ن نانتيكي زوى بينى
به بيتته وه ي بيخوات چه ن براهه كي
به په له وكتوپر ده بينى، نه گەر نانى
به ده سته وه بينى زين و بژوييه كي باشه
له گه ل مامناوه نديتي له نايندا، نه گەر
جۆبوو زنيكي خراپه ويپاي نه خشه و
پاريزكاري بۆ.

* نه گەر نانتيكي وشكبوو سه ختي و
ناره حه تيه له زيندا دروستده بيت.

* نه گەر ده سته واره يهك نانى
پيه خشاو خواردى به لگه يه له سهر
به سهر چوونى ته مه ن و چاره نووس

* نانی رهق سوودو قازانجیکی که مه زوو به دهرده که ویت.

* ده گپنه وه پیاویک دیت بۆلای (ئین سیرین) و ده لیت: له خه ودا بینیم دوونانی ره قم به ده سته وه بوو هر جاره ی له یه کیکم ده خوارد، نه ویش رافه ی خه وه که یکردو وتی: تق پیاویکی دوو خوشک ده که یت به هاوسه ری خۆت له حال ی ژیا نیاندا (یه که له دوا ی یه که).

* گونکی هه ویر سوودیکی که مه، نانیش سوودو قازانجیکی زۆره.

(تابلسی) ده لیت: نان له خه ودا به چن شتیه یه که هاتوه:

(۱) فانی سپی: به لگه یه له سه ر رزقو رۆزی ئاسان و ژنیکی خۆشنوودو باشگوزهران.

(۲) فانی رهش: به لگه یه له سه ر ناخۆشی ژین و برژیوی.

* هه روه ها ده لیت: هه موو نانیک به لگه یه له سه ر (چل) سالی ته مه ن.

* نان به لگه یه له سه ر بریک پاره ده گرنجیت (هزار) یا (سه د) یا خود ده بیت به پیی حال و باری خه وینه رو نه وه ی شیاوه له که لیدا.

* نانی تال ژیا نه.

* نانی خۆشو به تام: نرخ گرانییه، نه گه ر وه که هه نگوین یا خود شه کر واییست، هه رودها که نمیش به و شیوازه یه.

* نه گه ر نان به پیساییه وه بخوات هه نگوین به شانته وه ده خوات.

تیاچوونی، هه روه ها گوتراوه: نه و خه وه به لگه یه له سه ر ژینیکی خۆش، نه گه ر پاروویه کی هه لگرت نه وه پیاویکی ته ماعبازه.

* نان بۆ که سی ره به ن هاوسه ره، نانی پاک و خاوین و برژاو بۆ فه رمان په وا داد په روه رییه، بۆ بازرگان دادیه، بۆ پیشه وه ر ئامۆژگاریه.

* گه رمی نان دوو پووی و شتی هه رامه.

* نه گه ر پیاویک نانیک هه لواسراوی بی نی به نیتوچه و افیه وه به لگه یه له سه ر هه ژاری.

* ناخی شکاو مال و داراییه کی زۆره خاوه نه که ی زه کاته ی نادات و سوودی لیه رناگریت.

* نانی نیو خۆله مپش ته نگه به ری بژوییه بۆ که سیك بیخوات چونکه که سیکی ناچار نه و نانه هه روستده کات.

* نه گه ر بی نی نانده خوات به بی پیخۆر به ته نیا نه خۆشده که ویت و ده مریت.

* هه روه ها ده لیت: نه و نانه ی نه برژاوه به لگه یه له سه ر تایه کی هه رنه به هۆی نه وه ی جاریکیتر نه و نانه ئاماده ده که یت بۆ نه وه ی بچریته وه نیتوئاگر هه تا به رژیست.

* نانی گه رمی دهرستکراو له ئاردی سپی به لگه یه له سه ر کوپ، خواردنی نانی رهق فراوانی رزق و رۆزیه.

* هه روه ها ده لیت: رهقی نان کۆشک و ته لاری ته مه نه.

*كَيْك: سه فەرە، بردنی بۆ كه سېك كه وا نه توانیت بیخوات به لگه یه له سەر غەم و په ژاره و قورسی و گرانى بژیوی.

*نانى ناسك و رهق: سه فەرە، ده گونجیت به لگه بیت له سەر ئاسانبوونی کاروبارى قورس و گران، نانى ته پيش به هه مان چه شنه به لام نانى وشك شه پره.

*كه نافه (جۆره شیرینییه كه) به لگه یه له سەر زانیاری و رینوماى.

*نانى پيس و كه پواوى تىكچوونى ناين و پاشكه زبوونه وه یه له ئیسلام، ياخود تىكچوونى حال و بارى ژنانه.

*پارچه نانى وردكراوه پارچه ی نانى جياواز جياوازه به لگه یه له سەر سوود و قازانچ له خیر ياخود له روپا ماییدا.

*نانى پوخت و پاکیزه زانیارییه کی به سوود و كه لگه و دلسۆزییه له گوتە و کرداردا و نهینیه کی باشه.

*رووى دهره وهى نان روپامایى و دوو پووییه.

*نا نخواستن به یه كه وه: (نابلسی) ده لیت: ناخواستن له گەل مردودا زهره رى هیه و له گەل كه سىكى ناديار هه والیکه له لایه كه وه پىى ده گات و له گەل جنۆكه و شه یه تانه كان واژووى خراپه كارانه و جووتبوونیش به هه مان شیوه یه.

*نانه وا: (ئىبن سیرین) ده لیت: نانه وا خاوه ن گوتە و سەر قالییه له رزق و

*باشترین نان نانى برژاوى نپۆ فرنه، نانى نۆك تهنگه به رى و به رزبوونه وه ی نرخه.

*ته گه ر نانى له شوینى خۆلپشتن بینى هه رزنده بیت.

*نانى گه وه و فراوان رزق و رۆزییه کی فراوان و ته مه ندریژییه.

*نان به لگه یه له سەر ره واندنه وه ی غەم و په ژاره.

*گونكى بچوك: ته مه نىكى كورت و رزق و رۆزییه کی كه مه.

*نانى جۆ: بۆ یه كيك رانه ها تبیت له سەر خواردنى تهنگه به رى و به رزبوونه وه ی نرخ و به هایه چونكه له نه بوونیدا ده خوریت.

*كَيْك: ته ندروستی و له شساغیه.

*نانى بۆگه ن و پيس: به هانه و مۆلەت پیدانه، نه گه ر بالى بۆ دروستبو و رفى گراندە بیت و نرخى به رزده بیت وه.

*نانى له ت و شكاو: فه رپه ره كه ت و بژیوییه کی خوشه.

*نان هاوسه ره ياخود كوپه يان سالیكى ته واوه يان درمه مێك يا سه د درمه مه.

*مه ویری مه لئه هاتوو: قه رزیکه ده ديات وه ياخود وه ریده گری.

*نانى وشك: بۆ خۆشگوزهران و ده و له مه ند به لگه یه له سەر نه بوونى و نه دارى.

* نه گهر نانه وا درايه پال دهسته لاندان
پياويکي به سوودو قازانجده بيت و
خه لکي پيوستيان پييده بيت.

* نه گهر پياويکي بيني له بنه په تدا
نانه واننه بوو له خه وه که يدا بوه وه
به نانه واو نانیده فروشت به درهم کاری
ده ویتی نه نجامده دات.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا بينيني
به لگه يه له سر زانا.

* بينيني به لگه يه له سر په روه رده کارو
زيندان يان خاوه ن ژير زمين.

* ده گونجيت بينيني به لگه بيت له سر
مه لاهاتن و دورک و تنه وه.

* ده گونجيت به لگه بيت له سر پياويکي
فروه وچه و نه وه.

* بو ره بن به لگه يه له سر
هاوسه رگيري و بو هاوسه رايه تيش

به لگه يه له سر مندالی نيړينه.

* ده گونجيت به لگه بيت له سر

خزمه تکاری دهسته لاندان.

* ده گونجيت به لگه بيت له سر وازه تيان
له نوږت زکړدن و فره راموش کردني

گوږپايه لي و غم و په ژاره و هه ژاري.

فاني تيري: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
رزقيکي به رين و فراوانه، نه گهر بيني

ناني تيریده خوات رزق و رزقي به رين و
فراوانده بيت، نه گهر کوليږه ي خوارد
له بږتويدا مامناوه نديده بيت.

* نه گهر دووناني تيري به ده ستيه وه
گرت هر جاره ي له يه کيکيان خوارد

روزيده، هه موو پيشه يه که وابه سته ي
ناگرېت قسه و ناژاوه و ده نگدا بږينه.

* هه روه ها ده لیت: نانه وا
دهسته لانداریکي دادپه روه ره، نه گهر

بينی له خه ودا بوه به نانه وا نازو
نيعمه ت و فره پو به رکه ت و گه نچ و

سامان به ده سته هينيت.

* نه گهر بيني ناردی سپيده کات به نان
ژين و بږتويي که خوش

به ده سته هينيت و رينو پي خه لکي
ده کات بو ده وله مهندي و بارو حالیک

سوود مهندي دهن ليت.

* نه گهر بيني وه که نه وه ي له نانه وایه که
نانده کړي به بيتنه وه ي نرخ و به هاکی

بزانس ژنيکی خوش نوود و رزق و
روزيه کی ته وای پيده کات.

* نه گهر بيني نانه واکه پاره و به های
نانه که ي ليوه رگرت گوftar و ته ي

پيوسته.

* نه گهر بيني بوه به نانه واو
ناندروس ته کات و به خه لکي گشتي

به چه ند درهم و دراويک ده فروشي
خه لکي ته باو کوکده کات له سر

خراپه کاری و نابه جي.

(نابلسی) ده لیت: بينيني نان فروش
به لگه يه له سر کوپو خوشه ويستی،

نه گهر نانه که ي وهرگرت له نان فروش
ژين و بږتويي و سوود و رده گري و غم و

په ژاره ي ده په وپته وه.

پیاویکە دوو خوشک لە یەک کاتدا دەکات
بە هاوسەری خۆی.

نانانی خرې: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
سوړنکې که مه.

ناو: (نابلسی) ده لایت: نه گه ر ناوی
مروغه له خه ودا گورپا بویه کیکی دی
به خوشحالی گوزارشتی لیده کریت و
یار تیراوه ده بیت.

* نەگەر گۇپا بۇ يەككە مەمۇرىيەتتىكى
تەدبىرلەر ۋە كۆيۈرۈشەن ئورۇنلارنى
بەلگىلەش ۋە تەكشۈرۈش.

*نه وهی بیینی به ناوی خوئی بانگ
ناکری نه گه ر ناوه که ناقولابوو که مو
کوپری و ناتا و اوی یان نه خویشی خراپ
لئی دیاریده دات.

* ٺڳهر به ناويڪي باش بانگ ڪرا ريڙو
شڪڙمه ندي به پيئي ٺٺو ساوہ
ڍڍن به خشري.

ناوپهرداخ؛ (نابلسی) ده‌لَیت: بینینی
 ناوی پهرداخ ا‌خ‌ه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
 جی‌گ‌ری پادشا مال‌و دارایی بۆ ده‌بریت،
 ه‌ه‌روه‌ها ئه‌و جی‌گ‌ره به‌ویستی خۆی
 ه‌ه‌ل‌س‌و‌که‌وتی پێ‌وه ده‌کات (اتون)یش
 له‌هاتنه‌وه ه‌ات‌وه، به‌لام له‌ه‌ه‌موو
 حال‌و باریکدا باش‌ه‌و ئه‌وه‌ی بینیی ناوی
 پهرداخ دروس‌ده‌کات ده‌سته‌لات‌و
 فه‌رمان‌په‌وایی به‌ده‌سته‌هێنیت، ئه‌گه‌ر
 جوان‌و سه‌رنج راکیش نه‌بوو خه‌لکی
 سه‌رقالده‌کات به‌کارێکی مه‌زن‌و
 گه‌وره‌وه‌.

ناوچه وان (ته ویل): (نشین
 سپرین) ده لیت: ناوچه وان پله وپایه و
 شکومه ندی پیاوه ، که م و کوری تیدا
 که م و کوریه له شکومه ندیدا.

* نه گه ر ناوچه وانی بپیټ به ناسن و هس
یان به رد پاشه بؤ خه لکی گشتی.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر نیوچاوانی
که سانیتز به به رینی و فراوانی بیینی
ره و شتی تیگده چیت دواي پاشی،
نه گهر به فیه راوانتر بیینی له و هی دیپوری
بیته قل ده بیت دواي ژیدی و نه قلداري،
یان نه زانده بیت دواي زانست و زانیاری.
* ده گونجیت نیوچاوان به لکه بیت
له سور رژدی و رژداري.

* نه گه ر نيوچاواڻي به پره شي بيني
ده گونجيت به لڳه پٽ له سر رڙدي
به خيلي و نه داني مافي خودا.

* ډره وښانه وډي وړوونکي به لگه په
له سر مال ودرایي په خشین و نه وازش.

* ده گونجیت ناوچه ران به لگه بیت
له سهر نه و به مال و راخه ره ی مرؤف
کړن ووشی له سهر ده بیت یان
هر شت کتر.

*هه‌روه‌ها گه‌وره‌یی له‌خه‌ودا یان بوونی،
ئاسن و به‌رد به‌لگه‌یه له‌سه‌ر هه‌وڵدان
له‌نوێژدا باخود هه‌چ بووچی.

*نه وهی نیوچه وانی برینداری ببینی
یاخود زوخم و کیم به دیبکات پیوهی
نویژ دهه وتینی یاخود کړنووشه کانی
ته واو ناکات یان یه کیڅ به قسه یه کی
ناخوښ رووبه رووی ده بپته وه .

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر:

+ هاوسه ره که ی.

+ دۆست و دلدار ی.

+ جزدانی پر له پاره ی داخراو.

* نه گه ره له خه ودا بین ی رووداوو

کاره سات ی رووی تیـده کات و

ده گه ریته وه بۆنه وه ی باسما نکرد

له دایک و باوک و کوپو مال و سامان،

نه گه ره خه و بینه ره نه خۆشبوو به لگه ی

مه رگه تی به تاییه ت نه گه ره بین ی ناوکی

ئاوساوه، نه گه ره به دهستی خۆیکردیه وه

به ناوسه کیدا گه نجینه که ی

به دهستی ده گات و یان نه و جزدانه ی

خیری لیده کات.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه رخۆشی.

* نه گه ره بین ی دووناوکی مه یه دووکی

جوانیده بیت.

* نه گه ره ئیش و ئازاری به تاوکیه وه دی

دایک و باوک یاخود ولات و نیشتمانی

باو یا پیرانی له ده سته دات.

ناوی خوا بردن (یادی خوا کردن): (ئین

سیرین) ده لیت: نه گه ره مه ردوم بین ی

له خه ودا (سبحان الله) ده کات غه م و

په ژاره کانی ده په ویته وه به شیوه یه ک

وایدانه ناوه، نه گه ره واییبین ی ناوی

خوا بردنی له بیرچوه ته وه غه م و په ژاره

رووی تیده کات به هژی نایه تی: ﴿فَلَوْلَا

اِنَّكَ كَانِ مِنْ السَّاجِدِينَ﴾

(الصفافات: ۱۴۳).

(نابلسی) ده لیت: نه گه ره بین ی یادی

خواده کاته وه پیاویکی باوه پرداره،

ناوک (کروک): (نابلسی) ده لیت:

له خه ودا به لگه یه له سه ر ده نکه خورماو

په تی بادراو و توپیژی ته نک، نه گه ره

ناوکیکی پیبوو دادگایی مه بوو

به لگه کانی به سه ر نه یاره کانیدا

سه ر ده که و نه به پیی نایه تی: ﴿وَلَا

يُظْلَمُونَ فَتِيلًا﴾ (الإسراء: ۷۱)

نایه تی: ﴿وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ

مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ﴾ (فاطر: ۱۳).

* مه روه ها به لگه یه له سه ر ته مه نیکی

دریژ.

* مه روه ها به لگه یه له سه ر شتومه کو

کالای مال چونکه بناغه ی نایه،

مه روه ها به لگه یه له سه ر جیا بوونه وه

دووری.

(ئین سیرین) ده لیت: ناوک ژنی پیاو

یا خۆشه ویست و دۆست و هه لمه تبه رن.

* مه روه ها ده لیت: نه گه ره ناوکیکی

به نه خۆشی و شیوه ی خراپه وه بین ی

به لگه یه له سه ر نه خۆشی مه ردوکیان،

نه گه ره باوکیشی نه بوو به لگه یه له سه ر

نه و نیشتمان و زیده ی تیدا له دایکوه،

به لام نه وه ی له غه ربییدا بیت به لگه یه

له سه ر گه پانه وه.

* ئیش و ژانی ناوک به لگه یه له سه ر

نه وه ی خاوه نه که ی به خراپی

مامه له ده کات له گه ل هاوسه ره که یدا.

(نابلسی) ده لیت: به لگه یه له سه ر

دایکی خه و بینه ره یان باوکی یاخود

بژۆوی و رزق و رۆزی یان نه و پیشه یی

به لیتنگه رای ی له سه ر ده به ستری.

* نه گەر بينى و ويستيان بيخه نه روو له مهرگ نژيکده بېته وه پاشان قوتارده بى.

نمره ساز: (نابلسى) ده لىت: بينينى له خه ودا به لگيه له سر وینه گرو نىگارکيش، نه گەر له خه ودا بينى نمره سازه ده بىت به نووسه ر ياخود له قوماردا ده بيات وه.

* بينينى ژنى نمره ساز به لگيه له سر نه وهى بازى و ياریده کات به مه لاشوو.

و ن

نوح (سه لامى خواى لىبىت): (نبن سىرين) ده لىت: نه گەر (نوح) پتغه مبه رى بينى ته مهنى دريژده بى و به لاونه هامه تى له دوژمنه كانيه وه پتده گات، پاشان سه ركه و تن به سه رياندا و پتر سوپاسى خودا وه ند ده كئات به پتې ثابته تى: ﴿إِنَّكَ كَانُ عَبْدًا شَكُورًا﴾ (الإسراء: ۳).

(نابلسى) ده لىت: نه گەر (نوح) بينى (سه لامى خواى لىبىت) پياوئى زانمېاى گوپرايه ل و ده بى و نه وم ونيانده بى، دوژمنى زورى ده بىت و سه رده كه وىت به سه رياندا و پله وپايه يه كى مه زن و گه وده به ده سته هينى و هاوپتيكانى گوپرايه لى ناكهن و پاشان زالده بىت به سه رياندا.

* مه روه ها گوتراوه: بينينى (نوح) (سه لامى خواى لىبىت) به لگيه له سر زورى باران له وساله دا به هوى نه وهى ناو له سه رده مى نه ودا زوربوه.

نه گەر يادى خواينه کرد بىباوه په، به لام نه گەر (سبحان الله) ي کرد گەر غه م و په ژاره داربوو يان نه خوشبوو يا ترسى لىت شتبوو خودا وه ند ده رووى لىده کاته وه له لايه كه وه خوى هه ستى پتته کردوه.

* نه گەر له خه ودا نويزتيكى فه رزىکرد پاشان يادى خوايكرده وه به مه زنى دانا به لگيه له سر قه رزدا نه وه و گه ردى پاكي و نه مه كدارى و به جيگه ياندى نه زرو په يمان و نه ومه رجان هى له سه رخوى ديناوه.

ن ك

نكو ولىکردن: (نابلسى) ده لىت: نكو ولىکردن دو جوړه نكو ولىکردن له حق و ناحق، نه گەر نكو ولى له ناحق بكات فه رمان به چا كه و ريگرى له خراپه ده كات، به لام نه گەر نكو ولى له حق بكات بىباوه ده بىت به پتې ثابته تى: ﴿وَمَا يَنْجُذْ بِأَيَاتِنَا إِلَّا الْكَافِرُونَ﴾ (العنكبوت: ۴۷).

ن م

نمايشكراو: (نبن سىرين) ده لىت: پياوئى كه هاوه لانى به سه رده كاته وه و كاروباره كانيان چا كده كات.

* نه گەر بينى نه وهى نمايشده كرى له لايه كه له كه سو كارى نييه ده مرى، نه گەر بينى توپه يه لىي گونا هو تاوانى نه نجامداوه، نه گەر رازىبوو لىي به لگيه له سه ر زه زامه ندى خودا وه ند.

* بېنىنى بەلگەيە لەسەر ھەركەسىك زانىارى ھەيىت بەرەچەلەكى مرقۇو جۆرى ئازەل و بالئەدى بەھزى ئەوھى كەشتىە كە لەو جۆرانەى گرتبوەخۆ.

* دەگونجىت بېنىنى بەلگەيىت لەسەر وەلامى پرسىيارو پاشگەز بوونەو ەلەوھى كە لەكىسيچووە لەھەقدا.

* دەگونجىت يەكك لەمئالەكانى لەئايەكەى پاشگەز بېيتەو ەلەوھى كە لەمەزەب و سوننەت و لەبرى ئەو ەلەوھى كە لەكىسيچووە بەسەر پىچىكارى بمرى، دەگونجىت رىگەى شافەعەت كەردنىشى نەدرى.

* ئەگەر ژنىك (نوح) بىنى بەلگەيە لەسەر سەرپىچى ھاوسەرەكەوى گۆپرايەلى، بۆ خزمەكانى كەكەس و كارو ھۆزوتىرەن.

نوشتە (جەدوو): (تابلەسى) دەلەيت: ئەگەر لەنوشتەدا گەر بۆ نەخۆش نووسرابوو ئايەتى قورئان و سوننەتى تىدابوو بەلگەيە لەسەر ئەمان و پارىزگارى و رەواندەوھى غەم و پەژارە، ئەگەر واژووى ئەو ەلەوھى كە خويىد بەلگەيە لەسەر درېو ساختە ياخود رووپامايى لەكارو كرداردا، ئەگەر خەويىنەر پيشەكاربوو لەپيشەكەيدا ناپاكى و ساختە دەكات، ئەگەر زانابوو ئامۆزگاريان لێدەگرتەو ەلەوھى كە دەردەخات، ئەگەر دادو ەلەوھى كە پىيارو ھۆكمەدەت.

* ئەگەر (نوح) بىنى پىاويكى دوژمندارەو دراوسىكانى ئىرەيى پىدەبەن و پاشان قوتاردەيىت لىيان دواتر خوداوند تۆلەيان لێدەسيىت.

* ەروھەا گوتراو: بېنىنى (نوح) (سەلامى خوائى لىيىت) بەلگەيە لەسەر تىاچوونى بىباو ەلەوھى كە دلتايىيە بۆ باو ەلەوھى كە لىيان بىنرا بەلگەيە لەسەر زۆرى باران، ئەگەر لەكەشتىە كە بىنرا بەلگەيە لەسەر قوتاربوون.

* ەروھەا بېنىنى بەلگەيە لەسەر بەھزى بىدەخەخوونى و لاوانى باو ەلەوھى كە.

* ەروھەا بېنىنى بەلگەيە لەسەر گۆپرايەلى خوداوندو ەلەوھى كە بەچاكەو رىگەى لەخراپە.

* ئەگەر خەويىنەر پادشا بوو سەرپىچەدەكات و دوژمنايەتى بۆ بەرەدەخات.

* بېنىنى بەلگەيە لەسەر دوژمنايەتى خانەوادەو سەركەوتن بەسەرياندا.

* بېنىنى بەلگەيە لەسەر نەبوونى و گرانى و بەرزبوونەوھى نرخ.

* دەگونجىت بېنىنى بەلگەيىت لەسەر رەواندەوھى غەم و پەژارەو بارانبارىن و بۆلەبۆلى منالان.

* دەگونجىت بەلگەيىت لەسەر پيشەسازى و كشتوكال و رىككردنى كەشتى و سەفەر لەزەویداو ەلەوھى كە گرتنى شت و مەكى فرەچىژو جۆر.

+ به ده سته پیتانی ده سته لات:

+ قه رز دانه وه.

+ سپاردنی نه مانه ت.

+ به جیه پیتانی فره رزیک له فره رزه کانی خوداوه ند.

* هه روه ها نو یژ سیه شه: فره رزو

سوننه ت و نو یژ خۆبه خش. نو یژ

فره رز نه وه یه که با سمان کرد و

خواه نه که ی خوداوه ند (حه ج) ی له چاره

ده نووسی و له خراپه خۆی دور

ده خاته وه به پیتی نایه تی: ﴿إِنَّ

الصَّلَاةَ تَذَكِّرُكَ مِنَ الْفُتُورِ وَالْمُنْكَرِ﴾

(العنکبوت: ۴۵).

* سوننه ت به لگه یه له سه ر پاکیتی

خواه نه که ی و نارامگرتن له سه ر کاری

خراپه و ده رختنی ناویکی باش به پیتی

نایه تی: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ

أُسْوَةٌ خَسَنَةٌ﴾ (الأحزاب: ۲۱)

سوژوبه زه یی بو دروستکارانی

په روه ردگار، هه روه ها خزمه تی بو

مندال و ژیرده سته کانیده کات و باشه

نه نجامده دات له گه لیان و هه ولده دات

له کاروباری هاوه لانیدا، نه مه ش

شکو مه ندی پیده به خشی.

* خۆبه خش (خۆبه خش، تطوع):

نه وه پی پیاوه تی و ره واندنه وه ی غم و

په ژاره یه.

* نه گه ر بیننی نو یژ نی وه پۆ

نه نجامده دات له روژیک ساما لدا

له کاروباری کدا میانه په و ده بی

شکو مه ندی پیده به خشی به پیتی

* نه گه ر بیننی ئاو له ده فریکدا. ده خوات

یان ئاویدا به یه کیک له جام و په ردا خیکدا

به لگه یه له سه ر ته مه ندریژی.

* نه گه ر بیننی دوعا ده کات یان دوعای

بو ده که ن دوعا به تال و درویه مه گه ر

دوعاکه (بسم الله الرحمن الرحيم) یا

نایه ته لکورسی یا خود نایه تیکی

قورناتی تیدا بیت.

نوقمب وون: (تابلسی) ده لیت: نه گه ر

له خه ودا بیننی له ئاوی ده ریادا روچوه

قوپولیتا و یبوو غم و په ژاره ی

له ده سته لاتدار ده سته ده و، نه گه ر

که وه ری لیده ره مینا له فره مانره واوه

کچیکی ده سته گه رده بی یا خود زانیاری

یان که نه جیک به نه ندازه ی که وه ر.

* نه گه ر بیننی له نیو روباری کدا روچوه و

ناتوانی لیتی ده ری ئارامی زیانگیری

نییه.

* نه گه ر بیننی له نیو ده ریایه ک روچوه و

له سه ر که وه ریکه داواکاری زانیاری

یان مال و داراییه و به نه ندازه ی نه و

که وره به ده سته ده میتیت.

نوگته باز (منولوجست): (تابلسی)

ده لیت: بیننی له خه ودا به لگه یه له سه ر

فروفیل و پلانیک خه لکی پی

له خسته ده بری یا خود مرو فیک گالته ی

پیده کری.

نویژ: (ئین سیرین) ده لیت: (نه بو

سه عد) (ره حمه تی خوا ی لیتیت)

ده لیت: بیننی نو یژ له خه ودا باشه

له دنیا و نایندا و به لگه یه له سه ر:

له کيسچونى ده ستنويزو ته يه موم و
خوشوردنى پيويست نه نجام نه دانيشى
هر به وچه شنه يه .

*ته گهر بينى به دانيشتنه وه نويزده کات
به يي هو کرداره کاني وه رنا گيرئ.

*ته گهر له سهر لا نويزيکرد
نه خوشده که وي.

*ته گهر بينى به سواريه وه نويزده کات
ترس و بيم ديت به سهر يا .

*ته گهر بينى نيماميك نويز بو
خه لکيده کات و سواريه به سوارى ولاخ
يان له نيو نوتو مبيلدان ته گهر
له جه نگر دابون سه رکه وتنيان
پيده به خشرئ.

*ته گهر بينى له بيستاننکدا نويزده کات
داواي ليخوشبو ونده کات له پهروه ردار.
*ته گهر بينى له نيو کشتوکالدا نويز
ده کات خداوه ند مافي خوئ
ليوه رده گريته وه .

*ته گهر بينى له کوشتارگه يه کي
گه رماوي نازه لدا نويزده کات به لگه يه
له سهر گونا هو تاواننک نه نجاميده دات يا
کاري نيرو بازى له گه ل هه رزه يه کده کات .

*ته گهر بينى نويزيکي فهرزي چوو هيچ
شوين و جيگه يه کي به دينه کرد
بيگريته بهر ناتوانيت داواوخوازي خوئ
به جيئ به يئي .

*ته گهر بينى له نيو کومه ليکي ريزرينکدا
نويزده کات زوريادي خودا ده که ن
به پيئ نايه تي: ﴿وَأَنَّا لَمُنُّنُ الصَّافُونَ

سامالي له و روزه دا، نه گهر روزيکي
ته م و مزاويي بوو ده سته بهري غه م و
په زاره ده بيت .

*ته گهر بينى نويزي عه سر ده کات
به لگه يه له سهر نه و کاره ي له سهر يبوو
که ميکي ماوه .

*ته گهر بينى نويزي نيوه پو ده کات
له عه سردا قهرزه که ي ده داته وه .

*ته گهر يه کيک له و دوونويزه (نيوه پو
يان عه سر) بچرا نيوه ي قهرزه که ي
ده داته وه يان نيوه ي ماره يي به پيئ
نايه تي: ﴿فَنَصِفْ مَا فَرَضْتُمْ﴾
(البقرة: ۲۳۷).

*ته گهر بينى نويزي نيواره ده کات
نه رکي خوئ به رانبر منداله کاني
به جيده هيئي .

*ته گهر بينى نويزي خه وتنان ده کات
به جورتيک مامه له ده کات له گه ل
منداله کاني که دلتيان خوشده کات و
هيمني و ناراميان پيده به خشي .

*ته گهر بينى نويزي به ياننده کات
کاريک ده سته پيده کات ده گه پيته وه بو
چاککردنى بزيوي خوئ و منداله کاني .

*ته گهر بينى نويزي نيوه پ يا عه سر
يا خود خه وتنان دووپکاتي ليده کات
سه فهرده کات، نه گهر ژنيک خه ويکي له و
جوره ببيني نه و روزه ده که ويته خولي
مانگانه وه .

*ته گهر بينى نويزه که يچو يان
شوينيکي نه دوزيه وه نويزي ليبيکات
قورسي و گراني کاروباره کانيه تي،

بۆشیبوو قورئانی ده خوئنده وه به
چه شنه ی پئویسته وئوه (حه ج)
ده کات به پئی ئایه تی: ﴿فَإِنَّمَا تُولُوا
فَكُمَّ وَجْهَ اللَّهِ﴾ (البقرة: ۱۱۵).

* نه گهر بینى سوپاسگوزارى ده نوئى
بۆ په روه ردگار کوپئى پئده درئ
به پئی ئایه تی: ﴿اَحْمَدُ لِلَّهِ الَّذِي
وَلَهْجَ لِي عَلَى الْكَبْرِ اِسْمَاعِيلَ﴾
(ابراهيم: ۳۹).

* نه گهر بینى سوپاس و ستایشی
په روه ردگار ده کات هئزو نورو رینومایی
له ئایندا پئده درئ، نه گهر خاوه نی ئه
خه ونه به رپر سبوو ده بیست
به فه رمانه وای شارئى ئاوه دان به پئی
ئایه تی: ﴿وَاشْكُرُوا لَهُ بَلْدَةً طَيِّبَةً
وَرَبُّ غَفُورٌ﴾ (سبا: ۱۵).

* نه گهر بینى نوئى هینى ده کات
سه فه رئى پى له خیر نه نجامده دات و
خیرى ده ستگیر ده بیست له گه ل رۆق و
رۆزى و چاکه.

* نه گهر بینى له رۆزى هینیدا نوئى
هه ینیده کات کاروبارى په رته وازه ی بۆ
کۆده بیته وه دواى ناره حه تی سووک و
ئاسانى روى تئده کات، هه روه ها
ده لئین: ئه وه ی خه وئى له وه چه شنه
بینى گومانئى باش به کارئکده بات
به لام به و شیوه یه نییه، نه گهر خاوه نی
ئو خه ونه ژنبوو کوپئیکده بیست.

(نابلسی) ده لئیت: نه گهر بینى نوئى
فه رزى نه نجامدا له کاتى دیاریکراودا
به ده ستنوئژ وه لسان و چه مانه وه

(۱۶۵) وَأَنَا لَخَنُ الْمَسْبُوحُونَ
(۱۶۶) ﴿﴾ (الصافات).

* نه گهر بینى نوئى ژئى فه رزینه کردو
وازی له ئه ئنا سووکایه تیده کات
به شه رعى خوا.

* نه گهر بینى له نوئژدا به پئوه
وه ستاوه و نه چه مایه وه هه تا کاته که ی
به سه رچوو زه کات نادات.

* نه گهر بینى نوئژده کات وه نگوین
ده خسوات ده چئته لای ژنه که ی
له کاتئکدا به رۆژه.

* نه گهر بینى نوئژده کات روو به (کابه)
به لگه یه له سه ر جئگیر بوونی ئاینی.

* نه گهر روو به رۆژئاوا نوئژیکرد به لگه یه
له سه ر وشکی مه زه بی و چاونه ترسی
له سه ر سه رپئچی، چونکه رووگه ی
جووله که یه وئو وانبوون بیگوئپئیدان
به فه رمانی په روه ردگار له رۆزى
(شه ممه) دا راویانکرد.

* نه گهر روو به رۆژه لات نوئژیکرد
به لگه یه له سه ر داهئینان و
خۆسه رقائکردنی به کارى به تال چونکه
ئو وه ش رووگه ی مه سیحیه کانه.

* نه گهر نوئژیکردو پشتیکردبوه رووگه
له نوئژدا به لگه یه له سه ر وازه ئینانى
له ئیسلام نه نجامدانى گونا هه
گه وره کان.

* نه گهر بینى رووگه (قیبله) نادۆزئته وه
سه رسامه له کاروباره کانیدا.

* نه گهر نوئژیکرد بۆلایه کیت به ده ر
له رووگه به لام جل و به رگئى سپی

گه یشتوه ته کۆتاییه کە ی، ئە گەر
نویژه کە ی تەواوکرد ئەو هی
خواریاریه تی بۆی به جیدیت.

* ده گونجیت نویژی خه وتنان به لگه بیت
له سەر ته واو بوونی کرداره کانی یا خود
به سه رچوونی ته مەنی هەتا دوایین
کاری ئە وکات به ئاگادیت له و خه ونه ی
که مه رگه و په لکشیده کات.

* ئە گەر بینى نویژی به یانیده کات
به یانی دادیت به سه ریاو به واریکی نزیك
رووی تیده کات گەر شه پیت یان خیر.

* ئە گەر بینى نویژی خه وتنان
ئه نجامده دات ئە رکی سه رشانی
به جیده هیئت خوداوه ند له سه ریداناوه
له په یداکردنی بژۆی مال و مندال و
جل و به رگه و پیداویستیه کانی دیکه .

* ئە گەر بینى نویژی به یانیده کات و
رۆژیش بوه ته وه له خالیکه وه
ده ستپیده کات و هه ولده دات له بۆ
چاککردنی بژۆی خانه واده کە ی.

* نویژی خه وتنان به لگه یه له سه ر
ته واو بوونی له کاره کان و پشوو دانی
ماندوو.

* نویژی خه وتنان به لگه یه له سه ر
شاردنه وه ی کاروباره کان.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
جه نگاندن له دژی شه یتان و دوژمنان
له کاتی خه وی نیوه پۆدا.

* خه وی عه سه ر به لگه یه له سه ر
سه رکه وتن ئە گەر له خه ودا نویژی

کړنووشی روو به قیبله ئە نجامدا ئە و
فه رزه ی خوداوه ند له سه ری داناوه
به جی ده هیئت وهك (حه ج) و
قه رزدا نه وه و خۆی له سه تم وکاری خراپه
به دوور ده گریت.

* نویژی فه رز له خه ودا به لگه یه له سه ر
به جی پینانی په یمان و خزمه تی بیکارو
ناشتبو نه وه له گه ل ئە وه دا که ده نگی
لیدابریوه ، ئە گەر پیشه وای مزگه و تبوو
ده سه ته به رده کړی یان قه رزی پیده دړی،
ئە گەر نویژ خوینبوو ده بیت به ئە رک
به سه ر که سانیتره وه .

* نویژی نیوه پۆ خو پیشاندا نه یان
خۆ ده رخستنه چونکه نه یتی و په نهانه .
* ئە گەر بینى نویژی نیوه پۆ ده کات
پیداویستی به ده سه سته ده هیئت و
سه رده که ویت به سه ر هه موو
پیداویستیه کانیدا و قیامه تی باشه بی
دوای ئە وه ی نویژه کە ی به جیده هیئت،
چونکه ته واو کردنی نویژ به لگه یه له سه ر
به جی پینانی خواستی مرقه .

* نویژی عه سه ر سوینده ده یخوات یا بۆ
که سیکیتری ده خوات و به لگه یه له سه ر
غهرامه .

* ئە گەر بینى نویژی عه سه ر ده کات ئە و
داوایه ی ده یكات بۆی به جیدیت دوای
ناپه حه تی و ده رده سه ری، به لام ئە گەر
نویژه کە ی ته واو نه کرد کرداره کە ی
له سه ر قورسده بی.

* ئە گەر بینى نویژی ئیواره ده کات و
رۆژ ئاوا بوه داواکە ی به سه رچسوه و

*نه گەر بينى له كىلگه و بىستانىكدا نوڤز ده كات داواى ليخوش بېونده كات له پرهردگار ، نه گەر له زه وييه كى كشتوكاليدا نوڤزىكرد قهرزه كى ده داته وه .

*نه گەر له كوشتارگه يه كى گه رماويدا نوڤزىكرد كارى نىربازى له گه ل مندالىك نه نجامه دات .

*نه گەر بينى به دانىشتنه وه به بى هق نوڤزده كات كرداره كانى وهرناگيرئ ، نه گەر له سهر لا نوڤزىكرد نه خوښده كوي .

*نه گەر نوڤزىكردو له مزگوت هاته دهره وه خىرو چاكي ده سته كوي .

*نه گەر بينى به پيوه نوڤزده كات ترس وبېم و كوشتار رووى تيده كات ، نه گەر پيشه و او نيمام به پيوه نوڤزيانكردو سهرجه م سرووته كانيان به وچه شنه بوو خه لكيشيان له گه لدابوو نه گەر له جهنگو كوشتاردا بن سرده كون .

*نه گەر بينى نوڤزه فهرزه كانى كردوه به دووپكات سه فهرده كات .

*نه گەر بينى نوڤزده كات و ههنگوينده خوات ده چيته لاي هاوسه ره كى له كاتىكدا به روزه ، نه گەر ژنيك بينى نوڤزه فهرزه كان دووپكات ده كات له ورژه دا ده كه ويته خولى مانگانه وه .

نه نجامدا ، ده گونجيت به لگه بيت له سهر رينومايى و خيرو پارزگارى .

*نوڤزى ئيواره به لگه يه له سهر جيابوونه وه له دايك و باوك يه كىكيان ياخود نه وهى ده ستي به سهر ا گرتوه يان لابردي نه وهى خوركه وتن به لگه يه له سهرى .

*نه گەر بينى نوڤزى خه وتنان نه نجامه دات ده گونجيت به لگه بيت له سهر :

+خق ناماده كردن بى سه فهر .

+هاوسه رگيرى گواسه تنه وه له شويينكه وه بى شويينكى دى .

+خه وتنان خوى و لاوازي بينايى و چاو .

+فراوانى چاره نووس و نه جهل .

*نه گەر نوڤزى به يانى نه نجامدا سوينديكه و خواردوويه تى .

*نه وهى نوڤزى عه سر بكات ناسانى و خوښى داوى ناپه حه تى رووى تيده كات .

*نه گەر نوڤزى ئيوارهى نه نجامدا له كارىكدايه ته واوبوه لئى و به خيراى پييده كات .

*نه گەر بينى نوڤزى خه وتنان نه نجامه دان فروفيل و ده سترپين نه نجامه دات .

*نه گەر بينى نوڤزى هه ينى نه نجامه دات خوازو داواى بى به جيديت و ده كات به هيو او ناواتى خوى .

له سەر که موکوپى له به ختداو دوودلى
له و ته و کردارا.

* نوێزى هه ينى وه ک نوێزى کورتکراوه
وايه به لگه يه له سەر سه فه ر،
ده گونجیت به لگه بیت له سەر فیتنه و
ناشوبى دوژمن.

* نوێز له سه رزه وى بى راخه به لگه يه
له سەر چوونه لای ژن له دواوه يان
له کاتى خولى مانگانه دا به تاييه ت نه گه ر
ئه و زه وييه پيس و پۆخلبوو،
ده گونجیت نه نجامدانى به لگه بیت
له سەر هه ژارى و پيداويستى و ملکه چى و
رسوايى، نه گه ر به عه وده تى دياره وه
نوێزى کرد به لگه يه له سەر خراپه کردن
به زوبانى به رۆژوه وه يان خيرکردن
به مالى هه رام ياخود شوينى عه زو
ئاره زوو ده که ویت و واده زانیت له سەر
حه قه .

* نه گه ر نوێزى ترسى به نه نجامگه ياند
به لگه يه له سەر به ستنى په يماننامه ي
شه ريکايه تى و جموجوول و گوپان يان
روحکيشانى نه خۆش.

* قسه کردن ده رياره ي نوێز به لگه يه
له سەر پاشگه زبوونه وه له وه ي
به خشيويه تى يان بيده نگبوه له سهرى
ياخود به خه لات داويه تى به يه کيک،
نه گه ر شادريه وه يان ناشکرايکرد يان
له شوينى ده نگ نزمکردن ده نگى
به رزکرده وه نه گه ر دادوه ربوو به ناحق
فه رمانده رده کات و روو له بيدعه و

* نه گه ر بينى نوێزه که ي چوو له کاتيکدا
ئه وه نده گه را به دووى شوينیکدا
کاروبارى ناين يا دنيای له سەر
قوس و گرانه دي.

* نه گه ر له خۆوه وازى له نوێزه ينا ياخود
نکوولى ليکرد ياخود ويستى بيگيرته وه
سه و وکايه تى به شه ريه تى
ئيسلاميده کات و ده يه ویت گوپانى تيدا
نه نجامبدات.

* نوێزى هه ينى له خه ودا به لگه يه
له سەر:

+ خۆشى وشادى.

+ چوون بۆ (حه ج) و بۆنه ئاينيه کان.

+ دانه وه ي هه ندیک قه رز.

* نوێزى جه رنى (ره مه زان) له خه ودا
به لگه يه له سەر:

+ قه رز دانه وه .

+ چاکبوونه وه ي نه خۆش.

+ قوتاربوون له نا په حه تى.

+ ره واندنه وه ي غه م و په ژاره .

* نوێزى جه رنى (قوربان) به لگه يه
له سەر:

+ چا و ليکارى له کاروباره کاندا.

+ پاراستنى وه سيه تنامه .

+ به جيته ينانى نه زر.

* ده گونجیت ئه و دوو نوێزه به لگه بیت
له سەر:

+ خۆشحالى و غه م و په ژاره .

+ جيگيرى.

* نه گه ر که سيکى له ش و لارساغ نوێزى
وه ک نه خۆ ک نه نجامدا به لگه يه

روپاماییده کات ، وه گهرنا نه و حه قو مال و دارییه ی لایه تی ده یشاریتته وه .

* نه گهر له چه مانه وه و کړنووش بر دندا پی شکوه ت به لگه یه له سر پیچه وانه بوونی باوک و دایک یا خود نه وه ی نه رکی گوپرایه لی له سریه تی ، یان ده گونجیت به هله کردن و نه بوونی زیره کی و له به رکردن تاقیبکریته وه .

* نویژی (ته راویج) له خه ودا به لگه یه له سر ماندوبوون و هیلاکی و قهرزدانه وه و رینومایی .

* نویژه بارانه له خه ودا به لگه یه له سر :
+ ترس و بیم .

+ رژی و نه بوونی .

+ گرانی و به رزبوونه وه ی نرخ .

+ وه ستانی بژیوی و رزق و رژی .

+ غم و په ژاره به هوی بازرگانی و مولکدارییه وه .

* نویژی رژی گران و مانگ گران به لگه یه له سر پشودان بویه کیژ رژی به لگه بیت له سری یان مانگ .
ده گونجیت نه نجامدانی نه و نویژه به لگه بیت له سر :

+ ته و به کردنی خراپه کار و باوه پهنانی بیباوه .

+ ترس و بیم له فهرانپه وایان .

+ دهر که وتنی نیشانه و هیما یه کی گشتی .

* نویژی ترس به لگه یه له سر :

+ خو شه ویستی و ته بابی .

+ ریکه وتن و ته بابی له وته و ناسایشدا .

* نویژی مزدوو (جه نازه) به لگه یه له سر که موکوپری له نویژه فهرزه کانداهه که هله کردن له کړنووش و هستان و دانیششتندا . نه گهر بینی نویژ له سر مردوو ده کات رزق دوعا و داوی لیخوشبوونی بۆ ده کات ، نه گهر نه و نویژه ی ته و او کرد دوعا ی گپرایه ، نه گهر خوی له کاتی نویژه که دا به نویژیده کرد به ده سته لاتدارو فهرانپه و داده نریت له لایه ن فهرانپه وایه کی به دخوی خراپه وه ، نه گهر بینی ده لیت :
په روه ردگار سلاو بده له دیاری فلان نه وه په روه ردگار له وکه سه خو شبوه .

* نه گهر بینی له دوا ی نیمامه وه نویژ له سر مردویه کده کات ناماده ی کوپیکده بیت تیدا دوعا بۆ مردوو ده کری .

* نه گهر بینی نویژ له سر ته رمیکده کات تکا بۆ پی او پکی خراپ و به دنایینده کات .

* نه گهر بینی له رژی هه ییندایه و نویژی هه یینی نه نجامده دات به لگه یه له سر دهر ویی خیر له واده یه کی نزدیکدا یا خود یه کگرتنی دوو دلدرو به جیهیتانی پیدا ویستی و خواز .

* نه گهر بینی به ته نیا هه رخوی نویژده کات به ته نیا بۆ خویده بیت به دهر له که سانیتیر .

* نه وه ی شتیکی لیون بییت و خوی له جه ژندا ببینیته وه له ده سته دایه وه به ده سته ده یینیته وه ، نه گهر جه ژنی

پاك و بيگه رده له پيسى و رهوش و
کرداريشى جوانه .

*ته گهر بينى نوښى نوښى
خوبه خش (تطوع) ده كات كاروباره كانى
قيامه ت نه نجامه دات و به نه ندازه ي نه و
نوښانه ي ده يكات له گه ل نوښى فهرزدا
مه لده ستيت له به جيتنه ي كاروبارى
خانه واده كى .

*ته گهر بينى نوښى به كومه ل
نه نجامه دات و ريزه كيان ريكه
كومه ليكن زږر يادى خوا ده كه نه وه .

*نوښى سوننه ت له خه ودا هتواشى و
له سه رخوى و نزيك بوونه وه يه له دل له كان
به خزمه ت يان مال و سامان، نه گهر
خه و بينه ر به نبو خوى ناماده
ده كات بى هاوسه رگيرى، نه گهر
هاوسه رداربوو په روه رديگار دوو كوپى
پيده دات به پښى ثايه تى: ﴿وَوَكُنَّا لَكَ
اسْنًا قَوَّيْعًا وَيَعْقُوبُ نَافِلًا﴾
(الانبيا: ۷۲) .

*ته گهر له خه ودا نوښى سوننه ت و
خوبه خشيكرد، نه گهر هه زار بوو
ده وله مه ند ده بيت و گوftarى خيـر
له زارى ديتـه دهره وه، نه گهر
شه و نوښيكرد پله وپايه يه كى به رزو بالا
به ده سته هينيت .

*نوښى داخوانى (صلاة الحاجة)
له خه ودا به لگيه له سه ر ناماده بوون
له بونه كاندا وهك (حج) و... به جيتنه ي
نه رزو له سه رخوبه پيوسندان .

(رهمه زان) بوو له ته نكه ژه و ناږه ته
ده رده چيت بى خوشى و شادى، نه گهر
له جه زنى (قوربان) بوو نه گهر زيندانيبوو
قوتارو نازاد ده كړى، نه گهر قه رزاربوو
قه رزه كى ده داته وه و غه م و په ژاره ي
ده په وښته وه و حال وبارى باشده بى .

*ته گهر بينى نوښى روژگيران
نه نجامه دات به لگيه له سه رنه وه ي
رووداوښك داده به زيت بى فرمانږه وايان
ياخود نه وانه ي خه لكى
شوښيانده كه وښت يا زانايه ك ده مريت و
خه لكى سه رجه م نوښى له سه ر ده كنه .
*ته گهر بينى نوښه بارانه ده كات
به لگيه له سه ر رووداوښك له و جيگه يه دا
رووده دات له فرمانږه و او
ده سته لاتداري ك كږده بڼه وه يان
ملكه چى به رده ستيده بڼ هه تا نه وه ي
له سه رى داناون لايبيات .

*ته گهر نوښه كه يان به ته واوى
نه نجامد او گه رانه وه بى شوښ و جيگه ي
خويان خوداوه ند دهرويان
ليده كاته وه .

*ته گهر بينى نوښى سوننه تده كات
به لگيه له سه ر زياده و چاكي ثاين و
پابه ندبوون به سوننه ته وه، هه روه ها
نه گهر پياوړكى عجه مى كه نوښ
نازانيت و خويندنه وه ي باش نيه بينى
بوه به پيشه و ده مريت .

*ته گهر بينى نوښى سوننه تده كات
پابه نده به سوننه تى پيغه مبه ر وه و ﴿﴾

ده گونجیت به لگه بیت له سر
گه واهیدان و چاولیکردنی.

*نویژکردن له سر گۆر: له خه ودا
به لگه یه له سر خه لاتکردنی به دیاری و
شتی تایاب یاساغی له سره،
ده گونجیت به لگه بیت له سر چاکه بۆ
بیتنه و او هه ژارانی شایسته و زیندانی.

*نویژنی (سلاوکردنی مزگهوت) (تحیه
المسجد): به لگه یه له سر خه رجکردن
بۆ خزم و کهس و کارو هه ژاران.

*نویژنی بیئاگایی: له خه ودا به لگه یه
له سر خیر به نهینی و داوی خۆنواندن
له سته مکاران.

*نه گهر بینی شه و نویژده کات یا خود
له رۆژدا نویژی سوننه تده کات کرداریک
ئه نجامده دات به هۆیه وه له خوداوه ند
نزیکده بیتنه وه، ده گونجیت ته بایی
له نیوان گهل و نه ته وه یه کدا ئه نجامدات
به هۆی په رته وازه یی حه زو
ناره زوویانه وه.

*نه گهر بینی له نویژده کدا پیده که نی
له نویژدا رۆز گالته ده کات.

*نه گهر بینی نویژده کات و سه رخۆشه
گه واهی ناحه قه دات.

*نه گهر بینی نویژ ده کات و له شیگرانه
نایینی خراپه.

*نه گهر بینی به لای راست یان چه پدا
نویژده کات له نیسلام لایداوه و واژووی
شه ریه ت هه لسوکه و تده کات.

*نویژکردن به دانیشتنه وه به لگه یه
له سر:

+ نه توانین و شکسته یتان.

+ رازیوون به و رزق و رۆزییه ی بۆی
فه راهه مه اته.

+ ناگادارکردن به نه خۆشی باوک و
مامۆستا و نه وه ی له نه ستۆیدایه چاکه ی
له گه لیکات.

*نویژی لیخۆشبوون: له خه ودا به لگه یه
له سر لیخۆشبوون له گونا هه کان،
نه گهر به رنویژیکرد بۆ خه لکی به لگه یه
له سر بارانبارین، نه گهر هه ژاریو
ده و له مه نده بیت، نه گهر نه زۆکبو
مندالی نیرینه یده بیت، ده گونجیت
له کشتوکال یا داروته خته و مولکدا رزق و
رۆزی بدریت.

*نویژی ته سبیحات: له خه ودا به لگه یه
له سر یارمه تی و ریتنمایی و خیر و رزق و
رۆزی.

*نویژی (پرس، نیستخاره): له خه ودا
به لگه یه له سر به سه ربردنی نه و
گومانه ی که له کاتی بیداریدا هه یه تی.

*هه روه ها به لگه یه له سر
چاره نوو سباشی بۆ نه وه ی سووره
له سه ری، نه گهر نه وه ی نویژی
(نیستخاره) ده کات له ریتبازداران بیت
که موکوپیه له ریتبازه که پدا.

*نویژی نادیار (غائب): له خه ودا داوی
سوود و قازانجیکه که سه فه ری پیکری
یان که سیکیتر سه فه ری پتوه بکات،

نووړ (رووناکی - پرشنگا): (نښېن سیرین) ده لایت: رووناکی دواى تاریکایى بڼ یه کټک بیبښی نه گړ له فتنه دابوو یان له دوودلیدا رینومایى ده کریټ و فیتنه که یان لیدو ورده که ویتنه وه، نه گړ زولم و سته میان له سه ربیت ده په ویتنه وه، نه گړ له قات و قپړی و نه بوونیدابن ده روویان لیده کریټه وه و په پوپیت ده یانگریټه وه، بڼ بیباوه و به لگه یه له سر ده وله مهندي و بڼ ره بن به لگه یه له سر هاوسه رگری و بڼ دووگیانیش له دایکبوونی کړه.

* نووړ رینوماییه دواى ویتلی و سه رگره دانی و لیکدانسه وه ی به پیچه وانه ی تاریکاییه وه یه.

* (نامینه) ی دایکی پیغه مبر (ښه) له خه ودا بینى نوریك له داوینى هاته دهره وه و کوشکه کانی (شام) ی روونا کړده وه نه و جا پیغه مبر (ښه) له دایکبوو.

(نابلسی) ده لایت: به پیچه وانه وه نه گړ مړو له رووناکییه وه هاته دهره وه به ره و تاریکایى به لگه یه له سر هه ژاری دواى ده وله مهندي و ملکه چی دواى شکومه ندى و ویتلی و سه رگره دانی دواى رینومایى و کڅیړی پاش بینایى.

* نور به لگه یه له سر:

+ کرداری چاکه.

+ زانا.

+ قورنان.

+ کڅیړی چاک.

* نه گړ بینى نویژخوینانى مزگه و تیک روو به قبیله نویژناکه ن فرمانپه واکه یان له کار لاده بری.

* نه گړ بینى زانایه روو به قبیله نویژ ناکات یاخود کرداریکی پیچه وانه ی سوننه تگه ران نه جامده دات دږی شه ریه ته و شوینى ثاره زووی خو ی که و توه.

* نویژکردن روو به جیگه یه کیت به لگه یه له سر نزیکی له خوداوه ندو دلی به نده کانیه وه به وه ی ناگو نجیت له سه فهدا رووی تیتکات له خه ودا.

نویژکردن: (نابلسی) ده لایت: نویژکردن له خه ودا به لگه یه له سر به جیته یانى په یمان و گه یشتن به مه رام، هه روه ها له گه ل ده روازه و ده روو لیکردنه وه.

* نه وه ی بیبښی له بهر ده رگایه ک یان له سر جیگه یه ک نویژ ده کات به لگه یه له سر مردنى.

* نه وه ی زیندانیه ک به دى بکات نویژ ده کات یان به پیوه نویژ ده کات له زیندان نازاد ده بیت، نه گړ که سیکیتر به دیبکات نویژده کات کارویاری فروشو نالو ویتلی نه جامده دات جیگه ی ستایش و باسکردنده بیت.

* نه وه ی بیبښی بانگده دات و قامه ت ده کات سوننه تیک به جیده هیئت و بدعه به ک ده مړیت.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر
کاروباری داخراو، نه گهر خه لکی
له حالیکي ناوادابن و به نوستوویی بینی
به لگه یه له سهر نه وهی خوداوه ند
سزایان له سهر لاده بات.

* نه گهر بینی نوستوو له سهر پشٹی
پالکه وتبوو له دنیا دا ده توانی پشکی
به ده ستهی.

* هه روه ها به لگه یه له سهر ره واندنه وهی
غم و په ژاره.

* نوستن له سهر ده م باش نییه، بۆ
فهرمان په وایان به لگه یه له سهر
لابردنیا و بۆ خه لکیت به لگه یه له سهر
که می و هه ژاری.

* نوستن بۆ ژنی ره به ن شووکرده.

* هه روه ها گوتراوه: نوستن
ره واندنه وهی گوناو تاوانه چونکه
قه له می فریشته کان ناینوسی.

* هه روه ها ده لاین: نوستن ژیری
داده پوښی و گوتراویشه نه خوښیه.

* نه گهر بینی نوستوه و ده ترسی
دلنیا ده بی، پش نوستن به لگه یه
له سهر بیتاگایی له به رژه وهدی.

* نوستن له سهر پشت په رته وازه بی و
ملکه چبی و مردنه. ده گونجیت به لگه بیت
له سهر کارو فرمان.

* ده گونجیت نوستن له سهر لا خیر یا
نه خوښی یا خود مردن بیت.

* نه گهر بینی له پالداریکي زوردا
پالکه وت و هچو نه وه و کوی زورده بی.

* بۆ زانا به لگه یه له سهر تاقیکردنه وه.
* نه گهر بینی جل یان کراسیکي له نوور
پوښی به لگه یه له سهر زانیاریه کی
به سوود یان روو له گوپرایه لی
په روه ردگار که ی ده کات.

* نه گهر نوریکي بینی له نامرانی
نیرینه ی هاته دهر وه یان له هه ندیک
له جه سته ی کوپیکي پیده به خشری
که سوودی لیوه رده گیري به زانیاری یان
کرداری جوان و سوود له دوعاو ترای
وه رده گیري.

* نوستن: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
بیتاگاییه نه گهر بینی نوستوه یان
ده یه ویت بنویت به لگه یه له سهر
بیکاری و بۆ سه رجه م خه لکی خراپه
مه گهر بۆ که سیک چاوه پتی خراپه یان
سزایه ک بیت هه موی دهره ویتنه وه.

* نه گهر بینی له گورستانیک نوستوو
یان له سهری ریکه یه کدا یان له سهر گوپ
بۆنه خوښ به لگه یه له سهر مردن و بۆ
له شساغیش بیکاریه.

* نوستن به لگه یه له سهر
پوچ بیونه وهی سوود و قازانچ و
بیتاگایی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سهر سه فهر
له پیناوی گوپرایه لی و تیکوښاندا له گه ل
وازه یتان له دنیا و شادییگپان
به جوانیه کانی.

* نه گهر نوستوویه کی بینی له خه ودا
به لگه یه له سهر تیاچوون له وساله دا یان
گرانی نرخه کان.

* نه گهر بینى نووسه ریځى نه خوینده واره پلانى ده گپړې یاخود ثابنى تیا ده چیت و هه ژارده که وئ.

* نه گهر بینى نه خوینده وار به نووسه ر پلان و ریځه ستنی پیده به خشری له گهل فروفیل له به ران به نه وه ی پلانده گپړې له دږی.

* نه گهر بینى خه تی ناخوشه ته و به ده کات و واز له پلانده هینى.

* نه گهر مروفتک بینبوه به نووسه به لگه به له سر نه وه گرنگیده دات به کاروباری که سسانیترو خوی فرهاموشده کات و په هوی نه و ره وشه وه ماندوبوونیکى زږ رووی تیده کات و هیچ سوودیک نابینى، هه روه ها به لگه به له سر مردن بل نه خوش و بڅ خزمه تکار به لگه به له سر ټاکی و نه مانه تپاریزی.

* بینینى نووسه رانی فره مانږه و او چوونه سر سیفه تیانه له خه و داو به لگه به له سر به رزیوونه وه پله و پایه و چاکی حال و بار.

* نه گهر نووسه رانی فره مانږه و او به نووسه ری سر شه قامه کان به لگه به له سر نرمی و دابه زینی حال و بایان، هه روه ها نه گهر له حال و باریکى باشدا به دیکردن به لگه به له سر خپروچاکه.

* نووسه رانی داپشتن بینیان به لگه به له سر شکومه ندی و به رزی به جیهینانی پیداوې سستی و په یوه ندیکردن به فره مانږه و او فره مانږه داربى دولت و زانیار به سوودو

* نووستن له سر سکه زه فره ریدنه له زه ویداو به ده ستهینانی مال و سامان و منداله.

* نووسه ر: (ثین سیرین) ده لیت: خاوه نى فیل و پیشه یه کی به ریزه وه که وشدرووی، پینوس وه که دهرزی و سوون وایه.

* ده گونجیت به لگه بیت له سر کتلاندن. * پینوس وه که سکه وایه نه گهر رووداوېک روویکرده که سیک له گهل نووسه ریځى نادیاردا سیفه ته که بزانه و پاشان بیده پال نه وه ی که شایسته یه تی.

* نه گهر نووسه ریځ بینى نه خوینده واره نووسین نازانى هه ژار ده که ویت نه گهر ده وله مندبوو، یاخود شیتده بی نه گهر ژیربوویان بیتاوه پرده بی نه گهر تاوانباربوویان ناتوانی نه گهر خاوه ن پلانیو.

* نه گهر که سیکى نه خوینده وار بینى به باشى فیږى نووسینبوه و له نارپه خه تی و قهیرانیکدا ده بی خوداوه ند رینوماپیده کات هوکاریک به کاربیتى هه تا لیتى قوتار ببیى له و قهیرانه.

* درانى کتیب ره واندنه وه ی غم و په ژاره یه.

(ثین سیرین) ده لیت: نووسه له خه ودا پیاویکى قولېږه.

* نووسین له بنه په تدا فروقیله و نووسه ر ده سته پره .

* نه گهر بینى خه تى ناخوشه ته و په ده کات و ده سته ردارى فروقیل له خه لکیده بیټ .

* نه گهر بینى نووسراوړك ده خوینټه وه میراتى بؤ ده مینټه وه ، نه گهر پشتمى نووسراوه کى خوینده وه قهرز له سهرى کډه بیټه وه ، خوداوه ند ده فیه رهموى : ﴿ قَرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ﴾ (الإسراء: ١٤) .

* نه گهر بینى کتیبك ده خوینټه وه و زیړه ك و ژیرى وو له خویندنه وه ی کتیبه که دا پله و پایه و ده سته لاتی ده سته گیر ده بى نه گهر شایسته بى یا خود بازرگانه کده کات نه گهر بازرگان بیټ به نه دازه ی ژیرى .

* نه گهر بینى کتیبكى خوى ده خوینټه وه ته و په ده کات بؤ لای خودا له گوناهه کانی به پپی نایه تى : ﴿ وَ أَكْتَبْنَا لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَتٌ وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَتٌ ﴾ (الأعراف: ١٥٦) .

* نه گهر بینى چه كيك (پسووله يه ك) له سهرى نووسراوه فره مانى پیده كړى كه له شاخبرگى چونكه هره كه ستيك شتيكى له سهر بنووسرى و نه زانئ چى تيدايه خوداوه ند فره زتيكى له سهر داناوه و نه ویش كه مته رخه مې تيا ده كات به پپی نايه تى : ﴿ وَ كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا ﴾ (المائدة: ٤٥) .

تيگه يشتن و ره و انبى ژى و رنق و رنقى و سود قازانچ و هاوسه رو مندال و باوك كه سوکار .

* نووسه رانى نهينى بينيان به لگه يه له سهر ه وال و زياده و كه م و په يمانه ستن و ناگداريوونى ه والى په نهان و نهينى .

* نووسه رى سهره پى و سهرشه قامه كان بينيان به لگه يه له سهر پوړيس و كه له شاخ .

* بينينى نووسه رانى به ريزو شكومه ند مژده و شاديبه له دنياو قيامه تداو خه و بينه ر دوايى شاده ده بيټ به چوونه به مه شت نه گهر خواناس بيټ نه گهر وانه بوو باور يا بيټ خوداوه ند ده فره رموى : ﴿ كَرَامًا كَاتِبِينَ ، يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ﴾ (الإنفطار: ١١-١٢) .

نووسين (تو مار كړدن) : (نابلسى) ده لټت : نه وه دى نامه بؤ خزمه تكاره كى بنووسى له خه ودا به لگه يه له سهر ته مه ندر يژى هره دوو كيان چونكه نووسين وابه سته بوونى چاره نووسيكه به چاره نووسيكه تره وه .

* هه روه ها به لگه يه له سهر پشوويه ك هه ردو و هاوړى به ده ستيده هيندن .

(نئين سيرين) ده لټت : نووسين به ده ستي چه پ خراب و سهرگه ردانيه . ده گونجيت كوړو مندال زينا بخته وه يان بيټ به شاعير .

وايبينى ناتوانى خراپه و به لگه يه له سەر
پووجه لېوون و ترس وييم و هيلاکى.

* نه گەر بينى کتیبىكى نووسى يان
ته و او يکرد کاروباره کانى به جیدیت،
نه گەر ته و اوینه کرد کاروباره کانى بۆ
به جینایهت.

نووسین له سەر به لگه نامه: (نابلسى)
ده لیت: نه گەر بينى له خه ودا له سەر
به لگه نامه يه کى نووسى فره مانى
پیده کړى خۆى بشاريته وه.

نووسینگه: (نابلسى) ده لیت: به لگه يه
له سەر سووگايه تى و رژدى و بزئوى
ته نگ و گران و ترس وييم.

* ده گونجیت به لگه بیت له سەر
بله وياى به رزو شکومه ند.

ن

نوله رهى خورما: به لگه يه له سەر بوونى
ئاو بۆنه وهى پتويستى پتیه تى،
ده گونجیت خورماى سووريش
به لگه بیت له سەر زالبوونى خوین و هی
زه رديش زالبوونى زه ردى.

نۆک: (نابلسى) ده لیت: به لگه يه له سەر
مال و دارايیه ک به ماندویه تى
به ده ستبکه ویت، نه وهى نۆک به گهرمى
بخوات ماچى ژنه کى ده کات له مانگى
ره مه زاندا.

نۆکه ند (جۆبار - جۆگه له): (ئيبين
سيرين) ده لیت: به لگه يه له سەر
خزمه تکارى مال به هۆى نه و چلک و
پيسيه ي سهرجه م نه دنامه کانى مال
نه و پاکیده کاته وه.

* نه گەر بينى نووسينىكى له سەر
نووسرا نه گەر نووسه ره کى ناسى
ناپاکى لیده کات و تووشى فیتنه و
سهرگه ردانیده کات له نايه که یدا به پتیی
نايه تى: ﴿کَتَبَ عَلَيْهِ اَلَمْ مِنْ
تَوْلَاهُ﴾ (الحج: ۴).

(نابلسى) ده لیت: له خه ودا فروفیله ،
نووسه ره ده سترپه، نه گەر بينى
له کاغه دا نووسى نکولیکردنه له وهى
له نیتوان خۆى و خه لکيدايه.

(ئيبين سيرين) ده لیت: نه گەر بينى
کتیبىک ده نووسى مال و سامانىکى
حه رام به ده سته هینى به پتیی نايه تى:
﴿فَوَيْلٌ لَّكُمْ مِمَّا كَتَبْتُمْ اِيْدِيْهِمْ فَوَيْلٌ
لَّكُمْ مِمَّا يَكْسِبُوْنَ﴾ (البقرة: ۷۹).

* نه گەر نايه تىكى قورئانى بينى
له سەر کراسه کى نووسرابوو پياوێکه
وابه سته ي قورئانبوه.

* نه گەر بينى نازانى بنووسى خراپه و
به لایه و خوداوه ند ریتومایى ده کات بۆ
هۆکارىک به هۆیه وه قوتارببى له و
ناپه حه تيبه.

* نه گەر بينى کتیبىک ده نووسى
نه خو شده که وى به لام مال و سامانى
هیچکه مناکات.

* نه گەر بينى فترى نووسينده بى به لام
باش نيبه به لگه يه له سەر بارىکى باش
که تووشیده بیت له ترس وييم و
ماندوبوون که ده که ویته نپوى، نه گەر
به باشى توانای نووسينى هه بوو به لام

* دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر:

+ ئابخانى.

+ سەرچاۋەى بژيوى و رزق و رۆزى ۋەك بازارو فروشگاۋ دوكان.

* ئەگەر بىنى جۆگەلەيەكى ھەلگەندۈە بۆ ئاۋدانى كشتوكال بەلگەيە لەسەر دەۋلەمەندى و فراۋانى و بژيوى و رزق و رۆزى كىشاشانى مندالان، ئەگەر جۆگە ئاۋەكەى بېرى لەكشتوكال چاكەى لەخانەۋادەكەى دەگرىتەۋە، ئەگەر ھاۋسەرداربوو ژنەكەى تەلاقەدەدات ياخود خزمەتكارەكەى دەردەكات.

* دەگونجىت ئەۋەى رامىكردۈە بۆ خزمەتى موسولمانان بەتالىبكاتەۋە يان خزمەتكارانى دۈردەخاتەۋە لەخزمەتكردى.

* ئەگەر جۆگەلەيەكى لەمالى خۇيدا بەدىكرى يان لەبېستان و كىلگەيەكدا كچىكى بىنى ئەگەر غەمباربوو خوداۋەند دەرووى لىدەكاتەۋە ياخود خىرى دەستگىردەبى.

* ئەگەر جۆگەلەيەكى ھەلگەندۈ ئاۋى پىدا نەپۇى روو لەپلان و فرۇفیلدەكات، ھەموو چاللىك كەئوۋى تىدا نەبى فرۇفیلە.

ن ۵

نەخشونىگار: (ئىبن سىرىن) دەلىت: نەخشونىگار لەبنەپەتدا خۇشى و شادىي و رىزە، ئەگەر جەلەكانى پىسبوو بەلگەيە لەسەر نەخۇشى. ھەرۋەھا بەلگەيە لەسەر ئەۋەى پىي پىسكردۈە

* دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر ەۋرەتى (حەرام) كەسوزانىيەكان دەيخنەروو بۆ ھەركەسىك بىەۋىت و مىزى تىدەكرى چونكە پىغەمبەر (ﷺ) داۋىتپىسى بەپىسى دەربپوۋە.

* دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر قوتارىبوون لەغەم و پەژارە.

* ئەگەر جۆگە ئاۋەپۇى مالاكەى گىرا خزمەتكارەكەى دوگياندەبى يان ژنەكەى داۋىتپىسىدەكات ياخود رىگەى نادات بچىتە لای.

* ھەرۋەھا بەلگەيە لەسەر زۆر بۆھاتنى بەھۇى مىزگىرانەۋە.

* ئاۋەپۇى نادىار مىزكردىن تىدا يان خوين بەربوون تىدا چۈنە لای ژنىكە بەھەرامى يان ئەۋەى شىاۋىنيە لەگەلى، ۋەگەرنا دەكەۋىتە نىۋغەم و پەژارەۋە بەھۇى خزمەتكارو ژن و زىادەى ئەۋەش لەبىدارىدا دىارىدەدات.

(نابلسى) دەلىت: تۆكەند لەخەۋدا ژن يا مال و دارايى ياخود زانايە، ئەگەر بىنى جۆگەلەيەكى راكىشتا ئەۋە ھاۋسەردەگرى و مال و سامان و بژيوى دەستگىردەبى ياخود كارىكى تايىت لەئايىنەكەى و دىنايداۋ بۆ سەرچەم خەلگىدەبىت.

* ھەرۋەھا دەلىن: ئەگەر جۆگەلەيەكى بىنى توۋشى زىاندەبى لەلايەن ھەندىك لەخانەۋادەكانىەۋە.

* چەن جۆگەيەك خزمەتكارو ئازەلى سازشكراۋە بۆ بەژرەۋەندى.

ده مریټ، نه گهر ژنی نه بیټ ژنیکي نیو
خانه واده که یان ده مریټ.

(ثین سیرین) ده لیت: هه موو
نه خوشیه که له نایندا به پئی نایه تی:
﴿فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ﴾ (الاحزاب: ۱۲).

* نه گهر یه کیک خه ویکي وایینی
له جه ننگد ابوو بریندارده کړی به پئی
نایه تی: ﴿وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ أُنْفُسُ فِي الْأَسْجَارِ﴾ (النساء: ۱۰۲). مه به سستی
برینداریه.

* نه گهر بیینی نه خوشه و خه ریکه روحی
ده کیشن پاشان مردو ژنه کوی
شوویکړدوه له سره بیاوه پری ده مریټ.

* نه گهر ژنه کوی به نه خوشی بیینی
ناینه کوی باشده بی و بونه خوشیش باش
نییه خوی به چه ورکړای یان سواری
حوشترو گویدر ژو به رازو گامېشه وه
بیینی، هه روه ها بونه خوش باشه خوی
به قه له ویو درژی و پانی بیینی یاخود
مه پو مانگا له دووره وه بیینی یان خوی
به ناو ده شوات که سرجه م نه وانه
به لگه یه له سره چاکبونه وه نه خوش.
* هه روه ها نه گهر بیینی ناویکی سازگار
ده خواته وه یاخود تاجه گولینه ی
پوشیوه یان چوه ته سره داریکي به ردار
یان سهری په تیگرتوه، نه گهر
ناته وایو نه خوشیه کی له خویدا بیینی
که م کوپیه له ناینه که یدا.

* هه روه ها ده لیت: بیینی نه خوش
به لگه یه له سره ده روی خیرو
سه رکه وتنو به ده سته یتانی

ده که ویت به سه ریاو نکوولی لیده کړی
له نیو خه لکیدا.

* ده گونجیت جله کانی له کاتی بیداریدا
پیسبکات هه روه که له خه ودا بینویه تی.
نه خوش و نیگاری جل و به رگ: (نابلسی)
ده لیت: به لگه یه له سره مال و دارایی و
سوودو شکومه ندی هیز به نه ندازه ی
جوانی.

* نه گهر بیینی جل و به رگیکي
نه خوش و نیگاروی له به ردايه ژنیکي
جوانده هیتیت به نه ندازه ی جوانی
نه خوش و نیگاری جل و به رگه که.

* هه روه ها به لگه یه له سره رژی و
دلفراوانی.

نه خوشی (بیماری - ناساغي): (ثین
سیرین) ده لیت: به لاو نه خوشی به لگه یه
له سره به لاو نه هامه تی که م کورتی
له پله و پایه دا، به لام لووت برین و چار
ده هیتان به لگه ن له سره لووت برار
چار ده هیتراو قه زاری پاداشتی
نه ته وه یه که له سره کاریکي پیشوو
به پئی نایه تی: ﴿وَالْأَذُنُ بِالْأَذُنِ﴾
(المائدة: ۴۵).

* نه گهر بیینی پریکی نه ناسراو هه ردو
گوچکه کی بری دوو قه رز دیته نه ستوی.
* نه وه ی بیینی لووتی هاوپتییه کی له بنا
بری ناپاکی له گه ل ده کات له خانه واده و
مناله کانیداو به لگه یه له سره فو تانی
ده سته لات و توانای.

* نه وه ی بیینی هه ردو گوچکه کی له بن
ده هیتراون و ژنه کوی دوو گیانیت

* نه گه ريښي نه خوڅه دوژمنه کانيه تی و
خوځی به خوڅه نوودی ده ژی و
مال و سامانی کی مهن به ده سته هیڼی و
ته مه ندریژو شادو دلگه شده بیټ.

* نه گه ر که سیڅ له نار په حه تیدابو خوځی
به نه خوڅی بیڼی قوتارده بی و بڼ
سه رجه خه لگی به لگه یه له سر
بیکاری.

* نه گه ر که سیڅی ناسیاوی بیڼی
نه خوڅه نه وکه سه نه خوڅه ده وی،
نه گه ر که سیڅی نه ناسراوی بیڼی
نه خوڅه نه خوڅی ده گه پټه وه بڼ
خه وینه ر.

* نه خوڅی خه ر جکردنی مال و سامانه،
هه روه ها ته ویه یه و دوعا و پارانه وه و
عیشقه، هه روه ها عیشقیش نه خوڅیبه.
* نه گه ريښي نه خوڅه له شساعی
پیده به خشری.

* نه گه ريښي هه ردو و کوره کی
نه خوڅه و تون تووشی چا و نیڅه
ده بیټ.

(نښن سپرین) ده لیت: نه گه ريښي چه ند
نه خوڅیبه کی گرتوه و نه خوڅیبه کان
سارده سووکایه تی به فهرزه کان
ده کات و سزاو خه شمی خواپی بڼ
دپته خواره وه، نه خوڅی گه رمیش
له لیکدانان وه دا لاله لای
ده سته لاتداره وه یه.

* نه گه ر خوځی به نه خوڅی بیڼی و له گه ل
که سیڅی ترده به ربه ره کانی و کیڅه ی
هه بوو نه یاره کی ده یکوژیټ.

مال و سامان، بویه کیڅ له به لاه
نه هاهمه تیدابی، بڼ ده وله مه نده کانیڅ
به لگه یه له سر پیداو یستی چونکه
نه خوڅه ناتاجه.

* نه گه ر که سیڅ خوازیاری سه فهربوو
بیڼی نه خوڅه ریگرو کوسپیڅ له سه فهر
دوایده خات چونکه نه خوڅه ناتوانیت
سه فهر بکات.

* نه گه ر که م و کورپی له هه نديڅ
له نه نده کانیڅ بیڼی که م و کورپیبه
له مال و سامان و نیعمه تدا.

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا دوپرویه
به پیڼی نایه تی: ﴿فِي قُلُوبِهِمْ
مَرَضٌ﴾ (البقرة: ۱۰).

* نه گه ر بیڼی نه خوڅه ناینه کی که م و
کورپی تیده که و تن و له شساعده بیټ له و
ساله دا.

* نه گه ر جه نگاهه ریڅ بیڼی نه خوڅه
بریندار ده بی، نه گه ريښي هاوسه ره کی
نه خوڅه غه م و په ژاره یه له لایه ن
ده سته لاتداره وه. نه خوڅی وشک
خه ر جکردنی مال و سامانه به دهر
له گوړیایه لی، نه خوڅی جیاواز سزاو
سووکایه تیبه به فهرزه کان.

* نه گه ر مندالیک له نه خوڅیبه کی
چاکبوه وه ده مرئ.

* نه گه ر سه رجه خه لگی بیڼی
نه خوڅه ن و که س نییه له بڼ
پیداو یستی کانیان بجوولی شار
که مار و ده درئ.

*نه گەر له خه ودا سكالاو باسی
 نه خوشیه کی له که سیکه وه بیست
 به لگه یه له سهر غم که وای رووی
 تیده کات له سكالاکاره وه مه گەر
 سكالاکار دوژمنبیت له کاتی بیداریدا
 پشوو خوشی و شادی ده باته نیتو دلی
 شکاتلیکراو.
 نه داری و هه ژاری: (نابلسی) ده لیت:
 له خه ودا به لگه یه له سهر هه ژاری و
 بیباوه پی.

نه رم و نیانی ورگ: (ئین سیرین) ده لیت:
 سه روخاری به لگه یه له سهر هیزی لاشه
 یان پادشاه فرمانپه وای.
 *نه گەر ئیش و ئازاری تیدا په یدابوو
 نه خوشکوتنی خه وینه رو هه ژارییه تی.
 نه زانین: (نابلسی) ده لیت: به لگه یه
 له سهر نه زانین و گیلی. نه گهریبینی
 نه زانبوه به وهی و ته و قسه ی هه له ت و
 په له ت ده کات یاخود وته یه کی خراپ
 له زاری دیته دهره وه یان شهرو خراپه ی
 لیده ده که ویت یا ناھومید ده بیت
 له سۆزو به زه یی خواپی به لگه یه له سهر
 جنیو یاخود نوێکردن به بیده ستنوێژ.
 *ده گونجیت به لگه بیت له سهر
 قسه کردن دهر باره ی ئابرووی خه لکی و
 خراپه و گوته ی ناپه وای.

(ئین سیرین) ده لیت: نه گهر یه کیک
 بینی نه زانه گیل به پپی نایه تی: ﴿فَانْ
 كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا﴾
 (البقرة: ۲۸۲).

*نه گهریبینی باوکی نه خوشکوتنه
 تووشی سه ر ئیشه ده بیت چونکه سهر
 به باوک لیکه دریته وه.

*نه گهریبینی نه خوشکوتنه قسه ی
 پوپووچ به تال و خراپه ی نۆره.
 *نه گهریبینی نه خوشه و نه خوشیه که ی
 دریته ی خایاندوه و گوناھه کانی
 هه لوه ریوون ده مرئ و ده گات
 به خوداوه ند له سهر باشترین حال و
 شیوه.

*ههروه ها ده لیت: نه گهریبینی نه خوشه
 ئومیده واری شتیکه له وساله دا.

*نه گهریبینی ده سته لاتدار نه خوشه
 ناینه که ی که م و کوپی تیدا په یداده بی و،
 وه که رنا له وساله دا ده مرئ.

*نه خوشکوتنی فرمانپه وای بالا
 به لگه یه له سهر لاوازی هیمه ت یان
 زه فهربردن به دوژمنان.

*نه خوشی ئن دوورکه و تنه وه و
 ته لاقیه تی له میرده که ی ههروه که چون
 نه خوشی پیاو جیا کردنه وه یه تی
 له میرده که ی.

*نه خوشی زانایان لاوازی ناینه.

*نه خوشی نه وه ی خوازیاری مه رگیه تی
 ده رووی خیره.

*نه خوشی ئازه له لگه یه له سهر
 قات و قری و سستی بژیوی و ژیان،
 ده گونجیت بۆ پزیشک و چاره سه رسازو
 کفندووران به لگه بیت له سهر سوودو
 قازانج.

له پټيکړد به لآم پټوهی نه رږيشت
ژنيک و دهیکات به هاوسه ری خوی،
نه گهر پټوهی رږيشت له شوینی خوی
ده چیته لای ژنه کی. نه علی خوریپوش
مال و نه و نه عله شی له شیوهی پټلودا
دروستکراوه ژنه.

* نه گهر بینی نه علیکی له پټکړد نه رم و
خوری دارو نویوو له پټنه کرابوو
کچیکده هیئی.

نه گهر به شی دواوهی پچرا ژنيک
ده هیئی به بیښایهت، نه گهر پټشه و او
نیمامی نه بوو ژنيکده هیئی به بی
به رپرس.

* نه گهر نه عله کی جوو توبوو
پینه کی شه قیبرد به لآم نه که وت
ژنه کی کچیده بیت، نه گهر هر دوو
بهش ژيرو سهری به یه که وه نووسا
ژیانی نه و کچه له گهل دایکی دريژ
ده بیت، نه گهر که وتو به ربوو ده مریټ.

* نه گهر نه عله کی دوورییوه ناته وای
ژنه کی وازلید ده هیئی و به باشی
مامه لای له گهلده کات، نه گهر
که سیکیتر پینه یکرد به لگیه له سهر
خرابی ژنه کی، نه گهر نه عله کی برد
بو پینه چیه که هتا بوی چاکبکات
خوی هانی ژنه که یده دات له سهر
نه نجامدانی کاری خراپ.

* نه گهر بینی به تاکی نه عله وه ده پوات
به پټوه ژنه کی ته لآقه دات یان
له شهریکه کی جیاده بیته وه، هه روه ها
گوتراوه: نه و خونه به لگیه له سهر

(نابلسی) ده لیت: نه گهر بینی نه زانو
گیلبوه ده رباره ی خه لکی ناینه کی
تیکده چی، هه روه ها نه گهر بینی
ناینه کی تیکچوه نه زانو گیلده بی
به رانبهر به خه لکی.

* گیلی و نه زانین له خه ودا به لگی
سهر که وتنه به سهر دوژمندا له گهل
به رزی پله وپایه و نه گهر نه زانن به رانبهر
که سیکی زیمی یان بیدعه کاریټ.

نه عل: (نبین سیرین) ده لیت: نه و
نه علی مەردوم خوی لیده پاريزت
نه گهر پټوهی رږی رگه و سه فهره،
نه گهر پچرا له سه فهره کی ده وه سستی،
نه گهر زمانه ی سهر وهی پچرا کاریکی
بو دیته پټشه وه له سه فهره کی
ده وه سستی و رهنگی نه عله که شی
کاریگری هه یه.

* نه گهر نه عله که ره شبوو دواوکاری
مال و سامان و شکومه ندییه، نه گهر
سوربوو دواوکاری شادییه، نه گهر
سه وژیوو بو قه رزه، نه گهر زهر دبوو
نه خویشی و غم و په ژاره یه.

* نه گهر بینی بوه به خاوه نی نه علیک
به لآم پټوهی نه رږی ده بیت به خاوه نی
ژن، نه گهر له پټیکړد جوو تده بیت
له گهل ژنه که دا.

* نه گهر به دوو نه عله وه ده چوو به رټوه
یه کیکیان له قاچی داکه ند له برایان
شهریکه کی جیاده بیته وه.

* له پټکردنی دوو نه عل و رږيشتن
پټوهی سه فهره له چاکه دا، نه گهر

سامان ونده كه یت و دواى ماندوبوونىكى
زۆر ئه وجا ده یدۆزیته وه .

* هه روه ها ده لئین: رویشتن به نه عله وه
سه فهره له گوێپایه لئى خودایا .

* هه روه ها له (ئین سیرین) یان پرسى
سه باره ت به پیاویك دوونه عله له قاجى
خویدا بیینیت، ئه ویش وتى: سه فهر
ده كات بۆ ولاتانى عهره بى، هه روه ها
گوئی: نه عله به لگه یه له سه ر برا .

* ده گێر نه وه پیاویك دیت بۆ لای (ئین
سیرین) و ده لئیت: له خه ودا بینیم
به نه عله وه ده چووم به پێوه، تالئى
یه كێك له تاكه نه عله كانم پچرا وازم
لئهننا و به رده وامبووم له سه ر رویشتن .

(ئین سیرین) پرسى: برات هه یه
له سه فهر داییت؟ وتى: به لئى، وتى:
به یه كه وه چوون به ره و شوین و
جیگه یه كه وه لوى به جیته یشتوه و خۆت
گه راویت ه وه، وتى: به لئى، ئنجا (ئین
سیرین) وتى: واده بینم براكه ت ژینى
دنیاى به جیته یشتبیت و مردبیت، پاش
ماوه یه كى كه م هه والئى مه رگى گه یشت .

(ئین سیرین) ده لئیت: له خه ودا هاوسه رو
كوپو ئاژه لو هاوپى و شه ريك سه فهره .

* نه گه ر بینى نه عله كى كپى به لام
پێوه ی نه پۆی كچێكه ده ئینى یان
هاوسه رىكى شوخ و شه نگ ده گرى .

نه گه ر پێوه ی رویشتن له كارێكى چاكه دا
سه فهره كات .

چوونه لای ژنیكى به ده ر له ویت، یاخود
سه فهریكى نات ه واو نه نجام ده دات .

* نه گه ر بینى نه عله كانى ونبو یان
كه وته نئو ئاوه وه ژنه كه ی له مه رگ
نزیکه ده بیته وه پاشان قوتار ده بیته .

* نه گه ر بینى پیاویك نه عله كانى دزى و
له پێكرد پیاویك ژنه كه ی فریو ده دات
به زانیارى و ئاگادارىی خۆى .

* نه عله زیو زه وپییه كى به رده سه ته،
نه گه ر له قورقوشمبوو ژنیكى لاوازه،
نه گه ر له ئاگر بوو ژنیكى زاله، نه گه ر
له دار بوو ژنیكى دوو پووى ناپاكه .

* نه عله ره ش ژنیكى ده وه له مه ندو
شكۆداره .

* نه عله ره نگا و ره نگ ژنیكه كارو
باره كانى تیکه له .

* نه گه ر نه عله كه له چه رمى مانگا بوو
له (عه جه م) به لام نه گه ر له پێستى
ئه سه ببوو له (عه ره ب) ه، نه گه ر له چه رم و
پێستى ئاژه لئى دپنده بوو له فه رمانپه وا
سته مكاره كانه .

* نه عله كه تانى ژنیكى دا پۆشراوى
قورئاخوینى زویان ره وانه .

* هه روه ها گوته راوه: داكه ندى
هه ردووتاكى نه عله دلتیاى و
به ده سه ته ئینانى ده سه تله تبه پێى
ئایه تی: ﴿ فاعلج نعلیک ﴾ (طه: ۱۲) .

* پیاویك له خه ودا بینى نه عله كانى
ونبوون و دواى گه ران و پشكنینى زۆر
ئه وجا دۆزییه وه، ئه م خه وه ی بۆ (ئین
سیرین) گێرپایه وه ئه ویش وتى: مال و

نه عنا^(۱): (ئىبن سىرىن) ده لئيت: شيوه و لاواندنه وه.

(نابلسى) ده لئيت: به لگه يه له سه ر شيوه و لاواندنه وه، سه رجه م پاقله واته كانيش غه مه چونكه چه وري تيانيه.

نه فره تبار كردن: (ئىبن سىرىن) ده لئيت: نه گهر بينى له خه ودا نه فره تباركرا به لگه يه له سه ر سوئند خواردن و گومان له ماره برين و بژيوى په يدا كردندا.

* ده گونجيت به لگه بيت له سه ر دوورى و ده ر كردن.

نه مريى (مانه وه): له خه ودا به لگه يه له سه ر:

+ ده راوكه و دوودلى.

+ خوشاردنه وه.

+ گوځگرانى بۆ يه كيك به ده ست ئيش و نازارى گوځچكه وه گرفتارييت.

* نه گهر له گه ل مردويه كدا بينى له دوزه خدايه به پيى ئايه تي: ﴿وَذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ (السجدة: ۱۴).

* ده گونجيت له به به شتدا نيشته جيتيت.

* پياويكى كوځرى ده سكرت و هه ژاره.

* نه گهر تالى نه عله كانى بينى پچراو پينه ي پيوه بوو ژنيكده هيئى كوځيكي هه يه.

* نه گهر نه عله كى پاژنه ي نه بوو ژنه كى هه رگيز دووگيانا بيت.

* نه گهر به تاكه نه عليكه وه چوو به پيوه له ژنه كى يان شه ريكه كى جيا ده بيته وه.

* نه گهر نه عله كانيدا به مووروكونكرد كارى ده وىتى ده كات بۆ ژنه كى.

* نه گهر بينى نه عله كانى كه وته نيو ئاوه وه ونبوو ژنه كه يده مري، نه گهر

دوژييه وه له ئاوه كه ده ريهيئنا له نه خو شيبه كى به ئاگاديت دواى

نه وه ي نزيكده بيته وه له ليوارى مردن.

* نه گهر بينى نه عله كانى داكه ند

ده سته لات و پو ستيك و ده رده گري به پيى ئايه تي: ﴿فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ

الْمُقَدَّسِ طَوًى﴾ (طه: ۱۲) له دواى نه وه

ده سته لات و سه ركه و تنى به سه ر (فیرعه ون) و گه له كه يدا به ده سته يئنا.

* نه گهر هه ردوو تاكى نه عله كى دزرا ده گونجيت گوځدر يژو ئاژه له كى

بدزى.

* نه گهر نه عله كى پينه كرد حال و بارى ژنه كى به خراپه باسده كات.

* نه على كه تانى ژنيكى داپوشراوى قور ئاخويته.

* هه روه ها گوتراوه: نه عل به لگه يه له سه ر برا.

(۱) نه عنا: گياهه كه وهك پونگه وايه به لام

كه لاهى كاثره و تامه كى تونتره بۆ خواردن و

چاره سه رى نه خو شى به كارديت. "فه رهنكى

ده ريا: ۱۴۶۵/۲.

ســــــــــــــــالئیکی قــــــــــــــــورس وگران و
پرپنه هامه تیده بیټ.

*نه گەر رۆژی یه کشه ممه بوو (نیل)
مامناوه ندیده بیټ له ده رکه و تنیداو
زستانه که ی سهخت و کشتوکال فره
فه روپیټ و زۆرده بیټ.

*نه گەر رۆژی دووشه ممه بوو (نیل)
پیروژ ده بیټ نه و جا کشتوکال تووشی
به لاو نه هامه تی ده بیټ.

*نه گەر له رۆژی سیڤشه ممه دابوو (نیل)
دریژ ده بیټه وه دوای نه وه ی
ده وه سستی و ده که ویتنه نیوه پاسه
پاشان زیاده کات.

*نه گەر رۆژی چوارشه ممه بوو
(نیل) مامناوه ندیده بیټ و زۆر له سه
زه وی نامیټیته وه به لکو به خیرایی
داده به زئی له نیوان هاوین و پایزداو
سه رمایه یه کی سه خنده که ویتنه وه.

*نه گەر رۆژی پینجشه ممه بوو (نیل)
پیروژ ده بیټ و له و ساله دا هه لئاچیت
مه گەر ناژهل کزوکه مبیټ، هه موو نه م
لیکدانه وانه هی (به تلیمۆس) ه
سه بارهت به (میسر) گوتیه تی.

نه هه نگ: (نابلسی) ده لیت: بینینی
به لگه یه له سه ر:

+سویند.

+په رستگای پیاوچاکان.

+مزگه وتی خواناسان.

+غه م و په ژاره.

+له ده سچوونی پله و پایه و دابه زینی
خه شم و قین.

*گوتراویشه پیاوئیکی فیلبازی
خرابه کاره.

*ده گونجیت بینینی نه و حاله
به لگه بیټ له سه ر مانه وه و جیگیربوون
له شوین و جیهه ک.

نه وت: (ئیبین سیرین) ده لیت: نه وت
مالئیکی حه رامه، گوتراویشه: ژنیکی
خرابه کاره، نه وه ی نه وتی پیدابکرئ
خرابه ی له لایه ن ده سه ته لاتداره وه
پیده گات.

(نابلسی) ده لیت: نه گەر نه وتی
خوارده وه مال و سامان و
ده سه ته لاتداریتی له لایه ن
ده سه ته لاتداره وه پیده به خشرئ.

*نه گەر نه وتکرا به سه ریا به لاو
نه هامه تی له لایه ن ده سه ته لاتداره وه
پیده گات.

*نه وت شه رو به لاو نه هامه تی و جه نگه.

نه وروژ: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
خووشی وشادی به سه رچاوه یان
رابردوویه که که ده گه پیتنه وه بۆی
له غم و په ژاره قوتارده بیټ، پاشان
ده گه پیتنه وه بۆی یان مال و سامانیکی
بۆ ده گه پیتنه وه که له کیسیچوه.

*نه گەر له خه ودا رۆژی نه وروژی بینو
نه و رۆژه هاوتابوو له گه ل رۆژی هه ینیدا
(نیل) مامناوه ندی ده بیټ و بشتیوی
ده که ویتنه (میسر) وه.

*نه گەر رۆژی شه ممه بوو (نیل)
ده سه ووتی و له سه رزه وی نامیټیټ و

*نه گەر مروفئيك به نهينى به لئنى پيدا مه به ستي ماره برين و هاوسه رگرييه له گه ليدا.

*نه گەر مروفئيك به نهينى به لئنى پيدا له خه وه كه دا به لگه يه كي تيدانه بوو له سه ر هاوسه رگري ناره خه تيه ك له لايه ن نه وه ي نه هينى لا ده دركيئى دادت به سه ريا.

ن ی

نياز (مه به ست): (نابلسى) ده لئيت:

له بوونى نياز له خه ودا بو ره به ن هاوسه ريكي شياوو گونجاوه ياخود بژوييه يان دواكه وتنى مه زه بيكيتره .

*نه گەر بينى به هيمنى و مه به سته وه ده روات به رپوه خوى به كه مده زانى له به رخوا.

نيسك: (نابلسى) ده لئيت: له خه ودا مائىكى حه لاله نه گەر روابوو، هه روه ها ده لئين: غه م و په ژاره و رزقيكى خراپ و به ده .

نيشتگه: (نابلسى) ده لئيت: نه گەر له بازاردابوو مال و سامانىكى كه م ده بينى يان كردارىكى كه مه يا هاوسه ريكي قايلى باشه .

*نه گەر نيشتگه يه كي له مالددا بينى به لگه يه له سه ر خوشى وشادى يان هاوسه رو كور، باشى نيشتگه بق مردوو به لگه ي له سه رنه وه ي مردوو كه له به هه شتدايه .

*نيشتگه سوئند يان په يمانه ، ده گونجيت گريه ستي شه ريكا يه تيبيت .

*بينينى (نه ههنگ)ى حه زره تى (يونس) (سه لامى خواى ليبيت) دلتيايه بو كه سيك بترسى و ده وله مه ندييه بو هه ژارو نه دارو ده رووى خيره بويه كيك له ناره خه تيدايت، مولاك و ده سته لاتيشه بويه كيك شايسه تى بيت، هه روه ها بينينى زيندانه كه ي (يوسف) (سه لامى خواى ليبيت) له گه ل شوينى هاوه لانى نه شكه وت و نه نوره كه ي (نوح) (سه لامى خواى ليبيت).

نه هيشتن: (نابلسى) ده لئيت: نه گەر بينى له خه ودا شتيكى باش تيا ده بات نه وه ي له سه ريه تى لئى تيكده دريت ياخود كه واهى و په يمان ده شكينى ياخود مه زه بيكيتر ده گرته به ر ياخود كچيك ده كات به هاوسه رى خوى.

*نه گەر نه وشته ي خراپيكرده وه نه وه ي له ئالتون و زيوو دروستكرابوو ده گونجيت به رانبه ر ئالتون چيه ك قسه ي ناباش و خراپ له زارى ها تيبته ده ره وه .

*ده گونجيت به لگه بيت له سه ر رق وقين چونكه هوكارى نه هيشتن و تيا بردنى يه كيتى و ته بايه .

نه هينى: (نابلسى) ده لئيت: له خه ودا هاوسه رگرييه ، نه گەر بينى به نهينى به لئيدا به ژئيك مه به ستي ماره برينى چونكه عه ره ب ماره برين به نهينى ناوده بات .

لەسەر لاوازی توانین و تیکچوونی
کاروباری ئاین.

* ھەر ھە دەلێن: درێژی نینۆک غەم و
پەژارە یە.

* ئەگەر بینى بێننۆکە زوو
بێپارە و پوول دەمێنێتە ھە.

* ئەگەر بینى ھەموو نینۆکەکانى
شکاوە دەمرێت، ھەر ھە ئەگەر
بەسەوزى بینى بەوشیوە یە یە.

(نابلسى) دەلێت: نینۆک لەخەودا
بەلگە یە لەسەر زالبوون بەسەر

دوژمندا، دەگونجێت درێژی نینۆک
بۆ یەكێك ئاتاجبێت پێى لەسەر رنق و

رۆزى بەرین و فراوان بە پێچەوانەى
ئەو ی ئەگەر بە کورتکراوە یى بینى.

* دەگونجێت درێژی نینۆک بەلگە ییت
لەسەر نکوولى لێکردن چونکە درێژی

نینۆک واژووى سوننەتە.

* نینۆک ھێزو توانای پیاو ھە ئەگەر بینى
نینۆکەکانى درێژبوون و دلنایى بە ھە

ناشکێن زیادبوونی ھێزو مال و چەك و
بەرگری بە ھەرانبەر دوژمنەکانیدا.

* ئەگەر نینۆکەکانى ھەلکێشراو نەما
توانا ھێزى نامێنى.

* ئەگەر نینۆکی بەشیوە یەکی
ئاساییکردو سنووری ئاسایى نەبێ

ئەو کەسە پێبەپێ شوینی سوننەت
کەوتو ھە.

* درێژبوونی نینۆک بۆ چەكداران
زیادبوونی چەك و ھێزە، ئەگەر
لەدرێژیدا لەسنوور دەرجبوو خراپە.

* ھەر ھە بەلگە یە لەسەر دلنایى
لەترس و بێم و پارێزواى لەناپەھەتى.

نیشتنە ھەى ئاوساویى: (نابلسى)
دەلێت: لەخەودا بەلگە یە لەسەر

کەپانە ھەى کەسێك بۆ نیشتمانە کەى و
پەشیمان بوونە ھەى توورە و ھێوربوونی و

کەسێك جیا بووبێتە ھە لەخەمەکانى و
پاشاندە کەپتە ھە بۆ لایان، یاخود

کەپانە ھەى ئەو شتاتە بۆسەر
حال و بارى پێشوو.

* دەگونجێت بەلگە ییت لەسەر
لە دەستچوونی پلە و پایە.

نیگارکێش: (نابلسى) دەلێت: بینى
لەخەودا بەلگە یە لەسەر وەرگرتنى

نامۆزگارى یان راو بۆچوون یاخود
بەلگە یە لەسەر خاوەن راو مولکدارو

بەشداریکردن لە ھەموو زانیاریە کدا.

* نیگارکێش خاوەنى بریار بە چاک و
رێگری بە دەگونجێت ئەنداز یاریت.

نیمس^(۱): (نێن سیرین) دەلێت: ئەگەر
بینى مریشکدە خوات.

(نابلسى) دەلێت: ئەگەر بەر بەرەکانى
لەگە لکرد کێشە کێش لەگەل

زیناکاریکدا دەکات.

نینۆک: (نێن سیرین) دەلێت: بوونی
بەلاو نە ھامەتى لە نینۆکدا بەلگە یە

^(۱) نیمس: گیاندارێکە بەقەد پشیلە یەك دەبێت و
دەست و قاچی کورتە و ملی درێژە راوی مژگەر

ماردە کات و دە یخوات و چەند جۆرێکی ھە یە .
(نەرھەنگى دەریا: ۱۶۹۶/۲)

* نه گەر بينى نينۆكى له نينۆكى
دوژمنه كەى دريژتر زالده بى به سەر
دوژمنه كهيدا.
* نه گەر نينۆكه كانى كه وتن مال و دارايى
له ده سته دات و ناتوايت و يست و خوازي
به ده سته بىنى.

ن

* نيچير: (نابلسى) ده لىت: له خه ودا
به لگه يه له سەر بيتاگايى هه ندىك
له خواناسان ، نه وهى شوينى نيچير
بكه وي، ده گونجيت به لگه بيت له سەر
شوينكه وتنى ناره زوو له گه ل بيتاگا و
سه رليشيووان.

* نييربازى: (نابلسى) ده لىت: له خه ودا
به لگه يه له سەر بيتاگايى هه ندىك
به سەر دوژمندا.

* هه ندىكيتر ده لىن: هه ژارده كه وي و
مال و سامانى خه رجه بى.

(نابلسى) ده لىت: نه گەر بينى لاويكى
ناسراو ماره ده كات بكه رچاكه له گه ل
كارپيكر او ده كات، نه گەر بينى
مندالتيكى بچوك ده هينى كاريكى
نه شي او نه خاينه دات و كاريكه ده كات
ناقولايه.

* نه گەر بينى پياويكى ناديار ماره ي
ده كات دوژمنه كەى زالده بيت به سەريا،
نه گەر دوژمندار نه بوو شكۆمه ندى و
مال و دارايى تووشى شكسته بى.

* نه گەر بينى پياويكى ناسراو ماره ي
ده كات په يوه ندييه كه له نيوانياندا
ده بيت ياخود بكه رو كارپيكر او

* نه گەر بينى نينۆكى له نينۆكى
دوژمنه كەى دريژتر زالده بى به سەر
دوژمنه كهيدا.

* نه گەر نينۆكه كانى كه وتن مال و دارايى
له ده سته دات و ناتوايت و يست و خوازي
به ده سته بىنى.

* نينۆك كردن شوينكه وتنى سوننه ته،
يان مال و ساماندا به قه رزه، نه گەر
بويه كرابوو قه رزه كه زيڤ ده بى.

* سپيپوونى نينۆك به لگه يه له سەر
له بهر كردن و تيگه يشتن.

* بينينى نينۆك له نه ندازه ي خويدا
چاكي ئاين و دنيايه و شه ره نينۆك
به لگه يه له سەر كوكردنه وهى دنيا و
ده سته بىن تيدا.

* دريژى نينۆك و جوانى مال و دارايى و
ئاماده كردنى چه كه دژ به دوژمن يان
به لگه يه ياخود مال و سامانه و له شه رو
خراپه يان خوي پيده پاريزى.

* دريژبوونى نينۆك به نه ندازه يه كه
له شكاندنى بترسى به لگه يه له سەر
تيكچوونى كاروبارى كه سانيتير
به ده سته ئه و، نه گەر نينۆكى
كورتر كرده وه سه رفيتره ي روژووى
مانگى ره مه زان دهرده كات.

* نه گەر بينى نينۆكه كانى كه من ياخود
دريژنران يان شكاه تياچوونى مال و
داراييه تى له دنيايدا.

* نه گەر نينۆكه كانى بوون به چنگ
زالده بيت به سەر نه ياره كانيدا يان
له جه نگدا سه رده كه وي به سەر دوژمندا.

خو گپړایه وه وتی: چوار ژنت هه یو
سیانیان ته لاقده دهیت و چواره میان
ده هیلتیه وه.

* هه روه ها گوتراوه: زه ردی نیرگز
به لگه یه له سر دینارو سپیتی دره مه و
خو بینه ر به ده ستیده هیئت.

* هه ندیکه دلین: نیرگز شادی و
خوشیبه.

(نابلسی) ده لیت: نیرگز مال و سامانه
له زیږو زیږو، زه ردیه کای دیناره و
سپیتی دره مه.

* نیرگز به لگه یه له سر ته مه ندریږی و
چه مانه وه و سپیتی سر.

نیره که ناچه: (نیلین سیرین) ده لیت:
کوپه بویه کیک هاوسه ره کای
دوکیان بیت، هه روه ها پیاویکی
چه نگاوه ره.

نیره مووک: به یه کیک ده گوتری
عه وره تی ژن و پیاوی به یه که وه هه بیت،
بینینی له خه ودا به لگه یه له سر دووږو
یان پشودان یاخود خراپه و رو
له گومان کردن.

* نه گهر پیاویک بینینی عه وره تی ژنی
هه یه له گه ل عه وره تی خوی
به وچه شنیه که لپی دواين .

* نه گهر مروفیکی نیره مووک بینینی
به ته نیا هه عه وره تی پیاوی هه یه
به لگه یه له سر ته و به کردنی له وه ی
نه نجامید او وه رو کردنیه کبارو حال،
نه گهر هاوسه رداریږو له ژنه کای

هه ردوکیان له سر شتیکی خراپ
کوده بڼه وه.

* نه گهر بینینی ده سته لاتداریک ماره یکرد
مال و سامانیکي ژوری ده ستگیر ده بی
له گه ل پله وپایه دا.

* نه گهر نه و ده سته لاتداری ماره کرد
سهرجه م مال و سامانی تیا ده چیت.

نیرگز: (نیلین سیرین) ده لیت: نه گهر
تاجه گولینه یه کی له نیرگز به سره ی
خویه وه بینینی ژنیکی شوخ و شهنگو
جوان ده هیئت یان کچیکی جوان
ده هیئت به لام ژور ناخایه نیئت .

* نه گهر ژنیش بینینی به سره یه وه
به هه مان شیوه یه . نه گهر میږداریږو
ته لاقیده دات یان ده مریت.

* نه گهر نیرگزینی بینینی له بیستان و
باخچه که یدا روابو و کوپیکه
ده مینیته وه، نه گهر برابو یان خراپو
نامینیته وه.

* ده گپړنه وه ژنیک له خه ودا ده بینینی
میږده کای چه پکی گولی نیرگزینی
پیډه دات ، هه ویه که شی چه پکی موری
پیډه دری ، خه وه کای بوی رافه کاریکی
خو ده گپړتیه وه نه ویش ده لیت:
میږده که ت تو ته لاقده دات و ده ست
ده گری به هه ویه که ته وه.

* پیاویک چوار ژنی هه بو له خه ودا
بینینی چوار توپه ل نیرگز به جیا له سر
روخی روبریک رواوه و سیانی بهر
به ردداو چواره میشی دایه به ربه رد به لام
به رنه که و تخه وه کای بوی رافه کاریکی

*ته گەر هه ژارتك بينى دهوله مهنـد
ده بى و نه گەر دهوله مهنـد بينى پتر
دهوله مهنـد ده بى يا خود دهسته لانداری،
نه و جا دهسته لاتكه كى به هیزده بى و
زهره ر به دوزمنه كانی ده گه يه نى و
حال و یاری باشده بى.

(نابلسی) ده لیت: گوتـه یان سوودو
قازانجه به هوی سه فـه ره وه.

*تیزه ی قورقوشم نامه یه كه له لاوازی و
سستیدا ده نوسری و له زیږیش خوښی
دنیا یه یان نامه یه كه به زور نوسراوه.

جیاده بیتـه وه یا خود واز له مهنـدك
هۆكار یان دایكیده هینیت.

نیرینه ی حوشر مورغ: (ئین سیرین)
ده لیت: پیاویكى خه سینراو یان
ده شته كیه.

(نابلسی) ده لیت: نه گەر بینى سه ریبـری
له دواوه كاری نیریازی له گه ل
خزمه تكاری نه نجامده دات.

*ته گەر حوشر مورغیكى نیرینه ی
دۆزییه وه له لای نیمام دهسته لات و
دادگا و زانیاری به ده سته هینیت،
وه گه رنا دادوه ره كه ده چیتـه ژیرده سـتی
یان به نه ندازه ی شایسته بوونی خو ی
پۆستی ده سته لات وهرده گری.

*ته گەر سواری حوشر مورغبوو سواری
نه سپ و نوتومبیلی پۆسته به رده بى.

نیزه (رمی بچووك): (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا هیزو دهسته لاتـه نه گەر چه كى
له گه لـدابوو یان ئاسن، وه گه رنا
كوړیكى به هیزو پته وه یان بازرگانیه كى
به سوودو قازانچ له گه ل بژیویه كى
به كه لك و سوود.

و واو

وا

واشه: (ئىبن سىرىن) ده لئيت: واشه له خوار بازه وهيه له دهسته لات و پله دا، هه روه ها ده لئيت: نه گهر بينى واشه يه كى گرتوه به دهستى خوى دزىك له سهر دهستى نه ودا دهست گيرده كريت.

* نه وهى ببينى واشه يه ك له داميتى ده رده چيت كورپكى نازاو جه ربه زه يده بيت.

* ده گيرنه وه پياويك ديت بو لاي (سه عيدى) كورپى (مسيب) و ده لئيت: له سهر په نجه ره كانى مزگه وت كوترى سپيم بينى و زور سه رسامبووم به جوانى نه و كوترانه، پاشان هه لويه ك هات و بردنى. (ئىبن مسيب) ده لئيت: نه گهر خه وه كه ت راستبى (حه جاج) كچى (عبدالله) كورى (جه عفر) ده هينيت ، پاشان نه وه ندهى به سهر را رانه بوردا (حه جاج) كچى (جه عفر) ي هينا، پاشان له (ئىبن مسيب) يان پرسى چؤنزانيت نه وه رووده دات؟ نه ويش

له وه لامدا وتى: كوتتر نه، كوترى سپيش ژنى خاوه ن ره چه له ك و پاك و بيت گهر ده.

(نابلسى) ده لئيت: واشه له خه ودا به لگه يه له سهر پادشاه و دهسته لاتداريكى نه زان و سته مكار، نه وهى واشه يه ك به دهستى خويه وه ببينى خه لكى لاوازو بيدهسته لات هه لده بژيرى.

* نه وهى واشه يه ك ببينى پياويكى سته مكارى به دوخرابى ده بينيت نه گهر به چكه كه ي ببينى منالى نيرينه يده بيت.

* (دميرى) ده لئيت: واشه له خه ودا دزه يان كورپ وه چه ي نيرينه يه.

وات

وتاربيژ: (ئىبن سىرىن) ده لئيت: نه گهر له خه ودا بينى وه ك نه وهى وتارده دات به لام خوى وتاربيژ نه بوو هيچ كه سيكيشى تواناي وتاردانى نه بوو ليكدانسه وهى ده گه پيته وه بو

+ناهنگو کۆبوونه وه له بۆنه کاندای.

*نه گەر ژنیکى ره به ن بینى به لگه یه
له سه ره و لدانى له ده ستینیشانکردن بۆ
خۆی، نه گەر بینى بوه به وتارییژو
شایسته ی وه رگرتنى پۆستبوو
پله و پایه و پۆستیک وه رده گریست
شایسته ی ده بیست به پئی توانای خۆی.

*نه گەر له خه وه که یدا مه رجه کانی
وتاری تیدابوو په ناو پشتگیری ده کری
له کاتی نه وه ی پیده سپیژی.

*نه گەر جل و به رگی پۆشی قه ره بووی
بۆ ده کریته وه و رزقی ده جوو لیت،
نه گەر جل و به رگی ره شی پۆشی به لام
وتارینه دا بۆینه کرا یان دانیشتبوو
قسه و گوته ی به سه ر خزمه کانیدا
ده پوات یاخود به لاو نه هامة تیه ک رووی
تیده کات و نابرووی ده چیت.

*نه گەر فه رمانپه وای بینى و تاره که ی
بپی و ته و اوینه کرد ده سه ته لات و
فه رمانپه وایی به سه رده چیت و ده پوات.

*نه گەر ژنیک له خه ودا بینى و تارده دات
هاوسه رگیری له گه ل پیاویکی چاک و
باشده به ستی، نه گەر له رۆژی هه یینیدا
وتاریدا هه روه ک چۆن و تارییژو
وتارده دات میرده که ی ته لاقیده دات و
کوړیک به زینا ده خاته وه.

هاوچه شه نه که ی یان نه وه به لاو
نه هامة تیه رووی تیده کات یاخود
به چاکه کار ناو بانگده رده کات.

*نه گەر بینى و تار به باشیده دات و
نوێژه که ی باشه و به رنوێژی بۆ
خه لکیده کات و دواتر گوئیستی
وتاره که ی بوون ده بیست
به فه رمانپه وایه که ی به گوێکراو نه گەر
ته و اوینه کرد فه رمانپه وایه که ی ته و او
نابیت و له سه رکار لاده بریت.

*نه گەر بینى ناموسولمانیک و تارده دات
موسولمانده بیست یاخود کتوپر ده مریت.
*نه گەر ژنیک بینى و تار ده دات و
مۆچیارى و نامۆزگاریده کات هیژو
توانایه بۆ بژیوی په یداکاری، نه گەر
قسه کانی له و تاردانه که دا دانایی و
نامۆزگاری نه بوو نابرووی ده چیت و
ناو بانگده رده کات به کارو پیشه ی
ناپه وای ژنانه.

(نابلسی) ده لیت: بینینى له خه ودا
به لگه یه له سه ر پاکیتی و ملکه چی و
ته و به له گوناوه تاوان له گه ل گریان و
پله و پایه ی به رزو ته مه ندریژی و
په یوه ندی له گه ل تاکی باوه رداردا.

*هه روه ها و تاربیژ به لگه یه له سه ر:
+فه رمانبه ردارى به چاکه و ریگری
له خراپه.

وقتني "لا اله الا الله"؛ (نابلسی) ده لئیت:
 وقتني (لا اله الا الله) له خه ودا رینوینیه،
 یا خود له سر شایه تیدان ده مریت و
 پاداشته دریتته وه، نه گەر له غم و
 په ژاره دابیت پاداشته دریتته وه.

و

ورچ؛ (ئین سیرین) ده لئیت: ورچ
 پیاوکی توندوتیزه له حال و باری
 خۆیداو پیس و گنده له له ویست و
 نیراده یا، هه روه ها نپاکیکی پیس و
 گنده له له ناخدا خۆی تاقیده کاته وه.
 * هه روه ها ده لئین: دوزمنیکی دزو گیل و
 هه میسه دزایه تیده کات و نیره موکیکی
 ده سترپه و قوئی حاجی و کاروانه کان
 ده بپی و تویشوو شت و مه کیان ده دزیت.
 * نه گەر سوار و رچیکبویو پله و پایه و
 ده سته لاتی ده سنگیرده بیت، وه گەرنا
 ترس و بیم و تۆقان زالده بیت به سه ریا و
 پاشان قوتارده بیت لیتی.
 * هه روه ها ده لئین ورچ به لگه یه له سر
 ژن.

(نابلسی) ده لئیت: ورچ به لگه یه له سر
 ژن و سه فهرو پاشان گه پانه وه بو
 شوین و جیگه ی خۆی، هه روه ها
 ده لئین: ورچ ژنیک زیناکاره نه وه ی
 سواریده بیت با ناگاداربیت تووشی زینا
 نه بیت.

(دمیری) ده لئیت: ده گونجیت بینیی
 به لگه بیت له سر دیلی و زیندانیکردن.
 ورچه وان؛ (نابلسی) ده لئیت: به وکه سه
 ده گوتریت ورچ ده گریت و مه شقی
 داده دات و فی سـری سـهـماو
 دوپاره کردنه وه ی جموجـوولی
 مرؤفیده کات، بینیی به لگه یه له سر
 په روه رشیا ی خه لکی نه زان یان
 ئافره تی گۆرانیبیژو خاوه نکار و کاسبی
 حه رام وه ک خاوه نی تیا ترۆخانه.

ورده واله فروش^(۱)؛ (ئین سیرین)
 ده لئیت: ورده واله فروش شه دیب یان
 زانایه که یاخود خواناسیکه له بـهـره تـدا
 پیاویکه به باشه باسیده کری.

(نابلسی) ده لئیت: هه رکه سیک له گه لی
 دابنیشی شه ده بو پیا به لدانی باش و
 خۆشی و شادی لیوه رده گری مه گەر
 بخورد بسووتینی نه وه ش پیا به لدانیکی
 ترسینه ره.

* هه روه ها ده لئین: ورده واله فروش
 قژداهینه ره.

* بینینی و به ده سته یانی ستایشه و
 پیا به لدانی باشه.

^(۱) ورده واله فروش: له ژێرم ناو نیشانه دا

ده سنگیرو چه رچی و بۆنفروش و ورده واله

له هه موو با به تیک جیدیه بیتته وه. (وه رگزی)

وش

وشتَر: (ثین سیرین) ده‌لَیت: وشتَر ژن
یان سال یا دار یاخود که شتی
یادارخوما یا به شتی دنیا به بۆ یه کیک
ببیت به‌خواه‌نی یاخود سواریبیت،
نه‌گەر ره‌به‌نبوو هاوسه‌رده‌گری، یان
سه‌فهرده‌کات نه‌گەر له‌سه‌فهردابوو،
وه‌گه‌رنا ده‌بیت به‌خواه‌نی مال و زه‌وی
یان پۆستی پاره‌کۆکردنه‌وه، نه‌گەر
وشت‌ره‌که‌ی دۆشی سوودو قازانج
ده‌کات و مه‌گەر به‌دهم بیمژی نه‌وکات
ملکه‌چی و رسوایی رووی تیده‌کات.
* که‌ژاوه‌و گومه‌زو ده‌سته‌به‌ره‌هه‌موو
نه‌وانه ژنن چونکه وه‌ک چه‌تر وان یان
بۆ هه‌لگرتنه.

* نه‌گەر وشت‌ریکی نادیار یینی شیر
لیده‌هات له‌مزگه‌وت یان نیو کینگه‌دا
سالیکی به‌فه‌پوپیت مه‌گەر خه‌لکی
له‌ئابلوقه‌و ترس و بیم و فیتنه‌داین
نه‌وکات لاده‌چن به‌هۆی سروشتی
خۆیه‌وه چونکه شیر وشت‌ر سوننه‌ت و
پاکیی سروشته.

* وشت‌ری عه‌ره‌بی ده‌دریته‌پال ژنیکی
ریژدار.

* هه‌روه‌ها گوتراوه: گۆشتی وشت‌ر
به‌لینراوی رزقیکی حه‌لاله‌و گوتراوه
به‌جیه‌نانی نه‌زهره‌به‌پیی ئایه‌تی: ﴿كُلْ

الطَّعَامِ كَانَ خِلاَ لِّبَنِي إِسْرَءِیْلَ اِلَّا مَا
حَرَّمَ اِسْرَءِیْلُ عَلٰی نَفْسِهِ﴾ (ال
عمران: ۹۳).

* هه‌روه‌ها ده‌لَین: وشت‌ری شیرده‌ر
بۆیه‌کیک سواری ببیت ژنیکی باشه‌و
ده‌ستدان له‌به‌چه‌کی وشت‌ر غه‌م و
په‌ژاره‌و سه‌رقالییه.

* له‌(ثین سیرین) هه‌و ده‌گیرنه‌وه
پرسیاری لیکراوه ده‌رباره‌ی پیاویک
وشت‌ری بینیه‌و، ئه‌ویش وتویه‌تی:
هاوسه‌رده‌گری، یه‌کێکیر پرسیاری
لیک‌کردوه وشت‌ری لیخوپیوه ئه‌ویش
گوتویه‌تی: پله‌وپایه‌و گوپرایه‌لی ژنه.

(نابلسی) ده‌لَیت: له‌خه‌ودا ژنه، نه‌گەر
ژنیکی فالگه‌روه‌بوو عه‌جه‌مه‌و نه‌گەر
فالگه‌روه نه‌بوو ژنیکی عه‌ره‌بییه.

* نه‌گەر وشت‌ری دۆشی ژنیکی
بالغده‌هینیت، نه‌گەر هاوسه‌رداریوو
کورپیکیده‌بیت.

* نه‌گەر وشت‌ری دۆشی ده‌سته‌لاتیک
وه‌رده‌گری پاره‌ی تیدا کۆده‌کاته‌وه بۆ
ده‌وله‌ت.

* نه‌گەر به‌هه‌له‌وکه‌پاوی سواریبوو
له‌داوه‌ده‌چیت له‌ای هاوسه‌ره‌که‌ی و
سه‌فه‌ره‌که‌ی به‌تالده‌بیته‌وه.

* ده‌گونجیت وشت‌ر ژنیکبیت زۆر
شه‌پکات به‌هۆی زۆری هاوارو ده‌نگه
ده‌نگی.

* وشر ژنیکى سالى به نارامه له سر
نار په حه تى و بارو نه رکی قورسى
هه لگرتوه وپړای ریزداری و فه پوپیت.

* ده گونجیت وشر به لگه بیت له سر
سالیډاها توو، نه گهر به چکه که ی
له گه لډابوو به لگه یه له سر ده رکه وتنى
نی شان یه ک و روودای فیتنه یه کی
که وره.

* نه گهر وشره که سه رپړا به لگه یه
له سر غم و په ژاره و تیا چوون
که هه موو خه لکی ده گریته وه.

* نه گهر وشریکى کړی و خوشی
هه ژاروو ده گونجیت چرایه ک بکړی یان
له وانه یه پله وپایه و پشکى
به ده سته بیتیت.

(دمیری) ده لیت: پیاوړیک دیت بولای
(نبین سیرین) ده لیت: پیاوړیکم بینى
وشرى ده دوشى پاشان شیره که بیوو
به خوین (نبین سیرین) وتی: نه وه
پیاوړیکه ده بیت به به پررسى
عه جه میه کان و زه کاتیان لیوه ده گری
پاشان سته میان لیده کات و مالیان
به زور داگیره کات نه مه ش خوینه که یه.

و شکبوون: (نابلسی) ده لیت: و شکبوونى
له ش ولار یاخود که لای ته به لگه یه

* نه گهر وشریکى بینى چوه نیو
شاریکه وه فتنه یه به پیتی نایه تی: ﴿ اَنَا
مُرْسِلُوا النَّاقَةَ فُتِنَتْ لَكُمْ ﴾
(القم: ۲۷).

* نه گهر وشره که ی سه رپړی
په ش میمانده بیته وه له کرداریک
که نه نجامید او ه یاخود به لاو موسیبه ت
به سه ریادیت.

* نه گهر وشریک له شاریکدا سه رپړا
خه لکه که ی تووشى به لاو نه هامه تی
ده بن.

* نه گهر بوو به خاوه نى وشر
هاوسه رده گری یان خزمایه تی
دروسته کات یان ده بیت به خاوه نى
مال و زه وى.

* نه گهر بینى وشر ده دوشى مالیکی
حه لال له ژنیکه وه به ده سته هینى،
نه گهر به ده له شیر خوین و کیمى
لیدوشى نه و جا مال که حه رامده بیت.

* نه گهر بینى شیرى وشریکى
خواره وه و به بینه وه ی خو ی بیدوشى
مال و سامان له پیاوړیکى گهره ی
ده سته لاتداره وه به ده سته هینى.

* نه گهر وشریک ریوی یان ونبوو لى
یاخود لیتیان دزی له ژنه که ی
جیاده بیته وه.

له سەر هه ژاری و ژنیکێ سهخت و گران و نه بوونی پشوو ماندو ده رکردن.

وشکی : (ئین سیرین) ده لیت: نه گهر نه خۆشی وشکبوونه وهی بینێ مالو سامانی له کاریکی به ده ر له ره زامه ندی خودا یا خه ر جده کات، هه روه ها قه رز له خه لکیده کات و پاشان زیاده په وی ده کات له خه ر جکردنیداو نایدا ته وه و خودا وه ند سزای ده دات .

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سەر دلتیایی له ترسو بیم به پتی نایه تی: ﴿فَاضْرِبْ لَهُمْ طَرِيقًا فِي الْبَحْرِ يَمَسًا لَا تَخَافُ دَرْكًا وَلَا تُخْشَى﴾ (طه: ۷۷).

ول

ولاخ (ئاژه ل): (نابلسی) ده لیت: نه گه ربینی ولاخ و ئاژه له که ی سه ربپاوه مه رگی کوپه که یه تی. * نه گه ربینی ئاژه لکی پتکاوه ده ستر زییده کاته سه ر منالیک.

* نه گه ر ئاژه له که ی سه ربپی مالو داراییه کی به هۆی کوپه که یه وه ده سته که ویت یان مالو داراییه کی که می ده سته که ویت.

* نه گه ر بو گوشت ولاخه که ی سه ر نه بپی کوپکی ده مریت یان کوپکی خزمی.

* نه گه ربینی ئاژه لکی سه ربپوه یان به رخیک یاخود سواری یه کیکیانبوه گالته و سووکایه تی به مندالان ده کات. * نه گه ربینی گوشتی ولاخیک ده خوات مالکی که می له مندالیکه وه ده سته که ویت.

ون

ونبوونی شیر: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سەر ناخۆشی و ترسان راجله کین و شوینی خراپه کاران. **ونکراو (دیارنه ماو):** (نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سەر رزق و خیر.

* ده گونجیت شتی ونبوو به لگه بیت له سەر نه وه ی به رزده بیته وه له خورماو میوژو گه نم و جو، نه وشته ونبوانه ی له خه ودا تووشی نوقمبوون یاخود سووتانده بیت ناته واوییه له وه ی باسمانکرد له به رو بوومه که یدا.

* ده گونجیت به لگه بیت له سەر بژێوی و رزق و رۆزی یاخود ژنی یارمه تیده ر یان میردی به ئارام له سەر په یدا کردنی بژێوی مندا له کانی، نه گه ر زیاده ی تیدا روودا زیادبوونی فه رو خیر و رزقه تیدا.

وه زير: ده گونجيت بينينى وه زير
له خه ودا به لگه بيت له سر شكومه ندى و
ده ستلا ت و فرمان به سر بردن يان
به ده سته پنهانى پيداويستى له لاي
ده ستلا تداران.

* نه گه ر بينى بو به وه زير و حوكمى
كه سانى خوارخويده كات و شكومه ندى و
ريزى به ده سته هينيت له گه ل
ته و به يه كى په سهند، نه گه ر شايسته ي
ئه وه نه بوو گوناو و تاوانى كه سانيت ر
ه لده گرى له هى خزم و كه سوكارى.

* نه گه ر خوازيارى وه زاره تـبوو
ده گونجيت وړپنه گريبت به پيى نايه تى:
﴿ كلا لا وزر ﴾ (القيامة: ۱۱).

* ده گونجيت له گه ل يه كيك له دايك و
باوكيدا خراپ بيت يان له گه ل ماموستاو
شهرىك و ئه وهى فرمانى به سر ريا
ده روات.

* نه گه ر بينى بو به وه زيرى
ده سته لاتدارو له به رده سته دايه
ده ستلا ت به جديده هينى.

وه ستانى عه ر ه فات: (نابلسى) ده لئيت :
نه گه ر بينى له عه ر ه فات وه ستاو ه
پله و پايه كى ده گويزر يته وه له خيره وه
بو خوار تر يان له شه ر وه بو خير.

* ده گونجيت به لگه بيت له سر
تياچوونى ته مان له بيتاگايى و
نه چه شتنى تام و چيزو خوځه ريكردن
له به ده سته پنهانى زانياريدا.

وه

وه دى: (ئين سيرين) ده لئيت: وه دى
مال و سامان يكه نامينيت ه وه له گه ل
په شيمانيدا.

وه زغه^(۱): (ئين سيرين) ده لئيت:
پياويكى سست و لاوازه فرمان
به خراپه ده كات و ريگرى له چا كه.

(نابلسى) ده لئيت: پياويكى قسه هينته رو
قسه به رى فيته نه يه نيوانى خه لكى
تيكه دات.

* نه گه ر به ده سته پنهانى پياويكى له و
جوره ده پيكي.

* نه گه ر گوشته كه ي خوارد غه يبه تى
مروفتيكه كات و دروى بو ه لده به ستي.

* نه گه ر ئه و گيانداره گوشتى ئه وى
خوارد مروفتك غه يبه ت و باسيده كات.

* به لگه يه له سر دوزمن و ئه وهى گونا ه
ده كات و قسه ي خراپه ده كات و
له جيگه يه كه وه ده چييت بو
جيگه يه كيت ر.

(۱) وه زغه: جوره گياندارتى خشوكه.

ده بیته وه یان لانه و مال یا خود پاره
به لگه یه له سر ته به یی سه ریچیکارو
رینومایی، ده گونجیت خوداوه ند
کورپکی پیبه خشی.

* نه گهر به رازومه یی و زیناکارانی
وه قفکرد به لگه یه له سر نزیکبونه وه
له خودا له شه مه داو ژالده بیته به سر
خه لکیدا به زولم و ژورداری.

وه نه ووز (خه وه اتن) (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا دنیا ییه له ترسو به لگه یه
له سر ته به یی سه ریچیکارو رینومایی
بیباوه پ. هه روه ها به لگه یه له سر
ده و له مه ندی دوی هه ژاری، نه گهر
خه لگی له نا په حه تی و گرانیدابون یا
دورژمنداریبون خوداوه ند نه وبارو حاله
به رزده کاته وه له سه ریان و به سه ر
دورژماندا سه ریانده خات.

وه نه وشه: (ئیین سیرین) ده لیت:
کیژیکي خواناسه و لیگردنه وه یی
ماچکردنیه تی.

(نابلسی) ده لیت وه نه وشه ژنیکي
جوانه .

* هه روه ها وه نه وشه و هاوچه شنه کانی
به لگه یه له سر ژنی که مئارام یان کوپی
ته مه نکورت و له ش به بار، نه گهر
وه نه وشه له گه ل هه ندیک گولدا بیینی
به لگه یه له سر ته بایی و خوشه ویستی.

* ده گونجیت له هاوسه ری نازیزو لانه و
مالی دور بکه ویتته وه، یان ده گونجیت
به سه ر دورژمنه که یدا سه ربکه ویت.

* نه گهر له یه کیک له و حالانه دابوو
شکومه ندی و خیری ده ستگیرده بیته و
له گه ل نه وده دا کورده بیته وه که و لیتی
جیابوه ته وه.

* نه گهر سه ر پیچیکاریبو له شوینیکدا
دوی ناسانی په سه ندده کری و
ده گونجیت به لگه بیته له سه ر وه ستانی
حال وباری.

* ده گونجیت به لگه بیته له سه ر
چاکبونه وه یی نه خوش و وه ستانی
له بوچون به دوی به رژه وه ندیبه کانیدا.
وه سه وه سه کار: (نابلسی) ده لیت: بیینی
به لگه یه له سه ر شه پو بیینی نه یینی و
تیکدانی نیوانی خوشه ویستان.

وه سه وه سه و گوفتاری شه یقان:
(نابلسی) ده لیت: بیینی به لگه یه
له سه ر قسه یی پروپوچ.

* ده گونجیت به لگه بیته له سه ر نه قلدارو
تیگه یشتن و جیا که ره وه یی حه ق
له نا حه ق.

وه قف (راگیرکردن): (نابلسی) ده لیت:
به لگه یه له سه ر کرداری چاکه
که له خوداوه ند پیی نزیکده بیته وه و
پله و پایه یی له دنیا و قیامه تدا به رز

وی

ویرانه: (نېن سیرین) ده لیت: نه گهر
بینی دنیا کاول و ویرانبوه له کیلگه و
مال و خوشی به شیوازیکی ریځ و پیک و
به پوښاکیکه وه به دیکرد له ویلی و
سهرگره دانیډایه.

* نه گهر بینی دیواره کانی مال که ی
ده پوخی به هوی ناوه وه خانه واده که ی
ده مریت.

* نه گهر ویرانه یی له گه په که ی خوی
بینی ویرانبوه مهرگیک له شوینه دا
رووده دات.

* نه گهر بینی بازده دات به سهر
ماله که یداو ده پوخیست مهرگی
هاوسه ره که ی تی.

* نه گهر بینی مال که ی روخواوه
به سهریداو ته پ و توژ ده که ویته وه
نه خوشی و سوریژه یه.

* ده گونجیت رمانی سهریان به لاو
نه هامه تی بیت.

* نه گهر ویرانه و کاولی بینی دیسان
ناوه دانکراوه ته وه چاک و باشییه
له ثایینی خاوه نه که یداو گه پانه وه یه
له ویلی و سهرگره دانی بۆ رینومایی.

* نه گهر بینی شتیځ ده که ویته
خواره وه له مال که ی یا کوشکه که ی یان
نیوما له که ی و که سیکی له سه فهرییت

ده که پیته وه بۆ لای یاخود نه گهر کچی
مه بوو ده ستنیشانده کریت.

* نه گهر ره شه بایه ک مالیکي روخواند
مهرگ له شوینه دا له سهر ده سستی
ده سست لانداریکی سست مکار
ده که ویته وه.

(نابلسی) ده لیت: کاولکاری و ویرانی
به لگه یه له سهر په رته وازه بوونی خزم و
که س وکارو مهرگیان.

* ویرانبوونی شار به لگه یه له سهر
مهرگی خاوه نه که ی یاخود تاریکاییه.

* مهرگی پادشا به لگه یه له سهر
ویرانبوونی شار.

* نه گهر خوی له ویرانه یه کدا بینیه وه
که به هوی زه مین له رزه یاخود
شتیکیرته وه ویران بوویت بریار به سهر
یه کیځدا ده دریست به مردن یان
شکومه ندی خانه واده و که سی ریزدار
که مده کاته وه.

* نه گهر خوی له نیو ویرانه یه کدا
بینیه وه له گه ل نه ته وه یه کدا
تیته لده چیت توانای به ریه ره کانی نییه
له گه لیاندا.

* نه گهر شاریک به هوی زه مین له رزه وه
ویران بیی بریاری کوشتن به سهر
یه کیځدا ده دریست.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر شاعیرو
گورانبیژو هاوچه شنه کانی له وانه ی
مال و سامان به هوی کاری پووجه وه
وه رده گرن.

(نابلسی) ده لیت: بینینی له خه ودا
به لگه یه له سه ر:

+ زانیاری.

+ نه ندازه.

+ دانایی.

+ هۆنراوه دانان.

+ غه زه ل.

+ درۆ.

+ هه لبه ستنی درۆ.

+ خۆهاویشتنه نێ و کاروباره
مه ترسیداره کان.

+ ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سه ر :
+ خراپه .

+ مه یخواردنه وه .

+ هاوسه ر.

+ مندال.

+ سه ته مکار.

+ نه وانه ی به ده نگه ده نگه و قسه
ده ژین.

* وینه گر خاوه ن شتی پرپووجه و
کاروباری خه لکی ده پازینیتته وه .

* نه گر بیني لانه و مالتکی دیرین و کۆن
ده پمیتی غه م و په ژاره رووی تیده کات.

* نه گر بیني ماله که ی ده پمیت
به سه ریا یاخود هه ندیکیده پمیت

مروفتیک ده مریت له نئویدا یا ن
خاوه نه که ی به لاو نه هاهمه تیه کی گه وره

رووی تیده کات یارووداوکی دلته زین.

* نه گر ژنیک سه رماله که ی بیني رووخا
مێرده که ی ده مریت.

* نه گر شویتینکی ئاوه دان ببینی
ویرانبوه یا ن ده پمیت به لاو نه هاهمه تی
له و شوینه دا ده که ویتته وه .

* نه گر کۆله که و پایه ی ماله که ی رما
یا ن درزی تیبوو ده مریت یا ن هه ندیک
که س و کاری ئازیزی ده مرن، هه روه ها
هه موو شان و رووخانیك له مال و
دیواردا به لاو نه هاهمه تیه .

* نه گر فه رمانپه وایه ک بیني ماله که ی
رماوه لا بردن و دوورخستنه وه یه تی
له ده سه ته لات.

وێلی و سه ره گه ردانی: (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا به لگه یه له سه ر فیتنه له ئایندا و
لادان له ریتنومایی و ده رخستنی حه ق و
راستی.

وینه گر: (نابلسی) ده لیت: وینه گر
له خه ودا که سیکی درۆزنه به ده م
په روه ردگاره وه و خاوه ن بیدعه یه .

هه

ها

هابیل: (نابلسی) ده لیت: نه گەر له خه ودا بینى ئیره یی پیده بات و زیانى له دوژمنیکه وه پیده گات، ده گونجیت به بیتاوان بکوژى یان سته مکاریک زولم و سته می لیکات.

نه گەر (هابیل) ی بینى له خه ودا گوپرایه لى خودا وه ند ده کات و ناپه حه تی و لاوازی به هوی ژن یان خزمه کانیه وه له سه ر رازیکردنى خودا وه ند پیده گات و په روه ردگار ده یخاته به هه شته وه.

هاتن: (نابلسی) ده لیت: بۆ پیاوان ژمیردراوی په روه ردگار به بۆ خه لگی ناراست راست ره وه یه.

ده گونجیت به لگه بیت له سه ر ده موزاری خا وه نه که ی و خزمه تکارو کۆیله ی. ه وه ها ده لیتن: پیاویکه مال و سه به کی شه کات به لای خۆیدا، ه وه ها ده لیتن: ژنیکى زماندریژه.

(نابلسی) ده لیت: ده گونجیت به لگه بیت له سه ر بژۆی و رزق و رۆزى و سوود و قازانچ له کوپوژنه وه.
*** ژۆرجاریش هاتن** گه ش ببنیه به ناوه که یه وه.

(نابلسی) ده لیت: گه پانه وه ی که سیکی ئاواره له سه فەر ده روولیکردنه وه یه دواى ناپه حه تی و له شساغیه پاش نه خوش گه پانه وه ی مرۆفه له وه ی له سه ربوه.

*** نه گەر** خه و بینه ر غه م و په ژاره دایگرت به گه پانه وه غه رب و ئاواره به لگه یه له سه ر داوا یان که وتنه نیو نه وه ی ترسی هه یه به رانه ری.

هاتن و چوون له نیوان (سه فا) و (هه روه) (نابلسی) ده لیت: به لگه له سه ر چاکی نیوان، نه گەر جامبازبوو دادپه روه رده بی له گوته ی خۆی یان له نیوان دوو هاوسه رو منداله کانیدا، نه گەر خه و بینه ر نه خوش بوو

هارین: (نابلسی) ده لیت: هارین و تیکشکانی له خه ودا هه ولدان و فریدانی قسه یه که سوودو قازانجی تیدابیت.

هانلدان: (ئین سیرین) ده لیت: هاندانی مروف بۆ که سانیتیر له خه ودا له سه ر تیرکردنی هه ژاران یاخود چاکه نه نجامدان یاخود ته و به یه بۆ که سی به دو خراب و خۆته رخانکردنه بۆ په پیره ویکردنی پیغه مبه ر (ﷺ).

هانلدانی مروف بۆ خه لکی
له سه رکارکردن: (نابلسی) ده لیت:

به لگه یه له سه ر په سه ندرکردنی نامۆزگاری و مۆجیاری، ده گونجیت به لگه بیت له سه ر مردن و هۆکاره کانی.

هاواری مروف: (نابلسی) ده لیت: نه گه ر بینى هاوارده کات به سه ر کۆمه لیکدا ده سه تلات و توانا به ده سه تده هیئت چونکه هاوارکردن (صیحه) له زمانى عه ره بدا ده وه ته.

* نه گه ر به ته نیا هاواریکرد هیزو ده سه تلاتى لاوازوکز ده بی.

* هاوارکردن به لگه یه له سه ر فیتنه و ناشوب به هۆی روودانی به لاو نه هامة تى له کوشتارو رمان و نوقمبوون و رووداویکه وه یان نه خۆشیه وه خه لکی هاواری خوداوه ندى په روهردگاریده کات.

چاکده بیته وه و هه ولددهات بژۆی په یدا بکات.

هاتنه خواره وه: (نابلسی) ده لیت: که وتنه خواره وه له خه ودا له سه ر وه بۆ خواره وه جیا بوونه وه یه له پله و پایه و هاوسه رو بۆچوون.

* نه گه ر بینى له به رزارییه ک هاته خواره وه یان له سواری ئوتومبیل و لآخیک یاخود چوه نیو گۆرپک کارو باره کانی لیقورس و گرانه بی که خۆی بۆ ناماده کردوه.

هاتنى ده جال: (ئین سیرین) ده لیت: به لگه یه له سه ر که سیکی تیکچووی هه لخه له تاو بانگه شه ده کات بۆ بیدعه و به ده رده که ویت له نیو خه لکید.

هاروون (سه لامى خوائ لیبیئت):
(نابلسی) ده لیت: نه گه ر له خه ودا به دیکرد پۆستیکه به ده سه تیده هیئتى دوائ گێرمه و کیشمه و ده ره نجامی کاریش بۆ نه و ده بی.

* هه روه ها ده لئین: نه گه ر (هاروون) ی بینى بوه به ئیمام و پیداو یستی داربیت به ده سه تیده هیئت.

* نه گه ر (موسى و) (هاروون) ی (سه لامى خوائان لیبیئت) بینى له سه رده ستى نه ودا سه تمه کاریک له ناوده بات.

* نه گه ر یه کیکیان یان هه ردووکیانى بینى و خوازی شه پو جه نگبوو سه رکه وتن به ده سه تده هیئت.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر زوری
هاوسه رو منال و گه پان و سه فیه رو
ئاواره بوون، به لام نه وهی خهویان پیوه
ده بینیت به شه هیدی ده مریت به ده رمان
خوار کردن یان کوشتن یا خود دوری
له نیشتمانه وه.

* نه و پیاوهی یه کیک له هاوسه رانی
پیغه مبه ر (ﷺ) و خوی ره بن بیت
ژنیک چاک و باشده هینیت.

* مه روه ها نه گه ر ژنیک هاوسه رانی
پیغه مبه ر (ﷺ) بینیت نیشانهی
کاریکی چاکه ده پژیت به سه ریاو روی
تیده کات.

هاوسه رگیری: (نابلسی) ده آیت:

به لگه یه له سه ر چاودیری په روه ردگار.
* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر قه رزو
غم و په ژاره ده سه ته به رکردن، یا خود
هه ولدان بۆ گرته ده سستی پۆستی
ده سه لات.

* نه گه ر ژنیک ناسراویکرد به هاوسه ری
خوی هه ولده دات له کاریکدا که ده توانی
نه نجامیبدات.

* نه گه ر ژنیک نادیری هینا یا خود
له خه ودا ژنی نه بینی به لگه یه له سه ر
نزیک مه رگو دنیا به جبه یشتن یا خود
گه شتوگوزارو سه فیه له لانه و مالتیکه وه
بۆ لانه و مالتیکتر، نه گه ر شایسته ی

هاوتنا: بینینی به لگه یه له سه ر سه فیه رو
جمو جوول. نه وهی باشبی سه فیه ره.

هاوسه رانی پیغه مبه ر (ﷺ): (نابلسی)
ده آیت: بینینیان له خه ودا نیشانهی
دایکایه تیه یان به لگه یه له سه ر خیره
فه رو به ره که ت و منال که زۆرینه یان
کچین.

* ده گونجیت بینینیان نیشانهی
نه بوونی و گۆرانی سویند به وهی
ده رخسندی نهینی یان شار دنه وه و
تاوانبار کردن.

* نه گه ر ژنیک خاتوو (عائشه) ی بینی
(ره زای خوای لیبت) له خه ودا
پله وپایه یه کی به رزی ده ستگیر ده بیت
له گه ل ناوبانگیکی باش و به خت و
شانس له لای ماله باوان و میرده که ی.

* نه گه ر خاتوو (حفسه) ی بینی (ره زای
خوای لیبت) نیشانه یه کی خراپه.

* نه گه ر خاتوو (خدیجه) ی بینی
(ره زای خوای لیبت) له ده سزدانی
میردو باوک و دایکه.

* بینینی (فاتمه) ی کچی پیغه مبه ر (ﷺ)
نیشانه ی له ده سزدانی میردو باوک و
دایکه.

* بینینی (حسه ن) و (حسین) (ره زای
خوایان لیبت) نیشانه ی فیتنه و
شایه تیدانه.

* ئەو ەى سەگىڭ بىكەت بە ھاوسەرى
خۆى دەبىت بە خاوەنى كاریكى ناديارو
ناشیاو.

* ئەگەر بىنى كچى فەرمانپەر ھاو
دەستەلاتداری ھىناو گۆرانى و مۇسىقا
لیدرا ئارەقدە خواتەنە ەىان ئەو ەى
كارى ئارەقى پىئە نجامەدات.

* ئەگەر بىنى مرقىك ژنىكى ھىناو
گواستیانە ەى بۆى مال و دارایی لەمىردى
ژنىك بە دەستەدە ەى، ئەگەر
ھاوسەرگىرى لەگەل ئە نجامدا مىردى
ەىكەمى ئە و ژنە مال و دارایی و خىرى
دەستگىردەبىت لەوپیاو.

* ئەگەر بىنى ھاوسەرەكەى
شووېكرە ەى بەپیاوېكى تادار تووشى
لەرزو تا دەبىت.

* ئەگەر ژنى دەستەلاتداری ھىنا مولك
دەستەلاتى دەستگىردەبىت، ئەگەر
شاىستەى ئەو كارەبىت.

* ئەگەر لەگەل ژنىكى مردودا
ھاوسەرگىرى ئە نجامدا زەفەر بەكارىكى
بىبەرەم و مردود دەبات كەنا ھومىدبە
لى.

* ئەگەر ژنىكى نەخۆش شووېكرە
مىردەكەى ديارىنەكراو نەىناسى
دەمرىت، ەىرە ھا پیاوې نەخۆشیش
بەوچەشەنەى.

پۇستى دەستەلاتبەو
بە دەستەدە ەىت.

* ئەگەر ھاوسەرگىرى كەى
بەبەلئامەبوو پەىمان و بەلئىنى باشە
لەگەل پەرەردگار، ئەگەر بەشایى و
ئامەنگىرانبەو پەوپاىە و ناوبانىكى
باشە و بەرزو بالادەبىت پى.

* ھاوسەرگىرى بەپىشە لىكدەدرىتەو،
ئەگەر بىنى ژنىكى ھىناو ئەكەىمرد
پىشەو كاریكى دەبىت بەتەنیا
ماندوبوون و شەكەتى و غەم و پەرژارەى
لیدەستەدە ەى.

* ئەگەر لەخەودا چوار ژنى ھىنا زیادە
بە دەستەدە ەىت.

* ئەگەر بىنى ژنىكى جوولەكەى ھىنا
ھەولەدات لەپىشەكەىدا و گوناھو تاوانى
دەستگىردەبىت.

* ئەگەر بىنى ژنىكى مەسىحى ھىنا
لەپىشەكەىدا ھەولەدات مایەپوچ
دەردەچىت.

* ئەگەر بىنى ژنىكى ئاگرپەرستى ھىنا
پىشەىە فىردەبىت بەدەر لەناىندارى.

* ئەگەر ژنىكى زىناكارو داوئىنپىسى
ھىنا خۆى زىناكارو داوئىنپىسە.

* ئەگەر ژنىكى دەم و زوباندزى ھىنا
كۆت و بەندىكى قورس دەكرىتەو
گەردن و ئەستوى.

* نه گهر دايكى دابه شوو زه وي و مولك
ده فروشي، نه گهر خه ويينه ر دوو گيان بوو
كچيده بيت، نه گهر ده ركوت وهك
كوپيده بيت.
* نه گهر ژنيكي كوپداري بيني
شوو ده كات پاشان ژن بو كوپه كهي
ده هيئت.
* نه گهر ژني ره بن شوو يكر ديان
ميتر دار خيري ده ستيگرده بيت.

* نه گهر بيني ژنيكي مردو يكر د
به هاوسه ري خوي له وانه ي بوي ناسيت
په يوه ندي سوزو ره حمي
به جيده گه يني، نه گهر زيندو بوو
په يوه ندي خزمه يتي ده بچري.
* نه گهر ژنيكي مه حره مي خوي پينا
كاروباري خانه واده كهي ده بات به پيوه.
* ژن له خه ودا:
+ هاو به شو شريكه.
+ دوژمنه.
+ ده سته لاتداريكي سته مكاره ياخود
نه ياريكي سه رسه خته.
+ پادشاهيه.
+ كه شتي و نامزاي گواستنه وهيه.
+ هه موو شتيك زه وي به لگه بيت
له سه ري وهك پشوو ماندو بوون و خيرو
خرابه.

* نه گهر نه چوه لاي نه وه په ييردن
به وكاره وهك نه وه په چوويته لاي.
* نه گهر بيني ژنيكي كرده به هاوسه ري
خوي ياخود چهنده هاوسه ريكي هيه
خيرو ده سته لاتو پله وپايه ي
به نه اندازه ي جواني ژنه كه ده ستيگر
ده بيت نه گهر ده ستيشانيكرد ياخود
ناسي، نه گهر نه يناسي و ديارو و
ناوزه دنه كرا بزي به لگه په له سه ر مه رگي
يان مه رگي موفيك له سه ر ده ستي نهو.

هاوه لايه تي: (نابلسي) ده لاييت: نه گهر
نه خوشيك بيني له خه ودا هاوه لايه تي

*نه گەر (هودی بینی رینومایی و خیری ده ســـــتگیرده بیّت و کۆمـــــه لّیک له سهردهستی نه ودا قوتار ده بن.

هونه ر: (نابلسی) ده لّیت: له خه ودا به لگه یه له سهر هونه ری جیاواز جیاواز به پیتی خاوه نه کانی و به لگه یه له سهر چاکبوونه وه له نه خوشی و دلتیایی له ترسو بیم و دلخۆشی دوا ی بیزاری و ناره حه تی.

*ده گونجیت بینینی به لگه بیّت له سهر شوینی هاوینه مه وار یاخود بینینی رهنگی جۆراوجۆر یان جلویه رگرو روخساری جوان و قه شه نگ.

هۆ

هۆر: (نابلسی) ده لّیت: له خه ودا به لگه یه له سهر به ده سه ته پتانی ویست وخواز.

*ده گونجیت به لگه بیّت له سهر مانای ناسکی.

*ده گونجیت به لگه بیّت له سهر زانیاری و مال و دارایی زۆر.

هۆل: (نابلسی) ده لّیت: له خه ودا به لگه یه له سهر: +پشوو دان.

+ره واندنه وه ی هه ژاری و نه داری.

+ژنیک کهم نه رکی پشت وپه نا.

+پله وپایه یه کی به رزو کهم مه ترسیدار.

که سیکیتر ده کات به لگه ی چاکبوونه وه یه تی.

*نه گه ربینی هاوه لایه تی خانه واده که ی ده کات به لگه یه کی خراپه، نه گه هاورپیه کی سه یرو نامۆبوو کرداریکه زانیی پیده گه یه تی.

هاوین: (نابلسی) ده لّیت: له خه ودا به لگه یه له سهر زیندووکردنه وه ی ســـــوننه ت و هاوســـــه رداری مندا لّخسته وه ی باش.

*مه روه ها به لگه یه له سهر ده رکه وتنی به لگه و قوتار بوونی زیندانیان و گه پانه وه ی ناواره.

هـا

هود (سه لاهی خوای لیبیّت): (ئین سیرین) ده لّیت: نه گه ر (هودی بینی دوژمنانی قسه ی نابه جیده که نه به رانبه ری و زالبوون به سه ری و سته می لّیده که نه به لام دواتر سه رده که ویت به سه ریاندا، به مه مان شیوه نه گه ر (صالح) یشی بینی.

(نابلسی) ده لّیت: نه گه ر له خه ودا بینی کۆمه لّیکی نه زان زالدیه بن به سه ر پاشان زالدیه بیّت به سه ریاندا و له ناره حه تی مه زن قوتارده بن به پیتی نایه تی: ﴿وَجَبَّيْنَاهُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ﴾ (هود: ۵۸).

(ﷺ) له شه وی (معراج) دا: "نه وهی
بینی دوو قاچی ئاسنی ههیه کوپو
هیزه له سه فهدا."

*ههروه ها (نابلسی) ده لیت: نه گه
که سیکی بالکورتی بینی به لگهیه
له سه ر نازییه تی و ده ست و دلفراوانی و
سه رسامی.

هه رزن: (نابلسی) ده لیت: مال و
سامانیکه تیکه ل به مال و سامانیت
ده ییت، ههروه ها سه رجه م
دانه ویله کانی تریش به و چه شنن.

*ههروه ها ده لیت: هه رزن به لگهیه
له سه ر هه ژاری و تیاچوونی مال و
دارایی، بۆیه کیکیش بژئوی له گه ل
ئاگردابیت چوست و چالاکی و گورج و
گۆلییه.

هه رسکردنی خواردن: نه گه ر بینی
له خه ودا خواردنه کهی هه رسبوه
هه و لده دات له پیشه کهیدا. هه رسکردن
به لگهی دانیاییه له ترسو بیم به پتی
نایه تی: ﴿وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ
وَلَهُ مُؤْمِنٌ فَلَا يَخَافُ ظُلْمًا وَلَا
كَظْمًا﴾ (طه: ۱۱۲).

*هه رسکردنی خواردن به لگهیه له سه ر
چوست و چالاکی له سه رجه م
کاروباره کاندان.

+ئالو هیمایه کی سه ره پۆ بۆ نه وهی
له سه فهدایه تا سه لاهه تی.

+کوپکی چاک و خزمه تکاریکی هاوتاو
مالیکی به سوود و قازانج.

*نه گه ر تاریکبوو خشوکی دپنده و
چه ندین زینده وهری به زیانی تیدابوو
سه رجه م لیکدان هه وه کان ئاوه ژوو
ده به نه وه.

هه نراوه بیژنی: (نابلسی) ده لیت نه وهی
له خه ودا هه نراوه یه ک یان دپه
هه نراوه یه ک له بهر بکات زانیاری و رزق و
روزی و به خششی باشی له پیشه کهیدا
به ده سته هینیت.

شه

هه تیووپی: (ئین سیرین) ده لیت:
نه گه ر بینی هه تیووکه و توه که سانیت
له باسی ژن و پاره و بازرگانیدا
شکسته هینت.

(نابلسی) ده لیت: نه گه ر بینی
هه تیووکه و توه زالدین به سه ریا.

هه ردوو بال (باسک - هه ردوو ده ست):

(ئین سیرین) ده لیت: هه ردوو بال
له لیکدان هه ودا دووکه سی نزیکه یان دوو
هاورپییه وه ک براو کوپی بالغه و سوودی
لیوه رده گری و پشتی پیده به ستی.

*نه گه ر پیاویک ژنیکی بالپوتی بینی
دنیا به پتی هه رمووده کهی پیغه مبه ر

ههریسە^(۱): (نابلسی) ده‌لێت: له‌خه‌ودا
غه‌م و په‌ژاره‌یه یاخود لێدانه له‌لایه‌ن
کار پێسپێراواندا.

* نه‌گه‌ر بینه‌ی هه‌ریسه‌ دروستده‌کات
له‌شوێنیکداو نه‌خۆشی تێدا هه‌بوو
ترسی مردنی هه‌یه.

* هه‌روه‌ها نه‌گه‌ر کۆمه‌لێ سهریازی
بینه‌ی هه‌ریسه‌ له‌خۆی یان که‌له‌ی
سووره‌و کراو جه‌نگ به‌رپاده‌یی
له‌نیوانیانداو کۆمه‌لێک سهرکرده‌ له‌ناو
ده‌چن.

هه‌ریز (په‌لێک): (نیبن سیرین) ده‌لێت:
ده‌گێڕنه‌وه‌ پیاویک له‌خه‌ودا ده‌بینی
په‌لێک له‌نه‌ژنۆی رواوه‌و خه‌ونه‌که‌ی بۆ
رافه‌کاریکی خه‌وده‌گێڕیته‌وه‌ نه‌ویش
ده‌لێت: بۆ تۆو شه‌ریکه‌ کانت خێرو
به‌ره‌که‌ته‌و بۆنه‌خۆش مردنیه‌تی، ئنجا
هه‌موو ئه‌و حالانه‌ هات به‌سه‌ر
ئه‌وپیاوه‌دا که‌خه‌ونه‌که‌ی بینه‌بوو.

هه‌ر شه‌ه‌لیکردن: (نیبن سیرین) ده‌لێت:
هه‌ر شه‌ه‌لیکردن بۆ هه‌ر شه‌ه‌لیکردا
هیمنی و ئاسایشه‌.

(نابلسی) ده‌لێت: نه‌گه‌ر بینه‌ی له‌لایه‌ن
یه‌کیکیتره‌وه‌ هه‌ر شه‌ه‌لی لێده‌کری
ده‌یانه‌وێت ملکه‌چی بکه‌ن و زāلده‌بی‌ت و
ناترسی‌ت و ملکه‌چیش نابێت.

هه‌رمی: (نیبن سیرین) ده‌لێت: زوره‌ی
رافه‌کارانی خه‌و به‌باشی دانانی‌ن و
ده‌لێن: نه‌خۆشییه‌، هه‌ندیکده‌لێن:
مال و سامانیکه‌ یه‌کیک په‌یدا یی کردبێ و
خواردبیتی چونکه‌ ناوه‌که‌ی به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر مال و سامان.

* هه‌روه‌ها ده‌لێن: زه‌رده‌که‌ی مال هه‌
له‌گه‌ل خۆشحالبوون.

* داره‌که‌ی پیاویکی عه‌جه‌مییه
چاودێری خانه‌واده‌که‌ی ده‌کات و تامالی
لێپیدا بکات.

* هه‌روه‌ها ده‌لێن: نه‌گه‌ر ژن بینه‌ی بوه
به‌خاوه‌نی هه‌رمی کورپیکیده‌بێ.

* هه‌روه‌ها ده‌لێن: نه‌وه‌ی هه‌رمییه‌کی
زۆر به‌ده‌سته‌ده‌هینی مال و سامانیکی
جه‌مکراوی ده‌ستگیرده‌بێ.

(نابلسی) ده‌لێت: له‌خه‌ودا مال و
سامانیکه‌ پێیده‌گات بۆ یه‌کیک بیخوات
به‌ده‌سته‌ده‌هینی.

* هه‌رمی به‌لگه‌ی خێره‌ چونکه‌ چه‌ند
روژی ده‌می‌تێته‌وه‌و خراب نابێ،
خواردنیشی له‌روژانی خۆیدا باشته‌ره
له‌وه‌ی له‌کات و وه‌رزی خۆیدانه‌بێ
چونکه‌ له‌وه‌رزی خۆیدا نه‌بی‌ت مال و
سامانیکی حه‌رامه‌.

* ده‌گونجیت به‌لگه‌بی‌ت له‌سه‌ر مه‌رگی
نه‌خۆش و نه‌سه‌رده‌کردنی و گه‌ر له‌کاتی
خۆیدا نه‌بوو نه‌خۆشیه‌.

(^۱) هه‌ریسه‌: خواردنیکه‌ له‌گه‌نی کوتاو و گوشت
دروسته‌دکری. (فه‌ره‌نگی ده‌ریا: ۱۵۴۳/۲).

* نه گەر بینى هه ژار كه وتوه خیرى ده ستيگرده بى.

هه ژارى و نه دارى: (نابلسى) ده لیت: له خه ودا هه ژارى و داوا له خه لکيكردن به لگه يه له سهر وه لامدانه وهى دوعا بۆ نه وهى داواخوازيه تی.

هه ساره وه نه ستيگره: (نابلسى) سیرين) ده لیت: نه ستيگره كان به لگه ن له سهر زانا يانی نۆو خه لکى و، نيره كان پياو و ميه كان ژنن، مه زنه كانيش خه لکى ريزداره، بچو كه كانيش خه لکى گشتى و مندال و به رده ستن.

* نه ستيگره ي رينيشانده ر يارانی پتغه مبه رانی (ﷺ) له گه ل زانا و خواناسان به پتي فره مووده ي پتغه مبه ر (ﷺ): "يارانم وه كه نه ستيگره ن".

* نه گەر خه و بينه ر ده سته لاتدار بوو نه ستيگره كان سه ريانن، نه گەر زاوا بوو نه ستيگره پياوه كانيه تی، نه گەر بوو كيشبوو ژنانه له ده وری.

* نه گەر دوومانگى بينى له ئاسماندا شه پيانه له گه ل هه ر يه كتيكاندا نه ستيگره هه بوو جياوازي و جهنگه له نتيوان دوو وه زيرو سه ركرده و دووپياوى گه ورده ر روده دات. نه وهى ديار ناميتنى ده به زى.

* هه په شه كردنیش له خه ودا به لگه يه له سهر ده سته رداربوون له ناكوکى، نه گەر ناديا بوو نه يزانی له شه يتانه وه يه نه گەر هه په شه ي لیکرد له سهر نوێژيان قورئان خویندن و زه كاتدان و هاوچه شنى نه وه به ندایه تيانه، ده گونجيت هه په شه لیکردن له خه ودا به لگه بيت له سهر تاقيكرده وه به خۆشه ويستى و نه وين.

هه ژارى: (نابلسى) ده لیت: نه گەر بینى هه ژاره خواردينكى زۆد به ده سته هينيت به پتي چيروكى (موسا) و قورئان ده فره موئ: ﴿رَبِّ اَنِى لِمَا اَنْزَلْتَ اَلَيَّْ مِنْ غَيْرِ فَقِيْرٌ﴾ (القصص: ۲۴).

(نابلسى) ده لیت: نه گەر بینى هه ژاره پرسيار له خه لکى ده كات و دوعاش زۆرده كات چونكه هه ژاران دوعاگو ي هه ميشه يين.

* هه روه ها هه ژاران له شوپينيكدا به لگه يه له سهر مه رگى ده وه له مه ندو خيريكه به ده ر ده كرى.

* نه گەر هه ژارى له خه ودا پيدرا مال و سامانك به بيماندو بوون و پاره يه كى بيسه رمايه ده ستيگرده بى و مال و سامان وه رده كرى.

* نه گەر له ژورده كيدا بوو به خاوه نى
نه ستيره و له ئاسماندا چاوديريكرد يان
له هه وادا نه گەر شايسته ى دهسته لاتبوو
به ده ستيده هينيت، نه و جا ده بيت
به قازى و موفتى به سهر خه لكه وه نه گەر
نزم تر بوو ده گونجيت ته ماشاى زانيارى
نه ستيره بكات.

* كه وتنه خواره وه ى به سهريدا له كاتى
نه خوشيا مردنيه تى، نه گەر قه رزار بوو
داواى ليده كريت وه، هه روه ها نه گەر
بينى له شو لاريبوو به نه ستيره يا خود
سهرى نه ستيره ى پيوه ده ركوت
ده گات پيى.

* نه گەر نه ستيره كوت به سهر يا
كه سپكى ناديار ديت وه بو لاي، نه گەر
كه وت به سهر ژنيكى دووگياندا كوړپكى
ناودارى به پيژيده بى.

* هه روه ها ده گونجيت به لگه بيت له سهر
مه رگى دووگيان نه گەر شاهيدك نه وه ى
دوو پاتكرده وه گه واهيده ربى له سهر
مردن.

* بينينى نه ستيره به روژ به لگه يه
له سهر شووره ى و ناوبانگو رووداوى
كه ورو به لاونه هامه تى به پيى حالى
گشتى خه ون و تاييه تى.

* نه گەر نه ستيره ى بينى له ماله كهيدا
كوږوه ته وه و رووناكيد اووه خوشى و

* نه گەر دوو هه ساره ى بينى
ده جه نگان و نه ستيره يان له گه لدابوو
به هه مان شيويه، به لام نه گەر
نه ستيره يان له گه لدانه بوو نه وه ى
له مالى خويدا بينى و دوو هاوسه ريان
دوو شهريكى هه بوو جياوازي
له نيوانياندا به ده ست و زوبانده بى.

* نه گەر ژنيك خه ويكى له و چه شنه ى
بينى كه واده جه نكن به سهر سهر يه وه
يا خود به و چه شنه كه وتنه خواره وه
كه ورو به رپرسي له گه ل ميژده كه ى
شه ر ده كن.

* ده گونجيت به لگه بيت له سهر كرپارو
فروشى، ده گونجيت بو ئافره ت
به لگه بيت له سهر شه ريك له نيوان دوو
كوړيدا روويدات يان دوو كچى يا خود
له نيوان باوك و هاوسه ره كى يان له نيوان
ميژدو كوړه كهيدا.

* كه وتنه خواره وه ى نه ستيره
بو سه رزه وى يان كه وتنه نيو ده ريا
يا خود سووتانى به ناگر يان
گواستنه وه ى له لايه ن بالنده وه به لگه يه
له سهر روودانى مردن له نيوان خه لكى
يا خود مردنه به پيى زوړو كه مى و
ده گونجيت له ناو پياوان يان هه ر ژناندا
روويدات نه گەر نه و جوړه هه ساره يه ى
ناسى كه وا كه وته خواره وه.

*هه نديكده لئين: نه گهر بينى هه ساره
له ئاسماندا نه ما مال و سامانى ده پوات،
نه گهر ده وله مه نديبيت به لام نه گهر
هه ژار بوو ده مري.

*نه گهر هه ساره ي بچوك بچوكى
به ده سستيه وه بينى باسو ناوبانگى
باش په يدا ده كات له نئو خه لكيدا.

*نه گهر نه سستيره ي له سهر جيگه كى
بينى ناوبانگ ده رده كات و زالده بى
به سهر هاوده مه كانى يا خود خزمه تى
پياويكى ريژدار ده كات.

*نه گهر هه ساره ي بينى كړبوه ته وه
تیشك و رووناكى بلاو كړدوه ته وه
به لگه يه له سهر نه وه ي خيى
له سه فهر وه ده سستگير ده بى، نه گهر
له سه فهر دابوو به دلتيكى خوشه وه
ده گه پيته وه بۆ لای هاوسه ره كى.

*هه نديكده لئين: نه گهر هه ساره ي له ژير
سه ربانيدا بينى به لگه يه كى خراپه،
هه روه ها به لگه يه له سهر ويران بوونى
مالى خه وپينه ر، هه روه ها به لگه يه
له سهر مهرگى خاوه ن مال.

*نه گهر بينى نه سستيره ده خوات مالى
خه لكيده خوات.

*نه گهر نه سستيره ي قووتدا به بيخوار دن
تيكه لده بى له گه ل خه لكى ريژداريدا
له كاروبارو نه نينيدا، ده گونجيت پلارو

شادى رووى تيده كات و خه لكى ريژدار
له لای كوده بيته وه، نه گهر نوري نه بى
به لاو نه ها مه تيه و خه لكى ريژدار
كوده بڼه وه تيايدا، نه گهر بينى
په يوه نديده كات به نه سستيره وه له سهر
نه ته وه ي پيغه مبره (ښه).

*نه گهر بينى نه سستيره يه ك ده دزى
ده بى به خاوه نى شتى مه تر سیداره و
كه ستيكى ريژدار له كيسده دات.

*نه گهر بينى بوه به نه سستيره ريژو
پله وپايه به ده سته هيئى.

*نه گهر بينى هه ساره يه كيبرد
خوداوه ند كوپتيكى ريژدارى گه وړه ي
پيښه به خشى.

*نه گهر بينى ده ستي به رز كړدوه وه روو
به ئاسمان و نه سستيره ي برد ده سته لات و
ريزي ده سستگير ده بى.

*نه گهر (سوه يل) ده ركوت لىى نه وه
پشتني كړدن هه تا دوايى ته مه نى رووى
تيده كات.

*نه گهر (زه هره) ده ركوت نه وه
به ختى باش رووى تيده كات، هه روه ها
(موشته رى) به هه مان شيوه يه.

*نه گهر سوارى هه ساره يه كبوو
ده سته لات و پله وپايه و خيړو سوودو
قازانجى ده سستگير بوه.

زانباری و دهستلآت، بۆ هرکه سیکیش به پیی نه ندازه ی خۆی و به ختی.

* نه گهر بینى نه ستیره له ئاسماندا نه ماوه مالىده پوات نه گهر دهوله مه ندییت، نه گهر هه ژاربوو ده مرئ.

* نه گهر بینى نه ستیره ی مه زن تیشك و رووناکی بلاوکردوه ته وه خیروچاکه و دهستلآت و زانینى دهستگیرده بی.

* نه گهر هه ساره یه کی مه زنى بینى که وته خواره وه له شوینی خۆی به پرسیك له وشارده دا ده مرئ.

* نه گهر بینى هه ساره ی بچوک به دهستی ده گری خیرو دهسته لاتی له نیتوان خه لکیدا دهستگیرده بی.

* نه گهر هه ساره ی به سه ری خۆیه وه بینى ناوبانگده رده کات و پیش هاوچه شنه کانی ده که ویت به وه ی خزمه تی پیاویکی به پرز ده کات.

* نه گهر بینى هه موو نه ستیره کان کۆبوونه ته وه رووناکیان په خشکردوه له دواى سه فاره وه خیری پیده گات، نه گهر له سه فاردابوو به خوشحالییه وه ده گهریته وه بۆ نیشتمان هه کی.

* نه گهر هه ساره یه کی بینى دهستلآت به دهسته دهینیت له گه ل هیزو توانو سوودو قازانج.

توانج له یارانگیری (دروودی خویان له سه رییت).

* نه گهر نه ستیره ی مزی له زانایانه وه زانیاری فێرده بییت.

* سه باره ت به (پینج) هه ساره گه پۆکه که:

(۱) (زوحه ل) خاوه نی سزای فه رمانپه وایه.

(۲) (موشته ری) خاوه ن ماله.

(۳) (مه ریخ) خاوه ن جه نگی فه رمانپه وایه.

(۴) (زه هره) هاوسه ری فه رمانپه وایه.

(۵) (عه تارد) نووسه ری فه رمانپه وایه.

* هه روه ها نه گهر بینى نه ستیره کان له ئاسمان که وته خواره وه مه رگی فه رمانپه وایان جه نکیک کۆمه له سه ربازیک له ناو ده چن تییدا.

* نه گهر بینى گه ردوون ده سووپیته وه یان ده جوولی سه فاره کات و له پله وپایه که وه ده چیت بۆ پله وپایه یه کیترو حال وباری ده گۆپی.

* نه گهر بوو به نه ستیره و رینوما ییکرد خه لکی پتویستیان پیی ده بی له کاروباره کانیان و راو پۆچوونیدا.

(نابلسی) ده لییت: نه گهر (هوت) هه ساره گه پۆکه که ی بینى به لگه یه له سه ر پیشه سازی و بازرگانی و

* نه گهر نه سستیره کانی له ژیر
سه ريانېکدا بينه وه به لگه يه له سر
وېرانېوونى ماله کي هه تا رووناکيه کي
له نيوماله کيدا بيت يا خود به لگه يه
له سر مهرگي خاوه ن مال.
* نه گهر بينى هه ساره ده خوات مالى
خه لکيده خوات.

* نه گهر هه ساره وه نه سستيره کاني
ناسمانى بينى که وته خواره وه قژى
ده پوتيتته وه که چه لده بى سریشي
وه هه ساره وه نه سستيره ي ناسمان
سهرى جيهانه.

* نه گهر هه ساره وه نه سستيره کاني به روژ
بينى به لگه ي ناپرووچوون و ناوبانگه و
به لگه يه له سر روودانى رووداى
که ورو به لاو نه هامه تى تيا بهر.

* هه ساره ي به يان به لگه يه له سر
هاوسه رگيرى و نا ههنگو نه گهر
له کوشکه کيدا هه ساره ي به يانى بينى و
له شه ويکي تاريک و چه تووندابو و ژنى
به بوکينى بؤ ده گويزنه وه.

* نه گهر بينى ژنى بؤ ده گويزنه وه
هه ساره ي به يان هه له اتووه.

* هه ساره وه نه سستيره بچووکه کان
که رووناکي و نوريان کزه به رده ستو
خزمه تکارو ره شه خه لکه.

* نه گهر بـوـو به هه ساره
ده وله مه نده بى.

* نه گهر نه سستيره کاني له ژير
سه ريانېکدا بينه وه به لگه يه له سر
وېرانېوونى ماله کي هه تا رووناکيه کي
له نيوماله کيدا بيت يا خود به لگه يه
له سر مهرگي خاوه ن مال.

* نه گهر بينى هه ساره ده خوات مالى
خه لکيده خوات.

* نه گهر هه ساره کاني قووتدا خه لکي
شکو مه ند خو يان ده هاويزنه
نيوکاروباره کاني و نه نينييه وه،
ده گونجيت به دگويى به رانېه يارانبکات
(خوايان لپرازيبيت).

* نه گهر هه ساره ي مژى فېرى زانيارى
ده بى له زانايانه وه.

* نه گهر بينى هه ساره کان ده خوات و
رمل ليدره يا خود ته ماشاي کارى
ناسمانيانده کات له گه ل زانيارى
که ردوونناسى نه مه ش به لگه يه له سر
کارىکي که ورو باشى حال و گوزهران
بؤ سه رجه م خه لکيش به لگه يه له سر
مهرگ.

* نه گهر بينى نه سستيره کان هه لوه رين
مهرگي فهرمانېه وايانى که وريه،
هه وروها به لگه يه له سر جهنگ.

* نه گهر بينى نه سستيره کان ده که ون
به سر زه ويدا له ناسمانه وه و بلاو
ده بونه وه وديارنه ده مان به لگه يه له سر
تياچوونى که ل و نه ته وه يکي زور.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سەر
فریا که وتنو پشوو دواى ماندوبوون،
ههروه ها پیاوێکی پهروه ده کاره
ریتنومایی خه لکیده کات.

* که سێکه مامه له لگه ل گه لو
کومه لێکی خراپه کار ده کات و به فروفیل
پاره یان لیوه ده گری.

هه لاجی لۆکه: (نابلسی) ده لیت:
بینینی له خه ودا به لگه یه له سەر زانا
یاخود دادوهر کاروپاره کان له سەر
ده سستی نه ودا به جیدیت.

* ده گونجیت به لگه بیت له سەر نه و
ره خنه گره ی چاک له خراپ
جیا ده کاته وه یاخود پیاوێک زۆر ژن
بهینیت و منال و وه چه ی زۆر بخاته وه.

هه لامه ت: (ئین سیرین) ده لیت:
به لگه یه له سەر نه خۆشییه کی سووک و
چاکبوونه وه ئیره یی بردن.

هه لبرژاردن: (ئین سیرین) ده لیت:
ئه وه ی له خه ودا ببینیت له لای نه
نه ته وه و که سه کانی خۆیه وه
هه لده بژیریت پله و پایه یه کی به رز
به ده سته هینیت، به لگه ش له سهری

ئه وه یه پهروه ردار ده فره مویت:
﴿وَبُكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ﴾

(القصص: ۶۷)

* نه وه ساره و نه ستیرانه ی به لگه ن
له سەر زستان غه م و په ژاره ن نه وانه شی
به لگه ن له سەر هاوین بژیوی و خیره .

هه سترکردن به رووداوی په نهان: (ئین
سیرین) ده لیت: به لگه یه له سەر زۆری
خیره و دنیابوون له خراپه به پتی
نایه تی: ﴿وَلَوْ كُنْتَ اعْلَمُ الْعِجَبِ
لَأَسْتَكْمَرْتَ مِنْ أَكْثَرِ وَمَا مَسْنِيحَ
السُّوءِ﴾ (الأعراف: ۱۸۸).

هه گبه (تویشه به ره): (نابلسی) ده لیت:
له خه ودا به لگه یه له سەر ژنی باش و
چاک له گه ل هاوپی نه مین و نهین و مال
پاریز. ئه وه ی له تویشه به ره تیرکی
ده رهیتا کوپکی نیرینه یه بیت، نه وه ی
هه گبه و تویشه به ره یه ک بکړیت یاخود
بیدوژیتته وه ژنیکه هینیت.

* ههروه ها ده لیت: هه گبه سام و
هه یبه ته بو دژمنان، یاخود قه لاو
ناوچه یه که، ئه وه ی ببینی هه گبه و
تویشه به ره یه ک ده به خشی ده سته لات و
فه رمانپه وایی به ده سته هینیت و،
هه گبه ش بوئه وه ی شایسته بیت بو
پۆست و فه رمانپه واییه بو عه ره بیش
ژنه.

هه لاج: (نابلسی) ده لیت: بینینی
به لگه یه له سەر نه وه ی زۆر سه رسامه
به خۆی.

هه لئه ستر او: (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا نه وه یه که نازه لده یخوات.

هه لدان (تینگرتن): پیاوئیک هات بۆلای (ئیین سیرین) و گوتی: دووریز خه لکم دی هه ریه که شتیانده گرتنه ئه وانی دی، ریزیکیان کاتی هه لیانده دا ده یانپیکا به لام ریزه که یتر نه یانده پیکا، ئه ویش وتی: ئه و دووریزه دوو کومه لئان ناکوکی له نئوانیاندا هه یه، ئه وانه ی ده یانپیکا حه ق په پره وی ده که ن و ئه وانه شی نه یانده پیکا قسه وگوتنه ی به تالده که ن.

* نه گهر تیری هاویشته پیکای و له پیناوی په روه دگار دابوو خوداوه ند وه لامی دوعا کانیده داته وه، نه گهر له پیناوی دنیا دابوو شکومه ندی و ریزی دنیا به ده سته هینیت.

* نه وه ی به رد ده گریتنه کوتر توانج ده گریتنه ژن، نه گهر بینی داربوند قیکی گرتوه قسه وگوتنه یه که ده کات له کاتیکی ناشیاودا، نه گهر پیکای لیوه رده گری، وه گهر نا قسه وگوتنه ده بیت به به لاونه هامه تی به سه ریه وه.

* ده گپرنه وه پیاوئیک دیته لای (ئیین سیرین) و ده لئیت: له خه ودا دیم به تیروکه وانیک رم هه لده ده م و ده میک ده هیپیکم و ده میکیش نایپیکم ئه ویش وتی: له خوا بترسه، تو که سیکی باسی خه لکیده که یت.

(نابلسی) ده لئیت: نه گهر بینی به مه نه نیق هه لده دات ناپاکی و پلانه.

* ده گونجیت به لکه بیت له سه ر قسه ی ناشیرینگوتن به زانایان و باسکردنیان یا خود تاوانبارکردنی ئافره تانی داوئینپاک و نکوولیگرتن له ناین.

* ده گونجیت به لکه بیت له سه ر فیتنه و ئاشوب له و شوینه دا که لئی دانراوه.

* تیرهاویشتن له خه ودا به لکه یه له سه ر قسه وگفتوگۆکردن ده رباره ی ئابرووی خه لکی.

* ده گونجیت به لکه بیت له سه ر زرگا کردنی په یامبه ران، نه گهر تیره کان نیزه یان پیوه بوو په یامبه ری شییاده رن و مه به سستیان پیمه یسه رده بیت، نه گهر نیزه یان پیوه نه بوو به لکه یه له سه ر ناھومیدی.

* نه گهر تیرهاویژ خوی نیشان و پیکراویست و یست وخوازی به ده سته هینیت له نزیکبونه وه له په روه دگار، نه گهر له دنیا دابوو ریزو شکومه ندی به ده سته هینیت.

* نه گهر بینی تیر ده گریتنه خه لکی به قسه وگوتاری ناشیرین ده دویت به رانه ریان.

* نه گهر بینی تیرده هاویژری و هه لده دات زمانیکی پیسی هه یه و ده که ویت به سه ر ئابرووی خه لکیدا.

*نه گهر بینى تیرده هاویژى بؤ
مه به سستی و هله ناکات خواست و ویستی
به ده سته هیئت بؤ کاریک نامه یه ک
یاخود نوینه ریک ده نیژی.
*نه گهر تیریک بگریته مروفتیک به لام
نه پیچکی کوتارو قسه ی پوچ و
به تالده کات به رانبه ری، نه گهر پیچکای
گوته کانی به وچه شنه یه که ده یکات
به رانبه ری.

*نه گهر بینى له شاخیکه وه رم و تیر
هله دات به رووی روزه لات و
روزئا واداو جل و به رگیکى سپی پویشیوه
ده سته لات و پله و پایه ی ده ستگیرده بیټ
نه گهر شایسته ی نه وه بیټ.

*نه گهر تیریک بگریته مروفتیک به لام
نه پیچکی کوتارو قسه ی پوچ و
به تالده کات به رانبه ری، نه گهر پیچکای
گوته کانی به وچه شنه یه که ده یکات
به رانبه ری.
*نه گهر بینى له شاخیکه وه رم و تیر
هله دات به رووی روزه لات و
روزئا واداو جل و به رگیکى سپی پویشیوه
ده سته لات و پله و پایه ی ده ستگیرده بیټ
نه گهر شایسته ی نه وه بیټ.

*نه گهر بینى له شاخیکه وه رم و تیر
هله دات به رووی روزه لات و
روزئا واداو جل و به رگیکى سپی پویشیوه
ده سته لات و پله و پایه ی ده ستگیرده بیټ
نه گهر شایسته ی نه وه بیټ.
*نه گهر رم و تیره کانی له لانه و مالى
ده سته لات وه هله دا نووسراو نامه یه
ده یینیژی.

*تیرهاویژى به دارى (بنـدق)
به رده بارانه، هروه ها ده لئین: له شاردا
به رده بارانی نه وکه سه یه تیره که
ده هاویژى، نه گهر تیرهاویژى
له ده ریادابو بؤ راوچیوو ده سته وته .
*نه گهر تیریکی هله داو خوینی له بهر
رویی سوودو قازانجیکده کات له لایه ن
پیاویکی مه زنه وه .

*نه گهر تیره کان دلیان پیچکا به ختی
مندالیکى خو شه ویست و جوانکیله یه
یان کیژیکی شوخ و شه نگ.
*نه گهر بینى تیرده هاویژى بؤ
مه به سستی و هله ناکات خواست و ویستی
به ده سته هیئت بؤ کاریک نامه یه ک
یاخود نوینه ریک ده نیژی.
*نه گهر تیریک بگریته مروفتیک به لام
نه پیچکی کوتارو قسه ی پوچ و
به تالده کات به رانبه ری، نه گهر پیچکای
گوته کانی به وچه شنه یه که ده یکات
به رانبه ری.

*نه گهر بینى له شاخیکه وه رم و تیر
هله دات به رووی روزه لات و
روزئا واداو جل و به رگیکى سپی پویشیوه
ده سته لات و پله و پایه ی ده ستگیرده بیټ
نه گهر شایسته ی نه وه بیټ.

هه لم: (ئىبن سىرىن) ده لىت: هه لم
جوان مامه له كردنه له گه ل خه لكى.

(نابلسى) ده لىت: هه لم ينه رو بوخوردان
خزمه تكارىكى به پره وشو هه ستناسكه،
خاوه نه كى ستايش و پيايه لدان
به ده سته هينيت.

* بو نه خوش به لگه يه له سهر مردن و
بو نى خوش و دو كه لكردن پى
پيايه لدان له گه ل مه ترسيدا، به لام
عه نهر به ده سته ينانى مالىكه له لايه ن
پياو نكى ريزداره وه.

* مى سك و هه موو بو نى كى ره ش
خوشحاليه.

* نه وه ي ببينى هه لم دروسته كات نه وا
خىرو رزق و روى ده سته كه وى ت.

* هه لم كردن ده وله مه ندييه بو هه ژار.
* ده گونجيت بوخورد به لگه بيت له سهر
زانبارى و ناين.

* ده گونجيت به لگه بيت له سهر
هاوه لايه تى ناشكراو به رچاو.

* ده گونجيت به لگه بيت له سهر
به رتيلدان و ريكه و تن له گه ل ناكوك و
دژدا يا خود خزمه تى قاره مان و
به ده رخستنى نه ينى نيو ناخ و
خوشه ويست كردنه لاي خه لكى.

* ده گونجيت به لگه بيت له سهر
خوشه ويستى و نه ويندارى.

(نابلسى) ده لىت: ببينى به لگه يه
له سهر زانبارى و ريبازى چاكه.

* ده گونجيت ببينى به لگه بيت له سهر
فرو فيل و هه ل خه له تاندن.

* هه لكو له رى مس نا زاوه و نه خوشيه
روو له سهر ده كات.

* هه لكو له رى زىرو زيوو داناييه كى
دياره يان دانانى شتيكه له شوينى
خوى.

* هه لكو له رى جوانكار يده كات.

هه لكرانى عهرشى خوايى: (نابلسى)

ده لىت: ببينيان له خه ودا شكومه ندى و
هيزو ريكه و تن و خوشه ويستى و
هاورپيه تيه، ببينيان به لگه يه له سهر
ره وشتى چاك و پاكي بىرو باوه رو
نزيك بوون له دروسه تكراوه
تا بيه تمه نده كانى په روه ردگار.

هه لگه رانه وه: هه لگه رانه وه ي مروف
له خه ودا به لگه يه له سهر
هاوه لپه يدا كردن بو په روه ردگار و
دوراندى دنيا و قيامه ت.

* نه گهر له پيشه وه بو دواوه
هه لگه رايه وه ته و به ده كات بولاى خواو
به لگه يه له سهر روو به روو بوونه وه ي
خه لكى.

* له په وپوو كه و تن به لگه يه له سهر
نه خوشيه كانى هه ناوو ناخ، نه گهر
خه و بين ژنبو روو وهرده گيږي.

بۆپتیا زى خوداو پاشىگه زىبونه وه
له گوناھو تاوان به پى ئايه تى: ﴿فَقِرُوا
إِلَى اللَّهِ أَنَّى لَكُمْ مِثْلُ نَذْرِ مُيَسَّرٍ﴾
(الذاريات: ۵۰).

*هه لهاتن ده سته لات يان ته وبه
مه ركه.

*نه گه ر بينى له دوزمنىك كه لى
ده ترسى هه لدیت دلتیاده بیته لى.

*نه گه ر زانا يه كه هه لهات دادگا
به ده سته دهیته چونكه (موسا)
(سه لامى خواى لیبت) دادگه رىكر
دواى هه لهاتنى.

*نه گه ر بينى هه لدیت و ناترسى نه وه
ده مرى به پى ئايه تى: ﴿قُلْ لَنْ
يَنْفَعَكُمْ الْفِرَارُ إِنْ فَرَّيْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ﴾
(الأحزاب: ۱۶).

*نه گه ر بينى هه لهات و ده یزانى
هه لهاتنه كه ی بۆچیه ته وبه ده كات.

*هه لهاتنى سوپا سه ركه وتنه،
هه لهاتنى بیباوه پانیش هه لهاتنه به پى
ئايه تى: ﴿وَقَذَفَ فِي قُلُوبِكُمُ
الرُّجْبُ﴾ (الأحزاب: ۲۶).

هه لهواسین: (نیهین سیرین) ده لیت:
هه لهواسین سیبه شه:

(۱) هه لهواسین به زیندویتی.

(۲) هه لهواسین به مردوویی.

(۳) هه لهواسین دواى كوشتن و تیاچوون.

*بوخوردی ئاههنگ له خه ودا:

+ملكه چكردن دوزمن و سه ركه وتنه.

+هتوربوونه وه یه له ترس و بیم.

+به تالكردنه وه ی جادوو سىحه.

+به ده سته تى ئانى رزق و رزیه به
خاوه نه كانى، له گه ل نه وه ی
مه به سته تى له خه ودا.

(نابلسى) ده لیت: هه لم له خه ودا
بریتیه له هه لمى ئاوو تاریكایى.

*نه وه له لمى له ده م دیته ده ره وه
له زستاندا نه گه ر له خه ودا بينى و
خه وه كه شه له هاویندا بو به لگه یه
له سه ر نه خوشى و نه ینى شاراه
به ده رده كه ویت. نه گه ر خه وینه ر
رینما ییكرا بو و یل و سه ركه ردا نده بیته،
نه گه ر زانا بو بیده یه كى دیارو به رچاو
داده هیتى.

*ده گونجیت به لگه بیته له سه ر درو
قسه و گوفتاریكى بیسوودو كه لك.

هه له ئوتان: (نیهین سیرین) ده لیت:
مه ركه سه بینى په نجه ی قاجى هه له ئوتا
له زوى قه رزى له سه ر كوده بیته وه،
نه گه ر خوینی لیتهات به لاو نه هامه تى
رووى تیده كات. هه روه ها ده لیت: مال و
دارایی حه رام به ده سته دهیته.

هه لهاتن (راكردن): (نابلسى) ده لیت:

له خه ودا به لگه یه له سه ركه پانه وه

* نه گەر بینى به زیندویتی هه لئاسراوه
پله و پایه و ریزو چاکسازی له نایندا
به ده سته هیئت، نه گەر بینى
به مردووی هه لئاسراوه به رزی و
شکۆمه ندی به ده سته هیئت و ویرای
خرابی له ناینداریتییدا، نه وه شی
به کوزاوی هه لئاسرا پله پایه و
به ده سته هیئت و درۆی له گه لدا
ده کړی.

* نه گەر بینى هه لئاسراوه و نازانی که ی
هه لئاسراوه مال و داراییه کی بۆ
ده گه پیننه وه له کیسیچوه.

* نه دیکه دلین: هه لئاسرین بۆ
ده وله مه ند خراپه ده گونجیت
هه ژاربیئت، چونکه هه لئاسراو به روتی
هه لده واسرئ، بۆ هه ژارانیس به لگه یه
له سر ده وله مه ندی، بۆ سه فه رگه رانی
ده ریایی به لگه ی به ده سته هیئانی
ویست و خوازه له وسه فه ره داو
قوتاریبون و رزگارییه له ناسۆرییه کان.

* هه ندیکتر ده لئین: نه گەر بینى
هه لئاسراو به ده روزه کانی شاره وه و
خه لکی ته ماشایانده کرد پله و پایه و
شکۆمه ندی به ده سته هیئت و به هیزو
لاواز دینه ژیر ده سته لاتییه وه.

* نه گەر خوینی له بهر رووی
ژێرده سته کانی سوودی لێوه رده گرن.

* نه گەر بینى گوشتی که سی هه لئاسراو
ده خوات مال و دارایی و سوود و قازانج
به ده سته هیئت له بهر پرستیکی به رزو
بالاوه.

* هه روه ها ده لئین: غه ییه تی
ده سته لاتدار یا بهر پرستیکه کات نه گەر
نه وه ی ده خوات شوینه واری نه بیئت.

* ده گێر نه وه (شافعی) (ره زای خوای
لیبیئت) له خه ودا ده بینى له زیندانایه
له گه ل پێشه وای باوه پدارانداو
هه لئاسراون به پشتا، نه م خه وه ی
به هه ندیک له راهه کارانی خه و راگه یانداو
نه وانیش وتیان: خاوه نی نه م خه وه
ناویانده رده کات و ناویانگی
بلاوده بیته وه، پاشان (شافعی)
به وچه شنه ناویانگی ده رکرد (ره زای
خوای لیبیئت).

* له سه رده می (یه زید) ی کوپی
(مه لب) دا پیاویک دیت بۆلای (ئیین
سیرین) و ده لئیت: له خه ودا بینیم
(قه تاده) هه لئاسراوو، نه ویش ده لئ:
نه و پیاوه ریزداره گوئی لیده گرن، هه ر
له و ریزداره دا (قه تاده) خه لکی
هاندە دات دابنیشن و به شدارینه که ن
له گه ل (یه زید).

(نابلسی) ده لئیت: له خه ودا پله و پایه ی
به رزه بۆ هه لئاسراو، نه گەر بینى

شته په نهان و نادياره كان و بـ
دهوله مەنديش به لگه‌ی خراپه چونكه
به لگه‌يه له سه‌ر تىك چوونى
كاروباره كانيان، نه وه‌ى هاوسه‌رى
نه بيت به لگه‌يه له سه‌ر هاوسه‌ردارى و
نه وه‌ى دهيه ویت له ماله كهيدا بمینتته وه
يان ده ترسئ روو له لایه كېكات به لگه‌يه
له سه‌ر هاتنه ده‌رى له ناوچه و شوینى
خۆى.

* هه‌لواسين به هه‌لگه‌پاوه‌یى به لگه‌يه
له سه‌ر ناچار كردن و گه‌رانه وه له سه‌فه‌ر.
هه‌لۆژه: (نېين سپرين) ده‌لئت: هه‌لۆژه
له كاتى خۆيدا رزق و رۆزى يان كه سىكى
غەريب و ونبوه ده‌رده كه ویت، به لام گه‌ر
له كاتى خۆيدا نه بوو نه خۆشيه دیت
به سه‌ريا.

* هه‌لۆژه‌ى زه‌رد يا سه‌وز غه‌م و
په‌ژاره‌يه رووى تیده كات.

* نه‌گه‌ر بينى نه خۆشيك هه‌لۆژه
ده‌خوات چاكده‌بيتته وه، نه وه‌ى خاوه‌ن
ناونیشان و بنه‌رپه‌تیکى خراپیت له يه‌ك
ده‌م و كاتدا كۆده‌بنه وه لیت.

هه‌لۆ: (نېين سپرين) ده‌لئت: به‌هيزترين
بالنده‌يه و له هه‌موويان به‌رزتر ده‌فپئ و
چاوى ئىجگار تيزه و ته‌مه‌نیشى درێژه.

* نه‌گه‌ر هه‌لۆيه‌كى بينى ياخى بوبوو
ده‌سته‌لاتدار توورپه‌بوه لیت و
سپاردوويه‌تى به‌پياويكى سته‌مكار.

هه‌لواسراوه شایسته‌ى پله‌وپایه‌بوو
به‌ده‌ستیده‌هینیت، نه‌گه‌ر له سه‌ر پشت
گیانى ده‌رچوو نایندارى له شوینى
ده‌سته‌لاته‌كه‌ى كزده‌بئ.

* نه‌گه‌ر هه‌لواسراو نه‌مرد ده‌سته‌لاتيك
ده‌گریتته ده‌ست ئاینى پارێزراوده‌بيت و
دادپه‌وه‌ر ده‌بيت له جیى ده‌سته‌لاتیدا.

* نه‌گه‌ر بينى هه‌لواسراو له‌گه‌ل خه‌لكى
گشتیدا بوو ملکه‌چ و توورپه‌ده‌بئ.

* نه‌گه‌ر گۆشتى هه‌لواسراوى خوارد
خیرى ده‌ستگیر ده‌بئ له‌كۆمه‌ل و
نه‌ته‌ويه‌كى گه‌وره‌.

* هه‌روه‌ها ده‌لین: نه‌گه‌ر گۆشتى
هه‌لواسراوى خوارد كاری
پۆسته‌چیده‌كات، نه‌وه‌شى نه‌وكاره
بكات كۆچى دوايیده‌كات.

* نه‌گه‌ر بينى له‌ده‌روازه‌كانى شار
هه‌لواسراوه ته‌ماشایده‌كه‌ن پله‌وپایه‌و
ده‌سته‌لات به‌ده‌سته‌ده‌هینى و كه‌سانى
به‌هيز له‌ژێر ده‌ستیدا ده‌بن، نه‌گه‌ر
خوینى له‌به‌ر رۆیى ژێرده‌سته‌كانى
سوودى لێوه‌رده‌گرن.

* نه‌گه‌ر بينى له‌خه‌ودا هه‌لده‌واسرئ
به‌لگه‌يه له سه‌ر سه‌رۆكایه‌تى به‌پئى نه‌و
شوینى تیدا هه‌لواسين نه‌نجامه‌درئ.

* هه‌لواسين به‌لگه‌ى خیره‌ بۆ هه‌ژاران و
به‌لگه‌يه له سه‌ر ده‌ركه‌وتنى

وهك هه‌ئو بازان ده‌دیتته‌پان
ده‌سته‌لاتدار ریژه.

* نه‌گه‌ر بالنده‌یه‌ك هه‌لیگرت و بردیه
ئاسمان یاخود نزیك‌بوه‌وه سه‌فه‌ر
ده‌كات بۆ شوینی دوور به‌ئەندازه‌ی ئه‌و
بالنده‌یه.

* نه‌گه‌ر چوه نیو ئاسمان له‌و
سه‌فه‌ره‌دا ده‌مری.

* هه‌موو جوړه فرینیک باشه
له‌لیك‌دانه‌وه‌داو فرین به‌ریکی به‌نیو
ئاسماندا مه‌رگه یان زه‌ره‌رو تیاچوون و
زیانه.

(نابلسی) ده‌لێت: بالنده‌ی سه‌ر‌پراو
به‌لگه‌یه له‌سه‌ر مردنی پادشایه‌ك.

* نه‌گه‌ر دووگیانیك هه‌ئویه‌کی بینی
دایه‌ن و شیرده‌رو به‌خێوکه‌ر ده‌بینی.
* هه‌ئو به‌گه‌وره‌ترین پادشاو فه‌رمان‌په‌روا
یان به‌پێغه‌مبه‌ران و پیاوچاكان
باسده‌کری.

* نه‌گه‌ر گوئی له‌هه‌ئویه‌کیبوو ده‌نگی
بیست ناکۆکی له‌گه‌ل مروفیکدا بۆ
دروسته‌بی.

* هه‌ئو به‌لگه‌یه له‌سه‌ر ته‌مه‌ندریژی.

* هه‌روه‌ها به‌لگه‌یه‌له‌سه‌ر مائیکی زۆرو
جه‌نگ و شه‌ر، ده‌گونجیت بینینی
به‌لگه‌بیته‌ له‌سه‌ر بیدعه‌و وێلی و
سه‌رگه‌ردانی به‌پیتی ئایه‌تی:

* نه‌گه‌ر گوپ‌پایه‌ل نه‌بوو لیتی نه‌ده‌ترسا
حال‌ویاری به‌رزده‌بیته‌وه‌و ده‌بیته
به‌که‌سیکی مه‌زنی سه‌رکیش و
له‌ئاینه‌که‌یدا رۆده‌چی.

* نه‌گه‌ر به‌ئاسماندا فری و خۆیکرد
به‌ته‌ختانی‌کدا ده‌مری، نه‌گه‌ر هاته
ده‌ره‌وه‌ دوا‌ی ئه‌وه‌ی چوه نیو
ته‌ختانه‌که‌ نزیکه‌ده‌بیته‌وه‌ له‌مردن به‌لام
قوتارده‌بیته‌ لیتی.

* نه‌گه‌ر په‌رو ئیسه‌که‌ی به‌ده‌سته‌ئینا
مال‌و سامانیکی مه‌زن
به‌ده‌سته‌ده‌ئینیت.

* نه‌گه‌ر له‌سه‌ر‌پشتی که‌وته‌خواره‌وه
غم و په‌ژاره‌ رووی تیده‌کات و،
ده‌گونجیت تیا‌ب‌جیت.

* نه‌گه‌ر به‌چه‌ هه‌ئویه‌کی بۆ نێردرا
کورپکی به‌ناویانگی پیده‌به‌خشی،
نه‌گه‌ر به‌رۆژ ئه‌وه‌ی بینی نه‌خۆشیه‌که
نزیکه‌ده‌کاته‌وه‌ له‌مردن.

* نه‌گه‌ر هه‌ئو برین‌داریکرد
نه‌خۆشیه‌که‌ی درێژه‌ده‌خایه‌نیت.

* هه‌روه‌ها گوته‌راوه: هه‌ئو خه‌لیفه‌و
پادشای گه‌وره‌یه‌و ئه‌وه‌ی بیته
به‌خواه‌نی زه‌فه‌ر ده‌بات. گۆشتی
هه‌ئوش مال‌و ده‌سته‌لاته‌.

* نه‌گه‌ر بوو به‌خواه‌نی هه‌ئو ته‌مه‌نی
دریژه‌ده‌بیته‌، هه‌موو بالنده‌یه‌کی درپنده

هه لکه نلسن: (ئىبن سىرىن) ده لىت:
 نه وهى بىنى زه وييهك هه لده كه نىت و
 زه وييه كه ش وشكبوو به نه نذاهى نه وه
 مال و دارايى ده سته كه وىت، نه گهر
 زه وييه كه ته پوو فيل له مروفى كده كات
 له پىناوى نه وهى به ده ستيده هيتىت و
 له و جىگه و شوينه دا ماندوويه تى رووى
 تيده كات به نه نذاهى شىتى نه و زه وييه.
 *چالته لکه نندن به لگه يه له سهر:

+فيل.

+ده سترپىن و چاوبه ست.

+توپووداو.

+شوین و جىگه ی داوینپيسان.

+زىندان و كووت و به ندو هاوچه شنى

نه وانه.

(نابلسى) ده لىت: نه گهر بىنى زه وييهك
 هه لده كه نىت و خاك و خولى لیده رده دات
 نه گهر نه خوشبوو يا خود نه خوشى
 هه بوو گهره كه يه تى، به لام نه گهر
 له سهر سه فهرىت به جىگه ياندنى
 سه فهره كه يه تى و خاك و خوله كه ش
 رزق و رزى و ده سته كه و ته.

*نه گهر بىنى چالته لده كه نى يان بىرو
 جوگه له، نه گهر وايزانى به و هه لکه نندنه
 ده كات به ناو نه گهر بو خويىت بژيوى
 تاييه ته، وه گهرنا رزق و رزى گشتييه،
 نه گهر ناوى له به ر روى گرتييه كه رو
 له بژيوى و رزق و رزیده كات.

﴿ولا تذرُنَّ وِداً وَلَا سُواْعَا وَلَا يَعْوَجْ
 وَيَعْوَجْ وَتَسْرًا وَقَدْ اضْلَوْا كَثِيرًا﴾
 (نوح: ۲۲-۲۳).

*ده گونجيت هه لئو به لگه بيت له سهر
 مندال.

*نه گهر هه لئويهك له ناسمانه وه به ره و
 زه وى هات هيج كارىكى بو به جى
 نايه ت و ده سته لاته كه ي به سهر ده چىت.

(ئىبن سىرىن) ده لىت:
 ده سته لاتدارىكى سته مكاره هيج
 نه مه كدرييه كى نيه له خوار بازه وه يه
 له پله وپايه دا، نه گهر بوو به هه لئو
 پله وپايه يه كه وهرده گرى به لام به خىراى
 له كارد هخرى.

هه له: (نابلسى) ده لىت: هه له كردن
 له خه ودا به لگه يه له سهر غه م و په ژاره و
 دانانى شتىك كه له شويى خويدا نه بيت.

هه له اتن له شويى كه وه بو شويى كى تر:
 (نابلسى) ده لىت: هه له اتن له ترسا يان
 به هوى خىراى جموجوله وه بىنى
 به لگه يه له سهر كوتى نىگه رانكه رى
 هه راسان.

*هه له اتن له سهر وه بو خواره وه
 جيا بو نه وهى حال ويارىكى نو ييه
 له گه ل ئالوده بوونى حالىكى خراپ.

*هه له اتن به خىراى به رزبوونه وهى
 پله وپايه ي موفه.

سەفەرئىكى نىزىك، ھەروەھا چال
فروفيئە، ھەروەھا پىشەيە بۆيەك
ئالوودەى يىت.

* چال ئىنىكى ھەژارى داپۇشراو.

* دەگونجىت چال بەلگەيىت لەسەر
ھىمنى لەترسو قوتارىبون لەنارەحتى
بەتايىت ئەگەر يەككە تىيدا ونىيت
بەتايىت ئەگەر دوژمنىيت.

* ئەگەر لەنيو چالەكەدا خواردىنىكى
خۆشى يان ئاويكى سازگارى تىدابوو
يان پۇشاككە عەورەتى خۆى پى
داپۇشى رزقو رۇزىيەكى بۆ دىت
لەلايەكەو ھەرگىز پەى پىنەبردو
ياخود لەگەل كەسكى ناكۆك ونەيارد
ناشتەيىتەو.

(نابلسى) دەئىت: لەخەودا بەلگەيە
لەسەر كارىسەربردن وبەجىھىنانى بۆ
خاوەنەكەى، مەگەر ئەو ھەلبداتەو
كەدەخورى يان ئەو ھى سوودو قازانجى
تىدايە ئەوجا بەخراپى مامەلە لەگەل
ئەو رزقو رۇزىيەدەكات كەخوداوند
پىيەخشو.

* ئەگەر گۆپى ناسراوئىكى مردووى
ھەلدايەو بەدواى رىيازى ئەو مردوودا
دەگەر پى لەنديادا ئەگەر زانابوو ياخود
خاوەن مالو سامانبوو بەو ئەندازەيە
بەدەستىدەھىتى.

* ئەگەر لەكاتى ھەلگەندندا وايزانى
كەسك دەخاتە نىوى فروفيئە
لەوكەسەدەكات.

* ئەگەر خۆى چو ھەنيو چالەكە فروفيئە
ئوبالو ئەستوى خۆيدەيىتەو
بەيىتەو ھى ئەو كەسەبەيىت.

* ئەگەر بىنى لەو خاكەو خۆلە دەخوات
ھەلگەندەو لەو مالەى
بەدەستەھىنىت دەخوات.

* ئەگەر خۆى لەچالئىكدا دىيەو
ئەكەى تەلاقەدەداتو لى
جىادەيىتەو.

* ئەگەر خۆى لەسەر لىوارى چالئىك
بىنيەو بەلام نەچو ھەنيو چالەكە
درايەتى دەكەيىتە نىوانيان، پاشان
ناشتەبنەو.

* ئەگەر بىنى لەچالئىكى بچووك دىتە
دەرەو ئەگەر نەخۆشەيىت ياخود
زىندانى قوتاردەيىت.

* ئەگەر بىنى لەنيو چالئىكدا وندەيىتو
ھىچ دەروازەيەكى تيا نىيە فيئى لەگەل
دەكرىت بەئەندازەى چالەكەو فراوانىو
گوشارى.

* ئەگەر بىنى دەكەيىتە نىو چالئىكەو
ھانا بۆ كەسانىكەبات دەرييەيىننەو
بەلام كەس نايەت بەھانايەو ئەو چالە
چالئى خۆيەتى، چالئى بەلگەيە لەسەر

چاره سه‌ری بيم‌آلى و سامانى
به‌حرامده‌كات يا به‌فروفيټل.

* نه‌گه‌ر گورپه‌كه‌ى هه‌لدايه‌وه و كه‌وت
به‌سه‌ر كه‌لاكى بۆگه‌ن له‌ليټكده‌وه دا
به‌هيزتره‌و پتر به‌لگه‌يه له‌سه‌ر خراپه‌.

(ئيبين سيري‌ن) ده‌ليټ: هه‌لگه‌ندن
له‌مالدا فروفيټل، نه‌گه‌ر بينى له‌مالټيكا
چالپه‌لده‌كه‌نى و ده‌گات پټى ده‌چيټه
داخوازى ژنيك به‌فروفيټل ده‌گات پټى.

* نه‌گه‌ر له‌شاريكا چالپه‌لگه‌ند به‌دواى
ئايى پياويكى زانادا ده‌گه‌رپى و به‌پټى
فرمايشتى پيغه‌مبه‌ر (ﷺ) ده‌فه‌رموى:
"من شارى زانياريم و عه‌لى
ده‌رگاكه‌يه‌تى".

* نه‌گه‌ر له‌سه‌ر به‌رويك ده‌لگه‌ندن
نه‌جامدا به‌دواى ئايى
ده‌سته‌لاتدايىكى ده‌قه‌قدا ده‌گه‌رپى.

(نابلسى) ده‌ليټ: چالپى قه‌لاكان به‌لگه‌يه
له‌سه‌ر چووټه‌ لاى كچ ، له‌گه‌ل كه‌پان و
پشكخين و به‌دواى هه‌والداچوون.

* هه‌روه‌ها به‌لگه‌يه له‌سه‌ر تيټكوونى
مال و سامان و تيټكوونى حاالى مندا لان.
* ده‌گونجيت به‌لگه‌يټ له‌سه‌ر
شويټكه‌وتنى شويټه‌وارو هه‌وال.

* نه‌گه‌ر بينى له‌مالټيكا چالپه‌لگه‌ند و
گه‌يشته‌ ناوه‌كه‌ى ده‌گات به‌ئافره‌تيك و
فيټلى ليټه‌كات.

* نه‌گه‌ر بينى گه‌يشته‌ به‌مردوويه‌ك
له‌گورپه‌كه‌يدا هه‌تا هه‌ليدايه‌وه و بينى
زيندوه له‌نيو گورپه‌كه‌يدا داواى چاكو
خيرومالي حه‌لاله ، خوټه‌گه‌ر
به‌مردووى بينى هيچ خيټيكي تيټا نيبه
داواكه‌ى.

* نه‌گه‌ر روويكرده گورپه‌ستانيك و
هه‌ليدايه‌وه و به‌زيندووى و مردووى
بينى بانگبازيكي ترسينه‌ر له‌ويټاده‌بى.
* گورپه‌لگه‌ن داوايه‌كى نه‌يټيده‌بيټ
چونكه‌ عه‌رب به‌ناديارى شه‌رو خيرو
ناو زه‌ديده‌كات.

* نه‌گه‌ر گوپى زانايه‌كى شاره‌زاي
هه‌لدايه‌وه ريټازه‌كه‌ى ده‌گريټه‌به‌رو
زيندووى ده‌كاتوه.

* به‌هه‌مان شيوه‌يه هه‌لدانه‌وه‌ى گوپى
پيغه‌مبه‌ريش (ﷺ) وايه ، مه‌گه‌ر بگات
به‌ئيسكى پروكاوو په‌رؤى له‌ت و په‌ت
رزيو ده‌چيټ بۆ بيده‌عو رووداويك.

* نه‌گه‌ر به‌مردووى بينى و پاشان
له‌گورپه‌كه‌ى هاته‌ ده‌روه‌ ده‌گات
به‌ويست و خوازى و ريټبازى
زيندوده‌كاتوه.

* نه‌گه‌ر گوپى بيباوهرپى هه‌لدايه‌وه
يان كه‌سيكى بيده‌كار يان كه‌سيكى
ناموسولمان شويټى ريټبازى خه‌لكى و
ويل و سه‌رگه‌ردان ده‌كه‌وى ياخود

*گوشینی هه نارو خواردنه وهی
ئاوه که ی خه رجبی پیاوه بۆ خۆی.

*داری هه نار به لگه یه له سه ر بچرانی
په یوه ندی خزمایه تی.

*هه ناری نادیار نازانری شیرینه یان
ترشه له ئاستی شیریندایه مه گه ر
گوته ی خه وینه ر به لگه بیّت له سه ر
شتیکتر.

(نابلسی) ده لّیت: هه نار بۆ
ده سته لاتدار به شارێک لیکده درێته وه
ئه گه ر شکاندی شارێک نازاد ده کات،
توێکله که ی سـنـووره که یه تی و
ده نکه که ی پیاوه کانیه تی.

*ئه گه ر توێکلی هه نار بخوات له خه ودا
له نه خۆشی چاکده بیته وه.

*هه رنا به سندوقێکی داخراو ناو
زه دده کری.

*ده گونجیت به لگه بیّت له سه ر شانه ی
هه نگ.

*ئه گه ر رهنگی هه ناره که سپیوو
به لگه یه له سه ر دره م، ئه گه ر سووربوو
به لگه یه له سه ر داچله کان یاخود
که شتیک.

*ئه گه ر هه نار به ژن لیکدرایه وه ژن
جوان و شوخ شه نگه، ئه گه ر باخبوو
کچه، ئه گه ر هه ناره که شکابوو
بیوه ژنه.

هه نار: (ئین سیرین) ده لّیت: هه نار
مالێکی کۆکراوه یه ئه گه ر خۆشو
به تامبیّت، ده گونجیت لانه و کونجیکی
ئاوه دانبیّت یان گرێه کبیّت.

*داری هه نار پیاوه، ده گونجیت
ژنیّت.

*هه نار ترس و بیم و غه م و په ژاره یه.

*ده گێرپه وه پیاویکدیت بۆلای (ئین
سیرین) و ده لّیت: هه نارێکم به ده سته
خۆمه وه دی، ئه ویش وتی: ژنیکه
ده یکه یت به هاوسه ری خۆت، ئه گه ر
بیخۆیت باشه .

*هه روه ها هه نار کوپه و به لگه یه له سه ر:
+ ده سته لاتداری ولات و شارێکی
ئاوه دان.

+ زه ویه کی ناوازه ی سه رنج راکیش.

+ مال و داراییه کی جه می بازرگان.

*هه روه ها ده لّین: ئه گه ر بینێ
هه نارێکی ده نک سووری به ده سته ینا
هه زار دینار به ده سته هینیت، ئه گه ر
ده نکه که ی سپیوو هه زار دره م
به ده سته هینیت، ئه گه ر شیرینبوو
شادی و خۆشیه، ئه گه ر ترشبوو
غه م و په ژاره یه.

*ئه گه ر هه نارێک بفرۆشی پیاویکه دنیا
هه لّده بژێری به سه ر قیامه تدا.

*ئه گه ر بینێ توێکلی هه نار ده خوات
له نه خۆشی ده پارێزری.

به لگيه له سەر ئه وهى کارێک
ئه نجامده دات غه م و په ژاره ی
لێده که ویتته وه .

هه ناسه ی خوشی ده برپین (ناه
پیدا هاتن)؛ (نابلسی) ده لیت: ئه وه ی
له خه ودا پیاویک ببینی هه ناسه ی
خوشی ده رده برپیت ده سته کارێک
ده کات سه ره تاکه ی غه م و په ژاره ی
یا خود به لاو نه هاته تی، هه ناسه ی
شادی و خوشی هه لمژینیش به لگيه
له سەر ئه و خه م و خه فته ی
لێده که ویتته وه .

هه نجیر؛ (ئین سیرین) ده لیت: هه نجیر
مالێکی زۆره، دانه که شی پیاویکی زۆر
ده وه له مهنده زۆر سوودمه ندبیت و
دوژمنايه تی ئیسلام رووی تێیکه ن،
چونکه داری هه نجیر کونه ماره و
لێخواردنیشی به لگيه له سەر وه چه ی
زۆر.

* هه ندیکه دلین: هه نجیر رزق و رۆزیه که
له لای عیراقه وه دیت، که مێک خواردن
لێی رزق و رۆزی بێخه شو پاکه،
زوریه ی رافه کارانی خه ویش
له سه ره وه ن هه نجیر باشه چونکه
خوداوه ند به مه زنی داناوه و له قورئانی
پیرۆزدا سویندی پێخواردوه، کۆمه لێک
له رافه کارانیش رقیان لێبوه ته وه و

* هه ناری بۆگه ن ژنێکی بیتا برپوی
داوێنپیه .

* هه ناری ترش مالێکی حه رامه،
هه روه ها ده لێن: غه م و په ژاره یه .

* نه گه ر هه ناریکی بفرۆشی که سێکه
دنای به سه ر قیامه تدا هه لبژاردوه .

* گۆشینی هه نارو خواردنه وه ی
شه ربه ته که ی خه رجی پیاوه بۆ خۆی.

* هه ناری نه ناسراو نادیار که وا نازانێ
شیرینه یا خود ترش وه ک شیرینی وایه .

* داره هه نار پیاویکی شان و
شه وکه تداره، دپکه کانی رێگه ره

له خراپه و سه پێچی، نه گه ر
ده سته لاتداربوو زالدیه بیت به سه ر

ده سته لاتدارانی دی، نه گه ر بازرگانبوو
بازگانی زیاده کات.

* برپینی داره هه نار به لگيه له سه ر
بچرانی په یوه ندی خزمایه تی.

* ده گونجیت داره هه نار به لگيه بیت له سه ر
راچله کان.

* هه روه ها ده لێن: هه ناری شیرین رزق و
رۆزیه کی حه لاله به مانده بوون

به ده ستدیت، ترشه که شی غه م و
په ژاره یه و هه ناری تێکه لیش رزقێکه

گومانی تێدایه .

هه ناسه؛ (ئین سیرین) ده لیت:
هه لمژینی هه ناسه ی ئاسووده یی

*هه نجیری ره شیش له واده و کاتی
خویدا خیره .

*هه نجیری سپی باشره له رهش .

*نه گره هه نجیری له کاتی خویدا نه دی
به لگه یه له سه ره نیره یی بو
خه وینه ردیته پرو .

*ده گونجیت هه نجیر به لگه بیت له سه ره
سویند، نه گره وایت ده گونجیت نه و
سوینده دروینت .

*ده گونجیت به لگه بیت له سه ره غه و
په ژاره گواستنه وهی له شوینتی
به رزه وهیه بو شوینتی نرم .

هه نجیر و تری؛ ده گونجیت هه نجیری
سه وزو تری سپیکه له زستاندا
به لگه بیت له سه باران .

*هه نجیری رهش و تری رهش کهش
به لگن له سه ره سهرماو سوله .

*ده گونجیت به شه وو روژیش لیک
بدریته وه، نه مهش ده چیته ده روزهی
لیکدانه وهی که سییه وه، خه و
خه فته تیش لیره دا نابات و چونکه باران
ویرای سوودو قازانجی به لام بو
که شتوگوزارو موسافیر به ربه ست و
کوسپه و بو کاسبیش پشووه ، جاری
واش هه یه رووخان و قوراپو یکردنی گشت
لایه کی لیبه ریاده بیت .

ده لنین به لگه یه له سه ره غه و په ژاره
به لگه شیان فره میشتی په روه ردگار
له میانه ی چیروکی (ناده م) و (هوا)
کاتی ده فره رموی: ﴿لَا تَقْرَبُوا هَٰذَا
الشَّجَرَةَ﴾ (البقرة: ۳۵) .

*هه ندیکتر ده لنین: هه نجیر غه و
په ژاره یه بو نه وهی ده یخوات و
ده ستیده که ویت .

(نابلسی) ده لیت: نه وهی ببینی
لییده خوات وه چه و نه وهی زیاده کات و
ده لیت: هه نجیر رزق و روژییه که له لای
عیراقه وه دیت و مال و داراییه کی کویه و
بو خاوه نه که ی زیاده کات
بیمان د و بوون و شوینه واره که شی
به سه ریا دیاریده دات .

*که میک هه نجیر خواردن رزق و روژی
ناسانه . هه ره هه نجیریک بخوری هه زار
دینار یان ده هه زار درهمه ده که ویته
دهستی .

*هه روه ها ده لنین: هه نجیر مالیکی
به رچاوه .

*که لای هه نجیر غه و په ژاره ی
نه برپاوه یه، نه وهی بیخوات غه و په ژاره
رووی تیده کات له گه ل په شیمانی .

*هه نجیر به پیاوچاکان و هه لیزارده رافه
ده کریت، یان به رزق و روژی ناسان و
خوشی ته و اوو نازو نیعمه تی خوشنود .

به سهریا، نه گهر ههنگوینی لیدرهیتنا
هیچی بۆ ههنگهکان بهجینههیشته
سته میان لیدهکات، نه گهر بهشی خۆی
بردو پشکی نهوانی وازلێهیتنا دادپهروه
دهبیت لهگهڵیان.

* نه گهر کۆمه لێک ههنگ کۆبوهوه لێی و
پێوه یاندا هاوکاریده کهن و زیانی
لێوه یان پێدهگات.

* نه گهر کوشتنی لهو پوورهیه و
دووریانده خاتهوه.

(نابلسی) ده لێت: فه پوپیت هه گه ل
دهوله مهندی بۆ یه کێک هه بییت و پێرای
بوونی مه ترسی.

* نه گهر پوورهی ههنگی بینو و
ههنگوینی لیدرهیتنا مالی هه لالی
به دهسته تهیناوه.

* نه گهر ههنگوینه که ی بردو هیچی
بهجینههیشته بۆ ههنگه که سته م و
زۆرداری له کۆمه لێکده کات، نه گهر
پشکیکی بۆ جیههیشته دادپه و ده بیه،
نه گهر فره مانپه و یا خود خوازیاری
حه قیوو.

* نه گهر بینو ههنگ به سهریه وه
دهنیشیه وه پله و پایه به دهسته هینی،
نه گهر پادشاو فره مانپه وایه که خه ونیکی
له و جۆره ی بینو و دهسته لات
به دهسته هینی بۆ کشتیاران به لگه ی

هه نسک: (ئین سیرین) ده لێت: هه نسک
به لگه یه له سهر نه وه ی نه وکه سه
توورپه ده بیته و ده دویت و قسه ده کات
له سهر بایه تیکی نه شیاو و نه خۆشیه کی
سهخت و توند ده گری.

ههنگ: (ئین سیرین) ده لێت: بینو
به لگه یه له سهر به دهسته تهینانی
پله و پایه و سوود و قازانج.

* ههروه ها به لگه یه له سهر گوندنشین و
ماندوان و نهوانه ی ره نه جده ده ن و
ده کۆشن.

* ده گونجیت به لگه بیته له سهر زانایان و
نهوانه ی خاوه ن کتێپن چونکه ههنگوین
شیفایه و ههنگیش نیگای بۆ نێردراوه و
فیزی پیشه یه ککراوه.

* ده گونجیت به لگه بیته له سهر سه رباز
چونکه میرو سه رکرده یان هه یه
که شاههنگه و نه سپ و نازه لێان هه یه.

* ههروه ها گوتراوه: ههنگ مرۆفیکی
کاسب و به سووده و مه ترسی گه و ره یه،
نه گهر کۆمه لێ ههنگی به دهسته تهینا
دهسته که وت و مال به بی ماندو بوون
به دهسته هینی.

* نه گهر پادشایه ک بینو شوینی ههنگی
گرته و شاریکی ئاوه دانی به سوودی
حه لال بۆ خۆی دیاریده کات، نه گهر
چوه نیو پووره که ی زالده بیته

دهرخ—واردی خه لکی—ده دات
قورئانده خوینیتته وه له نیوان خه لکیدا
به تونیککی خوش و دلپین.

(نابلسی) ده لیت: نه گه له بهرده میدا
هه نگوینی دانراوی بینی زانیاریه کی
به رزی هه یه و ده یه ویت خه لکی
گوئیستی ببن، نه گه هه نگوینه که
به تهنیابوو نه وه مالکی حه لاله
له ده سته و تیکه وه پیگه یشته، نه گه
له ده به یان کوپه یه کدابوو مالکی
جه می حه لالی ده سته که وی.

*خواردنی هه نگوین به لکه یه له سه
به ده سته یانی شه میدی له جه نگدا.

*هه روه ها به لکه یه له سه
نه خشه و پلان، هه نگوینی پالفته و ساغ
به لکه یه له سه کرداری چاک و باشی
تابیه ت.

*ده گونجیت به لکه بیت له سه حه لال
یان تالانی یاخود به زور له خه لک
زه و تکردن، هه روه ها ده گونجیت
به لکه بیت له سه چاکبوونه وه
له نه خوشی.

*ده گونجیت هه نگوین به لکه بیت له سه
گه واهیدان بیدات یان بویه دن.

(نابین سیرین) ده لیت: هه نگوین بۆ
ئانیداران تام و چیتئی باوه پو
قورئانخویندنه له گه ل کرداری چاکه و بۆ

خیرو فیه پوته، بۆ سه رباز به لکه ی
شه پو ئازاوه یه.

*هه روه ها به لکه یه له سه سه رباز
چونکه شوینی میره که ی ده که ویت.

*نه وه ی هه نگ بکوژی دوژمنه و
کوشتنی هه نگ بۆ کشتیاران باش نییه
چونکه رزق و رۆزی و بژئی له وه وه یه.

*نه گه هه نگ له شاریکی چۆل بینی
سه ربازانی بیخیر هیرش ده به نه سه
نه و شاره.

*هه نگ به لکه یه له سه:
+لیدان.

+نه خوشی.

+خه لکی گوندنشین.

+سوپای ئیسلام.

+نهینیده رخه رو نه وانیه نهینیه
ده دۆزنه وه.

هه نگبازا (هه نگپر): (نابلسی) ده لیت:
خاوه نی هه نگه و بینینی به لکه یه له سه
جه نکاندن و مال و سامان بپردان و
ئابلوقه و پۆشینی چه ک.

هه نگوین: (نابین سیرین) ده لیت:
هه نگوین میراتیه کی حه لاله یان مال و
ده سته که و ته یاخود شه ربکا به تییه.

*نه گه هه نگوینی له بهرده سستی
خویدابینی به لکه یه له سه رنه وه ی
زانیارییه کی به ریزی هه یه، نه گه بینی

چېژیه تی له گه ل نهرم ونيانی و خه لکی
هه یانه زوری ده خوینی و هه ندیکیشیان
که م^(۱).

* هه روه ها ده گپړنه وه پټغه مبه ر (ﷺ)
فه رموویه تی: "له خه ودا بینیم
له گومه زیکي ئاسند ابووم و هه نگوین
له ئاسمانه وه داده به زی و پیاو یه ک
په نجه یان که وچکک یا خود دووانیان
لیده بردو هه شبوو زیاتری ده خواردو
هه شبوو به شلی ده یخوارد" (نه بویه کر)
(ره زای خوی لیبت) فه رمووی: نه ی
پټغه مبه ری خوا با رافه ی بکه م،
گومه زه که ئیسلامه و هه نگوینه که ش
که له ئاسمان داده به زی قورئانه و
نه وه شی که وچکک یان دوانی لیده برد
سووره تیک یا دوان فیرده بی و
نه وانه شی لیسایانه وه کۆیده که نه وه،
پټغه مبه ر (ﷺ) فه رمووی:
"راستده که ی".

* هه روه ها ده گپړنه وه (عبداللای
کورپی (عومر) فه رموویه تی: نه ی
پټغه مبه ری خوا: له خه ودا بینیم نه و
دوو په نجه یه م هه نگوینیان
لیده چوپیت و منیش به په نجه ده یخوم،

دنیاوستان به ده سته یتانی ده سته که وته
به بیتمان دووون.

* هه روه ها هه نگوین به لگه یه له سه ر
قورئان چونکه خوداوه ند وته ی خوی
به چاره سه روشیفا ناو برده وه.

* له (ئیین سیرین) وه ده گپړنه وه
وتوویه تی: هه نگوین رزق و رزیه کی
زوره خاوه نه که ی به بیتمان دووون
به ده سته ده هیئت له به رنه وه ی ناگری
به رنه که وته.

* هه نگوین له لایه کیره وه رزیککی
که مه وه به ماندو بوون ده سته گیریده بیئت.
* نه گه ر بینى ئاسمان هه نگوینی باران
به لگه یه له سه ر باشی و بوونی فه رو
به ره که ت.

* نه گه ر بینى هه نگوینی نه پالتورواو
ده خوات و له سه ریه وه هه نگوینی
پالتورواو هه بوو هه ندیک له رافه کاران
رقیان لیده بیته وه و به ماره برپینی
دایکیان لیکداوه ته وه.

* ده گپړنه وه پیاو ټک دیت بۆلای
پټغه مبه ر (ﷺ) و ده لیت: تاماری و
هه وریکم بینى رۆن و هه نگوینی
ده بارانت و خه لکیش ده یان گرتنه وه و
هه ندیک زورو هه ندیکیش که م،
(نه بویه کر) (ره زای خوی لیبت) وته ی:
بالیکی بده مه وه نه وه قورئان و تام و

^(۱) (متفق علیه): (بوخاری) له (کتاب التعبير)
فه رموده ی ژماره (۷۰۶۶)، و (مسلم) له (کتاب
الروایا) (۱۷۷۷/۱۷/۴).

* ده گونجیت هه نگوین به لگه بیت له سر
چیزتنی تام و چیژ له جووتیوون له گه ل
ژندا یان هی پیاو هه روهك
له فرموده دا هاتوه : "هه تا تام و
چیژی هه نگوینه که ی بکه ی و نه ویش
تام و چیژی هه نگوینه که ت بکات".
* ده گونجیت هه نگوین به لگه بیت له سر
خه م و په ژاره و ئیره یی و خو پاراستن
له پلانیان چونکه هه نگوین میتش و
زه رده واله و میرووله ی لیکو ده بیته وه .
* هه نگوینی ساغ و پالفته کراو به ناگر
ده روه دواى ناره حه تی و کوړیکه دواى
ته و او بوونی واده ی نیو ره حم و
هاوسه ریکه دواى ته و او بوونی خولی
مانگانه مال و سامانیکه به زه کات
پاکده بیته وه ، زانیاریه کی پاک و پوخته
له بیدعه و گومان و رینوماییه که دواتر
سه رگه ردانی به سه را نایه ت .
* هه نگوینی ساغ مالتیکی پاک و پوخته ،
هه روه ها ده لئین : مال و داراییه که
به ماندوبوون ده ستگیرده بی .
* هه نگوین چاره سه ره له نه خوشی .
* هه روه ها ده لئین : خواردنی هه نگوین
ماچکردنی خوشه ویسته .
* نه گه ر بینی هه نگوین ده لیستیته وه
هاوسه رگیری ده کات له گه ل به کی کدا

پیغه مبه ر (ﷺ) فرموی : "تو قورئان
ده خوینیته وه" (۱).
* پیاویک له خه ودا بینی نانیده کرد
به هه نگویندا و ده یخوارد ئنجا حه زی
له زانیاریه کرد له گه ل دانانیدا ، پاشان
سوودی له وه وه رگرت و مال و داواى
زقربوو چونکه هه نگوین به لگه یه له سر
باشی زانیاری و نانیش له لای
چه په وه یه .
(ئیبین سیرین) ده لئیت : هه نگوین
نه وشته یه که قسه و ته کانی
پیده پارزینیته وه ، نه مهش له سه رده می
(عومه ر) ی کوپی (عه بدولعه زین) دابوو .
(نابلسی) ده لئیت : له خه ودا مالتیکی
زوری حه لاله یان مال و سامانیکه
له ده سته که وندا به ده سته یه ئناوه یان
له شه ریکایه تیدا .
* هه نگوین بو ئایندارن تام و چیژی
ناین و قورئان خویندن و کاری چاکه یه و بو
دنیاویستان به ده سته یه ئنانی مال و
سامانه به بیتمان دبوون .
* هه روه ها هه نگوین رزقیکی که مه
له روویه که وه ماندوبوونی تیدا یه .

(۱) (نه حمه د) له (مسنده) که پیدا (۶/۸۸۲)

فرموده ی ژماره : (۷۰۶۷) هیناویه تی و

(هه سه مه ر) له (مجمه د) (۷/۱۸۴) هیناویه تی .

دهشكى يان له تياچوون نزيكده بيته وه
له يه كيك له و كارانه دا.

* ده گونجيت به لگه بيت له سهر سه فهر
له ده رياو وشكانيدا، نه گهر به بال فري
به هيژتره بو خاوه نه كه ي و سه لامه ت
ده بي و ده گونجيت باله كانى مال و
سامان بيت هه لېسى يان ده سته لاتيكي
له ژير سايه يدا سه فهر بكات ،
مه له كردنيس له هه وادا هه به و
شيوه يه يه .

* نه گهر به بي بالبوو به لگه يه له سهر
گوږان له وه ي رووى تيده كات
له تيگوشان و سه فهر نه گهر له كاتى
خويدانه بوو له ده ريا يان وشكانيدابوو.

* نه گهر بينى به بارى پانيدا فري
به ناسماندا سه فهر يكي دوور ديته به ري.

* نه گهر خه وه كه تاييه تېبوو نيوانى
خوى و ناسمان ره شده بيت، نه گهر
تاييه تېبوو به سه روك چاوى كوړده بي و
رووناكى له چاوى ده فري.

* نه گهر زانايه ك نه و خه وه ي بينى و
له خه ودا ده گريان يان ده پارانه وه
نارېحه تى روويان تيده كات به پي
تاريكاييه كه ي به هوى فيتنه و غه م و
په ژاره و نه بوونى قات و قريه وه .

(نابلسى) ده لئيت: نه گهر بينى له خه ودا
له نيوان ناسمان و زه ويديا به شكومه ندى و

نان و هه نگوين بخوات چونكه
بژيوپيه كى باش به ده سته هيئت.

هه وا (كه ش): (نئين سيرين) ده لئيت:
ده گونجيت به لگه بيت له سهر ناوه كه ي،
نه گهر خوى به وه ستاوى يان
دانىشتووى ياخود جموجوله وه بينى
له سهر ويست و خوازي ثاينه كه ي ده بيت
ياخود له دنيدا روده چيت.

* نه گهر له نيو كه شتیه كدابوو له ده ريا دا
ترسى شكاندنى هه يه، نه گهر له ترسو
بيمدابوو رووى تيده كات، نه گهر
نه خوشبيت له تياچوون نزيكده بيته وه،
نه گهر له شوينى خويدا كه وته خواره وه
تيكده چي و كرداره كانى ثاره زوو
زالده بيت به سه ريا به پي ثاينه تى: ﴿ ۹۱
تَهْوِي بِهَ الرِّهْ فِي مَكَانٍ سَحِيْقٍ ﴾
(الحج: ۳۱).

* نه وه ي له وادا دروستده كړي ياخود
سواري ده بي نه گهر نه خوشبوو
ده مري و داره ميت و گوږه كه يه تى.

* نه گهر سه وزبوو شه هيدده بي، نه گهر
فرمانېره وا ياخود دادوهر يك خه ويكي
ئاواى بينى له سه ركاره كه ي لاده بري،
نه گهر كه سيك خه ويكي واييى گري
هاوسه رايه تى به ستبوو تووشى
مه ترسيده بيت و نه گهر كه سيك نه وه ي
بينى كه له ده ريا دابوو كه شتیه كه ي

*نه‌گەر خۆی بینی له‌نیوان ئاسمان و
زه‌ویداو قسه‌ینه‌کرد خیری ده‌ستگیر
ده‌بی له‌گه‌ل مال و سامان و شکومه‌ندی.
*نه‌گەر بینی له‌سه‌ر هه‌وا دانیشتوه
ئه‌وه ئاره‌زوو تیکه‌ل به‌ئایه‌که‌ی
ده‌کات و له‌خۆی بایی ده‌بیئت.

هه‌واله‌گه‌ر: (نابلسی) ده‌لێت: به‌یه‌کێک
ده‌گوتریت به‌دووی رووداوو کردار
بکه‌وێت و بینینی له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر لێدان و قسه‌کردن ده‌رباره‌ی
ئابووی خه‌لکی، ده‌گونجیت به‌لگه‌بیئت
له‌سه‌ر سیخوپی و جاسوسی.

هه‌واله‌ و ژياننامه‌گیره‌وه‌: (نابلسی)
ده‌لێت: بینینی له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر ناگاداریبون له‌هه‌واله‌ و گواستنه‌وه‌ی
هه‌واله‌ و ده‌نگوباسی راست و درۆ
برده‌سه‌ری به‌لێن و واده‌.

*ده‌گونجیت به‌لگه‌بیئت له‌سه‌ر
ژياننامه‌ی نامۆزگاریده‌رو زاناو
شوێنه‌وارناسان به‌باسکردنی روودای
په‌نه‌ان و نادیار.

هه‌وره‌ (گه‌واله‌هه‌ور): (ئین سیرین)
ده‌لێت: هه‌ور به‌لگه‌یه له‌سه‌ر ئایینی
ئیسلام هۆکاری ژیان و قوتاریبونه‌و
هۆی به‌زه‌یی میه‌رو سۆزه که‌خوداوه‌ند
ئه‌و ئاوه هه‌لده‌گرێ بۆ به‌نده‌کانی
که‌پێده‌ژینه‌وه‌.

پله‌وپایه به‌هۆی ده‌سته‌لاته‌وه
به‌ده‌سته‌هێنی، نه‌گەر خه‌وبینه‌ر
خاوه‌نی ئومێدو له‌خۆباییبونبوو
خه‌ونه‌که‌ی پووج به‌تاله‌.

*نه‌گەر بینی به‌نیو هه‌وادا ده‌پۆیی
به‌بیته‌وه‌ی سه‌ریکه‌وێت شکومه‌ندی و
مالیکی حه‌لال به‌ده‌سته‌هێنی نه‌گەر
شایسته‌بوو، وه‌گه‌رنا سه‌فه‌رده‌کات
نه‌گەر ئومێدخوازیوو.

*نه‌گەر بینی هه‌لواسراوه له‌نیوان
ئاسمان و زه‌ویدا دلی سه‌رقالده‌بیئت و
نازانیت چیده‌کات.

*نه‌گەر که‌وته‌خواره‌وه پله‌وپایه
شان و شه‌وکه‌تی ده‌که‌وێت، نه‌گەر
پایه‌دارنه‌بوو نا ئومێدده‌بیئت له‌کارێک
که‌خوازیاریبوه‌.

*هه‌روه‌ها ده‌لێن: ئه‌وه‌ی له‌هه‌وادا
بکه‌وێته‌خواره‌وه و غه‌مباربیئت ده‌رووی
لێده‌کرێته‌وه‌.

*هه‌وای ساف بۆ یه‌کێک خوازیاری
سه‌فه‌ریئت یاخود پێشه‌وه‌ریک
پێشه‌که‌ی وابه‌سته‌ی تیشکی خۆرو
هه‌وابیئت باشه‌.

*هه‌روه‌ها به‌ئاره‌زووی نه‌فس
لێکده‌درێته‌وه ئه‌وه‌ی سه‌رپێچی
ئاره‌زووی بکات به‌هه‌شتیده‌بیئت.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سهر زانیاری و فیهودانایی و روونکردنه وه.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سهر:

+ سه ریا زو هاوه لان.

+ خوشتری هاتوو که به ناو خواردن ده ژیتته وه.

+ که شتی چارۆکه دار که له ناودا ده پوات و نه له زه وی و نه له ناسماندایه و به هوی باوه ده چیت به پتوه.

+ ژنی دووکیان چونکه ژن و هور هه دووکیان ناویان هه لگرتوه.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سهر باران خوی چونکه له خوی ته و به هوی نه وه وه یه.

* ده گونجیت به لگه بیټ له سهر سزای ده سته لاتدارو بریاره کانی، نه گهر که واله هه وره که ره شبوو یاخود شتیکی وای له گه لدا بوو به لگه بیټ له سهر سزا.

* نه گهر هه وری له مائی خویدا بینیی یاخود دابه زیییه ژووو ماله کای موسولمانده بی نه گهر بیباوه پیت و زانیاری و دانایی به ده سته هینیت نه گهر باوه پارپیټ، یاخود هاوسه ره که ی دووکیانده بی نه گهر خوازیاری یان خوشتره که شتی که ی یا نوتومبیل و هه رشتیکی دیکه ی رووی تیبکه ن.

* نه گهر خوی بینیی سواری که واله هه وره یه یاخود بینیی ده پوات به پتوه ژنیکی چاک و باشد ه بی به هاوسه ری نه گهر ره به نبیت یا خوازیاری سه فهرو (هه ج) بیټ، وه گهرنا به زانیاری و دانایی لیکده دریتته وه نه گهر خوازیاری بیټ نه گهر وانه بی تیپیکی سه ریا ز به کیشیده که ن یاخود به یاوه ری نه وان به پیده که وی، وه گهرنا فرمانپهوا به زیده کاته وه به هۆکاریکی بالاو نوی.

* نه گهر که واله هه وریکی ریټچکه به ستووی دووبه دووییکی به دیکردو خه لکی چاوه پیتوون و له وگه واله هه ورانه بوو روو له و شوینه ده کرئ خه لکی گومانی پیده به ن و به و چه شنه ده بی خیرو چاکه ی هه لگرتبی یان سه ریا زو کاروان رووی تیبکات.

* نه گهر بینیی له سهر زه وی که و ته خواره وه یاخود که وت به سهر ماله کاندایا کینگه کان یا دارو درهخت و رووه کدا، لافاوو باران و کولله و بالنده یه، نه گهر له خه ونه که دا نیشانه ی وای تیا بوو به لگه بیټ له سهر زیان وه که ره شه باو ناگرو مارو دوویشک هیرشیکه ده کریتته سه ریا زو ده دات به سه ریا ندا، یاخود هاوه ل کاروانیکه هه وائیکیان بو

*نه‌گه‌ر بينى خويىوه به‌ه‌وو
بارانده‌باريتى به‌سه‌ر خه‌لكيدا مالّو
دارايى به‌ده‌سته‌هينيت و خه‌لكى سود
وه‌رده‌گرى لى.

*نه‌گه‌ر ه‌وو بارانى تيدانه‌بوو نه‌گه‌ر
خوى ده‌سته‌لاتخوازبوو ده‌بيت
به‌ده‌سته‌لاتدارو دادپه‌وه‌ر نابيت.

*نه‌گه‌ر بازرگاني خوازيوو به‌ليني
به‌جينا‌هينيت و ده‌سته‌به‌رى ناكات.

*نه‌گه‌ر پيشه‌وه‌ربوو له‌پيشه‌كه‌يدا
شاره‌زاو داناده‌بيت و خه‌لكى
پتويستيان پييده‌بى.

*ه‌وو فرمانپه‌واو ده‌سته‌لاتداره
قسى به‌سه‌ر خه‌لكيدا ده‌پوات و
خه‌لكى قسو ده‌سته‌لاتيان به‌سه‌ريا
ناپوات.

*نه‌گه‌ر ه‌ووړك به‌رزپوه‌وو بروسكه‌و
گرمى تيدابوو ده‌ركه‌وتنى
ده‌سته‌لاتداريكى به‌هه‌يبه‌ته به‌حق
هه‌په‌شه‌ده‌كات.

*نه‌گه‌ر ه‌ووړكى بينى له‌ئاسماندا هاته
خواره‌وو بارانى باراند به‌شيوه‌يه‌كى
گشتى نيمامو پيشه‌وايه‌كى دادپه‌وه‌ر
داده‌نرى بۆ ئو شويته نه‌گه‌ر هه‌وره‌كه
سپيپوو يان ره‌ش.

*هه‌ورى سوور نه‌گه‌ر له‌كاتى خويدا
نه‌بى به‌لاو نه‌هامه‌تپه‌ ياخود فيتنه‌و
نه‌خوشپه‌.

ده‌بات مه‌رگى زۆرړك له‌وانه‌ى
سه‌فه‌ريانكردوه له‌خوگرتوه يان
گيراون و غه‌رامه‌كراون ياخود باخپكه
ميرى و ده‌سته‌لاتدار ده‌يخاته
نه‌ستويان، يان بى‌روپوچوون و بى‌دعه‌يه
له‌نيوياندا بلاوده‌بيت وه.

*هه‌ندىكى ديكه‌ده‌لن: ه‌وو
پادشايه‌كى به‌توانايه‌ ياخود
ده‌سته‌لاتداريكى به‌سوړو به‌زه‌يبه،
ئوه‌ى تيكه‌ل به‌ه‌ووړيت تيكه‌ل
به‌پياوى له‌و چه‌شنه‌ده‌بى.

*نه‌گه‌ر هه‌ووړخوارد سود له‌مالى
خه‌لالى پياويك وه‌رده‌گرى يان سود
له‌دانايى وه‌رده‌گرى، نه‌گه‌ر كويكردوه
دانايى له‌پياويكى ئاوا وه‌رده‌گرى،
نه‌گه‌ر بوو به‌خواه‌نى دانايى و مولك و
ده‌سته‌لات به‌ده‌سته‌هينيت.

*نه‌گه‌ر بينى مالّو خانويه‌كه له‌ه‌وو
دروسته‌كات دنيايه‌كى ريزدارى
خه‌لالّو دانايى و به‌رزى و شكّو
به‌ده‌سته‌هينيت.

*نه‌گه‌ر كوڅكيكى له‌ه‌وو دروستكرد
خوى له‌گونه‌وو تاوانده‌پاريزى به‌و
داناييه‌ى سودى ليوه‌رگرتوه و خيى
زۆر به‌ده‌سته‌هينيت.

*نه‌گه‌ر هه‌ورى بينى له‌ده‌ستدابوو
بارانى ده‌باراند دانايى
به‌ده‌سته‌هينيت.

*نه گەر هه وره که ره شبوو داناییه
له گه ل دڅوښی و پیاوچاکی.

*نه گەر هه وره که ناپه حه تی و
ناخوښی و به لای له گه ل دابوو
رکه به رکه کان ده ستریزئی ده که ن بۆ
پیاوښکی دانای به هیز.

*نه گەر بینى هه وړیک به رزبوه ته وه و
زیزده بارینى به سه ریا له پیاوښکی دانا
کاروبارینى دنیا فیزده بى، نه گەر
هه وره که سپیوو بارانى باراند
فرمانپه وایه کی دادپه روه ری پیرۆز
ده بیټ.

*نه گەر له کاتى خۆیدا هه وری بینى
خیرو به ره که ت و نازو نیعمه ت و مال و
دارایی به ده سته هیئت، یا خود
خوداوه ند رزق و رۆزى ده پزیزئی به سه ر
خه لکی نه و شارو ولاته دا، نه گەر
له نه بوونی شدا بوون ده روویان
لیده کریته وه و له ویا ره قوتارده بن.

*گه واله هه وری سپى له خودا به لگى
کردارو ره فتاره.

*نه و گه واله هه وره ی مړوف ده بیبى
وه که نه وه ی له زه وییه وه به رزده بوه وه
روو به ناسمان به لگه یه له سه ر سه فه رو
بۆ یه کیک له سه فه ردا بیټ به لگه یه
له سه ر گه پانه وه ی له سه فه ره که ی و
ده رکه وتنى شتى نه ینى.

*هه ندیکه دلتین: نه گەر هه وړیکى بینى
له زه وییه وه روو به ناسمان به رزبوه وه و
ولاتى تاریک کرد به لگه یه له سه ر خیرو
چاکه، نه گەر خه وینه ر خوازیارى
سه فه ربوو بۆ دیته پیش و
به سه لامه تی ده گه پیته وه، نه گەر
دلنانه بوو له شه رو خراپه پاریزراو
ده بى و ده گات به هیوا و ناواتى خۆی.

*هه ندیکى دیکه ده لټین: نه و هه وره ی
له زه وییه وه به رزده بیته وه روو
به ناسمان به لگه یه له سه ر سه فه ر یان
هه وری ره ش به لگه یه له سه ر غه م و
په ژاره.

*هه وری ره شیش به لگه یه له سه ر
سه رمایه کی سه خت و په ژاره.

(نابلسی) ده لټیت: نه گەر تی که ل
به هه وریوو به لام هیچی لټه لته گرت
تی که ل به زانایان ده بى و هیچ
له زانیا ری که یان ناگوږئ بۆ کردار.

*نه گەر سواری هه وریوو ناویانگی
به رزو بلنده بیته وه و له داناییدا بالاو
شکو دارده بى.

*نه گەر بینى چه که که ی بوه به هه ور
پیاوښکی رکه به روناکوکه، نه گەر خۆی
وانه بى نه وه کوږه که ی یا خود
گه وره ی و هاوښتیه یه کی به وچه شنه یه.

له هه وری سوور به لگه یه له سه ر بیکاری.
* هه وری تاریک و بۆر به لگه یه له سه ر
غم و په ژاره .

* هه وری به لگه یه له سه ر ره واندنه وه ی
غم و په ژاره و ترسو بيم و ده رکه و تنی
کاری له راده به ده ر "که رامه ت".

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر
خۆشه وستی به پیتی نایه تی: ﴿ اَلَمْ تَرَ
اَنْ اللّٰهُ يُزَيِّجُ سَخَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ﴾
(النور: ۴۲).

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه
له سه ر سه رکه و تنی باوه رداران و مردنی
که سانی نه خۆش و گرفتدار به پیتی
نایه تی: ﴿ لَکُلِّ يَنْظُرُونَ اِلَّا اَنْ يَّاتِيَهُمْ
اللّٰهُ فِيْ ظُلُمٍ مِّنَ الْعَمَامِ وَالْمَلَايِكَةِ
وَقُضِيَ الْاَمْرُ ﴾ (البقرة: ۲۱۰).

* نه گه ر سواری گه واته هه وریکیو
پله و پایه ی به رز ده بیته وه و
به سه لامه تی سه فه رده کات نه گه ر
له سه فه ر دابی و سه لامه تده بی، نه گه ر
ره به نبوو ژنیکی ریزدار ده هیئت.

* ده گونجیت گه واته هه وری به لگه بیت
له سه ر غم و په ژاره .

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا به لگه یه
له سه ر سه فه ر له ده ریادا به هوی
ئاوه لگرتنی له نیوان ئاسمان و زه ویدا.

* هه وری سوور به لگه یه له سه ر بیکاری.
* هه وری تاریک و بۆر به لگه یه له سه ر
غم و په ژاره .
* هه وری رهش به لگه یه له سه ر
سه رمایه کی سارد یان غم و په ژاره .
* ده گونجیت هه وری سوور به لگه بیت
له سه ر سه ریاز رووده که نه نه و لات
له گه ل و یست و پلان.

* نه گه ر بینی به شیک له هه وری و ده رگرت
دانایی به ده سته هیئت یاخود
کشتوکالی زه وی و زاری مردوو ده کات.
* نه گه ر بینی سواری هه وریوه یاخود
به سه ریه وه ده پوات دانایی
به شیوه یه کی ته واه و ده رده گری.

* نه گه ر بینی هه وری هات به ره و رووی
له خه ودا کرداری باش نه نجام ده دات و
داد په ره و ده بی و مژده ی پیده درئ و
له هه موو غم و په ژاره یه ک قوتارده بی،
نه گه ر له خراپه کارانبوو سزایه ک
داده به زیت به سه ریا.

* نه گه ر بینی هه وری و تیشکی خوری
دایق شیوه فه رمان په و نه خۆشه ده کوی
یاخود توو په ده بیت و خه شمه ده یگری
یان له ده سته لات و پله و پایه ی خوی
لاده بری.

* (جه غه ری صادق) (زه زای خوی
لیتیت) ده لیت: نه گه ر بینی کراسه که ی

* نه گەر هه وره بروسکه له سه رزه وي و کي لگه و بيستان و که سانی با جگریدا خراپه رووده کاته خه لگی نه و ناوچه يه . (نابلسی) ده لیت: له خه ودا سزايه نه گەر له و ناوچه يه بدات و بروسکه هه بوو .

* هه وره بروسکه به لگه يه له سه ر نه خو شى بۆ يه کيک بيسوتيني، نه گەر شتيکی به سوودی سووتاند به لگه يه له سه ر زيان و بازار ساردی .

* هه وره بروسکه ناگاداريه بۆ که سيک گونا هو تاوان نه نجام بدات و ترس و بيمیکی زۆر سه خت و تونده .

* نه گەر بينی هه وره بروسکه يه ک له شار يکيدا وه زه وييه که ی سووتاند وه ده سه لآنداريک رووده کاته نه و شوينه و خراپه کارى تيدا بلو ده کاته وه يان جهنگ و قات و قري و گرانيه کی توندی تيا به رپاده کات .

* هه روه ها ده لئين: نه گەر هه وره بروسکه به بيتاگر روويدا نه وه ده سه لآنداری داها توه .

* ده گونجيت به لگه بيت له سه ر هه ره شه ی ده سه لآندارو تو وره يی .

* ده گونجيت به لگه بيت له سه ر په يمانی باش و فره مانى دروست، چونکه فره مانى فريشته ی هه وره کانه به هه لسان و به خشين و نمه دان .

هه وره بروسکه: (ئين سيرين) ده لیت: به لگه يه له سه ر به لاونه هامه تی که خودا وه ند ده يه پي نيت به سه ر به نده يا ياخود دووریده خاته وه له وه ی که خو ی ده يه وي ت وه ک کولله و سه رما و ره شه با و نه خو شى و گه پى و له رزوتا و ...

* ده گونجيت به لگه بيت له سه ر ته ندروستى باش و ده سه لآنداريه کی گه وره که له لايه ن پادشايه که ده بيت و تيدا تيا چوون و فه وتانى له خو گرتبى .

* ده گونجيت به لگه بيت له سه ر هاتنى ده سه لآنداری سه ته مکارو به لگه يه له سه ر دابه زینی بۆ سه رزه وي .

* ده گونجيت به لگه بيت له سه ر روودا ی به ناويا نگ .

* نه گەر هه وره بروسکه ی بينی دای له ماله که ی نه گەر نه خو شبو و ده مرى، نه گەر که سيکی سه فه ري کړدبو و ده گه پي ته وه .

* نه گەر هه وره لآنداريه کی ده وری ده سه لآنداريه دابو و پيدا ويستی و خوازی بۆ به جي ديت، وه گه رنا دزيک هه لده کوتي ته سه رى يان ناگرى تيه رده بي ياخود ماله که ی ده پوخى .

* نه گەر هه وره بروسکه ی بينی ده دات له مالا ن ده گونجيت له ني و خه لکيدا هه وائيک هه بي به گه پانه وه ی که سيکی ناو ره يان حاجى ياخود تیکوشه رانى .

* هه وره بروسکه به لگه یه له سه ر:

+مۆسیقاو جه نگ و چوون به ره و
دوژمن و هه ستان.

* هه وریش به لگه یه له سه ر سه ر یازو
برووسکه ش نیتزه یه له گه ل ئالای ره نگاو
ره نگ.

* بارانیش به لگه یه له سه ر خوینی رزاو
نال ئالی هه وریش به لگه یه له سه ر مه رگ.
* نه گه ر هه وره برووسکه ی دی له ئاسماندا
فه رمانی نه سه په رده کردنه
له دهسته لاتداره وه.

* نه گه ر بینى ئه وه وره برووسکه نه
بارانیان به دواوه یه وه خه لکی زۆر
پتووستیان به باران نه بوو به لگه یه
له سه ر باران و ئه وه به ئیتانه ی فه رمانپه روا
داویه تی به خه لکی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر دوو پوو
له گه ل مژده دان به دوو بارو حال.

* نه گه ر خه و بینه ر باران زبانی
پتده گه یان وه ک موسافیرو بیناسازو
جلشۆرو دوریتنه وه وه ی هه مان حالی
ئه وانیان هه یه باران به پتوه یه وه ده بیت
زرنگی و بیداری خو یان وه ریگرن.

* نه گه ر له گه ل چه خماخه دا گرمه و
نال ئه ی بیست دلنیا ده بیت
له هه وره برووسکه بو ئه وه ی به لگه یه
له سه ری، نه گه ر له وه حاله دا خوړ

دیاریوو هیچ بارانیك نه باریوو ناگاداری
له لایه ن دهسته لاتنه وه بو دیت کۆمه لیک
روویان تیده کات یاخود مژده یه کیان بو
ده نیرئ، یاخود کۆمه لیک که سه
به ئه رکو دهسته لات راده سپیرئ یان
رووبه ناوچه و جیکه یه ک ره وان یان
ده کات.

* نه گه ر له گه ل ئه وه دا باران و تاریکی و
هه وره برووسکه هه بوو له ئاسمانه وه
سه رماو کولله و میشووله و ده ردو به لاو
مه رگ یاخود فیتنه و ئاشووب و جه نگ
روویان تیده کات نه گه ر ئه وه ولاته
ولاتیکی جه نگ ئاسابوو یان خه لکی
چاودیری ئه وه یانده کرد له دوژمن.

* هه ندیکده لئین: هه وره برووسکه بیباران
ترسو بیمه، نه گه ر هه وره برووسکه ی
دی قه رزیک ده داته وه، نه گه ر
نه خۆشبوو چاکده بیتنه وه نه گه ر
زیندانیکرابوو ئازادده کړئ.

* هه وره برووسکه و باران ترسو بیمه بو
که سه ی موسافیرو بو ئه وه وه ی
نیشته جتیه ته ماع و چاوبرستیتیه.

* هه روه ها ده لئین: هه وره برووسکه
هاوکاری پۆلیسی پادشاو به رپرستیکی
مه رنه.

* هه ندیکتر ده لئین: هه وره برووسکه
چه خماخه به لگه یه له سه ر فروفیل و

* بیستنی هه وره بروسکه له کاتی خۆیدا به لگه یه له سه ر مژده و فه پوخیر، نه گه ر له کاتی خۆیدا نه بوو به لگه یه له سه ر جموجوولی سوپا بۆ داگیرکاری و فیتنه و ناشووب.

* ده گونجیت گوییستبوونی به لگه بیټ له سه ر یادی خوا و سلاواتدان.

* ده گونجیت گوییستبوونی به لگه بیټ له سه ر نه خۆشی و گوئی له دهنگی ده فگرتن له ناهاهنگدا، نه گه ر گوتلیبونی نهسته مبوو ته یه ده کات یاخود موسولمانده بیټ.

* ده گونجیت گوییستبوونی به لگه بیټ له سه ر که پپوون، نه گه ر گوییستی هه وره بروسکه بوو له خه ودا نه و رۆژه ریکه وتی (تشرینی یه که م) بوو به لگه یه له سه ر مه رگ له ولاتی (شام)، نه گه ر له شه ورۆژدابوو خواردن هه رزانده بیټ و خواردنه وه و میوه له (میسر) زۆرده بی.

* نه گه ر له هه موو مانگه که دا گوییستی دهنگی هه وره بروسکه بوو به لگه یه له سه ر زۆری بیزاری و بیتاقه تی.

* نه گه ر له خه ودا گوییستی هه وره بروسکه بوو هاوکاتبوو له گه ل (تشرینی دووه م) دا فه پوخیر زۆرده بیټ له زیدی (به ره به یه کان) و (میسر)، ده گونجیت هه ساره یه کی کلکدار

به تال و درۆ، هه روه ها ده لێن: دهنگی هه وره بروسکه به لگه یه له سه ر نازاوه و جهنگ و هه راو ناکۆکی.

(نابلسی) ده لێت: نه وه ی گوئی له هه وره بروسکه یه کی توند بیټ له هه ر ولاتیك یاخود دهنگی کی به رزیببستی له ناکاو ده مرن و فیتنه و ناشووب و کوشتار ده که ویتنه نیویانه وه.

* هه روه ها دهنگی هه وره بروسکه به لگه یه له سه ر:

+ ناکۆکی و هه راو مقو مقو.
+ که م و کوپی له ناینداو زیان له مال و دارایی.

* نه گه ر گوئی له هه وره بروسکه بوو له گه ل باراندا له کاتی خۆیداو خه لکی پتیوستان به باران بیټ به لام دهنگه که ی گه وره نه بیټ فه پوپیته روو له خه لکی نه و ناوچه یه ده کات.

* نه گه ر هه وره بروسکه ببینی به ده ر له چه خماخه به لگه یه له سه ر تیرۆرو فروفیل و درۆه لپه ستن، نه وه شی دهنگی هه وره بروسکه ده بیستی گوتیه که له فه رمانپه و ده بیستی پی ناخۆشده بی.

* گوییستبوونی هه وره بروسکه هه یج خیریکی تیدانییه نه گه ر تاریکایی و چه خماخه ی له گه لدابوو، نه گه ر هاوکات له گه ل زه مینه له رزه دابوو.

له (شام) یش نه خوشی و دهر د
 بلاوده بیته وه، نه گهر له خه ودا گوئی
 له هه وره بروسکه بوو خه ونه کـه ی
 ریکه وتی یه کم رژی (شباط) بوو
 به لگه یه له سره فـه پویتی زه وی و
 نرخه کـه ی داده به زی و له زه وی
 (یا جوج) و (ما جوج) به لاو نه هامه تی و
 نه خوشی بلاوده بیته وه، هـه روه ها
 مردن له (جه زائیر) بلاوده بیته وه و نرخـی
 شتومه کی خه لکی (مه ککه)
 هـه رزانده بیته و بارانده باری و
 له (حه به شه) ترس ویم ده که ویتـه وه،
 نه گهر له کژتایی نه ومانگه دابوو به لگه یه
 له سره نه وه ی پادشایه ک
 له (خوژئاوا) روو به زه ویه کیتـه ده چیت و
 نه یاریکی بو دروستده بیته له نیو
 دانیشتوانی نزیک روپارو دارودره ختداو
 که میک ده توانی ده سته لات
 بگریته ده ست.

* نه گهر له خه ودا گوئی
 له هه وره بروسکه بوو خه ونه کـه ی
 هـه ماهه نگیوو له گه ل شه ش رژی
 (نازان) دا به لگه یه له سره فـه پوخیـر
 له گه نم و زه یست و بازرگانه کان
 دلنیاده بن و پادشاو فـه رمانپـه و
 له شاریکه وه ده چیت بو شاریکیتر و
 خـوازو داوای به ده سته هـیتیت و،

دهریکه وی و له (شام) تالان و بـړو
 رویدات یاخود له وانه یه یه کیک
 له پادشاکانی عـه ره ب بمریت و
 بالنده وپه له وه رو دهر دو ثافاتی
 تیکه ویت و زولم و سته م له رژه هـه لات
 به رپا بیته و بارانیک بباریت هیچ زیان و
 سوودیکی تیدا نه بیته.

* نه گهر له خه ودا هـه وره بروسکه ی
 گوئیلبوو که وته ده رژی مانگی
 (کانونی دوهم) به لگه یه له سره مهرگی
 مه زنه کان له (نه نده لووس) و نرخـی
 شتومه کیان به رزده بیته وه و
 ده سته لاتیان زانده بیته و خراپـه و
 که نده لی زورده بیته به روپووم
 که مده کات.

* نه گهر له خه ودا گوئی
 له هه وره بروسکه بوو له شه ورژد ابوو
 ریکه وتی (کانونی دوهم) رووداویکی
 مه زن رووده دات له زه مینله رزه و زه وی
 رژه چیت له (عیراق)، ده گونجیت به لاو
 نه هامه تی روو له ناژه لیکات و دانه ویتـه
 که مبیته، نه گهر خه ونه کـه
 له کژتاییدایت هـه والدانه به رژیگـیران و
 مردنی فـه رمانپـه وایه که له رژئاوا،
 هـه روه ها ده لـین: هـه ساره یه ک
 سه ره لده دات هـه والی خاپووربوونی
 شاریکی که وده ی هـه لگرتوه،

*نه گەر له يانزه دابوو زه مينله رزه
 نازارو ناخوشي رووده کاته خه لکي،
 نه گەر له سيانزه دابوو گرانيه کي زور
 رووله خه لکي—ده کات، نه گەر
 له حه فده يابوو روقين ده که ويته
 نيوان ميرو شايان و وه زيره کانيان،
 نه گەر له بيست و دوو دابوو نه خوشيه کي
 کوشنده ي ترسناک بلاوده بيته وه،
 نه گەر له بيست و سي دابوو فه پو پيت
 رووده دات، له بيست و پينجا گرانيه کي
 زور بلاوده بيته وه، نه گەر له بيست و
 تودابوو به لگه يه له سه ر خيروشادي و
 خوشي.

*نه گەر خه ويپنه ر له خه ودا هه وره
 بروسکي بيني خه ونه که له نو روژي
 (ثايار) دابوو به لگه يه له سه ر مه رگي
 ريژداران له (يه مامه) و له نيو تورکه کانددا
 مه رگ بلاوده بيته وه، هه روه ها له نيو
 مه پو مالآتداو بارانکي زورده باري و
 خيروييري باخه کان زورده بن.

*نه گەر له (ده) دابوو نه خوشي توندو
 سه خت بلاوده بيته وه.

*نه گەر گوئيبيستی هه وره بروسکه بوو
 له خه وداو خه ونه که ي له (ده) ي مانگي
 (حوزه يران) دابوو به لگه يه له سه ر مردني
 زانايان و به ريژان له (ميسر) و هه رزاني
 بلاوده بيته وه، هه روه ها له نيو

ماوه يه که له ده ستيدا ده مي نيته وه و چه ن
 روژيک ده چيت بۆ خاکی (روم) و کومه له
 سه روک و گه وره به رپرسانی له ناوده بات
 له خانه واده ي نه وکه سه و خاکی (شام)
 فه پو پيتده خاته وه، نه گەر له کو تاييدا
 هه وره بروسکه هه بوو کواله و مه رگو
 مانگا زيادده کات.

*نه گەر له خه ودا گوئي
 له هه وره بروسکه بوو واده که ي ريکه وتي
 بيستويه کي (نيسان) بوو به لگه يه
 له سه ر فه پوپيت و باران له وزه ويه داو
 له گه ل به رو بووم (روم) له خاكو زيدي
 خويده چيت بۆ شوپين و زيديکيتر، نه گەر
 هه مامه نگبوو له گه ل سه ره تاي (نيسان)
 روژي يه که شه ممه له (نازار) دا
 نا په حه تي و مه رگه سات رووده دات و
 داوئيپيسي له نيو (روم) دا بلاوده بيته وه و
 (شام) له خراپه يان به دوور ده بيت و ئنجا
 روو به خاكيکيتر ده چن و خراپه ي تيا
 بلاوده که نه وه.

*نه گەر هه وره بروسکه له چار روژ دابوو
 فراواني و فه پوه ره که ت و زوربووني
 گه نم ترييه و جياوازي ده که ويته نيوان
 خه لکي و ده ردو نه خوشي
 بلاوده بيته وه و ترس وييم رووده کاته
 جوتياران سه بهاره ت به خه رمان و
 دانه ويته يان.

کوشتار له نیوانیان به ریاده بیټ، نه گهر
کوتاییه کسې ه وړه بروسکه بوو
فه پوپیت له خاکی (میسر) ده که ویته وه و
نرخ داده به زئ دواي نه بوونی و
برسیتی و مه رگ.

ده گونجیت به لگه بیټ له سر له رزه
له رزو جیاوازی که وتنه نیو کومه له کان.

نه گهر گوئیستی ه وړه بروسکه بوو
له خه ودا له هشت روژی مانگی نه یلولدا
باران و به رویوم نژده بیټ و نه بوونی و
قات و قپی له سه ره تاي سالدا
رووده دات و کولله له خاکی (کوفه) و
(به سره) ده که ویته وه و کرم له وساله دا
ده مریت و برسیتی بلاوده بیټه وه و
موسولمانان بیروباوه پریان
بلاوده که نه وه و کوشتار له نیوان
موسولمان و رومه کان رووده دات
ماوه یه کی دورودریژ ده خایه نیت،
پاشان (شام) فه پوپیتدار ده بیټ و
به رویومی پاریزراوده بیټ نه گهر
ده نگیکی که وره ی ه بوو، نه گهر
له (ده) دابوو به لگه یه له سر که می باران
له و ساله دا.

هه ولدان (ته قه لا)؛ نابلسی) ده لیت:
له خه ودا پشوه، نه گهر بیني
ره نجه دات پشوده دات، ه روه ها
به لگه یه له سر فیل و خواردنی مالی

مه پوما لاتداو بارانیکي نژده باری و
خیروبیتری باخه کان نژده بن.

نه گهر گوئیستی ه وړه بروسکه بوو
خه ونه کسې له شه شی مانگی
(ته مون) دابوو باران له (کانونی یه که م) دا
ده باری و کشتوکال نه ش ونما ده کات،
مه زنان ده مرن له خاکی (روم) و نرخ
له (یه مرن) داده به زئ و له خاکی عه جهم
جه نگ رووده دات و شه پریش (میسر)
ده گریته وه و تالان و پړو رووده دات.

نه گهر ه وړه بروسکه که له کوتاییدابوو
یان حوت روژی مابوو به لگه یه له سر
سه لاهه تی له سه رجه نه و زهویه داو نرخ
له خاکی (به سره) و (جه به شه)
داده به زئ و زهوی ده بوژیته وه تا نزيك
(فورات) و هه نديک به رویوم ثافه ویه لا
رووی تیده کات وه ک خورماو مؤز به لام
که نه نژده بی، نه گهر له کوتایي
سالدابوو خه لکیترسیان لیده نیشتیت
له ترسانیان له فهرانپه واکانیان، نه گهر
له خه ودا گوئی له ه وړه بروسکه بوو
خه ونه که له مانگی (ثاب) دابوو به لگه ی
خیروچاکه یه بق خه لکی (شام) و
(گورگان) و (نه زریجان) و ده ریا
داده خری و ریگه له خراپه
پاکده کریته وه و کولله که مده کات و
فه رمانپه وایه که له (خه زهر) ده مریت و

*نه‌گەر بینى ئاردى جو ده‌شىلى
پياويكى باوه‌دارده‌بى و ده‌سته‌لات و
مال و سامان و سه‌رکه‌وتن به‌سه‌ر
دورمندا به‌ده‌سته‌ده‌يى.

(نابلسى) ده‌لئت: بينى ه‌ویر
له‌خ‌ودا به‌لگه‌يه له‌سه‌ر کاروبارى
سووک و ئاسان و نزىكى پ‌شوو
چاوه‌پوانى ده‌رووى خ‌ير يان
رزگار بوونى ئافره‌تى دوگيان.

*ه‌ویر مالىکه به‌ده‌ستدیت، نه‌گەر
ه‌ویرىكى بينى له‌مالى خ‌ويدا مال و
سامان به‌ده‌سته‌ده‌يى له‌بازرگانيدا.

*نه‌گەر بينى ه‌ویر ده‌شىلى که‌سيکه
له‌سه‌فه‌ردابوو ده‌گه‌ریتته‌وه بۆ لای.

*نه‌گەر له‌شويتىكى ته‌نگه‌به‌ر ه‌ویرى
شىلا کارى ن‌تريازيده‌کات.

*نه‌گەر له‌شويتىكى فراوان ه‌ویرى
شىلا هاوسه‌رده‌گرى چونکه‌ خوداوه‌ند
حه‌لالى به‌رين و فراوان داناوه
حه‌راميشى به‌ته‌نگه‌به‌ر.

ه‌ه‌ویر شىل: (نابلسى) ده‌لئت: بينى
له‌خ‌ودا به‌لگه‌يه له‌سه‌ر رزق و دوقى و
گرنگيدان به‌به‌رژه‌وه‌ندى خ‌ه‌لگى يان
به‌رژه‌وه‌ندى ده‌سته‌لاتدارى
خ‌وشه‌ويست لای خ‌ه‌لگى به‌زوبان و
ده‌ستى.

*شىله‌رى دانه‌ويله‌ش به‌لگه‌يه له‌سه‌ر
باشى پياه‌ل‌دان و نه‌ندازيارو بيناساز.

خ‌ه‌لگى به‌ناحق، نه‌مه‌ش نه‌گەر
خ‌ه‌وبينه‌ر ده‌وله‌مه‌ندبوو، نه‌گەر
ه‌ه‌زاربوو به‌لگه‌يه له‌سه‌ر ره‌زىلى و
خ‌وپارىزى و بوونى پ‌شوو، ده‌گونجيت
ماندوبوون به‌لگه‌بيت له‌سه‌ر که‌وتنه‌ ن‌تو
کارىكى ياساغه‌وه.

ه‌ه‌ول و تىک‌وشان: (نابلسى) ده‌لئت:
نه‌وه‌ى له‌خ‌ودا ه‌ه‌ول‌بدات له‌پ‌ئناوى
شتىکدا ده‌گونجيت به‌ه‌يو و ئاواتى
خ‌وى بگات چونکه‌ گوتراوه: نه‌وه‌ى
ه‌ه‌ول‌بدات به‌ويست و خ‌وازى خ‌وى
ده‌گات.

ه‌ه‌ول و کوششى مرؤف: (نابلسى)
ده‌لئت: ه‌ه‌ول و کوششى مرؤف له‌خ‌ودا
به‌لگه‌يه له‌سه‌ر ماندوبوون و
به‌به‌ره‌کانى مرؤف له‌ئانای نه‌خ‌وشيدا
يان غه‌م و په‌ژاره‌ ياخود ده‌ردى پ‌يرى،
ده‌گونجيت به‌لگه‌بيت له‌سه‌ر
چاره‌سه‌رو شىفای نه‌خ‌وش يان رىكى
نه‌فس و به‌ده‌رکه‌وتنى ه‌يزو توانای.

ه‌ه‌ویر: (ت‌بين س‌يرين) ده‌لئت: ه‌ویر
مالىكى ر‌يزداره له‌بازرگانيدا سوود و
قازانچىکه‌ زورى ل‌په‌ي‌داده‌بيت
به‌خ‌يرايى نه‌گەر ه‌ه‌ل‌هات، نه‌گەر
ه‌ه‌ل‌نه‌هاتبوو خ‌راپى و به‌لایه‌ روو له‌مال و
داراييده‌کات، نه‌گەر ترشبوو نزىکه
له‌زيانه‌وه.

هه‌وی^(۱): (نابلسی) ده‌لَیت: بینینی
هه‌ویداران له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
نه‌خۆشی و زیان و کوژی، ده‌گونجیت
بینینی هه‌وی به‌لگه‌بیت له‌سه‌ر کرداری
خراپ و ده‌رکه‌وتنی نه‌ینیی و غه‌م و
په‌ژاره.

هه‌ینیی: (ئین سیرین) ده‌لَیت:
نه‌گه‌ریینی خه‌لکی نوژی هه‌ینیی
ده‌که‌ن له‌مزگه‌وتیکداو نه‌ویش له‌مالی
خۆی و فروشگه‌که یان گونده‌که‌یدا بیت و
گوژی له‌(الله اکبر) و ویردی چه‌مانه‌وه و
کرپنوش و گه‌واهی و سه‌لامدانه‌وه بیت و
واش بزانییت خه‌لکی گه‌راونه‌ته‌وه
له‌نوژی فرمانپه‌وای نه‌وجییه
له‌کارده‌خریت.

هه‌ینیی: (ئین سیرین) ده‌لَیت:
نه‌گه‌ریینی خه‌لکی نوژی هه‌ینیی
ده‌که‌ن له‌مزگه‌وتیکداو نه‌ویش له‌مالی
خۆی و فروشگه‌که یان گونده‌که‌یدا بیت و
گوژی له‌(الله اکبر) و ویردی چه‌مانه‌وه و
کرپنوش و گه‌واهی و سه‌لامدانه‌وه بیت و
واش بزانییت خه‌لکی گه‌راونه‌ته‌وه
له‌نوژی فرمانپه‌وای نه‌وجییه
له‌کارده‌خریت.

*نه‌گه‌ریینی نوژی هه‌ینیی
نه‌نجامده‌دات ویست و خوازی به‌جیدیت و
به‌هیواو ئاواتی خۆیده‌گات.

*نوژی هه‌ینیی له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
شادی و خۆشی و ئاماده‌بوون له‌شایی و
ناهنگ و جه‌ژن و (حه‌ج) دا.

*نه‌گه‌ریینی له‌رۆژی هه‌ینیدایه‌و نوژی
هه‌ینیی نه‌نجامده‌دات به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
ده‌روولیکردنه‌وه له‌نزیکداو کۆبوونه‌وه
له‌گه‌ل خۆشه‌ویستی‌کداو به‌جیه‌ینانی
داوایه‌که که‌وا داوا ی لیده‌گات.

هه‌یوان: (ئین سیرین) ده‌لَیت:
هه‌یوانی له‌خشت دروستکراو ژنی
گوندنشینانی ئینداره‌و نه‌گه‌ر به‌گه‌چ
دروستکراو دنیایه‌کی نوئییه‌و گه‌ر

هه‌وی^(۱): (نابلسی) ده‌لَیت: بینینی
هه‌ویداران له‌خه‌ودا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
نه‌خۆشی و زیان و کوژی، ده‌گونجیت
بینینی هه‌وی به‌لگه‌بیت له‌سه‌ر کرداری
خراپ و ده‌رکه‌وتنی نه‌ینیی و غه‌م و
په‌ژاره.

هه‌ینیی: (ئین سیرین) ده‌لَیت:
نه‌گه‌ریینی خه‌لکی نوژی هه‌ینیی
ده‌که‌ن له‌مزگه‌وتیکداو نه‌ویش له‌مالی
خۆی و فروشگه‌که یان گونده‌که‌یدا بیت و
گوژی له‌(الله اکبر) و ویردی چه‌مانه‌وه و
کرپنوش و گه‌واهی و سه‌لامدانه‌وه بیت و
واش بزانییت خه‌لکی گه‌راونه‌ته‌وه
له‌نوژی فرمانپه‌وای نه‌وجییه
له‌کارده‌خریت.

*نه‌گه‌ریینی پارێزگاری له‌نوژی ده‌کات
نه‌وه شـکـۆمه‌ندی و رـیـز
به‌ده‌سته‌هینیت.

*نه‌گه‌ریینی نوژی ده‌کاو له‌مزگه‌وت
دیتـه‌ده‌ره‌وه خـیـرو رزق و رۆزی
به‌ده‌سته‌هینیت به‌پێی نایه‌تی: ﴿فَإِذَا
قُضِيَكَ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ
وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ
كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ (الجمعة: ۱۰).

^(۱) هه‌وی: ئه‌و ژنیه‌ی به‌سه‌ر ژنیکه‌تر دیت.

نه خوښی و زیادبوونی به لآم نومیدی
خیرو ته مه ندریژی بۆده کړی.

هیستر: (نښې سیرین) ده لیت: هیستر
له خه ودا پیاوړکی بیتنه چه و ره چه له که و
جه سته قبه و گوره یه و له کارو
نیشکردندا به هیزو توانایه و نه وهی
له خه ودا سواری پشٹیوو سه فهده کات
چونکه به نازهلئ سه فهد د انراوه مه گهر
دورژمنیکی سه رسه ختی هه بیت نه و جا
زالده بیت به سه ریاو شکستی
پیده هیئت، نه گهر جله وی له ده ستداو
ناسنی لغاوه که شی له ده میدابوو، نه گهر
ژنیک شووی کړدبوو زه فهد ده بات
به پیاوړک به وچه شنه.

* هه روه ها سواریوونی هیستر به لگه یه
له سه ر ته مه ندریژی و ژنی نه ژوک.

* هیستری ره شېور: جوانه وهی
سه و زیویش باشه و ته مه ن دريژیه.

* نه وهی سواری هیستریک بیت هی
خوی نه بیت خیانه ت له پیاوړک ده کات
به ده ست تیکه لکردن له گهل ژنه که یدا.

* سواریوونی هیستر به هه لگه پاوه یی
ژنی حرام و داوین پیسه.

* قسه و گوته ی هیستر یان نه سپ یان
هرشتیک بیته گو خیریکي وایدیته ری
خه لکی پتی سه رسام ده بن.

به خشتی سوور نه و مالهی
ده ستگیریده بیت حه رامه.

هه روه ها ده لیت: ژنیکي دوو پوه، گه چ و
خشتیش له کړده وهی دۆزه خوی و
فیرعه ونییه کانه.

(نابلسی) ده لیت: نه گهر (دیوانی
کی سراسری) بوو ده رکه و تنی
دادپه روه رییه و نو یکرده وهی مولک و
ده سته لاته و به لگه یه له سه ر مال و
منال و پله و پایه.

شی

هیوا: (نابلسی) ده لیت: هیواو خوښی
نه ننی ده برپین و مه رگی منداله یا خود
ژیا نه وهی زه وییه نه گهر زه ویداریوو.

شی

هیژ: (نښې سیرین) ده لیت: نه گهر
هیژو توانای خوی بینی نه گهر تیکه ل
به خه و بوو به لگه یه له سه ر خیر نه گهر
خه ونه که ی وابه سته ی کاروباری
ناینبوو، وه گهرنا هیژو توانای
له کاروباری دنیا دایه.

* هه روه ها ده لیت: هیژ لاوازییه به پتی
تایه تی: ﴿مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا﴾
(الروم: ۵۴).

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا هیژ دوی
لاوازی به لگه یه له سه ر دريژخایانی

جوانکیله یه و سه فهریش بیسودو
قازانجه .

* نه گهر سواری هیستری یه کیکیتربوو
خیانهت و ناپاکی له پیاوئیکده کات
به نزیکیبونه وه له ژنه که ی .

* نه وه ی ره وگه هیستریک یان
حوشتریک بیینی به لگه یه له سه ر قیل و
گریه له مرقفیکی خوار خویه وه ،
هه روه ها به لگه یه له سه ر نه خوشی .

* نه وه ی بیینی بوه به خاوه نی ره وگه
هیستریکی زور مال و دارایی بیشومار
به ده سته هیئیت .

* نه گهر هیستر ملاملانی له گه ل مرقدا
کرد به لگه یه له سه ر منالی زینای
ویست و خواز لاواز .

* نه وه ی بیینی خودی خوی بوه
به هیستر پشک و به شی هه ر سه فه رو
گه شتکردنده بیئت .

* هیستر به لگه یه له سه ر پله و پایه و
نه وه ی له سه ر هیستره که ی بکه ویتنه
خوار وه پله و پایه که ی
لیده سه ندریته وه .

* نه وه ی بیینی شیر ی هیستر ده خوات
مهینه ت و نارچه تی رووی تیده کات
به نه ندازه ی زور که می خواردنه وه ی
شیری هیستره که .

* نه وه ی له خه ودا بیینی هیستریکی
میینه ی دووگیانی هه یه خوازیاربوونی
زیادبوونی مال و داراییه ، نه گهر
هیستره که به ره که ی دانا نومیده که ی
دیتنه دی ، حوشتریش به هه مان چه شنه
کاتی دووگیانبوو به ره که ی دانا .

* سواریبوونی هیستر به سه ر باره وه
نه گهر ملکه چو رامبوو باشه .

* هیستری لاوازی بیخواوه ن پیاوئیکی
بۆگه ن و سپله ی بیینه چه و ره چه له که .
* سواریبوونی هیستره میینه یه کی ره ش
ژنیکی نه زۆکی خاوه ن مال و دارایی و
شکویه .

(نابلسی) ده لیت: هیستر له خه ودا
سه فه ره یا پیاوئیکی گیل و که وده نه و
به ناشه رع ی له دایکبووه ، نه وه ی بیینی
سواری هیستریکی ره شی پهل سپی
بووه و روو به قیبله وه ده چیت
حه جکردنه ، نه گهر روویکرده لایه کیت
سه فه ریک دیتنه ری بی پرزدار ی و
شکومه ندی .

* سواریبوونی هیستر به لگه یه له سه ر:
+ ته مه ندریژی .

+ هینانی ژنیکی نه زۆک منالی نابیت .

* هیستری میینه ش زین و سه رجه م
بابه ته کانی تری ژنیکی به په وشته و

* نه گەر هیلانه که دیوار یان نه شکەوت
یاخود شاخێکبوو هیلانه ی بالنده یه.

هیلکه: (ئین سیرین) ده لیت: نه گەر
هیلکه ی له ده فریکدا بین ی به لکه یه
له سەر کچی جوانکیله به پیتی ئایه تی
﴿كَأَنَّهُمْ بِطِغْنٍ مَّكْنُونٍ﴾
(الصافات: ۴۹).

* نه گەر یه کێک ببینی مریشکه که ی
هیلکه ده دکات خوداوه ند کورپکی
پێده به خشی.

* هیلکه ی کولاو رزقێکی سووک و
ناسانه.

* نه گەر بین ی به پیسی ده یخوات
مائیکی حرام ده خوات یان به ده ست
ده هتیت یاخود گوناھیکی گه وره
ده دکات.

* خواردنی توێکل و پیستی هیلکه
به لکه یه له سه رنه وه ی گۆر
هه لده داته وه.

* نه گەر بین ی ژنه که ی هیلکه ی
لییه ربوه وه کورپکی بیباوه پری ده بیت
به پیتی ئایه تی ﴿يَخْرُجُ الْمَيِّتُ مِنْ
أَكْبَعْ﴾ (یونس: ۳۱).

* نه گەر بین ی وه که وه ی هیلکه بخاته
ژیر مریشک و شق بیات کارکی
مردووی بۆ زیندوو ده بیت وه وه کورپکی
باوه پداری ده بیت به پیتی ئایه تی ﴿يَخْرُجُ

* هیستر له خه ودا منالی نیرینه یه یا
کورپکه رۆر مه ینه ت دیته رتی و فره
هه ول و به ئارامه و نه ژوکیشده بیت.

* هه روه ها هیستری مینه ملکه چی و
زیندانی پادشاو به پرسانه، بۆ نه وانه ی
رۆر سه فه ر ده که ن سه فه ری پرخیرو
که لک و سووده.

* بینینی هیستره که ی پیغه مبه ر ﴿﴾
نوێکردنه وه ی په یمان و به لینه بۆ
به پرسان له گه ل رزق و فه ر پو خیر.
نه مه ش به ده سته تینانی پله و پایه و
شکۆمه ندیی و به رزی نه وانه یه که خویان
به که مده رانن و نزیکن له خه لکی وه
به چه شنیک سوودی لیوه ریگرن.

(دمیری) ده لیت: نه وه ی له سواری
هیستره که ی بیته خواره وه و سواری
نه بیت وه له پله و پایه ی داده به زینری یان
له ژنه که ی جیا ده بیت وه یا سه فه ره که ی
رۆر ده خایه نیت.

هیلانه: (نابلسی) ده لیت: له خه ودا
لانه ی به کێکه بالنده به لکه یه له سه ری.

* ده گونجیت هیلانه به لکه بیت له سه ر
هاوسه رو نه و سنووره ی که سیکی زانا
له سه ریده وه ستی.

* بینینی هیلانه بۆ ژنی دووگیان
مندالبوونه.

* مهروه ها ده لئین: نه وهی بیینی
هیلکه یه کی پیده ده ن کوپیکی
پیروزیده بیت.
* نه گه ر هیلکه که شکا کوپه که ی
ده مریت.

* هیلکه بۆ پزیشک و نه وانه ی بژئیوان
له سهر نه و پیشه یه یه به لگه یه کی چاک و
باشه، به لام بۆسه رجه م خه لکی که مێک
هیلکه به لگه یه له سهر سوود چونکه
ده خوریت، هیلکه ی زۆریش به لگه یه
له سهر خه م و په ژاره.

* زۆرجاریش به لگه یه له سهر کاروباری
نادیار.

* پیاویک هات بۆ لای (ئیهن سیرین) و
وتی: له خه ودا بینیم تو یکلای هیلکه
ده خۆم، نه ویش وتی: له خوابترسه تۆ
گۆرپه لده که نی.

* پیاویکی ره به ن بیینی وه که نه وه ی
هیلکه یه کی زۆری دۆزیبیت وه،
خه وه که ی لای خه ولێکده ره وه یه که
گێرپایه وه نه ویش وتی: بۆ ره به ن ژنه و
بۆ هاوسه رداریش مناله.

* پیاویک بیینی وه که نه وه ی هیلکه یه کی
کولاو پاک بکات خه وه که ی بۆ
خه ولێکده ره وه یه که گێرپایه وه نه ویش
وتی: له لای هه ندیک له پێشخزمه ت و
خزمه تکاره وه مال و دارایت پیده گات.

اکی من املیت ده گونجیت
به نه ندازه ی بارۆکه یه که کوپیکی ببیت.
* نه گه ر هیلکه ی خسته ژیر که له شێرو
چه ند بارۆکه یه که ده رهاتن مامۆستایه که
ده هینیت مناله کانی فیر بکات.
* نه گه ر هیلکه یه کی شکاند کچیک
بیبه شده کات.

* نه گه ر کیشای به هیلکه داو ژنه که ی
دوگیان بوو فره مان ی پیده کات
منداله که ی له بار به ریت.

* نه گه ر یه کیک ی دی بیینی هیلکه
ده شکین ی پیاویک که چه که ی بێن
ده کات.

* نه وه ی هیلکه ی کولاو بیینی کاروباری
بۆ چاکده بیت که دواخراوه بۆی و
به وکاره ش مال و دارایی
به ده سته ده که ویت و کاروباریکی مردوی
بۆزیندوو ده بیت وه.

* نه گه ر به تو یکل وه خواردی
گۆرپه لکه نه یه.

* نه گه ر به خواردنی قرقینه ی دایه وه
مال و سامانی ژنده خوات و زیاده په وی
تیاده کات.

* نه گه ر هیلکه که ی خوارد ژنیک ی
خاوه ن مال و دارایی ده هینیت.
* هیلکه ی له ق له ق کوپیکی داماو،
هیلکه ی تووتی کچیکی خواناسه.

هیلکه کی ئار دبیژانه وه: (ئین سیرین)

ده لیت: پیاویکه له بهردهستی ئه ودا

مال و سامانی به ریز به دهست دیت.

* ههروه ها به لگه یه له سه ر ژن و

خزمه تکارێک دووگیان نابیت و ناتوانیت

نهینی بشاریته وه.

(نابلسی) ده لیت: بینینی به لگه یه

له سه ر ریتنومایی دوا ی سه رگه ردانی و

ته و به دوا ی سه ر پێچی.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه ر دادوه ری

جیا که ره وه ی حق له ناحه ق.

* ههروه ها به لگه یه له سه ر زیان و

په رته وازه یی کاروبار چونکه ئار د

دابه شده کات.

* ههروه ها ده لیت: پیاویکه جیا وازی

ده خاته نیتوان خزم و که س و کاره وه

گوتراوه: شانه کاره.

(نابلسی) ده لیت: هیلکه به لگه یه

له سه ر ئالتوون و زیوو، توێکل و

پێسته که شی زیوه و زه ردیشی ئالتوونه.

* هیلکه به لگه یه له سه ر:

+ منال و ژن.

+ گۆپو گلکۆ.

+ کالانی شمشیر و کلوی جهنگ.

+ کۆبوونه وه ی خزم و که س و کارو

خۆشه و یستان له گه ل یه ک.

+ کۆکردنه وه ی دینار و جه مکردنی.

* نه وه ی بینیی هیلکه ده سووی

له شوپێک ههروه ک چۆن زبیل و خۆل

به لگه یه له سه ر زه و تکردنی ژنی ئه و

شوینه.

هیلکه و روژ به ئار دوه وه: (نابلسی)

ده لیت: له خه ودا به لگه یه له سه ر

شکۆمه ندی و شایی و خۆشی و رزق و

روژی و هاوسه ر بۆ یه کێک ره به ن بیت.

هیلکه هه له ینان: (نابلسی) ده لیت:

بینینی له خه ودا رزق و روژی باش و

خۆشه.

هیلکه شه ی تانۆکه: (نابلسی) ده لیت:

بینینی له خه ودا گواسته وه یه له شوین و

جیگه یه که وه بۆ شوین و جیگه یه کیت.

ههروه هاده لیت: له خه ودا به لگه یه

له سه ر که و تنه خواره وه بۆ ژنێکی

دووگیان.

ی

ی

یاخییوون: (نابلسی) ده لئیت: له خه ودا به لگه یه له سهر نه و نه خوشیه ی رووده کات له ده م و پتویستی به وه ده بیت چاره سهر بکړت و داده به زیت به سهر نیراده و ویستی دابه زیوودا، هندیك له شاره زایان ده لئین: به تیکچوونی خه لکی به گشتی فرمانپه وای خراب سهر ده ده هینیت و تیچکوونی تایبه تیش ده بیت هوی سهره لدانی چاوبه سته کهران له نایندا.

(نابلسی) ده لئیت: نه گهر بینى له خه ودا یاخییوه به کرداری خراپه و پتی نزیکه ده بیت هوه له دوزه خ.

* یاخییوون رسواکردنی خاوه نه که یه تی، هه موو یاخییوونیک رسوا ییه.

* یاخییوون هه ژاری و غه م و په ژاره یه داده به زئ به سهر نه وه دا که یاخییوه یان نه خوشییه و مال و دارایی تیدا

زهره رده کات، ده گونجیت ده سته که وتبیت دواى نه وه هه ژاری بکه ویت هوه.

یادی خوا: (نابلسی) ده لئیت: نه گهر پیاوړیک له خه ودا بیبینى وه کورنانه خویندن وایه، دوعاو هونراوه له باره ی دنیا نه ویستی و به ندایه تی به لگه یه له سهر نه وه ی نه و باور حاله به باشی ناوه داند ه کریت هوه و به نه ندازه ی خویندنه وه به شیوه یه کی دروست.

* نه گهر هونراوه ی دنیا نه ویستی به ناوازه وه بوو ده سته لاتیان ته و او ده بیت.

* نه گهر هونراوه کان غه زه لبوو ده سته لات پیسپاردنه به لام پوچ و به تاله.

* نه گهر بینى یادو زیکری خودا وه ند ده کات به زوری زالد ده بیت به سهر دوزمه کانیدا، یادگه ریش بق خه لکی پیاوړیکى مۆچیاریده ره وه خه لکی

تیده کات پاشان دهرووی خیری
لیده کریته وه.

* نه گهر له خه ودا ببینی چه ند یاریکی
حه زرهت (ﷺ) برژیوی و باری ژیانی
به باشی ده چیت به پیوه.

(نابلسی) ده لیت: هه رکس له خه ودا
یاران ببینی به سیفت و تاییه تمه ندیه
جوانه کانیا نه وه به لگه یه له سر
راو بو چوونی باشی به رامبه ریان و
شوینکه و تنی سوخته تیان، ده گوچیت
بینیان به لگه بیت له سر جموجوولی
سه ریزی و ناردنی نوینه به ملولادا.

* بینیان به لگه یه له سر بلاو بو نه وه ی
زانست و فرمان به چاکه و ریگری
له خراپه.

* بینیان به لگه یه له سر خوشه ویستی و
برایه تی و ته بایی و یارمه تی و هاوکاری و
سینه سافی له خه شم و قین و ئیره یی
بردن و، هیمنی و سالاری و
له سه رخویی.

* نه گهر خه و بین هه ژار بوو ده وله مه ند
ده بیت چونکه یاران (ره زای خویان
لیبیت) فتوحاتیان به رپا کردو
ده سته و تیان ده سته و ت.

قوتارده کات له گوناوه هه له کانیا،
نه گهر بازرگان بوو له زیان
قوتاریانده کات و سوومه ندده بیت.

* نه گهر ببینی یادیده خاته وه و خوی
شایسته یه بیت له غم و په ژاره و
نه خوشیدایه و دوعا بکات هه تا
خوداوه ند دهرووی لیبکاته وه.

* نه گهر قسه ی چاکه و پر له دانا یی کردو
راستگوبوو له یادکردنه که دا دهرووی
لیده کاته وه چاکه ده بیت وه

له نه خوشیه که ی و له ته نه گه ژه

قوتارده بی و نه و قهرزه ی له سه ریته ی
دهیداته وه یا خود ته ماشای سته مکار
ده کات، نه گهر به لووت قسه یکرد

قورس و گرانه ده بیت له سه ری و

قسه ده کات له باره ی شتی که وه گالته ی
پیده کری.

یارانی پیغه مبهرا (ﷺ): (ئین سیرین)

ده لیت: هه رکس یه کی که له یارانی

پیغه مبهرا (ﷺ) ببینی یان هه موویان

به لگه یه له سه ره هیزی ئاین و هه لگرنی
په یام.

* نه گهر خوی ببینه وه له نئیوانداو بوو
به یه کی که له وان به لاو نه هامه تی روی

* نه گهر خه وین دهل مه ندبوو قیامت
زالده کات به سر دنیا داو نه فسو مالی
له پیناوی په روه ردگارا ده به خشی.
* بینینیان به لگه یه له سر بینا و شوینی
پروژ وه ک مزگه وت و پاکیتی
ره چه له ک و هژو تیره.

* نکوولی کردنیان به لگه یه له سر
باسکردنی جیاوازی نئونیان و زالکردنی
هه ندیکیان به سر نه وانی دیکه داو رقو
قین گرتن له هه ندیکیان.

— بینیان به لگه یه له سر ته و به و
په شیمانی و به کلایوونه وه بو
خوداوه ند.

* بینینی یاران (ره زای خویان لیبیت)
به لگه یه له سر خپرو به ره کت به پتی
پله و پایه و ناستیان و ژياننامه ی شیرین و
رښای به رښان.

* ده گونجیت بینیان به لگه بیت له سر
نه و به لاو گرفت و نه هه تیانه ی
له روژگار هکانی ژياناندا رووی تیکردن
له گه ل دادپه وهری و به کسانى بالا.

* نه وه ی بینینی له گه ل یارانی
پتفه مبه رد (ﷺ) هه شر ده کریست
داواکاری جیگیربوونه له ناین و رښای
خودایا.

* بینینی یارانی پشتیوان و هه چه کانیان
له خه ودا به لگه یه له سر ته و به و داوی
لیخو شبوون.

* بینینی یارانی کوچبه ریش به لگه یه
له سر دنیایی به خودا و ده رچوون
له دنیا و دنیانه ویستی و راستگویی
له وته و کرداردا.

یارای (بازی): (نښین سپرین) ده لیت:
به لگه یه له سر له خویابیوون و
گالته کردن و که مو کوپی له نایندا.

* یاریکردن به زار: به رزی و شکو مه ندییه،
ده گونجیت به لگه بیت له سر نه وه ی
له کاتی بیداریدا نه نجامی ده دات
له گالته و پیچه وانه بوون.

* یاریکردن به زار دانان و کارپیسپاردنه.

* یاریکردن به نه موسستيله: داپوشینی
فرمانه مه گهر له خه ودا به ده ر بکه وی
له گه ل که سیکدا، ده گونجیت به لگه بیت
له سر تیاچوون.

* یاریکردن به گول و شلیله و هه لمات و
خه شيله: ناشته واییه له نئوان دوزمناندا
نه گهر یاریزان نه خوشبوی
چاکده بیتته وه و باشده بی.

* یاریکردن به گوین: ناژاوه و شه په
ناشتی به دوایدا دیت له گه ل پشوودان.

*ته‌گەر سه‌رما برده‌بوو یاسمینی بینی
له‌خه‌ودا نه‌و ئیش و نازاره‌ی روی
تیکردوه و دهره‌و پته‌وه چونکه یاسمین
گه‌رم و وشکه بۆیه‌کیکی هیمن و
ده‌وروون نارام و هیمن و باشه.

یاقوت (گه‌وه‌ری شه‌و چرا): (ئیین
سیرین) ده‌لئیت: یاقوت خوشی و
شادییه، نه‌گەر نقیمی نه‌موس تله‌که‌ی
یاقوت بوو چاره‌پتی کوپبوو کچیده‌بیّت،
نه‌گەر ویستی هاوسه‌رگیری نه‌نجام‌دات
هاوسه‌ریکی شوخ و شه‌نگده‌هینی
که‌به‌دین و به‌ره‌و شتده‌بی به‌پتی
تایه‌تی: ﴿كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ
وَالْمَرْجَانُ﴾ (الرحمن: ۵۸).

*ته‌گەر بینی له‌قوولایی ده‌ریا یاخود
نیو روباریکدا یاقوتیکی زۆری ده‌ره‌ینا
به‌کیشانه پیورا مال و سامانی زۆری
له‌لایه‌ن ده‌سته‌لاتداره‌وه پئنده‌گات.

*یاقوتیکی زۆر بۆ زانا زانیارییه و بۆ
بازرگان باززگانییه.

*هه‌روه‌ها گوتراوه: یاقوت هاوپییه،
نه‌گەر بینی ته‌ماشای یاقوتده‌گات
که‌واهیچ رووناکییه‌کی نییه‌یان
ته‌ماشای شووشه‌یه‌کی بی‌پروناکیکرد
باناکاداری خنکاندن و نا‌په‌حه‌تیبیّت

یاسمین (ته‌سه‌ه‌ن)^(۱): (ئیین
سیرین) ده‌لئیت: به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
له‌شساغی و رواندیشی به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
کوپیکی ژیرو له‌ش ساغ. هه‌روه‌ها
به‌لگه‌یه له‌سه‌ر هیتانی ژنیک
که‌تیکه‌لبوون له‌گه‌لی درێژه
ده‌خایه‌نیّت.

*ته‌گەر ژنیک بینی بۆنی یاسمینیک
ده‌گات کوپیکی باوه‌پداریده‌بیّت.
(نابلسی) ده‌لئیت: ده‌گونجیّت به‌لگه‌بیّت
له‌سه‌ر کاریک که‌وا به‌رده‌وام نایيّت.

*ده‌گێرنه‌وه پیاویک دیت بۆلای
(حه‌سه‌ن‌ی) (به‌سری) (ره‌حه‌ته‌ی
خوای لیبیّت) و ده‌لئیت: له‌خه‌ودا بینیم
فریشته له‌ناسمانه‌وه داده‌به‌زی و
یاسمین هه‌لده‌گرێ، (حه‌سه‌ن) که‌میك
راماو پاشان وتی: زانایانی (به‌سره)
کۆچیانکردوه.

*هه‌روه‌ها ده‌لئین: (یاسمین) به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر غه‌م و په‌ژاره.

(نابلسی) ده‌لئیت: نه‌گەر له‌خه‌ودا
(یاسمین‌ی) دۆزیه‌وه یاخود بینی
خۆشحالی و خیری ده‌ستگیر ده‌بیّت
هه‌روه‌ها به‌لگه‌یه له‌سه‌ر زانایان.

*ته‌گەر ده‌می نه‌کردبوه‌وه به‌لگه‌یه
له‌سه‌ر هاوسه‌رگیری ره‌به‌ن.

^(۱) یاسمین (یاسه‌ه‌ن): کوئیکی جوانه. (وه‌رگێ)

+غەم و پەژارە.

*ئەوھى كاتى بەسەربردنى پەيمانىكى
بىت دەيباتەسەر. ئەگەر نەخۇش بىت
وادەوكاتى ھاتوۋە، ئەگەر خۇپارزىبىت
ترسى فیتنە و ئاشووب و لىدانى ھەيە،
ئەگەر رىنم—ووى كرايىت
پاشگە زدەبىتەوہ.

ی و

يوسف (سەلامى خواى لىبىت): (ئىبن
سیرین) دەلئیت: ئەوھى (يوسف) ببىنى
ستەم و زىندانى و زۆردارى خزمەكانى و
تاوانباركردن رووى تىدەكات و پاشان
مولك و دەستەلات بەدەستەھىتى و
دورژمنانى ملکہ چەدەبن بۆى.

*دەگىرنەوہ ھەندىك كەس لەخەودا
(يوسف) يان بينيوہ يەكك
لەس—ۆلەكانى پى—داوہ و دواى
بىداربوونەوہ و پاش ماوہ يەك بوو
بەرافەكارى خەو.

*دەگىرنەوہ لە (ئىبراھىم) كوپى
(عبداللە) (كرمانى) يەوہ (يوسف) ي
لەخەودا بينيوہ و گوشتارى لەگەل
كردوہ و وتوہتى: فىرى ئو
زانبارىيەمبكە خوداوہ ند فىرى
كردوويت، ئو ویش كراسەكەى خۆى
پىدەدات و كاتى لەخەو ھەلدەستى بوہ
بەيەكك لەرافەكاران.

ياخود لەكيسدانى ئەقل و ژىرى بىت،
ئەگەر ياقوت ھاورىبىت دلرەق دەبىت.
*ئەگەر ببىنى تاجەگولنەى ياقوتى
لەسەردابوو شكۆمەندى و بەرزى و ھىزە
لەلايەن ژنەوہ.

*ھەندىكدەلئىن: ياقوت دەدرىتە پال
ژنان تا دەپيورى ئەوجا مال و سامان
دەبىت.

*ئەگەر ياقوتىكى پىدرا ژنىكى شۆخ و
شەنگ بەدەستەھىت.

(ئابلسى) دەلئیت: دەگونجىت ياقوت بۆ
ھەژاران نان و پارووبىت بەدەستى
بەھىت، ياخود قورئانك بىت بژئوى بۆ
پەيدا بكات، بۆ نەخۇشيش قوتاربوون
بىت لەئاگر.

*ئەگەر نقىمى ياقوتىكى سوورى
لەدەستىدابينى ژنىكى شۆخ و شەنگى
دلرەقى خۆشدەوئ.

*ئەگەر نقىمىكى بەدەستىوہ ببىنى
لە(ياقوت) دەچوو بەلام ياقوت نەبوو
بانگەشەى رىزدارىدەكات و بەوچەشە
نىيە.

يانەى ھەى: (ئابلسى) دەلئیت: يانەى
مەى بەلگەيە لەسەر چوست و چالاكى
دواى لاوازی و غەم و پەژارە.

*دەگونجىت بەلگەبىت لەسەر:

+ژنى زىناكار.

* ده گونجیت به لگه بیت له سه زانیاری
رافه کردنی خو.

* ده گونجیت زالبیت به سه
دوژمنه کانی داو لیبوره بی.

* ده گونجیت بینینی به لگه بیت له سه
ده ریا رویار هه لگه ندن و ناو گواستنه وه
یا خود گواستنه وه ی مردو له ولایتیکه وه
بۆ یه کیکیتر.

* ده گونجیت کاریکی له راده به ده ری بۆ
ده ریکه ویت به هۆی گه پانه وه و بینینی
باوکی به کراسه که ی که بۆینارد.

* کراسه که ی له خه ودا به لگه یه له سه
ره واندنه وه ی غه م و په ژاره و
چاکبوونه وه له نه خۆشی ، نه گه
خوینی پتوه بوو به لگه یه له سه
جیاوازی و زیندانی نه گه پارچه
پارچه بوو به لگه یه له سه توهمه ت.

* نه گه ژنیک (یوسف) ی بینینی نازو
نیعمه تی به سه ده چیت و چاوی
کویرده بی و ده روازه کانی لیده گیری و
نه وینیکی گه رم له دلیده ده بی به رانه
ریزداران. نه گه تیکیدابوو ته ویه و
ده کات و به هیوا ی خۆی یا خود
هاوسه رده گری نه گه ره به نبوو
ده وله مه نده ده بیت، نه گه ره ژاری و
ده ره نجام و چاره نووسی له دنیا و
قیامه تدا باشد ده بی.

* (ئین سیرین) وه ده گپنه وه
ده لیت: له خه ودا بینیم چوومه
مزگه وت، سی شیخ و لاویکی رووخسار
جوان له پالما دانیشتن، به لاوه که م وت
خوالیت ببوری تو کیت ؟ وتی:
(یوسف) م وتم: نه ی نه و پیره ریش
سپانه ؟ وتی: با و با پیرانه ،
(ئبراهیم) و (ئیسحاق) و (یه عقوب)،
وتم: فیری نه و زانیاریه م بکه
که خودا وه ند فیریکردوی، ئنجا ده می
ناوه لا کردو وتی: بنواپه چی ده بینینی؟
وتم: زوبان و زارت ده بینیم وتی:
ته ماشاکه چیده بینینی؟ وتم زوبانه
گچکه ت ئنجا زاری کرده وه وتی: چی
ده بینینی؟ وتم: دلت، وتی: رافه ی خه
بکه و مه ترسه، ئنجا هه ر خه ویکیان بۆ
ده گپرامه وه وه که ته ماشای ده ستم
بکه م ناوا دیارو روونبوو لام.

(تابلسی) ده لیت: بینینی له خه ودا
به لگه یه له سه ده ستلات، ده گونجیت
له سه ده می گرانی و نه بوونی و
له ده ستدانی خانه واده و خزم و
که س و کار دابی.

* هه روه ها بینینی به لگه یه له سه
زیندان و قوتاریبون لیتی و نه بوونی و
به خت و له لای ژنان به هۆی جوانیه وه.

نه گهر نادیاربی ده گهر پیتوه بؤ
نیشتمانی خوی، نه گهر خوازیاری
پله و پایه بیت به ده ستیده هیئت.
* نه گهر که سیکی خوازیاری
هاوسه رگیری بینی ده گات به ویست و
خوازیخوی.

یونس (سه لامي خواي ليبييت): (نیهن
سیرین) ده لیت: نه گهر (یونس) ی
به دیکرد په له ده گات له کاریکدا بؤی
ده مینیتوه و زیندانی لا ناره حهت
ده بیت، پاشان خوداوه ند
قوتاریده گات، ئه م خونه به لگه یه
له سه ره وهی خاوه نه که ی زو
تووپه ده بی و له گه ل گه ل و نه ته وه یه کی
نا پاکدا مامه له یده بیت.

یه

یه حیا (سه لامي خواي ليبييت): نه گهر
(یه حیا) ی بینی سه ره که وتوو ده بی
له پاکیتی و خواناسیدا و هتا ده بیت
به یه کیک له که سه ناوداره کانی
سه رده می خوی.

(نابلسی) ده لیت: نه وهی له خه ودا
ببینی خواناسی و پاریزرای له به لاو
نه هامة تیه کانی پیده درئ و به پتی
نایه تی: ﴿لَمْ يَجْعَلْ لَكَ مِنْ قَبْلُ
سَمِيًّا﴾ (مریم: ۷) و نایه تی: ﴿وَسِيدًا

* نه گهر مندالیک خه ویکي ناوای بینی
پشک و به شی له نیو براکانیدا که مده بی.
* نه گهر (یوسف) ی بینینی درؤ ده کری
به ده میه وه به ستم زیندانی ده کری و
ناره حهتی روی تیده گات، پاشان
دوای نه وه ده سته لات و مولک
به ده سته هیئی له گه ل سه ره که وتزو
شکوه ندی.

* سه روه ها گوتراوه: نه وهی (یوسف)
(سه لامي خواي ليبييت) ببینی نه وه
به لاو فیتنه و نه هامة تی روی تیده گات
له لایه ن براکانیه وه له پیلانگپران هتا
زیندانیده کری، پاشان قوتارده بیت
له زیندان و خوداوه ند به ندایه تی
پیده به خشی به ستایش و زیکری خوی
ریزدارو پشتگیریده گات دوای لاوازی و
زالیده گات به سه ره موو دوژمنه کانیدا و
خه لاتیان پیده دات و چاوپوشیان
لیده گات.

* نه گهر (یوسف) ی بینی گفتوگوی
له گه لده کرد یا خود شتیکی پیده درا
ده بیت به رافه کاری خه و زانیاری
به روار ده زانی.

* نه گهر (یوسف) ی بینی له ناواره پیدا
خیری ده ستگیرده بی، نه گهر زیندانی
بیت قوتارده بی و دوژمنانی
ملکه چده بن و زه فهریان پیده بات،

وَحْصُورًا وَنَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٣٩﴾
(آل عمران : ۳۹).

*نه گەر (یه حیا) ی بینى ژيان و ده وله تدارى و مرده یه رووى تیده کات.
یه عقوب (سه لامى خواى لیبیت) : (ئین بین سیرین) ده لیت : نه وه ی (یه عقوب) (سه لامى خواى لیبیت) ببینیت غم و په ژاره رووى تیده کات له لایه نه هندیك له مندا له کانیه وه، پاشان خوداوه ند ده رووى لیده کاته وه.

(نابلسی) ده لیت : نه وه ی له خه ودا ببینى خۆشه ویستی و هیزو نازو نیعمه تیکى دیارى پیده به خشرى له گه ل هاوسه رو مندالى دیارو به رچاو له لایه نه یه کیکیان وه غم و په ژاره ی پیده گات و دواتر خۆش حال ده بیت و چاوى گه شده بى به وه ی خوداوه ند پیتداوه.

*نه گەر (یه عقوب) ی بینى (سه لامى خواى لیبیت) به گوێپایه لى له خوداوه ند نزیکه بیت وه و یارمه تی هه ژاران ده دات و غم و په ژاره رووى تیده کات.
ده گونجیت بینایى چاوانى له ده ستبدات، پاشان خوداوه ند بوى بگيریت وه، نه گەر که سیکى ناوړه بوو به سه لامه تی ده گه ریت وه بوى لای، نه گەر نادياریکى هه بوو خوداوه ند به یه که وه کویانده کاته وه.

*ده گونجیت به لگه بیت له سه ر نه خۆشیه ك توشیده بیت، یاخود تاقیکردنه وه رووى تیده کات به هوى منداله وه و ده ره نجامه که ی به خیر کۆتاییدیت نه گەر خوداوه ند ره زامه ندی له سه ربى.

*بینینى (یه عقوب) (سه لامى خواى لیبیت) به لگه یه له سه ر غم و په ژاره و له ده ستدانى خزم و که س و کارو نه وه ی نازیزه له لای مندالان.

*ده گونجیت بینینى به لگه بیت له سه ر نه وه ی پلانده گيرى له مال و مندالى.

*هه روه ها بینینى به لگه یه له سه ر لاوازی دیدو چاوى و چاکبوونه وه و یه کانگیرى له گه ل نازیزو خۆشه وى ستان و قوتار بوون له نا په حه تی.

*ده گونجیت بینینى به لگه بیت له سه ر:

+ رافه کارى خه و.

+ مال و سامانى زۆر.

+ سه فه ر.

+ به رزى نرخ.

+ باشى کال او شت و مه کی.

+ تیاچوونى شتى ديار.

+دوره نجام باشی له خانه واده و مال و مندا لدا.

*گه گره ژنیک (یه عقوب) ی بینى ده ترسئ له چاره نووسی کړه کى که زیندانی بکړئ یان تومه تی بؤ دروست بکړئ و بیتاوان ده بیت له وه ی بؤیدروستکراوه.

یه کتر له نامیزگرتن: (نابلسی) ده لئیت: نه گره له خه ودا بینى که سیکی زیندو له نامیزده گری تیک له بوونیکى دورودریژ تیکه لده بی له گه لیدا به پیى ماوه و چونی تی له نامیزگرتنه که به و نه ندازه یه ش خوشه ویستی به دهنده هیئى.

*گه گره مردوویه که له نامیزگرت و گرتنى دهمرئ چونکه له نامیزگرتن کورته و پابه ندیش دریژه ده خایه نئ.

*گه گره بینى ژنیک له نامیزده گری باوه شی بؤ دنیا گرتوه ته وه و پاشه روژو قیامه تی فهاؤشکردوه.

یه که که له چاو: (نبین سیرین) ده لئیت: نه گره پیاویکی بینى یه که که له چاوبو به لگه یه له سه رنه وه ی پیاویکی باوه پرداری راستگو یه له گه واهیدا.

*نه گره خه و بینر خرابه کاربوو نیوه ی ناینه کى ده پوات یاخود گوناوه تاوانیکى گه وره نه نجامده دات ده گونجیت نیوه ی ته مه نى به سه ر چووبیت، یاخود نه خوشده که وئ و له لیواری مهرگ نزدیکه بیته وه.

*ده گونجیت نه فسی یاخوره وشت و کړه کى و ژنه کى و شریک و هاوکارى بمرئ یان نازونیمه تی لیوه ربگریته وه، خوداوه ند ده فهرموى: ﴿ اَلَمْ یَجْعَلْ لَہٗ عَیْنِیْنَ (۸) وَلِسَانًا وَشَفْتِیْنَ (۹) ﴾ (البلد: ۸-۹)

(نابلسی) ده لئیت: نه گره له خه ودا بینى بوه به یه که که له چاو مال و دارایی نیوه دهبی یان ناینه کى به باشى به جینا هیئت یاخود گوناوه تاوانیکى گه وره نه نجامده دات، ده گونجیت نیوه ی ته مه نى به سه رچووبیت.

*مه روه ها ده لئین: چاوه پیى سوودو قازانجه له لایه که وه پیبگات.

*مه روه ها ده لئین: نه گره براو کوپداری یه کیکیانده مریت.

یه کگرتنه وه: (نبین سیرین) ده لئیت: کزبونو وه و یه کگرتنه وه دواى له یه که

رسوایی و هه ژاری و لابر دنی
دهسته لاتداره .

(نابلسی) ده لیت: له خه ودا تاککه و تنی
که سیکه له و پیشه و رایه ی هه یه تی .

* نه گه ر فه زمانه و او پادشایه ک بینى
به ته نیاییه به یی وه زیرو که سیک
له گه لیدابنیشی یان که س وه لامى
ناداته وه یان پیاویکی گشتی خه لکییه و
هه ژار ده که وی یاخود خۆشه ویسته که ی
به جئیده هیلی .

جیابوون به لگه یه له سه ر نه مان و لیك
جیابوونه وه به به لگه ی نه م نایه ته :
﴿كَذَّبْنَاهُ إِذَا أَغْرَضْنَاهُ الْأَرْضُ
(یونس: ۲۴)﴾ .

* هه روه ها ده لیت: کاریک ته و او بوو
یه کیگرتنه وه نه مانى دئ به پیرته وه .
(نابلسی) ده لیت: یه کگرتنه وه ی
خۆشه ویستان له خه ودا به لگه یه له سه ر
هاوسه ر .

* نه گه ر بینى له گه ل مندالیکدا
دانیشته وه خۆشى ده ویت
هاوسه ر ده رگرئ، ژنیش به هه مان
شیوه یه نه گه ر بینى له گه ل نازیزیکدا
دانیشته وه شووده کات به پیاویک و
له نیتوانیاندا خۆشه ویستی و ته بایی
بلاوده بیتته وه .

* نه گه ر بینى یه کیگرتنه وه و توانى
زالبیت به سه ر ئاسته نگه کانى دنیا دا
حال و بارى ده گۆپئ و که میك
شاده بیت .

* نه گه ر خۆشه ویسته که ی سه ر دانیکرد
تووشى خۆشى و شادیده بیت .

یه کییتی (ته بایی): (ئین سیرین)
ده لیت: یه کییتی له خه ودا ملکه چی و

پیرستی پیتو وشه کان

لاپهړه	وشه (بابه ت)	ژ
تلف (ا)		
ن ا		
۶۰	ثاېړوو (عه وړه ت)	۱
۶۱	ثاېلوقه (گه مارو)	۲
۶۱	ثا خوړ	۳
۶۱	ثا دهم (عليه السلام)	۴
۶۲	ثا رامگرتن (دانبه خوډاگرتن)	۵
۶۲	ثا ردى سفر	۶
۶۲	ثا رزوو (حه ن)	۷
۶۳	ثا رقه رڼه وه (ثا رقه دهر دان)	۸
۶۳	ثا ره وهن	۹
۶۳	ثا زاد کردن	۱۰
۶۳	ثا زاردانى دايك و باوك	۱۱
۶۴	ثا سانكارى هرس	۱۲
۶۴	ثا سانى (سووكى)	۱۳
۶۴	ثا سك (مامن)	۱۴
۶۴	ثا سكى ميينه	۱۵
۶۵	ثا سمان	۱۶
۷۲	ثا سن	۱۷
۷۳	ثا سنگه ر	۱۸
۷۴	ثا ش	۱۹

ژ	وشه (بابه ت)	لاپهړه
۲۰	ناشتیبوونه وه (ناشته وایی)	۷۵
۲۱	ناشه وان	۷۵
۲۲	ناگادار بوون (زانین)	۷۸
۲۳	ناگاداریی (وریایی)	۷۸
۲۴	ناگر	۷۸
۲۵	ناگر بهرست	۸۴
۲۶	ناگردان	۸۵
۲۷	ناگر کړدنه وه	۸۵
۳۰	ناگر کړه وه	۸۵
۳۱	ناگر مه لگیر سینر	۸۵
۳۲	نالآ	۸۵
۳۳	نالاکر	۸۶
۳۴	نالآو بهیداخی سهربازان	۸۶
۳۵	نالتوون	۸۷
۳۶	نالتوونچی (زهره نگر)	۸۷
۳۷	نالوش (خورو)	۸۷
۳۸	ناماژ کار به چا ووبړو	۸۷
۳۹	نامرازی ناسنگر	۸۷
۴۰	نامرازی گواستنه وه	۸۸
۴۱	نامرازی گواستنه وه ی دهریایی	۸۸
۴۲	ناموژگاری	۸۸
۴۳	ناموژگاریدر	۸۸
۴۴	ناو	۸۹
۴۵	ناواز (سه دا)	۹۵
۴۶	ناوبه نگ	۹۵
۴۷	ناوخوازیی	۹۵

لاپەرە	ۋشە (بابەت)	ژ
۹۵	ئاۋدان (ئاۋدىرى)	۴۸
۹۶	ئاۋرىشم	۴۹
۹۶	ئاۋرىشمساز (ئاۋرىشمفروش)	۵۰
۹۶	ئاۋرىشمى	۵۱
۹۷	ئاۋردانەۋەى مروۋ	۵۲
۹۷	ئاۋزەنگ	۵۳
۹۷	ئاۋكىش	۵۴
۹۸	ئاۋلە	۵۵
۹۸	ئاۋەپۇ	۵۶
۹۹	ئاۋى پالغەكراۋ	۵۷
۹۹	ئاۋى سارد	۵۸
۹۹	ئاۋىنە	۵۹
۱۰۱	ئاھەنگ (شايى)	۶۰
۱۰۱	ئاھەتەكانى قورنان	۶۱
نـو		
۱۰۲	ئوتومبىل	۶۲
نـۆ		
۱۰۲	ئۆف	۶۳
نـە		
۱۰۳	ئەبۇبەكرى صديق (ﷺ)	۶۴
۱۰۳	ئەرخەۋان	۶۵
۱۰۳	ئەرميا	۶۶
۱۰۳	ئەزا	۶۷
۱۰۳	ئەژدىھا	۶۸
۱۰۴	ئەژنۇ (چۆك)	۶۹
۱۰۵	ئەسپ	۷۰

لایه‌ره	وشه (بابه‌ت)	ژ
۱۱۲	ئه‌سپی بالدار ی پیغه‌مهران ()	۷۱
۱۱۲	ئه‌سپی شه‌تره‌نج	۷۲
۱۱۲	ئه‌سپی	۷۳
۱۱۳	ئه‌ستیره‌مگر (ئه‌ستیره‌ناس)	۷۴
۱۱۳	ئه‌ستیل (گۆم)	۷۵
۱۱۴	ئه‌شکه‌وت	۷۶
۱۱۵	ئه‌کاسیا	۷۷
۱۱۵	ئه‌لقه	۷۸
۱۱۵	ئه‌لقه‌پرز	۷۹
۱۱۵	ئه‌للاه‌ونه‌کبه‌رکردن	۸۰
۱۱۵	ئه‌موس‌تیه (ئه‌لقه)	۸۱
۱۱۹	ئه‌مه‌کداری	۸۲
۱۱۹	ئه‌نجامدانی کاری خیر	۸۳
۱۱۹	ئه‌ندازه	۸۴
۱۱۹	ئه‌ندازیار	۸۵
۱۲۰	ئه‌ندی‌شه‌و خه‌یالی مروّ له‌به‌روژدا	۸۶
۱۲۰	ئه‌یوب (سه‌لامی خوای لیبیّت)	۸۷
ن ی		
۱۲۱	ئه‌یحرام به‌ستن	۸۸
۱۲۲	ئه‌یدریس (سه‌لامی خوای لیبیّت)	۸۹
۱۲۲	ئه‌یسحاق (سه‌لامی خوای لیبیّت)	۹۰
۱۲۳	ئه‌یسرافیل (سه‌لامی خوای لیبیّت)	۹۱
۱۲۳	ئه‌یسفنج	۹۲
۱۲۳	ئه‌یسماعیل (سه‌لامی خوای لیبیّت)	۹۳
۱۲۴	ئه‌یفلیجی	۹۴
۱۲۴	ئه‌ینجیل	۹۵

لاپەرە	وشە (بابەت)	ژ
ئى		
۱۲۵	ئىرەيى بىردىن	۹۶
۱۲۵	ئىسقان	۹۷
۱۲۵	ئىسكىرتىنەۋە	۹۸
۱۲۵	ئىسكىرەۋە (پىزىشكى جومگى)	۹۹
۱۲۶	ئىسكى ئازەل ۋە مەۋە	۱۰۰
۱۲۷	ئىش ۋە ئازار	۱۰۰
۱۲۸	ئىۋارە (سەرەتاي شەۋ)	۱۰۱

پىتى بى (ب)

ب ا		
۱۲۹	باپىر	۱
۱۲۹	باتىكەر	۲
۱۲۹	باچ كۆكردىنەۋە	۳
۱۲۹	باجىر	۴
۱۲۹	باخ (بىستان)	۵
۱۳۲	باخچە (باخ)	۶
۱۳۳	باخچەي مال	۷
۱۳۴	باخەۋان	۸
۱۳۴	بادان (لوولكردن)	۹
۱۳۴	باران	۱۰
۱۳۷	بارانپوش (مشەماي باران)	۱۱
۱۳۷	بارگىر (يەختە)	۱۲
۱۳۹	بارمتە	۱۳
۱۳۹	باروكۆمەلى مەۋە	۱۴
۱۴۰	بارەبەر (كۆلەلگىر)	۱۵
۱۴۰	باز (مەلق)	۱۶

لاپهړه	وښه (بابه ت)	ژ
۱۴۲	بازاپ	۱۷
۱۴۶	بازدان	۱۸
۱۴۷	بازرگان	۱۹
۱۴۸	بازرگانی گرانی	۲۰
۱۴۸	بازرگانی کالآوشتومهك	۲۱
۱۴۹	بازرگانی كهل وپهل (شتومهك)	۲۲
۱۴۹	بازن (دهسته وان)	۲۳
۱۵۰	بازوو	۲۴
۱۵۰	بازی پادشاو میران	۲۵
۱۵۰	باسکردن له پاشهمله	۲۶
۱۵۰	بالیبه ربوون	۲۷
۱۵۲	بال	۲۸
۱۵۲	بالنده	۲۹
۱۵۴	بالنده فروش	۳۰
۱۵۴	بالنده و گوشت و هیلکه ی پاککراو	۳۱
۱۵۴	بانگبیژ	۳۲
۱۵۴	بانگدان	۳۳
۱۶۱	بانگکراو	۳۴
۱۶۱	بانگکردن	۳۵
۱۶۱	بانگکردن بؤسر خوانی نانخواردن	۳۶
۱۶۲	باویشك	۳۷
۱۶۲	باوه شین	۳۸
۱۶۲	باهو	۳۹
۱۶۳	باينجان	۴۰
ب ا ت		
۱۶۳	بت (په يکړ)	۴۱

لایه‌ره	وشه (بابه‌ت)	ژ
ب ج		
۱۶۴	بچران (بیرین)	۴۲
ب ر		
۱۶۴	برا	۴۳
۱۶۵	برژانگدریژ	۴۴
۱۶۵	برژاو	۴۵
۱۶۷	برسیتی	۴۶
۱۶۹	برنج	۴۷
۱۶۹	برنجفروش	۴۸
۱۶۹	برووسکه	۴۹
۱۷۱	برو	۵۰
۱۷۲	بریانی	۵۱
۱۷۲	برینداری	۵۲
۱۷۴	برینسارپژکار	۵۳
ب ړ		
۱۷۴	برپه‌نگ	۵۴
۱۷۴	برپین	۵۵
ب ز		
۱۷۴	بزمار	۵۶
۱۷۴	بزمنزه (قوپی)	۵۷
۱۷۵	بزنه‌کیوی (سابرین)	۵۸
۱۷۵	بزنه‌میچکه	۵۹
۱۷۵	بزه‌وخنده	۶۰
ب س		
۱۷۵	بست (بنگوست)	۶۱
۱۷۶	بسته (فستق)	۶۲

ژ	وشه (بابهت)	لاپهړه
۶۳	بسم الله (ناوی خوا)	۱۷۶
ب ش		
۶۴	بشور (شور)	۱۷۸
ب ل		
۶۵	بلوړ	۱۷۸
ب ل		
۶۶	بلاوکارانی کښ و نه سپی	۱۷۸
۶۷	بلاوکر د نه وهی گه وه مرو یا قووت	۱۷۸
ب ن		
۶۸	بندق	۱۷۸
۶۹	بنه بهر	۱۷۹
۷۰	بنه دار (بنه کوته ره)	۱۷۹
۷۱	بنه پرتی (سهره کی)	۱۷۹
۷۲	بنیشت (باچکه)	۱۷۹
ب و		
۷۳	بوختانکهر (دووپو و . فیتنه)	۱۸۰
۷۴	بورانه وه	۱۸۰
۷۵	بولبول	۱۸۰
۷۶	بویړی (چاونه ترسی . جهر به زه یی)	۱۸۰
ب وو		
۷۷	بووق (کهړنه . شه یپوړ)	۱۸۰
۷۸	بوونی په یوه نندی	۱۸۱
ب ۆ		
۷۹	بوته (قالب)	۱۸۱
۸۰	بووق	۱۸۱
۸۱	بوکس (لیدان . پیاکښان)	۱۸۲

رُ	وشه (بابهت)	لاپهړه
۸۲	بۆگه‌نی (بۆنی ناخوښ)	۱۸۲
۸۳	بۆگه‌نی زاروډهم	۱۸۲
۸۴	بۆنی حه‌به‌شی	۱۸۲
۸۵	بۆنیخوښ (کافور)	۱۸۳
۸۶	بویاخچی	۱۸۳
۸۷	بویه‌کردن (ره‌نگ‌کردن)	۱۸۳
ب ۵		
۸۸	به‌ناگاهاتنی مرؤه	۱۸۶
۸۹	به‌تال	۱۸۶
۹۰	به‌چوک‌داهاتن	۱۸۶
۹۱	به‌چکه‌ی قه‌له‌پره‌ش	۱۸۷
۹۲	به‌خاکسپاردن	۱۸۷
۹۳	به‌ختیاری (خوښی و شادی)	۱۸۸
۹۴	به‌خشین (پیدان)	۱۸۸
۹۵	به‌خوش‌کردنی ژن	۱۸۹
۹۶	به‌خیلی و نیره‌یی	۱۸۹
۹۷	به‌ده‌ست‌پینانی ویستوخواز	۱۸۹
۹۸	به‌ده‌نگه‌وه‌هاتن (وقتی لبیک اللهم)	۱۹۰
۹۹	به‌راز	۱۹۰
۱۰۰	به‌ران	۱۹۲
۱۰۱	به‌رانه‌کینوی	۱۹۵
۱۰۲	به‌ربه‌له‌م	۱۹۵
۱۰۳	به‌رچایی (ژهمی به‌یانی)	۱۹۵
۱۰۴	به‌رخ	۱۹۶
۱۰۵	به‌رد	۱۹۶
۱۰۶	به‌رد به‌شینوه‌یه‌کی ره‌ها	۱۹۸

ژ	وشه (بابه ت)	لاپه ره
۱۰۷	بهردساز	۲۰۰
۱۰۸	بهردگرته نیو پشکۆو ناگر	۲۰۰
۱۰۹	بهردوئهستی	۲۰۰
۱۱۰	بهرده باران	۲۰۱
۱۱۱	بهرده ره شه که ی (کابه)	۲۰۱
۱۱۲	بهردی ژیر مه نجه ل	۲۰۱
۱۱۳	بهردی مه نجه نیق	۲۰۱
۱۱۴	بهردی مه لکۆلراو	۲۰۲
۱۱۵	بهردی (بالایی)	۲۰۲
۱۱۶	بهردکۆش (به رگه)	۲۰۲
۱۱۷	به رگ	۲۰۲
۱۱۸	به رگتینگر	۲۰۳
۱۱۹	به رگتینگری کتیب	۲۰۳
۱۲۰	به رگتینگیراو	۲۰۳
۱۲۱	به رگدروو	۲۰۳
۱۲۲	به رگریکردن له نابوو	۲۰۴
۱۲۳	به رنویتی	۲۰۴
۱۲۴	به روبووم	۲۰۶
۱۲۵	به ره به یان	۲۰۸
۱۲۶	به پاکردن رویشتن	۲۰۸
۱۲۷	به پروو	۲۰۹
۱۲۸	به پروو داکه و تن	۲۰۹
۱۲۹	به په (راخه)	۲۰۹
۱۳۰	به زهیی (سۆز)	۲۰۹
۱۳۱	به ژنو بالایی مروؤ	۲۰۹
۱۳۲	به ش (پشک)	۲۱۰

لاپېره	وښه (بابه ت)	ژ
۲۱۰	به فر (سه هؤل)	۱۳۳
۲۱۲	به فر فروش	۱۳۴
۲۱۲	به فیزه وه رویشتن	۱۳۵
۲۱۲	به له سه (جه رده . ده ست سپی)	۱۳۶
۲۱۲	به له می بچوک	۱۳۷
۲۱۲	به لاو کاره سات	۱۳۸
۲۱۲	به لاونه هامه تی	۱۳۹
۲۱۲	به لغه م	۱۴۰
۲۱۳	به لگه و به هانه	۱۴۱
۲۱۳	به له ک	۱۴۲
۲۱۳	به له ک به له ک بوون	۱۴۳
۲۱۳	به له کی	۱۴۴
۲۱۳	به لین (په یمان)	۱۴۵
۲۱۳	به لینده ر	۱۴۶
۲۱۴	به لینده رایه تی	۱۴۷
۲۱۴	به کریدان	۱۴۸
۲۱۴	به کره	۱۴۹
۲۱۵	به مهن گرتنی مروؤ	۱۵۰
۲۱۵	به ند کردن (زیندانی)	۱۵۱
۲۱۵	به ندیوان	۱۵۲
۲۱۵	به نگ فروش (حه شیش فروش)	۱۵۳
۲۱۵	به ننا (خانوسان)	۱۵۴
۲۱۵	به نه خوین	۱۵۵
۲۱۶	به هار	۱۵۶
۲۱۶	به هه شت	۱۵۷
۲۲۱	به می	۱۵۸

لاپەرە	وشە (بابەت)	ژ
۲۲۲	بەيانى	۱۵۹
۲۲۳	بەيداخ (ئالا)	۱۶۰
ب ي		
۲۲۴	بيابان (سارا)	۱۶۱
۲۲۷	بيابانى فرەنارە ھەتى و دەردەسەرى	۱۶۲
۲۲۷	بيبەر	۱۶۳
۲۲۷	بيدستر	۱۶۴
۲۲۸	بىر	۱۶۵
۲۳۱	بىر كەرنى نىشتەمان	۱۶۶
۲۳۱	بىرە	۱۶۷
۲۳۱	بىرە فروش	۱۶۸
۲۳۲	بىرى سەرداپۇشراو و پىركراو	۱۶۹
۲۳۳	بىمارستان (نەخۇشخانە)	۱۷۰
۲۳۴	بىنا (ساختمان)	۱۷۱
۲۳۶	بىنا پووخىنەر	۱۷۲
ب ي		
۲۳۶	بىناوېر	۱۷۳
۲۳۸	بىناوېرى	۱۷۴
۲۳۹	بىنارە (موفلىس)	۱۷۵
۲۳۹	بىنارەيى	۱۷۶
۲۳۹	بىندارى (بەناگايى)	۱۷۷
۲۳۹	بىنزاو	۱۷۸
۲۳۹	بىنژىگ (سەرەد)	۱۷۹
۲۴۰	بىستان و كىلگەي خەيار	۱۸۰
۲۴۰	بىشكە	۱۸۱
۲۴۱	بىل	۱۸۲

ژ	وشه (بابهات)	لاپره
پیتی پی (پ)		
۱	پاچ (پیمه‌ره)	۲۴۲
۲	پاراستن له شه پوجه‌نگ	۲۴۲
۳	پارشینو (پاش شینو)	۲۴۳
۴	پاره‌گوپه‌روه	۲۴۳
۵	پاریزگاری (چاودی‌ری . پاسه‌وانی)	۲۴۳
۶	پاژنه	۲۴۴
۷	پاسکیل (دوچه‌رخه)	۲۴۴
۸	پاسه‌وان	۲۴۵
۹	پاسه‌وانی پادشا	۲۴۵
۱۰	پاسه‌وانی شه‌و (حسه‌س)	۲۴۵
۱۱	پاش (دواوه . قنگ)	۲۴۵
۱۲	پاشکۆ (جینشین . نه‌وه‌ی له‌دواوه دیت)	۲۴۶
۱۳	پاقله	۲۴۶
۱۴	پاقله‌فروش	۲۴۷
۱۵	پالپیه‌نهر	۲۴۷
۱۶	پالکوتنی مروءه	۲۴۷
۱۷	پاک و بینگهرد	۲۴۷
۱۸	پاوانه (خرخال)	۲۴۷
پ ر		
۱۹	پرد (ریگوزار . پردی سیرات)	۲۴۸
۲۰	پردی تاق تاق	۲۴۹
۲۱	پرسه	۲۵۰
۲۲	پرسیارکردن (لنپرسین)	۲۵۱
پ ز		
۲۳	پزیشکی ناژهل	۲۵۱

ژ	وشه (بابهت)	لاپهړه
پ ژ		
۲۴	پژمه	۲۵۲
پ ش		
۲۵	پشټبهستن به خوا	۲۵۲
۲۶	پشتوړننې جووله کهکان	۲۵۲
۲۷	پشته لکردن له جهنگدا	۲۵۲
۲۸	پشتی مروږ	۲۵۴
۲۹	پشقل	۲۵۶
۳۰	پشکوزی ناگر	۲۵۶
۳۱	پشوو	۲۵۶
۳۲	پشيله	۲۵۶
پ ل		
۳۳	پلهوپايه	۲۵۸
۳۴	پلهوپايه ی بهر	۲۵۸
۳۵	پليکانه (قالدرمه)	۲۵۸
۳۶	پليکانه ی سمرکوتن	۲۶۱
۳۷	پليکانه ی مامه له	۲۶۲
پ ل		
۳۸	پلنگ	۲۶۲
۳۹	پلټه ی چرا	۲۶۳
پ وو		
۴۰	پوور (خوشکی باوک و دايک)	۲۶۳
۴۱	پووله که ی ماسی	۲۶۳
پ و		
۴۲	پوږ (که ناچه)	۲۶۳
۴۳	پوست (په یا مېر)	۲۶۴

لاپەرە	وشە (بابەت)	ژ
۲۶۴	پۈستەبەر (پۈستەچى)	۴۴
۲۶۴	پۈشاك	۴۵
۲۶۵	پۇلىس	۴۶
پ ۵		
۲۶۵	پەپوولە	۴۷
۲۶۶	پەت	۴۸
۲۶۷	پەتا (سرم)	۴۹
۲۶۷	پەتى سىمىر بەنەلقە	۵۰
۲۶۷	پەچە (رووپۇش)	۵۱
۲۶۸	پەراسو	۵۲
۲۶۹	پەردە (بەربەست)	۵۳
۲۷۱	پەردە و كۈللە	۵۴
۲۷۱	پەرزىنى باخ و بىستان	۵۵
۲۷۲	پەرزىنى شار (تەيمان)	۵۶
۲۷۳	پەراو	۵۷
۲۷۳	پەرسىلىكە	۵۸
۲۷۴	پەلكەزىرىنە	۵۹
۲۷۴	پەلەكار	۶۰
۲۷۴	پەلەكردن	۶۱
۲۷۴	پەنا و پىشتىگر	۶۲
۲۷۵	پەنجەتەقان	۶۳
۲۷۵	پەنجەرە و بچووك	۶۴
۲۷۵	پەپوسلىمانكە	۶۵
۲۷۶	پەرتەوازە و پەرش و بلاو	۶۶
۲۷۶	پەردە	۶۷
۲۷۶	پەروەرشىيار	۶۸

لاپهړه	وشه (بابه ت)	ژ
۲۷۶	پهز (مې)	۶۹
۲۷۷	په لك	۷۰
۲۷۸	په له كردن (خیرا كردن)	۷۱
۲۷۸	په نجه كانی ده ست	۷۲
۲۸۰	په ناگرتن به خود او هند	۷۳
۲۸۱	په نیر	۷۴
۲۸۱	په یكمر	۷۵
۲۸۲	په یكمر تاشی دار	۷۶
۲۸۲	په ییمانگه	۷۷
۲۸۲	په ییمان و به لیندان	۷۸
پ ی		
۲۸۲	پیاز	۷۹
۲۸۳	پیازی دهشت	۸۰
۲۸۳	پیاكښان	۸۱
۲۸۳	پیاو	۸۲
۲۸۴	پیاو چاكان	۸۳
۲۸۵	پیاو چاكانی شوینكه و تهی یاران	۸۴
۲۸۷	پیوزه	۸۵
۲۸۷	پیر (به سال اچو)	۸۶
۲۸۷	پیری	۸۷
۲۸۸	پیریکی نادیار	۸۸
۲۹۰	پیسایی (پاشه پړ)	۸۹
۲۹۳	پیسی	۹۰
۲۹۳	پیسی و چلكنی	۹۱
۲۹۴	پیسی و گهنده لی	۹۲
۲۹۴	پینه چی	۹۳

لاپەرە	وشە (بابەت)	ژ
۲۹۴	پینە قوماشی کۆن	۹۴
پ ی		
۲۹۵		
۲۹۵	پى (قاچ)	۹۵
۲۹۵	پینەتى	۹۶
۲۹۶	پینچانەو	۹۷
۲۹۶	پینچراو	۹۸
۲۹۶	پینچکە	۹۹
۲۹۶	پینچەر	۱۰۰
۲۹۸	پینست	۱۰۱
۲۹۸	پینشپرکى	۱۰۲
۲۹۸	پینشەكى (پینشەنگ)	۱۰۳
۲۹۸	پینستى مەلأشوو	۱۰۴
۳۰۹	پینغەمبەر (ﷺ)	۱۰۵
۳۱۱	پینغەمبەران (سەلامى خايران لىبىت)	۱۰۶
۳۱۲	پینكەنن	۱۰۷
۳۱۲	پینچ يەكى دەستكەوت	۱۰۸
۳۱۴	پینووس (قەلەم)	۱۰۹
۳۱۴	پیلادروو	۱۱۰
۳۱۴	پیلووى چاۋ (پەلك)	۱۱۱
۳۱۵	پینوانە	۱۱۲
۳۱۵	پینومر	۱۱۳
۳۱۵	پینومرى ئاۋ	۱۱۴
	پینومند (كۆت)	۱۱۵
پىتى تى (ت)		
ت ا		
۳۱۸		
	تا	۱

لاپەرە	وشە (بابەت)	ژ
۳۱۹	تاجەگولینە	۲
۳۲۰	تاجەگولینە ی پادشا	۳
۳۲۰	تاریکایی	۴
۳۲۰	تاق	۵
۳۲۱	تاقدار	۶
۳۲۱	تالانی هاوہ لپەیداکاران لەجەنگدا	۷
۳۲۱	تاوان (گوئاھ)	۸
۳۲۱	تاوان و گوئاھ	۹
۳۲۲	تاوس	۱۰
۳۲۳	تاوہ	۱۱
ت ر		
۳۲۳	تراویلکە (سەراب)	۱۲
۳۲۴	ترسان (تۆقان)	۱۳
۳۲۴	ترسنۆک	۱۴
۳۲۴	ترس و بیم	۱۵
۳۲۴	تریت	۱۶
۳۲۵	تری	۱۷
ت ف		
۳۲۸	تف	۱۸
ت ل		
۳۲۹	تلیک	۱۹
ت و		
۳۲۹	توانجەمەر (بریندارکار - تانوتەمەر)	۲۰
۳۳۰	توندوتیژ	۲۱
۳۳۰	توی تویی گوشت	۲۲
۳۳۰	تویشوو	۲۳

لاپەرە	وشە (بابەت)	ژ
۳۳۰	توئشەبەر	۲۴
۳۳۰	توئکل (قەتماغە)	۲۵
ت وو		
۳۳۰	توو	۲۶
۳۳۰	تووترک فروش	۲۷
۳۳۰	تووتی	۲۸
۳۳۱	توود	۲۹
۳۳۱	توورەکە (هەمانە . کیسە)	۳۰
۳۳۲	توورەبوونی مروۋە بۆ مالی کەسانیتەر	۳۱
۳۳۲	تووکەن (قۆن)	۳۲
۳۳۲	تووکى پېش (تووکەبەر)	۳۳
ت ۆ		
۳۳۲	تۆپ	۳۴
۳۳۳	تۆپ	۳۵
۳۳۳	تۆپنەچى	۳۶
۳۳۴	تۆپى راوکردن	۳۷
۳۳۴	تۆو	۳۸
۳۳۵	تۆوچاندن	۳۹
۳۳۵	تۆوى پاقلە	۴۰
ت ە		
۳۳۵	تەباھىجە	۴۱
۳۳۵	تەپل	۴۲
۳۳۶	تەپلژەن	۴۳
۳۳۶	تەپ و تۆز	۴۴
۳۳۷	تەپ و تۆزاوئبوونی قۆ	۴۵
۳۳۷	تەخت (رووپا . لەوح)	۴۶

لايهه	وشه (بابهات)	ژ
۳۳۸	تهختمودار	۴۷
۳۳۹	تهخته‌ی شه‌تره‌نج	۴۸
۳۳۹	ته‌رخوون	۴۹
۳۳۹	ته‌رزه	۵۰
۳۴۱	ته‌رسی ته‌سپ	۵۱
۳۴۱	ته‌رم (مه‌یت)	۵۲
۳۴۲	ته‌ره‌فروش	۵۳
۳۴۲	ته‌ری (شی)	۵۴
۳۴۲	ته‌ریج	۵۵
۳۴۳	ته‌شت	۵۶
۳۴۴	ته‌شت‌گهر	۵۷
۳۴۴	ته‌شی (خه‌ره‌ك)	۵۸
۳۴۴	ته‌شی ریس	۵۹
۳۴۴	ته‌له‌فون	۶۰
۳۴۴	ته‌لاق (جیا‌بوونه‌وه)	۶۱
۳۴۵	ته‌ماشا‌کردنی عه‌ره‌ت	۶۲
۳۴۵	ته‌مو مژ	۶۳
۳۴۵	ته‌نوری نان	۶۴
۳۴۶	ته‌نه‌که‌چی (ته‌نه‌که‌سان)	۶۵
۳۴۶	ته‌واف (سورانه‌وه)	۶۶
۳۴۶	ته‌وبه‌کردن	۶۷
۳۴۶	ته‌ور	۶۹
۳۴۶	ته‌ورات	۷۰
۳۴۷	ته‌وقه‌کردن	۷۱
۳۴۷	ته‌ون	۷۲
۳۴۷	ته‌ون‌کردن (چنین)	۷۳

ژ	وشه (بابه ت)	لاپهړه
۷۴	تمونکر	۳۴۸
۷۵	تهويله	۳۴۸
۷۶	تهيه موم	۳۴۸
ت ي		
۷۷	تيا بردن (کوشتن)	۳۴۹
۷۸	تيا چوون (فهوتان)	۳۴۹
۷۹	تير (م)	۳۵۰
۸۰	تير نه نداز	۳۵۱
۸۱	تير ساز	۳۵۲
۸۲	تيروپ مساز	۳۵۲
۸۳	تيروکه وان	۳۵۲
۸۴	تيړوک	۳۵۳
۸۵	تيرهاويز	۳۵۳
۸۶	تیشک و رووناکي	۳۵۳
۸۷	تيمساح	۳۵۳
۸۸	تينوويه تي	۳۵۴
ت ي		
۸۹	تيزي	۳۵۴
۹۰	تيځو شهر (ره نچدر ، مه ولده)	۳۵۵
۹۱	تيځه لهي خواردن	۳۵۵
۹۲	تيځه لهيه ک له بونځ خوش	۳۵۵
۹۳	تيځه و تن (پښه خلپسکان)	۳۵۵
پيتي (جيم) (ج)		
چ ا		
۱	جاثليف (پله و پايه ي قهشه)	۳۵۶

ژ	وشه (بابهت)	لاپهړه
۲	جادوو (سیح)	۳۵۶
۳	جادوگر	۳۵۶
۴	جالالوکه	۳۵۶
۵	جالالوکه‌ی مارناسا	۳۵۷
۶	جام (له‌گن)	۳۵۷
۷	جامباز	۳۵۷
۸	جامینکی گموره	۳۵۷
۹	جانموره‌ی زهوی	۳۵۷
۱۰	جانموره‌ی ژاردار	۳۵۷
۱۱	جانموره‌ی گوینچه	۳۵۷
چ ب		
۱۲	جبه (کهول)	۳۵۷
چ ر		
۱۳	جرج (مشکی گموره)	۳۵۸
چ ز		
۱۴	جزدان (کیس)	۳۵۹
چ ک		
۱۵	جگر	۳۵۹
۱۶	جگرناسان	۳۶۰
چ ل		
۱۷	جل و بهرک	۳۶۰
۱۸	جل و بهرک دامالین	۳۶۷
۱۹	جل و بهرک کورت	۳۶۷
۲۰	جل و بهرکی رهنګاوپه‌نگ	۳۶۸

لاپهړه	وشه (بابه ت)	ژ
چ ل		
۳۶۸	جله وی کار	۲۱
چ ن		
۳۶۸	جنوکه	۲۲
۳۷۰	جنیو (قسمی ناشیرین)	۲۳
۳۷۰	جنیو بیهک گوتن	۲۴
چ و		
۳۷۰	جوانکاری	۳۵
۳۷۱	جوانکاری جل و بمرگ	۳۶
۳۷۱	جوانی میوه	۳۷
۳۷۱	جوړم (سلا می خوی له سرینت)	۳۸
۳۷۲	جوړم	۳۹
۳۷۲	جوړم	۴۰
چ ډ		
۳۷۲	جوړم	۴۱
۳۷۵	جوړم و ټاک	۴۲
۳۷۵	جوړم که	۴۳
۳۷۶	جوړم نه ری فرن	۴۴
۳۷۶	جوړم	۴۵
چ و		
۳۷۷	جوړ	۴۶
۳۷۷	جوړانه	۴۷
چ ه		
۳۷۷	جهرده (گیرفانېر)	۴۸
۳۷۸	جهړنی قوربان	۴۹
۳۷۸	جه میز	۵۰

لاڀهره	وښه (بابهات)	ژ
۳۷۸	جنگ	۴۱
۳۷۹	جنگ له مريادا	۴۲
۳۷۹	جھواڼ	۴۳
۳۷۹	جھالډرو	۴۴
۳۷۹	جھيڅون	۴۵
چ ي		
۳۷۹	جيا بوونه وي ژن و ميړد	۴۶
۳۸۰	جيا وازي و ليکدرو ورکه و تنه و	۴۷
۳۸۰	چېره ي ډمرگا	۴۸
۳۸۰	جيوه	۴۹
۳۸۰	جيهاد (تيکوښان)	۵۰
چ ي		
۳۸۲	جنگه	۵۱
۳۸۴	جنگيري برياړ	۵۲
پښتې چي (چ)		
چ ا		
۳۸۵	چاپالنيو	۱
۳۸۵	چادر	۲
۳۸۶	چادر فروش	۳
۳۸۶	چاروکه	۴
۳۸۶	چاروکه فروشي که شتي	۵
۳۸۶	چاککاري جل و بهرگ	۶
۳۸۶	چاکه	۷
۳۸۶	چالي بوسه و پلان	۸
۳۸۷	چالي ډمغل و دان	۹
۳۸۷	چاوښه	۱۰

ژ	وشه (بابهات)	لاپهړه
۱۱	چاوپړینه سستیره	۳۸۸
۱۲	چاوبه ست (فیل - تلمکه)	۳۸۸
۱۳	چاوپاراستن (چاوداگرتن)	۳۸۸
۱۴	چاوکز	۳۸۸
۱۵	چاومړنکړدن	۳۸۸
۱۶	چاوی مړوۍ	۳۸۸
چ ر		
۱۷	چرا	۳۹۲
۱۸	چراخان	۳۹۵
چ ق		
۱۹	چقل (سړک)	۳۹۵
چ ل		
۲۰	چلک و پیسی	۳۹۵
۲۱	چلم	۳۹۶
چ ن		
۲۲	چنار	۳۹۷
۲۳	چنگ و نینوکی بالنده	۳۹۷
۲۴	چنمر	۳۹۷
چ و		
۲۵	چواله (بامم)	۳۹۸
چ ډ		
۲۶	چوون بو (حج)	۳۹۸
۲۷	چوونه سهرناو	۳۹۹
۲۸	چوونه نیومال و شتیر	۳۹۹

لایپەرە	وشە (بابەت)	ژ
چۆ		
۴۰۱	چۆلەكە	۲۹
۴۰۳	چۆلەكەى سەرسوور	۳۰
۴۰۳	چۆلەوانى	۳۱
چە		
۴۰۳	چەپك(قول ، دەسك)	۳۲
۴۰۳	چەپەرى نەركاۋ مەركەوت	۳۳
۴۰۳	چەتر (سەيوان)	۳۴
۴۰۴	چەرمى دىۋاى زىن	۳۵
۴۰۴	چەسپكارى كەوش	۳۶
۴۰۴	چەقۇ	۳۷
۴۰۵	چەقۇتىزكەر	۳۸
۴۰۵	چەقۇساز	۳۹
۴۰۵	چەقەل	۴۰
۴۰۵	چەك	۴۱
۴۰۶	چەكفرۇش	۴۲
۴۰۶	چەكەجە	۴۳
۴۰۷	چەكوش	۴۴
۴۰۷	چەمانوۋە(ركوع)	۴۵
۴۰۷	چەناگە	۴۶
۴۰۷	چەند سەرىك	۴۷
۴۰۸	چەو(بەرد)	۴۸
۴۰۹	چەۋدى (دۇن)	۴۹
چى		
۴۱۰	چىا(شاخ)	۵۰

لایه پړه	وښه (بابه ت)	ژ
چ ی		
۴۱۸	چیرک	۵۱
۴۱۸	چیز (رابواردن)	۵۲
۴۱۹	چیزتن	۵۳
۴۱۹	چیش	۵۴
۴۲۰	چیشتلینهری بونهکان	۵۵
خی (ج)		
ح ا		
۴۲۱	حاجی لهق لهق	۱
ح و		
۴۲۱	حوشتر	۲
۴۲۷	حوشترهوان	۳
ح ه		
۴۲۷	حه پسه (رمزای خودای لیښت)	۴
۴۲۷	حه ج	۵
۴۲۹	حه رمل (گیایه که)	۶
۴۲۹	حه سیر (راخهری بچوک)	۷
۴۲۹	حه شیش (گژوگیا)	۸
۴۳۰	حه ق (راستی)	۹
۴۳۰	حه لال (سروست)	۱۰
۴۳۰	حه لوا (شیرینی)	۱۱
۴۳۱	حه لواچی	۱۲
۴۳۱	حه لوا فروش	۱۳
۴۳۱	حه مان	۱۴
۴۳۱	حه مام (که رماو)	۱۵
۴۳۶	حه مامچی (ناتر)	۱۶

لایحه	وشه (بابه ت)	
۴۳۷	حصوا (سهلامی خوای لینیئت)	۷
۴۳۸	حموز	۸
پیتی خی (خ)		
خ ا		
۴۳۹	خاچ	
۴۳۹	خاکه ناز	
۴۳۹	خانه قا	
۴۴۰	خاوسووک	
خ ت		
۴۴۰	ختووک	
خ د		
۴۴۰	خدر (سهلامی خوای لینیئت)	
خ ر		
۴۴۰	خرابه	۷
خ پ		
۴۴۰	خرپان (همووشتنیکی خر)	۸
خ ز		
۴۴۱	خرمایه تی	۹
۴۴۱	خرمه تکار	۱۰
۴۴۱	خرمه تکاری تایبیت	۱۱
۴۴۱	خرمه تکاری دهسته لاتدار	۱۲
۴۴۲	خرمه تی مه ژارو پیاوچاکان	۱۳
خ س		
۴۴۲	خستنه پالیهک	۱۴
۴۴۲	خستنه پرو	۱۵
۴۴۲	خستنی مروؤ بهزه ویدا له لایه ن جنوکه ره	۱۶

لاپەرە	وشە (بابەت)	ژ
خ ش		
۴۴۲	خشتی قوپ	۱۷
خ ن		
۴۴۳	خنکاندن	۱۸
خ و		
۴۴۴	خوачافیزی (مالئاوایی)	۱۹
۴۴۵	خواردن (خۆراك)	۲۰
۴۴۷	خواردنەو	۲۱
۴۴۷	خواردنی مروۋ	۲۲
۴۴۸	خواستن	۲۳
۴۴۸	خواستن و پیدان	۲۴
۴۴۹	خوبهیرا	۲۵
۴۴۹	خودای مەزن	۲۶
۴۵۵	خوپه (لیکدان)	۲۷
۴۵۵	خورما	۲۸
۴۵۹	خورما فروش	۲۹
۴۵۹	خورمای پیگەیشتنو	۳۰
۴۶۰	خوری	۳۱
۴۶۰	خوری رئیس	۳۲
۴۶۰	خوری فروش	۳۳
۴۶۰	خوری و پیستەی حوشترو کەرویشك	۳۴
۴۶۰	خوپه خوپی سكو ورك	۳۵
۴۶۰	خوپه ی ئاو	۳۶
۴۶۰	خولگە	۳۷
۴۶۱	خولی مانگانه (حهیز . سووپى مانگانه)	۳۸
۴۶۳	خومی سوور	۳۹

لاپەرە	ۋەشە (بابەت)	ژ
۴۶۳	خوی	۴۰
۴۶۳	خویفروش	۴۱
۴۶۳	خوین	۴۲
۴۶۶	خوین لیدەرھینان	۴۳
۴۶۷	خویندەنەۋە	۴۴
۴۶۸	خوینەر	۴۵
خ ۋ		
۴۶۸	خۆبەزلانین	۴۶
۴۶۹	خۆبەكەمزانینى مروۋ	۴۷
۴۶۹	خۆبەسەندى (لەخۇپازىيۈۈن)	۴۸
۴۶۹	خۆتەرخانكىدن لەپىناۋى خوادا	۴۹
۴۶۹	خۆچەۋرەكردن	۵۰
۴۶۹	خۆخواردنەۋەۋە بىزارى مروۋ	۵۱
۴۷۰	خۆداپۇشىنى مروۋ بەجلوبەرگە شىتتەر	۵۲
۴۷۰	خۆدانىبەسەرا	۵۳
۴۷۰	خۆرناۋا(زەردەپەپ)	۵۴
۴۷۰	خۆپوۋتكردەنەۋە مروۋ (جلداكەندىن)	۵۵
۴۷۲	خۆشاردەنەۋە	۵۶
۴۷۲	خۆشگوزەرانى	۵۷
۴۷۲	خۆشۇردىن	۵۸
۴۷۵	خۆشەۋىستى	۵۹
۴۷۶	خۆشەۋىستى مروۋ بۆيەككە	۶۰
۴۷۶	خۆشى ۋ شادى	۶۱
۴۷۶	خۆكىشانەۋە	۶۲
۴۷۷	خۆگرتنەۋە لەشەرۋە خراپە	۶۳
۴۷۷	خۆل(خاك . قوب)	۶۴

لایه‌ره	وشه (بابه‌ت)	ژ
۴۷۹	خۆله‌میش	۶۵
۴۸۱	خۆمه‌لاسدان	۶۶
۴۸۲	خۆماریشتنه نیوکارێك	۶۷
خ ۵		
۴۸۲	خه‌ته‌نه	۶۸
۴۸۲	خه‌ته‌نه‌كار	۶۹
۴۸۲	خه‌دیجی‌ی كچی خوه‌یلد (رمزای خوای لینبیت)	۷۰
۴۸۲	خه‌رجی (مووچه)	۷۱
۴۸۳	خه‌رمانه‌ی رۆژو مانگ	۷۲
۴۸۳	خه‌زهم (دوره‌ختیکه پسته‌ی لیندروستده‌کریت)	۷۳
۴۸۳	خه‌ساندن	۷۴
۴۸۴	خه‌شخاش (روه‌کیکی بیه‌وشکهره)	۷۵
۴۸۴	خه‌شم و قین	۷۶
۴۸۵	خه‌لات (دیاری)	۷۷
۴۸۵	خه‌لووز	۷۸
۴۸۶	خه‌لووز فروش	۷۹
۴۸۶	خه‌لوومته‌گه	۸۰
۴۸۷	خه‌مو په‌ژاره	۸۱
۴۸۷	خه‌منجهر	۸۲
۴۸۷	خه‌نده‌ق (که‌ندپ)	۸۳
۴۸۷	خه‌نه	۸۴
۴۸۸	خه‌نه‌فروش	۸۵
۴۸۸	خه‌و	۸۶
۴۸۸	خه‌وگه (جی نوستن . راخه‌ن)	۸۷

ژ	وشه (بابه‌ت)	لاپه‌ره
۸۸	خه‌یار	۴۸۹
خ ی		
۸۹	خیرارویشتن (لوقه‌لوقکردن)	۴۹۰
۹۰	خیرایی و په‌له‌کردن	۴۹۰
۹۱	خیرکردن (قوربانی)	۴۹۰
۹۲	خیروچاکه	۴۹۰
۹۳	خیلی چاو	۴۹۱
۹۴	خیو (سییه‌ر)	۴۹۱
پیتی (دال) ((د))		
د ا		
۱	دابەزین (هاقنه‌خواره‌وه)	۴۹۲
۲	داپوشان	۴۹۲
۳	داپوشراو (په‌رده)	۴۹۲
۴	داخستن	۴۹۳
۵	داخکردن (سووتانندن)	۴۹۳
۶	دادپه‌روهری	۴۹۴
۷	دادوهر	۴۹۴
۸	دار (دره‌خت)	۴۹۶
۹	دار بخورد	۵۰۴
۱۰	دارپه‌وه (گرده‌ب)	۵۰۴
۱۱	دارپه‌وو	۵۰۴
۱۲	دارقاش	۵۰۵
۱۳	دارحه‌یزه‌ران	۵۰۵
۱۴	دارخورما	۵۰۵
۱۵	دارستان	۵۰۶
۱۶	دارفروش	۵۰۶

لایه پره	وشه (بابه ت)	ژ
۵۰۶	دارگهز	۱۷
۵۰۶	داروپهردوی کؤکراوه	۱۸
۵۰۶	دارودرهختی وشک	۱۹
۵۰۸	دارمهیت	۲۰
۵۰۸	داری ساج	۲۱
۵۰۸	داشهکانی شهترهنج	۲۲
۵۱۰	دالان (راپه)	۲۴
۵۱۰	داله کهرخوره	۲۵
۵۱۱	دالینکی گهوره	۲۶
۵۱۲	دانا	۲۷
۵۱۲	دانان (هۆنینهوه)	۲۸
۵۱۲	دانپیانانی مروڤه	۲۹
۵۱۲	دانپال (سهلامی خوای لیبیت)	۳۰
۵۱۲	دانیشتن	۳۱
۵۱۳	دانیشتوانی نهورپا	۳۲
۵۱۳	داوا (خوان)	۳۳
۵۱۳	داواکردن له زانایان یا خودفرمانپره وایان	۳۴
۵۱۳	داود (سهلامی خوای لیبیت)	۳۵
۵۱۴	داوی راوچی	۳۶
۵۱۴	داوینپسیسی	۳۷
۵۱۴	دایک	۳۸
۵۱۵	دایه ن	۳۹
۵۱۵	ددان	۴۰
۵۲۱	ددانکهوتن	۴۱

ژ	وشه (بابه ت)	لاپهړه
د ر		
۴۲	درزوقلېش	۵۲۳
۴۳	درزوقلېشکردنه شتيك (شقلشكانی)	۵۲۳
۴۴	دركاندن (ياسكردن)	۵۲۳
۴۵	دروشم	۵۲۴
۴۶	درو	۵۲۴
۴۷	دروختی ئمبهنوس	۵۲۴
۴۸	دروختيك لهنيو لما برويت	۵۲۴
۴۹	دروهم (پاره)	۵۲۴
۵۰	دريژي	۵۲۸
د ر		
۵۱	دپانی قوماش	۵۲۸
۵۲	دپك	۵۲۸
۵۳	دپنده (وهحش)	۵۲۹
۵۴	دپنهاماسی (قرش)	۵۲۹
د ز		
۵۵	دز (جبرده)	۵۲۹
د ل		
۵۶	دل	۵۳۰
۵۷	دلتمنگی	۵۳۱
۵۸	دلپهق	۵۳۱
۵۹	دلپهقی (توندوتیژی)	۵۳۲
۶۰	دپكرانهوه	۵۳۲
۶۱	دلپراوكه	۵۳۲
د ن		
۶۲	دنیا	۵۳۲

لاپږه	وشه (بابه ت)	ژ
د و		
۵۳۳	دواج	۶۳
۵۳۳	دوانگه (میحراب)	۶۴
۵۳۵	دواوه (پشت)	۶۵
۵۳۵	دوايښ شويڼ پيڼغه مېهر پيڼی گه یشتيڼی له ناسماندا (سدره المنتهی)	۶۶
۵۳۵	دوژمن (نه یار . رکه بهر)	۶۷
۵۳۶	دوژمنایه تی	۶۸
۵۳۶	دوعا (نزاو پارانه وه)	۶۹
۵۳۷	دوکان (فروښکا)	۷۰
۵۳۷	دوکه ل	۷۱
۵۳۸	دوگمه	۷۲
۵۳۸	دومه ل (زیبکه)	۷۳
د وو		
۵۳۸	دوویشک	۷۴
۵۳۸	دوودلی	۷۵
۵۴۰	دوورخستنه وه	۷۶
۵۴۰	دوورینه وه	۷۷
۵۴۱	دووری	۷۸
۵۴۱	دورینه کار	۷۹
۵۴۱	دوورپه گ	۸۰
۵۴۱	دووگیانی ژن	۸۱
۵۴۳	دووگی مېر	۸۲
۵۴۳	دوومه لان (قارچک)	۸۳
د و		
۵۴۳	دوړاندن	۸۴

لاپهړه	وشه (بابهات)	ژ
۵۴۴	دۆزهخ	۸۵
۵۴۸	دوشاو (شیلراو. مهوین)	۸۶
۵۴۸	دوشاوچی	۸۷
۵۴۸	دوشهر	۸۸
۵۴۸	دوشین	۸۹
۵۴۸	دوشینی مهرو...	۹۰
۵۴۹	دۆلار	۹۱
۵۴۹	دولغین	۹۲
۵۴۹	دۆلاب	۹۳
۵۵۰	دۆلچه	۹۴
۵۵۱	دۆل و شیوو	۹۵
۵۵		
۵۵۲	نمباخانه	۹۶
۵۵۲	نمباخچی	۹۷
۵۵۳	نمبمبه	۹۸
۵۵۳	نمجال	۹۹
۵۵۳	نمراج	۱۰۰
۵۵۴	نمپی	۱۰۱
۵۵۴	نمرخستن (ناشکراکردن)	۱۰۲
۵۵۴	نمرزی (شرینقه)	۱۰۳
۵۵۴	نمرکردن	۱۰۴
۵۵۵	نمرکوت (سهریه‌لدا)	۱۰۵
۵۵۵	نمرگا	۱۰۶
۵۵۸	نمرگا شکین	۱۰۷
۵۵۸	نمرگاوان	۱۰۸
۵۵۸	نمرگاوانی پادشا	۱۰۹

لاپهړه	وشه (بابه ت)	ژ
۵۵۸	دهرمان	۱۱۰
۵۵۹	دهرمانهوان	۱۱۱
۵۵۹	دهرمانی خراب و ناخوش	۱۱۲
۵۵۹	دروونتهنگی (بیټاقه تی)	۱۱۳
۵۶۰	دهریا	۱۱۴
۵۶۵	دهست	۱۱۵
۵۷۲	دهستپین و شتیتړ	۱۱۶
۵۷۲	دهستبلو	۱۱۷
۵۷۲	دهستدان لهبرده رهشکه	۱۱۸
۵۷۳	دهستکورت	۱۱۹
۵۷۳	دهستگا	۱۲۰
۵۷۳	دهستگای گوشتفروش	۱۲۱
۵۷۳	دهستنویژ	۱۲۲
۵۷۵	دهسته بهر (زامنکردن)	۱۲۳
۵۷۵	دهسته بهرکردن	۱۲۴
۵۷۵	دهسته بهره	۱۲۵
۵۷۶	دهسته پرشمه (جله و)	۱۲۶
۵۷۶	دهسته سپر	۱۲۷
۵۷۶	دهسته لآقدار (فهرمانپړه و)	۱۲۸
۵۸۵	دهسکه وان	۱۲۹
۵۸۶	دهسکی شمشیر و چه قو	۱۳۰
۵۸۶	دهعوته منداآیوون (زیافه ت)	۱۳۱
۵۸۶	دهف	۱۳۲
۵۸۶	دهفته ر	۱۳۳
۵۸۷	دهفری شیرو ههنگوین	۱۳۴
۵۸۷	دهفری شیرینی	۱۳۵

لایه‌ره	وشه (بابه‌ت)	ژ
۵۸۷	ده‌فژهن	۱۳۶
۵۸۷	ده‌لان	۱۳۷
۵۸۷	ده‌له‌شیر	۱۳۸
۵۸۷	ده‌مار	۱۳۹
۵۸۸	ده‌ماره‌بیستن	۱۴۰
۵۸۸	ده‌مامک	۱۴۱
۵۸۸	ده‌مبوس (ده‌ری سهرخ)	۱۴۲
۵۸۸	ده‌مخوار دیبون	۱۴۳
۵۸۸	ده‌مگر	۱۴۴
۵۸۸	ده‌نکه‌مه‌نار	۱۴۵
۵۸۸	ده‌نکی ره‌ش	۱۴۶
۵۸۸	ده‌نکی شمز	۱۴۷
۵۸۹	ده‌نگ	۱۴۸
۵۹۲	ده‌نگ‌ده‌روه	۱۴۹
۵۹۲	ده‌نگه ده‌نگ (قاووقین)	۱۵۰
۵۹۲	ده‌نووک	۱۵۱
۵۹۲	ده‌نوکی بالنده	۱۵۲
۵۹۲	ده‌وار (چادر)	۱۵۳
۵۹۳	ده‌وری (کاشی)	۱۵۴
۵۹۳	ده‌وله‌مندی	۱۵۵
۵۹۳	ده‌وهن	۱۵۶
۵۹۳	ده‌ویت (ته‌ره‌س)	۱۵۷
دی		
۵۹۳	دیجله	۱۵۸
۵۹۴	دیل	۱۵۹
۵۹۴	دی‌کردنی مروّ	۱۶۰

لاڀهړه	وښه (بابهات)	ژ
۵۹۴	دیمه‌ن (وینه)	۱۶۱
۵۹۴	دیمه‌نی لانه و شوی‌نی له‌دایک‌بوون	۱۶۲
۵۹۴	دینار	۱۶۳
۵۹۶	دیوار	۱۶۴
۵۹۷	دیوه‌خان	۱۶۵
پیتی ری (ر)		
را		
۵۹۸	رابه‌ری	۱
۵۹۸	راچله‌کین	۲
۵۹۸	راخه‌ر (ماقوور)	۳
۶۰۰	راه‌روی رنځ و روځی	۴
۶۰۲	رازیبوون	۵
۶۰۲	راستگو	۶
۶۰۳	راستگوئی	۷
۶۰۳	رافه‌کاری خه	۸
۶۰۴	راکیشان	۹
۶۰۴	ران	۱۰
۶۰۵	رانپه‌ز (په‌چه)	۱۱
۶۰۵	راو (شکار)	۱۲
۶۰۶	راوچی	۱۳
۶۰۶	راوین‌کردن	۱۴
۶۰۶	راهینه‌ری نه‌سپ	۱۵
رژ		
۶۰۷	رژدی	۱۶
رس		
۶۰۷	رستن (بادان)	۱۷

لاپهره	وشه (بابهت)	ژ
۶۰۸	رسوایی (ملکه چی)	۱۸
ر ش		
۶۰۹	رشانه وه (تاعون)	۱۹
ر ف		
۶۱۱	رفین	۲۰
ر ق		
۶۱۶	رق و قین	۲۱
ر م		
۶۱۶	رمان (رووخان - ته پین)	۲۲
۶۱۷	رم و تیرهاوئژ	۲۳
ر و		
۶۱۸	روان و دمرهاتنی حه شیش	۲۴
۶۱۸	روبار	۲۵
۶۲۰	روباری (نیل) له (میس)	۲۶
۶۲۰	روحکیشان	۲۷
ر و و		
۶۲۱	روپامایی	۲۸
۶۲۱	رووپوش (پهچه)	۲۹
۶۲۱	رووپینو (مهساج - نه ندازه گیر)	۳۰
۶۲۲	رووتی (بی جلوه برگی)	۳۱
۶۲۲	رووخانی لانه و مان	۳۲
۶۲۲	رووخسار (کولم)	۳۳
۶۲۳	رووخساری مروء	۳۴
۶۲۶	رووشاندن	۳۵
۶۲۷	رووگرژ	۳۶
۶۲۷	رووگهشی	۳۷

لایپەرە	وشە (بابەت)	ژ
۶۲۷	رووکەشکراو بەزیز	۳۸
۶۲۷	روونا شیرینی	۳۹
۶۲۷	رووی شمشیر	۴۰
رۆ		
۶۲۸	رۆچوو لەخەودا	۴۱
۶۲۸	رۆچوون بەنیۆ زەویدا	۴۲
۶۲۸	رۆژ (خۆ)	۴۳
۶۳۹	رۆژگیان و مانگیان	۴۴
۶۳۹	رۆژوو	۴۵
۶۴۴	رۆم	۴۶
۶۴۴	رۆن	۴۷
۶۴۵	رۆنفروش	۴۸
۶۴۶	رۆنی کونجی	۴۹
۶۴۶	رۆیشتن	۵۰
۶۴۸	رۆیشتنی خیرای دوژمن	۵۱
رە		
۶۴۸	رەخمە	۵۲
۶۴۸	رەخمەگر	۵۳
۶۴۹	رەسەن	۵۴
۶۴۹	رەشاش	۵۵
۶۴۹	رەشسوور	۵۶
۶۴۹	رەشەبا	۵۷
۶۵۱	رەفە (تاق)	۵۸
۶۵۲	رەگ (دەمار)	۵۹
۶۵۲	رەگی بن گۆنچکە	۶۰
۶۵۲	رەمکە	۶۱

لایحه	وشه (بابهات)	ژ
۶۵۳	رهنجدان	۶۲
۶۵۳	رهنگنه سمر	۶۳
۶۵۳	رهنگز مردی	۶۴
۶۵۴	رهنکی رهش	۶۵
۶۵۵	رهنکی سوور	۶۶
۶۵۵	رموانیژی (زمانپاراوی)	۶۷
۶۵۵	رموگه حوشر	۶۸
۶۵۵	رهمن (بارمه)	۶۹
ری		
۶۵۶	ریپوق	۷۰
۶۵۶	ریخوله	۷۱
۶۵۷	ریز	۷۲
۶۵۷	ریش	۷۳
۶۶۲	ریشال (وشکه گیا)	۷۴
۶۶۲	ریشوله	۷۵
۶۶۳	ریقنه ی بالنده	۷۶
ری		
۶۶۳	ریباز (ریگا)	۷۷
۶۶۳	ریحانه (گیای بونخوش)	۷۸
۶۶۴	ریحانه فروش	۷۹
۶۶۴	ریزمان (نحو)	۸۰
۶۶۴	ریزمانه وان (نحوی)	۸۱
۶۶۵	ریسهر (بالهر)	۸۲
۶۶۵	ریکخستنی کاروبار	۸۳
۶۶۵	ریکخهرو بهستر	۸۴
۶۶۶	ریگرتن (نه میشتن)	۸۵

لایه‌ره	وشه (بابه‌ت)	ژ
۶۶۶	رینگوزاری چیا	۸۶
۶۶۶	رینگه (رینبان)	۸۷
۶۶۷	رینگه‌ی نیو چیا	۸۸
۶۶۷	رئی لینگیران	۸۹
۶۶۷	رئواس	۹۰
۶۶۷	رئوی	۹۱
پیتی زی		
زا		
۶۶۹	زار (دهم)	۱
۶۷۰	زافهران	۲
۶۷۱	زالبوون (سهرکهوتن)	۳
۶۷۱	زانا (شارمزا)	۴
۶۷۱	زانایانی پیشین و دواینی نیسلام	۵
۶۷۲	زانای کۆمه‌ل و نه‌تسه‌ویهک	۶
۶۷۲	زانباری (زانست)	۷
۶۷۳	زاوا	۸
زب		
۶۷۳	زیر	۹
۶۷۳	زبل (پمیین - پاشمپو)	۱۰
۶۷۴	زبلوخۆل	۱۱
زر		
۶۷۴	زراو	۱۲
۶۷۴	زریزه	۱۳
زپ		

ژ	وشه (بابهت)	لاپهړه
۱۴	زېږدار	۶۷۵
ز ف		
۱۵	زفت (قېر)	۶۷۵
ز ل		
۱۶	زله (شماقزله)	۶۷۶
۱۷	زلوبيا	۶۷۶
۱۸	زلوبياساز	۶۷۶
ز م		
۱۹	زمانگيران و لالی مروۍ	۶۷۶
۲۰	زمانه چکوله	۶۷۷
۲۱	زمېرود	۶۷۷
ز و		
۲۲	زوبان	۶۷۷
۲۳	زوبان لارکردنهوه	۶۸۱
۲۴	زوحل (کميوان)	۶۸۱
۲۵	زوپنا (کلانیت)	۶۸۱
۲۶	زولقمرنهين (سهلامی خواي ليښت)	۶۸۱
۲۷	زولکفل (سهلامی خواي ليښت)	۶۸۱
۲۸	زوهدي خواناسي (دنياهنويستی)	۶۸۲
ز ډ		
۲۹	زورانبازی	۶۸۲
۳۰	زورخوړی (ښته لا)	۶۸۳
۳۱	زوردار (سته مکار)	۶۸۳
۳۲	زورداري	۶۸۳
۳۳	زوروتن	۶۸۴

لايه ډه	وشه (بابه ت)	ژ
۶۸۴	نژدی ژماره	۳۴
ز ه		
۶۸۴	زېږوری (داود) (سهلامی خوی لیبیت)	۳۵
۶۸۵	زېږه جده	۳۶
۶۸۵	زېږه رفه	۳۷
۶۸۵	زېږه ډباو	۳۸
۶۸۵	زېږه ږېږه	۳۹
۶۸۵	زېږه ډگر	۴۰
۶۸۵	زېږه ډگر پان له خه ودا	۴۱
۶۸۵	زېږه واله	۴۲
۶۸۶	زېږو (زالو)	۴۳
۶۸۶	زېږه ډگر (تالوونچي)	۴۴
۶۸۷	زېږه کات	۴۵
۶۸۸	زېږه ږيا (سهلامی خوی لیبیت)	۴۶
۶۸۸	زېږه زم	۴۷
۶۸۹	زېږه ډله	۴۸
۶۸۹	زېږه ډله (زېږه - روخان)	۴۹
۶۹۱	زېږه ډنگ	۵۰
۶۹۲	زېږه ډوله	۵۱
۶۹۲	زېږه ډوی	۵۲
۶۹۸	زېږه ډیډلر	۵۳
۶۹۹	زېږه ډیډلر	۵۴
۶۹۹	زېږه ډیت	۵۵
۶۹۹	زېږه ډیتون	۵۶
زی		
۷۰۰	زیادکردنی به نژین	۵۷

لاپەرە	وشە (بابەت)	ژ
۷۰۰	زیان	۵۸
۷۰۰	زیک زیکە	۵۹
۷۰۲	زینا (داوینچیس)	۶۰
۷۰۵	زیندوو	۶۱
۷۰۵	زیندوو بوون — وهی خەلکی لەگۆرەکانیان روژی قیامت	۶۲
۷۰۵	زیوو	۶۳
ژی		
۷۰۶	ژی (ئەندامی زاوژی مینە)	۶۴
۷۰۹	زێڕ	۶۵
پیتی ژێ		
ژم		
۷۱۲	ژمارە (نەرە)	۱
	ژن	
۷۱۳	ژن	۲
۷۱۴	ژنان	۳
۷۱۵	ژنانییوون	۴
ژوو		
۷۱۵	ژوود	۵
۷۱۶	ژووری نووستن	۶
ژە		
۷۱۶	ژەهر (ژار)	۷
ژی		
۷۱۶	ژیشتک	۸
ژی		
۷۱۷	ژیڕیاری	۹

لایه‌ره	وشه (بابه‌ت)	ژ
۷۱۷	ژیرده‌پیی	۱۰
پیتی سین		
س ا		
۷۱۸	سابرین	۱
۷۱۸	سابوون	۲
۷۱۹	سابونچی	۳
۷۱۹	سارپژکردن	۴
۷۱۹	ساز	۵
۷۱۹	ساف و لووسبوونی له‌ش‌ولار	۶
۷۲۰	سافیر (بالنده‌یه‌گه)	۷
۷۲۰	سان	۸
۷۲۰	سالیج پیغه‌مبهر (سه‌لامی خوای لی‌بی‌ت)	۹
۷۲۰	ساور	۱۰
س پ		
۷۲۱	سپیل	۱۱
۷۲۱	سپه‌ند (پیچن)	۱۲
۷۲۱	سپیکار	۱۳
س ت		
۷۲۱	ستایش	۱۴
۷۲۲	ستایشی خود (به‌خود اهل‌دان)	۱۵
۷۲۲	ستوون (کوله‌که ، پایه)	۱۶
س ر		
۷۲۳	سرکه (قرشیات)	۱۷
۷۲۴	سرکه‌دیروستکه‌ر	۱۸
۷۲۴	سرکه‌فروش	۱۹
س ږ		

ژ	وشه (بابهت)	لاپهړه
۲۰	سړبون	۷۲۴
س ز		
۲۱	سزا(توله)	۷۲۴
س ف		
۲۲	سفره	۷۲۵
س ك		
۲۳	سك(ورگ)	۷۲۶
	سكچوون	۷۲۸
۲۴	سكه ليدهری دینارو درهم	۷۲۸
س ل		
۲۵	سلاوکردن	۷۲۹
س ن		
۲۶	سلق	۷۳۱
س م		
۲۷	سم(پاقوولاخ)	۷۳۱
۲۸	سمارته(ساف ولووسکس)	۷۳۱
۲۹	سمور (گیانداریکه)	۷۳۱
۳۰	سمی مانگاو شتیتړ	۷۳۱
۳۱	سمیل	۷۳۱
س ن		
۳۲	سندووق	۷۳۲
۳۳	سنگ(سینه)	۷۳۲
۳۴	سنوور	۷۳۳
۳۵	سنه و بهر	۷۳۴
س و		
۳۶	سوار(نه سپسوار)	۷۳۴

لاپەرە	وشە (بابەت)	ژ
۷۳۴	سواربوون	۳۷
۷۳۴	سوالکەر (داواکار)	۳۸
۷۳۵	سوپییا (بادەیه‌کە)	۳۹
۷۳۵	سوپاسگوزاری	۴۰
۷۳۶	سورام	۴۱
۷۳۶	سورینژ (دپرکە)	۴۲
۷۳۶	سورینچک	۴۳
۷۳۶	سوله‌یمان (سه‌لامی خوای‌لیبیت)	۴۴
۷۳۷	سویندخواردن	۴۵
۷۳۸	سویندخواردن به‌پەرودگار	۴۶
۴۷ ی ۷۷		
۷۳۸	سووپەر (قەلغان)	۴۷
۷۳۸	سووپەرسان (قەلغانچی)	۴۸
۷۳۸	سوودمەند (بەسوود)	۴۹
۷۳۸	سوراحی	۵۰
۷۳۸	سووربوون لەسەر کاریک	۵۱
۷۳۸	سووربوونی ریش	۵۲
۷۳۸	سوورەتەکانی قورئان	۵۳
۷۷۰	سوورەدال	۵۴
۷۷۱	سووزن	۵۵
۷۷۱	سووکایەتی (گالته . پیخۆشبوون)	۵۶
۷۷۱	سووککردنی باروقورسایی	۵۷
س ۷		
۷۷۱	سۆل (خوف)	۵۸
۷۷۳	سۆلدرۆستکەر	۵۹
س ۵		

ژ	وشه (بابهات)	لاپره
۶۰	سه به ته	۷۷۳
۶۱	سه به ته چن (سه به ته فروش)	۷۷۳
۶۲	سه لك	۷۷۳
۶۳	سه رانه	۷۷۹
۶۴	سه رئاو (سه رپيشاو)	۷۷۹
۶۵	سه رنيشه	۷۸۰
۶۶	سه رباري موچه	۷۸۱
۶۷	سه رياز	۷۸۱
۶۸	سه ريان	۷۸۲
۶۹	سه ربرين	۷۸۳
۷۰	سه رپيچي	۷۸۵
۷۱	سه رتاش	۷۸۵
۷۲	سه رتاشين (قزبرين)	۷۸۵
۷۳	سه رتويژفروش	۷۸۸
۷۴	سه رجل (كهوا)	۷۸۸
۷۵	سه رچاوه ي ناو	۷۸۸
۷۶	سه رخوشي (مهستي)	۷۹۰
۷۷	سه رد (بالنده يه كه)	۷۹۱
۷۸	سه رداني پيغه مبه ر (ﷺ) له خه ودا	۷۹۱
۷۹	سه رووتانه وه	۷۹۱
۸۰	سه رزنه نشت (گله يي . لومه)	۷۹۱
۸۱	سه رسامي (سه رسوپان)	۷۹۲
۸۲	سه رشان	۷۹۲
۸۳	سه رقالي	۷۹۲
۸۴	سه رقول	۷۹۲
۸۵	سه ركار (به رپتوه به ر)	۷۹۲

لایه‌ره	وشه (بابه‌ت)	ژ
۷۹۳	سهرکرده‌ی سوپا	۸۶
۷۹۳	سهرکه‌وتن به‌ئاسمانا	۸۷
۷۹۳	سهرگردانی (لادان ، ویلی)	۸۸
۷۹۴	سهرما	۸۹
۷۹۴	سهرنشینیانی لانه‌و مالی فهرمان‌په‌وا	۹۰
۷۹۴	سهرۆکایه‌تی	۹۱
۷۹۴	سهره‌تان (گیانداریکی ئاوییه)	۹۲
۷۹۵	سهره‌ل‌دان	۹۳
۷۹۵	سهره‌نگ	۹۴
۷۹۵	سهری جالوت	۹۵
۷۹۵	سهرین	۹۶
۷۹۶	سه‌عوط (چاره‌سهریکه ده‌کریته لووت)	۹۷
۷۹۶	سه‌فه‌ر	۹۸
۷۹۷	سه‌فه‌رد	۹۹
۷۹۷	سه‌کباچه (شله‌یه‌که)	۱۰۰
۷۹۷	سه‌کۆ	۱۰۱
۷۹۷	سه‌گ	۱۰۲
۸۰۰	سه‌لامی نویژ	۱۰۳
۸۰۱	سه‌ما	۱۰۴
۸۰۱	سه‌ماکار (سوپردەر)	۱۰۵
۸۰۱	سه‌متور (جوړه سازیکه)	۱۰۶
۸۰۲	سه‌نچ (ئامرازیکه)	۱۰۷
۸۰۲	سه‌نگ (مسقال)	۱۰۸
۸۰۲	سه‌وزه‌فرۆش	۱۰۹
۸۰۲	سه‌وزی جل‌وبه‌رگ له‌خه‌ودا	۱۱۰
۸۰۳	سه‌ولنی به‌له‌م	۱۱۱

لاپەرە	وشە (بابەت)	ژ
۸۰۳	سەھۆل	۱۱۲
۸۰۳	سەینان (جۆرە دارىكە)	۱۱۳
س ي		
۸۰۳	سى (كۆئەندامى ھەناسە)	۱۱۴
۸۰۳	سىخوپ	۱۱۵
۸۰۴	سىر	۱۱۶
۸۰۴	سىنەما	۱۱۷
۸۰۴	سىنى	۱۱۸
۸۰۴	سىواك	۱۱۹
۸۰۵	سىوجگەر	۱۲۰
س ي		
۸۰۵	سىبەر	۱۲۱
۸۰۵	سىو	۱۲۲
پىتى (شىن) (ش)		
ش ا		
۸۰۷	شاتوو	۱
۸۰۷	شار	۲
۸۱۱	شاردەنمەي نەينى	۳
۸۱۲	شارى قودس	۴
۸۱۲	شاعىر (بوئى)	۵
۸۱۳	شان (باھوو)	۶
۸۱۳	شانازى	۷
۸۱۳	شانه	۸
۸۱۴	شانه كراو (داھىنراو)	۹
۸۱۴	شانه ي ھەنگ	۱۰
۸۱۵	شاھەنگ	۱۱

لاپهړه	وشه (بابه‌ت)	ژ
۸۱۵	شای شه‌ترنج	۱۲
۸۱۵	شایه‌تی دادوهر (گه‌واهیده‌ری)	۱۳
۸۱۵	شایه‌تیدان	۱۴
۸۱۵	شایی (ناهه‌نگ)	۱۵
ش ف		
۸۱۵	شفره (تیغ)	۱۶
ش ك		
۸۱۶	شكو (به‌رزی)	۱۷
۸۱۶	شكومه‌ندی (به‌رزی)	۱۸
ش م		
۸۱۶	شمشالژهن (نه‌یژهن)	۱۹
۸۱۶	شمشیر	۲۰
۸۱۹	شمشیری تیژو بره‌ر	۲۱
ش و		
۸۲۰	شوان	۲۲
۸۲۰	شوعه‌یب (سه‌لامی خوای لیبیت)	۲۳
۸۲۰	شوینه‌وار	۲۴
۸۲۰	شوینه‌وارزانی ناژهل	۲۵
۸۲۰	شوینه‌واره‌لگر	۲۶
۸۲۱	شوینی نی‌سماعیل (سه‌لامی خوای لیبیت)	۲۷
۸۲۱	شوینی حوشر	۲۸
۸۲۱	شوینی حه‌زرتی (نی‌براهیم) (سه‌لامی خوای لیبیت)	۲۹
۸۲۱	شوینی خوّل و پیسی	۳۰
۸۲۲	شوینی دژوارو ناهه‌موار	۳۱

لایه پړه	وشه (بابه ت)	ژ
۸۲۲	شوینى نویژى جه ژن	۳۲
ش وو		
۸۲۳	شورده یی	۳۳
۸۲۳	شوشه	۳۴
۸۲۴	شووشه ساز (شووشه چی)	۳۵
۸۲۴	شووشه ی مهره کب	۳۶
ش و		
۸۲۵	شوپړکړنده وه (نزیکبوونه وه)	۳۷
۸۲۵	شوپړه بی	۳۸
ش ه		
۸۲۵	شه پو لی ناو	۳۹
۸۲۶	شه تره نچ	۴۰
۸۲۶	شهر به ت (خوشاو)	۴۱
۸۲۸	شهر به تساز	۴۲
۸۲۸	شهر به تفرؤش	۴۳
۸۲۸	شهر به تی خورماو میوژ	۴۴
۸۲۸	شهر م	۴۵
۸۲۸	شهر وال	۴۶
۸۲۹	شهریکایه تی (هاوکاری)	۴۷
۸۲۹	شهره شوق	۴۸
۸۲۹	شهره که له شیر	۴۹
۸۲۹	شه فاعه ت (تکا)	۵۰
۸۳۰	شه کر	۵۱
۸۳۱	شه للاق (قامچی)	۵۲
۸۳۱	شه لین (له نګین)	۵۳
۸۳۲	شه مار	۵۴

لاپهړه	وښه (بابه ت)	ژ
۸۳۲	شهمشه مکونړه	۵۵
۸۳۲	شهو	۵۶
۸۳۵	شهوبیداری	۵۷
۸۳۵	شهو ق پیداکار	۵۸
۸۳۵	شه وگړد	۵۹
۸۳۵	شه ونم	۶۰
۸۳۵	شه پپوړ (هوړن . زوپنا)	۶۱
۸۳۶	شه يتان	۶۲
۸۳۸	شه يدایی	۶۳
ش ی		
۸۳۸	شیت (سهلامی خواي لیبت)	۶۴
۸۴۱	شیرا	۶۵
۸۴۱	شیردان	۶۶
۸۴۲	شیر فروش	۶۷
۸۴۲	شیره وان	۶۸
۸۴۲	شیرین ساز (شیرینچی)	۶۹
۸۴۲	شیرینی (هلو)	۷۰
۸۴۲	شیشی گوشت برژاندن	۷۱
۸۴۳	شیر (هوړاوه)	۷۲
۸۴۳	شیکه روه (هلاج)	۷۳
۸۴۳	شیلقه (بالنده یه که)	۷۴
۸۴۴	شیلان (گه مری شو چرا . عه نئاب)	۷۵
۸۴۴	شین و زاری	۷۶
ش ی		
۸۴۵	شینتی	۷۷
۸۴۵	شینر	۷۸

لاڀهړه	وښه (بابه ت)	ژ
۸۴۹	شیري مهلمه تبه ر	۷۹
۸۴۹	شینم	۸۰
پیتی عین (۴)		
۱۴		
۸۵۰	عائشه (رهزای لیبیت)	۱
۸۵۰	عاشورا	۲
۹۴		
۸۵۰	عود (نامرازی موسیقیه)	۳
۸۵۰	عوزهیر (سلامی خوی لیبیت)	۴
۸۵۱	عوسمانی کوپی عه فان (رهزای خوی لیبیت)	۵
۸۵۲	عومهری کوپی خه ت کتاب (ﷺ)	۶
۵۴		
۸۵۲	عہا	۷
۸۵۳	عہا فروش	۸
۸۵۳	عہ تارد (هه ساره يه که)	۹
۸۵۴	عہ جور (جوره خه يار يه که)	۱۰
۸۵۴	عہ جوه (جوره خورما يه که)	۱۱
۸۵۴	عہ جه م	۱۲
۸۵۴	عهرشی خوداوهندی مه زن	۱۳
۸۵۴	عهره ب	۱۴
۸۵۴	عهره فه	۱۵
۸۵۵	عہ قيقه	۱۶
۸۵۵	عہ لی کوپی نه بوتالیب (رهزای خوی لیبیت)	۱۷
۸۵۶	عہ مری (حه ج)	۱۸

لاپهړه	وښه (بابه ته)	ژ
۸۵۷	عنهقا (سپمرغ)	۱۹
۸۵۷	عنهتاب (داريکه)	۲۰
۸۵۷	عهورهت	۲۱
۸۵۷	عهورهتي مروږه	۲۲
غ ی		
۸۶۲	عیسا (سهلامی خواي لیبیت)	۲۳
۸۶۴	عیشق	۲۴
پیتی غهین (غ)		
غ ه		
۸۶۵	غهمو پهژاره	۱
غ ی		
۸۶۵	غیرهت	۲
پیتی فی (ف)		
ف ا		
۸۶۶	فاتمه ی کچی پیغه مبهړ (ﷺ)	۱
۸۶۶	فالوده (شیرینییه که)	۲
۸۶۶	فالگر تنهوه	۳
۸۶۶	فانوس (چرا)	۴
۸۶۷	فانید (جوړه شیرینییه که)	۵
ف ر		
۸۶۷	فرمیسک (نه شک)	۶
۸۶۸	فروشتن	۷
۸۶۹	فروشگا	۸
۸۷۰	فروشهر و دروستکهری کاغز	۹
۸۷۰	فروشهری شتی دهگمهن و ناوازه	۱۰
۸۷۰	فروشپاری رهها	۱۱

لاپهړه	وېشه (بابه ته)	ژ
۸۷۰	فره خه یال	۱۲
۸۷۱	فریشته کان (سه لامي خویان لیبیت)	۱۳
۸۷۵	فریشته ی پاریزکار	۱۴
۸۷۵	فریشته ی مردن (روحکیش)	۱۵
ف پ		
۸۷۶	فېن	۱۶
ف ل		
۸۷۷	فلس	۱۷
ف و		
۸۷۸	فورات	۱۸
ف وو		
۸۷۸	فووکردن به ټاگردا	۱۹
ف ه		
۸۷۹	فهرامو شکردنی مروڅ	۲۰
۸۷۹	فهرش (قالی . راخس)	۲۱
۸۷۹	فهرمانږه وا (دهسته لاتدار)	۲۲
۸۸۰	فهرمانکردن به چاکه	۲۳
۸۸۱	فهروو	۲۴
ف ی		
۸۸۱	فیتنه (ناشووب)	۲۵
۸۸۱	فیرعون	۲۶
۸۸۲	فیکه	۲۷
۸۸۲	فیل	۲۸
۸۸۵	فیله وان	۲۹
۸۸۵	فیلی شه تره نج	۳۰
ف ې		

لاپەرە	وشە (بابەت)	ژ
۸۸۵	فیرکردنی مروۋ	۳۱
پیتی (قاف) (ق)		
قا		
۸۸۶	قابله مەى گەورە	۱
۸۸۶	قابیل (كوپى ئادەم)	۲
۸۸۶	قاپ	۳
۸۸۶	قابقاپ	۴
۸۸۶	قاپى شیردۆشین	۵
۸۸۶	قاچ (لاق)	۶
۸۸۷	قاچى مروۋ	۷
۸۹۱	قارەمان	۸
۸۹۱	قاز	۹
۸۹۱	قالونچە (خلىنكە)	۱۰
۸۹۱	قالبسان	۱۱
۸۹۲	قامچى	۱۲
۸۹۲	قامیش	۱۳
۸۹۳	قامیشى كەتیرەى سەوز	۱۴
۸۹۳	قاووقیز (دەنگە دەنگ)	۱۵
۸۹۳	قاووقیزكار	۱۶
۸۹۳	قايشى بىباوەران	۱۷
ق ر		
۸۹۴	قرقینه	۱۸
ق ژ		
۸۹۴	قژداھىنەر (شانەكار)	۱۹
۸۹۴	قژفروش	۲۰
۸۹۴	قژلوولى	۲۱

لاپهړه	وښه (بابهات)	ژ
۱۹۴	قره سسر	۲۲
۹۰۱	قره مۆنینه وه	۲۳
۹۰۱	قره ډه سترګرد	۲۴
ق س		
۹۰۱	قسه (ګوښتار ، وټه)	۲۵
ق ف		
۹۰۳	قفل	۲۶
۹۰۴	قفلساز	۲۷
ق ن		
۹۰۴	قنګ (پاش)	۲۸
ق ل		
۹۰۶	قلیشبوونی زهوی	۲۹
ق و		
۹۰۶	قوتابخانه	۳۰
۹۰۷	قوتارېوون (پاکیزه یی و پاکیتی)	۳۱
۹۰۷	قوتارېوون له ناره حه تی	۳۲
۹۰۷	قوچکه کانی میسرو پینکاته تی تر	۳۳
۹۰۷	قورنآن (مصحف)	۳۴
۹۱۲	قورنآن خوین	۳۵
۹۱۲	قوریانی	۳۶
۹۱۳	قوپ	۳۷
۹۱۴	قوپ فروش	۳۸
۹۱۴	قوپ قوشم	۳۹
۹۱۴	قوپ قوشمساز (قوپ قوشمچی)	۴۰
۹۱۴	قوپولینه (قوپی رهش)	۴۱
۹۱۶	قوپی خشت	۴۲

لاپه‌ره	وشه (بابه‌ته)	ژ
۹۱۶	قولایی ته‌شی	۴۳
۹۱۶	قومار	۴۴
۹۱۶	قوماشکوت	۴۵
۹۱۷	قوماشی تیکه‌له	۴۶
۹۱۷	قومری (کوکوختی)	۴۷
ق و		
۹۱۷	قویچه‌دانهر	۴۸
۹۱۷	قوچ (شاخ)	۴۹
۹۱۸	قوچه‌قانی (هاویژه)	۵۰
۹۱۸	قوخ	۵۱
۹۱۹	قوڭ‌بوون	۵۲
۹۱۹	قولنج	۵۳
۹۱۹	قول	۵۴
ق ه		
۹۱۹	قه‌پان (ته‌رازوو)	۵۵
۹۲۰	قه‌تایف (شیرینی‌که)	۵۶
۹۲۰	قه‌تران (رؤناوگ)	۵۷
۹۲۰	قه‌تی	۵۸
۹۲۰	قه‌رز (وام)	۵۹
۹۲۱	قه‌رزده‌وه	۶۰
۹۲۱	قه‌زاق قه‌ده‌ری خویی	۶۱
۹۲۱	قه‌زوان	۶۲
۹۲۱	قه‌ساب	۶۳
۹۲۲	قه‌شه	۶۴
۹۲۳	قه‌فه‌س	۶۵
۹۲۳	قه‌فه‌سساز	۶۶

ژ	وشه (بابهات)	لاپهړه
۶۷	قه فیز	۹۲۳
۶۸	قه لپړه ش	۹۲۳
۶۹	قه لپړه شیکې به لکه به لکه	۹۲۳
۷۰	قه لپړه شیکې سووری دهنو وکدار	۹۲۶
۷۱	قه لا	۹۲۶
۷۲	قه لای شه تره نچ	۹۲۹
۷۳	قه لغان	۹۲۹
۷۴	قه لغانچي	۹۳۱
۷۵	قه لوی له ش ولاری مړوځ	۹۳۱
۷۶	قه مېوړی	۹۳۲
۷۷	قه ند (شه کری کلویا ورده)	۹۳۲
۷۸	قه یسی	۹۳۲
ق ی		
۷۹	قیامت (روژی دوايي ، روژی زیندو بونه وه)	۹۳۳
۸۰	قیبلو رووگه ی نویژ خوین له نویژدا	۹۳۷
۸۱	قیرات	۹۳۷
۸۲	قیرتاو	۹۳۷
۸۳	قیمه (گۆشتی وردوردکراو)	۹۳۷
پیستی (کاف) (ک)		
ک ا		
۱	کا	۹۳۸
۲	کابه (که عبه)	۹۳۸
۳	کاترمیر	۹۴۲
۴	کاترمیری خوئی شوو شه یی	۹۴۲
۵	کار	۹۴۲

لاپەرە	وشە (بابەت)	ژ
۹۴۲	کارا (بکەر)	۶
۹۴۳	کارپە کخستن	۷
۹۴۳	کارگە چی	۸
۹۴۳	کاروان	۹
۹۴۳	کاری چاکە	۱۰
۹۴۳	کاشی	۱۱
۹۴۴	کاغەز (تیانووس)	۱۲
۹۴۴	کاغەز فروش	۱۳
۹۴۴	کافروش (ئالیکفروش)	۱۴
۹۴۴	کافور	۱۵
۹۴۴	کاکیلە ی مروۇ	۱۶
۹۴۵	کالانی شمشیر	۱۷
۹۴۵	کالا (شتومەك)	۱۸
۹۴۵	کالەك	۱۹
۹۴۶	کالەك فروش	۲۰
۹۴۶	کامخ (تام و چیژی خواردن)	۲۱
۹۴۶	کامخ فروش	۲۲
۹۴۶	کانزاکان	۲۳
۹۴۶	کاولبوون (فەوتان . تیا چوون)	۲۴
ك ت		
۹۴۷	کتیری	۲۵
۹۴۷	کتیب (پەرتووك)	۲۶
۹۴۹	کتیب فروش	۲۷
ك چ		
۹۴۹	كچ	۲۸
۹۴۹	كچۆلە ی گۆرانبیژ	۲۹

ژ	وشه (بابهت)	لاپهړه
۳۰	کچی شقلو مؤرنه شکاو	۹۴۹
ک ر		
۳۱	کراس	۹۴۹
۳۲	کردنه وهی قفل	۹۵۱
۳۳	کردنه وهی قفلو شوینی داخراو	۹۵۲
۳۴	کردنه وهی گری	۹۵۲
۳۵	کرم	۹۵۲
۳۶	کرموکه	۹۵۳
۳۷	کرمی دارمهیت	۹۵۳
۳۸	کرمی سووری ره شپه لکه	۹۵۳
۳۹	کرمی سهوزی درهخت	۹۵۳
۴۰	کرمی شوینه ته پرهکان	۹۵۳
۴۱	کری (مزه)	۹۵۳
ک ړ		
۴۲	کړاو	۹۵۳
۴۳	کړنوشی قورناخنویندن	۹۵۳
۴۴	کړنوشی سوپاسگوزاری	۹۵۵
۴۵	کړنوشی نویزهکان	۹۵۵
ک ش		
۴۶	کشان و روو به دوژمن چوون	۹۵۶
۴۷	کشتوکال	۹۵۶
ک ف		
۴۸	کفن	۹۵۷
ک ل		
۴۹	کل (سورمه)	۹۵۸
۵۰	کلدان (چاورین)	۹۵۹

ژ	وشه (بابهات)	لاپهړه
۵۱	کک	۹۵۹
۵۲	کلیل	۹۵۹
ک ل		
۵۳	کلاو (شهبه)	۹۶۲
۵۴	کلاو ناسن	۹۶۳
۵۵	کلاو ساز	۹۶۳
۵۶	کلاو کوپه	۹۶۴
۵۷	کلاوی قوچ	۹۶۴
۵۸	کلوم (کلیل)	۹۶۴
ک ن		
۵۹	کنافه (شیرینیځه)	۹۶۴
ک و		
۶۰	کوانوو (ناگردان)	۹۶۴
۶۱	کوتال فروش	۹۶۵
۶۲	کوتان (لیدان)	۹۶۵
۶۳	کورتان (کوپان)	۹۶۵
۶۴	کورتان دوروو	۹۶۵
۶۵	کورسی	۹۶۵
۶۶	کوړ	۹۶۷
۶۷	کوژانه وه (دامرکانه وه)	۹۶۷
۶۸	کوشتار	۹۶۷
۶۹	کوشتارکه	۹۶۷
۷۰	کوشتن	۹۶۸
۷۱	کوفی (نوهی دهریته پال کوفه)	۹۶۹
۷۲	کولله	۹۶۹
۷۳	کولم	۹۷۱

لاپەردە	ۋەشە (بابەت)	ژ
۹۷۱	كون كون	۷۴
۹۷۱	كونار (نەبك)	۷۵
۹۷۲	كونجى	۷۶
۹۷۲	كوندر (بۆيەيكى تايىبەتە)	۷۷
۹۷۲	كوندەپەپو	۷۸
۹۷۳	كونى دوپوگەومەر	۷۹
۹۷۳	كونى مشك	۸۰
۹۷۳	كوئىرى (تابىنايى)	۸۱
ك وو		
۹۷۵	كووپە (گۆزە)	۸۲
۹۷۶	كوورە (توون)	۸۳
۹۷۶	كوورەى ئاسن	۸۴
۹۷۷	كووزەلە	۸۵
۹۷۷	كوولەكە	۸۶
ك ۆ		
۹۷۸	كۆتر	۸۷
۹۸۰	كۆترى كىۋى (قورى)	۸۸
۹۸۰	كۆت و بەند	۸۹
۹۸۱	كۆپ (كۆمەل)	۹۰
۹۸۲	كۆسپ (تەگەرە)	۹۱
۹۸۲	كۆشك (سەرا ، تەلار)	۹۲
۹۸۳	كۆكرارە	۹۳
۹۸۳	كۆكرەنەۋە (جەمكردن)	۹۴
۹۸۴	كۆكرەنەۋەى ئامرازەكانى راو	۹۵
۹۸۴	كۆكە (كۆخە)	۹۶
۹۸۴	كۆلۋبار	۹۷

لاپەرە	وشە (بابەت)	ژ
۹۸۴	كۆلەكە	۹۸
۹۸۴	كۆمەل (تاقم . ئاپۇرە)	۹۹
۹۸۴	كۆنە	۱۰۰
۹۸۵	كۆيلایەتى	۱۰۱
۹۸۵	كۆيلە	۱۰۲
ك ۵		
۹۸۵	كەبابچى	۱۰۳
۹۸۶	كەپەك	۱۰۴
۹۸۶	كەپەكفروش	۱۰۵
۹۸۶	كەپەكفروشى ئارد	۱۰۶
۹۸۶	كەتان	۱۰۷
۹۸۶	كەتانسان	۱۰۸
۹۸۶	كەتانفروش	۱۰۹
۹۸۶	كەتانى تەك	۱۱۰
۹۸۶	كەتيرە (چەسپ)	۱۱۱
۹۸۶	كەچەل	۱۱۲
۹۸۷	كەرەدەن	۱۱۳
۹۸۷	كەركى (بالندەيەكە)	۱۱۴
۹۸۷	كەرويا	۱۱۵
۹۸۷	كەرويشك	۱۱۶
۹۸۸	كەرەوز	۱۱۷
۹۸۸	كەرەي پىستە	۱۱۸
۹۸۸	كەر (كاس)	۱۱۹
۹۸۸	كەرى ھەردو گونچەكە	۱۲۰
۹۸۸	كەزاوہ	۱۲۱
۹۸۸	كەشتى	۱۲۲

لاپەرە	وشە (بابەت)	ژ
۹۹۶	كەشتىگەر	۱۲۳
۹۹۶	كەشتىيەوان	۱۲۴
۹۹۶	كەشك	۱۲۵
۹۹۷	كەشيش (مالۇم)	۱۲۶
۹۹۷	كەف (تويۇز. كەفى سەرئار)	۱۲۷
۹۹۷	كەفارەت	۱۲۸
۹۹۷	كەلەشاخ	۱۲۹
۹۹۹	كەلەشاخگر	۱۳۰
۹۹۹	كەلەشىر	۱۳۱
۱۰۰۱	كەمتيار	۱۳۲
۱۰۰۲	كەم كوپى	۱۳۳
۱۰۰۲	كەمۇلە (شوشە)	۱۳۴
۱۰۰۳	كەمۇلەى عەتار	۱۳۵
۱۰۰۳	كەمەربەند	۱۳۶
۱۰۰۴	كەندار	۱۳۷
۱۰۰۵	كەنيزەك	۱۳۸
۱۰۰۵	كەنيسە (دىن)	۱۳۹
۱۰۰۷	كەر	۱۴۰
۱۰۰۷	كەوان	۱۴۱
۱۰۰۹	كەوتن	۱۴۲
۱۰۱۰	كەوتن بەزەويدا	۱۴۳
۱۰۱۰	كەوتنە خوارمۇه (بەريوونمۇه)	۱۴۴
۱۰۱۰	كەوسەر	۱۴۵
۱۰۱۰	كەوشدروو	۱۴۶
۱۰۱۱	كەوگىر	۱۴۷
۱۰۱۱	كەولفروۇش	۱۴۸

لاڀهڙه	وشه (بابه ت)	ژ
۱۰۱۱	کهولکار	۱۴۹
۱۰۱۱	کهومر	۱۵۰
ک ی		
۱۰۱۱	کیرۆله	۱۵۱
۱۰۱۲	کیسهل	۱۵۲
۱۰۱۳	کینتار (پڼوانه یه که)	۱۵۳
ک ی		
۱۰۱۳	کینچ	۱۵۴
۱۰۱۳	کیرد (قیمه کیش)	۱۵۵
۱۰۱۳	کیشان به دهم و چاودا	۱۵۶
۱۰۱۳	کیشانه	۱۵۷
۱۰۱۵	کیشانه باز (کیشانه کار)	۱۵۸
۱۰۱۵	کیشانه و پڼوانه	۱۵۹
۱۰۱۵	کیشی مال و سامان	۱۶۰
۱۰۱۵	کیک	۱۶۱
۱۰۱۵	کیکدروستکه	۱۶۲
۱۰۱۶	کیلان	۱۶۳
۱۰۱۶	کیلکه	۱۶۴
۱۰۱۶	کیم (زوخم)	۱۶۵
پیتی گاف (گ)		
ک ا		
۱۰۱۷	کا	۱
۱۰۲۱	کارگرتن	۲
۱۰۲۱	کارزوک	۳
۱۰۲۲	گالته	۴
۱۰۲۲	گالته پیکردن (سووکایه تی)	۵

لاپەرە	وشە (بابەت)	ژ
۱۰۲۲	گامیش	۶
۱۰۲۳	گاوان	۷
ک ر		
۱۰۲۳	گردد (تەپۆلکە)	۸
۱۰۲۴	گرژی و هاتنه وهیهک	۹
۱۰۲۴	گریان	۱۰
۱۰۲۵	گری و پینچ	۱۱
۱۰۲۵	گری شتیک	۱۲
ک ر		
۱۰۲۵	گروبلنسه	۱۳
ک ژ		
۱۰۲۶	گژنیژ	۱۴
۱۰۲۶	گژوکیای نه سپهک	۱۵
ک س		
۱۰۲۶	گسک	۱۶
۱۰۲۶	گسکدان	۱۷
ک ن		
۱۰۲۷	گلکار	۱۸
۱۰۲۷	گل و قوپکار	۱۹
۱۰۲۷	گلۆلهی خوری	۲۰
۱۰۲۷	گلینه فروش	۲۱
۱۰۲۷	گلینهی سوره و کراو	۲۲
ک و		
۱۰۲۷	گواره	۲۳
۱۰۲۸	گواستنه وه	۲۴
۱۰۲۹	گواستنه وهی شت و مهک	۲۵

لایه‌ره	وشه (بابه‌ت)	ژ
۱۰۳۱	گواستنه‌وه‌ی شتومه‌ك بو شوینی باشت	۲۶
۱۰۳۱	گورچیله	۲۷
۱۰۳۲	گورگ	۲۸
۱۰۳۲	گوشهر	۲۹
۱۰۳۳	گول	۳۰
۱۰۳۵	گول‌او	۳۱
۱۰۳۵	گول‌وپرزین (عه‌تردان)	۳۲
۱۰۳۵	گوله‌بیبوونه	۳۳
۱۰۳۵	گوله‌شلیر	۳۴
۱۰۳۵	گوله‌كه‌نم‌و‌جو	۳۵
۱۰۳۶	گولیک	۳۶
۱۰۳۶	گومان (بچودلی)	۳۷
۱۰۳۷	گومهز	۳۸
۱۰۳۸	گون	۳۹
۱۰۳۹	گوناه (تاوان)	۴۰
۱۰۳۹	گوناه‌و تاوانی بچووك	۴۱
۱۰۳۹	گوند (لادی)	۴۲
۱۰۴۱	گوی	۴۳
۱۰۴۳	گویبیس‌تی پشکنینی پزیشك	۴۴
۱۰۴۳	گویندیریز (كه‌ر)	۴۵
۱۰۴۷	گویندیریزه‌وان (خاوه‌ن گویندیرین)	۴۶
۱۰۴۷	گویندیریزی کینوی	۴۷
۱۰۴۸	گویره‌كه	۴۸
۱۰۴۹	گوینز	۴۹
۱۰۵۰	گوینگر	۵۰
۱۰۵۱	گوینگرانی مروء	۵۱

ژ	وشه (بابهت)	لاپهړه
۵۲	گوښه لڅستن	۱۰۰۱
ک وو		
۵۳	گووژالک (کوژاک)	۱۰۰۲
ک و		
۵۴	گوچان (گالوک)	۱۰۰۲
۵۵	گوژانی	۱۰۰۳
۵۶	گوژانیییز	۱۰۰۴
۵۷	گوژه ویی	۱۰۰۴
۵۸	گوږ	۱۰۰۵
۵۹	گوږستان	۱۰۰۶
۶۰	گوږه پانی سوارچاکان	۱۰۰۷
۶۱	گوږمه لکه ن	۱۰۰۷
۶۲	گوږمه لکه نه	۱۰۰۸
۶۳	گوږینه وه (شتبه شت)	۱۰۰۸
۶۴	گوږینی ناو	۱۰۰۸
۶۵	گوژه	۱۰۰۸
۶۶	گوژه له	۱۰۰۹
۶۷	گوشت	۱۰۰۹
۶۸	گوشتخور	۱۰۶۵
۶۹	گوشتفروش	۱۰۶۵
۷۰	گوشه نشینی	۱۰۶۵
۷۱	گوژنا (کولم)	۱۰۶۵
۷۲	گوږیز	۱۰۶۵
ک ه		
۷۳	که چفروش	۱۰۶۵

لاپیره	وشه (بایه‌ت)	ژ
۱۰۶۶	که چکار (سپیکار)	۷۴
۱۰۶۶	که چکاری (سپیکاری)	۷۵
۱۰۶۶	که ده	۷۶
۱۰۶۶	که ردن	۷۷
۱۰۶۸	که ردنبه‌ند	۷۸
۱۰۶۹	که ردنی به‌نده	۷۹
۱۰۶۹	که رم	۸۰
۱۰۶۹	که رما	۸۱
۱۰۶۹	که روو (بین)	۸۲
۱۰۷۰	که پانه‌وه	۸۳
۱۰۷۰	که پانه‌وه له‌سه‌فه‌ر	۸۴
۱۰۷۰	که پانه‌وه‌ی ژنی ته‌ل‌اقدراو	۸۵
۱۰۷۰	که پۆک (که‌پیده)	۸۶
۱۰۷۱	که ره‌ک	۸۷
۱۰۷۱	که پی‌ی	۸۸
۱۰۷۲	که زۆ	۸۹
۱۰۷۲	که شت	۹۰
۱۰۷۳	که شته‌وان	۹۱
۱۰۷۳	که شتی‌ار	۹۲
۱۰۷۳	که لای دارخورما	۹۳
۱۰۷۳	که نجینه	۹۴
۱۰۷۵	که نم	۹۵
۱۰۷۷	که نم‌فرۆش	۹۶
۱۰۷۸	که نم‌شامی	۹۷
۱۰۷۸	که نه (سج)	۹۸
۱۰۷۸	که نه‌مووی نیوان لیوی خوارو چه‌ناکه	۹۹

ژ	وشه (بابهت)	لپهړه
۱۰۰	ګهوامیدان	۱۰۷۸
ګ ی		
۱۰۱	ګیاعنېمر	۱۰۷۸
۱۰۲	ګیاکمزنه	۱۰۷۹
۱۰۳	ګیانګیښان	۱۰۷۹
۱۰۴	ګیانه وهری به زیان	۱۰۷۹
ګ ځ		
۱۰۵	ګڼپره وه	۱۰۷۹
۱۰۶	ګڼزهر	۱۰۷۹
۱۰۷	ګڼلی (که وده نۍ)	۱۰۷۹
پینۍ (لام) (ل)		
ل		
۱	لا بردن	۱۰۸۰
۲	لا بردنی خراپه له سهری	۱۰۸۰
۳	لا پره (رو)	۱۰۸۱
۴	لا جانګ	۱۰۸۱
۵	لا حول ولا قوۃ الا بالله (هیچ پنه ناو هیڅک ...)	۱۰۸۱
۶	لا سایۍ و چاولیکردنی ژن له پیاو	۱۰۸۲
۷	لا ساییکردنه وهی مروۍ بو ټارژل و بالنده	۱۰۸۲
۸	لا فاو (لېشاو)	۱۰۸۲
۹	لا کردنه وه له نوږدا (سهیری نه ملونه ولاکردن)	۱۰۸۴
۱۰	لا هنگی (نارنج)	۱۰۸۴
۱۱	لا لی	۱۰۸۵
۱۲	لانه (میلانه)	۱۰۸۶

لایه پره	وشه (بابه ت)	ژ
۱۰۸۶	لاو (گه نچ)	۱۳
۱۰۸۸	لاوازی (سیسی)	۱۴
۱۰۸۹	لاولاو (گیایه که)	۱۵
ل س		
۱۰۸۹	لستنه وه (لیسانه وه)	۱۶
ل غ		
۱۰۸۹	لغاو	۱۷
ل ق		
۱۰۹۰	لقو په لی دارخورما	۱۸
ل م		
۱۰۹۰	لم	۱۹
۱۰۹۰	لمفروش	۲۰
ل و		
۱۰۹۱	لوپ (سه لامي خواي لیبیت)	۲۱
ل وو		
۱۰۹۱	لووت	۲۲
۱۰۹۳	لووتیرین	۲۳
۱۰۹۳	لووتیراو	۲۴
۱۰۹۴	لوولهی چرا	۲۵
ل و		
۱۰۹۴	لۆکه	۲۶
۱۰۹۴	لۆکه فروش	۲۷
۱۰۹۴	لۆمه (سه رزه نشت)	۲۸
ل ه		
۱۰۹۵	له نامیزگرتن	۲۹
۱۰۹۵	له بارچوون	۳۰

لایه پره	هسته (پایه هسته)	ژ
۱۰۹۵	له پیدمست (بهری دهست)	۳۱
۱۰۹۶	له دایکبوون	۳۲
۱۰۹۷	له دیواره لیدان	۳۳
۱۰۹۸	له ریژله	۳۴
۱۰۹۸	له سزون	۳۵
۱۰۹۸	له شستایی	۳۶
۱۰۹۸	له شستایی	۳۷
۱۰۹۸	له شیرازی سوزا	۳۸
۱۰۹۹	له شیرازی	۳۹
۱۰۹۹	له شیرازی	۴۰
۱۱۰۰	له شیرازی (سوزا)	۴۱
۱۱۰۰	له شیرازی (سوزا)	۴۲
۱۱۰۰	له شیرازی	۴۳
۱۱۰۱	له یهک زویربوون	۴۴
لی		
۱۱۰۱	لیمو	۴۵
۱۱۰۲	لینوفهر (رووه کیکه)	۴۶
لی		
۱۱۰۲	لینپرسه	۴۷
۱۱۰۲	لینپرسینهوه	۴۸
۱۱۰۳	لینخوشبوون	۴۹
۱۱۰۴	لیدان	۵۰
۱۱۰۶	لیدانی دل	۵۱
۱۱۰۶	لیدانی گاله (سوعبت)	۵۲
۱۱۰۶	لیدانی گهردن	۵۳
۱۱۰۷	لیرایی (زهوی نزم و نشیو)	۵۴

لاپەرە	وشە (بابەت)	ژ
۱۱۰۷	لېسانەوہ	۵۵
۱۱۰۷	لېفە	۵۶
۱۱۰۸	لېكدانەوہ	۵۷
۱۱۰۸	لېكۆلەر (تويزم)	۵۸
۱۱۰۸	لېكۆلېنەوہ لەدەنگوباس	۵۹
۱۱۰۸	لېنراو بەگۆشتەوہ	۶۰
۱۱۰۸	لېو (لەوس)	۶۱
پېتى (مېم) (م)		
م		
۱۱۱۰	ماچ	۱
۱۱۱۱	مار	۲
۱۱۱۷	مارگر	۳
۱۱۱۷	مارمېلكە (قۆرى)	۴
۱۱۱۸	مارەبېر (مەلا . مامۇستاي ئاينى)	۵
۱۱۱۸	مارەبېرىن (ھاوسەرگىرى)	۶
۱۱۲۵	مارەيى	۷
۱۱۲۵	مازوو (سىچكە)	۸
۱۱۲۵	ماستاو	۹
۱۱۲۵	ماسى	۱۰
۱۱۳۰	ماسى سۈرەوہكراو	۱۱
۱۱۳۰	ماسىگر	۱۲
۱۱۳۱	ماسىيە دەعموس	۱۳
۱۱۳۱	مافى كېرىن بەرلەكەسانىتر	۱۴
۱۱۳۱	مال (لانە . خانوو)	۱۵
۱۱۳۵	مالان	۱۶
۱۱۳۷	مالئاوايى (خوئاخافىزى)	۱۷

ژ	وشه (بابه ت)	لاپهړه
۱۸	مال و سامان	۱۱۳۸
۱۹	مال و منډال	۱۱۳۸
۲۰	ماموستا	۱۱۳۸
۲۱	مانگ	۱۱۳۸
۲۲	مانگا	۱۱۴۷
۲۳	مانگا و گای کڼوی	۱۱۵۱
۲۴	مانگی نوی	۱۱۵۱
۲۵	مانه وه	۱۱۵۳
۲۶	ماوه ی دوړو دريژی .	۱۱۵۳
۲۷	ماین	۱۱۵۳
م ر		
۲۸	مراوی	۱۱۵۴
۲۹	مردن (مهرگ)	۱۱۵۴
۳۰	مرواری (گه وهس)	۱۱۷۰
۳۱	مرواری ژن	۱۱۷۴
۳۲	مروږه	۱۱۷۴
۳۳	مروږی نیر	۱۱۷۴
۳۴	مړیشک	۱۱۷۴
۳۵	مړیشکه به کپ	۱۱۷۵
۳۶	مړیشکه وان	۱۱۷۶
م ز		
۳۷	مزی	۱۱۷۶
۳۸	مزگهوت	۱۱۷۶
۳۹	مزگهوتی شار	۱۱۸۰
م ژ		

ژ	وشه (بابه ت)	لاپره
۴۰	مژین	۱۱۸۲
م س		
۴۱	مسګر	۱۱۸۲
م ش		
۴۲	مشار	۱۱۸۲
۴۳	مشتومر	۱۱۸۳
۴۴	مشك	۱۱۸۳
م ق		
۴۵	مقست	۱۱۸۴
م ل		
۴۶	ملکه چی (سهرشوی)	۱۱۸۵
۴۷	ملوانکه (زریزه)	۱۱۸۵
۴۸	ملوګردن	۱۱۸۶
م ن		
۴۹	مناره	۱۱۸۶
۵۰	مندال	۱۱۸۷
۵۱	مندالی دوزراوه (بیګه س)	۱۱۹۰
م و		
۵۲	موزده لیفه	۱۱۹۰
۵۳	موسا (سهلامی خوی لیبیت)	۱۱۹۰
۵۴	موسولمان بوونی مروۀ له خه ودا	۱۱۹۱
۵۵	موشته ری	۱۱۹۲
م وو		
۵۶	مووېر (قژیپ)	۱۱۹۲
۵۷	مووروو	۱۱۹۳
۵۸	موورووان	۱۱۹۳

لایپەرە	وشە (بابەت)	ژ
۱۱۹۳	مووس (گويزان)	۵۹
۱۱۹۳	مووگیش	۶۰
م ۴		
۱۱۹۳	مۆخ (كرۆك)	۶۱
۱۱۹۳	مۆرانە (خوورك)	۶۲
۱۱۹۴	مۆركردن	۶۳
۱۱۹۴	مۆرد	۶۴
۱۱۹۴	مۆرى داخكردن	۶۵
۱۱۹۴	مۆز	۶۶
۱۱۹۵	مۆم	۶۷
۱۱۹۵	مۆمدان	۶۸
م ۵		
۱۱۹۶	مەتران (سەرۆكى قەشەكان)	۶۹
۱۱۹۶	مەچەكى ئن	۷۰
۱۱۹۶	مەرایى (چاودىرى)	۷۱
۱۱۹۶	مەرايكار	۷۲
۱۱۹۶	مەردومى ئەزموندار	۷۳
۱۱۹۶	مەركانە (شەربە)	۷۴
۱۱۹۷	مەرەكەبى رەش	۷۵
۱۱۹۷	مەرىخ	۷۶
۱۱۹۷	مەرىم (سەلامى خاوى لىيىت)	۷۷
۱۱۹۷	مەر (پەن)	۷۸
۱۱۹۹	مەر مەر	۷۹
۱۱۹۹	مەسىحى	۸۰
۱۲۰۰	مەشەرى حەرام (شەيئىكە لەمزگەوتى حەرام)	۸۱

لاپه ډ	وښه (بابه ت)	ژ
۱۲۰۰	مه شقساز	۸۲
۱۲۰۰	مه شكه	۸۳
۱۲۰۰	مه ككه ي پيروز	۸۴
۱۲۰۱	مه له كردن	۸۵
۱۲۰۳	مه له وان	۸۶
۱۲۰۳	مه لاشور	۸۷
۱۲۰۳	مه مك	۸۸
۱۲۰۵	مه مك دهرتوقيو	۸۹
۱۲۰۵	مه مك زل	۹۰
۱۲۰۵	مه نجه ل	۹۱
۱۲۰۶	مه نجه لسان	۹۲
۱۲۰۶	مه نجه لي مه لمپه ست	۹۳
۱۲۰۶	مه نجه نيق	۹۴
۱۲۰۷	مه ي (باده)	۹۵
۱۲۰۹	مه ي فروش	۹۶
۱۲۰۹	مه ي مومن	۹۷
م ي		
۱۲۱۱	مير	۹۸
۱۲۱۱	ميز	۹۹
۱۲۱۵	ميزه چوپكه	۱۰۰
۱۲۱۵	ميسك	۱۰۱
۱۲۱۵	ميكانيل (سه لامى خواى ليبيټ)	۱۰۲
۱۲۱۶	مينا (شوينيكه له مه ككه)	۱۰۳
۱۲۱۶	ميوان	۱۰۴
۱۲۱۶	ميوانخانه	۱۰۵
۱۲۱۷	ميواندارى	۱۰۶

ژ	وشه (بابهت)	لاپهړه
۱۰۷	میوه	۱۲۱۷
۱۰۸	میوه فروش	۱۲۱۸
م ی		
۱۰۹	منځ	۱۲۱۸
۱۱۰	میرووله	۱۲۱۹
۱۱۱	میرووله ی سوور	۱۲۲۰
۱۱۲	میزه(مه ندیل)	۱۲۲۰
۱۱۳	میش	۱۲۲۱
۱۱۴	میشک (ده ماخ)	۱۲۲۲
۱۱۵	میشکوژ	۱۲۲۳
۱۱۶	میو	۱۲۲۳
۱۱۷	میوژ	۱۲۲۳
۱۱۸	میشووله	۱۲۲۳
۱۱۹	میشووله ورده	۱۲۲۳
پیتی (نون) (ن)		
ن ا		
۱	ناومید	۱۲۲۴
۲	ناومید بوون له شتیك	۱۲۲۴
۳	ناپاکی	۱۲۲۴
۴	ناتری حه مام	۱۲۲۴
۵	ناتوانایی سینکسی	۱۲۲۵
۶	ناته واوی و عیب	۱۲۲۵
۷	نارنج	۱۲۲۵
۸	ناساغي	۱۲۲۵
۹	ناعور (ناوسه رخه ، گهر دوونی)	۱۲۲۵
۱۰	ناکوکی (ناژاوه)	۱۲۲۵

لاپهړه	وشه (بابه ت)	ژ
۱۲۲۶	نالہ نال	۱۱
۱۲۲۶	نامہ	۱۲
۱۲۲۶	نامہ گوږینه وهی نیوان دوو تاقم	۱۳
۱۲۲۶	نان	۱۴
۱۲۲۹	نان خواردن بهیه که وه	۱۵
۱۲۲۹	نانه ورا	۱۶
۱۲۳۰	نانی تیری	۱۷
۱۲۳۱	نازی خړ	۱۸
۱۲۳۱	ناو	۱۹
۱۲۳۱	ناو په رداخ	۲۰
۱۲۳۱	ناو چوان (ته ویل)	۲۱
۱۲۳۲	ناوک (کړوک)	۲۲
۱۲۳۲	ناوی خوا بردن (یادی خوا کردن)	۲۳
ن ک		
۱۲۳۳	نکو ولی کردن	۲۴
ن م		
۱۲۳۳	نمایش کړاو	۲۵
۱۲۳۳	نمره ساز	۲۶
ن و		
۱۲۳۳	نوح (سهلامی خوی لیبیت)	۲۷
۱۲۳۴	نوشته (جادو)	۲۸
۱۲۳۵	نوقمبوون	۲۹
۱۲۳۵	نوخته باز (منولو جست)	۳۰
۱۲۳۵	نویژ	۳۱
۱۲۴۴	نویژ کردن	۳۲
ن ۹۹		

ژ	وشه (بابهات)	لاپهړه
۳۳	نوور(رووناکی، پرشنگ)	۱۲۴۴
۳۴	نووستن	۱۲۴۵
۳۵	نوسر	۱۲۴۶
۳۶	نوسین(تۆمارکردن)	۱۲۴۷
۳۷	نوسین له سره به لڼگه نامه	۱۲۴۸
۳۸	نوسینگه	۱۲۴۸
ن و		
۳۹	نۆبهړه ی خورما	۱۲۴۸
۴۰	نۆک	۱۲۴۸
۴۱	نۆکه ند(جۇبار ، جۆگه له)	۱۲۴۸
ن ه		
۴۲	نه خش و نیگار	۱۲۴۹
۴۳	نه خش و نیگاری جل و بهرگ	۱۲۵۰
۴۴	نه خوشی (بیماری ، ناساغی)	۱۲۵۰
۴۵	نه دارى و هه ژارى	۱۲۵۲
۴۶	نهرم و نیانی ورگ	۱۲۵۲
۴۷	نه زانین	۱۲۵۲
۴۸	نه مل	۱۲۵۳
۴۹	نه عنا	۱۲۵۵
۵۰	نه فره تبارکردن	۱۲۵۵
۵۱	نه مری (مانه وه)	۱۲۵۵
۵۲	نه وت	۱۲۵۶
۵۳	نه وړوز	۱۲۵۶
۵۴	نه ههنگ	۱۲۵۶
۵۵	نه هېشتن	۱۲۵۷

ژ	وشه (بابه ت)	لاپهړه
۵۶	نه مینى	۱۲۵۷
ن ی		
۵۷	نیاز (مه به ست)	۱۲۵۷
۵۸	نیسک	۱۲۵۷
۵۹	نیشتګه	۱۲۵۷
۶۰	نیشتنه وهى ناوساوی	۱۲۵۸
۶۱	نیگار کیش	۱۲۵۸
۶۲	نیمس (ګیا نډار ټکه)	۱۲۵۸
۶۳	نیڼوک	۱۲۵۸
ن ی		
۶۴	نیچر	۱۲۵۹
۶۵	نیربازی	۱۲۵۹
۶۶	نیړګز	۱۲۶۰
۶۷	نیړه که ناچه	۱۲۶۰
۶۸	نیړه مووک	۱۲۶۰
۶۹	نیړینه ی حوشر مورغ	۱۲۶۱
۷۰	نیړه (رهمی بچووک)	۱۲۶۱
پیتى (واو) (و)		
وا		
۱	واشه	۱۲۶۲
وت		
۲	وتارینژ	۱۲۶۲
۳	وتنى "لااله الا الله"	۱۲۶۴
ور		
۴	ورچ	۱۲۶۴
۵	ورچه وان	۱۲۶۴

لاپږه	وښه (بابه ت)	ژ
۱۲۶۴	ورده واله فروش	۶
وش		
۱۲۶۵	وشتړ	۷
۱۲۶۶	وشکېوون	۸
۱۲۶۷	وشکې	۹
ول		
۱۲۶۷	ولاخ (ناژمن)	۱۰
ون		
۱۲۶۷	ونېوونې شير	۱۱
۱۲۶۷	ونکراو (ديارنه ماو)	۱۲
وه		
۱۲۶۸	وهډی	۱۳
۱۲۶۸	وهزغه (گيانداريکه)	۱۴
۱۲۶۸	وهزير	۱۵
۱۲۶۸	وهستانی عهرفات	۱۶
۱۲۶۹	وهسوه سه کار	۱۷
۱۲۶۹	وهسوه سه و گوشتاري شهيتان	۱۸
۱۲۶۹	وهقف (راگير کردن)	۱۹
۱۲۶۹	وهنهوز (خه وهاتن)	۲۰
۱۲۶۹	وهنه وشه	۲۱
وي		
۱۲۷۰	ويړانه	۲۲
۱۲۷۱	ويڼی و سهرگره دانی	۲۳

لایپەرە	وشە (بابەت)	ژ
۱۲۷۱	وینەگر	۲۴
پیتی (ھی) (ه)		
هـ ا		
۱۲۷۲	هابیل	۱
۱۲۷۲	هاتن	۲
۱۲۷۲	هاتن و چوون له نیوان (صه فاو (مهروه) دا	۳
۱۲۷۳	هاتنه خواروه	۴
۱۲۷۳	هاتنی ده جال	۵
۱۲۷۳	هاروون (سهلامی خوای لیبیت)	۶
۱۲۷۳	هارین	۷
۱۲۷۳	هاندان	۸
۱۲۷۳	هاندانی مرۆ بۆ خەلکی له سەرکارکردن	۹
۱۲۷۳	هاری مرۆ	۱۰
۱۲۷۴	هاریتا	۱۱
۱۲۷۴	هاسه رانی پیغه مبه (ه)	۱۲
۱۲۷۴	هاسه رگیری	۱۳
۱۲۷۶	هاره لایه تی	۱۴
۱۲۷۷	هارین	۱۵
هـ و		
۱۲۷۷	هود (سهلامی خوای لیبیت)	۱۶
۱۲۷۷	هونه	۱۷
هـ و		
۱۲۷۷	هۆب	۱۸
۱۲۷۷	هۆل	۱۹

لایه‌ره	وشه (بابه‌ت)	ژ
۱۲۷۸	هۆنراوه‌بیژی	۲۰
هه		
۱۲۷۸	هه‌تیوویی	۲۱
۱۲۷۸	هه‌ردووبال	۲۲
۱۲۷۸	هه‌رزن	۲۳
۱۲۷۸	هه‌رسکردنی خواردن	۲۴
۱۲۷۹	هه‌رمی	۲۵
۱۲۷۹	هه‌ریسه (خواردنیکه)	۲۶
۱۲۷۹	هه‌ریز (په‌لک)	۲۷
۱۲۷۹	هه‌ره‌شه‌لیکردن	۲۸
۱۲۸۰	هه‌ژاری	۲۹
۱۲۸۰	هه‌ژاری و نه‌داری	۳۰
۱۲۸۰	هه‌ساره و نه‌ستیره	۳۱
۱۲۸۰	هه‌ستکردن به‌رووداوی په‌نهان	۳۲
۱۲۸۰	هه‌گبه (تویش‌ه‌به‌ره)	۳۳
۱۲۸۰	هه‌لاج	۳۴
۱۲۸۰	هه‌لاجی لوکه	۳۵
۱۲۸۰	هه‌لامه‌ت	۳۶
۱۲۸۰	هه‌لبژاردن	۳۷
۱۲۸۶	هه‌لبه‌ستراو	۳۸
۱۲۸۶	هه‌لدان (تیگرتن)	۳۹
۱۲۸۷	هه‌لسان	۴۰
۱۲۸۷	هه‌لکوتانه‌سه‌ر	۴۱
۱۲۸۷	هه‌لکۆل (به‌ردتاش)	۴۲
۱۲۸۸	هه‌لگرانی عهرشی خوایی	۴۳
۱۲۸۸	هه‌لگه‌رانه‌وه	۴۴

ژ	وشه (بابه ت)	لاپهړه
۴۵	مهلم	۱۲۸۸
۴۶	مه نوتان	۱۲۸۹
۴۷	مه لهاتن (راکردن)	۱۲۸۹
۴۸	مه لواسين	۱۲۸۹
۴۹	مه لوژه	۱۲۹۱
۵۰	مه لو	۱۲۹۱
۵۱	مه له	۱۲۹۳
۵۲	مه لهاتن له شوينيكه وه بؤ شوينيكيتر	۱۲۹۳
۵۳	مه لكه نندن	۱۲۹۳
۵۴	مه نار	۱۲۹۶
۵۵	مه ناسه	۱۲۹۷
۵۶	مه ناسه ى خوشى دهريرين	۱۲۹۷
۵۷	مه نجير	۱۲۹۷
۵۸	مه نجيو ترى	۱۲۹۸
۵۹	مه نسك	۱۲۹۹
۶۰	مه نك	۱۲۹۹
۶۱	مه نك باز (مه نكې)	۱۳۰۰
۶۲	مه نكوين	۱۳۰۰
۶۳	مه و (كهش)	۱۳۰۳
۶۴	مه و الگهر	۱۳۰۴
۶۵	مه و ال و ژياننا مه گنېره وه	۱۳۰۴
۶۶	مه وړ (كه و اله مه وړ)	۱۳۰۴
۶۷	مه وړه بروسكه	۱۳۰۹
۶۸	مه وړدان (ته قه لا)	۱۳۱۴
۶۹	مه وړ و ټيكو شان	۱۳۱۵
۷۰	مه وړ و كووشى مروځ	۱۳۱۵

لاپهړه	وشه (بابه ت)	ژ
۱۳۱۵	مهویر	۷۱
۱۳۱۵	مهویر شیل	۷۲
۱۳۱۶	مهوی	۷۳
۱۳۱۶	مهیوان	۷۴
ه ی		
۱۳۱۷	هیوا	۷۵
ه ی		
۱۳۱۷	هیستر	۷۶
۱۳۱۹	هیلانه	۷۷
۱۳۱۹	هیلکه	۷۸
۱۳۲۱	هیلکه و رڼ به نارده وه	۷۹
۱۳۲۱	هیلکه مه لپینان	۸۰
۱۳۲۱	هیلکه شهیتانوکه	۸۱
۱۳۲۱	هیله کی نار د بیژانه وه	۸۲
پیتی (یی) (ی)		
ی ا		
۱۳۲۲	یاخیبون	۱
۱۳۲۲	یادی خوا	۲
۱۳۲۳	یارانی پیغه مبر (ښه)	۳
۱۳۲۴	یاری (بازی)	۴
۱۳۲۵	یاسمین (نه سمن)	۵
۱۳۲۵	یا قوت (گوهری شه وچرا)	۶
۱۳۲۶	یانه ی مه ی	۷
ی و		
۱۳۲۶	یوسف (سهلامی خوی لپینیت)	۸

ژ	وشه (بابهت)	لاپهړه
۹	یونس(سهلامی خوای لیبیت)	۱۳۲۸
ی ۵		
۱۰	یهحیا(سهلامی خوای لیبیت)	۱۳۲۸
۱۱	یهعقوب(سهلامی خوای لیبیت)	۱۳۲۹
۱۲	یهکتر له نامیزگرتن	۱۳۳۰
۱۳	یهک که له چاو	۱۳۳۰
۱۴	یهکگرتنه وه	۱۳۳۰
۱۵	یهکیتی (ته بایی)	۱۳۳۱